Digitized by the Internet Archive
in 2025 with funding from
Graduate Theological Union

https://archive.org/details/collectaneascong02unse

Mauritius Sebastianus Bohan, O.P.
Romae 1921.

COLLECTANEA

S. CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE

SEU

DECRETA INSTRUCTIONES RESCRIPTA

PRO APOSTOLICIS MISSIONIBUS

VOL. II.

Ann. 1867-1906. NN. 1300-2317.

Property of
COSA
Please return to
Graduate Theological
Union Library

ROMAE
EX TYPOGRAPHIA POLYGLOTTA
S. C. DE PROPAGANDA FIDE
MCMVII.

BV
2150
A5
v.2

Haec Collectio typographica proprietate gaudet
ad legum vigentium normam.

ABBREVIATIONES

QUAE IN HOC OPERE OCCURRUNT

Ampl.	Amplitudo
Ap.	Apostolicus
Archiep.	Archiepiscopus
Art.	Articulus
A. T.	Amplitudo Tua
Aud.	Audientia
b. m.	bonae memoriae
Card.	Cardinalis
C. G.	Congregatio Generalis
cl. mem.	clarae memoriae
Conc.	Concilium
Congr.	Congregatio
Const.	Constitutio
C. P. pro Sin.	Congregatio Particularis pro Sinis
D., DD.	Dominus, Domini
Decr.	Decretum
D. N.	Dominus Noster
Dom.	Dominatio
d. p.	divina providentia
D. T.	Dominatio Tua
Dub.	Dubium
EE. DD.	Eminentissimi Domini
EE. PP.	Eminentissimi Patres
EE. VV.	Eminentiae Vestrae
Em̃us	Eminentissimus
Encycl.	Encyclica
Ep.	Episcopus
fel. rec. *vel* f. r.	felicis recordationis
Fer.	Feria
Foeder. Stat.	Foederati Status
Form.	Formula
nd.	Indiae, Indiarum
ndulg.	Indulgentia
Instr.	Instructio
Litt.	Litterae
loc. cit. *vel* l. c.	loco citato
Merid.	Meridionalis
Miss.	Missio *vel* Missionarius
N. n.	Numerus

Occid.	Occidentalis
Orient.	Orientalis
Poenitent.	Poenitentiaria
PP.	Papa, Patres
P. V.	Paternitas Vestra
Quacs.	Quaesitum *vel* quaestio
R.	Responsio, Responsum
R. D.	Reverendus Dominus
rec. mem., r. c.	recolendae memoriae
R. P.	Reverendus Pater
R. P. D.	Reverendus Pater Dominus
sa. me.	sanctae memoriae
S. C.	Sacra Congregatio
S. C. C. *vel* Conc.	Sacra Congregatio Concilii
S. C. Ep. et Reg. *vel* EE. et RR.	Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium
S. C. SS. Rit.	S. C. Sacrorum Rituum
Secret. Stat.	Secretaria Status
Sem.	Seminarium
Sept.	Septentrionalis
Sess.	Sessio
Sin.	Sinae *vel* Sinarum
S. R. E.	Sanctae Romanae Ecclesiae
s. m.	sanctae memoriae
S. Off.	Sanctum Officinm
S. R. C.	Sacra Rituum Congregatio
SS.	Sanctissimus *vel* Sancti
S. S.	Sanctitas Sua
ss.	sacri, sancti
Stat. Foeder.	Status Foederati
S. V.	Sanctitas Vestra
Syn.	Synodus
Tit.	Titulus
U. Univ.	Universalis
V.	Vide
Ven. Fr.	Venerabilis Frater
Vic. Ap.	Vicarius Apostolicus
V. S.	Vostra Santità *vel* Signoria
VV. AA.	Vicarii Apostolici
VV. FF. NN.	Venerabiles Fratres Nostri

409685

ERRATA	CORRIGE
Pag. 1, **1302** lin. 11 — ullum	nullum
» » » lin. 13 — non constat parentes	constat parentes non
» 92, **1446** — *20 Iunii*	*20 Iulii*
» 126, **1501** — *20 Sept.*	*29 Sept.*
» 216, **1662** — *6 Aug.*	*5 Aug.*
» 274, **1796** — *19 Maii*	*18 Maii*
» 275, **1797** — *19 Maii*	*18 Maii*
» 324, **1906** lin. 17 — 19 Aug. 1889	19 Aug. 1888
» 418, **2110** *in fine* — *(V. n. 2104)*	*(V. n. 2103)*
» 420, **2117** *in fine* — *..et 1390*	*.. et 1389*

COLLECTANEA

SACRAE CONGR. DE PROPAGANDA FIDE

1300

Circa matrimonia apostatarum, massonum, et irreligiosorum.

S. C. S. Officii *30 Ian. 1867* — Leodien. — 1. Quid agendum quando vir baptizatus, sed apostasiam a fide verbis et corde profitens, asserensque nominatim se non credere sacramentis Ecclesiae, petit matrimonium coram eiusdem Ecclesiae facie, unice ut desiderio sponsae satisfaciat?

2. Quid si idem vir petit sectae condemnatae *muratorum* vel simili addictus, qui licet fidem non omnino amiserit, sectae tamen debite renunciare recusat?

3. Quid si idem postulat vir, qui fidem non abiecit, sed eam profiteri, officiaque christiana adimplere abnuit?

R. Ad 1. Quoties agatur de matrimonio inter unam partem catholicam et alteram quae a fide ita defecit, ut alicui falsae religioni vel sectae sese adscripserit, requirendam esse consuetam et necessariam dispensationem cum solitis ac notis praescriptionibus et clausulis. Quod si agatur de matrimonio inter unam partem catholicam et alteram quae fidem abiecit, at nulli falsae religioni, vel haereticae sectae sese adscripsit, quando parochus nullo modo potest huiusmodi matrimonium impedire (ad quod totis viribus incumbere tenetur), et prudenter timet ne ex denegata matrimonio adsistentia grave scandalum, vel damnum oriatur, rem deferendam esse ad R. P. D. Episcopum qui, sicut ei opportuna nunc facultas tribuitur (1), inspectis omnibus casus adiunctis, permittere poterit ut parochus matrimonio passive intersit tamquam testis *autorizabilis*, dummodo cautum omnino sit catholicae educationi universae prolis, aliisque similibus conditionibus.

Ad 2. Dandum esse decretum diei 28 Iunii 1865, quod est huiusmodi: « quoad matri- « monia in quibus una contrahentium pars « clandestinis aggregationibus per pontificias « Constitutiones damnatis adhaeret, dummodo « absit scandalum, Ordinarius, habita circum- « stantiarum ratione pro casibus particulari- « bus, ea decernat quae magis expedire iudica- « verit ».

Ad 3. Consulat probatos auctores, et praesertim Benedictum XIV. *De Syn. dioeces.* lib. 8 cap. 14 n. 5.

1301

De aqua benedicta pro consecratione altarium.

S. R. C. *9 Febr. 1867*. — Tlascalen. — 1. An aqua benedicta quae superfuit in una consecratione (altarium portatilium) adhiberi possit in insequenti. Et quatenus affirmative: 2. Pro quo numero consecrationum eadem aqua adhiberi possit.

R. Negative in omnibus.

1302

An baptizandi pueri a parentibus non baptizatis oblati.

S. C. S. Officii *13 Febr. 1867*. — Ad dubium propositum a Praefecto Apostolico Nossi-bè, de pueris qui in potestate parentum infidelium relinquendi erant, sed fundata suberat spes fore ut in religione catholica institui possent, respondit (S. Congregatio): «Remittendum prudenti arbitrio et conscentiae missionariorum (audito, si fieri possit, Praefecto Apostolico), qui in expositis circumstantiis baptizare possint pueros a parentibus non baptizatis oblatos, dummodo in singulis casibus non praevideatur ullum adesse grave perversionis periculum, et dummodo non constet parentes ob superstitionem filios offerre baptizandos ».

1303

De lectione librorum ethnicorum ad addiscendam sermonis elegantiam.

Ex Litt. S. C. S. Officii *15 Febr. 1867* — ad Ep. Administrat. Quebecen. — Explorata res est et antiqua constantique consuetudine comprobata, adolescentes etiam clericos germanam dicendi scribendique elegantiam et eloquentiam sive ex sapientissimis sanctorum Patrum operibus, sive ex clarissimis ethnicis

(1) S. C. S. Off. fer. IV *11 Ian. 1899:* « An verba decreti S. Off. Fer. IV die 30 Ianuarii 1867 ad 1: *rem deferendam esse ad R. P. D. Episcopum, qui sicut ei opportuna nunc facultas tribuitur* extendi possint ad omnes Episcopos. — R. Affirmative, facto verbo cum SSmo. — SSmus adprobavit ».

scriptoribus ab omni labe purgatis, absque ullo periculo addiscere optimo iure posse. Id ab Ecclesia non toleratur modo, sed omnino permittitur et a SSmo D. N. Pio PP. IX perspicue declaratum fuit in epistola encyclica ad Galliarum Episcopos die 21 Martii 1853 missa. Quum igitur antiqui libri ab ethnicis graece aut latine conscripti, qui in seminario et collegiis istis adhibentur, non ii nimirum sint qui res lascivas seu obscenas tractant, narrant, aut docent, imo ab omni labe sint iam diligentissime expurgati, sicuti insigni testimonio tuo ultro fateris, idcirco nihil est quod in usu huiusmodi librorum iure possit reprehendi.

1304

An Episcoporum privilegia competant Vicariis Apostolicis.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *16 Februarii 1867* — AD VIC. AP. COIMBATUR. — Vicarii Apostolici cum non sint Episcopi titulares Vicariatus quem regunt, stricto iure nequeunt iis omnibus uti honoribus et privilegiis quibus frui datum est Episcopis in suo territorio; unde nec thronum in Ecclesia habere, neque cappam magnam deferre valent; nec etiam iis ius est ut eorum nomina in canone Missae memorentur. Verumtamen sicubi vel ex rescripto vel ex consuetudine mos inoleverit ut similibus a longo tempore fuerint usi, et timor sit admirationis in fidelibus si videant morem illum innovari, tunc S. Sedes huiusmodi observantiam tolerare consuevit.

1305

De domicilio et quasi domicilio.

Litt. encycl. S. C. S. Off. *7 Iunii 1867.* — AD EPP. ANGLIAE ET STAT. FOEDER. AMERIC. SEPT. — Saepe ad hanc Sedem Apostolicam delatae sunt controversiae de illorum matrimoniis, qui cum pertineant ad loca in quibus publicatum est decretum Concilii Tridentini de clandestinitate, ad locum se conferunt in quo illud publicatum non est, ut liberius ibi possint maritali foedere coniungi citra illas difficultates quibus in patria praepediuntur. Inde et gravissimae de validitate quaestiones, et gravissima simul incommoda oriri solent, quae non modo incertum tenent sacrorum Antistitum animum in iudicando, verum etiam pastoralem eorumdem zelum vehementer commovent. Ad haec incommoda removenda SSmus Dominus Noster PIUS PAPA IX pro ea, qua maxime urgetur totius dominici egregis sollicitudine, animum adiiciens, hanc rem examinandam discutiendamque commisit Supremae Congregationi S. Officii, et interim hanc ad te dare epistolam mandavit ut significare velis quod de eadem re sentis et experientia cognitum habes.

Certum quidem est, perrara ea fore matrimonia, de quibus hic agitur, si canonicae praescriptiones de quasi domicilio ab iis qui e loco profecti ubi lex tridentina de clandestinitate viget, ad eum pergunt ubi non viget, diligenter accurateque servari contingeret. Perspectum enim tibi exploratumque est quod a S.Congregatione Concilii iampridem definitum et Summi Pontificis Urbani VIII auctoritate confirmatum est in Brevi quod incipit *Exponi nobis,* et rogatu Archiepiscopi Coloniensis editum fuit die 14 Augusti an. 1627. Iuxta ea quae in hoc decreto sanciuntur, qui domicilium habent et retinent in loco ubi tridentina lex viget, nequeunt valide matrimonium inire in loco ubi non viget, nisi ibi nedum habitationem sed etiam vere domicilium fixerint, quo fraudem, si quae intercesserit, purgare omnino debeant. Ad constituendum vero quasi domicilium, quod in hisce casibus necessario adipiscendum est, duo haec simul requiruntur, habitatio nempe in eo loco ubi matrimonium contrahitur, atque animus ibidem permanendi per maiorem anni partem. Quaproter si legitime constet, vel ambos vel alterutrum ex sponsis animum habere permanendi per maiorem anni partem, ex eo primum die quo duo haec simul concurrunt, nimirum et huiusmodi animus, et actualis habitatio, iudicandum est quasi domicilium acquisitum fuisse, et matrimonium quod proinde contrahatur, esse validum. Verumtamen si de praedicto animo non constet, ad indicia recurrendum est quae praesto sint, quaeque moralem certitudinem pariant. In re autem occulta et interna difficile est huiusmodi indicia habere quae iudicem securum faciant: inde est quod adhiberi maxime debet regula a Summo Pontifice Benedicto XIV (1) confirmata, ut inspiciatur utrum ante matrimonium spatio saltem unius mensis vel ambo vel alteruter in matrimonii loco habitaverint. Quod si factum fuisse deprehendatur, censendum est ex praesumptione iuris intentionem permanendi per maiorem anni partem extitisse, et quasi domicilium fuisse acquisitum, proindeque matrimonium esse validum. At si praesumptio haec iuris, quae ex menstrua habitatione oritur, contrariis elidatur probationibus, quibus certo ac liquido constet praedictum animum nullo pacto extitisse, tunc profecto contrarium proferri debere iudicium manifestum est, quia praesumptio cedere debet veritati. Praeterea manifestum quoque est, actualem habitationem ineptam esse ad quasi domicilium pariendum, si quis in ea regione more vagi ac itinerantis commoretur, non autem vere proprieque habitantis, quemadmodum scilicet ceteri solent qui in eodem loco verum proprieque dictum domicilium habent.

(1) Litteris die 19 Martii 1758 ad Archiep. Goanum datis, quae incipiunt *Paucis abhinc hebdomadis.*

Huiusmodi canonicae praescriptiones, praesertim in quantum exigunt ut habeatur animus permanendi maiore anni parte, eludi solent in matrimoniis, quorum incommodis occurrendum nunc est, minimeque servantur. Opportune hisce malis remedium afferretur, si eaedem canonicae praescriptiones, salva matrimoniorum libertate, efficaciori, et quantum humana patiuntur, haud facile eludenda sanctione communirentur. Ad hunc effectum Sanctitas Sua suffragio adhaerens Emorum Patrum Cardinalium una mecum Inquisitorum Generalium a te peculiari modo exquirendum mandavit, utrum expediat declarare, Ecclesiam praesumere, neutrum ex illis qui e loco discedunt ubi tridentina lex viget habuisse voluntatem permanendi ad maiorem anni partem, ideoque nec quasi domicilium acquisiisse in loco ubi ea lex non viget; et quam voluntatem forte iactant esse simulatam, et matrimonium quod contraxerint esse invalidum; nisi ipsi vel alteruter eorum Ordinario loci ubi matrimonium contrahitur, vel eius delegato se stiterint, et comprobata sicuti par est sui status libertate, animum ibidem commorandi ad maiorem anni partem concludenter demonstraverint; ut si quis ex. gr. concludenter probet se ad sex menses vel domum conduxisse vel operam suam apud aliquem locasse, in eaque re nullam esse fraudem duo probi homines, sive viri illi sint sive foeminae, testentur; vel si sola etiam huiusmodi testium fides adducatur, qui scilicet curiae episcopali, vel eius delegato probe cogniti sint; quique profiteantur, scientiae causam afferentes, sibi notum esse, eum, de quo agitur, vere sincereque fixum habere, sex saltem mensibus in eodem loco commorari, vel denique alia hisce similia afferantur, quae pro concludenti probatione in iudiciis admitti solent.

Quod si gravibus forte rationibus id futurum observatu difficile, vel utcumque minus opportunum tibi persuadeas, tunc considerandum quoque proponitur, utrum expediat, ut locis ubi contrahi solent matrimonia, quae tot tantaque pariunt incommoda, et nominatim in Anglia rite publicetur decretum Concilii Tridentini *Tametsi* 1 sess. 24 *de reform. matr.*, ita tamen ut obliget catholicos dumtaxat inter se contrahentes, quemadmodum servatur in iis locis ad quae ab Apostolica Sede extensa fuit declaratio edita anno 1741 a Summo Pontifice Benedicto XIV pro Hollandia.

Fac igitur, ut adhibita quoque, si lubet, praestantium virorum opera, hac in re sane gravissima studiose indaganda sedulo verseris, et sententiam deinde tuam scripto tradas mihique communices. Nec te pigeat simul enucleate rationum momenta exponere quibus ad ea quae hic tibi proponuntur sive admittenda sive excludenda fueris adductus.

1306

De praecedentia inter Patriarchas.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *15 Iunii 1867.* — La Santità di Nostro Signore aderendo ad antiche e ripetute decisioni della Santa Sede ha disposto che nelle adunanze dei Vescovi, i Patriarchi, senza distinzione di rito e di nazionalità, debbano prender posto secondo l'ordine già stabilito per le quattro sedi patriarcali, e che fra i Patriarchi i quali hanno il titolo della stessa sede, per la precedenza debba aversi unicamente ragione dell'anteriorità della loro canonica promozione alla sede medesima.

1307

Circa facultatem nominandi canonicos ad honorem.

S. C. Concilii *6 Iulii 1867.* — An Archiepiscopus *N.* privative a seipso canonicos *ad honorem* nominare, etiamque hunc honorem quibusdam officiis veluti doctoribus Seminarii, parochis civitatum etc. assignare valeat; vel potius hoc agere consensu vel consilio Capituli.

R. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

1308

Circa ea quae ad canonicos honorarios spectant.

S. C. Concilii *6 Iulii 1867.* — 1. An canonici *ad honorem* sedere valeant in choro ante vel post portionarios et semiportionarios titulares, qui licet ministrare debeant uti diaconi et subdiaconi, sunt tamen de corpore Capituli.

2. An, si paramenta sacra in functionibus pontificalibus accipere debeant canonici *ad honorem,* planeta, vel potius dalmatica seu tunicella parari teneantur.

R. Ad 1. Affirmative post omnes portionarios et semiportionarios, quatenus et ii inter canonicos recenseantur, et eodem gradu ac ceteri canonici in choro sedeant.

Ad 2. Si capitulares sint distincti per ordines, nimirum presbyteralem, diaconalem et subdiaconalem, canonicos honorarios induere debere tunicellam; secus eamdem vestem communem canonicis titularibus cuiuscumque ordinis sint.

1309

De institutione Patriarcharum et Archiepiscoporum.

Ex Const. *Reversurus* **Pii PP. IX.** *12 Iulii 1867.* — Dei Filius Ecclesiae suae divinam ordinationem ita constituit, ut, quemadmodum B. Leo PP. I. Decessor Noster monuit *(Epist. ad Anastasium Thessalonicen.)*, cum inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris quaedam fuerit discretio potestatis omniumque par esset electio, uni tamen, scilicet Bmo Petro, datum fuerit, ut caeteris praemineret. Huic enim soli a Christo Domino suprema po-

testas fuit attributa pascendi nedum agnos, verum et oves, hoc est regendi et gubernandi universam Ecclesiam, ut in grege Christi non sit, qui Petrum Pastorem non agnoscat. « De qua « forma, ut ait idem B. Leo, Episcoporum « quoque est orta distinctio, et magna disposi« tione provisum est, ne omnes omnia sibi vin« dicarent: sed essent in singulis provinciis sin« guli, quorum inter fratres haberetur prima « sententia; et rursus quidam in maioribus « urbibus constituti sollicitudinem susciperent « ampliorem, per quos ad unam Petri Sedem « universalis Ecclesiae cura conflueret, et nihil « umquam a suo Capite dissideret ». Quibus sane verbis Metropolitarum ac Patriarcharum ecclesiastica institutio aperte designatur.

Hinc factum est ut in iis tantum amplioribus urbibus patriarchalis dignitas antiquitus constiterit, quarum Ecclesias B. Petrus fundaverat. Hinc factum est ut Patriarchis ipsis vix electis nil magis cordi fuerit, quam confirmationis litteras ab hac B. Petri Sede obtinere, per quam sciebant, largiente Domino, omnium solidari dignitatem sacerdotum, et ab eadem ipsam patriarchalem auctoritatem promanare.

1310

De observandis in usu facultatis bona ecclesiastica alienandi, permutandi, etc.

Instr. S. C. de Prop. F. *30 Iulii 1867.* — AD PATRIARCH. ARMEN. (1) — 1. In venditione bonorum ecclesiasticorum praemittatur eorumdem aestimatio a probis peritis scripto facienda; audiantur omnes interesse habentes; constet de evidenti Ecclesiae necessitate, vel utilitate; vendantur favore maioris oblatoris, et non minori pretio quam quod a praedictis peritis fuerit aestimatum; pretium ab emptore integre solvatur in actu stipulationis, et collocetur in honesto, tuto, ac licito investimento; quod si non erit in promptu, deponatur pretium in aliqua capsa publica, vel apud aliquam personam spectatae probitatis et idoneitatis, recepta tamen cautione scripto exarata, penes ipsum Patriarcham vel Episcopum Ecclesiae, ad quam pertinent bona vendita, accuratissime custodienda.

2. In permutationibus praemittatur aestimatio fundorum a probis peritis scripto facienda; audiantur omnes interesse habentes; constet de evidenti Ecclesiae utilitate; et in contractus stipulatione expresse reservetur hinc inde regressus ad primaeva iura in casu evictionis. Quod si valor fundi ecclesiastici superet valorem fundi qui ab Ecclesia in permutationem recipitur, ea pecuniae vis, quae ad peraequationem contractus est necessaria, Ecclesiae persolvatur in actu stipulationis, et collocetur in honesto, tuto, ac licito investimento; atque interim deponatur uti supra in capsa publica, vel apud personam spectatae probitatis atque idoneitatis.

3. In contractibus emphyteuticis ineundis praemittatur aestimatio peritorum; audiantur omnes interesse habentes; constet de evidenti Ecclesiae utilitate; canon ab emphyteuta persolvendus non sit minor quam qui a peritis statutus fuerit; stipulatio scripto consignetur, cui descriptio fundi ac topographica eiusdem tabula adiiciatur: praestet emphyteuta hypothecariam inscriptionem super alio idoneo suo fundo, aut saltem, hoc deficiente, cautionem idonearum personarum pro securitate canonum trium annorum; atque in ipsa stipulatione obligationem emittat pro se suisque heredibus ac successoribus valituram, numquam utendi qualibet praesenti vel futura lege seu privilegio affrancationis canonis, et melioramenta omnia solo cedendi.

4. Si agatur de Ecclesiae bonis oppignorandis, vel de aere alieno contrahendo, necesse est ut prius audiantur omnes interesse habentes, et constet de vera et gravi Ecclesiae necessitate; quae si vere intercedat, cavendum est, ut debitum illud, cum primum fieri poterit, Ecclesia ipsa dimittat; eaque de causa imponatur eidem singulis in casibus obligatio contractum debitum extinguendi annuis ratis ab ipso Patriarcha praefiniendis; ad quem effectum determinati aliqui Ecclesiae eiusdem redditus erunt assignandi, ac singulis vicibus dsponendi in capsa publica, vel penes honestam atque idoneam personam, ut suo tempore investiri possint.

5. Cum vero Ecclesiae pecuniam investiri contingat, duo imprimis diligentissime curanda erunt, primum ut a contractibus ineundis longe procul sit quaevis usuraria labes, secundo ut Ecclesiae indemnitati cautum sit: ideoque non collocetur eiusdem pecunia nisi apud honestas et idoneas personas, quae praestent hypotecariam inscriptionem, vel saltem idoneam cautionem; omnesque huiusmodi contractus publicis tabulis pro recepto regionum more consignentur.

6. Denique in locationibus bonorum ecclesiasticorum cavendum est, ut locationes praedictae fiant iusto pretio, atque ut annuae responsionis solutio non fiat anticipate in praeiudicium succcessorum. Non licebit autem ecclesiastica bona locare ultra triennium; poterit autem R. P. D. Patriarcha, si specialem ab Apostolica Sede super alienatione bonorum ecclesiasticorum facultatem obtinuerit, permittere ut locationes praedictae fiant etiam ultra praedictum tempus, dummodo non excedat novennium.

(1) Patriarchae Armen. Ciliciae concessa fuit ad quinquennium facultas bona ecclesiastica, iuxta formam et tenorem huius instructionis, alienandi, cum obligatione, exeunte quinquennio, docendi S. C. quomodo eadem facultate usus fuerit. (Ex Aud. SSmi *30 Iulii 1867*).

1311

De infantibus illegitimis absque specialibus solemnitatibus baptizandis.

Litt. S. C. Concilii *31 Iulii 1867.* — AD EP. *N.* — Pro certo habet S. haec Congregatio, A. Tuam firmiter tenere, eos, qui matrimonii, ut aiunt, civilis contractu inito, communi contubernio vivunt, quin sacramentale foedus coram Ecclesia celebrent, in locis ubi lex sacrosancti Concilii Tridentini viget (cap. I. Tametsi, sess. 24, de Reform. matr.) habendos esse, iuxta catholicam doctrinam, tanquam publicos *concubinarios,* eorumque propterea filios censeri et esse illegitimos.

Quamobrem quum in quibusdam tuae dioecesis paroeciis ab immemorabili, uti fertur, mos invaluerit ut illegitimi quilibet infantes baptizentur, adhibitis tantum in loco sacro caeremoniis a Rituali Rom. praescriptis, at absque populi concursu, et sine organi aerisque campani sonitu, quo legitime natorum baptisma celebratur ; Sacra haec Congr. censet praefatam consuetudinem, quae obtinere etiam dignoscitur in pluribus locis tuae dioecesis finitimis, observandam esse in casu quo aqua Baptismi abluendi sint infantes eorum parentum, qui sub civilis coniugii praetextu scandalosam vitae communionem inierunt quum nullum prorsus inter eos matrimonium existat coram Deo et Ecclesia, neque legitimi sint filii qui ex ipsis nascuntur. Ceterum, sublata praedicta consuetudine, facile fieret ut ignarae plebis multitudo nullam prope adesse differentiam suspicaretur inter civilem actum, et catholici matrimonii sacramentum, si, absque usitata distinctione in extrinseco apparatu, eamdem solemnitatem, quae hucusque locum tantummodo habuit in legitimorum natorum baptismo, adhiberi cerneret pro illegitimis ex civili contubernio. Quin imo, quum extrinseca illa solemnitas, qua aeris campani sonitu populus advocatur ad infantium Baptisma, etiam in parentum honorem aliquatenus cedat ; itaque sicuti dignum est ut huiusmodi honore gaudeant ii qui sancto catholico ritu magnum sacramentum in Christo et Ecclesia susceperunt, sic indignum prorsus reputatur ut eodem honore fruantur qui publice in peccato vivunt, et gravissimo scandalo ceteris fidelibus offensionem et ruinam pariunt. Itaque dum curandum potius est, ut infantes ex huiusmodi parentibus nati quantocius per Baptismi lavacrum in Ecclesiam recipiantur, cavendum insimul erit ne praefatae solemnitates pro his adhibeantur.

1312

De acatholicis Universitatibus devitandis.

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *6 Aug. 1867* — AD EPISCOPOS ANGLIAE — Litteris die 3 Februarii anni 1865 ad RR. PP. DD. sacrorum Antistites Angliae datis Sacrum Consilium Chr. Nom. Propag. significavit se libentissime confirmasse sententiam a laudatis Episcopis in recenti Londinensi conventu unanimiter propositam de collegiis penes Universitates anglicanas oxfordiensem ac cantabrigensem non erigendis, deque parentibus catholicis opportune persuadendis ne suos filios ad eas Universitates mitterent, qaod videlicet idem Sacrum Consilium Episcoporum sententiam apprime consonam vidisset principiis iuxta Summi Pontificis mentem a se traditis, quoties de scholarum mixtarum periculis consulta fuerat. Porro cum per epistolam encyclicam ad clerum datam sub die 24 Martii 1865 Praesules Angliae sententiam supradictam a Sacra hac Congregatione confirmatam sacerdotibus per suas dioeceses patefecissent, sperandum erat fore ut eidem patresfamilias catholici se conformarent, quo filios suos a perversionis periculis omnino arcerent. Verum nonnulla quae recenter evenerunt facta satis ostenderunt declarationes in rem a S. Sede emanatas, ac laudatam Episcoporum ad minores sacerdotes encyclicam non fuisse sufficienter promulgatas, ideoque necessarium apparet ut literae pastorales a singulis Angliae Praesulibus divulgentur, quibus cleris pariter ac fidelibus suarum dioecesium perspicuam ac certam tribuant agendi normam in re sane gravissima, quae cum aeterna animarum salute apprime connectitur.

Quoniam vero non omnes idem tulere iudicium de acatholicis Universitatibus devitandis, ac quidam etiam non defuerunt qui censerent tolerari posse ut catholica iuventus praedicta instituta frequentaret sive ob temporalia emolumenta quae in iis comparantur, sive quod in ipsorum sententia certa lex non appareat qua ad illas accessus absolute prohibeatur, operae pretium arbitror ut Amplitudo tua clare explicet in epistola pastorali doctrinam de proximis peccandi graviter occasionibus devitandis, quibus nemo sine letali peccato exponere seipsum potest, nisi gravis urgeat ac proportionata necessitas, ac nisi tales adhibeantur cautiones, quibus periculum peccandi proximum removeatur. Iam vero in re de qua agitur, cui, ex Summi Pontificis declaratione, intrinsecum gravissimumque inest periculum non pro morum tantum honestate sed praesertim pro fide, quae ad salutem omnino est necessaria, quis non videt vix aut ne vix quidem dari posse adiuncta illa in quibus absque peccato acatholicae Universitates frequententur? Levitas ingenii atque instabilitas adolescentium, errores qui quasi cum aura in dictis Institutis hauriuntur absque antidoto solidioris doctrinae, maxima vis quam in iuvenes exercent humani respectus ac sodalium irrisiones, tam praesens tamque proximum in adolescentes inducunt labendi periculum, ut nulla generatim sufficiens ratio concipi queat, propter quam adolescentes acatholicis Universitatibus com-

mittantur. Quae cum ita sint erit sapientiae tuae ita argumentis auctoritatis ac rationis uti in epistola divulganda, ut tandem aliquando omnibus sacerdotibus pariter ac fidelibus laicis quid in negotio isto gravissimo sentire atque agere oporteat perspicuum sit. Ceterum non praetermittam Amplitudini tuae inculcare ut ita agas cum ceteris Angliae Episcopis, quo videlicet epistola, de qua supra, et uniformi ratione concipiatur et pari uniformitate executioni mandetur.

1313

Circa titulum et facultates missionariorum *ad honorem*.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *20 Aug. 1867*. — AD EPISCOPUM CONSTANTIEN. — Summus Pontifex animadvertit titulum et facultates memoratas (Missionariorum Apost.) minime concedi solere per modum privilegii generalis ecclesiasticis viris certae Congregationis vel Instituti, sed nonnisi singillatim personis vere bene meritis.

1314

Circa electionem Praefectorum Apostolicorum.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *22 Augusti 1867*. — Doversi tenere per fermo ed indubitato che anche nell'ipotesi che trattisi di Custodie o Provincie propriamente dette, esistenti nelle missioni, la nomina dei Prefetti Apostolici spetta principalmente alla S. C. sebbene questa per ragione di prudenza non soglia valersi del suo diritto senza intendersi preventivamente coi rispettivi Superiori Religiosi.

1315

De Missa a parocho canonico pro populo applicanda.

S. C. Concilii *24 Aug. 1867*. – Parochum (Canonicum) teneri per se ad applicationem Missae pro populo his etiam diebus in quibus Episcopus pontificaliter celebrat in cathedrali, per alium vero his festis in quibus uti Canonicus canere et applicare debet Missam conventualem pro benefactoribus.

1316

Circa materiam Ciborii seu Pyxidis, et Ostensorii.

S. C. SS. Rit. *31 Aug. 1867*. — S. HIPPOLYTI — An permitti possit Ciborium seu sacra Pyxis ex cupro deaurato? item Monstrantia (Ostensorium) et Lunula.

R. Affirmative.

1317

Circa usum stolae in sacramentis et benedictionibus.

S. C. SS. Rit. *31 Augusti 1867*. — AMBIANEN. — 1. Utrum consuetudo ministrandi sacramentum Poenitentiae absque stola, etiam in ecclesia et sede confessionali, servari possit; cum Rituale Rom. dum praescribit usum stolae in administratione sacramentorum, addat: « nisi « in sacramento Poenitentiae ministrando occa« sio, vel consuetudo, vel locus interdum ali« ter suadeat »; et alibi idem Rituale subdat: « stola violacei coloris utatur prout tempus et « consuetudo feret ».

2. Utrum pro superpelliceo uti valeat sacerdos alba cum stola in pectus transversa in casibus praefatis (i. e ad S. Communionem ministrandam fidelibus extra Missam; ad celebrandum Matrimonium; in omni benedictione extra Missam), praesertim in celebrando Matrimonio, cum immediate post absolutionem ritus Matrimonii, Missam pro sponso et sponsa celebraturus sit.

R. Ad 1. Conveniens est ut in ecclesia adhibeatur stola, iuxta S. R. C. decreta.

Ad 2. Si immediate sequitur Missa, sacerdos praeter albam et stolam, induere debet etiam planetam.

1318

De crucibus ad sacras unctiones praescriptis, deinceps destructis.

S. C. SS. Rituum. *31 Augusti 1867*. — MECHLINIEN. — Cruces ad sacras unctiones praescriptae in Dedicatione Ecclesiae non fuerunt dispositae prout fert Liber Pontificalis; et aliunde, incuria plane supina, quaedam fuerunt destructae effosso muro; quaeritur an novis crucibus loco et ordine requisitis depictis, suppleri debeat illarum unctionis caeremonia iuxta formam Pontificalis.

R. Depingantur iterum cruces in ecclesia, quarum sex in parte dextera, sex aliae in sinistra appareant, ita tamen ut duae sint prope altare maius, et duae prope ecclesiae ianuam, omissa unctionis caeremonia.

1319

Circa admittendos acatholicos in societates S. Vincentii a Paulo.

S. C. de Prop. F. *19 Sept. 1867*. (C. G.) 1. Se convenga avvertire alcuna cosa circa il divisamento dei Vescovi degli Stati Uniti di America di ammettere come socî onorarî nelle Società di S. Vincenzo de' Paoli gli acattolici.

R. Nihil quidem obstare quominus etiam ab acatholicis spontaneae eleemosynae recipiantur; verum ut iidem recenseantur inter socios honorarios, omnino non expedire.

1320

Contra sectas clandestinas.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *24 Sept. 1867*. – AD DELEGATOS APP. ET EPP. ORIENTALES. – Clandestinas sectas, ubi primum in perniciem religionis, rei publicae, ac societatis eruperunt, Apostolica Rom. Pontificum sollicitudo improbare, condemnare, atque gravissimis poenis coercere non omisit. Eaque est rei ipsius natura et gravitas, talisque Apostolicarum Constitutionum tenor, ut minime dubitari possit quin voluerint laudati Pontifices iisdem obligari omnes

et singulos christifideles, nullo habito locorum, temporum, nationum vel rituum discrimine. Neque omisit S. C. Propagandae Fidei praeposita, pontificia illa decreta orientalium Ecclesiarum Praelatis opportune significare, uti ex eiusdem Sacrae Congregationis archivo satis superque compertum est. Cum vero eadem socialis clades in hac temporum acerbitate quotidie succrescat, Europae finibus se non contineat, ac, transmisso mari, orientales quoque regiones inficiendas susceperit, eo certe graviori perversionis periculo, quo maior est simplicitas christifidelium illic degentium, sollicita fuit haec S. C. Prop. F. orientalis ritus negotiis praeposita Allocutionem a SSm̃o D. N. Pio div. prov. PP. IX habitam in Consistorio diei 25 Septembris 1865 in varia eorumdem locorum idiomata conversam ad orientalium Ecclesiarum notitiam atque instructionem mittere. Subinde factum est, ut dubia quaedam apud orientales exorta fuerint, et rogata etiam fuerit S. Sedes Apostolica, qua se ratione gerere debeant confessarii praesertim cum iis, qui damnatis hisce sectis nomen quidem dederint, sacrilegis vero earumdem iuramentis nondum se obstrinxerint.

Quae quidem cum ad accuratum examen in generali Congr. Em̃orum S. R. E. Cardinalium contra haereticam pravitatem generalium Inquisitorum revocata fuissent, declaratum est, probante SSm̃o Domino Nostro, orientales comprehendi in constitutionibus pontificiis latis contra praefatas sectas etiam quoad poenas, quae in iisdem constitutionibus infliguntur: ac praemissis dubiis de medio tollendis visum est ad Ecclesiarum praelatos aliqua decreta transmittere, alias eadem super re ab Apostolica Sede edita; quae typis impressa hisce litteris adiiciuntur.

Decreta S. R. et U. Inquisitionis de quibus agitur in superioribus litteris.

Die 2 Iulii 1845. « Episcopi privatim per se, vel per alios sibi bene visos nomine S. Sedis confessariis praecipiant, ut serio moneant suos poenitentes, ne societati liberorum muratorum aliisque huius generis clandestinis aggregationibus nomen dare, vel earum conventicula adire aut fovere praesumant, ac pertinacibus sacramentalem absolutionem negent, cum facultate absolvendi vere resipiscentes ab excommunicatione incursa ».

Die 5 Augusti 1846. « Proposito dubio quaenam sint societates damnatae in pontificiis constitutionibus, responsum fuit: Societates occultae, de quibus in pontificiis constitutionibus sermo est, eae omnes intelliguntur quae adversus Ecclesiam vel gubernium sibi aliquid proponunt, exigant vel non exigant a suis asseclis iuramentum de secreto servando. Et ad mentem: Mens est quod Episcopi communicent tantum confessariis huiusmodi responsum, et caveant ab eius publicatione ».

Die 28 Iunii 1865. « Quoad matrimonia, in quibus una contrahentium pars clandestinis aggregationibus per pontificias constitutiones damnatis adhaeret, dummodo absit scandalum, Ordinarius habita circumstantiarum ratione pro casibus particularibus ea decernat, quae magis expedire iudicaverit ».

1321

Instr. S. C. S. Officii *1868.* — Matrimonii vinculo duos tantummodo, Christo ita docente, copulari et coniungi posse; alterutro vero coniuge vita functo, secundas, imo et ulteriores nuptias licitas esse, dogmatica Ecclesiae catholicae doctrina est.

De probando coniugis obitu.

Verum ad secundas et ulteriores nuptias quod attinet cum de re agatur quae difficultatibus ac fraudibus haud raro est obnoxia, hinc Sancta Sedes sedulo curavit, modo constitutionibus generalibus, saepius autem responsis in casibus particularibus datis, ut libertas novas nuptias ineundi ita cuique salva esset, ut praedicta matrimonii unitas in discrimen non adduceretur.

Inde constituta sacrorum Canonum quibus, ut quis possit licite ad alia vota transire, exigitur quod de morte coniugis certo constet, uti cap. *Dominus, De secundis nuptiis*, vel quod de ipsa morte recipiatur *certum nuncium* uti cap. *In praesentia, De sponsalibus et matrimoniis.* Inde etiam ea quae explanatius traduntur in Instructione « *Cum alias* » 21 Augusti 1670, a Clemente X sancita, et in Bullario Romano inserta super examine testium pro matrimoniis contrahendis in Curia Em̃i Vicarii Urbis et caeterorum Ordinariorum. Maxime vero quae propius ad rem facentia ibi habentur nn. 12 et 13 *(V. n. 192)*.

Et haec quidem abunde sufficerent si in eiusmodi causis peragendis omnimoda et absoluta certitudo de alterius coniugis obitu haberi semper posset; sed cum id non sinant casuum propemodum infinitae vices (quod sapienter animadversum est in laudata Instructione his verbis: *Si tamen huiusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quae de iure communi possunt admitti, dummodo legitimae sint et sufficientes*) sequitur, quod stantibus licet principiis generalibus praestitutis, haud raro casus eveniunt, in quibus ecclesiasticorum praesidum iudicia haerere solent in vera iustaque probatione dignoscenda ac statuenda, imo pro summa illa facilitate quae aetate nostra facta est, remotissimas quasque regiones adeundi, ita ut in omnes fere orbis partes homines divagentur, eiusmodi casuum multitudo adeo succrevit, ut frequentissimi hac de re ad Supremam hanc Congr. habeantur recursus non sine porro partium incommodo, quibus inter

informationes atque instructiones, quas pro re nata, ut aiunt, peti mittique necesse est, plurimum defluit temporis quin possint ad optata vota convolare.

Quapropter Sacra eadem Cong. huiusmodi necessitatibus occurrere percupiens, simulque perpendens in dissitis praesertim Missionum locis ecclesiasticos praesides opportunis destitui subsidiis, quibus ex gravibus difficultatibus extricare se valeant, e re esse censuit, uberiorem edere Instructionem in qua, iis, quae iam tradita sunt, nullo pacto abrogatis, regulae indigitentur, quas in eiusmodi casibus haec ipsa S. Cong. sequi solet, ut illarum ope, vel absque necessitate recursus ad Sanctam Sedem, possint iudicia ferri: vel certe, si recurrendum sit, status quaestionis ita dilucide exponatur, ut impediri longiori mora sententia non debeat. Itaque:

1. Cum de coniugis morte quaestio instituitur, notandum primo loco quod argumentum a sola ipsius absentia quantacumque (licet a legibus civilibus fere ubique admittatur) a sacris canonibus minime sufficiens ad iustam probationem habetur. Unde sa. me. Pius VI ad Archiep. Pragensem die 11 Iulii 1789 rescripsit solam coniugis absentiam atque omnimodum eiusdem silentium *satis argumentum non esse ad mortem comprobandam,* ne tum quidem cum edicto regio coniux absens evocatus (idemque porro dicendum est, si per publicas ephemerides id factum sit) nullum suimet indicium dederit. *Quod enim non comparuerit,* idem ait Pontifex, *non magis mors in causa esse potuit, quam eius contumacia.*

2. Hinc ad praescriptum eorumdem sacrorum Canonum, documentum authenticum obitus diligenti studio exquiri omnino debet; exaratum scilicet ex regestis paroeciae, vel xenodochii, vel militiae, vel etiam, si haberi nequeat ab auctoritate ecclesiastica, a gubernio civili loci in quo, ut supponitur, persona obierit.

3. Porro quandoque hoc documentum haberi nequit; quo casu testium depositionibus supplendum erit. Testes vero duo saltem esse debent, iurati, fide digni, et qui de facto proprio deponant, defunctum cognoverint, ac sint inter se concordes quoad locum, et causam obitus aliasque substantiales circumstantias. Qui insuper, si defuncti propinqui sint, aut socii itineris, industriae, vel etiam militiae, eo magis plurimi faciendum erit illorum testimonium.

4. Interdum unus tantum testis examinandus reperitur, et licet ab omni iure testimonium unius ad plene probandum non admittatur, attamen ne coniux alias nuptias inire peroptans vitam coelibem agere cogatur, etiam unius testimonium absolute non respuit Suprema Cong. in dirimendis huiusmodi casibus, dummodo ille testis, recensitis conditionibus sit praeditus, nulli exceptioni obnoxius, ac praeterea eius depositio aliis gravibusque adminiculis fulciatur; sique alia extrinseca adminicula colligi omnino nequeant, hoc tamen certum sit, nihil in eius testimonio reperiri quod non sit congruum atque omnino verisimile.

5. Contigit etiam ut testes omnimoda fide digni testificentur se tempore non suspecto mortem coniugis ex aliorum attestatione audivisse, isti autem vel quia absentes, vel quia obierint vel aliam ob quamcumque rationabilem causam examinari nequeunt; tunc dicta ex alieno ore, quatenus omnibus aliis in casu concurrentibus circumstantiis, aut saltem urgentibus respondeant, satis esse censentur pro sequutae mortis prudenti iudicio.

6. Verum, haud semel experientia compertum habetur, quod nec unus quidem reperiatur testis qualis supra adstruitur. Hoc in casu probatio obitus ex coniecturis, praesumptionibus, indiciis et adiunctis quibuscumque, sedula certe et admodum cauta investigatione curanda erit, ita nimirum ut pluribus hinc inde collectis, eorumque natura perpensa, prout scilicet urgentiora vel leviora sunt, seu propiore vel remotiore nexu cum veritate mortis coniunguntur, inde prudentis viri iudicium ad eamdem mortem affirmandam probabilitate maxima, seu morali certitudine promoveri possit. Quapropter quandonam in singulis casibus habeatur ex huiusmodi coniecturis simul coniunctis iusta probatio, id prudenti relinquendum est iudicis arbitrio; heic tamen non abs re erit plures indicare fontes ex quibus illae sive urgentiores, sive etiam leviores colligi et haberi possint.

7. Itaque in primis illae praesumptiones investigandae erunt quae personam ipsius asserti defuncti respiciunt, quaeque profecto facile haberi poterunt a coniunctis, amicis, vicinis, et quoquo modo notis utriusque coniugis. In quorum examine requiratur *ex. gr.:* — An ille, de cuius obitu est sermo, bonis moribus imbutus esset, pie religioseque viveret, uxoremque diligeret; nullam sese occultandi causam haberet: utrum bona stabilia possideret, vel alia a suis propinquis aut aliunde sperare posset. — An discesserit, annuentibus uxore et coniunctis; quae tunc eius aetas, et valetudo esset. — An aliquando et quo loco scripserit, et num suam voluntatem quamprimum redeundi aperuerit, aliaque huius generis indicia colligantur.

Alia ex rerum adiunctis pro varia absentiae causa colligi indicia sic poterunt: – *Si ob militiam abierit,* a duce militum requiratur quid de eo sciat; utrum alicui pugnae interfuerit; utrum ab hostibus fuerit captus; num castra deseruerit, aut destinationes periculosas habuerit etc. – *Si negotiationis causa iter susceperit,* inquiratur, utrum tempore itineris gravia pericula fuerint ipsi superanda; num solus profectus fuerit, vel pluribus comitatus; utrum in

regionem ad quam se contulit supervenerint seditiones, bella, fames et pestilentiae *etc.* – *Si maritimum iter fuerit aggressus,* sedula investigatio fiat a quo portu discesserit; quinam fuerint itineris socii; quo se contulerit; quod nomen navis quam conscendit; quis eiusdem navis gubernator; an naufragium fecerit; an societas, quae navis cautionem forsan dedit, pretium eius solverit; aliaeque circumstantiae, si quae sint, diligenter perpendantur.

8. Fama quoque aliis adiuta adminiculis argumentum de obitu constituit, hisce tamen conditionibus, nimirum: quod a duobus saltem testibus fide dignis et iuratis comprobetur, qui deponant de rationabili causa ipsius famae: an eam acceperint a maiori et saniori parte populi, et an ipsi de eadem fama recte sentiant; nec sit dubium illam fuisse concitatam ab illis in quorum commodum inquiritur.

9. Tandem, si opus fuerit, praetereunda non erit investigatio per publicas ephemerides, datis directori omnibus necessariis personae indiciis, nisi ob speciales circumstantias saniori ac prudentiori consilio aliter censeatur.

10. Haec omnia pro opportunitate casuum Sacra haec Congr. diligenter expendere solet; cumque de re gravissima agatur, cunctis aequa lance libratis, atque insuper auditis plurium theologorum et iurisprudentum suffragiis, denique suum iudicium pronunciat an de tali obitu satis constet, et nihil obstet quominus petenti transitus ad alias nuptias concedi possit.

11. Ex his omnibus ecclesiastici praesides certam desumere possunt normam quam in huiusmodi iudiciis sequantur. Quod si, non obstantibus regulis hucusque notatis, res adhuc incerta et implexa illis videatur, ad S. Sedem recurrere debebunt, actis omnibus cum ipso recursu transmissis, aut saltem diligenter expositis.

1322

Circa verba formulae facultatis dispensandi *cum pauperibus et qui ad S. Sedem recurrere nequeunt.*

S. C. de Prop. F. *5 Ian. 1868.* — *Ex Aud. SSmi.* — An verba *pauperibus...... et qui ad S. Sedem recurrere nequeunt,* in quorum matrimoniis datur facultas dispensandi in Formula facultatum signata *Extr. a,* intelligi debeant modo copulativo vel disiunctivo.

R. SSmus declarare dignatus est verba illa *pauperibus et qui* etc. intelligenda esse in sensu disiunctivo, adeo ut possit Episcopus vi eiusdem formulae dispensare cum catholicis sibi subiectis in utroque casu sive paupertatis, sive impotentiae recurrendi ad S. Sedem.

1323

De quibusdam formulis in Baptismo administrando adhibitis.

S. C. S. Off. *11 Martii 1868.* — Iaponiae. — Inter traditiones quarum pretiosum depositum Iaponensis Imperii fideles, urgente et durante persecutione, fideliter ac firmiter servaverunt, praecipua fuit traditio de natura et necessitate Baptismi, necnon de eiusdem usu. In quocumque vico erat Baptizator cuius ministerium erat ad exclusionem aliorum fidelium, Baptismum recenter natis conferre; dum alius pariter ad illud ministerium designatus preces praesertim Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam et Symbolum Apostolorum recitabat. Quisque baptizator discipulum educabat, cui simul et ministerium et modum baptizandi in hereditatem transmittebat. Currentibus vero annis, saeviente semper persecutione, traditionis monumentis pereuntibus, multae in doctrinam Baptismi irrepsere truncationes quae tamen circa formam Baptismi fere exclusive versantur; nihilominus Baptismum vel invalidum vel dubium reddiderunt. De his quae certe Baptismum invalidum faciunt hic non agitur, sed tantum de his quae dubium de valore Baptismi parere videntur.

1. In aliquibus locis sequenti formula utebantur: *Togo te paterizo in nomine Pater et Hirio et Spirito Santo.*

2. In aliis: *Togo te baotizo mono in nomine baotizmo et Hirio et Spirito Santo* (Vox iaponica *mono* individuum significat).

3. In aliis: *Togo te pax mono* (individuum) vel *bazmono in nomine Pater et Hirio et Spiritu Santo.*

4. In aliis: *Togo te baotinzo mono midz in nomine Pater et Hirio et Spirito Santo.* (Vox iaponica *midz* aquam designat).

5. In aliis: *Togo te baotizo mono in nomine Pater et Christito naron* (filii qui Christus est) *Hirio et Seu Santo. Amen.*

6. In aliis: *Ego te Pater in nomine Pater et Hirio et Spiritu Sancto. Amen.*

7. In aliis: *Togo te baotizo mono in nomidz Pater et Hirio et Spirito Sancto. Amen.*

8. In aliis: *Togo te Pater in nomine Pater et Hirio et Ibiriseu San.*

9. In aliis baptizator prima vice dicebat: *Ego te tali nomine appello* (quod in idiomate iaponico exprimebatur) *baotin nomine Paiter et Hirio et Sora Sepirito Santo,* quo dicto, immediate baptizati caput digito in aquam misso signo crucis signabat; secunda vice, eamdem ac supra formulam repetebat; tandem tertia vice, eadem formula ac supra recitata, immediate post, baptizati caput vera effusione aquae abluebat.

Eorum qui cum formis praecitatis, saltem dubiis, baptizati erant, missionarii Baptismum sub conditione reiterare non dubitant.

10. Quando recenter, mirabili misericordia Dei, pretiosa Ecclesiae Iaponensis reperta fuere vestigia, missionarii baptizatores veram Baptismi formam docere curaverunt, sed vel ex oblivione, vel ex difficultate bene pronuntiandi nonnulli baptizatores hanc veram formam truncaverunt modo sequenti: *Ego te baotizo in no-*

mine Patiris et Pirii (vel *Birii*) *et Spiritous Sancti. Amen.* De ista truncatione missionarii dubii sunt.

11. *Hi baotinz in nomine Pater et Hirio et Spiritos Tchandji Deizaus Maria.*

Cum de valore Baptismi dubiorum solutio maximi momenti sit, ut de statu dubie baptizatorum, et de innumeris difficultatibus, praesertim circa matrimonium versantibus cognoscatur, et bene iudicetur, ideo quaeritur:

Utrum et quaenam formae praecitatae Baptismum vere invalidum fecerint vel non? Et ideo utrum missionarii Baptismum cum talibus formis collatum, sub conditione, vel non, in posterum reiterare teneantur?

Notandum est quod iaponensibus ordinarie valde difficilis est plurimarum latini idiomatis vocum, v. gr. *f, tri, pti, spi,* etc. pronuntiatio. Unde pro *Filius* dicent *Hirius,* pro *Patris* dicent *Pateris,* pro *baptizo* dicent *baotizo,* pro *Spiritus* dicent *Sepiritus.*

R. Formae quae referuntur secundo, quinto, sexto et octavo loco invalidum reddunt Baptisma; quod ideo erit absolute iterandum. Reliquae vero formae, saltem practice, dubiae sunt, et Baptisma hisce collatum, est sub conditione iterandum.

1324

A mixtis matrimoniis contrahendis fideles arcendi.

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *11 Martii 1868.* — Post editam Instructionem ad omnes Archiepiscopos, Episcopos aliosque locorum Ordinarios de dispensationibus super impedimentum mixtae religionis quoad promiscua coniugia, cui sub die 15 Nov. 1858 subscripsit Emus ac Rmus D. Cardinalis Antonelli *(V. n. 1169),* eae ad S. Cong. pervenerunt notitiae non solum circa auctam nonnullis in locis facilitatem mixta coniugia absque iusta et gravi causa contrahendi, verum etiam circa dispensationes quae pro connubiis illis delegata potestate conceduntur, ut plane perspicuum sit laudatam instructionem non ubique locorum recte interpretari, sed potius ad erroneum sensum eiusdem literae ac spiritui contrarium alicubi detorqueri. Illa enim instructio expresse commemorat quid catholica Ecclesia de huiusmodi catholicos inter atque acatholicos nuptiis constanter senserit, cum explicite tradat Ecclesiam *eas semper improbasse ac tamquam illicitas ac perniciosas habuisse, tum ob flagitiosam in divinis communionem, tum ob impendens catholico coniugi perversionis periculum, tum ob pravam sobolis institutionem;* dein vero in Ordinariorum memoriam revocat *antiquissimos Canones,* nec non *recentiores Summorum Pontificum sanctiones* quibus *etsi aliquid de severitate canonum remissum sit adeo ut mixta coniugia quandoque permittantur,* id tamen *gravibus dumtaxat de causis atque aegre admodum fit, ac nonnisi sub expressa conditione de praemittendis necessariis opportunisque cautionibus in naturali ac divino iure fundatis,* ut scilicet *non solum catholicus coniux ab acatholico perverti non possit, quin imo catholicus ipse coniux teneri se sciat ad acatholicum pro viribus ab errore retrahendum, verum etiam ut universa utriusque sexus proles ex mixtis matrimoniis procreanda in sanctitate catholicae religionis educari omnino debeat.* Quae cum ita sint, mirari omnino debuit Sacra haec Congregatio quod nonnullis videri potuerit praedicta instructione principiis, quae semper Sancta Sedes circa mixta connubia tenuit ac docuit, aliquo modo derogari. Ac ne forte ex perperam intellecta instructione illa, quae tamen luculentissima est, commissus tibi populus quidquam detrimenti capiat, sollicitudinem tuam enixe adhortor in Domino, ut clero ac fidelibus tuae subditis iurisdictioni, data occasione, veram Ecclesiae doctrinam ac praxim circa matrimonia mixta tradere atque inculcare studeas. Porro quemadmodum probe cognoscis, ad matrimonium mixtum permittendum minime sufficit ut sponsi cautiones, de quibus supra, admittere parati sint, nec non ceteras clausulas in rescriptis Apostolicae Sedis adhiberi solitas, sed omnino *iustae gravesque* requiruntur causae, ut facultas dispensandi super mixtae communionis impedimento licite executioni mandetur. Cautiones enim illae ideo naturali divinoque iure exiguntur atque exigi debent, ut pericula intrinseca quae mixtis insunt matrimoniis removeantur; at vero ut gravibus fidei ac morum periculis etiam sub opportunis cautionibus fideles se exponere permittantur, grave aliquod incommodum ceteroquin haud devitandum immineat necesse est. Quod si aliquando in memorata instructione mos adhibendi ritum pro matrimoniis contrahendis in dioecesano Rituali legitime praescriptum, exclusa tamen semper Missae celebratione, in mixtis coniugiis contrahendis tolerari posse perhibetur, id tamen nonnisi per modum exceptionis indulgetur, ac sub conditione *ut omnia rerum locorum ac personarum adiuncta diligentissime perpendantur, atque onerata Episcoporum conscientia super omnium circumstantiarum veritate ac gravitate.* Tantum abest ut inibi principiis, quae Sedes Apostolica circa mixta connubia quovis tempore professa est, vel minimum detrahatur! Quamobrem enixe peto a charitate tua, ut, quantum cum Domino poteris, fideles tibi commissos a mixtis matrimoniis contrahendis arcere satagas atque contendas, quo gravissima, quae in iis continentur, pericula praecaveantur ac devitentur. Id autem facilius assequeris si eos opportune instruendos curaveris circa peculiarem qua tenentur obligationem Ecclesiae vocem hac in re audiendi, nec non

obsequendi praepositis suis, qui strictissimam aeterno Pastorum Principi rationem essent reddituri, si matrimonia mixta non tantum ob gravissimas causas aliquando permitterent, verum etiam facile atque ad petentium libitum a fidelibus contrahi cum acatholicis tolerarent.

1325

Circa vim decretorum Concilii Tridentini in Iaponia tempore persecutionis.

S. C. S. Off. *11 Martii 1868* – Iaponiae – Sacrosancti Concilii Tridentini decreta in Ecclesia iaponensi, ante persecutionem, publicata fuisse et totam vim obtinuisse videntur (ut in expositione quarumdam difficultatum circa matrimonium clandestinum a missionariis imperii Iaponensis anno 1626 insinuatur). Fideles vero, de dispositionibus a Tridentino, speciatim circa matrimonium clandestinum, decretis omnino inscii, semper sine parocho (nullus enim remanserat) et saepe sine testibus matrimonium contraxerunt. Unde quaeritur:

1. Utrum adhuc nunc Concilium Tridentinum in Iaponensi Imperio ut publicatum et vim legis obtinens haberi debeat.

2. In casu affirmativae, utrum omnia matrimonia sine testibus (et non sunt numero pauca) invalida sint, etsi invincibilis et universalis fuerit ignorantia.

3. In casu affirmativae, suppliciter ac humiliter quaeritur:

a) Ut SSmus dispensationem a radice, qua omnia matrimonia ob clandestinitatem nulla revalidentur, benigne concedere dignetur;

b) Ut in posterum matrimonia saltem absque parochi praesentia (ob actualem sacerdotum penuriam) valide celebrari possint.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. et 3. Provisum in praecedenti.

1326

Circa matrimonia dubie valida a iaponensibus persecutione saeviente contracta.

S. C. S. Off. *11 Martii 1868.* – Iaponiae – Christiani iaponenses, de impedimentis matrimonium dirimentibus ab Ecclesia institutis omnino inscii, saepe matrimonia his impedimentis vitiata bona fide contraxerunt, nihil de consanguinitate vel affinitate vel aliis impedimentis attendentes. Hic non agitur de impedimentis ad ius divinum pertinentibus, sed tantum de ecclesiasticis; unde quaeritur:

1. Utrum in Iaponensi Imperio, perdurante saeculari persecutione, necnon Pastorum et doctrinae privatione perseverante, impedimenta ab Ecclesia instituta totam matrimonia dirimendi vim obtinuerint. Inde, utrum omnia matrimonia cum talibus impedimentis dirimentibus contracta invalida sint. Ratio dubii in eo est quod, cum ignorantia de matrimonii natura et impedimentis omnino universalis et invincibilis esset, forsan praesumitur Ecclesia de talibus impedimentis dispensasse, necnon suas leges circa matrimonium in hoc casu totam vim obtinere noluisse.

2. In casu affirmativo, suppliciter ac humillime imploro ut SSmus dispensationem a radice, qua omnia matrimonia nulla ob impedimenta iure Ecclesiae dirimentia revalidentur, benigne concedere dignetur.

R. Ad 1. Providebitur in sequenti.

Ad 2. Quoad eos qui sunt in bona fide, R. P. D. Vicarius Ap. sileat omnino. Quoad eos qui in bona fide non sunt, curet ut consensus renovetur, dispensationem concedendo iuxta facultates iam ipsi factas a S. C. de Prop. F. Quod si consensus renovari non possit, vel obstinate nolit, dummodo certo constet de eius morali perseverantia, supplicandum SSmo pro gratia qua idem D. Vicarius Apostolicus possit in radice sanare, inspectis circumstantiis cuiusque casus particularis, matrimonia iam contracta usque ad receptionem praesentis concessionis. In casibus vero difficilioribus, recurrat, expositis omnibus cuiusque casus adiunctis.

1327

De iis qui ob divortium bona fide ad novas convolarunt nuptias.

S. C. S. Off. *11 Martii 1868.* – Iaponiae – Mos divortii in Imperio Iaponensi ita universalis praevaluit ut sub levissimo praetextu coniux socium deserat, et ad novas nuptias convolet. Hanc luctuosam consuetudinem non effugerunt christiani inter quos casus divortii frequentissimi reperiuntur. Ignorantia legum sanctissimarum de matrimonio adeo vigebat, ut bona fide nullius mali sed tantum minus perfecti divortium suspicari viderentur. Inter christianos, vel sub tali nomine designatos, alii invalidum, alii dubium, alii tandem validum suscepere baptismum. His positis, quaeritur:

1. *Quoad invalide baptizatos:* Utrum coniux qui divortium tentavit et perfecit, antequam ad sacramenta admittatur, secundum ac illegitimum coniugem dimittere, et ad primum ac legitimum coniugem redire teneatur. Ratio dubii praesertim in eo videtur esse quod: 1. Uterque coniux, scilicet dimittens et dimissus, ad suscipiendum baptismum disponuntur. 2. Coniux qui divortium tentavit, de dispositione, in qua inest coniux dimissus baptismum suscipiendi, non dubitat. Unde videtur quod illi qui divortium fecit, tempore susceptionis baptismi, dispensatio divina in favorem fidei de qua loquitur Apostolus (I Corinth. VII) non potest applicari: quae si ita sunt, nempe si non est locus applicandi dispensationem divinam in favorem fidei concessam, interpellatione ad primum coniugem facta, vel ex dispensatione omissa per gravissima inconvenientia quae ex tot ac tantis in familiis mutationibus oriri videntur, unicum medium vitandi forsan remanet, scilicet, ita si Sanctitati Suae placet, utendi hac

facultate a S. Alphonso indicata et agnita *(Theol. moral. De matrim. n. 256)*, in *Syn. Dioec.* Benedicti XIV tamen controversa (lib. 13, c. 21, nn. 4, 5; et lib. 6, c. 4, n. 5), matrimonium primum et verum, necnon ante baptismum consummatum, dissolvendi, et secundum matrimonium antea invalidum validandi.

Quod si res opportuna et possibilis a S. S. benevisa est, S. S. suppliciter ac humillime rogo et obtestor ut pretiosae, necnon persecutionibus, martyrum numero et fortitudine, tandem mira conservatione illustratae Iaponensis Ecclesiae saluti misericorditer consulens, facultate praedicta matrimonia ante Baptismum consummata solvendi uti, ac secundam et illegitimam unionem validare dignetur.

2. *Quoad valide baptizatos:* Utrum horum valide baptizatorum, et generatim omnium etiam gentilium matrimonium, iuxta divortii morem in Imperio universalem, contractum, validum sit et ideo indissolubile. Ratio dubii sistit in universalitate huius luctuosi moris, in ignorantia in qua fideles de indissolubilitate matrimonii versabantur, vi cuius matrimonium ineundi ut fit in patria, id est modo dissolubili contrahendi intentionem saltem praesumptam habuisse videntur.

R. Ad dubium primum, prout proponitur, Affirmative; et ad dispensationem prout petitur, non concedi.

Ad dubium secundum, matrimonia inita cum solo contrahentium errore quod matrimonii consummati vinculum in casu adulterii vel ob alias causas dissolvi possit, valida sunt. Si vero sub hac expressa conditione inita sint, uti invalida habenda sunt.

1328

De casu passivae superstitionum tolerantiae.

S. C. S. Off. *11 Martii 1868.* — Iaponiae — In casu obitus, a magistratibus civilibus delegati ut de morte iudicent, domum defuncti veniunt; quo facto, sacerdotem idolorum mittunt ut superstitiones consuetas perficiat. Christiani vero, metu persecutionis, non audentes vi vel denegatione formali domus ostium sacerdoti idolorum praecludere, sese tamen ut patientes habent; peractis vero superstitiosis, profectoque idolorum sacerdote, christiani omnia superstitionum vestigia igne destruere festinant. Unde quaeritur: Utrum haec tolerantia sit professio externa superstitionis vel non, et ideo an toleranda sit vel non?

R. Dummodo revera passive se habeant, nullo modo ritui superstitioso cooperando, neque, si fieri potest, interessendo, tolerari posse prout in casu exponitur.

1329

Circa scholas et collegia mixta.

Instr. S. C. de Prop. F. *25 Apr. 1868.* — La erezione di scuole e convitti misti di cattolici ed eterodossi, che da qualche tempo sventuratamente si va rendendo ogni giorno più comune, ha indotto la S. Sede, desiderosa di provvedere alla sana istruzione dei fedeli, a richiamare in proposito i giusti principii, dare le opportune regole e porgere i necessarii avvertimenti tanto per organo del S. Offizio, quanto della S. C. di Propaganda, secondo i casi che alla medesima sonosi denunciati. Nel presente foglio si è creduto conveniente di redigerne un compendio.

De catholicis haereticas scholas frequentantibus.

Sebbene siavi differenza tra le scuole protestanti e scismatiche, e generalmente parlando, maggiori forse siano i danni che hanno a temersi dalle prime, pur tuttavia non lasciano anche le seconde di essere grandemente pericolose per la gioventù cattolica. Onde con circolare del 20 Marzo 1865 *(V. num. 1271)* la S. Congregazione di Propaganda, mentre rendeva avvertiti tutti i Vescovi Orientali del gravissimo pericolo, al quale sono esposti i giovanetti cattolici nel frequentare le anzidette scuole dirette dagli scismatici e protestanti, che vanno aprendosi, or più che in altra epoca, nelle principali città dell' Oriente, ne eccitava altresì lo zelo ad impedire energicamente siffatta costumanza, impiegando anche all' uopo tutto il nerbo della loro ecclesiastica autorità. Ai Vescovi principalmente ed ai parrochi incombe l'obbligo di usare le più solerti ed efficaci cure, onde persuadere i padri di famiglia non poter far essi cosa più pregiudizievole alla loro prole, alla patria ed alla nostra santa Religione, che coll' esporre i proprî figli ad un così manifesto pericolo, che sarebbe anche maggiore, qualora le scuole medesime fossero istituite col diretto intendimento di far proseliti all'eresia ed allo scisma. Ognun conosce quanta forza eserciti sull'animo giovanile l'autorità dei precettori e come potentemente lo induca ad approvar tutto ciò che in essi scorge e da essi ascolta. Quindi avviene che in un coll'insegnamento contragga senza quasi avvertirlo i loro errori, e concepisca disprezzo della Religione cattolica. A ciò si aggiunga il conversare giornaliero e familiare coi giovani protestanti e scismatici, i cui costumi sovente corrotti, la indocilità, il mordace parlare contro la nostra santa Religione e contro le pratiche della Chiesa pervertono la mente e corrompono il cuore dei condiscepoli cattolici. Nè si creda già che da ogni pericolo vadano immuni quelle fra le anzidette scuole, il cui insegnamento riguarda la elementare istituzione, ovvero materie meramente profane; imperocchè oltre ai medesimi pericoli ch'esse presentano pel consorzio e familiarità coi condiscepoli educati nella eresia e nello scisma, porgono altresì ai precettori il mezzo d'ingannare la giovanile semplicità con arti quanto meno apprese altrettanto più efficaci. Tuttociò trovasi trattato in un' analoga

istruzione emessa dalla Suprema Congregazione del S. Offizio per la Svizzera sotto il giorno 21 Marzo 1866 *(V. n. 1286)*.

De acatholicis catholicas frequentantibus scholas.

Si è discorso fin qui dei giovani cattolici che frequentano le scuole protestanti e scismatiche. Passando ora a parlare dei giovani scismatici e protestanti che frequentano le scuole cattoliche, egli è chiaro che in questo secondo caso non esistono pei giovani cattolici tutti quei pericoli che si dissero concorrere nel caso precedente: imperocchè essendo cattolico il precettore, cattolici l'insegnamento e i libri, nulla v'ha a temere da questo lato. Ed è perciò che questa S. Congregazione di Propaganda si è mostrata altre volte indulgente a tollerare o anche ad ammettere che nelle scuole cattoliche istituite nelle Missioni e dirette dai missionarii si ricevessero ed ammaestrassero dai precettori cattolici anche gli eterodossi. Non disconosceva però la stessa S. Congregazione che anche in tali scuole per direzione e per insegnamento cattoliche non mancherebbe qualche grave pericolo per l'ammissione dei detti giovani scismatici e protestanti a motivo principalmente del quotidiano contatto che questi avrebbero coi figli dei cattolici. Laonde nel permettere tale promiscuità fu sollecita di prescrivere alcune cautele necessarie specialmente a rimuovere dai giovanetti cattolici il pericolo di perversione, come pure dagli acattolici il pericolo d' indifferentismo. Gioverà indicare talune risoluzioni prese in proposito da questa S. Congregazione. Una particolare adunanza tenutasi ai 18 Decembre 1742 fu di avviso potersi permettere ai missionarii Cappuccini di Moscovia che oltre alle scuole di lingue straniere e di scienze indifferenti, che allora si tenevano pei soli figli dei cattolici, altre ne potessero tenere per tutti gli acattolici, che volessero concorrervi, destinando all' uopo una camera separata. Certamente la separazione di camera elimina o almeno rende assai rimoti gli anzidetti pericoli che nascono dalla promiscuità di giovani cattolici ed acattolici e che formano appunto la principale difficoltà delle scuole miste, se pure possano dirsi propriamente tali nel caso che si assegni luogo distinto e separato ai discepoli eterodossi. Un tal metodo però di separazione assai difficilmente potrebbe adottarsi ovunque sì per mancanza di luoghi e di mezzi, come pure per la esigenza di più maestri, di cui havvi ordinariamente scarsezza nei luoghi di Missione.

Sul finire dello scorso secolo i Padri Riformati missionarî nell'Egitto superiore avevano aperto delle scuole in varie stazioni di quella Missione pei giovanetti cattolici, e ad esse concorrevano ancora i figli dei copti scismatici. La Congregazione generale adunatasi ai 29 Agosto dell' anno 1791 opinò potersi ciò tollerare per allettare gli eretici copti al cattolicismo e non irritarli, aggiungendo però che « periculum perversionis per magistrorum diligentiam removeatur ». Analogamente a questa risoluzione del S. Consesso fu scritto al Prefetto di quella Missione non doversi far difficoltà che i figli degli eretici vadano alle scuole cattoliche. Ma che siccome talvolta qualche giovanetto discolo eretico potrebbe pervertire alcuno dei cattolici, perciò i maestri debbano avere di ciò cura, e non ammettere nelle scuole i giovanetti eretici licenziosi. All'opposto moltissimo bene si deve sperare dalla frequenza degli eretici alle scuole cattoliche potendosi così imbevere dei sodi principî della nostra vera Religione, ed avendo agio i maestri d'insinuarsi nel loro spirito per guadagnarli alla Chiesa.

Omettendo altre consimili risoluzioni, giova riferire come nell'anno 1853 i Vescovi Armeni della provincia ecclesiastica di Costantinopoli riuniti in conferenze avendo annoverato fra i mezzi opportuni per la conversione degli scismatici nazionali anche quello di dare accesso ai loro figli alle scuole cattoliche, la Congregazione generale di Propaganda ordinò si scrivesse all'Arcivescovo Primate, significandogli che il mezzo proposto ravvisavasi molto acconcio a procurare la conversione degli scismatici, ma si richiedeva però un metodo assai prudenziale per non far nascere degli inconvenienti; che due sono i pericoli che possono derivarne, il primo che i giovani scismatici pervertano i giovanetti cattolici, se non si prendono tutte le cautele per impedire che parlino a lungo fra loro; imperocchè avvenendo naturalmente che fra gli scismatici sianvi dei giovani astuti, di talento, radicati nello scisma in forza della domestica educazione, e che tra gli allievi cattolici ve ne siano alcuni di scarso talento, e di poco sentimento religioso, facilmente i primi pervertirebbero i secondi. L'altro pericolo è di rendere ipocriti i giovanetti scismatici se venissero obbligati ad intervenire agli esercizî religiosi, al pari dei figli dei cattolici, perchè in tal caso vi sarebbe pericolo che simulassero la professione del cattolicismo contro la erronea loro coscienza; e si renderebbero proclivi all' indifferentismo. Si avvertì poi lo stesso Monsig. Arcivescovo che non s' intendeva parlare di ammetterli ai Sagramenti, perchè in tal caso dovrebbe precedere la formale abiura e la sincera dichiarazione di ritornare alla religione cattolica. Per ultimo s' insinuò ai Vescovi dell' anzidetta provincia che per tener lontani tali pericoli dalle scuole, in cui insieme ai giovanetti cattolici ricevonsi anche gli scismatici, allorquando si riunirebbero in Concilio Provinciale formassero un apposito regolamento per siffatte scuole miste da sottoporsi all'approvazione di questa S. Congregazione.

De admissione acatholicorum adolescentium in collegia catholica.

Resta finalmente a dirsi qualche cosa intorno all'ammissione dei giovani scismatici e protestanti nei pensionati e convitti cattolici. Non potrebbe però darsi una norma adequata e sicura applicabile a ciascun collegio, convitto o pensionato senza aver prima particolari ed accuratissime notizie sopra tutte quelle circostanze, dalla cui cognizione dipende appunto il giudizio che deve portarsi sull'anzidetta promiscua convivenza di cattolici ed eterodossi. Sarebbe quindi necessario di conoscere il preciso scopo del convitto, la condizione e l'età di quelli che vi si ammettono, la qualità e il grado d'istruzione che vi si dà, il regolamento onde è ordinata l'interna disciplina, specialmente per ciò che spetta alle relazioni le quali passano fra i fanciulli (o fanciulle, se trattasi di convitto di sesso femminile) di diverso culto; se possano liberamente trattare e parlare fra loro, se sia ad essi proibito di ragionare intorno a punti religiosi. Altro articolo assai necessario a conoscersi è il modo con cui gli acattolici vengono diretti in materia di religioné, vale a dire se vengono educati nella religione cattolica con o senza il consenso dei genitori; qualora non sonò educati cattolicamente, se è dato loro il permesso od anche imposto l'obbligo di assistere in un coi cattolici alla S. Messa ed alle pratiche di pietà, se debbono astenersi sempre dal ricevere i Sagramenti, ovvero se sia loro permesso di recarsi a riceverli qualche volta nelle loro chiese scismatiche, e chi ve li accompagni. Interessa ancora sapere quale sia in ciascun convitto il numero dei protestanti e scismatici, e in quale proporzione si trovi con quello dei cattolici.

Occorrerebbe pertanto che i Superiori delle varie Missioni si procurassero possibilmente e rimettessero alla S. C. le suaccennate notizie intorno a quei convitti misti che si trovassero dipendenti dalla loro giurisdizione, per quindi riceverne le analoghe istruzioni adattate alle peculiari circostanze di ciascuno di essi. Frattanto però non sarà del tutto inutile riferire una risoluzione emessa nell'anno 1866 dal S. Offizio pel caso di un convitto misto di giovanette cattoliche di rito latino, e di scismatiche di rito orientale. Pria però di esporla fa d'uopo dare un cenno dell'interno regolamento del convitto medesimo, senza che non potrebbe ben comprendersi la portata dell'anzidetta risoluzione. Nello stesso stabilimento diretto da Religiose, in un colle giovanette cattoliche vengono educate anche le scismatiche di rito orientale. La proporzione del numero fra le une e le altre non fu sempre la medesima: da cinque anni però a questa parte le scismatiche costituiscono presso a poco la terza parte dell'educandato, e vengono esse istituite non solamente nelle scienze profane ma eziandio nella religione cattolica, quante volte i loro genitori scismatici ne facciano espressa richiesta. Oltre all'istituzione cattolica, le ridette educande scismatiche hanno in comune colle cattoliche, pie lezioni, esercizî spirituali, ed assistono con esse quotidianamente alla S. Messa. In addietro pregavano anche insieme ma presentemente per disposizione dell'Ordinario, affine di evitare la comunicazione *in divinis* pregano separatamente dalle cattoliche di rito latino, le une e le altre nella loro lingua nazionale. Presso dimanda dei genitori le giovanette scismatiche una o due volte all'anno sono condotte sotto la vigilanza di persona di fiducia alla chiesa scismatica per ricevere i Sagramenti, le altre si astengono dal frequentarli. È da notarsi che gli Ordinarî diocesani *pro tempore* non approvarono mai il metodo finora descritto che si osserva nel suaccennato convitto, ma lo tollerarono per la speranza che le fanciulle educate cattolicamente, tornate alle loro case e divenute *sui iuris* abbraccerebbero la religione cattolica, vi condurrebbero i proprî mariti, e vi educherebbero la prole, come difatti già dieci di esse abiurarono lo scisma, ed una convertì il suo marito: e quand'anche non tutte si convertano, tuttavia speravano quei Prelati che l'educazione ricevuta cattolicamente farebbe loro deporre i pregiudizî contro la Chiesa Cattolica, l'odio ed il disprezzo contro i cattolici; nè d'altra parte vi è a temere come assicurava l'attuale Ordinario diocesano che le giovanette materialmente scismatiche, addivengano tali formalmente, atteso il tardo loro ingegno, secondo che attestano i superiori del rimentovato stabilimento, il quale d'altronde, se non ammettesse le giovanette scismatiche, mancherebbe dei mezzi sufficienti per mantenere le Religiose che lo diriggono, e non si troverebbe in grado di diminuire la retta alle convittrici latine d'ordinario povere e bisognose.

Presso tale relazione la S. C. del S. Offizio rispose come segue: « *Feria VI loco IV die 1 Iunii 1866* — Tolerari posse ut puellae schismaticae in collegium admittantur quod Sorores dirigunt, dummodo bonam praeseferant indolem, iuxta exposita instituantur, nec tamen obligentur ad assistendum Missae Sacrificio aliisque functionibus ecclesiasticis, verum id earum arbitrio relinquatur, vetito quidem ne unquam disputationes cum puellis catholicis habeant de rebus ad religionem spectantibus; ne templum adeant schismaticum a ministris schismaticis Sacramenta recepturae; quod si in aliquo casu id impediri nullo modo possit, Sorores passive se habeant; et pariter vetito, ne puellae ab amicis et coniunctis, exceptis parentibus et tutoribus, absque licentia Ordinarii visitentur; de quibus omnibus clare et explicite instructi fiant et in iis consentiant parentes vel tutores earumdem puellarum, antequam ipsae ad collegium ad-

mittantur. Idque scribatur R. P. D. Archiepiscopo (Ordinario) cum advertentia ut curet omnium horum executionem et bonum spirituale puellarum, quoad fieri poterit, etiam post egressum e collegio; et instruantur Sorores quod si aliqua ad fidem catholicam converti petat, res ad ipsum Archiepiscopum erit deferenda, qui iuxta casus adiuncta prudenter providebit, et sedulo caveat ne ex admissione schismaticarum ullum ne minimum quidem perversionis et indifferentismi periculum puellis catholicis subsit ».

Da questa risoluzione rilevasi il sentimento della prelodata S. Congregazione, e le cautele da essa prescritte in proposito, sebbene però il riferito decreto non possa darsi per regola generale applicabile a qualunque altro convitto misto, attese le varie circostanze di ciascun caso particolare, sulle quali siccome si disse, conviene avere esattissime notizie per adattarvi le analoghe provvidenze ed istruzioni.

Coerentemente alle sovraesposte norme, con lettera diretta sotto il giorno 16 Gennaio 1841 ai Metropolitani Irlandesi da comunicarsi ai loro suffraganei, si dichiarò che siccome dal sistema di educazione nazionale d'Irlanda nelle scuole secondarie o nelle classi inferiori promosso dal governo inglese per la gioventù appartenente a qualunque comunione cristiana, sembrava non essere derivato alcun nocumento alla Religione Cattolica durante il decennio da che il sistema medesimo era stato introdotto, perciò questa S. Congregazione avea giudicato non doversi profferire sull'argomento alcun definitivo giudizio, rimettendo piuttosto un tal modo d'insegnamento al prudente arbitrio ed alla religiosa coscienza dei Vescovi; essendochè il successo di esso dipendeva necessariamente dalla cura vigilante dei Pastori, dall'uso di varie cautele, e dalla esperienza del tempo avvenire. Peraltro la stessa S. Congregazione ammoniva seriamente i Vescovi Irlandesi quanto fosse necessario *che* si rimuovessero dalle scuole tutti i libri nocivi alla fede ed ai buoni costumi: *che* il precettore nazionale dei pedagoghi cattolici nella classe religiosa, morale ed istorica fosse cattolico, ovvero non ve ne fosse alcuno: *che* sarebbe cosa più sicura d' insegnare le sole belle lettere nelle scuole *promiscue* di quello che insegnare ristrettamente i così detti articoli fondamentali e comuni della religione cristiana, riserbando una speciale istruzione separatamente alle singole sette: ed in fine *che* i Vescovi e parrochi fossero vigilanti onde dal suaccennato sistema nazionale d'istruzione non abbia a contaminarsi alcuno dei fanciulli cattolici, e si adoperassero energicamente per ottenere dal governo un ordinamento migliore, e più eque condizioni. Indicò ancora la S. Congregazione a quei Prelati che sarebbe cosa utilissima che le stesse località delle scuole restassero in potere dei Vescovi o dei parrochi, e che di affare sì grave si trattasse dai Prelati riuniti in sinodo provinciale, coll'obbligo eziandio di rendere consapevole la S. Sede di tutto ciò che fosse per avvenire in contrario.

Nell' anno 1857 poi in occasione che voleasi stabilire nelle città d'Irlanda scuole più alte sotto la esclusiva giurisdizione del Consiglio detto d'insegnamento nazionale, cosa (siccome veniva esposta alla S. Sede) piena di pericolo pel carattere protestante che presentavano coteste scuole, e per lo scopo che attribuivasi al governo di pervertire in esse i cattolici, con lettera del 20 Febbraro dello stesso anno 1857 si eccitò a nome della S. Congregazione la sollecitudine e lo zelo dei Vescovi a difendere il loro gregge ed a vegliare su di esso con tanto maggior cura e diligenza quanto più grave era il pericolo, che dal nuovo sistema ridonderebbe alla salute delle anime, procurando con opportune ammonizioni, con prediche e lettere pastorali che fosse preservata la purità della fede dal contagio degli errori.

Per ciò poi che spetta alle scuole Universitarie e collegî misti istituiti dal Governo Inglese con lo stesso sistema per la istruzione scientifica della gioventù, la prelodata S. Congregazione con lettera dei 9 Ottobre 1847 manifestò ai Vescovi Irlandesi il suo timore che da tali collegî fosse per derivare gran pericolo alla fede cattolica, e che li reputava dannosi alla religione; onde li ammoniva di non prendere veruna parte a siffatta istituzione, e li eccitava invece a far fiorire maggiormente i già istituiti collegî cattolici, ed a procurare la erezione di un'Accademia cattolica. Il governo inglese per sedare i concepiti timori modificò alcuni statuti del ridetto sistema; in seguito di che esaminatasi nuovamente la cosa, la medesima S. Congregazione non per ciò credette mitigare la già presa e testè riferita risoluzione sui ridetti collegî in vista dei gravi ed intrinseci loro pericoli, siccome indicossi ai Prelati d'Irlanda con lettera degli 11 Ottobre 1848.

Gioverà per ultimo aggiungere come la rimentovata S. C. di Propaganda nella generale adunanza dei 31 Agosto 1863, esaminando le regole dell'Istituto delle Suore di N. S. di Sion eretto in Francia, e parlando delle giovani convittrici nel relativo educandato, decise doversi rispondere al fondatore « essere intendimento della S. C. che nelle scuole delle pensionate non si accolgano per massima generale se non giovani cattoliche. Che se per grave ragione occorresse di ricever donzelle di altre confessioni *da educarsi però cattolicamente,* debba rendersi di ciò inteso il Vescovo diocesano, affinchè di concerto colla Superiora stabiliscano

con ogni diligenza le regole necessarie per evitare ogni pericolo di seduzione o perversione, fra le quali regole non si ometterà di prescrivere che nelle visite che ricevono le suddette donzelle dai loro parenti debba trovarsi ognora presente una Suora ».

1330

Circa usum facultatis dispensandi a ieiunio et abstinentia in exordio anni sinensis.

Instr. S. C. de Prop. F. *10 Iunii 1868* (AD VICARIOS APP. SIN.) — S. C. de Propaganda Fide apprime sollicita ut omnes Vicarii Apostolici Imperii Sinarum ac Regnorum adiacentium qui a S. Sede facultatem obtinuerunt dispensandi a ieiunio et abstinentia in casu coincidentiae exordientis anni sinensis sive cum primis Quadragesimae diebus, sive cum aliis diebus extra Quadragesimam abstinentiae consecratis, unam eamdemque methodum in usu praedictae facultatis observent, sequentes regulas praescripsit:

1. Itaque sciendum est, in indulto de quo agitur, nedum fideles et sacerdotes sinenses, sed etiam missionarios europaeos comprehendi.

2. Quamvis hoc indultum a S. Sede concedi ut plurimum soleat Vicariis Apostolicis ad decennium, iidem tamen cavebunt ne dispensationem pro toto simul decennio largiantur, sed iuxta diversorum casuum necessitatem de anno in annum per litteras circulares mature transmittendas; quibus missionarii et fideles de dispensatione pro anno proxime futuro illis concessa praemoneantur.

3. Pro causa dispensationis numquam allegandа erit coincidentia exordientis anni sinensis cum diebus iuxta Ecclesiae leges ieiunio vel abstinentiae consecratis, sed dumtaxat graves difficultates, in quibus ob temporum locorumque cicumstantias generatim versantur fideles quoad plenam earumdem legum observantiam.

4. Quo anno contigerit exordium anni sinensis incidere in aliquem diem abstinentiae ante Quadragesimam, fas erit dispensationem concedere pro omnibus abstinentiae diebus illo anno occurrentibus a kalendis Ianuarii usque ad initium Quadragesimae, iniuncta tamen missionariis et fidelibus, ad tantam indulgentiam aliquantulum compensandam, obligatione servandi eodem anno ieiunium et abstinentiam in pervigilio Desponsationis, aut Purificationis B. M. V. vel etiam cuiuslibet alterius intra annum festi pro prudenti arbitrio singulorum Vicariorum Apostolicorum. Ii autem diligenter attendent ne pro eiusmodi ieiunio et abstinentia pervigilium designent, quod cum exordiis anni sinensis occursurum praeviderint, atque insuper iubebunt ut in pervigilio quod dictis ieiunio et abstinentiae deputaverint, missionarii et fideles peculiares preces adiungant ad Deiparae opem pro rei christianae prosperitate implorandam.

5. In casu coincidentiae exordii anni sinensis cum tribus primis Quadragesimae diebus lex abstinentiae et ieiunii ad tres Rogationum dies transferetur. Sciant tamen Vicarii Apostolici non plures ieiunii dies missionariis et fidelibus hoc tempore esse imponendos quam initio Quadragesimae (communi lege) observare tenentur, et quoties unius tantum diei ieiunium ob praedictam coincidentiam sit transferendum, satius esse illud remitti ad feriam IV Rogationum seu pervigilium Ascensionis.

Haec sunt quae circa usum memorati indulti S. C. in conventibus pro negotiis Missionum sinensium successive habitis die 5 Iulii 1841, die 3 Octobris 1845, die 3 Aug. 1850 declaranda, seu praescribenda duxit. Quae quidem omnia cum a Gregorio XVI san. record. et regnante summo Pontifice Pio IX plene fuerint approbata, haud dubium est quin a Vicariis Apostolicis Imperii Sinarum Regnorumque adiacentium sedulo diligenterque serventur.

1331

De S. Communione in Missis defunctorum ministranda.

Decr. gen. S. R. C. *27 Iunii 1868.* — Post liturgicas recentiores leges a Summis Pontificibus Pio V, Clemente VIII, Paulo V et Urbano VIII conditas, gravis exarsit controversia inter doctores et rubricistas: « An in Missis defunctorum aperiri possit tabernaculum ad fideles pane Eucharistico reficiendos ». Sacrorum Rituum Congregatio prima vice interrogata, in una Albinganen. 24 Iulii 1863 ad 2, respondit: *Non esse contra ritum ministrare Communionem in Missa de Requie, vel post illam cum paramentis nigris, omissa benedictione, si administraretur post Missam.*

Verum controversia nondum composita, identidem Sacra Rituum Congregatio peculiaribus in casibus responsa dedit, quin unquam ad generale decretum deveniret. Interea ex nonnullorum doctorum placitis, tum pervasit opinio posse nempe fidelibus Sanctam Eucharistiam ministrari particulis tantum in Missa pro defunctis consecratis; tum in aliquibus locis mos invaluit Missas defunctorum celebrandi in paramentis violaceis, ut non solum intra Missam sed etiam ante vel post eamdem pietati fidelium Sacra Eucharistia refici cupientium satisfieret. Quapropter, Episcopis praesertim Sacrorum Rituum Congregationem saepissime rogantibus ut per generale decretum quid hac in re faciendum sit statueret:

Sacra eadem Congregatio anno 1823 edixit ut gravis haec quaestio *videretur peculiariter et ex officio.* Quod iterum anno 1837 ad dubium: *An mos qui perdurat adhuc, communicandi in Missis defunctorum cum particulis praeconsecratis, possit permitti*, responsum est: *Dilata.* Nihilominus ob temporum ac rerum circumstantias isthaec peculiaris negotii

huiusmodi salebrosi disquisitio ad aetatem usque nostram dilata fuit; siquidem in Conventu die 16 Septembris anni 1865 collecto, cum ageretur de usu coloris violacei in Missis defunctorum in altari ubi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum asservatur, responsum fuit tertio: *Dilata, et reproponatur una cum alio dubio: An sacerdos possit aperire ciborium ad communicandos fideles cum paramentis nigris.*

Tandem novis supervenientibus Sacrorum Antistitum precibus, die 3 Martii anni 1866, in ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis Comitiis propositum fuit dubium una cum sententia, quam ex officio aperuit alter e consultoribus: « *An sacerdos possit aperire Ciborium ad communicandos fideles in paramentis nigris* ». Verum Emi et Rmi Patres Cardinales responderunt: *Dilata, et scribat alter consultor, nec non Assessor, reassumptis omnibus ad rem facientibus, habita praesertim ratione relate ad opportunitatem.*

Typis traditis communicatisque hisce sententiis tum Rmi Assessoris, tum alterius ex Apostolicarum Caeremoniarum Magistris specialiter deputati, Sacrorum Rituum Congregatio in ordinario Coetu hodierna die ad Vaticanum coadunata est: ubi Emus et Rmus Dominus Cardinalis Nicolaus Clarelli Paracciani, loco et vice Emi et Rmi Cardinalis Constantini Patrizi Praefecti absentis, idem proposuit dubium. Et Emi ac Rmi Patres Sacris tuendis Ritibus praepositi, re mature accurateque perpensa etiam quoad opportunitatem, responderunt: « Affirmative, seu posse in Missis defunctorum, cum paramentis nigris, Sacram Communionem fidelibus ministrari, etiam ex particulis praeconsecratis, extrahendo Pyxidem a tabernaculo. Posse item in paramentis nigris, ministrari Communionem immediate post Missam defunctorum; data autem rationabili causa, immediate quoque ante eamdem Missam; in utroque tamen casu omittendam esse benedictionem. Missas vero defunctorum celebrandas esse omnino in paramentis nigris; adeo ut violacea adhiberi nequeant, nisi in casu, quo die 2 Novembris Sanctissimae Eucharistiae Sacramentum publicae fidelium adorationi sit expositum pro solemni Oratione Quadraginta Horarum. — Et ita decreverunt ac ubique locorum, si SSmo D. N. placuerit, servari mandarunt.

Facta autem per Secretarium SSmo D. N. Pio Papae IX relatione, Sanctitas Sua decretum Sacrae Congregationis approbavit et confirmavit die 23 Iulii eiusdem anni 1668.

1332

De recitatione Officii B. M. V. quoad Sodales B. M. V. de Monte Carmelo.

S. C. Indulg. 20 *Iulii 1868.* — Urbis — In Constitutionibus Ordinis B. M. V. de Monte Carmelo, Romae editis anno 1825, ad lucrandum privilegium *Sabbatinum* appellatum, pro adscriptis Sodalitati eiusdem tituli legitur: *Litteras habentes Officium saltem parvum B. M. Virginis quotidie recitare,* et in libello Instructionis anno 1840 in Urbe impresso reperitur: *Qui sciunt legere tenentur recitare Horas canonicas in Officio magno vel parvo.* Ex parte itaque Rmi Procuratoris Generalis Congregationis SS. Redemptoris suppliciter S. Congni Indulgentiarum proposita sunt resolvenda sequentia dubia:

1. Num Confratres S. Scapularis, valentes Officium recitare, teneantur saltem ad parvum B. V. Officium persolvendum pro assequenda Indulgentia Sabbatina.

2. Num Officium parvum recitandum sit secundum ritum Romanum.

3. Num dictum Officium parvum quotidie sit recitandum.

4. Num totum Officium parvum quotidie sit recitandum, vel unum Nocturnum cum laudibus.

R. Ad 1. Affirmative, exceptis iis qui iam tenentur ad recitationem divini Officii.

Ad 2. Affirmative, nisi quis habeat proprium ritum a S. Sede approbatum.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Recitandum esse Nocturnum diei cum Laudibus, et ceteras Horas eiusdem Officii. SSmus die 18 Augusti 1868 resolutionem S. C. ratam habuit.

1333

An Vicarius Generalis Confraternitates erigere possit, et earum statuta approbare.

S. C. Indulg. 20 *Iulii 1868.* – Aurelianen. — 1. Cum Episcopus obtinuerit facultatem a Sede Ap. erigendi Confraternitates cum respectivis indulgentiis, potestne Vicarius Generalis id praestare absque speciali delegatione Episcopi.

2. Potestne Vic. Generalis auctoritate ordinaria erigere Confraternitates absque delegatione Episcopi, ita ut erectio sic peracta canonica sit.

3. Utrum Vicarius Gen. possit valide concedere literas testimoniales ac consensum requisitum a Clemente VIII pro aggregatione Confraternitatum.

4. Utrum Vic. Gen. possit approbare statuta Confraternitatum.

R. Ad 1. Negative, nisi Episcopo subdelegandi potestas in Apostolico indulto concessa fuerit, suumque Vic. Generalem subdelegaverit.

Ad 2. 3. et 4. Negative; et supplicandum SSmo pro sanatione quoad praeteritum.

1334

Ut christiani habendi sunt ii de quibus dubitatur an valide sint baptizati, eorumque matrimonium est validum.

S. C. S. Off. 9 *Sept. 1868.* — Iaponiae — 1. Utrum, in casu dubii de valore baptismi, qui ita baptismum dubium acceperunt, in iudicando de aliis difficultatibus, v. g. circa matrimonium, iaponenses ut christiani, vel adhuc ut infideles considerandi sint.

2. Utrum si dubium de valore baptismi remaneat, et S. Congregationi solvere dubium non visum sit opportunum, de his qui sic dubie baptizati sunt, in rebus quae ad matrimonium spectant, ac si vere et valide baptizati fuissent iudicandum sit, vel non.

R. Ad 1. Generatim loquendo, ut christiani habendi sunt ii de quibus dubitatur an valide baptizati fuerint.

Ad 2. Censendum est validum baptisma in ordine ad validitatem matrimonii.

1335

De lingua in literis ad S. C. adhibenda, et de studio latini idiomatis.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *29 Septemb. 1868.* — Fuit in more positum saeculis anteactis, ut qui cum Apostolica Sede communicare deberent ad negotia ecclesiastica (exceptis illis quae ad ritus orientales pertinebant) pertractanda, vel ad gratias postulandas, ii latina lingua aut saltem italica uterentur. Nec sane eiusmodi mos gravibus destituebatur rationum momentis, cum inter caetera exigi nullatenus posset ut in tanta linguarum varietate administri aut officiales Sanctae Sedis, quae ab omnibus terrarum orbis nationibus literas aut petitiones excipit, omnium linguas legerent atque intelligerent. At vero nonnullis ab hinc annis usus invaluit ut ad Sacram hanc Congregationem Fidei Propagandae, passim scripta non solum gallica lingua (quod difficultatem vix ullam facessit) sed anglica, germanica, hollandica aliisque exarata linguis transmittantur; ex quo non raro contingit ut negotiorum sacrorum expeditio non parum dilationis patiatur. Quae cum ita sint, sane non possum quin Tibi commendem etiam atque etiam ut nedum laicis sed praesertim ecclesiasticis viris Tibi subiectis inculcare ne praetermittas, ut quoties ad sacrum hoc Consilium literas, petitiones aut etiam acta ad causas ecclesiasticas pertinentia mittere voluerint, latinum vel italicum idioma, quantum fieri poterit, adhibendum curent. Et quoniam latinam linguam commemoravi, abs re non erit animadvertere ex illius linguae neglectu gravissima per orbem Ecclesiis detrimenta obvenire. Neque enim tantum exinde difficilior evadit cum Ecclesia Romana atque aliis cum Ecclesiis variarum regionum communicatio; non solum amittitur maximum illud quo praeteritis temporibus catholici itinerantes gaudebant emolumentum, inveniendi scilicet ubique locorum Christi fideles quasi fratres communi patriae romanae lingua loquentes, verum etiam extranei christiano populo sensim sine sensu evadent ac fere impervii omnes tum sacrae tum profanae scientiae fontes, qui graecam praesertim linguam ignorantibus nonnisi per latinum idioma patere possunt. Quamobrem erit sollicitudinis tuae operam impendere, ut studium latinae linguae in tua Missione promoveatur, cuius rei suscipiendae opportunam Tibi occasionem praebere poterit, quod praesentibus litteris Tibi censui commendandum.

1336

Pro Pio Opere Propagationi Fidei.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *29 Septemb. 1868.* — Quanto sia benemerita delle Missioni cattoliche la Pia Opera della Propagazione della Fede si rende evidente dai larghi perenni soccorsi, che ella fornisce alle medesime, e dalle salutari istituzioni, che i Vescovi e Vicarî Apostolici dipendenti da questa S. C. hanno potuto promuovere e conservare finora, mercè i sussidî che ricevono dall' encomiata Pia Opera. Ora a mantenere questa nel suo pieno vigore non solo la S. Sede si è spesso astenuta dall' incoraggire imprese che avrebbero potuto diminuirne le risorse, ma perfino ha rinunziato ad espresse esibizioni fattele negli anni decorsi da sovrani e governi di mandare direttamente a Roma le collette dei loro Stati. E in fatti chi non vede che il tenere unite le forze dell' Opera è condizione necessaria al mantenimento della sua vitalità e di quella energia, d' onde pressochè tutte le missioni ripetono gli aiuti pecuniari, che in gran parte le sostengono? Posto ciò non sarebbe certo a lodarsi l' intrapresa di opere in pro di Missioni particolari che, comunque ordinate a fini eccellenti, tendessero a raccogliere elemosine dai fedeli, segnatamente con metodi analoghi a quello che tiene la Pia Opera della Propagazione della Fede. Siccome però è avvenuto non ha guari che in qualche luogo siasi così adoperato, d'onde sono venuti speciali reclami dal Consiglio Centrale della Pia Opera, si è creduto opportuno di esortare in generale gli Ordinarî delle diocesi, nelle quali si trova stabilita l'Opera suddetta, ad avere presenti le accennate osservazioni, perchè non avvenga che nel procurare un bene parziale abbia a recarsi detrimento a quello generale e di somma utilità per le Missioni, che la più volte lodata Pia Opera sta da molti anni producendo con tanta gloria di Dio, e con sì grande vantaggio delle anime nel mondo universo.

1337

Circa sacra paramenta coloris flavi.

S. R. C. *5 Dec. 1868.* — Syren. — Paramenta coloris flavi, tum serica, tum ex auro contexta, possuntne adhiberi pro albo, viridi, rubro ac violaceo, praesertim in ecclesiis pauperioribus facere non valentibus paramenta singulorum colorum a Rubrica praescriptorum.

R. Quoad paramenta coloris flavi, Negative; quoad paramenta ex auro contexta, Affirmative; excluso tamen colore violaceo.

1338

De sacramentali confessione exigenda a neo-conversis in Anglia.

S. C. S. Officii *17 Dec. 1868.* — Inter decreta primae Synodi Provincialis Westmonasteriensis sub cap. XVI, n. 8, ubi sermo est de abiuratione protestantium adultorum et de baptismate sub conditione eis conferendo, additur: « Confessio etiam Sacramentalis semper in tali casu est exigenda ». *Quaeritur:* An debeat, iuxta Synodi Provincialis decretum a S. Sede probatum, confessio sacramentalis a neo-conversis in Anglia exigi, et an debeat esse integra.

R. Affirmative; et dandum esse decretum latum sub fer. V, die 27 Iunii anni 1715 *(V. n. 286)* (1).

1339

Circa tempus confessiones audiendi.

S. C. de Prop. F. *12 Ian. 1869* (C. G.) — Se e quale avvertimento debbasi dare al Vic. Ap. di Colombo sul divieto mantenuto in quel Vicariato di ascoltare le confessioni prima del levare del sole e dopo il tramonto.

R. Prohibitionem moderandam iuxta decretum S. C. Episcoporum et Regularium die 21 Iunii 1620 quod est huiusmodi: « Confessarii « sine necessitate audire non debent mulierum « confessiones post crepusculum vespertinum et « ante auroram ».

1340

De puerorum Communione.

S. C. de Prop. F. *12 Ian. 1869* (C. G.) — Haec S. C. quam maxime optat ut missionarii et caeteri animarum curatores in India pueros ac puellas, cum usum rationis fuerint assequuti, vim et dignitatem S. Eucharistiae diligentissime edoceant eo ut convenienti tempore divini epuli participes fieri digne mereantur. Iidem assidue urgeant fideles ad frequentem S. Confessionis et Communionis usum.

1341

De modo reconciliandi schismaticos orientales, et de fidei professione ab iis emittenda.

S. C. S. Off. *12 Ianuarii 1869.* — Quum occasione conversionis ad fidem catholicam quorumdam Bulgarorum, ex iis quae ad rem relata fuerunt a R̃mo Vic. Ap. Patriarchali Constantinop., nonnulla dubia exorta fuerint quoad modum eosdem reconciliandi, ac fidei professionis formulam ab ipsis emittendam, S. Congregationi S. Officii haec quae sequuntur quaestionum capita enodanda proposita fuerunt, nempe:

1. An schismatici idiotae et ignorantes, emissa fidei professione, absolvi debeant simpliciter, an conditionate.

2. Qua formula haec absolutio concedenda.

3. Qua lingua a sacerdotibus bulgaris eadem absolutio impertienda sit.

4. Utrum illi bulgari schismatici, qui nulla emissa fidei professione, neque a censuris absoluti, ad sacramentorum participationem admissi sunt, debeant, antequam ad sacramenta iterum admittantur, fidei professionem emittere, et a censuris absolvi.

5. An adprobanda sit fidei professio ab Episcopo Chiensi concinnata. — Em̃i ac R̃mi DD. decreverunt respondendum:

Ad 1. In hypothesi de schismaticis orientalibus sive bulgaris sive aliis etiam idiotis reconciliandis ab Ecclesia occidentali, absolutionem eis impertiendam modo absoluto iuxta formulam absolutionis S. Officii. In hypothesi vero de praedictis orientalibus reconciliandis iuxta liturgiam orientalem, supplicandum SS̃mo D. N. ut pro nunc nihil innovetur, atque ut valeat absolutio a censuris implicite et indirecte data, quae subintelligi debeat in ipso ritu reconciliationis.

Ad 2. In casu bulgarorum, vel aliorum slavorum, qui reconciliantur a S. C. S. Officii, vel ab aliquo ritus latini specialiter deputato, ritum peragendum, atque absolutionem impertiendam iuxta eam formulam quae adhiberi solet ab eadem S. C. S. Officii, vel iuxta formulam a Pontificali Romano praescriptam pro haereticis et schismaticis reconciliandis. In casu vero praedictorum orientalium qui in Ecclesiam recipiuntur ab Episcopo ritus slavo-graeci sive vi proprii iuris, sive vi pontificiae delegationis: quoad absolutionem a censuris, provisum in primo; quoad cetera spectantia ritum reconciliationis, liturgiam graeco-slavam servandam.

Ad 3. Provisum in 1.

Ad 4. Bulgaros, de quibus in casu, iam in communionem Ecclesiae receptos non esse cogendos ad fidei professionem, neque subiiciendos ritui reconciliationis antequam iterum ad sacramentorum perceptionem admittantur.

Ad 5. Tradendum esse symbolum Constantinopolitanum pure et simpliciter, prouti legitur in formula professionis fidei Urbani VIII, nonnullis additis iuxta mentem, idque pro rudibus et idiotis dumtaxat, firmis formulis Gregorii XIII et Urbani VIII pro doctis et instructis personis *(V. decr. Sacrae Cong. de Prop. Fide 16 Iulii 1878 in nota).*

---

(1) In Litt. S. C. de Prop. F. *12 Iulii 1869* ad Archiep. Quebecen. haec in rem habentur: « Quoad « dubium ab A. T. propositum, sacramentalem con- « fessionem attingens a neo-conversis exigendam, ob- « servandum occurrit, responsum elapsi anni, licet Epi- « scopis Angliae tantummodo rogantibus datum, uni- « versalem legem continere, proindeque non solum in « Anglia, sed in aliis etiam regionibus obligare. Hinc « patet quod nullatenus permitti potest ut praedictae « decisioni contraria sententia doceatur ».

1342

De probanda status libertate nupturiensium vagorum.

Instr. S. C. S. Officii *13 Ian. 1869.* (AD DELEGAT. AP. AEGYPTI). — Sacrosancta Tridentina Synodus *Sess. 24, Cap. 7 de Reform.* statuit haud facile ad matrimonium ineundum admittendas esse personas, quae vagas incertasque sedes habuerunt, nisi prius diligens praecesserit inquisitio super earumdem libertate status. Saepe hac de re interrogata Supremae Inquisitionis Congregatio, vel generales, vel particulares tradidit regulas pro casuum opportunitate, accurate tamen, et practice evolvendas, et applicandas prudenti Ordinariorum iudicio.

Aliquando contingit ut haec investigatio fiat super libertate status personae, quae vidua putatur, sed de illius compartis obitu legitimae non habentur probationes. Hoc in casu nuper aliam edidit Sacra Congr. instructionem typis editam, cuius exemplar adiunctum accipiet Delegatus Ap. Aegypti et Arabiae *(V. n. 1321).*

Aliquando autem investigatio est instituenda super libertate status personae quae prima vice matrimonium inire cupit, sed diu et fere toto suae vitae cursu in dissitas, variasque abiit regiones: hoc in casu, inhaerendo regulis traditis in Instructione de anno 1670, ab Ordinariis locorum in quorum civitate, vel dioecesi permanserit persona ipsa, documentum eius libertatis requirendum foret. Verum cum hoc difficile sit, et plerumque vel etiam impossibile ob locorum distantiam, vel ob populorum imperitiam, sicuti in missionum locis ut plurimum contingit, supplendum erit depositionibus iuratis testium qui sint idonei, et concludenter deponant de libertate personae matrimonium contrahere cupientis, vel quia aliquando fuerint socii itineris, vel negotiationis, vel frequens epistolare commercium cum eadem absente persona habuerint, et praesertim si sanguine sint iuncti: hoc enim in casu vehemens oritur praesumptio quod testes ipsi, licet absentes fuerint, sint nihilominus de illius libertate instructi.

Praeterea S. Congr. non respuit etiam depositiones iuratas testium qui de relato alterius personae deponunt, dummodo aliquo modo constet de illius idoneitate, probitate et scientiae causa.

Hisce quoque deficientibus probationum argumentis, praetereunda non est investigatio super vitae ratione personae nubere volentis, habita in patria, non solum antequam discederet sed etiam post eius reditum; nam si laude digna probetur, tunc fidentius ad iuramentum suppletorium admitti poterit pro eius libertate status comprobanda, monita tamen prius de actus emittendi sanctitate deque poenis in periuros a ss. canonibus comminatis.

Porro animadvertat Delegatus Apostolicus orator hoc probationis remedium adhibendum esse in defectu omnium aliarum probationum, sicut ipsa verborum significatio satis superque innuit.

1343

De facultate excipiendi Confessiones in maritimo itinere.

Decr. S. C. S. Off. *17 Martii 1869.* — Quum identidem inter theologos fuerit disceptatum super facultate, qua ab Ordinariis locorum donari solent sacerdotes iter maritimum arripientes, excipiendi nimirum fidelium eiusdem itineris comitum Confessiones, nec una eademque ea super re fuerit doctorum, vel etiam Sacrorum Urbis Congregationum sententia, nuper vero pro parte R̃mi Episcopi Nannetensis eadem quaestio proposita fuerit Supremae S. O. Congregationis iudicio, sub dubii formula: *An sacerdotes iter transmarinum suscepturi, facultate ab Ordinario loci, unde naves solvunt, donari possent ad excipiendas fidelium confessiones tempore navigationis;* Em̃i PP. Cardinales in universa christiana republica Inquisitores Generales, ut in re satis gravi, quae animarum bonum respicit, omnis in posterum dubitandi ratio, ac anxietatibus occasio removeatur, articulo formiter discusso, Feria IV die 17 Martii 1869 decreverunt: *Posse sacerdotes iter arripientes, ab Ordinariis locorum, unde naves solvunt, adprobari, ita ut, itinere perdurante, fidelium secum navigantium Confessiones valide ac licite excipere valeant, usquedum perveniant ad locum, ubi alius superior ecclesiasticus iurisdictione pollens constitutus sit. Cavendum tamen ab ipsis Ordinariis ne eiusmodi facultatem tribuant sacerdotibus, qui idonei non fuerint recogniti ad tramites Conc. Trid. Sess. 23 de Ref. cap. 15.* Quam resolutionem, referente R. P. D. Adsessore S. O. in ordinaria audientia eiusdem feriae ac diei, SS. D. N. Pius d. p. Papa IX plene adprobare ac confirmare dignatus est. Atque ita R̃mo Episcopo Nannetensi aliisque Ordinariis petentibus iidem Em̃i PP. respondendum esse mandarunt (1).

1344

De usu plurium facultatum in uno eodemque casu.

Litt. S. C. S. Off. *18 Maii 1869.* — Ritiensi per massima incontestabile che l'uso di più facoltà non può cumularsi sullo stesso caso, per la regola generale che vieta in materia di dispense l'accumulamento, e perchè le dette facoltà sono di stretto diritto, come le dispense stesse, e quindi debbono strettamente interpretarsi, nè estendersi al di là di

(1) V. recentius decretum S. C. S. Officii *9 Aprilis 1900.*

quello che suonano, cioè della espressa volontà del concedente. Laonde non facendosi nelle varie facoltà di dispensa pei vari gradi parola alcuna che accenni a cumulativa, ne deriva che chi è di quelle munito non può farne uso simultaneamente nello stesso caso.

1345

Contra praxim exigendi pecuniam ad fores ecclesiarum ut fideles ingredi possint.

Ex Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *15 Aug. 1869.* — AD EPP. STAT. FOED. AMERIC. SEPT. — Praxim pecunias exigendi ad fores ecclesiarum ut fideles ingredi possint, et divinis mysteriis adesse... penitus aboleri atque eliminari cupiens S. Congregatio, A. Tuam nunc in Domino adhortari non desinit, ut omnem curam conferas, si forte in aliquibus istius dioecesis locis consuetudinem huiusmodi invaluisse noveris, ne ulli omnino collectores, quando christifideles in ecclesiam ingrediuntur, quo divinis mysteriis adstare, vel verbum Dei audire possint, ad earumdem ecclesiarum fores ponantur. Per hoc autem haud vetare intendit S. C. quominus pecunia sponte a fidelibus oblata ad Offertorium recipiatur, prout hucusque in maiori foederatorum Americae Statuum ecclesiarum parte fieri consuevit.

1346

De Missionibus Indiarum Orientalium.

Instr. S. C. de Prop. F. *8 Sept. 1869.* — AD VICARIOS APP. INDIAR. ORIENT. — 1. Quandoquidem aucto extremis temporibus Vicariatuum numero, ac missionariis multiplicatis, huc illuc nonnulli adversus mutuam pacem et concordiam veluti igniculi excitari visi sunt, quod nimirum diversitate nationum, educationis, Institutorum varietas etiam sententiarum oriretur, cui etiam accessit facilitas sese immiscendi in finitimarum Missionum negotiis, placuit EE. PP. singulis Missionum Praesulibus mandare ut 1. Administrationem aliorum Vicariatuum, nec scriptis editis nec alio quovis modo carpendam suscipiant. 2. Collectas in alienis Missionibus inconsulto Superiore non faciant. 3. Abstineant vero a transferendo missionarios vel moniales ex uno in alterum Vicariatum nisi consensus alterius Praelati qui eos suscepturus est, nec non iudicium S. Congregationis accesserit, idque etiam raro admodum efficiant.

De Missionum regimine.

2. Ne forte accidat, aliquem ex istarum regionum Praesulibus cui non adsit coadiutor cum futura successione designatus e praesenti vita migrantem Vicariatum ita relinquere ut nemo sit qui ordinariam iurisdictionem loco ipsius exerceat, in memoriam revocandam esse voluerunt EE. PP. omnibus Vicariis Apostolicis Constitutionem sa. me. Benedicti PP. XIV quae incipit *Ex sublimi,* qua indicitur ut qui ex Praesulibus neque Episcopum Coadiutorem cum futura successione neque Vicarium ex clero sive saeculari sive regulari generalem habent, statim atque ad unumquemque eorum illarum litterarum Apostolicarum certa notitia pervenerit deputent Vicarium ex clero sive saeculari sive regulari generalem, habilem tamen atque idoneum, qui eveniente cuiusvis Ap. Vicarii sine Coadiutore cum futura successione obitu tamquam Ap. Sedis delegatus teneatur assumere et obire regimen et gubernium Ap. Vicariatus, usque ad captam eiusdem Vicariatus Ap. huiusmodi possessionem a novo Vic. Ap. quem eadem haec S. Sedes constituerit, aut usque ad quamcumque aliam ab ipsa S. Sede ineundam ordinationem.

De clero indigena.

3. Animadverterunt iidem EE. PP. exceptis nonnullis Vicariatibus in quibus cleri indigenae status commendandum aliqua ratione se exhibet, in caeteris Indiarum Orientalium Missionibus vel paucos esse indigenas sacerdotes, vel non iis qualitatibus praeditos, quae in Christi ministris maxime necessariae sunt; in nonnullis etiam non paucos in eodem clero abusus irrepsisse. Quapropter excitandum duxerunt zelum Vicariorum App. ut ad sacerdotum indigenarum institutionem promovendam omni studio animum adiiciant. Ad id vero perutile existimarunt ad omnes mittere Instructionem datam a S. Congregatione anno 1845 in qua eadem de re uberrime agitur, quaeque potissimum praestanda sint singillatim recensentur *(V. n. 1002).*

4. Licet fatendum sit in nonnullis Indiarum orientalium Missionibus in quibus Regulares versantur, vitam indigenarum clericorum qui eorum institutum ut tertiarii vel oblati professi sunt exemplo atque utilitati fidelibus esse, gravissimae tamen rationes omnino suadent ut Vicarii App. omni studio, concordique actione ad clerum indigenam saecularem efformandum dent operam; atque ad regularem professionem nonnisi eos qui necessaria vocatione praediti apparent, admittant.

5. Quod si ex una parte omnis diligentia adhibenda est ut idonei sacerdotes saeculares, et animarum rectores inter indigenas eligantur, ex altera in eodem clero gubernando ita procedi debet ut naturalis eius gentis indoles nimis ad ambitionem et turbas prona, quod se extolli videat novos inde stimulos non suscipiat. Quod si quidam ex indigenis presbyteris praestantiores caeteris atque omnino laudabiles se praebeant adeo ut Praesules etiam Missionarii Ap. titulo dignos arbitrentur, ad id commendare illos poterunt S. Congregationi quae in negotio huiusmodi providere non omittet.

De Institutis Regularibus.

6. In multis vero Vicariatibus in quibus Religiosa Instituta vel non omnino adhuc exstant, vel tantum paucos sectatores habent, optimum erit consilium Vicariorum App. si cum clero indigenae saeculari efformando operam dederint, etiam Regulares Ordines et Congrega-

tiones inter indigenas statuere satagant sub regimine superiorum europaeorum in Indiis commorantium; quippe ea natura atque indole comparati sunt Indiarum populi ut facile ad religiosam vitam amplectendam adducantur; atque alia ex parte maxima emolumenta in christianam plebem inde sperari debent, sive iis regimen scholarum aliorumque iuventutis institutorum sive praedicationis Verbi Dei ministerium credatur.

De clericali veste.

7. Cum in nonnullis Missionibus mos utendi talari veste, praesertim cum sacerdotes in publicum procedunt, non ab omnibus diligenter servatus hac usque sit: immo vero alicubi graviores etiam abusus hac in re induci coeperint, mandat haec S. C. ut omnes ecclesiastici viri, memores decere omnino clericos etiam habitu gravitatem moderationemque exhibere, talares vestes sive albi sive nigri coloris, iuxta regionis consuetudinem et S. Congregationis Indulta saltem in publico deferant, atque ad hoc obtinendum omnis tergiversatio aut praetextus removeatur. Quod si necessitate cogente aut causa itineris per aspera loca praedictum habitum exuere cogantur, eam saltem vestem adhibeant quae sacerdotalem modestiam nullo prorsus modo dedeceat.

De *Directorio* ad usum missionariorum.

8. Nil profecto opportunius ad directionis uniformitatem inducendam, et concordiam fovendam, quam si una veluti regula et communibus firmisque traditionibus universi animarum rectores caeterique operarii evangelici regantur. Quod et experientia in pluribus Indiarum Vicariatibus confirmatum est. Itaque S. C. omnes VV. AA. vehementer hortatur ut audito voto missionariorum, collectionem regularum et usuum qui in Vicariatu invaluerunt componere quamprimum, satagant quae quidem collectio seu Directorium complectatur potissimum ea quae sive observanda a sacerdotibus in sua vivendi ratione, sive in fidelibus gubernandis ab iisdem arcte servanda sint. Atque huiusmodi Directorii exemplum ad ipsam S. C. dare non praetermittant.

De missionariorum conventibus.

9. Ita etiam ad animorum unitatem, sacri ministerii profectum, et uniformem disciplinae rationem servandam, maximam utilitatem obventuram existimantes EE. PP. ex frequentibus missionariorum conventibus, commendandum omnibus Vicariis App. duxerunt ut quam saepe opportunitas permiserit congregationes eorumdem missionariorum cogant, et in his curent ex singulorum experientia et consiliis deducere quae perfectius ordinari possint, quaeque a proximioribus Vicariis App. expetenda sint, ut difformitas consuetudinum in variis Missionibus paullatim tolli valeat.

De modo communicandi missionariis facultates.

10. Id quoque ad ordinem servandum, vitandamque confusionem mirifice conducet, ut nimirum facultates quae missionariis communicantur, praesertim vero matrimoniales, absque ambagibus iisdem ostendantur: ideoque cavendum omninó ne illae aliter quam in scriptis tradantur per appositas litteras in quibus cum extensio facultatum tum etiam casus et censurae reservatae aperte et determinate exprimantur.

De collationibus circa casus morales.

11. Satagendum etiam erit ut studium doctrinae moralis maxime foveatur, ac opinionum difformitas quantum possibile est amoveatur. Ad hoc vero opportunum plane videtur consilium constituendi, ubi circumstantiae id non prohibeant, collationes ad casus morales discutiendos ac dissolvendos, quemadmodum in nonnullis locis summa cum fidelium utilitate peragi coeptum est.

De quaestionibus circa lucrum ex mutuo.

12. Gravissimas quaestiones circa lucrum ex mutuo agitari inter Evangelicos Indiarum operarios animadvertentes EE. PP. ut quantum fieri potest directioni Confessariorum, et conscientiarum tranquillitati consulerent, mandarunt ad omnes Vicarios Apostolicos mitti exemplum Decreti S. Congregationis Inquisitionis dati die 13 Ianuarii anno 1780, et responsa S. Poenitentiariae typis edita *(V. Instr. S. C. de Prop. Fide an. 1873).*

De iuramento super Biblia haereticorum.

13. Relatum autem est in pluribus Indiarum regionibus catholicos super Biblia a protestantibus corrupta et a gubernio exhibita, si iuramenti emissio occurrit, iurare consuevisse, ex alia vero parte haud difficile esse ab ipso civili gubernio obtinere ut catholicis potestas fiat iusiurandum emittendi super ipsorum Biblia. Itaque omnes Vicarii App. in quorum Missionibus usus huiusmodi adhiberi consuevit diligenter curent ut anglo-indicum gubernium libertatem fidelibus relinquat iurandi super Sacram Scripturam ab Ecclesia catholica receptam. Quoadusque autem id a civili auctoritate non obtinuerint, prudenter taceant si viderint fideles super biblia haereticorum iuramentum praestare dummodo de licito iureiurando agatur. Interea doceant S. C. an Biblia haereticorum pro iureiurando exhibita sint substantialiter corrupta, an exhibeantur ut a catholicis probentur, an vulgata nostra latina excludi soleat. Demum a quibus et in quibus circumstantiis ac pro quo obiecto huiusmodi iuramenta exigantur.

De *Catechismo* christianae doctrinae.

14. Placuit Eñis PP. omnibus Vicariis App. praecipere ut ubi adhuc Catechismus christianae doctrinae pro fidelium usu compositus non est, quamprimum in lucem edatur, etiam adoptando aliquem Catechismum alibi in usu; in omnibus vero Missionibus quoad hanc rem optandam uniformitatem collatis consiliis Vicariorum.

De benedictionum formulis.

15. Ut maiori christianorum commodo atque utilitati provideatur, concedendum existimarunt ut Vicarii App. et missionarii uti valeant formulis benedictionum quae continentur in Appendice Ritualis Romani impressi typis

S. C. de Prop. Fide anno 1864. Quod si agatur de benedictionibus diversis ab iis quae in illo volumine continentur ad S. C. recurrant.

De praedicatione.

16. Quia vero imprimis S. Consilio cordi est, ut istius dominicae vineae operarii ad indigenarum salutem procurandam sese convertant ac maiori in dies diligentia infideles in ovile Christi congregare contendant, EE. PP. praecipiunt ut in omni statione militari inter indigenas posita praeter capellanum militum et alter sacerdos constituatur qui praecipuum, imo et unicum officium habeat praedicandi Evangelium circumstantibus Indiarum populis; unde et vernaculas linguas perfecte calleat. Praeterea omnes missionarii ad indigenarum curam addicti, etiam mores et consuetudines regionis in qua degunt diligenter addiscant, nec omnino eas quae nil pravi aut superstitiosi continent, impugnent, sive voce sive agendi ratione; ita vero se gerant ut populorum venerationem ac fiduciam sibi comparare possint.

De editione librorum circa gentilium mores.

17. Et quoniam compertum est in pluribus Vicariatibus edi libros et opuscula, in quibus de gentilium moribus et usibus sermo instituitur, quaeque ad interpretationem Constitutionis Apostolicae sa. me. Benedicti XIV quae incipit *Omnium sollicitudinum* plus minusve directe referuntur, censuerunt EE. PP. monendos esse Vicarios et missionarios Apostolicos mittendum omnino esse S. huic Congregationi exemplar quarumcumque instructionum et opusculorum in quibus agatur de rebus ad memoratae Bullae interpretationem quoquo modo spectantibus.

De procuranda conversione mahumedhanorum et buddhistarum.

18. Dolendum plane Emis PP. visum est multa centena millia hominum impiae mahumedhanae sectae addictorum per vastos Indiarum tractus, praesertim vero in regione septentrionali reperiri, qui in vitiorum caeno mersi, quamvis late diffundi catholicam veritatem videant, nullimode tamen de illa amplectenda cogitent, immo et eam obstinato animo detestentur. Quia tamen neminem negligendum esse in fidei praedicatione norunt, bene vero plantandum ac rigandum, expectantes ut Deus det incrementum, hortandos esse iusserunt Vicarios App. et missionarios, praesertim regionum septentrionalium ubi homines huiusmodi minus adversos se catholicae religioni ostendunt ut mahumedhanorum conversioni adlaborent. Quod ut facilius assequantur, optimum erit consilium si inter ipsos libellos de christianae fidei divinitate tractantes diffundere satagant, quod et alibi magno cum fructu factum est. Illud quoque curandum omni studio ut inter sectatores buddhisticae religionis qui in multis regionibus nequaquam catholicae pietati multum adversari dignoscuntur idonei missionarii mittantur, qui eorum praeiudicia e medio tollere et christianae fidei sanctitatem edocere nitantur.

De novis missionibus erigendis.

19. Ut in erectione novarum missionum et divisione vicariatuum in plures partes clarius innuantur omnia elementa quae necessaria sunt cum ad descriptionem regionum adamussim indicandam, tum ad statum spiritualem et temporalem Ecclesiae in eo tractu diligenter exprimendum, placuit redigendam esse Instructionem appositam eamque omnibus Missionum Praesulibus communicari *(V. n. 645)*.

Quomodo indigenarum sacerdotum directioni consulendum.

20. Quo facilius indigenarum presbyterorum qui in districtibus longinquis a Vicarii App. residentia degunt directioni consulatur, Emi PP. Vicariis App. ipsis suggerendum statuerunt ut in iis Missionibus, in quibus commode fieri possit, plures districtus vel paroeciae sub regimine unius missionarii europaei cum titulo *Superioris* constituantur.

De libris parochialibus.

21. Iusserunt praeterea omnibus Vicariis App. mandari, ut diligenter attendant nomina baptizatorum, et defunctorum, nec non matrimonia celebrata in libris appositis recenseri accurateque conservari ad tramites eorum quae praescribit Rituale Romanum: nec non diligenter curari recensionem status animarum, et adimplementi praecepti paschalis.

De temporali Missionum administratione.

22. Prae oculis habita necessitate certos reditus aliqua ratione in pluribus Vicariatibus constituendi quibus Missionum onera ferri valeant, mandat S. C. huiusmodi Missionum Vicariis App. ut collatis consiliis rationem excogitent qua praedicto defectui occurri possit ac S. Congregationi proponant. Ad id verum assequendum insinuari voluit iisdem ut curent expensas pro victu atque itineribus minimas fieri, singulos autem missionarios unoquoque trimestri, aut bimestri, dati et accepti rationem respectivo Vicario Ap. reddere, quemadmodum in nonnullis Indiarum orientalium Missionibus laudabiliter introduci coeptum est.

23. Animadvertit etiam S. C. in fere omnibus Indiarum Vicariatibus, exceptis nonnullis Orae canarensis et malabaricae, decimarum solvendarum legem qua ecclesiarum et sacerdotum sustentationi provideatur minime extare, imo in pluribus Missionibus ipsa emolumenta quae *stolae* appellantur non solvi a fidelibus. Itaque ut facilius ad certorum redituum institutionem perveniri possit, excitandam esse voluit diligentiam Episcoporum ut prudenter provideant induci paullatim consuetudinem atque etiam, si efficere valeant, legem solvendi memorata iura stolae, quae decimarum locum teneant, atque ad certa sustentationis ministrorum sacrorum media stabilienda inserviant.

24. Summae gravitatis argumentum esse comperierunt EE. PP. illud quod respicit titulum quo bona ecclesiastica in singulis Missionibus coram civili lege possidentur. Manifestum est enim nonnullis in locis eadem bona christianis communitatibus suo nomine retineri, in pluribus aliis vero Praesulibus et Superioribus

ecclesiasticis tanquam privatis possessoribus, a gubernio adscripta censeri, nec ullum a civili lege in Ecclesia qua tali ius proprietatis agnosci. Nec deest circa idem caput inter Vicarios Apostolicos differentia sententiarum, nonnullis existimantibus satius esse bona Ecclesiae in christianae communitatis proprietate manere; aliis consulentibus ut omnia in possessionem Vicariis Apostolicis tradantur. Itaque quoad haec omnia accuratae ab iis informationes Sacrae Congregationi praeberi debent.

25. Quodcumque vero consilium opportunius ineundum videatur circa eiusmodi proprietatis titulum, hoc imprimis curandum erit ut ita proprietas et possessio ecclesiasticorum bonorum coram civili lege constituatur, ut securitati eorumdem omnibus quibus possunt modis VV. AA. provideant. Incertum est porro qua ratione trasmittatur titulus legalis proprietatis cum ille apud Vicarios App. est in casu eorum obitus, vel renunciationis; ac pariter qua ratione coram gubernio possideant communitates christianae ubi proprietas ab ipsis retinetur. Itaque ea perspicue constituenda erunt. Ne vero quoad haec omnia Indiarum Orient. Praesules iis mediis destituantur, quae illis in huius gravissimi negotii examine utilitatem afferre possint, visum est EE. PP. expedire ut iis communicetur notitia eorum quae pro regionibus foederatorum Americae Statuum ab hac S. C. vel probata vel constituta sunt (1).

26. Siquidem propter quarumdam ecclesiarum et paroeciarum indigentiam opportunum videatur Vicariis App. subsidia a civili gubernio petere, vel oblata accipere: ut id efficere possint, liberum cuique relinquit S. C. Quia tamen facile evenire potest ut ab ipso gubernio eae conditiones huiusmodi praestationibus apponantur quae negotium Episcopis in rerum spiritualium administratione facessant, ideo S. Concilium singulos Vicarios App. monitos voluit ut in hac re de libertate et independentia ministerii ecclesiastici omnino caveant. Id eodem modo servandum circa stipendia capellanis militum a civili auctoritate concessa. Liberum pariter iisdem relinquitur postulandi a gubernio ut proprietatem ecclesiarum quas aedificavit publicis expensis Vicario Ap. cum aliqua dotatione cedat.

27. Ut autem omnium ecclesiasticorum redituum administratio ordinate procedat in unoquoque Vicariatu Consilium eidem administrationi gerendae constituendum est; ubi vero iam constitutum reperitur accurate reformandum. Quod quidem Consilium ex nonnullis prudentioribus missionariis a Vic. Ap. designandis constare debet, cum quibus ipse Vic. in negotiis gravioris momenti aget, eorumque audiet consilia; et cum sermo sit de novis ecclesiis aut domibus, collegiis, scholis fundandis nunquam aget contra maioris saniorisque missionariorum partis consilium.

28. S. C. diligenter etiam expendit ea omnia quae in relationibus Visitationis Ap. circa rationem administrandi bona ecclesiarum praesertim per Consilia fabriciariorum efferuntur. Intellexit siquidem non modo eadem Consilia nimis difformi methodo procedere, sed et inordinata esse pluribus in locis, ac a Vicario Ap. et caeteris superioribus ecclesiasticis independentia. Quapropter bona pia voluntate fidelium in divinum cultum expendenda, et male administrantur, et in profanos usus convertuntur. Itaque maxime optat S. C. praedicta Consilia idoneis praescriptionibus reformari. Quod priusquam fiat, mandandum censet singulis Vicariis Apostolicis ut informationes accuratas tum circa statum eorumdem Consiliorum tum circa modum res componendi praebeant. Et ut aliqua norma ex eo quod alibi gestum est ipsis suppeditetur, communicandam iussit iisdem Praesulibus regulam pro fabriciariis ecclesiarum Hollandiae aliquibus ab hinc annis probatam *(V. n. 1127)*.

29. Gravitati ac decori cantus sacri qui in ecclesiis europaeorum adhiberi consuevit providendum censuerunt EE. PP. Itaque Vicarii App. ex praescripto S. Concilii Tridentini Ses- De cantu ecclesiastico.

---

(1) *Concil. Baltimoren. VII:* « Statuerunt PP. ecclesias omnes caeteraque bona ecclesiastica, quae vel « dono, vel fidelium oblationibus acquisita, in charitatis « vel religionis operibus sunt impendenda, ad Ordinarium pertinere, nisi appareat scriptoque constet illa « Ordini alicui Regulari vel sacerdotum Congregationi « in ipsorum usum tradita fuisse ».

Conc. Baltim. III. « Ne fidelium pia voluntas suo « fraudetur effectu, et quae Deo dicaverint in Ecclesiae « utilitatem ad alios transferantur usus, monemus Episcopos, sacerdotes et alios omnes, penes quos bona « sunt mobilia vel immobilia ad ecclesiasticos usus « data, ut, ea quae in singulis foederatis provinciis tutissima videbitur ratione, quamprimum curent ea, iuxta leges civiles, usibus a donatoribus designatis servanda. Quod si quis clericorum vel laicorum huiusmodi bona a designatis usibus contra donatorum « voluntatem averterit, se in poenas a Concilio Tridentino latas (sess. XXII, c. 11 de Ref.) incurrere « noverit ».

Concil. Baltim. IV: « Praesules omnes monemus « ut securitati bonorum ecclesiasticorum sedulo prospiciant, omni qua valent ratione; ideoque legum « seu auctoritatis civilis praesidium quaerant, ubicumque haberi possit, salvo tamen libero Episcoporum « iure. Quod si nequeunt illud obtinere, saltem testamento iuxta legis dispositiones scite facto, cuius duplicatum habeant, caveant ne bona sibi in usus ecclesiasticos commissa a suis finibus avertantur. Habeant etiam bonorum ecclesiasticorum inventarium « et titulos et instrumenta omnia rite disposita. Et si « contigerit eos extra dioecesim versari, litteras procurationis apud quemdam virum probatum relinquant, « qui ea bona valeat usibus ecclesiasticis servare. Monemus insuper Episcopos ne sinant sacerdotes penes « se retinere suo nomine quae a fidelibus in publicos « et ecclesiasticos usus donata sunt, eorumque fidei « commissa ».

Decr. S. C. de Prop. Fide: « Quum in Foederatis » *etc. (V. n. 916).*

sione 22, decreto *De observandis et vitandis in Sacrificio Missae,* et Constitutionis Benedicti XIV *Annus qui hunc vertentem* ab ecclesiis arceant omnino cantus et sonos ubi aliquid profanum aut impurum miscetur, quod divinae rei et loci sanctitati minime conveniat.

De delatione S. Eucharistiae ad infirmos.

30. Ad excitandam inter fideles devotionem erga SSm̃um Sacramentum Corporis et Sanguinis D. N. I. C. satagant superiores Missionum ut in ecclesiis ubi cura animarum exercetur, custodiatur S. Eucharistia ubi id tuto et decenter fieri poterit, servatis de iure servandis. Ut vero melius provideant accuratiori delationi eiusdem S. Eucharistiae ad infirmos, prae oculis habeant Instructionem ad id datam a S. Congregatione *(V. n. 1171).*

De piis sodalitatibus.

31. Quo diligentius foveatur pietas et ad charitatis opera exercenda fideles inflammentur, mandarunt EE. PP. ut universi Vicarii App. Indiarum Orient. excitarentur ad pias laicorum sodalitates, ubi non extant, de novo instituendas, et si iam pridem institutae fuerint, et a pristina pietate exciderint, ad legitima et probata statuta reducendas et restaurandas. In moderandis huiusmodi sodalitiis Rm̃i Antistites prae oculis habeant quae salubriter decreta fuerunt in Apostolicis Constitutionibus Clem. VIII *Quicumque,* Pauli V *Quae salubriter,* et in Concilio Romano Bened. XIII Tit. 23. c. 1. Pias vero uniones mulierum et puellarum in India instituere, fovere et caute moderari pastoralis officii erit; et praedictae uniones congrua congruis referendo, iisdem legibus ac laicorum confraternitates, quoad fieri poterit, regantur.

32. In iis vero locis in quibus piae laicorum sodalitates institutae sunt, nulla tamen praescripta forma exteriori ac publica, nec constitutionibus, nec reditibus determinatis, curent Vicarii App. ita idoneis legibus easdem componere, ut propositis quibusdam exterioribus idoneis formis exinde augmentum pietati, divinique cultus splendori paretur.

De exercitiis spiritualibus.

33. Curandum praeterea ut in singulis Vicariatibus sive clerus sive populus interdum det operam exercitiis spiritualibus, ex quorum usu tanta in catholicum populum bona invecta esse dignoscuntur : quae quidem in omnibus ad tramites Epistolae Encyclicae SSm̃i D. N. Pii Papae IX quae incipit: *Qui pluribus* (9 Novembris 1846) componi debent (1).

De ss. Reliquiis et imaginibus.

34. Quamvis Vicarii App. fidelium pietatem erga Sanctorum Reliquias, imagines, et loca sacra ubi eae coluntur, excitare ac laudare debeant, cavendum tamen ipsis est ne ullius generis abusus aut superstitiones in saluberrima Sanctorum veneratione irrepere sinant. Quod ut impediant facilius, iis prae oculis habendum decretum Sacr. Conc. Trid. sess. 25 *de invocatione, veneratione et Reliquiis Sanctorum, et sacris imaginibus.*

De scholis.

35. Cum vero ex relationibus Visitationis Ap. manifestum sit unum ex praecipuis mediis a protestantibus adhibitum ad populos suorum errorum veneno inficiendos positum esse in scholis quas ad instruendos pro suo lubitu pueros ac puellas per omnes Indiarum civitates aperiunt, EE. PP. hortandos esse iusserunt universos VV. AA. ut omnes vires ac studia sua in hoc conferre satagant ut per catholicarum scholarum institutionem sacrae puerorum puellarumque educationi ubicumque possunt provideant. Atque imprimis cum ex iisdem relationibus pateat in pluribus Vicariatibus masculorum sive europaeorum sive mixtorum atque indigenarum scholas, necessitati succrescentis iuventutis non sufficere, curandum est ut in illis multiplicentur, ac saltem ea ratione constituantur qua spectari possint ut scholae praeparatoriae ad Seminaria, unde scilicet desumi possint adolescentes in Seminarium Vicariatus transferendi. Providendum est etiam accurate scholis foeminarum, quarum cura, praesertim si de indigenis sermo sit, transactis temporibus in nonnullis Missionibus neglecta fuisse videtur.

36. De frequentia paganorum et protestantium puerorum ad scholas a catholicis constitutas, cum relata a visitatoribus considerasset S. C., iussit omnibus VV. AA. dari instructionem editam sub die 25 Aprilis 1868 cum animadversione quod si ipsis aliqua supersit difficultas, Ap. Sedi referatur, expositis omnibus uniuscuiusque scholae peculiaribus adiunctis *(V. n. 1329).*

37. Sedulo cavendum ne catholici pueri iis scholis intersint quas gubernium civile constituit, ac sub immediata directione Consilii supremi Instructionis versantur, quod doctores constituit, libros designat, iubetque ne in talibus scholis ulla de rebus fidei ac religionis mentio fiat. Porro quia experientia compertum est auctoritatem civilem non abhorrere a concedenda facultate aperiendi scholas privatas, ac pro iis subsidia subministrandi, hac opportunitate uti poterunt Vicarii App. ad has scholas praesertim anglicae linguae constituendas, dum-

(1) Haec ibi : « Cum vobis compertum sit, ad ecclesiastici ordinis dignitatem et sanctimoniam retinendam et conservandam, pium spiritualium Exercitiorum institutum vel maxime concedere, pro episcopali vestro zelo, tam salutare opus urgere, omnesque in sortem Domini vocatos monere et hortari ne intermittatis, ut saepe in opportunum aliquem locum iisdem peragendis Exercitiis secedant, quo, exterioribus curis sepositis, ac vehementiori studio aeternarum divinarumque rerum meditationi vacantes, et contractas de mundano pulvere sordes detergere, et ecclesiasticum spiritum renovare possint, atque expoliantes veterem hominem cum actibus suis, novum induant qui creatus est in iustitia et sanctitate veritatis ».

modo conditiones quae a gubernio imponuntur nec catholicae fidei, nec bonis moribus, nec rectae cuiusque Instituti disciplinae sint contrariae. Denique ubicumque fieri poterit, curent erigi ita catholicas scholas, ut in iis gradus institutionis pueris traditae exaequet eam disciplinarum perfectionem quae in scholis gubernii observatur.

De orphanotrophiis.

38. Ut saluti spirituali, christianaeque educationi puerorum, qui parentibus destituuntur, qua maiori fieri potest efficacia consuleretur, sapienter per orphanotrophiorum erectionem in nonnullis Indiae Orientalis regionibus provisum est. Quia tamen in pluribus Vicariatibus vel omnino adhuc tam salubre institutum desideratur, vel admodum imperfectum, nec plane necessitati respondens apparet, placuit Emis PP. hortandos esse in Domino Superiores Missionum ut huic operi accurate constituendo et augendo manum admoveant; nec tantum europaeis ac mixticiis orphanis provideant, verum et separatas domos pro pueris indigenarum aperiant.

De typographiis erigendis.

39. Inimici catholici nominis, maximeque inter eos Ecclesiae infensi protestantes, ad errores et calumnias suas longe lateque inter istas gentes diffundendas, libris omnigenis in lucem editis utuntur. Ut ergo catholicis viris pateat via ad hominum huiusmodi audaciam effringendam, veramque doctrinam tuendam, satagant Missionum Superiores media undequaque possunt congregare ut typographias erigant in quibus iuxta opportunitatem libri edi possint ad exponenda christianae religionis dogmata, et calumniosa haereticorum ethnicorumque commenta retundenda: ubi vero eaedem typographiae erectae reperiuntur, omnino reformentur, augeantur, ut verae fidelium utilitati esse possint.

De catechumenatuum fundatione.

40. Ut pauperibus qui veram fidem amplecti cupiunt evangelizandis aptiori ratione consulatur, maxime idoneum Institutum in quibusdam Vicariatibus statui coeptum est, nimirum domus catechumenis excipiendis alendisque, saltem usquedum Baptismi sacramentum recipiant. Compertum est tamen ex relationibus Visitationis Apostolicae in non paucis Vicariatibus domos huiusmodi adhuc deesse, alicubi vero nonnisi ut opus incipiens haberi posse. Quia ergo maxime cordi est S. huic Congregationi, ut ethnici omnibus modis alliciantur, atque adiuventur ad Iesu Christi D. N. fidem suscipiendam, hortatur Vicarios App. ut catechumenatuum fundationi adlaborent; adhibeant vero in hoc debitas cautiones non modo diversas pro utroque sexu domos designando, sed et curando ut separatim homines castarum, quas *puras* appellant, ab iis qui ad *non puras* pertinent recipiantur.

De exequiis et sepulturis.

41. Placuit, monendos esse Vicarios App. praesertim Indiae Meridionalis ut diligenter caveant ne in exequiis ac sepulturis fidelium superstitiosum aliquid subrepat, sed in omnibus Ritualis Rom. praescriptiones observentur.

De aqua baptismali.

42. Decreta quae sequuntur quoad aquam baptismalem, a Pondicheriensi synodo secunda edita, ad omnes Vicariatus Indiarum Orient. extendi placuit. « 1. Aquam consecratam ali« quo decenti loco et vase conservabit missio« narius in ecclesia ubi ordinarie degit et in « collatione S. Baptismatis adhibebit; idem « faciet in ecclesiis in quibus per notabilem « anni partem commoratur. 2. Occurrente casu « necessitatis utetur facultate aquam foecunda« tam conficiendi extra Sabbatum Sanctum et « Vigiliam Pentecostes. 3. In locis quae Sa« cramenta administrandi causa inviset, utetur « aqua consecrata quando illam in itineribus « secum facile ferre poterit ». Praeterea voluerunt EE. PP. omnibus Vicariis Apostolicis communicari Decretum datum Vic. Ap. Tunquinensi die 10 Februarii 1806. « Omnino te« nentur missionarii in conferendo Baptismo « omnia agere ad praescriptum Ritualis Ro« mani vel in ea etiam parte quae respicit sa« cramentalia et usum aquae ad id in bapti« smali fonte asservatae. At ubi aquam prae« scripto ritu benedictam asservare gravis sit « incommodi aut periculi licebit eo casu mis« sionariis vel cuilibet alii qui ad hoc Sacra« mentum conferendum pro temporum oppor« tunitate aptus erit uti aqua communi prae« sertim si benedicta fuerit, pro aqua fontis « baptismatis quae nonnisi gravi cum incom« modo aut periculo haberi possit ».

De Baptismo sub conditione.

43. Extenderunt quoque iidem EE. PP. ad omnes Vicariatus praescriptiones Pondicherianas memoratae Synodi habitae anno 1844 circa reiterationem Baptismi sub conditione. « 1. Unusquisque missionarius catechistas suos « et covilpelleas, idest inferiores catechistas « (aut officiales) semel saltem singulis annis « diligenter examinare tenebitur ut certior fiat « quinam inter illos sint fiducia digni. 2. Ut « non teneatur missionarius baptizatos a cate« chista fiducia digno, sub conditione bapti« zare, requiritur ut adsint duo testes qui te« stificari possint Baptismum fuisse legitime « collatum; quibusdam tamen casibus exceptis, « in quibus, singulis perpensis circumstantiis, « attenta peritia et probitate catechistae, cui « tamen fiducia non est nimis facile conce« denda, fieri potest ut nullum prorsus pro« babile dubium circa validitatem Baptismi « oriatur, etiamsi non adfuerint duo testes. « 3. Catechista infantem aliquem baptizaturus, « testes, quotiescumque poterit, advocare tene« bitur, dabitque operam ut testes ipsi appri« me noscant quaenam sint conditiones ad huius « sacramenti validitatem requisitae. 4. Pueros « a catechista fide digno baptizatos non licebit « missionario sub conditione rebaptizare si « praedicta exhibeantur testimonia, nec ulli pa-

« teat suspicioni testium sinceritas ». His vero addendam iusserunt Instructionem S. C. an. 1851 ad R. P. D. Ludovicum Charbonneaux nunc Vic. Ap. Mysurensem missam (1).

44. Ad omnes Vic. App. mitti iusserunt EE. PP. responsionem S. Congregationis datam Vicario Ap. Siamensi an. 1808 super interrogationibus in lingua vernacula in sacramento Baptismi adhibitis. Scripserat ad S. C. Vic. Ap. in relatione Missionis his verbis : « Non est li-
« turgia in lingua vernacula, nec rituale nisi
« quod attinet ad solemnem administrationem
« Baptismi adultorum quod in linguam verna-
« culam translatum est. Circa interrogationes,
« fiunt in lingua vernacula ; circa vero docu-
« menta et quaedam alia, est mihi dubium
« utrum possim legitime uti illa lingua ver-
« nacula. Ratione timoris soleo uti utraque,
« tum latina, ut non utar licentia quam non
« habeo, tum vernacula, ut intelligar a reci-
« pientibus et adstantibus. Circa quod supplico
« EE. VV. decernere quod in posterum facere
« debeam ». Porro huic dubio S. C. negotiis Missionum sinensium praeposita respondit :
« Scribendum Vic. Ap. Siamensi Baptismum
« in Ecclesia latina administrandum esse idio-
« mate latino iuxta Rituale Romanum. Caete-
« rum nihil obstare quominus lingua vernacula
« explicentur ea omnia qua pertinent ad ipsum
« sacramentum Baptismi ».

De supplendis caeremoniis Baptismi.

45. Quod attinet ad caeremonias Baptismi supplendas in hoc sacramento conferendo iis qui ab haeresi convertuntur, stent Vic. App. et missionarii praescriptionibus Ritualis Rom. *De Sacr. Bapt.* Tit. 2, c. 4, n. 16, et Constitutioni Benedicti XIV *Inter omnigenas (V. n. 345).*

De puerorum infidelium aeterna salute procuranda.

46. Quandoquidem compertum est multos ex pueris ethnicis, praesertim castarum inferiorum, facile posse baptizari cum in articulo mortis constituti sint, et maxime tempore famis vel pestilentiae, S. C. vehementer in Domino hortatur omnes missionarios ut nullum non moveant lapidem ad memoratorum puerorum salutem aeternam omni conatu procurandam. Quia cum plurimi ex pueris in publicis nundinis a parentibus et propinquis vendantur, optimum erit consilium si quotquot poterunt ex iis emant, atque christianos effectos in orphanotrophiis educandos curent.

De patrinis in Baptismo.

47. Quoad abusum admittendi haereticos ut patrinos in sacramento Baptismi, S. C. iussit in memoriam revocari omnibus Vicariis App. decretum SS. Conc. Trid. sess. 24 *De Reform.*

De nominibus in Baptismo imponendis.

48. Ut omnis controversia tollatur quae in quibusdam Vicariatibus exarsit circa nomina quae in Baptismo imponi possint, cautum est ut servetur Constitutio Ben. XIV *Omnium sollicitudinum* (2), et Rituale Romanum quibus locis de impositione nominum sermonem habent.

---

(1) Dicta Instructio ita se habet : « Per litteras diei
« 21 Novembris A. Tuam praemonuimus praecipuum
« epistolae R. D. Boyer die 7 Septembris datae, quam
« tuam feceras, argumentum circa necessitatem aliqui-
« bus in casibus ac locis, nullo praemisso examine,
« iterandi Baptismatis puerorum sub conditione, ut pri-
« mum licuisset, lubentissime votis annuentes tuis, exa-
« mini S. C. exhibituros.

« Coactis revera generalibus Comitiis die 1 laben-
« tis Decembris, rem absolvendam curavimus, ac prae-
« via SSmi D. N. sanctione, quae definienda visa sunt
« hisce A. Tuae nunciamus. Quantopere itaque, in re
« tanti momenti, inhaerendum iugiter sit generalibus
« Ecclesiae definitionibus, Baptismi scilicet sacramen-
« tum, utpote una spiritualis generatio, et ex chara-
« cteris vi ac natura, nulla ratione iterandum, quae-
« que item constans fuerit Apostolicae Sedis eadem
« de re doctrina ac praxis A. Tuae apprime comper-
« tum esse, ex memorata ipsa epistola patet. In ea
« quippe amussim ac rite traditur, *generatim* ac *sine*
« *delectu,* cum adiunctione etiam seu conditione, quem-
« libet rebaptizandum non esse. Quamvis autem haec
« A. Tuam haud latere probe noverit S. C., nihilo-
« minus haud supervacuum duxit iterum iterumque in
« Domino hortari, ut pastoralem omnem vigilantiam
« adhibere pergas, ne temere ab huiusmodi definitio-
« nibus evangelici operarii unquam recedere audeant,
« ac meminerint, illis tantum permitti Baptismum con-
« ditionate administrari, de quibus, diligenti praemissa
« perquisitione, grave ac rationabile iuris factive du-
« bium relinquatur, an Sacramentum alias rite susce-
« perint. Qua de re eis proderit prae oculis habere tra-
« dita a Benedicto XIV in suis *Instit.* 8 et 84, ac in
« *Synodo Dioec.,* praecipue lib. VII, cap. VI. Licet
« vero a diligenti eiusmodi praevia inquisitione vix
« forte unquam abstinendum esse, absque periculo in-
« iuriae sacramenti, perfacile appareat, mature tamen
« perpensis libratisque omnibus, quae in supradicta
« epistola ab operario Boyer adnotantur, et A. Tuae
« testimonio firmantur, de quibusdam locis Vicariatus
« istius, attenta catechistarum ac fidelium qualitate, ita
« ut perquisitio, aut examen, ad validam invalidamve
« Baptismi collationem dignoscendam, arguendamve,
« aut omnino institui nequeat, aut nulliter et sine ulla
« dubii illustratione certo fieret, S. eadem C., iis in
« adiunctis et iuxta exposita, durantibusque circum-
« stantiis absque aliis, ut in tuto salus animarum po-
« natur, Baptismum addita conditione administrari posse
« declaravit.

« Maximo autem una simul animi moerore eadem
« perceperunt EE. PP. quae a missionario Boyer et ab
« A. T. narrantur, eam nempe esse quorumdam cate-
« chistarum ac fidelium quoque omnium, plerisque re-
« censitis in locis, inhabilitatem et inscitiam vel ad
« unum Baptismi sacramentum administrandum, ut
« nemo prorsus eorum sit cui fides de rituali illius col-
« latione praestari ullo modo queat.

« Persuasum quidem S. Congregationi est A. Tuam
« omnem dedisse ac daturam operam, ut deflendae ni-
« mis earum christianitatum conditioni, et calamitati-
« bus occurratur, nec dubitat quin optimam, catechi-
« starum praecipue, ubivis institutionem et instructio-
« nem, iuxta monita etiam tradita die 23 Novembris
« 1845, urgeas. Nihilominus EE. PP. id magis magis-
« que A. Tuae commendantes, monent ut donec sa-
« tius provisum iis in locis fuerit, peritosque et ido-
« neos viros praeficere datum tibi erit, ineptis illis ca-
« techistis praecipias et instes ut instrui satagant, ac
« interim, extra casum verae absolutaeque necessita-
« tis, Baptismi sacramentum administrare non prae-
« sumant ».

(2) In dicta Constit. *(12 Sept. 1844)* haec haben-

De casibus reservatis.

49. Ut casuum reservatio ordinate ac perspicue fiat nec ulla detur hinc causa anxietatibus aut dubiis, VV. AA. consulant Bened. XIV *De Syn. Dioec. 1. V. cap. 4 et 5*, et ad eius normam redigant in scriptis notulam casuum reservatorum, praehabito praestantiorum missionariorum consilio.

De denunciationibus matrimonii.

50. Quoniam vero relatum est, attentis circumstantiis istarum Missionum, saepe expedire ut in denunciationibus Matrimonii fiat dispensatio, ita ut ex iis una tantum locum habeat, recolendum esse voluit S. C. Vicarios App. hac in re uti posse iure suo. Quod quidem est ad tramites Decreti Conc. Trid. sess. 24 *De Ref. c. 1*. SSm̃us vero D. N., attenta earumdem circumstantiarum gravitate, indulget ut, cum necessarium visum fuerit, memoratae denunciationes fiant diebus ferialibus loco diei festi a sacris Canonibus praescripti.

De facultate dispensandi in impedimentis impedientibus.

51. Licet admittendum non sit, Vicarios App. eo ipso quo facultatem accipiunt dispensandi in quibusdam impedimentis matrimonium dirimentibus, posse pariter dispensare quoad impedimenta impedientia, tamen, prae oculis habita conditione regionum in quibus versantur, placuit SS. D. N. ipsis quoad memorata impedimenta impedientia easdem facultates concedere quae Episcopis in sua dioecesi competunt.

De taxis seu mulctis in dispensationibus matrimonialibus.

52. Nullimode adnuere potest S. C. ut in concedendis dispensationibus matrimonialibus taxae seu multae a contrahentibus exigantur; atque in hoc quamvis tergiversationem aut praetextum minime suffragari posse existimavit. Id tantum admisit ut fiat Vicariis App. facultas qua divites excitari possint ad praestandas eleemosynas, non per modum conditionis et praecepti, sed tantum admonitionis.

Dispensationes in scriptis concedendae.

53. Mandarunt etiam EE. PP. ut dispensationes in impedimentis matrimonialibus semper in scriptis concedantur, facta expressa mentione Indulti a Summo Pontifice obtenti.

De dispensationum cumulatione.

54. Quia vero ad S. C. perlatum est plures ex Indiarum Orientalium Praesulibus usos esse huc usque facultatibus quae respiciunt dispensationes in impedimentis matrimonium dirimentibus etiam ubi eveniat duo impedimenta diversa in eadem persona cumulari, putantes ad id facultates sibi concessas pertingere, quod tamen admitti nequit; cautum est ut quoad praeterita matrimonia in quibus, concurrentibus pluribus impedimentis, hac ratione dispensatum est, VV. Apostolici sileant, et relinquant coniuges in bona fide; quoad futurum vero tempus recurrant in singulis casibus ac si praevideant tempus difficile suppetiturum recurrendi ad S. Sedem petant facultatem pro numero casuum quae ipsis a Summo Pontifice, siquidem opportunum videbitur, concedetur. Eadem ratione si aliquod impedimentum dirimens locum habeat cum sermo est de matrimoniis mixtis, in hoc pariter casu non possunt Vic. App. dispensationes concedere, licet separatam facultatem habeant dispensandi in mixtis coniugiis. Itaque quod spectat ad dispensationes praeterito tempore hoc modo datas, Episcopi, ut supra, sileant et coniuges in bona fide relinquant. Quod vero spectat ad futurum, SSm̃us Dominus N. ad petitionem VV. AA. facultatem pariter concedet pro casibus urgentioribus ubi pateat tempus non adfuturum recurrendi ad S. Sedem super quo VV. AA. conscientia graviter oneratur.

De secundis nuptiis.

55. Cum EE. PP. considerassent errorem valde diffusum esse in Indiis Orientalibus quoad secundas nuptias ut nimirum feminae ab iis veluti a minus honestis abhorrerent, praeceperunt ut missionarii moneant fideles de memoratis nuptiis, eas non esse neque a divina neque ab ecclesiastica lege improbatas, nisi aliud obstet, proindeque viduas ob incontinentiam ad iteratas nuptias hortentur.

1347

De parentibus patrinorum officio in propriae sobolis Baptismo fungentibus.

Instr. S. C. S. Off. *15 Sept. 1869.* (Ad Administr. Ap. Perthen.) — Supremae S. O. Congregationis examini subiecta sunt dubia anno superiori ab A. T. Em̃o S. Congregationis Prop. Fidei Praefecto transmissa, relate ad Sacramenti Baptismatis administrationem: quorum primo quaerebatur, num in casu necessitatis, nimirum deficientibus omnino extraneis patrinis, liceat parentibus propriam sobolem in solemni baptismo materialiter tenere, seu potius, eo in casu, solemni privatus Baptismus sit subrogandus.

Porro quaestionis ratio postulat, ut praenotetur discrimen solemnis a privato Baptismate: ex eo enim facile inferri poterit, an solus patrini defectus postulet quod solemni privatus subrogetur. Privatus igitur Baptismus, ut probe noscis, ille dicitur, in quo nulla alia caeremonia a Rituali praescripta adhibetur nisi ablutio baptizandi, verbis formae prolatis, iis videlicet quae Baptismo iure divino necessaria sunt. Solemnis vero censetur quando ii quoque adhibentur ritus ac caeremoniae, quas Rituale Romanum memorat acceptas et approbatas ab apostolica et antiquissima traditione fuisse, et ad eius solemnitatem pertinere. Iam vero relate ad usum rituum istorum Rituale ipsum admo-

---

tur: « Curent, quantum fieri potest, missionarii ut iuxta « laudabilem Ecclesiae consuetudinem semper imponatur baptizando a baptizante nomen alicuius Sancti « in Martyrologio Romano descripti, omnino interdictis « nominibus idolorum, vel falsae religionis poenitentium, quibus gentiles utuntur, et neophyti hactenus « appellari consueverunt, antequam per Baptismum essent divinae gratiae renati ».

net eos haud licere omittere, nisi causa necessitatis; quod quidem eadem S. C. oraculo suo confirmavit. Cum enim quaesitum fuerit anno 1663: *An in locis ubi non adest ecclesia parochialis, neque fons baptismalis conferri possit baptisma cum omnibus solemnitatibus et caeremoniis Ecclesiae consuetis*, decreto feriae IV, 28 Febr. praedicti anni praescriptum fuit « *quod possint, immo teneantur uti illis* « *caeremoniis, quibus possint uti* ». Quare liquet illico privatum solemni Baptismo substituendum non esse, eo quod aliqua fieri nequeat caeremonia, nam, hac omissa, caeterae adimplendae sunt.

Hisce positis, quamvis vix concipi posset, quomodo desertis in locis, in quibus nullus alius occurrit praeter baptizandorum parentes, caeremoniae in Baptismo adhiberi queant; tamen admisso quod earum aliquae servari possint, defectus patrini non efficiet, ut caeteri ritus omitti debeant vel possint, et sic Baptismus fiat privatus: sed missionarii tenentur illis uti, quibus possunt. Immo Sacer Ordo censet hoc in casu praesentiam extranei patrini per baptizandorum parentes quodammodo suppleri. Quandoquidem nil impedit quominus ipsi patrinorum vices gerant, suos infantes materialiter tenendo, et pro iis baptizanti respondendo, citra tamen veri ac proprie sumpti patrinatus praerogativam, videlicet citra necessitatem obeundi onera, quae eiusmodi munus secumfert, contrahendi impedimentum cognationis spiritualis, usum matrimonii prohibens. Ita fiet, ut in solemnitate Baptismi omnes quadam ratione serventur ritus, et parentum materiali praesentia formalis patrinorum suppleatur. Caeterum per hoc intelliges minime quempiam eximi ab onere curandi pro posse, ut in solemni Baptismo unus saltem patrinus proprie dictus adhibeatur. Patrinorum siquidem praesentia in Baptismate ex vetustissima traditione semper tamquam praecipua caeremonia in Ecclesia Christi habita est, ut spiritualis generationis significatio per patrinos servaretur, et ipsorum sponsione in tuto religiosa pueri educatio poneretur.

De designandis in patrinos personis absentibus.

Quaerebat praeterea A. Tua, utrum aliquibus in casibus, parentes licite possint tamquam patrinum designare personam aliquam absentem, quamvis illius assensus habeatur post collatum Baptismum. Indubium profecto est, posse per interpositam personam, seu per procuratorem, patrini munus obiri; verumtamen hoc in casu iura exigunt, ut persona absens acceptet tempore habili munus patrini, ac mandatum edat favore eius, qui debet eum in tali caeremonia repraesentare. Ratio est, quia patrinus formalem habere debet voluntatem acceptandi et exercendi pro viribus onera patrinatui inhaerentia. Quapropter probe intelliges ratione a Te proposita patrinos designare haud posse.

De recta patrinorum electione.

Tandem Sacer Ordo una tecum est in improbanda parentum incuria, qui munus patrini non selectis idoneis personis, sed cuicumque qui eis cum Baptismus conferri debet, occurrit, committunt, licet pro certo habeant ipsum suum filium spiritualem non amplius esse revisurum. Quare Tibi summopere commendat, ut etiam in hac re Ritualis Romani praescriptum fideliter servetur, quod obtinebitur si parentes de officii gravitate moniti inducantur ad idoneos patrinos, cum commode possint, eligendos.

1348

Censurae latae sententiae statuuntur.

Const. Pii PP. IX. *12 Octobr. 1869.* — Apostolicae Sedis moderationi convenit, quae salubriter veterum canonum auctoritate constituta sunt, sic retinere, ut, si temporum rerumque mutatio quidpiam esse temperandum prudenti dispensatione suadeat, eadem Apostolica Sedes congruum supremae suae potestatis remedium ac providentiam impendat. Quamobrem, cum animo Nostro iampridem revolveremus, ecclesiasticas censuras quae per modum latae sententiae, ipsoque facto incurrendae ad incolumitatem ac disciplinam ipsius Ecclesiae tutandam, effrenemque improborum licentiam coercendam et emendandam, sancte per singulas aetates indictae ac promulgatae sunt, magnum ad numerum sensim excrevisse; quasdam etiam, temporibus moribusque mutatis, a fine atque causis ob quas impositae fuerant, vel a pristina utilitate atque opportunitate excidisse: eamque ob rem non infrequentes oriri, sive in iis, quibus animarum cura commissa est, sive in ipsis fidelibus, dubietates, anxietates, angoresque conscientiae; Nos, eiusmodi incommodis occurrere volentes, plenam earumdem recensionem fieri, Nobisque proponi iussimus, ut, diligenti adhibita consideratione, statueremus, quasnam ex illis servare ac retinere oporteret, quas vero moderari aut abrogare congrueret. Ea igitur recensione peracta, ac Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in negotiis fidei Generalibus Inquisitoribus per universam christianam rempublicam deputatis in consilium adscitis, reque diu ac mature perpensa, motu proprio, certa scientia, matura deliberatione Nostra, deque Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, hac perpetuo valitura Constitutione decernimus, ut ex quibuscumque censuris sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti, quae per modum latae sententiae, ipsoque facto incurrendae, hactenus impositae sunt, nonnisi illae, quas in hac ipsa Constitutione inserimus, eoque modo quo inserimus, robur exinde habeant; simul declarantes easdem, non modo ex veterum canonum auctoritate, quatenus cum hac Nostra Constitutione conveniunt, verum etiam ex hac ipsa Constitutione Nostra, non secus ac si primum

editae ab ea fuerint, vim suam prorsus accipere debere.

Excommunicationes *speciali modo* Rom. Pontifici reservatae.

Excommunicationes latae sententiae speciali modo Romano Pontifici reservatae. — Itaque excommunicationi latae sententiae speciali modo Romano Pontifici reservatae subiacere declaramus:

I. Omnes a christiana fide apostatas, et omnes ac singulos haereticos, quocumque nomine censeantur, et cuiuscumque sectae existant, eisque credentes, eorumque receptores, fautores, ac generaliter quoslibet illorum defensores.

II. Omnes et singulos scienter legentes, sine auctoritate Sedis Apostolicae, libros eorumdem apostatarum et haereticorum haeresim propugnantes, necnon libros cuiusvis auctoris per Apostolicas Litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes, et quomodolibet defendentes.

III. Schismaticos et eos qui a Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter se subtrahunt, vel recedunt.

IV. Omnes et singulos, cuiuscumque status, gradus seu conditionis fuerint, ab ordinationibus seu mandatis Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum Concilium appellantes, necnon eos, quorum auxilio, consilio vel favore appellatum fuerit.

V. Omnes interficientes, mutilantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicae Legatos vel Nuncios, aut eos a suis dioecesibus, territoriis, terris, seu dominiis, eiicientes, necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium vel favorem.

VI. Impedientes directe vel indirecte exercitium iurisdictionis ecclesiasticae sive interni sive externi fori, et ad hoc recurrentes ad forum saeculare, eiusque mandata procurantes, edentes, aut auxilium, consilium vel favorem praestantes.

VII. Cogentes, sive directe sive indirecte, iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas praeter canonicas dispositiones: item edentes leges vel decreta contra libertatem aut iura Ecclesiae.

VIII. Recurrentes ad laicam potestatem ad impediendas Litteras vel acta quaelibet a Sede Apostolica, vel ab eiusdem Legatis aut Delegatis quibuscumque profecta, eorumque promulgationem vel executionem directe vel indirecte prohibentes, aut eorum causa, sive ipsas partes, sive alios, laedentes vel perterrefacientes.

IX. Omnes falsarios Litterarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, ac supplicationum gratiam vel iustitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-Cancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eiusdem Romani Pontificis signatarum: nec non falso publicantes Litteras Apostolicas, etiam in forma Brevis, et etiam falso signantes supplicationes huiusmodi sub nomine Romani Pontificis, seu Vice-Cancellarii, aut gerentis vices praedictorum.

X. Absolventes complicem in peccato turpi, etiam in mortis articulo, si alius sacerdos, licet non approbatus ad confessiones, sine gravi exoritura infamia et scandalo, possit excipere morientis Confessionem.

XI. Usurpantes aut sequestrantes iurisdictionem, bona, reditus, ad personas ecclesiasticas ratione suarum ecclesiarum aut beneficiorum pertinentes.

XII. Invadentes, destruentes, detinentes, per se vel per alios, civitates, terras, loca aut iura ad Ecclesiam Romanam pertinentia; vel usurpantes, perturbantes, retinentes supremam iurisdictionem in eis: necnon ad singula praedicta auxilium, consilium, favorem praebentes.

A quibus omnibus excommunicationibus huc usque recensitis, absolutionem Romano Pontifici pro tempore speciali modo reservatam esse et reservari; et pro ea generalem concessionem absolvendi a casibus et censuris, sive excommunicationibus Romano Pontifici reservatis nullo pacto sufficere declaramus, revocatis insuper earumdem respectu quibuscumque indultis concessis sub quavis forma et quibusvis personis etiam Regularibus cuiuscumque Ordinis, Congregationis, Societatis et Instituti, etiam speciali mentione dignis et in quavis dignitate constitutis. Absolvere autem praesumentes sine debita facultate, etiam quovis praetextu, excommunicationis vinculo Romano Pontifici reservatae innodatos se sciant, dummodo non agatur de mortis articulo, in quo tamen firma sit quoad absolutos obligatio standi mandatis Ecclesiae, si convaluerint.

Excommunicationes Romano Pontifici reservatae.

Excommunicationes latae sententiae Romano Pontifici reservatae. — Excommunicationi latae sententiae Romano Pontifici reservatae subiacere declaramus:

I. Docentes vel defendentes, sive publice, sive privatim, propositiones ab Apostolica Sede damnatas sub excommunicationis poena latae sententiae; item docentes vel defendentes tamquam licitam praxim inquirendi a poenitente nomen complicis, prouti damnata est a Benedicto XIV in Const. *Suprema,* 7 Iulii 1745; *Ubi primum,* 2 Iunii 1746; *Ad eradicandum,* 28 Septembris 1746.

II. Violentas manus, suadente diabolo, iniicientes in clericos, vel utriusque sexus monachos, exceptis, quoad reservationem, casibus et personis, de quibus iure vel privilegio permittitur ut Episcopus aut alius absolvat.

III. Duellum perpetrantes, aut simpliciter ad illud provocantes, vel ipsum acceptantes,

et quoslibet complices, vel qualemcumque operam aut favorem praebentes, nec non de industria spectantes, illudque permittentes, vel quantum in illis est non prohibentes, cuiuscumque dignitatis sint, etiam regalis vel imperialis.

IV. Nomen dantes sectae *massonicae*, aut *carbonariae*, aut aliis eiusdem generis sectis, quae contra Ecclesiam vel legitimas potestates, seu palam, seu clandestine, machinantur; nec non iisdem sectis favorem qualemcumque praestantes; earumve occultos coryphaeos ac duces non denunciantes, donec non denunciaverint.

V. Immunitatem asyli ecclesiastici, ausu temerario violare iubentes, aut violantes *(V. n. 1366)*.

VI. Violantes clausuram monialium cuiuscumque generis aut conditionis, sexus vel aetatis fuerint, in earum monasteria absque legitima licentia ingrediendo; pariterque eos introducentes vel admittentes; itemque moniales ab illa exeuntes extra casus ac formam a S. Pio V in Const. *Decori* praescriptam.

VII. Mulieres violantes Regularium virorum clausuram, et Superiores aliosve eas admittentes.

VIII. Reos simoniae realis in beneficiis quibuscumque, eorumque complices.

IX. Reos simoniae confidentialis in beneficiis quibuslibet, cuiuscumque sint dignitatis.

X. Reos simoniae realis ob ingressum in Religionem.

XI. Omnes, qui quaestum facientes ex Indulgentiis aliisque gratiis spiritualibus, excommunicationis censura plectuntur Constitutione S. Pii V *Quam plenum* 2 Ianuarii 1554.

XII. Colligentes eleemosynas maioris pretii pro Missis, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrari in locis ubi Missarum stipendia minoris pretii esse solent.

XIII. Omnes qui excommunicatione mulctantur in Constitutionibus S. Pii V *Admonet nos* quarto kalendas Aprilis 1567; Innocentii IX *Quae ab hac Sede* pridie nonas Novembris 1591; Clementis VIII *Ad Romani Pontificis curam* 26 Iunii 1592, et Alexandri VII *Inter caeteras,* nono kalendas Novembris 1660, alienationem et infeudationem civitatum et locorum S. R. E. respicientibus.

XIV. Religiosos praesumentes clericis aut laicis extra casum necessitatis Sacramentum Extremae Unctionis aut Eucharistiae per viaticum ministrare absque parochi licentia.

XV. Extrahentes, absque legitima venia, Reliquias ex sacris coemeteriis sive catacumbis Urbis Romae eiusque territorii, eisque auxilium vel favorem praebentes.

XVI. Communicantes cum excommunicato nominatim a Papa in crimine criminoso, ei scilicet impendendo auxilium vel favorem.

XVII. Clericos scienter et sponte communicantes in divinis cum personis a Romano Pontifice nominatim excommunicatis et ipsos in officiis recipientes.

Excommunicationes latae sententiae Episcopis sive Ordinariis reservatae. — Excommunicationi latae sententiae Episcopis sive Ordinariis reservatae subiacere declaramus: Excommunicationes Episcopis reservatae.

I. Clericos in Sacris constitutos, vel Regulares aut moniales, post votum solemne castitatis matrimonium contrahere praesumentes; necnon omnes cum aliqua ex praedictis personis matrimonium contrahere praesumentes.

II. Procurantes abortum, effectu secuto.

III. Litteris Apostolicis falsis scienter utentes, vel crimini ea in re cooperantes.

Excommunicationes latae sententiae nemini reservatae. — Excommunicationi latae sententiae nemini reservatae subiacere declaramus: Excommunicationes nemini reservatae.

I. Mandantes seu cogentes tradi ecclesiasticae sepulturae haereticos notorios aut nominatim excommunicatos, vel interdictos.

II. Laedentes aut perterrefacientes Inquisitores, denuntiantes testes, aliosve ministros S. Officii; eiusve sacri Tribunalis scripturas diripientes, aut comburentes; vel praedictis quibuslibet auxilium, consilium, favorem praestantes.

III. Alienantes et recipere praesumentes bona ecclesiastica absque beneplacito Apostolico, ad formam Extravagantis *Ambitiosae*, *De reb. Eccl. non alienandis.*

IV. Negligentes, sive culpabiliter omittentes, denunciare infra mensem confessarios sive sacerdotes a quibus sollicitati fuerint ad turpia, in quibuslibet casibus expressis a Praedecess. Nostris Gregorio XV Const. *Universi* 20 Augusti 1622, et Benedicto XIV Constit. *Sacramentum Poenitentiae* 1 Iunii 1741.

Praeter hos hactenus recensitos, eos quoque quos sacrosanctum Concilium Tridentinum, sive reservata Summo Pontifici aut Ordinariis absolutione, sive absque ulla reservatione excommunicavit, Nos pariter ita excommunicatos esse declaramus; excepta anathematis poena in Decreto Sess. IV *De editione et usu Sacrorum Librorum* constituta, cui illos tantum subiacere volumus, qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii approbatione imprimunt, aut imprimi faciunt.

Suspensiones latae sententiae Summo Pontifici reservatae. — I. Suspensionem ipso facto incurrunt a suorum Beneficiorum perceptione, ad beneplacitum S. Sedis, Capitula et Conventus ecclesiarum et monasteriorum, aliique omnes, qui ad illarum seu illorum regimen et administrationem recipiunt Episcopos aliosve Praelatos, de praedictis ecclesiis, seu monasteriis, apud eamdem S. Sedem quovis modo provisos, antequam ipsi exhibuerint Litteras Apostolicas de sua promotione. Suspensiones Summo Pontifici reservatae.

II. Suspensionem per triennium a colla-

tione Ordinum ipso iure incurrunt aliquem ordinantes absque titulo beneficii vel patrimonii, cum pacto ut ordinatus non petat ab ipsis alimenta.

III. Suspensionem per annum ab Ordinum administratione ipso iure incurrunt ordinantes alienum subditum, etiam sub praetextu beneficii statim conferendi, aut iam collati, sed minime sufficientis, absque eius Episcopi litteris dimissorialibus; vel etiam subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum contrahere ibi potuerit, absque Ordinarii eius loci litteris testimonialibus.

IV. Suspensionem per annum a collatione Ordinum ipso iure incurrit, qui, excepto casu legitimi privilegii, Ordinem sacrum contulerit absque titulo Beneficii vel patrimonii clerico in aliqua Congregatione viventi, in qua solemnis professio non emittitur, vel etiam Religioso nondum professo.

V. Suspensionem perpetuam ab exercitio Ordinum ipso iure incurrunt Religiosi eiecti, extra Religionem degenres.

VI. Suspensionem ab Ordine suscepto ipso iure incurrunt, qui eumdem Ordinem recipere praesumpserunt ab excommunicato vel suspenso, vel interdicto, nominatim denunciatis, aut ab haeretico vel schismatico notorio: eum vero qui bona fide a quopiam eorum est ordinatus, exercitium non habere Ordinis sic suscepti, donec dispensetur, declaramus.

VII. Clerici saeculares exteri, ultra quatuor menses in Urbe commorantes, ordinati ab alio quam ab ipso suo Ordinario absque licentia Card. Urbis Vicarii, vel absque praevio examine coram eodem peracto; vel etiam a proprio Ordinario posteaquam in praedicto examine reiecti fuerint: necnon clerici pertinentes ad aliquem e sex Episcopatibus suburbicariis, si ordinentur extra suam dioecesim, dimissorialibus sui Ordinarii ad alium directis quam ad Card. Urbis Vicarium; vel non praemissis ante Ordinem sacrum suscipiendum exercitiis spiritualibus per decem dies in domo urbana Sacerdotum a Missione nuncupatorum, suspensionem ab Ordinibus sic susceptis, ad beneplacitum S. Sedis, ipso iure incurrunt: Episcopi vero ordinantes ab usu Pontificalium per annum.

Interdicta reservata.

Interdicta latae sententiae reservata. — I. Interdictum Romano Pontifici speciali modo reservatum ipso iure incurrunt Universitates, Collegia et Capitula, quocumque nomine nuncupentur, ab ordinationibus seu mandatis eiusdem Romani Pontificis pro tempore existentis ad universale futurum Concilium appellantia.

II. Scienter celebrantes vel celebrari facientes divina in locis ab Ordinario, vel delegato Iudice, vel a iure interdictis; aut nominatim excommunicatos ad divina officia, seu ecclesiastica sacramenta, vel ecclesiasticam sepulturam admittentes, interdictum ab ingressu ecclesiae ipso iure incurrunt, donec ad arbitrium eius, cuius sententiam contempserunt, competenter satisfecerint.

Circa censuras a Concilio Tridentino latas.

Denique quoscumque alios sacrosanctum Concilium Tridentinum suspensos aut interdictos ipso iure esse decrevit, Nos pari modo suspensioni vel interdicto eosdem obnoxios esse volumus et declaramus.

Circa censuras pro interno Institutorum regimine adhuc vigentes.

Quae vero censurae sive excommunicationis, sive suspensionis, sive interdicti, Nostris, aut Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, aut sacris canonibus, praeter eas quas recensuimus, latae sunt, atque hactenus in suo vigore perstiterunt, sive pro Rom. Pontificis electione, sive pro interno regimine quorumcumque Ordinum et Institutorum Regularium, necnon quorumcumque Collegiorum, Congregationum, Coetuum, Locorumque piorum, cuiuscumque nominis aut generis sint, eas omnes firmas esse, et in suo robore permanere volumus et declaramus.

Circa facultatem absolvendi a casibus et censuris Romano Pontifici reservatis.

Caeterum decernimus, in novis quibuscumque concessionibus ac privilegiis, quae ab Apostolica Sede concedi cuivis contigerit, nullo modo ac ratione intelligi unquam debere, aut posse comprehendi facultatem absolvendi a casibus et censuris quibuslibet Romano Pontifici reservatis, nisi de iis formalis, explicita ac individua mentio facta fuerit: quae vero privilegia aut facultates, sive a Praedecessoribus Nostris, sive etiam a Nobis cuilibet Coetui, Ordini, Congregationi, Societati, et Instituto, etiam regulari cuiusvis speciei, etsi titulo peculiari praedito, atque etiam speciali mentione digno, a quovis unquam tempore huc usque concessae fuerint, ea omnia, easque omnes, Nostra hac Constitutione revocatas, suppressas, et abolitas esse volumus, prout reapse revocamus, supprimimus, et abolemus, minime refragantibus aut obstantibus privilegiis quibuscumque, etiam specialibus, comprehensis, vel non, in Corpore iuris aut Apostolicis Constitutionibus, et quavis confirmatione Apostolica, vel immemorabili etiam consuetudine, aut alia quacumque firmitate roboratis, quibuslibet etiam formis ac tenoribus, et cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, quibus omnibus, quatenus opus sit, derogare intendimus et derogamus.

Firmam tamen esse volumus absolvendi facultatem a Tridentina Synodo Episcopis concessam Sess. XXIV, cap. 6 *De reform.* in quibuscumque censuris Apostolicae Sedi hac Nostra Constitutione reservatis, iis tantum exceptis quas eidem Apostolicae Sedi speciali modo reservatas declaravimus. Decernentes has Litteras *etc.* Non obstantibus *etc.*

1349

De voto paupertatis a Regularibus missionariis servando.

Ex Instr. S. C. de Prop. F. *3 Dec. 1869* (AD VIC. AP. AGRAE) (1). – Omnes missionarii (capuccini) ex voto paupertatis quod emiserunt, et ex eminenti dignitate missionariorum Apostolicorum eam virtutem sedulo servare debent. Superioribus autem eorumdem gravior incumbit obligatio omnibus singulare paupertatis exemplum praebendi. Quapropter haud dubitat S. C. Ampl. Tuam, pro ea qua pollet pietate, universis missionariis exemplo praeiturum in detrahendo id quod superfluum appareat, in statu domus episcopalis sive in ornamentis et supellectilibus, sive in curruum et equorum numero, sive in servorum multitudine, caeterisque quae anteactis temporibus admirationi tum catholicis tum protestantibus fuerunt. Quo certissime fiet ut religiosi viri, quorum Institutum praecipue ob paupertatis laudem sese commendandum in Ecclesia Dei exhibuit, omnino nitantur ut quantum in ipsis est votum suum accurate servent. Id vero nunquam fieri potest si ut antea solebant RR. PP. et praesertim capellani castrenses salarium quod a Gubernio recipiunt pro suo libitu adhiberent quin unquam accepti et dati rationes suis superioribus reddere tenerent. Porro novit haec S. C. in isto Vicariatu iam fuisse provisum ut administrationi redituum praesideat Consilium quoddam Religiosorum cui omnes missionarii expensarum rationem dare debeant. Oportet autem ut suaviter adducantur iidem missionarii ad effundendam superfluam pecuniam in commune bonum; et ut admininistratio diligentius procedat, in eodem Consilio praeter praesidem qui debet esse superior Missionis, et secretarium qui scriptis tradat deliberationes, quae fiunt, adsit etiam procurator Missionis qui curam habeat bonorum iam existentium, omne datum et acceptum inscribat, operariorum evangelicorum necessitatibus invigilet suumque officium adimpleat sub directione eiusdem Consilii. Ac ne sit locus querimoniis circa bonorum administrationem, tempore annuorum exercitiorum spiritualium rationes acceptorum omnium et expensarum universis missionariis exhibeantur. Et quoniam hac de re maxime Sacra haec Congregatio sollicita est, placuit eidem ut A. T. singulis annis ad ipsam computum dati et accepti sui Vicariatus diligenter mittendum curet.

De relationibus [...]um perronis diversi sexus.

Ut omnis scandalorum et peccati occasio quantum fieri potest arceatur, relationes superiorum ecclesiasticorum et omnium missionariorum cum personis diversi sexus et praesertim monialibus debent esse rarae, breves, et potius severae; et nunquam locum habere debent sine necessitate aut utilitate animarum. Nunquam debent recreationis causa cum illis colloquiis indulgere, cum iis sive in iisdem curribus sive aliter deambulatum ire, nec solus cum sola et sine testibus loqui, nec alia omnia facere quae nedum malum, sed neque speciem criminis suspicari sinant. Item nunquam debent missionarii mulierum confessiones audire in sacrariis, vel aliis locis clausis, sed, excepto casu gravis morbi, in ecclesia tantum, et crate interposita. Quare in ecclesiis omnibus quae nondum talia confessionaria habent, sine mora eadem constituantur. Nec videtur convenire ut moniales, praeterquam in privata capella monasterii, et quaecumque aliae mulieres introducantur in sanctuaria ecclesiarum ad ornandum altare, nec etiam permittendum est ut sint cantatrices habituales, et quasi exclusivae in omnibus caeremoniis ecclesiasticis et etiam in officiis defunctorum; quae consuetudo prorsus e medio tollenda est.

Monitum quoad puellas scholarum alumnas.

Porro cum S. C. ea omnia ad examen revocasset quae ad scholarum rationem pertinent, inculcandum A. Tuae esse mandarunt ut sanctimoniales puellarum institutionem curantes acriter moneas, ne puellas indigenas cogant uti vestibus europaeis, aut usus et consuetudines nationales relinquere quae superstitionibus expertes fuerint.

1350

Contra *Fenianorum* societatem.

Decr. S. C. S. Officii *12 Ian. 1870*. — Cum dubitatum fuerit a nonnullis an societas *Fenianorum* comprehensa censeatur inter societates damnatas in Pontificiis Constitutionibus, SSmus Dominus Noster Pius divina Providentia PP. IX, exquisito prius suffragio Eminentissimorum PP. Cardinalium contra haereticam pravitatem in universa christiana republica Inquisitorum generalium, ne fidelium praesertim simplicium corda cum evidenti animae discrimine pervertantur, inhaerens decretis alias a Sacra Congregatione Universalis Inquisitionis in similibus editis, praesertim decreto Fer. IV die 5 Iulii 1865 (2), decrevit ac declaravit societatem americanam seu hibernicam *Fenianorum* appellatam comprehendi inter societates vetitas ac damnatas in Constitutionibus Sum-

(1) Missio Agrae in Indiis orientalibus Ordini FF. Minorum Capuccinorum commissa est.

(2) Ex decr. *5 Iulii 1865*. « Contra fraternitatem « seu societatem *feniarum* seu *fenianorum*, deque so- « cietate alia sub nomine *S. Patritii* Emi dd.: *Detur « Episcopis Americae Septentrionalis decretum diei 5 Au- « gusti 1846* ». Decretum *5 Ag. 1846* ita se habet: « Societates occultae de quibus in pontificiis Constitu- « tionibus sermo est, eae omnes intelliguntur quae ad- « versus Ecclesiam vel gubernium sibi aliquid propo- « nunt, exigant vel non exigant a suis asseclis iura- « mentum de secreto servando ».

morum Pontificum, et praesertim in nuperrima eiusdem Sanctitatis Suae edita quarto Idus Octobris 1869 incipiente – *Apostolicae Sedis* – qua, sub num. 4, excommunicationi latae sententiae Romano Pontifici reservatae obnoxii declarantur « nomen dantes sectae massonicae, « aut carbonariae, aut aliis eiusdem generis « sectis, quae contra Ecclesiam, vel legitimas « potestates seu palam seu clandestine machi« nantur; necnon iisdem sectis favorem qua« lemcumque praestantes; earumve occultos co« riphaeos ac duces non denunciantes, donec « non denunciaverint ». Atque ita Episcopis quibuscumque petentibus respondere mandavit.

1351

Circa decimarum exactionem.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *14 Ian. 1870* (AD VIC. AP. VERAPOLIT.) — Iusserunt Emi PP. A. Tuae significandum ut omni studio curet ut missionarii in exactione decimarum mitius se gerant. Notum quippe Sacrae Congregationi est in nonnullis locis Indiae Meridionalis nimiam in hoc severitatem adhiberi. Porro singillatim id attendendum est ubi agitur de neophytis et pauperibus, ita ut fideles nihil patiantur in divinis, et vitentur scandala. Item adverterunt prudenter efficiendum ne decimae, quoad fieri potest, publicanis tradantur exigendae. Quod si id necessitas exquiret, attendendum ut constet de probitate et charitate conductorum praesertim erga neophitos et pauperes.

1352

De sacrosancto Missae sacrificio bis in die ab uno eodemque sacerdote celebrando.

Instr. S. C. de Prop. F. *24 Maii 1870.* — 1. Facultas bis in die Missam celebrandi, qua Missionum Ordinarios solet Sancta Sedes insignire, ut et ipsi missionariis suis eam communicent, non pauca dubia excitavit, quae Sacrae huic Congregationi ab iisdem sunt proposita. Huiusmodi dubiorum ratio ex ipso clausularum rigore petitur, quae Alexandri VII iussu Formularum articulo, qui de hac agit facultate, adiectae sunt (1). Quamobrem opportunum visum est, in praesenti hac Instructione colligere communiores regulas ac principia, quae in memoratae facultatis usu prae oculis sunt habenda.

2. Nemo ignorat, ex regula generali iuxta vigentem Ecclesiae disciplinam, licere sacerdotibus semel tantum in die S. Sacrificium litare. Sic statuit Innocentius III (2): « Respondemus « quod excepto die Nativitatis Dominicae, *nisi « causa necessitatis suadeat,* sufficit sacerdoti « semel in die unam Missam solummodo ce« lebrare ».

3. In casu ergo necessitatis permittitur sacerdotibus Missae iteratio eodem die. Id tamen debet intelligi, uti ex ipsis Formularum verbis dignoscitur, de venia celebrandi duas tantum Missas, quamvis graves concurrerent causae, quae maiorem numerum celebrare suaderent. Postulavit olim Praefectus Missionis Cappuccinorum Tuneti, an uno eodemque die, *si necessitas urgeat,* plures quam duas Missas celebrare potuisset, propterea quod omnes eius missionarii in carceres coniecti erant. Atque S. Congregatio generalis Fidei propagandae praeposita die 7 Augusti 1684 respondit: *non posse vigore facultatum celebrare ultra duas Missas.* Quod iampridem responsum fuerat in generali Congregatione habita *coram Sanctissimo* die 17 Februarii 1648; namque exposito abusu, qui invaluerat inter sacerdotes captivitate detentos in Algeria, celebrandi tres Missas, « *SSmus... iussit per dictum Praefectum (Algeriae) praecipi nomine Sanctitatis Suae sacerdotibus... quod cum Sedes Apostolica in facultatibus missionariorum potestatem, seu licentiam concesserit celebrandi bis in die, ubi necessitas id exegerit, ne deinceps ultra duas Missas celebrent* ». Idem fuit repetitum annis 1818 et 1820 Praefecto Apostolico Tuneti.

4. Necessitas ergo est unicus titulus, ex quo facultas sacerdotibus fit duas dicendi Missas. Imprimis tamen expedit cum Verricelli (3) animadvertere, quod « haec necessitas non est desumenda ex parte inopiae sacerdotum, sed ex parte necessitatis spiritualis populi, et raritate sacerdotum ». Quo posito principio, facile est quasdam negativas regulas eruere de usu facultatis, de qua agitur.

5. Ac *primo* quidem evidens est, haud recte sentire qui diceret, posse Missam iterari diebus festis suppressis, in quibus populus Missam audire non tenetur, quemadmodum monuit S. Congregatio anno 1837, hisce verbis: « *Re mature perpensa, ex ipsius formulae verbis satis clare patuit, non posse facultates*

---

(1) En dictus articulus ut prostat in facultatum Formulis a S. C. concedi solitis: « Celebrandi bis in die, si necessitas urgeat, ita tamen ut in prima Missa non sumpserit ablutionem.... Caveat vero, ne praedicta facultate seu dispensatione celebrandi bis in die aliter quam ex gravissimis causis, et rarissime utatur, in quo graviter eius conscientia oneratur. Quod si hanc eamdem facultatem alteri sacerdoti iuxta potestatem inferius apponendam communicare, aut causas ea utendi alicui, qui a S. Sede hanc dumtaxat obtinuerit, approbare visum fuerit, serio ipsius conscientiae iniungitur, ut paucis dumtaxat, iisque maturioris prudentiae ac zeli, et qui absolute necessarii sunt, nec pro quolibet loco, sed ubi gravis necessitas tulerit, et ad breve tempus eamdem communicet, aut respective causas approbet »..

(2) Cap. *Consuluisti* de celebratione Missarum.

(3) De Apost. Missionibus Tit. IV, Quaest. 98, Dub. 18, n. 201.

ad abrogatas festivitates extendi. Cum enim in memorata formula declaretur, facultatem valere si necessitas urgeat, sequitur, ex eo unice titulo quod dies illi festi olim fuerint, non posse Missam bis ab eodem sacerdote celebrari ».

6. *Secundo*. Pariter interdicta est Missae iteratio in eorum commodum, qui vellent praecepto audiendi Missam satisfacere in suis privatis cappellis. Enarraverat anno 1842 Vicarius Apostolicus Limburgensis consuetudinem in suo Vicariatu inolitam permittendi Missae iterationem *in castris magnatorum;* quum autem non putaret, his in adiunctis eam necessitatem esse, quae a Formulis exigitur, petiit tum ratione consuetudinis, tum moralis utilitatis, quae inde proveniebat, ut sibi auctoritas fieret id permittendi. At S. Congregatio Inquisitionis iudicavit, *iuxta exposita non expedire*. Quumque subiunxisset Vicarius Apostolicus, nonnullos sacerdotes ex praehabita facultate ab eius praedecessore iterationem Missae prosequi, Suprema S. Congregatio decrevit, *facultatem esse revocandam, quatenus Vicarius Apostolicus Limburgensis prudenter id fieri posse existimet*.

7. *Tertio*. Ex huiusmodi resolutionibus infertur, consuetudinem non esse titulum sufficientem, ut idem sacerdos offerre bis possit uno eodemque die S. Sacrificium. Quod etiam consonat cum eo quod docuit Benedictus XIV in Const. *Declarasti Nobis,* data die 16 Martii 1746 ad Episcopum Oscensem in Aragonia: « *Solum inquirimus,* Pontifex ait, *utrum ea consuetudo rationem praescriptionis aut praesumptionis sibi comparaverit, et utrumque falsum et alienum iudicamus* ». Et ad praescriptionem quod attinet, inquit: « *Si et enim iuxta civiles leges sanctae res praescribi non possunt, absonum undique est asserere, fuisse per praescriptionem aliquid obtentum vel requisitum, quod adversetur sanctionibus universalibus Ecclesiae, quarum observantiam S. Concilium Trid. in Missarum celebratione sacerdotibus omnibus praecipit* ». De praesumptione autem subiungit: « *Sed ceteris praetermissis, subdimus, haec intelligi posse de illis privilegiis, quae impetrari potuissent a Sede Apostolica, si quis ea postulasset, non vero de iis, quae cum postulantur, negari omnino consueverunt, ne praesumptio plus habeat roboris et momenti quam veritas* ». Inde est, quod S. Congregatio, quum cognoverit aliquo in loco inolevisse consuetudinem iterandi Missam sine necessitate, non omisit eiusmodi reprobare consuetudinem tamquam abusum, zelum Episcoporum excitans ad eam eliminandam.

8. *Quarto*. Nec etiam presbyterorum paupertas Missae iterationem, ut ex Verricelli (loc. cit.) indicatum est, valet probare. Quidam Hiberniae Archiepiscopus anno 1688 petiit « Num ex sola paupertatis causa possint Regulares duas Missas diebus festis celebrare in privatis domibus, quamquam omnes paroeciae et conventus proprias ecclesias et capellas habeant »: S. Congregationis responsum negativum fuit; quumque relatum esset in particularibus Congregationibus de Propaganda Fide habitis tum die 7 Martii 1743, tum die 28 Iulii 1750, eiusmodi abusum in Hibernia adhuc vigere, quia multi sacerdotes utebantur facultate iterandi Missam non alia de causa, nisi ut pinguiores eleemosynas perciperent, atque inde commodius se sustentarent, Emi Patres decreverunt: « *Graviter moneantur sacerdotes, ne facultate celebrandi bis in die abutantur, ut stipendium largius et pinguius habeant* ». Et a Benedicto XIV (1) appellatur *abusus intolerabilis* facultas alicui sacerdoti facta iterandi Missam *eum in finem, ut duplici eleemosyna decentius se sustentaret*. Solum ut aliquo modo consuleret pauperibus Religiosis eius Regni, qui conquesti fuerant de simili prohibitione facta a Synodo provinciali Tuamensi anno 1817, ob damnum inde proveniens, sublata ipsis eleemosyna, quam Missae occasione percipere solebant ad ecclesiae ianuas, cum ipsi viverent ex fidelium oblationibus, S. Congregatio voluit, ut monerentur Episcopi, ut « *in impertienda de auctoritate Apostolica sacerdotibus licentia celebrandi diebus festis de praecepto duas Missas ob causas necessitatis ab Apostolicis Constitutionibus approbatas, rationem habeant sacerdotum Regularium, ac praesertim illorum qui in pauperibus coenobiis moram trahunt* ». Ceterum cum declaraverit S. Congregatio Concilii « *ex praxi generali presbyteris non concedi eleemosynam recipere pro secunda Missa, etiamsi de illis agatur, qui parochiali munere instructi ideo stipendium pro prima Missa nequeunt obtinere, quod eam* pro populo *applicare teneantur* », uti notificatum est per litteras circulares S. Congregationis de Propaganda Fide die 15 Octobris 1863 Ordinariis Missionum, quilibet iam praetextus abusui iterandi Missam intuitu stipendii sublatus est. Habita tamen peculiarium quarumdam Missionum circumstantiarum ratione, SSmus Pater dignatus est auctoritatem facere, ut constat ex dictis Litteris circularibus, earum Ordinariis permittendi, « *ut, iusta et gravi causa intercedente, sacerdotes sibi subditi etiam pro secunda Missa in eadem die celebranda stipendium percipere possint ac valeant* ».

9. *Quinto*. Necesse tandem non est adnotare, interdictam esse sacerdoti Missae iterationem, quoties alius haberi possit sacerdos,

(1) Const. *Apostolicum ministerium*, 30 Maii 1753, § 11.

qui populi necessitati valeat satisfacere, ceu expresse docet Benedictus XIV in citata Constit. *Declarasti Nobis.* Atque hinc est, ut, priusquam admittatur Missae iteratio, videndum sit, num aliquod e remediis a iure constitutis suppetat ad prospiciendum spirituali populi necessitati; atque imprimis tenetur ipse parochus stipendium alteri sacerdoti suppeditare; posita autem eius impotentia, tenetur populus; et denique, si neque populus ob paupertatem ad id compelli posset, Ordinarius supplere teneretur (1).

10. Hactenus de casibus, in quibus prohibita est Missae iteratio. Ad casus quod attinet, in quibus ad hoc requisita necessitas concurrit, expositi isti in Constit. *Declarasti Nobis* inveniuntur. Hac in Constitutione consideratur in primis, iuxta unanimem theologorum consensum permitti iterationem Missae sacerdoti, « *qui duas parochias obtineat, vel duos populos adeo seiunctos, ut alter ipsorum parocho celebranti per dies festos adesse nullo modo possit ob locorum maximam distantiam* ». Atque hic est primus et communior casus: alter, qui ibidem recensetur, est, « *quando una tantum sit ecclesia, in qua Missa celebratur, et ad quam insimul universus populus convenire non potest* ».

11. In his casibus iterari Missa potest etiam ab iis, qui facultate non sunt donati per Formulas, quae concedi solent per S. Congregationem Fidei propagandae praepositam, cum id concedat ipsum commune ius, semper tamen dependenter ab Ordinario, ad quem pertinet tum de vera necessitate, tum de possibilitate canonica remedia applicandi, ferre sententiam (§ 9). Revera, eiusmodi mediis indicatis, Benedictus XIV subiungit: « *Quae huc usque dicta sunt, canonicis etiam generalibus sanctionibus innituntur* ». Quin imo concors est theologorum opinio, quemadmodum et ipse Benedictus XIV animadvertit, in casu unius parochi cum duabus paroeciis, « *Parochum nedum posse, sed plane teneri bis eodem die Missam celebrare* » (2). Ex quibus facile consequitur, articulum formularum, cum sit facultativus, protendi ad alios quoque casus necessitatis in communi iure non consideratos; secus enim inutilis ille articulus evaderet, saltem pro iis locis, in quibus paroeciae sunt canonice erectae, ipso iure communi pro his paroeciis disponente. Quod consonat cum eo quod docet Benedictus XIV in opere *De Sacros. Missae Sacrificio* (3), in quo, postquam asseruisset, « *casum, qui revera contingit, eum esse, cum parochus duas habet parochias,* etc. » his verbis prosequitur: « *Neque tamen quidquam praeiudicatum volumus de aliis casibus, qui accidunt in Missionibus, quibus consultum est concedendo missionariis facultatem plures celebrandi Missas eodem die; itemque de aliis casibus, in quibus vel ob locorum distantiam, vel ob paucitatem sacerdotum, aut haereticorum aut infidelium persecutionem, ne fideles Missa careant, opus est a sacerdotibus duas Missas celebrari* ». Et de huiusmodi quidem causis, quae locum in Missionibus habent, pro quibus Missionum Superioribus datur facultas, loquebatur anno 1832 S. Congregatio de Propaganda Fide, cum ad quemdam missionarium Philippopolitanum, qui non iterabat Missas, quamvis variis christianitatibus praesideret, opportunum praebuit monitum. Iniuncta scilicet illi Missae iteratione, etiam ex mandato generalis Congregationis, adiungebatur: « *Si autem quaeras, cur facultati iterandi Missam in formula Indulti adiiciantur illae rigoris clausulae, invenies in ipsa formula responsum; observabis enim, Indultum non coerceri ad populi indigentias diebus festivis; sed quum generalibus terminis contineatur, comprehendere quoque alios casus, de quibus agitur, quemadmodum esset necessitas administrandi infirmis Viaticum in utraque paroecia, et in huiusmodi aliis casibus locum habere debere praescriptas cautelas* ».

12. Atque in huiusmodi scilicet casibus minus frequentibus in usu eius facultatis identidem haerere visi sunt Episcopi et missionarii, de causarum praesertim sufficientia dubitantes, quae requirerentur iuxta clausulas facultati adiectas. At vero tot tamque varii sunt casus, qui de hac materia in Missionibus possunt contingere, ut praevideri facile haud possint, multoque minus reduci ad determinatas regulas; de iisdem enim iudicium variari potest iuxta dispares locorum, temporum personarumque concurrentes circumstantias. Haec est ratio, cur dubiorum particularium resolutio, quae hac de re sunt proposita, plerumque remissa est prudenti Superioris Missionis arbitrio.

13. Ac primo quidem saepius regula postulata est de *numero* fidelium, qui esset satis, ut Missa iterari posset. In Constit. *Apostolicum Ministerium* edita pro Anglia dicitur, eiusmodi facultatem posse adhiberi, « *cum eorum numerus, qui diebus festivis tenentur Sacris assistere, talem exhibeat necessitatem, ut nisi alicui sacerdoti duas Missas eodem die celebrandi potestas concedatur, Ecclesiae mandato* plures *non satisfacerent* ». Eiusmodi tamen generalis norma dubium omne non aufert de numero iterationi necessario. Idem dici potest de quodam negativo responso S. Inquisitionis anno 1688 dato Missionariis Capuccinis in Graecia. Hi quaesiverant: « *Utrum missio-*

(1) Ben. XIV l. c. Vot. Card. Zelada *Thesaur. resolut.* Tom. 37 in causa Derthusen. 26 Augusti 1768.

(2) De Syn. Dioec. L. VI, cap. VIII, n. 2.

(3) Lib. II, cap. V, n. 4.

narius sacerdos solus in loco degens duas Missas diebus dominicis et festivis pro quindecim seu viginti personis, quae legitime impeditae primae Missae adesse non valuerunt, celebrare possit »; et Suprema S. Inquisitio die 28 Ianuarii eiusdem anni decrevit: *non licere.* Quod si numerus viginti fidelium haud satis existimatur ut Missa iteretur, ulterius quaeri potest, quinam sit minimus numerus qui sufficiat.

14. Sed circa eiusmodi dubium, quemadmodum circa ea, quae *distantiam* respiciunt, S. Congregatio in more habuit, resolvenda haec esse prudenti Ordinariorum Missionum arbitrio, a quibus facultas dependet; ipsi enim in locis, in quibus degunt, recte aestimare possunt circumstantias in singulis casibus concurrentes. Et sane usque ab anno 1688 Praefectus Missionis Tuneti in Mauritania generatim postulabat, ut declararetur, qualis esse numerus fidelium deberet, qui Missa privarentur, ut Missa iterari posset; et S. Congregatio Fidei Propagandae die 16 Novembris respondit: *Relinquatur charitati et conscientiae P. Praefecti.* Similiter Episcopus S. Ludovici in Statibus Americae Foederatis anno 1828, exposito suo aliorumque Episcoporum timore propriam conscientiam gravandi ob formularum clausulas, postulavit: « *Utrum quoties triginta aut quinquaginta fideles periculo exponuntur Missam de praecepto non audire, bis celebrare valeant* ». At iussu Leonis XII litteris datis die 13 Martii rescriptum est: « *Omnem te anxietatem animi deponere debere, et quin commovearis verborum rigore, Se* (Sanctitatem Suam) *conscientiae ac prudentiae tuae committere, ut iudices, quibus in casibus, ratione habita adiunctorum dioecesis tuae, graves adesse causae censendae sint, facultatem, de qua sermo est, sacerdotibus impertiendi. Ubi vero has causas graves secundum conscientiam prudentiamque tuam arbitratus fueris, Sanctitas Sua posse te absque ulla dubitatione ea facultate uti benigne declaravit* ».

15. Similis quoque responsio data est anno 1851 Vicario Apostolico Limburgensi, qui dubium super distantia sic proposuerat: « *In hac regione ex antiqua consuetudine binandi licentia aliquando conceditur ob necessitatem moralem, licet parochia vicinior non distet ultra spatium mediae leucae; quaeritur num recte?* » S. Congregatio litteris diei 31 Iulii respondit: « *Praemisso, Episcoporum esse muneris pro viribus curare, ut hac uti facultate non sit opus ad succurrendum fidelium necessitatibus, praxis generalis servanda in singulis casibus assignari non potest. Quapropter in casibus ut supra particularibus, deficiente presbyterorum copia, aliisque omnibus circumstantiis mature perpensis, prudenti iudicio Superioris definiendum, utrum eo in casu concurrant gravia rerum adiuncta, quae tradunt doctores necessitatis casum efficere (uti propositus videtur), in quo dispensationi a praecepto universali de non iterando Sacrificio ab eodem presbytero eademque die locus fiat, et binandi facultati tribuendae, qua parce omnino illum uti debere ex Apostolici ipsius Indulti verbis apprime perspicitur* ». Atque haec instructio iisdem verbis missa fuit Episcopo Trevirensi anno 1833 cuius nomine varia dubia de Missae iteratione proposita fuerant; rescriptum enim ei fuit die 28 Septembris, quod, eius quaesitis consideratis, « *censuit S. Congregatio dandam esse instructionem, quam... Vicarius Apostolicus Limburgensis obtinuit sub die 31 Iulii anno 1851* ».

16. Ceterum inter varia responsa, quae dimetiendam iudicio Superioris remittunt causarum gravitatem, nonnulla peculiarem mentionem merentur; eiusmodi sunt illa, quae, dum sequuntur consuetam regulam remittendi Superioris iudicio causarum aestimationem, indicant simul aliquo modo genus seu necessitatis gradum, quem iteratio Missae postulat, atque identidem aliquatenus temperant formidinem, atque leniunt nimiam animi anxietatem, quam Episcopis et missionariis illae clausulae creaverant, quibus haec facultas in Formulis coercetur. Unum ex eiusmodi responsis datum est anno 1848 ad Episcopum in Statibus Americae Foederatis; datis enim litteris die 8 Maii sic est rescriptum: « *Venio ad postulatum tuum circa modum interpretandi necessitatem, quae requiritur ad licitum usum facultatis bis in die Missam celebrandi... Noverit ergo Amplitudo Tua, necessitatem huiusmodi, de qua sermo est, veram quidem, sed moralem intelligi; non autem absolutam; de qua proinde diiudicare in singulis casibus pendet a prudenti iudicio, inspectis circumstantiis. Caveas ergo oportet hac in re ab anxietate nimia in diiudicando, ne frustra concessa, aut pene in nullo casu ad actum reducenda facultas praedicta videatur* ». Notatu dignior est declaratio, quae missa est anno 1828 ad quemdam Praefectum Apostolicum in Antillis Americae. Cum enim ille haud fideret, posse se tranquille uti facultate, de qua agitur, ob graves conditiones, quibus constringitur, imploraverat « *ampliorem facultatem a Sede Apostolica copiam faciendi presbyteris... ut diebus dominicis et festis de praecepto Missam bis celebrare possint, cum id postulet necessitas aut spiritualis fidelium utilitas* ». Facta huius rei relatione S. Pontifici die 13 Aprilis, hoc modo responsum est: « *Talis existimatio est virtutis et prudentiae tuae, ut SSmus D. N. iusserit, omnem deponere te debere anxietatem animi, et si existimaverit necessarium esse, vel fidelibus vehementer utile, ut sacerdotes bis Missam eodem festo die celebrent, verborum,* quibus *Rescriptum contineri videtur, rigore*

commoveri te non debere. Prudentiae itaque et conscientiae D. T. committit de necessitate ista et causarum gravitate iudicare, atque in iis rerum adiunctis facultatem per memoratum Rescriptum copiam faciendi sacerdotibus, ut Missam bis celebrent, te habere, Sanctitas Sua benigne declaravit ».

17. Eadem regula committendi arbitrio aut charitati Superiorum Missionum applicationem generalium principiorum practicis casibus, servata quoque est, quando in ipsis, prout exponebantur, non appareret ea causarum vis et gravitas (saltem si hae causae considerarentur in se et in abstracto), quam huius facultatis clausulae exigunt; quod quidem confirmat, in causis considerandis, quae usum facultatis suadeant, magnam rationem habendam esse omnium conditionum statusque fidelium. Huius rei argumento est responsio a S. B. data anno 1688 Vice-Praefecto Missionis Tripolitanae. Hic ob clausulas incertus quaesierat, « cuinam « numero servorum aut liberorum posset praecise celebrare Missam secundam, quum interdum daretur casus, ut in balneo extra « Tripolim, praesentes Sacrificio non adessent « plures quam decem aut quindecim servi... et « an in presbyterorum carentia pro illis solis « posset celebrari secunda Missa diebus festis ». Iam vero quin obstaret resolutio eodem anno data a S. Congregatione Inquisitionis pro simili casu, ut notatum est superius § 13, S. Congregatio Fidei Propagandae praeposita die 5 Octobris respondit: « *Relinquatur charitati et conscientiae P. Vice-Praefecti* ». Neque mirum esse debet, si haec S. Congregatio benigniori interpretationi indulsit; agebatur enim de servis, qui ob ipsorum conditionem peculiarem indulgentiam merebantur, quum unicum fortasse solatium eis esset SS. Missae Sacrificium. Aliud eiusmodi benignitatis argumentum, ratione circumstantiarum habita, anno 1860, suppeditavit S. Inquisitio; namque licet die 20 Iunii responderet Vicario Apostolico cuiusdam Regni Sinis adiacentis. « *desiderium neophytorum bis aut ter in anno SSmam Eucharistiam sumere volentium* per se *non esse urgentissimam causam in casu de quo agitur* », id est iterandi Missam iuxta facultatem; attamen subiunxit: « *sed, pensatis omnibus locorum et personarum circumstantiis, relinquendum arbitrio R. P. D. Vicarii Apostolici* ». Ex quibus eruitur, eas causas, quae per se atque proinde multis in locis graves non sunt, graves evadere posse in aliis locis ob circumstantias, quae casum concomitentur.

18. Haec sunt principia, quae prae oculis sunt habita quoad facultatem Missam iterandi, quaeque profecto in eiusdem facultatis exercitio Missionum Ordinarios tranquillos reddere poterunt. Quamvis autem sapienti Ordinariorum Missionum arbitrio hac in re deferri soleat, attamen ex hactenus dictis apparet, quanta cautela ipsi uti debeant, quum semper eorum conscientia onerata maneat in legitimo huiusmodi extraordinariae facultatis exercitio. Nihilominus repetere heic iuvabit, quod S. Congregatio anno 1832 ad Episcopum Nicopolitanum in Bulgaria rescripsit, clausulas in Formulis adhibitas « *intelligendas haud esse in* extremo *rigore, habito prae oculis principio, Sedem Apostolicam dictam facultatem concedere in bonum spirituale fidelium, desiderio, ut omnes praeceptum ecclesiasticum adimplere facile possint* ».

19. Superest nunc de ritu dicere seu de modo, quo iterari Missa possit. Semper a S. Congr. missionariis fuit praescriptum atque ab ipso Benedicto XIV, eum qui Missam iterat consuetas calicis ablutiones sumere non debere ob ieiunium, ita ut, « si in prima Missa post « receptionem Corporis Christi et Sanguinis, « profusionem acceperit, non debeat secun« dam Missam in praedictis casibus celebra« re » (1) id est, etiam in iis casibus, in quibus populus Sacrificio diebus festis secus privaretur. Quamvis autem in Decreto S. Congregationis SS. Rituum in *Ebusitana* die 16 Septembris 1815 praescriptum esset, ut unus tantum esset calix, quo uti debeat, qui duas celebret Missas; quum tamen eiusmodi decreti executio haud levibus difficultatibus esset obnoxia, quando celebrari deberet in duabus ecclesiis ab invicem remotis, idem Sacer Ordo in generalibus comitiis habitis die 12 Septembris 1857 pro moderamine dicti decreti rescripsit: *usum duorum calicum in casu posse permitti.* Instructio, quae heic adiicitur, iussu eiusdem S. Congregationis SS. Rituum concinnata, modum respicit purificandi calicem, qui pro prima Missa inservierit.

INSTRUCTIO

A S. RIT. CONGREGATIONE DIE 12 SEPTEMBRIS 1857 EDITA PRO SACERDOTE APOSTOLICAM FACULTATEM HABENTE BIS MISSAM EADEM DIE CELEBRANDI.

Quando sacerdos eadem die duas Missas dissitis in locis celebrare debet, in prima, dum divinum Sanguinem sumit, eum diligentissime sorbeat. Exinde super corporale ponat calicem, et palla tegat, ac iunctis manibus in medio altari dicat: *Quod ore sumpsimus,* etc., et subinde, admoto aquae vasculo, digitos lavet dicens: *Corpus tuum,* et abstergat. Hisce peractis, calicem super corporale manentem adhuc, deducta palla, cooperiat, ceu mos est, scilicet primum purificatorio linteo, deinde patena ac palla, et demum velo. Post haec Missam pro-

(1) Conc. Nemaus. 1284, apud Benedict. XIV *De SS. Missae Sacrif.* lib. III, cap. V, n. 4.

sequatur, et, completo ultimo Evangelio, rursus stet in medio altaris, et, detecto calice, inspiciat, an aliquid divini Sanguinis necne ad imum se receperit, quod plerumque continget. Quamvis enim sacrae species primum sedulo sorptae sint, tamen dum sumuntur, cum particulae, quae circum sunt, undequaque sursum deserantur, nonnisi deposito calice ad imum redeunt. Si itaque divini Sanguinis gutta quaedam supersit adhuc, ea rursus ac diligenter sorbeatur, et quidem ex eadem parte, qua ille primum sumptus est. Quod nullimode omittendum est, quia sacrificium moraliter durat, et, superextantibus adhuc vini speciebus, ex divino praecepto compleri debet.

Postmodum sacerdos in ipsum calicem tantum saltem aquae fundat, quantum prius vini posuerat, eamque circumactam ex eadem parte, qua S. Sanguinem biberat, in paratum vas demittat. Calicem subinde ipsum purificatorio linteo abstergat, ac demum cooperiat, uti alias fit, atque ab altari discedat. Depositis vestibus sacris, et gratiarum actione completa, aqua e calice demissa pro rerum adiunctis, vel ad diem crastinum servetur (si nempe eo rursus sacerdos redeat Missam habiturus), et in secunda purificatione in calicem demittatur, vel gossipio aut stupa absorpta comburatur, vel in sacrario, si sit, exsiccanda relinquatur, vel demittatur in piscinam.

Cum autem calix, quo sacerdos primum est usus, purificatus iam sit, si illo ipso pro Missa altera indigeat, eum secum deferat: secus vero in altera Missa diverso calice uti poterit.

Cum superior S. R. C. Instructio nonnisi casum respiciat, quo sacerdos duas Missas dissitis in locis eadem die sit celebraturus; operae pretium visum est, ex Commentariis Bartolomaei Gavanti et Caietani Mariae Merati, hic ritum adiungere a sacerdote servandum cum utramque Missam in eadem ecclesia offerre debet:

Hoc itaque in casu sacerdos post haustum in prima Missa diligenter Sanguinem Domini, omissa consueta purificatione, patena calicem et palla patenam tegens ac super corporale relinquens, dicet iunctis manibus: *Quod ore sumpsimus Domine,* etc. Deinde digitos, quibus SS. Sacramentum tetigit, in aliquo vase mundo ad hoc in altari praeparato abluet, interim dicens: *Corpus tuum, Domine*, etc., abstersisque purificatorio digitis, calicem velo cooperiet, velatumque ponet super corporale extensum. Absoluta Missa, si nulla in ecclesia sit sacristia, calicem eodem modo super altare relinquet; secus vero in sacristiam deferet, ibique super corporale vel pallam in aliquo loco decenti et clauso collocabit, usque ad secundam Missam; in qua, cum eodem calice uti debeat, illum rursus secum deferet ad altare, ac super corporale extensum reponet. Cum autem in secunda Missa sacerdos ad Offertorium devenerit, ablato velo de calice, hunc parumper versus cornu Epistolae collocabit, sed non extra corporale, factaque Hostiae oblatione, cavebit ne purificatorio extergat calicem, sed eum intra corporale relinquens leviter levabit, vinumque et aquam eidem caute imponet, ne guttae aliquae ad labia ipsius calicis resiliant, quem deinde nullatenus ab intus abstersum more solito offeret.

1353

S. C. S. Off. 2 *Iunii 1870* – S. Germani. – In una ex canadensibus provinciis foederatis existit quoddam *divortii* tribunal a gubernio protestante erectum, cuius iudex de solutione vinculi pronuntiat tum quoad protestantes, tum quoad catholicos, si qui ipsi adstent. Cum vero hoc tribunal in quibusdam causis incompetens repertum sit, proponitur nunc in parlamentariis aulis legis emendatio, hinc (Episcopus) quaerit: 1. An legislatores catholici, qui minores numero sunt, possint tuta conscientia adoptioni talis emendationis assentire; aut debeant obsistere vel abstinere, licet praevideant se hac agendi ratione alterum gubernium religioni adversum suscitaturos. 2. An lege lata possint tuta conscientia nominationi illius iudicis manus dare.

De catholicorum agendi ratione circa tribunal *divortii.*

R. Iuxta exposita non licere; et ad mentem: Mens est quod si R. P. D. Episcopo difficultates occurrant, eas praecise atque accurate exponat; et si aliquod remedium habeat ad praecavenda mala, illud exponat.

1354

S. C. S. Officii 15 *Iunii 1870* — Mysur. — 1. Utrum gentiles mulieres nuptae, vel viduae, vel notorie corruptae, quae ex gentilitate conversae christianum recipiunt matrimonium, possint recipere benedictionem nuptialem intra Missam.

De nuptiali benedictione quoad subiectum.

2. An sponsi christiani qui pridie in pomeridiana matrimonium in Ecclesia receperunt, et crastina sequenti die ad Missam ambo veniunt, benedictionem intra Missam recipere possint, illis non interrogatis de continentia in nocte servata.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative, neque ullo modo faciendam esse interrogationem de qua in dubio mentio fit: et ad mentem. Mens est quod in illis matrimonio iungendis admonitio praetermittenda non sit Sacrosanctum Concilium Tridentinum hortari (Sess. XXIV cap. 1. De Reform. Matrim.) ut coniuges, ante benedictionem sacerdotalem in templo accipiendam, in eadem domo non cohabitent.

1355

De necessitate requisitos ministros habendi in Missa solemni Episcopali.

S. R. C. *20 Aug. 1870* – Erien. – 1. An Episcopus, quando alios ministros, quorum mentio fit in Caeremoniali Episcoporum, obtinere non valeat, Missam pontificalem celebrare possit cum diacono et subdiacono.

2. Utrum Dominicis et aliis diebus festis, sacerdote absente qui hoc officio perfungitur, Missam ultimam cantatam in sua cathedrali solus celebrare possit.

3. Utrum rogatus a fidelibus ut Missam cantatam pro defunctis solus celebret, eorum precibus annuere debeat.

R. Ad 1. 2. et 3. Negative.

1356

Circa exequias in domo defuncti.

S. R. C. *20 Aug. 1870.* — Rmus D. Episcopus Laraudae et Coadiutor Vicariatus Apostolici Tunquini Meridionalis, exponens Sacrae Rituum Congregationi, defunctorum exequias in Vicariatu praedicto nec in ecclesiis peragi posse, quum parvo sint numero, nec in coemeteriis quae ibidem in usu non sunt: ab eadem Sacra Congregatione enixe postulavit ut praedictae exequiae fieri valeant, antequam defunctorum cadavera e domibus efferantur. Sacra vero eadem Congregatio, audita relatione hac de re a Secretario facta, rescribere rata est: Pro gratia, iuxta expositas preces.

1357

De nuptiali benedictione extra Missam.

S. R. C. *20 Aug. 1870.* — 1. Missionarii qui ad Hiberniam pertinent, in dicto Vicariatu usum introduxerant in Hibernia vigentem benedicendi matrimonia extra Missam, illas preces adhibendo quae in Missali sunt in Missa pro sponso et sponsa. Quum autem anglo-indiani cupiant ut etiam eodem modo eorum matrimonium benedicatur, ex missionariis alii illorum votis favent, alii dubii haerent quid sibi faciendum sit.

De rubrica Missalis in nuptiali benedictione omnino servanda.

2. Quum Ritualia e missionariis hibernis in Indiam invecta, quoad nuptiarum benedictionem, discordent a Rituali Romano; quaeritur: An missionarii non solum hiberni, sed etiam aliarum nationum, iisdem possint uti in benedictione nuptiarum, non solum si agatur de hibernis, sed etiam de catholicis indigenis aut aliarum nationum.

R. Servetur quod decretum fuit, mandante SS. D. N. Pio PP. IX, in una Limburgen. diei 23 Iunii anni 1853 (1).

1358

Circa Confessionem pro Indulgentiis lucrandis.

S. C. Indulg. *6 Oct. 1870* — Urbis et Orbis. — SSmus benigne declarari et decerni mandavit prout hoc decreto declaratur et decernitur: *tum Confessionem dumtaxat, tum Confessionem et Communionem peragi posse die qui immediate praecedit sequentem, pro quo concessa fuerit indulgentia quaelibet non solum ratione festivitatis occurrentis, iuxta allata decreta* (2), *verum etiam quacumque alia ex causa, vel devotionis, vel pii exercitii, aut solemnitatis, uti esset pro memoratis, et ceteris huiusmodi diebus, pro quibus indulgentia cum conditione Confessionis et Communionis concessa iam fuerit, vel in posterum concedatur, licet tempus ad eam acquirendam ab initio diei naturalis, et non a primis Vesperis sit computandum, servata tamen in adimplendis aliis operibus iniunctis regula generali circa modum et tempus in concessionibus praescriptum.* Voluitque Sanctitas Sua nihil innovatum censeri quoad decretum diei 9 Dec. 1763 favore christifidelium, qui laudabili consuetudine utuntur confitendi saltem in hebdomada, cum privilegiis, conditionibus, et restrictivis ibidem recensitis. Contrariis quibusque non obstantibus.

1359

Circa pueros Sororum scholis admittendos.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *16 Nov. 1870* – ad Archiep. Ultraiecten. – Cum sacerdos.... in ista dioecesi parochi munere fungens, datis literis significaverit perutile futurum si in Sororum scholis adultiores pueri admitti possent, cumque et huiusmodi literae S. Congregationis examini subiectae fuerint, eadem S. C. remittendum esse decrevit Ordinario ut permittere possit admissionem puerorum usque ad duodecimum annum completum, in cubiculis tamen separatis, atque iis in locis ubi adsit necessitas vel evidens utilitas.

1360

Circa particulares processus in Causis de cultu Servorum Dei.

Decreta S. R. C. *5 et 10 Dec. 1870.* — I. In generalibus decretis a s. m. Urbano PP. VIII editis super moderatione cultus Dei famulis praestandi, omnino praecipitur ut, sive Causa procedat per viam non cultus, sive per viam casus excepti, particularis processus praecedere debeat una cum subsequenti pronuntiatione Ordinarii, seu Iudicis ab Apostolica Sede delegati, vel super cultu non exhibito, vel super casu excepto. Quibus decretis diu con-

(1) Decretum ibi fuit: 1. Nuptialem benedictionem nonnisi in Missa impertiendam. 2. Quando eadem benedictio est impertienda, Missalis rubricam omnino servandam. 3. Temporibus prohibitis nuptias privatim, sine Missa et sine benedictione celebrandas.

(2) Scilicet decretum 19 Maii 1759 quo statuitur *Confessionem suffragari, si expleatur etiam in pervigilio festivitatis pro qua concessa est Indulgentia;* et decr. 12 Iunii 1822 declarans *Communionem peragi posse in vigilia festivitatis.*

formis extitit Sacrae Rituum Congregationis praxis, uti patet ex eiusdem Congregationis Actis. Quin etiam, prouti testatur s. m. Benedictus PP. XIV in suo opere de Canonizatione Sanctorum *Lib. 11, Cap. 23, n. 10,* inductum fuit, ad normam eorumdem decretorum, ut per particularem processum nedum probaretur cultus initium, seu fundamentum casus excepti, verum etiam cultus eiusdem iugis continuatio, usque ad sententiam hac de re editam sive ab Ordinario sive a Iudice ab Apostolica Sede delegato; subinde tamen, accedente expresso vel tacito S. Sedis consensu, iudicialis illa ac legitima inquisitio intermitti coepit, et per extraiudiciales probationes deventum est ad declarationem casus excepti. Verum cum Emi Patres sacris tuendis Ritibus praepositi particularis processus confectionem valde conferre animadverterint accuratiori causarum examini, re mature perpensa, auditoque S. Fidei Promotore, hodiernis Comitiis ad Vaticanum habitis, generalium decretorum tenorem ac veterem S. Congregationis praxim districtius in posterum observari iusserunt. Proinde statuere ut deinceps ad approbationem cuiuslibet ex casibus exceptis non deveniatur, nisi praecesserit particularis processus tam super cultus initio, seu super fundamento casus excepti, quam super cultus continuatione usque ad sententiam ab Ordinario seu ab Iudice ab Apostolica Sede delegato emanandam, qua declaretur casum de quo agitur comprehendi inter exceptos a memoratis decretis s. m. Urbani PP. VIII: si SSmo Domino Nostro placuerit. *Die 5 Decembris 1868.*

Facta autem per subscriptum Secretarium SSmo D. N. Pio Papae IX relatione, Sanctitas Sua decretum Sacrae Congregationis approbavit, ac confirmavit, typisque editum publicari praecepit die 10 eiusdem mensis et anni.

II. Sacra Rituum Congregatio, expendens Processus sive ordinaria sive Apostolica auctoritate pro Servorum Dei Beatificatione et Canonizatione extra Urbem confectos, gravem quandoque irregularitatem adnotare debuit in eo sitam, quod personis certum officium in Processu instruendo gerentibus, postquam illo fungi coeperunt, venia data fuerit, perdurante adhuc sive ordinaria sive etiam Apostolica eiusdem Causae inquisitione, officio primo dimisso, aliud diversae indolis assumendi et exercendi. Haec autem officiorum permutatio cum iuris regulis minime consona videatur, eadem Sacra Congregatio in Ordinariis huius diei Comitiis ad Vaticanum habitis, ad praedictum removendum abusum et suspicionem quamlibet etiam levem in re tam gravis momenti prorsus eliminandam, « censuit prohibendum, si SSmo placuerit, ne deinceps in condendis quibusvis Processibus tam ordinariis, quam Apostolicis, ad eiusdem Servi Dei Causam pertinentibus, eadem persona diversis officiis, ne successive quidem, utcumque priori expleto et dimisso, fungi possit, sub poena nullitatis ». *Die 10 Decembris 1870.*

Factaque de praemissis per subscriptum Secretarium SSmo Domino Nostro Pio Papae IX fideli relatione, Sanctitas Sua praefatam Sacrae Congregationis decisionem ratam habuit et confirmavit, eamque praesenti generali decreto promulgari et ab omnibus servari mandavit. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 22 eiusdem mensis et anni.

1361

De clausula *corde saltem contrito* in concessionibus Indulgentiarum.

S. C. Indulg. *17 Dec. 1870.* — URBIS ET ORBIS. — Iuxta Ap. Sedis praxim in plenariae Indulgentiae concessionibus apponitur clausula: *christifidelibus qui vere poenitentes, confessi, sacraque Communione refecti* etc. Haec clausula, iuxta declarationem alias datam, exprimit conditionem, ita ut Confessio inter opera iniuncta recensenda sit, et nemo Indulgentiam plenariam, etsi in statu gratiae reperiatur, lucrari possit, nisi sacramentalem confessionem faciat, et cetera iniuncta opera adimpleat. Iam vero in indultis, quibus partiales Indulgentiae conceduntur, nulla mentio fit de sacramentali confessione, sed adhibetur clausula: *corde saltem contrito.* Hinc quaestio: *An praescripta conditio requiratur dumtaxat uti mera dispositio, nempe ut, quatenus aliquis in statu peccati mortalis reperiatur, ac propterea incapax lucrandae cuiusvis indulgentiae, per perfectam contritionem cum proposito confessionis ad statum gratiae restituatur, et capax fiat indulgentias assequendi: vel potius clausula illa* corde saltem contrito *inducat veram conditionem, scilicet tamquam pars operis iniuncti contritio ipsa habenda sit, ita ut, ad indulgentiam lucrandam, etiam ab iis actus contritionis emittendus sit, qui in statu gratiae et caritatis reperiuntur.*

R. Affirmative ad primam partem, et Negative ad secundam. — SSmus approbavit et confirmavit.

1362

De patrinis acatholicis in baptismis catholicorum, et viceversa.

Instr. S. C. S. Officii *3 Ian. 1871.* (AD ARCHIEP. CORCYREN.) — 1. In collatione Sacramentorum Baptismi et Confirmationis haeretici vel schismatici neque per se, neque per catholicum procuratorem, neque soli, neque una cum catholicis, patrini munere fungi licite possunt: neque catholicis eodem munere fungi licet in iisdem sacramentis acatholico ritu administratis: ita enim constanter tenuit haec Apostolica Sedes. Quapropter tuum erit, opere potissimum parochorum adlaborare, ut abusus hac super re isthic vigentes diligenter aeque ac prudenter, sensim sine sensu, ut iam speras, emendentur.

De comitandis acatholicorum funeribus.

2. Si quando necessitas cogat catholicos ad acatholicorum funera comitanda, sedulo advertendum est id solum licere, quotiescumque agatur de praesentia materiali praestanda civilis officii causa, a qua eximi nequeant catholici sine gravi damno vel periculo; et dummodo nullo modo communicent in eorum ritibus ac sacris caeremoniis quibuscumque. Hisce itaque adhibitis conditionibus, consuetudo adsistendi acatholicorum funeribus et sepulturis, si quando nec facile tolli posset, quin exinde oriantur odia et inimicitiae catholicos inter et acatholicos, tolerari potest.

Observanda circa mixtas nuptias.

3. Neminem latet quantopere sancta Mater Ecclesia semper abhorruerit a mixtis nuptiis inter unam partem catholicam et alteram vel haereticam vel schismaticam: quod ex fere omnibus Apostolicae Sedis documentis ad hanc rem spectantibus manifestissime patet. Nihilominus iustis quandoque et gravibus de causis huiusmodi matrimonia licita fieri possunt. Ad quem effectum tria potissimum requiruntur: et *primo* quidem ut dispensatio impetretur ab Apostolica Sede, ad quam unice spectat facultas dispensandi super mixtae religionis impedimento: *secundo* ut mixta coniugia extra Ecclesiam et absque parochi benedictione ulloque alio ecclesiastico ritu celebrari debeant: et *tertio* ut in tuto positae omnino sint conditiones, quae in iisdem connubiis iure naturali ac divino requiruntur, nempe ut exclusum sit a parte fideli quodlibet perversionis periculum, et universa proles utriusque sexus in sancta religione educetur, et suscipiatur a parte catholica onus curandi ut alteram catholicam partem ad veram fidem unitatemque catholicam perducat.

4. Quamobrem etsi iamdiu, uti affirmas, opinio isthic inoleverit, licite posse mixtas iniri nuptias absque Sanctae Sedis dispensatione, haec tamen opinio, qualibet non obstante consuetudine, tolerari nequit; ita eadem expresse docet s. m. Benedictus XIV de Syn. Dioeces. lib. 9, c. 2. Interim ad omnem removendam difficultatem, quae in aliquibus casibus forte obiici posset, SSmus Dominus Noster Pius PP. IX Ampl. Tuae facit facultatem dispensandi super hoc impedimento pro triginta casibus urgentioribus ad formam rescripti, quod heic adiectum reperies. Caeterum nihil erit omittendum ut in aliis casibus, quocumque remoto perturbationis et spiritualis detrimenti periculo, Apostolica Sedes pro dispensatione adeatur.

5. Ex tua relatione deprehenditur morem quoque in ista Archidioecesi invaluisse, quo mixta connubia aeque ac catholica in Ecclesia benedicuntur. Quid hac super re Apostolica Sedes indulserit, notum tibi profecto erit ex instructione ad omnes locorum Ordinarios iussu Sanctitatis Suae ab Emo Cardinali Iacobo Antonelli die 15 Novembris An. 1858 transmissa *(V. n. 1169)*. Mos enim iste, exclusa semper Missae celebratione, ibi solum tolerari potest, ubi revera invaluit, et ubi de medio tolli haud potest, quin graviora exinde oriantur damna ac mala. Non dubitatur ergo quin pro Tua spectata prudentia omnia ad tramites huius instructionis componas.

6. Conditiones omnino necessariae, quae ideo in promiscuis nuptiis requiruntur, quia in naturali ac divino iure fundantur, huiusmodi sunt, quae remittti seu dispensari nunquam possunt. Iure igitur meritoque factum est, ut mixtae nuptiae in ista dioecesi nunquam sint permissae, uti refers, quin hisce conditionibus cautum prorsus fuerit. Iamvero si qua mulier catholica viro schismatico nubere, aut vir catholicus mulierem schismaticam ducere, haud praemissis hisce conditionibus obstinate velit, omni aptiori atque opportuniori, quo poterit, modo ab sacrilego huiusmodi proposito per parochum catholicum deterreri debet, atque instrui de aeternae salutis discrimine, cui se suamque prolem committeret. Neque ab huiusmodi faciendis admonitionibus et instructionibus propterea se excusare posset parochus, quia pars catholica in bona fide versatur, et quia cavendum est ne peccatum materiale fiat formale. In gravissimo enim scelere permittendi educationem prolis in schismate, bona fides in parte catholica esse non potest. Neque sine scandalo populus fidelis conspiceret eos ad sacramentorum participationem admitti, qui tam immane facinus patrare praesumunt,

7. Parochus igitur nihil intentatum relinquat quominus catholici viri ac mulieres a mixtis ineundis nuptiis se abstineant, vel saltem ipsas nunquam contrahant, nisi impetrata Apostolica dispensatione, et praemissis necessariis cautionibus. Eos vero qui secus fecerint, in omni patientia et doctrina, quoties opportuna sese offert occasio, et praesertim in administrando sacramento Poenitentiae, admoneat et instruat tum de peccato commisso, tum vero etiam de districta, qua tenentur, obligatione universam prolem, quoad poterunt, catholice instituendi, quin contrariis promissionibus, utpote iniustis, quantumvis iureiurando firmatis, obligentur. Quod si docibiles facti, et vere poenitentes revertantur ad cor, admitti utique poterunt ad sacramentorum participationem, dummodo nullum validitati matrimonii obstet canonicum impedimentum dirimens: impositis quidem poenitentiis salutaribus, et sanctissima addita lege, ut quantum in ipsis est, conditionibus in iure naturali ac divino fundatis satisfaciant.

1363

Circa facultat[em benedicendi] scapularia be[ne]dicendi et im[pone]ndi.

S. C. Indulgentiarum *26 Ian. 1871.* — Cum S. C. de Prop. Fide soleat aliquando concedere missionariis facultatem benedicendi

et imponendi christifidelibus scapularia, nonnulla oborta sunt dubia, quae dictae S. Congregationi ab Episcopis et missionariis proposita, et ab eadem ad hanc S. C. Indulg. et Sacrarum Reliquiarum transmissa fuerunt, nempe:

1. Utrum sacerdos, qui a S. Sede obtinuerit facultatem benedicendi scapularia, habeat eo ipso facultatem ea imponendi christifidelibus, et eosdem adscribendi Confraternitatibus a S. S. approbatis.

2. Utrum necessaria sit praevia erectio canonica talium Confraternitatum ex parte Ordinarii loci, ut qui habent a S. Sede facultatem adscribendi dictis Confraternitatibus, possint christifideles eisdem adscribere.

Quibus, vigore specialium facultatum a SS. D. N. Pio PP. IX tributarum, S. Congregatio Indulg., re sedulo diligenterque perpensa, respondendum censuit prout respondet:

Ad 1. Affirmative, ita tamen ut sacerdotes qui praedictum indultum benedicendi scapularia ab Apostolica Sede legitime obtinuerint, penes se habeant privatum regestum, et quamprimum commode possunt, transmittere teneantur ad Superiores respectivae Sodalitatis vicinioris canonice erectae nomina receptorum, ut in album ipsius Sodalitatis referantur.

Ad 2. Detur Instructio prout sequitur:

Instructio. — Ex piis Sodalitiis, quaedam sunt ab Apostolica Sede ita approbata, ut christifideles ubique locorum eisdem, ab iis qui legitimam facultatem habent, possint adscribi, licet in eorumdem christifidelium respectivis dioecesibus peculiariter erecta non reperiantur, ut ex. gr., sunt Confraternitates Scapularis B. V. M. Montis Carmeli, Rosarii, Septem Dolorum: ac propterea, quoad ista Sodalitia, nulla requiritur in dioecesi praevia Episcopi erectio. Quod si agatur de Confraternitate approbata a S. Sede pro determinato aliquo tantum territorio, non requiritur praevia erectio Episcopi, sed sacerdos habens Apostolicam facultatem adscribendi, non potest ea uti, nisi in eodem territorio quo circumscribitur ipsa pia Sodalitas. Pariter non requiritur praevia erectio Episcopi, si pium Sodalitium legitime erectum reperiatur in dioecesi a Superioribus Regularibus qui ad hoc speciale privilegium ex Apostolicae Sedis concessione habent, dummodo in erectione conditiones in Constitutione Clementis VIII incip. *Quaecumque* servaverint.

Quibus positis apparet, eos qui, ut supra, a S. Sede facultatem obtinuerint benedicendi scapularia eaque imponendi, et christifideles adscribendi, posse dicta facultate uti dumtaxat quoad Confraternitates scapulare habentes, et canonice erectas, prout superius explicatum est; et si in indulto apposita sit clausula: *de consensu vel licentia Ordinarii,* illa cum aliis conditionibus a iure praescriptis omnino servanda erit. Ut autem qui praedictam facultatem habent satis instructi sint in benedicendis et imponendis scapularibus, communicentur Resolutiones huius S. C. in *Urbis* et *Cameracen.* diei 18 Augusti 1868, *quae sunt sequentes:*

De modo scapularia conficiendi et gestandi.

« Urbis. — Ex quo parva scapularia, quae fideles gestare solent, in sua origine et institutione aliud non sint quam scapularia variis Ordinibus Religiosis propria, pro maiori fidelium commoditate ad parvam formam redacta, enata sunt dubia a R. P. Procuratore generali Congregationis SS. Redemptoris S. Congregationi Indulg. et SS. Reliq. proposita solvenda, quae tam ad antiqua quam ad recentiora scapularia referuntur, scilicet:

1. Utrum ad scapularia conficienda necessario et exclusive adhibenda sit materia *ex lana,* vel utrum sumi etiam possit cylinum *(cotone)* aliave similis materia. Et quatenus affirmative ad primam partem, et negative ad secundam:

2. Utrum vox *pannus, panniculus* ab auctoribus communiter usurpata sumi debeat sensu stricto, i. e. de sola lanea textura proprie dicta *(tessuto, tissu),* vel utrum etiam intelligi possit de lanea textura reticulata (vulgo *lavoro di maglia, tricotage*), et de quocumque laneo opere acu picto *(ricamo, broderie),* adhibito tamen semper colore praescripto.

3. Utrum validum sit scapulare ex panno laneo coloris praescripti, quod intexta vel acu picta habet ornamenta pariter ex lana, sed diversi coloris.

4. Utrum validum sit scapulare ex panno laneo coloris praescripti, quod intexta vel acu picta habet ornamenta ex materia non lanea, v. gr. ex serico, argento, auro, etc.

5. Hucusque generalis viguit usus conficiendi scapularia formae oblongae, vel saltem quadratae. Nunc autem quibusdam in regionibus introducitur usus conficiendi scapularia formae rotundae vel ovalis, imo et multangulae. Quaeritur itaque utrum alia forma praeter oblongam vel quadratam obstet validitati scapularis.

6. Permultis in regionibus laudabilis viget usus, a S. Sede approbatus, gestandi per modum unius plura simul inter se diversa scapularia, quo in casu variorum scapularium panniculi, alii aliis superpositi, duobus tantum funiculis assuuntur, ita tamen ut singulorum scapularium panniculi dependeant tam a pectore, quam ab humeris. Non raro autem haec scapularia unita sic conficiuntur ut, loco plurium panniculorum diversi coloris, unicus tantum in utraque funiculorum extremitate panniculus habeatur, in quo conspicitur ornamentum intextum vel acu pictum ex diversis coloribus ad significanda plura diversa scapularia. Quaeritur utrum haec diversa scapularia sint valida.

R. Ad 1. Affirmative ad primam partem, Negative ad secundam.

Ad 2. Affirmative ad primam partem, Negative ad secundam.

Ad 3. Affirmative, dummodo ornamenta talia sint, ut color praescriptus praevaleat.

Ad 4. Ut in praecedenti.

Ad 5. Nihil esse innovandum.

Ad 6. Negative.

SSmus die 18 Augusti 1868 resolutionem S. C. ratam habuit ».

Circa modum et formulam impositionis scapularium.

« CAMERACEN. — Nonnunquam accidit, praesertim sacrarum missionum tempore, ut cum sacerdos, ad id legitime deputatus, scapulare B. M. V. de Monte Carmelo aliudve fidelibus imponit, deficiant scapularia, priusquam omnium fidelium votis satisfieri potuerit; hinc Superior domus religiosae missionariorum Societatis Mariae in civitate vulgo *Tourcoing* nuncupata, Archidioecesis Cameracensis, humiliter supplicat S. C. Indulgentiis sacrisque Reliquiis praepositae pro seqq. dubiorum solutione:

1. Utrum unum idemque scapulare semel benedictum valide possit pluribus per vicem imponi, repetita solummodo super singulis receptionis sive impositionis formula.

2. Utrum huiusmodi formula usurpari solita in actu impositionis scapularium, essentialis sit ut quis scapulare rite accepisse censeatur, iusque habeat ad Indulgentias illud ferentibus concessas; an vero absque Indulgentiarum dispendio possit omitti praesertim in morbis aliove urgenti casu.

R. Ad 1. Affirmative, ita tamen ut primum scapulare, quod deinceps adscriptus induere debet, sit benedictum.

Ad 2. Tam ad primam quam ad secundam partem proferenda esse verba quae sunt substantialia, ad formam decreti huius S. Congregationis diei 24 Augusti 1844, quod sic se habet: *An rata sit fidelium adscriptio Confraternitati B. M. V. de Monte Carmelo, quae fit a sacerdotibus quidem facultatem habentibus, non servata tamen forma in Rituali et Breviario Ordinis Carmelitarum descripta?* S. C. respondit: *Affirmative, dummodo sacerdotes facultatem habentes non deficiant in substantialibus nempe in benedictione et impositione habitus, ac in receptione ad Confraternitatem.*

SSmus die 18 Augusti 1868 resolutionem S. C. ratam habuit.

1364

De censura contra violantes asyli ecclesiastici immunitatem.

Instr. S. C. S. Off. *1 Febr. 1871.* (AD VIC. AP. MYSURIEN.) — 1. Anxium te exhibebas circa magistratus catholicos et gubernii servos qui immunitatem asyli ecclesiastici violant, veritus nimirum ne omnes excommunicationi subiaceant, quae in Constitut. *Apostolicae Sedis* 12 Octobris 1869 est quinta inter excommunicationes latae sententiae Romano Pontifici reservatas, eaque est tenoris sequentis: *Immunitatem asyli ecclesiastici violare iubentes aut ausu temerario violantes.* Qua te anxietate ut eximerent Emi PP., audito etiam SSmi oraculo, monitum te voluerunt in ea formula verba *ausu temerario* utrumque membrum complecti. Ex quo intelliges eum tantum excommunicationem incurrere qui ab aliis minime coactus, prudens ac sciens, immunitatem asyli ecclesiastici aut violare iubet, aut exequendo violat; quem porro utpote omnis excusationis expertem excommunicationi subiacere mirum esse non debet. — Deinde similem aperiebas sollicitudinem quoad eosdem magistratus et gubernii servos trahentes clericos ad suum tribunal propter violationem legis civilis, sive alio modo, quos omnes timebas excommunicatione esse irretitos, quae in dicta Constitut. *Apostolicae Sedis* est septima inter excommunicationes latae sententiae Romano Pontifici speciali modo reservatas. Sed in ea formula attendere debes verbum *cogentes* quod sane indicat excommunicationem eos non attingere qui subordinati sint, etiamsi iudices fuerint, sed in eos tantum esse latam qui a nemine coacti vel talia agunt, vel alios ad agendum cogunt, quos etiam indulgentiam nullam mereri facile perspicis.

An admonendi qui censuras incurrerunt.

2. Quaerebas insuper an ii qui praedictas (Constitutionis *Apostolicae Sedis*) censuras incurrerunt admonendi sint; quod porro minime constabat utrum de interno an de externo foro quaereres. Sed si de interno res est, licet theologi doceant aliquando (hoc est debitis factis exceptionibus, de quibus iidem agunt) dissimulari cum poenitente posse cum duo haec simul concurrunt, bona fides et indubia praevisio nullum ex admonitione fructum perceptum iri; hic tamen.... sive ob personarum qualitatem quae excommunicationi subiiciuntur, sive ob qualitatem Constitutionis eamdem censuram inferentis, quae recentissima est ac plane notoria, difficile dari potest bona fides quae admonitionem omitti posse suadeat. Quod si de externo foro sermo sit, distinguendum erit inter pastoralem admonitionem, ac iudicialem sententiam qua reum, de quo agitur, excommunicationem incurrisse declaratur. Sententiam hanc declaratoriam utrum ferri expediat definiri generatim non potest, sed facti personarumque circumstantiis sedulo expensis dignosci debet. Ad pastoralem vero admonitionem quod attinet, quid theologi doceant probe nosti, qui, si deficiente probabili spe emendationis ac fructus, prudentique metu gravioris cuiuspiam mali concurrente, differri admonendi officium, quod ex proprio munere pastorem urget, posse consentiunt, nihilominus monent, si scandalum a pastoris silentio oriatur, intermitti illud non licere. Quod denique addebas *utrum habeas facultatem absolvendi a praedictis excommunicationibus,* censuerunt Emi PP. id a Te quaeri

ob clausulas derogatorias, quae in Constitut. *Apostolicae Sedis* leguntur, nam ceteroqui quid facultatum tibi datum sit, nosse ipse debes. Itaque decreverunt ut declaratio circa praedictas clausulas de mandato Sanctitatis Suae ab hac Suprema Congregatione edita Tibi communicetur, scilicet: « SSmus per dictam Constitutionem « haudquaquam in animo habuit quidquam in« novare quoad facultates cuiuscumque generis « ante eiusdem promulgationem a S. Sede elar« gitas, sive eae sint quinquennales sic dictae, « sive extraordinariae, sive occasione praesentis « Iubilaei editae, quas omnes mandat ac decla« rat in suo pleno robore manere debere, du« rante tempore in respectivis concessionibus « aut indultis praefinito ».

Circa occultos sectarum coriphaeos denunciandos.

3. Non satis te intelligere indicas, cur in Constit. *Apostolicae Sedis* sub num. 4. excommunicationum latae sententiae, quae Pontifici Romano reservantur, ea quoque censeatur, quae est contra non denunciantes occultos coriphaeos ac duces sectae *massonicae,* aut *carbonariae,* aliorumque eiusdem generis sectarum, quae contra Ecclesiam, vel legitimas potestates, seu palam, seu clandestine machinantur: eaque dubii ratio a Te proponitur, quod nomina praesidentium, et membra cuiusque *logiae* publice typis dantur. Sed ne in re tam gravi, quaeque tanti interest incolumitatis Ecclesiae, salutis animarum, publicaeque tranquillitatis, quempiam indormire sinas, persuadere Tibi debes non sine gravissimis causis, Romanum Pontificem a sua specula, ex qua totam Ecclesiam, omnesque simul circumstantias circumspicit, excommunicationem illam iampridem latam multo mitioribus terminis cohibitam retinuisse. Quamquam haud difficile cuique erit aliquam per se causam videre iniunctae denunciationis, licet, ut ais, praesidentium ac membrorum nomina, saltem in secta *massonica* et *carbonaria,* publice typis dentur. Ceteris enim praetermissis, quis sane dicere aut nosse valeat, utrum qui in publicis ephemeridis appareant, specie tantum ac nomine tenus coriphaei ac duces sint, veri autem machinationum artifices directoresque delitescant? Aut quis etiam divinet, utrum perpetuo et constanter ducum nomina evulgare velint? Vides igitur non inutiliter, neque sine causa praeceptum esse ut coriphaei saltem qui occulti sint denuncientur. At quaeris cui et a quibus fieri denunciationes in Missionibus debeant. Obscurum esse minime potest a quibus faciendae sint; generale quippe est praeceptum, omnibus fidelibus iniunctum. Cui vero sint faciendae manifestum quoque est, ei nimirum, qui pro pastorali officio vigilare et cavere debet ne oves sibi concreditae in lupos incurrant, neve peste inficiantur, cuiusmodi est quicumque episcopale vel quasi episcopale munus in Missionibus gerit, Vicarius videlicet vel Praefectus Ap., vel ab eis ad hunc effectum deputatus. Narras (insuper) in tuo Vicariatu Te iussisse scripta, diplomata admissionis in sectas, aliaque earum instrumenta, cum ad sacerdotem deferuntur, comburi, quandoquidem ea servari periculosum valde esse ais. In hac re S. Congregatio deferendum prudentiae tuae satis cognitae ac perspectae existimavit; nihilominus si quando scripta occurrant, quae cognoscere Ecclesiae reipublicaeve haud leviter intersit, quantum fieri poterit curandum erit ut tuto prudentique modo ad eos, ad quos spectat, mittantur, iuxta dispositionem s. m. Pii VII in Constitutione *Ecclesiam* 13 Septembris 1821 § *Postremo* (1).

De scriptis ad sectas pertinentibus.

4. Quaeris de nonnullis sectis quae massonicae societatis praeseferunt ac *logias* instar illius habent, inter quas memoras societatem, (S. Congregationi satis cognitam) *Old Fellows.* De his eadem Congr. respondit: Iuxta exposita societates de quibus quaeritur in proposito dubio, esse illicitas.

1365

De speciali facultate circa modum ministrandi SS. Eucharistiam et Extremam Unctionem infirmis.

S. R. C. *4 Febr. 1871.* — DANIAE — I. Inter facultates speciales quae oratori communicatae fuere nona ita iacet: Deferendi Sanctissimum Sacramentum occulte ad infirmos sine lumine, illudque sine eodem retinendi pro iisdem infirmis, in loco tamen decenti, si ab haereticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii. Circa vero hanc facultatem quaerit:

1. Num vi huius facultatis etiam liceat ministrare infirmis S. Communionem occulte sine vestibus sacris et lumine.

2. Num vi huius facultatis liceat etiam ministrare Extremam Unctionem eodem modo.

3. Num vi huius facultatis liceat deferre et ministrare dicto modo S. Communionem iis qui longo tempore in carceribus acatholicis detinentur, si secus eadem carere debent.

4. Num in hisce casibus saltem sufficeret, si sacerdos in ipso cubiculo infirmi, aut carcerati, veste talari et stola induat.

5. Num vi huius facultatis liceat missiona-

---

(1) Haec ibi: « Postremo ut omne erroris peric« lum efficacius arceatur, damnamus et proscribimus « omnes *carbonariorum,* ut aiunt, catechismos et li« bros quibus a *carbonariis* describuntur quae in eo« rum conventibus geri solent; eorum etiam statuta, « codices, ac libros omnes ad eorum defensionem exa« ratos, sive typis editos sive manuscriptos, et quibus« cumque fidelibus, sub eadem poena maioris excom« municationis eodem modo reservatae, prohibemus, « memoratos libros, vel eorum aliquos legere aut re« tinere, ac mandamus ut illos vel locorum Ordinariis, « vel aliis, ad quos eosdem recipiendi ius pertinet, « omnino tradant ».

rio, commoranti in locis ab ecclesia vel oratoriis longe distantibus, servare aliquas sacras Hostias in loco decenti pro infirmis forte occurrentibus, quamvis actu nulli ibi infirmi reperiantur.

De facultate recitandi officia privilegiata.

II. Anno 1860 die 23 Septembris Rmus Pro-Vicarius Apostolicus Missionarius illarum Missionum notum fecit Summum Pontificem eisdem concessisse facultatem recitandi Officia privilegiata quae in supplemento novissimarum editionum Breviarii Romani reperiuntur. Numquid haec facultas censenda est respicere illa tantummodo Officia privilegiata, quae tunc temporis iam reperiebantur vulgata in dicto Supplemento Breviarii, vel ad illa etiam extendenda erit quae post illud tempus (scilicet anno 1860) passim vulgantur?

De baptizandis infantibus in locis longe ab ecclesia distantibus.

III. In locis Missionum, ubi catholici haud raro incolunt procul ecclesiis vel oratoriis publicis, a quibus v. gr. decem vel viginti milliariis geographicis distant, et translatio infantium in tenera aetate per tantam locorum distantiam magnis periculis et incommodis obnoxia est; licetne missionario advocato baptizare hos infantes solemniter in domibus privatis, vel extra mortis periculum, Baptismum ministrare sine caeremoniis?

An SS. Eucharistia inter vitreas laminas exponi possit.

IV. Numquid ad sacram Hostiam in Ostensorio exponendam uti licet lunula, quae consistit ex duobus orbiculis vitreis tenui limbo vel circulo argenteo deaurato circumiuncti et claudendis, ita ut sacra Hostia subter inhaereat ipsi circulo argenteo, ast ante et retro vitreos orbiculos ipsos immediate tangat, et per eos erecta teneatur?

Sacra vero Rituum Congregatio, referente infrascripto Secretario, audita sententia in scriptis Rmi D. eiusdem Sacrae Congregationis Assessoris, propositis dubiis rescribendum censuit:

Ad I. Ad primam quaestionem: Affirmative, si pariter ab haereticis aut infidelibus sit periculum sacrilegii.

Ad secundam: Affirmative, si idem adsit periculum.

Ad tertiam: Affirmative, si immineat idem periculum et adsint causae prudenti iudicio missionarii graves pro Sacra Eucharistia administranda.

Ad quartam: Id omittendum non esse, quotiescumque fieri potest.

Ad quintam: Affirmative, prout liquet ex ipso indulti tenore.

Ad II. Per R. P. D. Secretarium supplicandum Sanctissimo, ut decernere dignetur ad quaenam Officia in supplemento contenta vel etiam in illud inserenda indultum coarctari debeat.

Ad III. Affirmative, seu Baptismum in casu ministrari posse in privatis domibus, servato ritu Ecclesiae consueto.

Ad IV. Prout in casu exponitur non decere sacras species inter vitreas laminas includere, quarum superficies illas immediate tangant.

Facta autem de contentis in secundo dubio Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae IX per eumdem Secretarium fideli relatione, Sanctitas Sua declaravit: Indultum coarctandum esse ad illa Officia quae clero Urbis Romae usque huc concessa fuere vel in posterum concedentur. Die 10 iisdem mense et anno.

1366

De censura contra violantes asyli ecclesiastici immunitatem.

Litt. S. C. S. Off. *10 Febr. 1871* — «Nella redazione dell'art. 5 delle scomuniche *latae sententiae Romano Pontifici reservatae* con la Costituzione Apostolica *Apostolicae Sedis* del 12 Ottobre 1869 essendo occorso un equivoco col proporre ed applicare le parole *ausu temerario* ai soli violanti l'immunità, laddove secondo la mente pontificia dovea quella qualifica investire anche la prima categoria dei violanti, cioè *violare iubentes;* dietro proposta della Suprema il S. Padre nell'Ud. di Feria IV 15 Giugno dello scorso anno si degnò ordinare che quell'articolo fosse restituito al suo genuino senso e valore, cosicchè debba in seguito leggersi: *Immunitatem asyli ecclesiastici ausu temerario violare iubentes, aut violantes.*

1367

Circa translationem duarum ex crucibus in Ecclesiae consecratione oleo sancto inunctis.

S. R. C. *11 Martii 1871* — Marianopolitana — Hodiernus Rector parochialis Ecclesiae a Nativitate Beatae Mariae Virginis nuncupatae, sitae in loco cui nomen vulgo *La Praine de la Magdaleine* in Dioecesi Marianopolitana, exposuit quod tota frons Ecclesiae praedictae (circiter pars sexta ipsius muralis ambitus) cum ruinam minitaretur, erui debuit usque ad fundamenta quae remanserunt et in quibus novus murus pro maxima parte erectus est. In dicta autem fronte Ecclesiae reperiebantur duae e duodecim lapideis crucibus oleo sancto inunctis in consecratione praefatae Ecclesiae appositis, quae tamen in muro noviter extructo iterum collocatae fuerunt. Altare quoque maius ipsius Ecclesiae, consecratum cum ipsa, postea amotum fuit et in alia parte erectum.

Hisce expositis a Sacra Rituum Congregatione praefatus orator exquisivit humillime ut ipsa declarare dignaretur: An supradicta Ecclesia remaneat consecrata; ita ut satis sit consecrare novum erectum Altare.

Et Sacra Congregatio, referente infrascripto Secretario, rescribere rata est: «Affirmative». Atque ita rescripsit.

1368

Circa facultatem absolvendi a censuris, quae extat in facultatum formulis.

S. C. S. Off. *4 April. 1871* — Se dopo la pubblicazione della Costituzione *Apostolicae Sedis moderationi* le parole *ab omnibus casibus etiam in Bulla Coenae reservatis* contenute in una delle Formole delle facoltà a stampa della S. C. di Propaganda, comprendano ancora i casi *speciali modo* riservati alla S. Sede.

R. Attento quod censurae speciali modo reservatae Romano Pontifici, eaedem sint quae continebantur in Bulla Coenae, Affirmative. Et formula facultatis ita reformetur: *Absolvendi ab omnibus censuris, etiam speciali modo in Bulla* Apostolicae Sedis moderationi *die 12 Octobris 1869 Romano Pontifici reservatis, excepta absolutione complicis in peccato turpi.*

1369

De titulo Ordinationis.

Instr. S. C. de Prop. F. *27 Apr. 1871.* — 1. Cum indecorum omnino sit atque a clericorum, qui in sacris Ordinibus constituuntur dignitate prorsus alienum, ut ipsi aut emendicatis subsidiis, aut ex sordido quaestu ea quae ad victum necessaria sunt, sibi comparare cogantur, nemo ignorat, ab antiquissimis inde temporibus cautum fuisse, ut quicumque in Ecclesia Dei ad sacros Ordines essent promovendi, eisdem de congrua perpetuaque substentatione provideretur. Olim quidem nemo ordinabatur, nisi certae adscriberetur Ecclesiae, cui perpetuo esset addictus, ut ex ea haberet unde vitam honeste posset sustentare *(Conc. Chalced. can. 6)*. Posterioribus vero temporibus titulus Ordinationis invectus, quo videlicet victui clericorum satis consuleretur. Cuius necessitas primitus pro ordinatione Diaconorum et Presbyterorum sancita, dein ab Innocentio III, ad Subdiaconos quoque extensa fuit *(Conc. Lateran. III. can. 5)*. Explorata autem omnibus sunt quae Synodus Tridentina, *Sess. XXI de ref. cap. II,* hac super re constituit; cuius saluberrimas praescriptiones progressu temporis alicubi neglectas s. m. Innocentius XI litteris encyclicis ad omnes Episcopos per S. Congregationem Concilii die 18 Maii 1679 datis gravissime observari mandavit.

2. Porro geminus distinguitur titulus, *ecclesiasticus* scilicet, ac *patrimonialis*. Hic postremus, cui occasionem dedisse videtur Alexander III *(In Cap. IV De Praeben.)* (1), quique circa finem saeculi XIII usuvenire coepit, obtinet, cum ordinandus talibus bonis certis stabilibus ac frugiferis, aliunde quam ab Ecclesia provenientibus, est instructus, quae ad congruam eius sustentationem sufficere Episcopi iudicio censeantur. Ad praefatum accedit titulus *pensionis,* quae non modo ad congruam clerici alimoniam sufficere, sed et perpetua esse debet. Atque hi duo tituli extraordinarii censendi sunt ac veluti ex dispensatione admittuntur, si nimirum Episcopus pro Ecclesiae necessitate aut commodo aliquem ita ordinandum esse iudicaverit (2).

3. Ecclesiasticus vero titulus in *beneficialem* subdividitur, ac *paupertatis,* quibus aliae quaedam veluti subsidiariae atque extraordinariae species adiiciendae sunt, tituli nempe *mensae communis,* atque *servitii Ecclesiae, Missionis, sufficientiae* et *Collegii.* Est autem titulus beneficii ius perpetuum percipiendi fructus ex bonis Ecclesiae propter officium aliquod spirituale, ecclesiastica auctoritate constitutum; aeque hic ordinarius ac praecipuus titulus sacrae Ordinationis dici debet (3).

4. *Paupertatis* vero titulus in religiosa professione est positus, vi cuius qui solemnia vota in probata Religione emiserunt, vel ex redditibus

---

(1) *Thomassinus* De vet. et nov. Eccl. discipl. *part. 2, l. 1, c. 9, n. 2* (*).

(2) Conc. Trid. loc. cit. et Bened. XIV *Inst. eccl. 26,* n. 1 et 3.

(3) Fagnan. *in Cap. 4, de Praebend. n. 24.*

(*) Habentur ad rem duae resolutiones S. C. Concilii quae ita se habent: *21 Iunii 1629.* « Quaeritur an « super annuis perpetuis censibus constitui possint pa« trimonia pro clericis ad sacros Ordines promovendis ». S. C. respondit: « Posse super censibus perpetuis co« haerentibus rei immobili, et cum legitimis cautioni« bus et dummodo proprietas census sit talis summae « ut in casu restitutionis et conversionis in bonis sta« bilibus vel Locis Montium non vacabilibus annui re« ditus pro decenti substentatione *(alimento)* promoto« rum sufficiant; quodque in casu huiusmodi restitu« tionis, censuum debitores teneantur pretium deponere « penes aedem sacram, vel personam fide et facultati« bus idoneam, ad effectum investiendi quanto citius « in aliis censibus eiusdem qualitatis, vel in bonis sta« bilibus, vel in Locis Montium non vacabilibus, du« rante hoc patrimonii titulo nullatenus nisi ad prae« scriptum sacror. Canonum et Sac. Concilii Trid. alie« nandis; ad quod investimentum faciendum teneantur « ipsi ordinati sub poena suspensionis ipso facto. Quod « si contigerit patrimonium ab aliis quam ordinatis in « huiusmodi censibus constitui, curent Ordinarii ut con« stituentes in forma iuris valida promittant quod in « casu redemptionis, modo superius expresso, pro suf« ficienti ordinatorum victu providebunt ».

3 Februarii 1884 « Archiep. Lancianen. 1. An red« ditus cuiusdam canonicatus iuris patronatus laicalis « et familiae, qui libellas quotannis sexaginta et octo « vix attingat, quod tantummodo adhuc beneficii na« turam induat, posset haberi tamquam sufficiens ti« tulus ad sacros et maiores Ordines suscipiendos.

« 2. Quod si non sufficiat, utrum augeri queat bo« nis patrimonialibus, vel aliunde, et quousque.

« R. Ad 1. Negative. — Ad 2. Affirmative, usque « ad taxae synodalis complementum ».

bonorum, si quae ipsamet Religio possideat, vel ex piis fidelium largitionibus omnia communia habent, quorum ad vitam alendam indigent. Quem vero vocant *communis mensae* titulum, eos clericos attingit, qui Religiosorum more in communi vitae disciplina degentes aut nulla nuncupant vota, aut simplicia tantum, proindeque e domo religiosa exire aut dimitti, atque ad saeculum redire permittuntur. Neque enim ad eos pertinet titulus paupertatis, ut ex Const. *Romanus Pontifex* (1) s. Pii V deducitur. Verum ex hisce clericis ii dumtaxat communis mensae titulo promoveri ad sacros Ordines possunt, quorum Congregationes aut Instituta peculiari ad id privilegio ab Apostolica Sede aucta fuerint.

5. Titulus *servitii Ecclesiae* qui olim ordinarius erat, prout supra adnotatum fuit, et postea evasit extraordinarius, iis quandoque conceditur, qui, cum Beneficio ecclesiastico vel pensione careant, aut patrimonialia aliaque bona non possideant, ea lege ordinantur, ut alicui Ecclesiae sint mancipati, ex cuius servitio et eleemosynis a piis christifidelibus elargiendis substentari possint, et ab eadem Ecclesia nullo unquam tempore amoveri, vel ipsi recedere nequeant, nisi aliter eis provisum fuerit; quo titulo ut suis clericis sacros Ordines conferret, s. m. Sixtum V Patriarchae Venetiarum indulsisse constat (2).

Circa titulum *Missionis.*

6. Denique titulus *Missionis,* de quo potissimum heic sermo est, praetermissis titulis *sufficientiae et collegii,* (quos utpote raro occurrentes tantum commemorasse sat erit), adhiberi consuevit, cum alius legitimus titulus haud suppetit, pro iis, qui maioribus Ordinibus initiari cupiunt, ut Apostolicarum Missionum servitio sese devoveant. Id autem saepe contingit in locis Missionum, in quibus ea est rerum conditio, ut commune Ecclesiae ius circa ea quae ad praerequisitum pro sacra Ordinatione titulum spectant, servari adamussim nequeat. Qui vero huiusmodi titulo ordinati sunt, ii ex apostolico ministerio in Missione, cui fuerunt addicti, ad victum necessaria consequuntur.

7. Sed exploratum est, Ordinarios clericis titulo Missionis non posse ss. Ordinationum munera impertiri, nisi speciali S. Sedis indulto muniti sint; agitur enim de titulo extraordinario qui praeter ius commune adhibitus fuit. Quod quidem indultum Superioribus Missionum aut Collegiorum seu Congregationum quae Missionibus inserviunt, vel ad certum tempus, vel ad praefixum casuum numerum concedi solet. Meminerint autem Superiores eo parce utendum sibi esse: neque enim titulo Missionis omni absque delectu sacris erunt Ordinibus initiandi clerici qui ad Missionum curriculum ineundum utcumque dispositi videantur. Si enim iuxta s. Pauli monitum manus nemini cito imponendae, id potissimum valet, cum sermo est de iis qui in arduum apostolici ministerii opus assumuntur. Quare hic titulus adhibendus erit in eorum dumtaxat favorem, qui animi indole et docilitate, intentionis rectitudine, aptitudine ingenii, profectu in sacris studiis, morum integritate, ac rerum mundanarum contemptu, spem faciant, sese strenuos futuros fore Evangelii praecones; super quo eorumdem Superiorum conscientia districte oneratur.

8. Non secus ac alumni Collegiorum pontificiorum, ii omnes qui titulo Missionis inter sacros ministros cooptari cupiunt, tenentur prius iuramentum emittere, quo spondeant Missioni cui destinati sunt vel destinabuntur, se fore perpetuam operam daturos; quod quidem ab iis qui hoc titulo frui volunt, S. Sedes, ut Missionum, quarum sumptibus illi aluntur, servitio consuleret, exigere constanter consuevit. Huic Instructioni subnectitur Forma istius iuramenti iampridem approbata usuque recepta, eamque ab omnibus usurpandam esse, ut uniformitas hac super re servetur, omnino praecipit S. Congregatio.

9. Necesse non est, ut qui ad ss. Ordines hoc titulo evehendus est, actualiter in Missione versetur, sed sufficit, ut paratus sit ad missiones obeundas, quando et quomodo Superiores eum mittendum censuerint ac ire iubeant.

10. Eis, qui hoc titulo sunt ordinati, vi praestiti iuramenti interdicitur in Religionem ingredi absque venia S. Sedis; eius namque iudicio reservatum est, praevia Ordinarii, cui intererit, relatione, iudicare utrum Missionum, quarum servitio ii sunt addicti, necessitas id patiatur. Scilicet publicum bonum privato antecellat oportet, ea nimirum ratione, qua aliquibus Ordinibus concessum est, ne eorum religiosis ad arctiorem sine suorum Superiorum licentia transire fas sit.

11. Quemadmodum alii tituli, ita etiam hic, de quo agitur, iuxta canonicas sanctiones amitti potest, atque ab Ordinariis auferri, de consensu tamen S. Congregationis, cuius est sic ordinatos praestiti iuramenti vinculo exsolvere. Quod si amisso titulo generatim, aut etiam titulo Missionis, alter ei non substituatur, sacerdos haud propterea remanet suspensus; sed Ordinarii tenentur compellere ordinatos ad alterius tituli subrogationem, prout sacris canonibus consultum est. Id Sacra haec Congregatio in generalibus Comitiis diei 1 Septembris 1856 declaravit.

12. Pariter sacerdotes Regulares, qui vota solemnia nuncuparunt, atque ex Apostolica indulgentia in saeculo vivere permittuntur, vel

(1) Prid. Id. Octobr. 1568.
(2) Campanil. *Diversor. iur. canonic. rubr. 8, Cap. 4, n. 14* et Gartias *De Benef. part. 2, cap. 16, n. 96.*

qui ediderunt vota simplicia, et e suis Congregationibus seu Institutis egressi sunt, ne cum proprii gradus dedecore emendicare cogantur, ad sibi de canonico titulo providendum obligentur; in locis vero Missionum ipsi probare saltem tenentur, sibi suppetere media, quibus propriae sustentationi, ut par est, consulant.

13. Qui titulo certae alicuius Missionis ad ecclesiasticos Ordines adscenderunt, ubi missionarii officium dimiserint, procul dubio suum amittunt titulum, ac de alio sibi providere debent; si vero alterius Missionis servitio deputentur, ut huius Missionis titulum assumant, nova opus erit S. Sedis concessione; neque enim eis suffragatur facultas, si quam obtinuerit eius Missionis Ordinarius, memorato titulo clericos ordinandi.

14. Ordinarii in Missionibus utantur opera illorum etiam sacerdotum, qui aliis titulis ad sacros Ordines admissi fuerunt, servatis de iure servandis, neque enim ipsi possunt eos adstringere ad titulum Missionis subrogandum. Quin immo hortatur S. Congregatio Ordinarios, ut quantum fieri potest, alii quoque legitimi tituli pro sacra Ordinatione introducantur.

15. Tandem Sacra Congregatio animadvertens incremento Missionum plurimum posse conducere, si qui in Collegiis sive Seminariis utriusque cleri, Evangelii praecones mox futuri educati sunt, vel qui titulo Missionis ad Ordines fuere promoti, animo identidem recolant iusiurandum, quo se obstrinxerunt, cooperandi Deo in salutem animarum: eos hortatur, ut in annos singulos, anniversaria die praestiti iuramenti, illud repetere curent, serio meditantes divinam erga se bonitatem, quae eos constituit Verbi ministros ad annuntianda mirabilia virtutis ac potentiae suae; quam immarcescibilis gloriae corona eis in coelis parata sit, si officium suum sancte impleverint; quamque e contra districtum maneat iudicium si negligentia vel socordia sua, quod absit, quemquam perire contigerit. Id autem, quo promptius et alacrius praestent, noverint s. m. Pium VI in audientia diei 7 Maii 1775 unicuique illorum plenariam indulgentiam, animabus quoque in Purgatorio detentis applicabilem, et perpetuis valituram temporibus impertitum fuisse, non solum cum praedictum iuramentum primo emiserint, verum etiam cum illud stato iam die renovaverint, dummodo in utroque casu conscientiam suam Poenitentiae Sacramento expiare non omittant atque eucharisticam Communionem suscipiant, vel Missae celebrent sacrificium.

FORMULA IURAMENTI AB IIS PRAESTANDI, QUI TITULO MISSIONIS ORDINANTUR.

Ego N. filius N. Dioecesis vel Vicariatus N. spondeo, et iuro, quod postquam ad sacros Ordines promotus fuero, nullam Religionem, Societatem, aut Congregationem regularem sine speciali Sedis Apostolicae licentia, aut S. Congregationis de Propaganda Fide, ingrediar, neque in earum aliqua professionem emittam.

Voveo pariter et iuro, quod in hac Dioecesi, aut Vicariatu, *vel* (*) in Missione cui S. Sedi vel S. Congregationi de Propaganda Fide me destinare placuerit, perpetuo in divinis administrandis laborem meum ac operam, sub omnimoda directione et iurisdictione R. P. D. pro tempore Ordinarii, pro salute animarum impendam, quod etiam praestabo, si cum praedictae Sedis Apostolicae licentia Religionem, Societatem, aut Congregationem regularem ingressus fuero, et in earum aliqua professionem emisero.

Item voveo, et iuro, me praedictum iuramentum, et eius obligationem intelligere, et observaturum. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia.

1370

Decr. S. C. Indulg. *14 Maii 1871* — Stationes Viae Crucis iuxta primaevas concessiones erigi tantum poterant in ecclesiis piisque locis Ordini Minorum Observantium subiectis, atque indulgentiis fruebantur personae quae eidem Ordini erant addictae. Tractu tamen temporis ad omnes christifideles, qui in ecclesiis piisque locis praedicti Ordinis tam sanctae devotioni vacarent, indulgentiarum concessio extensa fuit, et deinde praesertim Benedictus XIV s. m. Apostolicis Litteris in forma Brevis incipien. *Cum tanta* die 30 Augusti 1841 evulgatis concessit, ut etiam in aliis ecclesiis memorato Ordini non subiectis stationum erectio fieri posset cum aliqua tamen limitatione, quam per Rescriptum S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae die 10 Maii 1742 clarius declaravit. Idem namque Pontifex inter monita ad rite peragendum pium exercitium Viae Crucis iussu Clementis XII exarata, et ab ipso confirmata inseri voluit hanc declarationem sub num. X hisce verbis: « Si eccettuano « però quei luoghi dove si trovano i conventi « dei Frati Minori suddetti, non dovendosi in « tal caso erigere la Via Crucis in altre chiese « non soggette al medesimo Ordine: seppure « detti conventi non fossero situati in tanta lon« tananza dalla terra o città, ovvero la strada « che ad essi conduce fosse sì malagevole, che « senza grave incomodo, da giudicarsi tale dal« l'Ordinario, non potesse frequentarsi dal po« polo il santo esercizio ».

De *Viae Crucis* erectione quae in omnibus ubique ecclesiis piisque locis fieri potest.

Nuper vero SSmo D. N. Pio PP. IX humillimis precibus expositum fuit valde optandum esse ut tristissimis hisce temporibus, quibus inimici Crucis Christi divina humanaque

(*) Iuxta hunc alterum modum iurare debent qui nondum alicui Missioni addicti fuerunt.

omnia pessumdare conantur, pia Viae Crucis exercitatio magis magisque promoveatur, ac illius stationum erectio, sublata limitatione enuntiata, ubique in ecclesiis piisque locis fieri possit. Sanctitas Sua animadvertens summam esse vim meditationis passionis et mortis Redemptoris nostri ad confirmandam in animis fidem, ad curanda conscientiae vulnera, ad purgandam mentis aciem divinoque amore inflammandam, in Audientia habita die 14 Maii 1671 ab infrascripto Cardinali Praefecto S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae memoratas preces benigne excipiens, Apostolica auctoritate indulsit, ut stationes Viae Crucis cum adnexis indulgentiis etiam in locis ubi conventus praefati Ordinis Minorum, sive Observantium sive Reformatorum sive Recollectorum existunt, quamvis in eiusdem Ordinis ecclesiis, sacris aediculis, piisque locis erectae reperiantur, nulla habita superius expressae limitationis ac distantiae ratione, servatis tamen aliis de iure servandis, erigi possint et valeant. Ceterum Sanctitas Sua per praesens decretum minime intendit derogare privativae facultati quam idem Ordo in peragenda erectione stationum Viae Crucis habet, nec specialibus indultis hac super re aliis personis ob peculiaria rerum ac locorum adiuncta ab Apostolica Sede concessis, quorum tenor ac forma in omnibus servanda erit.

1371

De decreto *Tametsi* Conc. Trid. quoad haereticos.

S. C. S. Off. *17 Maii 1871* — Se il decreto *Tametsi* obblighi gli eretici in quei luoghi dove ha vigore pei cattolici, e dove cattolici ed eretici non solo sono costituiti in società distinte e separate, dette impropriamente parrocchie protestanti, ma vi erano così costituite prima che nello stesso territorio si erigessero le parrocchie cattoliche, e vi fosse pubblicato il *Tametsi*.

R. Negative, facto verbo cum SSm̃o.

1372

Circa operarios ad laborem diebus festis adstrictos.

S. C. S. Off. *2 Aug. 1871.* — Marianop. et Marquette. — Mons. Vescovo implora un provvedimento sul modo di condursi coi suoi diocesani riguardo all'osservanza delle feste per essere essi quasi tutti lavoranti di metalli, e costretti dai loro padroni a lavorare anche nelle feste di precetto.

R. Episcopus rem agat cum proprietariis officinarum ut indulgeant operariis saltem alternative Sacrum audire diebus festis. Curet autem ipse Episcopus ut Sacrum celebretur ante horam septimam.

1373

Circa facultatem Praefecti Apost. permittendi impressionem librorum *de rebus sacris.*

Ex Litt. S. C. S. Officii *2 Aug. 1871.* — Avendo il Prefetto Apostolico di Danimarca proposto un quesito diretto a conoscere se il Prefetto Apostolico debba ritenersi generalmente nella Prefettura come Ordinario per l'effetto della prescrizione contenuta nella Bolla *Apostolicae Sedis moderationi* in quanto all'approvazione d'accordarsi a coloro che vogliono imprimere libri *de rebus sacris tractantes,* gli Em̃i Inquisitori Generali, declinando per giusti riflessi dal risolvere la questione in massima, stimarono invece opportuno di provvedere al caso pel petente col seguente decreto : *Supplicandum SSm̃o Domino pro facultate largienda a S. C. Prop. Fidei oratori Praefecto.* Tale risoluzione venne pienamente approvata e confermata da Sua Santità.

1374

De modo tabernaculi SS. Sacramenti intus tegendi.

S. R. C. *7 Aug. 1871.* — Urgellen. — Utrum sit de necessitate interiora Tabernaculorum panno serico albo contegere, an aequivaleat et sufficiat simplex auratura.

R. Negative, ad primam partem; Affirmative, ad secundam.

1375

De determinatione subditorum in dioecesis divisione.

S. C. Concilii *12 Aug. 1871* — S. Germani De Rimouski — 1. Ad quas personas (in dioecesis divisione) Episcopi (novae dioecesis) iurisdictio porrigatur.

2. An Episcopus (novae dioecesis) ius habeat revocandi ad suam dioecesim sacerdotem N. qui natus intra fines eiusdem dioecesis, tempore divisionis exercebat quidem aliquod officium in ea parte quae veteri dioecesi adtributa est, nullo tamen ibidem beneficio vel ministerio in cura animarum potitus.

R. Ad 1. Providebitur in casibus particularibus.

Ad 2. Affirmative, dummodo Episcopus eidem provideat de congruo officio vel beneficio.

1376

De festo Titularis in ecclesiis solummodo benedictis.

S. R. C. *2 Sept. 1871* — Vallispraten. — An ecclesiae dioecesis, quae sunt solummodo benedictae, privilegio gaudeant ecclesiarum, quae sunt dedicatae, in festo Titularis earum.

R. Affirmative.

1377

Casus privilegium paulinum et interpellationem coniugis respicientes.

S. C. S. Off. *22 Novembr. 1871.* — Siam — Titius paganus primam duxit uxorem Lolam paganam; post aliquot annos ista Lola

discessit e domo mariti cum Bruto pagano et cum illo vixit. Titius aliam duxit uxorem Fotillam etiam paganam, et cum illa pacifice vixit per multos annos et ab illa habuit liberos. Nunc vero Titius et Fotilla venerunt ad amplectendam fidem christianam. Attamen Lola, prima uxor Titii nunc est in servitute, vendita a secundo marito Bruto. Titius interrogavit illam an vellet redire cum ipso et converti. Ipsa Lola respondit se libenter redituram et etiam fidem amplexuram, modo primus maritus liberet eam servitute a secundo marito. Nunc vero difficultates sunt: 1. Titius est omnino pauper et non potest liberare illam a servitute. 2. Insuper Lola non potest redire ad Titium, quia secundus maritus non vult dimittere illam. Lola per tres annos pacifice habitavit cam Bruto, non reclamante primo marito: inde ex lege civili facta est uxor legitima Bruti et Titius iam non habet ius ad illam. 3. Ipse Titius non vult dimittere Fotillam quia fidelitatem servavit, et quia, baptizata cum liberis hac secunda uxore, et cum illo renovato consensu, iam cum illo vixit. — Potestne sic remanere coniunctus?

R. Ad propositum casum matrimonialem responsum est ut sequitur:

Iuxta exposita, in casu de quo agitur, quatenus prima uxor adhuc in infidelitate permaneat, permitti posse Titio ut legitimo matrimonio cum secunda muliere coniungatur.

Quaesitum primum. — An potestate a S. Pio V universe concessa per Breve quod incipit: *Romani Pontificis* uti possint missionarii in tota sua latitudine *(V. n. 848 in nota)*.

Responsum — Breve s. m. Pii V spectare ad casum in quo prima uxor legitima nota non sit, simulque sit difficillimum eam reperire; in eius vero usu servandam esse regulam ab eiusdem successore Gregorio XIII praescriptam, hoc est ut, antequam neophytus cum alia muliere quae simul cum eo baptizata est matrimonio iungatur, per summarium et extraiudicialem processum constare debeat difficillimum reapse esse primam uxorem reperire.

Quaesitum secundum. — An liceat dare dispensationem disparitatis cultus quando data fuit antea dispensatio de interpellatione, vel quando interpellatio facta fuit in vanum.

Responsum — Negative, et detur decretum feriae IV. 29 Augusti 1866, tenoris sequentis: *In casibus de quibus agitur R. P. D. Vicarius Apostolicus, adeoque missionarii ab eo deputati non possunt dispensare super disparitate cultus vi facultatis III Formulae* b. Et quoad matrimonia, si quae contracta iam sint cum huiusmodi dispensatione, sileant, et coniuges relinquantur in bona fide. Quoad futurum vero ipse Vicarius Apostolicus recurrat in casibus particularibus, expositis omnibus cuiusque casus adiunctis.

Idem responsum datum fuit sequentibus dubiis signatis sub litteris B. C. D. nempe:

B. — Uxor quaedam in adulterio deprehensa, a marito fuit in servitio vendita ipsi complici viro. Per decursum temporis ista femina in mortis articulo baptizata ad sanitatem rediit. Interpellatus primus maritus venditor an velit christianus fieri vel saltem cohabitare sine contumelia Creatoris, respondit: Negative et amplius. Vir complex autem, quamvis nolit converti, consentit tamen cohabitare pacifice. An, hoc casu, per dispensationem disparitatis cultus permitti possit isti feminae ut remaneat cum viro complice, novo consensu dato?

C. — Sinensis quidam divortio cum legitima seu legali, a pluribus annis facto, alteram duxit uxorem cum qua nunc vivit, quaeque ei quatuor filios edidit. Nunc vero Christo nomen dare vellet iste sinensis; sed ponit conditionem ut cum ista secunda uxore remanere possit quae consentit ad cohabitationem pacificam, quamvis pro nunc nolit converti. Prima autem uxor nec vult converti, nec pacifice cohabitare. Quaero igitur an sit licitum dispensationem disparitatis cultus dare in isto casu, et in casibus similibus, qui saepe eveniunt.

D. — Idem casus, sed magis intricatus. Maritus quidam vendidit suam uxorem habitam, more Regni, ut legitimam, et abiit. Post plures annos autem contigit ut ista mulier fuerit baptizata in articulo mortis. Praesumitur quod si venditor interpellaretur, libentissime redimeret suam uxorem, et cum ea redempta pacifice habitaret. Sed hic nodus difficultatis: Emptor, vir dives et potens in Regno, non permitteret unquam ut ista mulier e domo sua egrediatur quia ei iam dedit plures filios, et cum primo marito redeat. Quid iuris? An possit dari isti mulieri tum dispensatio de interpellatione primo marito facienda, tum de disparitate cultus ut remaneat cum secundo nolente quidem converti, sed consentiente pacifice cohabitare? Supponitur fugam, in casu, esse impossibilem isti mulieri.

Ad reliqua dubia relata a Vicario Apostolico sub numero 1 usque ad 6 nempe:

1. Maritus quidam pro nunc habitat cum secunda uxore libera; prima vero uxor a pluribus annis in servitute languet. Vir autem inopia laborans maxima, redimere istam nequit, quae sub hac conditione redemptionis si interpellaretur, in convertendo se ad Christum consensura esse praesumitur.

2. Uxor quaedam coniugem habet in servitute venditum et omni vitiorum genere disperditum. Mulier ad fidem conversa et baptizata petit ut dispensetur de interpellatione facienda isti suo coniugi qui, si interpellaretur, per amorem libertatis recuperandae, se velle christianum fieri responsurus praesumitur.

3. Maritus quidam duas habet uxores: pri-

ma, more Regni, reputata ut legitima, turpi morbo laborans, si interpellaretur, responderet se christianam fieri velle; secunda autem toto corde nomen Christo dare consentit: illam vero servare vellet maritus, relicta prima.

4. Siamensis quidam duas habet uxores; prima sterilitate laborat, secunda viro iam dedit plures filios. Prima, quamvis non de officio quaesita, dicit se velle converti; maritus vero petens Baptismum vult secundam servare uxorem, dispensatione data de interpellatione de officio facienda primae uxori.

5. Alter etiam habet duas uxores: prima aleae et vino dedita vult converti, quamvis non sit spes ut a vitiis abstineat. Petit iste homo Baptismum recepturus ut sibi licentia fiat remanendi cum secunda uxore quae cum eo Baptismum recipiet. Supponitur, sicut in casu praecedenti, quod interpellatio non fuit facta de officio primae uxori.

6. Siamensis uxorem habet vino et aleae deditam et per plures vices in adulterio deprehensam. Recipit Baptismum iste homo, et remanet cum ista vitiosa uxore adhuc pagana. An ista vitia reputanda sint contumelia Creatoris, ita ut possit concedi illi viro facultas novum ineundi matrimonium.

Quaero igitur an in his et similibus casibus adsit illud grave damnum de quo mentio fit in facultatibus pro dispensatione de interpellatione facienda, et an dari possit dispensatio.

Responsum fuit: Recurrat in casibus particularibus.

Ad postremum dubium expositum ut sequitur: Saepe evenit ut siamenses et sinenses in regno Siami degentes, occasione data, ducant uxorem, nulla caeremonia de more patrio habita, ita ut, pro primo tempore, ista connubia habeantur ut concubinaria. Sed, rebus prosperis, istiusmodi coniuges fideliter cohabitant, ac post quatuor annos secundum leges Regni reputantur ut coniuges legitimi. Quaeritur igitur utrum ista connubia habenda sint, post tempus legale, ut legitima, adeo ut, si alter coniugum convertatur, et velit novum inire matrimonium cum femina christiana, debeat primum suum coniugem interpellare. — R. Affirmative.

1378

De neophytis qui in infidelitate matrimonium contraxerunt in gradibus prohibitis.

S. C. S. Off. *17 Ian. 1872* — Coimbatur — Utrum erret (Vicarius Ap.) retinendo inquietandos non esse illos neophytos qui matrimonium in infidelitate contraxerunt in iis gradibus in quibus Ecclesia dispensare solet.

R. Negative; idque significetur per epistolam.

1379

Circa vetitam Missae celebrationem in mixtis nuptiis.

S. C. S. Off. *17 Ian. 1872.* — I. Utrum vigore clausulae « *exclusa tamen semper Missae celebratione* » quae apponitur in rescriptis de matrimoniis mixtis prohibeatur tantum Missa *pro sponsis* cum orationibus et benedictionibus uti in Missali Romano, an quaelibet Missa etiam privata quae celebretur coram sponsis et comitibus, post matrimonium, licet sponsis non detur distincta sedes.

Circa vetitum sponsorum accessum ad ministrum acatholicum.

II. Quoad clausulam appositam in indultis dispensationum ab impedimento mixtae religionis concessis Episcopis « *dummodo sponsi* « *neque ante neque post matrimonium initum* « *coram parocho catholico, ministrum adeant* « *acatholicum* », quaeritur:

1. Utrum Episcopus antequam concedat dispensationem inquirere debeat dispositiones sponsorum, eosque monere de prohibitione adeundi parochum acatholicum; vel potius possit abstinere a quacumque inquisitione.

2. Episcopus, cum sciat vel probabiliter putet sponsos intentionem habere adeundi ministrum acatholicum, teneatur exigere retractationem huius pravi propositi sub poena negandi dispensationem.

R. Ad I. Affirmative respondendum esse ad utramque partem quando Missa celebretur cum omnibus expositis circumstantiis, ita ut ea habeatur tamquam complementum caeremoniae matrimonii.

Ad II. Quoad clausulam *dummodo etc.:* Ad 1. generatim loquendo monitionem esse faciendam, et detur Instructio anni 1864 pro R. P. D. Episcopo Osnabrucensi *(V. n. 1247).* Ad 2. Provisum in 1.

1380

De delatione cadaverum Regularium et monialium ad coemeterium sine parochi interventu.

S. C. Concilii *24 Febr. 1872.* — S. C. Concilii sub die 24 Ianuarii 1846 statuit posse Regulares cum stola et cruce Conventus et sine parochi interventu, deferre ad coemeterium commune Regularis defuncti cadaver, quod lege civili obstante, nequit in Conventu sepeliri, modo id fiat absque solemni pompa, et defunctus recto tramite deferatur ad coemeterium. Quaeritur itaque an huiusmodi decretum extendi etiam queat ad moniales Ordinariorum dioecesium iurisdictioni subiectas, ita ut ipsarum cadavera possint absque parochorum interventu ab ordinariis monasteriorum capellanis afferri, moderato at funere, ad commune coemeterium.

R. Affirmative, dummodo cadaver deferatur cum stola et cruce, sed absque pompa et recto tramite ad coemeterium.

1381

De Confirmatione quam schismatici presbyteri administrant una cum iterati ne baptismi neo conversis a schismate.

Litt. S. C. S. Off. *16 Martii 1872* — Nella feria IV 6 corrente è stato preso ad esame il dubbio elevato da Monsig. Patriarca di Geru-

salemme (1) intorno al valore delle Cresime che dai preti scismatici si conferiscono ai neoconvertiti dallo scisma alla religione cattolica simultaneamente al Battesimo che reiterano sacrilegamente, cioè, se la Cresima amministrata nelle condizioni espresse dal prelodato Monsignor Patriarca debba considerarsi come valida, oppure se il fanciullo debba o possa almeno essere nuovamente confermato *sub conditione.* Questi Emi Inquisitori Generali dopo matura considerazione hanno giudicato di rispondere: *Iuxta exposita non expedire ut confirmati de quibus in casu iterum ab Episcopo inungantur, nisi ad Tonsuram et Ordines promovendi sint, vel ipsi vel eorum parentes id petant: quo in casu Confirmationis sacramentum secreto conferatur et sub conditione.*

1382

...a prohibitio... dispensatio... matrimonia... cumulandi.

S. C. de Prop. F. *31 Martii 1872. (Ex Aud. SSmi)* — SSmus declaravit generatim prohibitionem concedendi absque speciali facultate dispensationes, quando in una eademque persona plura concurrunt impedimenta matrimonialia, non extendi ad eos casus in quibus cum impedimento natura sua publico aliud occurrit impedimentum occultum seu fori interni.

1383

...e Confirma... ...e recepta sine ...na manuum ...ositione.

S. C. S. Officii *17 April. 1872.* – Aretin. – Saepe accidit in Chrismate infantium, praesertim in multitudine eorum ut furtim aliquis immisceatur qui tamen praesens non fuit in prima manuum extensione Episcopi. An dicti infantes relinquendi sint confirmati absque prima manuum extensione.

R. Affirmative. Curandum tamen ut omnes confirmandi adsint etiam primae manuum impositioni.

1384

...irca indultum ...nfirmandi mo...lium confes...ios ultra tri...nium.

S. C. EE. et RR. *22 Apr. 1872* — Episcopus N. humiliter exponit quod nuper fusius relatis S. Congregationi EE. et RR. S. R. E. Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae difficultatibus, quibus obnoxia sit in propria dioecesi dispositio iuris canonici, vi cuius quolibet triennio mutandus sit mulierum Religiosarum confessarius, ab eadem S. Congregatione Indultum sub die 6 februarii proxime elapsi obtinuerit, prout sequitur: « Vigore specialium « facultatum a SSmo D. N. concessarum, S. C. « Episc. et Reg., attentis expositis ab Episco« po N., eidem benigne facultatem tribuit, ad « septennium duraturam, confessarios de qui« bus in precibus confirmandi ita tamen ut si « agatur de secundo triennio, consensus dua« rum saltem ex tribus partibus Sororum ca« pitulariter ac per secreta suffragia praestan« dus accedat; si vero de ulterioribus trienniis, « omnium piae domus Sororum consensus ut « supra praestandus accedat. Contrariis quibus« cumque non obstantibus. — Romae 6 februa« rii 1872 ». Porro idem Episcopus N. circa praedicti Indulti applicationem variis dubiis detinetur, quorum solutionem humiliter expostulat:

1. Quomodo intelligenda sit haec vox *capitulariter?* Num tantum de Sororibus quae ordinarie Capitulo intersunt, et in eo iure suffragii gaudent, habentes vocem sive passivam, sive activam, vel de omnibus indiscriminatim Sororibus, etiam novitiis, et de illis quae vocantur conversae?

2. Adsunt in dioecesi N., sicut in caeteris Galliarum, variae domus Sororum quae extra clausuram operibus caritatis externis addicuntur, nempe pauperum et aegrotorum sublevamini, vel puellarum educationi; illae domus non sunt perfecte sui iuris, sed sub regimine Congregationis generalis detinentur. A domo praecipua (maison-mère), in qua resident Superiorissa generalis illiusque consiliariae, emanat directio, cui subiiciuntur illae domus particulares. Quin et Sorores non in eadem domo stabiliter permanent, sed saepius de domo in aliam transeunt, prout exigunt Congregationis necessitates. In istis igitur domibus nullum unquam fit Capitulum proprie dictum; si quaedam oboriuntur difficultates, si quae occurrunt mutanda, modificanda, instituenda, haec omnia semper referuntur Superiorissae generali eiusque consiliariis definienda et statuenda. Porro quod attinet ad particulares illas domos, quomodo intelligenda et applicanda vox illa *capitulariter* de qua in praefato indulto?

3. In multis parochiis, praesertim ruralibus, adsunt duae vel tres et vix quatuor praedictarum Congregationum Sorores puellarum educationi inservientes. Porro illae Sorores, communiter sed extra clausuram degentes, non habent sacellum privatum, sed ecclesiam parochialem sicut caeteri frequentant, ibidem Missae et caeteris officiis adsistentes, sacramenta tum Poenitentiae tum Eucharistiae recipientes; illae insuper Sorores saepius de parochia in aliam transeunt secundum Superiorissae generalis voluntatem. Porro, num in hisce circumstantiis applicanda sit iuris dispositio circa triennalem confessariorum mutationem, prae-

(1) Patriarcha Ierosolym. in suis litteris retulerat de filiis graecorum a schismate conversorum, qui latinum ritum sequebantur, quibus, cum a missionariis baptizati fuissent, iterum a presbyteris schismaticis Baptismus conferebatur una cum Confirmatione.

sertim cum in hisce paroeciis unicus tantum adsit presbyter, nempe parochus: et, si applicanda sit, quomodo etiam intelligenda sit vox illa *capitulariter?*

4. Voces illae *omnium piae domus Sororum consensus* debentne intelligi de *unanimitate absoluta* vel tantum *morali?*

R. Ad 1. Intelligendas esse eas tantum Sorores quae ordinarie Capitulo intersunt.

Ad 2. Intelligendum esse de iis Sororibus quae praefatas domos inhabitant tum quum triennium confessarii completur, et vocem habent in Capitulo.

Ad 3. Sorores de quibus agitur posse peragere extra piam propriam domum sacramentalem Confessionem penes quemcumque confessarium ab Ordinario approbatum.

Ad 4. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

1385

Ad Ap. Sedem privative spectat presbyteris insignia concedere.

S. R. C. *6 Maii 1872.* — Num Ordinarius dioecesanus possit propria auctoritate presbyteris non collegialiter, sed singulatim sumptis insignia minora concedere.

R. Insignia cuiuscumque generis presbyteris concedere non solum collegialiter, sed etiam singulatim sumptis, privativo iure reservari Apostolicae Sedi: et, si eadem insignia fuerint cuicumque a Rm̃is Ordinariis collata, debent statim deponi.

1386

Circa Episcoporum iurisdictionem in monialium Instituta.

Litt. S. C. EE. et RR. *14 Maii 1872* — In ordine alla traslazione delle Suore spettanti ad Istituti soggetti ad una Superiora generale per lo più è provveduto nelle respettive costituzioni, disponendosi in esse a forma del diritto comune che appartiene alla Superiora generale il loro cambiamento nelle case dell'Istituto, ma in alcune delle dette costituzioni viene aggiunto che la Superiora generale in ciò procurerà di mettersi di concerto con gli Ordinarii e, generalmente parlando, così in pratica si diportano le Superiore generali. Siccome poi le case degli Istituti sono soggette alla giurisdizione degli Ordinarii dei luoghi ove esistono, così potranno essi visitarle ed emanare quei decreti che giudicano necessarii per togliere gli abusi che si fossero introdotti contro il diritto comune, ed il disposto delle proprie costituzioni, anche in ciò che riguarda l'amministrazione e l'insegnamento; nulla però potranno aggiungere *contra vel praeter constitutiones.* E ciò con più ragione si verifica per le scuole esterne che ritengono le Suore, e per la direzione degli orfanotrofii ad esse affidati, poichè la sorveglianza sull'insegnamento ed educazione della gioventù spetta all'Ordinario locale.

1387

Circa Missam votivam *pro Fidei propagatione.*

S. C. SS. Rit. *11 Iulii 1872.* — Quum Missa votiva pro Fidei Propagatione typis S. C. de Prop. Fide in lucem edita anno 1842 nonnulla contineat in orationibus quae non omnino concordant cum illis quae primitus ab ipsa S. C. de Prop. Fide fuerunt approbata, cumque dignosci nequeat an immutationes ipsae arbitrariae fuerint nec ne, hodiernus praedictae typographiae administrator a SS. D. N. Pio PP. IX humiliter exquisivit, ut immutationes factas in editione supramemorata ratas habere ac confirmare dignaretur. Sanctitas porro sua referente etc. praefatam Missam votivam pro Fidei Propagatione approbare dignata est eo modo quo extat in memorata editione anni 1842. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

1388

De manuum impositione in Ordinatione presbyteri.

S. R. C. *31 Augusti 1872.* — Syren. — 1. An in Ordinatione presbyteri, tum Pontifex tum sacerdotes qui adsunt, debeant prius imponere utramque manum super caput cuiuslibet ordinandi, et postquam haec impositio ab omnibus absoluta fuerit, tunc elevare manus dexteras easque extensas super illos tenere, dum Pontifex stans cum mitra solus dicit orationem; uti nonnulli explicant Pontificalis Romani hac de re praescriptionem? vel potius, uti Romae fit in Archibasilica Lateranensi, tum Pontifex tum sacerdotes qui adstant, vix facta impositione utriusque manus, statim dexteras manus extendant, easque sic extensas teneant donec Episcopus orationem absolverit?

De modo praebendi Communionem neo-presbyteris.

2. In praebenda Communione neo-presbyteris debetne adhiberi formula *Corpus etc.;* vel potius illa debet omitti?

R. Ad 1. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam (1).

Ad 2. Ut in antecedenti; idest: Negative, ad primam partem; Affirmative, ad secundam.

1389

De usu penicilli seu virgulae argenteae in Baptismi administratione.

S. R. C. *31 Augusti 1872.* — Toletana — 1. Attenta praxi communi et perantiqua utendi penicillo seu virgula argentea in admi-

(1) Eadem S. R. C. *(14 Iunii 1873)* quoad huiusmodi responsum declaravit quod sequitur: « Sacra « Congr. dum in praefato suo responso ritum insinua- « vit in peragenda sacra Ordinatione circa manuum « impositionem observandum, non in dubium revocare « intendit valorem sacrae Ordinationis eo quod in « illa Episcopus ordinans manus extensas non tenuerit « super ordinatum etiam per intervallum quod inter « primam et secundam manuum impositionem inter- « cedit ».

nistrando Baptismi sacramento in ecclesia, loco pollicis manus dexterae, abolendane erit huiusmodi consuetudo utpote contraria Rituali Romano?

a consuetu- n deferendi ucharistiam firmos ca- cooperto.

2. In deferendo SSmo Eucharistiae Sacramento pro sacro Viatico publice infirmis ministrando, sed sine baldachino, tolerandane erit consuetudo procedendi a parocho vel ministro capite cooperto per viam, fidelibus tamen nudato capite incedentibus?

usu penicilli virgulae ar- ae in Extre- Jnctione.

3. Utrum possit continuari consuetudo administrandi itidem sanctum sacramentum Extremae Unctionis, utendo penicillo seu virgula argentea generaliter et extra casum necessitatis, loco pollicis intincti in Oleo sancto iuxta praescriptum in Rituali Romano?

4. An praedicta praxis servari liceat extra casum necessitatis, saltem quando Extrema Unctio ministratur sine populi concursu?

queant paro- s. oleum in- orum in do- sua retinere.

5. Possuntne parochi retinere sanctum Oleum infirmorum in domo sua, eo quod extra ecclesiam parochialem habitent, non obstantibus Sacrae Rituum Congregationis decretis?

R. Ad 1. Affirmative, excepta necessitatis causa, iuxta decretum S. R. C. in una Portus Aloisii die 9 Maii 1857 ad 2. *(V. n. 1135).*

Ad 2. Consuetudo, de qua in casu, tanquam abusus est eliminanda.

Ad 3. et 4. Provisum in primo.

Ad 5. Negative; et servetur decretum diei 16 Decembris 1826 in Gandavensi. *(V. n. 791).*

1390

a celebratio- festi Patro- m ecclesia-

S. R. C. *28 Sept. 1872.* — ALTONEN. — Quum Status (Foederati Americ. Sept.) sint loca Missionum, paroeciae proprie dictae non adsunt, si cathedrales excipiantur ecclesiae. Reliquae enim ecclesiae generatim habent sacerdotem missionarium, qui meliori quo potest modo in ipsis ecclesiis statutis temporibus officia facit. Id autem non in omnibus accidit ecclesiis; sunt namque plurimae, quae sacerdotem residentialem non habent; ac consequenter ibi divina Officia peraguntur meliori quo potest modo iuxta circumstantias. Plures sunt sacerdotes qui etiam quinque inserviunt ecclesiis. Nonnullae istarum sunt magnae et pulchrae; maxima vero pars earum sunt tales, ut vix hoc nomine possint appellari. Insuper rarissimae sunt ecclesiae consecratae; et in hac dioecesi consecratae ad quatuor ascendunt, reliquae sunt benedictae. Hisce expositis, Rmus orator ab eadem Sacra Congregatione duo insequentia dubia resolvi humiliter petiit; nimirum:

1. Utrum festum Patroni ecclesiae consecratae in hisce americanis Missionibus celebrandum sit sicut festum primae classis cum octava tam quoad Missam quam quoad Officium.

2. Utrum ad normam supradicti decreti Concilii Baltimorensis, festum Patroni ecclesiarum non consecratarum celebrari debeat prout duplex primae classis cum octava, tam quoad Missam, quam quoad Officium.

R. Affirmative ad utrumque; tum quoad Missam, si in iis ecclesiis commode celebrari valeat; tum quoad Officium, si qui clerici ad horas canonicas obligati, vel saltem ex ipsis unus, iisdem ecclesiis sint adscripti.

1391

S. C. Concilii *14 Decembr. 1872.* — Parochum die festo a sua paroecia legitime absentem satisfacere suae obligationi Missam applicando pro populo suo in loco ubi degit, dummodo ad necessariam populi commoditatem alius sacerdos in ecclesia parochiali celebret et verbum Dei explicet. — Parochum vero utcumque legitime impeditum ne Missam celebret, teneri eam die festo per alium celebrari et applicare facere pro populo in ecclesia parochiali; quod si ita factum non fuerit, quamprimum poterit, Missam pro populo applicare debere.

De applicatione Missae pro populo a parocho absente vel impedito.

1392

Instr. S. C. S. Off. *18 Dec. 1872.* (AD VIC. AP. OCEANIAE CENTRAL.) — Dubia, quae A. Tua detulit ad hanc S. C. in quatuor classes distributa, proposita sunt die 8 Maii labentis anni 1872 iisque Emi Patres ita respondendum censuerunt:

De re matrimoniali et de baptismo.

Quod attinet ad primam classem, quae est *de matrimoniis inter infideles,* primum animadverterunt ex verbis relationis tuae apparere, non bene fuisse intellectam instructionem ad Archiep. Quebecen. diei 8 Iunii 1836, quae pro norma ad istam quoque missionem Oceaniae centralis iampridem missa fuit. Videntur enim missionarii ita illam intellexisse, ut tamquam ex regula generali, et nulla in casibus particularibus inquisitione praemissa, matrimonia infidelium istius regionis haberi debeant veluti mera contubernia, vel saltem valde dubia, adeoque in conversione alterutrius coniugis ad catholicam religionem matrimonium semper esse renovandum, data facultate *parti conversae* (ut habetur praedicta instructione) *eligendi quamcumque velit ex mulieribus iam sibi coniunctis, vel etiam matrimonium ineundi cum qualibet catholica muliere.* Unde ipse animadvertis, id commode accidere, si sit vir, qui ad fidem prius convertatur; sed valde incommodum esse, si prior convertatur mulier, cuius scilicet magnopere interest manere cum viro, cum quo copulata est. Non hic tamen est germanus sensus instructionis datae Archiep. Quebecensi. Nulla regula generalis ibi statuitur circa validitatem eiusmodi matrimoniorum, quae *a priori,* ut aiunt, teneri possit absque ulla ne-

Circa validitatem matrimoniorum inter infideles.

cessitate faciendi debitas inquisitiones in casibus particularibus; imo, quando aliud non obstet, iuxta ea, quae mox dicentur in responsis ad dubia proposita, aperte ibidem innuitur, faciendam esse in singulis casibus diligentem ac seriam inquisitionem per ea verba « *quando agitur de matrimoniis, de quibus serio dubitari potest* etc. ». Cum enim dictum est « *quando agitur* » aperte indicatum est, habendam esse particularem rationem in singulis casibus particularibus; et cum dictum est « *serio dubitari potest* » perspicue declaratum est, non quamlibet formidinem, nec quaelibet dubia esse admittenda, sed ea tantum, quae *seria* sint, hoc est vere prudentia: quae si talia non fuerint, de validitate matrimonii ambigendum non erit. Insuper Emi Patres animadverterunt, missionarios quoad matrimonia infidelium istius regionis videri in hanc etiam opinionem devenisse, *in dubio standum esse pro invaliditate matrimonii;* idque adeo, ut pars, quae petit baptismum, repelli debeat a baptismo, nisi aut se separet ab altera parte, aut matrimonium cum eadem renovet, etiamsi ea, quae baptismum petit, sit in bona fide, neque per eam stet, quominus matrimonium renovari nequeat: quae sane probari haud facile possunt. Nosti enim in matrimoniis contrarium vigere principium, hoc est: *in dubio standum esse pro validitate matrimonii.* Licet autem ab hoc principio aliquando recedere aequum sit, quando nimirum (ut plerumque contingit in matrimoniis infidelium) quaestio agitur de facto, utrum scilicet matrimonium fuerit unquam contractum, necne; nihilominus hoc etiam in casu non est continuo properandum ad principium contrarium. In primis enim videndum est, utrum matrimonium, de cuius existentia missionarius dubitat, possessionem pro se obtendere merito possit. Hoc enim si contingat, perperam a missionario iudicaretur standum ei esse pro invaliditate, cum iura possessionis servanda sint, donec de contrario perspicue constet. Id autem Emi PP. eo magis animadverti voluerunt, quod ex iis, quae narras, apparet, eiusmodi casus esse valde frequentes. Ais enim id saepe evenire, quod mulier, quae baptismum petit *in bona fide sit,* adeoque censeat, se veram ac legitimam uxorem esse, itemque ceteros ex eius cum viro suo coniunctione *nullum scandalum pati,* adeoque ipsos etiam censere, eam in iusto esse coniugio, virum autem infidelem, etsi nihil aperte dicat, nihilominus neque mulieris, neque populi opinioni contradicere, cumque ipsa agere tamquam cum vera uxore: quae porro eiusmodi sunt, ut eorum coniunctioni matrimonii nomen et possessionem vindicare videantur. In hoc igitur statu regulare principium, quod *in dubio standum est pro matrimonio,* reviviscat necesse est; adeoque etsi indoles barbarorum ad concubinatum magis, quam ad matrimonium proclivium, formidinem, ac dubium de contrario non immerito ingerat, non debet tamen missionarius ita durus, atque imo iniustus esse, ut si circumstantiae matrimonium renovari, omnique ex parte certum fieri non sinant, neque stet per mulierem, quae baptismum petit, ut illud non renovetur, eam a baptismo removeat, atque ab omni aditu salutis reiiciat: sed ita se gerere debet, quemadmodum iuxta sanae doctrinae regulas in ipsis matrimoniis christianorum fieri solet. Novit scilicet A. Tua, quod, si dubium aliquod deprehendatur in alicuius matrimonio circa validitatem, atque ille in bona fide sit, et communi iudicio verus coniux existimetur, non possit autem idem moneri absque gravi aliquo periculo, communi doctrina est, silendum esse illumque in bona fide relinquendum, neque proinde a sacramentis esse removendum. Multo igitur minus in paribus circumstantiis removenda erit a baptismate mulier, quae illud postulat, cum multo maior sit baptismatis necessitas, quam ceterorum sacramentorum, sed in sua bona fide relinquenda erit, donec opportuna oriatur occasio, sive ex cessatione periculorum, quae timebantur, sive ex conversione ipsius viri ad catholicam religionem, matrimonium illud per renovationem omnino certum faciendi. Denique hoc etiam ab Emis PP. animadversum est, missionarios ita in praeconcepta opinione defixos videri, quod maritales omnes coniunctiones infidelium istarum partium meri concubinatus dicendae sint, ut sollicitudinem omnem gerentes de modo, quo ea mulier, quae baptismum petit, in vitae consuetudinem a viro recepta est, nullam curam videantur habere inquirendi, utrum eius vir cum alia muliere adhuc vivente iustas nuptias ante illam inierit. Itaque de hac etiam re monendos illos voluerunt, in hisce casibus prudentem primum, ac sedulam, quantum fieri potest, inquisitionem, necessario praemittendam esse, utrum vir infidelis ante nuptias cum muliere, quae baptismum petit, vero proprieque dicto matrimonio cum alia, quae adhuc vivat, coniunctus fuerit. Quod si ita esse constiterit, praedicta mulier non erit ad baptismum admittenda, nisi relicto viri infidelis conturbernio. Si vero id plane non constiterit, inspecta praesertim eiusdem bona fide, iisque omnibus, quae hactenus dicta sunt, in possessione sui matrimonii, prout exigent circumstantiae casus, relinquenda erit. Quibus praemissis, en ipsa responsa supremae huius Congregationis ad dubia, quae in hac prima classe proposuisti.

Circa renovat[ionem] nem consen[sus] matrimonia[lis] conversorum infidelitate.

Dicebas, *saepe evenire, ut vir, qui plures aut successive, aut simultanee habuit uxores, unam tandem iuniorem et nobilioris familiae assumat. Spes fundata habetur, quod ipse illam perpetuo servabit; quamvis tamen non se existimet districtiori vinculo cum illa ligari,*

quam cum ceteris, quas ipse iam dimisit, aut quae eum dereliquerunt. Saepe tunc evenit, ut mulier illa, quae unica remanet, convertatur, et postulet baptizari. Ipsa equidem ab illo viro etiam infideli remanente recedere non vellet, et pro sua parte promittit, se nunquam ab illo viro discessuram fore. Mulier est in bona fide, et credit nihil obstare, quin ipsa baptizetur. Vir baptismo mulieris consentit, et imo saepe illum gratum habet. Sperat vero missionarius, illum virum ab ea uxore ad conversionem sinceram, et baptismi receptionem adducendum fore. Difficile est tamen eum adducere, ut coram missionario, aut coram testibus consensum exprimat in unionem perpetuam; periculumque adest, ne, recusato ab illo consensu, non amplius remaneat illius uxor in bona fide; et ex altera parte mulier non consentiet ab illo viro separari, ut ipsa baptizari possit, aut, si consentiat, in proximo periculo perversionis erit propter iuniorem aetatem, et ceteras circumstantias. Denique nullum scandalum orietur, si ambae partes in bona fide relinquantur, et baptizetur pars conversa. Super quo themate sex dubia proponebas, quorum *primum* hoc fuit « *Utrum mulier praedicta baptizari possit, postquam ipsa renovaverit suum consensum in unionem perpetuam, sed sine renovatione eiusdem consensus ex parte viri, et sic in bona fide cum illo cohabitare post baptisma, etsi aliquod dubium extet circa validitatem matrimonii* ».

S. Congregatio respondit: « *Ad primum: quatenus nullum ex viri indole immineat periculum, missionarius in casu proposito insinuet mulieri, caute tamen, ne eius bona fides quidquam detrimenti patiatur, ut, opportunitate capta alicuius momenti effusioris benevolentiae, excitet virum ad ei declarandum, si fieri potest, praesentibus propinquis, sive domesticis, sin minus inter se, eum habere ipsam uti veram uxorem; quod cum fecerit, et ipsa continuo idem profiteatur erga eum, se scilicet habere eum tamquam verum maritum. Quod si missionarius videat, non sine aliquo discrimine haec fieri posse, tum, attentis expositis, ac praesertim bona fide mulieris, et absentia cuiuslibet scandali, sileat, eamque in bona fide relinquat, et ad baptismum admittat, eique iniungat, ut curet pro viribus conversionem viri: quod si Dei gratia adiuvante evenerit, tum libere poterunt, nisi aliud obstet, occasione benedictionis nuptialis, ad renovandum consensum adduci* ».

Secundum dubium ab A. Tua propositum fuit: « *Si necessario exigi deberet renovatio consensus ex parte viri, utrum sufficiat, ut ille consensus ab ambobus coniunctis renovetur, hancque renovationem missionario testetur pars conversa, quae postea baptizaretur* ». S. C. respondit: « *Ad secundum, Provisum in primo* ».

Tertium dubium hoc fuit: « *Utrum sufficiat, ut renovatio consensus mutui locum habeat ante baptismum partis conversae, sive coram testibus, sive coram parentibus* ». S. C. respondit: « *Affirmative iuxta modum expositum in responsione primo dubio data* ».

Quartum dubium hoc fuit: « *Si renovatione consensus non certioratum fuerit matrimonium, illudque remanserit dubium post baptisma partis conversae; et pars infidelis post quandam cohabitationem discesserit; ipsa autem postea convertatur, et postulet baptizari, quin tamen consentiat ad partem fidelem a se derelictam redire, haec vero nondum usa fuerit suo privilegio alteri nubendi, utrum propter dubium de priori matrimonio concedi possit, ut baptizetur pars infidelis, et novum matrimonium ineat* ». S. C. respondit: « *Ad quartum: diligenter examinandum esse virum, utrum primam mulierem, quae iam baptizata est, et cum qua etiam post baptismum eius cohabitavit, acceperit tamquam uxorem; et quatenus dicat, se accepisse eam tamquam concubinam, interrogandum esse de probationibus huius assertionis; tum opponendas ei esse omnes coniecturas, quae contrarium suadent, sive quod mulieris nobilitas non sinit concubinatum praesumere; sive quod, dimissis ceteris, eam solam retinuerit; sive quod post eius baptismum consenserit pacifice cum ea cohabitare, cum tamen ignorare non potuerit, concubinatum in christiana religione non tolerari; sive quod firmae eius opinioni, qua semper se habuit tamquam uxorem, nunquam contradixerit; sive quod apud familiares et vicinos uxor legitima semper habita fuerit: tum examinandam esse ipsam mulierem, nec non vicinos et familiares circa probationes, quibus opinio eorum innititur, quod ipsa vera uxor fuerit; et eas quoque viro asserenti, se tamquam concubinam eam habuisse, opponendas esse. Quod si ipse hisce omnibus argumentis plane satisfecerit, ita ut omnino constet, eam quoque, non secus ac alias mulieres, quas, ea retenta, dimisit, fuisse apud eum in concubinae statu et qualitate, tum concedi ei posse, ut baptizetur, et novum matrimonium ineat. At si argumenta eidem opposita aliquatenus quidem ipse enervaverit, sed non omnino sustulerit, ita ut in statu dubii res adhuc permaneat, tum res tota ad Ap. Sedem deferatur, et una cum ceteris omnibus circumstantiis, et fideli et distincta relatione de iis, quae in ea controversia acta sunt, exponatur quae sit de eo casu fama loci* ».

Quintum dubium hoc fuit: « *In hypothesi matrimonii dubii inter infideles, si ambo conversi fuerint, missionarius vero non cogitans de dubio circa validitatem matrimonii impertitus fuerit benedictionem nuptialem duobus coniunctis post utriusque partis baptisma, ipse autem neglexerit procurare renovationem mu-*

tui consensus in unionem perpetuam; deinde vero cohabitaverint ambo coniuges in bona fide: utrum in eo casu existat vinculum matrimonii certum, sive quia partes non cogitantes de dubio persuasum habent suam unionem ab Ecclesia ratam habitam fuisse, sive propter cohabitationem cum illa persuasione habitam ». S. C. respondit: « *Ad quintum: Iuxta exposita regulariter tenendum esse, matrimonium factum esse certum* ».

Sextum dubium hoc fuit: « *In eadem hypothesi matrimonii dubii inter infideles, mulier primum baptizata fuit, sed absque renovatione consensus ex parte viri. Quodam elapso tempore, vir in gravem morbum incidit, et in gravi periculo mortis baptizatus fuit a missionario, vel a catechista laico, qui renovationem consensus circa matrimonium procurare neglexit. Vir autem non est mortuus, et postquam ad perfectam sanitatem reductus fuit, ipse recusavit suum consensum in matrimonium renovare, et tamen cohabitare perrexit cum muliere, quae est remansa in sua bona fide. Postea vir ille discessit. Utrum pronuntiari possit, nullum fuisse matrimonium* ». S. C. respondit: « *Ad sextum, Negative; sed facienda esse acta opportuna, prout dictum est in quarto; iisque peractis, deferenda res erit ad Sedem Ap. cum fideli ac plena relatione singularum circumstantiarum, necnon actorum, quae facta sunt; et in specie exponendum erit, quae sit ac fuerit fama publica circa eiusmodi coniunctionem, sive matrimonium* ».

Circa valorem matrimoniorum inter haereticos dubie baptizatos.

Post haec A. Tua proposuit aliam seriem dubiorum *circa matrimonium inter haereticos dubie baptizatos*, quibus dubiis eadem A. Tua haec praemonenda esse censuit: « *Quoad matrimonia inter baptizatos, aut dubie baptizatos, qualia fiunt apud haereticos in quibusdam Oceaniae insulis, et qualia fuerunt exposita a R. P. D. Vic. Ap. Oceaniae Centralis anno 1857, responsum est* (anno sequenti 1858), *illa matrimonia a Vic. Ap. irrita declarari posse, et facultatem tribui parti (vel partibus) conversae ad alias nuptias, nullo alio interveniente canonico impedimento, convolandi. Adnotatum vero fuit: 1. Si ambo venerint ad catholicam fidem, et velint uniti remanere, renovent consensum, sed in unionem perpetuam; 2. Si una tantum pars vellet fieri catholica, altera vero in haeresi remaneret, vellet tamen in matrimonio manere, Vic. Ap. possit dispensare in matrimoniis mixtis cum solitis conditionibus requisitis, nisi aliter prudentia requirat* ». Hoc vero praemonitum Emi PP. attente considerantes animadverterunt, non fuisse bene intellectum praedictum responsum datum R. P. D. Vicario Ap. Oceaniae Centralis. Porro ille retulerat, methodistas sive concionibus, sive etiam praxi docere barbaros iuxta suae sectae placita, matrimonium solvi posse sive ex causa adulterii, sive aliis de causis: item dubiam aliquando esse validitatem baptismi, qui ab iis confertur. Quibus positis, quaesivit, utrum in regionibus, in quibus methodistae praedicaverant, haberi possent tamquam invalida 1. matrimonia barbarorum, qui dubie baptizati fuissent, ob ipsum dubium baptismi; 2. ceterorum quoque matrimonia, sive dubie, sive valide baptizati fuerint, ob errorem a methodistis praedicatum circa matrimonii indissolubilitatem. Quoad haec dubia hoc primum ais, S. Congregationem respondisse, *matrimonia illa omnia a Vic. Ap. irrita declarari posse*. At hoc a germano sensu responsi longissime abest. Nam quod attinet ad matrimonia, de quibus Vic. Ap. dubitabat ob dubium ipsum baptismi, S. C. ad eum transmitti iussit decretum *Feriae IV, 17 Nov. 1830*, quod scilicet docet, baptismum dubium in ordine ad matrimonium habendum esse tamquam validum: ex quo apparet respondisse barbarorum matrimonia ratione baptismi dubii nullo pacto habenda esse irrita, sed imo valida. Quod vero pertinet ad matrimonia, de quorum validitate Vic. Ap. anxium se exhibebat ob praedicationem methodistarum contrariam matrimonii indissolubilitati, decrevit, ut instructio transmitteretur, quam anno 1843 Vicario Ap. Oceaniae orientalis dederat. Iam vero in ea instructione primum diserte proponitur regula generalis, quod *validum matrimonium contrahi potest cum errore mere concomitante circa eius indissolubilitatem, quia tunc praevalet generalis voluntas contrahendi matrimonium iuxta institutionem Christi*; tum additur, quod, *ubi adhibetur formula cum implicita, vel explicita illa conditione* (ut matrimonium, quod actu contrahitur, solvi possit ex causa adulterii, vel aliis de causis), *iam fieri nequit, ut particularis error absorptus maneat a generali voluntate contrahendi iuxta institutionem Christi*. Ex quo apparet, hoc traditum esse: errorem menti inhaerentem, qui tamen non sit deductus in pactum sive conditionem, validitati matrimonii non officere, eoque tantum in casu invalidum reddere, cum, consideratis formulis, quae in actu contractus adhibitae sunt, merito dici possit fuisse in pactum deductum. Ut autem in re tam gravi facilior via praeberetur missionariis ad recte iudicandum, nonnullae formulae adductae fuerunt in exemplum, quae eiusmodi pactum sive conditionem continent, quaeque a methodistis adhiberi solent: ac tum denique adiecta sunt verba illa, quae ab A. Tua citantur, nimirum: *In omnibus igitur supra expositis casibus possent talia matrimonia irrita declarari, ac facultas tribui parti (vel partibus) conversae ad alias nuptias, nullo alio interveniente canonico impedimento, convolandi*: ita ut manifestum sit, non de omnibus matrimoniis, quae in illis regionibus fiunt ab

haereticis, haec dicta esse, sed tantum de matrimoniis, quae contracta fuerint sub illis formulis, vel fortasse aliis eiusdem valoris, in quibus scilicet deducta fuerit in pactum, sive conditionem, matrimonii dissolubilitas. Hinc Emi PP. animadverterunt alium errorem, qui videtur irrepsisse inter missionarios in interpretatione praedictae instructionis. Scribis enim indistincte de quibuslibet, qui ad catholicam fidem veniant, in illa instructione adnotatum fuisse, adduci debere ad renovandum consensum; sique una tantum pars velit fieri catholica, atque altera in haeresi remaneat, Vicarium Ap. posse dispensare super matrimonio mixto cum solitis conditionibus ab Ecclesia requisitis, nisi aliter prudentia requirat. Atqui haec ibidem non sunt adnotata de quibuslibet, qui ex haeresi ad fidem catholicam convertantur, sed tantum de illis qui matrimonium inierint sub illis formulis, quae ibi adnotantur, vel fortasse sub aliis eiusdem valoris, quae facultatem dissolvendi matrimonii sive ex causa adulterii, sive aliis de causis, in pactum adduxisse merito videantur; adeoque matrimonium vel certe nullum, vel merito dubium effecerint. Itaque adnotationes illae appositae sunt immediate post formulas recitatas, et cum iis colligatae sunt per adverbium *hic*, id est *in hoc loco, in his casibus*. In ceteris enim matrimoniis, in quibus error de matrimonii dissolubilitate nullo modo fuit in pactum deductus, cum iuxta regulam in eadem illa instructione traditam omnino valida haberi debeant, consequens est, ut neque renovatio consensus, neque dispensatio super matrimonio mixto locum iam habeat, sed tantum agi debeat cum ea parte, quae remanet in haeresi, ut consuetas conditiones adimplere polliceatur, quas Ecclesia in matrimoniis mixtis requirit, interposita, si fieri potest, iuramenti fide; ea vero pars quae ad catholicam religionem venit, monenda sit, ut earumdem adimplementum, quantum in se est, omni studio curet; idque se perfecturam, necnon conversionem coniugis sui curaturam iureiurando promittat. Hisce animadversis, ad dubia, quae in hac altera classe A. Tua proposuit, ita respondendum censuerunt:

Ad dubium primum, quod huius tenoris est: « *In casu, quo ambo coniuges sunt dubie tantum baptizati, et dubium est vinculum matrimonii, si una pars convertatur, utrum sufficeret, ut renovatio consensus in unionem perpetuam a duobus coniunctis praestaretur, antequam iterum baptizetur pars conversa* ». S. Congregatio respondit: « *Negative, hoc est non debere praemitti renovationem consensus matrimonialis collationi baptismi sub conditione: et ad mentem. Mens est, quod in casu proposito, cum nullum adsit periculum in examinandis rite partibus tum circa baptisma, quod adulta aetate suscepisse supponuntur, tum circa matrimonium, quod redintegrare dicuntur esse parati, cumque eiusmodi dubia diluere facillimum sit, quippe quae versantur in facto proprio earumdem partium, missionarii non negligant examen partium rite ac diligenter peragere, et nonnisi eo praemisso, et quatenus dubium permaneat, ad collationem baptismi sub conditione, et ad recipiendam matrimonialis consensus renovationem procedant* ».

Ad dubium secundum, quod fuit ita propositum: « *Si facta fuerit renovatio consensus mutui, antequam baptizaretur pars conversa, pars vero non conversa discesserit post quoddam tempus cohabitationis, aut nolit amplius cohabitare, nisi cum iniuria Creatoris, utrum pars conversa propter gravissimum dubium de baptismo in haeresi recepto aequiparari possit parti ab infidelitate conversae, et propter Paulinum privilegium ad alias nuptias transire* ». S. C. respondit: « *Negative* ».

Ad tertium dubium, huius tenoris: « *Utrum baptismus dubius censendus sit validus in ordine ad matrimonium etiam in eo sensu, quod invalidum sit matrimonium inter haereticum dubie baptizatum, et infidelem propter impedimentum disparitatis cultus* ». S. C. respondit: « *Affirmative* ».

Hisce dubiis A. Tua alia adiecit *circa applicationem dispensationum matrimonii,* quorum *primum* hoc fuit: « *Quidam neophytus ex infideli insula oriundus revertens in suam patriam, ubi forsan viam fidei praeparabit, postulat, utrum ipse possit matrimonium inire in illa insula valde distanti, ubi nullus est missionarius, nullusque recursus ad missionarium erit possibilis per unum, vel duos, vel tres annos. Neophytus continere non posset, praesertim inter dissolutos mores paganorum, et longe a sacramentis. Ibi vero nulla invenitur puella baptizata, aut, si qua sit, haec illi forsan non convenit. Quaeritur, utrum valide, utrum licite in eo casu particulari, et pro uno, aut altero tantum dari possit illi neophyto dispensatio anticipatim super impedimento disparitatis cultus absque nominatione personae, quae est ipsi unienda, quae quidem nondum est determinata. Si negative, utrum pronuntiari possit impedimentum disparitatis cultus, quod est ecclesiasticum, in eo casu non existere?* ». S. C. respondit: « *Ad primum: Quoad primam partem, Negative, et ad mentem. Mens est, ut consulatur SSmo, ut provideat per opportunas facultates Vicario Ap. concedendas pro duobus vel tribus casibus dispensandi neophytum sive per se, sive per suum adiutorem anticipatim absque nominatione personae super impedimento cognationis spiritualis, quatenus mulier convertatur, et deficiente alia persona catholica, ab ipso ba-*

Circa applicationem matrimonialium dispensationum.

ptizata fuerit; quatenus vero converti renuat, ab impedimento disparitatis cultus, sub hisce tamen in hoc altero casu conditionibus eidem neophyto imponendis, ut omni studio curet conversionem mulieris a se electae, et interim promissionem iuratam ab ea exigat, se curaturam, ut proles educetur in religione catholica, neque ullum unquam illaturam esse impedimentum sive sibi, hoc est ipsi neophyto, sive proli in religionis christianae exercitio. Quoad alteram partem, Provisum in prima ». Praedictas vero facultates Sanctitas Sua benigne impertiri dignata est pro tribus casibus.

Alterum dubium hoc fuit: « *Quidam missionarius concessit dispensationem super impedimento, quin cogitaverit de absolutione a censuris facienda: censura autem innodatus erat coniungendus. Utrum valida sit illa dispensatio, si confessarius ipse illam concesserit. Utrum valida etiam sit, si dispensaverit alius sacerdos, qui non cognovit censuram* ». S. C. respondit: « *Ad secundum: Quoad confessarium, qui dispensaverit in actu confessionis post impertitam absolutionem, affirmative; Quoad sacerdotem, qui dispensaverit extra confessionem, Negative* ».

De baptismo administrato cum errore circa baptismi effectum.

Denique A. Tua quartam adiecit classem dubiorum circa baptismum, quae haec fuere: « *In quibusdam locis nonnulli* (haeretici) *baptizant cum materia et forma debitis, simultanee applicatis, sed expresse monent baptizandos, ne credant baptismum habere ullum effectum in animam: dicunt enim ipsum esse signum mere externum aggregationis illorum sectae. Itaque illi saepe catholicos in derisum vertunt circa eorum fidem de effectibus baptismi, quam vocant quidem superstitiosam. Quaeritur:* 1. *Utrum baptismus ab illis haereticis administratus sit dubius propter defectum intentionis faciendi quod voluit Christus, si expresse declaratum fuerit a ministro, antequam baptizet, baptismum nullum habere effectum in animam.* — 2. *Utrum dubius sit baptismus sic collatus, si praedicta declaratio non expresse facta fuerit immediate, antequam baptismus conferretur, sed illa saepe pronuntiata fuerit a ministro, et illa doctrina aperte praedicetur in illa secta.* Porro haec dubia iampridem agitata fuisse, ac pro validitate baptismi fuisse responsum, videre potes apud Benedictum XIV *De Syn. Dioec. Lib. VII, Cap. VI, num. 9,* ubi haec habentur: « *Caveat Episcopus, ne incertam et dubiam pronunciet baptismi validitatem hoc tantum nomine, quod haereticus minister, a quo fuit collatus, cum non credat per regenerationis lavacrum deleri peccata, illud non contulerit in remissionem peccatorum, atque ideo non habuerit intentionem illud conficiendi, prout a Christo Domino fuerit constitutum: siquidem cum in Gallia disputatum olim fuerit, an ob praedictam rationem rebaptizandi essent baptizati a calvinistis, S. Pius V, ad quem controversia delata est, minime rebaptizandos definivit* ». Cuius rei ratio perspicue traditur a Card. Bellarmino *De Sacram. in genere Lib. I, Cap. XXVII, num. 13,* ubi, exposito errore Tilmanni, et Chemnitii asserentium Concilium Tridentinum in canone XI, sess. VII *De Sacramentis in genere* definivisse, *non esse ratum sacramentum, nisi minister intendat non solum actum, sed etiam finem sacramenti, id est intendat illud, propter quod sacramentum est institutum,* haec subdit: « *Sed hoc merum mendacium est. Concilium enim in toto canone XI non nominat finem sacramenti, neque dicit oportere ministrum intendere quod Ecclesia intendit, sed quod Ecclesia facit. Porro, quod Ecclesia facit, non finem, sed actionem significat. Denique ex praxi id constat; nam neque vetus Ecclesia rebaptizabat baptizatos parvulos a pelagianis, nec nos rebaptizamus baptizatos a zwinglianis, et calvinistis; et tamen scimus, omnes istos baptizare sine intentione veri finis, qui est tollere peccatum originale* ». Ex quo est, quod Innocentius IV, *in Cap. II De Bapt. num. 9,* ait, validum esse baptisma collatum a saraceno, de quo notum est, *non credere per immersionem aliquid fieri, nisi madefactionem,* dummodo intenderit facere, *quod ceteri baptizantes faciunt.* Itaque ad praefata dubia S. C. respondit: « *Ad primum, Negative: quia, non obstante errore quoad effectus baptismi, non excluditur intentio faciendi quod facit Ecclesia* ». « *Ad secundum, Provisum in primo* ».

1393

De lucro ex mutuo et de usur…

Instr. S. C. de Prop. Fide *1873.* — Saepenumero contingit ut ad Apostolicam Sedem deferantur quaestiones circa lucrum ex mutuo, quibus a Romanis Congregationibus, apposita resolutione, in similibus casibus provisum est. Ut itaque Superioribus Missionum praesto sit necessaria notitia eorum quae hactenus hac super re decreta sunt, opportunum visum est S. Concilio Christiano Nomini propagando omnes memoratas resolutiones una cum Constitutione Benedicti PP. XIV *Vix pervenit* in lucem edere; easque ad omnes Episcopos, Vicarios ac Praefectos Apostolicos ab eadem S. Congregatione dependentes mitti placuit.

I. – *S. C. S. Officii sub die 13 Ianuarii 1780 ad R. P. D. Vicarium Ap. N. N.* — « Cum « aequalitas in contractibus, ut iusti sint, re« quiratur, nihil in mutuo vi mutui, ut saepe « definitum est, accipiendum ultra sortem prin« cipalem. Quod si mutuanti lucrum cessare, « vel damnum emergere, aut periculum immi« nere amittendae sortis, vel assumendi inso« litos labores pro illius reparatione contingat,

« horum quidem compensationem repeti posse, « duabus tamen conditionibus semper ob oculos positis, quarum prima, ut reapse titulus « unus aliquis ex istis concurrat, altera ut nihil « amplius, quam vere ille postulat, exigatur. « Quamobrem a iustitiae regula deficere, et restitutioni obnoxios esse omnes contractus, in « quibus aut interesse fingitur, quod compen-« setur, aut plus petitur, quod adaequata com-« pensatio requirit. Imprudenter igitur atque il-« licite agere, manifestoque se iniustitiae discri-« mini committere patet, qui ex eo quod pe-« riculum, quod innuimus, plerumque in *tali « loco* occurrat, *lucrum semper, atque idem sem-« per lucrum requirunt,* quasi periculum sem-« per intercedat, et cum adfuerit, eamdem sem-« per remunerationem petat: *neque excusari « quod minorem, quam quae Regni lege per-« mittitur, usuram percipiunt; cum non ideo « rectum sit aliquid, quod a iustitia minus de-« flectit, nisi ad recti formam prorsus compo-« natur,* neque humana sed divina lege natu-« rali, quae aequitatis tenax est, hominum actio-« nes pensandae sint. *Eos tantum recte se ge-« rere, qui ad individuos casus respicientes tunc « solum compensationem exposcunt, cum peri-« culum revera intervenit, et non aliam tunc « compensationem quaerunt, quam quae peri-« culi gravitati, quae proborum idcirco pru-« dentumque iudicio aestimanda est, respon-« det* ».

II. – *S. Rom. Inquisit. an. 1784, Mart. 18 ad Vic. Ap. D. D. N.* — *Super quaestione mutui.* — « Atque illud in primis est exploratum « ratione mutui immediate, et praecise *nihil esse « accipiendum* ultra sortem principalem. Si vero « aliquid percipiatur ratione periculi probabili-« ter imminentis, non esse mutuantes inquie-« tandos, dummodo habeatur ratio qualitatis « periculi, et probabilitatis eiusdem, et servata « proportione inter periculum, et id quod acci-« pitur. His ipsis verbis ita definitum est a Sacra « Congregatione de Propaganda Fide die 12 Se-« ptembris an. 1645, cuius decretum pro Si-« nensibus Missionibus editum hic adiungitur. « *(V. pag. 32).*

« Quaeri nunc potest quale esse debeat pe-« riculum, et quae eius ratio, et natura, ut hoc « concurrente titulo, possit mutuans aliquid ul-« tra sortem recipere. In hac autem quaestione « pro certo tenendum est, non qualecumque « periculum satis aptum atque idoneum aesti-« mandum esse, ut aliquod lucrum ex mutuo « percipi possit. Nam cum titulus, ex quo iu-« sta ac legitima causa consurgit, ut quiddam « amplius ultra sortem ex mutuo debitam rite « exigatur, debeat semper esse extrinsecus, nec « mutui naturae coniunctus, et innatus: hinc « plane consequitur, quod si periculum ex iis « circumstantiis dumtaxat proficiscatur, quae « omnibus mutuantibus istic communes sunt, « nec ab ipsa mutui natura disiungi possunt, « tunc certo quodlibet lucrum, quod ex mutuo « captatur, ab usurae labe purgari minime po-« test. Quapropter cum pestis, incendia, tur-« carum persecutiones, aliaque huiusmodi in-« fortunia, quae quamvis Constantinopoli fre-« quentiora sint, in quacumque tamen urbe « semper instant mutuantibus, maximopere ca-« vendum est, ne propter commune hoc peri-« culum, quod ipsius mutui vis ac natura im-« portat, aliquid in mutuo ultra sortem exiga-« tur. Maiorem potius habere videtur indaginem, « cum periculum amittendae sortis immineat « vel ex culpa ipsiusmet mutuatarii, quod ve-« terator sit, fallax, vafer, quod fuga, aut ma-« litiosis tergiversationibus creditorem fallere « possit, vel cum praeter ipsius mutuatarii « culpam, alia instent creditori pericula ex loci, « temporis, ac personarum circumstantiis, quae « ipsum in sorte recuperanda valde anxium, « atque sollicitum teneant. Quamvis vero po-« tiora semper haberi debeant pericula, quae « ex culpa mutuatarii proficiscuntur, attamen « in his omnibus casibus an, quomodo, et « quanti aestimari tale periculum possit, ex « quo titulus legitimus mutuanti praebeatur ad « lucrum supra sortem captandum, perdifficile « sane est generatim statuere. Ad unamquam-« que rem aestimandam, momentoque suo pon-« derandam, incumbat confessariorum solertia « et doctrina: ipsi perpendant singulos casus, « inquirant super qualitate, et probabilitate pe-« riculi, videant si assecuratione pignoris omne « absit periculum, servent proportionem inter « periculum, atque id quod mutuanti lucrari « supra sortem permittitur, probatos auctores « consulant, atque praesertim adhaereant sen-« tentiis, atque principiis ab hac Apostolica « Sede approbatis, tam in supra laudato de-« creto S. Congregationis de Propaganda Fide « anni 1645, quam in Epistola Encyclica Be-« nedicti XIV *Vix pervenit* edita anno 1745, « cuius exemplum hic alligatur » (1).

---

(1) Ep. Encycl. Bened. PP. XIV. 1. Nov. 1745. « Vix « pervenit ad aures nostras, ob novam controversiam « (nempe, an quidam contractus validus iudicari de-« beat) nonnullas per Italiam disseminari sententias, « quae sanae doctrinae haud consentaneae viderentur, « cum statim nostri Apostolici muneris partem esse « duximus, opportunum afferre remedium, ne malum « eiusmodi, temporis diuturnitate, ac silentio, vires « magis acquireret; aditumque ipsi intercludere, ne la-« tius serperet, et incolumes adhuc Italiae civitates la-« befactaret.

« § 1. Quapropter eam rationem consiliumque su-« scepimus, quo Sedes Apostolica semper uti consue-« vit; quippe rem totam explicavimus nonnullis ex « Venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ex-« clesiae Cardinalibus, qui sacrae theologiae scientia, « et canonicae disciplinae studio ac peritia plurimum « commendantur. Accivimus etiam plures Regulares in

III. — *Pius VIII in audientia Assessoris S. Officii ad dubia Episcopi Rhedonensis.* — « Episcopus Rhedonensis in Gallia exponit Sa« crae Congregationi Inquisitionis, non eamdem « esse confessariorum suae dioecesis sententiam « de lucro percepto ex pecunia negotiatoribus « mutuo data ut ea ditescant. De sensu epi« stolae encyclicae *Vix pervenit* acriter dispu« tatur. Ex utraque parte momenta afferuntur « ad tuendam eam quam quisque amplexus « est sententiam, tali lucro faventem, aut con« trariam. Inde querelae, dissensiones, denega« tio sacramentorum plerisque negotiatoribus « isti ditescendi modo inhaerentibus, et innu« mera damna animarum. Ut animarum da« mnis occurrant, nonnulli confessarii mediam « inter utramque sententiam viam se posse « tenere arbitrantur. Si quis ipsos consulat de « istiusmodi lucro, illum ab eo deterrere co« nantur. Si poenitens perseveret in consilio « pecuniam mutuo dandi negotiatoribus, et ob« iiciat sententiam tali mutuo faventem multos « habere patronos, et insuper non fuisse damna« tam a sancta Sede non semel ea de re consul« ta; tunc isti confessarii exigunt, ut poenitens « promittat se filiali obedientia obtemperatu-

---

« utraque facultate praestantes, quorum aliquos ex mo« nachis, alios ex Ordine Mendicantium, alios demum « ex Clericis Regularibus selegimus; Praesulem quoque « iuris utriusque laurea praeditum, et in foro diu ver« satum adhibuimus. Diem quartam indiximus Iulii, « qui nuper praeteriit, ut coram Nobis illi omnes con« venirent, quibus naturam totius negotii declaravimus; « quod illis antea cognitum perspectumque deprehen« dimus.

« § 2. Post haec praecepimus, ut omni partium « studio, omnique cupiditate soluti, rem totam accu« rate perpenderent, suasque opiniones scripto exara« rent; non tamen expetivimus ab ipsis, ut iudicium « ferrent de contractu, qui controversiae causam ini« tio praebuerat, cum plura documenta non suppeterent, « quae necessario ad id requirebantur; sed ut certam « de usuris doctrinam constituerent, cui non mediocre « detrimentum inferre videbantur ea quae nuper in « vulgus spargi coeperunt, iussa fecerunt universi: nam « suas sententias palam declararunt in duabus Congre« gationibus, quarum prima coram Nobis habita est « die 18 Iulii, altera vero die prima Augusti, qui men« ses nuper elapsi sunt; ac demum easdem sententias « Congregationis Secretario scriptas tradiderunt.

« § 3. Porro haec unanimi consensu probaverunt:

« I. Peccati genus illud, quod usura vocatur, quod« que in contractu mutui propriam suam sedem, et « locum habet, in eo est repositum, quod quis ex ip« somet mutuo, quod suapte natura tantundem dum« taxat reddi postulat quantum receptum est, plus « sibi reddi velit, quam est receptum; ideoque ultra « sortem, lucrum aliquod, ipsius ratione mutui, sibi « deberi contendat. Omne propterea huiusmodi lucrum, « quod sortem superet, illicitum et usurarium est.

« II. Neque vero ad istam labem purgandam, ullum « accersiri subsidium poterit, vel ex eo, quod id lu« crum non excedens et nimium, sed moderatum; non « magnum, sed exiguum sit; vel ex eo, quod is, a quo « id lucrum solius causa mutui deposcitur, non pauper, « sed dives existat; nec datam sibi mutuo summam « relicturus otiosam, sed ad fortunas suas amplifican« das, vel novis coëmendis praediis, vel quaestuosis « agitandis negotiis, utilissime sit impensurus. Contra « mutui siquidem legem, quae necessario in dati atque « redditi aequalitate versatur, agere ille convincitur, « quisquis, eadem aequalitate semel posita, plus aliquid « a quolibet, vi mutui ipsius, cui per aequale iam satis « est factum, exigere adhuc non veretur: proindeque « si acceperit, restituendo erit obnoxius, ex eius obli« gatione iustitiae, quam commutativam appellant, et « cuius est, in humanis contractibus aequalitatem cu« iusque propriam et sancte servare, et non servatam « exacte reparare.

« III. Per haec autem nequaquam negatur, posse « quandoque una cum mutui contractu quosdam alios, « ut aiunt, titulos, eosdemque ipsimet universim natu« rae mutui minime innatos et intrinsecos, forte con« currere, ex quibus iusta omnino legitimaque causa « consurgat, quiddam amplius supra sortem ex mutuo « debitam rite exigendi. Neque item negatur, posse « multoties pecuniam ab unoquoque suam, per alios « diversae prorsus naturae a mutui natura contractus, « recte collocari et impendi, sive ad proventus sibi « annuos conquirendos, sive etiam ad licitam merca« turam, et negociationem exercendam, honestaque in« didem lucra percipienda.

« IV. Quemadmodum vero in tot eiusmodi diver« sis contractuum generibus, si sua cuiusque non ser« vatur aequalitas, quidquid plus iusto recipitur, si mi« nus ad usuram (eo quod omne mutuum tam apertum, « quam palliatum absit), at certe ad aliam veram iniu« stitiam, restituendi onus pariter afferentem, spectare « compertum est; ita si rite omnia peragantur, et ad « iustitiae libram exigantur, dubitandum non est, quin « multiplex in iisdem contractibus licitis modus et « ratio suppetat humana commercia et fructuosam ip« sam negociationem ad publicum commodum conser« vandi, ac frequentandi. Absit enim a christianorum « animis, ut per usuras, aut similes alienas iniurias, « florere posse lucrosa commercia existiment; cum « contra ex ipso oraculo divino discamus, quod *iu« stitia elevat gentem, miseros autem facit populos pec« catum.*

V. Sed illud diligenter animadvertendum est, falso « sibi quemquam, et nonnisi temere persuasurum, re« periri semper, ac praesto ubique esse, vel una cum « mutuo titulos alios legitimos, vel secluso etiam mu« tuo, contractus alios iustos, quorum vel titulorum, « vel contractuum praesidio, quotiescumque pecunia, « frumentum, aliudve id generis alteri cuicumque credi« tur, toties semper liceat auctarium moderatum, ultra « sortem integram salvamque, recipere. Ita si quis sen« serit, non modo divinis documentis, et Catholicae « Ecclesiae de usura iudicio, sed ipsi etiam humano « communi sensui, ac naturali rationi procul dubio ad« versabitur. Neminem enim id saltem latere potest, « quod multis in casibus tenetur homo, simplici ac « nudo mutuo alteri succurrere, ipso praesertim Chri« sto Domino edocente: « *Volenti mutuari a te, ne aver« taris:* et quod similiter multis in circumstantiis, prae« ter unum mutuum, alteri nulli vero iustoque contra« ctui locus esse possit. Quisquis igitur suae conscien« tiae consultum velit, inquirat prius diligenter opor« tet, vere ne cum mutuo iustus alius titulus, vere ne « iustus alter a mutuo contractus occurrat, quorum be« neficio, quod quaerit lucrum, omnis labis expers et « immune reddatur.

« § 4. His verbis complectuntur, et explicant sen« tentias suas Cardinales, ac theologi, et viri Cano« num peritissimi, quorum consilium in hoc gravis« simo negotio postulavimus. Nos quoque privatum « studium nostrum conferre in eamdem causam non « praetermisimus, antequam Congregationes haberentur, « et quo tempore habebantur, et ipsis etiam peractis;

« rum iudicio summi Pontificis, si intercedat, « qualecumque sit: nec, hac promissione obtenta, absolutionem denegant, quamvis probabiliorem credant opinionem contrariam tali « mutuo. Si poenitens non confiteatur de lucro « ex pecunia sic mutuo data, et videatur in « bona fide; isti confessarii etiamsi aliunde « noverint ab eo perceptum esse aut etiam nunc « percipi istiusmodi lucrum, eum absolvunt, « nulla ea de re interrogatione facta, quando « timent ne poenitens admonitus, restituere aut « a tali lucro abstinere recuset. Inquirit dictus « Episcopus Rhedonensis: I. *Utrum possit horum posteriorum confessariorum agendi rationem probare.* – II. *Utrum alios confessarios rigidiores ipsum adeuntes, consulendi causa possit hortari, ut istorum agendi rationem sequantur, donec sancta Sedes expressum ea de quaestione iudicium ferat.*

« Loco ✠ Sigilli

« *C. L. Episcopus Rhedonensis.*

« *Feria IV die 18 Augusti 1830.* – SSmus « D. N. Pius div. prov. PP. VIII in solita audientia R. P. D. Assessori S. Officii impertita « audita relatione superiorum dubiorum una « cum voto Eminentissimorum DD. Cardina-

---

« nam praestantium virorum suffragia, quae modo commemoravimus, diligentissime percurrimus. Cum haec « ita sint, adprobamus, et confirmamus quaecumque « in sententiis superius expositis continentur; cum scriptores plane omnes, Theologiae et Canonum professores, plura Sacrarum Literarum testimonia, Pontificum Decessorum Nostrorum decreta, Conciliorum « et Patrum auctoritas, ad easdem sententias comprobandas pene conspirare videantur. Insuper apertissime « cognovimus auctores, quibus contrariae sententiae « referri debent; et eos pariter, qui illas fovent, ac tuentur, aut illis ansam, seu occasionem praebere videntur; neque ignoramus quanta sapientia, et gravitate defensionem veritatis susceperint theologi finitimi illis regionibus, ubi controversiae eiusmodi principium habuerunt.

« § 5. Quare has literas encyclicas dedimus universis Italiae Archiepiscopis, Episcopis, et Ordinariis, « ut haec Tibi, Venerabilis Frater, et caeteris omnibus « innotescerent; et quoties synodos celebrare, ad populum verba facere, eumque sacris doctrinis instruere « contigerit, nihil omnino alienum proferatur ab iis « sententiis, quas superius recensuimus. Admonemus « etiam vehementer, omnem sollicitudinem impendere, « ne quis in vestris dioecesibus audeat literis, aut sermonibus contrarium docere. Si quis autem parere « detrectaverit, illum obnoxium et subiectum declaramus poenis per sacros Canones in eos propositis, « qui mandata Apostolica contempserint ac violaverint.

« § 6. De contractu autem, qui novas has controversias excitavit, nihil in praesentia statuimus; nihil « etiam decernimus modo de aliis contractibus, pro « quibus theologi, et Canonum interpretes in diversas « abeunt sententias: attamen pietatis vestrae studium « ac religionem inflammandam existimamus, ut haec, « quae subiicimus, executioni demandetis.

« § 7. Primum gravissimis verbis populis vestris « ostendite, usurae labem ac vitium a divinis Literis « vehementer improbari, illud quidem varias formas « atque species induere, ut fideles Christi Sanguine « restitutos in libertatem et gratiam, rursus in extremam ruinam praecipites impellat. Quocirca si pecuniam suam collocare velint, diligenter caveant, ne « cupiditate omnium malorum fonte rapiantur, sed « potius ab illis qui doctrinae ac virtutis gloria supra « caeteros efferuntur, consilium exposcant.

« § 8. Secundo loco, qui viribus suis, ac sapientiae ita confidunt, ut responsum ferre de iis quaestionibus non dubitent (quae tamen haud exiguam « sacrae theologiae, et Canonum scientiam requirunt): « ab extremis, quae semper vitiosa sunt, longe se abstineant. Etenim aliqui tanta severitate de iis rebus « iudicant, ut quamlibet utilitatem ex pecunia desumptam accusent, tamquam illicitam, et cum usura « coniunctam; contra vero nonnulli indulgentes adeo, « remissique sunt, ut quodcumque emolumentum ab « usurae turpitudine liberum existiment. Suis privatis « opinionibus ne nimis adhaereant; sed priusquam responsum reddant, plures scriptores examinent, qui « magis inter caeteros praedicantur; deinde eas partes « suscipiant, quas tum ratione, tum auctoritate plane « confirmatas intelligent. Quod si disputatio insurgat, « dum contractus aliquis in examen adducitur, nullae « omnino contumeliae in eos confingantur, qui contrariam sententiam sequuntur, neque illam gravibus censuris notandam asserant, si praesertim ratione, et « praestantium virorum testimoniis minime careat; siquidem convicia, atque iniuriae vinculum christianae « charitatis infringunt, et gravissimam populo offensionem, et scandalum praeseferunt.

« § 9. Tertio loco, qui ab omni usurae labe se « immunes et integros praestare volunt, suamque pecuniam ita alteri dare, ut fructum legitimum solummodo percipiant, admonendi sunt, ut contractum instituendum antea declarent, et conditiones inserendas « explicent, et quem fructum ex eadem pecunia postulent: haec magnopere conferunt non modo ad animi « sollicitudinem et scrupulos evitandos, sed ad ipsum « contractum in foro externo comprobandum: haec « etiam aditum intercludunt disputationibus, quae non « semel concitandae sunt, ut clare pateat, utrum pecunia, quae rite data alteri esse videtur, revera tamen « palliatam usuram contineat.

« § 10. Quarto loco vos hortamur, ne aditum relinquatis ineptis illorum sermonibus, qui dictant, de « usuris hoc tempore quaestionem institui, quae solo « nomine contineatur; cum ex pecunia, quae qualibet « ratione alteri conceditur, fructus ut plurimum comparetur. Etenim quam falsum id sit, et a veritate « alienum, plane deprehendimus, si perpendamus, naturam unius contractus ab alterius natura prorsus diversam et seiunctam esse; et ea pariter discrepare « magnopere inter se, quae a diversis inter se contractibus consequuntur. Revera discrimen apertissimum « intercedit fructum inter, qui iure licito ex pecunia « desumitur, ideoque potest in utroque foro retineri; « ac fructum, qui ex pecunia illicite conciliatur, ideoque fori utriusque iudicio restituendus decernitur. « Constat igitur haud inanem de usuris quaestionem « hoc tempore proponi ob eam causam, quod ut plurimum ex pecunia, quae alteri tribuitur, fructus aliquis excipiatur.

« § 11. Haec potissimum vobis indicanda censuimus, « sperantes fore, ut mandetis executioni quaecumque « per has Literas a Nobis praescribuntur. Opportunis « quoque remediis consuletis, uti confidimus, si forte « ob hanc novam de usuris controversiam in dioecesi « vestra turbae concitentur, vel corruptelae ad labefactandum sanae dotrinae candorem et puritatem inducantur. Postremo vobis, et gregi curae vestrae « concredito Apostolicam Benedictionem impertimur ».

« lium Inquisitorum Generalium, respondit: « *Ad I. Non esse inquietandos. – Ad II. Pro-* « *visum in primo.*

« Loco ✠ Sigilli S. Inquisitionis. — *Pro* « *D. Nicolao Soldini Sanctae rom. et* « *univ. Inquisit. Notario, Angelus Ar-* « *genti Secretarius* ».

IV. — *S. Poenitentiaria ad dubia D. Denavit Professoris theologiae in Seminario S. Irenaei Lugdunensis.* — « Quando Sacrae Poeni- « tentiariae dubia circa materiam usurae propo- « nuntur, semper remittit ad doctrinam summi « Pontificis Benedicti XIV quae revera sat clara « et perspicua est pro iis qui bona fide eam per- « scrutari volunt. Attamen sunt quidam presby- « teri, qui contendunt licitum esse percipere au- « ctarium quinque pro centum, solius vi legis « Principis, absque alio titulo vel damni emer- « gentis vel lucri cessantis: quia, inquiunt, lex « Principis est titulus legitimus, cum transferat « dominium in praescriptione: et sic prorsus « annihilant legem divinam et legem ecclesiasti- « cam, quae usuras prohibent. Cum haec ita se « habeant, orator infrascriptus, existimans nul- « lo pacto esse licitum recedere a doctrina Be- « nedicti XIV, denegat absolutionem sacra- « mentalem presbyteris qui contendunt legem « Principis esse titulum sufficientem percipiendi « aliquid ultra sortem absque titulo vel lucri « cessantis vel damni emergentis. Quare infra- « scriptus orator humiliter supplicat, ut se- « quentia dubia solvantur: – I. *Utrum possit* « *in conscientia denegare absolutionem presby-* « *teris praefatis.* — II. *Utrum debeat.*

« Lugduni 25 Maii 1830. – *Denavit Pro-* « *fessor.*

« Sacra Poenitentiaria, diligenter ac mature « perpensis dubiis propositis, respondendum « censuit: – *Presbyteros de quibus agitur, non* « *esse inquietandos quousque Sancta Sedes de-* « *finitivam decisionem emiserit, cui parati sint* « *se subiicere: adeoque nihil obstare eorum* « *absolutioni in Sacramento Poenitentiae.* – « Datum Romae, in Poenitentiaria, die 16 Se- « ptembris 1830.

« E. Card. De Gregorio Maior Poenit. – « *F. Fricca Sacrae Poenit. Secretar.* ».

V. — *Sacra Poenitentiaria Episcopo Veronensi communicat responsa alias data a Suprema Congregatione Sancti Officii.* — « Sa- « cra Poenitentiaria, perlectis expositis a ve- « nerabili in Christo Patre Episcopo Veronensi « in supplici libello die 1 mensis nuper elapsi, « abstinendum sibi duxit a resolutione quatuor « dubiorum quae in eo proponebantur, sed ora- « tori communicat responsa data a suprema Con- « gregatione sancti Officii ad alia quaedam eam- « dem materiam respicientia. Haec autem sunt « huiusmodi: I. *Utrum confessarius possit in* « *conscientia denegare absolutionem presbyte-* « *ris, qui contendunt legem Principis esse ti-* « *tulum sufficientem percipiendi aliquid ultra* « *sortem absque alio titulo vel lucri cessantis* « *vel damni emergentis.* – II. *Utrum debeat.*

« Respondetur: *Ad utrumque, non esse in-* « *quietandos, quousque Sancta Sedes definiti-* « *vam decisionem emiserit, cui parati sint se* « *subiicere, adeoque nihil obstare eorum abso-* « *lutioni in Sacramento Poenitentiae.*

« Alia dubia: – *I. An confessarius ille pos-* « *sit absolvi, qui licet Benedicti XIV, et alio-* « *rum summorum Pontificum de usura defini-* « *tiones noverit, docet, ex mutuo divitibus aut* « *negotiatoribus praestito percipi posse, prae-* « *ter sortem, lucrum quinque pro centum etiam* « *ab iis qui nullum omnino alium, praeter quam* « *legem civilem, titulum habent mutuo extrin-* « *secum. – II. An peccet confessarius, qui di-* « *mittit in bona fide poenitentem qui ex mutuo* « *exigit lucrum lege civili statutum absque* « *extrinseco lucri cessantis aut damni emer-* « *gentis, aut periculi extraordinarii titulo.*

« Respondetur: *Ad I. Confessarium, de quo* « *in dubio, non esse inquietandum quousque* « *Sancta Sedes definitivam decisionem emiserit,* « *cui paratus sit se subiicere; adeoque nihil* « *obstare eius absolutioni in sacramento Poe-* « *nitentiae. – Ad II. Provisum in praecedenti,* « *dummodo poenitentes parati sint stare man-* « *datis Sanctae Sedis.*

« Alia dubia: – Vir quidam persuasus erat, « Encyclicam Benedicti XIV non inhibere lu- « crum ex collatione pecuniae perceptum iuxta « disposita a lege civili. Eius heredes quaerunt: « *I. An Encyclicam recte acceperit. II. Etiam* « *supposito quod male acceperit, persuasus* « *tamen recte accepisse, an heredes ab omni* « *reparatione se exemptos existimare valeant.* « Respondetur: « *Ad I. Acquiescant, dummodo* « *parati sint stare mandatis sanctae Sedis.* – « *Ad II. Provisum in primo.*

« Alia dubia: - *I. An possit eorum confes-* « *sariorum agendi ratio probari, qui dum te-* « *nent uti probabiliorem opinionem contrariam* « *lucro ex pecunia negotiatoribus mutuo data,* « *poenitentes eo modo lucrum percipientes ut* « *ditescant, absolvunt, quando nempe isti, obii-* « *cientes sententiam lucro faventem non fuisse* « *damnatam a Sancta Sede, promittunt tamen* « *obedire iudicio summi Pontificis, si intercedat;* « *et similiter agunt, quando poenitentes, lu-* « *crum percipientes in bona fide, de eo non* « *confitentur, licet aliunde noverint ipsos per-* « *cipere lucrum ut supra, nulla ea de re fa-* « *cta interrogatione quando timent ne poeni-* « *tentes, admoniti restituere aut a tali lucro* « *abstinere, recusent. – II. Utrum Episcopus* « *possit hortari rigidiores confessarios consu-* « *lendi causa ipsum adeuntes, ut priorum con-* « *fessariorum agendi rationem sequantur, do-* « *nec Sancta Sedes expressum ea de quaestione* « *iudicium ferat.*

« Respondetur: *Ad I. Non esse inquietan-« dos. – Ad II. Provisum in primo.*

Datum Romae, in S. Poenitentiaria, die 14 Augusti 1831. — *V. D. Solimei s. Poenitentiar. Secretarius.*

VI. – *Congregationis Generalis Sancti Officii a Gregorio XVI approbatae circa quaesita Capituli Collegiatae Locarni.* — « *Quesiti del Capitolo di Locarno:* – Beatissimo Padre – « Il Capitolo di questa Collegiata di Locarno, « diocesi di Como, territorio svizzero, ha la « maggior parte delle proprie prebende in da-« naro, ricavato principalmente dall'estinzione « delle decime avvenuta per decreto governati-« vo: il qual danaro egli impiegar deve, per « viverne dei frutti, ed adempire ai pesi annessi « ai benefizii. Per le circostanze dei tempi e « dei luoghi, o non si trova affatto come in-« vestire il danaro suddetto in stabili frutti-« feri, i quali scarseggiano assai in proporzione « della popolazione; o per la carezza di detti « stabili, non frutterebbe che il due e mezzo « per cento annualmente, il che peggiorerebbe « eccessivamente le prebende già per sè stesse « meschine. I censi si vogliono proibiti da « queste leggi municipali: e sono mal sicuri, « non esistendo in queste parti l'officio delle « ipoteche che accerti la libertà e sufficienza « de' fondi su' quali voglionsi stabilire. Inoltre « questi stessi, che per fare i loro interessi ci « chiedono il danaro, ricusano ordinariamente « di sottoporsi ai censi, e amano meglio di « riceverlo a prestanza col contribuire il quat-« tro o il cinque per cento annualmente. Ciò « premesso si domanda: *I. Se la necessaria « onesta sostentazione dei beneficiati, che dee « provenire dal frutto dei capitali di tali pre-« bende, è dessa in tale circostanza un suffi-« ciente titolo equivalente agli altri già ap-« provati dalla Chiesa, per cui sia lecito un « tale contratto di dare il danaro dotale di « dette prebende a interesse del quattro o cin-« que per cento, dietro ipoteca di beni stabili « e cauzione di persone note e solvibili, affine « di assicurare la perpetuità delle prebende.*

II. Se questo titolo, supposto ammissibile, « si possa estendere a favore anche delle chiese, « monasteri, e altri luoghi pii, come anche dei « pupilli e di altre persone che si ritrovano « nelle circostanze medesime di sopra descritte « ed hanno bisogno di far fruttare il proprio « danaro per sostentarsi onestamente.

III. Se le leggi e procedure civili, che « ormai approvano generalmente tali contratti « e li fanno eseguire, non che il comune ta-« cito consenso dei popoli, che per l'uso in-« valso de' secoli sembra li abbiano per mag-« gior comodo e facilità sostituiti ad altri con-« tratti più complicati e difficili, bastino a giu-« stificarli.

« *IV. Se sia attendibile l'autorità del no-« stro Ordinario, e di molti savii e dabbene « ecclesiastici, che, avute di mira le circostan-« ze suddette, opinano favorevolmente, e simili « contratti approvano.*

« *V. Qual considerazione meritino in pro-« posito le ragioni, che adduce Scipione Maffei « nei suoi tre libri* Dell'impiego del danaro « *dedicati a Benedetto XIV, ed approvati dal-« l'inquisitore di Padova l'anno 1744.*

« *VI. Se la Bolla* De usuris *emanata dalla « felice memoria di Benedetto XIV l'anno « 1745, probabilmente in sequela dell'opera « del Maffei, al n. 3 di essa, e all'articolo* « de contractu autem, *e seg. si possa inter-« pretare favorevolmente a tali contratti.*

« *VII. Supposti illeciti tali contratti, che « si ha a risolvere intorno a quelli già fatti, « ed ai frutti già percepiti?*

« *VIII. Se tali contratti si possano ren-« dere leciti almeno coll'assumere il pericolo « fortuito del fondo assegnato in pegno a ca-« rico della prebenda, colle dovute proposi-« zioni, come nei censi.*

« I sottoscritti oratori umilmente da Vostra « Santità desiderano ed implorano una chiara « ed opportuna decisione di questi loro dubbî « per regolamento delle proprie e delle altrui « coscienze generalmente agitate in proposito. – « Locarno 13 Maggio 1831.

« L'agente aggiunge la generale e grandis-« sima scarsezza di numerario o di fondi, « questi ordinariamente in possesso di pochi. « Tolta la prestanza di danari, i possidenti per « la maggior parte inabili al commercio e alle « arti, consumati i pochi capitali, si ridurreb-« bero facilmente alla miseria. Gli altri sprov-« visti di danaro proprio, o di fondi stabili da « cambiare in contanti, non potrebbero avvan-« taggiare coll'industria. Mancando Monti di « Pietà sarebbero obbligati sovente a vendere « la piccola eredità paterna, e sovente a vilis-« simo prezzo, nelle loro necessità. L'agita-« zione delle coscienze è oltre modo grande. « Onde diversi Ordinarii, tutto considerato, si « sono pronunciati in favore. Altrimenti na-« scerebbe un dissesto generale, e totale impe-« dimento degli affari e dell'industria.

« Feria IV 31 Aug. 1831 – Propositis su-« perioribus Capituli Collegiatae Locarni pre-« cibus, quae iam per manus una cum domi-« norum Consultorum suffragiis distributae fue-« rant, Eminentissimi et Reverendissimi Domini « dixerunt:

« *Ad I, II, III, IV. Non esse inquietan-« dos, et acquiescant, dummodo parati sint « stare mandatis Sanctae Sedis.*

« *Ad V, VI, VII, VIII, consulant Ency-« clicam Benedicti XIV* Vix pervenit, *et pro-« batos auctores.*

« Fer. IV. 7 Sept. 1831 – SSmus D. N. « Gregorius XVI in solita audientia R. P. D.

« Assessori S. Officii impertita, Eminentissi-
« morum resolutiones approbavit.

VII. – *Sacrae Poenitentiariae ad nova quaesita D. Denavit professoris.* — « Ad S. Poenitentiariam iterum exponit orator infrascriptus: – Ex responso Sacrae Poenitentiariae « ad oratorem infrascriptum directo die 16 Septembris 1830, absolvendi sunt presbyteri, « qui contendunt legem principis esse titulum « sufficientem et legitimum aliquid percipiendi « ultra sortem in mutuo, absque alio titulo a « theologis communiter admisso, donec Sancta « Sedes definitivam decisionem emiserit, cui « parati sint se subiicere: et huic responso humiliter et libenter acquiesco. Attamen, salvo « Sacrae Poenitentiariae responso praefato, consultis auctoribus probatis, et attenta doctrina « omnium fere Seminariorum Galliae, ac praesertim eorum quae a presbyteris Congregationis sancti Sulpitii diriguntur, sententia « quae reiicit titulum legis civilis tamquam « insufficientem, videtur longe probabilior, securior, et sola in praxi tenenda, donec Sancta « Sedes definierit. Quapropter fidelibus, qui a « me consilium petunt utrum possint auctarium percipere ex mutuo, et qui nullum « habent titulum a theologis communiter admissum praeter titulum legis civilis, respondeo, eos non posse praefatum auctarium exigere, et denego absolutionem sacramentalem « si exigant. Pariter denego absolutionem iis, « qui, perceptis huiuscemodi usuris, idest vi « solius tituli legis, nolunt restituere. – Quaeritur: *I. Utrum durius et severius me habeam erga huiuscemodi fideles. – II. Quae « agendi ratio in praxi tenenda erga fideles, « donec Sancta Sedes definitivam sententiam « emiserit.*

Lugduni 24 Sept. 1831. — *Denavit Professor.*

« Sacra Poenitentiaria, perpensis dubiis quae « ab oratore proponuntur, respondit: – *Ad I. « Affirmative: quandoquidem ex dato a Sacra « Poenitentiaria responso liquet, fideles huiusmodi, qui bona fide ita se gerunt, non esse « inquietandos. – Ad II. Provisum in primo: « unde orator priori Sacrae Poenitentiariae responso sub die 16 Septem. 1830 sese in praxi « conformare studeat.* – Datum Romae, in « sacra Poenitentiaria, die 11 Novembris 1831.
« *A. F. de Retz Sacrae Poenitentiariae Regens.*
« *F. Fricca Sacrae Poenitentiariae Secretar.*

VIII. – *Sacrae Poenitentiariae ad quaestiones Ioannis Antonii Avvaro S. T. doctoris et regii professoris.* — « Eme et Rme Domine. — « Regia lex pedemontana universim et sine ulla « restrictione permittit, ut, quisquis alteri cuicumque pecuniam mutuat, stipulare et exigere « possit annuum auctarium 5 pro 100 supra « sortem. Hinc in Pinaroliensi aliisque finitimis « dioecesibus gravissima inter theologos fervet « controversia, an, in casibus in quibus ex una « parte nullus adest titulus lucri cessantis vel « damni emergentis vel periculi extraordinarii « sortis amittendae, ex altera vero praeceptum « charitatis erga proximum non obligat ad mutuandum simplici ac nudo mutuo, liceat mutuanti illud auctarium recipere et retinere. « Alii enim auctarium illud omnino usurarium « et illicitum, alii vero ab omni usurae labe « immune prorsus licitumque esse propugnant: « et, quod controversiam valde implicatiorem « reddit, omnes gloriantur se niti auctoritati « Benedicti XIV, aut saltem eum sibi nullatenus adversari. Nimirum theologi, qui primam « sententiam tuentur, dicunt auctarium, de quo « agitur, a Benedicto XIV reprobatum fuisse, « implicite quidem in Encyclica die 1 Novembris 1745 *Vix pervenit,* ut patet ex attenta « eius lectione; explicite vero in opere *de Synodo dioecesana* lib. X, cap. IV, n. 2 et 3 « his verbis: *Graecis ex parte consensit Calvinus, qui ad cap. XVIII Ezechielis licere « docuit aliquod moderatum lucrum, non quidem a paupere, sed a divite, praecise ratione « mutui, exigere.* Errorem *a Calvino obiter insinuatum, ex professo propugnavit Carolus « Molinaeus in suo tractatu* de usuris, *ubi « num. 10* audacter *affirmat usuram non esse « prohibitam, nisi in quantum est contra charitatem. Eamdem* pravam *opinionem amplexatus, alia ratione defendit Claudius Salmasius in duplici tractatu, altero inscripto* « de usuris, *altero* de trapezitico foenore, *quibus in locis usuram, nisi charitatem laedat, « ab omni culpa absolvit, eo quod sit merces « locatae pecuniae. Impiae Calvini et Molinaei « opinioni non veriti sunt subscribere pauci « quidam doctores catholici: illi, scilicet, qui, « quum agitur de mutuo quo pecunia aliave « res datur ad negotiationem, a foenoris labe « excusant lucrum quod ex mutuo percipitur, « dummodo sit moderatum, modumque servet a « patriae legibus definitum.* Porro, etsi Benedictus XIV in *Synodo dioecesana* solum loquatur ut privatus doctor, ipse tamen sine « dubio omnium optime sciebat quid in sua « Encyclica reprobare voluisset: adeoque quidquid circa usuram postea scripsit in *Synodo* « et signanter citato cap. IV ubi n. 10 doctrinam in Encyclica definitam summatim refert, habendum est tamquam eiusdem Encyclicae explicatio, a qua recedere piaculum sit.

« Theologi vero, qui tuentur secundam sententiam, dicunt auctarium illud non percipi « ex mutuo *ipsius ratione mutui, vel solius « causa mutui, vel vi mutui ipsius, vel praecise ratione mutui, hoc est lucri cessantis, « damni emergentis, aliove extrinseco titulo « remoto,* quod veluti usurarium atque omni « iure illicitum meritissime reprobavit Benedictus XIV tum in Encyclica § 3, nn. 1 et 2,

« tum citato loco *de Synodo* n. 11 sed *ratio-*
« *ne, causa, vi, ac titulo extrinseco legis ci-*
« *vilis* dominium auctarii ex mutuatario in mu-
« tuante transferentis, eo modo quo rerum do-
« minium ex uno in alium transfertur per le-
« gitimam praescriptionem: vel *ratione publici*
« *boni,* quod, mutatis circumstantiis in prae-
« senti rerum statu, absque illo auctario, vix
« aut ne vix quidem obtineri posset: vel *ra-*
« *tione ultroneï* taciti ac mutui consensus in
« auctarium a lege permissum ex parte totius
« generatim societatis, cui inest ius disponendi
« de rebus suis prout ei libuerit, et speciatim
« ex parte eorum, qui modo pecunia abundant
« et modo indigent, ac modo pecuniam mutuo
« dant, modo vero accipiunt: vel *ratione con-*
« *suetudinis* in orbe catholico fere ubique re-
« ceptae, etiam apud homines timoratae con-
« scientiae, auctarium moderatum et a patriae
« legibus definitum exigendi: vel ob alias hu-
« iusmodi causas, quas Benedictus XIV nullibi
« expendit aut memoravit. Ad argumentum au-
« tem quod ex Encyclica et ex opere *de Synodo*
« *dioecesana* deducunt primae sententiae patro-
« ni, quadrupliciter respondent:

« Respondent 1, Benedictum XIV, in Ency-
« clica *Vix pervenit* hoc unum statuisse, tunc
« scilicet ex mutuo nullum auctarium, etiam
« moderatum, ultra sortem recipi posse, cum
« quis vel tenetur simplici ac nudo mutuo abs-
« que ullo auctario alteri succurrere, quod ex
« praecepto charitatis, ex eoque solo, locum
« habet in multis casibus, idque ex eo quod
« tunc nullus cum mutuo concurrere potest le-
« gitimus titulus aliquid supra sortem exigendi;
« vel mutuum dat in iis casibus, in quibus nul-
« lum alium iustum contractum praeter unum
« mutuum celebrare potest; quod etiam accidit
« in multis circumstantiis, verbi gratia quum
« alteri credit vinum, oleum, etc., ut patet ex
« § 3, num. 5, ubi postquam definivit falso et
« temere affirmari, reperiri semper ac praesto
« ubique esse vel una cum mutuo titulos alios
« legitimos, vel secluso etiam mutuo, contractus
« alios iustos, quorum vel titulorum vel con-
« tractuum praesidio, quotiescumque pecunia,
« frumentum, aliudve id generis alteri cuicum-
« que creditur, toties semper liceat auctarium
« moderatum ultra sortem integram salvamque
« recipere: *eumque qui ita affirmaret* non mo-
« do divinis documentis et catholicae Ecclesiae
« de usura iudicio, sed ipsi etiam humano com-
« muni sensui ac naturali rationi procul dubio
« adversari; huius definitionis rationem reddit,
« et concludit his notabilibus verbis: *Neminem*
« *enim id saltem latere potest, quod multis in*
« *casibus tenetur homo simplici ac nudo mutuo*
« *alteri succurrere, ipso praesertim Christo*
« *Domino edocente:* Volenti mutuari a te ne
« avertaris: *et quod simpliciter multis in cir-*
« *cumstantiis, praeter unum mutuum, alteri*
« *nulli vero iustoque contractui locus esse pos-*
« *sit:* ac proinde iuxta Benedictum XIV quo-
« ties mutuo datur pecunia, et praeceptum cha-
« ritatis non obligat ad eam mutuandam sim-
« plici ac nudo mutuo, semper una cum mu-
« tuo reperiri posse, quin imo praesto ubique
« esse legitimum aliquem titulum, verbi gratia
« *legem civilem, publicum bonum,* etc. cuius
« praesidio liceat auctarium moderatum ultra
« sortem recipere, iuxta tritam illam regulam:
« *In necessariis expressio unius est exclusio*
« *alterius,* aut saltem Benedictum XIV huic
« sententiae nullatenus adversari.

« Respondent 2, huic quoque sententiae
« nullatenus adversari Benedictum XIV in iis
« quae circa usuram scripsit citato cap. IV *de*
« *Synodo* num. 2 et 3: quia ibi solum docet,
« perpetuae Catholicae Ecclesiae de usura do-
« ctrinae, post graecos schismaticos, contra-
« dixisse tum Calvinum, qui erronee docebat
« aliquod moderatum lucrum ex mutuo *prae-*
« *cise ratione mutui* (in quo sita est usurae
« essentia) licite a divitibus exigi posse; tum
« Carolum Molinaeum, qui audacter affirmabat
« huiusmodi *usuram* a Calvino admissam, et
« suapte natura malam, non esse prohibitam,
« nisi in quantum est contra charitatem; tum
« Claudium Salmasium, qui eamdem *usuram,*
« nisi charitatem laederet, ab omni culpa prave
« absolvebat, falso eo praetextu, quod sit mer-
« ces locatae pecuniae; tum demum paucos
« quosdam doctores illos catholicos, qui, im-
« piae Calvini et Molinaei opinioni *subscribere*
« non verentes, una cum ipsis audacter affir-
« mabant et erronee docebant, *usuram non esse*
« *prohibitam nisi in quantum est contra cha-*
« *ritatem,* atque a foenoris labe excusari lu-
« crum quod a negotiatoribus exigitur percipi-
« turque ex mutuo *praecise ratione mutui,*
« dummodo sit moderatum, modumque servet
« a patriae legibus definitum. Haec omnia pro-
« fecto ne latum quidem unguem differunt a
« doctrina, quae continetur in Encyclica. At
« vero aliud est usurarium et illicitum esse au-
« ctarium, etiam moderatum et a patriae le-
« gibus definitum, quod percipitur ex mutuo
« *praecise ratione mutui;* aliud est usurarium
« ac illicitum esse moderatum illud auctarium
« a patriae legibus definitum, quod percipitur
« ex mutuo non *praecise ratione mutui,* sed
« *ratione legis civilis,* vel ob extrinsecas alias
« causas paulo supra commemoratas; primum
« affirmat Benedictus XIV: de altero ne verbum
« quidem facit.

« Respondent 3, in hypothesi quod Bene-
« dictus XIV in *Synodo* huic sententiae reipsa
« adversaretur, nullo modo culpandum fore,
« qui solidis rationibus innixus, a privata eius
« opinione seu explicatione modeste recederet,
« quum ille ipse in fine praefationis ad *Syno-*
« *dum dioecesanam* aperte profiteatur, *omnibus*

« *in rebus, quibus nullum ex publica Eccle-* « *siae auctoritate pondus accessit,* qualis pro- « cul dubio est explicatio de qua agitur, *nihil* « *se in Synodo definire ac veluti decretorium* « *exhibere velle,* allata etiam ad hoc compro- « bandum auctoritate Melchioris Cani, et exem- « plo Innocentii IV, qui, etsi commentaria sua « in libros decretalium scripserit quum sum- « mum pontificatum gereret, non tamen hoc « sibi unquam arrogavit, ut, quidquid in eo « opere scripsisset, pro re definita haberetur, « sed facile passus est opiniones suas, quas « tamquam privatus doctor proposuerat, ab « aliis doctoribus oppugnari, ut patet etc.

« Respondent 4, in hypothesi quoque quod « Benedictus XIV huic sententiae adversaretur « in Encyclica, iam inde nullum amplius ar- « gumentum peti posse ad reprobandum mo- « deratum illud auctarium a lege permissum, « quod percipitur in praesenti rerum statu: « quia circumstantiarum mutatio aliquam in- « ducere potuit, imo vero manifestam induxit « variationem, non quidem quoad principia « quibus nititur catholicae Ecclesiae de usura « et mutuo doctrina, quaeque eadem semper « ac omnino invariabilia sunt, sed quoad eo- « rum applicationem.

« Ego, diligenter considerata, prout tenues « ingenii mei vires fuerunt, Benedicti doctrina, « ut moderatius, sic probabilius illud existimo: « dubitari merito posse, utrum ea doctrina, ex « se sola, huic controversiae dirimendae suffi- « ciat necne. Verum cum, etiam posita hac « mea opinione, cui parum fidere debeo, in- « certum adhuc remaneat, num auctarium illud « tuta conscientia recipi possit; ut sublata omni « incertitudine sit mihi parata facultas apte re- « spondendi quibusdam confessariis, qui novis- « sime circa eamdem controversiam me consu- « luerunt, tum et aliis, qui ratione munerum « quibus perfungor, sive intra sive extra sacrum « Poenitentiae tribunal consulturi sunt; Vestram « Eminentiam suppliciter rogo obtestorque in « Domino, ut mihi transmittat resolutionem « trium quaestionum, quas hic subiicio:

« *I. An auctarium, de quo agitur, licitus* « *sit. Et quatenus haec quaestio ex doctrina* « *Benedicti XIV aliisque Sedis Apostolicae iu-* « *diciis directe resolvi nequeat:*

« *II. An poenitentes, qui auctarium illud sive* « *bona, sive dubia aut mala fide receperunt,* « *sacramentaliter absolvi possint, nulla facta* « *aut promissa hic et nunc restitutione, dum-* « *modo serio promittant se esse paratos ad* « *exequendum quidquid super hoc negotio Se-* « *des Apostolica determinaverit. Et quatenus* « *affirmative, prout asserunt nonnulli ad hanc* « *aliasque similes quaestiones iam pluries no-* « *mine sancti Officii et Sedis Apostolicae pro-* « *visorie rescriptum fuisse, de quibus tamen* « *rescriptis eorumque tenore mihi non constat:*

« *III. An iis pariter qui neque ullum ha-* « *bent titulum lucri cessantis vel damni emer-* « *gentis vel periculi extraordinarii sortis amit-* « *tendae, neque versantur in casibus, in quibus* « *praeceptum charitatis erga proximum eos* « *obligat ad mutuandum simplici ac nudo mu-* « *tuo, liceat pecuniam mutuo dare, stipulato* « *aut convento annuo auctario 5 pro 100 su-* « *pra sortem, prout lex regia permittit, sub* « *eadem conditione de parendo futuris Sedis* « *Apostolicae super hoc negotio determinatio-* « *nibus.*

« Maxima fretus fiducia, quod Eminentia « Vestra votis meis, in re mihi adeo necessaria, « benigne obsecundabit, sum eroque semper Em. « Vestrae (Pineroli, die 22 Ianuarii 1832).

« *Humillimus obsequentiss. et deditiss. ser-* « *vus Ioseph Antonius Avvaro S. Theol. Do-* « *ctor, et regius eiusdem facultatis Professor,* « *Canonicus Theologus, et Provicar. generalis.*

« S. Poenitentiaria – Dilecto in Christo Io- « sepho Antonio Avvaro transmittendas censuit « resolutiones alias datas ad quaedam dubia « circa usuras, scilicet: *(sunt autem eae omnino* « *quae superius attulimus num. V).*

« Datum Romae, in S. Poenitentiaria, die « 11 Februarii 1832 – *E. Card. De Gregorio* « *Maior Poenitentiar. – D. Fratellini S. Poe-* « *nitentiar. Secretar.* »

IX. – *S. Rom. et univ. Inquisitionis ad dubium Episcopi Nicaeensis.* — « R̃me Pater — « In fasciculis quorum titulus *Annali delle* « *scienze religiose, vol. 1, num. 1, pag. 128,* « et *l'Ami de la Religion, 2 Avril 1835* « *num. 2436,* legitur responsum, quod Ẽmus « Card. Poenitentiarius maior dedit die 7 Mar- « tii 1835 illustrissimo ac reverendissimo Epi- « scopo Vivariensi in quaestione ab ipso circa « usuram proposita. Exposuerat enim Praesul, « nonnullos verbi Dei praecones docere in pu- « blicis concionibus licitum esse lucrum ex « mutuo percipere titulo legis civilis, quin ul- « lum verbum facerent *de illa conditione,* re- « sponsis a sacra Poenitentiaria nuper latis ap- « posita, qua cautum est, ut poenitentes lucrum « ex mutuo, legis civilis titulo, percipientes, « *parati* esse debeant stare mandatis sanctae « Sedis: ac postulaverat, an illi sacerdotes es- « sent improbandi. Cuius precibus benigne an- « nuens Eminentissimus Poenitentiarius Maior « respondit, Sacram Poenitentiariam haudqua- « quam voluisse responsis illis quaestionem a « theologis agitatam de titulo ex lege principis « desumpto definire, sed solummodo normam « proposuisse quam confessarii tuto sequerentur « erga poenitentes, qui moderatum lucrum lege « principis statutum acciperent bona fide, pa- « ratique essent stare mandatis sanctae Sedis: « ac proinde minime probari posse illorum « concionatorum agendi rationem, qui absolute « docent in sacris concionibus licitum esse lu-

« crum ex mutuo percipere titulo legis civilis, « reticitis enunciatis conditionibus.

« Quidam attendentes ad illa verba in re- « sponso apposita *bona fide,* contendunt iuxta « normam a sacra Poenitentiaria confessariis « pluries propositam, illos tantum sacramen- « taliter absolvi posse, nullo imposito restitu- « tionis onere, qui lucrum enuntiatum bona fide « percepissent. Alii e contra asserunt, etiam il- « los, qui dubia vel mala fide dictum lucrum « percepissent, absolvi posse, nullo imposito « restitutionis onere, dummodo parati sint stan- « di mandatis sanctae Sedis: et, ut aiunt, hanc « clausulam *bona fide* non respicere onus re- « stitutionis, sed potius honestatem agentis et « absolutionem, quam confessarii impertiri ne- « queunt poenitentibus in mala fide constitutis, « nisi prius de patrato in mala fide poeniteant: « et hoc deducunt ex ipsa postulatione Episcopi « Vivariensis. Non petierat Episcopus, aiunt, « utrum poenitentes dubia vel mala fide con- « stituti obligandi essent ad restitutionem, sed « tantum utrum improbandi essent concionato- « res illi, qui, nulla enunciata conditione, li- « citum usum mutui praedicti praedicabant: « quumque sancta Sedes nondum quaestionem « definierit, et patratum in mala fide, licet per « se non inducat onus restitutionis, semper « tamen inducat culpae reatum; hinc Eminen- « tissimum improbasse aiunt istorum agendi « rationem, qui, reticitis conditionibus *bona « fide* et *standi mandatis sanctae Sedis*, lici- « tum usum dicti mutui absolute praedicabant, « quin loqueretur Eminentissimus de obliga- « tione restitutionis, de qua non postulabat « Praesul. Deducunt quoque ex conditione a « Sacra Poenitentiaria requisita in poenitenti- « bus standi mandatis sanctae Sedis, quae dis- « positio dubium necessario aut supponit aut « excitat de honestate mutui praedicti. Quum- « que hinc et inde sint viri summae pietatis « et non spernendae auctoritatis; hinc ut ani- « marum quieti in re tam frequenti et seria « provideatur, perhumillime petitur: *An poe- « nitentes, qui moderatum lucrum, solo legis « titulo, ex mutuo dubia vel mala fide perce- « perunt, absolvi sacramentaliter possint, nullo « imposito restitutionis onere, dummodo de pa- « trato ob dubiam vel malam fidem peccato « sincere doleant, et filiali obedientia parati « sint stare mandatis sanctae Sedis.*

« Nicaeae 9 Septembris 1837 – Subscriptus « ✠ *Dominicus Episc. Nicaeensis.*

« Fer. IV, die 17 Ian. 1838 – In Congre- « gatione Generali S. R. et Univ. Inquisitionis « habita in Conventu sanctae Mariae supra Mi- « nervam coram Eminentissimis et Reverendis- « simis Dominis sanctae Romanae Ecclesiae Car- « dinalibus contra haereticam pravitatem Gene- « ralibus Inquisitoribus, proposito supradicto « dubio, iidem Eminentissimi et Reverendissimi « Domini dixerunt: *Affirmative dummodo pa- « rati sint stare mandatis sanctae Sedis.*

Loco ✠ sigilli. – *Angelus Argenti S. R. « et Univ. Inquisit. Notarius.*

X. – *S. Congr. S. O. sub die 26 Mart. 1840.* « Proposito dubio, *an ad aliquid red- « dendum teneatur* N. N. cuius pater magnam « pecuniae summam mutuo dederat cum lucro « *decem pro centum,* legali taxae illius temporis « respondente; et quatenus restitutioni esset « obnoxius, *utrum saltem quinque pro centum « retinere licite valeat,* rescriptum fuit: *Quoad « usuras in genere, consulat decreta iam lata. « Quoad excessivitatem fructuum, consulat « R. P. D. Episcopum, qui expendat facti cir- « cumstantias, et praxim illius temporis, quae « vigebat apud viros timoratae conscientiae, et « provideat* ».

XI. – Cum demum elapso anno 1871 ex quodam Italiae loco quaesitum fuerit: *1. Se sia lecito, oggi, eziandio agli ecclesiastici, di collocare il danaro col frutto moderato, come permetteva la legge precedentemente sotto il legittimo governo, del cinque per cento. – 2. Se oggi sieno da inquietarsi quei luoghi pii, monache e monasteri, che ricevono il frutto del loro capitale del sei per cento, stantechè oggi si dà e si riceve nell' andamento comune.*

S. Congr. S. O. sub die 28 Febr. 1872 respondit ad utrumque: « *Iuxta responsiones alias datas, dummodo sint parati stare mandatis S. Sedis, non esse inquietandos* ».

Conclusio: – Haec autem quae sequendo ordinem temporis, hic retulimus, sunt responsa praecipua inter alia plura, quae ad haec ipsa revocantur. Ex quibus colligi potest:

1. Generatim loquendo de lucro ex mutuo, nihil omnino percipi inde posse *vi mutui,* seu immediate et praecise ratione ipsius.

2. Aliquid ultra sortem percipere licitum esse, si forte titulus aliquis extrinsecus, non mutui naturae universim coniunctus et innatus, mutuo accedat.

3. Deficientibus licet aliis quibuslibet titulis, cuiusmodi sunt *lucrum cessans, damnum emergens, atque periculum amittendae sortis, vel assumendi insolitos labores pro sortis recuperatione,* unum quoque legis civilis titulum ceu sufficientem in praxi haberi posse, tum a fidelibus, tum ab eorum confessariis, quibus proinde suos poenitentes hac super re inquietare non licet, donec quaestio haec sub iudice pendeat, nec S. Sedes ipsam explicite definierit.

4. Praxis huius tolerantiam minime extendi posse sive ad cohonestandam usuram quamvis modicam erga pauperes, sive usuram immodicam ac naturalis aequitatis limites excedentem.

5. Denique, quaenam usurae quantitas dicenda sit immodica et excessiva, quaenam iusta ac moderata, universim determinari non posse,

cum hoc dimetiri oporteat in singulis casibus, respectu habito ad omnes et singulas circumstantias locorum, personarum ac temporum.

1394

Circa sacerdotes ad titulum *missionis* ordinatos.

S. C. de Prop. F. *4 Febr 1873.* — Natchez — 1. Se ed in qual modo convenga dichiarare che i sacerdoti ordinati a titolo di *missione,* rendendosi indegni di esercitare il sacro ministero, rimangono privati dello stesso titolo, e che l'Ordinario non è tenuto a provvedere al loro sostentamento.

2. Se in vista del difetto di altri titoli nei luoghi di missione abbia a derogarsi all' articolo dell'Istruzione, nel quale si prescrive che gli Ordinarî debbano costringere quei sacerdoti che rimanessero privi del titolo di missione, a sostituire a questo altro titolo.

3. Se approvare il progetto di dichiarare che i Prelati prima di conferire il titolo di *missione* ai sacerdoti regolari usciti legittimamente dal proprio Ordine, possano sperimentarli per qualche tempo, ammettendoli ad esercitare il sacro ministero nelle loro diocesi.

4. Se dichiarare più esplicitamente che un sacerdote passando per una diocesi, per la quale prestò il giuramento, ad altra, debba prestare in questa un nuovo giuramento, e che non possa ciò fare senza licenza della S. C.

5. Se sia necessaria la licenza della S. C. perchè un sacerdote ordinato a titolo di missione senza che abbia prestato il giuramento, possa da quella per la quale venne ordinato passare ad altra diocesi.

6. Se convenga limitarsi a comunicare le risoluzioni di questi dubbi al solo Vescovo ricorrente, ovvero debbano le medesime comunicarsi a tutti i Prelati dipendenti dalla S. C.

R. Ad 1. In casu, prout exponitur, praevia declaratione eiusmodi sacerdoti ab Episcopo facienda, et quamdiu praedictus sacerdos in sua prava vivendi consuetudine perseveret, nullum exhibens sincerae resipiscentiae signum, Episcopum non teneri ad sustentationem illi praebendam. Seiunctim autem a resolutione dubiorum, per epistolam significetur Ordinario (eidem Episcopo) ut ad dictam declarationem non deveniat, nisi postquam paternis ac repetitis monitis eiusmodi sacerdotem ad resipiscendum frustra invitaverit, atque de eius criminibus et publica diffamatione probationes certas, etiam extraiudicialiter conquisitas, sibi comparaverit, quas, in casu recursus, exhibere valeat S. Congregationi.

Ad 2. In casu proposito praedictam Instructionis (an. 1871 *V. n. 1369*) dispositionem non habere locum.

Ad 3. S. C. indulget ut Episcopus antequam conferat titulum *missionis* Regularibus a suo Ordine egressis, possit eos mittere ad tempus congruum ad aliquam missionem regendam, experimenti et probationis causa, exceptis apostatis, et iis qui utpote incorrigibiles eiecti fuerunt, quos perpetuae suspensioni obnoxios esse voluit Urbanus VIII decreto edito per S. C. Concilii die 21 Septembris 1624.

Ad 4. Affirmative ad utrumque.

Ad 5. Affirmative.

Ad 6. Affirmative ad 1. partem; Negative ad 2.

1395

An vigeant censurae in Constitutionibus Benedicti XIV circa ritus sinenses et malabaricos praescriptae.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *3 Martii 1873.* (ad Superiorem Semin. Paris. Miss. ad ext.) In S. Congr. S. Officii feria IV, 5 elapsi mensis propositum fuit dubium a D. Tua emissum, an scilicet post Bullam *Apostolicae Sedis* vigeant adhuc censurae praescriptae in duabus Constitutionibus san. me. Benedicti XIV circa ritus sinenses et malabaricos. Porro EE. PP., omnibus diligenter consideratis, responderunt:

Constitutiones Benedicti XIV s. m. super memoratis ritibus sinensibus et malabaricis, annorum 1742 et 1744 *(V. nn. 339 et 347)* editas, omnino vigere, exceptis tantum censuris latae sententiae de quibus nulla fit mentio in Constitutione SSmi D. N. Pii PP. IX, quarto idus Octobris edita, quae incipit *Apostolicae Sedis moderationi;* ideoque ad calcem formulae iuramenti quod a Bened. XIV in eadem Constitutione praescribitur et confirmatur, inter verba: *Poenis per praedictas Constitutiones impositis me subiectum agnosco, et declaro*, inseratur, post vocem *impositis,* hoc additum: *et adhuc vigentibus.* Id Dom. Tuae Emi PP. significandum esse iusserunt.

1396

De privilegio exemptionis quo fruitur Collegium Urbanum de Prop. Fide.

Decr. S. C. de Prop. Fide *12 Martii 1873.* — Quanto studio et benevolentia RR. Pontifices Collegium Urbanum de Propaganda Fide prosequuti fuerint, explorata res est. Inter favores autem, quibus praecellens hoc Institutum auctum fuit, procul dubio eminet amplum exemptionis privilegium. Enim vero f. r. Urbanus VIII munificentissimus eius fundator Apostolicis litteris in forma Brevis sub die 1 augusti 1627 datis, praedictum Collegium ab omni iurisdictione Emi tunc et pro tempore etiam existentis, sui et RR. Pontificum successorum suorum in Urbe Vicarii in spiritualibus Generalis, eximere ac liberare, sub propria protectione illud suscipere, sibique et S. Sedi immediate subiicere voluit. Quod quidem exemplum aemulatus Clemens XI altero Brevi incip. « *Cum sicut accepimus* » diei 18 augusti 1708 eamdem exemptionem confirmare simul et amplificare dignatus est, decernendo idem Colle-

gium, quoscumque illius ministros, alumnos, necnon famulos et alios S. Congregationi de Propaganda Fide quomodolibet inservientes, intra tamen Collegii ipsius ac palatii septa degentes, a parochiali iurisdictione S. Andreae de Fractis perpetuo fore immunes, eosque sic exemptos Rectori vel alteri, qui ad id officii deputaretur, in iis omnibus quae ad animarum curam spectant (excepta dumtaxat administratione sacramenti Matrimonii) penitus et omnino subiiciendo, ita ut cura personarum sic exemptarum ad praedictum Rectorem seu deputandum huiusmodi, tam super administratione omnium aliorum sacramentorum, quam iure sepeliendi in ecclesia praefatae Congregationis Cardinalium, absque ulla quartae vel aliorum iurium parochialium solutione, etiamsi in alia ecclesia sepultura electa fuisset, privative pertinere deberet. In harum dispositionūm applicatione, praesertim ob immutatas quasdam circumstantias nonnulla oborta sunt dubia. Cum vero facultatem interpretandi praedictas Apostolicas litteras et iudicium super his quae memoratam exemptionem respiciunt, Clemens XI a quibuscumque iudicibus, etiam cardinalitia dignitate fulgentibus sustulerit: ad eas controversias aliasque eis affines diluendas Ssm̃i D. N. oraculum consulere visum est. Placuit autem Sanctitati Suae quinque S. R. E. Cardinales, ex eo coetu delectos qui negotiis Propagandae Fidei praesunt, ad accuratum examen earumdem instituendum deputare, ut, eorum auditis sententiis, quid decernendum foret, Apostolica deinde auctoritate declararet. In particulari itaque conventu die 13 Februarii curr. anni 1873 habita, praelaudati Em̃i Patres haec quae sequuntur sancienda censuerunt:

1. Ad formam Brevis Clementis XI nullum ius competere parocho ecclesiae S. Andreae de Fractis pro associatione cadaveris personarum exemptarum a ianuis Collegii et palatii usque ad sepulturae locum, dummodo cadaver deferatur absque solemni pompa et recto tramite a Collegii alumnis tantum.

2. Spectare ad praedictum parochum curam familiarum quae domos collegio adnexas incolunt, habentes ianuam externam ab ingressu Collegii et palatii distinctam, quamvis internam cum eodem collegio seu palatio communicationem retineant.

3. Exemptionem qua Em̃us D. Cardinalis Praefectus et R. P. D. Praesul a Secretis S. Consilii Christiano nomini propagando praepositi fruuntur, minime extendi ad eorum respective consanguineos, affines aut famulos.

4. Rectori Collegii haud opus esse ut iurisdictionem ab Em̃o Urbis Vicario accipiat ad audiendas sacramentales confessiones quoad personas eius parochiali iurisdictioni subiectas.

5. Ecclesiam Collegii habendam esse tamquam ecclesiam publicam.

6. Non posse Rectorem sacramentum Baptismi administrare.

7. Rectorem absque speciali assensu S. Congregationis deputare non posse alium ecclesiasticum virum ad curam animarum in Collegio habitualiter exercendam.

8. Ius exemptionis ita inhaerere Collegio ut idem Collegium quoad administrationem sacramentorum, et custodiam SSm̃ae Eucharistiae in sacello communitatis, illud secum ferat in locum, quicumque ad usum rusticationis stabili modo destinatus fuerit.

9. Supplicandum Ssm̃o ad cautelam ut omissionem Missae, ex decreto diei 20 augusti 1759 diebus festivis in ecclesia Collegii applicandae pro benefactoribus S. Congñis, sanare dignetur.

10. Denique supradictae obligationi, tempore quo Collegium rusticabitur satisfieri per Missam etiam sine cantu.

Has Em̃orum PP. resolutiones SSm̃us D. N. referente me subscripto S. Congñis de Propaganda Fide Secretario, Apostolicae sanctionis robore communivit, non obstantibus supra memoratis Constitutionibus Urbani VIII aliisque contrariis quibuscumque, etiam speciali et individua mentione dignis.

1397

De parvo scapulari SS. Cordis Iesu.

Litt. Ap. Pii PP. IX *28 Martii 1873.* — Vigore rescripti manu nostra exarati sub die XXVIII mensis Octobris anni proxime elapsi 1872, quod exhibitum fuit Secretariae S. Congregationis Indulgentiarum, piis obsecundantes votis Ven. Fr. Pauli Archiepisc. Dublinensis, partialem centum dierum Indulgentiam impertivimus semel in die adipiscendam christifidelibus parvum Sacri Cordis Iesu scapulare, quod inferius describemus, gestantibus, et Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam et *Gloria Patri etc.* recitantibus. Post haec die 22 Martii volventis anni 1873 accesserunt etiam supplicationes Ven. Fr. Ignatii Ep. Ratisbonensis, qui erga sacratissimum Cor Iesu fidelium pietatem excitaturus, pro gestantibus supradictum scapulare aliquam a Nobis Indulgentiam enixe implorabat. Nos ut piis etiam supplicationibus quas Ven. Fr. Ep. Ratisbonensis Nobis porrexit, faveamus, memoratum rescriptum omnino confirmamus, ac, ut infra, indulgere statuimus. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli, Apostolorum eius, auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus qui parvum scapulare laneum albi coloris, imaginem S. Cordis Iesu in medio referens, gestaverint, et corde saltem contrito Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam et *Gloria Patri etc.* quolibet anni die recitaverint, centum dumtaxat dies, semel in die lucrifaciendos, de iniunctis eis seu alias

quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas poenitentiarum relaxationes etiam animabus christifidelium quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicari posse impertimus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque *etc.*

1398

Circa censuras contra ecclesiasticos mercaturam in Indiis exercentes.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *29 Martii 1873.* — Cum Supremae S. Inquisitionis Congregationi dubium fuerit expositum an post Constitutionem *Apostolicae Sedis* editam a SSmo D. N. Pio div. prov. PP. IX quarto idus Octobris 1869 adhuc vigeant censurae *latae sententiae* contra ecclesiasticos et missionarios mercaturae in Indiis Orientalibus operam dantes, in Constitutionibus Urbani VIII *Ex debito* die 22 Februarii 1633, et Clem. IX *Sollicitudo* die 17 Iunii 1669 editis comminatae, EE. PP. Inquisitores generales in Congregatione habita Fer. IV 4 Decembris 1872 cum considerassent reservationem aut exceptionem factam ad paragraphum *Quae vero censurae* praedictae Constitutionis posse quaestionibus ansam praebere, censuerunt supplicandum eidem SSmo Domino Nostro ut declarare dignaretur Constitutiones Summorum Pontificum Urbani VIII et Clementis IX superius memoratas adhuc vigere, et declarationem notificandam esse ab hac S. C. per litteras circulares, prout tenore praesentium fit, missionariis quibuslibet in Indiis Orientalibus et Americae existentibus. Porro Sanctitas Sua eidem sententiae in omnibus adnuendum censuit.

1399

Circa testes et probationes de statu libero nupturiensium.

S. C. S. Off. *2 Aprilis 1873.* — Constantinop. — 1. (1) Gli acattolici sono da reputarsi testimonî idonei, e possono essere ammessi a deporre sullo stato libero di quelli che vogliono contrarre matrimonio, specialmente quando non si trovano cattolici? E *quatenus affirmative* potrebbesi con costoro prescindere dal giuramento?

2. La quinta interrogazione da farsi al testimone è *an sibi pro hoc testimonio ferendo fuerit aliquid datum, promissum etc.* Questa interrogazione si potrebbe omettere quando il testimonio è persona distinta o pel suo carattere, come i sacerdoti, o per la carica che sostiene, come p. e. gl'interpreti delle legazioni ed altri impiegati?

3. Nella settima interrogazione si dice *si responderit* (il testimonio) *esse extraneos* (i contraenti) *supersedeatur in licentia contrahendi donec per litteras Ordinarii ipsorum contrahere volentium doceatur de eorum statu libero.* L' esperienza ci ha dimostrato che è impossibile avere detti certificati dai Vescovi che trovansi nell'impero russo, e più particolarmente da quelli della Polonia.

È ugualmente noto che gli scismatici orientali non rilasciano mai attestati di stato libero in favore di quelle persone, le quali appartenendo alla loro comunione vogliono nientedimeno unirsi in matrimonio con un cattolico innanzi alla Chiesa cattolica. Come deve diportarsi la Cancelleria del Vicariato Apostolico sì nel primo caso che nel secondo?

4. Si domanda di più qual caso si deve fare dei certificati di stato libero rilasciati dall'autorità civile.

Che se in generale i certificati dell'autorità civile si devono respingere, si potrebbe fare una eccezione pei protestanti, pei quali la rispettiva Cancelleria è la sola competente autorità in simili casi?

5. Per ultimo persone degnissime di fede anche ecclesiastiche assicurano che in Francia è moralmente impossibile che un matrimonio si celebri in Chiesa, se prima non abbia avuto luogo il matrimonio civile innanzi al *maire* del luogo. Pei francesi adunque basterebbe l' attestato del *maire,* oppure si richiederebbe ugualmente quello dell'autorità ecclesiastica?

6. Proposto al S. Off. il dubbio: *An requiratur dicta attestatio (Ordinarii loci) pro illis exteris qui unicam vel plures duxerunt; et e contra si mortuae fuerint in loco ubi iterum matrimonium contrahere desiderant, ac amplius post mortem a dicto loco non discesserunt.* La S. C. rispose: *Requiritur pariter.* Si domanda se ciò debba intendersi del solo caso che si dubitasse se la morta o il morto fosse legittimo coniuge del superstite, ovvero anche quando consti tale legittimità.

R. Ad 1. Quoad primam dubii partem, quatenus constet acatholicos testes, de quibus in singulis casibus agitur, esse fide dignos, nihil obstare quominus eorum testimonium recipiatur. — Ad secundam partem, generatim loquendo non expedire.

Ad 2. Generatim loquendo, negative, et ad mentem. Mens est quod si attenta conspicua qualitate et honestate testis prudenter timeatur ne ipse ex huiusmodi interrogatione offensionem accipiat, posse idem interrogatorium omitti.

Ad 3. et 4. cumulative: Curandum est ut habeantur documenta prout de iure, et quatenus ea obtineri nequeant, supplendum eo meliori modo quo fieri potest, habita ratione instructionis anni 1869 *(V. n. 1342)* R. P. D. Vicario Apostolico transmittendae. Ceterum generatim vitanda esse matrimonia exterorum qui sint

(1) Haec dubia respiciunt praescriptiones S. C. S. Officii in decr. 21 Aug. 1670 (*V. n. 172*).

destituti requisitis documentis. In iis vero casibus urgentioribus, in quibus vetari sine periculo haud possit, quin matrimonium ineant, qui ab eius adeptione repulsi turpissimis vitiis non sine publica offensione sordescere, et quod ipsis imminet aeternae salutis amittendae periculum in dies augere pergerent, dummodo constet de domicilio alterutrius sponsi, et factis interrogatoriis iuxta formulam (de qua in expositis dubiis), supplicandum SSm̃o pro gratia remittenda prudenti arbitrio et conscientiae eiusdem R. P. D. Vicarii Apostolici ut praefati sponsi admitti possint ad iuramentum suppletorium, idque ad quinquennium, durantibus circumstantiis.

Ad 5. Ad 1. partem, negative; ad 2. partem, affirmative.

Ad 6. Affirmative.

Factaque de praemissis fideli relatione Sanctissimo D. N. in ordinaria audientia eiusdem diei ac feriae ab Assessore S. Off., Sanctitas Sua resolutiones supra relatas approbare, ac facultatem, de qua in resp. ad 3 et 4 dubium, impertiri dignata est.

1400

tterae commdatitiae a cles peregrinis ino exigen-

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *20 Aprilis 1873.* — Prudenti saluberrimoque consilio ab antiquis temporibus constitutum fuit ut clerici, praesertim vero sacerdotes, vagi et ignoti temere ab Episcopis non reciperentur: bene vero vitae et conversationis, nec non ministerii alibi peracti probatio perspicua ab iis exigeretur. Nam quia tales clerici nulla testimonii fide commendati solent esse suspecti; ac saepe criminosi, vel alias irregulares, fugitivi, vel in exilium missi dignoscuntur, oportet ad malitias hominum praecavendas, fraudesque vitandas diligenter circa ipsos inquirere antequam illis Sacrificii celebratio ac sacramentorum ministratio permittatur. Hinc sapientissime a Concilio Tridentino *sess. 23, c. 16 de Reform.* decretum est ut « Nullus clericus peregrinus sine commendatitiis sui Ordinarii « litteris ab ullo Episcopo ad divina celebranda « ac sacramenta ministranda admittatur ». Quam PP. Tridentinorum constitutionem ad hanc usque diem diligenter observari per totum orbem Apostolica Sedes constanter curavit. Quare etiam in recentioribus Conciliis, praesertim Baltimorensibus, providae cautiones eadem super re determinatae fuerunt.

Graviter itaque tulit Sacra Congregatio de Propaganda Fide quod non semel ad eius aures pervenit, quandoque in Ecclesiis Missionum contingere ut facile in dioeceses recipiantur presbyteri et clerici quin litteras commendatitias praedictas afferant, immo et sine iisdem ab una Ecclesia discedant et in aliam transmeare audeant. Quo factum est ut nonnulli sacerdotes potius scandalo quam exemplo fidelibus quandoque fuerint ac non in aedificationem bene vero in destructionem.

Quapropter ne similibus damnis via in posterum pateat, omnino mandat S. Congregatio omnibus Episcopis in locis Missionum degentibus, nec non Vicariis ac Praefectis Apostolicis ut omni tergiversatione seposita, litteras commendatitias suorum Episcoporum a clericis et sacerdotibus peregrinis exigant; qui vero iis careant nullimode recipiantur.

1401

S. C. S. Off. *23 Apr. 1873.* — S. Bonifacii — Come regolarsi qualora un ascritto alla setta dei franco-massoni ricusi di ripudiarla, e si unisca in matrimonio con una cattolica? Può benedirsi un tal matrimonio? Circa matrimonia massonum.

R. Si dia il decreto emanato già per consimile caso il 28 Giugno 1865, che è del tenore seguente: « Quoad matrimonia in quibus « una contrahentium pars clandestinis aggre- « gationibus per pontificias Constitutiones da- « mnatis adhaeret, dummodo absit scandalum, « Ordinarius, habita circumstantiarum ratione « pro casibus particularibus, ea decernat quae « magis expedire iudicaverit, excluso tamen « omni ecclesiastico ritu ».

1402

S. Rit. C. *14 Iunii 1873.* — Agrigentina — In altari ubi publice exponitur SSm̃um Sacramentum sive in pyxide sive in ostensorio, Missae de *Requiem*, tempore qua expositio perdurat, omnino prohibentur. De Missis defunctorum in altari ubi exponitur SS. Sacramentum.

1403

S. R. C. *14 Iunii 1873.* — Policastren. — Num in administratione sacram. Confirmationis Episcopus possit, sicut in Policastrensi dioecesi decessor facere consueverat, ministri et patrini partes uno eodemque tempore sustinere, dextera scilicet manu frontem confirmandi sacro Chrismate signare ut minister, ac sinistra confirmandum ipsum tenere ut patrinus. De Episcopo in Confirmatione ministro simul et patrino.

R. Episcopus confirmans in casu officium patrini gerat per procuratorem.

1404

S. C. S. Officii *18 Iunii 1873.* — Nel Vicariato di Agra se accade nei matrimonî misti che la prole venga battezzata nel protestantesimo, contro le promesse fatte nella celebrazione delle nozze, molti missionarî ricusano dare la benedizione *post partum* alla madre cattolica, sebbene non abbia consentito a tal fatto. Circa benedictionem *post partum* si proles fuerit apud haereticos baptizata.

R. Non esse denegandam benedictionem post partum mulieri petenti, pro eo quod eius proles ex legitimo matrimonio mixto baptizata fuerit apud haereticos, nisi constet ipsam consensisse, aut pro viribus non obstitisse.

1405

Circa facultatem dispensandi in foro interno super impedimento occulto affinitatis.

S. Poenit. Ap. *30 Iulii 1873.* — Facultas dispensandi pro foro conscientiae tantum in matrimoniis contrahendis super impedimento occulto affinitatis ex copula illicita, quando omnia parata sunt ad nuptias, et deest tempus recurrendi ad Ap. Sedem, valide et licite exerceri etiamsi praedictum impedimentum multiplex sit.

1406

De Vicariis Capitularibus.

Constit. Pii PP. IX *28 Aug. 1873.* — § 1. Romanus Pontifex, pro munere sibi divinitus collato regendi ac gubernandi universam Christi Ecclesiam, non solum SS. Canonum observantiam urgere, sed etiam illorum certum et authenticum sensum declarare satagit, si quando quidpiam dubitationis in aliquo occurrat, ne diversis interpretationibus materia praebeatur, atque inde ecclesiasticae disciplinae unitas rumpatur, cum magno ecclesiastici regiminis detrimento.

§ 2. Sane, iuxta antiquam Ecclesiae disciplinam, sede episcopali vacante, dioecesis administratio ad Capitulum cathedralis ecclesiae devolvitur, quod olim per se ipsum dioecesim toto tempore, quo sedes vacabat, administrare poterat, vel uni aut pluribus dioecesim administrandam committere, libera eidem relicta potestate deputatos eligendi, eisque delegatam iurisdictionem, sive quoad usum, sive quoad tempus, arctandi et constringendi.

§ 3. At vero Concilii Tridentini Patres animadvertentes gravissima, quae passim oriebantur, incommoda ex administratione viduatae ecclesiae coetui personarum diversi fere ingenii concredita, ad ea vitanda, sapienter decreverunt, ut *Capitulum, sede vacante, officialem seu Vicarium, infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in iure canonico sit doctor, vel licentiatus, vel alias quantum fieri poterit idoneus. Si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiusmodi devolvatur, et si ecclesia ipsa metropolitana fuerit aut exempta, Capitulumque, ut praefertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex suffraganeis in metropolitana, et propinquior Episcopus in exempta, Vicarium possit constituere.* (Sess. 24, cap. 16 de reform.).

Vicarii Capitularis iurisdictio.

§ 4. Huiusmodi vero decretum varie interpretati sunt privati canonicarum rerum scriptores. Quidam enim censuerunt posse Capitulum in constituendo Vicario aliquam iurisdictionis partem sibi reservare; alii putaverunt fas esse Capitulo ad certum tempus Vicarium deputare; nec defuerunt qui arbitrati sunt, licere Capitulo Vicarium pro arbitrio removere et alium substituere.

§ 5. Recensitae scriptorum sententiae a nonnullis Capitulis libenter exceptae sunt: quo factum est ut in hac re tam magni momenti disciplinae uniformitas deficeret, et tridentinum decretum optatum finem plene non attingeret. Quamvis autem Sacrae Urbis Cangregationes has sententias suis responsis, in casibus occurrentibus, pluries reprobaverint, ita ut ex earum responsis manifeste appareat, quae fuerit mens Patrum Tridentinorum in edendo decreto superius relato; attamen cum nondum omnia ubique ad eam mentem exigi videamus, ad submovendam prorsus quamlibet dubitationis causam vel obtentum, iisdem responsis et declarationibus Apostolicae auctoritatis robur adiiciendum censemus. Quocirca motu proprio, ac certa scientia et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine declaramus et decernimus: totam ordinariam Episcopi iurisdictionem, quae vacua sede episcopali ad Capitulum venerat, ad Vicarium ab ipso rite constitutum omnino transire; nec ullam huius iurisdictionis partem posse Capitulum sibi reservare, neque posse ad certum et definitum tempus Vicarium constituere multoque minus removere, sed eum in officio permanere quousque novus Episcopus Litteras Apostolicas de collato sibi episcopatu Capitulo, iuxta Bonifacii VIII praedecessoris nostri constitutionem (1), vel Capitulo deficiente, ei exhibuerit, qui, ad normam SS. Canonum, vel ex speciali S. Sedis dispositione, vacantem dioecesim administrat, vel eiusdem administratorem seu Vicarium deputat.

§ 6. Quamobrem pro nullis habendae sunt limitationes, seu quoad iurisdictionem, seu quoad tempus, adiectae a Capitulo electioni Vicarii Capitularis, qui idcirco, iis non obstantibus, officium semel sibi rite collatum toto tempore, quo sedes episcopalis vacua fuerit, totamque ordinariam iurisdictionem episcopalem libere et valide exercere perget, donec novus Episcopus apostolicas canonicae suae institutionis litteras, ut diximus, exhibeat.

Dioecesis administrationem a Vicario Capitulari ad alium transferre nequ[it] Capitulum.

§ 7. Hac autem occasione declaramus etiam, et decernimus ea, quae a Gregorio X decessore nostro in Concilio Lugdunensi 2° de electis a Capitulis constituta sunt (2), comprehendere etiam nominatos et praesentatos a supremis publicarum rerum moderatoribus, sive Imperatores sint, sive Reges, sive Duces vel Praesi-

(1) Extravag. *Iniunctae* de electione, inter comm.

(2) Cap. *Avaritiae* de elect. in 6.

des, et quomodocumque nuncupentur, qui, ex S. Sedis concessione seu privilegio, iure gaudent nominandi et praesentandi ad sedes episcopales in suis respectivis ditionibus vacantes; abolentes idcirco, cassantes, et penitus annullantes usum, seu potius abusum, sub quovis titulo vel praetenso et asserto privilegio, quaesito colore et quacumque causa, licet speciali et expressa mentione digna, in quibusdam regnis seu regionibus praesertim longinquis invectum, quo Capitulum ecclesiae cathedralis vacantis, obsequens invitationi seu mandato, licet verbis deprecatoriis concepto, supremae civilis potestatis, concedere et transferre praesumit, ac de facto concedit et transfert, in nominatum et praesentatum ad eamdem ecclesiam illius curam, regimen, et administrationem, eamque nominatus et praesentatus sub nomine provisoris, Vicarii Generalis aliove nomine gerendam suscipit ante exhibitionem litterarum apostolicarum, uti superius dictum est, de more faciendam, remoto proinde Vicario Capitulari, qui ex iuris dispositione toto tempore vacationis ecclesiae eam administrare ac regere debet. Confirmantes autem alia etiam decessorum nostrorum, et praesertim sa. memor. Pii VII, decreta et dispositiones, declaramus et decernimus, ut, si interea Vicarius Capitularis decesserit, aut sponte sua muneri renuntiaverit, aut ex alia causa officium ipsum legitime vacaverit, tunc Capitulum, vel, Capitulo deficiente, qui potestatem habet deputandi vacantis ecclesiae administratorem seu Vicarium, novum quidem Vicarium vel administratorem eligat, nunquam vero electum in Episcopum a Capitulis aut a laica potestate nominatum seu praesentatum ad dictam ecclesiam vacantem, cuius electionem ac deputationem, si eam Capitulum vel alius, uti supra, peragere praesumpserit, cassamus, annullamus et omnino irritam declaramus.

§ 8. Confidimus autem, dignitates et canonicos cathedralium ecclesiarum vacantium, ac illos qui, deficientibus Capitulis, Vicarios deputant aut vacantes ecclesias legitime administrant, plene exequuturos quae hisce nostris litteris declarata et decreta sunt; ubi vero, quod Deus avertat, ea exequi detrectaverint, ac concedere et transferre in nominatum ad eamdem ecclesiam eius curam, regimen et administrationem sub quovis titulo, nomine, quaesito colore ausi fuerint, praeter nullitatem iam decretam praedictae concessionis et translationis, praefatos canonicos ac dignitates excommunicationis maioris, nec non privationis fructuum ecclesiasticorum beneficiorum quorumcumque, aliorumque reddituum ecclesiasticorum per eos respective obtentorum, similiter eo ipso incurrendis poenis innodamus, et innodatos fore decernimus et declaramus; ipsarumque poenarum absolutionem seu relaxationem nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti dumtaxat specialiter reservamus.

§ 9. In easdem poenas pariter reservatas ipso facto incurrunt nominati et praesentati ad vacantes ecclesias, qui earum curam, regimen et administrationem suscipere audent ex concessione a dignitatibus et canonicis aliisque, de quibus supra, in eos peracta, nec non ii, qui in praemissis paruerint, vel auxilium, consilium aut favorem praestiterint, cuiuscumque status, conditionis, praeeminentiae et dignitatis fuerint.

§ 10. Praeterea nominatos et praesentatos iure, quod eis per nominationem et praesentationem forte quaesitum fuerit, decernimus eo ipso privatos.

§ 11. Si vero aliqui ex praedictis episcopali charactere sint insigniti, in poenam suspensionis ab exercitio pontificalium et interdicti ab ingressu ecclesiae ipso facto, absque ulla declaratione, incidunt, S. Sedi pariter reservatam.

§ 12. Insuper quaecumque a sic nominatis et praesentatis in administrationem vacantium ecclesiarum intrusis fiant, mandentur, decernantur et ordinentur, cum omnibus et singulis inde quovis modo sequutis et quomodocumque sequuturis, omnino nulla, invalida, inania, irrita, et a non habentibus potestatem damnabiliter attentata et de facto praesumpta, nulliusque valoris, momenti et efficaciae esse et perpetuo fore tenore praesentium declaramus et decernimus, illaque damnamus et reprobamus. — Haec volumus, statuimus ac mandamus *etc.*

1407

S. C. SS. Rit. 27 *Septembris* 1873. — Erien. — 1. In Ordinatione Ostiarii, Pontificale praescribit ut Archidiaconus tradat ordinatis funes campanarum, faciens eos pulsare campanas. Quaeritur an insistatur pluralitati campanarum, an sufficiat una campana ubi plures non habentur? Circa ritus Ordinationis ostiarii, lectoris, subdiaconi et diaconi.

2. Aliquae ecclesiae, ut cathedralis mea, non habent turrim coniunctam cum ipsa ecclesia, sed pluribus passibus ab ea distantem. Quaeritur an Ostiarii neo-ordinati debeant egredi extra ecclesiam, et per apertum pergere ad turrim, campanas ibi appensas pulsaturi, an vero sufficiat quassare tintinnabula altaris ad fores ecclesiae.

3. Quid agendum sit, si nulla campana adsit in casu praedictae Ordinationis? Sufficientne tintinnabula?

4. In Ordinatione Lectoris, iniungit Pontificale ut Pontifex tradat omnibus codicem de quo sunt lecturi. Quaeritur quid per codicem intelligatur, utrum volumen Sacrae Scripturae, an Missale, an Rituale.

5. In eadem Lectoris Ordinatione, cohortatio Pontificis (paulo ab initio) continet haec verba: *Lectorem siquidem oportet legere ea quae* (vel *ei qui*) *praedicat*. Quaeritur an etiam particula *vel*, rubro colore descripta, et subiuncta duo verba *ei qui* sint pronuntianda?

6. In Ordinatione Subdiaconi praescribitur ut ordinando tradatur liber Epistolarum, et in Ordinatione Diaconi ut tradatur liber Evangeliorum. Quaeritur utrum volumen Sacrae Scripturae vel Missale locum dictorum librorum supplere possint, ubi eiusmodi liber Epistolarum vel Evangeliorum non habetur.

R. Ad 1. Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam.

Ad 2. Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. In casu, codicem esse Missale, Breviarium, vel volumen Sacrae Scripturae.

Ad 5. Episcopum dicere posse in casu, vel *Lectorem siquidem oportet legere ea quae praedicat*, vel *Lectorem siquidem oportet legere ei qui praedicat*.

Ad 6. In Ordinatione Diaconi vel Subdiaconi eis tradi posse Missale.

1408

De administranda Confirmatione multitudini puerorum cum duobus patrinis.

Litt. S. C. S. Officii *26 Novembr. 1873*. — Nel prendersi ad esame dagli Emi Inquisitori Generali il quesito di Monsig. Vescovo (di Burlington) sulle Cresime (1), hanno dovuto convincersi che le difficoltà elevate dal proponente riflettono tutte al caso pratico, cioè all'imbarazzo derivante da mancanza di assistenti a poter conoscere con certezza quale dei due patrini designati contragga la cognizione spirituale col cresimando. E quantunque rilevassero che Monsig. Vescovo stesso o con un metodo o con l'altro pratico avrebbe potuto provvedere all'inconveniente, pur tuttavia non hanno i prelodati Emi incontrato difficoltà da suggerire al medesimo il seguente partito, cioè quello di disporre in chiesa i cresimandi per sessione, attribuendo a ciascuna uno dei due patrini come pei maschi, così per le femmine. Ogni sessione si schiererebbe in chiesa a seconda della capienza in due ali *hinc inde* con un numero determinato di cresimandi, puta di 50, 60 ed anche più; e prima dell'azione sacramentale il Vescovo o da sè o per mezzo di qualche sacerdote assistente dovrebbe rendere avvertiti gli astanti che per quella sessione il patrino dei cresimandi è Tizio, la matrina è Caia, i quali esclusivamente debboro toccare la spalla del cresimando. Per la seconda sessione da disporsi collo stesso metodo dovrebbe annunziarsi che il patrino è Caio, la matrina Sempronia, e così alternativamente, per le altre sessioni quante ne occorrono ad esaurire il numero dei cresimandi. A questa operazione basterebbe l'assistenza di un solo individuo che in difetto di ecclesiastici, potrebbe essere anche un laico probo, il quale, a seconda che ritira il biglietto del parroco dal genitore del cresimando, dovrebbe solamente notare in ciascuno di essi il nome del patrino designato in ciascuna sessione. O questo, od altro metodo valevole a stabilire un ordine potrà senza meno provvedere al temuto inconveniente.

Quello però su cui vuole il S. Consesso che sia richiamata l'attenzione di Monsig. Vescovo, si è che l'uso dei due patrini per tutti i cresimandi di cui si fa parola nel Concilio di Baltimora non potrebbe adottarsi in prassi come regola generale, ma solamente può tollerarsi nei casi di precisa necessità giudicata tale dal prudente arbitrio del Vescovo, come apparisce dallo stesso Concilio, e più chiaramente dalla rubrica del Pontificale Romano e dai decreti della S. Sede emanati in proposito. Cosicchè dovrà esser egli avvertito che potendosi avere comodamente un patrino per ciascuno o per ogni due cresimandi, non dovrà permettere che due soli patrini facciano le veci per tutti.

1409

Circa facultatem Praelatorum Regularium absolvendi a censuris.

S. Poenitentiaria Ap. *5 Dec. 1873* — An Praelati Regulares post Constitutionem *Apostolicae Sedis* iisdem privilegiis gaudeant quibus antea, id est possint nec ne suos subditos absolvere a casibus papalibus in dicta Constitutione simpliciter reservatis.

R. Negative, salvis illis facultatibus quae promanant ex rescriptis particularibus ad tempus concessis.

1410

De acatholicorum adsistentia nuptiis et funeribus catholicorum, et vice versa.

S. C. S. Off. *14 Ian. 1874*. — Columbi — 1. An invitari possint haeretici, schismatici nec non infideles ad nuptias inter catholicos, vel mixtas quae licite contrahuntur.

2. Possuntne catholici interesse quovis modo nuptiis haereticorum, schismaticorum, et infi-

(1) En quaesitum: « Quomodo se gerere debent « duo saltem patrini qui pro pueris, et duae saltem « matrinae quae pro puellis sunt adhibendae in administratione sacramenti Confirmationis, tempore quo « Episcopus confirmandorum frontem inungit? (Conc. « Baltim. n. 253). Difficultas in eo est quod propter magnum confirmandorum numerum, et absentiam cle« ricorum, vel aliarum personarum qui Pastorem pos« sunt adiuvare, impossibile sit res ita ordinare, ut « unus e patrinis tales designatos pueros tangat, et alter « alios designatos; unde cognosci non poterit qui sint « qui intra se cognationem spiritualem contraxerunt ».

delium; vel etiam iis nuptiis quae illicite contrahuntur, valide aut invalide, ab uno ex istis cum parte catholica.

3. Quibus cautelis et conditionibus tolerari potest quod catholici adsint heterodoxorum funeribus?

4. An haeretici, schismatici et infideles invitari admittique possint ad catholicorum funera.

R. Ad 1. Tolerari posse, accedente rationabili causa, et dummodo nulla interveniat communicatio in sacris, et scandalum non sit pertimescendum.

R. Ad 2. De regula, Negative: Tolerari tamen posse ut catholici huiusmodi nuptiis civilis officii causa tantum adsint, semoto scandalo, et quovis perversionis periculo, et ecclesiasticae auctoritatis contemptu.

Ad 3. Dandum responsum sicut responsum fuit ad 5. dubium Vicarii Ap. Kentuchiensi sub fer. IV die 14 Ian. 1818. *(V. n. 727).* additis tamen post verbum *quibuscumque* eiusdem responsi quae sequuntur: *et non agatur de exequiis mere civilibus, a quibus ad incredulitatis ostentationem, et in religionis contemptum, quilibet sacer ritus et minister consulto excluditur.*

Ad 4. Satis provisum per responsum redditum fer. V. 10 Maii 1753. *(V. n. 389).* Vicario Ap. per epistolam significetur: 1. Improbandos esse et, uti par est, prudenter adhibitis etiam ecclesiasticis censuris, reprehendendos esse fautores et promotores mixtarum nuptiarum, quae spretis, vel insuper habitis cautionibus, absque Apostolica dispensatione contrahuntur. — 2. Urgendum ne haeretici, aut infideles, in cadaverum fidelium humatione, cum catholicis et praesertim clericis quoquo modo se immisceant.

1411

[...] denuo con[...]nda ecclesia [...] frons de[...]a, et altare [...]s amotum.

S. R. C. *20 Febr. 1874.* — MARIANOPOL. — Hodiernus parochus ecclesiae a Nativitate Deiparae.... exposuit quod praedicta parochialis ecclesia una cum altari maiori rite fuerit consecrata die 18 Nov. 1841. Duodecim vero post annos frons ecclesiae ruinam minitans destructa et renovata fuit. Frons vero ipsa vix duodecimam partem totius ecclesiae constituebat. Altare quoque maius fuit ab antiquo loco amotum, sed paucis pedibus. His positis insequentia dubia pro opportuna solutione proposuit:

1. An ecclesia ob demolitionem suae frontis consecrationem amiserit ita ut ea consecrari debeat, an potius nova unius altaris maioris consecratio sit peragenda.

2. An praedictum altare consecrari debeat si ecclesia est consecrata.

R. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad 2. Provisum in 1.

1412

Circa censuram ob contractum matrimonium ante ministrum haereticum.

S. C. S. Off. *17 Martii 1874.* — In seguito di una communicazione fatta dall' Emo Penitenziere Maggiore per ordine del S. Padre di doversi prendere nuovamente ad esame da questa Suprema l'articolo, se cioè nei rescritti per dispensa dall' impedimento di mista religione dovesse omettersi o conservarsi nella formola l'assoluzione dalle censure quando trattasi di matrimonio contratto già innanzi al ministro eretico o scismatico *uti sacris addicto,* gli Emi PP. nel Decembre del decorso anno risolvettero che fino a tanto che non sia l'articolo risoluto, abbia a conservarsi nella formola l' assoluzione della censura; con che rimane paralizzata fino a nuove disposizioni la risoluzione presa in antecedenza (1).

In quanto poi alla riserva della detta censura essa è attribuita in fatto alla S. Sede, osservandosi che, anche quando si danno le facoltà abituali ai Vescovi di dispensare nei matrimonî misti, si pone sempre la clausula *praevia semper absolutione a censuris, et impositis poenitentiis salutaribus, si matrimonium contractum fuerit coram ministro haeretico,* il che importa delegazione ad assolvere.

1413

De benedictione fontis baptismalis bis in anno peragenda.

S. R. C. *13 Apr. 1874.* — S. HIPPOLYTI — Rmus D. hodiernus Episcopus Sancti Hippolyti Sacrae Rituum Congregationi exposuit quod in nonnullis suae dioeceseos parochialibus ecclesiis quarum populus non est numerosus ex longo iam tempore invaluerit mos, ut aqua baptismalis tantummodo in Sabbato Sancto Paschatis benedicatur, et pro toto anno reservetur; benedictio autem aquae baptismalis in Vigilia Pentecostes omittatur. Ad monitionem a Decano factam, parochi isti non solum antiquissimam consuetudinem invocarunt, sed etiam ad Ritualis Romani Rubricam provocarunt, quae habet: « Aqua vero solemnis Baptismi sit eo anno benedicta, in Sabbato Sancto Paschatis vel Sabbato Pentecostes »; unde inferebant sufficere ut vel Sabbato maioris Heb-

(1) In fer. III, loco IV, 4 Apr. 1871 ad dub. « Se « sia regolare la prassi tenuta sin qui nei rescritti di « dispensa nei casi in cui siasi contratto il matrimonio « avanti il magistrato civile o il ministro protestante, « di assolvere le parti contraenti dalle censure incorse » a S. C. S. Officii responsum fuerat: *Omittendam esse absolutionem a censuris.*

domadae vel in Vigilia Pentecostes fiat benedictio aquae baptismalis, nec oportere ex Rubricae mandato eamdem fieri utroque Sabbato.

Quapropter supradictus orator ab eadem Sacra Congregatione humillime exquisivit: Num consuetudo isthaec tolerari queat benedicendi aquam baptismalem in istis parochiis dumtaxat semel per annum, Sabbato videlicet Sancto Paschatis?

Et Sacra Congregatio, re mature perpensa, iuxta alias decreta, ac praesertim in una Lucana diei 12 Aprilis 1755, et in una Urbevetana diei 7 Decembris 1844, rescribendum censuit: « Aquam baptismalem in parochiis esse benedicendam in Sabbatis Paschae et Pentecostes, non obstante quacumque contraria consuetudine, quae omnino eliminari debet ».

1414

An oeconomus curatus possit ad parochialia officia alium delegare.

S. C. Concilii *9 Maii 1874.* — An oeconomus curatus, vacante paroecia, ab Episcopo constitutus in vim dispositionis Concilii Trid. sess. 24, cap. 18, possit alium sacerdotem delegare ad omnia officia, vel ad aliquos tantum actus.

R. Affirmative ad primam partem, nisi obstet voluntas Ordinarii.

1415

De interpellatione coniugis infidelis ante baptismum.

Instr. S. C. S. Officii *3 Iunii 1874* (AD VIC. AP. SUTCHUEN. ORIENT.) — Difficultatibus atque angustiis in quibus saepius A. T. versari exponit, tunc cum urgentibus gravissimis adiunctis compellitur infidelem coniugem interpellare priusquam altera pars iam catechumena Baptismo sanctificetur, ab Emis PP. Inquisitoribus Generalibus mature perpensis, per praesentes Litteras iidem EE. PP. mandarunt tibi responderi: Regulariter servandas esse instructiones hac super re alias latas, praesertim resolutionem ab hac Suprema S. C. feria IV, 13 Aprilis 1859 editam, scilicet: *Interpellationem faciendam esse post baptismum.*

Attamen Emi Cardinales, serio animadversis, quae ab A. T. locorum, temporis ac personarum adiunctis enarrantur, scilicet quod ad catechumenorum ad fidem conversionem aliorumque spiritualem obtinendam salutem, nullum aliud suppetat medium, neque alia pateat via, quam exequendo interpellationem, vel etiam ab ea dispensando, antequam catechumenus cum effectu baptizetur: saluti eorum qui in tam gravi versantur discrimine prospicere cupientes, censuerunt tibi impertiendam esse facultatem qua, iisdem positus in adiunctis atque angustiis, interpellationem exequi permittas ante Baptismum: adeo ut, suscepto Baptismate, et infideli in suo discessu perseverante, pars fidelis licite ac valide ad alia vota transire possit. Itemque PP. EE. indulgendum esse censuerunt, ut A. T., iisdem urgentibus causis, dispensare valeat ab interpellatione ante catechumenorum baptismum, tunc cum pars infidelis absens ignoratur omnino ubi degat, vel ob magnam distantiam nimis incerta ac nimis difficilis evaderet interpellatio. Unde in tali necessitatis casu, ac rarissime, exarato prius processu summario, quo pro omni futuro tempore appareat illa necessitas, concessa dispensatione ab eo qui tali pollet facultate, atque baptizato catechumeno, permittas ut etiam is transire valeat ad alias nuptias cum persona tamen catholica.

Igitur, relatis omnibus supramemoratis SS. D. N. Pio PP. IX, eadem Sanctitas Sua quoad matrimonia hucusque inita, in quibus ante baptismum facta fuit interpellatio, vel ab ea dispensatum absque praevia et expressa S. Sedis facultate, benigne declarare dignata est quod coniuges de quibus agitur non sunt inquietandi. Quoad futurum vero, Sanctitas Sua pariter clementer annuit pro gratia, qua interpellatio fieri valeat ante baptismum, vel ab eadem interpellatione, in gravissimis expositis adiunctis, dispensari pro quindecim casibus.

1416

Circa observanda in Expositione *quadraginta horarum.*

S. R. C. *4 Iunii 1874.* — LISBONEN. — 1. Permittiturne vel saltem toleratur antiqua consuetudo tenendi sacras Imagines detectas in cappella vel altari, stante Expositione quadraginta horarum?

2. Permittiturne vel toleratur consuetudo sermocinandi intra Missarum solemnia, durante eadem expositione?

3. Permittiturne etiam consuetudo omittendi, vel dumtaxat recitandi Missam de Pace die medio?

Circa imagines tempore Passionis tegendas.

4. Permittiturne vel saltem toleratur fieri Processiones tempore Passionis cum Imaginibus detectis?

5. Quid vero faciendum, si adsint aliqua pia legata pro talibus Processionibus faciendis intra praedictum tempus?

R. Ad 1, 2 et 3. Res remittitur prudentiae et arbitrio Emi et Rmi Patriarchae ad tramitem decreti diei 12 Iulii 1749 in Patavina, quod sic se habet: « Instructionem Clementinam extra Urbem non obligare, laudandos tamen qui se illi conformare student, nisi aliud ab Ordinariis locorum statuatur ».

Ad 4. Affirmative.

Ad 5. Provisum in 4.

1417

Circa proclamationes in matrimoniis mixtis.

Ex Litt. S. C. S. Officii *4 Iulii 1874.* — Il dubbio proposto da Mons. Vescovo di Nesqually: *Se*, cioè, *come nei matrimoni misti*

così nei matrimonî tra cattolici ed infedeli siano permessi i banni o proclamazioni è stato risoluto da questi Emi Inquisitori Generali nella Fer. IV 1. corr. col seg. decreto: *Posse fieri proclamationes in matrimoniis de quibus agitur, quatenus Apostolica dispensatione contrahantur; suppressa tamen mentione religionis contrahentium.* È mente però dei prelodati Emi che questa risposta venga accompagnata a Mons. Vescovo con una lettera nella quale gli si dica che potendosi dalla Curia, o da chi per essa, accertare la libertà dello stato dei contraenti, osservando le norme prescritte dalla s. m. di Clemente X colla Istruzione dei 21 Agosto 1670, sarebbe più espediente, almeno in alcuni casi e circostanze, dispensare dai detti banni per evitare il pericolo di ammirazione e scandalo, il che però vuolsi rimesso al di lui prudente arbitrio.

1418

[margin: ...onvocatio- ...apitulorum ...draliu*m* ad ...um.]

S. C. de Prop. Fide – C. Gen. *6 Iulii 1874.* — Angliae — 1. Se i Capitoli cattedrali possano esigere di essere convocati al sinodo con invito speciale firmato dal Metropolitano.

[margin: ... muliebri ... in sacris ...onibus.]

2. Se come proibire i canti delle donne nelle sacre funzioni.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Enixe commendetur Episcopis ut, quantum fieri potest, eradicare satagant huiusmodi abusum.

1419

[margin: ...ca baptis- ...et absolu- ...m masso- ...morti pro- ...um.]

S. C. S. Off. *8 Iulii 1874.* — Stat. Foeder. Americ. Sept. — 1. An parochus sive missionarius ad aegrotum vel morientem, praesertim non baptizatum vel protestantem, vocatus, quem certe scit ad *liberos muratores* pertinere, ac bona fide versari in praedicta secreta societate, possit, sine ulla admonitione quoad relinquendam damnatam societatem, illum baptizare vel absolvere.

2. An missionarius interrogare debeat morientem si solum dubitet de morientis affiliatione ad *liberos muratores.*

3. In utroque casu, si tempus vel morientis status discussionem non permittat, debetne missionarius quaestionem ullam proponere eidem morienti circa societatem secretam *liberorum muratorum?*

R. Ad 1. Generice loquendo, Negative, iuxta decreta iam edita; cum vero iuxta quae habet Albitius, pueri et morituri non abiurent; si agatur de morti proximis, ac materialiter, seu in bona fide, sectis a S. Sede damnatis, adscriptis, et (nisi praevideatur quod specialis admonitio profutura sit) sufficere quod in genere hortentur ut se sincere subiiciant ecclesiae auctoritati, atque mandatis S. Sedis, deinde baptizari atque absolvi possint. Scandalum vero reparetur eo meliori modo quo fieri possit, etiam post obitum.

Ad 2, et 3. Provisum in praecedenti.

1420

S. C. S. Officii *8 Iulii 1874* — Firman. — 1. Qua parte Tridentinae censurae a Piana Constitutione *(Apostolicae Sedis)* confirmatae adhuc vigeant; quod idem est ac quaerere an peccans in materia quam et Constitutio *Apostolicae Sedis,* et Concilium Trid. attingunt, in duplicem incidat excommunicationem, alteram Romano Pontifici specialiter reservatam vi supradictae Constitutionis, alteram simpliciter reservatam vi Concilii Tridentini, et proinde an bonorum ecclesiasticorum usurpatores duplici innodentur excommunicatione.

[margin: Circa censuras tridentinas in Const. *Apostolicae Sedis* confirmatas.]

2. An qui emunt ecclesiastica bona usurpata ab usurpatoribus incidant in excommunicationem speciali modo reservatam in Art. XI Constitutionis Pianae.

3. An saltem incurrant excommunicationem simpliciter Romano Pontifici reservatam a Concilio Trid. Sess. XXII de Reform. cap. XI.

R. Ad 1. Negative, sed subiici censurae speciali modo reservatae Romano Pontifici in Const. *Apostolicae Sedis* Art. 11.

Ad 2. Detur ea pars instructionis datae R. P. D. Episcopo Augustano explicativa (23 Apr. 1873) prout reperitur in § *La S. Penitenzieria* etc. (1).

Ad 3. Provisum in praecedenti.

---

(1) Episcopus Augustanus quaesiverat: « An excommunicationem incurrant qui sine debita licentia « acquirunt bona ecclesiastica a primis emptoribus qui « illa acceperunt a gubernio, sive obtinuerint licentiam « a Sede, sive non ». S. C. S. Officii respondit *Affirmative.* In citata instructione haec habentur: « La « S. Penitenzieria.... farà rilevare che la prima parte « del quesito, in quanto cioè all'incorrersi la scomunica « riservata alla S. Sede da coloro i quali senza la debita « licenza acquistano per contratto i beni ecclesiastici « dai primi compratori che li comprarono dal governo « usurpatore, non poteva essere risoluta in senso di- « verso. Imperocchè prescindendo dall'indagare se in « qualche modo il caso di che trattasi cada sotto la « censura num. XI di quelle *speciali modo* riservate al « Romano Pontefice dalla Costituzione *Apostolicae Se- « dis moderationi,* non può però cader dubbio che esso « sia compreso nella chiara disposizione del *Cap. XI « Sess. 23 de Ref.* del Concilio di Trento, e per con- « seguenza venga colpito dalla censura in detto luogo « inflitta, la quale è in pieno vigore in forza della stessa « menzionata Costituzione che col § *Praeter hos* vuole « conservate tutte le scomuniche imposte dallo stesso « Concilio, e sono egualmente al Romano Pontefice « riservate ».

1421

De adhibito in Ordinatione chrismate loco olei catechumenorum.

S. C. S. Officii 22 *Iulii 1874.* — Magister caeremoniarum cuiusdam Episcopi in Ordinatione duorum presbyterorum, loco olei catechumenorum, oleum sancti chrismatis ordinanti Episcopo obtulit adhibendum, et hoc omnino praeter voluntatem et intentionem. Re cognita, auctores de sacris ritibus tractantes consuluit, qui omnes unctionem renovandam esse praescribunt. Ast quum hoc absque valde notabili admiratione et veluti quodam scandalo fieri non posset, dictus caeremoniarum magister ad supremum S. Officii tribunal recurrit postulans ut ipsum iudicet an revera unctio foret repetenda, an potius sine dictae unctionis iteratione tutus in conscientia et absque animi anxietate esse possit.

R. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

1422

Circa Missarum eleemosynas quae pars sunt congruae parochialis.

S. C. Concilii 25 *Iulii 1874.* – Archiep. M. – In parochorum reditibus etiam Missarum fundationes, singularum parochiarum propriae, et publicae functiones occasione exequiarum vel benedictionis matrimoniorum peragendae numerantur, quibus pro Missis sive fundatis sive casualibus certa stipendia ordinario maiora parocho assignantur, quae stipendia partem integralem beneficii parochialis constituunt. Quaeritur utrum parochi impediti celebrationem harum Missarum alteri sacerdoti sic tradere debeant ut totum stipendium constitutum pro celebratione talium Missarum solvant, an potius sufficiat ordinarium vel aliquanto maius ab Archiepiscopo statuendum, ita ut quod supersit ab ipsis parochis, quibus Missae eaedem in partem redituum assignatae sunt, tuta conscientia retineri possit.

R. Attento quod eleemosynae Missarum de quibus in precibus, pro parte locum teneant congruae parochialis, licitum esse parocho, si per se satisfacere non possit, Missas alteri sacerdoti committere, attributa eleemosyna ordinaria loci, sive pro Missis lectis sive cantatis.

1423

Circa Missarum eleemosynas.

Decr. S. C. Concilii 25 *Iulii 1874.* — Cum circa eleemosynas Missarum graves quaedam quaestiones S. Sedi propositae fuerint eas SSm̃us D. N. D. Pius divina providentia Papa IX Em̃is ac Rm̃is DD. S. Rom. Ecclesiae Cardinalibus Concilio Tridentino interpretando ac vindicando praepositis expendendas ac resolvendas mandavit. Itaque iniuncto sibi muneri, ea qua par est diligentia et consilii maturitate, iidem Em̃i Patres satisfacere cupientes, infrascripta dubia desuper concinnari voluerunt.

De improbandis eleemosynarum Missarum collectionibus et erogationibus.

1. An turpe mercimonium sapiat, ideoque improbanda, et poenis etiam ecclesiasticis, si opus fuerit, coercenda sit ab Episcopis eorum bibliopolarum vel mercatorum agendi ratio, qui adhibitis publicis invitamentis, et praemiis, vel alio quocumque modo Missarum eleemosynas colligunt, et sacerdotibus, quibus eas celebrandas committunt, non pecuniam sed libros aliasve merces rependunt.

2. An haec agendi ratio ideo cohonestari valeat, vel quia, nulla facta imminutione, tot Missae a memoratis collectoribus celebrandae committantur, quot collectis eleemosynis respondeant, vel quia per eam pauperibus sacerdotibus, eleemosynis Missarum carentibus, subvenitur.

3. An huiusmodi eleemosynarum collectiones et erogationes tunc etiam improbandae et coercendae, ut supra, sint ab Episcopis, quando lucrum, quod ex mercium cum eleemosynis permutatione hauritur, non in proprium colligentium commodum, sed in piarum institutionum, et bonorum operum usum vel incrementum impenditur.

4. An turpi mercimonio concurrant, ideoque improbandi atque etiam coercendi, ut supra, sint ii, qui acceptas a fidelibus vel locis piis eleemosynas Missarum tradunt bibliopolis, mercatoribus, aliisque earum collectoribus, sive recipiant, sive non recipiant quidquam ab iisdem praemii nomine.

5. An turpi mercimonio concurrant, ideoque improbandi et coercendi, ut supra, sint ii, qui a dictis bibliopolis et mercatoribus recipiunt pro Missis celebrandis libros aliasve merces, harum pretio sive imminuto sive integro.

An pro Missis celebratis possint recipi libri vel aliae merces.

6. An illicite agant ii, qui pro Missis celebratis recipiunt stipendii loco libros vel alias merces, seclusa quavis negotiationis, vel turpis lucri specie.

De Missarum eleemosynis quae sanctuariis traduntur.

7. An liceat Episcopis sine speciali S. Sedis venia ex eleemosynis Missarum, quas fideles celebrioribus sanctuariis tradere solent, aliquid detrahere, ut eorum decori et ornamento consulatur, quando praesertim ea propriis redditibus careant.

8. An et quid agendum ab Episcopis, ne in iisdem sanctuariis plures Missarum eleemosynae congerantur, quam quae ibi intra praescriptum seu breve tempus absolvi queant.

Circa Missas quas fideles celebrandas committunt.

9. An et quid agendum ab Episcopis, ut Missae, sive quae singulis sacerdotibus, sive quae ecclesiis et locis piis a fidelibus celebrandae committuntur, accurate et fideliter persolvantur.

Quibus dubiis non semel in propriis comitiis sedulo et accurate perpensis, tandem in Congregatione Generali habita in Palatio Apostolico Vaticano die 25 Iulii 1874, iidem Em̃i Patres in hunc modum respondendum censuerunt, videlicet :

Ad 1. Affirmative.
Ad 2. Negative.
Ad 3. 4. et 5. Affirmative.
Ad 6. Negative.
Ad 7. Negative, nisi de consensu oblatorum.

Ad 8. et 9. Standum Constitutionibus Apostolicis et decretis alias datis (1).

Factaque die 31 Augusti 1874 de his omnibus SSmo D. N... relatione, Sanctitas Sua resolutiones S. Congregationis Apostolica sua auctoritate adprobavit et confirmavit, atque ad Episcopos transmitti iussit, ut ipsi eas intra propriae iurisdictionis limites exequendas, perpetuoque et inviolabiliter servandas curent. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

1424

a loca ad exendas confessiones assia in muliecommunius.

S. C. S. Officii *25 Nov. 1874* — 1. An loca in quibus excipi solent confessiones monialium habenda sint ut loca destinata ad audiendas confessiones, vel ut vera confessionalia.

2. An idem dicendum sit de locis constructis ad formam eorum in quibus excipi solent confessiones monialium claustralium, in quibus excipiuntur confessiones mulierum degentium in locis quae vulgo dicuntur *conservatorii, ritiri.*

3. Quatenus habenda sint ut vera confessionalia, utrum talia censenda sint solum quoad moniales, et alias degentes in praedictis locis, an etiam quoad alias mulieres extraneas.

R. Ad tria dubia prout exponuntur: Affirmative.

1425

rca ieiunium Missae celeione.

S. C. S. Officii *2 Decembris 1874.* — Vallisprat. — Se per ragione di scandalo o di ammirazione si possa giammai celebrare la seconda Messa dopo la prima quando già è stato infranto il digiuno.

R. Negative.

1426

rca sacramenm baptizanrum confesnem.

S. C. S. Off. *2 Dec. 1874.* — An catechumeni confiteri possint sacramentaliter antequam baptizentur sive absolute sive conditionaliter.

R. Quoad confessionem ante baptismum absolute conferendum, *negative;* quod si nihilominus catechumenus velit sese confiteri, instruatur id nullatenus haberi posse sub ratione sacramenti, cum nequeat absolutio impertiri, nec teneri missionarium ad secretum servandum. Si vero agatur de iis qui debent baptizari sub conditione, tunc poterunt ad maiorem functionis ecclesiasticae facilitatem prius audiri sacramentaliter quoad eorum culparum accusationem; deinde post collationem baptismi sub conditione confessarius, iterum reassumptis per summa capita cum poenitente iis de quibus iam accusationem fecerit, absolvat sacramentaliter pariter sub conditione.

1427

Circa barbarorum matrimonia dubiae validitatis.

Instr. S. C. S. Officii *9 Dec. 1874* — (ad Ep. S. Alberti) — Delata sunt ad hanc S. C. dubia de re matrimoniali ab A. T. proposita, quibus mature perpensis Emi PP. Cardd. Inq. Generales per sequentem Instructionem respondendum esse censuerunt:

Dicebas: « Barbari infideles, quibus Evange« lium praedicamus, nullum ineunt matrimo« nium; copulantur, ita dixerim, ad experimen« tum, et hoc experimentum est quodammodo « perpetuum, neuter enim solutorum huiusmodi « coniugum habet se alteri obligatum. Vir nullo « adhibito ritu feminam suscipit, verius emit, « dato enim dono patri, vel, si hic desit, primo« genito aut proprietario puellae, haec, velit « nolit, evadit concubina, mancipium novi sui « domini. Si ipsa est morosa, pigra, infirma « valetudine, societas durat solum tamdiu donec « vir melius nanciscatur. Si vero se prodit labo« riosam et amabilem, specimen protrahitur: at « duobus vel tribus annis transactis in sterilitate, « vel reiicietur, vel torum cum alia communem « habebit. Cohabitationis perpetuitas non effi« citur prope certa nisi a septimo vel octavo « anno convictus, susceptis pluribus filiis. Ni« hilominus eorum contractum alium non esse « ab herili, satis apparet ex responso mihi « dato a catechumeno, quem de muliere per« mutata reprehenderam: *Quare interdicis mi« hi ea quae facis tu ipse? Servum quem ha« bebas superiori mense hodie non habes: cum « tibi non satisfaceret, eum missum fecisti: « non est igitur cur mihi vitio vertas eamdem « agendi rationem.* Ergo indubia res est apud « istos barbaros non inveniri matrimonium, « saltem contractum matrimonii vel naturalem. « Nihilo tamen minus occurrunt coniuges qui « vitae consuetudinem retinent ab annis iuveni« libus, et quoad vixerint in ea manebunt, « quippe inter se amentur, filios habeant, et « ex separatione gravia caperent incommoda. « Sed dicam iterum, neuter praedictorum con« iugum se habet matrimonio iunctum eo sen« su quo a nobis haec vox accipitur ».

1. Hoc praemonitum Emi Patres considerantes, tum alia quae leguntur in dubiis pro-

(1) Vide Benedict. XIV Instit. Eccles. 56; De Syn. Dioec. lib. 5, cap. 8 et seq.; De Sacrif. Miss. lib. 3, cap. 21 et seq.

xime insequentibus, nonnulla in antecessum animadvertenda esse censuerunt; ac primum, cum apud istas gentes eiusmodi sint matrimonii idea et status quales A. T. describit, puellae quandoque etiam invitae nuptui tradantur, polygamia vigeat, ac potissimum tanta sit facilitas disrumpendi connubia, nullo negotio intelligitur certo certius perplures isthic esse coniunctiones contubernales, vel peius, adulterinas, et proinde graves subesse causas cur non omnes indiscriminatim coniugati, qui sacramenta petunt, voti compotes fiant. Hinc Emi PP. tantam miserati animarum perniciem, et in primis gementes huiusmodi turpitudine ac libidine commaculari, perinde ac infideles, animas quoque sacro Baptismate ablutas, etsi probe cognitum habeant missionariorum zelum, facere tamen non possunt, quin eos magis magisque excitent ad inculcandam in multa sollicitudine matrimonii sanctitatem, praecipue vero naturale et divinum praeceptum « *Quod Deus coniunxit homo non separet* » (Matth. XIV 6).

2. Ceterum haud certum compertumque est apud istas gentes nullum constare matrimonium secundum ius naturae, omnes et singulas indiscriminatim coniunctiones esse concubinatus, immo quamlibet ut confusam nuptiarum notionem earumque discriminis a concubinatu a barbarorum mentibus penitus excidisse. Re quidem vera iudicium quo alienae genti legitimus torus denegetur, proferri nequit, nisi praehabita diligenti morum investigatione, et innitatur oportet gravibus argumentis in facto positis; secus attendenda est praesumptio iuris; illis enim deficientibus, pro perdito quovis populo clamat natura, quae in omnium cordibus primas exculpsit nuptiales tabulas: ait enim Apostolus: « Cum gentes quae legem non habent, « naturaliter ea quae legis sunt faciunt, eius« modi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex. « Qui ostendunt opus legis scriptum in cordi« dibus suis » (Rom. II. 14). Quid, quod apud ipsas nationes quae ad extremam corruptionem adductae connubii iura penitus obliterarunt, semper reperire licet aliquot in quibus non est adeo obscuratum lumen intellectus neque usque adeo diminuta naturalis inclinatio ad virtutem?

3. Praeterea si collectim sumantur ea quae ex parte data opera attulisti, et ex parte tetigisti obiter, satis abundeque patet aliquam matrimonii notitiam eos habere, nam quadantenus norunt coniugii naturam, causas, legesque. Et de natura, omnia quae de eorum coniunctione habet relatio, quamdam praeseferunt maris et foeminae maritalem coniunctionem vitae consuetudinem retinentem. Sic cum dicas a barbaris coniugium eodem plane loco haberi ac contractum herilem, hoc ipso aperte profiteris ex eorum mente nuptiis vim inesse cuiusdam contractus naturalis, easque naturalem quamdam praeseferre obligationem et vinculum; pactio enim inter dominum et servum pertinet ad naturam.

4. De causis vero, prout docet Catechismus Rom. « prima (matrimonii) ratio est, haec ipsa « diversi sexus naturae instinctu expetita so« cietas, mutui auxilii spe conciliata, ut alter « alterius ope adiutus vitae incommoda facilius « ferre, et senectutis imbecillitatem sustentare « queat » (P. II. c. VIII, n. 13). Atqui, ut nihil dicamus de adiutorio mulieris quod ab istis adulteratum versum est in servitutem, licet miserrima sit foeminarum conditio, attamen relatio pluries testatur uxori a marito alimenta praeberi; narrat mulierem sterilem non semper missam fieri; a polygamo sustentari quoque uxorem vel concubinam aetate provectam et infirma valetudine, ac idcirco plerumque a toro reiectam; exponit viri et foeminae mutuum amorem, et hunc dicit separationem difficilem efficere, et indicium esse societatis perpetuae. Ex quibus proclive est intelligere, eos agnoscere obligationem alendae uxoris, neque omnino oblivioni tradidisse naturae dictatum, *nemo unquam carnem suam odio habuit, sed nutrit et fovet eam* (Ephes. v. 29).

5. Quoad alteram causam, neminem latet prolem alterum esse matrimonii finem, et e contrario in contubernio de filiis procreandis plerumque nullatenus cogitari, atque eo unice spectari, ut vacetur libidini. « Bonum prolis « est principalis matrimonii finis » ait S. Thomas *(in IV. Sent. d. 23. q. 1. a. 1. ad 7.)*; inde Angelicus idem Doctor colligit discrimen inter concubinatum et matrimonium: « Quia res « a fine plerumque nominantur tamquam ab « optimo, sicut coniunctio matrimonii a prolis « bono nomen accepit, quod per matrimonium « principaliter quaeritur, ita concubinae nomen « illam coniunctionem exprimit, qua solus con« cubinatus propter seipsum quaeritur » *(ibid. a. 3. quaestione 1. c.)*. Age nunc, quis inficias ibit istos barbaros in nuptiali foedere intendere quoque prolem? Dicebas enim mulierem sterilem altero vel tertio anno a nuptiis initis vel reiici, vel pati debere tori sociam; liberis susceptis, vix ullum superesse dubium de convictus perpetuitate; filios in causa esse cur separatio evadat difficilior, et de prolis alendae studio eiusque educatione plus semel mentionem iniicis. Verbo, uti sterilitas est una de causis repudii vel polygamiae, ita proles fovet coniugii unitatem eiusque indissolubilem nodum; ex quo barbarorum coniici potest notitia de matrimonio.

6. Pro qua facit etiam quod non sint ex toto ignari legum ad quas maritale foedus est iungendum, earumque quibus reguntur societates coniugalis et paterna. Sane ex his quae dubium quartum et quintum late disserunt de impedimentis colligere est barbaros esse alienos a nuptiis

coniungendis fratres inter ac sorores, nedum in linea recta cognationis. Quod uxor tamquam viri ancilla habeatur, ostendit esse quidem exaggeratum praveque detortum, non tamen ignotum naturae dictatum a Petro Pauloque saepius confirmatum *mulieres subditas esse viris suis. Mulier domus curam habet.* Traduntur filiae a parentibus quandoque renuentes; ergo ibi auctoritas paterna exprimitur. Et hoc ius patrium aliquatenus perseverat etiam postquam filia viro tradita fuerit: mulieri enim integrum est a viro discedere, si pater vel fratres partes eius tutantur. Brevi vir et foemina sistunt tamquam pater materque familias. Ad haec saepe commemorantur propinqui, eorum convictus vel societas, nec non relationes: quod novo indicio est notionis familiae; immo si pater desit, puellam nuptui collocat maior natu, qua in re vestigium apparet iuris primogeniti, quo huic paterna auctoritas quodam modo transmittitur, et prospicitur familiae conservationi et unitati: familiae vero notionem constare posse sine aliqua notione matrimonii, ne in cogitationem quidem cadere potest.

7. Neque in contrarium facit quod barbari in suscipiendo coniugio nulla utantur caeremonia, et vir emat mulierem: nam solemnitates per se, maxime apud barbaros et infideles, ad essentiam non pertineant matrimonii, quod una naturali lege inspecta, etiam sine illis consistere potest: et apud hebraeos quoque « nu« ptiae fiebant coemptione » *(A Lapide in Exod. C. IV. n. 25).* Quod vero puella in matrimonium detur quamvis invita, efficit quidem ut, cum contingit huiusmodi casus, nuptiae sint irritae quoad deest consensus, sed argumento non est omnes contrahentes esse contubernales. Concludendum ergo immerito supponi, barbaros istos quamlibet exuisse ideam contractus naturalis matrimonii, et idcirco omnes indiscriminatim eorum coniunctiones nullam praeseferre iusti foederis speciem.

8. Missionarii praeterea in ea esse videntur sententia, barbarorum coniunctiones etiamsi speciem quamdam gererent iusti matrimonii, omnes tamen esse irritas ob errorem de coniugii dissolubilitate, et longe lateque diffusam consuetudinem huic errori consentaneam, seu, quod eodem redit, nuptiales omnes pactiones esse vitiatas intentione contraria substantiae matrimonii. Verum A. T. optime novit, hunc errorem menti inhaerentem, et non deductum in pactum, matrimonio non officere, ut saepe saepius disertis conceptisque verbis declaravit haec S. C., et nominatim dubio proposito ab Episcopo Bosnensi: « An sit validum matrimo« nium contractum inter catholicum et schisma« ticum haereticum cum conditione foedandi, « vel solvendi matrimonium » die 2 Octobris anni 1860 respondit: « Si ista sint deducta in « pactum, seu cum ista intentione *sint con« tracta,* matrimonia sunt nulla: sin aliter, sunt « valida » *(Apud Bened. XIV de Syn. dioec. lib. 13. c. 22. n. 8).*

9. Quod autem matrimonia hac conditione vitientur deducitur in universum ex formula qua ad nuptias consentitur, vel ex adiunctis proximis vel ex adiunctis remotis. Sed de formula et de adiunctis proximis supervacaneum esset hoc loco disserere; ex illa enim emptione qua apud istam gentem tota concluditur nuptialis foederis ratio, nil coniici potest in neutram partem: proinde restat ut ratio tantum habeatur de adiunctis remotis. Haec interdum huiusmodi sunt ut de matrimonii nullitate vix dubitare sinant: puta si constans vigeret et generalis consuetudo permutandi vel prostituendi uxorem, certa redeunte falsorum numinum solemnitate, gravissima subesset causa, quare supponi posset barbaros generatim in matrimonio copulando pacisci saltem tacite conditionem aliquam eius bonis repugnantem. Sed ea quae in relatione afferuntur, sive singillatim considerentur, sive collectim, tanti momenti non sunt, ut contuberniis accenseantur omnes indistincte barbarorum coniunctiones.

10. Et re quidem vera quod pars infidelis recuset renovare consensum, seu consentire ad nuptias perpetuas, hoc est concubinatus indicium, sed non probatio; non enim agitur de matrimonio coniungendo sed de coniuncto: ac si secus esset, conturbernales essent existimandae omnes infidelium et haereticorum coniunctiones, qui cum matrimonium dissolvi posse persuasum habeant, *libertatem et ipsi retinere volunt ad alia vota transeundi,* nec aliter sunt animo comparati ac barbari istius regionis. Neque consuetudo nuncium remittendi uxori quovis pene ex praetextu, aliamque suscipiendi, ex sese convincit omnia foedera infici pacto contra vinculum; quamvis eadem esset nuptiarum conditio apud Romanos aetate S. Pauli, Apostolus tamen supponit iusta et legitima matrimonia inter infideles copulari (1. Corinth. VII). Illud sane primo aspectu gravius, quod ait A. T. barbaros se coniungere, ita dixerim, ad experimentum: nimirum si compertum exploratumque esset hoc errore illos teneri, prima nuptiarum tempora esse veram propriique nominis probationem, causa esset diligenter examinanda, quippe, simul spectatis aliis quoque adiunctis, satis firmam suspicionem daret cuiusdam conditionis indissolubilitati repugnantis, sed, aliis omissis, cum propositio illa semel iterumque moderetur temperamento, *ita dixerim,* abunde hoc ostendit rem non adeo liquere ut dari possit sententia decretoria.

11. Omnibus igitur perpensis, palam est praestitui non posse generalem regulam, ex qua, nulla in casibus particularibus inquisitione praemissa, matrimonia infidelium istius regionis, et

eorum catholicorum qui in eadem ignorantia versantur, haberi debeant veluti mera contubernia, sed in singulis casibus instituendum est examen circumstantiarum, et modi quo coniugium *primitus* fuerit initum, tum eius diuturnitatis aliorumque adiunctorum quae accesserint.

12. Itaque si ex praehabita inquisitione constat de concubinatu, neminem latet ex catholica morum regula concubinas ad baptismum non esse admittendas nisi prius sese reipsa a polygamo vel contubernale separaverint. Si vero difficilior aliquis casus occurrat, consulendi sunt probati auctores. Quod si nihil apparet contra matrimonium, et aliud non obstat, profecto Baptismus est conferendus ei qui ad christianam religionem vult venire. Cum vero causa in incerto relinquitur, et neque separationi sit locus, neque ex malitia partis infidelis consensus renovationi, item qui petit Baptismum est baptizandus, idque duplici ex ratione:

13. « In re dubia in favorem fidei pro« nunciandum esse constans regula est » ait Benedictus XIV (1); iam vero clarius est quam ut dici oporteat, in his adiunctis favorem fidei postulare ut stetur pro matrimonii validitate. Novit A. T. hanc S. Congregationem huic principio innixam declarasse, casu quo polygamus infidelis a christiana religione amplectenda detineatur, eo quod una ex parte haec unam tantum concedat uxorem, ex alia vero parte ille vel retinere velit iustae uxoris loco aliquam ex pellicibus quae non est prima uxor, vel aliam ducere (quae tamen et ipsa Religionem amplectatur); si de valore matrimonii prudenter dubitetur, posse missionarium hanc ei potestatem facere. Iam vero in pari dubio parique fidei favore, contra ius fasque omne infideles a baptismate repellentur cum agitur de matrimonio servando.

14. Huc accedit altera regula iampridem exposita in instructione die 18 Decembris anni 1872, ad R. P. D. Vicarium Ap. Oceaniae Centralis data in haec verba: « In dubio stan« dum esse pro validitate matrimonii. Licet « autem ab hoc principio aliquando recedere « aequum sit, quando nimirum (ut plerumque « contingit in matrimoniis infidelium) quaestio « agitur de facto, utrum scilicet matrimonium « fuerit unquam contractum, nec ne; nihilo« minus hoc etiam in casu non est continuo « properandum ad principium contrarium. In « primis enim videndum est, utrum matrimo« nium de cuius existentia missionarius dubitat, « possessionem pro se obtendere merito possit. « Hoc enim si contingat, perperam a missio« nario iudicaretur standum ei esse pro invali« ditate, cum iura possessionis servanda sint, « donec de contrario perspicue constet.

15. « In hoc igitur statu (pergit laudata « instructio) regulare principium, quod *in du« bio standum est pro matrimonio,* reviviscat « necesse est: adeoque etsi indoles barbarorum « ad concubinatum magis quam ad matrimo« nium proclivium, formidinem ac dubium de « contrario non immerito ingerat, non debet ta« men missionarius ita durus atque imo iniustus « esse, ut, si circumstantiae matrimonium reno« vari omnique ex parte certum fieri non sinant, « neque stet per mulierem, quae baptismum « petit, ut illud non renovetur, eam a bapti« smo removeat, atque ab omni aditu salutis « reiiciat: sed ita se gerere debet, quemadmo« dum iuxta sanae doctrinae regulas in ipsis « matrimoniis christianorum fieri solet. Novit « scilicet A. T. quod si dubium aliquod de« prehendatur in alicuius matrimonio circa va« liditatem, atque ille in bona fide sit, et com« muni iudicio verus coniux existimetur, non « possit autem idem moneri absque gravi aliquo « periculo, communis doctrina est, silendum « esse, illumque in bona fide relinquendum, ne« que proinde a sacramentis esse removendum. « Multo igitur minus in paribus circumstantiis « removenda erit a baptismate mulier, quae « illud postulat, cum multo maior sit bapti« matis necessitas, quam ceterorum sacra« mentorum, sed in sua bona fide relinquenda « erit, donec opportuna oriatur occasio, sive ex « cessatione periculorum quae timebantur, sive « ex conversione ipsius viri ad catholicam re« ligionem, matrimonium illud per renovatio« nem omnino certum faciendi ».

16. Ut autem animarum zelus sit secundum scientiam (Rom. X, 2), Emi PP. non absolute dixerunt in his et id genus casibus baptizandum esse, sed non semel addidere *si nihil obstat,* quo temperamento illud in primis cautum voluere, quod notatum invenitur in praedicta instructione, et etiam rei praesenti *adamussim* convenit. Denique hoc etiam ab Emis Patribus animadversum est, missionarios ita in praeconcepta opinione defixos videri quod maritales omnes coniunctiones infidelium istarum partium meri concubinatus dicendae sint, ut sollicitudinem omnem gerentes de modo, quo ea mulier quae baptismum petit, in vitae consuetudinem a viro recepta est, nullam curam videantur habere inquirendi, utrum eius vir cum alia muliere adhuc vivente iustas nuptias ante illam inierit. Itaque de hac etiam re monendos illos voluerunt, in hisce casibus prudentem primum ac sedulam, quantum fieri potest, inquisitionem necessario praemittendam esse utrum vir infidelis ante nuptias cum muliere quae baptismum petiit, vero proprieque dicto matrimonio cum alia quae adhuc vivat coniunctus fuerit. Quod si ita esse constiterit, praedicta mulier non erit ad baptismum admittenda,

(1) Litt. ad R. P. D. Gulielmi Congregationis S. O. Assessorem § 27 (15 Dec. 1751) Bullar. T. III.

nisi relicto viri infidelis contubernio. Si vero id plane non constiterit, inspecta praesertim eiusdem bona fide, iisque omnibus quae hactenus dicta sunt, in possessione sui matrimonii, prout exigent circumstantiae casus, relinquenda erit. Opus autem non est monere A. T. quae hoc et superiori loco de muliere dicta sunt, accommodanda esse etiam viris, prout ferunt casus.

17. Generalibus hisce regulis specialis consideratio est addenda quoad casus quosdam ab A. T. obiter commemoratos, quos, utpote non modo graves, sed singularem praeseferentes conditionem, piaculum esset tacitos praeterire. Ait A. T. a septimo vel octavo anno convictus, pluribus liberis susceptis, cohabitationis perpetuitatem effici posse certam. Coniuges occurrere, vitae consuetudinem retinentes ab aetate iuvenili, et qui, quoad vixerint, in ea manebunt, quippe inter se amentur, filios habeant, et ex separatione gravia caperent incommoda; scilicet huc spectabant Emi Patres declarando, examen instituendum esse non solum circumstantiarum, et modi quo coniugium primitus fuerit initum, sed etiam eius diuturnitatis, aliorumque adiunctorum, quae accesserint, videlicet prolis, mutui amoris perseverantiae et incrementi, et huiusmodi; cum enim ea adsunt quae, sive singillatim spectata sive collectim, certum vel prope certum faciunt, qui una vivunt simul permansuros ad obitum usque, esto alia ex parte evidentissimum esset coniugium fuisse primitus ab eis susceptum speciminis ergo, ad verum propriique nominis experimentum, et idcirco fuisse merum conturbernium, tenendum est tamen uti certum, vel ad minus ut prudenter dubium, progressu temporis transiisse in matrimonium legitimum.

18. Et sane, cum experimenti ratio tota et unice in eo consistat, ut contrahentes videant utrum suscepta vitae consuetudine contenti sint, eo ipso quod de huius perpetuitate vix ullum supersit dubium, coniici potest, conturbernales novum absolutumque deinceps praestitisse consensum, et matrimonium evasisse ratum. Neque est (obiiciendum) « tale experimen- « tum esse quodammodo perpetuum, neuter « enim solutorum huiusmodi coniugum habet « se alteri obligatum; etiam cum pene nullum « superest dubium de connubii stabilitate, coniu- « ges tamen se non censent matrimonio iunctos « eo sensu, quo a nobis haec vox accipitur »; hoc enim, cum totum pertineat ad errorem speculativum, matrimonium, ut iam dictum est, nullatenus vitiare potest. His praemissis, en responsa huius S. Congregationis ad dubia quae proposuisti:

...e coniugibus, quorum ma-...onii validi-... dubitatur, ... sacramenta ...unt.

Dubium primum: « Occurrit, exempli causa, « infidelis cum infideli tempore plus minusve « *diuturno* una vivens, qui vult Christo no- « men dare; alter licet tum ei tum filiis facul- « tatem faciat suscipiendi baptismatis, et vi- « vendi christiano more, attamen non modo « eum imitari recusat, sed renuit etiam ad nu- « ptias consentire, volens positive libertatem « retinere migrandi ad alia vota. Ille qui vult « religionem amplecti, praeterquam quod ad « separationem adduci nequeat, praesertim si « habet filios, etiamsi id vellet, si agitur de « uxore, generatim opere implere hoc omnino « non posset; nam primum relicto viro non « haberet unde viveret: ad haec, etiamsi vitae « necessaria ei non deessent, a viro discedere « non posset, nisi ab ea starent (sic) pater vel « fratres. Infelix mulier, quoad religionem non « suscipit, adeo est res viri, ut, citra domini « consensum, ei sit moraliter impossibile grave « quidpiam statuere; semper dicet: *Ille vult* « vel *ille non vult.* Quaero igitur, utrum hoc « casu sit generatim repellendus a baptismate « coniux, seu rectius contubernalis, qui vult « religionem amplecti, et iam vitam ducit ex « lege christiana, praeter matrimonii iusta foe- « dera, quae inire paratus esset, si alter assen- « tiret ». Paucis: quaeritur utrum coniux tempore plus minusve diuturno iunctus matrimonio id genus quod supra explicatum est, sit generatim repellendus a baptismate, si neque separatio obtineri queat, neque ex malitia alterius partis consensus renovatio.

S. C. respondit: Negative, sed in singulis casibus res est expendenda ad normam praescriptam, et ad eamdem est agendum, speciatim vero, cum, causa mature perpensa, occurrentibus utrimque rationibus aequaliter vel fere aequaliter probabilibus, valor coniunctionis praesentis dubius existit, quatenus nullum immineat periculum ex indole partis quae in infidelitate manet, missionarius in casu proposito insinuet parti quae suscipit christiana sacra, caute tamen, ne eius bona fides quidquam detrimenti patiatur, ut, opportunitate capta alicuius momenti effusionis benevolentiae, excitet infidelem ad ei declarandum, si fieri potest, praesentibus propinquis, sive domesticis, sin minus inter se, eum habere ipsam uti veram uxorem, vel, prout fert casus, verum maritum; quod cum fecerit, et ipse continuo idem profiteatur erga alterum, se scilicet habere eum tamquam verum maritum, vel veram uxorem. Quod si missionarius videat, non sine aliquo discrimine haec fieri posse, tum, attentis expositis, et dummodo ille qui religionem amplectitur sit in bona fide, et absit quodlibet scandalum, sileat, eum in bona fide relinquat, admittat ad baptismum, eique iniungat ut curet pro viribus conversionem coniugis: quod si Dei gratia adiuvante evenerit, tum libere poterunt, nisi aliud obstet, occasione benedictionis nuptialis ad renovandum consensum adduci.

Secundum dubium ab Ampl. Tua propositum hoc fuit: « Interdum reperiuntur coniuges, « qui licet eorum alter, vel etiam uterque sit

« baptizatus, contraxere perinde ac eorum pa-
« rentes, videlicet una vivunt sine legitimo toro,
« quippe procul a missionario, vel educati fue-
« rint in infidelitate, vel saltem christianis prae-
« ceptis non eruditi; missionarius tamen nequit
« eos adducere ad iustam nuptiarum coniunctio-
« nem neque ad separationem quae, ob rationes
« nuper allatas, mulieri est impossibilis. Iamvero
« mulier vivit ad legem christianam, liberos
« educat christiane, quoad potest foemina bar-
« bara; confitetur quoties incidit in missiona-
« rium, a quo tamen absolvi nequit, habetur
« enim tamquam concubina. Ipsa lubentissime
« quidem iustum coniugium susciperet, sed
« socius recusat firmiter; ipsa promittit se a
« viro non discessuram, ut alteri nubat, et pro
« viribus conabitur suum statum componere
« ad regulam christianam; in summa, hoc per-
« ficere nequit. Est ne indefinite repellenda a
« sacramentis? occurritne modus eam iuvandi?»
Quaeritur ergo, utrum mulier baptizata quae christianae legis omnino ignara nupsit, perinde ac infideles, viro infideli, vel baptizato, sit a sacramentis arcenda, cum locus non est neque separationi, neque, ex viri malitia, renovationi consensus.

Hoc quaesitum dividetur in duas partes, nam est plane diversa ratio nuptiarum baptizati cum infideli, ac baptizatorum inter se: et cum responsum dandum secundae parti sit admodum expeditum, e re est priori loco illud ponere.

Igitur quod ad baptizatam coniunctam viro etiam baptizato S. C. respondit: Provisum in instructione et in responsione ad dubium primum. Immo diligenter animadvertendum, in expendendo utrum huius generis nuptiae sint invalidae, longe maiori ac in matrimoniis infidelium opus esse cautione et circumspectione ob sacramenti sanctitatem; ex qua gravissimum accedit pondus regulae: *in dubio standum pro matrimonio.* Videndum vero utrum obstet canonicum aliquod impedimentum.

Quod attinet ad mulierem coniunctam viro infideli S. Congregatio respondit; matrimonium esse nullum ob impedimentum disparitatis cultus; neque mulieri suffragari ignorantiam invincibilem, in qua versabatur, ut pluries professa est haec S. C.; et nominatim die 31 Maii anni 1703 irrita declaravit matrimonia a catholicis cum infidelibus inita in *terra* et *more barbarorum,* etsi lex vel consuetudo Ecclesiae inducens impedimentum disparitatis cultus in illa regione sit invincibiliter ignota. Et generatim de omnibus impedimentis iure ecclesiastico inductis (ait) in Instructione ad Vicarium Apostolicum Siamensem data anno 1854: «Ani-
« mavdertendum est etiam quoad impedimenta
« dirimentia, ignorantia minvincibilem, aut bo-
« nam fidem non sufficere ut valide contraha-
« tur matrimonium. Etsi quandoque illa igno-
« rantia et bona fides excusare valeat a peccato,
« tamen nunquam efficere potest matrimonium
« validum quod obice dirimente fuerit irritum.
« Nihilominus inquirendum esse, prout ait Be-
« nedictus XIV utrum coniunctio saltem extrin-
« secam speciem habeat iusti matrimonii, et
« copula non fuerit manifeste fornicaria seu,
« utrum matrimonium fuerit de facto contra-
« ctum, et intercesserit affectus maritalis una
« cum consensu naturali (1) ».

Iam vero si ex hac investigatione emerserit extrinseca species iusti matrimonii, cum consensus commode renovari potest, R. P. D. Episcopus dispensationem concedat ab impedimento disparitatis cultus iuxta facultatem ei factam a S. Congregatione de Propaganda Fide. Quod si consensus renovari non possit, vel obstinate nolit, dummodo constet de eiusdem consensus morali perseverantia, attentis expositis, Sanctitas Sua tribuit R. P. D. Episcopo facultatem, missionariis quoque sibi subiectis subdelegandam, qua possit in radice sanare, inspectis circumstantiis cuiusque casus particularis, matrimonia iam contracta usque ad receptionem praesentis concessionis: in singulis casibus vero difficilioribus recurratur, expositis omnibus adiunctis. His peractis possunt tuto sacramenta administrari parti fideli. Pergit quaerere A. T. in eodem secundo dubio: « Si respondeatur
« mulierem haberi posse uti legitimo matri-
« monio iunctam eo quod polliceatur vivente
« viro nemini se nupturam, si deinceps dimit-
« tatur a viro qui noluit renovare consensum,
« et hic aliam sibi adiungat uxorem, illa est-
« ne censenda, vel saltem censeri potest soluta
« a lege viri? »

S. haec Congregatio nihil generatim respondit de huiusmodi feminarum conditione, videlicet, non dixit utrum coniunctio illius quae contraxit cum baptizato sit reapse iustum matrimonium, nec non; et utrum coniunctio illius quae copulata est viro infideli habeat nec ne extrinsecam matrimonii speciem, sed plus semel monuit hoc a missionariis in singulis casibus expendendum esse iuxta regulas superius datas. Illud quidem non praetereundum, promissionem mulieris alteri non nubendi vivente viro, satis argumenti non esse, unde mulier existimetur, ut supponis, uxor legitima: sed esse tantum conditionem ut, reliquis omnibus concurrentibus, particeps fiat sacramentorum. Quibus praemissis, si mulier tradita viro baptizato, postquam ad normam huius instructionis sacramenta susceperit, a viro dimittatur, hoc vivente ire nequit in aliud matrimonium; neque

(1) De Syn. dioeces. Lib. XIII, Cap. XX, n. 8. Quaest. Can. Qu. CLXXIV.

haec lex ei durior videri poterit, cum ad sacramenta admissa fuerit hac conditione. Quod si aliquod suboriatur dubium de prioris matrimonii valore, neque eiusmodi dubium, adhibitis necessariis et opportunis diligentiis, tolli possit, tunc res tota ad Ap. Sedem deferatur, et una cum ceteris omnibus circumstantiis, et fideli et distincta relatione de iis quae in ea controversia acta sunt, exponatur quae sit de eo casu fama loci.

Eadem agendi ratio adhibenda est cum muliere nupta viro infideli quae donata fuerit gratia dispensationis vel sanationis in radice; neque ei ullatenus suffragatur privilegium Paulinum, quo parti fideli ab infideli dimissae potestas sit migrandi ad alia vota ; hoc enim valet dumtaxat in matrimoniis initis inter duos infideles, quorum alter Christo se adiungit post matrimonium. Rem ita se habere iam edocuit haec S. C.: die enim 14 Iunii anni 1708 dubio: « Nonnunquam foeminae christianae ex « dispensatione nuptias contrahunt cum viris « infidelibus a quibus postea abiiciuntur, et « prorsus deseruntur; hae vero foeminae sic a « viris reiectae, quod continere se nequeant, « sponte nubunt, vel aliquando contra propriam « voluntatem a parentibus cum altero infideli, « qui baptismum suscipere paratus est, vel cum « christiano nuptui collocantur. Quaeritur num « istud secundum matrimonium legitimum sit « vel validum ? » respondit: Negative.

Ad tertium dubium huius tenoris: « Si ex « pluribus polygami mulieribus una est aetate « provecta et infirmae valetudinis, et nequeat « ab eo discedere quem habet tamquam do« minum, quin ex huius parte ei immineat « periculum, potestne haec ad baptismum ad« mitti, et deinceps ad alia sacramenta ? Mu« lier id genus est plerumque exclusa a socie« tate tori ».

S. Congregatio respondit: Mulierem quam constat esse vere concubinam, quamvis aetate provectam, et infirmae valetudinis, atque propterea reiectam a toro, ad baptismum admitti non posse nisi tres simul concurrant insequentes conditiones: Primo quod mulier apud polygamum manere compellatur aliquo imminente et una gravissimo damno vel periculo, puta vitae vel huiusmodi. Secundo praeter propositum non peccandi, serio promittat discedere primum ac tale periculum cessaverit, et interim orationi instare aliisque piis operibus, nihil omnino efficere quod excitet viri amorem, et quoad fieri potest, vitare eius aspectum, colloquium et potissimum solius ad solum congressiones: verbo nihil omittere quod peccandi periculum magis magisque arcere valeat. Tertio adsit omnino scandalum. Ceterum in praxi peccandi periculum, et periculum damni temporalis sunt perpendenda et sedulo inter se conferenda, et, si illud est remotissimum, vel ex toto cessaverit (puta si mulier sit anus aetate morboque confecta) non adeo rigida ratio est habenda de altero, dummodo aliud non obstet; at e contrario, si peccandi periculum non sit adeo remotum, multo gravior esse debet cohabitandi causa.

Facultas dispensandi cum nupturientibus in casu dubii impedimenti.

In dubiis quarto et quinto plura exponuntur quarum summa huc redit. Ex multis variisque causis saepe saepius contingit nullatenus deprehendi posse utrum qui contrahere volunt sint coniuncti tertio vel quarto propinquitatis gradu; unde A. T. facultatem postulat dispensandi ab impedimento cuius existentia est certa, gradus tamen ignotus. Item interdum evenit ut neque cognosci possit utrum obstet impedimentum propinquitatis et cuiusmodi illud sit: hinc quaeris quid agendum sit cum hac de re occurrit dubium grave quod tolli nequeat.

Ad quae dubia S. C. respondit: Sive impedimentum sit certum, et dubitetur tantum de gradu cognationis, sive dubium versetur circa ipsam impedimenti existentiam, facta diligenti inquisitione, quatenus constet non agi de gradibus iure naturae prohibitis, vel de gradibus in quibus Ap. Sedes dispensare non solet (videlicet, praeter totam lineam rectam cognationis, de primo gradu cognationis lineae transversae, ac primo affinitatis gradu lineae rectae ortae ex copula licita, vel ex copula illicita publica, vel illicita occulta habita antequam nasceretur proles quae vult contrahere), in talibus adiunctis Sanctitas Sua ampliorem tibi impertitur facultatem dispensandi, ad quinquennium duraturam. Notandum tamen, in secundo casu, hoc est cum ambigitur de ipsamet impedimenti existentia, dispensationem esse adhibendam tantum ad cautelam.

(Gradus propinquitatis in quibus Apost. Sedes ad matrimonium dispensare non solet).

Circa probationes status liberi advenarum.

Dubium sextum est huius tenoris: « Advena qui velit in matrimonium ducere mu« lierem indigenam, asseverat suum statum li« berum, et si ei respondeamus nuptias esse « differendas quoad exhibeat documenta, ille « matrimonium init coram ministro protestante. « Itaque si non constat rem aliter se habere « ac ille dicit, potestne ei fides adiungi, et pro« cedi ad benedictionem nuptialem ? »

S. C. respondit: Curanda est pro viribus observantia decreti Clementis X *Cum alias* die 21 Augusti anni 1670 *(V. n. 192)*, et generatim vitanda sunt matrimonia exterorum qui sint destituti requisitis documentis. Quatenus vero haec haberi nequeant, supplendum eo meliori modo quo fieri potest, habita ratione instructionis an. 1869 *(V. n. 1321)* transmissae; et si testes vel testis catholicus desit, aut non sit idoneus, nihil obstat quominus in matrimoniis catholicorum recipiatur testimonium etiam acatholicorum, quatenus constet acatholicos testes, de quibus in singulis casibus agitur, esse fide dignos, ut haec S.C. declaravit die 2 Aprilis anni 1873.

In iis vero casibus urgentioribus in quibus periculum adest ne qui ab Ecclesia sunt repulsi matrimonium ineant coram ministro acatholico, dummodo constet de domicilio utriusque sponsi, et factis interrogatoriis iuxta formulam transmissam, SSm̃us facultatem A. Tuae impertitur subdelegandam quoque missionariis Tibi subiectis, qua iidem sponsi admitti possint ad iuramentum suppletorium. Idque ad quinquendum durantibus circumstantiis.

Circa tolerantiam alicuius sacri ritus in mixtis nuptiis.

Dubium septimum hoc fuit: « In dioecesi « S. Alberti extant pauperes quidam catholici « permixti cum protestantibus et infidelibus. « Hi confitentur quoties incidunt in missiona- « rium, quod evenit semel in anno, vel in « biennio. Magis ex ignorantia quam ex ma- « litia sunt infeliciter nimis faciles ad matri- « monia mixta, nec intelligunt quare haec no- « bis sint adeo invisa. Cum sint admodum « morosi, arbitrantur nos eos despectui habere « eo quod in talibus nuptiis nulla utamur « caeremonia; et ministri protestantes inde oc- « casionem captant eos ad haeresim adducendi. « Peto igitur ut nobis facultas fiat adhibendi in « hisce matrimoniis, cum impediri nequeunt, « aliquem ritum, saltem ut sacerdos adsit cum « superpelliceo ».

S. Congregatio respondit: Provisum Instructione *Etsi SSm̃us* die 15 Novembris an. 1858 transmissa. Cum tamen in rerum adiunctis a R. P. D. Episcopo expositis, periculum est ne catholici illi rudes ex hac S. Sedis tolerantia magis magisque in errore firmentur non esse cur Ecclesia tantum abhorreat a matrimoniis mixtis, Episcopus pro sua prudentia decernat, num satis sit sacerdotem uti tantum superpelliceo, omissis precibus et reliquis ritibus.

1428

Circa usum facultatum missionariorum in oriente.

S. C. S. Officii *16 Decembr. 1874* — Deleg. ap. Mesopotamiae — L'Evêque designé par les nn. 14 et 15 (form. IV. Facultatum pro Praefectis): *Reconciliandi ecclesias pollutas aqua ab Episcopo benedicta, et, in casu necessitatis, etiam aqua non benedicta ab Episcopo: et huiusmodi facultatem communicandi simplicibus sacerdotibus;* et: *Consecrandi calices, patenas et altaria portatilia cum oleis ab Episcopo benedictis, ubi non erunt Episcopi, vel distent duas dietas, vel Sedes vacet;* est-il l'Evêque latin seul, ou le Delégué du S. Siège où bien toute espèce d'Evêque oriental?

2. Les facultés pouvoirs, dispenses etc. contenues dans les Patentes des supérieurs des Missions latines en orient donnent souvent lieu à l'ambiguité par suite de la nature variée des personnes avec les quelles ils sont en rapport. Ces patentes sont evidemment faites pour les missions établies dans de diocèses gouvernées par des Evêques, ou des Vicaires Apostoliques du rit latin, qui ont une juridiction directe et absolute sur tous les fidèles de leur dioecèse; hors d'ici les missionnaires n'ont de juridiction réelle que sur un nombre fort restreint de latins, et quelques orientaux privés de pasteurs, mais ils se trouvent par le ministère de la confession en rapport avec les catholiques des différents rits qui les entourent, grec, arménien, syrien, chaldéen. Pourront-ils dans ce cas, et dans tout ce qui n'est que de for interieur user des dispenses concédées au Supérieur de la Mission, si celui leur en concède la faculté?

R. Ad 1. Episcopus de quo sub nn. 14. et 15. Facultatum esse Episcopum ritus latini.

Ad 2. Negative.

1429

Circa fidei professionem in consecratione Episcoporum.

S. C. Prop. F. *10 Ian. 1875 (Ex Aud. SS.)* — Vicarius Ap. *N.* in Sinis exponit quod ante suam consecrationem, fidei professionem a Pio IV praescriptam non emisit, eo quod tam ipse quam Episcopus consecrator crederent iuramentum in Pontificali Romano contentum et professionem fidei unam eamdemque rem esse. Nunc autem melius edocti, iidem duo Episcopi Vestram Sanctitatem suppliciter et humiliter rogant pro censurarum, si quas forte incurrerint, absolutione.

R. SSm̃us (Pius PP. IX utrumque) Vicarium Apostolicum absolvit, quatenus opus sit, a censuris ob praemissa quomodolibet incursis, firma manente obligatione Vicario Ap. *N.* emittendi coram aliquo missionario sui Vicariatus professionem fidei, iuxta formulam a Pio PP. IV praescriptam.

1430

Contra eos qui pietatis specie insuetos cultus titulos promovere student.

S. C. S. Off. *13 Ian. 1875* — Mandavit Sanctitas Sua (Pius IX) monendos esse scriptores qui ingenia sua acuunt super argumentis quae novitatem sapiunt, ac, sub pietatis specie, insuetos cultus titulos etiam per ephemerides promovere student, ut ab eorum proposito desistant, ac perpendant periculum quod subest pertrahendi fideles in errorem etiam circa fidei dogmata, et ansam praebendi religionis osoribus ad detrahendum puritati doctrinae catholicae, ac verae pietati.

1431

Circa tactum physicum in manuum impositione super caput ordinandorum.

S. C. C. Off. *20 Ian. 1875* — Episcopus *N.* subdiacono diaconatus Ordinem conferre volens, in illius ordinatione peragenda manum utique dexteram, et ad minimam quidem distantiam, super caput eius suspendit, quin tamen praedictum illius caput corporaliter attingeret.

1. An ad reparandum praedictae ordina-

tionis defectum, ordinatio tota diaconatus in illo sacerdote iterari debeat.

2. An haec ordinationis iteratio sub conditione fieri possit a quocumque catholico Episcopo secreto, quocumque anni tempore, etiam in sacello privato.

R. Ad utrumque: Affirmative, facto verbo cum SSmo.

1432

altari in quo cudum sit Sacramen- **S. R. C.** *6 Febr. 1875* — Sebenicen. — An, attenta peculiari structura ecclesiae cathedralis Sebenicen. et consuetudine in eadem vigente, retineri possit SSmum Eucharistiae Sacram. in altari maiori; eo vel magis quod id non vetetur a Caeremoniali Episcoporum, sed solum uti minus opportunum perhibeatur (1).

R. Negative.

1433

uoad iura- um in cau- bus matri- iis mixtis mittendis. **Ex Litt. S. C. S. Officii** *17 Febr. 1875* — S. Germani — La condizione del giuramento (da prestarsi nei matrimoni misti dalla parte eterodossa nel premettere le solite cauzioni) è una prescrizione meramente ecclesiastica dalla quale può talvolta prescindersi se le circostanze lo consentano. Chè per farsi luogo alla dispensa nei matrimoni misti è essenziale solamente la promessa delle solite cauzioni, la quale dev'essere così seria che il Vescovo riesca a formarsi la certezza morale che sarà dal coniuge eterodosso osservata ed adempiuta fedelmente; e dove egli o per le qualità del soggetto, o per altre circostanze non potesse acquistare simile certezza, può a buon diritto domandare che la promessa sia munita di giuramento.

1434

irca morem lcra expur- li, gentilibus hristianis munem. **S. C. S. Officii** *17 Febr. 1875.* — Cocinc. Orient. — I. Cum paganis, tum christianis, in hac Missione Cocincinae Orientalis, mos est parentum sepulcra expurgare atque reficere, praesertim mense duodecimo cuiuslibet anni: nonnulli tamen mense undecimo vel etiam primo anni sequentis id peragunt. Cum enim, hoc tempore, autumnalis inundatio iam finem habuerit, populusque magis opere vacet, nulla certe alia anni tempestas tam opportuna ad id faciendum apparet.

II. Nulla autem, nec a rege, nec a provinciarum praefectis, nec a maioribus pagi, fuit praefixa dies, quae a solis familiis, prout cuilibet placuerit, constituitur.

III. Nunc praeterea religionem christianam sat bene noscunt pagani, qui christianos omnem superstitionem in sepulcrorum expurgatione amovere aperte conspiciunt, ita ut ullum nequeant, a christianorum agendi ratione, scandalum accipere, nec de facto accipiunt; imo amorem cum veneratione in parentes quorum reficiunt sepulcra ostendere eos videntes, iam non sunt tam sanctae religioni infensi.

IV. Ipsimet christiani omnino in bona fide semper fuerunt et sunt. Nemo quippe est qui putet, hac in re, ob modum vel ob tempus quo sepulcra reficiuntur, aliquid esse prohibitum, et ne unus quidem mihi (Vicario Ap.) notus est qui ex se in hac occasione superstitiosum actum faciat; preces, e contra, pro parentibus defunctis recitant, Missae celebrationes petunt, et post familiae convivium, quisque domum suam in pace repetit.

V. Qui vero simul cum gentilibus, quia sunt cognati, affines, vel eorum domestici, mortuorum sepulcra expurgant, actum aliquem superstitiosum nullo modo facere coguntur. Si quis vero talem actum admiserit (quod ignoro, sed identidem evenire praesumendum est), hoc tantum propter respectum humanum, debilem fidem, aut aliam causam huiusmodi, non autem propter ullam paganorum coactionem.

VI. Quapropter omnes ad unum antecessores mei morem supra expositum, quoad personas, modum et tempus, unanimiter tolerarunt. Timebant utique ne, ipsis prohibentibus, christiani haud pauci non obedientes (res enim alte in moribus fixa est) graviter formaliterque peccarent, et malum augeretur nedum minueretur.

VII. Venerabilis etiam praedecessor meus, Episcopus Metellopolitanus, decretum noverat datum Missioni Chen-si in Sinis die 9 Iulii 1792 *(V. n. 608)*; quod decretum docet: *Permitti posse christianos mortuorum sepulcra expurgare, ipsorum figuram cubicam reficere, dummodo id non peragatur simul cum gentilibus, neque eodem die, sed die et anni tempore penitus diversis.* Attamen praedictus Vicarius Ap. prohibere sepulcrorum expurgationem, quoad personas, modum et tempus, se debere non arbitrabatur. Forte existimabat hoc decretum pro Sinis datum, ubi mortuorum sepulcra aliis

(1) In Caeremoniali Episc. *(Cap. XII)* haec habentur: « Licet sacrosancto Dñi N. Iesu Christi Corpori, « omnium sacramentorum fonti, praecellentissimus ac « nobilissimus omnium locus in ecclesia conveniat, « neque humanis viribus illud venerari et colere umquam valeamus quantum decet tenemurque, tamen « valde opportunum est ut illud non collocetur in maiori, vel in alio altari in quo Episcopus, vel alius « solemniter est Missam, seu Vesperas celebraturus, « sed in alio sacello, vel loco ornatissimo, cum omni « decentia et reverentia ponatur. Quod si in altari maiori, vel alio in quo celebrandum erit, collocatum reperiatur, ab eo altari in aliud omnino transferendum « est, ne propterea ritus et ordo caeremoniarum, qui « in huiusmodi Missis et officiis servandus est, turbetur ».

forsan modis, caeremoniis ac circumstantiis expurgantur, non obligare in suo Vicariatu, aut etiam timebat ne maius pro animabus detrimentum a decreti publicatione oriretur, quod certe valde timendum est.

VIII. His fideliter expositis, suppliciter quaero:

1. An tacendo tolerare possim morem christianorum, qui, a paganis penitus seiuncti, parentum sepulcra expurgant et reficiunt mensibus supra enumeratis, si timeatur ne, ex prohibitione magnum patiantur detrimentum, dummodo nullum exinde oriatur pro paganis scandalum, nullumque actum superstitiosum admittant christiani.

2. An eos qui bona fide et ob rationes cognationis, domesticitatis etc. supra expositas, una cum gentilibus sepulcra expurgant, quin ullius superstitionis participent, tacendo, etiam in sua bona fide relinquere possim; praesertim si vere sit timendum ne multi rite moniti nullo modo obtemperent, aut imperfecte tantum obediant, et exinde maius detrimentum subeant.

3. An, si quando inveniantur qui ex imbecillitate fidei et indolis, aut etiam ex impietate, cum gentilibus superstitiones peragunt in sepulcris expurgandis, prudens sit ac sufficiat eos dure increpare de peccato commisso, graviter etiam punire, atque illis absolutionem sacramentalem denegare donec corrigantur et resipiscant, sed non publicato decreto supra citato.

R. Ad 1. Iuxta exposita, affirmative.

Ad 2. Etsi agitur de re valde periculosa, infirmis praesertim in fide, attamen, quia uti asseritur, christiani in expurgandis sepulcris una cum infidelibus nullo modo se immiscent superstitiosis eorum ritibus, nec illis quoquomodo cooperantur, nec operi expurgationis ulla praestituta est dies: insuper, *dummodo nec eiusdem operis modus, sive forma, ulla regantur lege vel consuetudine* (nisi forsan ex causa mere civili vel physica), cum, positis his conditionibus, opus de se licitum sit, et grave periculum immineat si prohibeatur, hoc est, vel inobedientiae ex parte christianorum, vel persecutionis ex parte infidelium: tolerari posse ut christiani una cum gentilibus, ratione cognationis et domesticitatis, aut ex alia iusta causa, sepulcra expurgent; adhibitis necessariis et opportunis praecautionibus, inter quas praecipuae videntur: 1. Instructiones et monitiones, quae quam proxime praecedant tempus expurgationis sepulcrorum; — 2. Si caveatur ne iterum se exponant periculo qui iam ceciderunt; 3. Si prohibeatur omnibus christianis indiscriminatim, dum possibile sit, ne assistant etiam praesentia mere materiali superstitiosis ritibus infidelium etc.

Ad 3. Quoad primam partem: Prudenti iudicio Vicarii Ap. — Quoad secundam partem, id est de non publicando decreto: Provisum in responsione ad secundum.

1435

Circa fidei professionem in synodis procincialibus emittiendam.

S. C. de Prop. F. *26 Febr. 1875.* — (C. G.) — Se siasi imposta o s'intenda imporre per precetto, o solo in via di consiglio la professione di fede nei Concilî Provinciali a quei Vescovi che già altre volte v'intervennero e ve l'emisero.

R. Iamdiu invaluisse laudabilem consuetudinem qua Episcopi in Synodis Provincialibus, etiamsi aliis iam interfuerint, fidei professionem emittant.

1436

Quoad Missam pro populo cum parochus duobus praeest parocciis.

S. C. de Prop. Fide. — *26 Febr. 1875* (C. G.) Quebec. — 1. Quando parochus (qui duabus praeest parochiis) celebrat eadem die in utraque parochia teneturne ad applicationem utriusque Missae pro populo?

2. Quando (idem) parochus celebrat per se in una, et per vicarium, vel alium sacerdotem in altera, debetne utraque Missa applicari pro populo?

3. Quando una parochia caret ecclesia, et populus eius ad alteram ecclesiam venit ut obligationi satisfaciat audiendi Missam, teneturne parochus ad applicationem duarum Missarum, si habeat vicarium vel alium sacerdotem, aut etiam bis celebret ipse?

4. Aliquando evenit ut Missa non celebretur in parochia minus principali, nisi bis aut semel in mense, aut etiam minus frequenter; teneturne parochus aliis Dominicis et festivis diebus duplicem Missam applicare, si habeat sacerdotem aut ipse bis celebret in sua ecclesia?

Quoad Missam pro populo in Missionibus.

5. In hac regione saepe contingit ut quaedam territoria valde ampla, sed populum valde dispersum continentia, ab Episcopo limitibus circumscribantur ad tempus sub nomine *missionis* non vero *parochiae;* eorum cura spiritualis aliquando committitur alicui presbytero, qui ibidem residet cum titulo *missionarii*, et omnia munera perficit quae sunt parochi propria, decimas et oblationes percipit sicut verus parochus; teneturne ille presbyter ad celebrandum *pro populo,* sicut parochus.

6. Aliquando harum *missionum* cura spiritualis committitur alicui parocho vel missionario vicino qui ibi identidem celebrat per se vel per vicarium; teneturne ille parochus vel missionarius ad Missam applicandam pro *populo* si habeat vicarium vel alium sacerdotem vel bis ipse celebrat?

R. Ad 1. 2. 3. 4. Affirmative.

Ad 5. 6. Negative, et detur Decretum 18 Augusti 1866. *(V. n. 1296).*

1437

uoad faculta- dispensandi n pauperibus laborare va- nt diebus fes-

Ex Litt. S. C. Officii *12 Martii 1875.* Nella Congregazione di Fer. IV. 10. corrente si propose il dubbio del Vic. Ap. del Tunkino Orientale sul senso da darsi alla formola relativa alla facoltà di dispensare i cattolici poveri abilitandoli a lavorare nei giorni festivi. Gli Emi Inquisitori Generali dovettero riconoscere che la formola in discorso non è concepita abbastanza chiaramente, e può dar luogo a perplessità, come infatti si verifica per parte del prelodato Vic. Ap. mentre, com'è concepita, sembra che la recita delle preci suppletorie debba aver luogo anche quando i poveri cattolici abbiano ascoltato la Messa, il che non potrebbe a rigore esigersi. Per la qual cosa i prelodati Emi hanno risoluto doversi riformare la ripetuta formola per modo che si dica: *post tamen S. Missae auditionem, si possit audiri; si vero non possit, recitatis precibus suppletivis;* e si adotti in avvenire per tutti i casi in occasione che avranno a rinnovarsi le facoltà a quei Vicarî Apostolici. Intanto potrà scriversi da cotesta S. C. a quel Vic. Apostolico facendogli intendere che le preci suppletorie, naturalmente da determinarsi secondo il prudente di lui arbitrio, debbono recitarsi dai fedeli dispensati *sub gravi,* attesochè sono esse surrogate al precetto della Messa, e d'altronde è di dritto divino che la festa debba essere in qualche modo santificata con preci e con pie opere.

1438

De distantia se- pulcrorum ab al- tari.

S. R. C. 2 *Apr. 1875* — Nicoteren. et Oropien. — Corpora defunctorum iam condita in sepulcris, quae non distant ab altari iuxta praescriptiones canonicas, removeantur, si id commode fieri poterit; posthac vero in iisdem neutiquam cadavera sepeliantur (1).

1439

S. R. C. 2 *April. 1875* — Lemovicen. — Ep. Lemovicen. S. R. Congregationi sequentia duo dubia enucleanda proposuit, nimirum:

Circa delegatio- nem benedictio- num in Rom. Ri- tuali extantium.

1. An Episcopi, sive ex iure ordinario, sive ex consuetudine, omnes benedictiones descriptas in Rituali Romano et reservatas, in quibus non intervenit sacra unctio, sacerdotibus minoribus delegare possint.

2. An Vicarii Generales, sive ex facultatibus ordinariis, sive ex delegatione speciali, nomine Episcopi istas benedictiones delegare possint.

Si responsa fuerint negativa, praefatus orator humillime postulat ut S. C. sanet omnes benedictiones datas in dioecesi Lemovicensi usque ad hanc diem sine delegatione valida.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Provisum in primo.

Quoad vero postulatum, rescripsit: Attenta rei difficultate, Rmus Orator acquiescat.

1440

S. C. S. Officii *7 Aprilis. 1875.* — 1. An liceat Missam offerre pro illis qui in manifesta haeresi moriuntur, praesertim quando huiusmodi applicatio nota esset.

De applicatione Missae pro hae- reticis.

2. An liceat etiam in casu, quo huiusmodi applicatio Missae tantum sacerdoti, et illi qui dat eleemosynam nota esset.

R. Ad 1. et 2. Negative.

1441

Decr. S. C. de Prop. F. *8 Apr. 1875.* — Cum Archiepiscopus et Episcopi Provinciae Quebecensis in V Provinciali Synodo congregati, ut fideles a letali ebrietatis vitio de terreantur, atque ad colendam temperantiae virtutem excitentur, varias quae *a Temperantia* amussim nomen mutuantur, societates fovere peropportunum duxissent, supplicem libellum ad Summum Pontificem miserunt, ut eisdem Societatibus indulgentias aliquas elargiri dignaretur. Porro SSmus D. N., de consilio Emorum PP. S. Cong. de Prop. Fide, referente me infrascripto eiusdem S. Concilii Pro-Secretario, praedictis societatibus, dummodo nullum in eis fiat votum aut iuramentum, et promissio abstinendi a vino, aliisque potionibus inebriantibus ita emittatur ut eius violatio non sit peccatum, easdem indulgentias perpetuis futuris temporibus valituris ac fidelibus quoque defunctis applicabiles benigne concessit, quas Societati SSmae Crucis per rescriptum diei 27 Iunii 1852 impertitus est, videlicet:

De Indulgentiis pro societatibus *Temperantiae.*

1°. Plenariam die receptionis in praefatam confraternitatem, dummodo iidem vere poenitentes ac confessi, ac S. Eucharistia refecti, ecclesiam Sodalitii loci visitaverint, ibique iuxta mentem Sanctitatis Suae per aliquod temporis spatium oraverint.

2°. Plenariam die festo titulari, servatis conditionibus sub n. 1° expressis.

3°. Plenariam in articulo mortis, dummodo rite, ut supra, dispositi, SS. Iesu et Mariae nomina, saltem corde, devote invocaverint.

4°. Indulgentias 7 annorum et totidem quadragenarum pro quatuor festis in anno ab Or-

(1) « Cadavera ab altari tribus cubitis distare de- « bere: et tres cubitos esse fere unum metrum longi- « tudinis; atque hanc distantiam sepulcrorum ab altari « sufficere », (S. R. C. 12 Ianuarii 1897.

dinario semel tantum designandis, dummodo ecclesiam Sodalitii, ut supra, visitaverint.

5°. Indulgentiam 60 dierum pro singulis operibus piis.

6°. Indulgentiam 300 dierum ab iis sodalibus lucrandam, qui ebrietati deditos ab huiusmodi vitio averterint, aut eos promoverint, ut pio Sodalitio adscribantur, et obligationes illius firme et sancte observent.

7°. Indultum ut singulae Missae, quae in ecclesia Sodalitii loci pro defunctis sodalibus offeruntur, suffragentur perinde ac si in altari privilegiato celebrentur. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

1442

Circa Reliquiarum authenticitatem.

S. R. C. *23 Aprilis 1875* — MEDIOLANEN. — Num Reliquiae, quas constat easdem esse, quae ineunte praesenti seculo asservabantur sub altari sacelli Archipraesulum Mediolanensium, quamvis nomine careant Sancti, cuius corporis particulae sunt, ab Ordinario authenticari et parocho pie petenti donari possint.

R. Quoad authenticitatem Reliquiae, Affirmative, seu satis constare; quoad distributionem eiusdem, non expedire.

1443

Circa Missarum eleemosynas.

S. C. Concilii *24 April. 1875.* — 1. An illicite agant ii qui cum non sint bibliopolae nec mercatores, vel aliter Missarum celebrandarum quaesitores, verum ecclesiastici viri, quibus sponte a fidelibus Missarum celebrandarum eleemosynae traduntur, quique ad bonos libros vel diaria religiosa evulganda eas celebrandas offerunt sacerdotibus, ut inde ii accipiant, stipendii loco, libros vel ephemerides.

2. An illicite agant huiusmodi sacerdotes, qui vel iis oblatas a supradictis ecclesiasticis Missas acceptant, vel ipsis eas petunt celebrandas, ut inde queant, pro Missis iam celebratis, earum stipendii loco, libros vel diaria acceptare vel petere, cum ipsi aliunde sciant, aut sibi persuadeant, aliter non obtenturos easdem Missas pro effectiva eleemosyna celebrandas.

3. An et quomodo sustineatur decretum Episcopi C. absolute prohibens sacerdotibus suae dioecesis ne libros, vel diaria religiosa pro Missis celebrandis vel celebratis recipiant.

4. An et quomodo improbandi sint moderatores vel administratores diariorum religiosorum qui sacerdotibus Missas celebrandas committunt, retento ex earum eleemosynis pretio diariis ipsis respondente in casu.

R. Ad 1. et 2. Negative.

Ad 3. Reformato dubio: An et quomodo respondendum sit Episcopo C. in casu, Negative in omnibus ad utrumque.

Ad 4. Negative, dummodo nil detrahatur fundatorum vel oblatorum voluntati circa stipendii quantitatem, locum ac tempus celebrationis missarum, exclusa quacunque studiosa collectione missarum, et docto cui de iure de secuta missarum celebratione, facto verbo cum SSmo.

1444

Quoad servandas clausulas in concessione facultatum appositas.

S. C. S. Officii *15 Iunii 1875* — S. LUDOVICI — An dispensatio super impedimentis matrimonialibus ab Ordinario iuxta consuetas facultates Apostolicas concessa, quamvis graviter illicita, tamen valida sit quando data sit informis propterea quod tenor facultatis a S. Sede delegatae, vel tempus *ad quod,* expressa non sint, vel quia telegraphice paucis verbis vel oretenus tantum concessa sit. Dubium hoc oritur ex omissione clausulae *alias nullae sint* in facultatibus ordinariis Americae nunc concessis, quae clausula olim in huiusmodi facultatibus expresse apposita fuerat.

R. Affirmative, dummodo reapse mulier rapta non fuerit, vel, si rapta, in potestate raptoris non existat. Clausulas vero servandas adamussim esse quantum tamen rerum, temporum, locorumque adiuncta ferre possunt.

1445

De facultate dispensandi in multiplici consanguinitate vel affinitate.

S. C. S. Officii *15 Iunii 1875.* — 1. An in multiplici consanguinitate, seu cum consanguineis qui ex multiplici stipite invicem coniuncti sunt, Ordinarius dispensare possit iuxta facultates a S. Sede impetratas tenoris sequentis: *Dispensandi in 3. et 4. consanguinitatis et affinitatis gradu simplici et mixto tantum, et in 2. 3. et 4. mixtis, non tamen in 2. solo quoad futura matrimonia;* atque *Dispensandi in utroque foro pro catholicis eius iurisdictioni subiectis in matrimoniis sive contractis, sive contrahendis super impedimento 2. gradus consanguinitatis vel affinitatis in linea transversali aequali pro centum casibus.*

2. An in multiplici affinitate dispensare possit.

R. Ad 1. et 2. Affirmative, scilicet Episcopos qui facultate gaudent quinquennali dispensandi in 3. et 4. consanguinitatis et affinitatis gradu simplici et mixto tantum, et in 2. 3. et 4. mixtis, non tamen in 2. solo quoad futura matrimonia, posse dispensare in 3. et 3. in 4. et 4, in 3. mixto cum 4; nec non in 3. et 4. cum 2. mixtis, sive gradus oriatur ex uno sive ex multiplici stipite. — SSmus adprobavit.

1446

Circa officium confessarii monialium ultra triennium.

S. C. EE. et RR. *20 Iunii 1875.* — M. Arcivescovo d' Oregon ebbe proposto i seguenti dubbii, notando, per la chiara intelligenza del

primo, che il dotto Arcivescovo avea citato un testo del Dottor S. Alfonso de' Liguori in cui dicendosi che i confessori delle monache decorso il triennio dichiaransi sospesi, si aggiunge: *et hoc valet etiam pro confessariis Conservatoriorum :*

1. Nos sœurs de Charité et autres consacrées à l'education de la jeunesse sont elles comprises sous le nom de *Conservatorium?*

2. Si oui, l'Evêque peut-il autoriser le confesseur à les confesser *ultra triennium ratione deficientiae confessariorum idoneorum?*

3. La defense de la S. C. emporte-t-elle la nullité de l'absolution du confesseur auctorisé par l'Evêque à confesser *ultra triennium?*

Questa S. C. de' Vescovi e Reg. per la risoluzione degli esposti quesiti, dopo udito l'oracolo di Sua Santità, avverte primieramente che in genere la prescrizione sul cambiamento del confessore triennale deve applicarsi non meno ai Monasteri ed ai Conservatorii, che ad ogni altra società di donne conviventi *more communitatis,* i quali abbiano i confessori ordinarî, salvo che da particolari induiti ne fossero dispensati. Aggiunge similmente che lo stesso S. Consesso nell' anno 1846 ad una richiesta affine alla presente, che avea promosso il Vescovo Tridentino, se cioè fossero da cambiarsi nei singoli triennî i confessori anche quando, come avviene alle Suore di Carità inservienti agli ospedali, queste spessissimo sono trasferite da un luogo e da una casa ad una altra, avea già risposto in senso affermativo, concedendo però nello stesso tempo all'Ordinario le facoltà di confermarli una o anche due volte, osservate sempre le consuete condizioni in tale caso prescritte.

Da ultimo ha espressamente dichiarato la Santità Sua che il lasciar continuare un confessore nelle comunità di donne come sopra, oltre un triennio senza dispensa della S. Sede, alla quale esclusivamente compete il concederla, non importa nullità delle assoluzioni sagramentali, ma unicamente un esercizio illecito di quel sagro ministero. A rimuovere poi l' incertezza che tuttora rimaneva nell'animo di M. Arcivescovo di S. Francesco gioverà fargli considerare che ove le Suore o Figlie della Carità di S. Vincenzo de' Paoli della sua diocesi abbiano l' abitudine, o debbano confessarsi dal parroco, accedendovi nella sua chiesa parrocchiale, o in altra pubblica chiesa, non è questo il caso in cui è applicabile la inibizione data ai confessori di proseguire al di là del triennio, mentre la medesima è inflitta unicamente ai confessori ordinarî che si recano ad ascoltare le confessioni nei monasteri, conservatorî ed altri luoghi ove convivono donne in forma di comunità (1).

1447

Circa ciborum promiscuitatem diebus ieiunii.

S. C. S. Officii *23 Iunii 1875* — Baionen. — Utrum obligatio de non miscendis piscibus cum carne diebus quadragesimae attingat omnes qui vi indulti carnibus vesci possunt, vel solummodo eos qui ieiunant.

R. Affirmative quoad primam partem; negative quoad secundam partem; et detur decretum 24 Martii 1841, nempe ad dubium: « An lex de non permiscendis licitis et inter« dictis epulis eos etiam respiciat qui ad uni« cam comestionem non tenentur, uti iuvenes « antequam tertium compleverint septennium, « aliique rationabiliter ab eadem excusati ob « impotentiam vel laborem »: Emi decreverunt: *Affirmative.*

1448

Circa indultum altaris privilegiati.

S. R. C. *4 Sept. 1875.* — Holstein Sleswig — Rmo D. hodierno Vic. Ap. Holstein-Sleswigis a S. C. de Prop. F. circa celebrationem Missarum de Requie concessum fuit privilegium quod sic se habet: *Singulis secundis feriis non impeditis officio novem lectionum, vel, eis impeditis, die immediate sequenti, celebrando Missam de Requie in quocumque altari portatili, privilegium conceditur liberandi animas secundum eius intentionem a purgatorii poenis per modum suffragii.* Quum circa hoc privilegium nonnullae exortae fuerint difficultates, praefatus Rmus Orator ab eadem S. C. insequentium dubiorum solutionem expetiit, nimirum: — 1. An tale Officium novem lectionum dictum privilegium prohibens, etiam illud censendum sit quod ritu semiduplicis celebretur. — 2. An in casu quo, impedita feria secunda, etiam dies immediate sequens, seu feria III similiter impedita sit Officio novem lectionum, privilegium supradictum pro tali hebdomada omnino cesset.

Quum autem memorata Congr. eadem du-

(1) Quoad confessarios monialium haec, quae sequuntur, notanda: *S. C. Epp. et Regul. 2 Maii 1617 et 7 Iunii 1620.* « S. C. statuit confessarios monialium « debere esse in aetate supra quadraginta annos ». — *S. C. Concilii 2 Sept. 1617.* — « 1. An archipresby« ter Cathedralis, cui imminet cura animarum, possit « esse confessarius ordinarium monialium.

« 2. An Episcopus possit denegare monialibus pe« tentibus confessarium extraordinarium bis vel ter in « anno.

« 3. An confessarii ordinarii possint ultra trien« nium durare, et maxime per longum tempus.

« 4. An confessionalia monialium possint esse in « sacristiis, vel in domibus quas inhabitant confes« sarii.

« R. Ad 1. Non posse, sed posse indulgeri.

« Ad 2. Non posse, immo teneri offerre.

« Ad 3. Singulis trienniis mutari debere.

« Ad 4. Non posse, sed extare debere in ecclesiis « monasteriorum ».

bia pro opportuna solutione ad Sacrorum Rituum Congregationem transmiserit, haec, audita relatione *etc.* declaravit: « *In casu de quo agitur celebrationem Missarum lectarum de Requie, praeter vigilias, ferias et octavas privilegiatas, ac festa de praecepto servanda, impediri tantummodo ab occurrentia Officiorum novem lectionum quae gaudeant ritu duplicis maioris, aut duplicis 1. vel 2. classis* ».

1449

De scholis publicis in America Septentrionali.

Instr. S. C. S. Officii *24 Nov. 1875.* — (ad Episcopos Stat. Foed. Amer. Sept.) — Plures S. Congregatio de Propaganda Fide certior facta est in Foederatis Statibus Americae Septentrionalis catholicae iuventuti e scholis publicis, quas illic vocant, gravissima damna imminere. Tristis hic nuntius effecit, ut praedicta S. Congregatio amplissimis istius ditionis Episcopis nonnullas quaestiones proponendas censuerit, quae partim ad causas, cur fideles sinant liberos suos scholas acatholicas frequentare, partim ad media quibus facilius iuvenes a scholis huiusmodi arceri possint, spectabant. Porro responsiones a laudatis Episcopis exaratae ad S. Congregationem Universalis Inquisitionis pro natura argumenti delatae sunt, et negotio diligenter explorato fer. IV die 30 Iunii 1875, per Instructionem sequentem absolvendum ab Emis Patribus iudicatum est, quam exinde SSmus D. N. fer. IV die 24 Novembris praedicti anni adprobare, ac confirmare dignatus est.

Ratio iuventutis in scholis publicis instituendae periculi plena.

Porro in deliberationem cadere imprimis debebat ipsa iuventutis instituendae ratio scholis huiusmodi propria atque peculiaris. Ea vero S. Congregationi visa est etiam ex se periculi plena, ac perquam adversa rei catholicae. Alumni enim talium scholarum, cum propria earumdem ratio omnem excludat doctrinam religionis, neque rudimenta fidei addiscent, neque Ecclesiae instruentur praeceptis, atque adeo carebunt cognitione homini quam maxime necessaria, sine qua christiane non vivitur. Enim vero in eiusmodi scholis iuvenes educantur iam inde a prima pueritia, ac propemodum a teneris unguiculis: qua aetate, ut constat, virtutis aut vitii semina tenaciter haerent. Aetas igitur tam flexibilis, si absque religione adolescat, sane ingens malum est. Porro autem in praedictis scholis utpote seiunctis ab Ecclesiae auctoritate, indiscriminatim ex omni secta magistri adhibentur, et ceteroquin ne perniciem afferant iuventuti nulla lege cautum est, ita ut liberum sit errores et vitiorum semina teneris mentibus infundere. Certa item corruptela ex hoc impendet quod in iisdem scholis, aut saltem in pluribus earum, utriusque sexus adolescentes et audiendis lectionibus in idem conclave congregantur, et sedere in eodem scamno masculi iuxta feminas iubentur. Quae omnia efficiunt, ut iuventus misere exponatur damno circa fidem, ac mores periclitentur. Hoc autem periculum perversionis nisi e proximo remotum fiat, tales scholae tuta conscientia frequentari nequeunt. Id vel ipsa clamat lex naturalis et divina. Id porro claris verbis summus Pontifex edixit, Friburgensi quondam Archiepiscopo die 14 Iulii 1864 ita scribens: « Certe quidem ubi in quibusque locis regionibusque perniciosissimum huiusmodi vel susciperetur, vel ad exitum perduceretur consilium expellendi a scholis Ecclesiae auctoritatem, et iuventus misere exponeretur damno circa fidem, tunc Ecclesia non solum deberet intentissimo studio omnia conari, nullisque curis unquam parcere, ut eadem iuventus necessariam christianam institutionem et educationem habeat, verum etiam cogeretur omnes fideles monere, eisque declarare eiusmodi scholas Ecclesiae catholicae adversas haud posse in conscientia frequentari ». Et haec quidem, utpote fundata iure naturali ac divino, generale quoddam enuntiant principium, vimque universalem habent, et ad eas omnes pertinent regiones, ubi perniciosissima huiusmodi iuventutis instituendae ratio infeliciter invecta fuerit.

Ab huiusmodi scholis fideles a[rcendi].

Oportet igitur, ut Sacrorum Antistites, quacumque possint ope atque opera, commissum sibi gregem arceant ab omni contagione scholarum publicarum. Est autem ad hoc omnium consensu nil tam necessarium, quam ut catholici ubique locorum proprias sibi scholas habeant, easque publicis scholis haud inferiores. Scholis ergo catholicis sive condendis, ubi defuerint, sive amplificandis, et perfectius instruendis parandisque, ut institutione ac disciplina scholas publicas adaequent, omni cura prospiciendum est. Ac tam sancto quidem exequendo consilio tamque necessario, haud inutiliter adhibebuntur, si Episcopis ita visum fuerit, e Congregationibus religiosis sodales sive viri sive mulieres, sumptusque tanto operi necessarii, ut eo libentius atque abundantius suppeditentur a fidelibus, opportune oblata occasione, sive pastoralibus litteris, sive concionibus, sive privatis colloquiis serio necesse est ut ipsi commonefiant, sese officio suo graviter defuturos, nisi omni qua possunt cura, impensaque, scholis catholicis providerint. De quo potissimum monendi erunt quotquot inter catholicos ceteris praestant divitiis ac auctoritate apud populum; quique comitiis ferendis legibus sunt adscripti. Et vero in istis regionibus, nulla obstat lex civilis, quominus catholici, ut ipsis visum fuerit, propriis scholis prolem suam ad omnem scientiam et pietatem erudiant. Est ergo in potestate positum ipsius populi catholici ut feliciter avertatur clades, quam scholarum illic publicarum institutum rei catholicae minitatur. Religio autem ac pietas ne e scholis vestris expellantur, id omnes tandem persua-

deant sibi plurimum interesse non singulorum tantum civium ac familiarum, verum etiam ipsius florentissimae Americanae nationis, quae tantam de se spem Ecclesiae dedit.

Ceterum S. Congregatio non ignorat talia interdum rerum esse adiuncta, ut parentes catholici prolem suam scholis publicis committere in conscientia possint. Id autem non poterunt, nisi ad sic agendum sufficientem causam habeant, ac talis causa sufficiens in casu aliquo particulari utrum adsit nec ne, id conscientiae ac iudicio Ordinariorum relinquendum erit; et tunc ea plerumque aderit, quando vel nulla praesto est schola catholica, vel quae suppetit parum est idonea erudiendis convenienter conditioni suae congruenterque adolescentibus. Tunc autem ut scholae publicae in conscientia adiri possint, periculum perversionis, cum propria ipsarum ratione plus minusve nunquam non coniunctum, opportunis remediis cautionibusque fieri debet ex proximo remotum. Est ergo imprimis videndum, utrumne in schola, de qua adeunda quaeritur, perversionis periculum sit eiusmodi quod fieri remotum plane nequeat: velut quoties ibi aut docentur quaedam, aut aguntur, catholicae doctrinae bonisve moribus contraria, quaeque citra animae detrimentum neque audiri possunt, nedum peragi. Enim vero tale periculum, ut per se patet, omnino vitandum est cum quocumque damno temporalis etiam vitae. Debet porro iuventus, ut committi scholis publicis in conscientia possit, necessariam christianam institutionem et educationem, saltem extra scholae tempus, rite ac diligenter accipere. Quare parochi ac missionarii, memores eorum quae providentissime hac de re Concilium Baltimorense constituit, catechesibus diligenter dent operam, iisque explicandis praecipue incumbant veritatibus fidei ac morum, quae magis ab incredulis et heterodoxis impetuntur; totque periculis expositam iuventutem impensa cura, qua frequenti Sacramentorum usu, qua pietate in B. Virginem studeant communire, et ad religionem firmiter tenendam etiam atque etiam excitare. Ipsi vero parentes, quive eorum loco sunt, liberis suis sollicite invigilent, ac vel ipsi per se, vel, si minus idonei ipsi sint, per alios, de lectionibus auditis eos interrogent, libros iisdem traditos recognoscant, et si quid noxium ibi deprehenderint, antidota praebeant, eosque a familiaritate et consortio discipulorum, a quibus fidei vel morum periculum imminere possit, seu quorum corrupti mores fuerint, omnino arceant atque prohibeant. Hanc autem necessariam christianam institutionem et educationem liberis suis impertire quotquot parentes negligunt; aut qui frequentare eos sinunt tales scholas in quibus animarum ruina evitari non potest: aut tandem qui, licet schola catholica in eodem loco idonea adsit, apteque instructa, et parata, seu quamvis facultatem habeant in alia regione prolem catholice educandi, nihilominus committunt eam scholis publicis, sine sufficienti causa, ac sine necessariis cautionibus, quibus periculum perversionis e proximo remotum fiat: eos, si contumaces fuerint, absolvi non posse in Sacramento Poenitentiae ex doctrina morali catholica manifestum est.

1450

De exprimendo tempore ad quod concessae facultates fuerunt.

S. C. de Prop. F. *12 Dec. 1875. (Ex Aud. SSmi.)* — Pro-Secretarius S. Congregationis exposuit SSmo Patri quam facile non observetur clausula in Formulis (nonnullis) facultatum, qua praescribitur ut a dispensante inseratur in rescripto dispensationis tempus ad quod concessae fuerunt, idque sub poena nullitatis; et SSmus Pater iussit ut in posterum huiusmodi clausula non amplius apponatur.

1451

De audiendis fidelium confessionibus feria VI in Parasceve et Sabbato Sancto.

S. R. C. *17 Dec. 1875.* — Tricarien. — Utrum liceat in Feria VI in Parasceve et in Sabbato Sancto ante Missam audire confessiones fidelium in cathedrali aliisque ecclesiis parochialibus; et an consuetudo contraria, quae id reprobet, sit retinenda.

R. Affirmative; et assertam contrariam consuetudinem omnino reprobandam.

1452

Circa benedictionem sacerdotalium indumentorum.

S. R. C. *16 Martii 1876.* — Blesen. — Rmus hodiernus Ep. Blesen. indultum obtinuit a S. Rituum Congregatione pro facultate subdelegandi suos Vicarios Generales, ecclesiarum rectores etc. ad benedictionem sacrae illius supellectilis, in qua sacra unctio non adhibetur. Quum vero nulla inveniatur formula pro benedictione indumenti sacerdotalis aut levitici, praeter eam quae reperitur in Pontificali, et ideo Episcopis videtur reservata, sacerdotes subdelegati recurrere debent ad benedictionem pro indumentis sacerdotalibus in genere Missali additam. Isthaec autem benedictio in omnibus circumstantiis non apparet omnino consentanea, ex. gr. pro benedictione cinguli. Unde praedictus Rmus Orator huiusmodi a S. R. C. postulavit, ut sacerdotes ab ipsomet subdelegati uti valeant formula a Pontificali data pro benedictione cuiuslibet indumenti, quae insuper est formula minus solemnis.

R. Sacerdotes subdelegati utantur benedictione quae legitur in Rituali Romano.

1453

Circa sacrae Pyxidis expositionem.

S. R. C. *16 Martii 1876.* — Olinden. — Estne toleranda praxis extrahendi e tabernaculo sacram Pyxidem, eamque velatam sub umbella collocandi, populi benedicendi gratia.

R. Negative, et detur Instructio edita a s. m. Benedicto Pp. XIV, hoc est: « Eucharistiae tabernaculum solum aperiatur, et Sacra Pyxis clausa suoque velamine obtecta populi oculis obiiciatur. Verum penitus interdicitur Sacram Pyxidem extra Tabernaculum efferri ac velatam sub umbella collocari, cum nullum huius ritus vestigium apud liturgicos scriptores, nullaque Sedis Apostolicae, quam sequi omnino debemus, consuetudo deprehendatur ».

1454

De verbi Dei praedicatione a parochis diebus festis habenda.

S. C. Concilii *1 Apr. 1876.* — Consuetudo viget in dioecesi N. qua parochi, ceteroquin assidui in verbi Dei praedicatione diebus Dominicis habenda, eam tamen plerique omittunt omnino diebus festis de praecepto infra hebdomadam occurrentibus. *Hinc* quaeritur: 1. Utrum dicta consuetudo sit toleranda; et quatenus negative, 2. Utrum praecipi possit ac debeat parochis, ut ceteris quoque diebus festis de praecepto infra hebdomadam occurrentibus, eadem ratione ac Dominicis diebus praedicationis officio incumbant; et quatenus affirmative, 3. Utrum liceat excipere nonnullos solemniores dies, quibus facultas sit parochis abstinendi a praedicationis officio.

R. Tenentur parochi diebus Dominicis et festis de praecepto populo sermonem habere iuxta Concilii Trid. praescriptionem; attamen erit prudentiae Episcopi dispensare ab hac ordinatione in aliquibus solemnioribus diebus.

1455

De adsistentia funeribus acatholicorum.

Litt. S. C. de Prop. F. *3 Maii 1876.* (AD VIC. AP. AEGYPTI) — Nell'Adunanza di Fer. IV 5 Aprile p. p. gli Emi Inquisitori Generali occuparonsi dei quesiti proposti da V. S. e tendenti a conoscere se possa permettersi ad allievi ed allieve dei diversi educandati misti, costì esistenti, l'intervento ai funerali di qualche loro compagno, od altro individuo appartenente alla famiglia del medesimo eterodosso, e risolvettero che fossero a Lei comunicati alcuni decreti emanati nei vari tempi dalla Suprema *(13 Gen. 1818 – 30 Giugno 1864 – 14 Gen. 1874 – 1 Giugno 1866 – V. nn. 727. 1257)* dal tenore dei quali potrà V. S. agevolmente rilevare non verificarsi nel caso da Lei esposto tutte quelle circostanze che si esigono perchè possa tollerarsi tale intervento; e però conviene ch'Ella invigili e ponga in pratica ogni mezzo per distogliere ed impedire che invalga tale uso. Qualora poi nei casi particolari vedesse di non poterlo impedire senza dar luogo a serî inconvenienti, sappia che a V. S. rimane esclusivamente riservata la facoltà di permetterlo in via di mera tolleranza; ed in tali evenienze dovrà avvertire i moderatori degli educandati che istruiscano i loro allievi intorno alla natura di tale intervento, la quale lungi dall'essere compartecipazione ad atto religioso, ha il semplice carattere di un materiale atto civile. Sempre per altro, e per modo di regola rimane vietato l'intervento ai funerali meramente civili di quelli che volgarmente diconsi liberi pensatori, nei quali per ostentazione ed in isfregio della religione, si escluda a bella posta l'intervento dei sacerdoti o ministri del culto.

1456

De eleemosynae erogatione in dispensationum formulis imposita.

S. Poenit. *10 Iunii 1876.* — Se la non osservanza della clausola solita apporsi nelle dispense: *erogata aliqua eleemosyna iudicio Ordinarii,* importi la nullità della dispensa.

R. Negative. — SSmus approbavit.

1457

De censuris in occupantes et detinentes bona Terrae Sanctae.

S. C. S. Off. *28 Iunii 1876.* — Se la scomunica maggiore *latae sententiae* inflitta da varii Pontefici, ed in ultimo da Pio VI colla Constituz. *Inter caetera* del 31 Luglio 1778 sia ancora in vigore contro coloro che occupano e ritengono i beni ed elemosine di Terra Santa.

R. Constitutiones Summorum Pontificum contra occupantes et detinentes eleemosynas et bona ad loca Terrae Sanctae spectantia omnino vigere, non tamen censuras latae sententiae, nisi eas quae comprehenduntur in Cap. XI, Sess. 22 de Reform. Concilii Tridentini, ideoque formulas a Commissariis distribui solitas esse reformandas.

1458

Quoad ritum orientalium haereses occidentales profitentium.

Instr. S. C. de Prop. F. *15 Iulii 1876* (AD DELEG. AP. MESOPOTAMIAE) — Ut dubio de indigenis (orientalibus) profitentibus haereses occidentales, ex. gr. protestantium, congrua detur responsio, inspiciendus est ritus quem profitebantur antequam iis adhaererent, vel in quo rite baptizati fuerunt; neque enim, ad effectum de quo agitur, baptismatis in alieno ritu ob instantem necessitatem recepti habenda ratio est. Itaque si quispiam ex haereticis et schismaticis orientalis ritus, haereses occidentales, ex. gr. protestantium, postea sectetur, non idcirco latino ritui legitime addictus reputandus est: quoniam ex professione haeresis vel schismatis nullum ius oriri potest; sed censendus est in orientali ritu (manere), quem antea sequebatur. Ille proinde ad Ecclesiam catholicam rediens poterit quem maluerit orientalem ritum eligere et sequi. Catholici vero orientalis ritus qui occidentalibus haeresibus, uti supra, adhaerendo, a vera fide defecissent, non licebit ad alium, licet orientalem ritum, in sua conversione transire, sed in suo manere debent. Quod enim indulgetur

orientalibus in haeresi natis, id apostatis merito negatur, ne ab ipso suo crimine commodum referre videantur. Eos proinde oportet necessariam facultatem a Summo Pontifice expetere, si ad Ecclesiam revertentes amplecti vellent ritum ab eo diversum, cui ante apostasiam adhaerebant. Demum, quod ex dictis manifestum est, si indigena orientalis, latinum ritum, antequam in haeresim incideret, legitime tenuit, necesse est hunc, ad Ecclesiam revertentem, in latino ritu manere.

1459

censuras qui mas- choreis t.

Litt. S. C. de Prop. F. *15 Iulii 1876.* (AD EP. NESQUALLIEN.) — Inter dubia quae S. Sedi enodanda proposuit anno superiori A. Tua, illud etiam recensebatur, quod respicit choreas, quae identidem haberi solent ab iis qui societati vulgo *franc-maçons* sunt adscripti; scilicet per illud quaerebatur an catholici praefatis choreis convenientes incidant in excommunicationem inflictam a pontificia Constitutione *Apostolicae Sedis moderationi* paragraph. 4. Porro huiusmodi controversia, ut par erat, delata cum fuerit iudicio supremae S. C. Universalis Inquisitionis, Emi PP. articulo formiter discusso, in hanc devenere sententiam, scilicet: Praeprimis ambigi haud posse animadverterunt gravis reatus reos effici catholicos qui choreis aliisque solatiis intersunt, quae a membris societatis massonicae, et uti tales, haberi solent. Praeterea observarunt Constitutionem pontificiam prohibere sub excommunicationis poena, ipso facto incurrendae, ac S. Sedi reservatae, quominus massonicae sectae, aliique societati eiusdem generis favor qualiscumque praestetur; proindeque eam habendam esse regulam certam ad diiudicandum num et quando catholici reapse in memoratam excommunicationem inciderint, quod scilicet accurate perpendi debeat utilitas atque commodum quod damnata societas eorumque adhaerentes, qua tales, retrahunt vel retrahere possunt ab huiusmodi interventu ac adsistentia ex parte eorumdem catholicorum. Hinc retinendum esse quod catholici censura innodentur eo in casu quo eorum praesentia ac participatio huiusmodi conventibus reapse affert eidem sectae aut sectatoribus emolumentum aliquod.

1460

daverum one per

S. R. C. *15 Iulii 1876.* — SANTANDERIEN. — Num liceat uti curru ad mortuos afferendos in coemeterium; ideoque an liceat parocho et clero, ritu ecclesiastico, ita delatum fidelem ad sepulturam associare.

R. Ecclesiae ritum iubere fidelium cadavera, utcumque deferuntur sive ad ecclesiam sive ad coemeterium, semper a sacerdote esse associanda.

1461

De Episcopi facultate dispensandi in votis religiosis simplicibus.

S. C. S. Off. *2 Aug. 1876* — NOVAE AURELIAE. — 1. Se il Vescovo possa dispensare dai voti semplici nelle Congregazioni non clausurate, che, quantunque non approvate dalla S. Sede, hanno però superiora generale e case in diverse diocesi.

2. Se il Vescovo possa dispensare dai voti semplici emessi nelle Congregazioni che ebbero origine nella propria diocesi, nè hanno case fuori di essa, tuttochè abbiano superiora generale.

R. Quoad vota non reservata paupertatis et obedientiae, posse Episcopum in utroque casu dispensare, dummodo ius ex contractu oneroso acquisitum tertii, ipso rationabiliter invito, non laedatur. Quoad votum non reservatum castitatis, ex potestate ordinaria Episcopi, negative, nisi constet votum non fuisse perpetuum et absolutum.

1462

Circa excommunicatorum sepulturam et exequias.

S. C. S. Officii *9 Aug. 1876* — TULANCINGO — 1. Excommunicati tolerati, si ante mortem dant poenitentiae, signa sepeliuntur in loco sacro; sed si ob improvisam et repentinam mortem nulla poenitentiae signa dare potuerunt, licitum erit eos in loco sacro sepelire? — 2. Licitum erit eis suffragia communia concedere, ut sunt exequiae solemnes? — 3. Istae exequiae possunt habere locum corpore praesente ipsius excommunicati quin dare potuissent poenitentiae signa?

R. Dentur responsa S. Poenitentiariae de annis 1860 et 1862 quae sic se habent: « 1. Se « venisse a morire alcuno degli incorsi noto- « riamente nelle censure, e secondo i ss. canoni « e le regole assegnate in proposito dai dottori, « dovesse assolutamente privarsi della sepol- « tura ecclesiastica, e d'altronde con gravi mi- « naccie si chiedessero pertinacemente le ese- « quie e la stessa sepoltura ecclesiastica come « dovrà in tale circostanza regolarsi il parroco? « – *Die 10 Dec. 1860.* – R. Curandum ut cun- « cta ad normam ss. canonum fiant; quatenus « vero absque turbarum et scandali periculo « id obtineri nequeat, parochus neque per se « neque per alios sacerdotes ad exequias et ad « sepulturam ullo modo concurrat. — 2. Se « possa nelle attuali circostanze pericolose con- « cedersi la sepoltura ecclesiastica a qualche « scomunicato tollerato, il quale colpito da « morte improvvisa non abbia dato segni di « vera resipiscenza. – *Die 20 Maii 1862.* – R. Ut « diiudicetur an quis excommunicatus toleratus « ecclesiastica sepultura sit privandus, inqui- « rendum est an simul sit publicus peccator, « habitis prae oculis regulis quae circa publi- « cos peccatores a probatis auctoribus traduntur.

1463

De *angustia loci* prout causa dispensationum matrimonialium.

S. C. Concilii *16 Decem. 1876.* — *Angustiam loci* (inter causas dispensationum matr.) non esse desumendam a numero locorum cuiusque paroeciae, sed a numero focorum cuiusque loci, vel etiam plurium locorum, si non distent ad invicem ultra milliare (1).

1464

De fidei professionibus.

Decr. S. C. Concilii *20 Ianuarii 1877.* — Quod a priscis Ecclesiae temporibus semper fuit in more, ut christifidelibus certa proponeretur ac determinata formula, qua fidem profiterentur, atque invalescentes cuiusque aetatis haereses solemniter detestarentur, idipsum, sacrosancta Tridentina Synodo feliciter absoluta, sapienter praestitit Summus Pontifex Pius IV, qui Tridentinorum Patrum decreta incunctanter exequi properans, edita Idibus Novembris 1564 Constitutione *Iniunctum Nobis,* formam concinnavit professionis fidei recitandam ab iis, qui cathedralibus et superioribus Ecclesiis praeficiendi forent, quive illarum dignitates, canonicatus, aliaque beneficia ecclesiastica quaecumque curam animarum habentia essent consecuturi, et ab omnibus aliis, ad quos ex decretis ipsius Concilii spectat: nec non ab iis, quos de monasteriis, conventibus, domibus, et aliis quibuscumque locis Regularium quorumcumque Ordinum, etiam militarium, quocumque nomine vel titulo provideri contingeret. Quod et alia Constitutione edita eodem die et anno incipien. *In sacrosancta* salubriter praeterea extendit ad omnes doctores, magistros, regentes, vel alios cuiuscumque artis et facultatis professores, sive clericos sive laicos, vel cuiusvis Ordinis Regularis, quibuslibet in locis publice vel privatim quoquomodo profitentes, seu lectiones aliquas habentes vel exercentes, ac tandem ad ipsos huiusmodi gradibus decorandos. Iam vero cum postmodum coadunatum fuerit sacrosanctum Concilium Vaticanum, et ante eius suspensionem per Litteras Apostolicas *Postquam Dei munere* diei 20 Octobris 1870 indictam, binae ab eodem solemniter promulgatae sint dogmaticae Constitutiones, prima scilicet de Fide Catholica quae incipit *Dei Filius,* et altera de Ecclesia Christi, quae incipit *Pastor aeternus,* non solum opportunum, sed etiam necessarium diiudicatum est, ut in fidei professione dogmaticis quoque praememorati Vaticani Concilii definitionibus, prout corde, ita et ore publica solemnisque fieri deberet adhaesio. Quapropter SSmus D. N. Pius Papa IX, exquisito ea desuper re voto specialis Congregationis Emorum S. R. E. Patrum Cardinalium, statuit, praecepit, atque mandavit, ceu per praesens decretum praecipit ac mandat, ut in praecitata Piana formula professionis fidei, post verba « *praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo* » dicatur « *et ab oecumenico Concilio Vaticano tradita, definita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis Primatu et infallibili magisterio* », utque in posterum fidei professio ab omnibus, qui eam emittere tenentur, sic et non aliter emittatur, sub comminationibus ac poenis a Concilio Tridentino et a supradictis Constitutionibus sa. me. Pii IX statutis. Id igitur ubique, et ab omnibus, ad quos spectat, diligenter ac fideliter observetur, non obstantibus *etc.* (2).

---

(1) Ex Dataria Ap. haec ad rem habentur: « *Angustia loci* verificatur cum eius focularia numerum tercentum non excedant; nec officit quod locus angustus parum ab alio dissitus existat, dummodo ista duo loca sint inter se distincta ac diversa, propriamque denominationem habeant. Aliqua autem distantia requiritur in suburbiis, quae quamvis civitatis partem constituant, nihilominus *angustia* in ipsis admittitur cum per milliare aut paulo minus a civitate distent. Ita sentiunt Pyrrhus Corrado in *Praxi dispens. Apost. lib. 7, cap. 5;* De Iustis *De Dispens. matrim. lib. 3, cap. 2.* Huiusmodi autem doctrinae examussim consonat huius Datariae Apostolicae praxis ».

(2) *Professio orthodoxae fidei iuxta formam a Summis Pontificibus Pio IV et Pio IX praescriptam:*

« Ego N. firma fide credo et profiteor omnia et singula, quae continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum filium Dei Unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris; et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locuutus est per prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Apostolicas et ecclesiasticas traditiones reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes et constitutiones firmissime admitto et amplector. Item sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi iuxta unanimem consensum Patrum, accipiam et interpretabor.

Profiteor quoque septem esse vere et proprie Sacramenta novae legis a Iesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium, illaque gratiam conferre; et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque et adprobatos Ecclesiae catholicae ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio et admitto. Omnia et singula, quae

1465

a validitate m baptismi matrimonii haeretico-ecclesiam cam in petentium.

Instr. S. Officii *24 Ian. 1877.* (AD EP. NESQUALLIEN.) — Litteris ad S. C. de Prop. Fide missis, Ampl. Tua a S. Sede Ap. postulaverat instrui circa modum, quo se gerere deberent missionarii, munus apostolicum exercentes in montanis regionibus istius tuae dioecesis, cum illis qui, antequam catholicam Ecclesiam ingredi peterent, a ministellis sectae methodistarum baptizati, aut etiam matrimonio copulati fuerunt. Exponebat plures et non parvi momenti rationes adesse serio dubitandi tam de validitate sacramenti Baptismi a talibus ministris collati, quam de validitate matrimonii coram iisdem contracti, easque praefatae S. C. de Prop. Fide exhibebat. Porro ipsa S. C. epistolam Ampl. Tuae ad S. Congr. S. O. remisit, a qua post accuratam et diligentem discussionem dispositum fuit, ut peculiari hac instructione Ampl. Tuae responderetur, per quam reassumptis omnibus ad rem facientibus, et iam ab eadem S. C. in casibus similibus decretis sub oculis tuis poneretur huius Ap. S. Sedis doctrina, quae certam et tutam normam tibi exhibere debebit.

baptismo a ris sectae odistarum istrato.

Itaque circa Baptismum a ministris sectae methodistarum administratum refers, tot et tales esse horum haereticorum errores circa necessitatem virtutem et efficaciam eiusmodi sacramenti, ut pro certo retineri debeat eos illum habere tamquam ritum mere indifferentem, quem ideo in praeteritis temporibus penitus omittere consueverunt, et in posterioribus reassumpserunt sola prava voluntate homines infideles, vel etiam fideles fallendi, iisdem scilicet ostendendi falsam eorum religionem a nostra unice vera non differre. His addit, non paucos neque omnino accidentales abusus ab iisdem committi in praedicti sacramenti administratione, inter quos praesertim indicat et usum cuiusdam formae, in qua persona Spiritus Sancti aut omnino reticetur, aut vocibus et nominibus exprimitur prorsus ineptis ad eam indicandam, aut non exprimitur nisi post aliud vocabulum intrusum inter secundam et hanc tertiam SSmae Trinitatis personas: necnon negligentiam ab iisdem servari solitam in modo quo aqua tingunt baptizandos, et quo coniungere solent materiam cum forma. Ob has rationes anceps haeres utrum baptisma a talibus ministris, et tali modo administratum, habere debeas uti prorsus invalidum, vel saltem ea ratione dubium ut veluti principium in praxi semper servandum retinere possis, illud esse iterum conferendum. Porro quamvis haec gravissima sint, et generatim vehementem suspicionem ingerant de baptismi invaliditate, tamen in singulis casibus faciendas esse accuratas investigationes facile quisque intelligit, et quatenus ex iis certo constiterit de nullitate ob substantialem defectum, baptismus erit conferendus absolute: quatenus adhuc dubium prudens supersit, baptismus iterum conferendus secreto et sub conditione iuxta doctrinam et praxim constanter ab Ecclesia servatam.

Etenim novit A. Tua dogma fidei esse Baptismum a quocumque sive schismatico, sive haeretico, sive etiam infideli administratum validum esse habendum, dummodo in eiusdem administratione singula concurrerint, quibus sacramentum perficitur, scilicet debita materia, praescripta forma, et persona ministri cum intentione faciendi quod facit Ecclesia. Hinc consequitur errores peculiares, quos ministrantes sive privatim, sive etiam publice profitentur nihil officere posse validitati baptismi, vel cuiuscumque sacramenti, quia ut loquitur S. Augustinus, sacramenta ubique integra sunt, etiamsi prave intelligantur, et discordiose tractentur. *(S. August. de Bapt. lib. 3 Cap. 15 N. 20).*

---

de peccato originali et de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita et declarata fuerunt, amplector et recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium et propitiatorium Sacrificium pro vivis et defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse vere, realiter et substantialiter corpus et sanguinem una cum anima et divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantiae panis in corpus, et totius substantiae vini in sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia transsubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuvari. Similiter et Sanctos una cum Christo regnantes venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero imagines Christi ac Deiparae semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, catholicam et apostolicam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem et magistram agnosco, Romanoque Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro.

Caetera item omnia a sacris Canonibus et oecumenicis Conciliis, ac praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo, et ab oecumenico Concilio Vaticano tradita, definita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis Primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia, atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas et reiectas et anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, et anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor et veraciter teneo, eamdem integram et immaculatam usque ad extremum vitae spiritum, constantissime, Deo adiuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri et doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo ac iuro. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia ».

Imo, quod praesertim in casu de quo agitur notandum est, peculiares errores ministrantium, per se et propria ratione, neque excludunt illam intentionem, quam minister sacramentorum debet habere, faciendi nempe quod facit Ecclesia. Etenim, ut sapientissime observat Cardinalis Bellarminus: « Concilium Tri« dentinum in Canone XI non nominat finem « sacramenti, neque dicit, oportere ministrum « intendere, quod Ecclesia intendit, sed quod « Ecclesia facit. Porro quod Ecclesia facit, non « finem, sed actionem significat. Denique ex « praxi id constat. Nam neque vetus Ecclesia « rebaptizabat baptizatos parvulos a pelagianis, « nec nos rebaptizamus baptizatos a zuinglianis « et calvinistis: et tamen scimus omnes istos ba« ptizare sine intentione veri finis qui est tollere « originale peccatum ». Unde Benedictus XIV haec ad rem facientia verba gravissima habet: « Caveat Episcopus ne incertam et dubiam « pronunciet baptismi validitatem hoc tantum « nomine, quod haereticus minister, a quo fuit « collatus, cum non credat per regenerationis « lavacrum deleri peccata, illud non contulerit « in remissionem peccatorum, atque ideo non « habuerit intentionem illud conficiendi, prout « a Christo Domino fuerit constitutum: siqui« dem cum in Galliis disputatum olim fuerit, « an ob praedictam rationem rebaptizandi essent « baptizati a calvinistis, S. Pius V, ad quem con« troversia delata est, minime rebaptizandos « definivit; sacramenti enim validitati non « officit privatus ministri error, cui praevalet « generalis eiusdem ministri intentio faciendi « quod Christus instituit, seu quod fit in « vera Christi Ecclesia » *(De Synod. Dioeces. Lib. 7 C. 6 N. 9)*. Huic doctrinae adhaerens S. C. iam in feria IV. die 18 Dec. 1872 Vicario Apostolico Oceaniae Centralis, qui sequentia dubia proposuerat, videlicet: 1. *Utrum baptismus ab illis haereticis (methodistis) administratus sit dubius propter defectum intentionis faciendi quod voluit Christus, si expresse declaratum fuit a ministro antequam baptizet, baptismum nullum habere effectum in animam.* — 2. *Utrum dubius sit baptismus sic collatus si praedicta declaratio non expresse facta fuerit immediate antequam baptismus conferretur, sed illa saepe pronuntiata fuerit a ministro et illa doctrina aperte praedicetur in illa secta;* respondit: Ad primum, Negative: quia non obstante errore quoad effectus baptismi, non excluditur intentio faciendi quod facit Ecclesia. Ad secundum: Provisum in primo.

Videt igitur A. Tua quomodo in Ecclesia semper traditum inveniatur, errores quos haeretici sive privatim, sive etiam publice profitentur, non esse incompossibiles cum illa intentione, quam sacramentorum ministri de necessitate eorumdem sacramentorum tenentur habere, faciendi nempe quod facit Ecclesia, vel faciendi quod Christus voluit ut fieret; et eosdem errores per se non posse inducere generalem praesumptionem contra validitatem sacramentorum in genere, et Baptismi in specie ita ut ea ipsa sola statui possit practicum principium omnibus casibus applicandum, vi cuius quasi a priori, ut aiunt, baptismus sit iterum conferendus.

Neque aliter Ampl. Tua iudicare debebit ex consideratione abusuum, quos haeretici isti admittere solent, ut asseris, in baptismi administratione. Siquidem quidquid sit de abusibus a te enumeratis sive quoad formam corruptam quam usurpare audent, sive quoad modum quo baptismi ritum complere solent, tamen ut in facto dici possit baptismum administratum ab istis haereticis nullum, aut saltem dubium habendum esse, oportet prius cognoscere an patrati fuerint praedicti abusus sacramentum irritantes; novit siquidem abusus non esse praesumendos sed probandos. Qua super re A. Tua ante oculos habeat regulam generalem iam saepe traditam ab hac S. C., et praesertim in fer. IV die 10 Martii 1824, quam in pluribus aliis casibus similibus confirmavit, quaeque est tenoris sequentis: « Quoad venientes a sectis, ex gr. « quakerorum, quas notum est vel baptisma mi« nime ministrare, vel invalide conferre, ipsos, « dum in sinu Ecclesiae recipiuntur, solemni« ter baptizandos esse. Quoad vero illas, ut « sunt anglicani, apud quas non solum pueri « baptizantur, verum etiam ex eorum libris « ritualibus constat baptismum rite conferri, « non oportere baptizari, sed recipi abiuratione « errorum, et absolutione a censuris. Spectan« dos tamen esse casus particulares de quibus « agitur. Nam fieri potest, ut causa abusuum, « qui asseruntur in sacramenti Baptismi admi« nistratione introducti, vel ob aliquam cir« cumstantiam, grave suboriatur dubium de « aliquo defectu nullitatem baptismi inducente, « tunc baptismum secreto, sub conditione *si* « *non sit persona baptizata,* conferendum esse ». Ex hac regula probe intelliges quod si in hac materia possibilis foret quaedam generalis praesumptio in principium practicum convertenda, haec non quidem ex defectibus et abusibus ministrorum differentium sectarum esset derivanda, sed praesertim ex indole, natura et consuetudine actuali earumdem sectarum. Quare cum in casu, de quo agitur, sermo sit de secta methodistarum, in qua baptisma confertur, et de ministris huius sectae, qui de facto baptisma solent administrare, duo tantum in quaestionem cadere possunt, videlicet: 1. Utrum ritus administrandi sacramentum Baptismi, ab ista secta in istis regionibus retentus, aliquid contineat quod illius nullitatem inducere valeat; 2. Utrum talis sectae ministri de facto sese conforment praescriptionibus in propria

eorum secta sancitis. Porro quoad primam quaestionem facile erit cognoscere quid haec secta circa administrationem sacramenti Baptismi sanciverit, ex inspectione librorum ritualium quibus in istis regionibus tales haeretici utuntur; quoad secundam vero necessariae erunt accuratae et prudentes investigationes in singulis casibus, per quas tam de facto, seu de collato baptismo, quam de modo administrationis cognitio obtineatur, iuxta quam iudicium de singulis casibus erit pronunciandum. Quod si praedictis investigationibus abhibitis, certo cognoscatur baptismum collatum non fuisse, aut rite non fuisse administratum, tum quidem absolute, hoc est absque ulla conditione, valide eos baptizare poteris et debebis qui se praesentaverint ut in sinum Ecclesiae recipiantur; si vero ex iisdem investigationibus nihil certi deducatur, et adhuc prudens dubium supersit, tunc secreto et sub conditione eos baptizare debebis. Ut autem etiam in hoc postremo casu caute et prudenter procedatur, prae oculis habenda erunt quae ad rem tradidit Benedictus XIV videlicet: « Tunc solum ea (forma conditio- « nata) uti licebit, cum prudens et probabilis « subest dubitatio, an quis fuerit rite baptiza- « tus, nec, diligenti praetermissa indagatione, « potuit rei veritas innotescere, quemadmodum « scite perpendit Sotus in L. 4 dist. 3 quae- « stion. unic. art. 9, § *Circa hanc igitur so-* « *lutionem,* ubi a sacrilegio non excusat, ne- « que ab irregularitate absolvit sacerdotem, re- « baptizantem, quem scit domi baptizatum, et « nihil est quod collatum ei baptisma rationa- « biliter suspectum reddat... Aures praebendae « sunt Estio in 4 dist. 2 § 15 haec ad rem « adnotanti: Sciendum est non quamcumque « levem in contrarium suspicionem, vel scru- « pulum debere sufficere ad hoc, ut sub con- « ditione quis hoc pacto baptizetur: sed requiri « dubitationem probabilem... Ea autem proba- « lis dubitatio est, quae, facta etiam diligenti « indagine, discuti non potest, ita ut nec mo- « ralis certitudo facti haberi queat. Immo ve- « rius obtemperandum est Catechismo Romano « Part. 2. De Sacr. Bapt. n. 51 ubi de for- « ma conditionata ait: *ea baptismi forma ex* « *Alexandri Papae auctoritate in illis tantum* « *permittitur, de quibus, re diligenter perqui-* « *sita, dubium relinquitur, an baptismum rite* « *susceperint: aliter vero nunquam fas est,* « *etiam cum adiunctione, baptismum alicui ite-* « *rum administrare* ».

uando liceat ptizare sub ditione.

— Quoad matrimonia eorum coram ministris eiusdem sectae methodistarum contracta, refers eosdem ministros matrimonium tamquam sacramentum minime habere, neque recognoscere matrimonialis vinculi perpetuitatem et indissolubilitatem: et hanc doctrinam eos publice praedicare: unde fit, ut, tam ipsi ministri, quam qui ad eosdem accedunt, contractum matrimonialem habeant uti negotium nullius momenti, circa quod proinde neglígentissime se gerunt, nullam investigationem praemittunt circa statum personarum, quas ipsi coniungunt: et saepe etiam personas alias vinculo ligatas cum aliis personis copulant. Ex tali agendi ratione, addis, inter neophytos istius tuae dioecesis ortam esse communem persuasionem, matrimonia apud tales ministros contracta non esse perpetua, et indissolubilia: imo quibusdam missionariis persuasum esse dicis plures non alia de causa praedictis ministris sese praesentare ad matrimonium contrahendum, nisi quia credunt tali modo evitare posse perpetuitatem vinculi quod contrahunt. Ex his infers valde dubitandum esse de istorum matrimoniorum validitate, et ideo examini Sacrae Congregationis proponis: Utrum in dubio quocumque matrimonia ab illis haereticis celebrata nullius roboris practice possint haberi.

: matrimoniis secta methodarum contra-

Ut itaque A. Tua in re tam gravi tuto procedere possit, ante omnia necessarium est, ut sub oculis habeas sequentia generalia principia, a quibus normam certam pro casibus particularibus facile poteris derivare. Et 1. pro certo retinendum est inter haereticos vera et valida matrimonia subsistere posse, dummodo nullum dirimens impedimentum interponatur. Etenim Benedictus XIV in Fer. V die 13 Aprilis 1752 aperte hoc docuit sequentibus verbis: « Non est « amplius hodie in discrimen revocanda vali- « ditas matrimoniorum inter haereticos, quia « iuxta communem theologorum sententiam ma- « trimonia haereticorum post baptismum, in « quo uterque coniux veluti in radice christia- « nitatis copulantur; et hinc est quod haere- « ticus catholicam religionem amplectens, prima « uxore vivente, nequit alteram ducere ». Idipsum confirmavit Pius VII in celeberrimo suo Brevi ad Archiepiscopum Moguntinum, quod incipit *Etsi Fraternitatis Tuae,* sive quando iussit, ut causae matrimoniales ad haereticos pertinentes iudicari deberent iuxta canonicas sanctiones, sive quando docuit vinculum matrimoniale etiam inter haereticos perpetuum et indissolubile omnino esse.

2. Ex hoc immediate et necessario consequitur haereticorum matrimoniis applicabile esse principium, quod etiam infidelium matrimoniis aptatur, scilicet: In dubio standum esse pro validitate matrimonii, praesertim quando constat matrimonium fuisse contractum. Imo etiam si hoc non constaret, sed matrimonium possessionem pro se ostendere posset, quod verificatur quando coniuncti bona fide putant se in vero et legitimo coniugio vivere, et ceteri nullum ex illa coniunctione scandalum patiuntur, quia arbitrantur eam esse legitimam: etiam in hoc casu praedictum principium valeret, et ab eodem recedere non liceret. Hoc S. Congregatio saepe docuit, et inculcavit, praecipue vero in Instructione ad Vicarium Apostolicum

Oceaniae Centralis missa ex decreto Feriae IV 18 Decembris 1872.

3. Quamvis autem certum sit ex Canone *Si conditiones, De Condition.* conditionem contrariam perpetuitati, et indissolubilitati coniugalis vinculi ipsum matrimonium omnino nullum atque irritum reddere: tamen ad hoc oportet ut talis conditio aliquo modo a contrahentibus in pactum fuerit deducta. Etenim Benedictus XIV ita ad rem docuit: « Credendum « est eos (haereticos) generali voluntate con- « trahere voluisse matrimonium validum, iuxta « Christi legem, ideoque etiam adulterii causa « non dissolvendum. Privatus enim error nec « anteponi, nec praeiudicium afferre potest ge- « nerali, quam diximus, voluntati, ex qua con- « tracti matrimonii validitas, et perpetuitas pen- « det ». (De Synod. Dioeces. l. 13, c. 22, n. 3). Hoc idem tradit Pius VII in supracitato Brevi ad Archiepiscopum Moguntinum: nam agens de causis, ob quas etiam haereticorum matrimonia nulla et invalida possunt declarari, post impedimentorum dirimentium mentionem subdit: « vel ob conditiones, quae inter dirimentia « impedimenta recenseri adhuc possunt, quaeque « in pactum a coniugibus deductae ipsius ma- « trimonii substantiae opponuntur, quemad- « modum eas in calvinistarum praesertim ma- « trimoniis interponi solere plurimi affirmant ». Hanc doctrinam semper et constanter sequuta est S. Congregatio, quoties examinare debuit utrum valida habenda essent matrimonia contracta vel ab haereticis inter se, vel etiam inter unam partem haereticam, et alteram catholicam, prout videri potest apud Benedictum XIV qui pluries huiusmodi resolutiones refert (De Synod. Dioeces. l. 13, c. 22, n. 8), nec non in Instructione pro Vicario Apostolico Oceaniae Orientalis, in qua haec leguntur: « Tametsi « autem dubitandum non sit quin validum « matrimonium contrahi possit cum errore mere « concomitante circa eius indissolubilitatem, « quia tunc praevalet generalis voluntas con- « trahendi matrimonium iuxta institutionem « Christi, et generalis illa voluntas privatum « errorem quodammodo absorbet: attamen ubi « adhibetur formula cum explicita, vel impli- « cita illa conditione, iam fieri nequit ut par- « ticularis error absorptus maneat a generali « voluntate contrahendi iuxta institutionem Chri- « sti ».

Ex nunc relatis principiis A. Tua facile intelliget admitti nullimode posse ut ex praesumptionibus, quantumvis gravissimis, quis sibi valeat efformare practica quaedam generalia criteria, quorum ope in quocumque dubio de validitate matrimoniorum coram haereticis istis ministellis contractorum, pro eorumdem nullitate et invaliditate sit iudicandum: sed iuxta mentem et praxim huius S. Sedis Apostolicae oportere serio et prudenter examinare et perpendere singulos casus occurrentes, et nonnisi iuxta legitimas deductiones ex tali examine resultantes iudicari debere. Et quoniam, prout refers, dubia circa validitatem talium matrimoniorum triplici ex capite oriuntur, videlicet:

1. Ex eo quod haereticorum istorum ministri nullimode inquirere soleant circa existentiam impedimentorum inter personas coram ipsis contrahere volentes;

2. Ex eo quod uti dubius habetur baptismus a talibus ministris administratus, unde dubium exurgit utrum valida possint esse matrimonia inter catholicum et haereticum;

3. Denique ex eo, quod praesumptio habeatur contrahentes coram talibus ministris non intendere consensum praestare in vinculum perpetuum et indissolubile; ideo manifestum est iuxta casuum diversitatem inquisitiones praescriptas vel circa singula recensita capita esse faciendas, vel circa illud praesertim, unde peculiaris exurgit ratio dubitandi.

Primum itaque, iuxta regulas A. Tuae notas inquirendum erit de statu, et conditione personarum, quae in haeresi vel coram haereticis contraxerunt, ad dignoscendum, utrum aliquod extiterit inter eas dirimens impedimentum quod earum matrimonium nullum et invalidum redderet. Praesertim inquirendum erit, utrum qui coram ministro haeretico matrimonium contraxerunt, ligati fuerint alio vinculo in infidelitate contracto. Porro pro hoc examine, et pro iudicio in hoc casu proferendo, A. Tua prae oculis habere debebit resolutiones, et instructiones, ab hac S. Congregatione iam editas, praesertim illas datas Vicario Apostolico Oceaniae Meridionalis anno 1836, et Vicario Apostolico Oceaniae Centralis anno 1872 quas insimul accipiet *(V. n. 1392)*.

Quoad alterum vero caput, unde dubia etiam exoriuntur, attendenda erit resolutio huius S. C. edita in feria IV die 19 Novembris 1830, quae sic se habet: « Proposito dubio: An calvinistae « et lutherani in illis partibus (Galliarum) « degentes quorum baptisma dubium et suspe- « ctum est, infideles habendi sint, ita ut inter « eos et catholicos disparitatis cultus impedi- « mentum dirimens adesse censeatur? Respon- « dit: Quoad haereticos, quorum sectae ritualia « praescribunt collationem baptismi absque ne- « cessario usu materiae et formae essentialis, « debet examinari casus particularis. Quoad « alios, qui iuxta eorum ritualia baptizant va- « lide, validum censendum est baptisma; quod « si dubium persistat etiam in primo casu, cen- « sendum est validum baptisma in ordine ad « validitatem matrimonii. Si autem certo co- « gnoscatur nullum baptisma ex consuetudine « actualis illius sectae, nullum est matrimo- « nium ». Primum itaque inquirendum erit de collato baptismo et de ipsius validitate; et si

ex hac inquisitione nihil certi deduci possit, et dubium prudens, prout supra dictum est, perseveraverit, tamquam validum in ordine ad matrimonium haberi debet, seu matrimonium cum tali dubio contractum uti validum retinendum erit atque legitimum.

nuptiis con-is cum con-ne contraria etuitati et ssolubilitati imonii.

Quoad ultimum denique dubitandi caput omni diligentia et solertia investigandum erit, utrum conditio contraria perpetuitati et indissolubilitati vinculi coniugalis aliqua ratione, directe vel indirecte, explicite vel implicite, in pactum fuerit a contrahentibus deducta, seu utrum matrimonium fuerit contractum cum prava voluntate non consentiendi in vinculum perpetuum. Ad hoc cognoscendum non solum consideranda erunt verba, quibus consensus fuit expressus, sed etiam ponderanda erunt facta, quae ipsam consensus expressionem, vel modum eiusdem expressionis respicere possunt: quae, si talia fuerint ut usus et consuetudo istorum locorum ea interpretentur tamquam praedictae conditionis irritantis inductiva, pronum erit inferre abfuisse consensum in contractum perpetuum et omnino indissolubilem. Similiter considerandae, et etiam examinandae erunt formulae, quibus in istis regionibus uti solent haeretici dum ritum nuptialem exercent. Etenim illae haereticorum formulae in quibus inserta inveniuntur ea SS. Scripturarum testimonia, quibus iidem haeretici abutuntur ad proprium errorem tuendum et propugnandum de dissolubilitate vinculi coniugalis: qualia sunt illud, quod habetur apud S. Mathaeum 19, 9. « Dico autem vobis, quia quicumque dimiserit « uxorem suam, nisi ob fornicationem etc. » illud aliud apud eumdem Evangelistam 5, 32. « Ego autem dico vobis, quia omnis qui di- « miserit uxorem suam etc. » interdum merito censentur conditionem irritantem continere. Quod magis etiam manifestum apparebit, si in praedictis formulis, post expressum consensum, sed eodem rite perdurante, a contrahentibus exigatur iuramentum de fidelitate servanda cum conditione quoadusque altera pars in fidelitate perstiterit; quia habita ratione erroris, quem profitentur haeretici, nomine fidelitatis non potest venire nisi permanentia in vinculo contracto. Praeterea cum ex precibus, vel ex adhortatione, quae aliquando praemittitur, aliquando postponitur formulae, vel ex mutuis promissionibus contrahentium, aliquod vitium irritans emergere possit, etiam ad caeremonias huiusmodi erit attendendum; nam plerumque formula iuramenti, et mutuae promissiones aequivalere possunt pacto, quod scilicet earumdem violatio inducat cessationem iurium et obligationum inter coniuges, et consequenter rescissionem vinculi matrimonialis. Neque praetermittenda erit accurata consideratio morum et consuetudinum in istis regionibus vigentium inter haereticos quoad eorum matrimonia.

Quamvis enim factum inter istos haereticos commune, ut asseris, de rescissione matrimoniorum propter adulterium, vel ob alias causas etiam levioris momenti, non impediat quominus matrimonium legitimo modo contrahatur in actu celebrationis, vel voluntas adfuerit consentiendi in vinculum perpetuum et indissolubile: tamen fieri potest ut talis adsit communis et fere universalis persuasio, vi cuius retineatur matrimonialem contractum nonnisi temporaneum et conditionatum esse, neque aliter, nisi sub hac ratione contrahatur: unde fit ut accurata consideratio morum et consuetudinum regionis multam afferre posset lucem ad veram voluntatem contrahentium cognoscendam. Ex hisce omnibus, et etiam ex adiunctis circumstantiis sive loci sive personarum, non omnino difficile erit, praesertim ab iis qui praesentes sunt, dignoscere quaenam fuerit contrahentium intentio, quando matrimonialem contractum concluserunt, et consensum praestiterunt. Fiant ergo in singulis casibus accuratae investigationes: utrum praesertim aliqua conditio contra matrimonii substantiam fuerit expresse in pactum inter contrahentes deducta: vel saltem emergant indicia, argumenta et praesumptiones, habito quoque respectu moribus regionis, et coram ministro protestante contrahant ea praecipue voluntate, ut dissoluto iuxta protestantium praxim matrimonio, ad alia vota transeant. Ex quibus omnibus deprehendatur certam contrahentium voluntatem eam esse, ut nonnisi conditionate matrimonium contrahere intendant.

1466

Circa facultatem *largiendi ter in anno Indulgentiam plenariam.*

Litt. S. C. de Prop. F. *26 Ian. 1877.* (Ad Ep. Natcheten.) — Il num. 14 della Form. I. contiene la facoltà communicabile *largiendi ter in anno Indulgentiam plenariam.* Ciò posto domandava V. S. se i singoli sacerdoti da Lei delegati possan concedere l'indulgenza *semel vel ter* nelle loro missioni *diebus a se eligendis,* ovvero se il Vescovo possa *pluribus diebus in variis locis* concederla *ter in unoquoque loco.* A tal dubbio sembra provveduto colla seguente risoluzione emanata dalla S. C. del S. Officio li 16 Gennaio 1728: *Circa l'Indulgenza plenaria che può il Vescovo concedere tre volte l'anno in forza di speciale indulto, la Santità Sua col voto di questa S. C. ha risoluto che per la consecuzione di essa può (il Vescovo) assegnare diverse chiese, colla visita di una delle quali possa il popolo conseguire l'Indulgenza, e che questa in diverse città e luoghi può in diversi tempi assegnarla e pubblicarla, come pure l'Indulgenza delle 40 ore, purchè nella medesima città e luogo siano solo tre volte l'anno publicate.* — Non è difforme da questa la risposta data in altro simile caso dalla

Congregazione Generale di Propaganda li 22 Gennaio 1759, la quale risposta dichiara inoltre potersi ciascuna volta determinare dal Vescovo più giorni, entro cui si possa dai fedeli conseguire l'Indulgenza.

An in dispensat. matrimon. exprimenda clausula *dummodo mulier* etc.

Chiedeva V. S. se la clausola del n. 10 della Formola I *dummodo mulier* etc. sia da esprimersi, e in modo che altrimenti sia nulla la dispensa. Sul che debbo dirle che trattandosi della Formola I ove sotto il detto numero non trovasi alcuna clausola irritante, può ritenersi, come altra volta fu risposto da questa S. C., *omissionem clausularum concessionem validitati non officere, dummodo reapse mulier rapta non fuerit, vel, si rapta, in potestatem raptoris non existit.*

1467

Circa Episcopi adsistentiam Missae solemni.

S. R. C. *3 Febr. 1877.* — VALLISPRATEN. — Utrum, salvo Caeremoniali Episcoporum, liceat Episcopis in Dominicis festisque diebus Missae solemni assistere solummodo cum mozzeta et rocheto vestitis.

R. Negative.

1468

Circa Episcopi potestatem in parochorum electione.

S. C. Concilii *3 Martii 1877.* — Episcopum non teneri (in electione parochorum) eligere tamquam digniorem quem examinatores maiori suffragiorum numero approbarunt.

1469

De parocho proprio nupturiensium.

S. C. S. Off. 2 *Maii 1877.* — 1. Quis sit parochus proprius contrahentium matrimonium, cuius praesentia ad evitandum impedimentum clandestinitatis necessario requiritur.

De usu facultatum Episcopi extra dioecesim.

2. Quomodo intelligenda verba Formulae VI *nec illis* (facultatibus in Formula contentis) *uti ullo modo possit* (Episcopus) *extra fines suae dioecesis.*

R. Ad 1. Parochum proprium habendum esse parochum domicilii vel quasi domicilii contrahentium. Ad dignoscendum vero quasi domicilium attendendam ssse regulam traditam in Instructione Fer. IV diei 7 Iunii 1867 *(V. n. 1305).*

Ad 2. Verba relatae Formulae ita esse intelligenda, ut Episcopus uti possit facultatibus erga suos subditos qui actu, quo dispensandi sunt, in propria dioecesi commorantur, quamvis ipse Episcopus extra suam dioecesim degat.

1470

De causis dispensationum matrimonialium.

Instr. S. C. de Prop. F. *9 Maii 1877.* Cum dispensatio sit iuris communis relaxatio cum causae cognitione, ab eo facta, qui habet potestatem, exploratum omnibus est dispensationes ab impedimentis matrimonialibus non esse indulgendas, nisi legitima et gravis causa interveniat. Quin imo facile quisque intelligit, tanto graviorem causam requiri, quanto gravius est impedimentum, quod nuptiis celebrandis opponitur. Verum haud raro ad S. Sedem perveniunt supplices literae pro impetranda aliqua huiusmodi dispensatione, quae nulla canonica ratione fulciuntur. Accidit etiam quandoque, ut in huiusmodi supplicationibus ea omittantur, quae necessario exprimi debent, ne dispensatio nullitatis vitio laboret. Idcirco opportunum visum est in praesenti Instructione paucis perstringere praecipuas illas causas, quae ad matrimoniales dispensationes obtinendas, iuxta canonicas sanctiones et prudens ecclesiasticae provisionis arbitrium, pro sufficientibus haberi consueverunt; deinde ea indicare, quae in ipsa dispensatione petenda exprimere oportet. Atque ut a causis dispensationum exordium ducatur, operae pretium erit imprimis animadvertere, unam aliquando causam seorsim acceptam insufficientem esse, sed alteri adiunctam sufficientem existimari: nam quae non prosunt singula, multa iuvant, *arg. l. 5 C. de probat.* Huiusmodi autem causae sunt quae sequuntur:

Angustia loci.

1. *Angustia loci* sive absoluta sive relativa (ratione tantum oratricis), cum scilicet in loco originis, vel etiam domicilii cognatio feminae ita sit propagata, ut alium paris conditionis, cui nubat, invenire nequeat nisi consanguineum vel affinem, patriam vero deserere sit ei durum *(V. n. 1463).*

Feminae aetas.

2. *Aetas feminae superadulta:* si scilicet vigesimumquartum aetatis annum iam egressa, hactenus virum paris conditionis, cui nubere possit, non invenit. Haec vero causa haud suffragatur viduae quae ad alias nuptias convolare cupiat.

Dotis deficientia.

3. *Deficientia aut incompetentia dotis,* si nempe femina non habeat actu tantam dotem, ut extraneo aequalis conditionis, qui neque consanguineus neque affinis sit, nubere possit in proprio loco, in quo commoratur. Quae causa magis urget, si mulier penitus indotata existat, et consanguineus vel affinis eam in uxorem ducere, aut etiam convenienter ex integro dotare paratus sit.

Lites super bonorum successione.

4. *Lites super successione bonorum iam exortae,* vel *earumdem grave* aut *imminens periculum.* Si mulier gravem litem super successione bonorum magni momenti sustineat, neque adest alius, qui litem huiusmodi in se suscipiat, propriisque expensis prosequatur, praeter illum qui ipsam in uxorem ducere cupit, dispensatio concedi solet; interest enim reipublicae, ut lites extinguantur. Huic proxime accedit alia causa, scilicet *Dos litibus involuta,* cum nimirum mulier alio est destituta viro, cuius ope bona sua recuperare valeat.

Verum huiusmodi causa nonnisi pro remotioribus gradibus sufficit.

uae pauper-

5. *Paupertas viduae,* quae numerosa prole sit onerata, et vir eam alere polliceatur. Sed quandoque remedio dispensationis succurritur viduae ea tantum de causa, quod iunior sit, atque in periculo incontinentiae versetur.

num pacis.

6. *Bonum pacis,* quo nomine veniunt nedum foedera inter Regna, et Principes, sed etiam extinctio gravium inimicitiarum, rixarum et odiorum civilium. Haec causa adducitur vel ad extinguendas graves inimicitias, quae inter contrahentium consanguineos vel affines ortae sint quaeque matrimonii celebratione omnino componerentur; vel quando inter contrahentium consanguineos et affines inimicitiae graves viguerint, et, licet pax inter ipsos inita iam sit, celebratio tamen matrimonii ad ipsius pacis firmationem maxime conduceret.

riculosa faaritas.

7. *Nimia, suspecta, periculosa familiaritas* nec non *cohabitatio* sub eodem tecto, quae facile impediri non possit.

pula praeha-

8. *Copula* cum consanguinea vel affini, vel alia persona impedimento laborante praehabita, et *praegnantia, ideoque legitimatio prolis,* ut nempe consulatur bono prolis ipsius, et honori mulieris, quae secus innupta maneret. Haec profecto una est ex urgentioribus causis, ob quam etiam plebeiis dari solet dispensatio, dummodo copula patrata non fuerit sub spe facilioris dispensationis: quae circumstantia in supplicatione foret exprimenda *(V. S. C. S. Off. 25 Iunii 1885).*

ulieris infa-

9. *Infamia mulieris,* ex suspicione orta, quod illa suo consanguineo aut affini nimis familiaris, cognita sit ab eodem, licet suspicio sit falsa, cum nempe, nisi matrimonium contrahatur, mulier graviter diffamata, vel innupta remaneret, vel disparis conditionis viro nubere deberet, aut gravia damna orirentur.

Matrimonii reidatio.

10. *Revalidatio matrimonii,* quod bona fide et publice, servata Tridentini forma, contractum est: quia eius dissolutio vix fieri potest sine publico scandalo, et gravi damno, praesertim foeminae, *c. 7 de consanguin.* At si mala fide sponsi nuptias inierunt, gratiam dispensationis minime merentur, sic disponente Conc. Trid. *Sess. XXIV cap. V. de Reform. Matrim.*

Periculum mamonii mixti, coram acaolico ministro ebrandi.

11. *Periculum matrimonii mixti,* vel *coram acatholico ministro celebrandi.* Quando periculum adest, quod volentes matrimonium in aliquo etiam ex maioribus gradibus contrahere, ex denegatione dispensationis ad ministrum acatholicum accedant pro nuptiis celebrandis, spreta Ecclesiae auctoritate, iusta invenitur dispensandi causa, quia adest non modo gravissimum fidelium scandalum, sed etiam timor perversionis, et defectionis a fide taliter agentium, et matrimonii impedimenta contemnentium, maxime in regionibus, ubi haereses impune grassantur. Id docuit haec S. Congregatio in Instructione die 17 Apr. 1820 ad Archiepiscopum Quebecensem data. Pariter cum Vicarius Apostolicus Bosniae postulasset utrum dispensationem elargiri posset iis catholicis, qui nullum aliud praetexunt motivum, quam vesanum amorem, et simul praevidetur, dispensatione denegata, eos coram iudice infideli coniugium fore inituros, S. Congregatio S. Officii in Fer. IV 14 Aug. 1822 decrevit: « Respondendum Oratori, quod in exposito casu utatur facultatibus sibi in Formula II commissis, prout in Domino expedire iudicaverit ». Tantumdem dicendum de periculo, quod pars catholica cum acatholico matrimonium celebrare audeat.

12. *Periculum incestuosi concubinatus.* Ex superius memorata Instructione an. 1820 elucet, dispensationis remedium, ne quis in concubinatu insordescat cum publico scandalo, atque evidenti aeternae salutis discrimine, adhibendum esse. Incestuosi concubinatus periculum.

13. *Periculum matrimonii civilis.* Ex dictis consequitur, probabile periculum quod illi, qui dispensationem petunt, ea non obtenta, matrimonium dumtaxat *civile,* ut aiunt, celebraturi sint, esse legitimam dispensandi causam. Matrimonii vulgo *civilis* periculum.

14. *Remotio gravium scandalorum.* Scandali remotio.

15. *Cessatio publici concubinatus.* Concubinatus cessatio.

16. *Excellentia meritorum,* cum aliquis aut contra fidei catholicae hostes dimicatione, aut liberalitate erga Ecclesiam, aut doctrina, virtute, aliove modo, de religione sit optime meritus. Meritorum excellentia.

Hae sunt communiores, potioresque causae quae ad matrimoniales dispensationes impetrandas adduci solent; de quibus copiose agunt theologi, ac sacrorum canonum interpretes.

Sed iam se convertit Instructio ad ea quae praeter causas in literis supplicibus pro dispensatione obtinenda, de iure vel consuetudine aut stylo curiae exprimenda sunt ita ut si, etiam ignoranter, taceatur veritas, aut narretur falsitas, dispensatio nulla efficiatur. Haec autem sunt: De exprimendis a petentibus dispensationem.

1. *Nomen et cognomen* oratorum, utrumque distincte ac nitide, ac sine ulla literarum abbreviatione scribendum.

2. *Dioecesis originis* vel *actualis domicilii.* Quando oratores habent domicilium extra dioecesim originis, possunt, si velint, petere ut dispensatio mittatur ad Ordinarium dioecesis, in qua nunc habitant.

3. *Species* etiam *infima* impedimenti, an sit consanguinitas vel affinitas, orta ex copula licita vel illicita; publica honestas originem ducens ex sponsalibus, vel matrimonio rato; in impedimento *criminis,* utrum provenerit ex coniugicidio cum promissione matrimonii, aut ex coniugicidio cum adulterio, vel ex solo adulterio cum promissione matrimonii; in cognatione spirituali utrum sit inter levantem et

levatum, vel inter levantem et levati parentem.

4. *Gradus consanguinitatis,* vel *affinitatis* aut *honestatis* ex matrimonio rato, et an sit simplex, vel mixtus, non tantum remotior, sed etiam propinquior, uti et linea, an sit recta aut transversa; item an oratores sint coniuncti ex duplici vinculo consanguinitatis, tam ex parte patris, quam ex parte matris.

5. *Numerus impedimentorum* ex. gr. si adsit duplex aut multiplex consanguinitas vel affinitas; vel si praeter cognationem adsit etiam affinitas, aut aliud quodcumque impedimentum sive dirimens, sive impediens. In petenda vero dispensatione super impedimento affinitatis primi vel secundi gradus lineae collateralis, si impedimentum nedum ex matrimonio consummato cum defuncto coniuge oratoris vel oratricis, sed etiam ex copula antematrimoniali seu fornicaria cum eodem defuncto ante initum cum ipso matrimonium patrata oriatur, necesse non est ut mentio fiat huiusmodi illicitae copulae, quemadmodum patet ex responso S. Poenitentiariae diei 29 Martii 1842, probante s. m. Greg. XVI, ad Episcopum Namurcensem, quod generale esse idem Tribunal literis 10 Decembris 1874 edixit.

6. *Variae circumstantiae,* scilicet an matrimonium sit contrahendum, vel contractum; si iam contractum, aperiri debet an bona fide saltem ex parte unius, vel cum scientia impedimenti; idem an praemissis denuntiationibus, et iuxta formam Tridentini; vel an spe facilius dispensationem obtinendi; demum an sit consummatum, et, si sit consummatum, an mala fide, saltem unius partis, seu cum scientia impedimenti.

Haec prae oculis habere debent non modo qui ad S. Sedem pro obtinenda aliqua matrimoniali dispensatione recurrunt, sed etiam qui ex pontificia delegatione dispensare per se ipsi valent, ut facultatibus, quibus pollent, rite, ut par est, utantur.

1471

De imaginibus B. M. V. de Lourdes, de la Salette et Immac. Conceptionis lucis radios e manibus emittentis.

S. R. C. *12 Maii 1877* — 1. An possit ab Ordinariis permitti, vel saltem tolerari, ut ad publicam fidelium venerationem exponantur in ecclesiis imagines seu simulacra B. M. V. sub titulo de *Lourdes* et *de la Salette,* nec non Immaculatae Conceptionis lucis radios e manibus emittentis.

2. Num ab Apostolica Sede approbatae fuerint apparitiones seu revelationes, quae contigisse perhibentur, quaeque cultui B. M. V. sub memoratis titulis causam praebuerunt.

R. Ad 1. Affirmative; servatis tamen cautelis, praesertim Decreto Sacrosanctae Tridentinae Synodi de invocatione, veneratione et Reliquiis Sanctorum nec non sacris Imaginibus Sess. XXV praescriptis, et s. m. Urbani VIII Constitutione *Sacrosancta Tridentina Synodus,* diei 15 Maii 1642 confirmatis.

Ad 2. Eiusmodi apparitiones seu revelationes neque approbatas neque damnatas ab Apostolica Sede fuisse, sed tantum permissas tamquam pie credendas fide solum humana, iuxta traditionem quam ferunt, idoneis etiam testimoniis ac monumentis confirmatam. Nihil proinde obstare quin Ordinarii pari ratione se gerant: facta desuper (si de opere typis vulgando agatur) in eodem sensu opportuna declaratione seu protestatione, ad tramitem decretorum praelaudati Urbani Papae VIII.

1472

Circa visitationem sacrorum Liminum.

Instr. S. C. de Prop. F. *1 Iunii 1877.* — 1. Inter praecipua officia, quae Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis et Episcopis iuxta SS. Patrum et canonum statuta incumbunt illud profecto est accensendum, quod ipsi sacra Apostolorum Limina visitare, eaque occasione Romano Pontifici obsequium ac obedientiam praestare, et rationem reddere de pastoralis muneris implemento, deque omnibus, quae ad Ecclesiarum suarum statum, et cleri populique mores ac disciplinam, animarumque ipsis creditarum salutem pertinent. Quod quidem officium, unitatis et communionis cum Apostolica Sede quaedam veluti tessera, ex iis iuribus sponte fluit, quae Rom. Pontifici vi primatus, quo ex divina institutione in universam pollet Ecclesiam, inhaerere compertum est. Nemo autem ignorat quae hoc in themate fel. rec. Sixtus V in celebri Const. *Romanus Pontifex* die 20 Decembris 1585 edita praescripsit (1).

2. Cum vero nonnulla identidem suboriantur dubia circa modum, quo huic muneri sacrorum Antistites satisfacere debeant, atque inde graves anxietates ob sacramenti religionem, quo se illud impleturos spoponderunt, S. Consilium Christiano Nomini propagando praepositum, sollicitudinis suae partes esse duxit, sixtinam Constitutionem opportune declarare, ut quo enucleatior erit legis dispositio, eo promptius ab omnibus executioni mandetur.

3. Et praeprimis recolere praestat quod in § 7 memoratae Constitutionis praescribitur: « Ad hoc autem debitum visitationis officium « commode explendum omnes Patriarchae, Pri- « mates, Archiepiscopi, et Episcopi, itali vide- « licet vel ex italicis insulis, unde commodius

(1) Huiusmodi praescriptiones Benedictus PP. XIV sua Constitutione quae incipit *Quod sancta* (23 Novembris 1740) confirmavit et extendit ad omnes Abbates, Priores, aliosque habentes monasteria seu ecclesias cum iurisdictione quasi episcopali, et territorio separato.

« in Italiam traiici potest, veluti siculi, sardi, « cursi, et alii adiacentium provinciarum Italiae, ac etiam Dalmatiae et graecarum, quae « e regione ipsius Italiae et Siciliae oris sunt, « *tertio anno;* germani vero, galli, hispani, « belgae, bohemi, hungari, angli, scoti, hiberni, et ceteri omnes, qui in Europa sunt, « circa mare germanicum et balticum ac omnium « insularum maris mediterranei, *quarto anno;* « et qui intra Europae fines sunt, his provinciis remotiores, ac etiam africani litoribus « nostris adversi, ac insularum maris oceani « septentrionalis et occidentalis Europae et Africae citra continentem novi orbis,.. *quinto* « *anno;* asiatici vero, et qui extra Asiam et « in aliis novis terris orientalibus, et septentrionalibus, tam in insulis quam in continentibus, et denique in quibuslibet mundi partibus, *decimo anno* iter suscipiant, et, Deo « concedente, perficiant ».

4. Iam vero saepe quaesitum fuit, undenam in computando triennio, quadriennio etc. exordiri oporteat. Et quidem alii opinati sunt ea temporis intervalla Episcopos computare debere a die, quo ad Sedem episcopalem in Consistorio renunciati sunt, aut quo literae Apostolicae ipsis expeditae fuerunt; alii a die consecrationis, alii denique a die acceptae Sedis possessionis. Quidam etiam existimarunt initium temporis ad ss. Liminum Visitationem peragendam sumendum esse a die, quo dioecesis erecta fuit. Hinc ad aures S. Congregationis pervenit variam hac super re variis in regionibus praxim invalescere coepisse.

5. Ad omnes huiusmodi opiniones e medio tollendas sat est, ea quae Sixtus V constituit, sedulo inspicere; aperte enim in § 8 Constitutionis praefatae enunciatur, a die publicationis eiusdem Constitutionis Episcopos ad ss. Apostolorum cineres visitandos omnino teneri. Quemadmodum igitur scribit Fagnanus (1), praedicta annorum spatia omnibus incipiunt currere a die quo Bulla Sixti V edita fuit, hoc est a die 20 Decembris 1585. Nec difficultatem facessunt quae in § 7 leguntur; nam, ut idem auctor observat « verba Bullae *Haec autem an-* « *norum spatia* non ita sunt accipienda, ut « initium computationis triennii vel quadriennii etc. sumi debeat a die consecrationis, susceptionis vel translationis huiusmodi, sed « hunc habent sensum, ut eo ipso quo quis « est consecratus, incipiat sibi currere obligatio « visitandi Limina, non autem ut spatia supradicta ab eo tempore computari debeant. « Et hanc interpretationem semper habuerunt « ea verba in S. C. Concilii. Haec autem computatio fieri debet ab ipsa die publicationis « Bullae exclusive, et sic in fine cuiusque triennii etc. vel decennii integra dies vigesima « Decembris cedit commodo Episcoporum adeo « ut tempus ad visitandum praefixum duret « usque ad ultimum momentum eius diei. Ita « enim statuitur pro regula, ut dies termini « non computetur in termino ». Revera praelaudata S. C. Concilii, ut omne dubium amoveret, per encyclicas literas ad universi orbis catholici Praesules die 16 Novembris an. 1673 datas significavit, unum eumdemque perpetuo et ab omnibus observandum esse terminum pro sacra visitatione, qui amussim est dies editae in lucem Sixtinae Constitutionis (2).

6. Idipsum Sacra haec Congregatio de Prop. Fide an. 1802 Episcopis Hiberniae enunciavit; et an. 1865 cuidam ex Archiepiscopis Americae Foederatae scribebat « triennia etc. decennia « ita esse computanda, ut, initio sumpto a die « quo praedicta Constitutio edita fuit, nimirum « a die 20 Decembris 1585, perpetuo et sine « alia interruptione pro omnibus successoribus « Episcopis decurrant ».

7. At nuper controversia mota est *an etiam pro Sedibus recenter erectis tempus visitationis sacrae computandum sit a die publicationis Const. sixtinae.* Nec defuit inter recentiores canonum doctores, qui arbitraretur triennia, quatriennia etc. quod ad dioeceses attinet post Sixtum V erectas, computanda esse a die quo primus noviter erectae dioecesis Episcopus administrationem suscepit.

8. Sed nulla suppetit ratio cur Episcopi novarum dioecesium aliam a ceteris dimetiendi temporum spatia pro visitatione ss. Liminum rationem sectentur; ipsi enim quoque sixtinae Constitutioni, sicut in aliis dispositionibus quas continet, ita et in hac adhaerere debent. Quocirca propositae mox quaestioni Emi PP. huius Sacri Consilii in generalibus Comitiis diei 3 Maii 1875 post maturam deliberationem decreverunt, respondendum esse *Affirmative,* nimirum etiam ab Episcopis, qui sedibus recenter institutis praesunt, praefatam regulam esse retinendam.

9. Quâe cum ita sint, cum quispiam ad episcopalem Sedem, sive ex veteribus sive ex novis evehitur, diem quo lex Sixti V prodiit prae oculis habeat; et si, praefiniti temporis inde incipiens computationem, noverit eius praedecessorem vertente triennio, quatriennio etc. oneri ss. Liminum visitationis haud fecisse satis, sciat ipse se ad eam absolvendam adstringi. Iuverit iterum audire Fagnanum, qui scribit *(Loc. cit. n. 46)*: « Ex praescripto huius Con- « stitutionis Sixti V, § *Ad hoc autem,* vers. *Quae* « *ne longius differantur* etc. tempus quale- « cumque excursum alicui ex Episcopis, qui « sive morte praeventus, sive alia quacumque

(1) *In II Lib. Decret. in Cap.* Ego N. Episcopus, *IV* de iur. *n. 36.*

(2) *V. caus.* Carpentoraten. *diei 17 Febr. 1718* in princ.

« de causa ob non finitum tempus ei praescri- « ptum Limina non visitaverit, ita intelligi « effluxisse et excurrisse illius successori, ut, « termino ipso iuxta praedecessoris sui iusiu- « randum completo, debitam visitationem con- « ficere teneatur. Quae verba non eum habent « sensum, ut Episcopus successor teneatur vi- « sitare pro omnibus trienniis etc., pro quibus « eius praedecessor non visitavit..., sed illa « verba ita sunt accipienda ut Episcopus nuper « consecratus, si eo triennio etc., quod eo tem- « pore currit, eius praedecessor non visitaverit, « teneatur ipse visitationem perficere ». Si proinde incoepto iam triennio etc. Episcopus ss. Limina adiverit, relationemque suae dioeceseos exhibuerit, ac postea e vivis migraverit, neutrum repetere successor tenetur; persolutio enim praedecessoris successori suffragatur (1).

10. E contra si quis dioeceseos curam assumpserit paulo ante quam triennium etc. sub antecessore inceptum ad exitum perveniret, cum temporis defectu nondum in promptu possit habere quae ad statum propriae Ecclesiae referendum requiruntur, succurrit remedium implorandae prorogationis quae, hisce praesertim in adiunctis, a S. Sede facile impertitur.

11. Notum est ipsam sixtinam legem Episcopis consulere, qui legitimo impedimento detenti, ad Apostolorum sepulcra personaliter se conferre non possunt; id enim per procuratorem ipsis praestare permittitur. Immo quod ad procuratoris deputationem facilius ac remissius agi coepit, ut inde a sua aetate animadvertebat s. m. Bened. XIV *(De Syn. Dioec. l. XIII, cap. VI, n. 3)* et pristinus rigor progressu temporis valde temperatus est: « Unde si Episco- « pus iusto quolibet impedimento detentus, a « S. C. licentiam petat visitandi Limina per « procuratorem, atque etiam in eum finem de- « putandi canonicum aliquem, aut sacerdotem « dioecesis suae iam in Urbe existentem, et « privatis suis rebus vacantem, vel etiam or- « dinarium suum negotiorum gestorem aut « agentem, de rebus Ecclesiae et dioecesis probe « instructum, dummodo ecclesiastico charactere « insignitus sit, facta Rom. Pontifici per Se- « cretarium ipsius Congregationis instantiae il- « lius relatione, non ita frequenter reiici solet, « ut olim evenisse constat, sed petita licentia « et facultas passim benigne conceditur ». Pariter ad procuratoris munus olim haud admittebatur sacerdos Regularis, nisi probata deficientia Capituli et cleri saecularis, exceptis fortasse Ecclesiis remotissimarum regionum *(Ibid.)*; sed in hoc etiam sequioribus temporibus S. Sedes sese faciliorem praebere consuevit.

12. Quae communiora ac potissima sint impedimenta, quibus Episcopi a romano itinere suscipiendo excusantur, videre est penes rerum canonicarum tractatores ad Cap. IV. *Ego N.* de iureiur. Ea vero sic perstringit Catalanus *(Comment. Pont. Rom. Tom. 1 ad § IV)*: « Est « quidem munus et reipublicae officium episco- « patibus adiunctum..., item aetas gravis, ho- « stilitas quoque ac timor hostium, incursus « latronum, pestis et alia id genus; quorum « tamen quaedam impedimenta Antistites pro- « fecto excusant a visitatione personali tantum, « non vero ab illa, quae per certum nuntium, « veluti aegritudo, decrepitas, munus episcopa- « tui adiunctum, quae personam respiciunt « ipsius Episcopi. Sunt autem quaedam alia, « quae etiam a mittendo Romam certum nun- « tium Episcopos excusant, ut ex. gr. pestis, « viarum obsessio, hostilitas, modo tales sint, « quae impediant accessum dioecesanorum ad « Urbem ». Ceterum tot esse possunt huiusmodi impedimenta, quot peculiares cuiusque personae circumstantiae, quibus fiat, ut sine magna difficultate aut gravi incommodo urbs Roma adiri non possit.

13. Sed facile quisque intelliget ordinarias causas, quae personalem visitationem impediant, nostra hac aetate nonnisi raro locum habere; ea enim invexit humanum ingenium adiumenta ad varias locorum distantias percurrendas, ut incredibili ferme celeritate et facilitate longissima quaeque itinera terra marique perfici valeant. Et, si ad debitum Visitationis officium *commode*, ut ipse ait, explendum, Sixtus V praedicta temporum intervalla praescripsit, *variam* ut verbis utamur Benedicti XIV *(l. c. n. 5) locorum atque dioecesium ab Urbe distantiam summa aequitatis ratione perpendens,* quid in praesens tam facile quam intra ea intervalla ad Urbem accedere? Sacra igitur Congr. sibi persuadet, sacrorum Antistites huic muneri, cui sese, interposito sacramento, obstrinxerunt, nedum statis a Sixto V temporibus nunquam esse defuturos, sed immo spem fovet in Domino, ut, magistrorum veritatis Petri et Pauli sepulcra fidelium animas illuminantia coram veneraturi suam huc praesentiam saepius etiam exhibeant. Quod certe ipsi libenter praestabunt, modo attenta consideratione revolvant illud Sardicensis Concilii (2) « optimum « et valde congruentissimum esse, si ad caput, « idest ad Petri Apostoli Sedem de singulis « quibuscumque provinciis domini referant sa- « cerdotes ». Ita enim fit, ut Rom. Pontifex, cui omnium Ecclesiarum sollicitudo concredita est, Praesulum Romam adventantium opera et adiutorio, ubique locorum christiani gregis necessitates agnoscere, spiritualium ovium morbos intelligere, et aptiora remedia adhibere valeat, nec quidquam ipsum lateat earum rerum,

(1) Fagnan. *loc. cit.* n. 47.
(2) Epist. synod. ad Iulium I Rom. Pont. apud Labbaeum Tom. II, col. 690 edit. Venet.

quas ad Dei gloriam augendam, ad religionem propagandam, ad animarum bonum promovendum necessario eum scire oportet. Plura sane negotia per epistolam possunt expediri; nemo tamen inficias iverit, plura esse alia, quae melius nequeant pertractari, quam si os ad os alloquamur. Accedit etiam, quaedam aliquando occurrere, quae secreti fidem ita postulant, ut ea scripto mandare periculosum sit; hinc fel. rec. Bened. XIII in Rom. Synodo an. 1725 *(Tit. XIII, Cap. 1)*. Episcopos monet: « ne ita passim personali ab hac visitatione se dispensent, monita hic multa et sane proficua, eorumdem SS. Ecclesiae Principum patrocinio, et Summi Pontificis vivae vocis oraculo percepturi, quae scriptis aliquando nequeunt consignari ».

14. Ne itaque pigeat sacrorum Antistites ad Urbem, quam Apostolorum Principes suo sanguine consecrarunt, ex dissitis etiam regionibus properare, eum etiam in finem, ut arctioribus usque vinculis cum Supremo Ecclesiae Capite et duce coniuncti, eo fortius praeliari praelia Domini pergant, quo maiore in dies impetu ac velut agmine facto christianae reipublicae hostes eam oppetere adnituntur.

15. Hanc autem S. Congregationis instructionem SSmo D. N. PIO PP. IX in audientia diei 13 elapsi mensis relatam Sanctitas Sua benigne in omnibus adprobavit, eique apostolicae suae auctoritatis robur adiecit.

1473

visitatione liminum et ratione exhi-...

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *1 Iunii 1877* (AD VICARIOS ET PRAEF. APP.) — Norunt omnes sa. me. Sixtum V celebri Const. *Romanus Pontifex* diei 20 Decembris anni 1585 sancivisse, ut singuli Patriarchae, Primates, Archiepiscopi et Episcopi per universum terrarum orbem constituti, statis temporibus, BB. Apostolorum Petri et Pauli Limina se visitaturos, ac Romanis Pontificibus pro tempore existentibus de Ecclesiarum sibi creditarum statu rationem reddituros iureiurando pollicerentur. Iam vero disputatum fuit utrum Vicarii Apostolici, sive sint charactere episcopali insigniti, sive eo careant, eodem ac reliqui sacrorum Antistites officio adstringantur. Porro Sacra haec Congregatio christiano nomini propagando praeposita, in generalibus comitiis diei 1 Februarii superioris anni, omnibus mature perpensis, pronuntiavit, Vicarios Apostolicos quoscumque ad id minime teneri *in vim Constitutionis fel. rec. Sixti V* utpote quae respicit Praesules qui dioecesi canonice erectae praesunt; bene vero teneri *ratione officii.*

Sed quoniam alia prorsus est conditio Ecclesiarum rite constitutarum, alia Missionum, quae ob difficultates et angustias, inter quas haud raro versantur, proprii Pastoris solatio maxime indigent, plerumque haud expedit, ob ss. Liminum visitationem, Vicarios Apostolicos ab eorum residentia discedere. Quamobrem integrum ipsis erit, hoc munere per procuratorem, etiam in Urbe existentem, perfungi.

At Emi ac Rmi PP. non modo Vicarios ipsos, verum etiam Praefectos Apostolicos monitos volunt, ut, habita ratione temporis a Sixto V pro Episcopis statuti, vel frequentius, velut mos iam alicubi invaluit, accuratas relationes de toto eorum pastorali officio, deque omnibus ad missionum suarum statum, ad missionariorum populique disciplinam, animarum denique, quae illorum curae concreditae sunt, salutem quovis modo pertinentibus, transmittant. Hoc enim maxime interest, ut missionum earumdem necessitatibus, progressui ac prosperitati S. Sedes consulere valeat. Eum in finem heic adnectitur series *Quaestionum* quibus in praedicta relatione exaranda respondere Amplitudo Tua sataget.

Haec cum a SSmo D. N. Pio PP. IX benigne probata fuerint, Tibi significare meum erat, et Dominum Deum enixe precor, ut Te diutissime servet ac sospitet.

Capita quibus respondere debent Vicarii Apostolici ac Missionum Praefecti ut de regionibus sibi commissis plenam Sacrae Congr. relationem reddant.

(Infrascriptis quaestionibus accurate et praecise respondendum erit, adhibito cuique responsioni quaestionis numero: si quid vero aliquis forte reperiet quod ad suam missionem non spectet, is indicare poterit numerum, deinde iuxta scribere: *Ad talem numerum non est quod respondeam;* tum ad cetera perget).

De Missionis origine, progressu et confiniis.

1. Breve compendium historicum circa originem, progressum ac mutationes Vicariatus sive Praefecturae conficiendum erit.

2. Describenda confinia, quibus continetur territorium Missionis, ac si aliqua circa illa controversia existat, rationes exponentur. Insuper charta corographica Vicariatus, siquidem in promptu haberi possit, addenda, vel saltem deinceps transmittenda.

De missionariis, eorum qualitate et idoneitate.

3. De personis ecclesiasticis erit exponendum imprimis quinam sint missionarii, quibus s. ministerium exercendum in Vicariatu vel Prefectura concreditum est; an saeculares vel regulares, quam idoneitatem et vivendi rationem praeseferant, an sufficiens eorum numerus sit pro necessitate fidelium, an studio linguae vernaculae illius gentis accurate dent operam, an miti ratione erga christianos se gerant, an in

sacro ministerio exercendo uniformitatem curent. Insuper an missionarii regulares regulas instituti sui ac praesertim tria vota substantialia paupertatis, castitatis et obedientiae fideliter servent; an Vicario vel Praefecto Apostolico etiam ut regulares, an alteri superiori sint subiecti; an plus aequo erga paganos vel protestantes aut schismaticos, si ibi adsint, obsequentes sint; an ex instituto vel ex consuetudine usque ad mortem in missione perseverent. An universi missionarii in usu facultatum quas accipiunt, nimis latas interpretationes ac facilitatem improbandam sequantur.

4. Nec praetermittendum si missionarii alterius Vicariatus aut Praefecturae aliqua ratione in administrationem propriae missionis sese immisceant.

De regimine missionum per Vicarios App.

5. Qua ratione provideant Praesules regimini Vicariatus seu Praefecturae, ne vita decedentes sine superiore fideles relinquant.

6. Utrum habeatur aliquod Consilium ordinarium missionariorum, quasque attributiones illi adsignentur.

De Clero indigena.

7. Singulariter sermo instituendus de clero indigena, ac imprimis de idoneitate illius, deque animi qualitatibus, quibus praeditus apparet, ac de spe quae in ipso collocari possit.

8. Qua ratione consulatur educationi et institutioni clericorum indigenarum: praesertim an habeatur Seminarium; utrum sit separatum ab alumnis saecularibus, et quae studia ibi clerici doceantur, et utrum regulae a Tridentino praescriptae in toto vel in parte serventur; cuius curae ac regimini creditum sit, denique an, si desit, aliquo modo constitui possit vel eiusdem defectui suppleri.

9. Quibus officiis indigenae adhiberi possint, et an excludantur a quacumque superioritate respectu habito ad missionarios europaeos.

De Institutis Regularium.

10. Quoad Instituta Regularium indicetur, an sint in Vicariatu seu Praefectura, et an educationi et institutioni iuventutis dent operam, idque exprimatur sive quoad instituta virorum sive quoad instituta mulierum.

11. An inter indigenas sint qui regularibus Institutis sint addicti, et ad huiusmodi statum se inclinatos praebeant; qua demum missionum utilitate possint ea inter indigenas diffundi.

12. Utrum ecclesiastici viri, sive saeculares sive regulares, clericali aut religioso habitu utantur, vel saltem alia veste quae eorum statum minime dedeceat.

De ministerio sacro ac de gentium conversione.

13. Circa sacrum ministerium exponendum an habeatur directorium sive collectio regularum et usuum Vicariatus seu Prefecturae quoad servanda a sacerdotibus cum in sua vitae ratione tum in fidelium regimine, illudque S. Congregationi exhibeatur.

14. An in communicatione facultatum missionariis facienda facilem aut difficilem se praebeat superior.

15. Utrum omnes missionarii in doctrina morali sint concordes, et utrum ad uniformitatem fovendam habeantur, vel haberi possint conventus pro casuum moralium examine conficiendo.

16. Utrum diffusa sit inter fideles lectio librorum prohibitorum.

17. Utrum in omnibus Vicariatibus et Praefecturis adsit catechismus, et quatenus affirmative, an in variis libris eius generis servetur uniformitas quoad doctrinae expositionem.

18. Utrum expediat eiusdem missionis districtus ita ordinare, ut plures uni missionario tamquam superiori subsint.

19. Utrum in singulis districtibus, quae parochiarum locum tenent, diligenter serventur libri baptizatorum, matrimoniorum, defunctorum, nec non status animarum; an ratio habeatur observantiae praecepti paschalis, et utrum memorati districtus ad formam paroeciae a canonibus requisitam accedant.

20. Indicetur an aliqua speciali ratione consuli possit ut facilius catholica fides inter indigenas propagetur.

De Ecclesiis, Capellis et Presbyteriis.

21. Exprimatur an sit in missione numerus sufficiens ecclesiarum et sacellorum, et utrum illae saltem necessariis ad divinum cultum ornamentis instructae sint.

22. An catholicus cultus in Vicariatu vel Praefectura libere exerceatur, et, quatenus negative, an ratio suppetat, qua obstacula e medio auferantur.

23. An in singulis sacerdotum residentiis sit decens presbyterium aut saltem aliquis locus a fidelibus oblatus, ubi convenienter manere possint.

De bonis Ecclesiae eorumque administratione.

24. Quas eleemosynas societas Propagationis Fidei lugdunensis praebeat, et an aliquod aliud medium praesto sit, ut sustentationi missionariorum et expensis pro divino cultu satisfiat.

25. Utrum et quae bona immobilia, vel quos reditus missio in promptu habeat ad finem memoratum adhibenda: et, quatenus ne-

gative, an aliqua ratio innui queat, ut pedetentim certi reditus, sive per oblationes fidelium, sive per alias praestationes ab ipsis solutas constitui possint.

26. Si missio bona immobilia vel reditus possideat, significandum erit an ab aliquo in hac possessione ecclesiastica turbetur, vel prorsus ipsa possessio a gubernio recognoscatur.

27. Quae cautelae adhiberi possint, ut securitati ecclesiasticorum bonorum provideatur.

28. Utrum adsit Consilium aliquod missionariorum ad eadem bona vel reditus administrandos, et ad impediendam eorumdem dissipationem, et utrum fideles aliquam partem habeant in praedicta administratione.

De rebus ad divinum cultum spectantibus.

29. Quoad hoc exponendum an in sacris functionibus ac praesertim in solemni Missae celebratione ritus omnes S. E. R. fideliter serventur, et utrum cantus adhibeantur et an iuxta canonicas praescriptiones.

30. Utrum et qui populares cantus in ecclesiis adhibeantur.

31. An in omnibus Ecclesiis, in quibus sine periculo profanationis fieri potest, adservetur et quomodo s. Eucharistia, quaeque sit in tantum Sacramentum fidelium devotio.

32. Utrum ad maiorem divini cultus decorem et ad pia opera exercenda canonice institutae sint aliquae confraternitates sive virorum sive mulierum, vel constitui possint.

33. Quatenus affirmative, quae sit praesens earumdem societatum conditio, et an reformatione indigeant.

34. An in cultu divino ac veneratione sanctorum aliquae superstitiones irrepserint, et quae.

De educatione et institutione iuventutis.

35. Significandum an sint in missione scholae pro indigenis cum masculis tum foeminis, et an sufficiant fidelium filiis.

36. Utrum in ipsis admittantur etiam filii infidelium vel protestantium aut schismaticorum, et quibus cautelis, ne catholicorum fidei nocere possint.

37. An in memoratis scholis servetur omnimoda separatio puerorum a puellis.

38. Quibus credita sit iuventutis institutio.

39. An adsit aliquis convictus seu collegium sive pro masculis sive pro foeminis; utrum in eo admittantur infideles vel protestantes aut schismatici et quibus cautelis.

40. An adsint in Vicariatu vel Praefectura scholae ministrorum protestantium, vel scholae paganae, et utrum catholici eas frequentent.

41. An adsint orphanotrophia, et quibus subsidiis sustententur.

De quibusdam piis institutis diffundendae fidei valde opportunis.

42. Utrum adsint hospitia pro catechumenis utriusque sexus et quomodo ordinata sint.

43. Quae opportunior ratio censeatur adhiberi posse, ut catechistarum institutio magis utilis ad missionum bonum evadat.

44. Utrum erectum sit aliquod hospitale et quomodo administrentur reditus pro infirmorum sustentatione.

De festis, ieiuniis et abstinentiis.

45. Quaenam festa in missione observentur, et an aliqua mutatio hac in re petenda videatur ad obtinendam maiorem uniformitatem.

46. Quae ieiunia, quique abstinentiae dies serventur sive ab europaeis sive ab indigenis, et an etiam in hoc aliquid immutandum appareat.

De coemeteriis et sepulturis.

47. Utrum et quae superstitiones in funeribus apud christianos invaluerint.

48. An existant coemeteria separata pro christianis, et quatenus negative, an aliquid ad id obtinendum tentari possit; praeterea an sint benedicta.

De sacramentorum administratione.

49. Exprimatur an in Baptismate administrando serventur omnia praescripta Ritualis romani. Speciatim vero an fiat aliqua divisio caeremoniarum, et quo idiomate interrogationes fiant.

50. Utrum saepe aliquod dubium suboriatur circa diligentiam adhibitam a catechistis vel obstetricibus in Baptismate conferendo; et quatenus affirmative, quomodo hac occasione se gerant missionarii.

51. Utrum debita diligentia adhibeatur a missionariis, ne haeretici aut schismatici ut patrini in sacramento Baptismi et Confirmationis admittantur.

52. An Sacramentum Confirmationis iuxta generalem Ecclesiae usum vel potius immediate post Baptismum in missione conferatur.

53. An et qui sint in Vicariatu vel Praefectura casus reservati; utrum missionariis sufficienter innotescant.

54. Utrum fideles solemni praeparatione et pompa ad primam Communionem admitti soleant.

55. An in Vicariatu vel Praefectura promulgatum fuerit decretum Concilii Tridentini sess. 24 *Tametsi* circa Sacramentum Matrimonii.

56. Utrum accurate fiant publicationes ab Ecclesia praescriptae, et an diebus a iure praescriptis.

57. Quomodo se gerant misssonarii in dispensationibus quoad matrimonii impedimenta, et: primo, an dispensetur in impedientibus: secundo, an plurimi occurrant casus concedendi dispensationes in dirimentibus, praesertim in gradibus proximioribus.

58. An in dispensationibus concedendis imponantur mulctae vel poenae.

59. Quomodo concedantur dispensationes, an in scriptis, et utrum exprimatur delegatio apostolica.

60. An usus matrimoniorum mixtorum invaluerit, et qua frequentia, et quomodo circa ea missionarii se gerant.

61. An in celebratione matrimoniorum christiani immisceant aliquas caeremonias superstitiosas.

De abusibus et necessitatibus Missionis.

62. Enumerentur omnes abusus qui forte irrepserunt etiam inter catholicos sive circa fidem, sive circa mores, vel administrationem sacramentorum, et cuiusque alterius generis.

63. Exprimantur praecipue causae huiusmodi abusuum, et media quibus evelli possint.

Tandem attente perpendantur spirituales missionis necessitates, distincte referantur; mediaque proponantur idonea ad maiorem religionis profectum inducendum.

1474

Circa quemdam modum exponendi SS. Sacramentum.

S. R. C. 7 *Iulii* 1877. — An admitti possit usus cuiusdam machinae, cuius ope elevaretur ac deponeretur Ostensorium, dum salutaris Hostia populo adoranda exponitur.

R. Negative.

1475

De lingua russiaca in cultu divino ecclesiarum ritus latini.

S. C. S. Off. 11 *Iulii* 1877. — Fautores schismatis ex aliquot annis omni contentione inducere conantur linguam russiacam in publicum cultum divinum ecclesiarum catholicarum ritus latini in provinciis Poloniae, Lithuaniae, aliisque Imperio Russiaco subditis. Innovatio autem hactenus quidem in eo consistit quod in illis partibus sacrae liturgiae et administrationis sacramentorum, quae, *cultus suppletorius* appellatae, ex immemorabili consuetudine hucusque peragebantur lingua polonica, nunc pro polonica iidem schismatis fautores substituere conantur linguam russiacam non sine gravi catholicae fidei discrimine ac maxima fidelium perturbatione et offensione. In hisce angustiis plures sacerdotes ac laici ecclesiae catholicae filii, ut suae aliorumque plurimorum conscientiae consulerent, ad Sanctam Ap. Sedem confugerunt, ab ea opem ac lumen impetraturi. Unice ergo ad sanctae religionis catholicae, quam a maioribus acceperunt conservationem, et ad conscientiarum securitatem, iidem sacerdotes ac fideles humillime imploraverunt declarationem sequentium quaestionum:

1. Utrum in cultu suppletorio, quem dicunt, pro lingua polonica, quae ex immemorabili in usu est, absque S. Sedis auctoritate substituere linguam russiacam licitum sit.

2. Utrum S. Sedes huiusmodi substitutionem linguae russiacae toleraverit, vel tolerare censenda sit.

R. Ad 1. et 2. Negative.

1476

De celebratione unius Missae pro pluribus oblatoribus.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. 30 *Iulii* 1877 (AD EP. ROFFEN.) — Die 27 Ianuarii S. C. Emorum S. R. E. Card. Concilii Trid. Interpretum, perpensis dubiis ab A. T. propositis circa consuetudinem, quam in ista dioecesi invaluisse scribebas, unicam Missam canendi in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum pro tota pecunia quae a fidelibus eadem die offertur, quaeque aliquando plurium centenarum Missarum eleemosynas exaequat (1), rescribendum censuit: « Nihil innovetur; tan-

(1) Ita scripserat Ep. Roffen: «....Invaluit consue« tudo ut pro unica Missa, quae in die commemora« tionis omnium fidelium defunctorum cantatur, fideles « contribuant pecuniam. Summa autem pecuniae sic « collecta ordinarie tanta est ut plurium centenarum « Missarum eleemosynas facile exaequet. Inter eos qui « pecuniam hoc modo contribuunt, plurimi sunt de « quibus dubitari merito possit utrum ea hoc modo « collaturi forent si rite edocerentur animabus purga« torii, quas sic iuvare intendunt, melius provisum iri « si tot Missae pro iis, licet extra diem Commemora« tionis omnium fidelium defunctorum, celebrarentur, « quot iuxta taxam dioecesanam continentur stipendia « in summa totali sic contributa. Ut erroneae opinioni « occurratur, in quibusdam dioecesibus statuto synodali « cautum est ut, nisi singulis annis praevia totius rei « explicatio populo fiat, missionariis eam fidelium pe« cuniam pro unica illa Missa accipere non liceat. Qua« re E. V. Rmam enixe ac humillime precor, ut pro « pace coscientiae meae ad dubia sequentia respondere « dignetur: 1. Utrum praedicta consuetudo absolute « prohibita sit; - quod si *negative:* — 2. Utrum tole« rari possit casu quo quotannis praevia illa diligens « totius rei explicatio populo fiat; - quod si *affirmative:* « — 3. Utrum si timor sit ne vel missionarii praeviam « illam diligentem eamque plenam totius rei explica« tionem populo praebeant, vel populus eam satis in« telligat, Ordinarius istam consuetudinem prohibere « possit, et missionariis iniungere ut, pro tota summa « contributa, intra ipsum mensem Novembris tot legan« tur vel cantentur Missae, quot in ea continentur sti« pendia pro Missis sive lectis sive cantatis; - quod si « *affirmative:* — 4. Utrum ob rationem quod Missae « illae intra ipsum mensem Novembris legendae vel « cantandae sint, Ordinarius consuetum Missarum sive « legendarum sive cantandarum stipendium pro aequo « suo arbitrio pro illis Missis possit augere ».

« tum apponatur tabella in Ecclesia qua fide- « les doceantur quod illis ipsis eleemosynis « una canitur Missa in die Commemorationis « omnium fidelium defunctorum ».

1477

Libri vulgo *devotionis* adprobationem Episcopi praeseferre omnino debent.

S. R. C. *4 Aug. 1877* (Neo-Eboracen.) — An prohibitum sit in libris nuncupatis *devotionis*, textui latino Ordinis Missae, ac praesertim Canonis, addere versionem in lingua vulgari.

R. Libros eorumque versiones in lingua vernacula, de quibus agitur, a canonicis praescriptionibus et Apostolicis decretis, Episcoporum auctoritati omnino reservari, ideoque licitum non esse fidelibus horum uti editionibus nisi istae expressam praeseferant Episcoporum adprobationem.

1478

An ad sacramenta admittendi qui cum haereticis matrimonium contraxerint.

Ex Litt. S. C. S. Officii *23 Aug. 1877* — Dubium: Utrum in contractis matrimoniis (cum haereticis) pastores animarum partem poenitentem, dummodo seclusum sit scandalum, tuta conscientia ad receptionem sacramentorum admittere valeant.

R. Quoad matrimonia valida, ad sacramenta percipienda posse admitti sine praevia renovatione consensus, sed ab iisdem percipiendis arcendos, donec vera dederint resipiscentiae signa, et promiserint se curaturos totis viribus tam conversionem partis haereticae, quam educationem in religione catholica prolis universae natae et forsan nasciturae, et tandem donec obtinuerint absolutionem a censuris incursis una cum poenitentiis salutaribus, casu quo contraxerint coram ministro haeretico.

Quoad vero matrimonia invalida, cum sit nullum eorum matrimonium vitio clandestinitatis, non esse admittendos ad receptionem sacramentorum nisi prius promiserint post impetratam dispensationem super impedimento mixtae religionis, se fideliter exequuturos eas omnes conditiones, quae exiguntur in praefata dispensatione, et dein nisi consensum renovaverint coram catholico parocho et duobus testibus, et tandem nisi obtinuerint prius absolutionem a censuris incursis una cum poenitentiis salutaribus, casu quo matrimonium attentaverint coram ministro acatholico.

1479

Circa liberalismum et cleri agendi rationem in rebus politicis.

Ex Instr. S. C. S. Off. *29 Aug. 1877* (ad Epp. Canaden.) — La Chiesa col condannare il liberalismo non intende colpire tutti i singoli partiti politici i quali per avventura si chiamano *liberali*, riferendosi le decisioni della Chiesa a certi errori opposti alla dottrina cattolica, non ad un determinato partito politico... Il clero eviti sempre di nominare le persone nel pergamo, molto più per iscreditarle alla occasione delle elezioni, e che non si adoperi mai l' influenza del ministero ecclesiastico per mire particolari, che solo quando i candidati potrebbero riuscire nocivi ai veri interessi della Chiesa.

1480

Circa Baptismatis ritus et caeremonias in casu multitudinis baptizandorum.

Instr. S. C. S. Off. *5 Sept. 1877* (ad Archiep. Portus Principis). — Cum ante omnia super baptismate petiisses « ut in baptismate « parvulorum fieri valeant interrogationes in « numero plurali, ut in baptismate adultorum, « idque propter multitudinem baptizandorum « sacerdotumque paucitatem: » censuerunt (Emi PP.) has rationes tanti non esse ut, ad exiguum temporis compendium obtinendum recedatur a praescriptione Ritualis Romani. Quam, licet optime noveris, non abs re integram retulisse erit: « Si vero fuerint plures baptizandi, sive « masculi sive feminae, in catechismo masculi « statuantur ad dexteram, feminae vero ad si- « nistram, et omnia pariter dicantur, ut supra, « in proprio genere, et in numero plurali. Ve- « rum prima nominis interrogatio, exsufflatio, « crucis impressio seu signatio, tactus aurium « et narium cum saliva, abrenunciationis in- « terrogatio, unctio olei catechumenorum, in- « terrogatio de fide seu symbolo, et ipse ba- « ptismus, unctio chrismatis, candidae vestis « impositio, atque accensae candelae traditio, « singulariter singulis, et primum masculis, « deinde feminis fieri debent ».

An ritu parvulorum baptizandi pueri quinquennes.

Ad alterum vero quod petebas « ut bapti- « zari valeant ritu parvulorum infantes qui « nondum quintum aetatis annum excesserint, « quorum baptisma ob negligentiam parentum « dilatum fuit: » (Emi PP.) cum praemisissent huiusmodi negligentiam in tanto salutis aeternae discrimine minime esse tolerandam, omnes ad unum censuerunt nihil obstare quominus id fiat, idque non tantum ob rationes a te allatas, quod nempe ii parvuli rudiores sint, sacerdotes autem pauci, sed quia pueri quinquennes sunt omnino infantibus seu parvulis accensendi, ex quo tempus infantiae, ab utroque iure, primo humanae vitae septennio definitur. Idque etiam, quod ad baptismum attinet, huiusce S. Congregationis documentis roboratur.

Circa caeremonias baptismi cum domi confertur.

Item quaesiveras « an sacerdos qui domi in « casu necessitatis baptismum conferre debeat, « illud administrare queat cum omnibus ritibus « et caeremoniis praescriptis, quando praevidet « vel infantem certo esse moriturum, vel paren- « tes infantem ad ecclesiam non esse delaturos ad « supplendas caeremonias ritusque omissos ». Quo desuper iidem Emi Dñi casum a casu discernentes dixerunt primo ignotum minime tibi esse posse statutum Ritualis Romani in haec

verba: « Si infans vel adultus graviter laboret, « ut periculum immineat ne pereat antequam « baptismus perficiatur, sacerdos, omissis quae « baptismum praecedunt, eum baptizet, ter vel « etiam semel infundens aquam super caput « eius in modum crucis dicens: *Ego te ba-* « *ptizo etc.* Si non habeatur aqua baptismalis, « et periculum impendat, sacerdos utatur aqua « simplici ». Necessitati scilicet in re tanti momenti omnino parendum. Cum vero extra mortis periculum, una vel alia de causa debeat domi baptisma conferri, tunc fiet locus tutissimae theologorum doctrinae quae tradit quod sacerdotes in casu possint, imo teneantur uti illis caeremoniis quibus possunt uti. Imo et habetur hac super re Instructio iussu Pii Papae VI tradita missionariis Loangi in Africa, in qua Instructione haec habentur, quae proxime quaestionem a te positam attingunt: « Si praevi« deatur quod neque decursu temporis infantes « ad ecclesiam pro supplendis caeremoniis de« ferantur, tunc satius erit ut in ipsis privatis « domibus ritus et caeremoniae consuetae per « Rituale praescriptae in actu collationis bapti« smi adhibeantur, aqua, si fieri poterit, per « vos benedicta, quod facile praestare poteritis. « Potius est enim ut laudabilis consuetudo, « quae tantum concernit maiorem erga hoc sa« cramentum decentiam et reverentiam, cele« brandi baptismum in ecclesia omittatur, quam « ut priventur parvuli baptizati non exiguis « spiritualibus bonis, quae ex adhibitis super « eos sacris caeremoniis in eorum animabus « ex Ecclesiae institutis multiplices derivantur ».

De patrinis in Confirmatione omnino adhibendis.

De Confirmationis autem sacramento id unum petiisti « ut in tribus dioecesibus tuae « curae commissis administrari illud valeat sine « patrinis propter difficultatem inveniendi con« firmatos patrinos, angustiamque ecclesiarum ». Verum Emis Dñis ea mens stetit huiusmodi rationes non adeo valere ut generalem de patrino adhibendo legem vincere possint, quam legem, excepto casu gravis et urgentis necessitatis, egregius Ecclesiae Doctor S. Alphonsus simpliciter tradit obligare, et quidem sub gravi, excepto casu quo patrinus haberi non posset.

1481

Circa aetatem mulierum in religiosa instituta admittendarum.

Litt. S. C. de Prop. Fide *11 Sept. 1877* (AD EP. BIRMINGHAM.). — Sacrae huic Congreg. consultor N. subiecit Ampl. Tuae animadversiones contra articulum Constitutionibus insertum Sororum Tertii Ord. S. Catharinae Senen. quo statuitur non esse in illud institutum recipiendas mulieres nisi usque ad 25 aetatis annum. Porro omnibus perpensis, praesertim attenta generali praxi praedicti Instituti aliorumque huiusmodi, iuxta quam non admittuntur feminae ad religiosam vitam profitendam nisi sub conditione ut aetatem illam non excesserint, cumque talis regula a S. Sede servanda iubeatur ob motiva sane gravissima: eidem regulae pro Anglia per articuli de quo agitur suppressionem minime derogari posse visum est. Quandoquidem vero, ut Ampl. Tua testatur, passim in ista regione necesse est ut ultra aetatem 25 annorum mulieres religionem ingredi permittantur, idcirco S. Sedem paratam invenies ad opportunas in casibus particularibus dispensationes concedendas.

1482

Circa manuum impositionem in Ordinatione.

S. C. S. Offic. *12 Sept. 1877* — Episcopus N. in ultima et penultima ordinatione presbyterorum, postquam, secundum mandatum Pontificalis, singulis ordinandis ambas suas manus imposuit, nihil dicens: deinde, in medio stans, manum dexteram suam rite extensam tenuit, donec sacerdotes ceteri singulis ordinandis suas manus imposuissent. Tunc autem, et hoc oratoris dubium causat, incipiente oratione *Oremus... ipsius consequantur auxilio,* ipsum orator vidit manum retrahere, et non amplius tenere extensam super ordinandos, uti iubetur in Pontificali.

R. Acquiescat (1).

1483

Circa sepulturam defuncti excommunicati publici peccatoris.

S. C. S. Off. *19 Sept. 1877* — Saepe accidit ut graviter aegrotante aliquo excommunicato, vel publico et notorio peccatore, eius consanguinei vel familiares parochum advocaverint, qui tamen aegrotum vel iam mortuum, vel sensibus destitutum, adeoque ad retractactionem emittendam omnino inhabilem invenerit. Rogati consanguinei et familiares respondent, aegrotum sacerdotis operam desiderasse, aut resipiscentiae signa dedisse osculando Crucifixi imaginem, vel alios pietatis actus edendo; ac propterea cadaver religiosa pompa ad Ecclesiam deferri debere. Quaeritur itaque quomodo parochus hisce in casibus sese gerere debeat.

R. In casu exposito dari posse sepulturam

(1) *Fer. VI, 30 Nov. 1898* eadem S. C. S. Off. circa dubium propositum de quodam Episcopo qui post primam manuum impositionem super ordinandos presbyteros, dexteram extensam super eos non habuerat, ita respondit: « Si post tactum physicum capitis ordi« nandorum Episcopus manum extensam habuerit su« per ordinandos, saltem immediate ante recitationem « *Oremus etc.*, ordinationem esse certo validam, ut in « decreto S. Officii *fer. IV, 12 Sept. 1877.* Si autem « nequidem immediate ante recitationem *Oremus etc.* « illa manuum extensio facta fuerit, ordinationem esse « iterandam secreto et sub conditione, quocumque die, « facto verbo cum SSmo, ut etiam suppleat, ad cau« telam, de thesauro Ecclesiae pro Missis usque adhuc « celebratis. — SSmus adprobavit, et gratiam con« cessit ».

ecclesiasticam, vitatis tamen ecclesiasticis pompis et solemnitatibus exequiarum. Quod si in aliquo casu circumstantiae extraordinariae concurrant, parochus consulat Ordinarium, et stet eius mandatis.

1484

De causis Beatificationis et Canonizationis.

Instr. S. R. C. *1878.* — Altamente commendevole fu sempre lo zelo dei buoni cattolici nel promuovere le cause di beatificazione e canonizzazione, e però tanto più degno di essere opportunamente regolato a percorrere la via retta, e declinare i pericoli di non raggiungere lo scopo.

La canonizzazione e la beatificazione si connettono col dogma cattolico del culto ed invocazione dei santi. Giacchè non fu mai, nè potè essere lecito ai fedeli di prestare a proprio arbitrio questo culto a qualunque Servo di Dio, ma soltanto a quelli designati dal giudizio della Chiesa; vale a dire o colla canonizzazione, che è la sentenza definitiva del Sommo Pontefice del culto universale e precettivo, o colla beatificazione, che è il decreto dal medesimo emanato del culto permissivo e limitato da prestarsi ad un Servo di Dio, il quale è provato che illustrò la Chiesa o col martirio o con le virtù eroiche, e con lo splendore dei segni o dei miracoli.

Se la beatificazione, e molto più la canonizzazione, è di somma gloria di Dio e di grande utilità della Chiesa, è pure opera eminentemente grave e sublime che si è imposta sempre e s'imporrà agli stessi Sommi Pontefici. A tutto diritto queste cause vengono annoverate tra le maggiori che si trattano nella Chiesa di Dio: e Nicolò V, parlando di quella di S. Vincenzo Ferreri, l'appellò gravissima tra le più gravi: *cum inter ceteras graviores causas quae apud Sedem Apostolicam agitentur, haec gravissima sit.* Grande perciò è il concetto che di queste si esprime nelle Bolle e diplomi pontificii, e del metodo sapientissimo il quale per leggi e consuetudini inconcusse si tiene nel trattarle. Così Celestino III nella Bolla di canonizzazione di S. Ubaldo Vescovo di Gubbio, parlando delle suppliche presentategli per ottenerla: *Nos vero opus istud intuentes sensus et intelligentias nostras excedere, quia potius divini iudicii est quam humani.... suspendimus desiderium tuum aliquamdiu* etc. Ed Innocenzo III nella Bolla di S. Cunegonda: *Cognoscentes quod hoc revera iudicium sublimius est inter cetera iudicia iudicandum, in ipsius examinatione plenariam voluimus adhibere cautelam.* Onorio III in tutta risposta alle istanze per la canonizzazione di S. Guglielmo Arcivescovo di York rescrisse: *Nos tamen provide attendentes, quod in tam sancto negotio non est nisi cum maturitate plurima procedendum.* E ad istanze simili per Giovanni Eremita: *Tanto maturiori consilio circa ea censuimus procedendum, quanto in iis citius, quam in aliis, mole carnis gravatus, humanae considerationis intuitus, potest falli.* I medesimi, per tacere di altri, furono i sentimenti dichiarati, e le massime inculcate da Giovanni XXII circa le cause che si trattarono a suo tempo, avendo scritto per quella della B. Chiara da Montefalco: *Attendentes quod Romana Ecclesia, praesertim in tanto fidei negotio, consuevit cum magna maturitate procedere, ubi videlicet de re tam ardua quaeritur, sensibus quidem abdita, ignota scientiis, et novo quodam probandi genere, vita utique et miraculis comprobanda: nam si difficile existimamus quae in terra sunt, et quae in prospectu sunt invenimus cum labore: quae in caelis sunt quis investigabit?* Lo stesso rispose per la causa di Roberto di Canterbury: *Circa id quod de canonizatione sa. me. Roberti Cantuariensis Archiepiscopi supplicasti, scire te volumus, quod Romana Mater Ecclesia non consuevit, super tanta causa praesertim, praecipitanter aliquid agere; quin potius tale negotium solemnis executionis indagine ponderare.* Lo stesso per quella di Filippo Arcivescovo di Bourges: *Licet sit pium et debitum venerationi Sanctorum intendere, et eos colendos in terris populis exhibere, expedit tamen in illis illam maturitatis adhibere cautelam, ut nulla fallat incertitudo iudicium. . . sed prudentia multa praeambula, et diligenti maturitate servata, veritas exquisita sollicite deducatur in lucem* etc. E per l'altra del Dottore Angelico: *Attendentes tamen, quod Romana Ecclesia, praesertim in tanto fidei negotio, ubi videlicet de re tam ardua quaeritur, cum magna consuevit maturitate procedere, quodque scriptum sit: « causam, quam nesciebam, diligentissime investigabam; nam etsi gloria Dei sit celare verbum, gloria tamen regum est investigare sermonem »* (apud Raynaldum). — Nè altro fu o sarà mai il linguaggio ed il contegno dei Sommi Pontefici e della Chiesa Romana, la cui economia pertanto in questo genere arduo e gravissimo di cause, coll'intero seguito di molteplici solennità, speciali sedi, forme e norme sapientissime di giudizio, si riassume tutta nella mirabile maturità del procedere, e nell'esclusione assoluta di qualsivoglia precipitazione; e ciò in ogni stadio della causa, sia nel principio, sia nell'avanzarsi.

Mossi appunto dalla gravità della cosa, e dagli abusi che in tratto di tempo erano invalsi, i Sommi Pontefici riservarono a se stessi il privativo diritto di canonizzare e di beatificare, ossia di decretare in qualunque modo il pubblico ecclesiastico culto ai Servi di Dio morti in odore di santità, o colla fama del martirio. Tale riserva la fece Alessandro III colla decretale *Cap. Audivimus, de Reliq. et*

venerat. Sanctorum, e la stabilì in forma al tutto esplicita e perentoria Urbano VIII, emanando i suoi celebri decreti del 1625 e 1634, coi quali vietò il culto ai Servi di Dio, *antequam ab Apostolica Sede canonizentur aut Beati declarentur.* Di più determinò in specie alcuni atti che proibì di prestare in venerazione di semplici servi di Dio, e prescrisse che uno dei primi passi nella Causa di beatificazione debba essere la prova, con sentenza giuridica, dell'obbedienza prestata ai predetti suoi decreti *de non cultu.* Peraltro non conseguita dall'accennata riserva che la Santa Sede assuma a sè la causa fin dal suo principio, dopo la morte del Servo di Dio. Ciò sarebbe in aperta opposizione col diritto, in forza del quale, e della constante consuetudine, i primi atti della Causa sono riservati esclusivamente all'Ordinario diocesano, alla cui giurisdizione il Servo di Dio appartiene. È compito dell'Ordinario di costruire regolarmente il suo processo con tutte le forme canoniche, ed a norma della lettera enciclica del 12 Marzo 1631 a tale effetto per ordine di Urbano VIII dalla S. Congregazione dei Riti diramata ai Patriarchi, Arcivescovi e Vescovi dell'orbe cattolico, ed inserita tra i decreti generali. Questi processi, che già erano e sempre rimasero in piena facoltà inerente agli Ordinarî, divennero indispensabili dopo la riserva delle Cause alla S. Sede, allorchè fu indotta nel trattarle una perfetta forma giuridica a modo dei giudizî contenziosi. Giacchè oltre all'essere un requisito necessario per l'introduzione della Causa presso la S. Congregazione, e come la base sulla quale debba poi fondarsi il Papa nel segnarne la Commissione; uniti in seguito ai processi compilati con autorità Apostolica, servono ordinariamente a fornire le più piene prove nelle maggiori sedi di giudizio. Sebbene quindi al fine immediato di ottenere l'introduzione della Causa sia bastante che l'inquisizione ordinaria si faccia sulla *fama* di santità, virtù o martirio, miracoli e segni; nondimeno procedendosi dipoi dalla S. Congregazione nella Causa, come si è detro, con duplice processo, è opportunissimo che l'Ordinario si valga della sua potestà comprendendo nella sua inquisizione non solo *la fama,* ma anche le prove *in specie* delle virtù o martirio, miracoli e segni. — Ricorrere immediatamente alla Sede Apostolica per l'ammissione della Causa di beatificazione, senza che sieno preceduti e presentati gli atti informativi compilati con facoltà ordinaria, sarebbe lo stesso che volere invertito l'ordine sapientissimo della cosa. La Santa Sede non si muove a trattare della santità di alcuno se non viene mossa dai predetti atti, e dopo che l'Ordinario abbia già esaurito la sua parte. Nè potrebbe ella mai dare risposta diversa da quella già data da Clemente VIII, previo il consiglio di una Congregazione di Cardinali tenuta il 7 Agosto 1596, cioè « che « in primo luogo si debba adire l'Ordinario ». Coerentemente alla quale i Sommi Pontefici e la S. Congregazione rescrissero sempre a cosiffatte istanze, da qualunque parte venissero, doversi in primo luogo instare presso l'Ordinario *pro confectione processus.* Si è detto che cotesti atti dell'Ordinario, tuttochè necessarî e rilevantissimi, non sono che informativi, validi cioè soltanto a rendere informata ed istruita la Santa Sede. In vero dopo la riserva, come è tolta agli Ordinarî la facoltà di decretare e concedere il culto, così è loro vietato di approvare il martirio, le virtù, i miracoli, le rivelazioni dei Servi di Dio; cose tutte che potrebbero indurre i fedeli a prestare il culto preventivamente al giudizio del Papa. Ora quali saranno i criterî da seguirsi dagli Ordinarî in parte così interessante ad essi affidata nelle Cause di beatificazione, e tanto più interessante, in quanto ai medesimi spetta il punto gravissimo del dare l'iniziamento alla Causa? La risposta fluisce spontanea dalle cose già esposte. I criterî non possono essere altri da quelli ritenuti per massima indeclinabile dalla Sede Apostolica, e si compendiano nella maturità del procedere, e nell'aborrimento da ogni ombra di precipitazione. In fatti la citata lettera enciclica del 1631 trasmessa per norma degli Ordinarî, li vuole fin dall'esordio informati da questo spirito: *Quum quotidie magis notum fiat quanta sinceritate mentis et maturitate cognitionis incipere et prosequi deceat eorum Causas qui diem ultimum obiere non sine aliqua populis relicta opinione sanctitatis, et quam accurate fideliterque in re tanti momenti adhiberi testes, et in examen vocari conveniat* etc. Prosegue quindi per quello segnatamente che riguarda il dar principio agli atti giuridici: *Quando apud Amplitudinem tuam ab aliquo petitum fuerit, ut velit inquirere in sanctitatem vitae et miracula alicuius, qui cum praedicta fama obiisse dicatur, quoniam nimia plerumque proclivitas atque celeritas occasionem errori praebet, non prius generaliter super vitae sanctitate inquiri permittat, quam particulariter de alicuius virtutis eminenti gradu, aut peculiari aliquo miraculo praecedat famae comprobatio, prout prudentiae tuae magis expedire videbitur.* È chiaro che non subito debbono gli Ordinarî istruire i processi, ma dopo essersi maturamente assicurati con tutte le regole della prudenza, che esiste una vera fama: *non debere Ordinarios statim initium dare Processui beatificationis et canonizationis, ne temere inquisitio instituatur; sed expectandum ut vigeat fama aut alicuis virtutis eminentis, aut alicuius miraculi patrati.* (Bened. XIV op. de Beat. et Canoniz. lib. II, cap. II, num. 14). Essere necessaria una fama comprovata, *famae comprobatio,* vuol dire che

questa presenti caratteri di vera fama di santità, e tale da poter reggere alle prove che deve poi subire tanto nel processo ordinario, quanto in uno speciale processo Apostolico che ha luogo dopo l'introduzione della Causa. Queste note essenziali si presentano subito allo sguardo di chi legge l'ultimo degli interrogatorî generali che a tale uopo si propongono in processo ai testimonî e sono inseriti nei decreti: *Interrogetur . . . . an sciat quod sit fama, et an illa viguerit in aliqua parte populi, an vero in maiori. An orta sit ex probabilibus causis, vel potius fuerit vanus rumor populi An habuerit originem a personis nimis affectis, vel suspectis et interessatis, puta coniunctis vel affinibus, amicis intrinsecis, vel aliis quibuscumque, qui . . . ob aliquam . . . causam aliquod interesse, saltem affectionis, habere possint. An personae, a quibus fama orta est, essent personae graves et fide dignae, an potius leves et ordinariae . . . . An . . . fama fuerit constans et perpetua, quae semper duraverit, vel brevi et per modicum tempus, et cito evanuerit. An contra huiusmodi famam fuerit umquam aliquid dictum, factum vel auditum in contrarium* etc. Per accertarsi prudentemente di tutto questo, non si richiederà maturo consiglio e tempo? — Per fermo sarebbe tutt'altro che saggia ed opportuna cosa l'insistere direttamente presso la Santa Sede per l'iniziamento della Causa con volerle quasi forzare la mano ad abbreviare la procedura; ovvero anche l'instare presso l'autorità Ordinaria perchè si affretti a dar mano all'opera, e rompere ogni dimora; valendosi all'effetto eziandio della pubblica stampa quasi per eccitare un che di simile a ciò che nei sistemi del giorno corre col nome di pubblica opinione. Sarebbero questi in vece casi d'impegno e fervore straordinario, benchè lodevolissimo, che domanderebbero, a preferenza, maggiore circospezione e maturità di tempo per ben discernere le reali e solide qualità della fama, e guardarsi da ogni allucinazione, *quae* (come si espresse Giovanni XXII in uno dei citati documenti) *tanto periculosior foret in talibus, quanto in maioribus erraretur.*

Compiuti i processi ordinarî, e trasmessi legalmente alla Sacra Congregazione, rimangono chiusi, finchè non intervenga la facoltà Apostolica di aprirli nelle debite forme. Prescrive inoltre il Ven. Innocenzo XI che, secondo le regole ordinarie, debba intanto trascorrere un intero decennio: *Commissionem non esse signandam, nisi post elapsum tempus decem annorum a die praesentationis processus auctoritate ordinaria fabricati* (Decret. noviss.). E tra i requisiti, che allora si presentano per ottenere l'introduzione della Causa, si enumerano le lettere postulatorie, come si legge nei lodati decreti generali: *Nec prius Sedes Apostolica moveri solet, quam reges, principes, et aliae personae authenticae et honestae instanter supplicaverint Summo Pontifici; et tunc etiam non statim, sed expectare, ut diu pulsetur: nam si perdurabunt miracula, et supplicantium instantiae, praesertim spontaneae, tunc Summus Pontifex (si ei videbitur) per Commissionem manu Sanctitatis Suae signatam . . . committit Causam Congregationi Sacrorum Rituum.* — In conclusione: la tradizionale maturità e prudenza che in questo genere nobilissimo di cause governa la Sede Apostolica e gli Ordinarî della Chiesa, è bene che si sappia anche dai buoni cattolici, e regoli talvolta il loro fervore.

1485

Quoad Episcoporum potestatem circa Indulgentias.

S. C. Indulg. *12 Ianuarii 1878* — Romani Pontifices in concedendis indulgentiis moderamen semper consueverunt observare, ne *per indiscretas et superfluas indulgentias et claves Ecclesiae contemnantur, et poenitentiae satisfactio enervetur. (Cap. Cum ex eo 14 de Poenit. et Remiss).* Eodemque consilio ducti haud unquam omisere indulgentias, quas moderaminis fines excessisse perspexerunt, intra eosdem cohibere. Sacrosancta item Tridentina Synodus *sess. 25, decret. de Indulg.* veteri et probatae Ecclesiae consuetudini inhaerens moderationem in Indulgentiarum concessione enixe inculcat, *ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina enervetur.* Abusus vero qui in indulgentias irrepserint *emendatos et correptos cupiens* Episcopis mandat, ut eos Ecclesiae suae diligenter quisque colligat, et ad *Summum Romanum Pontificem* deferat, *cuius auctoritate et prudentia, quod universali Ecclesiae expediet statuatur.* Quae auctoritas a Romanis Pontificibus per Sacram Indulgentiarum Congregationem post ipsius institutionem solet exerceri.

Quare varii abusus, quos in nonnullis regionibus adversus adeo salutarem Ecclesiae disciplinam inolevisse compertum est, propositi fuerunt in Congregatione generali habita in Palatio Apostolico Vaticano die 14 Decembris 1877 sub forma sequentium dubiorum.

1. Potestne Episcopus vel alius quicumque Praelatus eidem actui pietatis sive eidem pio Sodalitio, cui a Romano Pontifice iam Indulgentiae sive plenariae sive partiales concessae sunt, alias Indulgentias adiungere? Potestne crucibus, coronis, sacris imaginibus a Papa vel sacerdote legitima facultate munito benedictis, novas adnectere Indulgentias?

2. Potestne Episcopus fidelibus dioecesis non suae Indulgentias concedere si Ordinarius loci consentit? potestne tolerari huiusmodi praxis si nihil aliud intenditur nisi ut per maiorem numerum Praelatorum Indulgentias concedentium summa dierum Indulgentiarum eidem actui devoto adnexarum multiplicetur?

3. Potestne Episcopus eidem rei vel eidem actui pietatis, cui iam antecessor Indulgentias adnexit, novas Indulgentias applicare?

4. Potestne Episcopus *in partibus infidelium* (seu *titularis*) quamvis auxiliarius Ordinarii alicuius dioecesis Indulgentiam quadraginta dierum concedere sicut Dioecesanus?

5. Potestne Episcopus, quin limites sui iuris excedat, ad augendas Indulgentias, eumdem actum pietatis in partes dividere, et ex. gr. pro omni verbo Salutationis Angelicae quadraginta dies Indulgentiarum concedere?

6. Potestne Delegatus Apostolicus virtute facultatum quas a Summo Pontifice accepit, in concedendis Indulgentiis concurrere cum uno vel altero Episcopo territorii Delegationis suae ut idem obiectum vel eumdem actum pietatis Indulgentiis ditet?

7. Praelati, quibus privilegio Apostolico data est facultas concedendi in quibusdam solemnibus festivitatibus per annum Indulgentias plenarias, debentne hac facultate uti per modum actus toties quoties talis solemnitas occurrit, an vero possunt unica concessione eamdem Indulgentiam extendere ad omnes solemnitates periodo annorum recurrentium aut in perpetuum?

Sacra Congregatio respondendum duxit ut infra:

Ad 1. Negative, nisi novae conditiones adimplendae praescribantur.

Ad 2. Negative ad utrumque.

Ad 3. 4. et 5. Negative.

Ad 6. Consultius ut se abstineat.

Ad 7. Affirmative ad primam partem; — Negative ad secundam.

Facta autem... Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae IX relatione in audientia habita die 12 Ianuarii 1878, Sanctitas Sua praedictas responsiones probavit et publicari mandavit.

1486

De nonnullis ad Indulgentias lucrandas requisitis.

S. C. Indulg. *12 Ian. 1878* — Geneven. — 1. Utrum, nisi aliud expresse habeatur in indultis, indulgentiae lucrandae incipiant a media nocte, an vero a primis Vesperis.

2. Utrum si quis, utens recenti privilegio, Confessionem et Communionem pridie eius diei peragat, cui affixa est indulgentia, etiam reliqua opera praescripta pridie fieri, adeoque pridie etiam indulgentia lucrifieri possit.

3. Utrum si eidem operi, quod a fidelibus iterari non potest, variis titulis indulgentiae adnexae sunt, possint omnes lucrifieri.

R. Ad 1. A media nocte ad mediam noctem.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative, dummodo opera iniuncta vere iterari nequeant, vel non soleant, sicuti Confessio, nisi aliunde sit necessaria. — SSmus approbavit.

1487

De iteratione benedictionis cum SS. Sacramento.

S. R. C. *12 Ian. 1878.* — Templen. — An liceat una eademque die, ac in eadem ecclesia pluries cum SSmo Sacramento benedici populo.

R. Affirmative de licentia Episcopi.

1488

Circa *collectam* pro Episcopo diebus electionis et consecrationis.

S. R. C. *30 Ian. 1878.* — Marianopolitana — 1. Utrum a clero *collecta* pro Episcopo dicenda sit et die consecrationis, et die electionis eiusdem Episcopi.

2. Utrum Episcopus *electus* dici possit ea die qua expeditae fuerunt Litterae in forma Brevis, quibus antecessor fuit translatus, an potius ea die qua ipse fuit nominatus Coadiutor in Consistorio.

R. Ad 1. Affirmative.

Qui sit dies *electionis* Episcopi qui per coadiutoriam successit.

Ad 2. Diem electionis in casu et ad effectum collectae ab universo clero Marianopolitano faciendae, esse diem qua datae sunt Litterae Apostolicae in forma Brevis pro Coadiutoria cum futura successione.

1489

Circa opii plantationem et usum.

S. C. S. Off. *27 Martii 1878.* — Sollicitantibus aliquibus missionariis ac Episcopo (Vic. Ap. provinciae Kuy-Tcheou in Sinis), ponitur sequens propositio: Nostrae provinciae populum civili pace iterum regente, opii plantatio valde extenditur in occidentalibus Sinensis Imperii provinciis, in Kuy-tcheou praesertim, ab intestinis depauperata pugnis ac horribili cum modo depopulata. Neophyti atque pagani incolae multi, quibusdam in districtibus Imperatoris indulgentia utuntur, qui provinciae gubernatoribus precantibus, per decennium opii plantandi prohibitivam legem abrogavit, atrocis indigentiae causa, propter quam causam dura sollicitudine provincia distringitur. In Ganchuen-fu districtu, nulla spes missionariis fidem propagandi, opii plantatione non tolerata, praesertim apud ruricolas, qui catholicae doctrinae quam opii plantationi valedicere malunt. Positis populi paupertate ac christianorum infirma fide, opii plantatio sic invaluit, ut, ad illam extirpandam, mandarinis non impedientibus, ecclesiastica lex non sufficiat. Civitatum christiani adhuc immunes supersunt multi, licet quidam opii commercium exerceant, quidam autem fumigent. Ex responsione S. C. S. Off. data die 10 Martii anni 1852 Vicario Ap. Chensi in Sinis, constat *usum et commercium opii esse illicitum prout exponitur;* at opii pravi effectus nimis vivacibus coloribus depicti videntur, quamvis ex habituali opii usu gravia mala, sive physica sive moralia, omnibus consentientibus, tum quoad ipsos homines huic vitio deditos, ac eorum familias, tum quoad

totam societatem deriventur. Insuper S. Cong. de plantatione non loquitur, quamvis plantantes quodammodo cooperatores in causa videantur. Non opii absolutus usus desideratur, si quidem individui, familiae, societatisque bono adversatur, sed opii plantandi tolerantia optatur, quia, illa tolerata, multi fierent christiani; fatendum est tamen huiusmodi christianos tepidos esse. Moderatus opii usus pariter optatur, pro quibusdam personis ex inveterato usu opii fumo deditis, quae, sine gravi sanitatis detrimento, ac saepe saepius, sine mortis periculo, opio valedicere nequeunt; sive forti eorum corporis habitudine, sive animi vi, qua sibimetipsis imperantes, numquam in opii usu excedant, in ipsis quidem non tam tristes suboriri effectus constat, praesertim si per modum medicinae et iam provecta aetate opio uti coeperunt. Omnes equidem, illicita opii plantatione, quoddam temporale damnum pati videntur; at populus iste, ea quae sunt spiritus non percipiens, cum modici lucri detrimento ab opii plantatione desistere negat. Sic, illa non tolerata, christiani plures fidem amittunt, infideles amplecti nolunt, ac simul ad aeterna supplicia ruunt. His positis rationibus, S. Congregationi Prop. F. notam facere propositionem opus est quia nobis humillimis sanctae, catholicae, apostolicae ac Romanae Ecclesiae sinceris filiis de tam gravi re certa ac definitiva regula deest; ideo enixis precibus humiliter rogamus ut S. C. quaestionem dirimere dignetur.

1. An omnes opium plantantes, sine personarum acceptione, admitti possint ad sacramenta.

2. An familiae domino non admisso, saltem eius uxor, pueri, servi ac rustici operarii, ipsum dominum adiuvantes, admitti possint.

3. An qui ex inveterata habitudine opio valedicere impotentes sine mortis periculo vel gravi detrimento, admitti possint.

4. An opium possit sumi per modum medicinae, quia habitudinis periculum imminet.

5. An locantes agros possint permittere locatarios in ipsis agris opium plantare.

R. Ad 1. Affirmative, attentis expositis.

Ad 2. Provisum in primo.

Ad 3. Affirmative, diligentia et cautelis tamen positis, ut opii abusus malique effectus ex huiusmodi abusu promanantes evitentur.

Ad 4. Affirmative, adhibitis vero omnibus de quibus in tertio.

Ad 5. Affirmative, uti est iam provisum in primo.

1490

...anda circa ...a pro dis...atione ab ...dimento ...e religionis ...essa.

S. C. S. Off. *27 Martii 1878.* — Engolismen. — 1. In indultis ad casus urgentes, concessis pro dispensatione ab impedimento mixtae religionis, haec leguntur: *In casibus vero, in quibus praecesserit commercium carnale, sponsi (si fieri poterit) sine gravi damno, ante matrimonium separentur aliquo tempore arbitrio Episcopi, ut pars catholica rite disponatur ad gratiam Dei recipiendam, praevia semper absolutione a censuris, et impositis poenitentiis salutaribus, si matrim. contractum fuerit coram ministro haeretico.* Utrum huius clausulae sensus sit, praeviam absolutionem a censuris et poenitentiae salutaris impositionem requiri tantum in casu quo matrimonium contractum fuerit coram ministro acatholico; aut absolutionem a censuris semper requiri ubi praecesserit commercium carnale, non vero poenitentiae impositionem nisi partes adierint ministrum acatholicum; aut adhuc, praeviam absolutionem a censuris semper et in omni casu requiri, ut de stylo necessariam, imponendas autem esse poenitentias salutares si sponsi adierint ministrum acatholicum.

2. Indulta eadem, ut plurimum, sequentem clausulam expresse ferunt: *Dummodo neque ante neque post matrimonium initum coram parocho catholico sponsi adeant ministrum acatholicum.* In quibusdam tamen, et insuper in rescriptis ad casum particularem concessis, solum dicitur: *dummodo cautum omnino sit conditionibus ab Ecclesia praescriptis, ac servatis servandis in similibus.* Quaeritur an in casibus quibusdam ex timore maioris mali imminentis, scilicet contractus coram solo ministro acatholico ineundi, possit Episcopus vel, dispensatione iam concessa, parochus non quidem permittere, sed prudenter dissimulare si suspicatur, an sciat, partes adituras esse ministrum acatholicum nec ab eo proposito removere posse. Supponitur aliunde cautum omnino esse conditionibus aliis quae ex Instructione diei 15 Novembr. 1858 dispensari nunquam possunt, et quas praesertim ratas firmasque mansuras esse singula indulta commemorant.

3. Facultas dispensandi ex indulto conceditur in casibus urgentibus in quibus aliud non obstet canonicum impedimentum. Quaeritur utrum haec limitatio perseveret etiamsi Episcopus indulto gaudeat, vel ad annum vel ad casus urgentes concesso, ex quo super isto alio impedimento canonico dispensare possit.

R. Ad 1. Affirmative, nempe absolutionem a censuris cum poenitentiis salutaribus requiri tantum quatenus oratores astiterint coram ministro haeretico.

Ad 2. Detur Instructio fer. IV, 17 febr. 1864 *(V. n. 1247).*

Ad 3. Affirmative.

1491

Circa iudices et advocatos in causis de divortio.

S. C. S. Off. *3 Apr. 1878.* — S. Galli — Lex Confoederationis Helveticae de statu et ma-

trimonio civili lata sancivit, causas matrimoniales omnes et singulas, suppressa ex nunc et deinceps ecclesiastica iurisdictione, in tribunalibus laicorum ad normam tractandas esse, quae in causis civilibus statuitur, sententiasque in iis proferendas esse secundum praescriptiones iuris communis et novissimae latae legis, qua matrimonia etiam catholicorum sub certis rationibus valde levibus perpetuo dirimi atque quoad vinculum dissolvi possunt, ita ut eiusmodi coniuges litigantes, post latam iudicum saecularium sententiam divortii, ad alia matrimonia contrahenda, si voluerint, possint transire. Quaeritur igitur:

1. Utrum iudices catholici et advocati in eiusmodi tribunalibus laicis causas matrimoniales tuta conscientia suscipere ac defendere, sive cognoscere et iudicare possint.

2. Utrum iidem iudices catholici et advocati, secundum recentem Helvetiae legem matrimonii vinculum *ut dissolvendum proponere seu ut dissolutum declarare tuta conscientia possint*, necnon declarare eiusmodi coniuges ad aliud matrimonium contrahendum posse transire, sicut lex civilis hoc in casu iudicare et declarare iudices expresse iubet et urget.

In disserenda hacce quaestione obliviscendum non est quod tribunalia saecularia, quorum est iudicare de causis civilibus, *eadem* sunt quibus nova lege incumbit causas matrimoniales cognoscere et iudicare. Quod si ergo iudicibus catholicis vetitum fuerit eiusmodi tribunalibus interesse, in magnum damnum civium ea tribunalia iis iudicibus privari experiemur qui timore Dei repleti pie et iuste iudicant.

R. Ad 1. et 2. Quoad iudices recurrat (Episcopus) in casibus particularibus. Quoad advocatos, dentur responsa iam data Episcopo Southwarcensi, nempe Fer. III loco IV die 22 Maii 1860 ad dubium: « Utrum advocatus catho-« licus possit defendere causas partis conventae « contra actorem vinculi solutionem exquiren-« tem »; responsum fuit: *Dummodo Episcopo constet de probitate advocati, et dummodo advocatus nihil agat, quod a principiis iuris naturalis et ecclesiastici deflectat, posse tolerari.* — Et ad aliud dubium: « Utrum liceat advocati et « actoris partes agere quando finis litis est sim-« plex separatio absque ulla sententia matrimo-« nii nullitatem secum ipsa trahente »; responsum fuit: *Provisum in praecedentibus.* Et fer. IV 19 Decembris eiusdem anni: *Dummodo pars catholica nullum aliud tribunal adire possit, a quo sententiam obtineat separationis quoad torum et mensam, et dummodo sententia huius tribunalis nullum alium habeat effectum quam separationem praedictam, posse tolerari ut catholici in eo foro actoris et advocati partes agant*, facto verbo cum SSmo, et dummodo adsint iustae separationis causae iudicio Episcopi: et si quid habeat praeterea dubii, recurrat exponens omnes circumstantias et legis dispositiones.

1492

De adsc[riben]dis ad pia [soda]litia absen[tibus].

Decr. S. C. Indulg. *13 Apr. 1878.* — Urbis et Orbis. — Cum in nonnullis ex piis sodalitiis, hisce potissimum temporibus institutis, inter sodales adscribendi etiam absentes consuetudo inoleverit, quae reprobata iamdiu fuerat ab hac S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, praesertim in *Americana novi Regni Hispanici* die 28 Aprilis 1761, relatione de hoc facta Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII per me infrascriptum Secretarium dictae S. C. in audientia habita die 13 Aprilis 1878, Sanctissimus, praevia sanatione omnium adscriptionum hactenus haud rite factarum, mandavit ut in posterum serventur atque ad observantiam revocentur resolutiones praefato anno 1761 editae, quas ad istiusmodi effectum una cum praesenti decreto evulgari iussit (1).

1493

An aliq[uo] tempore [...] nis sacrae [...] nes disco[operiri] queant.

S. R. C. *11 Maii 1878.* — Societ. Iesu — 1. An occasione primae Communionis puerorum, vel ob devotionem erga S. Ioseph mense Martio possint altaria ornari floribus, et pulsari organa etiam tempore Quadragesimae; an idem negative dicendum, si effigies S. Ioseph sit extra altare exposita; et in hoc ultimo casu an possit relinqui discooperta tempore Passionis.

De celeb[ratione] Missae et [com]munione [...] tari SS. [Sacra]menti.

2. Quid sentiendum de usu in dies semper invalescente celebrandi Missas coram SS. Sacramento publice exposito in ecclesiis, in quibus non desunt alia altaria; item et distri-

---

(1) En resolutiones: *Americana novi Regni Hispanici.* « Fel. rec. Benedictus XIV per suas Litteras Apo-« stolicas in forma Brevis sub datum Romae apud S. Ma-« riam Maiorem die 25 Maii 1754 cuius initium: *Non « est quidem* etc. confirmavit omnes et singulas Indul-« gentias ac privilegia in perpetuum concessa Congre-« gationi, seu Confraternitati B. M. V. Guadalupensi « Patronae novi Regni Hispanici in America, nonnul-« lasque alias per dictum Breve Indulgentias concessit « cum facultate ut eas confratres etiam absentes et ubi-« cumque locorum commorantes lucrari possint. Am-« pliavitque dictum privilegium regibus, principibusque, « et eorum consanguineis usque ad secundum inclusive « gradum adscribendi se confratres, et acquirendi omnes « et singulas Indulgentias praedictae Congregationis « etiam absentes. Hinc exortum est dubium, *an fideles « absentes possint admitti, et adscribi in Confratres?* « Ratio dubitandi ea potissimum videtur, quod impe-« dimentum absentiae non tanti habitum est a Summo « Pontifice, ut ex eo absentes confratres, et reges ac « principes ab acquisitione Indulgentiarum excluderet; « adeoque absentes a numero confratrum non forent

buendi sacram Communionem in iisdem Missis et extra Missam in eodem altari.

R. Ad 1. Ad primam partem: Affirmative; ad secundam partem: Provisum in prima; ad tertiam partem: Tolerari posse.

Ad 2. Ad primam partem: Non licere sine necessitate vel ex gravi causa, vel ex speciali indulto; ad secundam partem: Negative.

1494

[...]rema Unctio nisi oleo sancto conferenda.

S. C. S. Off. *15 Maii 1878.* — Proposito casu cuiusdam sacerdotis qui vocatus ad assistendum infirmum destitutum sensibus, deficiente oleo sancto, commune oleum benedixit ut inungeret infirmum eique conferret illud tantum sacramentum cuius capax erat, et quaesito: 1. An talis praxis probanda sit; 2. Vel saltem tolerari possit; Emi PP. responderunt: Ad utrumque, Negative.

1495

[...]e secta massonum.

Instr. S. C. S. Officii *5 Iulii 1878* (AD ORDINARIOS IMPERII BRASIL.) — Pestis *massonismi*, qui in istis regionibus tanta religioni detrimenta infert, eo fortius reprimetur quo religiosius a clero isto servata fuerit regula catholicae doctrinae circa modum agendi cum massonibus, praesertim quod ad sacramenta attinet, ceteraque bona spiritualia, a quorum communione illi prorsus sunt arcendi, donec impiae sectae nuncium remiserint. Cum autem S. Sedes certior facta fuerit multum discrepare hac in re praxim istorum parochorum, Sacrae Congregationi, approbante SSmo D. N. visum est sequentia in memoriam revocare, quae ab omnibus accurate servanda erunt.

Circa massonum matrimonia.

Itaque loquendum primum de sacramento Matrimonii. Nullo modo tolerari potest quod illic in quibusdam dioecesibus, sicut refertur, usuvenit, ut matrimonia, quae a massonibus contrahuntur, cum omni solemnitate ritus catholici celebrentur. Potius si quis matrimonio coniungi postulat, qui noscitur sectae massonicae adscriptus esse, parochus totis viribus ad id incumbere tenetur ut illi sectae renuntiet; quod si renuerit, sedulo curandum est ut sponsa ac parentes eius, opportunis exhortationibus a tali coniugio deterreantur.

Quando vero parochus nullo modo potest huiusmodi matrimonium impedire, et prudenter timet, ne ex denegata matrimonio adsistentia grave scandalum vel damnum oriatur, res deferenda est ad Ordinarium, qui, sicut ei opportuna nunc facultas tribuitur, inspectis omnibus casus adiunctis, permittere poterit, ut parochus matrimonio passive intersit, idest absque benedictione, alioque ritu ecclesiastico, tamquam testis authorizabilis, dummodo cautum omnino sit catholicae educationi universae prolis, aliisque similibus conditionibus. Haec vero facultas, quatenus iudicio Ordinarii necessitas postulaverit, parochis secreto delegari poterit. Quoties autem agitur de matrimonio inter unam partem catholicam et alteram, quae a fide ita defecit ut alicui falsae religioni, vel sectae haereticae sese adscripserit, requirenda est consueta et necessaria dispensatio cum solitis ac notis praescriptionibus et clausulis.

Quid exigendum a poenitentibus massonibus.

Praeterea Ordinarii, nomine S. Sedis, confessariis praecipiant, ut serio moneant suos poenitentes ne societati *francs maçons* aliisque huius generis clandestinis aggregationibus nomen dare, vel earum conventicula adire aut fovere praesumant, ac pertinacibus sacramentalem absolutionem negent. Ut autem vere resipiscentes absolvi queant ab excommunicatione incursa, Sanctitas Sua necessarias et opportunas facultates Ordinariis concedit ad decennium. Ceterum confessarii sciant hominibus liberorum muratorum societati aggregatis, licet emissi iuramenti poeniteant, sacramentalem absolutionem non esse impertiendam, priusquam ipsi absolute et positive praedictam damnatam societatem in perpetuum relinquant, vel saltem serio promittant se id quantocius effecturos.

Ab officio patrini excludendi massones.

Insuper omnino prohibendum est, ne massones notorii officium patrini in sacramento Baptismi, vel Confirmationis suscipiant. Illi enim, quatenus adhaereant sectae ab Ecclesia damnatae, minime idonei sunt procurandae, si opus fuerit, educationi christianae spiritualium filiorum.

Quoad exequias et sepulturam.

Reliquum est, ut quoad sepulturam massonum et exequias reddendas statuta Ecclesiae accurate serventur. Videlicet ecclesiastica sepultura massonibus notoriis concedi non potest, nisi debita retractatione emissa, per absolutio-

---

« reiiciendi. Attamen cum declaraverit Pontifex defe-« ctum absentiae non obesse confratribus iam adscri-« ptis et regibus et principibus, quibus specialis adscribi « in fratres facultas impertita est, nullo pacto viden-« tur admittendi absentes, qui neque vi admissionis, « aut gratiae dici possunt confratres. Additur in pre-« cibus, quod si absentes nequeant admitti in confra-« tres, dignentur EE. PP. rescribere, quod admitti va-« leant, et ad minus incolae novi Regni praedicti, ad « quod extenditur patronatus praedictae B. Mariae Vir-« ginis, quemadmodum nonnullis similibus confrater-« nitatibus europaeis clementer indultum est, et signan-« ter confraternitati SSmae Conceptionis Liciensis (de « Lece). Quaeritur itaque:

« 1. An absentes admitti possint in confratres. — « Et quatenus negative:

« 2. An supplicandum sit SSmo pro eorum admis-« sione, vel ad minus pro admissione incolarum prae-« dicti novi Regni Hispanici.

« S. C. die 28 Aprilis 1761 respondit: *Negative in « omnibus* ». (*V. S. C. Indulg. 26 Nov. 1880*).

nem Deo et Ecclesiae fuerint reconciliati. Si quando vero morte praeventi retractationem rite emittere non potuerint, dederint nihilominus ante mortem signa poenitentiae et devotionis, tunc poterit concedi sepultura ecclesiastica, vitatis tamen ecclesiasticis pompis et solemnitatibus exequiarum. Praeterea ecclesiastica sepultura carere debet qui adhuc post receptionem sacramentorum, ipse postulaverit sepeliri adhibitis signis sectae massonicae, nisi hanc voluntatem postea iterum retractaverit. Si vero perversa aliorum opera contra defuncti voluntatem emblemata sectae massonicae feretro apposita fuerint, cognita eorum appositione, statim amoveantur, et omnino ante associationem cadaveris. Ex iis quidem patet omnino non licere quod illic, prout relatum est, in quibusdam locis fieri solet, ut cum conventu et in praesentia cleri cadavera more massonum sepulcro inferantur.

Quoad eos casus in quibus sepultura ecclesiástica deneganda est, si ex ea re graves turbae pertimescendae sint, Ordinarii quo tutius in negotio tanti momenti procedant, pro norma habere debent responsum S. Poenitentiariae, videlicet, quoties cum gravibus minis exequiae ac sepultura ecclesiástica requirentur pro defuncto, qui, cum fuerit excommunicatus notorius, iisdem plane privandus est secundum sacros canones et regulas DD., S. Poenitentiaria 10 Decembris 1860 hunc modum tenendum esse praescripsit: « Curandum ut cuncta ad « normam ss. canonum fiant: quatenus vero « absque turbarum et scandali periculo id ob- « tinere nequeat, parochus neque per se, ne- « que per alios sacerdotes ad exequias et ad « sepulturam ullo modo concurrat ».

Circa massonum interventum ad sacras functiones.

Postremo cum societas massonica certo certius accensenda sit societatibus per Apostolicas Constitutiones condemnatis, nullo pacto permitti potest ut massones in forma officiali, idest a secta deputati, S. Sacrificio Missae aliisque officiis ecclesiasticis interveniant. Interdicendum quoque est ne clerus iussioni seu desiderio massonum pareat pro celebrandis Missis seu officiis ecclesiasticis, uti a massonibus iussis seu postulatis, seu uti talibus in invitationibus ac in publicis ephemeridibus enunciatis.

1496

De mentione decretorum Concilii Vaticani in professionibus fidei.

Decr. S. C. de Prop. F. *16 Iulii 1878.* — Romani Pontifices pro commisso sibi divinitus munere pascendi gubernandique universam Ecclesiam, nihil antiquius habuerunt quam publicam orthodoxae fidei professionem praescribere iis qui christiano censeri nomine, et Apostolicae Sedis communione cohonestari vellent: qua quidem ratione tam fidei integritati, quam ecclesiasticae unitati consultum iri iudicarunt. Ex quo factum est, ut dum vetustis novae accederent haereses, et perniciosa vulgarentur opinionum commenta, certae aptaeque temporum locorum et personarum adiunctis proponerentur formulae Apostolica auctoritate munitae, quibus intemerata sanctorum Patrum fides sarta tectaque servaretur, et veri Ecclesiae filii a profanis novitatum fautoribus facile cernerentur. Cum vero eam ob causam nuper ab oecumenica Synodo Vaticana promulgatae fuerint dogmaticae constitutiones, altera de Fide catholica, quae incipit *Dei Filius,* altera de Ecclesia Christi, quae incipit *Pastor Aeternus,* non modo congruum, sed etiam necessarium visum est, ut in Fidei professionibus, tum pro graecis tum pro orientalibus praescriptis auctoritate summorum Pontificum fel. rec. Gregorii XIII et Urbani VIII, mentio opportuna debitis locis insereretur decretorum praememorati Vaticani Concilii ad catholicam fidem, quae una eademque semper ubique esse debet, pertinentium.

Quapropter SSmus Dn. Noster Leo PP. XIII, de consilio Emorum PP. Card. huius S. C. mandavit ut praefatae formulae *Gregorii XIII* pro graecis post verba: « Cetera item omnia « a sacris canonibus et oecumenicis conciliis, « ac praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo » adderetur comma istud: « *et ab oecumenico Con-* « *cilio Vaticano tradita, definita ac declarata* « *praesertim de Romani Pontificis primatu, et* « *infallibili magisterio* indubitanter recipio etc. » In formula autem *Urbani VIII* pro orientalibus, post definitiones Concilii Tridentini interponi iussit sequentem paragraphum: « *Item veneror et suscipio oecumenicam synodum Vaticanam: atque omnia ab eadem tradita, definita et declarata, praesertim de Romani Pontificis primatu ac de eius infallibili magisterio firmissime amplector et profiteor* ». Decrevit quoque Sanctitas Sua, ut in posterum fidei professio ab omnibus sive graecis sive orientalibus, qui eam emittere tenentur, sic et non aliter emittatur, sub comminationibus ac poenis sacrorum canonum sanctione statutis.

Super quibus omnibus hoc S. Congregationis decretum edi, et ab omnibus et singulis ad quos pertinet, inviolate servari praecepit, contrariis quibuscumque minime obstantibus (1).

I.

(1) *Professio catholicae fidei pro graecis iuxta formulam a Summo Pont. Gregorio XIII praescriptam:*

Ego *N.* firma fide credo et profiteor omnia et singula quae continentur in Symbolo fidei, quo S. Romana Ecclesia utitur, videlicet:

« Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia sae-

1497

[...]sacris lintea-[...]ibus ex tela [...]ossipio com-[...]itis.

S. R. C. *23 Iulii 1878.* — Goana — 1. An usus in fere omnibus ecclesiis archidioeceseos Goanae adhuc vigens conficiendi sacra lintea-mina, nempe amictus, albas, tobaleas altarium, nec non corporalia, purificatoria et pallas ex tela ex gossipio composita, attentis circumstantiis hodiernis, tamquam corruptela et abusus reiiciendus sit, iuxta decretum generale Sacrae Rituum Congregationis diei 15 Maii 1819, non obstantibus indultis olim concessis. Et in casu affirmativo:

2. An licitum sit praedictis linteaminibus uti ad celebrandam Missam, cum conditione tamen intra biennium ea consumendi, ad tramitem generalis decreti.

R. Ad 1. Affirmative — Ad 2. Negative quoad corporalia, purificatoria et pallas; Affirmative, ex gratia, quoad amictus, albas, ac tobaleas altarium.

1498

Circa parochi obligationem applicandi Missam pro populo.

S. C. Concilii *24 Aug. 1878.* – Parochus residentialis civitatis S. habetur vicesgerens Episcopi in officio parochiali; nominatur et eligitur ab Episcopo absque concursu, et est semper unus ex capitularibus, canonicali tantum beneficio provisus. Nulla adest praebenda, nec habitatio parochialis, et reditus stolares sunt ita tenues ut vix exaequent expensas muneri parochiali adnexas pro loco officii, libris et officiosa communicatione. *Quaeritur:* An Episcopus, vel parochus teneatur ad applicandam Missam pro populo in casu.

R. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

1499

Circa matrimonia tempore persecutionis contracta sine dispensatione a disparitate cultus, vel sine infidelis coniugis interpellatione.

S. C. S. Officii *11 Septembris 1878.* — Coreae. — A novem iam annis Coreana

---

cula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas: et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre et Filio simul adoratur, et glorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam, et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Credo etiam, suscipio, atque profiteor ea omnia, quae sacra oecumenica Synodus Florentina super unione occidentalis et orientalis Ecclesiae definivit, et declaravit, videlicet: quod Spiritus Sanctus ex Patre et Filio aeternaliter est; et essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul et Filio; et ex utroque aeternaliter, tamquam ab uno principio et unica spiratione procedit. Cum id quod sancti Doctores et Patres dicunt, ex Patre per Filium procedere Spiritum Sanctum, ad hanc intelligentiam tendat, ut per hoc significetur, Filium quoque esse, secundum graecos quidem, causam, secundum latinos vero, principium subsistentiae Spiritus Sancti, sicut et Patrem. Cumque omnia quae Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dederit, praeter esse Patrem, hoc ipsum quod Spiritus Sanctus procedit ex Filio, ipse Filio a Patre aeternaliter habet, a quo aeternaliter etiam genitus est. Illamque verborum illorum *Filioque* explicationem, veritatis declarandae gratia, et imminente tunc necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Item, in azymo sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici; sacerdotesque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet iuxta suae Ecclesiae, sive occidentalis, sive orientalis, consuetudinem.

Item, si vera poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint et omissis, eorum animas poenis purgatoriis post mortem purgari; et ut a poenis huiusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas, et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiae instituta. Illorumque animas, qui post Baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutae corporibus, prout superius dictum est, sunt purgatae, in coelum mox recipi et intueri clare ipsum Deum Trinum et Unum sicuti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius. Illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

Item sanctam Apostolicam Sedem, et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, et omnium christianorum patrem ac doctorem existere: et ipsi in B. Petro pascendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse; quemadmodum etiam in actis oecumenicorum Conciliorum, et in sacris canonibus continetur.

Insuper profiteor, ac recipio alia omnia, quae ex decretis sacrae oecumenicae generalis Synodi Tridentinae, sacrosancta Romana et Apostolica Ecclesia, etiam ultra contenta in supradicto fidei symbolo, profitenda, ac recipienda proposuit atque praescripsit, ut sequitur.

Apostolicas et ecclesiasticas traditiones, reliquasque eiusdem Ecclesiae observationes, et constitutiones firmissime admitto et amplector.

Item, sacram Scripturam iuxta eum sensum, quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam unquam nisi iuxta unanimem consensum Patrum accipiam, et interpretabor.

Profiteor quoque, septem esse vere et proprie Sacramenta novae Legis a Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium, illaque gratiam conferre: et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse.

Receptos quoque et approbatos Ecclesiae catholicae ritus, in supradictorum omnium sacramentorum solemni administratione recipio, et admitto.

Omnia et singula, quae de peccato originali, et de

Missio immani persecutione premitur, nec ullum habet sacerdotem qui christianos instruere ipsisque sacramenta ministrare valeat. Iam plura christianorum millia ferro persecutoris sublata sunt, aliique dispersi et errantes vix locum invenire possunt ubi sine mortis periculo habitare possint. Exinde factum est ut plures ex illis matrimonia cum paganis contrahere coacti fuerint, et quidem sine dispensatione disparitatis cultus, cum nullum esset missionarius qui talem dispensationem concederet. Item quandoque accidit ut, in usu privilegii fidei, coniux infidelis conversus et baptizatus interpellationem omiserit ad coniugem in infidelitate remanentem, licet in pluribus casibus haec interpellatio esset vel forsan necessaria vel saltem dubiae obligationis. Denique notandum est quod, donec durabit persecutionis rabies, nequaquam fieri poterit huiusmodi interpellatio ad priorem coniugem infidelem quin gravioris persecutionis et forsan mortis periculo grex fidelium exponatur. Ut igitur praedictis incommodis tum pro praeterito, tum pro futuro provideatur, praelaudatus orator humillime supplicat pro duplici gratia quae sequitur:

1. Pro praeterito, ut Sanctitas Vestra sanare *in radice* dignetur matrimonia iam contracta in Corea, quae nulla vel dubia evaserunt, propter omissionem interpellationis, vel propter cultus disparitatem, aut aliud impedimentum iuris mere ecclesiastici.

2. Pro futuro, et donec durabit persecutio (dignetur S. V.) facultatem concedere dispensandi ab interpellatione coniugum in infidelitate relictorum, non solum pro casibus ordinariis, sed etiam extraordinariis, nempe quando adiri quidem potest coniux infidelis, sed de comparte iam facta christiana interpellari nequit sine evidenti gravis damni ei vel christianis inferendi periculo.

R. Ad 1. Quoad matrimonia nulliter contracta vel ob impedimentum disparitatis cultus,

---

iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, et declarata fuerunt, amplector, et recipio.

Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, et propitiatorium Sacrificium pro vivis et defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse vere, realiter et substantialiter Corpus et Sanguinem, una cum Anima et Divinitate D. N. Iesu Christi: fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi.

Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis iuvari. Similiter et Sanctos una cum Christo regnantes venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas.

Firmissime assero, Imagines Christi ac Deiparae semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eius debitum honorem ac venerationem impartiendam.

Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum christiano populo maxime salutarem esse affirmo.

Sanctam Catholicam et Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem et magistram agnosco; Romanoque Pontifici, B. Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro.

Caetera item omnia a sacris canonibus, et oecumenicis Conciliis, ac praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo et ab oecumenico Concilio Vaticano tradita, definita, ac declarata, praesertim de Romani Pontificis primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia, et schismata, atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas, et reiectas, et anathematizatas ego pariter damno, reiicio, et anathematizo.

Hanc veram catholicam Fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor, et veraciter teneo, eamdem integram et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime, Deo adiuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem *N.* spondeo, voveo ac iuro. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia ».

II.

Professio catholicae fidei pro Orientalibus iuxta formulam a Summo Pont. Urbano VIII praescriptam:

« In Nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Ego *N.* firma fide credo, et profiteor omnia et singula, quae continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet:

Credo in unum Deum Patrem Omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas, et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris; et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam sanctam, catholicam, et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Veneror etiam et suscipio universales Synodos, prout sequitur, videlicet: Nicaenam primam; et profiteor quod in ea contra Arium damnatae memoriae definitum est: Dominum Iesum Christum esse Filium Dei ex Patre natum unigenitum, idest, ex substantia Patris, natum, non factum, consubstantialem Patri; atque impias illas voces recte in eadem Synodo damnatas esse: quod aliquando non fuerit, aut quod factus sit ex iis, quae non sunt, aut ex alia substantia vel essentia, aut quod sit mutabilis vel convertibilis Filius Dei.

Constantinopolitanam primam, secundam in ordine; et profiteor, quod in ea contra Macedonium damnatae memoriae definitum est: Spiritum Sanctum non esse servum, sed Dominum; non creaturam, sed Deum ac unam habentem cum Patre et Filio Deitatem.

Ephesinam primam, tertiam in ordine; et profiteor quod in ea contra Nestorium damnatae memoriae definitum est: Divinitatem et humanitatem ineffabili et

vel ob aliud impedimentum iuris mere ecclesiastici, supplicandum SSmo pro gratia sanationis *in radice*. Quo vero ad matrimonia contracta quin solito modo interpellatio coniugis infidelis praecesserit, vel ab ea dispensatio fuerit obtenta, Vicarius Apostolicus ex facultate, quae benigne ei conceditur, dispenset ab interpellatione facienda et omnino procuret consensum renovandum: in quibus autem casibus hanc renovationem pro nunc fieri non posse iudicat, sileat, si putati coniuges sint in bona fide.

Ad 2. Supplicandum SSmo iuxta preces, nempe ut durante persecutione, Vicarius Ap. in expositis circumstantiis nomine S. Sedis dispensare valeat super interpellatione, onerata eius conscientia. — SSmus D. N. Leo d. p. Papa XIII benigne annuit pro gratia iuxta Eminentissimorum et Rmorum suffragia.

---

incomprehensibili unione in una persona Filii Dei, unum nobis Iesum Christum constituisse; eaque de causa Beatissimam Virginem vere esse Dei Genitricem.

Chalcedonensem, quartam in ordine; et profiteor, quod in ea contra Eutychen et Dioscorum, ambos damnatae memoriae, definitum est, unum eumdemque Filium Dei, Dominum nostrum Iesum Christum, perfectum esse in Deitate, et perfectum in humanitate, Deum verum et hominem verum ex anima rationali et corpore, consubstantialem Patri secundum Deitatem, et eundem consubstantialem nobis secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato; ante saecula quidem de Patre genitum secundum Deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos et propter nostram salutem ex Maria Virgine Dei Genitrice secundum humanitatem, unum eundemque Christum Filium Dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum; nusquam sublata differentia naturarum propter unitionem, magisque salva proprietate utriusque naturae, et in unam personam atque substantiam concurrente; non in duas personas partitum aut divisum, sed unum eumdemque Filium et Unigenitum Deum Verbum, Dominum Iesum Christum.

Item, eiusdem Domini nostri Iesu Christi Divinitatem, secundum quam consubstantialis est Patri et Spiritui Sancto, impassibilem esse et immortalem: eundem autem crucifixum et mortuum tantummodo secundum carnem, et pariter definitum est in dicta Synodo, et in Epistola S. Leonis Romani Pontificis, cuius ore B. Petrum Apostolum locutum esse, Patres in eadem synodo acclamaverunt: per quam definitionem damnatur impia haeresis illorum, qui Trisagio ab Angelis tradito, et in praefata Chalcedonensi Synodo decantato, *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, miserere nobis,* addebant: *qui crucifixus es pro nobis;* atque adeo divinam naturam trium personarum passibilem asserebant et mortalem.

Constantinopolitanam secundam, quintam in ordine, in qua praefatae Chalcedonensis Synodi definitio renovata est.

Constantinopolitanam tertiam, sextam in ordine; et profiteor, quod in ea contra monothelitas definitum est: In uno eodemque Domino nostro Iesu Christo duas esse naturales voluntates, et duas naturales operationes, indivise, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfuse: et humanam eius voluntatem non contrariam, sed subiectam divinae eius atque omnipotenti voluntati.

Nicaenam secundam, septimam in ordine; et profiteor, quod in ea contra iconoclastas definitum est: Imagines Christi, ac Deiparae Virginis nec non aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam.

Constantinopolitanam quartam, octavam in ordine; et profiteor, in ea Photium merito fuisse damnatum; et sanctum Ignatium Patriarcham restitutum.

Veneror etiam et suscipio omnes alias universales Synodos, auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, et confirmatas, et praesertim Florentinam Synodum, et profiteor quae in ea definita sunt, videlicet:

Quod Spiritus Sanctus ex Patre et Filio aeternaliter est, essentiam suam suumque esse subsistens habet ex Patre simul et Filio, et ex utroque aeternaliter, tamquam ab uno principio, et unica spiratione procedit.

Item, dictionem illam *Filioque* veritatis declarandae gratia, et imminente necessitate, licite ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Item, in azymo sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici, sacerdotesque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet iuxta suae Ecclesiae, sive occidentalis sive orientalis, consuetudinem.

Item, si vere poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint et omissis, eorum animas poenis purgatoriis post mortem purgari, et ut a poenis huiusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas, et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiae instituta: illorumque animas, qui post baptisma susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutae, sunt purgatae, in coelum mox recipi, et intueri clare ipsum Deum Trinum et Unum, sicuti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius: illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

Item, sanctam apostolicam Sedem, et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, et omnium christianorum patrem ac doctorem existere; et ipsi in Beato Petro pascendi, regendi ac gubernandi universalem Ecclesiam a Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam (ut eadem Florentina Synodus asserit) in gestis oecumenicorum Conciliorum, et in sacris canonibus continetur.

Item, legalia Veteris Testamenti, seu mosaicae legis caeremonias, sacra, sacrificia et sacramenta, Domino nostro Iesu Christo adveniente, cessasse; et post promulgatum Evangelium, sine peccato observari non posse. Eiusdem etiam Legis Veteris ciborum mundorum et immundorum differentiam ad caeremonialia pertinere, quae surgente Evangelio transierunt.

Illam etiam Apostolorum prohibitionem ab immolatis simulacrorum, et sanguine, et suffocato, illi tempori congruisse, ut inter iudaeos et gentiles dissensionis materia tolleretur, cuius apostolicae prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus.

Pariter veneror et suscipio Tridentinam Synodum, et profiteor, quae in ea definita et declarata sunt; et praesertim offerri Deo in Missa verum, proprium, et propitiatorium sacrificium pro vivis et defunctis; atque in Sanctissimae Eucharistiae Sacramento (iuxta fidem quae semper in Ecclesia Dei fuit) contineri vere, realiter, et substantialiter Corpus et Sanguinem, una cum

1500

Circa applicationem secundae Missae in binatione.

S. C. Concilii *14 Sept. 1878.* — Episcopus *N.* exposuit ab anno 1842 institutam fuisse in sua dioecesi sacerdotum Congregationem S. Iosephi, Indulgentia a S. Sede ditatam, cuius sodales semel pro unoquoque sacerdote confratre defuncto, Missam celebrare debent. Sacerdotes quibus binare concessum est diebus dominicis et festis, secundam litarunt Missam pro defunctis confratribus, arbitrantes se id facere posse tuta conscientia. Attamen cum dubium exortum fuerit circa huiusmodi agendi modum, Ordinarius quaesivit: An Missa binationis offerri possit, ut in casu, pro defunctis confratribus.

R. Licere.

1501

De Episcopi auctoritate exercitia spiritualia clero imponendi.

S. C. Concilii *20 Sept. 1878.* — 1. Potestne Episcopus N. auctoritate ordinaria supradictam praescriptionem (de exercitiis spiritualibus) universo clero suae dioeceseos imponere quatuor annorum spatio adimplendam, cum sacerdotes omnes et singuli nulli omnino expensae subiiciantur?

2. Posita responsione affirmante, potestne Episcopus sacerdotes eos qui absque legitima causa exercitationibus spiritualibus, de quibus supra, interesse detrectant, aliqua modica poena mulctare.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative, praevia tamen paterna admonitione.

Anima et Divinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia aptissime transubstantiationem appellat; et sub unaquaque specie, et singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri.

Item, septem esse Novae Legis sacramenta a Christo Domino nostro instituta ad salutem humani generis, quamvis non omnia singulis necessaria, videlicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium, illaque gratiam conferre; et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem iterari non posse.

Item, Baptismum esse necessarium ad salutem; ac proinde si mortis periculum immineat, mox sine ulla dilatione esse conferendum; et a quocumque, et quandocumque sub debita materia, forma et intentione collatum, esse validum.

Item, Sacramenti Matrimonii vinculum indissolubile esse: et quamvis propter adulterium, haeresim, aut alias causas possit inter coniuges tori et cohabitationis separatio fieri, non tamen illis aliud Matrimonium contrahere fas esse.

Item, apostolicas, et ecclesiasticas traditiones suscipiendas esse, et venerandas.

Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum christiano populo maxime salutarem esse.

Pariter, quae peccato originali, de iustificatione, de sacrorum librorum tam Veteris quam Novi Testamenti indice et interpretatione in praedicta Tridentina Synodo definita sunt, suscipio et profiteor.

Item veneror et suscipio oecumenicam Synodum Vaticanam, atque omnia ab eadem tradita, definita et declarata, praesertim de Romani Pontificis primatu ac de eius infallibili magisterio, firmissime amplector et profiteor.

Caetera item omnia suscipio et profiteor quae recipit et profitetur sancta Romana Ecclesia; simulque contraria omnia, et schismata et haereses ab eadem Ecclesia damnatas, reiectas et anathematizatas, ego pariter damno, reiicio et anathematizo.

Insuper Romano Pontifici, Beati Petri Principis Apostolorum successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo ac iuro.

Hanc Fidem Catholicae Ecclesiae, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor, et veraciter teneo, eamdem integram et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime, Deo adiuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in meo munere spectabit, teneri, doceri et praedicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem *N.* spondeo, voveo, et iuro. Sic me Deus adiuvet, et haec sancta Dei Evangelia ».

III.

Formula brevior professionis fidei pro haereticis et schismaticis orientalibus in Ecclesiae sinum redeuntibus (a S. C. S. Officii an. 1890 adprobata).

« Ego *N.* firma fide teneo et profiteor omnia et singula, quae continentur in symbolo Fidei, quo S. Romana Ecclesia utitur, videlicet:

Credo in unum Deum Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt: qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis; et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas: et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit: qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

Credo Dominum Nostrum Iesum Christum Deum et hominem esse, perfectum Deum perfectumque hominem; divinitatem et humanitatem ineffabili et incomprehensibili unione in una persona Filii Dei, unum nobis Iesum Christum constituisse, eaque de causa Beatissimam Virginem immaculate conceptam vere esse Dei Genitricem; duas in ipso Christo esse inconfuse naturas, duasque naturales voluntates, et duas naturales operationes.

Credo septem esse vere et proprie Sacramenta Novae Legis a Christo Domino Nostro instituta ad salutem humani generis, quamvis non omnia singulis necessaria, videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium, illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem iterari non posse.

1502

...n subdelegationem benedictionis *in articulo mortis*.

S. C. Indulg. *15 Nov. 1878.* — TARANTASIEN. — 1. Utrum valida sit subdelegatio benedictionis in articulo mortis impertienda facta modo generali, v. g. in coetibus ecclesiasticis, omnibus scilicet presbyteris praesentibus, vel etiam aliis qui curam animarum habent, licet coetibus non adessent.

2. Utrum Episcopus subdelegare possit non solum omnes parochos, sed etiam vicarios, qui saepissime loco parochorum (moribundos) in extremo agone laborantes adiuvant, eisque Ecclesiae sacramenta ministrant.

3. Utrum responsio S. Congregationis diei 20 Sept. 1775 ad tertiam partem dubii 8 intelligenda sit de subdelegatione facta singulis speciatim et in scriptis (1).

4. Utrum facultas subdelegandi ad actum quemcumque confessarium a primo subdelegato eligendum, ut fertur in laudata decisione loco cit., sit numerice exprimenda in ipsa concessione, seu in prima subdelegatione.

R. Ad 1. et 2. Iuxta Const. Benedictinam *Pia Mater* Episcopus subdelegare potest ad benedictionem papalem cum indulgentiae plenariae applicatione in articulo mortis, suis dioecesanis impertiendam, unum vel plures sacerdotes saeculares aut regulares, quotquot pro numero animarum necessarios esse prudenter iudicaverit.

3. Negative; consultius tamen esse, si subdelegatio fiat speciatim, et in scriptis.

4. Negative. — SSmus (die 23 Nov.) approbavit.

1503

De potestate Vicarii Capitulariis quoad Confraternitates.

S. C. Indulg. *15 Nov. 1878.* — 1. Potestne Vicarius capitularis erigere Confraternitates ita ut erectio sic peracta canonica sit?

2. Utrum Vic. capitularis possit valide concedere litteras testimoniales, ac consensum requisitum a Clemente VIII pro aggregatione Confraternitatum.

3. Utrum Vic. capitularis possit approbare statuta Confraternitatum.

R. Ad 1. 2. et 3. Vicarius capitularis se abstineat. — SSmus approbavit.

1504

Circa baptismum conversorum ab haeresi.

S. C. S. Off. *20 Novembr. 1878.* – Utrum conferri debeat Baptismus sub conditione haereticis qui ad catholicam fidem convertuntur e quocumque loco proveniant et ad quamcumque sectam pertineant.

R. Negative: sed in conversione haereticorum, a quocumque loco vel a quacunque secta venerint, inquirendum est de validitate baptismi in haeresi suscepti. Instituto igitur in singulis casibus examine, si compertum fuerit, aut nullum, aut nulliter collatum fuisse, baptizandi erunt absolute. Si autem pro temporum et locorum ratione, investigatione peracta, nihil sive pro validitate, sive pro invaliditate detegatur, aut adhuc probabile dubium de baptismi validitate supersit, tunc sub conditione secreto baptizentur. Demum si constiterit validum fuisse, recipiendi erunt tantummodo ad abiurationem et professionem fidei.

Credo in azymo sive fermentato pane triticeo corpus Christi veraciter confici, ac sub altera tantum specie totum atque integrum Christum sumi.

Credo matrimonii vinculum indissolubile esse, et quamvis propter adulterium, haeresim, aut alias causas possit inter coniuges tori et cohabitationis separatio fieri, non tamen illis aliud matrimonium contrahere fas esse.

Credo si vere poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint et omissis, eorum animas poenis Purgatorii post mortem purgari, et ut a poenis huiusmodi releventur, prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiae instituta; illorumque animas qui post Baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutae sunt purgatae, in coelum mox recipi, et intueri clare Deum trinum et unum, sicuti est, pro meritorum tamen diversitate alium alio perfectius; illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

Credo S. Apostolicam Sedem et Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, et ipsum Pontificem successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, et omnium christianorum Patrem et Doctorem existere, et ipsi in B. Petro pascendi, regendi, et gubernandi universalem Ecclesiam a Domino Nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse.

Caetera item omnia a ss. Canonibus et Oecumenicis Conciliis, ac praecipue a Florentina, Tridentina et Vaticana Synodo tradita, definita ac declarata praesertim de Romani Pontificis primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia et schismata et haereses ab Ecclesia damnatas, ego quoque reiicio et damno. Hanc veram fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam sponte profiteor, et veraciter teneo, hanc ipsam omnino usque ad extremum vitae meae spiritum, Deo adiuvante, volo retinere et profiteri.

Sic ego *N. (ponit dexteram supra S. Evangelium)* promitto et iuro. Sic me Deus adiuvet et haec Sancta Dei Evangelia ».

(1) Tertia pars dubii de quo agitur est quae sequitur: « Potestne (Episc.) subdelegare omnes directe et speciatim parochos, sive plures sacerdotes in dignitate constitutos, et indirecte et confuse omnes confessarios hisce verbis: *te delegamus, eligimus et deputamus quatenus valeas etc.; insuper quemcumque confessarium a te ad tui libitum semel, vel pluries, et quandocumque opus fuerit, eligendum, pariter eligimus et deputamus ad eamdem gratiam conferendam:* hic modus estne validus? » Respondit S. C. « Affirmative quoad parochos speciatim ruri degentes ».

1505

Circa ritum administrandi SS. Eucharistiam extra Missam (defunctorum).

S. R. C. *26 Novembr. 1878.* — Senen. — Quum tempore paschali administrandum est SSmum Eucharistiae Sacramentum ante vel post Missam de Requie, debetne dici oratio et versiculi de tempore, atque *Alleluia?*

R. Affirmative quoad orationem et versiculos; Negative quoad *Alleluia.*

1506

Sacras Reliquias vendere aut mercari omnino illicitum.

S. C. Indulg. et SS. Reliq. *21 Decembr. 1878.* — Cum sanctorum martyrum et aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quae viva membra fuerunt Christi, et templum Spiritus Sancti, a fidelibus veneranda sint: multa enim beneficia per ea a Deo hominibus praestantur (1): ut eorum venerationi consulatur, utque omnis turpis quaestus eliminetur, non semel leges ecclesiasticae, sed et civiles latae fuerunt. Siquidem cap. 3. Cod. *De sacrosanctis ecclesiis* statutum fuit: « Nemo Martyres distrahat, nemo mercetur ».

Iam vero abhinc nonnullis annis, suffragantibus rerum ac temporum adiunctis, abusus irrepsit ut homines catholicae fidei osores et turpis lucri avidi sacras Reliquias undequaque exquisitas et arreptas, et authenticitate pollentes, Romae potissimum, magno fidelium et maxime advenarum scandalo, vendere non erubescant. Id cum SSmo D. N. Leoni PP. XIII innotuerit, Eadem Sanctitas Sua volens huic malo occurrere, et simul sacrarum Reliquiarum, quantum fieri potest, recuperationi studere, sacrorum canonum statutis inhaerens, districte praecepit ne christifideles sub quolibet praetextu, etiam redimendi, sacras Reliquias, et Sanctorum exuvias licet capsula reconditas et sigillo munitas, tam in Urbe, quam extra, emere aut mercari praesumant. Insuper mandavit ut quicumque sacras Reliquias quae venales prostent, invenerit, locorum Ordinarios commoneat, quorum intererit opportune providere. Hoc propterea decretum idem SSmus D. N. fieri et publicari mandavit.

1507

De relatione exhibenda circa numerum et conditionem acatholicorum in Missionibus.

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *1879* (ad Episcopos, Vicarios et Delegatos Apost.) — Romano Pontifici Beati Petri successori et Iesu Christi D. N. in terris Vicario ius et debitum inest, nedum oves pascendi quae sunt in ovili Dominico, verum etiam errantes perditasque quaerendi, et inventas in ipsum ovile adducendi. Hoc sui muneris officium ac debitum SSmus D. N. animo recolens, ac decessorum suorum exempla sequutus, sollicitiorem curam adhibendam censuit ad haereticorum et schimaticorum reductionem procurandam, qui diversos orientales ritus tenent. Propterea catholicorum Praesulum, in quorum Dioecesibus, Vicariatibus vel Delegationibus miseros illos degere contingat, zelum et charitatem excitandam duxit, ut quoniam in partem sollicitudinis vocati sunt, gravissimo hoc officii sui debito fungi non omittant. Quo vero collatis cum Apostolica Sede consiliis, iunctisque viribus et concordi actione facilius ac tutius opus exeratur, mandavit, ut A. T. referat de numero et conditione haereticorum vel schismaticorum qui finibus istius Dioecesis (*vel* Vicariatus *vel* Delegationis) continentur ac de episcopalibus ipsorum sedibus earumque ordine ac dignitate. Necessarium quoque est novisse media iampridem adhibita, quaeque in praesentia adhibentur ad eos in veram et unicam Christi Ecclesiam revocandos: et de adhibitarum curarum prospero vel infelici exitu. Demum enucleate significetur oportet, quid fieri possit, inspectis omnibus temporis, locorum ac personarum adiunctis, ut, opitulante Deo, in verum et unicum Christi ovile reducantur, qui extra illud miserrime vagantur. Id enim SSmo D. N. propositum est ut nihil intentatum relinquatur, quod ad propositi finis assecutionem ducat, vel ducere posse videatur. Salebrosum hoc esse opus, multique laboris, et non pauca expectanda esse impedimenta exploratum est. His vero non despondendus animus, sed Christi Domini et Apostolorum exemplo, magis magisque excitandus et augendus, quos similia et maiora impedimenta non detinuerunt. Qui enim misit nos, non relinquet nos solos ministrare: promisit enim se nobiscum futurum usque ad consummationem saeculi. Quod si per totam noctem laborantes nihil coeperimus, non idcirco nos mercedem nostram perdemus, neque labor noster inutilis evadet. Cum enim advenerit miserendi tempus, aderit Dominus, et amplissimum dabit curarum fructum.

1508

Circa num[...] candelarum SS. Sacra[...] tum public[...] positum.

S. R. C. *8 Febr. 1879.* — Aturen. et Aquen. — Quum Episcopus expetierit utrum iuxta necessitatem sibi liceat reducere in ecclesiis maxime pauperibus dioeceseos sibi commissae ad duodecim tantum numerum candelarum, quae ardere continue debent ante SSmum Sacramentum publice expositum pro perpetua adoratione; Sacra Rituum Congregatio referente Secretario rescripsit: Affirmative, ad tramitem Institutionis 30 n. 24 sa. me. Benedicti PP. XIV.

---

(1) Concil. Trident. Sess. 25 *De venerat. et Reliq. Sanctorum.*

1509

recitatione ... defuncto- ... durante ex- ... tione SSmi ... amenti.

S. R. C. *8 Febr. 1879.* — Utrum durante expositione Augustissimi Sacramenti, Officium pro defunctis recitari vel cantari liceat in choro.

R. Negative.

1510

Episcopi fa- ... te circa Mis- ... m celebra- ... m in orato-

S. R. C. *8 Martii 1879.* — Nivernen. — I. Potestne Episcopus iure ordinario concedere licentiam etiam plures Missas qualibet die celebrandi:

1. In cappellis seu oratoriis publicis piarum Communitatum, etiam earum quae clausuram non habent;

2. In cappellis seu oratoriis piarum communitatum, quae licet non habeant ingressum in via publica, inserviunt tamen quotidianis exercitiis totius Communitatis;

3. In cappellis seu oratoriis ad personas quidem privatas pertinentibus, sed quae sunt publica vel semipublica, eo sensu quod habeant ingressum in via publica, vel prope viam publicam, ita ut semper cuilibet volenti intrare permittatur?

II. Potestne Episcopus alia oratoria praeter cappellam seu principale oratorium erigere in piis Communitatibus, sive ob numerum sacerdotum ibi degentium, ut ab omnibus Missa dici possit; sive in gratiam infirmorum qui nequeunt adire in cappellam seu oratorium principale?

...e indulto as- ...andi SSmum ...ramentum.

III. Potestne Episcopus iure proprio concedere facultatem asservandi SSmum Sacramentum:

1. In ecclesiis seu cappellis publicis quae tamen titulo parochiali non gaudent, etsi utilitatibus paroeciae inserviant;

2. In cappellis piarum Communitatum publicis, id est quarum porta pateat in via publica, vel in area cum via publica communicante et quae habitantibus omnibus aperiuntur;

3. In cappellis seu oratoriis interioribus piarum Communitatum, quando non habent cappellam seu oratorium publicum in sensu exposito, ut evenit ex. gr. in Seminariis?

...irca faculta- ... Missam bis ...bus festis ce- ...randi.

IV. Potestne Episcopus iure proprio licentiam diebus Dominicis aut festivis de praecepto celebrandi:

1. In oratoriis seu cappellis quae a S. Sede vel vi indulti ab ea concessi fuerunt approbata, quando propter distantiam a parochiali Ecclesia ista secunda Missa proficere potest voto parochianorum qui aliter Missam non audirent vel saltem difficillime;

2. In duabus ecclesiis in eadem parochia existentibus, quando pro utraque deservienda unicus adest sacerdos, et tamen non sine detrimento religionis Missa in una tantum celebraretur;

3. In eadem ecclesia, quando aliter pars sat notabilis parochianorum Missam non audiret;

4. Quando valde utilis est, vel etiam necessaria ista secunda Missa ut communicari a fidelibus cum maiori facilitate et aedificatione frequentius possit?

R. Ad I. Episcopus utatur iure suo in omnibus casibus expositis.

Ad II. Si porro ex piarum Communitatum conditione necessaria sit erectio alterius oratorii, pro eius erectione facultas erit a Sancta Sede obtinenda.

Ad III. Implorandum est indultum a Sancta Sede quoad omnia postulata.

Ad IV. Posito quod Episcopus iam facultatem obtinuerit a S. Sede ad concedendum sacerdotibus suae dioecesi indultum bis in die festo Sacrum litandi, erit suae prudentiae hac speciali facultate in casu necessitatis pro populi bono uti; si vero eiusmodi facultate ipse non sit instructus, eam impetrare poterit.

1511

S. R. C. *8 Martii 1879* — Novarcen. — Usus invaluit in dioecesi Novarcensi, ut super altaribus, una cum candelis ex cera confectis, lumina ex *gaz* accendantur ad maiorem splendorem obtinendum. Dubitans porro hodiernus Episcopus Novarcen. utrum id liceat, a Sacra Rituum Congregatione exquisivit: — An super Altari, praeter candelas ex cera, tolerari possit ut habeatur etiam illuminatio ex *gaz*, vel an usus praedictus prohiberi debeat.

Circa lumina ex *gaz* super altaribus.

Sacra vero eadem Congr. eiusmodi dubio rescribere censuit: Negative ad primam partem: Affirmative ad secundam.

1512

S. C. EE. et RR. *14 Martii 1879.* — 1. An Ordinarius vetare possit campanarum pulsationem ante, vel tempore Missae paroecialis in omnibus dioecesis ecclesiis, officiatis per sacerdotes saeculares aut regulares.

De auctoritate Episcopi circa sonum campanarum et functiones in ecclesiis.

2. An sacerdotes saeculares cappellani aut rectores, et an superiores regulares possint introducere functiones extraordinarias, alterare consuetas in respectivis ecclesiis, et processiones facere, absque praevia Ordinarii licentia.

R. Ad 1. Quoad presbyteros saeculares Episcopus utatur iure suo, nisi laudabilis consuetudo aut privilegium obstet. Quoad regulares, Negative, excepto Sabbato Sancto.

Ad 2. Quoad saeculares Episcopus utatur iure suo, servatis resolutionibus Sacrarum Congregationum, et praesertim S. Rituum Congre-

gationis anno 1703 *Urbis et Orbis* (1). Quoad regulares, Affirmative, servatis resolutionibus ut supra, exceptis processionibus extra ecclesiae ambitum, salvis, pro aliquibus processionibus, specialibus privilegiis.

1513

An matrimonium vulgo *civile* impedimentum publicae honestatis producat.

S. C. Concilii *17 Martii 1879* — Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII... in voto S. C. concedens, per praesens decretum declarat ac statuit actum, qui vulgo dicitur *matrimonium civile,* in locis ubi promulgatum est decretum Concilii Trident. in *Sess. XXIV. cap. 1. de reform. matrim.,* sive fideles actum ipsum explentes intendant, uti par est, (matrimonio ecclesiastico iam rite celebrato, vel cum animo illud quantocius celebrandi) meram caeremoniam civilem peragere: sive intendant sponsalia de futuro inire: sive tandem ex ignorantia, aut in spretum ecclesiasticarum legum, intendant matrimonium de praesenti contrahere, impedimentum iustitiae publicae honestatis non producere.

1514

De baiulando defunctorum infidelium feretro.

S. C. S. Officii *26 Martii 1879.* — Tunk. Centr. — Quum multi pagi christianorum infidelibus commixti habeant iamdiu inter se quamdam conventionem pro baiulando feretrum defunctorum, licet ipsi christiani iam habeant facultatem a S. Sede, die 13 Ianuarii 1794 concessam, servatis conditionibus in dicto decreto expressis, saepissime accidit, ut ipsi infideles quamdam domunculam papyraceam superstitiosis supellectilibus domi refertam, cum escis, et odoramentis, super ipsum feretrum, a christianis usque ad locum sepulturae portandum, deponant. Verum quum in praefato decreto nihil mentionis fiat de ipsa domuncula, quam *Utro-tang* vocant, neque de escis, et odoramentis, hinc est dubium: Utrum christiani possint omnia ipsa portare simul cum feretro, cadavere incluso, dummodo ipsi neophyti non faciant superstitiones, et statim ac ad locum sepulturae pervenerint, infidelibus relictis, ad sua revertantur.

R. Vicarius Ap. et missionarii procurent totis viribus, sed caute et prudenter, ne peiora eveniant, conventionis, quae refertur, abrogationem, et ut fideles, propter superstitionis periculum, a memoratis funeribus gentilium omnino abstineant, prout in aliis Vicariatibus zelo missionariorum iam observatur. Interim tamen, iuxta ea quae a Vic. Ap. hactenus sunt exposita, si revera fidelibus, hoc ministerio recusato, gravia damna immineant, eaque alio opere, vel etiam solutione alicuius mulctae, christianorum conditioni proportionatae, vitari nequeant, tolerari posse ut christiani iidem simul cum feretro, cadavere incluso, portent domunculam papyraceam, supellectili domestica refertam, cum escis et odoramentis, quam infideles super feretrum deponunt; dummodo tamen nullum vel idolum, vel aliud huiusmodi, quod per se sit obiectum cultus superstitiosi feretro impositum inveniatur, et dummodo nullo modo ipsi christiani superstitiosis caeremoniis ac ritibus gentilium participent, et citra ullam sive expressam sive tacitam eorumdem approbationem, ac quovis ministerio circa eosdem superstitiosos actus excluso ita ut, delato feretro ad locum sepulturae, illi recedant: atque etiam remoto scandalo, et facta protestatione se non intendere ad superstitionem.

1515

De pueris ritu latini qui Confirmationem a presbytero schismatico receperunt.

S. C. S. Off. *2 Apr. 1879.* — Il Vicario Apostolico Patriarcale (di Costantinopoli) espone che una famiglia cattolica latina trovandosi anni addietro in una città della Turchia ove non era alcun prete cattolico, fece battezzare un suo nato da un sacerdote greco scismatico, il quale secondo la pratica della chiesa orientale battezzò il bambino e lo cresimò. Ora trovandosi questa famiglia in Costantinopoli domanda che lo stesso figlio sia cresimato.

Si desidera conoscere la norma che deve seguirsi non solo nel caso esposto, ma negli altri simili che potrebbero occorrere.

R. Iuxta exposita non expedire ut confirmati, de quibus in casu, iterum a R. P. D. Episcopo inungantur, nisi adsit inter eos qui ad Tonsuram et Ordines promovendus sit, aut ipsi vel eorum parentes id petant; quo in casu Confirmationis sacramentum secreto et sub conditione esse conferendum.

1516

An caeremoniae adhibendae in baptismo sub conditione.

S. C. S. Off. *2 Apr. 1879.* — Nottingham. — 1. An liceat sub conditione baptizare publice et cum suis caeremoniis parvulos rationis expertes, qui in protestantismo dubie et sine caeremoniis iam baptizati, sub conditione baptizari debent.

2. An, si liceat, oporteat etiam sub praecepto huiusmodi parvulis sacras caeremonias adhibere in baptismo conditionato.

3. Quatenus affirmative, quid faciendum de permultis huiusmodi qui fere passim iam per multos annos in pueritia sub conditione sine caeremoniis iam baptizati sunt?

R. Ad 1. Baptismum sub conditione parvulis, de quibus in casu administrandum est

(1) Id est decretum diei 10 Decembr. 1703 quod approbavit SS̄mus die 19 Ian. 1704 *(V. n. 261).*

secreto, et cum caeremoniis in Rituali Romano praescriptis.

Ad 2. Provisum in 1.

Ad 3. Dissimulandum; quod si quis petat, remittitur prudenti arbitrio R. P. D. Ordinarii.

1517

rca cautio-n matrimo-mixtis.

Litt. S. C. de Prop. F. *17 Apr. 1879.* (AD EP. OTTAWIEN.) — Gli Eminentissimi inquisitori Generali hanno risoluto che malgrado le disposizioni della legge civile, i Vescovi di cotesto dominio debbon procurare di ottenere che (nei matrimoni misti) le consuete cauzioni si diano sempre in iscritto, come già si pratica, e quante volte in qualche caso particolare siano convinti che le medesime non fossero prestate con sincerità di animo, non concedano la dispensa.

1518

vino ex uvis s in Missa.

S. C. S. Off. *7 Maii 1879.* — Utrum in Missae Sacrificio possit adhiberi vinum confectum ex uvis passis (vulgo *zibibo*).

R. Detur decretum *Fer. V. 22 Iulii 1706,* nempe: « Licere, dummodo liquor extrahen- « dus a *zibibo* vel uvis passis, ex colore, odo- « re et gusto dignoscatur esse verum vinum ».

1519

e interroga-bus lingua aeula in ba-no.

Litt. S. C. S. Officii *9 Maii 1879.* — Il dubbio proposto da Mons. Vescovo di Samosata e Vicario Ap. della Cocincina, se cioè possa tollerarsi il costume introdotto fra i missionarii di fare ai neofiti le interrogazioni relative al sagramento del Battesimo prima in latino, e quindi in lingua annamita per intelligenza dei medesimi, alle quali i padrini e madrine rispondono nella stessa lingua annamita, questi Em̃i Inquisitori Generali hanno risposto: *Praxim de qua agitur posse servari.*

1520

eri neophyti lis catholi-admissi par-rum ritu ba-ari possunt.

Litt. S. C. S. Officii *19 Maii 1879.* (AD ARCHIEP. PARISIEN.) A Sacra Rituum Congregatione remissum est Supremae huic Congregationi dubium expositum ab Em̃. Tua, utrum scilicet baptizari possint, servato ordine Baptismi parvulorum, ii pueri neophyti qui scholis catholicis admissi baptizantur ante primam Communionem.

Porro Em̃i Patres Inquisitores generales, mature perpenso proposito dubio, respondendum esse duxerunt (Fer. IV. 14 Maii): *Affirmative;* responsiones autem praescriptae dentur a pueris baptizandis insimul cum eorum patrinis. Haec autem Em̃orum Patrum responsio a SS. D. N. rata ac confirmata est.

Attamen mens est eiusdem S. Ordinis ut Em̃. Tua qua pollet apostolica charitate, parochorum zelum excitet, qui curent ut ii pueri catholicorum scholis recepti opportuno tempore ad baptismum accedant.

1521

Circa modum praestandi cautiones requisitas in mixtis nuptiis.

S. C. S. Officii *6 Iunii 1879* (AD EP. AURELIANEN.) — Postulavit Vicarius tuus generalis quomodo exequutioni committenda sit clausula adiecta indulto quo facultates Ordinariis conceduntur dispensandi in mixtis nuptiis, quae sic se habet: *dummodo cautum sit omnino conditionibus ab Ecclesia praescriptis;* dubiumque proposuit an haec clausula obligationem contrahentibus imponat promissiones, quas emittere debent, subscribendi, et coram testibus iuramento firmandi: vel potius ad hoc sola parochi attestatio sufficiat. Porro Em̃i PP. Inquisitores Generales in Congregatione fer. IV diei 28 Aprilis elapsi mensis Maii huic petitioni respondendum censuerunt: « Affirmative ad primam partem; negative ad secundam » nempe contrahentes curiam episcopalem adire debere ut coram officiali iuratam subscribant promissionem de praefatis conditionibus ab Ecclesia praescriptis pro sua quisque parte omnino servandis. Si vero curiam adire absolute nequeant, licentia Ordinarii seu officialis prius obtenta, coram parocho supradictam promissionem subscribant; ita tamen ut non antea dispensatio concedatur quam documentum promissionum seu cautionum a parocho assumptum ad curiam episcopalem perventum fuerit. Ceterum praeprimis cavendum ne cum iis dispensetur qui moralem non praebent certitudinem se datas promissiones fideliter esse observaturos.

1522

Circa interruptionem caeremoniarum baptismi.

S. R. C. *21 Iunii 1879.* — MADAGASCAR — 1. Utrum tolerari possit usus interrumpendi caeremonias Baptismi solemnis adultorum, ad explicandas vernacula lingua hasce caeremonias.

De canticis lingua vernacula in sacris functionibus.

2. Utrum tolerentur cantica in lingua vernacula etiam in Missis quae cum cantu celebrantur, salvo semper remanente usu cantandi Introitum, *Gloria, Credo, Sanctus* et *Agnus Dei.*

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Cantica in vernaculo idiomate in functionibus et officiis liturgicis non esse toleranda sed omnino prohibenda; extra functiones liturgicas servetur consuetudo.

1523

De consensu ecclesiasticae auctoritatis pro *Viae Crucis* erectione.

S. C. Indulg. *21 Iunii 1879.* – ENGOLISMEN. – Pro erectione stationum Viae Crucis peragenda dispositum fuit in Brevi *Exponi nobis* a Cle-

mente XII die 16 Ianuarii 1731 edito, et a Benedicto XIV in Brevi *Cum tanta sit* die 30 Augusti 1741 confirmato et inserto, haud posse stationes Viae Crucis erigi in ecclesiis et locis Ministro Generali Ordinis S. Francisci minime subiectis, nisi accederet licentia Ordinarii loci ac consensus parochi et superiorum ecclesiae, monasterii, hospitalis et loci pii, ubi de eis pro tempore erigendis agi contigerit . . . . *Hinc dubia:*

1. Utrum nullae sint erectiones stationum Viae Crucis sine consensu in scriptis parochi factae in hospitalibus, ecclesiis, capellis ac domibus Congregationum Sororum, de iure haud exemptis a parochiali iurisdictione, sed de facto (iuxta morem in Gallia vigentem) administratis independenter a parocho, per capellanum nominatum ab Episcopo.

2. An consensus Ordinarii in scriptis requiratur sub poena nullitatis in singulis casibus pro unaquaque stationum erectione; vel sufficiat ut sit generice praestitus pro erigendis stationibus in certo numero ecclesiarum vel oratoriorum, sine specifica designatione loci.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam.

1524

De Synodis in Sinis celebrandis.

Ex Decr. S. C. de Prop. F. *23 Iunii 1879.* — Vicariatuum divisionem (in Sinis) iuxta varias regionum classes SSmus D. N. Leo PP. XIII in Aud. diei 27 Apr. 1879 approbare dignatus est, simulque iussit:

1. Ut synodales conventus iuxta superius designatas regiones, infra annum a die praesentis decreti, senior a recepta episcopali consecratione inter Vicarios App. convocet qui locum quo Vicarii App. convenire debeant, ac tempus saltem pro prima vice statuat, ac Synodo praesideat. Locum vero et tempus subsequentium conventuum, et qui ex Vicariis App. iisdem praesidere debeant Synodus ipsa statuet.

2. Quod si quis ex Vicariis App. legitime impeditus fuerit quominus ad Synodum statuto tempore accedat, Coadiutorem si habet, vel Provicarium uti sui delegatum ad illum mittere curabit. Delegati vero post Titulares sedeant; iique, si fuerint charactere episcopali insigniti, iuxta tempus promotionis ad episcopatum.

3. Ad S. C. de Prop. Fide quaelibet Synodi resolutiones et decreta deferantur et, si opus fuerit, approbationem obtineant, earum interea executione minime retardata.

4. Cuilibet ex Vicariis Apostolicis liberum erit quaestiones in proxima Synodo discutiendas proponere. Ante omnia vero ea pertractare oportebit, quae a S. C. si visum fuerit, vel examinanda vel decernenda transmissa erunt.

1525

De altarium execratione ob scissuras.

S. R. C. *23 Iunii 1879* — Policastren. — 1. An haberi debeat execratum altare fixum, cuius mensa lapidea sit scissa in duas partes fere aequales, ita tamen ut eiusmodi scissura maxime afficiat sepulcrum Reliquiarum, neque ambae partes sint seiunctae a gradibus superioribus altaris ipsius, aut a stipitibus suppositis.

2. An censendum sit altare portatile suam amisisse consecrationem, ex eo quod lapis sepulcri Reliquiarum aliquas habeat scissuras, quae vero sic inter se adhaereant ut nullimode dubitari possit de Reliquiarum authenticitate.

R. Affirmative.

1526

A qua die nomen novi Episcopi sit in Canone dicendum.

S. C. R. *4 Iulii 1879.* — An Episcopi nomen dicendum sit in Canone Missae ut in aliis liturgicis orationibus a die notitiae, etiamsi haec non officialitar habeatur, electionis eiusdem in Consistorio, vel a die captae possessionis Ecclesiae cui a Summo Pontifice praepositus fuit.

R. A die captae possessionis vel per Episcopum ipsum, vel per suum procuratorem.

1527

Circa morem effundendi in Missa aquam in Calicem ab aegrotis bibendam.

S. C. SS. Rit. *4 Iulii 1879.* — Vic. Ap. Bombayen. — Frequentissimus in Indiis praesertim inter goanos obtinet mos porrigendi sacerdoti celebranti aquam post sumptas ablutiones et ante *Postcommunionem* in Calicem infundendam, quam aquam postea domum asportatam fideles tradunt aegrotantibus bibendam, rati eidem inesse quamdam sanandi vim. Quaeritur an liceat istum agendi morem servare.

R. Intra Missam non licere.

1528

Circa Officia Caeremonialis Benedicti XIII.

S. R. C. *13 Sept. 1879.* — Baionen. — Anne Officia, de quibus agitur in Caeremoniali Benedicti XIII, cum cantu persolvi possint iuxta praxim communem in quibuscumque ecclesiis.

R. Ad 1. Negative.

1529

De Missa in exequiis parvulorum.

S. R. C. *30 Ian. 1880.* — Aurelianen. — An servari possit consuetudo ut in exequiis parvulorum Missa de die, vel votiva *de Angelis* legatur vel cantetur.

R. Servetur consuetudo; sed Missa votiva de Angelis legatur vel cantetur tantum diebus a rubrica permissis.

1530

istifidelium imonium, sacramen- nullum.

Ex Litteris Encycl. Leonis PP. XIII *10 Febr. 1880* — Omnibus exploratum esse debet, si qua coniunctio viri et mulieris inter christifideles citra Sacramentum contrahitur, eam vi ac ratione iusti matrimonii carere; et quamvis convenienter legibus civicis facta sit, tamen pluris esse non posse quam ritum aut morem iure civili introductum; more autem civili res tantummodo ordinari atque administrari posse, quas matrimonia efferunt ex sese in genere civili, et quas gigni non posse manifestum est, nisi vera et legitima illarum causa, scilicet nuptiale vinculum, existat.

1531

gimine Mis- m Societa- esu.

S. C. de Prop. F. *23 Febr. 1880* — 1. Se convenga abrogare o modificare il decreto 12 Agosto 1851 relativo alle Missioni affidate alla Compagnia di Gesù *(V. n. 1065)*:

Et quatenus affirmative:

2. Se sia il caso di applicare ad esse le norme stabilite da Benedetto XIV nella Costituzione *Apostolicum Ministerium* relative ai Vicariati Apostolici d'Inghilterra.

R. Ad 1. Negative quoad primam partem; Affirmative quoad secundam, et ad mentem. Mens est, ut firmo remanente 4 decreti articulo, expungantur 1, 2 et 3, et loco tertii articuli statuatur prout sequitur: Missionarii Societatis Iesu immediate gubernentur ab aliquo Superiore regulari secundum Instituti leges a Praeposito Generali constituto et ab eodem revocabili, ita ut in iis quae mere ad vitam religiosam pertinent unice pendeant ab hoc Superiore; in iis vero quae totaliter sunt ministerii apostolici, totaliter regantur a Vicario Apostolico. Hanc autem ordinationem Sacra Congregatio ita intelligendam esse declaravit: Praepositus Generalis qui propter loci distantiam auctoritatem suam immediate exercere nequit, audita prius sententia Vicarii Apostolici (1) et Provincialis ad cuius provinciam pertinet Missio, sibi substituat Superiorem regularem qui uti reliqui Societatis superiores post triennium est mutandus. Huius Superioris auctoritas prorsus nulla est quoad ea quae respiciunt Vicariatus Apostolici regimen et administrationem. Hinc quae ad Seminarii et cleri saecularis disciplinam, quae ad monialium curam, quae ad ecclesiarum et sacellorum erectionem et conservationem, quae ad piorum quorumcumque Institutorum regimen, item quae ad quasi parochialia religiosorum officia referuntur, uno verbo, tota gubernatio et administratio Vicariatus ad solum Vicarium Apostolicum pertineat. Superior autem regularis habeat omnes facultates in Missione, quas Provinciales in provincia sua quoad religiosam vitam exercere solet; et quamvis a Praeposito Generali sit constitutus, habeat tamen in exercenda sua auctoritate Provincialem ut superiorem immediatum.

Praeterea licet in iis quae disciplinam religiosam spectant, tum pro Communitatibus tum pro singulis membris ipse directionem accipiat a suo Provinciali, tamen relate ad destinationem missionariorum subest Vicario Apostolico. Attamen quia Superior regularis iuxta morem Societatis rationes conscientiae excipere solet, eum Vicarius Apostolicus, quando destinationes sunt faciendae, in consilium adsciscit eiusque iudicio defert, in quantum fieri potest quamvis penes ipsum Vic. Ap. remaneat ipsa nominatio et collatio iurisdictionis *(V. declarationes 18 Ianuarii 1886)*.

Ad 2. Negative.

1532

Circa clausulam *exceptis haereticis publicis seu publice dogmatizantibus* in concessione facultatis absolvendi a censuris.

S. Poenit. Ap. *3 Martii 1880.* — Cum in pagella S. Poenitentiariae n. 3 concedatur facultas absolvendi a censuris incursis propter haeresim, fiatque ibidem exceptio his verbis concepta: *exceptis haereticis publicis, seu publice dogmatizantibus*; dignetur ipsa S. Poenitentiaria pro conscientiarum tranquillitate sequentibus dubiis benigne occurrere:

1. An in praefata exceptione comprehendantur haeretici publici quin sint dogmatizantes.

2. Item, an comprehendantur dogmatizantes non quidem publice sed privatim, scilicet modo uno, modo altero audiente, modo aliis paucis, et sic deinceps: ita tamen ut computatione facta, numerus dogmatizatorum deprehendatur valde excessivus.

Ad 1. Negative. — Ad 2. Affirmative, si notorium sit haereticum praedicta ratione prava opera spargere.

1533

Circa legentes ephemerides haeresim propugnantes.

S. C. S. Officii. *21 Apr. 1880.* — An scienter legentes ephemerides propugnantes haeresim incurrant excommunicationem articuli secundi Constitutionis *Apostolicae Sedis*, Summo Pontifici speciali modo reservatam.

R. Negative.

(1) In Congr. Gen. *21 Ian. 1895* proposito dubio: « Se anche dopo l'istituzione della Gerarchia nelle In- « die Orientali il Rmo P. Generale della Compagnia « di Gesù sia obbligato secondo l'art. 3 della risolu- « zione del 23 Febbr. 1880 di udire la sentenza del- « l'Ordinario nella nomina del Superiore Regolare della « Missione »; Emi PP. responderunt: « Negative, et « ad mentem: Mens est che nel comunicare siffatta « risoluzione al P. Generale, gli si faccia conoscere la « convenienza di sentire officiosamente nella nomina « del Superiore Regolare il previo avviso dell'Ordi- « nario ».

1534

De modo procedendi oeconomice in causis disciplinaribus et criminalibus clericorum.

Instr. S. C. EE. et RR. *11 Iunii 1880.* — Sacra haec EE. et RR. Congregatio, mature praesenti Ecclesiae conditione perpensa, quae pene ubique impeditur, quominus externam explicet suam actionem super materias et personas ecclesiasticas, et considerato quoque defectu mediorum aptorum pro regulari curiarum ordinatione, constituit facultatem Ordinariis locorum expresse concedere, ut formas magis oeconomicas adhibere valeant in exercitio suae disciplinaris iurisdictionis super clericis. Ut autem tota iustitiae ratio sarta tectaque maneat, serveturque processuum canonica regularitas et uniformitas, opportunum censuit sequentes emanare normas, a curiis servandas.

Episcoporum officium circa disciplinam et correctionem clericorum.

1. Ordinario pastorale onus incumbit disciplinam correctionemque clericorum a se dependentium curandi, super eorumdem vitae rationem vigilando, remediisque utendo canonicis ad praecavendas apud eosdem et eliminandas ordinis perturbationes.

2. Ex his remediis alia praeveniunt, alia reprimunt et medelam afferunt. Priora ad hoc diriguntur ut impediant quominus malum adveniat, ut scandali stimuli, occasiones voluntariae, causaeque ad delinquendum proximae removeantur. Altera finem habent revocandi delinquentes ut sapiant reparentque admissi criminis consequentias.

3. Conscientiae et prudentiae Ordinarii horum remediorum incumbit applicatio, iuxta canonum praescriptiones, et casuum adiunctorumque gravitatem.

4. Mediis quae praeservant praecipue accensentur spiritualia exercitia, monitiones et praecepta.

5. Has provisiones praecedere debet summaria facti cognitio quae ab Ordinario notanda est, ut *ad ulteriora* procedere, quatenus opus sit, et certiorem reddere queat superiorem auctoritatem, in casu legitimi recursus.

6. Canonicae monitiones fiunt sive in forma paterna et secreta (etiam per epistolam aut per interpositam personam) sive in forma legali, ita tamen ut de earumdem executione constet ex aliquo actu.

7. Quatenus infructuosae monitiones evadant, Ordinarius praecipit curiae, ut delinquenti analogum iniungatur praeceptum, in quo declaretur quid eidem agendum aut omittendum sit, cum respondentis poenae ecclesiasticae comminatione, quam incurret in casu transgressionis.

8. Praeceptum intimatur praevento a cancellario coram Vicario generali, sive coram duobus testibus ecclesiasticis aut laicis probatae integritatis.

§ 1. Actus subsignatur a partibus praesentibus et a praevento quoque, si velit.

§ 2. Vicarius generalis adiicere valet iuramentum servandi secretum, quatenus id prudenter expetat tituli indoles, de quo agitur.

9. Quoad *poenalia* media, animadvertant reverendissimi Ordinarii, praesenti instructione haud derogatum esse iudiciorum solemnitatibus, per sacros canones, per Apostolicas Constitutiones et alias ecclesiasticas dispositiones imperatis, quatenus eaedem libere efficaciterque applicari queant; sed oeconomicae formae consulere intendunt illis casibus curiisque, in quibus solemnes processus, aut adhiberi nequeant, aut non expedire videantur. Plenam quoque vim servat suam extraiudiciale remedium *ex informata conscientia* pro criminibus occultis, quod decrevit s. Tridentina Synodus in *Sess. 14, cap. 1 de Reform.* adhibendum, cum illis regulis et reservationibus, quas constanter servavit pro dicti Capitis interpretatione S. C. Congregatio in pluribus resolutionibus, et praecipue in *Bosnien.* et *Sirmien.* 20 Decembris 1873.

De processu in re criminali instituendo.

10. Quum procedi oporteat criminaliter, sive infractionis praecepti, aut criminum communium, vel legum Ecclesiae violationis causa, processus confici potest formis summariis et absque iudicii strepitu, servatis semper regulis iustitiae substantialibus.

11. Processus instruitur ex *officio* aut in sequelam supplicis libelli et querelae, aut notitiae, alio modo, a curia habitae, et ad finem perducitur eo consilio, ut omni studio atque prudentia veritas detegatur, et cognitio tum criminis, cum reitatis aut innocentiae accusati exurgat.

12. Processus confectio committi potest alicui probo atque idoneo ecclesiastico, adstante actuario.

13. Unicuique curiae opus est procuratore fiscali pro iustitiae et legis tutela.

14. Quatenus pro intimationibus aut notificationibus, haud praesto sit opera apparitorum curiae, suppletur exhibitione earumdem explenda per qualificatam personam, quae de facto certioret, sive eas transmittendo, ope commendationis penes tabellariorum officium, illis in locis in quibus hoc invaluit systema, exposcendo fidem exhibitionis, receptionis aut repudii.

15. Basis facti criminosi constituit potest per expositionem in processu habitam, authenticis roboratam informationibus aut confessionibus extraiudicialibus, vel testium depositionibus, et quoad titulum transgressionis praecepti constat per novam exhibitionem decreti et actus indictionis, perfectorum modis enuntiatis Art. 7 et 8.

16. Ad retinendam in specie culpabilitatem accusati opus est probatione legali, quae talia continere debet elementa, ut veritatem evincat, aut saltem inducat moralem certitudinem, remoto in contrarium quovis rationabili dubio.

17. Personae, quas examinare expediat semper audiuntur separatim.

testibus.

18. Testes ad probationem, aut ad defensionem, quoties legalia obstacula haud obsistant, sub iuramento audiri debent, quod extendi potest, si opus sit, ad obligationem secreti.

19. Testium absentium, aut in aliena dioecesi morantium exposcitur examen in subsidium ab ecclesiastica loci auctoritate, eidem transmittendo prospectum facti; et auctoritas requisita petitioni respondet, servando praesentis instructionis normas.

20. Quoties indicentur testes ob facta aut adiuncta essentialiter utilia merito causae, qui examini subiici nequeant, eoquod censeatur haud convenire ut vocentur, aut quia vocati abnuant, mentio eorumdem fit in actibus, et curatur supplere eorum defectui per depositiones aliorum testium, qui de relato aut alia ratione, noverint id quod exquiritur.

accusati exa- e.

21. Quum collectum fuerit quidquid opus sit ad factum et accusati responsabilitatem constituendam, vocatur iste ad examen.

22. In indictione, nisi prudentia id vetet, exponuntur ei per extensum accusationes adversus eum collatae, ut parari valeat ad respondendum.

23. Quando autem ob accusationum qualitates, aut ob alia adiuncta prudens non sit in actu intimationis eas patefacere, in hac solum innuitur eumdem ad examen vocari ut sese excuset in causa, quae ipsum respicit uti accusatum.

24. Si iudicio sistere abnuat, iteratur indictio, in quo eidem praefigitur congruum peremptorium terminum, eique significatur quod si adhuc obedire renuat, habebitur ceu contumax; et pro tali in facto aestimabitur, quatenus absque probato legitimo impedimento, istam quoque posthaberet intimationem.

25. Si compareat, auditur in examine; et quatenus inductiones faciat alicuius momenti, debent istae, quantum fieri potest, exhauriri.

26. Proceditur inde ad contestationem facti criminosi, et conclusionum habitarum, ad retinendum accusatum criminosum lapsumque in relativas poenas canonicas.

27. Quum accusatus, tali modo, habeat plenam cognitionem eius quod in actis extat contra se, ultra quod respondere possit, iure se defendendi a semetipso etiam uti valet.

28. Potest quoque, si id expetat, obtinere praefixionem termini ad exhibendam defensionem cum memoria in scriptis, praecipue quando ob dispositionem *Art. 23* nequiverit paratus esse ad responsa pro sua excusatione.

29. Expleto processu, actorum instructor, restrictum conficit essentialium conclusionum eiusdem.

De defensore.

30. In die qua causa proponitur, est in facultate accusati faciendi se repraesentare et defendere ab alio sacerdote aut laico patrocinatore, antea approbatis ab Ordinario.

31. Quatenus praeventus constituere defensorem renuat, Ordinarius consulit constituendo aliquem ex officio.

32. Defensor caute notitiam haurit processus et restricti in cancellaria, ut paratus sit ad defensionem peragendam, quae ante propositionem causae exhiberi potest in scriptis. Ipse quoque subiicitur oneri secreti iurati, quatenus Ordinario videatur indolem causae id expostulare.

33. Transmittitur dein procuratori fiscali processus et restrictus, ut munere suo *ex officio* fungatur; uterque Ordinario traditur qui plena causae cognitione adepta, diem constituit in qua disceptanda et resolvenda sit, curans ut accusatus certior de hoc fiat.

34. Die constituta proponitur causa coram Vicario generali, interessentibus procuratore fiscali, defensore et cancellario.

De sententia.

35. Post votum procuratoris fisci et deductiones defensionis profertur sententia, dictando dispositivam cancellario, cum explicita mentione, in casu damnationis, canonicae sanctionis accusato applicatae.

36. Sententia indicitur praevento, qui appellationem interponere potest ad auctoritatem ecclesiasticam superiorem.

De appellatione.

37. Pro appellatione servantur normae statutae a Constitutione *Ad militantes* s. m. Bened. XIV 30 Martii 1742, aliaeque emanatae ab hac S. C. decreto 18 Decembris 1835 (1) et Littera circulari diei 1 Augusti 1851.

---

(1) En in commodum lectorum decretum citatum. (Haud referimus litteram prolixam diei 1 Augusti 1835, quoniam praecipuae eiusdem praescriptiones in praesenti Instructione relatae nobis videntur): « *Decretum pro causis criminalibus.* Non ita pridem a S. C. negociis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae nonnullae regulae praescriptae fuerunt pro recta, et expedita definitione causarum criminalium, quae a Curiis Episcoporum, vel Ordinariorum ad eamdem S. C. in gradu appellationis deferuntur. Quas quidem praescriptiones, quoniam impedimenta sublata sunt, quae aliqua ex parte earum executioni interposita fuerant, visum est Emis PP. in Conventu habito XV Calend. Ianuar. MDCCCXXXV uberius explicare, et cum assensu, et approbatione S. D. N. Gregorii XVI iterum promulgare, ut ab omnibus, ad quos pertinent, accuratissime serventur. Sunt autem quae sequuntur.

1. Reis a curiis episcopalibus criminali iudicio damnatis spatium dierum decem conceditur, quo ad S. C. EE. et RR. appellare possint.

2. Decem dies numerari incipient non a die, quo sententia lata est, sed a die quo reo vel eius defensori per cursorem denunciata fuit.

3. Eo tempore elapso, quin reus vel eius defensor appellaverit, latam a se sententiam Episcopus exequetur.

4. Interposita intra decem dies appellatione, Cu-

38. Comparitio pro appellatione facienda est infra terminum decem dierum a notificatione sententiae; quo termino inutiliter elapso, sententia ipsa in executionis statu reperitur.

39. Interposita appellatione infra decem dies, curia absque mora remittit ad auctoritatem ecclesiasticam superiorem, apud quam appellatio facta est, omnes actus causae originales, idest processum, restrictum, defensiones et sententiam.

40. Auctoritas ecclesiastica superior, capta cognitione actus appellationis, intimare facit appellanti, ut infra terminum viginti dierum defensorem constituat qui approbari debet ab eadem superiori auctoritate.

41. Decurso dicto termino peremptorio absque effectu, censetur appellantem nuncium misisse appellationis beneficio, et haec consequenter perempta declaratur a superiori auctoritate.

42. Quum appellatio producitur a sententia alicuius curiae episcopalis ad metropolitanam, Archiepiscopus pro cognitione et decisione causae sequitur normam procedendi in hac instructione traditam.

43. Si contingat quod clericus, non obstante fori privilegio, ob crimina communia subiiciatur processui et iudicio laicae potestatis, Ordinarius, hoc in casu, summariam sumit criminosi facti cognitionem, atque perpendit an ipsum, ad tradita per sacros canones, locum faciat infamiae, irregularitati, aut alii ecclesiasticae sanctioni.

§ 1. Donec iudicium pendeat, aut accusatus detentus sit, prudens est, quod Ordinarius sese limitet ad media provisoria.

§ 2. Expleto tamen iudicio, et libero reddito accusato, curia iuxta exitum informationum ceu superius assumptarum, procedit ad tramites dispositionum praesentis instructionis.

44. In casibus dubiis, et in variis practicis difficultatibus, quae contingere possint, Ordinarii consulant hanc S. C. ad vitandas contentiones et nullitates. Quid in casibus dubiis agendum.

Die 11 Iunii 1880 SS. D. N. Leo PP. XIII audita relatione praesentis Instructionis, eam in omnibus approbare et confirmare dignatus est.

1535

S. Poenit. Ap. *14 Iunii 1880.* — Se in forza della legge che proibisce di mangiare insieme carne e pesce, sia proibito ugualmente mangiare carne e qualche vivanda condita con salsa di pesce. Circa epularum promiscuitatem diebus ieiunii.

R. Negative.

1536

S. C. S. Off. *14 Iulii 1880.* — Iaponiae — Circa matrimonia dubie baptizatorum.

1. Matrimonium dubie baptizati cum non baptizata estne validum?

2. Matrimonium duorum dubie baptizatorum estne validum etiamsi sint consanguinei, affines etc.

R. Ad 1. Matrimonium esse habendum uti invalidum ob impedimentum cultus disparitatis.

Ad 2. Matrimonium habendum esse ut invalidum ob impedimentum consanguinitatis vel affinitatis.

1537

S. C. S. Off. *21 Iulii 1880.* — Bengal — De admissione puellarum ad fidei catholicae professionem.

1. An tuto admitti possit ad fidei catholicae professionem puella decem annorum in monasterio degens, eiusdem patre haeretico invito.

---

ria episcopalis acta authographa totius causae ad S. C. continuo transmittat, nempe: *a*) Processum ipsum in curia confectum. *b*) Eius *restrictum*, seu compendiariam expositionem eorum, quae ex eodem processu emergunt. *c*) Defensiones pro reo exhibitas. *d*) Denique sententiam latam.

5. Ipsa Curia reo, eiusque defensori denunciabit, appellationem coram eadem S. C. prosequendam esse.

6. Si nemo compareat, aut si appellationis acta negligenter vel malitiose protrahantur, congruens tempus a S. C. praefinietur, quo inutiliter elapso, causa deserta censeatur, et sententia curiae episcopalis executioni mandetur.

7. Reo, aut illi, qui eius defensionem suscepit, tradendus est *restrictus* processus, qui a iudice relatore conficitur.

8. Allegationes, seu defensiones Emis PP. distribuendas typis non committantur, nisi iudex relator imprimendi veniam dederit.

9. Causa definietur stata die ab Emis PP. in pleno auditorio congregatis.

10. Eidem Congregationi procurator generalis fisci, et iudex relator intererunt.

11. Iudex relator de toto statu causae ad Eminentissimos Patres refert, et procurator generalis fisci stabit pro Curia episcopali, suasque conclusiones explanabit.

12. Post haec Emi P. iudicium proferent, sententiam curiae episcopalis aut confirmando, aut infirmando, aut etiam reformando.

13. Prolata sententia una cum omnibus actis causae ad eamdem curiam episcopalem remittitur, ut eam exequatur.

14. *Revisio*, seu recognitio rei iudicatae non conceditur, nisi eius tribuendae potestas a Sanct. Sua facta fuerit, et subsint gravissimae causae, super quibus cognitio, et iudicium ad plenam Congregationem pertinet.

15. Sciant denique Curiae episcopales per novissimas leges, quae ad investiganda, et coercenda crimina pro tribunalibus laicis promulgatae sunt, nihil detractum esse de formis, et regulis canonicis, quas proinde sequi omnino debent, non modo in conficiendo processu, ad quem spectant haec verba edicti die 5 Novembr. 1831 - *Nihil innovetur, quantum ad iudicia ecclesiastica pertinet,* - verum etiam in poenis decernendis, quemadmodum in appendice eiusdem edicti ita cautum est: - *Tribunalia iurisdictionis mixtae clericos et personas ecclesiasticas iis poenis mulctabunt, quas secundum canones, et Constitutiones Apostolicas tribunal ecclesiacum iisdem irrogaret* ».

2. An tuto admitti possint ad fidei catholicae professionem puellae in monasterio degentes, quarum parentes haeretici consentientes sint, imo spondeant se easdem in matrimonium daturos catholicis viris, quamvis quoad se ipsos declarent haereticos se esse, et tales permanere velle.

3. An tuto admitti possint ad fidei catholicae professionem puellae (ut in praecedenti), quamvis ipsi (parentes) catholici non sint, sed indifferentes, hoc est increduli.

4. An sine mora admittendae sint ad fidei catholicae professionem et sacramentorum susceptionem puellae in praesenti bene dispositae; vel earum admissio differenda erit usque ad matrimonium cum catholico viro, propter timorem perversionis.

5. Si differenda: an admittendae sint in monasterio ut edoceantur catholicam fidem, vel expectandum usque ad tempus matrimonii cum catholico viro.

R. Ad 1. Curet prius Vicarius Ap. totis viribus consensum patris puellae obtinere: si consensus non obtineatur, perpendat serio incommoda quae ex talis puellae admissione in Ecclesiam provenire praevideantur tum quoad periculum proximum perversionis eiusdem puellae, tum quoad grave damnum scholae ac missionis catholicae; et quatenus nulla, aut spernenda incommoda praevideantur, eamdem admittat sine mora: quatenus vero gravia praevideantur incommoda futura, eiusdem admissionem ad formalem et publicam professionem fidei catholicae differat, nisi periculum mortis immineat; et interim curet eam hortári ut in bono proposito perseveret, atque Deum precetur ut obstacula omnia auferre dignetur; simulque curet ut ipsa in monasterio manere pergat, et tali modo suam educationem catholicam compleat et perficiat.

Ad 2. et 3. Affirmative; et curent ut parentes stent promissis. Et quoad 1, 2, et 3, cum mente; mens est ut fiant opportunae inquisitiones super valore baptismatis puellarum: et quatenus his peractis, probabile dubium supersit de validitate huiusmodi baptismatis, puellae baptizentur sub conditione.

Ad 4. Negative, nisi fundata affulgeat spes catholicae earum educationis.

Ad 5. Provisum per responsionem ad 1, 2, et 3; et si ulteriores difficultates exurgant, R. P. D. Vicarius Apostolicus recurrat in singulis casibus.

1538

[De] interrogationibus in baptismo lingua vernacula.

S. C. S. Off. *25 Aug. 1880* — Utrum liceat in Baptismatis collatione interrogationes lingua vulgari facere; vel saltem dictas interrogationes primo latine factas, dein in vulgarem linguam vertere, ut ab adulto baptizando intelligantur, vel a patrinis et matrinis, si agitur de baptismo infantium.

R. Quoad primam partem: Non expedire. Quod secundam: Affirmative.

1539

De declaratione facienda a sacerdotibus ad conferendam Confirmationem delegatis.

S. C. S. Off. *25 Aug. 1880.* — 1. Cum in his regionibus (Tchely septentr. occident. orient., Mandhuriae, Mongoliae) sacerdotes delegati ad conferendum sacramentum Confirmationis, ordinarie nonnisi privatim infantibus et adultis moribundis hoc sacramentum conferant coram paucis et eisdem personis iam antea monitis, vel optime scientibus ministrum ordinarium Confirmationis esse Episcopum, et hinc praedicta admonitio in casu videatur suo fine praecipuo carere, cum ab altera parte satis molesta sit; petitur ut obligatio admonendi singulis vicibus imponatur solummodo quando sacerdos solemniter confert hoc sacramentum (quod est et erit omnino rarum); pro privata autem administratione sufficiat christianos aliquoties in commune debite instruere de ordinario et extraordinario Confirmationis ministro, legendo v. g. testimonium scriptum delegationis una vice quolibet anno in singulis christianitatibus.

De usu pilei in Missae celebratione.

2. Utrum adhuc sustineatur consuetudo qua aliqui missionarii in Sinis caput pileo cooperiunt dum Missae celebrant Sacrificium.

R. Ad 1. Iuxta petita.

Ad 2. Ad mentem: Mens est ut respondeatur Vicariis Apostolicis quod quibus in locis consuetudo de qua agitur abrogata fuerit, non sit iterum instauranda; ubi vero adhuc viget, curent Vicarii Apostolici ut illa sensim aboleatur.

1540

Circa sepulcri benedictionem.

S. R. C. *4 Sept. 1880.* — Rubrica Ritualis Romani in Ordine Exequiarum quoad benedictionem tumuli sic se habet: *cum autem pervenerit ad sepulchrum, si non est benedictum, sacerdos illud benedicat* etc. Quaeritur:

1. An sacerdos debeat facere hanc benedictionem etiamsi sepulchrum adsit in coemeterio iam antea benedicto, adeo ut in omnibus exequiis fidelium, saltem eorum qui ad usum rationis pervenerint, benedictio sepulchri sit requisita, excepto solummodo casu sepulchri iam antea ut talis benedicti.

2. Cum formula benedictionis tumuli a Rituali Romano tradita loquatur tantum de defunctis qui ante decessum ex hac vita peccare potuerunt, cumque aliunde idem Rituale benedictionem tumuli parvulorum non praescribat, nec formulam specialem pro benedictione talis tumuli tradat, quaeritur: Quid de benedictione sepulchri parvulorum? An in omni casu omit-

tenda sit, sive parvuli sepeliantur in coemeterio iam antea benedicto, sive sepeliantur in coemeterio non prius benedicto; et, si omitti non debet, quomodo talis benedictio facienda erit?

R. Ad 1. Affirmative, quoties agitur de sepulchro ex nova materia confecto.

Ad 2. Satis esse servare quae a Rituali Romano praescribitur.

1541

Cuinam ius competat cadavera comitandi ab ecclesiis regularium ad commune coemeterium.

S. C. EE. et RR. *17 Sept. 1880* — 1. An et cui ius competat comitandi cadavera ab ecclesiis Regularium, quo collata fuere ad explenda funebria, ad commune coemeterium ubi sepeliri debent.

2. An parochi ius habeant percipiendi emolumenta quae ab heredibus dantur sacerdoti ista comitanti cadavera ad coemeterium.

3. An Religiosi in associatione cadaverum de quibus agitur, accersere debeant parochum pro comitandis defunctis ad coemeterium.

4. An Regulares incedere possint cum stola et cruce conventuali usque ad sepulchrum, sive autem utrumque signum deponere debeant in transitu per paroecias, resumendum postea in coemeterio.

R. Ad 1. Affirmative favore Regularium.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative.

Ad 4. Affirmative.

Ad 4. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam, sine pompa, et recto tramite.

1542

De absentium adscriptione piis Sodalitatibus.

S. C. Indulg. *26 Nov. 1880* — URBIS ET ORBIS — Quum fidelium piis Sodalitatibus adscriptio per se actus sit religionis et pietatis, adeo ut dies, qua fidelis piae alicui Societati inscribitur, plerumque a S. Sede Indulgentiis ditata sit, decet omnino ut ipsa inscriptio serio ac devote certo aliquo modo fiat ac debita forma. Quamquam vero ad hoc per se non requiratur necessario *personalis praesentia,* quum etiam gravissima negotia *inter absentes* per litteras vel interpositam personam perfici possint, tamen ipsa personalis praesentia ex generali regula iure exigitur, ut adscribendorum devotioni potius quam numero consulatur, ac pluribus abusibus via praecludatur. Generalis haec regula ab hac S. C. in *Americana Novi regni Hispanici* die 28 April. 1761 indicata, novissime decreto *Urbis et Orbis* diei 13 April. 1878 instaurata est ac confirmata. *(V. n. 1492).* Sed, ea generatim in suo robore manente, plures sane exceptiones locum habere possunt, vel ex peculiari Sodalitatum quarumdam constitutione, quae sua natura exceptionem postulare videtur, vel ex specialibus quarumdam privilegiis, vel ex extrinsecis circumstantiis, vel ex benigna Apostolica dispensatione: adeoque plures dubitationes, multoque plures petitiones pro favorabili exceptione ad hanc Sacram Indulgentiarum Congregationem delatae sunt. Quibus omnibus mature perpensis, Emi Patres Sacris Indulgentiis praepositi in Congregatione generali habita in palatio Apostolico Vaticano die 14 Iunii 1880 rescripserunt: *Firmo remanente decreto diei 13 Aprilis 1878, dubiis et petitionibus propositis providendum esse per appositam Instructionem et dispositivam declarationem iuxta mentem panditam ab Emis Patribus in ipsa Congregatione pro opportunis exceptionibus.*

1. Primo itaque iuxta mentem Eminentissimorum Patrum distinguendum est inter Sodalitates pro universo orbe catholico, ac Sodalitates pro certa tantum dioecesi vel regione canonice erectas, relate ad quas fideles, qui extra limites locali Sodalitati constitutos commorantur, *absentes* dicuntur, imo vero non *simpliciter absentes*, sed etiam *extranei* dici possunt. Huiusmodi locales Sodalitates, quemadmodum ex. gr. Confraternitas B. M. V. Guadalupensis, de qua sermo est in Americana Novi Regni Hispanici, in confratres admittere nequeunt *absentes* extra limites Sodalitatis: atque hic primus est sensus memoratae resolutionis Sacrae Congregationis diei 28 Aprilis 1761, atque hoc primo sensu adscriptiones *absentium* tum decreto Urbis et Orbis diei 13 Aprilis 1878, tum praesenti Instructione irritae omnino generali lege *sine ulla nova exceptione* declarantur.

2. Sodalitates etiam universales, relate ad quas nulli sunt primo hoc sensu *absentes* seu extranei, nequeunt in confratres admittere simpliciter *absentes:* scilicet requiritur ex iure adscribendorum personalis praesentia. At nullatenus mens fuit decreti eam restringere ad locum ubi Sodalitas canonice erecta propriam habet sedem ac centrum; sed sufficit adscribendorum praesentia coram quocumque qui quocumque in loco delegatam vel subdelegatam legitime habeat adscribendi facultatem: non sufficit vero moralis, interpretativa vel repraesentativa praesentia per litteras aut alio quovis modo per interpositas etiam personas: atque hic alter est sensus quo adscriptiones *absentium* iuxta resolutiones in *Americana* et iuxta memoratum decretum irritae sunt, ac praesenti etiam Instructione irritae quidem generali lege, sed *cum infrascriptis exceptionibus* declarantur.

3. Quamvis generatim, relate ad communicationem Indulgentiarum, communes pro quavis Societate latae sint leges, praesertim in Constitutione Clementis VIII *Quaecumque,* tamen relate ad legem de non adscribendis *absentibus* eiusque exceptiones, aequum est di-

stinguere inter sodalitia quae strictiori sensu collegia dici possunt, ut esse solent pleraeque proprii nominis Confraternitates ad modum organici corporis constitutae; et sodalitia quae laxiori modo sociali vinculo colligantur, ut esse solent plures etiam Confraternitates et pleraeque piae Associationes, Congregationes, Aggregationes, Uniones ac Pia Opera, ut vocant. Inter plura discrimina quae ad praesentem scopum non refert, nec facile est, accuratius inquirere, illud maxime ad rem pertinet advertere, quod strictiori sensu collegia, seu proprii nominis Confraternitates et sodalitia quae ad illas in organica sui constitutione magis accedunt, soleant etiam iuxta proprias leges pro sodalium inscriptione certam aliquam habere formam cum aliqua solemnitate ac ritu ut publica candidatorum petitio ac praesentatio, probatio aliqua et novitiatus, vel saltem impositio habitus, scapularis, cincturae, quae ex sui natura personalem praesentiam requirunt. Pro huiusmodi itaque sodalitatibus cuiuscumque sint nominis, nulla praesenti declaratione datur generalis ac ordinaria exceptio a lege de non adscribendis *absentibus:* tantum conceditur earum Moderatoribus earumque delegatis ut in casibus singularibus dispensare possint a statuta forma inter praesentes, ac *absentes* etiam per singularem seu extraordinariam exceptionem rite abscribere.

4. Pro Sodalitatibus etiam, piis Unionibus, piis Operibus et cuiuscumque sint nominis Societatibus, quae nullam habent pro adscriptione sodalium formam ac caeremoniam inter praesentes, decretum quoad *absentes,* quantum fieri potest, rite servetur; et potius *praesentium* adscriptio facilior reddatur ac pro viribus promoveatur, multiplicatis canonice associationum centris auctoque pro opportunitate zelatorum, zelatricium, promotorum, vel quovis nomine nuncupentur eorum numero qui iuxta approbatas Sodalitii leges non modo inscriptionum utcumque promovendarum officium, sed etiam *adscribendi subdelegatam habeant facultatem.* Sed quum id nec semper, nec ubique fieri possit, nec plane sufficiat, Apostolica benignitate indulgendum esse videtur ut qui *praesentes* commode nequeunt, non omnino excludantur, sed quamvis *absentes,* per litteras, vel interpositas personas, quae eos repraesentent adscribi discrete valeant, vitando simul abusus quibus maxime praecavendis adscribendorum praesentia exigitur. Itaque quum plurium diversi nominis Sodalitatum ac piorum Operum vis et utilitas maxime sit in fidelium *numero,* qui ad varia pietatis et charitatis exercitia consociantur, ne praesentiae conditio impedimento sit felicibus Societatum incrementis ac ne plurimi fideles bonae voluntatis ab inscriptionis beneficio contra decreti mentem praepediantur, Sacra Congregatio, attentis plurium sodalitatum et maxime Episcoporum postulationibus, praesenti hac dispositiva declaratione, per amplam a littera legis exceptionem, Apostolica auctoritate declarat, etiam *absentes* ad huiusmodi pias Associationes adscribi posse, servata tamen decreti mente, spiritu ac scopo, ut scilicet non solum augeatur numerus, sed etiam adscribendorum devotioni consulatur, non temere, leviter ac turmatim collectis nominibus, sed discrete, ne alii, quantum fieri potest, inscribantur, nisi qui absentes quidem corpore sed praesentes spiritu, scientes et volentes piae Societati adscribi, iniuncta opera adimplere et Indulgentias lucrari intendunt.

5. Porro exceptiones speciales vel ob probata quarumdam Sodalitatum statuta, quae absentium etiam inscriptionem includere aut supponere aut flagitare videntur; vel ob privilegia; vel ob singularem fidelium devotionem sua directe mittendi nomina ad insignia quaedam Sanctuaria, Sodalitatum centra; vel denique ob varia Sodalitatum personarum, locorum ac temporum adiuncta, partim iam vel declaratae, vel ad tempus concessae, quin necesse sit eas singillatim recensere, generali hac decreti benigna interpretatione et dispositiva declaratione simul omnes comprehenduntur, ratae habentur, confirmantur atque ampliantur.

Hanc vero Sacrae Congregationis instructionem et declarationem Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII in audientia ab infrascripto Cardinali eiusdem Congregationis Praefecto die 26 mensis Novembris 1880 habita benigne approbavit et promulgari mandavit, ac sanatis prius, si quae factae fuerint, irritis *absentium* adscriptionibus, decretum diei 13 Aprilis 1878 in posterum iuxta praesentem benignam interpretationem et dispositivam declarationem observari praecepit.

1543

De piis societatibus Propagationis Fidei, Sacrae Infantiae et Scholarum Orientis.

Litt. encycl. Leonis PP. XIII *3 Decembris 1880* (AD OMNES EPISCOPOS). — Sancta Dei civitas quae est Ecclesia, cum nullis regionum finibus contineatur, hanc habet vim a Conditore suo inditam, ut in dies magis dilatet *locum tentorii sui, et pelles tabernaculorum suorum* extendat (1). Haec autem christianarum gentium incrementa, quamvis intimo Sancti Spiritus afflatu auxilioque praecipue fiant, extrinsecus tamen hominum opera humanoque more perficiuntur: decet enim sapientiam Dei, eo modo res universas ordinari et ad metam perduci, qui naturae singularum conveniat. Non unum tamen est genus hominum vel officiorum, quorum ope fiat ad hanc terrestrem Sion

(1) Is. LIV, 2.

novorum civium accessio.. Nam primae quidem partes eorum sunt, qui praedicant verbum Dei; id exemplis et oraculis suis Christus edocuit; id Paullus Apostolus urgebat iis verbis: *Quomodo credent ei quem non audierunt? quomodo autem audient sine praedicante?... Ergo fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi* (1). Istud autem munus ad eos pertinet qui rite sacris initiati fuerint. — His porro operae studiique non parum afferunt qui vel auxilia in rebus externis posita suppeditare, vel fusis ad Deum precibus caelestia charismata conciliare solent. Quapropter laudantur in Evangelio mulieres, quae Christo evangelizanti regnum Dei *ministrabant de facultatibus suis* (2), et Paullus testatur, iis qui Evangelium annuntiant voluntate Dei concessum esse ut de Evangelio vivant (3). Pari modo assectatores auditoresque suos Christum ita iussisse novimus: *Rogate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam* (4): primosque Eius alumnos, Apostolis praeeuntibus, ita supplicare Deo consuevisse: *Da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum* (5).

Duo haec munia quae in largiendo supplicandoque consistunt, cum perutilia sunt ad regni caelorum fines latius proferendos, tum illud habent proprium, ut ab hominibus cuiuslibet ordinis expleri facile queant. Quis enim est aut tam tenui fortuna, ut exiguam dare stipem, aut tantis rebus occupatus, ut pro nuntiis sacri Evangelii Deum obsecrare aliquandiu prohibeatur? Huiusmodi vero praesidia adhibere semper viri apostolici consueverunt, nominatim Pontifices romani, in quos christianae fidei propagandae maxime incumbit sollicitudo: tametsi non eadem perpetuo ratio fuit haec subsidia comparandi, sed varia et diversa, pro varietate locorum temporumque diversitate.

Cum aetate nostra libeat ardua quaeque coniunctis plurimorum consiliis et viribus aggredi, societates passim coire vidimus, quarum nonnullae etiam ob eam caussam sunt initae, ut provehendae in aliquibus regionibus religioni prodessent. Eminet autem inter ceteras pia consociatio ante annos fere sexaginta Lugduni in Gallis coalita, quae a *Propagatione Fidei* nomen accepit. Haec primum illuc spectavit, ut quibusdam in America missionibus opem ferret: mox tamquam granum sinapis in arborem ingentem excrevit, cuius rami late frondescunt adeoque ad missiones omnes, quae ubique terrarum sunt, actuosam beneficentiam porrigit. Praeclarum hoc institutum celeriter Ecclesiae Pastoribus probatum fuit et luculentis laudum testimoniis honestatum. Romani illud Pontifices Pius VII, Leo XII, Pius VIII, Decessores Nostri, et commendarunt vehementer et indulgentiarum donis ditaverunt. Ac multo etiam studiosius fovit, et plane caritate paterna complexus est Gregorius XVI, qui in encyclicis litteris die XV mensis Augusti anno huius saeculi quadragesimo datis in hanc sententiam de eodem loquutus est: « Magnum sane opus et « sanctissimum, quod modicis oblationibus et « quotidianis precibus a quolibet sodalium ad « Deum fusis sustinetur, augetur, invalescit, « quodque apostolicis operariis sustentandis, « christianaeque caritatis operibus erga neophy- « tos exercendis, nec non fidelibus ab impetu « persecutionum liberandis inductum bonorum « omnium admiratione atque amore dignissi- « mum existimamus. Nec sine peculiari divi- « nae providentiae consilio tantum commodi « atque utilitatis Ecclesiae nuperrimis hisce tem- « poribus obvenisse censendum est. Dum enim « omnigena inferni hostis machinamenta dile- « ctam Christi sponsam lacessunt, nihil illi op- « portunius contingere poterat, quam ut desi- « derio propagandae catholicae veritatis chri- « stifideles inflammati, iunctis studiis, collata- « que ope omnes Christo lucrifacere conaren- « tur. » Haec prolocutus, Episcopos hortabatur, sedulo agerent in sua quisque dioecesi, ut tam salutare institutum nova quotidie incrementa caperet. — Neque a vestigiis Decessoris sui deflexit gloriosae recordationis Pius IX, qui nullam praetermisit occasionem iuvandae societatis meritissimae, eiusque prosperitatis in maius provehendae. Revera auctoritate eius ampliora pontificalis indulgentiae privilegia in socios collata sunt, excitata ad eius operis subsidium christianorum pietas, et praestantissimi e sodalium numero, quorum singularia merita constitissent, variis bonorum insignibus decorati; demum externa aliquot adiumenta, quae huic instituto accesserant, ab eodem Pontifice ornata laude et amplificata sunt.

Societas *Propagationis Fidei.*

Societates *S. I[nfantiae]* et *Sch[o]larum Orienti[s]*

Eodem tempore aemulatio pietatis effecit, ut binae aliae societates coalescerent, quarum altera a *Sacra Iesu Christi Infantia,* altera a *Scholis Orientis* nuncupata est. Priori propositum est tollere et ad christianos mores educere infantes miserrimos, quos desidia vel egestate compulsi parentes inhumaniter exponunt, praesertim in Sinensium regionibus, ubi plus est huius barbaria moris usitata. Illos itaque peramanter excipit sodalium caritas, pretioque interdum redemptos christianae regenerationis lavacro abluendos curat, ut scilicet vel in Ecclesiae spem, Deo iuvante, adolescant, vel saltem morte occupatis sempiternae felicitatis potiundae facultas paaebeatur. — Sollicita est de adolescentibus alia quam commemoravimus socie-

---

(1) Rom. X, 14, 17.
(2) Luc. VIII, 3.
(3) I Cor. IX, 14.
(4) Matth. IX, 38; Luc. X, 2.
(5) Act. IV, 29.

tas, omnique industria contendit, ut ii sana doctrina imbuantur, studetque prohibere fallacis pericula scientiae, ad quam proni persaepe illi feruntur ob improvidam discendi cupiditatem. — Ceterum utraque sodalitas antiquiori illi, cui a fidei propagatione nomen est, adiutricem operam praebet, et stipe precibusque christianarum gentium sustentata ad idem propositum amico foedere conspirat; omnes enim eo intendunt, ut evangelicae lucis diffusione quamplurimi ab Ecclesia extorres veniant ad agnitionem Dei, Eumque colant, et quem misit Iesum Christum. Meritis proinde laudibus, velut innuimus, haec duo instituta, datis Apostolicis litteris, ornavit Pius IX Decessor Noster, iisque sacras Indulgentias liberaliter est elargitus.

...oratae So...es et gene... sacrarum ...onum opus ...andum.

Itaque cum tria sodalitia tam certa Pontificum maximorum gratia floruerint, cumque opus singula suum studio concordi urgere numquam desierint, uberes edidere salutis fructus, Congregationi Nostrae de Propaganda Fide haud mediocre attulere subsidium et levamen ad sustinenda missionum onera, atque ita vigere visa sunt, ut laetam quoque spem facerent in posterum segetis amplioris. At vero tempestates plures ac vehementes, quae adversus Ecclesiam excitatae sunt in regionibus iamdudum evangelica luce illustratis, detrimentum intulerunt iis etiam operibus, quae sunt ad barbaras gentes excolendas instituta. Etenim multae caussae extiterunt, quae sociorum numerum liberalitatemque minuerunt. Et sane cum passim opiniones pravae spargantur in vulgus, per quas mundanae felicitatis appetitio acuitur, caelestium autem bonorum spes abiicitur, quid ab iis expectetur, qui animo ad excogitandas, corpore ad capiendas voluptates utuntur? Huiusmodi homines precesne fundant, quibus exoratus Deus populos sedentes in tenebris ad divinum Evangelii lumen victrici gratia adducat? Istine sacerdotibus pro fide laborantibus ac dimicantibus suppetias ferant? Restrictiores porro fieri ad munificentiam animos etiam piorum hominum temporis improbitate oportuit, partim quod abundante iniquitate refrixit multorum caritas, partim quod rerum privatarum angustiae, publicarum motus (iniecto etiam metu peioris aevi) plures in retinendo tenaces, parciores ad largiendum effecerunt.

Multiplex contra gravisque necessitas Apostolicas missiones premit atque urget, cum sacrorum operariorum copia efficiatur quotidie minor; neque abreptis morte, senio confectis, labore attritis praesto sunt qui succedant pares numero et virtute. Religiosas enim familias, unde plures ad sacras missiones prodibant, infensis legibus dissociatas cernimus, clericos ab aris avulsos et onus militiae subire coactos, bona utriusque cleri fere ubique publicata et proscripta. — Interim aditu ad alias plagas patefacto quae videbantur imperviae, crescente locorum et gentium notitia, aliae atque aliae quaesitae sunt expeditiones militum Christi, novaeque stationes constitutae: ideoque plures desiderantur, qui se iis missionibus devoveant, et tempestiva conferant subsidia. — Difficultates omittimus et impedimenta a contradictionibus oborta. Saepe enim viri fallaces, satores errorum, simulant apostolos Christi, humanisque praesidiis affatim instructi munus catholicorum sacerdotum praevertunt, vel deficientium loco subrepunt, vel posita ex adverso cathedra docentis obsistunt, satis se assequutos rati, si audientibus verbum Dei aliter ab aliis explicari ancipitem faciunt salutis viam. Utinam non aliquid artibus suis proficerent! Illud certe deflendum, quod ii vel ipsi, qui tales magistros aut fastidiunt aut prorsus non noverunt, puramque veritatis lucem inhiant, saepe hominem non habeant, a quo sana doctrina erudiantur et ad Ecclesiae sinum invitentur. Vere parvuli petunt panem, et non est qui frangat eis; regiones albae sunt ad messem, et haec quidem multa, operarii autem pauci, pauciores forsan propediem futuri.

Adhortatio.

Quae cum ita sint, Venerabiles Fratres, Nostri muneris esse ducimus, piis studiis caritatique christianorum admovere stimulos, ut qua precibus, qua largitionibus, sacrarum missionum opus iuvare et fidei propagationi favere contendant. Cuius rei quanta sit praestantia, cum bona ostendunt quae illi proposita sunt, tum quae inde percipiuntur compendia et fructus. Recta enim tendit sanctum hoc opus ad gloriam divini nominis et Christi regnum amplificandum in terris; incredibiliter autem beneficum est iis, qui e vitiorum coeno et umbra mortis evocantur, et praeterquam quod salutis sempiternae compotes fiunt, ab agresti cultu ferisque moribus ad omnem civilis vitae humanitatem traducuntur. Quin etiam iis ipsis est valde utile ac fructuosum, quorum in eo aliquae sunt partes, cum spirituales illis divitias comparet, praebeat materiam meriti, et Deum quasi beneficii debitorem adstringat.

Vos igitur, Venerabiles Fratres, in partem sollicitudinis Nostrae vocatos etiam atque etiam hortamur, ut concordibus animis apostolicas missiones sedulo vehementerque adiuvare Nobiscum studeatis, fiducia in Deum erecti et nulla difficultate deterriti. Salus igitur animorum, cuius rei caussa Redemptor Noster animam suam posuit, et Nos Episcopos et sacerdotes dedit in opus sanctorum, in consummationem corporis sui. Quare retenta licet ea statione gregisque custodia quam cuique Deus commisit, summa ope nitamur, ut sacris missionibus ea praesidia suppetant quae a primordiis Ecclesiae in usu fuisse commemoravimus, scilicet Evangelii praeconium, et piorum hominum cum preces tum eleemosynae.

Si quos ergo noveritis divinae gloriae studiosos et ad sacras expeditiones suscipiendas promptos et idoneos, his addite animos, ut explorata compertaque voluntate Dei, non acquiescant carni et sanguini, sed Spiritus Sancti vocibus obtemperare festinent. — A reliquis autem sacerdotibus, a religiosis utriusque sexus ordinibus, a cunctis denique fidelibus curae vestrae concreditis magnopere contendite, ut numquam intermissis precibus caeleste auxilium satoribus divini verbi concilient. Deprecatores autem adhibeant Deiparam Virginem, quae valet omnia errorum monstra interimere; purissimum eius Sponsum, quem plures missiones iam sibi praesidem custodemque adsciverant, et nuper Apostolica Sedes universae Ecclesiae Patronum dedit; Apostolorum Principes agmenque totum, unde profecta primum Evangelii praedicatio omni terrarum orbe personuit; ceteros demum praeclaros sanctitate viros, qui in eodem ministerio absumpsere vires, vel vitam cum sanguine profuderunt. Precationi supplici eleemosyna accedat, cuius quidem ea vis est, ut vel loco dissitos et alienis curis distentos apostolicorum virorum adiutores, eorumque cum in laborando tum in bene merendo socios efficiat. Tempus quidem est huiusmodi, ut plures premat rei familiaris inopia; nemo tamen idcirco animum despondeat: stipis enim, quae in hanc rem desideratur, collatio nulli ferme potest esse gravis, quamvis e multis in unum collatis satis grandia queant parari subsidia. Vobis autem, Venerabiles Fratres, commonentibus, unusquisque consideret, non iacturae sed lucro suam sibi liberalitatem futuram, quia feneratur Domino qui dat indigenti, eaque de causa ars eleemosyna dicta est omnium artium quaestuosissima. Revera si, ipso Iesu Christo auctore, non perdet mercedem suam qui uni ex minimis eius poculum dederit aquae frigidae, amplissima profecto merces illum manebit, qui insumpto in sacras missiones aere vel exiguo, precibusque adiectis plura simul et varia caritatis opera exercet, et quod divinorum omnium divinissimum sancti Patres dixerunt, adiutor fit Dei in salutem proximorum.

Certa fiducia nitimur, Venerabiles Fratres, eos omnes qui catholico gloriantur nomine, haec reputantes animo et hortationibus vestris incensos, minime defuturos huic, quod Nobis tantopere cordi est, pietatis officio; neque passuros studia sua in amplificando Iesu Christi regno, eorum sedulitate et industria vinci, qui dominatum principis tenebrarum propagare nituntur. — Interea piis christianarum gentium coeptis Deum propitium adprecantes, Apostolicam benedictionem, praecipuae benevolentiae Nostrae testem, Vobis, Venerabiles Fratres, clero et populo vigilantiae Vestrae commisso peramanter in Domino impertimus.

1544

De censura quam incurrunt clerici in sacris constituti ob matrimonium *civile*.

S. C. S. Off. 22 *Dec. 1880.* — Ratisbonen. — I. Per Const. *Apostolicae Sedis* excommunicationi latae sententiae, Episcopis sive Ordinariis reservatae, subiacere declarantur « Clerici in sacris constituti vel regulares aut moniales, post votum solemne castitatis, matrimonium contrahere praesumentes ». Quam censuram aliqui extendi etiam ad eos clericos defendunt qui *civile,* quod vocant, matrimonium contrahere attentant in locis ubi decretum *Tametsi* Concilii Trid. *Sess. 24, cap. 1 de Reform. matrim.* promulgatum et in usu est. Haec vero sententia ab aliis reiicitur. Quaeritur ergo utri sententiae sit adhaerendum.

Circa censuram in imprimentes libros de rebus sacris tractantes.

II. — Excommunicationi nemini reservatae subiacent ex Const. *Apostolicae Sedis,* ii « qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii approbatione imprimunt, aut imprimi faciunt ». Sed dum aliqui restringendam illam esse adstruunt ad libros Sacrarum Scripturarum, nec non eorumdem adnotationes vel commentarios, alii e contra affirmant libros quoscumque de rebus in genere ad religionem pertinentibus tractantes, ea censura comprehendi. Quaeritur utri sententiae sit adhaerendum.

De censura in moniales a clausura exeuntes.

III. Moniales e clausura exeuntes extra casus et formam a S. Pio PP. V. in Constitut. *Decori* praescriptam, excommunicationi latae sententiae Romano Pontifici reservatae subiiciuntur. Sed in hac dioecesi, ut etiam in pluribus aliis, omnino ab immemorabili conceditur iisdem egressus ex causis gravibus, ab Episcopo recognitis et probatis, iuxta Concilium Trid. et nulla ratione habita Constitutionis Pianae. Quaeritur ergo utrum particularis ea et immemorabilis consuetudo per dictam novam Constitutionem abrogata censeri debeat, an continuari possit.

Circa censuram in violantes asyli ecclesiastici immunitatem.

IV. In eadem Const. excommunicatione Romano Pontifici reservata plectuntur « immunitatem asyli ecclesiastici ausu temerario violare iubentes aut violantes ». Hisce vero in regionibus lex asyli ecclesiastici, secundum omnem suam rationem a longissimo tempore in desuetudinem abiit, ita ut vix quisquam, nisi casu ad petendum eius patrocinium animum intendat. Nihilominus movetur quaestio, utrum, abrogata contraria consuetudine, lex asyli denuo statuta, in his quoque regionibus, sit saltem quoad substantiam servanda necnon.

De censura in alienantes bona ecclesiastica.

V. Tandem excommunicationi subiacere declarantur alienantes et recipere praesumentes bona ecclesiastica absque beneplacito Apostolico ad formam Extravagantis *Ambitiosae* de rebus ecclesiasticis non alienandis. Ex infaustis vero casibus quibus ab initio huius saeculi bona ecclesiastica affligebantur, aliasque ob causas, subortae sunt vel praetenduntur consuetudines

sacro iuri contrariae quae nonnumquam privilegiis sat vetustis firmari videntur. Circa haec igitur sequentia dubia proferri liceat:

1. An ipsa lex beneplaciti Apostolici, per memoratam Constitutionem, licet haec ad limitandas censuras latae sententiae potissimum spectavit, quasi de novo promulgata sit, ut sua vi generaliter omnes liget, atque etiam ligaret si Constitutio illa *Ambitiosae* (quam ceteroquin ratam firmamque declarat) vel alia similis non praecessisset.

2. An vi clausulae declaratoriae, vi novae Constitutionis appositae, revocari censeri debeant privilegia antiqua ab ipsa Apostolica Sede rite obtenta, alienandi, scilicet, absque beneplacito Apostolico.

3. An derogatio haec extendi etiam debeat ad consuetudines particulares legi de beneplacito Apostolico latae contrarias quamvis immemorabiles.

4. Utrum cadat lex fundationis alicuius loci pii vel instituti ecclesiastici, in quantum circa bona legata beneplacitum Apostolicum una cum consensu Episcopi seu Ordinarii excludit, vel permittit eorum bonorum alienationem absque tali consensu et beneplacito (ita quod Monabelli, in suo formulario, ex Cap. *Tua Nos* deduxit); an vero ista lex fundationis stare possit, saltem respectu Institutorum quae sub immediata regum protectione sunt (Trid. Sess. 22, cap. 8 de Reform.) regio titulo insignita, libertate legali vel facultate a regibus fundatoribus donata fuerit, faciendi de suis bonis quidquid sibi pro suis et Instituti totius necessitatibus decreto communi libuerit.

R. Ad I. Clericos in sacris constitutos, vel regulares aut moniales post emissum solemne castitatis votum, praesumentes contrahere matrimonium sic dictum *civile* in locis ubi lex Tridentina de clandestinitate viget, incurrere excommunicationem latae sententiae Episcopis seu Ordinariis reservatam.

Ad II. Censuram nemini reservatam inflictam iis qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii approbatione imprimunt aut imprimi faciunt, restringendam esse ad libros Sacrarum Scripturarum, nec non ad eorumdem adnotationes et commentarios, minime vero extendendam ad libros quoscumque de rebus sacris in genere, id est ad religionem pertinentibus tractantes.

Ad III. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam: nempe quoad egressum monialium a clausura servandam esse Constitutionem S. Pii V *Decori*, contraria consuetudine non obstante (1).

Ad IV. Affirmative, et detur particula Instructionis fer. IV, 1 Febr. 1871 *(V. n. 1364)*.

Ad V. Ad 1. Affirmative. — Ad 2. Quatenus privilegia de quibus agitur generalia sint, Affirmative; quatenus sint specialia et personalia, Negative. — Ad 3. Affirmative. — Ad 4. Per recentem Constitutionem nihil immutatum esse quoad fundationes locorum piorum aliarumque ecclesiasticarum institutionum, de quibus proinde iudicandum esse prout iudicabatur ante promulgationem huius Constitutionis.

1545

De observandis nonnullis legis civilis praescriptionibus circa matrimonia.

S. C. S. Officii *12 Ianuarii 1881*. — Vic. Ap. Iamaicae — La nuova proposta di legge sopra i matrimonî per la Giammaica non ha per anche forza di legge; quando l'avrà, le leggi della Chiesa ne saranno affette in certi punti. (È da notare che il decreto tridentino rispetto ai matrimonî clandestini non è stato promulgato nella Giammaica.) *Quaeritur:*

1. Dobbiamo noi osservare la clausola 4 (di detta legge) che proibisce i matrimonî celebrati altrimenti che sotto questa nuova legge?

2. La clausola 18 richiede al matrimonio delle persone sotto i ventun anno il consenso dei genitori, o dei legittimi tutori. Che deve fare il sacerdote dove giudichi che tal consenso sia negato irragionevolmente?

An publicationes civiles matrimonii valeant pro ecclesiasticis.

3. Secondo la clausola 17 (della nuova legge proposta) si richiede che il ministro religioso deputato officiale in ordine ai matrimonî faccia la pubblicazione in tre volte ossia Domeniche successive durante gli officî del mattino e della sera. Ora fuori di Kingston vi è appena nell' isola una cappella in cui si celebrino gli uffici domenicali più di una volta al mese. Possono i fedeli fuori di Kingston procurarsi un attestato delle pubblicazioni dell' officiale civile? E può il sacerdote valersi di tale attestato in luogo delle pubblicazioni fatte in chiesa?

An missionarii, in matrimoniis, civilis officialis munere fungi queant.

4. Possono i missionarî dimandare di essere deputati dal Governo officiali in ordine ai matrimonî?

---

(1) In dicta Const. S. Pii V *(24 Ian. 1570)* Pontifex vetat omnino moniales « etiam infirmitatis, seu « aliorum monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut « domorum parentum aliorumque consanguineorum vi« sitandorum, aliave occasione et praetextu, nisi ex « causa magni incendii, vel infirmitatis leprae aut epi« demiae, quae tamen infirmitas, praeter alios Ordi« num superiores quibus cura monasteriorum incum« beret, etiam per Episcopum seu alium loci Ordina« rium, etiam si praedicta monasteria ab Episcoporum « et Ordinariorum iurisdictione exempta esse reperian« tur, cognita et expresse in scriptis approbata sit, « a monasteriis praefatis exire; sed nec in praedictis « casibus, extra illa, nisi ad necessarium tempus stare « licere; aliter autem quam ut praefertur egredientes, « seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, « nec non comitantes, ac illarum receptatrices perso« nas, sive laicas aut saeculares vel ecclesiasicas, con« sanguineas vel non, excommunicationis maioris la« tae sententiae vinculo, statim eo ipso, absque ali« qua declaratione subiacere, a quo praeterquam a « Rom. Pontifice, nisi in mortis articulo, absolvi ne« queant ».

R. Ad 1. Curandum a missionariis ut matrimonium contracturi observent praescriptiones etiam civiles, quae ad ordinem moralem, quoad effectus civiles matrimonii, conservandum conducant. Quod si contingat ut missionariorum monita nihil proficiant, vel specialis occurrat difficultas, res est ad Vic. Ap. deferenda, cuius erit iudicare utrum huiusmodi sit casus ut matrimonium permitti debeat, non obstantibus civilibus praescriptionibus.

Ad 2. Provisum in praecedenti.

Ad 3. Nihil obstare quominus fideles postulent testimonium ab officiali civili; sed huiusmodi testimonium per se non sufficere ut ad matrimonii celebrationem fideles admittantur a missionariis qui quoad publicationes se gerant iuxta leges Ecclesiae.

Ad 4. Tolerari posse pro matrimoniis catholicorum inter se, et pro mixtis iuxta Dei et Ecclesiae leges ineundis, remoto tamen quovis scandali periculo.

1546

Quid attendendum circa corpora ss. Martyrum publicae venerationi exponenda.

Litt. encycl. Vicariatus Urbis 17 *Ianuar. 1881* (AD OMNES EPISCOPOS) — Vigesimus iam fere annus est, ex quo nullum beatorum Martyrum corpus e coemeteriis romanis, quae catacumbae dicuntur, in lucem extractum, piae fidelium venerationi, legitima auctoritate, propositum est. Quapropter, licet petentibus multis, ut sibi aliqua Martyrum corpora concederentur, nullo modo piis eorum desideriis satisfieri potuit. Sed proximis his praeteritis annis, eiectis e suis aedibus cum viris religiosis, tum virginibus sacris, effectum est, ut plures ecclesiae diruerentur vel publicarentur, et Sanctorum reliquiae, quae iamdiu e coemeteriis extractae, et arculis ligneis reconditae, intra monasteriorum claustra vel sub altaribus delitescebant, una cum reliqua ecclesiarum supellectile per Italiam publice venumdarentur. Non defuerunt homines a fide alieni, et vel ipsis infidelibus christiani homines peiores, qui spe lucri eas emerent, earumque veluti monopolium constituere adniterentur. Quod exsecrabile commercium statim ac innotuit Sanctissimo Domino Nostro Leoni XIII Pontifici Maximo, venditores pariter atque emptores ab incoepto deterruit eo decreto, quod eius iussu Sacra Congregatio Indulgentiis et sacris Reliquiis praeposita edidit die 21 Decembris anno 1878 *(V. n. 1506)*. Attamen, quae temporum perversitas est, homines pecuniae tantum inhiantes animaeque negligentes, cum non amplius in Pontifice Maximo eam potestatem revereantur, qua a re tam nefaria coerceri potuissent, occulte ac maiori studio ab incoepto opere minime destiterunt. Interim vero plures christifideles, ignorantia huius decreti, Dei et religionis amore ducti, recte se agere putantes si ex infidelium manibus reliquias Martyrum redimerent, arculas ligneas quibus illae continebantur, ingenti etiam pretio, sibi comparaverunt, easque ad lipsanothecam urbanam ut probarentur detulerunt. Earum igitur nonnullae veteres litteras authenticas secum afferebant, aliae autem iis prorsus carebant; omnes cum signis, tum ceteris indiciis, antiquitatis speciem praeseferebant. Instituto examine retentisque arculis, quae dubiae fidei visae sunt, quidquid iis continebatur in subterranea coemeteria delatum est. Ac dolendum profecto plures huiusmodi reliquias Romae emptas, quin ad iudicium deferrentur Cardinalis in Urbe Vicarii (qui solus de reliquiis in suburbanis hypogaeis veterum christianorum repertis, rite ac legitime iudicare potest), in dissitas terras perlatas fuisse, ea forte spe ut ab exterarum regionum Episcopis probarentur. Quum vero perditi homines ex hoc sacrilego commercii genere, non modica lucra assequerentur, novam fraudem moliri coeperunt. Etenim arculas ad instar veterum et legitimarum, cum ossibus suppositiciis, cum signis ex antiquis expressis, ita composuerunt, ut legitimis similes essent; neque veriti sunt ipsas authenticas litteras eadem fraude et arte confingere, quo pacto plures in dolum induxerunt. Has insidias et fraudes non semper licuit detegere, imo timendum est ne ipsi sacrae Lipsanothecae ministri, dolis irretiti, in falsariorum fallacias quandoque inciderint. Quapropter diligenti investigatione nunc acta conficiuntur, quibus inquiritur, qui sceleris auctores et qui illis adiutores fuerint. Interim ab ipso Pontifice Maximo munus mihi (Card. in Urbe Vicario) demandatum est monendi Episcopos, ut martyrum corpora, quae e romanis veterum christianorum coemeteriis prodiisse dicuntur, quaeque utcumque recognita, ecclesiarum praesulibus nunc exhibentur, generatim suspecta habeant, neque fidelium cultui proponi permittant, donec novis litteris moneantur qua ratione, circa ea, se gerere debeant.

1547

Circa modum SSmum Sacramentum asservandi et custodiendi.

S. R. C. *17 Febr. 1881.* — ALTONEN. — A Sacra Congregatione de Propaganda Fide ad hanc Sacram Rituum Congregationem transmissum fuit quaesitum nuper ab Episcopo Altonen. propositum: utrum scilicet, deficientibus aliis mediis ad impediendum quominus vasa sacra ex metallo confecta, in quibus asservatur SSmum Eucharistiae Sacramentum in Tabernaculo, a furibus diripiantur sacras species nefando scelere profanantibus, Episcopo liceat praecipere, ut Sanctissima Eucharistia in corporali tantum involuta custodiatur, quoties timeatur periculum expositi facinoris.

Sacra vero Rituum Congregatio, referente eiusdem Congregationis Secretario, omnibus in casu accurate perpensis, sic decernere censuit:

Non expedire; et curet Episcopus ut Sacra Eucharistia cautius custodiatur.

Dum itaque huiusmodi rescriptum communicatur, R̃mum Episcopum monere praestat ut provideat quatenus in quavis ecclesia, ubi SS̃mum Sacramentum retinetur, nunquam desit custos, qui prope eam commoretur, prouti ab ecclesiasticis praescriptionibus sancitum est.

1548

canonicam ...iarum e...iem.

Ex Litt. S. C. Concilii *18 Martii 1881.* — Gli estremi che la S. C. del Concilio suole tenere a calcolo, onde ritenere che una parrocchia sia canonicamente eretta, sono quelli designati dai dottori sulla base dei sacri canoni e del sacrosanto Concilio di Trento, e che possono vedersi presso il Ferraris nella *Biblioteca* alla parola *Parochia* (1). Che poi un sacerdote sia canonicamente investito di una parrocchia si desume dalla collazione od istituzione canonica della parrocchia medesima. Per l'effetto però della Messa *pro populo* giova avvertire che non il solo vero parroco è tenuto ad applicarla, ma generalmente chiunque esercita la cura delle anime di una parrocchia canonicamente istituita, e perciò anche l'economo di una parrocchia vacante: servendo su ciò di norma le notissime Costituzioni *Cum semper oblatas* 19 Agosto 1744 di Benedetto XIV, ed *Amantissimi Redemptoris* 3 Maggio 1858 di Pio IX.

1549

...preces ante ...t SS̃mi Sa...nti bene...iem.

S. R. C. *23 Martii 1881.* — Neapolitana — In monasterio N. mos invaluit canendi post orationem, et ante benedictionem SS̃mi Sacramenti, alteram ex antiphonis ferialibus divini Officii de tempore occurrentem, nempe *Ave Regina caelorum, Regina coeli* etc. *Quaeritur:*

1. An eiusdem consuetudinem continuare liceat.

2. An in aliis quoque ecclesiis permitti valeat quasdam preces vulgari idiomate recitari ante et post Sacramenti benedictionem.

R. Ad 1. Antiphonae praedictae recitentur post litanias cum Oratione B. M. V. congruente; si vero non cantentur litaniae, antiphonae eaedem praemittantur hymno *Tantum ergo*.

Ad 2. Negative, si immediate ante benedictionem.

1550

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *8 Apr. 1881* (ad Ep. Asten.) —... Essendo questi (Collegi di Missioni) diretti a formare soggetti per le missioni, come è naturale, dipendono in special modo dalla S. C. di Propaganda qual organo del Sommo Pontefice; ma questa loro dipendenza non esclude la dipendenza dei medesimi dall'Ordinario diocesano, come espressamente è notato nei rispettivi regolamenti. Quindi gli alunni compito il loro corso sono messi a disposizione della S. C. medesima la quale li spedirà dovunque giudicherà necessario o utile il loro ministero, ovvero in quella missione che è assegnata al Collegio di cui sono allievi.

De iurisdictione S. Congr. de Prop. Fide super collegiis Missionum.

1551

S. C. Concilii *9 Apr. 1881* — Episcopus *N.* exposuit: in ecclesiis parochialibus suae dioecesis diebus festis a parocho vel vice-parocho vel etiam ab alio sacerdote Missam parochialem nuncupatam solemniter cum cantu celebrari, et inter Missarum solemnia fieri quoque S. Evangelii explanationem. Fideles porro firmiter putantes illam semper pro ipsis applicari, ad eam audiendam libenter confluunt. At pro populo applicatur nonnisi dum illam parochus canit, qui pluribus distentus curis frequenter cogitur huiusmodi munus alteri sacerdoti demandare. Hinc Episcopus optans fideles in hac erronea persuasione haud diutius versari, ac simul advertens quod, si id pernoscerent, aegre ferrent, et non amplius tam diligenter ad illam Missam audiendam accederent, quaerit:

Circa Missae *pro populo* celebrationem a parocho alii sacerdoti commissam.

1. Utrum praedicta urgens consuetudo sit habenda tamquam causa canonica sufficiens ut parochus alii committat Missam pro populo loco ipsius celebrandam.

2. Posito quod non sit causa sufficiens, ut pro gratia nihilominus concedatur facultas.

R. Ad 1. Negative — Ad 2. Non expedire.

1552

Const. Leonis PP. XIII. *8 Maii 1881* (qua nonnulla controversiarum capita inter episcopos et missionarios regulares Angliae et Scotiae definiuntur) (2). — Romanos Pontifices Decessores Nostros paterno semper caritatis af-

De Episcoporum iurisdictione in missionarios regulares.

(1) Scilicet ad constitutionem parochiae, seu ad hoc ut aliqua ecclesia dicatur, sit, et probetur esse parochialis, requiritur: 1. Ut auctoritate Papae vel Episcopi sit erecta; erecta tamen praesumitur auctoritate Papae vel Episcopi, ex lapsu temporis quo rector ecclesiae publice divina officia peregit, sacramenta administravit, ac reliqua parochialia praestitit et recepit. — 2. Requiritur certum territorium, seu certus locus ac districtus cum certis limitibus ab Episcopo determinatis. — 3. Requiritur quod in ipso designato loco seu districtu sint saltem decem mancipia, seu, ut alii legunt, municipia, id est decem domus aut familiae. — 4. Ut unum solum ac perpetuum rectorem seu parochum habeat cum cura animarum, et potestate fori poenitentialis ipsi soli competente, ita ut iure ordinario nullus alius, sed solus ac unicus parochus praedictam habeat curam et potestatem.

(2) Quae hac Const. praescribuntur ad plures alias Missiones Apostolica auctoritate extensa sunt.

fectu inclytam Anglorum gentem fovisse, et monumentis suis testatur historia, et felicis recordationis Pius IX in Litteris *Universalis Ecclesiae* III kalend. Octobris anno Incarnationis Dominicae 1850 datis, graviter ac diserte demonstravit. Quum autem per eas Litteras episcopalem hierarchiam idem Pontifex inter Anglos restitueret, cumulavit quodammodo, quantum temporum ratio sinebat, ea benefacta quibus Apostolica Sedes nationem illam fuerat prosequuta. Ex dioecesium enim restitutione pars illa dominici gregis ad nuptias Agni caelestis iam vocata, ac mystico Eius corpori sociata pleniorem veritatis atque ordinis firmitatem per Episcoporum gubernationem et regimen rursus adepta est. *Episcopi quippe,* inquit S. Irenaeus, (1) *successionem habent ab Apostolis qui cum Episcopatus successione charisma veritatis certum, secundum placitum Patris acceperunt;* atque inde fit, quemadmodum S. Cyprianus monet (2), *ut Ecclesia super Episcopos constituatur, et omnis actus Ecclesiae per eosdem Praepositos gubernetur.*

Huic sane sapienti consilio mirifice respondit eventus: plura nimirum Concilia provincialia celebrata, quae saluberrimis legibus religiosa dioecesium negotia ordinarunt: latius propagata in dies catholica fides, et complures nobilitate generis et doctrina praestantes ad unitatem Ecclesiae revocati: clerus admodum auctus: auctae pariter religiosae domus non modo ex regularibus ordinibus, sed ex iis etiam recentioribus institutis, quae moderandis adolescentium moribus, vel caritatis operibus exercendis optime de re christiana et civili societate meruerunt: constituta pia laicorum sodalitia: novae missiones novaeque ecclesiae quamplures erectae, nobili instructu divites, egregio cultu decorae; permulta etiam item condita orphanis alendis hospitia, seminaria, collegia, et scholae, in quibus pueri et adolescentes frequentissimi ad pietatem ac litteras instituuntur.

Cuius quidem rei laus non exigua tribuenda est Britannicae gentis ingenio, quod prout constans et invictum est contra vim adversam, ita veritatis et rationis voce facile flectitur, ut proinde vere de ipsis dixerit Tertullianus: *Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo subiecta* (3). At praecipuum sibi laudis meritum vindicant cum assidua Episcoporum vigilantia, tum cleri universi docilis ad parendum voluntas, prompta ad agendum sollertia,

Nihilominus quaedam ex ipsa rerum conditione ortae difficultates dissensusque inter sacrorum Antistites et sodales Ordinum religiosorum obstiterunt, quominus uberiores fructus perciperentur. Illi enim, cum praescripta fuisset per memoratas Litteras Praedecessoris Nostri communis iuris observantia, rati sunt se posse omnia decernere quae ad ipsius iuris executionem pertinent, quaeve ex generali Ecclesiae disciplina Episcoporum potestati permissa sunt. Plures contra gravesque causae prohibebant, ne peculiaris missionum disciplina, quae iam inveteraverat, repente penitus aboleretur. Ad has propterea difficultates avertendas et controversias finiendas Angliae Episcopi, pro sua in hanc Apostolicam Sedem observantia, Nos adiere rogantes ut suprema auctoritate Nostra dirimerentur.

Nos vicissim haud gravate eam postulationem excepimus, tum quia nobilem illam nationem non minore quam Decessores Nostri benevolentia complectimur, tum quia nihil nobis est antiquius, quam ut sublatis dissidii causis stabilis ubique vigeat mutua cum caritate concordia. Quo gravius autem et cautius a Nobis iudicatio fieret, non modo iis quae ultro citroque adducebantur iuribus et auctoritatibus diligenter animum adiecimus, sed etiam sententiam perrogavimus Congregationis specialiter deputatae aliquot S. R. E. Cardinalium e duobus sacris Consiliis, quorum alterum Episcoporum et Regularium negotiis expediendis praeest, alterum christiano nomini propagando. Hi cunctis accurate exploratis quae in deliberationem cadebant, et rationum momentis, quae afferebantur utrinque, religiose perpensis, fideliter Nobis exposuerunt quid aequius melius de singulis quaestionibus decernendum sibi videretur in Domino. Audito itaque memoratorum Cardinalium consilio, causaque probe cognita, supremum iudicium Nostrum de controversiis ac dubitationibus quae propositae sunt per hanc Constitutionem pronunciamus.

Multiplex licet varieque implexa sit congeries rerum quae in disceptationem vocantur, omnes tamen ad tria potissimum capita commode redigi posse arbitramur, quorum alterum ad familiarum religiosarum exemptionem pertinet ab episcopali iurisdictione; alterum ministeria respicit, quae a regularibus missionariis exercentur; tertium quaestiones complectitur de bonis temporalibus deque usu in quem illa oporteat converti.

Circa regularium ab episcopali iurisdictione exemptionem.

Ad regularium exemptionem quod attinet, certa et cognita sunt canonici iuris praescripta. Scilicet quamvis in ecclesiastica hierarchia, quae est *divina ordinatione* constituta, presbyteri et ministri sint inferiores Episcopis, horumque auctoritate regantur (4); tamen quo melius in religiosis Ordinibus omnia essent inter se apta et connexa, ac sodales singuli pacato et aequabili vitae cursu uterentur; denique ut esset in-

(1) *Adv. haer.* lib. IV, cap. 26, n. 2.
(2) Epist. 29 *ad lapsos.*
(3) Lib. *adv. iudaeos* cap. 5.
(4) Concil. Trid. sess. 23, *de Sacram. Ord.* can. 7.

cremento et perfectioni *religiosae conversationis* (1) consultum, haud immerito Romani Pontifices, quorum est dioeceses describere, ac suos cuique subditos sacra potestate regundos adtribuere, clerum regularem Episcoporum iurisdictione exemptum esse statuerunt. Cuius rei non ea fuit causa quod placuerit religiosas sodalitates potiore conditione frui quam clerum saecularem; sed quod earum domus habitae fuerint iuris fictione quasi territoria quaedam ab ipsis dioecesibus avulsa. Ex quo factum est ut religiosae familiae, quas iure communi et Episcopis propter hieraticum principatum, et Pontifici maximo propter primatum Pontificium immediate subesse oportet (2), in Eius potestate esse perrexerint, ex Episcoporum potestate per privilegium exierint. Quum autem re ipsa intra fines dioecesium vitam degant, sic huius privilegii temperata vis est, ut sarta tecta sit dioecesana disciplina, adeoque ut clerus regularis in multis subesse debeat episcopali potestati sive ordinariae sive delegatae.

De hoc itaque privilegio exemptionis dubitatum est, num eo muniantur religiosi sodales, qui in Anglia et Scotia missionum causa consistunt; hi enim ut plurimum in privatis domibus terni, bini, interdum singuli commorantur. Et quamvis Benedictus XIV in Constit. *Apostolicum ministerium,* 3 kalen. Iunii anno Incarnationis Dominicae 1753, memoratos missionarios regulares privilegio perfrui declaraverit, subdubitandum tamen Episcopi rursus in praesens existimabant, eo quod, restituta episcopali hierarchia, rem catholicam ad iuris communis formam in ea regione gubernari oportet. Iure autem communi (3) constitutum est, ut domus, quae sodales religiosos sex minimum non capiant, in potestate Episcoporum esse omnino debeant. Insuper ipse Constitutionis Auctor visus est ponere privilegii causam in « publici regiminis legibus,... quibus « coenobia quaecumque prohibentur »; hanc vero causam compertum est fuisse sublatam, quum plures iam annos per leges illius regni liceat religiosis sodalibus in collegia coire.

Nihilominus haec tanti non sunt, ut reapse privilegium defecisse iudicemus. Nam quamvis hierarchiae instauratio faciat, ut res catholica apud Anglos ad communem Ecclesiae disciplinam *potentialiter* revocata intelligatur; adhuc tamen res ibi geruntur eodem fere modo atque in missionibus geri solent. Iamvero sacrum Consilium christano nomini propagando pluries declaravit, Constitutiones Clementis VIII *Quoniam* 9 kal. Iulii 1603, Gregorii XV *Cum alias* 16 kalen. Septemb. 1622, Urbani VIII *Romanus Pontifex* 5 kalen. Septemb. 1624, itemque Constitutiones Innocentii X non esse de domibus atque hospitiis missionum intelligendas (4). Ac merito quidem; nam quum dubium iamdudum fuisset propositum Clementi VIII, utrum religiosi viri ad Indos missi in culturam animarum existimandi essent quasi vitam degentes extra coenobii septa, proindeque Episcopis subesse Tridentina lege iuberentur, Pontifex ille per Constitutionem *Religiosorum quorumcumque* 6 Idus Novembris 1601 decreverat eos « reputandos esse tamquam religiosos « viventes intra claustra », quamobrem « in « concernentibus curam animarum Ordinario « loci subesse: in reliquis vero non Ordinario « loci, sed suis superioribus subiectos rema- « nere ». Neque aliud sensit iudicavitque Benedictus XIV in suis Constitutionibus *Quamvis* 5 kalen. Martii 1746; *Cum nuper* 6 Idus Novembris 1751, et *Cum alias* 5 Idus Iunii 1753. Ex quibus omnibus liquet, etiam hospitia ac domos, quantumvis incolarum paucitate infrequentes, huius, de quo agitur, privilegii iure comprehendi, idque non in locis solum ubi Vicarii Apostolici, sed etiam ubi Episcopi praesunt; de Episcopis enim in Constitutionibus, quas memoravimus, agebatur. Apparet insuper rationem potissimam exemptionis missionariorum regularium in Anglia non esse exquirendam in legibus civilibus, quae coenobiis erigendis obessent; sed magis in eo salutari ac nobilissimo ministerio, quod a viris apostolicis exercetur. Quod non obscure Benedictus XIV significavit inquiens: « regulares « Anglicanae missioni destinatos illuc proficisci « in bonum sanctae nostrae religionis ». Eamdemque causam pariter attulerat Clemens VIII, cum de sodalibus religiosis ad Indos profectis docuerat, ipsos antistitum suorum iussu illuc concessisse, ibique sub disciplina praefecti provinciae versari « ad praedicandum sanctum « Dei evangelium et viam veritatis et salutis « demonstrandam ». Hinc post sublatas leges, sodalitiis regularibus infensas, et hierarchia catholica in integrum restituta, ipsi Britannorum Episcopi in priori Synodo Westmonasteriensi testati sunt, rata sibi privilegia fore, « quibus « viri religiosi suis in domibus vel extra legi- « time gaudent » quamvis « extra monasteria « ut plurimum degant ».

Quamobrem in praesenti etiam Ecclesiae catholicae apud Britannos conditione declarare non dubitamus: Regulares, qui in residentiis missionum commorantur, exemptos esse ab

(1) S. Greg. M. Epist. III lib. IX. — Bened. XIV Epist. Decret. *Apostolicae servitutis,* prid. Idus Martias 1742.

(2) Concilium Vaticanum Constit. *Pastor aeternus* cap. 3.

(3) Innocent. X Constit. *Instaurandae,* die 15 Octobris 1652. Constit. *Ut in parvis,* die 10 Februar. 1654.

(4) Sacrae Congr. de Prop. Fide 30 Ianuarii 1627; 27 Martii 1631; 5 Octobris 1655; 23 Septembris 1805; 29 Martii 1834.

Ordinarii iurisdictione, non secus ac regulares intra claustra viventes, praeter quam in casibus a iure nominatim expressis, et generatim in iis quae concernunt curam animarum et sacramentorum administrationem.

De obligatione missionarior. regularium ut cleri conventibus seu *collationibus* intersint.

Praecipuam hanc quam definivimus controversiam altera excipiebat affinis, de obligatione qua teneantur rectores missionum creditam habentes animarum curam, eorumque vicarii, aliique religiosi sodales, facultatibus praediti quae missionariis conceduntur, ut intersint iis cleri conventibus, quos *collationes* seu *conferentias* vocant, neque non Synodis dioecesanis. Cuius quaestionis vis et ratio ut intelligatur, praestat memorare quod in Concilio Westmonasteriensi Provinciali 4 praecipitur his verbis: « Si duo vel plures sint sacerdotes in eadem « missione, unum tantum primum designandum « qui gerat curam animarum et administratio« nem Ecclesiae... ceteros omnes curam quam « habent animarum cum dependentia a primo « exercere » (1). Comperta itaque natura facti de quo agitur, et semota tantisper ea quaestionis parte quae Synodos respicit, ambigi nequit, quin Rectores missionum adesse debeant iis cleri coetibus, qui *collationes* dicuntur. Namque eorum causa eadem ferme est ac parochorum ; parochos autem etiam regulares ea obligatione adstringi et docuit Benedictus XIV Constitut. *Firmandis* § 6, VIII Idus Novembris 1744, et sacrum Consilium Tridentinis decretis interpretandis pluries declaravit (2). Recte igitur in praedicta Synodo Westmonasteriensi fuit constitutum: « Ad suam collatio« nem tenentur convenire, respondere parati « omnes sacerdotes saeculares et regulares, salvis « eorum iuribus, qui curam habent animarum ». Aliter dicendum videretur de vicariis, aliisque religiosis viris apostolica munia obeuntibus. His enim integrum quidem est de *iure constituto* a memoratis collationibus abstinere, prout alias fuit a sacra Congregatione Concilii declaratum (3). At Nos minime praeterit Concilium Romanum habitum anno 1725 auctoritate Benedicti XIII iussisse confessarios omnes etiam ex ordinibus regularibus intra fines provinciae commorantes coetus illos celebrare « dummodo « morales in eorum conventibus lectiones non « abeantur ». Quum autem quod sine effectu geritur id geri nullo modo videatur, sacrum Consilium christiano nomini propagando merito existimans domesticas regularium collationes in quibusdam missionum locis parum fructuosas ob exiguum sodalium numerum futuras, cunctis et singulis illic munere perfungentibus imperavit, ut cleri conventibus interessent. Hisce igitur rationibus permoti declaramus, omnes missionum rectores cleri collationibus adesse ex officio debere, simulque decernimus ac praecipimus ut iisdem intersint vicarii quoque, aliique religiosi viri missionariis facultatibus concedi solitis instructi, qui hospitia, parvasque missionum domos incolunt.

De officio conveniendi ad synodos.

De officio conveniendi ad Synodum explorata Tridentina lex est (4) : « Synodi quoque « dioecesanae quotannis celebrentur, ad quas « exempti etiam omnes, qui alias, cessante « exemptione, interesse deberent, nec capitulis « generalibus subduntur, accedere tenentur. Ra« tione autem parochialium aut aliarum sae« cularium ecclesiarum etiam adnexarum, de« bent ii qui illarum curam gerunt, quicumque « illi sint, Synodo interesse ». Quam legem egregie illustravit Benedictus XIV (5). Neque vero putamus cuiquam negotium facessere decretum Alexandri VIII, 3 kalen. Aprilis 1691, quo cavetur, ut ad synodum accedant Abbates, Rectores, Praefecti, omnesque antistites domorum religiosarum quas Innocentius X Episcoporum potestati subiecerat. Quum enim Innocentianae Constitutiones viros apostolicos, qui in sacris missionibus versantur, non attingant, facile intelligitur, neque decretum Alexandri VIII ad eos, de quibus modo apud Nos agitur, pertinere. Quare huic posteriori quaestionis parti hoc unum respondemus: standum esse decretis Synodi Tridentinae.

De appellation ab interpretatione decretorum synodalium al Episcopis data.

Proxima est quaestio quae respicit appellationem ab interpretatione, quam Episcopi ediderint, decretorum synodalium. Namque hisce decretis pareant oportet etiam religiosi sodales in iis quae ad curam animarum et sacramentorum administrationem referuntur (6), ceterisque in rebus « in quibus eos Episcoporum « iurisdictioni subesse canonica praecipiunt in« stituta » (7). Profecto dubitare non licet quin ab iis interpretationibus ad Sedem Apostolicam provocatio sit; « siquidem, Gelasio I (8) et « Nicolao I (9) auctoribus, ad illam de qualibet « mundi parte canones appellari voluerunt: ab « illa autem nemo sit appellare permissus ». Quare huius appellationis tantummodo vis et effectus potest in dubitationem adduci. At haec dubitatio facile tollitur, si apta fiat causarum distinctio. Fas est nimirum Regularibus appellare *in devolutivo* tantum, quoad interpretationem decretorum quae de iure communi, sive ordinario sive delegato, Regulares etiam affi-

---

(1) Decr. 10, n. 10.
(2) *Forosempronien.* 5 Septemb. 1650, Lib. 19 Decr.
(3) *Forosempronien.* 12 Maii 1681, Lib. 53 Decr. fol. 258; *Aquipendien.* VV. SS. LL. 12 Martii 1718.
(4) Sess. 24 cap. 2. *de reform.*
(5) *De Synod. dioec.* lib. III, cap. 1, § 11.
(6) Concil. Trident. sess. 25, cap. 11 *de regular.*
(7) Innoc. IV cap. I *de privileg.* in 6.
(8) Epist. 7 *ad Episc. Dardan.* ann. 495 Tom. 2 collect. Harduini.
(9) Epist. 8 *ad Michael. Imperat.* Tom. 4 collect. Harduini.

ciunt; quo vero ad interpretationem aliorum decretorum etiam *in suspensivo*. Authentica namque interpretatio quae manat ab Episcopis, qui Synodorum auctores sunt, tanti profecto est, quanti sunt ipsa decreta. Ex quo illud omnino est consequens, licere religiosis sodalibus a primo decretorum genere appellare eo iure et modo, quo licet cuilibet e dioecesi appellare a lege communi, scilicet *in devolutivo* (1). At vero ad reliqua decreta quod attinet, ea certe lata contra Regulares vim rationemque legis amittunt: quare constat illos sic exemptionem a iurisdictione episcopali possidere uti ante possederint; donec Pontificis maximi auctoritate iudicetur, iure ne an secus cum iis actum sit.

[De] paroeciarum [et] missionum [dism]embratione.

Hactenus de exemptionis privilegio: nunc ds iis quaestionibus dicendum, quibus ministeria quaedam per Regulares exercita occasionem praebuerunt. Excellit inter haec munus curationis animarum, quod saepe, ut innuimus, religiosis viris demandatur intra fines ab Episcopis praestitutos; locus autem iis finibus comprehensus *missionis* nomine designatur. Iamvero de his missionibus disceptatum fuit, an et quomodo fieri possit ab Episcopis earum divisio, seu, ut dici solet, dismembratio. Nam qui Regularium iura tuebantur, negabant hanc divisionem fieri posse nisi legitimis de causis, adhibitisque iuris solemniis quae praescripta sunt ab Alexandro III (2) et a Concilio Tridentino (3). Alia vero erat Episcoporum opinatio.

Profecto si divisio fiat paroeciae veri nominis sive antiquitus conditae, sive recentiore memoria iure constitutae, dubitandum non est quin nefas sit Episcopo canonum praescripta contemnere. At Britannicae missiones generatim in paroecias ad iuris tramites erectae non sunt: idcirco sacrum Consilium christiano nomini propagando anno 1866 officium applicandi Missam pro populo ad Episcopum pertinere censuit, propterea quod dioecesium Britannicarum non ea sit constitutio, ut in veras paroecias dispositae sint. Itaque ad divisionem missionis simplicis ea iuris solemnia transferenda non sunt, quae super dismembratione paroeciarum fuerunt constituta: eo vel magis quod propter missionum indolem et peculiares circumstantias, numero plures, ac leviores causae possint occurrere, quae istarum divisionem suadeant, quam quae iure definitae sint ut fiat paroeciarum divisio. Neve quis urgeat similitudinem quam utraeque inter se habent; cum enim obligatio servandi solemnia iuris libertatem agendi coerceat, ad similes causas non est pertrahenda. Silentibus itaque hac super re generalibus Ecclesiae legibus, necesse est ut Concilii Provincialis Westmonasteriensis valeat auctoritas, cuius hoc decretum est: « Non ob- « stante rectoris missionarii deputatione, licebit « Episcopo de consilio Capituli, intra limites « missionis cui praeponitur, novas Ecclesias « condere ac portionem districtus iis attribuere, « si necessitas aut utilitas populi fidelis id re- « quirat ». Quae cum sint ita, ad propositam consultationem respondemus: licere Episcopis missiones dividere, servata forma sancti Concilii Tridentini (4), quoad missiones quae sunt vere proprieque dictae paroeciae: quoad reliquas vero, ad formam Synodi I Provincialis Westmonasteriensis (5). Quo melius autem missioni, quae dividenda sit, eiusque administris prospiciatur, volumus ac praecipimus, ut sententia quoque rectoris exquiratur, quod iam accepimus laudabiliter esse in more positum: quod si a religiosis sodalibus missio administretur, Praefectus Ordinis audiatur; salvo iure appellandi, si res postulet, a decreto episcopali ad Sanctam Sedem *in devolutivo* tantum.

Peracta missionis, cui Regulares praesint dismembratione, alia nonnunquam quaestio suboritur: utrum nempe Episcopus in praeficiendo rectore missioni, quae nova erigitur, ipsos religiosos sodales ceteris debeat praeferre. – Quamvis illi hanc sibi praerogativam adserant, obscurum tamen non est, haud leves exinde secuturas difficultates et offensiones. Ceterum in ea de qua sermo est, nova erectione necesse est alterutrum contingere; nimirum ut paroecia veri nominis, aut mera missio constituatur. Si primum fieret, perquam alienum esset ab Ecclesiae disciplina e religiosa familia arcessitum parochum praeferri; sic enim iure quod modo viget arcentur Regulares a parochi munere, ut illud suscepturi venia Apostolica indigeant. Ad rem Benedictus XIV in Const. *Cum nuper*, 6 Idus Novembris 1851, « Quemadmodum, « inquit, negari nequit, ex veteri canonum le- « ge, monachos et regulares ecclesiarum paro- « chialium regiminis capaces fuisse, ita certum « nunc est ex recentiori canonica disciplina « interdictum esse Regularibus parochiarum cu- « ram adsumere sine dispensatione Apostolica ». Hinc sacrum Consilium Tridentinis decretis interpretandis (6) ad dubium « an annuendum « sit precibus Patrum Augustinianorum de nova « paroecia iisdem concedenda » rescripsit — negative et amplius. — Sin autem, quod secundo loco posuimus, mera missio erigitur, ius certe non obest religiosis viris ne inter eos eligatur rector, ast ne iis quidem praeferri optantibus suffragatur. Rem itaque integram et

(1) Bened. XIV *de Synod. Dioec.* Lib. 13, cap. 5, § 2.
(2) Cap. *ad audientiam* de eccles. aedific.
(3) Sess. 21 cap. 4 *de reform.*
(4) Cap. 4 sess. 21 *de reform.*
(5) *De regimine congregationum* seu *missionum* n. 5.
(6) In Ianuen. *dismembrationis* XXV Ian. MDCCCLXXIX.

in sua potestate positam aggrediens Episcopus, libertate sua utatur oportet: ubi enim iura silent, loco legis est Praesulis auctoritas; praesertim vero quod, ut doctorum fert adagium, Episcopus *intentionem habet in iure fundatam* in rebus omnibus, quae ad dioecesim suam administrandam attinent. Quamobrem praelatio quoad novam missionem, a Regularibus expetita, aut nullo iuris subsidio fulcitur, aut in disertam iuris dispositionem offendit.

An iurisdictioni episcopali subsint coemeteria et alia pia loca, nec non scholae pauperum.

Officium curationis animarum sedulitati Regularium commissum alias etiam dubitationes gignit; eaeque loca spectant finibus comprehensa missionum quae ab ipsis reguntur. Coepit enim ambigi utrum coemeteria et pia loca, intra fines illarum sita, Episcopus visitare possit. Ast in coemeteriis facilis ac prona suppetit distinctionis adeoque finiendae controversiae ratio. Nam si de coemeteriis agatur quae solis religiosis familiis reservantur, ea plane ab Episcopi iurisdictione, proindeque a visitatione exempta sunt; cetera vero fidelium multitudini communia, quum uno ordine haberi debeant cum coemeteriis paroecialibus, iurisdictioni Ordinariorum subsunt indubitate, ac propterea optimo iure ab Episcopo visitantur, quemadmodum statuit Benedictus XIV in Constit. *Firmandis* 8 Idus Novembris 1744. Haud absimili distinctione de locis piis quaestio dirimitur, ea secernendo quae exempta sunt ab iis quibus praeest Episcopus sive ordinario iure, sive delegato. De utrisque igitur, tum coemeteriis tum piis locis, sententiam Nostram paucis complectimur pronunciantes: sacrorum canonum et constitutionum Apostolicarum praescripta esse servanda.

Superioribus dubiis arcto iungitur nexu illud quo quaeritur an Episcopis subesse debeant scholae pauperum, quae *elementares* etiam, *primariae, puerorum* nuncupantur; est enim sanctissimum docendi ministerium, et proximum piis locis ordinem tenent scholae de quibus agendum est. Quo illae pertineant ex ipso nomine dignoscitur; intendunt nimirum ad puerilem aetatem primis litterarum elementis primisque fidei veritatibus, ac morum praeceptis apte instituendam: quae quidem institutio omnibus est temporibus, locis et vitae generibus necessaria, ac multum habet momenti ad universae societatis humanae, nedum singulorum hominum incolumitatem; ex puerili enim institutione pendet, ut plurimum, qua quis ratione sit reliquae aetatis spatium acturus. Itaque quid a docentibus eo loci praecipue praestandum sit, sapienter Pius IX significavit scribens: « In hisce potissimum scholis omnes cu-
« iusque e populo classis pueri vel a teneris
« annis sanctissimae nostrae religionis mysteriis
« ac praeceptionibus sedulo sunt erudiendi et
« ad pietatem morumque honestatem, et ad
« religionem civilemque vivendi rationem ac-
« curate formandi atque in iisdem scholis re-
« ligiosa praesertim doctrina ita primarium in
« institutione et educatione locum habere ac
« dominari debet ut aliorum cognitiones qui-
« bus iuventus ibi imbuitur, adventitiae appa-
« reant » (1). — Nemo exhinc non intelligit istam puerorum institutionem in Episcoporum officiis esse ponendam, et scholas, de quibus agitur, tam in urbibus frequentissimis, quam in pagis exiguis inter opera contineri quae ad rem dioecesanam maxime pertinent.

Insuper quod ratio suadet lux historiae confirmat. Nullum quippe fuit tempus quo singularis non eluxerit Conciliorum cura in huiusmodi scholis ordinandis ac tuendis, pro quibus plura sapienter constituerunt. Eorum nempe decretis prospectum est ut illas Episcopi in oppidis et pagis restitui et augeri curarent (2), puerique ad discendum admitterentur, qualibet, si fieri posset, impensa remissa (3). Eorumdem auctoritate dictae leges, quibus alumni religioni ac pietati operam darent (4), definitae dotes et ornamenta animi, quibus magistros praeditos esse oporteret (5), iisque imperatum, uti iurarent iuxta formulam catholicae professionis (6); demum scholarum curatores constituti qui eas adirent, ac circumspicerent nequid inesset vitii aut incommodi, neve quid omitteretur ex iis rebus, quas de illarum disciplina leges dioecesanae sanxissent (7). Ad haec, quum Patres Conciliorum probe intelligerent parochos etiam pastoralis ministerii compotes esse, partes haud exiguas iisdem tribuerunt in scholis puerorum, quarum cura cum animarum curatione summa necessitate iungitur. Placuit igitur in singulis paroeciis pueriles scholas constitui (8), quibus nomen est *parochialibus* impositum (9): iussi sunt parochi munus docendi suscipere, sibique adiutricem operam magistrorum et magistrarum adsciscere (10): iisdem negotium datum scholas regendi et cu-

(1) Epist ad Archiep. Friburg. *Cum non sine maxima* XIV Iulii MDCCCLXIV *Acta Vol. III.*

(2) Synod. I Provincial. Camerac. tit. *de scholis*, cap. 1 — Synod. provinc. Mechlin. tit. *de scholis* cap. 2.

(3) Synod. Namurcen. an. 1604, tit. 2, cap. 1.

(4) Synod. Antuerpien. sub. Mireo tit. 9, cap. 3.

(5) Synod. Cameracen. an. 1550.

(6) Synod. II Provinc. Mechlinien. tit. 1, cap. 3.

(7) Synod. II Provinc. Mechlinien. tit. 20, cap. 4. — Synod. Provinc. Pragen. an. 1860, tit. 2, cap. 7.

(8) Synod. Valens. an. 529, can. 1. — Synod. Nannet. relat. in cap. 3, *de vit. et hon. clericor.* — Synod Burdigal. an. 1583, tit. 27.

(9) Synod. I Provin. Mechlin. tit. *de Scholis*, cap. 2. — Synod. Provin. Colocen. an. 1863, tit. 6. — Synod. Provin. (Hibern.) apud Maynooth anno 1875.

(10) Synod. Nannet. sup. cit. — Synod. Antuerp. sup. cit. — Synod. Prov. Burdig. an. 1850, tit. 6, cap. 3.

randi diligentissime (1): quae omnia si non ex fide integreque gesserint, officium deseruisse arguuntur (2), dignique habentur in quos Episcopus animadvertat (3). In unum ergo collineant argumenta ex ratione et factis petita, ut scholae, quas pauperum vocant, institutis dioecesanis et paroecialibus praecipuo iure adnumerandae sint; eaque de causa Britannorum Episcopi ad hanc usque aetatem in missionibus tam saecularibus quam regularibus easdem pro potestate sua visitare consueverunt. Quod et Nos probantes declaramus: Episcopos ius habere quoad omnia visitandi huiusmodi scholas pauperum in missionibus et paroeciis regularibus aeque ac saecularibus.

Quoad ceteras scholas, collegia, ecclesias et coenobia.

Alia profecto causa est ceterarum scholarum et collegiorum, in quibus religiosi viri secundum Ordinis sui praescripta iuventuti catholicae instituendae operam dare solent; in hisce enim et ratio postulat, et Nos volumus firma atque integra privilegia manere quae illis ab Apostolica Sede collata sunt, prout aperte est declaratum anno 1874 a sacro Consilio christiano nomini propagando, quum acta expenderentur Concilii Provincialis Westmonasteriensis IV (4).

Quum res in vado sit quod ad scholas attinet et collegia regularium iam constituta, adhuc tamen est in ancipiti, si de novis erigendis agatur. De his enim quaeritur, an et cuius superioris venia sit impetranda? Porro cum latius ea dubitatio pateat, et ecclesiarum quoque ac coenobiorum erectionem pertingat, omnia haec unius quaestionis et iudicii terminis complectimur. Atque hic primo occurrunt Decretales veteres, quibus est cautum ne quid huiusmodi quisquam institueret absque Sedis Apostolicae licentia speciali (5). Postmodum Tridentina Synodus in eodem genere quidquam operum fieri prohibuit « sine Episcopi, in cu« ius dioecesi erigenda sunt, licentia prius ob« tenta (6) »: quo tamen Concilii decreto haud est superioribus legibus derogatum, veniam ab Apostolica Sede impetrari iubentibus. Quapropter cum ea in re liberius passim ageretur, Urbanus VIII (7) pravam consuetudinem emendaturus, opera eiusmodi improbavit tam quae sine venia Episcopi, quam quae sola illius auctoritate susciperentur, et veterum canonum simul Conciliique Tridentini leges omnino in posterum servari decrevit. — Huc etiam spectavit Innocentius X in Constit. *Instaurandae* idibus Octobris 1652, qua praecepit ut nemo ex familiis regularibus « domos vel loca quae« cumque de novo recipere vel fundare prae« sumat absque Sedis Apostolicae licentia spe« ciali ». Quare communis hodie sententia est, cui favet passim rerum iudicatarum auctoritas, non licere regularibus, tam intra quam extra Italiam, nova monasteria aut conventus sive collegia fundare, sola Episcopi venia impetrata, sed indultam quoque a Sede Apostolica facultatem requiri (8). Iisdem insistens vestigiis sacrum Consilium christiano nomini propagando pluries decrevit, veniam Apostolicae Sedis et Episcopi aut Vicarii Apostolici ecclesiis collegiisque erigendis, etiam in missionibus, ubi religiosi sodales domos sedesque habeant, esse omnino necessariam (9). His ergo de causis ad propositum dubium respondemus: sodalibus religiosis novas sibi sedes constituere, erigendo novas ecclesias, aperiendove coenobia, collegia, scholas, nisi obtenta prius expressa licentia Ordinarii loci et Sedis Apostolicae non licere.

Fieri solet utique subtilior inquisitio, an duplex ea venia sit impetranda, si non prorsus novum opus regularis familia moliatur, sed ea quae sunt instituta velit in alios usus convertere. Verum neque obscura, neque anceps erit futura responsio, si varios, qui accidere possunt casus distinguamus. Initio enim quis serio dubitet, an ea quae pietatis religionisque causa instituta sunt, liceat in usus a religione et pietate alienos convertere? Restat itaque ut de tribus hisce dumtaxat quaeratur, utrum nempe liceat dimovere de loco instituta alioque transferre: aut immutare in usum consentaneum, qualis esset si schola in ecclesiam, coenobium in collegium, in domum pupillis aegrotisque recipiendis, vel vicissim mutaretur; aut demum, priore usu retento, novam causam sive usum inducere. Iam vero quominus duo illa prima, privata ipsorum auctoritate religiosi sodales efficiant, obstat decretum Bonifacii VIII, qui eos vetuit « ad habitandum domos vel loca « quaecumque de novo recipere, seu hactenus « recepta mutare » (10). Rursus quî fieri potest ex duobus illis alterutrum, nisi res recidat in fundationem novam « monasteriorum, colle« giorum, domorum, conventuum et aliorum « regularium locorum huiusmodi? » Atqui id perfici prohibuit Urbanus VIII per Constitutionem *Romanus Pontifex*, nisi « servata in o-

---

(1) Synod. Prov. Vienn. ann. 1858, tit. 6, cap. 8. — Synod. Prov. Ultraiect. an. 1865, tit. 3, cap. 2.

(2) Synod. Prov. Colocen. an. 1863, tit. 6, cap. 5. — Synod. Prov. Colonien. an. 1860, tit. 2, cap. 23. — Synod. Prov. Ultraiect. an. 1863, tit. 9, cap. 5.

(3) Syn. I Prov. Cameracen. tit. *de Scholis*, cap. 2.

(4) Decret. XIV.

(5) Cap. *Religiosorum*, § *confirmatas*, de relig. domib. et cap. *Ex eo* de excess. praelat in 6.

(6) Concil. Trident. sess. 25, cap. 3 *de Regular*.

(7) Constit. *Romanus Pontifex* XIII kalen. Septembris 1624.

(8) Bened. XIV, *de Synod. dioeces.* lib. 9, cap. 1, num. 9. — Monacelli *formul. legal.* part. 1, tit. 6, form. 19, num. 31.

(9) Sacr. Congr. de Prop. Fide in coetibus habitis diebus 22 Martii 1669; 3 Novemb. 1688, 1704, 1768; 23 Aug. 1858; 30 Maii 1864; 17 Iulii 1865.

(10) Cap. *Cum ex eo* de excess. praelat. in 6.

« mnibus et per omnia sacrorum canonum et « Concilii Tridentini forma ». Sic unum superest de quo contendatur: num priore usu retento, nova causa vel usus adiici valeat. Tunc autem pressius rem urgere oportet et accurate dispicere, utrum ea inductio alterius usus ad interiorem administrationem, disciplinamque domesticam spectet, velut si tirocinium aut collegium studiorum causa iunioribus sodalibus in coenobio constituatur: an fines interioris administrationis sit excessura, puta si inibi schola fiat aut collegium quod pateat etiam alienis. Plane si dictos fines excesserit, res redit ad alterutram illarum, quae a Bonifacio VIII et Urbano VIII fieri pro lubito, ceu diximus, prohibentur. Sin autem intra limites domesticae disciplinae mutatio contineatur, suo certe iure Regulares utentur; nisi forte leges fundationis obsistant. Ex quibus singillatim perpensis manifesto colligitur: Religiosis sodalibus non licere ea quae instituta sunt, in alios usus convertere absque expressa licentia Sedis Apostolicae et Ordinarii loci, nisi agatur de conversione, quae, salvis fundationis legibus, referatur dumtaxat ad internum regimen et disciplinam regularem.

De temporalibus missionum bonis.

Nunc ad illud progredimur controversiae caput, in quo de temporalibus missionum bonis disputatum est. Ex liberalitate fidelium ea parta bona sunt, qui cum sua sponte et voluntate dona largiantur, vel intuitu missionis id faciunt, vel eius qui missioni praeest. Iam si missionis intuitu donatio contigerit, ambigi solet, an viri religiosi quibus donum sit traditum, accepti et expensi rationem reddere Episcopo teneantur. Atque istud quidem fieri oportere, sacrum Consilium christiano nomini propagando super dubio proposito ob missiones britannicas religiosis Ordinibus sive Institutis commissas die 19 Aprilis 1869, rescripsit in haec verba: « 1. Missionarii regulares bonorum temporalium, ad ipsos *qua regulares* « spectantium, rationem Episcopis reddere non « tenentur. 2. Eorum tamen bonorum, quae « missioni, vel regularibus *intuitu missionis* « tributa fuerunt, Episcopi ius habent ab iisdem missionariis regularibus, aeque ac a « parochis cleri saecularis, rationem exigendi ». Quo vero tabulis accepti et expensi ratio constaret, sacer idem Coetus die 10 Maii an. 1868 in mandatis dederat ut bona missionum diligenter describerentur, ea secernendo quae propria missionum essent ab iis quae ad sodalitia sodalesve singulos pertinerent.

Nihil enimvero in his decernendis vel praecipiendis est actum, quod iuris communis doctrinis vulgatissimis apprime non congruat. Nam quaevis oblatio parocho aut alteri ecclesiae rectori data piae cuiusdam causae intuitu, ipsimet piae causae acquiritur. Ex quo fit, ut qui rem pecuniamve oblatam accepit, administratoris loco sit, cuius est illam erogare iuxta mentem et consilium largitoris (1). Quoniam vero administrantis officio incumbit rationes actus sui conficere, eique reddere cuius res gesta fuit (2), ideo parochus vel ecclesiae rector facere non potest quin rationes reddat Ordinario loci, cuius est iurisdictio et causae piae tutela (3). At missiones, de quibus apud Nos actum fuit, pleno iure ad Episcopum pertinent; huic ergo cuiusque oblationis earum intuitu collectae rationes oportet exhibere. Neque haec ex eo infirmantur, quod Urbanus II in Concilio Claromontano, aliique post eum Romani Pontifices decreverunt (4) circa ecclesias parochiales, quoad temporalia monasteriis iunctas, teneri vicarios respondere Episcopis de *plebis cura*, de temporalibus vero non ita, cum monasterio suo sint obnoxii; siquidem seposita etiam ratione historica unde ea profecta est iuris dispositio (5), certum exploratumque est, in iis pontificiis decretis ac litteris appellatione *temporalium*, beneficii fructus et quae beneficiati personae adhaerent compendia significari.

Quocirca ea confirmantes quae a s. Congregatione de Propaganda Fide rescripta et mandata sunt, statuimus, religiosos sodales, redditis Episcopo rationibus, docere debere de pecunia, intuitu missionum sibi allata, et quantum de ea et quos in usus impenderint aeque ac missionarios cleri saecularis, iuxta praedictas resolutiones eiusdem Congregationis die 19 Aprilis 1869, et Instructionem diei 10 Maii 1868.

Tandem ne quis obrepat error aut dissensus in his quae modo iussimus exequendis, definiendum censemus, quae pecuniae, quaeque res viris religiosis oblatae intuitu missionum intelligantur. Namque receptum est hac in re, spectari primum oportere quid largitor voluerit; quod si non appareat, placuit, parocho vel rectori ecclesiae collatam donationem praesumi (6). At multum ab hac regula recessum est propter consuetudinem, quam quidam ecclesiastici iuris periti fere communem evasisse

(1) Fagnan. in cap. *Pastoralis, de his quae fiunt a Praelatis*, n. 29. — Card. de Luca *in Conc. Trident.* discur. 18, n. 5. — Reiffenst. Lib. 3 *Decret.*, tit. 30, n. 193.

(2) L. 1 § *officio* ff. *de tutelae et rat. distr.* — L. 2, § *et sane* ff. *de negot. gest.* L. *Curator*, L. *Tutor* Cod. *de negot. gest.*

(3) Sac. Congr. Concilii *Nullius*, seu *Nonantulan. iurium parochialium* 27 Iunii 1744 ad dub. XII.

(4) Lucius II *ad Priorem S. Pancratii in Anglia*, Alexander III *ad Monaster. S. Arnulphi*, Lucius III *ad Superior. Praemonstrat. et ad Abbatissam S. Hilarii in dioecesi Fesulana.*

(5) Gonzal. Comment. in cap. I *de Cappel. Monach.*

(6) Argum. ex cap. *Pastoral. 9 de his quae fiunt a Praelat.*, cap. *Transmissa, de Verb. sign.* ac praesertim cap. I *de Statu Monach.*

docent, cuius vi « hodie pene solae oblationes « quae in ecclesia sub Missis ad altare fiunt « et quae pro administratione sacramentorum, « pro benedicendis nuptiis aut mulieribus post « partum, pro exequiis et sepulturis, aut aliis « similibus functionibus specialiter offeruntur, « ad parochum spectant; consuetudine reliquas « ferme omnes ecclesiis ipsis aut sacellis aut « aliis certis finibus applicante » (1). Praeterea si in parochum rectoremve, a quibus spiritualia adiumenta fideles accipiunt (2), haud inconcinne praesumi potest collata liberalitas, ubi ecclesia bonis praedita sit, per quae religionis decori et ministrorum tuitioni prospiciatur, longe aliud iudicium esse debet ubi eam bonorum copiam ecclesia non habeat, ac liberalitate fidelis populi unice aut potissimum sustentetur. Tunc enim largitores putandi forent voluisse consulere cultus divini splendori et religionis dignitati, ea ratione et modo quem ecclesiastica auctoritas decerneret. Ideo apud christianos primaevos lege cautum fuerat ut pecunia omnis dono accepta, inter ecclesiam, Episcopum, clericos et egenos divideretur. Legis porro sese interponens auctoritas, si largitionum tempora et causas praestituat, illud efficit quoque, ne fideles semper pro arbitrio possint modum et finem designare in quem oblatam stipem erogari oporteat; nequit enim facere privatorum voluntas, ut quod a legitima potestate in bonum commune praecipitur certo destituatur effectu. Haec Nobis considerantibus visi sunt prudenter et opportune egisse Patres Concilii Provincialis Westmonasteriensis II, cum partim interpretantes piam et aequam donantium voluntatem, partim ea, quae Episcopis inest, utentes potestate imperandi pecuniae collationes decernendique quo tempore et qua de causa conferri oporteat, statuerunt in capite *de bonis ecclesiasticis,* quid censendum sit intuitu missionis collatum (3). Iubet igitur ratio, itemque Nos constituimus, hac in re religiosos ad leges Westmonasteriensis Synodi sese affatim accommodare oportere.

Conclusio. Sublatis controversiis cognitioni Nostrae propositis, confidimus, curam a Nobis in iis componendis adhibitam eo valituram, ut ad tranquillitatem et incrementum rei catholicae in Anglia non leviter conferat. Equidem pronunciationes Nostras ad iuris et aequitatis regulam studiose religioseque exegimus, nec dubitamus quin in iis exequendis par diligentia et religio eniteat illorum inter quos iudicium protulimus. Sic enim fiet, ut Episcoporum ductu et prudentia religiosi sodales de anglicis missionibus apprime meriti strenue et alacriter e laboribus suis fructus salutis ferre pergant laetissimos, atque utrique (ut voce utamur Gregorii Magni ad Angliae Episcopos) *communi.... consilio, concordique actione quae sunt pro Christi*

---

(1) Reiffenst. *L. 3 Decretal.* tit. 30 num. 193, Van Espen *ius eccles. univ.* part. 2, sect. 4, tit. 2, cap. 10, nn. 20 et 21.

(2) Argum. ex can. *quia Sacerdotes* 13, caus. 10 quaest. 1.

(3) *Concilium. Prov. Westmonast. II haec in rem habet:*

« I. Bona quae a fidelibus in Religionis propagationem et decorem, cleri sustentationem, pauperum sublevationem, aliosque pios usus erogantur, Deo et Ecclesiae donata censentur: eorumque administratores, seu curatores, sive viri ecclesiastici, sive laici fuerint, nihil amplius quam eorum dispensatores, Deo ipsi reddituri rationem, sunt habendi....

II. Igitur adlaborandum, ut omni modo determinetur (si dubium existat) intentio et animus donatoris vel testatoris alicuius fundi, usuique ab ipso definito, ipsius fructus accuratissime applicentur.

III. Si vero huiusmodi intentio non constet ex aliquo certo documento, servandae sunt regulae sive canones quibus de tali voluntate recte iudicari possit.

IV. Quotiescumque erigatur aut provideatur ecclesia, seu schola, sive aliud quodvis aedificium, usibus religionis destinatum, sive ex integro, sive ex parte pecuniis collatis a fidelibus, vel etiam a quavis societate piorum catholicorum eleemosynarum administratrice, eiusmodi aedificium habendum est veluti in perpetuum illi loco addictum. Et quamvis missio de qua agitur sit ab aliqua corporatione religiosa occupata et administrata, eleemosynae illae praesumuntur non corporationi ipsi, sed Dei cultui promovendo, et pauperum levamini fuisse collatae, eoque in loco ad hosce usus erogandae.

V. Similiter iudicandum, si ab aliquo benefactore talia aedificia alicubi provideantur, nisi certissime constet declarasse se in tali erectione, non loci eiusque fidelium commodum respexisse, sed Ordini illi donum voluisse conferre. (Regulae, sub numero praecedenti et sub hoc traditae quoad ius in fundationes, sunt applicandae ad novas tantum fundationes, cum de regularibus agitur).

VI. Non vero licebit Episcopo missionem legitime alicui Ordini religioso concreditam hoc titulo ipsi auferre. Respiciunt enim hae regulae solummodo casum in quo Regularis illa familia vel nequeat, vel nolit illius Missionis curam retinere; si exempli gratia a Superiore ab illo loco revocetur, vel alia quavis de causa cesset omnino, et non ad tempus dumtaxat, ibidem existere.

VII. Si vero aliqua Missio fundetur exclusive, sive longe maiore ex parte sumptibus alicuius religiosae familiae, quae iustis de causis atque in perpetuum alibi migrare potuerit velle, hortamur ut pactio clara fiat inter Episcopum et Superiores Ordinis, quid hoc in casu sit agendum, ne iura ex una parte laedantur neve scandalum ex altera oriatur, et grave animarum damnum emergat.

VIII. Multo minus licet clerico sive ipsi Episcopo bona ecclesiae alienare, sicut constat ex innumeris pene iuris canonici sanctionibus. Quod si propter causas ab ipso iure approbatas, contigerit talem alienationem esse necessariam, sacerdos nunquam sine Episcopi auctoritate, nec Episcopus absque iis cautionibus quae a lege canonica requiruntur illam efficere potest.

IX. In omni missione pecuniae quae a fidelibus contribuuntur modis infra recensendis, habendae sunt pro bonis ecclesiae, non pro muneribus datis sacerdoti. Ex ea namque pecunia, non solum eius honestae sustentationi, sed et sumptibus religiosi cultus, manutentioni fabricae, debitis solvendis, si quae sint, aliisque huiusmodi providendum est. Idcirco si discedere a Missione alicui sacerdoti contigerit in anni cursu, non ius habet ad ratam partem introitus annui nisi prius detrahatur pars iuste assignanda illis impensis. Similiter ea quae

zelo agenda disponant unanimiter, recte sentiant, et quae senserunt, non sibimet discrepando perficiant (1). Concordiam hanc postulat paterna caritas Episcoporum in adiutores suos, et mutua cleri in Episcopos observantia; hanc concordiam flagitat finis communis qui situs est in salute animarum iunctis studiis ac viribus quaerenda; hanc eamdem exigit necessitas iis resistendi qui catholico nomini infensi sunt. Haec vires gignit, et infirmos quoque pares efficit ad grandia quaeque gerenda; haec signum est quod sinceros Christi discipulos ab iis disterminat qui se tales esse mentiuntur. Ad hanc igitur singulos et universos enixe cohortamur in Domino, rogantes cum Paulo ut impleant gaudium Nostrum, ut idem sapiant eamdem caritatem habentes, unanimes, idipsum sentientes (2).

Demum ut firmiter ea consistant quae constituimus, volumus atque decernimus, praesentes Litteras et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod praedicti religiosi sodales et alii quicumque, in praemissis interesse habentes cuiusvis status, gradus, ordinis et dignitatis existant, seu alias specifica mentione digni, iis non consenserint, nec ad ea vocati et auditi, causaeque propter quas praesentes emanaverint sufficienter adductae, verificatae et iustificatae non fuerint, aut ex alia qualibet etiam quantumvis iuridica et privilegiata causa, colore et capite etiam in corpore iuris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae, vel interesse habentium consensus, aliove quolibet, quantumvis magno et substantiali, individuamque expressionem requirente defectu impugnari infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos iuris reduci, seu adversus illas restitutionis in integrum aliudve quodcumque iuris remedium intentari vel impetrari; sed

---

providerat pro ecclesiae usu ex ipsis reditibus ecclesiae, v. g. cereos, vinum pio SSmo Sacrificio, sacram suppellectilem post se relinquere debet, absque compensatione, nisi constare faciat hanc provisionem aequam rationem excedere.

X. Diversas quidem methodos colligendi pecunias pro missionum sustentatione praevalere omnibus satis patet. Sequentes in primis non improbandas censemus, donec melius per caritatem fidelium provisum fuerit:

1. Sedium seu locorum assignatio certis personis seu familiis a quibus compensatio determinata datur ecclesiae.

2. Collectae ad Offertorium in ecclesia factae.

3. Pro consuetudine generaliter in Anglia vigente, solutio nummi determinati iuxta qualitatem loci occupandi, ab iis qui locum assignatum non habent, nolunt vero locum liberum, ut aiunt, occupare.

4. Conciones ab aliquo insigniori verbi Dei praecone, post quas vel generatim pro ecclesia vel pro aliqua eius parte seu attributione colliguntur assistentium eleemosynae, qui saepe ex aliis congregationibus occurrunt, stipemque conferunt.

5. Collectae quae vel de domo in domum fiunt, a viris ad hoc deputatis, vel per societates et confraternitates legitime institutas, vel exiguntur per decurias, seu centurias prout fieri solet in laudabili Societate Propagationis Fidei nuncupata, vel a ditioribus, statutis temporibus vel quotannis solvuntur.

XI. Quamvis equidem optandum esset plures ex hisce modis sustentandi ecclesiam posse e medio tolli, iam tamen experientia docuit adhuc impossibile esse talibus adiumentis omni ex parte supersedere. Ubi igitur usus iam inviguit unum vel plures ex ipsis adhibendi, continuari ita debet, ut nulla in eis innovatio absque Episcopi arbitrio introducatur.

Praesertim vero spatium liberum non minuatur neque coarctetur, eo inconsulto. Quidquid vero pecuniae per ista media ad missionem confluit, non ad ipsum sacerdotem, sed ad totas Missionis necessitates pertinere reputetur. Quidquid igitur suppellectilis, vel sacrae vel domesticae, ex his reditibus acquisierit sacerdos, vel quidquid in sarta tecta aedium sacrarum vel aedificiorum ad ecclesiam quomodocumque pertinentium conservanda impenderit, non sibi sed Missioni providit ex bonis ad eam pertinentibus.

XII. Cum igitur sacerdos aliquis ad suam primum Missionem accedit, accipiat a Vicario Foraneo, vel ab alio deputato ab Episcopo, inventarium omnium ad Missionem pertinentium.

Tenetur autem aedificia et suppellectilem integra servare, imo potius meliorare, ut successori tantum saltem tradat, quantum ipse accepit. Quod si vel ad reficienda quae vetustate obsoleta et squalida evaserunt, vel ad maiorem locorum decorem nova seu venustiora providerit, distinguendum est quonam ex fonte ista provenerint;

1. Nam si ex proprio peculio, sive ex familiarum sibi bene affectarum donis, sive tandem ex ea parte proventuum ecclesiae, quae sibi competit pro sua honesta sustentatione, sacerdos haec sibi comparaverit, habenda erunt ut propria, ratione semper habita obligationis conservandi in bono statu ea quae accepit.

2. Si vero generatim proventibus Ecclesiae, vel donis sive collectis congregationis, vel tandem aere ab Episcopo vel administratoribus temporalium rerum dioeceseos concessae, fuerint haec conquisita, omnino Missioni addicta dicenda sunt, neque ullo pacto licet sacerdoti ea sibi vindicare.

XIII. Communiter etiam censendum, nisi contrarium pateat, iuxta regulam in iure traditam, ea quae ecclesiasticis usibus apta, donantur viro missionario, esse Missioni donata. Ea vero quae personalem habent usum, ipsi data reputantur; sicuti etiam res sacrae, si expresse veluti grati animi vel affectus pignus, a congregatione sacerdoti cuivis donentur.

XIV. Honoraria Missarum ad sacerdotis peculium pertinent. Similiter ubi viget usus, antiquus quidem in Anglia temporibus solemnibus Paschae et Nativitatis Domini singulis sacerdotibus munuscula dandi, haec ad ipsos de iure pertinent. Caveat vero sacerdos, ne in suspicionem cadat aliquid recipiendi intuitu sacramenti Poenitentiae ab ipso administrati.

XV. De applicatione pecuniae quae ex iuribus stolae provenit, non una eademque praxis per totam obtinet Ecclesiam. Etenim quamvis Ecclesia sordidum quaestum detestetur, ob quem pro sacramentorum celebratione extorqueatur, vel exigatur pecunia a fidelibus ea petentibus, Concilium tamen Lateranense sub Innocentio III, anno 1215 habitum, praescripsit ut observarentur laudabiles consuetudines, quarum vigore oblationes ex occasione celebrationis sacramentorum a fidelibus altaris ministris fiunt. Proventus ex hoc derivantes, ordinario sacerdotibus adiudicantur, quamvis diversis modis pro diversitate locorum distribuantur. Anteferenda vero videtur caeteris ea distributio quae magis ad allevanda onera Missionis possit conferre.

(1) Apud Bedam *Histor. Angl.* II, 29.

(2) Philip. II, 2.

ipsas praesentes Litteras semper firmas, validas et efficaces existere et fore, quibuscumque iuris seu facti defectibus, qui adversus illas ad effectum impediendi vel retardandi earum executionem quovis modo vel quavis de causa opponi possent minime refragantibus, suos plenarios et integros effectus obtinere, easque propterea, omnibus et singulis impedimentis penitus reiectis, ab illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter servari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos iudicari ac definiri debere, ac irritum fore et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus *etc.*

1553

...ca bonorum ...sionum administrationem.

Instr. S. C. de Prop. Fide *27 Maii 1881* (ad Praef. Ap. Norvegiae). — I beni che si acquistano con l'elemosine raccolte per le missioni sono veri beni ecclesiastici, ancorchè non vengano riconosciuti come tali dalla legge civile; quindi 1. Un missionario non può di sua privata autorità acquistarli in nome proprio per poterne poi liberamente disporre, ma solo potrà farlo quando ne sia debitamente autorizzato e con le necessarie cautele. 2. Nè può, neanche in vantaggio della Missione, alienare o ipotecare senza una precedente autorizzazione i beni che avesse in tal modo acquistati. 8. Il Prefetto Apostolico può esigere dai missionarî che facciano riconoscere legalmente simili acquisti, quando lo creda espediente, dove la Missione cattolica è considerata come corpo civile avente diritto di possedere; o almeno che tali acquisti si facciano in nome di più comproprietarî fiduciarî, per non esporre a facili perdite i beni acquistati per la Missione.

1554

...a indumenta ...scopi Missae ...mni adsis...is.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *15 Iunii 1881* (ad Ep. Vincenn.) — Fu rimessa alla S. C. dei Riti la domanda della S. V. intorno alla consuetudine di assistere in mozzetta e rocchetto alla Messa solenne. La stessa S. C. ha risposto che quantunque il non assistere in cappa magna, e molto meno in pluviale e mitra alla messa cantata senza sacri ministri sia conforme alle norme liturgiche, pure non si deve credere che sia lecito prestare assistenza in trono indossando il rocchetto e la mozzetta. Con tali indumenti come risulta dal Cerimoniale de' Vescovi, e dai decreti della memorata S. C., tra i quali quello citato dalla S. V. in una *Vallispraten.,* è sempre vietata al Vescovo l'assistenza in trono; e quante volte ei voglia assistere ai divini officî od alla Messa solenne, deve regolarsi secondo la istruzione data dalla S. C. in *una Oxomen.* dei 24 Luglio 1638 cioè che *Episcopus non in sede ordinaria sed in primo stallo in choro super omnes alios assistat.*

1555

Ex Litt. Secretariae Brevium. *5 Iulii 1881.* — Ove non si tratti di Confraternite erette in insigni santuarî, non suole concedersi il titolo di Arciconfraternita colla facoltà di aggregare fuori della diocesi; o della provincia ecclesiastica se il Sodalizio si trova istituito nella diocesi del Metropolitano.

Circa concessionem tituli Archiconfraternitatis.

1556

S. C. S. Off. *9 Iulii 1881.* — Gli Emi Inquisitori Generali nella Cong. di fer. V loco IV 7. corr. si sono occupati di un esposto di Mons. Vicario Gen. della diocesi di Orleans con cui richiamava l'attenzione della S. Sede sulla quasi generale falsificazione ed adulterazione che suole farsi dell'olio di oliva; ed essendo noto che ciò accade pure del vino, e fin anche del pane azimo, in modo da compromettere la validità di quei sagramenti che richieggono tali generi per materia; hanno disposto che da cotesta S. Cong. (di Propag.) nelle risposte che si danno ai Vescovi sulle relazioni dello stato delle chiese, capta opportunitate, s'insinui loro che adoperino le maggiori possibili cautele nell'acquisto dei medesimi generi per l'uso dei Sagramenti

De cautelis adhibendis circa materiam sacramentorum.

1557

S. C. S. Off. *31 Aug. 1881.* — In Congregatione Generali S. R. et Universalis Inquisitionis habita coram Emis ac Rmis DD. S. R. E. Cardinalibus in rebus fidei Inquisitoribus Generalibus, praehabito voto DD. Consultorum iidem Emi ac Rmi DD. decreverunt: — Benedictionem nuptialem quam exhibet Missale Romanum in *Missa pro sponso et sponsa* semper impertiendam esse in matrimoniis catholicorum, infra tamen Missae celebrationem iuxta rubricas, et extra tempus feriatum, omnibus illis coniugibus, qui eam in contrahendo matrimonio quacumque ex causa non obtinuerint; etiamsi petant post quam diu iam in matrimonio vixerint, dummodo mulier, si vidua, benedictionem ipsam in aliis nuptiis non acceperit. Insuper hortandos esse eosdem coniuges catholicos, qui benedictionem sui matrimonii non obtinuerunt, ut eam primo quoque tempore petant. Significandum vero illis, maxime si neophyti sint, vel ante conversionem ab haeresi valide contraxerint, benedictionem ipsam ad ritum et solemnitatem, non vero ad substantiam et validitatem pertinere coniugii. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

De nuptiali benedictione.

1558

Circa Missiones regularibus concreditas, et missionariorum a Vic. Ap. dependentiam.

Instr. S. C. de Prop. F. *1 Sept. 1881.* (AD VIC. AP. TUNK. ORIENT.) — 1. Cum particularis aliqua Missio Ordini seu Instituto religioso a S. C. de Prop. Fide commendatur, onus assumit idem Ordo vel Institutum sufficientem numerum suorum religiosorum ad Missionem designatam mittendi tum ad curam animarum in christianitatibus iam existentibus exercendam, tum ad fidem inter infideles praedicandam. Quos vero Ordo vel religiosum Institutum missionibus destinare contigerit, eosdem proponit Vicario Ap. qui, si ad animarum curam exercendam idoneos iuvenerit, eos approbat, iisque iurisdictionem et necessarias facultates concedit. Quoad ipsorum a praedicto munere remotionem servanda est Constitutio fel. rec. Benedicti XIV quae incipit *Firmandis* (*V. n. 348*).

2. Omnes missionarii regulares in iis quae pertinent ad vitam religiosam et disciplinam internam proprii Instituti unice dependent a proprio superiore regulari.

3. Iidem missionarii regulares tamen, quoad curam animarum et sacramentorum administrationem, et in casibus a iure nominatim expressis, totaliter dependent a Vic. Apostolico.

4. Hinc missionarii regulares duplici ligantur obedientia, una erga caput Missionis, altera erga superiorem regularem. In casu conflictus prima praeferri debet, quippe quae est erga ipsam supremam S. Sedis auctoritatem.

5. Institutio cleri saecularis et catechistarum pertinet ad Vic. Ap. qui ius quoque habet quoad omnia visitandi scholas primarias seu elementares in missionibus et paroeciis regularibus aeque ac in saecularibus.

6. Quoad bona temporalia, sive mobilia sive immobilia, reditus, eleemosynas etc. quae intuitu missionum data sunt, religiosi sodales Vicario Ap. rationum reddere tenentur aeque ac missionarii cleri saecularis.

7. Mens est Sanctitatis Suae ut observentur etiam alia iuris capita, licet in hac instructione de iis mentio non fiat, quae continentur in Constit. *Romanos Pontifices* ab eadem Sanctitate Sua edita sub die 8 Maii 1881.

8. Ceterum nihil obstat quominus Vicarius Ap., attentis particularibus suae Missionis circumstantiis, pro sua prudentia, et salvis suis iuribus, consilio vel opera superioris regularis utatur, eidemque eas subdeleget facultates quas in Domino expedire consueverit.

1559

Circa conditionem, pro lucrandis indulgentiis, orandi iuxta mentem Summi Pontificis.

S. C. Indulg. *13 Sept. 1881.* — 1. Cum ad lucrandas Indulgentias sive plenarias, sive partiales, praescribitur ad mentem seu intentionem Summi Pontificis orare, sufficitne, ut nonnulli docent, orare mentaliter?

2. An sit reiicienda opinio docens recitationem devotissimam etiam unius *Pater* et *Ave* cum *Gloria* sufficere ad explendam conditionem orandi pro summi Pontificis intentione, vel potius admittenda opinio illorum qui requirunt recitationem quinque *Pater* et *Ave*, aut orationes aequivalentes.

R. Ad 1. Laudabile quidem est mentaliter orare, orationi tamen mentali aliqua semper adiungatur oratio vocalis.

Ad 2. Detur decretum in una Briocensi sub die 29 Maii 1841 ad dub. 3. (1).

1560

De patrinis baptismo *Pater et Credo* lingua vernacula recitantibus.

S. R. C. *30 Decembr. 1881.* — URGELLEN. — Utrum patrini in Baptismo recitare possint *Pater* et *Credo* lingua vernacula, dum parochus ea recitat latino sermone.

R. Posse.

1561

De quadam baptismi formula.

S. C. S. Officii *11 Ianuarii 1882.* — Se sia valido il battesimo amministrato dagli eretici colla seguente forma: *Ego te baptizo in nomine Patris, Ego te baptizo in nomine Filii, ego te baptizo in nomine Spiritus Sancti.*

R. Baptismum exposita forma collatum esse validum.

1562

Dispensationum matrimonialium executoribus fas aliquid exigere.

S. C. Concilii *28 Ianuarii 1882.* — GRANATEN. ET MINDONIEN. — An et quomodo tolerari possit consuetudo qua officialis Curiae episcopalis ob executionem dispensationum, quae ab Apostolica Sede conceduntur super matrimonii impedimentis, quaedam munera, praemia, vel stipendia nedum accipere sed et exigere solet.

R. Quoad executores negative in omnibus.

1563

De dependentia missionariorum a Vicariis Apostolicis.

S. C. de Prop. F. *6 Feb. 1882.* (C. G.) — Missionarii ad clerum saecularem spectantes, qui ab Apostolica Sede datis authenticis litteris ad missiones destinantur, Vicariorum Apostolicorum omnimodae iurisdictioni, visitationi et correctioni omnes et singuli obnoxii sunt. Regulares vero qui exemptionis privilegio gaudent omnino iisdem Vicariis Apostolicis subiacere debent in iis generatim quae pertinent ad curam animarum, ad sacramentorum administrationem, atque in ceteris casibus a iure nominatim expressis.

(1) En decretum: « Preces requisitae in Indulgentiarum concessionibus ad adimplendam Summi Pontificis intentionem, sunt ad uniuscuiusque fidelis libitum, nisi peculiariter adsignentur ».

1564

precibus lin- vernacula co- SSmo Sa- nento sole- ter exposito.

S. R. C. 27 *Febr.* 1882. — LEAVENWORTHIEN. — 1. Num liceat sacerdoti celebranti, ante vel post expletum Missae sacrificium, publice recitare preces vel hymnos in lingua vernacula, v. g. novemdiales B. Mariae Virginis vel alicuius Sancti, coram SSmo Sacramento publice exposito.

2. Num liceat sacerdoti coram SSmo Sacramento solemniter exposito ob devotionem Sanctissimi Cordis Iesu in ecclesia publice celebranti, recitare actus vel alias preces in honorem eiusdem SSmi Cordis in lingua vernacula ad auditum populi fidelis adstantis, ita ut ad istas preces vel actus ipse respondere valeat.

3. Num liceat generaliter, ut chorus musicorum (idest cantores) coram SSmo Sacramento solemniter exposito decantet hymnos in lingua vernacula.

R. Ad 1. Affirmative, quoad preces tantum.

Ad 2. Affirmative; seu provisum in praecedenti.

Ad 3. Posse; dummodo non agatur de hymnis *Te Deum* et aliis quibuscumque liturgicis precibus, quae nonnisi latina lingua decantari debent.

1565

scopi non re- entiales *Epi- opi titulares* andi.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *3 Martii 1882.* — Inerendo alle istruzioni ricevute questa S. C. di Propaganda per gli Affari Orientali nella generale adunanza tenuta il 27 del mese u. s. dovette occuparsi dell' uso della qualifica *in partibus infidelium* che si è data fin qui alle chiese ed ai Vescovi non residenziali. Tutto ben ponderato il S. Consesso giudicò prender le seguenti determinazioni:

1. Resta abolita del tutto la formola *in partibus infidelium.*

2. A questa è sostituita altra esprimente il nome antico della regione, ov' è situata la sede del Vescovo, cioè p. es. *N. N. Archiepiscopus Corinthius in Achaia.* Come però era libero l' uso della formola antica, così sarà in libertà di ciascuno usare della nuova, ovvero denominare il Vescovo solamente dalla sede, dicendo p. es. *N. N. Archiepiscopus Corinthius* senza altro.

3. Quando occorra o si voglia distinguere con una appellazione comune i Vescovi e le Chiese non residenziali dai Vescovi o Chiese residenziali, invece di chiamarli *in partibus infidelium,* si chiamino in comune, come il più delle volte si è praticato finora, *Episcopi* seu *Ecclesiae titulares.*

Il S. Padre, cui furono sottoposte siffatte risoluzioni nell' udienza dei 28 del mese stesso degnavasi munirle di sua sanzione, incaricando questa medesima S. C. di portarle ufficialmente a notizia de' varii pontificii dicasteri.

1566

Ex Litt. S. C. S. Officii *8 Martii 1882.* — Gli Emi e Rmi Cardinali Inquisitori Generali nella Congregazione tenutasi nella Feria IV 8 Marzo del corr. ann. esaminarono e discussero il caso gravissimo proposto a codesta S. C. da Monsig. Laurano Rettore del piccolo Seminario Greco-Rumeno di G.. V..., e dietro matura discussione emisero la seguente risoluzione, che nella Udienza della stessa feria e giorno fu approvata e confirmata da Sua Santità.

Circa admissionem heterodoxorum in catholicorum collegia.

« Quanto al piccolo Seminario decisero: « *Pro nunc.... tolerari posse,* che si ricevano « eterodossi, purchè in numero discreto, ed « osservate *mutatis mutandis* le regole date per « Leopoli nella fer. VI loco IV 1 Giugno 1866 « *(V. n. 1292)* facendo di più notare 1. le re« gole dell' Albizi (1) circa l' abiura, secondo « le quali si debba esigere dai giovani avanti « l' età di 14 anni la sola professione della fede « cattolica, prima di ammetterli ai ss. sacra« menti; da quelli poi che hanno passato l' età « di 14 anni, la formale abiura della setta alla « quale appartennero; — 2. che occorre appre« stare un antidoto alla istruzione scismatica e « protestante, dando agli alunni una speciale « istruzione contro quella ricevuta, e ciò senza « che di questa nuova pratica si faccia strepito « o rumore all' esterno ».

---

(1) La regola proposta dall' Albizi nell' opera *De inconstantia in Fide, Part. I, Cap. XIV n. 58 p. 77,* è la seguente:

« Prius cognoscitur an sufficienter sint instructi, sin « minus mittuntur ad aliquem virum doctum ut in« struantur. Demum instructi, si minores sint quatuor« decim annorum, sola professione fidei facta, recon« ciliantur Ecclesiae: ut fuit observatum de anno 1613 « sub die 20 Iunii cum puero haeretico anglo annor. « decem, et fuit scriptum Nuncio Coloniae die 20 Au« gusti 1614 quod ita observaret.

« Si vero sint maiores annor. quatuordecim, sed « minores vigintiquinque admittuntur ad reconciliatio« nem cum abiuratione de formali, sed cum clausula « *citra poenam relapsus* etc.

« Advertendum tamen est, clausulam apponi solum« modo in abiuratione facta a minoribus sponte com« parentibus, non autem in minoribus denunciatis et « praeventis etc.

« .... Nihilominus quoad abiurationem nulla est dif« ferentia inter maiorem et minorem vigintiquinque « annorum, sed utrisque aequaliter imponitur, cum non « agatur de poena corporali, sed de expurgatione de« licti quoad suspicionem haeresis, cuius purgatio omni« bus communis est ».

1567

Circa indumenta Episcopi adsistentis Missae solemni et Vesperis.

S. R. C. *11 Martii 1882* — MONTEREYEN. ET ANGELOR. — Inter alia dubia a R̃mo D. Episcopo Sacrae Cõngni Rituum pro opportuna resolutione proposita, quibus hac ipsa die responsum est, illud erat quo exquirebat: An, attentis loci circumstantiis, liceret Episcopo Missae solemni cantatae ac Vesperis interesse rochetto et mozzetta parato, sive assistere pluviali seu cappa ornato, inservientibus pueris superpelliceo indutis, qui vices suppleant sacrorum ministrorum Episcopo assistentium. Sacra Rituum Congr., referente eiusdem Secretario, inhaerens praescriptionibus Caeremonialis Episcoporum, ac plurium decretorum, declarare debet nullatenus licere Episcopo sedere in throno cum rochetto et mozzetta, vel cum pluviali et cappa, adhibendo simplices clericos superpelliceo indutos loco sacrorum ministrorum assistentium. Verumtamen ipsa S. C., attentis expositis circumstantiis, indulgendum censuit ut Episcopus assistere possit praefatis sacris functionibus in primo stallo in choro super omnes alios, ad tramitem decreti in una *Oxomen.* diei 24 Iulii 1638 (1).

1568

De Missa defunctorum in anniversario Dedicationis ecclesiae.

S. R. C. *11 Martii 1882* — DECRETUM GENERALE — Ex minus recta interpretatione decretorum Sacrae Rituum Congregationis quibus declaratum fuerat dici posse Missam de Requie, praesente cadavere, diebus ritus duplicis primae classis non festivis de praecepto excepto festo Titularis, factum est ut nonnullis in ecclesiis usus invaluerit eiusmodi Missas canendi in solemnitate Anniversarii propriae Dedicationis, quod utpote festum Domini ac prae Titulari maioris dignitatis honore pollens, vi decretorum nunquam ipsi postponendum est. Quocirca eadem Sacra Rituum Congregatio, ad omnem ambiguitatem tollendam, opportunum e re esse duxit declarare, quemadmodum per praesens decretum declarat ac praescribit:

« Nullibi licere in anniversario Dedicationis ecclesiae propriae Missam de Requie, ne praesenti quidem cadavere, decantare; quemadmodum in Patriarchali Basilica Lateranensi aliisque praestantioribus Urbis ecclesiis semper cautum fuit ».

Atque ita declaravit ac servari mandavit. Facta autem per Sacrae Rituum Congregationis Secretarium SS̃mo Domino Nostro Leoni XIII relatione, Sanctitas Sua decretum Sacrae Congregationis approbavit et confirmavit, die 16 eodem mense et anno.

1569

Circa abstinentiam quoad (qui a lege ieiu eximuntur.

S. Poenit. Ap. *16 Martii 1882.* — An ii qui ratione affectae valetudinis a lege ieiunii dispensandi sunt, possint iis diebus, quibus per indultum usus carnis concessus est, saepius per diem carnibus vesci.

R. Fideles qui ratione affectae valetudinis a lege ieiunii seu unicae comestionis eximuntur, licite posse iis quadragesimae diebus, quibus esus carnium per indultum permissus est, toties carnibus vesci quoties per diem edunt.

1570

De thurificati altarium sanc rum.

S. R. C. *4 Maii 1882.* — SANCTORIEN. — Iuxta Caeremoniale Episcoporum inter Vesperas solemnes potest thurificari praeter altare SS. Sacramenti etiam illud dicatum Sancto cuius festum agitur. Hinc quaeritur num liceat a suppedaneo altaris Sancti thurificare tantummodo ipsius Sancti imaginem, omissa crucis ac totius altaris thurificatione.

R. Servetur loci consuetudo.

1571

De Missa *populo* ab I scopis celeb da.

Const. Leonis PP. XIII. *10 Iunii 1882.* — In suprema rei christianae procuratione, beato Petro Apostolorum principi eiusque successoribus divinitus data, illud Romanos Pontifices summa vigilantia providere necesse est, ut omnes sacrorum ministri curam animarum gerentes sui muneris officia, ex quibus commune Ecclesiae bonum magnopere pendet, studiose et accurate exerceant. — In iis autem eminet sacrosanctum Missae sacrificium, pro salute populi cui quisque praeest, nominatim faciendum; cuius vim officii Patres Tridentini ex praecepto divino proficisci tradiderunt (2). Quapropter ne quis in ea re delinqueret, Benedictus XIV Decessor Noster, editis Apostolicis Litteris « *Cum semper oblatas* » die 19 Augusti an. 1744, edixit omnes et singulos, qui in aliqua parochiali ecclesia quocumque titulo animarum curam gererent, in singulis Dominicis aliisque diebus festis « non modo sa- « crificium Missae celebrare, sed etiam illius « fructum medium pro populo sibi commisso « applicare debere: nec illud pro aliis applicare

(1) En decretum: « Episcopus Oxomen. ob parti- « cularem devotionem cupiens etiam diebus ferialibus « interesse divinis, supplicavit pro licentia adsistendi « cum rocheto et mozzetta. — Et S. R. C. concessit « dummodo non in sede ordinaria, sed in primo stallo « in choro supra omnes alios assistat, et hoc etiam « casu sine ulla assistentia canonicorum, de qua lo- « quitur Caeremoniale Episcoporum lib. 1, cap. 8 ».

(2) Sess. XXIV cap. I *de Reform.*

« aut pro huiusmodi applicatione eleemosynam « percipere posse. » — Quibus quidem in litteris aperta Episcoporum mentio nulla est: nihilominus dubitari non potest, quin Pontifex sapientissimus quod de parochis tam graviter praecipiebat, idem de maioribus animarum pastoribus intelligi tacite saltem et oblique voluerit. Idque multo verisimilius apparet ex eo quod proximus eius successor Clemens XIII in hoc eodem genere exposuit et declaravit. Is enim in Litteris Encyclicis « *A quo die* » post. Id. Septemb. an. 1758 datis, cum multa de episcopalium munerum perfunctione dixisset, illud etiam adiecit, sacrum pro populo peragere *crebro* Episcopos oportere, de se deque Venerabilibus Fratribus suis in hanc sententiam locutus: « Cum non nostras tantummodo curare debeamus infirmitates, sed etiam putare « aliorum mala ad nos pertinere, et ea aeque « habere ac nostra, vehementius diutiusque in« tendenda nobis ad Dominum nostra est oratio « qua, tamquam Ecclesiae fidelium interpretes « omnium fidem, spem et caritatem ante oculos Domini statuentes, quod omnibus in universum quodque cuique fidelium opus est, a « Domino impetremus. Dei autem exorandi viam « nobis muniet, et quidvis adipiscendi etiam « aperiet augustissimum Eucharistiae sacrificium. Idcirco vel maximis nostri muneris occupationibus etiam implicati, sacrosanctum « Iesu Christi Corpus et Sanguinem non recusabimus quominus frequenter Deo offera« mus, nullumque maius putemus nobis datum « esse negotium, quam crebro placationis hostiam pro nostris populique peccatis Deo Pa« tri immolare ». Haec Decessor ille Noster non minus sapienter quam pie.— Verum quibus Episcopi diebus perlitare pro populo debeant, nihil ille constituit: ex quo factum est, ut inter doctores catholicos atque etiam inter ipsos Episcopos de officio conveniret, de diebus discreparet. Cumque hanc opinionum varietatem Romanae Congregationes Nostrae ad hanc diem minime sustulerint, non eadem ubique extitit disciplina, sed varia in locis variis consuetudo. Nunc vero Episcopi plures, omnem haesitationis caussam sibi penitus eximi cupientes, significarunt avere se et orare, ut de ipsis diebus Sedis Apostolicae auctoritate decernatur, lata lege, cui omnes in reliquum tempus obtemperent. — Igitur cum nihil Nobis tam curae sit, quam publica christianorum utilitas et rerum sacrarum aequabilis in omnibus locis disciplina, simulque velimus Venerabilibus Fratribus Nostris Episcopis, praesertim tam aequa postulantibus, satis facere, nihil differendum ducimus, quin de ea re pro potestate Nostra statuamus ac iudicemus.

Generatim vero et universe officium istud episcopale, de quo loquimur, non est difficile cognoscere quam sit sacris litteris consentaneum, et praeteritorum temporum memoria testatum. Quae enim loca caussas rationesque suppeditant, cur generatim quotquot sunt animarum pastores fundere preces sacrumque facere debeant pro populo quem regunt, ex iisdem locis efficitur, idem plane esse officium Episcoporum: sunt enim Episcopi in munere pastorali principes. Sic a primo Ecclesiae ortu rerum externarum administrationem deponere Apostoli properaverunt, quo sibi commodius *orationi et ministerio verbi* insistere liceret (1). Et Paulus ad Colossenses de se ipso *Non cessamus* inquit, *pro vobis orantes et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis eius in omni sapientia et intellectu spiritali* (2). Et ad Philippenses: *Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens* (3). Et ad hanc deprecationem, in qua Paulus cum gaudio et gratias agens Deo semper haerebat, non est dubium, quin sacrificium Eucharisticum adhiberet, quod est praestantissimum precationis genus, et cuius ille potissimum caussa pontifices christianos testabatur esse constitutos: *Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in iis quae sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis* (4). Quemadmodum vero ex his locis perspicuum est, omnino Episcopos debere rem divinam pro salute populi saepe facere, ita facile intelligitur quam deceat, immo quam oporteat in diebus festis singulis facere. – Etenim festi dies singulari quadam ratione religioni addicti et consecrati sunt: per eosque, assueti intermissione laboris, christianis praecipitur plus operae iis rebus tribuere, quae ad excolendum expiandumque animum pertinent; maxime vero augustissimo sacrificio interesse, quo creatori et gubernatori rerum omnium Deo debitum latriae cultum adhibeant. Quamobrem ipsa videtur dierum festorum sanctitas postulare, ut Episcopi, Ecclesiae sibi commissae custodes et principes, sanctissimum Missae sacrificium pro populo offerant Deo, « quo tam« quam Ecclesiae fidelium interpretes, omnium « fidem, spem et caritatem ante oculos Do« mini statuentes, quod omnibus in universum, « quodque cuique fidelium opus est a Domino « impetrent ». Huius disciplinae probe opportunitatem utilitatemque viderant Episcopi veteres, qui summa cum religione sacrificandi munus per dies festos semper usurpaverunt. Quod sane complura christianarum antiquitatum monumenta confirmant: et in iis commemorandum videtur S. Iustini M. testimonium ex apolo-

(1) Act. VI, 4 et seq.
(2) Ad Coloss. I, 9.
(3) Ad Philip. I, 3-4.
(4) Ad Heb. V, I.

gia I. ad Antoninum Pium (1), in qua posteaquam nitide declarasset, consecratum in Eucharistico Sacrificio panem et vinum « non ut « communem cibum et potum sumi » a christianis, sed ut « incarnati Iesu carnem et san- « guinem », quemadmodum « Apostoli in com- « mentariis suis, quae vocantur Evangelia, tra- « diderunt », mox graphice describit rationem totam unde ab initio Ecclesia catholica, per oblationem huius Eucharistici Sacrificii, solemnem cultum Deo optimo maximo exhibere consuevit Dominico quoque die, quem gentiles *diem solis* appellabant, ethnicum Imperatorem his verbis allocutus: « Ac solis, ut di- « citur, die omnium sive urbes sive agros in- « colentium in eumdem locum fit conventus, « et commentaria Apostolorum aut scripta Pro- « phetarum leguntur, quoad licet per tempus. « Deinde ubi lector desiit, is qui praeest admo- « nitionem verbis et adhortationem ad res tam « praeclaras imitandas suscipit. Postea omnes « simul consurgimus et preces emittimus: at- « que, ut iam diximus, ubi desiimus precari, « panis affertur et vinum et aqua: et qui prae- « est preces et gratiarum actiones totis viribus « emittit, et populus acclamat, *Amen*, et eo- « rum, in quibus gratiae actae sunt, distribu- « tio fit et communicatio unicuique praesentium, « et absentibus per diaconos mittitur ». Quod vero S. Iustinus per ea verba *qui praeest* non semel prolata designet hoc loco praesertim Episcopos, in ambiguo esse non sinunt tot illae quae supersunt sanctorum Ecclesiae Patrum orationes seu Homiliae, quas *inter Missarum solemnia* constat esse pro concione recitatas. Sic S. Gregorius M. (2) « quia inquit, Missa- « rum solemnia ter hodie celebraturi sumus, « loqui diu de evangelica lectione non pos- « sumus ». Immo in hac re tam constans disciplina tenuerat, ut si forte diebus festis a christianorum conventu abfuisset Episcopus; item si concionem habere aut divinam hostiam litare praetermisisset, novitatem et insolentiam rei haud secus mirarentur omnes (3), quam si diebus iuri dicundo statutis vacuum tribunal, vacua iudicum subsellia cernerentur. Sacris autem in dies festos operante Episcopo, *communis sacrificii* oblatio fieri dicebatur: (4) cuius appellationis ea profecto vis est, ut satis significet, praesente populo et pro populo Sacrificium fieri consuevisse. — Huc aliud etiam spectat, quod erat in more positum Pontificum Romanorum: ii quippe Dominicis diebus, peracto Sacrificio, quidpiam *consecratorum munerum* mittere ad singulos Urbis Titulos, seu curialia templa solebant, quibus in locis una cum inferioribus animarum pastoribus multitudo adesset, quae adesse Pontifici maximo sacrificanti non potuisset. Quae quidem consecratorum munerum pars communi sermone *fermentum* appellata ob hanc caussam censetur, quod sicut modicum fermentum totam, cui iniicitur, farinae massam conglutinat atque attollit; ita mystico illo quasi fermento populus urbanus universus in unum veluti corpus coalesceret, ut singuli se cum Pontifice maximo fide et caritate coniunctos, et sacrificii, quod ille faceret, participes esse sentirent (5). Quod si mutata hodie consuetudine, nequaquam singulis diebus festis coram multitudine Episcopi sacrum faciunt, facere tamen pro populo necesse est. Revera Patres Tridentini, qui hoc officium ex praecepto divino repetunt (6), cum deinceps (7) iubent Episcopos curare ut omnes presbyteri « saltem diebus Dominicis et festis « solemnibus, si autem curam habuerint ani- « marum, tam frequenter ut suo muneri sa- « tisfaciant Missas celebrent », eos profecto tacite monuerunt, ne officio iusto ac debito, quod ab inferioribus animarum pastoribus exigerent, ipsi deessent. Quapropter in Concilio Provinciali Mediolanensi I, cui maxime proposita erat decretorum Tridentinorum promulgatio, praesentibus et suffragia ferentibus iis ipsis Episcopis, qui paulo ante ad sedes suas Tridento reverterant (8), constitutum est: « Cum Pontifices, ut inquit Apostolus, ex ho- « minibus assumpti pro hominibus constituan- « tur in iis quae sunt ad Deum, ut offerant « dona et sacrificia pro peccatis, Episcopus « Dominicis et aliis festis diebus, nisi iure « impediatur, Missam celebret » (9). Quapropter mirum videri non debet, si theologiae moralis et iuris pontificii doctorum una fere sententia est, officium celebrandi Missam pro populo maiore ratione ad Episcopos, quam ad parochos pertinere. Omnium loco sit S. Alphonsi De Ligorio Ecclesiae Doctoris auctoritas: « Si autem parochi, et omnes quibus cura « animarum commissa est, tenentur in Domi- « nicis et festis de praecepto Missam celebrare « et applicare pro populo, tanto magis ad id « tenentur Episcopi tamquam principaliores ani- « marum pastores » (10). Cuius doctrinae ratio in eo maxime consistit, quod cum parochi auctoritate ecclesiastica instituti sint, eorum officium ex iure divino, quod *mediatum* et *hypotheticum* vocant, proficiscitur. Contra vero

(1) In edit. Maurin. pag. 83, n. 61.
(2) Hom. VIII in Evang.
(3) S. Io. Chrisostomus Hom. I *de incomprehensibili Dei natura.*
(4) Concil. I Prov. Mechlinien. Tit. *De Epis.*
(5) Cfr. B. Io. M. Thomasii Card. Opusc. VI in edit. rom. omnium Opp. Tom. VII, pag. 51 seqq. Cfr. etiam Augustini Orsi Card. Hist. Eccl. Lib. XXXI, n. 58.
(6) Sess. XXIII De Reform. c. 1.
(7) Ead. Sess. c. 4.
(8) Cfr. Orationem a S. Carolo Borromaeo habitam.
(9) Tit. *de frequenti divini sacrificii oblatione.*
(10) Theol. Moral. Lib. VI, num. 326.

ad Episcopos pastorale munus *immediate* pertinet, quippe quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei: pertinet etiam *principaliter,* quia inest in eis perfecta et plena cura pastoralis, cuius partem dumtaxat parochi exercent, Ecclesiae auctoritate sibi demandatam. Quod sane praeclare S. Thomas his verbis complectitur: « Episcopi principaliter habent « curam ovium suae dioecesis: presbyteri au- « tem curati habent aliquas subministrationes « sub Episcopis » id est « secundum quod eis « ab Episcopo committitur » (1).

His itaque omnibus diu multumque consideratis, auditisque Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum sententiis, decernimus et declaramus, omnes et singulos Episcopos, quacumque dignitate, etiam cardinalitia, auctos, item Abbates iurisdictionem quasi episcopalem in clerum et populum cum territorio separato habentes, in Dominicis aliisque festis diebus, qui ex praecepto adhuc servantur, et qui ex dierum de praecepto festorum numero sublati sunt, omni exiguitatis redituum excusatione aut alia quavis exceptione remota, ad Missam pro populo sibi commisso celebrandam et applicandam teneri. Et ne cui dubitationi aditus pateat, declaramus, eosdem Episcopos et Abbates huic officio satis esse facturos per celebrationem et applicationem unius Missae pro universo populo sibi commisso, etiamsi duas vel plures dioeceses et abbatias aeque principaliter unitas regant. — Novimus quidem Romanas Congregationes Nostras aliud decrevisse de parochis duas vel plures parochiales Ecclesias aeque principaliter unitas gerentibus: in quibus singulis singulae per dies festos Missae celebrentur et pro populo applicentur necesse est. Sed alia est parochorum, alia Episcoporum ratio. Etenim cum cuique parocho specialis in unaquaque paroecia ac definita populi cura commissa sit, festis diebus parochus non modo celebrare pro populo debet, sed etiam in parochiale templum populum admittere, ut sacrosancto Missae sacrificio intersit, et audiat verbum Dei et sacramenta pro opportunitate recipiat, et iis omnibus officiis excolatur, quae diebus praesertim Dominicis aliisque festis praestanda sunt. At non haec valere possunt pro Episcopis, qui dissimili in conditione et caussa versantur, cum nulla lege hodie iubeantur omnibus diebus festis sanctum Sacrificium in cathedrali templo peragere.

Quamquam vero minime necessarium, opportunum tamen ducimus declarare, ea quae supra constituta sunt, ad Episcopos non spectare, qui *titulares* dicuntur, quique ad dignitatem episcopalem promoti, ideo a Romano Pontifice titulo decorantur Ecclesiarum cathedralium, quae olim florentes, nunc clero populoque catholico destituuntur, ne scilicet antiqua earum dignitas et memoria penitus deleatur. Cum enim ipsi sedium suarum possessionem non capiant, qua dumtaxat suscepta, munus, de quo diximus, Episcopi implere tenentur (2), cumque nullus neque clerus neque populus eorum regimini tradatur, satis constat eos, uti carent usu atque exercitio potestatis ex episcopali consecratione acceptae, ita etiam haud esse officiis atque oneribus curae episcopalis obnoxios. Sed tamen, si aequitatis caritatisque episcopalis ratio habeatur, non potest non consentaneum videri, eos etiam interdum sacrificium offerre, ut respiciat Deus miseram Ecclesiarum illarum conditionem, quarum titulo et nomine ipsi honestantur. Huic rei optime congruunt quae a Pio VI Decessore Nostro in consecratione Episcopi Cyrenensis die 4 Octobris an. 1778 in Basilica Ostiensi dicta sunt: cum scilicet enumerans caussas ob quas Apostolica Sedes Ecclesias etiam ab infidelibus occupatas conferre solet, « oportere, inquit, aliquem exi- « stere cui singulariter incumbat, si non regere « captivam illam miseri gregis portionem, pre- « ces saltem ac lacrymas pro eadem ad mise- « ricordiarum Patrem assidue effundere».

Volumus autem praesentes Literas etc.

1572

Circa facultatem dispensandi super disparitate cultus in casu matrimonii cum iudaeis.

S. C. S. Officii *12 Iulii 1882.* — In facultate extraordinaria *D* sic legitur: *Dispensandi cum suis subditis..., excepto..... casu matrimonii cum viro vel muliere iudaeis, super impedimento disparitatis cultus.*

Nunc: 1. Si quis ex familia iudaica ortus qui non circumcisus neque unquam iudaismum professus est, cupiat cum catholica matrimonium inire, subiicitur ne hic illi clausulae *excepto insuper casu matrimonii cum viro vel muliere iudaeis?* Aliis verbis: an dispensatio super impedimento disparitatis cultus contrahentibus potest concedi iuxta hunc n. 3. Extr. *D.* In casu *negativo* suppliciter rogo dispensationem super impedimento disparitatis cultus inter catholicam et virum ex parentibus iudaeis natum. — 2. Si quis e patre iudaeo et a matre infideli vel haeretica natus, qui incircumcisus et nunquam iudaismum professus est desideret in matrimonium ducere catholicam, possuntne contrahentes in hoc casu dispensari super impedimento disparitatis cultus sine respectu interpositionis *excepto insuper casu matrimonii cum viro vel muliere iudaeis?* Si in hoc casu dispensatio super iudaismo opus sit, petam suppliciter hanc dispensationem.

(1) 2^{a}. 2^{ae}. qu. 184, art. 6 ad 2 et 3. Vide etiam opusc. XIX cap. 4.
(2) S. C. Rit. in *Marsor.* 12 Nov. 1831.

R. Vi numeri III Facultatum concedi posse dispensationem super impedimento disparitatis cultus in casibus superius expositis, facto verbo cum SSm̃o. — SSm̃us benigne annuit pro praefata declaratione et extensione facultatum, durante indulto iam obtento.

1573

Cuiusnam ecclesiae festum Titularis celebrandum a missionario pluribus addicto ecclesiis.

S. R. C. *25 Aug. 1882.* — Bombay — In Vicariatu Apostolico Bombayen. Septentrionali nonnulli missionarii curam parochialem exercent in pluribus simul oppidis valde dissitis, in quorum uno tantum regulariter resident. In aliquibus ex illis locis ecclesiae benedictae habentur, ad quas christianae communitates tamquam tot parochiae pertinent. Dubium exinde: — Utrum missionarius pluribus ibi ecclesiis adscriptus, dum in una tantum proprie residet, teneatur ad celebrandum Officium Titularium omnium illarum ecclesiarum, idque sub ritu duplicis primae classis cum octava.

R. Negative, attentis peculiaribus circumstantiis, sed tantum ecclesiae apud quam residere solet, vel dignioris.

1574

Circa Litaniarum approbationem.

S. R. C. *29 Aug. 1882.* — Argentinen. — Exponens Rm̃us D. Episc. Argentinen. in plerisque Germaniae dioecesibus decisiones Sanctae Ap. Sedis circa approbationem Litaniarum ab Ordinariis, speciatim Monitum Sacrae huius Congr. sub die 16 Iunii 1880 latum (1), variis diversisque interpretationibus explicari, ab eadem Sacra Congregatione nonnullis propositis quaestionibus seu dubiis authenticam hac super re declarationem expetivit.

Sacra porro Rituum Congregatio, propositis quaestionibus accurate expensis, sequenti unico responso satisfaciendum duxit, videlicet:

Monitum, de quo agitur, respicere Litanias in liturgicis et publicis functionibus recitandas; posse vero, immo teneri Ordinarios alias seu novas Litanias examinare, et quatenus expedire iudicaverint, approbare; at nonnisi pro privata atque non liturgica recitatione.

1575

Circa orie les quaestuan

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *24 Septemb. 1882.* — Sovente avviene, che ecclesiastici di rito orientale, e talvolta anche laici si diano a questuare nell'Europa, cogli asserti titoli di fabbricare chiese, aprire e mantenere scuole, o altri simili, che possono interessare la fede e unità cattolica. Si presentano muniti di lettere commendatizie de' loro Prelati ed anche dei Patriarchi, lettere che talora sono state riconosciute non autentiche, e talora falsi anche i sigilli di cui erano munite. Talora i questuanti affermano anche titoli che non hanno, e non rifuggono dall'usare insegne che loro non convengono. Non lieve è il danno che deriva da tali arbitrarie, e talora anche fraudolente questue, sia per la estorsione di denaro, che si fa ai fedeli, sia per la conseguente eventuale diminuzione delle loro elemosine specialmente a favore della Propagazione della Fede, e delle Chiese orientali, che han pur tanti bisogni, sia perchè generalmente parlando, una buona parte delle raccolte elemosine cede a vantaggio dei questuanti, dai quali non si ha rendiconto veruno, o non si ha mai certo ed ineccezionabile. È poi facile l'intendere, come o per un motivo o per l'altro, tali questue non riescano mai o quasi mai allo scopo per cui si dicono fatte; anzi è talora avvenuto, che del frutto di tali questue siasi abusato per combattere la stessa unità cattolica. Da ciò apparisce perchè la S. Sede è stata sempre sollecita d'impedirle, seppure in casi speciali non fossero espressamente autorizzate da questa S. C. la quale in tali casi ne tutela, per quanto è possibile, la fedele erogazione. Senza ricordare le disposizioni con cui la sa. me. d'Innocenzo XI nel Gennaio 1677 vietava le questue dei greci, la sa. me. di Clemente XII col suo Breve *Dudum emanavit* dei 26 Marzo 1736, di cui si annette copia (2), tornava a proibire tali questue; proibizione che è pienamente in vigore per gli orientali in genere, quantunque oggi non possano forse eseguirsi tutte e singole le prescrizioni contenute nel citato Breve. In seguito questa S. C. non ha cessato d'insistere su tale

---

(1) In Monito, de quo agitur, S. C. *sui muneris esse duxit Rm̃os locorum Ordinarios admonere ne sinant alias Litanias recitari* nisi a S. Sede approbatas, *ac simul caveant suam approbationem pro impressione subnectere iis libris in quibus litaniae inveniuntur Apostolica sanctione carentes.*

(2) Litterae Ap. Clementis PP. XII *26 Martii 1736* ita se habent: 1. Dudum emanavit a fel. rec. Innocentio PP. XI Praedecessore nostro, in Congregatione tunc existentium S. R. E. Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praepositorum coram ipso Innocentio Praedecessore habita, decretum typis subinde impressum ac evulgatum tenoris qui sequitur, videlicet: « — Die 29 Ianuarii 1677. In Congregatione generali « de Prop. Fide habita in Palatio Ap. coram SS. D. N. « Innocentio PP. XI ac Em̃is et Rm̃is Cardd. eiusdem « S. C. — Decretum ne permittatur graecis cuiuscumque status et conditionis etc. pecunias quae« stuare, vel quovis alio modo eleemosynas petere. — « Cum sancta loca hierosolymitana, in quibus Verbum « caro factum est, et nostrae reparationis mysteria, « Deo miserante, completa sunt, hactenus administra« tioni, et custodiae Fratrum S. Francisci de Obser« vantia a S. Sede Ap. commissa nuperrimis hisce « diebus a graecis schismaticis, subornatis aulae tur« cicae ministris, de manu dictorum Fratrum S. Fran-

argomento anche con circolari spedite ai Rm̃i Nunzî Apostolici, fra le quali giova ricordare l'ultima del 1875. Che anzi non una volta la stessa S. C. si è veduta astretta a diffidare col mezzo di pubblici giornali taluni questuanti, dietro le rimostranze de' Prelati, e talora anche dei governi. Non cessando però ancora il deplorato abuso, come consta dalle notizie e reclami, che frequentemente giungono alla S. C. si è sentita la necessità di ricordare le antiche e tuttora vigenti disposizioni affichè non siano ammessi nè tollerati cotali questuanti, se pure non ne avessero formale ed esplicito permesso di questa S. C., rilasciato in forma autentica, e di data recente.

1576

Nequeunt canonici uti rocheto, mozzetta et stola in sacris functionibus.

S. R. C. 25 *Sept.* 1882. — ADIACEN. — An tolerari possit canonicos quoscumque sive in cathedrali, sive in aliis ecclesiis, iuxta veterem dioeceseos consuetudinem, uti rochetto, mozzetta et stola supra mozzettam in administratione sacramentorum, in benedictione do-

---

« cisci summo latinorum dedecore usurpata sint, iis « praecipue subsidiis, quae ex fidelium christianorum « eleemosynis iidem graeci perceperunt: ut huic sce« leri modus imponatur, neve ex fidelium pietate schi« smaticis et perpetuis Ecclesiae Rom. hostibus aditus « ad novas cumulandas iniurias aperiatur, SS. D. N. « Innocentius PP. XI. suorum Praedecessorum Ponti« ficum vestigiis inhaerendo, etiam de consilio et voto « Em̃orum et Rm̃orum DD. S. R. E. Cardd. Congre« gationi de Fid. Prop. praepositorum, omnibus et « quibuscumque S. R. E. Cardinalibus a latere Lega« tis, Nuntiis Apostolicis, Patriarchis, Archiepiscopis, « Metropolitanis, Episcopis, Abbatibus, ceterisque omni« bus Ordinariis de utroque clero saeculari, et Regu« lari ecclesiasticam iurisdictionem tam ordinariam, « quam delegatam in iurisdictionibus, sive suis dioe« cesibus respective exercentibus, in virtute sanctae « obedientiae iniungit, atque inhibet, ut de cetero qui« buscumque graecis tam saecularibus, quam ecclesia« sticis, etiam Regularibus quacumque dignitate, quam« vis abbatiali, seu archimandritali, episcopali, metro« politica, archiepiscopali, sive patriarchali fulgentibus « tacite, vel expresse, sub quocumque praetextu, per« mittant pecunias quaestuare, vel quovis alio modo « eleemosynam a fidelibus petere, etiamsi de eorum « unione cum Ecclesia latina per abiurationem schi« smatis et fidei catholicae professionem in manibus « Episcoporum, vel Inquisitorum contra haereticam pra« vitatem literis testimonialibus docuerint, vel per alios « Episcopos et locorum Ordinarios similis quaestuatio« nis facultates in scriptis acceperint, vel ad fidem de « novo conversi, aliorum schismaticorum iram et in« sidias effugere conati sint, vel ad effectum reparandi « ecclesias ab infidelibus dirutas; et non obstantibus « aliis quibuscumque praetextibus et causis: immo po« tius omnes et singulas literas patentales a quocum« que Praesule, etiam speciali nota digno, et a Tribu« nalibus Curiae Romanae, et eiusdem S. C. de Fide « Prop. (dummodo contentis in praesenti decreto spe« cialiter et expresse non fuerit derogatum cum poste« riori data) statim ac in eorum Ordinariorum manus « pervenerint, ad Sacram Fide de Prop. Cong. trans« mittant. Et ne contra praemissorum omnium obser« vantiam allegari possit futuris temporibus ignoran« tia, eadem Sanctitas Sua de consilio eorumdem « S. R. E. Cardinalium voluit, ut huic decreto, aut « etiam literis ad eius formam expeditis, seu expe« diendis, sive scriptis sive impressis, ab eiusdem ta« men Sacrae Cong. Praefecto signatis, sigilloque so« lito munitis fides eadem adhibeatur, quae ipsis ori« ginalibus praestaretur; non obstantibus quibuscum« que. Datum Romae die 4 Februarii 1677: P. Card. « de Alteriis Praefectus. Loco ✠ Sigilli. U. Cerrus Se« cretarius ».

2. Ac postmodum re. me. Alexander PP. VIII Praedecessor etiam noster supplicationibus pro parte tunc pariter existentis Bernardi Iosephi a Iesu Maria Fratris expresse professi Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia *Reformatorum* nuncupatorum, ac Commissarii, et Procuratoris Generalis in Romana Curia Terrae Sanctae sibi super hoc humiliter porrectis inclinatus, per suas in simili forma Brevis die 21 Octobris 1690 expeditas literas idem decretum toto illius tenore inserto, approbavit, et confirmavit, ac alias, prout in Alexandri Praedecessoris literis praefatis uberius continetur.

3. Cum autem ad Apostolatus Nostri notitiam pervenerit non deesse hisce etiam temporibus graecos schismaticos, qui subdolis artibus, ac ementitis praetextibus christifidelium pietatem circumvenientes, in diversis catholicis regionibus pecunias quaestuare, seu eleemosynas colligere praesumunt, iisque ad eorum schisma confovendum, erroresque pertinacius retinendos, nec non ad ipsius verae Fidei, et catholicorum perniciem contra eorumdem fidelium mentem ac intentionem, nequiter abutuntur: hinc est, quod Nos firmiori Decreti, et Literarum praefatarum executioni et observationi quantum cum Domino possumus, prospicere, simulque damnatas quaestuationes, seu eleemosynarum collectas huiusmodi impedire ac proscribere volentes, motu proprio ac ex certa scientia et matura deliberatione nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, praeinsertum decretum ab Innocentio emanatum, praefatasque literas super eiusdem decreti approbatione, et confirmatione ab Alexandro Praedecessoribus editas, sicut praemittitur, cum omnibus, et singulis in eis respective contentis harum serię approbamus quoque, et confirmamus, ac innovamus, illisque inviolabilts Apostolicae firmitatis robur, vim, et efficaciam adiungimus.

4. Praeterea eisdem S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere Legatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, dictaeque Sedis Nunciis, Abbatibus, ac locorum Ordinariis quibuscumque in virtute sanctae obedientiae, ac sub poenis Nostro ac Romanorum Pontificum Successorum nostrorum arbitrio reservatis, motu, scientia, ac potestatis plenitudine paribus, tenore praesentium praecipimus et mandamus, ut non solum omnes et singulas literas, patentes, facultates, licentias, scripturas, et documenta, quaestuationem seu collectam eleemosynarum huiusmodi quoquomodo concernentia, quae graecos praefatos habere, ac circumferre compererint, sibi tradi, ac consignari faciant, et ad memoratam Cong. Cardinalium negociis Prop. Fidei praepositorum transmittant, ut praefertur; verum omnem quoque pecuniam, seu eleemosynas quas eosdem graecos ex enarrata quaestuatione, sive collecta eleemosynarum accepisse deprehenderint, sive penes ipsos graecos, sive penes alias cuiuscumque gradus, status, et conditionis personas, etiam in forma depositi extiterint, statim sequestro supponant, ac quanto citius fieri poterit, mitti pariter curent ad supradictam Cong. Cardinalium, a qua postmodum pecunia seu eleemosynae praefatae, in commodum et utilitatem propagationis eiusdem Fidei catholicae, iuxta ipsius Congregationis morem et institutum, et non in alios usus, integre convertantur, et erogentur. — Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas *etc.* » —

morum quae fit in Sabbato Sancto, nec non in aliis benedictionibus, processionibus et associationibus funerum (gallice *convois funèbres*).

R. Negative, iuxta decreta, praesertim in die 12 Martii 1836 (1).

1577

Circa Musaeum S. Congregationis de Prop. Fide.

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *20 Octob. 1882*. — Quamvis hoc Sacrum Consilium vel a suis exordiis ad assequendum propositum sibi finem, christiani scilicet nominis per universum orbem propagandi, assidua sollicitudine adlaboraverit, haud tamen omisit satagere ut evangelii praecones per diversas gentium terras dispersi, ubi opportunitas sese obtulisset, inspectis aut conquisitis monumentis aliisque rebus nedum ad religionis ipsius incrementum, sed etiam ad scientiarum artiumque progressum promovendum idoneis, civilis etiam societatis bono plane utilem navarent operam. Atque huius quidem studiosae voluntatis argumenta extant profecto plurima. Non semel enim colligendis vetustis codicibus doctissimos homines praesertim ad orientis regiones mittere non dubitavit quibus ad historicam populorum notitiam acquirendam, ad refutandos errores, ac libros liturgicos recensendos uteretur. Quod occasione legationis Gabrielis Evae Monachi Maronitae Libanensis in Aegyptum ad Patriarcham Coptorum superiori saeculo, auspice sa. me. Clemente XI, maxime factum est; quo auctore deinceps iterum ad Sectense monasterium aliaque orientis loca missus est Ioseph Assemanus vir eruditissimus, qui peragratis iisdem regionibus Bibliothecam Vaticanam pretiosis codicum thesauris ditavit, ac doctissima *Bibliothecae Orientalis* volumina eiusdem Sacrae Congregationis typis edidit; perillustre sane monumentum orientalium literarum studiis maxime accommodatum. Ac ipsa quidem Sacrae Congregationis typographia vel ab anno 1626 ad opera latina, graeca, arabica, chaldaica armena et illyrica tum e tenebris vindicata tum conscripta recentius cudenda constituta est; quae deinceps aliis plurimarum linguarum typis ditata per duo ac dimidia saecula ita delectu ac numero editionum floruit ut eam non semel ipsi heterodoxi elapso saeculo omnes alias Europae caracterum peregrinorum apparatu facile superare ultro affirmaverint.

Ad haec addenda, quae Sacra Congregatio assidue a missionariis expostulare nullo non tempore consuevit, cum circa geographicas et corographicas chartas ad obscuras barbarorum regiones cognoscendas perutiles, tum circa omnigena documenta ad eorum mores, consuetudines, praesertim religionem addiscendam, maxime vero Indorum ac Sinensium literas et leges interpretandas conferre poterant.

Praecipuum tamen eius studii monumentum in ipsa Collegi Urbani sede hoc exordiente saeculo constituit, Musaeum inquam a Cardinali Stephano Borgia olim eiusdem Sacrae Congregationis Secretario, homine omni scientiarum genere eruditissimo collectum Sacraeque Congregationi haereditate relictum; quod ipsa curis suis insequenti tempore auxit ac plurimis vetustis codicibus et numismatibus, nec non variis barbarorum cimeliis locupletavit.

Dolendum plane recentiori aetate in tanta religionis ac societatis perturbatione Sacrum Consilium gravissimis negotiis distentum ac difficultatibus praepeditum hactenus haud potuisse, ut profecto mens illi erat, studia maiorum assidue aemulari, ac memoratum Musaeum novis incrementis amplificare. Nihilominus cum in praesentiarum ex divina largitate catholicae missiones longe lateque per universum terrarum orbem feliciter florescere videat, suisque coeptis vel ipsa itinerum terra marique facilitas, et commerciorum inter diversas gentes frequentia apprime faveat, nulla ratione deesse huic officio voluit, ut, quantum in se est, fidei simul ac scientiae progressibus adlaboret. Enimvero dum civilia diversarum Europae regionum gubernia summam in iis rebus conquirendis diligentiam adhibere solent, maxime convenit Sacrum hoc Consilium, quod ad gentes fide atque humanitate informandas ordinatur, ac tanta subsidiorum copia in variis terrarum plagis ope missionariorum instruitur, huic operi manum strenue admovere.

Itaque Sacra eadem Congregatio uti ad Amplitudinem Tuam, ita ad omnes Vicarios Apostolicos, Missionum Praefectos caeterosque locorum suae iurisdictionis praepositos a me scribi iussit, ut si qua ad cuiusque regionis geographiam adhuc accuratius describendam, populorum historiam, artes, mores, consuetudines, religionem potissimum illustrandam plane singularia deprehenderint, quaeque gentium vel infantiam vel progressum in societate innuere noverint, ea conquirere studeant: addant vero quae ad historiam naturalem regionis cognoscendam, botanicam nimirum, mineralogiam et zoologiam prodesse videantur, et ad Sacram Congregationem pro opportunitate mittant. Haec vero uti accuratius asserventur, Sacra eadem Congregatio memoratum Musaeum Borgianum in amplissima conclavia penes ipsum Collegium Urbanum nuperrime transferri decrevit.

(1) Proposita fuerant dubia: « 1. Num teneatur (ca- « nonicus) ferre super habitu chorali stolam quando « assistentiam praestat Episcopo, dum in oratorio pri- « vato Missam celebrat; et quatenus negative: — 2. Num « sibi liceat, absque violatione rubricarum, stolam ferre « in casibus supradictis ». Respondit S. C.: « Ad 1. Ne- « gative. — Ad 2. Obstant decreta ».

Exploratum vero mihi est Amplitudinem Tuam, pro eo quo pollet in sacrum hoc Consilium obsequio et affectu, omnia acturam ut ad coeptum hoc perficiendum ultro concurrat. Quam tamen rogo ut, ubi de magni pretii cimeliis acquirendis sermo sit, in antecessum ad me (S. Congñis Praefectum) scribat: apud nos vero, quid in casibus singulis agendum sit decernetur.

1578

[...] applicatio- [...] Missae pro [...]o apud o- [...]les.

Ex Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *8 Nov. 1882* (AD DELEGATOS APP. PRO ORIENT.) — La Santità di N. S. Leone XIII emanava la Costit. *In suprema* del 10 Giugno, corrente anno, riguardante l'obbligo di tutti i Vescovi di applicare la Messa *pro populo* nei giorni festivi. Gli Eñii PP. pertanto nella Generale Adunanza dei 24 Luglio p. p. tolsero ad esame il tema *Sull' obbligo dell' applicazione della Messa* pro populo *fra gli orientali* così rispetto ai Vescovi, come riguardo ai parrochi, e secondo la mente esternata dal Sacro Consesso si partecipa alla S. V. quanto segue: Ella non ignora che secondo la decretale d'Innocenzo III nel Concilio Lateranense IV *Licet graecos,* e secondo la spiegazione datane in una Congregazione di teologi tenuta nel 1631 innanzi al Card. Pamphili, la miglior parte dei dottori, non escluso lo stesso Lambertini (Benedetto XIV) è di sentimento che nelle Costituzioni Apostoliche non s' intendano compresi gli orientali se non nei tre seguenti casi: 1. Nei punti di fede e dottrina cattolica; 2. Dove la materia stessa dimostra la comprensione, in quanto non è una legge soltanto ecclesiastica, ma una dichiarazione della legge divina e naturale; 3. Quando, benchè si tratti di ordinazioni disciplinari, gli orientali vi sono espressamente nominati. Questa dottrina di teologi e canonisti non è stata finora sanzionata dalla S. Sede; è certo però che gli orientali ab immemorabili ritengono qual sentenza teoretica e pratica di non essere compresi nelle Costituzioni disciplinari se non nel modo predetto, e che questa loro persuasione non fu mai condannata dalla S. Sede. Posta questa teoria, è ben chiaro primieramente che tutti i Vescovi anche orientali sono certamente compresi nella citata Costituzione del S. Padre *In suprema,* in quanto che essa dichiara il gius divino dell'obbligo della Messa *pro populo,* giacchè *vi pastoralis officii* sono assolutamente tenuti *de iure divino* i Vescovi di qualunque rito ad applicarla. Laonde non è questo un punto di disciplina mutabile e che possa essere, secondo i diversi riti, cambiato o abolito per qualunque contraria consuetudine, se si tratti dell' obbligo dei Vescovi *in se* di offerire il S. Sacrificio *pro populo,* e non già se si tratti del numero delle Messe, che debbono offerirsi in ogni giorno festivo. Questo numero viene determinato da una legge ecclesiastica in applicazione della legge divina, e quindi in ciò non è esclusa, secondo le diverse circostanze, ogni diversità e dispensa. — Venendo ora ai parrochi, *ex iure divino hypothetico* sono i parrochi obbligati all'applicazione della Messa *pro populo.* Deve però notarsi che il diritto divino ipotetico è anche dispensabile, per gravissime ragioni, dalla suprema autorità pontificia, potendo questa limitare i doveri parrocchiali nelle cose non necessarie *per se* alla salute delle anime. Con ogni diligenza pertanto la S. V. tornerà a verificare se esistano fra gli orientali della sua Delegazione vere parrocchie, ritenendo che a tale determinazione non si richieggono tutte le formalità prescritte dalle leggi della Chiesa latina, ma basta che per autorità del Vescovo siano stabilmente circoscritte certe comunità di fedeli, le quali abbiano il diritto di avere un sacerdote come *proprio pastore,* il quale *vi officii ipsi ab Episcopo commissi in hac tali communitate* debba esercitare *munus pastorale* colla giurisdizione *in foro interno vi ipsius officii,* coll' amministrazione dei sagramenti, colla predicazione della parola di Dio.

L' amovibilità *ad nutum* non è *per se* un segno della mancanza di dritto parrocchiale. Anche l' amministratore, messo dal Vescovo per un tempo determinato o indeterminato, ha tutti i doveri del parroco (purchè si tratti di vera parrocchia). Nè la mancanza di rendite dispensa dell' obbligo in parola, essendo questo compreso nell' *officio pastorale,* anche prescindendo dai frutti del Beneficio. Per contrario quando non si tratta di parrochi, ma di semplici missionarî, nè di vere parrocchie, ma di semplici missioni, non evvi alcun obbligo di applicare la Messa *pro populo.*

1579

Instr. S. C. Officii *15 Novembr. 1882* (AD ARCHIEP. SCOPIEN.). — A S. Congregatione de Propaganda Fide litterae Ampl. Tuae sub die 21 Ianuarii labentis anni datae ad Supremam hanc Congregationem discutiendae remissae fuerunt. Enunciatis itaque litteris exponebas, Praesul amplissime, istis in regionibus, tot inter catholicorum fidelium millia, versari adhuc permultos quos pudet publice haberi, et sese veluti catholicae religionis asseclas manifestari. Nihilo tamen secius istiusmodi christiani ecclesiastica ieiunia, pietatis officia, preces, diesque festos observare curant, licet maometicae superstitionis fana ad christianae religionis nomen occultandum ingredi aliquoties non erubescant. Mulieres vero pietatis ac christianae religionis opera manifeste profitentur, atque ad sacramenta ut admittantur precibus gemendo instantissime petunt. Quare istorum

Quoad matrimonia christianorum occultorum.

occultorum fidelium matrimoniis sacerdotes adsistere nequeunt, eorumque natis Baptismi sacramentum tantum administratur. Cum autem plurimi ex occultis christianis frequenter a Te enixe exquisiverint qua via, quove modo valeant absque periculo et libere christianam religionem publice asserere, eiusdemque tot frui beneficiis, praesertim vero cum eorum mulieribus lubenti animo quascumque religionis observantias atque pietatis officia praestare sinant: edoceri exoptas a Sacra hac Congregatione num: 1. Matrimonia talium occultorum christianorum censenda sint veluti mixta connubia inter unam partem catholicam, heterodoxamque alteram; ac proinde num tales uxores, quae publice christianam religionem profitentur, admitti possint ad sacramenta Confirmationis, Poenitentiae et Eucharistiae. — 2. Num viri qui christiani occulti vocantur, qui abstinent a quavis superstitionis mahumeticae simulatione, imo catholicis vacant pietatis operibus, et quorum uxores manifesta catholicae religionis professione gloriantur, possint ne coniungi in matrimonio iuxta ritum S. R. E. indeque admitti ad sacramentorum participationem. — Emi PP. Cardd. Inquisitores Gen. omnibus ab Amplitud. Tua, ut supra, expositis mature perpensis, in Congregatione Gen. Fer. IV, die 15 Novembris 1882 Tibi respondendum censuerunt hisce literis.

In primis matrimonia occultorum christianorum, iuxta exposita, non fore censenda uti mixta, sed potius nulla, utpote clandestinitatis vitio irretita. Eiusmodi autem praetensi coniuges admittendos esse ad contrahendum iuxta ritum S. M. Ecclesiae, hac tamen lege, ut renovetur matrimonialis consensus coram parocho et testibus, omissis solemnitatibus. Insuper vir, christianus occultus, sub sanctitate iuramenti praestare tenetur necessarias cautiones de universa prole educanda in exclusiva et publica professione catholicae religionis. Vir autem, dum se ipsum sinit mahumetanum reputari, non admittatur ad sacramentorum participationem. Tandem si vir catholicus occultus renuat omnino matrimonialem renovare consensum, et cautiones superius recensitas praestare, tunc recurrendum erit ad S. Sedem, expositis omnibus adiunctis in casu concurrentibus.

1580

An uti liceat tempore medio pro servandis ecclesiasticis praescriptionibus.

S. Poenitent. Ap. *29 Nov. 1882.* — Utrum ubi horologia adhibentur tempori medio accommodata, ipsis sit standum tum pro onere divini officii solvendo, tum pro ieiunio naturali servando; vel debeat quis, aut saltem possit, uti tempore vero.

R. Fideles in ieiunio naturali servando, et in officio divino recitando, sequi tempus medium posse, sed non teneri.

1581

De matrimoniis dubiae validitatis a neophytis in infidelitate contractis, et de casibus ordinariis et extraordinariis dispensationis ab interpellatione.

S. C. S. Off. *29 Nov. 1882* — Mongoliae — Missionarii nostri in nova praesertim Missione in regionibus Ortons et adiacentibus locis ab aliquibus annis feliciter incoepta, multas et graves experiuntur difficultates quoad matrimonia a neophytis in infidelitate contracta, et nova post conversionem ineunda.

Praecipuae rationes harum difficultatum ex eo proveniunt quod isti populi vitam nomadem agentes, nullam stabilem teneant habitationem. Dein apud istos infideles consuetudo habet, quod etiam ob leves rationes, et quasi ad libitum, a matrimonio resilire liceat. Ex quo non raro evenit, mulieres a primo marito dimissas, aut ab eo fugientes, iam cum secundo, tertio aut quarto viro, primo adhuc probabiliter vivente, cohabitare, quando ad fidem converti desiderant; et sic pari in casu saepissime versantur viri sese convertentes ad fidem. Ob istam nimiam matrimonii dissolvendi facilitatem missionarii dubitarunt de validitate praedictorum matrimoniorum, utpote contra indissolubilitatem et firmitatem coniugalis vinculi contractorum; ex hoc tamen ut certo principio procedere non audemus. Quamvis missionariis nostris in his Missionibus, ducentis et amplius leucis a nobis distantibus, facultatem nobis a S. Sede pro casibus ordinariis delegabilem factam communicaverimus, propter speciales rerum circumstantias super memoratas, ista facultas eos ab anxietatibus et difficultatibus vix liberare valet. Etenim haec exigit, ut ante dispensationem in interpellatione omnia adhibeantur media et diligentiae ut pars in infidelitate relicta reperiatur et interpellari possit. Quomodo in his regionibus desertis, ubi nulla sunt domicilia inscripta, nuntia et ephemerides publicae ignorantur, ista investigatio cum aliquo successu fundato adhiberi potest? eo magis quod missionarius non per se ipsum sed per homines, quibus vix satis fidei in re tanti momenti adhiberi potest, dictam inquisitionem et interpellationem peragere teneatur. Quare omnino optandum foret, tam pro tranquillitate missionariorum quam pro validitate matrimonii post conversionem contrahendi, ut concederetur facultas dispensandi in interpellatione non tantum in casibus *ordinariis* sed etiam in casibus *extraordinariis* pro quibus Vicarius Apostolicus ipse pro viginti tantum casibus facultate nunc gaudet. Quare suppliciter rogamus Sanctam Sedem ut nobis hanc ultimam facultatem dispensandi scilicet in casibus extraordinariis indeterminato numero delegabilem concedere dignetur. Ut facilius missionarii nostri intelligant quandonam ad dispensationem in interpellatione recurrere valeant, sequentes quaestiones subiicimus:

1. Qualis distantia in praedictis regionibus ubi viae sunt tam difficiles et periculosae in-

colarumque loca tam incerta, censetur sufficiens ut interpellatio habeatur impossibilis, cum pro ipsa facienda missionarius expensas etiam cum dubio effectu suppeditare teneatur? An, verbi gratia, iter septem vel octo dierum in aditu et reditu censeatur sufficiens ratio ut interpellatio iudicetur impossibilis?

2. Quid censendum de responso affirmativo partis infidelis, scilicet se velle pacifice cohabitare sine contumelia Creatoris, si fundate timetur, ne sic respondeat, ut uxorem conversam aliis vendat aut tradat?

3. Quid censendum de responso partis infidelis interrogatae utrum velit converti, et respondet: « habeo aliquam intentionem, sed hic et nunc non possum me determinare, postea videbo etc. » ? An in casu pars conversa tenetur expectare suae partis infidelis futuram resolutionem cum proprio suo periculo?

4. Quid censendum de responso negativo a parte infideli obtento, scilicet non velle converti aut pacifice cohabitare cum sua parte conversa, si istud responsum non quidem cordate sed quasi oblique obtentum fuerit? Verbi gratia si ille qui ad interpellationem missus fuit, infideli dicat: « scisne? ista uxor a te antea dimissa, aut fugiens, nunc intravit in istam novam religionem europaeorum, et quaerit alium virum; an, si ad te rediret, adhuc reciperes pro uxore tua, et cum ea pacifice cohabitares, et quam nunc habes uxorem dimitteres? » Pars infidelis tali modo interrogata saepissime respondet negative, sed missionarius de eo non raro angitur.

5. Ex concessione S. Sedis datur missionariis facultas dispensandi, ut si quis infidelis plures uxores habeat, cum una quam ex illis elegerit, post conversionem manere possit, si prima converti noluerit, et selecta fidelis fiat. Quaeritur si iste infidelis qui bona fide non habitet cum prima sed cum una ex secundariis, ab ea separandus sit ante baptismum, et admonendus de necessitate interpellandae primae uxoris; vel utrum haec admonitio et separatio differri possint usque post baptismum? Ratio dilationis admonitionis esset quia in tali casu si statim imponeretur obligatio separationis, pariter spes conversionis evanesceret; quod si in bona fide relinqui possent, forsan utraque anima salvari posset.

6. An ille infidelis censendus est plures uxores habere, qui non collective cum pluribus habitat, sed prima dimissa, secunda vendita, cum tertia iunctus est? Item an infidelis qui suam uxorem in infidelitate dimiserit, et nunc vult converti, sed durante catechumenatu assumit aliam uxorem, praedicta electione uxorum frui licite possit; seu potius talis catechumenus omnino monendus est, ut secundam dimittat, et si renuat, e numero catechumenorum utpote indispositus removendus est?

Has preces Emi ac Rmi Patres in rebus Fidei Inquisitores Generales serio et mature expendentes Feria IV die 29 Novembris 1882 censuerunt supplicandum SSmo ut facultas dispensandi ab interpellatione in casibus extraordinariis favore Ampl. Tuae extendatur ad quinquaginta casus. Peculiariter vero animadverti a Te volunt iidem Emi Patres difficultatem illam et anxietatem qua missionarii premuntur quando agitur de usu facultatis dispensandi ab interpellatione, quaeque Tibi causa fuit cur ampliorem pro casibus extraordinariis facultatem peteres, vel penitus tollendam, vel magna saltem ex parte imminuendam esse, si attente inspiciatur qui *ordinarius* quive *extraordinarius* casus sit habendus; primus quidem, ut ex verbis ipsis indulti patet, tunc evenit quando scilicet adhibitis antea omnibus diligentiis, etiam per publicas ephemerides, ad reperiendum locum ubi coniux infidelis habitet, iisque in irritum cessis, constet saltem summarie et extraiudicialiter coniugem absentem moneri legitime non posse, aut monitum infra tempus in monitione praefixum, suam voluntatem non significasse; alter quando adiri quidem potest coniux infidelis, sed de comparte facta christiana interpellari nequit sine evidenti gravis damni ei vel christianis inferendi periculo. Iam vero ex iis quae narras, facile coniicitur casus qui isthic eveniunt inter ordinarios ut plurimum recensendos esse; ac proinde non esse huiusmodi, qui adeo graves difficultates facessant.

Verum sive agatur de ordinariis sive de extraordinariis casibus, investigationes et diligentiae antequam ab interpellatione dispensetur semper erunt adhibendae, in primis quidem ut saltem summarie et extraiudicialiter constet, coniugem absentem moneri legitime non posse aut monitum infra tempus in monitione praefixum suam voluntatem non significasse; in alteris, ut constet de evidenti periculo gravis damni, quod ex interpellatione vel in compartem christianam vel in alios christifideles obventurum esset. Sed neque ex huiusmodi investigationibus difficultates admodum graves oriri posse videntur, cum, omissa plenaria ac iudiciali forma, summaria et extraiudicialis adhibenda permittatur.

Insuper alio etiam ex capite huiusmodi difficultates imminui poterunt. Nam cum incolentibus regiones Ortons aliasque adiacentes mos sit, ab initis matrimoniis ob leves rationes et quasi pro habitu resilire, merito a missionariis dubitatur, utrum ea inter mera contubernia seu concubinatus adnumeranda sint.

Id ut dignoscatur, sedulo investigandum erit iuxta doctrinam traditam a Benedicto XIV de Synod. Dioeces. lib. XIII. cap. 22, utrum iisdem coniunctionibus adiecta sit aliqua conditio matrimonii substantiae, et praesertim perpetuitati seu indissolubilitati contraria.

Si adhibitis huiusmodi investigationibus certo constiterit de tali conditione, matrimonia erunt omnino nulla, et difficultates interpellationis faciendae evanescent, quia pars ad fidem conversa, nulla tunc compartis interpellandae lege tenebitur: imo si ambo in maritali coniunctione permanere velint, novum consensum mutuo edere debebunt. At si, peractis diligentibus investigationibus, adhuc serio et prudenter dubitetur, utrum huiusmodi connubia inter contubernia seu veros concubinatus sint recensenda tunc etiam difficultatibus levandis magno Tibi adiumento erit decretum, quod, Archiepiscopo Quebecensi postulante, Suprema haec S. Rom. et Univers. Inquisitionis Congregatio die 8 Iulii (Iunii) 1836 tulit, cuius exemplar una cum hisce litteris ad Te mittitur *(V. n. 848)*.

Ad dubia vero ab Ampl. Tua proposita Emi Patres ita respondendum mandarunt:

Ad 1. Iuxta statuta Synodi Sutchuensis Cap. IX, n. VIII, illam longitudinem sufficere, quae perpensis omnibus locorum et rerum adiunctis magnam affert difficultatem.

Ad 2. Si ante interpellationem faciendam satis constet de voluntate hominis vendendi aut aliis tradendi suam uxorem, Vicarius Apostolicus, vi suarum facultatum pro casibus extraordinariis datis, dispenset ab interpellationibus. Si vero post interpellationem factam responsio affirmativa habita fuerit, et per processum extraiudicialem constet certis argumentis de mala viri dispositione vendendi aut aliis tradendi mulierem, Vicarius Apostolicus affirmativam responsionem pro negativa retinere poterit, et permittere transitum mulieris conversae ad alias nuptias, facto de hac resolutione verbo cum SSmo. In casibus particularibus, in quibus haec certa argumenta desint, recurrat ad S. Sedem.

Ad 3. Stet praescriptioni Synodi Limanae Tertiae Act. 2, Cap. 10 a Sixto V adprobatae, quae ita statuit: « Si infidelis spem suae conversionis maturam ostendat, christianus nullo modo ad alias nuptias transeat, quemadmodum est sacris canonibus definitum; sed coniugis lucrum in Christo expectet. Si vero differat conversionem suam, neque tamen iam baptizato coniugi perniciosus existat, eum a fide avertendo, aut ad mortale peccatum pertrahendo (etenim id cum fit, sacri canones eos necessario separandos volunt, et christiano novi coniugii ineundi potestatem tribuunt), tunc et expectandum adhuc esse per semestre tempus, et assidue de sua interim conversione admonendum. Sed quoniam tum periculum recens conversi cavendum est, ne si diu permanserit in toro infidelis, finem Christi fortassis amittat, dum vult servare homini: tum vero libertati illius consulendum est, ne caelebs vivere cogatur qui forsan uritur, idcirco decernimus ut, transacto sex mensium spatio, res ad Episcopum deferatur, qui bene perspecta causa, fideli declaret, copiam esse aliud matrimonium ineundi propter fidei aut caritatis scandalum, quod patiatur. Quod si nullum esse periculum in cohabitatione viderit, iubeat expectare infidelem, vel etiam consulat cohabitare, si prodesse intelligit iuxta Pauli Apostoli consilium. Neque enim potest omnibus conversis eamdem regulam praefigi, cum occurrant profecto variae circumstantiae neque sit omnium infidelium eadem ratio.

Ad 4. Quoad praeteritum acquiescat, facto verbo cum SSmo: sed in posterum interpellationes esse omnino faciendas iuxta formas ab Ecclesia praescriptas.

Ad 5. Affirmative ad 1. partem; Negative ad 2.

Ad 6. Catechumenum esse omnino separandum a muliere de qua in dubio: si nolit separari, non posse admitti ad Baptismum; peracta separatione, necessaria instructione, et post baptismum, positis ponendis, liberum esse hanc mulierem ducere.

In Audientia porro diei 6 Decembris 1882 Sanctissimus D. N. Leo div. prov. PP. XIII. resolutiones Eminentissimorum Patrum ratas habuit et confirmavit, et extraordinarias facultates inibi expressas Amplit. Tuae benigne concessit, servatis servandis.

1582

De colore co[...] poei Taberna[...] SS. Sacram[...] in defuncto[...] exequiis.

S. R. C. *1 Dec. 1882.* — NESQUALIEN. — Iuxta decreta Sacrae Rituum Congregationis vetitum est in exequiis et in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum nigro panno et pallio eiusdem coloris ornare altare, in quo asservatur SSmum Eucharistiae Sacramentum. Quum vero in nonnullis locis dioecesis Nesqualien idem Sanctissimum Sacramentum asservetur vel in maiori altari Ecclesiae, vel in unico altari, aliis deficientibus; hodiernus eiusdem dioeceseos Episcopus ab eadem Sacra Congregatione exquisivit num prohibitio, de qua supra, respiciat Ecclesias ubi asservatur Sanctissimum Sacramentum in altari, quod maius vel unicum est.

Et sacra Rituum Congregatio, referente Secretario, sic declarare censuit:

« In casu, sacri Tabernaculi saltem conopoeum esse debet violacei coloris ».

1583

Facultas [...] pensandi a[...] pedim. *mi[...] religioni[...]* subditis ta[...] adhibenda.

S. C. S. Off. *14 Dec. 1882.* — GIBLATARIAE — Il S. Padre si è degnato concedermi le facoltà per dodici dispense dall'impedimento *mixtae religionis*. Siccome nel passato accadeva molte volte che Mons. S. (predecessore) benediceva i matrimonii misti anche nel caso quando nessuno dei contraenti era domiciliato in Gibilterra, ma soltanto apportavano l'auto-

rizzazione del Vescovo diocesano, umilmente supplico la V. E. R. mi dica se posso io continuare la stessa pratica, o soltanto concedere la dispensa per quelli matrimonii di cui la parte cattolica abbia domicilio in questo Vicariato.

R. Indultum S. Congregationis de Prop. Fide non posse respicere nisi subditos, nec ipsum (Vicarium Ap.) posse extraneos admittere ad matrimonium mixtum, nisi in casibus in quibus isti accedunt ad eius Vicariatum muniti iam necessaria dispensatione a proprio Praelato qui tales habeat facultates, et ex parte ipsius Vicarii non agatur nisi de simplici exequutione.

1584

...qualitate la-...et coementi ...altaribus ...ecrandis.

S. R. C. *15 Dec. 1882.* — S. Ioannis in America. — 1. Utrum ex quocumque lapide confici possit operculum sepulcri, an vero debeat esse marmoreum.

2. Utrum in nova altarium portatilium consecratione, quorum sepulcrum gypso clausum fuerit, praeparari debeat coementum, quemadmodum pro regulari altarium consecratione in Pontificali Romano praescribitur; an vero commune sufficiat.

R. Ad 1. Affirmative, ad primam partem, dummodo sit vere lapis naturalis; Ad secundam, provisum in prima.

Ad 2. Standum dispositioni Pontificalis Romani.

1585

...Regulares ...ssi retinere ...nt domi- ... suorum ...rum.

Ex Litt. S. C. Epp. et Reg. *30 Decembr. 1882.* — Le massime adottate da questa S. C. dei Vescovi e Regolari in quanto può aver relazione col voto semplice di povertà sono le seguenti, e suol prescriversene l'inserzione nelle costituzioni che la stessa S. C. va ad approvare, cioè: « Professis dominium *radicale,* uti aiunt, suorum bonorum retinere poterunt, sed eis omnino interdicta est eorum administratio, et redituum erogatio atque usus. Debent propterea ante professionem cedere, etiam private, administrationem, usumfructum et usum quibus eis placuerit, ac etiam Instituto, si ita pro eorum lubitu existimaverint. Huic vero cessioni apponi poterit conditio quod sit quandocumque revocabilis; sed professus hoc iure revocandi in conscientia minime uti poterit, nisi accedente Apostolicae Sedis placito. Quod etiam dicendum erit de bonis quae post professionem titulo hereditario eis obvenerint.

Poterunt vero de dominio, sive per testamentum, de licentia tamen Superioris vel Superiorissae generalis, sive per actus inter vivos, libere disponere, quo ultimo eveniente casu, cessabit concessio ab eis facta quoad administrationem, usumfructum et usum; nisi eam concessionem tempore eis beneviso firmam voluerint, non obstante cessione dominii.

Professis autem vetitum non est ea proprietatis acta peragere, de licentia Superioris, aut Superiorissae, quae a legibus praescribuntur.

Quidquid professi sua industria vel intuitu Societatis acquisierint, non sibi adscribere aut reservare poterunt, sed haec omnia inter Communitatis bona refundenda sunt, ad communem Societatis utilitatem ».

1586

Instructio S. C. de Prop. Fide *1883. De modo servando in cognoscendis et definiendis causis criminalibus et disciplinaribus clericorum in foederatis Statibus Americae Septentrionalis.* Cum magnopere huius S. Consilii intersit in ecclesiasticis iudiciis eam methodum servari quae et temporum circumstantiis opportune respondeat, et regulari iustitiae administrationi, nec non Praelatorum auctoritati tuendae, querelisque reorum praecavendis par omnino sit, placuit iterum ad examen revocari ea omnia quae in hac re pro ecclesiis foederatorum Americae Septentrionalis Statuum in Instructione diei 20 Iulii anno 1878, nec non in responsione ad dubia circa eamdem posterius proposita continebantur. Itaque S. C. omnibus mature perpensis, SSmo D. N. Leone PP. XIII approbante, haec quae sequuntur observanda decrevit, praecedenti instructione ac successiva declaratione abrogata, iis exceptis quae in hac continentur.

De modo procedendi in causis criminalibus et disciplinaribus clericorum.

I. Ordinarius pro suo pastorali munere tenetur disciplinam correptionemque clericorum ita diligenter curare, ut circa eorum mores assidue vigilet, ac remedia a canonibus statuta sive praecavendis, sive tollendis abusibus in clerum aliquando irrepentibus provide adhibeat.

Episcoporum officium circa disciplinam et correctionem clericorum.

II. Haec vero remedia, alia *preventiva* sunt alia *repressiva.* Illa quidem ad praepedienda mala, scandalorum stimulos amovendos, voluntarias occasiones et causas ad delinquendum proximas vitandas ordinantur. Haec vero eum in finem constituta sunt, ut delinquentes ad bonam frugem revocentur, ac culparum consectaria e medio tollantur.

III. Conscientiae Ordinarii remittitur cuiusque remedii applicatio, canonicis praescriptionibus servatis pro casuum ac circumstantiarum gravitate.

IV. Praeventiva remedia sunt praecipue spiritualia exercitia, monitiones, praecepta.

V. Antequam vero adhibeantur, summaria factorum recognitio procedat oportet: cuius notitiam Ordinarius servari curet ut, si opus sit, ad ulteriora procedere possit, et ut auctoritati ecclesiasticae superioris gradus in casu legitimi recursus totius rei rationem reddat.

VI. Canonicae monitiones vel secreto fiunt

(etiam per epistolam vel per interpositam personam) ad modum paternae correptionis, vel servata forma legali adhibentur, ita tamen ut illarum executio ex aliquo actu pateat.

VII. Quod si monitiones in irritum cedant, Ordinarius iubet per Curiam delinquenti analogum praeceptum intimari ita, ut in hoc explicetur, quid ipse vel facere vel vitare debeat, addita respectivae poenae ecclesiasticae comminatione, quam, si praeceptum transgrediatur, incurret.

VIII. Praeceptum delinquenti a Curiae Cancellario coram Vicario generali iniungitur, aut etiam coram Vicario generali iniungitur, aut etiam coram duobus testibus ecclesiasticis, vel laicis spectatae probitatis.

1. Actus iniunctionis praecepti signatur a partibus praesentibus, et a delinquente etiam, si velit.

2. Vicarius Generalis iusiurandum testibus imponere potest de secreto servando, si prudenter a natura rei, de qua agitur, id requiratar.

IX. Quod vero pertinet ad remedia repressiva seu poenas, animadvertant Ordinarii in suo pleno vigore manere remedium extraiudiciale ex informata conscientia pro occultis reatibus a S. Concilio Tridentino constitutum C. I, § 14, de Reform.

De processu institueudo in criminali clericorum actione.

X. In actione criminali vel ob praecepti inobservantiam, vel ob communes reatus, vel ob ecclesiasticarum legum transgressionem, processus summarie et sine strepitu iudicii, servatis semper in tota sua substantia iustitiae regulis conficiatur.

XI. Processus ex officio instruitur vel accepto supplici libello, vel accusatione, vel nuncio quoquomodo ad Curiam perlato, et usque ad terminum perducitur eo consilio, ut omni studio ac prudentia veritas detegatur, ac tum de crimine tum de reitate vel innocentia accusati causa eliquetur.

XII. Ubi Curiae iam constitutae sunt, compilatio processus committi potest probo ac perito viro ecclesiastico, cui assistat actuarius. In dioecesibus vero in quibus Curiae episcopales nondum possint institui, interim observanda est instructio anni 1878 cum responsione eam subsequenti ad proposita dubia, videlicet: singuli Antistites in synodo dioecesana, audito clericorum consilio, quod tamen sequi non tenentur, quinque, vel ubi adiuncta rerum id fieri non sinant, tres saltem presbyteros ex probatissimis et, quantum fieri poterit, in iure canonico peritis seligant ad huiusmodi officium, ut in praedicta instructione declaratum extat, exercendum. Quod si ob aliquam gravem causam synodus haberi nequeat, quinque vel tres, ut supra, ecclesiastici viri per Episcopum ad idem munus deputentur. Electi in officio manebunt usque ad proximam Dioecesanae Synodi celebrationem, in qua vel confirmentur, vel alii eorum loco designentur. Quod si interdum morte aut renuntiatione, vel alia causa praescriptus consiliariorum numerus minuatur, Episcopus audito consilio caeterorum ad commissionem pertinentium alios sufficiet. Porro commissio haec consultorum iureiurando obstricta tenetur ad officium fideliter adimplendum, et praeside Episcopo vel Vicario Generali, rem suam aget.

XIII. In qualibet Curia episcopali procurator fiscalis constituetur, ut iustitiae et legi satisfiat.

XIV. Pro intimationibus vel notificationibus, si apparitores Curiae desint, utatur Episcopus persona aliqua qualificata, quae eas exhibeat, ac de hoc ipsum certiorem reddat: vel etiam a Curia per publicos tabellarios commendatae (quibus loci hoc systema vigeat) transmittantur, exquisita fide exhibitionis atque acceptionis vel repudii. Intimationes et notificationes semper in scriptis absolute fiant.

XV. Delicti fundamentum erui potest ex ipsa expositione habita in processu, quae authenticis informationibus vel confessione extraiudiciali, vel testium depositionibus confirmetur: transgressio vero praecepti ex ipso decreto et actu intimationis ad normam art. VII et VIII factae deducitur.

XVI. Ad admittendam vero rei culpablitatem necessaria est probatio legalis, quae iis momentis constare debet, quibus veritas vere demonstrata elucescat, vel saltem moralis convictio inducatur quocumque rationabili dubio oppositi remoto.

XVII. Personae quae examini subiiciendae sunt, separatim audiuntur.

De testib[...]

XVIII. Testes ad probationem, sive ad defensionem, si legalia impedimenta id non prohibeant, audiantur, praestito iuramento de veritate dicenda, et si res postulet, etiam de secreto servando. Itaque antequam testificentur, cum de veritate tum de secreto iurent. Eo magis de officio fideliter adimplendo et de secreto pro rei, de qua agitur, exigentia servando, omnes iuramento obstricti sint, oportet, qui in instructione processus ex suo munere partem aliquam habeant.

XIX. Testes qui in locis longe dissitis vel in aliena dioecesi degunt, mediante auctoritate ecclesiastica loci in quo manent, examinentur, in quem finem specimen factorum transmittetur: quae quidem auctoritas in responsione normas in hac instructione contentas observabit.

XX. Si indicentur testes, qui de factis vel circumstantiis ad meritum causae substantiale spectantibus interrogandi essent, nec examinari possint, vel quia non licet aut decet eos citare in iudicium, vel quia rogati adesse recusent, necesse est id in actis commemorare, eorumque deficientia suppletur testimoniis aliorum, qui vel de relato, vel aliter, rem de qua quaeritur, noverint.

De imput[...] xamine.

XXI. Ubi id omne quod ad veritatem fa-

ctorum constituendam et culpam accusati probandam pertinet, absolutum fuerit, imputatus intimatione scripta ad examen vocatur.

XXII. In intimatione, nisi prudentia obstet, accusationes contra reum perlatae per extensum referuntur, ut ad responsionem se praeparare possit.

XXIII. Quod si ob accusationum qualitatem vel alia de causa haud expediat, ut in intimatione exprimantur, in hac satis erit innuere, ipsum ad examen vocari ut in causa, de qua contra eum fit inquisitio, sese defendat.

XXIV. Si ad examen accedere recuset, iterum fit intimatio, atque in ea congruum tempus peremptorium praefinitur, intra quod reus coram tribunali se sistere debeat, eique significatur, si non pareat, contumacem esse iudicandum: quam intimationem si haud probato legitimo impedimento transgrediatur, ut contumax de facto habebitur.

XXV. Verum si ad examen accedat, audiatur: et ubi inductiones alicuius valoris exhibeat, eae, quantum fieri potest, accurate discutiantur.

XXVI. Dein accedendum est ad contestationem delicti et argumentorum, quae prostant, ut inquisitus et culpabilis habeatur, et in poenas canonicas incurrisse censeatur.

XXVII. Inquisitus, ubi ex his noverit quae in actis contra ipsum relata sunt, ad ea respondere potest, ac, si velit utetur iure defensionis a se ipso peragendae.

XXVIII. Potest etiam, si postulet, obtinere ut terminus ad defensionem scripto exhibendam praefigatur: maxime si ob ea quae art. XXIII indicata sunt, responsionem ad accusationes contra se latas parare non potuerit.

XXIX. Absoluto processu redactor actorum summarium praecipuorum argumentorum, quae ex ipso elucent, conficiat.

[De de]fensore.

XXX. Qua die causa proponetur, inquisito fiet facultas defensionem suam per alium sacerdotem suo nomine peragendi, Quod si idoneum non reperiat, laicum catholicum adhibere potest. Quisque autem ex iis ab Ordinario approbandus est.

XXXI. Si vero reus defensorem deputare recuset, Ordinarius illum ex officio designabit.

XXXII. Defensor debitis sub cautelis in Cancellaria Curiae processum eiusque summarium inspiciet, ut reum tueantur; ac defensionem ante causae ipsius propositionem scripto exhibere poterit. Ipse quoque ad iuramentum de secreto servando tenetur, quando iudex indolem causae id postulare censuerit.

XXXIII. Processus eiusque summarium ad procuratorem fiscalem mittitur, ut officio suo fungi possit; dein ad Ordinarium remittitur, qui ubi in plenam causae cognitionem devenerit, diem constituet, in qua eius discussio ac decisio locum habeat, idque inquisito significari curet.

XXXIV. Praestituta die causa coram Episcopo vel Vicario generali, praesente procuratore fiscali, defensore, et cancellario proponitur.

De sententia.

XXXV. Audito fisci procuratore, ac defensione rei, sententia pronunciatur, eiusque pars dispositiva cancellario dictatur, expressa mentione facta, si damnationi sit locus, sanctionis canonicae quae contra imputatum applicatur.

XXXVI. Sententia reo intimetur, qui potest ad auctoritatem superioris instantiae appellationem interponere (1).

De appellatione.

XXXVII. In appellatione observentur normae expressae in Constit. sa. me. Benedicti XIV *Ad militantis* die 20 Martii 1742, ac caeterae indictae a S. C. Episcoporum et RR. decreto die 18 Decembris 1835 et epistola circulari diei 1 Aug. 1851. *(V. pag. 135 ad calcem).*

XXXVIII. Intra terminum decem dierum a notificatione sententiae interpositio appellationis fieri debet, quo elapso tempore, sententiae executio locum habet.

XXXIX. Appellatione interposita, continuo Curia ad auctoritatem ecclesiasticam superioris instantiae omnia acta causae in suis autographis, idest processum, eius summarium, defensionem ac sententiam mittit.

XL. Haec porro superioris instantiae auctoritas, appellatione cognita, appellanti iniungit ut intra triginta dies defensorem deputet, qui ab ipsa approbandus est.

XLI. Eo termino peremptorio frustra elapso, censetur reus beneficio appellationis renuntiasse, quam propterea iudex gradus superioris peremptam declarat.

XLII. In appellatione a sententia Curiae episcopalis ad metropolitanam Archiepiscopus in causa cognoscenda ac definienda eadem procedendi methodo utetur, quae in hac instructione indicatur.

Quid agendum si clericus a civili potestate processui ac iudicio subiiciatur.

XLIII. Si clericus ob communes reatus a civili potestate, privilegio fori non obstante, processui ac iudicio subiiciatur, Ordinarius summariam informationem criminis assumit, ac inquirit, num ad normam sacrorum canonum infamiae, irregularitati, vel alii ecclesiasticae sanctioni locus esse possit.

§ 1. Pendente iudicio, vel imputato in carcere detento, prudens consilium erit, ut Ordinarius ordinationes mere provisorias adhibeat.

§ 2. Iudicio absoluto, si liber accusatus remittatur, Curia episcopalis iuxta informationes

(1) Quoad appellationem, in Concilio Plenario Baltimorensi III notatur: « Quod si a iudicio curiae me« tropolitanae primae instantiae ad aliam curiam ap« pellandum sit, appellatio ex speciali concessione S. Se« dis fiet ad Metropolitanum viciniorem ».

ut supra assumptas ea ratione procedet, quae in hac instructione constituitur.

Quid agendum in casibus dubiis.

XLIV. In casibus dubiis diversisque in praxi difficultatibus Ordinarii Sacram hanc Congregationem consulant, ut contentiones ac nullitatem actorum devitent.

Circa damna vel expensas resarciendas.

XLV. Haud ita facile Curiae episcopales ad damna vel expensas resarciendas damnari poterunt; quoties enim ex processu informativo indicia sufficientia ad agendum contra inquisitum appareant, iudex appellationis a talibus damnationibus abstineat, cum ea indicia sufficiant ut in iudice, qui antea processit, ea vera et propria calumnia excludatur, quae ad huiusmodi damnationem requiritur.

XLVI. Concilii plenarii Baltimorensis II. decreta n. 125 quoad naturam missionum, et nn. 77, 108 quoad iuridicos effectus remotionis missionariorum ab officio, nullatenus innovata seu infirmata intelliguntur, salvis iis quae recentius de parochis seu rectoribus inamovibilibus constituta sunt.

1587

De iudiciis ecclesiasticis circa causas matrimoniales.

Instr. S. C. de Prop. Fide *1883*. — I. *De processu matrimoniali*. — 1. Causae matrimoniales ad iudicem ecclesiasticum spectant, cui soli competit de validitate matrimonii et obligationibus ex eodem derivantibus sententiam ferre. De effectibus matrimonii mere civilibus potestas civilis iudicat.

I. De processu matrimoniali.

2. Coniuges in causis matrimonialibus subsunt Episcopo in cuius dioecesi maritus domicilium habet. Exceptioni locus est si coniugale vitae consortium aut per separationem a toro et mensa, aut per desertionem malitiosam a marito patratam sublatum sit. Priori casu quaelibet pars ius accusandi contra alteram ipsi competens, coram Episcopo dioecesis, ubi haecce domicilium habet, exercere debet. Posteriori casu uxor apud Episcopum, intra cuius dioecesim domicilium eius situm est, actionem instituere potest. Postquam citatio iudicialis intimata est, mutatio quoad coniugum domicilium facta mutationem respectu iudicis competentis minime operatur.

Accusatio.

3. Ut in tribunali ecclesiastico causa aliqua matrimonialis tractanda suscipiatur, necesse est ut contra matrimonium regularis et iuridica accusatio praecesserit; quae nunquam erit admittenda, nisi proficiscatur a persona vel personis, quae communi iure habiles ad accusandum habeantur. Etenim in quibusdam impedimentis ipsi coniuges tantum uti accusatores admittuntur; in aliis, qui sunt iisdem sanguine propinqui, vel etiam quilibet de populo; ac tandem ex officio etiam inquisitio fieri potest, et quandoque debet, quando praesertim contra alicuius matrimonii validitatem simplex denuntiatio facta fuerit, aut fama fundamentum veritatis praeseferens de alicuius impedimenti existentia divulgata sit.

4. Ista accusatio coram legitimo Ordinario ecclesiastico fieri debet, et quidem in scripto: si oretenus facta fuerit, iudicialis reddenda erit iuxta regulas communi iure traditas, scilicet efficiendo ut accusator eam repetat coram tribunali, et a cancellario in actis redigatur.

Testes.

5. In ea, praeter accuratam facti expositionem, enarranda erunt omnia adiuncta necessaria, et omnia indicia concurrentia; indicandi et nominandi testes de re instructi, ut hoc modo fundamenta accusationis cognoscantur, et via tribunali sternatur veritati detegendae.

Actorum moderator.

6. Accusatione sic recepta, munus moderatoris actorum Episcopus vel ipse sibi assumet, vel suum Vicarium generalem, aut alium probum et expertum virum e clero ad illud delegabit. Similiter alium virum designabit, qui cancellarii officio fungens quidquid ad caussam pertinet in acta referat, ac nominatim interrogationes examinandis faciendas, eorumque responsiones scripto consignet.

Cancellarius.

Defensor matrimonii.

7. Praeterea ipse Ordinarius omnino tenetur deputare alium virum ecclesiasticum iuris scientia et vitae probitate praeditum, qui matrimonii defensor existat. Eum vero suspendere vel removere, si iusta causa adfuerit, et alium substituere iis qualitatibus ornatum Ordinario semper fas erit.

8. Praedictae deputationes et delegationes in scriptis ab Ordinario fiant, et earum authentica documenta, vel saltem mentio in actis prostent.

9. Moderatoris actorum erit tribunal convocare, partes et testes citare ut in iudicium compareant; terminos dilationis concedere, quoties rationabiliter ab iis qui ius habent petantur; edere decreta et ordinationes pro regulari et recta actorum compilatione. Quae omnia scripto erunt exaranda, et in actis ipsis recensenda.

10. Defensor matrimonii antequam munus sibi commissum suscipiat, coram actorum moderatore iuramentum praestabit, tactis sanctis Evangeliis, de munere suo diligenter et incorrupte adimplendo, spondens se omnia voce et scripto deducturum quae ad validitatem matrimonii sustinendam conferre iudicaverit. Hic matrimonii defensor a moderatore actorum citandus erit ad quaelibet acta, ne vitio nullitatis concidant; eidem semper et quandocumque acta processus, etsi nondum publicati, erunt communicanda, semper et quandocumque eius scripta recipienda, atque novi termini, eo flagitante, prorogandi, ut ea scripta perficiat atque exhibeat.

11. Quod si ob peculiares circumstantias matrimonii defensor singulis actis interesse nequiverit, absoluto processu eadem ipsi tradan-

tur, ut eas exarare queat animadversiones quas tuendae matrimonii validitati necessarias iudicaverit; si alia acta suggesserit, haec conficienda omnino erunt; si ex iam confectis deprehenderit alias adesse personas testimonio ferendo idoneas et opportunas nondum examinatas, has examini subiiciendas proponet.

12. Constituto tribunali, haec actorum conficiendorum ratio tenenda erit: Ab omnibus et singulis testimonium dicturis moderator actorum ante omnia iuramentum exiget de veritate dicenda, et si ita res postulet, etiam de secreto servando, praemissa congrua monitione de iuramenti sanctitate, praesertim si examinandi rudes sint et ignari. Iuramentum praestandum erit tactis sanctis Evangeliis, et in singulis examinibus eodem modo repetendum.

13. Qui examini subiiciendi sunt, seorsum semper audiantur. Porro cancellarius adnotabit diem, mensem, et annum cuiuslibet examinis, nec non singulorum nomen, cognomen, aetatem, conditionem, statum, et patriam, et etiam quod iuramentum revera praestiterint.

14. Post quodlibet examen, etiamsi eadem persona pluries illi subiicienda sit, cancellarius clara et intelligibili voce coram eadem legat interrogationes et responsiones, facta eidem facultate variandi aut declarandi quidquid ei visum fuerit: deinde ipse examinatus subscribat, et si fuerit illiteratus, faciet hoc signum Cru✠cis; ac denique moderator actorum et defensor validitatis matrimonii apponent suam subscriptionem, et cancellarius de actu rogabit.

15. Si aliquando contingat examinandos apud exteras et forsan longinquas regiones versari, nec tribunali se sistere posse, a moderatore actorum accurata factorum et circumstantiarum, quarum cognitio et confirmatio requiritur, expositio erit facienda, quae concinnatis opportunis interrogationibus, de sententia quoque defensoris matrimonii, et indicatis examinandorum nominibus, ad Ordinarium loci, in quo commorantur, mittatur, ut ille sive per se, sive per suum vicarium generalem, sive per alium virum probum et expertum e clero eligendum, eos examini subiiciat iuxta datas interrogationes, requisito prius iuramento de veritate dicenda, et caeteris servatis quae supra praescripta sunt.

Si vero contigerit aliquem examini subiiciendum e vita migrasse, mortis documentum inter acta recenseatur.

16. Quoad singulos in iudicium vocatos vel vocandos actorum moderator inquirere debebit probitatem et credibilitatem, et ad hoc curabit ut ab eorum parochis, sin minus a personis fide dignis, litterae testimoniales exhibeantur, quae etiam in actis erunt referendae.

17. Inter examinandos primo loco venit ille qui accusationem contra matrimonium movit. Ab isto exquirendum erit, ut clare distincteque exponat accusationis titulum; facta omnia fideliter et religiose enarret, eorumque probationes afferat; circumstantias omnes et indicia exponat quae vel ex propria scientia cognoverit, vel ex aliorum relatione didicerit; et denique nominet testes quos de re instructos sciverit, vel saltem reputaverit.

18. Secundo loco veniunt coniuges ipsi, qui semper, et seorsum audiri debent, ut unusquisque sua iura tueri, et rationes, deductiones, ac facta allata aut reiicere, aut explicare queat. Quaelibet pars examini subiecta poterit vel illico post examen, vel etiam deinceps, antequam processus claudatur, proponere, si velit, articulos, super quibus alter coniux sit examinandus; et quatenus etiam ab hoc articuli proponantur, erit iterum citandus coniux qui primus fuerat examinatus, ut super articulis ab altero propositis audiatur. Iuxta casuum diversitatem a coniugibus inquirendum erit ut, si qua documenta habeant ad suum matrimonium, vel ad coniugalem vitae consuetudinem spectantia, ea exhibeant, in acta recensenda. Quae documenta cuiuscumque generis sint, et a quocumque exhibeantur, semper erunt recipienda; et cancellarius adnotare debebit diem, mensem, et annum, nec non nomen illius a quo exhibita fuerunt.

19. Si ambo coniuges concordes in depositionibus fuerint, moderator actorum et defensor matrimonii sedulo inspiciant utrum inter eosdem collusio intercesserit. Hoc in casu singula argumenta contra eorum depositiones ex processu resultantia distincte iisdem obiiciantur, ut fraude, si qua fuerit, detecta, veritas, quoad fieri possit, dilucide appareat.

20. Post coniuges citandi erunt testes inducti, servata eorum examinandorum ratione superius descripta, et exquisitis ab iisdem iis notitiis, de quibus instructi existimantur. Interrogationes singulis faciendae, prout accusationis titulus, aut allata factorum et circumstantiarum congeries, vel ipsa testium indoles atque capacitas requirere videatur, sagacitati atque prudentiae moderatoris actorum et defensoris vinculi relinquuntur, qui illas concinnare, augere aut imminuere poterunt, dummodo tamen semper ea omnia inquirantur quae ad rectum proferendum iudicium aut necessaria aut opportuna censeantur.

21. Quae in actis continentur, nemini, ne ipsis quidem coniugibus eorumque defensoribus, erunt communicanda ante processus publicationem, uno excepto matrimonii defensore, cui liberum erit semper et quandocumque acta inspicere et examinare.

22. Quatenus vero actorum moderatori aut defensori matrimonii nulla alia probatio requirenda videatur, finis imponatur probationum collectioni, et processus publicetur, edito hac

super re decreto ab ipso moderatore, a defensore matrimonii, et a cancellario subscribendo.

Defensiones. 23. Publicato processu, locus fiet defensionibus quas partes ad sua iura tuenda voluerint allegare, facta iisdem facultate adhibendi eos defensores quos maluerint; imo praemonendae erunt de hoc iure, ut lata sententia, iniustae contra eam incusationi aut reclamationi aditus praecludatur. Allegationes autem si ab iisdem oblatae fuerint, comunicandae erunt defensori vinculi matrimonialis, ut eas expendere, et, quatenus matrimonii validitatem impugnent, refutare valeat.

Sententia. 24. Omnibus ut supra peractis, ad sententiam pronunciandam veniendum erit. Quod ut ab Ordinario seu eius delegato rite fiat, in primis a defensore matrimonii exquiri debet declaratio, sibi nihil amplius deducendum aut inquirendum superesse; deinde integra causa duobus aut tribus viris peritis, si haberi possint, examinanda subiiciatur, et nonnisi audito eorum voto sententia proferatur.

Haec in scriptis erit exaranda, in eaque rationum momenta, quibus innititur, ex processu deprompta exponantur, succincte quidem, sed ita tamen, ne quidpiam essentiale omittatur. Sententia subscriptione iudicis et secretarii, nec non sigillo curiae episcopalis munita partibus erit notificanda per curiae apparitorem, relicto iisdem illius exemplari, de quo in scripto fides erit facienda.

Appellatio. 25. Iudex, si pro validitate matrimonii sententiam dixerit, et nemo ex coniugibus contra eam appellaverit, neque defensor matrimonii appellabit, et caussa finita censeatur. E contra si matrimonium nullum fuisse decreverit, quamvis coniuges iudicio Praelati acquieverint, defensor matrimonii appellationem facere debebit, et novam sententiam ab alio tribunali postulare; quam appellationem primus iudex impedire nulla unquam ratione poterit. Interim nullatenus permittetur partibus novas nuptias inire. Quamvis appellationi interponendae nulli fatales dies vinculi defensori statuti sint, curandum tamen ut quantocius id fiat. Quod si defensor ipse hoc munus neglexerit, compelli ad id poterit vel a suo Episcopo, vel etiam ab illo, apud quem de iure appellatio esset facienda.

26. Ordo appellationis erit prout sequitur. Si prima sententia a curia Episcopali lata fuerit, appellatio fiet ad curiam Metropolitanam; si vero a curia Metropolitana ea prodierit, appellabitur ad curiam Metropolitanam viciniorem. Ad S. Sedem appellatio erit semper facienda, quoties primae duae sententiae inter se conformes non fuerint, nisi partibus placuerit caussam ad ipsam S. Sedem ab initio et immediate deferre.

Alter processus. 27. Facta appellatione, Episcopus seu Ordinarius qui primam sententiam protulit, eam remittere debebit una cum integro processu, caeterisque omnibus ad caussam iterum iudicandam pertinentibus, ad tribunal ad quod appellatum est.

28. Hoc autem omnia a primo tribunali peracta diligenter examinabit, atque ea omnia peraget quae necessaria videbuntur, ut defectus suppleantur, dubia elucidentur, et errores corrigantur. Hunc in finem, praesente semper vinculi defensore in curia constituto vel specialiter delegato, coniuges examinabit, investigationes instituet circa documenta priori tribunali exhibita, testes, a quibus novae informationes hauriri possint, iterum audiet. Imo poterit etiam praescribere, ut novus processus ex integro conficiatur.

Verum quatenus validae desint rationes novum processum exigendi, consultius erit, praesertim si personarum et locorum circumstantiae id suaserint, ut processu iam expleto utatur, indictis tamen ulterioribus investigationibus quas necessarias iudicaverit.

Quod si novum processum faciendum esse censuerit, methodus supra descripta servanda erit. Si vero aliqua tantum nova acta adiungenda, vel novi aliquid investigandum censuerit, semper tamen defensor matrimonii adesse debebit, vel saltem nova haec eidem communicanda erunt, ut pro munere suo ea expendere, et quatenus opus esse duxerit, proprias animadversiones illis apponere valeat.

29. Expleto examine primi processus, et imposito fine novis investigationibus, iudex appellationis debebit exquirere a defensore matrimonii, utrum aliquid adhuc habeat deducendum aut inquirendum; et quatenus se nil amplius habere dixerit, auditis prius, modo quo supra declaratum est, aliquibus viris in scientia iuris peritis, sententiam pronunciabit, omnia servando quae pro tribunali primae instantiae praescripta fuerunt.

30. Quando utraque sententia conformis pro validitate coniugii pronuntiata sit, sciat tamen pars impugnans matrimonium, sibi adhuc omnino patere appellationem ad Apostolicam Sedem. Si porro in secunda aeque ac in prima sententia nullum ac irritum matrimonium iudicatum fuerit, et ab ea pars vel defensor pro sua conscientia non crediderit appellandum, in potestate et arbitrio coniugum sit novas nuptias contrahere, dummodo alicui eorum ob aliquod impedimentum vel legitimam causam id vetitum non sit. Potestas tamen post alteram sententiam conformem, ut supra, coniugibus facta intelligatur, salvo semper et firmo remanente iure seu privilegio caussarum matrimonialium, quae ob cuiuscumque temporis lapsum numquam transeunt in rem iudicatam; sed si nova res, quae non deducta vel ignorata fuerit, detegatur, resumi possunt et rursus in iudicialem contro-

versiam revocari. Quod si a secunda sententia super nullitate vel altera pars appellaverit, vel defensor matrimonii ei salva conscientia acquiescendum non putet, quia sibi vel manifeste iniusta vel aliunde invalida videatur, re tota ad S. Sedem delata, interim firma remaneat utrique coniugi prohibitio ad alias transeundi nuptias.

De tractan- causis matri- nialibus in e.

Pars II. — *De regulis servandis in tractandis caussis matrimonialibus in specie.* — Praeter hactenus recensitas regulas in omnibus caussis matrimonialibus generatim servandas ut iuridica illis stet validitas, quaedam etiam speciales prae oculis habendae sunt iuxta peculiarem impedimentorum naturam et indolem quae iudicio occasionem praebuerunt. Quare de his singulis, saltem quae frequentius occurrere solent, aliqua speciatim animadvertenda sunt.

impedimen- gnationis et tatis.

31. *De impedimentis cognationis carnalis, vel spiritualis, et affinitatis.*— Si matrimonium impugnetur ob assertum impedimentum cognationis carnalis aut spiritualis, vel affinitatis, facile erit eiusdem existentiam detegere ope authenticorum documentorum. Etenim cognatio carnalis, et etiam affinitas, quae ex praecedenti matrimonio processerit, dignoscuntur ex arbore genealogica utriusque familiae, conficienda ex regestis matrimoniorum, et ex libris etiam baptizatorum, in quibus notata esse debent nomina non modo coniugum, et eorum qui baptizati sunt, sed horum etiam parentum. Similiter ex libris baptizatorum et confirmatorum aperte eruitur cognatio spiritualis, quia in illis una cum eorum qui baptizati vel confirmati fuerunt, nomina quoque recensita esse debent sive patrinorum sive matrinarum. Talia documenta in forma authentica ex dictis libris erunt haurienda opera parochorum vel curiae, una cum testimonio de eorum identitate cum respectivis particulis in libris extantibus; imo si a parocho testimonium datum fuerit, opus erit ut eiusdem parochi obsignatio a curia Episcopali authentica declaretur.

32. Quod si aliquod oriatur dubium circa documenta praedicta vel circa eorum veritatem, in iudicium vocandi erunt et iuridice examinandi consanguinei, affines, propinqui, quibus origo eorum de quibus agitur nota sit aut nota esse possit, ut ex horum depositionibos gradus consanguinitatis vel affinitatis clarius valeat determinari. Non levi fundamento huic rei esse potest etiam publica fama, de qua ratio erit habenda; eius tamen sedulo consideranda erit origo et rationes quibus innititur. Caeterum iudex semper prae oculis habeat, his quaestionibus dirimendis praecipuum fundamentum praebere documenta authentica, et numquam licere contra eadem iudicare, nisi ex certis et evidentibus argumentis constiterit ipsa vitiosa aut falsa esse. Ac proinde locorum Ordinarii sedulo curabunt ut libri baptizatorum, confirmatorum, et matrimonio copulatorum, nec non defunctorum a parochis diligentissime exarentur et accurate custodiantur.

De impedimento publicae honestatis.

33. *De impedimento publicae honestatis.* — Quoties aliquod matrimonium impugnatur ob impedimentum, quod publicae honestatis nominatur, in primis accurate statuendum erit, utrum illud originem duxerit ex matrimonio simpliciter rato, an ex sponsalibus.

In priori casu ad impedimentum adstruendum proferantur documenta matrimonii praecedentis celebrationem comprobantia, quae documenta facile suppeditabunt vel libri matrimoniorum a parocho servandi, si matrimonium coram Ecclesia fuerit celebratum, vel regesta existentia penes ministros haereticos, si apud eos matrimonium contractum affirmetur. Quamvis documenta vel a sola civili potestate, vel ab haereticis manantia, vim habere possint aliquando ad factum de matrimonio celebrato extraiudicialiter confirmandum, tamen iudex catholicus, qui de existentia impedimenti sententiam laturus erit, curabit ut in iudicium compareant partes, testes qui matrimonii celebrationi interfuerunt, propinqui eorum qui contraxerunt, nec non omnes quos sciverit de re instructos, ut omnia possint cognosci quae ad factum rite iudicandum conducere poterunt.

34. Quod si praedictum impedimentum ortum asseratur ex sponsalibus cum persona alteri parti consanguinea in gradu impedimentum constituente contractis, ad iudicium proferendum duo erunt inquirenda, videlicet utrum revera asserta sponsalia locum habuerint, et utrum valida in sensu canonico haberi possint. Primum deducendum erit ex partium confessione, dummodo hae exceptiones minime patiantur, ex documentis si habeantur, ex testium fidem merentium depositionibus, nec non ex indiciis quae iudex peritus et expertus deducere poterit ex circumstantiis quae facta exposita aut praecesserunt aut subsecutae sunt. Ad secundum probandum, utrum videlicet asserta sponsalia valida fuerint in sensu canonico, plura erunt sedulo perpendenda. Ante omnia iudex prae oculis habeat, quod ex usu et consuetudine fere in singulis locis speciales aliquae formae pro solemni sponsalium celebratione inductae reperiuntur, quae communiter et regulariter ab omnibus servari solent. Itaque inquirendum erit, utrum istae formae fuerint, nec ne, servatae; si primum, praesumptio pro sponsalium valore aderit, contra quam nunquam erit iudicandum, nisi ex certis et evidentibus argumentis sponsalia nulliter contracta fuisse constiterit; si secundum, inquirendum erit, qua de causa consuetae formae fuerint omissae, et utrum pro personarum, locorum, et consuetudinum circumstantiis sponsalia nihilominus valide fuerint con-

tracta, eo quod utrimque voluntas sese obligandi vere intercesserit, atque ita ut ex iure impedimentum constituant. In hunc finem praeter alia quaerendum est, quibus verbis, vel factis sibi futurum matrimonium promiserint; utrum promissio ab utraque parte processerit; et, si ab una tantum, utrum alia eam acceptaverit sive verbis, sive factis, sive signis aequivalentibus; utrum post datam promissionem praetensi sponsi reputaverint sese matrimonio contrahendo obligatos, an liberos. Erit quoque inquirendum de sponsorum conditione, utrum scilicet ea talis sit ut praesumi non possit veram in ipsis voluntatem sese mutuo obligandi adfuisse.

35. Quatenus casus exigat, inquirendum etiam erit, qua aetate praetensi sponsi sibi invicem matrimonium promiserint. Etenim sponsalia ab infantibus, vel a maiori cum infante contracta, ipso iure nulla sunt, et impedimentum publicae honestatis gignere non valent. Quare in hoc casu inquirendum erit de aetate legitima eorum, a quibus sponsalia fuerunt contracta, quod facile fiet petitis documentis ex libris baptizatorum atque ex testimonio parentum, sive aliorum, qui personas, de quibus agitur cognoscunt. Si constiterit in aetate adhuc infantili sponsalia inita fuisse, investigandum erit utrum post septennium fuerint renovata, aut saltem ratificata.

De impedimento vis et metus.

36. *De impedimento vis et metus.* — Circa impedimentum quod vis et metus, ante omnia advertendum occurrit, neminem a iure admitti ad matrimonium ex hoc capite impugnandum nisi qui violentiam et coactionem passus dicitur: reiici vero eum qui per longum tempus in matrimonio vixerit, dummodo eidem libertas et opportunitas reclamandi non defuerit; ita ut si liber iam a metu sua sponte in coniugali domo perstiterit, matrimonialia officia non detrectaverit, audiri amplius non debeat. Etenim qui liber a coactione metuve, facultate et opportunitate reclamandi non utitur, censetur consentire, et ratificare quod antea invitus atque adverso animo fecerat. Unde in primis erit inquirendum, utrum accusatio tempore, uti dicitur, utili facta sit; et si hoc iam fluxerit, quaerendum erit quanam de causa hoc acciderit, ut iudicari possit utrum accusatio admittenda an reiicienda sit. Secundo prae oculis habendum erit, solummodo metum gravem, qui nempe in virum constantem cadat, matrimonium dirimere, et consequenter ad hunc metum exquirendum omnes sive moderatoris actorum sive defensoris matrimonii investigationes esse dirigendas. Porro gravitas timoris oritur ex natura minarum, ex qualitate tum eorum, a quibus illae proficiscuntur, tum eorum qui eas passi dicuntur. Ista tria itaque erunt praesertim investiganda.

37. Circa primum sedulo inquirendum, utrum qui de adhibita coactione accusantur, ita consueverint agere cum persona quae coacta dicitur, ut gravem atque molestam eidem redderent domesticam et familiarem cohabitationem; quaenam fuerint in specie molestiae eidem illatae; utrum verba gravi indignatione plena adhibita, intentata haereditatis privatio, eiectio e paterna domo, an addita etiam verbera.

Circa secundum considerandum est, utrum qui de illata vi metuve accusantur, patria potestate et auctoritate pollerent, an qui vim metumve passi sunt, nullatenus iisdem subiecti fuerint; quae ratio vis inferendae; magna ne ex matrimonio propriae domui utilitas, aut decus obventurum; quae indoles vim inferentium, quae conditio, qui mores; qua ratione familiam regere consueverint; utrum ad iracundiam et violentiam ita essent proclives, ut facile quod minabantur perficerent, et animo ita essent duro atque obstinato, ut a nemine sibi contradici aut consiliis suis impedimenta obiici paterentur.

Quoad tertium ratio habenda erit primum sexus personae quae violentiam passa dicitur; facilius enim animus puellae commovetur, quam viri; deinde aetatis, educationis, indolis, utrum nempe mitis ac timida fuerit, an fortis et constans; qua ratione in familia vivere consueverit, utrum sub custodia et vigilantia parentum, ita ut ab eorum imperio semper et in omnibus penderet, an aliqua libertate frueretur ut et propria sensa exponere, et iuxta propriam voluntatem operari potuerit: an parentes ita eam segregarint, ut omnis consilii expetendi facultas eidem adempta fuerit, nec cuiquam eiusdem alloquendae copiam tribuerint, nisi quos de matrimonio ineundo consilia praebere posse iudicaverint.

38. Praeter ista inquirendum erit, utrum qui de illata vi conqueritur, aliquando relationem habuerit cum eo cum quo postea contraxit; et utrum aliquando propositum habuerit cum eodem contrahendi. In casu affirmativo inquirendum, quas ob causas voluntatis mutatio contigerit; a quo tempore consilium fuerit mutatum, utrum nempe antequam parentes propriam voluntatem ostenderent, an postea; et utrum ex praecedenti relatione aliqua exorta sit suspicio contra decorem vel ipsius personae, vel familiae, a qua parentes moveri potuerint ad matrimonium exigendum tamquam remedium bonae famae recuperandae. Etiam investigandum, quid haec persona fecerit ut a coactione parentum sese liberaret: utrum preces adhibuerit, utrum usa fuerit opera aliorum ad parentes a proposito dimovendos, utrum et quomodo propriam aversionem et contrarietatem in illud matrimonium significaverit, utrum et quomodo altera pars operam dederit ut matrimonium revera concluderetur. Considerandum erit, utrum quando contractus

matrimonialis erat signandus, libenter et sine ulla protestatione id praestiterit, utrum aliqua fraus adhibita ad talem obsignationem obtinendam; quomodo sese gesserit, sive quando necessaria pro matrimonio parabantur, sive quando ad consensum promendum adducta fuit, sive quando post datum consensum festum nuptiale celebrabatur, utrum nempe his omnibus hilaris, prompte, et laeta adstiterit, an secus. Consideranda quoque eius agendi ratio erga alteram partem, et erga eiusdem familiam; utrum nempe benevola et affectuosa, utrum libenter et sine oppositione ad officia matrimonialia sese exhibuerit, an eisdem obstiterit, ea praesertim de caussa quia matrimonium nullum putaverit, atque ut melius tueri posset propriam libertatem. Ad hoc postremum factum probandum considerari debet, utrum hac de caussa inter coniuges ipsos ortae sint lites et contentiones, utrum hoc factum manifestaverint, et quibus; a quo tempore post matrimonium istae querimoniae inceperint, et ex qua caussa vel ratione, utrum ad tales lites et dissensiones tollendas adhibita fuerint consilia, hortationes, et, in casu affirmativo, a quibus et quo exitu.

39. Ad praedicta cognoscenda in iudicium vocandi erunt ambo coniuges, eorumque parentes, illi praesertim qui de coactione adhibita accusantur, et opportune interrogandi de facto ipso, de modo, de animo, et de fine ob quem ad vim adhibendam ducti fuerint. Item vocandi propinqui et familiares violentiam accusantis, et interrogandi de omnibus quae vel ad parentes, vel ad filios referuntur; utrum quidquam eorum quae in actis habentur viderint aut audiverint, quidve norint accidisse ad rem pertinens, sive antequam matrimonium celebraretur, sive tempore cohabitationis, sive post coniugum separationem, si haec locum habuerit. In hisce examinandis iudex diligenter invigilet, utrum aliqua collusionis suspicandae caussa subsit, et curet, ut quoad singulas personas parochorum testimonium obtineat de ipsarum probitate atque credibilitate. Post istos vocandi parochus vel alius sacerdos, qui matrimonio adstitit; illi qui eiusdem celebrationi et festo nuptiali interfuerunt, ut referant praesertim de modo quo persona contra matrimonium reclamans in illis circumstantiis se gesserit; aliae personae inductae, illae speciatim quae adhibitae fuerunt vel ut consiliis et hortationibus reclamantem ad matrimonium inducerent, vel ut excitarent ad officia matrimonialia praestanda, ab iisque quaerendum, quid egerint, quibus argumentis usae, quidve consecutae fuerint.

40. Caeterum in hac re iudex sciat, matrimonium esse per se factum quoddam solemne et publicum, quod semper validum censeri debet, nisi evidentes rationes eiusdem nullitatem demonstraverint. Ideo curandum quidem omni studio atque diligentia, ut rationes istae colligantur, sed iudicium contra matrimonium nunquam erit pronunciandum, nisi earum complexio omne prudens dubium de existentia impedimenti excludat.

De impedimento ligaminis.

41. *De impedimento ligaminis.* — Vinculum praecedentis matrimonii, quod ad posterius connubium impugnandum adducitur, repetendum asseritur vel ex matrimonio, catholico modo a catholicis celebrato; vel ex connubio ab haereticis aut schismaticis iuxta diversarum sectarum instituta contracto, et postea per sententiam talium tribunalium dissoluto; vel ex contractu inter infideles, qui postea rescissus, aut nullus fuerit declaratus. Diversorum istorum casuum possibilitas, aut etiam frequentia manifesta est, cum in regionibus Americae catholici commixti vivere cogantur cum haereticis, et infidelibus. Quaedam pro singulis casibus adnotanda sunt, quia diversis legibus reguntur.

42. Ad primum casum quod attinet, doctrina catholica est matrimonium baptizatorum rite celebratum et consummatum aliter solvi non posse, nisi per mortem unius coniugis; et ideo locum non esse eiusdem dissolutioni declarandae in iudicio, nisi de morte alterutrius coniugis constiterit. Ut autem de hac constare dicatur, non sufficit rumor aut fama quaecumque, neque solae praesumptiones, sed requiritur certus de ea nuntius, aut saltem concursus talium rationum, quae certo nuntio aequipollentes omne de illa dubium excludant. Ideo in hoc casu iudex ante omnia exigere debebit, ut prioris matrimonii documentum authenticum proferatur, atque, si opus fuerit, alias probationes colliget, quae praedicti prioris matrimonii existentiam demonstrent; similiter exquiret documenta vel probationes de secundo matrimonio contracto; quae omnia documenta facile haberi poterunt ex libris matrimoniorum in parochiis asservatis. Post haec exigenda erunt a competentibus parochis authentica documenta de praetensa morte alterius coniugis, et in defectu poterunt eadem requiri ab auctoritate civili, si suos libros habuerit, in quibus adnotentur. Quae comparari debebunt cum documento secundum matrimonium comprobante, ut cognoscatur, utrum secundum hoc matrimonium contractum fuerit ante, vel post prioris coniugis mortem; atque ita iudicetur utrum secundum matrimonium validum, an nullum fuerit.

43. Quando ad mortem prioris coniugis probandam praesto non sunt neque esse possunt haec authentica documenta, aliis argumentis et aliis probationibus opus est, quae a iudice sedulo erunt colligendae. In primis argumentum desumi potest ex depositione testium fidem merentium, si ipsi de visu mortem illius, de quo agitur, revera accidisse affirmaverint,

aut idem asseruerint ex auditu, dummodo non ex vaga aliqua relatione, sed a personis minime suspectis proprias informationes se hausisse testentur. Isti testes erunt interrogandi, utrum bene cognoverint quem mortuum asserunt; quo tempore, quo loco mors acciderit; qua de caussa; ubi cadaver sepultum; utrum adsint et ubi commorentur alii qui de hoc facto instructi sint aut esse possint. Ab illis vero qui ex aliorum relatione deponunt, erit quoque inquirendum, a quibus tales hauserint notitias; a quo tempore fama de morte vulgari coeperit, et quid ipsi sentiant de probitate et credibilitate eorum qui primitus de re ista sunt loquuti; utrum isti peculiarem aliquam rationem habuerint aut habere potuerint ut talem notitiam evulgarent. His cognitis, in iudicium vocandi erunt testes inducti, et eodem modo examini subiiciendi, ut tandem aliquando vel ad testes de visu, vel ad certa documenta obtinenda perveniatur. Animadvertat iudex, ne admittat eos qui sponte ad examen accesserint, quia mendaces praesumuntur; et si requisiti fuerint, quaerat ab eis, a quibusnam, ubi, quando, quomodo, coram quibus, et quoties fuerint requisiti; utrum pro hoc testimonio ferendo fuerit ipsis aliquid datum, promissum, remissum, vel oblatum a personis interesse habentibus, vel ab aliis eorum nomine. Similiter advertat, non esse admittendos testes qui personas, de quibus agitur, plene non cognoscant; et consequenter extraneos non esse testes idoneos, nisi a longo tempore in loco fuerint, aut ex peculiaribus circumstantiis appareat eos cognitionem habere potuisse de iis quae enarrant. Quod si testes sive de visu, sive de auditu haberi non poterunt, considerandae erunt circumstantiae omnes in facto concurrentes, et diligenter ponderandae, ut videatur, utrum ex illarum complexu exurgere possit moralis illa certitudo quae necessaria est ut iudicium proferatur. Porro circumstantiae istae praecipue sunt: aetas personae quae mortua dicitur, utrum senior, an iunior fuerit; tempus eiusdem discessus a patria et familia, utrum longius an brevius; locus vel loca, ad quae se contulerit, utrum valitudini corporali noxia, an et quibus vicissitudinibus subiecta fuerint, ex. gr. num ibidem bella, vel pestilentiae saevierint; eiusdem personae physica constitutio, utrum sana et robusta, an debilis et infirma. Erit similiter perpendenda causa quare e propria discesserit domo, utrum nempe ad negotium vel ad artem aliquam exercendam, an potius ut coniugem derelinqueret. Haec cognosci vel deduci poterunt ex benevolis, aut contrariis relationibus, quas vel coniuges habuerunt inter se, durante eorum contubernio, vel ille qui discessit continuavit cum altero coniuge sive per litteras sive per nuncios; si enim constiterit, ad tempus talem epistolarum sive relationum consuetudinem adfuisse, et postea cessasse, quin cessationis causa aut ratio appareat, gravis de morte obita praesumptio habebitur; si e contra constiterit eum qui discessit nunquam epistolarum commercium habuisse cum sua familia, aut cum propinquis et amicis, indicium mere negativum nullam probationem facere poterit. Ponderandum quoque erit genus vitae, quod discedens in aliena regione amplexus fuerit; si vitam et artem militarem exercendam elegerit, vel arti nauticae aut servitio alicuius navis sese addixerit, et cognoscatur in quo exercitu militaverit, aut in qua navi servierit, inquisitiones erunt faciendae penes duces exercitus illius, et penes gubernatores vel officiales navis. Si cognita fuerint loca, in quibus commoratus est, in singulis locis, et praesertim in illo in quo commorabatur, quando eius indicia perdita fuerunt, investigationes erunt faciendae. Ad has tribunal adhibebit idoneas personas, si praesto sint, vel etiam civiles auctoritates, ab iisdem postulando ut, quibus pollent modis, de illo opportunas investigationes faciant, atque etiam in subsidium vocentur publica diaria cum indicatione nominis, cognominis, patriae, professionis, et conditionis illius, de quo quaeritur. Item si fieri possit, tribunal curabit, ut in locis in quibus idem commoratus fuerit publica edicta affigantur, et singuli excitentur, ut notitias, si quas habent, velint suppeditare. Si omnibus istis adiumentis adhibitis nihil omnino poterit reperiri, et si omnes circumstantiae ad mortem prioris coniugis ante secundas nuptias, de quarum valore agitur, adstruendam conspiraverint, iudex sententiam proferre contra secundum matrimonium non poterit; non enim constaret de eius nullitate. Quod si de matrimonio contrahendo agatur, hoc permitti numquam poterit, donec de morte prioris coniugis certo constiterit.

44. At si non ex isto capite, sed potius quia primum matrimonium in haeresi contractum, rescissum fuerit ob aliam caussam, specialia quaedam erunt observanda. Et primo advertendum est, evangelicam et apostolicam doctrinam esse matrimonium valide celebratum solvi non posse propter adulterium, vel propter molestam cohabitationem, aut longam et affectatam coniugis unius absentiam, aut proter aliud quodcumque motivum ab haereticis confictum. Quare si constiterit, a tribunalibus haereticorum ob aliquam ex istis rationibus praecedens matrimonium dissolutum fuisse, caussa in favorem secundi matrimonii a tribunali catholico ne admittenda quidem seu introducenda erit. Si vero eiusdem dissolutio fuerit decreta ob alium titulum a iure canonico recognitum, sciendum est, acta a tribunali haeretico confecta valore iuridico carere, et ex ipsis solummodo iudicium proferre catholico iudici

minime licere. Quare tunc caussa ex integro erit instituenda, et iuxta ss. canones pertractanda. Vetitum tamen non est, imo aliquando expediet, ut acta tribunalis haeretici requirantur, quo plenior factorum et circumstantiarum cognitio attingatur. Imo si huiusmodi documenta a partibus fuerint exhibita, dummodo nihil aliud obstet, poterunt adhiberi, atque ex illis indicia colligi. Partes tamen erunt semper audiendae, nec non, quatenus fieri poterit, etiam testes singuli iterum in iudicium vocandi, et interrogandi ad normam harum regularum. Neque omittenda aliarum personarum iuridica depositio, si adesse cognoscantur; sicut neque alia acta, quae vel moderator vel defensor matrimonii necessaria reputaverint. Si perpensis omnibus iudex censuerit, sententiam edicendam esse conformem sententiae a tribunali haeretico prolatae, numquam tamen istam sententiam tamquam sui iudicii motivum invocare debebit; neque ullo modo post eam existimandum erit duas adesse sententias conformes, a quibus necesse non sit appellare.

45. Quoad matrimonia in infidelitate contracta, si haec dissoluta dicantur per sententiam editam vel ab auctoritate civili, vel a quovis tribunali haeretico, eadem erunt servanda quae dicta sunt de matrimoniis baptizatorum resolutis per sententiam tribunalis saecularis, nempe caussam admittendam non esse, si rescissio proclamata fuerit ex titulo ab Ecclesia non agnito, vel servatis servandis esse ex integro instituendam, si contrarium contigerit. Si vero coniugum separatio acciderit absque ullo iudicio, observandum utrum pars quae coram tribunali catholico agere intendit, secundum matrimonium contraxerit post baptismi susceptionem, an ante. Si matrimonium acciderit cum parte catholica post baptismi susceptionem, erit inquirendum, utrum praecesserit coniugis adhuc infidelis canonica interpellatio, aut saltem a legitima potestate fuerit super eadem interpellatione dispensatum. Quatenus constiterit de facta interpellatione aut de illius dispensatione, primum matrimonium nequit amplius constituere vinculum secundum connubium irritans; quatenus vero neque interpellatio neque eiusdem dispensatio praecesserit, primum matrimonium obstabit quidem secundo, sed Ordinarius iudicium suspendere debebit, et casum cum omnibus suis circumstantiis ad S. Sedem remittere, quae ipsi Ordinario quid faciendum sit, indicabit. Ad probandum vero, utrum interpellatio vel eius dispensatio intercesserit, consulendi erunt libri matrimoniorum, vel etiam regesta curiae, in quibus haec accurate erunt semper recensenda. Quod si secundum matrimonium contractum fuerit etiam in infidelitate, praesumendum quidem erit quod, antequam persona, de qua agitur, ad baptismum admitteretur, servata fuerint omnia quae sacri canones pro his casibus statuunt; sed si institutis opportunis investigationibus adhuc dubium subsit, ad S. Sedem erit recurrendum.

46. *De impedimento impotentiae.* — Ad impugnandum ex capite impotentiae matrimonium solummodo coniuges admittuntur, quia ipsis solummodo hoc factum cognitum esse potest, et ipsi tantummodo de hac re solliciti esse debent. Ut autem impotentia matrimonium contractum irritet, necesse est ut sit antecedens atque perpetua, quae scilicet naturalibus atque licitis remediis tolli non possit. Ista impotentia si fuerit absoluta, seu talis ut omnino impossibilem reddat coniugalem copulam, matrimonium dirimit semper, et cum qualibet persona contractum; si vero relativa tantum, matrimonium dirimit solummodo cum illa ad quam impotentia ipsa refertur. Ita igitur in causis huius generis investigationes erunt dirigendae, ut tandem deveniatur ad adstruendam vel excludendam assertam impotentiam antecedentem et perpetuam, sive absolutam sive saltem relativam. De impedimento impotentiae.

Hunc in finem prae oculis habenda erit instructio supremae Congregationis S. Officii. *(V. n. 1153, 1588).*

47. Quod si casus occurrat cui in instructione hac provisum non sit, ad iuris communis normam pertractetur ac decidatur oportet.

1588

Instr. S. C. S. Off. *1883* (AD EPISCOPOS RITUUM ORIENT.) — Quemadmodum matrimonii foedus tamquam officium naturae proli educandae, aliisque maximi momenti bonis consequendis perpetuam et individuam vitae consuetudinem inter coniuges exigit, et eo sanctius tamquam Ecclesiae sacramentum indissolubile sit oportet, aiente Domino: *quod Deus coniunxit, homo non separet;* ita non minus quando cum aliquo ex impedimentis, quae dirimentia nuncupantur, initum, atque idcirco verum matrimonium non fuerit, a legitima Ecclesiae potestate, ad quam causae matrimoniales unice spectant, irritum ac nullum ut iudicetur seu declaretur, ipsa sacramenti dignitas, ratio iustitiae, et animarum salus postulat. De causis matrimonialibus tractandis apud orientales.

Verum quanto studio quantaque solertia opus sit, ut in singulis casibus alicuius impedimenti dirimentis existentia solide comprobetur, experientia quotidiana testatur. Nam et nonnulla impedimenta sunt ipsa per sese probatu difficillima, et saepe contingit ut facta, ex quibus probationes erui debent, ita sint implexa, iisque circumstantiis involuta, ut difficillime eadem explicari, et de iisdem iudicium proferri queat. Hinc est, quod Sancta Sedes pro ea sollicitudine, qua tanti sacramenti dignitati, administrationi iustitiae, et animarum

saluti cautum semper voluit, numquam omisit, editis opportune sive Constitutionibus Apostolicis, sive Instructionibus, regulas praescribere, quarum ope in casibus etiam difficilioribus veritas tuto detegi, et iudicium recte ferri possit.

Experientia tamen compertum est, Patriarchas, Archiepiscopos, et Episcopos diversorum rituum orientalium ob speciales conditiones, in quibus eorum dioeceses versantur, non semper posse iisdem Apostolicis Constitutionibus atque Instructionibus quoad omnia sese conformare, nec proinde semper consequi plenam illam processuum et iudiciorum legalitatem, quae tantopere desideranda esset in huiusmodi causis definiendis.

Quare ut, quantum fieri potest, ss. canonum praescriptiones in re tanti momenti religiose serventur, et simul consulatur specialibus conditionibus, in quibus versantur tribunalia ecclesiastica penes orientales, Summus Pontifex specialem Instructionem pro praedictis tribunalibus iussit exarari, quae ab iis omnibus, ad quos spectat, accurate executioni mandetur.

Pars I. — Tit. I. *De accusatione matrimonii.* — Ut in tribunali ecclesiastico ..... *V. n. 1587 §§ 3. 4. 5.*

Tit. II. *De tribunali constituendo.* — Accusatione sic recepta ....*V. num. 1587 §§ 6. 7. 8. 9. 10. 11.*

Tit. III. *De methodo sequenda in actis conficiendis.* — Constituto tribunali .... *V. n. 1587 §§ 12 usque ad 23 inclusive.*

Tit. IV. *De sententiae prolatione et publicatione.* — Omnibus ut supra peractis .... *V. n. 1587 §§ 24. 25.*

Inspecta speciali conditione dioecesium orientalium, ordo appellationis erit prout sequitur. Si prima sententia a curia episcopali lata fuerit, appellatio fiet ad curiam patriarchalem; si vero a curia patriarchali ea prodierit, appellabitur ad S. Sedem. Item ad eamdem S. Sedem appellatio erit semper facienda, quoties primae duae sententiae inter se conformes non fuerint, nisi partibus placuerit causam ad ipsam S. Sedem ab initio et immediate deferre.

Tit. V. *De secunda instantia.* — Facta appellatione .... *V. n. 1587 §§ 27. 28. 29. 30.*

Pars. II. — Tit. VI. *De regulis servandis in tractandis causis matrimonialibus in specie.* — Praeter hactenus recensitas regulas in omnibus causis matrimonialibus generatim servandas, ut iuridica illis stet validitas, quaedam etiam speciales prae oculis habendae sunt iuxta peculiarem impedimentorum naturam et indolem, quae iudicio occasionem praebuerunt. Quare de his singulis, saltem quae frequentius occurrere solent, aliqua speciatim animadvertenda sunt.

Art. 1. *De impedimentis cognationis carnalis vel spiritualis, et affinitatis.* — Si matrimonium impugnetur .... *V. n. 1587 §§ 31. et 32.*

Art. 2. *De impedimento publicae honestatis.* — Quoties aliquod matrimonium .... *V. n. 1587 §§ 33. 34. 35.*

Art. 3. *De impedimento vis et metus.* — Circa impedimentum quod *vis et metus* dicitur .... *V. n. 1587 §§ 36. 37. 38. 39. 40.*

Art. 4. *De impedimento ligaminis.* — Vinculum praecedentis matrimonii ..... *V. n. 1587 §§ 41. 42. 43. 44. 45.*

Art. 5. *De impedimento impotentiae.* — Ad impugnandum ex capite impotentiae matrimonium solummodo coniuges admittuntur, quia ipsis solummodo hoc factum cognitum esse potest, et ipsi tantummodo de hac re solliciti esse debent. Ut autem impotentia matrimonium contractum irritet, necesse est, ut sit antecedens atque perpetua, quae scilicet naturalibus atque licitis remediis tolli non possit. Ista impotentia si fuerit absoluta, seu talis ut omnino impossibilem reddat coniugalem copulam, matrimonium dirimit semper, et cum qualibet persona contractum; si vero relativa tantum, matrimonium dirimit solummodo cum illa, ad quam impotentia ipsa refertur. Ita igitur in causis huius generis investigationes erunt dirigendae, ut tandem deveniatur ad adstruendam vel excludendam assertam impotentiam antecedentem et perpetuam, sive absolutam sive saltem relativam.

Hunc in finem in primis audiendi erunt coniuges ipsi, prius ille, qui in causa actor fuerit. Isti erunt opportune interrogandi, a quo tempore sese cognoverint; an parentum consensu, sponte, et mutua voluntate matrimonium inierint, an eodem cubiculo et toro usi fuerint, officiisque coniugalibus ultro libenterque operam dederint; an matrimonium consummaverint; an ipse examinatus cognoscat, vel suspicetur causas, propter quas consummare nequiverit, licet iteratis vicibus id conatus fuerit; an id contigerit ob causam vel defectum physicum ex parte mulieris, an vero ex parte viri; an, quae, et quanto tempore adhibita fuerint medicamenta, vel alia remedia, et quinam fuerint eorum effectus; quanto tempore simul convixerint, et condormierint; quis primus alterum coniugem deseruerit; quaenam aliae causae accesserint ad separationem producendam; an et quibus parentibus, amicis, vel propinquis manifestaverint matrimonium consummatum non fuisse, eosque singillatim nominent. Quatenus ambo coniuges in responsionibus conveniant, attente consideretur, utrum suspicio adsit alicuius collusionis, et tunc omnia et singula iisdem obiiciantur, ut fraus, si adsit, detegatur.

Partibus ipsis auditis, examini subiiciantur testes inducti ab iisdem coniugibus, ac primo eorum parentes, quia melius informati praesumuntur, postea vero propinqui, famuli, amici, vicini, et quotquot de re instructi reputantur. Si quis ex testibus mortuus fuerit, fides

mortis requiratur, inter acta recensenda; si vero alio abierit, curetur ut per Ordinarium loci, ubi commoratur, examinetur. Interrogandi autem erunt testes praesertim: an cognoscant coniuges, de quibus est sermo; an sciant, utrum libenter mutuoque affectu sese cupulaverint, condormierint, matrimonium consummaverint; quibus de causis consummare nequiverint; an ad causas illas amovendas aliquid, et quid experti fuerint; utrum, et cuius generis conquestus inter eos exorti, et quaenam eorum causa: unde sciverint quae deponunt; et si ab extraneis ea compererint, quomodo vocentur, et ubinam commorentur. Interrogandi quoque de fama tam apud ipsos quam apud alios circa assertam non consummationem, et impotentiam.

Si partes ipsae aut testes deposuerint, pharmaca vel remedia adhibita fuisse, inquiratur de medico vel medicis, qui illa praescripserunt, in iudicium vocentur, et interrogentur de natura et qualitate morbi, quo coniuges laborare compererint, de symptomatibus, ex quibus ipsi naturam morbi deduxerint; de physica constitutione illius, cui assistentiam praebuerunt; de natura medicamentorum adhibitorum, nec non de effectu ab iisdem producto. Similiter interrogentur, utrum qui curae medicae subiectus fuit, vel aliquis alius ipsi manifestaverit, matrimonium aut non consummatum fuisse, aut non potuisse consummari; quid ipsi sentiant de tali asserta non consummatione, quid alii.

Singulorum testium expleto examine, duo saltem ex celebrioribus medicinae et chirurgiae peritis seligantur, qui corpus viri inspiciant, si de ipsius impotentia agitur, et iuxta probata suae artis praecepta examinent, utrum ad coeundum potens sit. Antequam opus sibi commissum implere incipiant, iuramentum praestent de munere adimplendo cum omni diligentia et de iudicio proferendo absque ullo partium studio. Quidquid ex facta inspectione detexerint, scripto narrabunt, et ingenue dicent, quid ipsi sentiant de illius viri impotentia; utrum eam putent acquisitam, an ingenitam; absolutam, an relativam. Haec scripto ab ipsis iuramento firmata cancellario tradentur, ut inter acta recenseantur.

Similiter duae eligantur obstetrices in arte et praxi peritiores ac bonae famae, quibus post emissum iuramentum de munere fideliter adimplendo committatur inspectio corporis mulieris. Istae obstetrices a duobus saltem peritis, uno medico, altero chirurgo erunt instruendae de recognoscendo statu physico mulieris, prout medicinae legalis praecepta ferunt. Deinde unaquaeque earum seorsum, quae repererit, sub iuramenti fide in scriptis aut saltem oretenus apud tribunal exponet, et quid ipsa sentiat de talis mulieris integritate, et de eius aptitudine ad actus coniugales, si haec impugnata sit, declaret aperte. Hae relationes medicorum iudicio subiiciantur, qui sua vice referant, utrum inspectio regulariter sit facta; utrum ex ipsa habeantur sufficientia elementa ad iudicium proferendum de conditione talis mulieris; et utrum ex illis deduci possit pro diversa dubiorum ratione eiusdem vel integritas, vel etiam impotentia.

Quod si in aliquibus locis obstetrices peritae non habeantur, et inspectio corporis mulieris omnino necessaria iudicetur, haec medicis peritis et honestate atque aetate gravibus committatur, sicut iisdem esset committenda, si observationes ab obstetricibus factae concludentes non reperirentur. In his autem casibus matrona honesta iureiurando ad secretum obligata ipsi inspectioni semper assistat.

Facile porro patet, quam sancte in omnibus huiusmodi inspectionibus cavendum sit, ne quidquam agatur, quod divinae legi et castitatis virtuti adversetur.

Quod si ob singulares locorum circumstantias impossibile aut valde difficile aliquando fuerit, ut duo medici periti, et duae obstetrices item peritae reperiantur, tolerari poterit, ut unus tantum medicus et una obstetrix adhibeatur. Curandum tamen in hoc casu, ut relationes utriusque examinandae subiiciantur duobus aliis medica et chirurgica scientia doctis ibidem vel alibi commorantibus, ut fide iurata iudicium suum super eas proferant, num scilicet iisdem sit fidendum, et num ipsae exhibeant motiva, quae sententiae ferendae solido fundamento sint.

Haec mulieris inspectio omittenda erit, si ea vidua sit, aut constiterit, post separationem a coniuge, cum quo lis est, aut etiam ante, cum alio viro commercium habuisse.

Medici et obstetrices, quantum fieri poterit, inter catholicos eligantur; si vero ex his haberi nequeant, tolerari poterit, ut acatholici adhibeantur, dummodo tamen aliunde constet, eos esse probos et honestos, neque a spiritu catholicae religioni infenso duci.

His omnibus accurate peractis, si omnia ad assertam impotentiam probandam conspiraverint, Ordinarius pro matrimonii nullitate iudicabit; sin adhuc dubium aliquod superesit, a sententia proferenda abstinebit, et novas ulterioresque investigationes instituendas praecipiet; quas si inire impossibile fuerit, aut si his non obstantibus dubium semper remanserit, aut si de matrimonio non consummato dumtaxat, minime vero de alterutrius impotentia constiterit, nec coniuges reconciliari queant, integra causa ad S. Sedem transmittatur, cuius erit opportune providere.

Adnotatio specialis de impedimento voti solemnis et Ordinis sacri. — Quoties tractanda occurrerit causa matrimonialis, in qua de impedimento solemnis voti castitatis vel Ordinis sacri cum adnexa castitatis lege agatur, ea in-

tegra, post processum informatorium, ad necessaria documenta et motiva colligenda institutum, a Rmis Patriarchis aliisve Ordinariis ad Sedem Apostolicam deferatur.

1589

Contra clericos negotiatores.

S. C. S. Off. *17 Ian. 1883.* — Utrum declaratio SSmi diei 4 Dec. 1873 *(V. n. 1398)* complectatur etiam missionarios sinenses.

R. Affirmative; et ad mentem: Mens est: 1. Ut illis verbis *simpliciter reservatae Pontifici* substituantur alia verba Clementis IX. nempe: — *A qua excommunicatione latae sententiae ipso facto incurrenda nemo absolvi potest, praeterquam in mortis articulo constitutus, nisi lucris huiusmodi prius restitutis* (Clemens IX, in Constitut. *Sollicitudo pastoralis* 17 Iunii 1669 § 4). — 2. Ut eadem prohibitio ac poena ad mentem eiusdem Clementis IX, non solum afficiat missionarios europaeos, sed etiam quoscumque ecclesiasticos viros, qui sub nomine missionariorum, aut quovis alio titulo, pro tempore missi fuerint aut in illis partibus quomodolibet morabuntur.

1590

Circa baptismum ab acatholico ministro collatum.

S. C. S. Off. *21 Febr. 1883.* — Bombay — Utrum, quando post diligentem indagationem de valore baptismi a ministro haeretico collati nihil constiterit nisi ministellum baptizantem pertinuisse ad sectam anglicanam, cuius Rituale validam praescribit materiam et formam, hoc factum sufficiat ad praesumendam baptismi validitatem, ita ut ad licite conferendum baptisma conditionatum speciali argumento probari debeat eius invaliditas; an vero praesumi debeat invaliditas baptismi a tali ministello collati, ita ut sacerdos in tali casu conditionate rebaptizans irregularitatem non incurrat.

R. Detur decretum fer. IV 20 Nov. 1878 *(V. n. 1504).* Quoad irregularitatem vero, iuxta exposita non fuisse incursam.

1591

De matrimoniis in quibus una pars clandestinis societatibus adhaeret.

S. C. S. Off. *21 Febr. 1883.* — Bombay — Utrum iuramentum massonicum non retractatum considerari et tractari possit vel debeat ad instar impedimenti matrimonium impedientis aut etiam dirimentis; et quae cautelae exigi debeant ut matrimonium puellae catholicae cum viro franco-muratore iurato licite aut etiam valide a parocho benedici possit.

R. Quod attinet ad matrimonium, in quo una contrahentium pars clandestinis aggregationibus notorie adhaeret, donec Apostolica Sedes generale decretum hac in re non ediderit, oportet ut Pastores caute et prudenter se gerant, et debent potius in casibus particularibus ea statuere, quae magis in Domino expedire iudicaverint, quam generali regula aliquid decernere. Omnino vero excludatur celebratio Sacrificii Missae nisi quando gravia adiuncta aliter exigant.

1592

De privilegi[is] quoad divini O[f]ficii recitati[o]nem.

S. R. C. *27 Febr. 1883.* — Cincinnaten. — 1. Privilegia concessa tantummodo pro Cincinnatensi Archidioecesi quoad recitationem divini Officii, valere ne possunt etiam pro aliis septem dioecesibus, pro quibus simul cum ipsa Archidioecesi Cincinnatensi Ordo divini Officii recitandi conficitur?

De celebratio[ne] festi titularis [ec]clesiarum.

2. Missionarii, uno eodemque tempore septem diversis Ecclesiis uti Rectores stricte addicti, tenentur ne de singulis earum Titularibus celebrare festa cum Officiis et Missis sub ritu duplicis primae classis cum octava iuxta Rubricas?

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Negative, iuxta decretum in una Vicariatus Apostolici Bombayen. Septentrionalis diei 25 Augusti 1882 *(V. n. 1573).*

1593

De iis qui c[lan]destinis soci[eta]tibus nomen [de]derunt unice temporalia [da]mna vitanda.

S. C. S. Off. *7 Martii 1883.* — S. Hiacynthi. — Se possano ammettersi alla partecipazione dei sagramenti quei che solo per fine di evitare danni temporali si ascrissero a società segrete, intendendo di rimanere cattolici.

R. Iuxta exposita catholicos, de quibus agitur, admitti posse ad sacramenta, praevia absolutione a censuris, quatenus opus sit (pro qua dantur Episcopo opportunae facultates) dummodo: 1. reapse sese omnino separaverint a societatibus praedictis; – 2. promittant nunquam amplius fore ut sese immisceant alicui actui societatum ipsarum tum secreto tum publico, et praesertim numquam amplius se soluturos requisitam contributionem; – 3. removeatur scandalum eo meliori modo quo fieri potest; – 4. animo sint dispositi ad suum nomen revocandum, si et quando id facere absque gravi damno poterunt. – SSmus approbavit.

1594

Circa facult[atem] dispensandi per abstin[entiae] tempore iei[unio]rum.

Ex Litt. S. C. S. Off. *17 Martii 1883.* — Gli Emi Inquisitori Generali nella Congregazione di fer. IV 24 passato Gennaro, in occassione di un dubbio promosso da Monsignor Vescovo di Ratisbona, sulla facoltà di concedere l'indulto quaresimale, che i Vescovi presumono di avere in forza delle facoltà quinquennali concesse dalla Propaganda, decretarono che si riassumessero le formole delle fa-

coltà suddette, onde vedere quale modificazione declaratoria potessero esse meritare in conformità della enciclica di Benedetto XIV *Libentissime quidem*, e del decreto di questa Suprema di feria V 12 Aprile 1742, in cui innanzi allo stesso sullodato Pontefice proposto il dubbio: « An ob facultatem, quae Praefectis Apo« stolicis delegatur, Praefectus S. Dominici « Americae meridionalis possit dispensare super « esu carnium, ovorum, et lacticiniorum, tem« pore ieiuniorum praesertim Quadragesimae, « cum omni multitudine ac omnibus sui distri« ctus incolis: » fu risposto: *Negative.*

Riassunte pertanto le suddette formole, gli stessi Emi Padri della Congregazione di feria IV 14 corrente, portarono la loro attenzione sulle parole che leggonsi nel num. 27 della formola I e II e nel num. 17 della III, vale a dire: *Dispensandi, quando expedire videbitur, super esu carnium, ovorum et lacticiniorum tempore ieiuniorum et quadragesimae,* e decretarono che d'ora innanzi si modificassero aggiungendo dopo la parola *dispensandi* le altre *non tamen per generalem indultum, sed in casibus particularibus.* Essendo stato poi tal decreto dagli Emi Padri pienamente approvato dal S. Padre nell' udienza della stessa feria o giorno etc.

1595

facolta- ...pensandi ...anguini- ...du mul-

S. Poenitentiaria Ap. *20 April. 1883.* — Questa S. Penitenzieria al quesito fatto più volte: « Se l'Ordinario munito della facoltà « Apostolica di dispensare, puta in 2 grado di « consanguinità, possa dispensare anche quando « detto grado è molteplice, cioè proveniente « da due o più stipiti », ha risposto sempre affermativamente.

1596

...ssa cele- in festo ...uiarum.

S. C. SS. Rit. *18 Maii 1883.* — MARIANOPOLITANA (Montreal). — Ex indulto Ap. recenter Provinciae Quebecensi concesso, semel in anno, die qua in unaquaque ecclesia cum assensu Ordinarii fit expositio Reliquiarum ibidem asservatarum, licet unam Missam cum cantu celebrare de SS. Reliquiis, uti in Appendice Missalis Romani, exceptis duplicibus primae classis, Dominica SSmae Trinitatis, nec non Dominicis, Vigiliis octavisque privilegiatis, absque praeiudicio Missae conventualis vel parochialis de die vel festo occurrente, (illis in ecclesiis et diebus quibus praedictae Missae, parochialis vel conventualis, celebrandae obligatio existit) ac servatis rubricis. Hinc quaeritur:

1. Quot et quales Reliquiae requirantur et sufficiant ut habeatur ius isto privilegio utendi; et quatenus satisforet exponere Reliquias Sanctorum non Martyrum, quisnam color in Missa esset adhibendus.

2. Quum in Appendice diversorum exemplarium Romani Missalis inveniantur diversae in honorem SS. Reliquiarum Missae, an eligi debeat aut saltem valeat Missa cuius Introitus incipit *Multae tribulationes* cum oratione *Auge,* Epistola *Hi viri*, et Evangelium *Descendens Iesus.*

3. An ritus duplex primae classis assignandus sit supradictae Missae, an vero ritus inferior.

4. Ubi neque de iure neque de facto celebratur Missa conventualis vel parochialis, et altera Missa non cantatur conformis officio diei, quaenam regula sequenda sit quoad commemorationem Officii currentis, cantum Symboli, Praefationem in Dominicis, ac ultimum Evangelium Dominicae aut feriae maioris occurrentis.

5. Utrum nomine ecclesiarum veniant etiam oratoria privata; et quatenus negative, Rmus Episcopus postulat ut sibi facultas impertiatur supradictam solemnitatem permittendi in oratoriis sive publicis, sive etiam piorum locorum internis, si hoc ad spirituale bonum fidelium et ad honorem Sanctorum promovendum expedire iudicaverit.

R. Ad 1. Sufficere aliquot Sanctorum Reliquias etiam parvo numero. Si non adsit Reliquia SSmae Crucis, aut alicuius sancti Martyris, paramenti color sit albus.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Assignandus ritus duplicis minoris.

Ad 4. Sequenda regula a rubricis descripta.

Ad 5. Negative. Quod vero attinet ad expetitam extensionem indulti, non expedire.

1597

Ex Litt. encycl. S. C. Discipl. Regul. *12 Iunii 1883.* — Le istruzioni da darsi in proposito (alla espulsione) si compendiano nel senso che i superiori degli Ordini Religiosi, Congregazioni, Istituti ecc. deducano innanzi la S. C. medesima (della Disciplina) i motivi d'incorreggibilità, la pervicacia dell' individuo; e dimandino al tempo istesso la facoltà del processo sommario, quale si concede, salvo sempre l'esame dei testimoni e la difesa del reo, fatta da un religioso *ex officio deputandum;* e che la sentenza di espulsione sia notificata all' Ordinario di origine del condannato, e al condannato stesso, a cui si riserva il diritto di appellarla presso la suddetta S. Congregazione.

Circa regularium expulsionem.

1598

S. C. S. Officii *20 Iunii 1883.* — Quando non habetur aqua baptismalis adhibenda est

De aqua in baptismo adhibenda deficiente aqua baptismali.

(quoad fieri potest) aqua benedicta iuxta formulam in novis editionibus et in appendice Ritualis Romani; secus adhibenda est aqua naturalis.

1599

De opii commercio et usu.

Litt. S. C. de Prop. F. *Iulii 1883* (AD VICARIOS APP. SIN.) — Censuerunt EE. PP. in memoriam revocandam Instructionem huius S. C. die 23 Iunii 1830, quae commercium opii respiciebat quaeque oculis christianorum assidue subiicienda est, ut ad observantiam civilis legis, opii commercium et usum gravissimis de causis prohibentis, excitentur. Praeterea nota est A. Tuae resolutio S. Congñis S. Officii circa commercium et usum opii die 10 Martii 1852, edita, qua ad petitionem Vicarii Ap. Chansinensis declaratum est, commercium et usum opii prout exponebatur esse illicitum, idéoque debere Vicarios Ap. prudenter omnem curam adhibere ad usum et commercium istud extirpandum. Uti vero apprime novit A. Tua nova expositio circa idem argumentum a Vicario Ap. Koui-tcheou anno 1878, praesertim vero circa plantationem et usum opii, enarratis peculiaribus circumstantiis ad S. C. missa est; quae quidem cum huiusmodi preces S. Congr. supremae et Univers. Inquisitionis obtulisset, novum ab ea responsum accepit. Expositio autem praedicta cum responsione est tenoris sequentis: « Sollicitantibus aliquibus missionariis *etc.* » *(V. n. 1489).*

Hac vero opportunitate, qua examen synodorum sinensium a S. C. susceptum est, patuit pluribus inter Patres insedisse sententiam resolutionem memoratam ita generalem esse ut ad omnes Imperii Sinensis regiones extendi debeat. Itaque eidem S. Congñi S. Officii dubia proposita sunt: — An decretum S. Officii (27 Martii 1878) circa plantationem et usum opii intelligi debeat editum generatim pro universo Imperio Synarum: vel, quatenus negative, an saltem ad idem Imperium generatim extendi possit. — Praeterea: — An illo decreto posito debeat intelligi aliqua ratione permissum vel toleratum commercium opii. — Ad quae dubia sacra eadem Congregatio ita respondit: « Decretum applicandum ad eas provincias et « ad eas circumstantias pro quibus decretum « ipsum latum est, et ubi et quamdiu eaedem « circumstantiae verificentur; et ad mentem. — « La mente è che la S. C. di Propaganda stimoli i Vicari Ap. che si adoperino con tutte « le forze di estirpare l'abuso dell' oppio spe- « cialmente colla istituzione di Società di Tem- « peranza come in Europa ». Ad aliud vero dubium responderunt: « Provisum in praecedenti ».

1600

Circa petitione privilegiorum pro App. Vicariis.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *Iulii 1883* (AD VIC. AP. HONG-KONG) — Quod spectat ad petitiones Praesulum (Synodi Regionalis) quibus postulatur ab Apostolica Sede ut concedat privilegium constituendi thronum in Ecclesia pro Vicario Apostolico, anteferendi crucem, et nominandi eumdem Praelatum in Canone Missae censuit S. C. non esse annuendum.

1601

Circa lucrum mutuo lege ci permissum.

S. C. S. Officii *4 Iulii 1883.* — Se nella Cina debbano lasciarsi senza inquietarli i fedeli che nel mutuo percepiscono l' intera tassa civile, ossia tutto l'interesse permesso dalla legge, ovvero, almeno nelle provincie dove generalmente si usa prendere un interesse minore, siano da consigliarsi, ed anche da obbligarsi a non percepire più di quello che si suole comunemente, che è in media il 15 per cento.

R. Illos non esse inquietandos qui lucrum percipiunt ex mutuo in ea quantitate quae est a lege permissa, in usu communiter recepta, et a prudentibus ac timoratae conscientiae viris comprobata, dummodo parati sint stare mandatis S. Sedis.

1602

De scholi studio lingrum origilium.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. 22 *Iulii 1883* (AD PRAEFECTOS MISSION.). — Quandoquidem, miserante Deo, ostium ad conversionem haereticorum et schismaticorum quotidie latius aperire dignoscitur, et regiones iam albae ad messem videntur, oportet eos praeprimis qui ab Apostolica Sede ad hoc opus procurandum mittuntur, prudenti usos oeconomia, collatisque viribus et consiliis alacrius coeptis insistere, satagentes ne umquam ea careant scientiarum ac litterarum cognitione, quae in diversis Missionum locis necessaria est ad apostolicum munus rite ac utiliter obeundum. Cum enim fides, docente Apostolo, per auditum sit, auditus per verbum Christi, nemo autem credat nisi audiat praedicantem, necesse est hunc eo uti sermone quem auditores probe noverint et intelligant. Nisi enim, ait Apostolus Paulus (I. Cor. XIV, 9), *vos per linguam ..... manifestum sermonem dederitis, quomodo scietur id quod dicitur? Eritis enim in aera loquentes. Tam multa, ut puta, genera linguarum sunt in hoc mundo: et nihil sine voce est. Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus; et qui loquitur, mihi barbarus.* Quam ob rem in Ecclesiae primordiis divinitus et praeter ordinem factum est, ut Apostoli omnia loquerentur genera linguarum, quarum notitiam in illis rerum adiunctis humano studio assequi

non poterant. Ecclesia autem constituta, tale subsidium non a Deo praeter ordinem expectandum fuit, sed humano labore atque industria comparandum. Quare nil crebrius atque instantius ab Ap. Sede desideratum est, expetitum, iussum, quam ut missionarii tempestive addiscerent et probe callerent linguas, quibus populi ab ipsis erudiendi uti consueverunt eamque ob causam plura Sacrae Cong. de Prop. Fide decreta prodierunt, quae etiam Apostolicarum Missionum collegia respiciunt, in quibus religiosi viri ad christianam fidem catholicamque religionem propagandam mittendi opportune instituuntur (1). Etsi vero in calamitosis hisce temporum adiunctis ea vix, aut ne vix quidem, consistere possint, non tamen necessaria media volentibus et conantibus deficiunt. Nulla enim est ferme ex celebrioribus Europae urbibus, in qua sive ad commercii negotia utilius procuranda, sive ad diplomaticas relationes tutius fovendas, orientalium linguarum scholae desiderentur. Has vero praevertisse visa est Ap. Sedes, quandoquidem post editum oecumenici Concilii Viennensis decretum de orientalium linguarum cathedris apud praecipuas nonnullas universitates instituendis, eas in pontificio romano athenaeo erexit, atque ad novissima haec tempora, quoad licuit, fovit atque aluit. Novissime vero s. m. Pius PP. IX sollicitus quam qui maxime de Ecclesiarum ritus orientalis miserrima conditione relevanda, hoc etiam in earum utilitatem sancivit, ut peculiares linguarum quae apud illas usurpantur cathedrae in hac alma Urbe extarent, in quibus tum litteralis tum vernacula earum loquendi atque scribendi forma traderetur; quod Sacrae huius Congr. cura ac studio in aedibus S. Apollinaris penes Pont. Seminarium Romanum iampridem factum est. Hac ratione provide consultum fuit procurandis eidem Congr. fidelibus doctisque interpretibus, atque etiam missionariis citius atque utilius instituendis. Decessoris sui vestigiis inhaerens SS. D. N. Leo div. prov. PP. XIII, studiosissimus et ipse restituendi iamdiu discissam apud orientales Ecclesias catholicam unitatem, tanto operi adiutricem manum strenue admovit, dato etiam mandato, ut solertissimi ex earumdem scholarum auditoribus, cura Sacrae huius Congr., in orientem mittantur, ut linguas, ritus moresque Ecclesiarum orientalium ipsi coram audiant, inspiciant, penitus addiscant. Quo scholarum praesidio si usi fuerint qui sacris missionibus in illis regionibus obeundis se devovere intendunt, celerius atque utilius diversas quae illic usurpantur linguas callebunt, et ubi ad praestituta sibi loca devenerint, servi inutiles diu non erunt, verum sacris suis ministeriis citissime perfungi poterunt. Quam ob rem Sacra haec Congr. pro Negotiis Orientalibus universos moderatores religiosarum familiarum quae orientalium missionum curam susceperunt, sedulo graviterque monet, ut studium linguarum quae eum in finem necessariae sunt, ab iis omnino exigant qui ad sacrum illud ministerium incumbere velint. Missionum autem Praefectis mandat, ut id ipsum severe exigant; et quos noverit desides in hac sui muneris parte adimplenda, huic S. C. denunciare non morentur. Demum RR. PP. DD. Delegati Apostolici pro suo munere ad omnimodam praemissorum exequutionem advigilabunt, et memoratam S. C. edocere non praetermittent. —

Hisce praesidiis praeter alia instructi apostolici viri, quibus datum est catholicae fidei veritatem atque unitatem promovere, ad animarum salutem procurandam quotidie magis incumbant, minime dubitantes quin misericors Deus opus quod coepit perficiat, confirmet solidetque, et Ecclesiam catholicam, aberrantibus ovibus in unicum Christi ovile adductis, nova iugiter filiorum accessione laetificet.

1603

Decr. S. C. de Prop. F. *25 Iulii 1883.* — Cum inde ab anno 1878 sub initio Pontificatus SSmi Domini Nostri Leonis PP. XIII per Apostolicas eius Literas « *Ex supremo Apostolatus apice* » episcopalis hierarchia in Scotia ex Sacrae huius Congregationis consulto feliciter fuerit restituta, Sacra eadem Congregatio, ut gravissimum electionis Scotiae Episcoporum negotium rite sancteque in posterum absolvatur, certam aliquam methodum in omnibus illius regni dioecesibus servandam opportunum esse existimavit, qua fiat ut Sedes Apostolica exploratam notitiam habere possit de meritis sacerdotum, ex quibus qui magis idoneus censendus fuerit ad episcopalem gradum eligi valeat. Itaque in generali conventu habito die 18 Iunii 1883 Sacra Congregatio, omnibus mature perpensis, censuit ea super re methodum quae hic adscribitur esse in Scotia servandam. Sede aliqua episcopali vacante, atque Vicario sive Administratore iuxta normas a sacris canonibus generatim, vel ab Apostolicis Litteris sa. me. Bene- De electione Episcoporum Scotiae.

(1) Sacrae Congr. S. Officii propositum fuit dubium quod sequitur: *Moltissimi linguaggi essendo in Giorgia impossibili potersi apprendere tutti dai missionari, si domanda come debbano* (essi) *portarsi nel confessare quelli che si sono convertiti, che non sanno altra lingua, nè vogliono interpreti.* Et responsum fuit (10 Febr. 1666): « Missionarii hortentur poenitentes « ignaros idiomatis missionariorum ad adhibendum interpretem, per quem confiteantur omnia peccata; quod « si hoc nolint, saltem confiteantur aliqua per interpretem, et reliqua per signa et nutus omni meliori « modo sicut fit cum mutis; sed missionarii curent addiscere, in unaquaque lingua ibi usuali, illa pauca « verba quae sunt necessaria ad explicanda praecipua « peccata contra decalogum, et contra quinque praecepta Ecclesiae ».

dicti XIV, pro locis Missionum speciatim praescriptas constituto, qui dioecesi viduatae, durante vacatione, praesit; convocatio fiet eorum, ad quos pertinebit commendare tres ecclesiasticos viros, quorum unus a Summo Pontifice, si ita ei visum fuerit, dioecesi vacanti praeficiatur. Et quidem, si in dioecesi vacante canonicorum Capitulum erectum non fuerit, Metropolitanus S. Andreae et Edimburgensis vel in ipsius defectu senior ex suffraganeis eius, conveniat cum Archiepiscopo Glasguensi (nisi agatur de vacatione ipsius Sedis Glasguensis, quae S. Sedi immediate subiecta est et suffraganeos non habet) relate ad diem et locum statuendum, quo primum omnes Episcopi adunari commode possint, et pro eo die omnes Episcopos convocabit. Ii vero una cum Archiepiscopo Glasguensi, omnes simul, si fieri possit, adunati, et praesidente Metropolitano seu in eius defectu Archiepiscopo Glasguensi, singuli suffragium tribus vicibus ferent, indicando nomina ecclesiasticorum virorum quos veluti candidatos ad sedem vacantem Apostolicae Sedi proponendos dignos esse in Domino existimaverint. Collatis vero suffragiis, referent in scriptis huic S. Congregationi nomina trium candidatorum, in quos maior suffragiorum numerus convenerit, simul indicando quo ordine ex pluralitate votorum iidem pro meritis sint recensendi, nec non notitias de singulis suppeditando ad normam quaestionum, quae ab hac S. Congregatione in speciali schemate ad id proponi solent.

Si vero in vacante dioecesi Capitulum erectum fuerit, Vicarius Capitularis Praepositum et Canonicos convocabit, qui capitulariter coadunati, et precibus de more praemissis, tribus vicibus suffragia ferent circa personas S. Sedi velut digniores commendandas. Tum Capitulum nomina alphabetico ordine disposita eorum trium sacerdotum, in quos maior numerus suffragiorum convenerit, ad Metropolitanum vel in eius defectu ad seniorem suffraganeum transmittet, ut ceteris Episcopis, ut supra dictum est, in unum convenientibus communicentur, qui quidem ea excutient, ut deinde S. Sedi referant quomodo iuxta suam sententiam disponenda sint, attento ordine meritorum, et de singulis candidatis notitias dabunt ad normam quaestionum, de quibus supra dictum est. Episcopis vero liberum erit alia etiam nomina addere, quae magis opportuna censuerint, ac deinde ipsum authenticum actum capitularem, ac relationem sententiae in quam Episcopi venerint ad S. Sedem per hanc S. Congregationem transmittent. Sacra porro haec Congregatio declarari voluit nomina candidatorum, sive uno sive altero ex supradictis modis pro rerum circumstantiis innuantur, per simplicem commendationem proponi ut notitiam tantum ac lumen afferre valeat in electione perficienda quae, ut iuris est, ad Apostolicam Sedem omnino pertinet, cui plena libertas servatur alium etiam extra propositos, si ita ipsi placuerit, ad vacantem Sedem episcopalem nominandi.

1604

Circa facu tem Vicarior App. excipie denuntiatio in materia s citationis.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *25 Iulii 1883.* — Quo propositis huic S. C. dubiis fieret satis, a Sacra Supremae Inquisitionis Cong. quaesitum fuit: *An Vicarii Ap. absque speciali facultate possint excipere denunciationes in materia sollicitationis ad turpia, et an, eiusmodi denunciationibus acceptis, teneantur eas ad S. Officium deferre.* Emi PP. Inquisitores Generales, in fer. IV 20 Iunii curr. anni, respondendum censuerunt: *Supplicandum SSmo pro extensione ad omnes Vicarios App. Instructionis pro Vicario Ap. Cocincinae diei 1 Iun. 1775, cum addito quod remittant ad S. Officium, per medium S. C. de Propaganda Fide in epistola clausa, nomina sollicitantium.* Cum autem Summus Pont. Leo XIII in audientia eiusdem feriae ac diei, decretum Emorum PP. approbare dignatus sit, et petitam concedere extensionem, hinc praedictam Instructionem, quae Vicario Ap. Cocincinae data fuit per epistolam diei 26 Aug. 1775 ad A. T. mitto *(V. n. 509)*, ex qua Intructione eadem A. T. intelliget, qua ratione se gerere debeat si quando, quod Deus avertat, huius casus occurrant.

1605

De baptis dubio in o ad validi contracti r monii.

S. C. S. Off. *1 Augusti 1883.* — Savannah — Inter ceteros difficilis solutionis casus, qui in his Foederatorum Americae Septentr. Statuum ecclesiasticis provinciis, ac in hac quoque dioecesi occurrunt, reperitur etiam sequens: Frequenter contingit, ut duo acatholici inter se contraxerint matrimonium et ignoretur utrum sive uterque sive alteruter fuerit baptizatus. Eiusmodi matrimoniis inter duos acatholicos, aut sine dispensatione inter catholicum unum et acatholicum alterum, initis, in nulla ex dioecesibus nostris obstat impedimentum clandestinitatis. Contracto ita matrimonio, haud raro evenit, ut compars compartem deserat. Post aliquod tempus partes ita separatae non infrequenter ad alias nuptias convolant superstite altera parte. Scio equidem casu quo, spectata qualitate probationum pro et contra, dubitetur num vel alteri vel utrique parti collatum fuerit baptisma, standum esse pro valore matrimonii cum tali dubio ac sine dispensatione contracti usque dum non constet illud fuisse invalidum; verum deficientibus ceteris pro utraque dubii parte probationibus, quaero:

I. Num in ordine ad matrimonii contracti validitatem vel nullitatem, collatio vel non collatio baptismi, dum ignoratur, ex principio

praesumptionis definienda sit. In dubiis id affirmat doctissimus bo. me. Archiep. Patr. Henrick; in theologia enim sua morali (tract. XXI, n. 48) haec habet: « Si de consortis baptismo « non constet, nec certum haberi queat testimo« nium, in eam propendere oportet sententiam « de baptismi et matrimonii valore, cui favent « indicia et adiuncta ». Quod si recte ita sentit laudatus Kenrick, quaero ulterius:

II. Utrum dum baptismi collatio ignoratur, principium praesumptionis in ordine ad valorem matrimonii contracti, rite applicetur in articulis sequentibus:

1. Si pars vel partes acatholicae parentes habuerint ad sectam pertinentes quae baptismum respuit, hic non est praesumendus.

2. Idem resolvendum, si parentes habuerint pertinentes ad sectam quae infantium Baptismum non admittit, seu in qua non confertur nisi adultis v. g. annum aetatis trigesimum iam adeptis, quemadmodum res se habet in secta baptistarum.

3. Idem pariter resolvendum, si parentes habuerint qui dum in vivis essent, professi sint se nolle ad ullam sectam pertinere, seque Ens supremum honestis potius, ut aiunt, moribus quam speciali aliquo cultu honorare.

4. Si parentes habuerint pertinentes ad sectam quae eumdem ut necessarium habet, vel in qua saltem ordinarie administratur, et iidem parentes in secta sua zelosi fuerint, praesumendus est Baptismus. At quid si parentes in secta socordes fuerint, aut ad sectam pertinuerint, quae baptismum quidem non respuit, sed eum non habet ut necessarium, et in qua ordinarie non administratur? an in utroque aut alterutro casu praesumendus baptismus vel non?

5. Si iuxta unius tantum parentis sectam et animi ut supra zelosam dispositionem praesumptio faveat baptismo, et in educatione prolis de facto et indubie primas habuerit partes, praesumendus est baptismus.

Idem resolve, si facta inquisitione, ignoretur aut non satis constet utrum primas habuerit partes; baptismus enim in ordine ad matrimonium praesumendus est, cum coniugium semel initum censendum sit validum quamdiu obex se prodat. Sed quid si certo constet, illius qui de facto et indubie primas in educatione habuit partes sectam et animi dispositionem non favere baptismo, dum alterius secta et animi dispositio eidem favet?

6. Casu quo nulla pro baptismo militat praesumptio, applicanda est regula: factum non praesumitur, sed probandum est. Huius regulae applicatio in his Foederatis Statibus ubi inter acatholicos plurimi sunt, qui de baptismo infantibus suis conferendo nihil aut parum curant, potiori forte iure locum habere debet, quam in multis aliis regionibus.

Quaestiones praefatae ideo praecipue proponuntur, ut ex earum solutione norma habeatur, iuxta quam tuto procedi possit in his praesertim casibus: 1. Dum ex duabus partibus acatholicis ab invicem ut supra separatis, altera in gremium Ecclesiae recipi postulat, et ad alias nuptias convolavit aut convolare cupit. 2. Dum pars catholica ab acatholica ut supra separata, cum alia coniungi postulat, aut cum alia iam iuncta, ad sacramenta admitti exoptat.

R. Ad I. Affirmative, peracta tamen investigatione in singulis casibus.

Ad II. (nempe: « Utrum, dum baptismi collatio ignoratur, principium praesumptionis in ordine ad valorem matrimonii contracti rite applicetur in articulis sequentibus: ») Affirmative quoad *primum*, *secundum* et *tertium* articulum, et quoad primam partem *quarti* et primam partem *quinti* numeri, at in hoc postremo articulo, post verba *habuerit partes* addatur: — *neque alter coniux cognoscatur positive contrarius collationi baptismi, praesumendus est baptismus.* In reliquis casibus qui adnotantur in secunda parte numeri *quinti* recurrendum est ad S. Sedem, expositis omnibus rerum locorum et personarum adiunctis, aliisque ad rem facientibus. Ad *sextum:* Provisum in praecedentibus.

1606

Instr. S. C. de Prop. F. *18 Oct. 1883* (AD VICARIOS APP. SINAR.) — Quae a praesulibus Sinensium missionum in conventibus synodalibus habitis in quinque regionibus ecclesiasticis in eo imperio constitutis acta fuerunt, ea quidem Sacrae huic Congr. gratissima ac perutilia visa sunt. Plura enim sive quoad personas Vicariorum App. ac missionariorum, sive quoad ipsam directionem et administrationem missionum saluberrime decreta sunt, multa etiam de ministerio inter gentes exercendo variisque modis fidei propagandae admodum opportune innuuntur, demum multa de gravissimis quaestionibus res Ecclesiae, nonnullos contractus, ipsam sacramentorum administrationem spectantibus disceptantur. Itaque dubium non est quin in proximis conventibus anno 1885 de more habendis nonnulla ex his gravissima et alia negotiorum capita iterum magna cum illorum fidelium utilitate ac profectu ad examen revocentur. Quod ut commodius fiat, atque ea ratione quae S. Consilii menti apprime respondeat, visum est nonnulla de iis attingere, quae maxime fidei provehendae utilia esse possunt, quaeque vel iam ab Episcopis indicata vel a S. C. proposita ampliorem tractationem exigere videntur. Haec itaque breviter his meis perstringo, potissimum in iis consistens quae regimen istarum missionum et media opportu- De nonnullis quae missionum regimen et fidem provehendam respiciunt.

niora ad conversionem gentium obtinendam respiciunt.

De institutione missionariorum curopaeorum.

I. Imprimis Sacra haec Congr. studium Episcoporum ad idoneos ac spectatos verbi Dei praedicatores efformandos satis laudare non potest. Potissimum vero quae in Synodo Chansinensi (Sess. II, c. II *de Miss. Apostolicis* n. 1 et 2, nec non c. III *de vita et honestate clericorum*) de hoc argumento disseruntur, omnibus Vicariis App. ut prae oculis habeantur plane commendat. Uti enim ipsa haec S. C. ad primos Vic. App. Seminarii Parisiensis anno 1659 scribebat, non debent missionum Praesules facile omni spiritui credere, sed probare spiritus si ex Deo sunt: « Hoc itaque in primis curandum ut magno studio perquirantur ac secernantur viri aetate ac corporis valetudine sustinendis laboribus idonei tum vero quod pluris est non mediocri charitate ac prudentia insigniti, quas virtutes non aliorum iudicium et coniectura sed diuturnus rerum usus et experientia aliis muneribus cum laude peractis probaverint, qui secretorum sint capaces tenacesque custodes, qui gravitate morum, comitate, mansuetudine, humilitate, patientia et omni virtutum exemplo christianae fidei quam ore profitentur opem adstipulentur; qui denique ad evangelicae charitatis normam efformati aliorum se ingenio ac moribus accommodantes, nec sociis quibuscum vixerint graves, nec exteris invisi ingratique reddantur, sed cum Apostolo fiant omnia omnibus ». Hae itaque dotes maxime in evangelii praeconibus ab Episcopis quaerendae sunt. Quoniam vero Dei omnipotentis gratia favente messis quotidie copiosior in ista regione apparet, ut vere dici possit eam provinciam esse altam ad ipsam messem, operarii autem valde pauci numerantur, hoc S. Consilium singulari sollicitudine easdem missiones complecti volens, non deerit quin superioribus ordinum regularium ac piarum Congreg. et Institutorum per speciales litteras animos addat eosque hortetur ut multiplicandis evangelii praeconibus, quantum temporum malignitas sinit diligentem dent operam. Ac si (quod Deus faxit) maiorem operariorum numerum nanciscatur etiam novas missiones constitui curabit quibus aliis veluti igniculis adiectis gentes istas excitet, atque a tenebris et umbra mortis in admirabile Christi lumen ac regnum advocet.

De studio linguae sinicae.

II. Porro quamvis libentissime S. C. viderit plures ex Synodis de studio linguarum indigenarum a missionariis peragendo sollicitas fuisse, tamen optimum fore arbitrata est, si singulis PP. ante oculos proponat Instructionem huius S. Consilii die 21 Martii 1774 circa idem argumentum ut, qua severitate hac in re procedendum sit, videant; iussitque, omnibus istarum regionibus praesulibus significari, eiusdem Instructionis tenorem diligenter servandum esse, ac missionarios universos omnino cogendos aut ad linguam sinensem addiscendam, aut ad ministerium abdicandum. Quo vero iidem evangelii praecones magis idonei fiant ad populos illos ad fidem adducendos, neque tantum ad plebem, verum et ad homines superioris conditionis Christi religione imbuendos uti antiquis temporibus PP. inclytae Societatis Iesu magno cum profectu rem ipsam perfecerunt, mandat ac praecipit ut in singulis quinque regionibus in quibus synodi habitae sunt, eo opportuniori modo quod Episcopis visum fuerit, speciale studium ac veluti academia sinensis linguae erigatur et ex singulis vicariatibus aut saltem ex iis ubi res commodius fieri possit quidam peritiores in lingua vernacula missionarii designentur, qui ad huiusmodi literaturam serio incumbant, lucubrationes in ea lingua perficiant quibus et fidei veritates palam coram ethnicis exponantur, ac superstitiones erroresque inter eas gentes diffusi refutentur. Quibus hominibus et aliud mandatum committi debet ut inspectis illius gentis literis ac philosophia sub omnimoda directione Episcoporum iisque auctoribus Sacrae huic Congr. practice media designent quibus facilius inter superiores societatis classes fides insinuari ac praeiudicia in iis contra ipsam invecta minui, ac etiam si possibile sit plane deleri possint.

De cleri hab…

III. Ea etiam Emi PP. ad examen revocarunt quae de civili cleri habitu in nonnullis Synodis disputata sunt. Qua quidem in re cum confirmassent, quae circa idem caput in Synodo Sutchuensi (c. X, n. 10) sapienter statuta fuerunt, caetera prudenti Episcoporum arbitrio commiserunt, id tantum animadvertentes curandum omnino esse ut circa vestes a clero adhibendas caute procedatur, ne difficultates inter sacerdotes inopportunis innovationibus excitentur. Insuper mandarunt ut diligenter observentur quae in Synodo Sutchuensi circa quasdam incedendi rationes nimium luxum redolentes praescribuntur (c. X, n. 12).

De Seminari…

IV. Quoniam vero inter praecipua argumenta a VV. AA. pertractata, magni plane ponderis est quod spectat cleri indigenae institutionem ac doctrinam, Emi PP. de tanto negotio vel imprimis solliciti, ac prae oculis habentes nunquam christianam religionem in Sinis firmam stabilitatem ac praepotentem progressum consecuturam, nisi homines illius nationis in clerum adscripti exemplo maxime, ne dum verbo, contribulibus suis praeluceant, atque propriae vitae morum speculo ad christianas virtutes informent, ad haec adeo pretiosa bona assequenda, quae sequuntur omnibus Episcopis indicanda censuerunt.

Primum quidem commemorarunt Instructionem ab ipso S. Consessu ad omnes missionum Praesules anno 1845 datam, in qua de missione Episcoporum, et maxime de sedula indigenae cleri institutione accuratissima ratio habetur. In

ea siquidem multa de necessitate initiandi optimos ex christianis incolis locorum missionis ad levitarum ordinem, de institutione seminariorum iisdem ad scientiam ac pietatem informandis atque in ministerio exercendis mirifice indigitantur; de dignitate vero eorum curanda atque etiam iuxta circumstantias augenda adduntur multa: ac propterea utilissima exinde documenta Praesulibus missionum erui possunt. Verum, quod ipsi etiam Sinenses Vic. Apostolici in conventu Romae habito an. 1870 apud S. Congregationem animadverterunt, nonnulla clero indigenae earum missionum peculiaria adhuc desiderabantur, quaeque ad eiusdem instructionis specialem pro iis locis applicationem pertinerent.

Hoc itaque occasione recensionis synodorum sinensium S. Consilium efficere aggressum est. Quod quidem dum libenter laudibus prosequitur ea quae huc usque Sinarum Praesules ad seminaria sive initianda, sive augenda perfecerunt, quaeque etiam novissime in synodis decrevere, censet nihilominus, quod et nonnulli ex dictis conventibus innuerunt, decretum Concilii Trident. Sess. 23, c. 18 de Reform. in memoriam Patrum revocare, atque illud, inspectis iis quae ex ipsis missionibus, vel tractatione praefatorum synodorum S. Congregationi innotuerunt, cleri sinensis institutioni specialiter, quantum adiuncta earum missionum sinunt, applicare.

1. Iuxta memorati decreti tridentini ordinationem certus puerorum numerus in seminario alendus ac religiose educandus praescribitur. Quo vero certiores fiant VV. AA. de bona puerorum inclinatione quos ad hunc numerum eligunt, servent in primis ordinationes Synodi Sutchuensis (c. 8, n. 1). Imo optimum foret consilium ut cum quis admitti peteret, vel fortasse missionarii idoneum putarent, ipsi eum in servitio altaris per unum aut duos annos saltem exerceant, vel etiam si fieri posset apud se retineant, illius propensionem, mores, docilitatem probaturi: cum vero eum idoneum arbitrentur, Vicario Ap. praesentent ut in seminarium, vel scholam praeparatoriam, si adsit, introducatur. Quod quidem iudicio ipsius Vicarii Ap. decernendum erit. Sint vero pueri duodecim annorum vel ad minimum decem, et generatim loquendo non ultra quatuordecim: qui caeteris qualitatibus a Concilio requisitis instructi sint. Biennio autem veluti in probatione in ipso seminario maneant; deinde si idonei inveniantur in alumnorum numerum recenseantur. Quippe maximi interest, attenta sinensium natura adolescentulos ipsos quamprimum fieri potest sub cura missionariorum ipsiusque ecclesiae versari, de eorum indole diligenter inquiri, neque eos admitti nisi vere spes affulgeat eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo et sancte inservituros.

2. Optimum quoque consilium S. Congregatio existimat, quod a nonnullis Vic. App. susceptum est ut singularis schola instituatur in qua pueri huiusmodi ab aliis separati ad seminarium praeparentur: vel satius, ut iam in pluribus missionibus factum est, collegium puerorum praeparatorium *(petit séminaire)* a seminario proprie dicto divisum constituatur.

3. Quoniam vero complures adhuc Vicariatus in Sinis vix figuram quamdam ac veluti initium seminariorum exhibent, nec media ad ea constituenda necessaria adhuc in promptu habentur, nec brevi reperiri poterunt, ne huius institutionis utilitate priventur, imo ut statim illius fructibus perfrui possint, Emi PP. earum missionum Praesulibus commendarunt ut consiliis simul initis seminaria quae appellant *centralia* sive provincialia unum aut plures in singulis regionibus iuxta opportunitatem instituere satagant, in quibus facilius et magistrorum et moderatorum copia, et pecunia collata caetera media necessaria comparari poterunt. Quod Tridentini PP. iam in decreto memorato aperte innuunt iis verbis: *si vero in aliqua provincia ecclesiae tanta paupertate laborent ut collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus provincialis vel metropolitana cum duobus antiquioribus suffraganeis, in ecclesia metropolitana vel alia provinciae ecclesia commodiori, unum aut plura collegia, prout oppertunum iudicabit ex fructibus duarum aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode institui non potest, erigenda curabit ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.*

4. Districte vero praecipit S. Consilium ut in maius Seminarium *(grand séminaire)*, ubi erectum sit, nullimode admittantur laici; qui vero vocatione ecclesiastica carere dignoscantur, statim ab eo excludantur ita ut de tali collegio verissime dici possit *illud Dei ministrorum perpetuum seminarium esse.* Nec minori severitate servanda est Tridentini praescriptio; ut nimirum discolos *et incorrigibiles ac malorum morum seminatores acriter* (VV. AA.) *puniant, eos etiam si opus fuerit expellendo, omniaque impedimenta auferentes, quaecumque ad conservandum et augendum tam pium et sanctum Institutum pertinere videbuntur diligenter curent.*

5. Quod quidem ut efficaciter assequantur necesse omnino est ut commodiori Seminariorum curae et regimini opportune ita provideant, ut quos sacerdotes iis praeficiant ab omnimoda aliorum ministeriorum administratione dispensent atque eximant; ne dum diversis sollicitudinibus distinentur huic tanti momenti negotio non diligentissimam dent operam. Quod si accideret, teneram iuvenum naturam ad praecellentem sarerdotii vocationem non ita fingere possent uti, ipso praeeunte Concilio, Ecclesiae intentionem firmissimam esse, cuique legenti

patet. Quin etiam curent Episcopi ut moderatori seminarii spiritualis director alumnornm assignetur, cuius ministerio quot ad pietatem ac sanctorum doctrinam hauriendam stimuli alumnis addantur vix credibile est.

6. Laudat S. C. consilium PP. in nonnullis Synodis expressum quoad instaurationem studiorum: de qua re Decretum Concilii Tridentini adeo sollicitum fuit. Verum cum accuratissime consideraverit, quae ad ipsam de statu studiorum in seminariis sinensibus his postremis temporibus relata sunt, non solum sui muneris esse existimavit tenorem memorati decreti Vicariis App. in memoriam revocare, verum etiam nonnulla specialiter indicare quae ad rectam instaurationem studiorum in Sinis censet pertinere. Itaque in primis monendos esse autumat optimum fore consilium si in singulis regionibus quorum Praesules in Synodum convenerunt ab ipsis communi consensu doctiores quidam et experientia spectati deligantur viri qui simul congregati de ratione studiorum in seminariis inducenda pertractent, ac relatione sententiarum in quas descenderint elucubrata, eam Episcopis in proximis conventibus synodalibus discutiendam tradant. Necesse autem erit ut peculiariter de libris in scholis seminariorum adhibendis sermonem faciant, discutiantque an in classibus linguae latinae auctores aureae aetatis indiscriminatim alumnis tradere expediat, tum etiam an et quomodo classici auctores sinenses adolescentibus addiscendi tradi debeant. Praesertim vero ad examen revocabunt quaestionem de auctoribus in philosophia rationali ac theologia adhibendis. Qua in re laeto animo pervidit S. Congregatio plures ex patribus sollicitos se ostendisse ut philosophia ad methodum S. Thomae in hisce scholis introduceretur. Hoc itaque propositum laudat, ac optimum autumat si praedicti viri de ratione eam rem ad praxim deducendi tractaverint eos auctores indicando qui idonei ad id, inspectis locorum et iuvenum circumstantiis reperti fuerint. Id sane, ut notum est, gratissimum SSmo D. N. erit qui tantam de philosophia S. Thomae restituenda sollicitudinem ostendit uti ex eius literis encyclicis patet. Item animadvertendum erit qua ratione in philosophicis et praesertim theologicis doctrinis tradendis errores et praeiudicia nationis prae oculis haberi ac refutari debeant. Neque inopportunum esset si aliquod opus expresse contra haec ipsa praeiudicia concinnatum exhibeatur ut scilicet iuvenes ad sacerdotium designati veri certatores adversus gentis suae errata efformarentur. Denique in id maxime contendendum est ut in doctrina *De Ecclesia* tradenda alumni de vi ac ratione primatus Romani Pontificis ac de eius praerogativis ac dotibus diligentissime iuxta Concilii Vaticani decreta edoceantur, ac Romanae Ecclesiae amore ac reverentia intima imbui valeant.

7. Cum vero ex ipsa nonullarum Synodorum locutione, aliisque ad S. C. relatis pateat non esse eamdem omnium Vicariorum App. sententiam circa concursum clericorum et etiam laicorum christianorum ad gradus literarios adipiscendos, placuit S. Consilio ut in primis omnibus Episcopis aliisque Missionum Ordinariis communicetur decretum antiquum S. O., quod his meis addo circa vetitum christianis concursum praedictum. Deinde vero iisdem Praesulibus committit ut in proximo conventu synodali ad examen revocent an in praesentiarum circumstantiae quoad superstitiosa mutatae fuerint ab iis quae antiquitus existebant ita ut S. Congregatio Inquisitionis de eadem re consuli iterum possit *(V. n. 126)*.

8. Quod vero pertinet ad reditus ad seminaria constituenda iuvenesque alendos, cum ea quae Tridentinorum PP. Decretum statuit in locis missionum locum habere nequeant, id tantum S. C. enixe commendat omnibus Vicariis App. ut in eleemosynis ad opera missionum applicandis primam potioremque partem post necessariam missionariorum sustentationem seminario attribuant, Tridentinae Synodi sollicitudinem imitantes, quae adeo gravibus verbis in horum collegiorum redditibus statuendis auctoritate sua providere non dubitavit.

9. Cum autem alumni ad eam aetatem pervenerint, quae ad ordines sacros suscipiendos necessaria est, non statim nec nimia facilitate iis manus imponant: at prae oculis habeant ea quae Synodus Sutchuensis (c. VIII) eloquitur, nimirum ut nemo ad sacerdotii dignitatem assumatur qui *per longum tempus* non fuerit probatus, et iterum: nemo ad ordines sacros assumatur nisi quem *post longam in seminario probationem*, caelestis sapientia, probi mores, *diuturna* iustitiae et castitatis observantia, competentisque scientiae acquisitio commendet (ib.). Et, si necesse sit, sacram ordinationem ultra communem annorum terminum, n. annos 24 absolutos, retardare pro sua prudentia non dubitent.

Haec quidem si sinenses Praesules, quantum prae locorum ac temporum difficultate licuerit ad effectum perduci curabunt, indubie fructus non exiguos ex collegiis ministrorum Dei in ecclesiae utilitatem referre poterunt.

V. At enim praeter hoc necessarium erit ut de ipsis indigenis iam in sacerdotio constitutis singularem curam gerant eosque ita missionariis europaeis socios addant, ut in omnes regimen aequa severitate ac modesta suavitate temperatum constituant. In quo quidem opportunum arbitrantur Emi PP. recolere quae in iam memorata Instructione anni 1845 innuebantur circa rationem qua erga sacerdotes indigenas Vicarii AA. sese gerere debeant et praesertim n. 3, 4, 5, ita tamen ut neque ad conditionem eis molestam deprimantur, neque al- De regimine sacerdotum.

tius quam par est, et conditio temporum ac gradus eorum aptitudinis sinit, extollantur.

1. Quod autem regimen cleri generatim spectat, primum quidem haud praetermittere potest hoc S. Consilium suam voluntatem omnibus missionariis europaeis atque indigenis sacerdotibus aperte significare, qua nimirum exigit ut omnes plenam ab Episcopis suis dependentiam semper et ubique servent, uti in iuramento ante missionem susceptam vel sacros Ordines praestito palam professi sunt, nimirum se in divino ministerio exercendo laborem suum ac operam *sub omnimoda directione et administratione Ordinariorum* esse impensuros. Quam profecto subiectionem profiteri debent etiam servando assiduam obedientiam iis disciplinae legibus et regulis quas ad bonum missionum exitum obtinendum illarum praesules omnibus cooperatoribus suis imponere existimaverint.

2. Certe ambigi non potest singulari elogio dignos se praebuisse et esse habendos illos Vic. App. qui in regionibus extremi orientis vitam, ut aiunt, communem in clerum invexerunt. Ita prae ceteris inter tunquinenses missionarios summa cum laude factum est, cum institutione *Domorum Dei,* quae vocantur, sanctissimi praesules disciplinam missionariorum ac maxime indigenarum eo exitu corroborarunt, qui in assiduis ac atrocissimis persecutionibus manifeste in martyrum ac confessorum fortitudine ad haec usque tempora enituit. Quod plane propositum S. Congregatio nunquam satis sese commendare posse arbitratur pro iis locis in quibus locorum adiuncta hanc disciplinae rationem adhiberi permittant.

3. Ita pariter S. C. multa laude prosequitur quae in synodalib. comitiis Pekinensib. quoad rationem sustentationis clero praescriptae (Tit. I, c. 2) iubentur, quaeque in conventibus Chansinensi et Sutchuensi circa proprietatum acquisitionem, testandi facultatem, ac dati et accepti rationem singulis annis reddendam constituuntur (Sess. III, c. 2. – Sess. III, c. 4, n. 7).

4. Quod si inter indigenas sacerdotes Vicarius Ap. homines vitae sanctitate, zelo fidei propagandae, ingenio ac maturitate spectatos opperuerit, eos etiam ad alicuius districtus regimen eligere non dubitabit, in quo districtu alios iuniores sacerdotes indigenas sub illius moderamine mittet, ut huiusmodi sinenses praepositi addiscant se in regimine sacerdotum ita exercere ut non sint dominantes in cleris sed forma facti gregis ex animo.

5. Generatim vero optimum erit consilium si indigenae cleri, cum ad sacerdotium pervenerint, ad ministeria exercenda longe a loco ubi eorum familia commoratur, sub probati ac senioris presbyteri moderamine mittantur, ut discant non acquiescere carni et sanguini, sed regnum Dei unice quaerere, ac quos in Christo pepererint filios in charitate ac patientia gubernare. Si tamen (quod Deus avertat) contra disciplinam ecclesiasticam graviter offenderint, vel parum morigeros sese ostendant eos primo quidem V. A. in alium districtum transferat, praehabita admonitione; si vero incorrigibiles evadant, tunc illos etiam severioribus poenis iuxta culpae gravitatem plectat, ac si opus sit, ab officio in perpetuum suspensos in propriam familiam restituat.

6. Immo optandum plane foret ut in locis sinensium missionum quaedam *domus poenitentiales,* saltem singulae in singulis quinque regionibus erigerentur in quas huiusmodi sacerdotes vel ad tempus, vel in perpetuum ad emendationem et correctionem, vel saltem ad tollenda scandala detruderentur.

7. Caeterum erit Episcopis imprimis curandum ut ad regendum clerum ita res omnes apud se disponant ut faciliori ratione gubernium totius Vicariatus procedat. In quo quidem id advertendum est quod licet in pluribus Sinensis Imperii missionibus Consilium missionariorum, qui Episcopo in gerendis negotiis gravioribus adsideant, saluberrime invectum sit, praestet nihilominus ut in aliis in quibus vel adhuc huiusmodi subsidium desideratur, vel omnino regulariter constitutus consessus haud dici potest, quamprimum id fiat. Antiquissimum enim in Ecclesia catholica est ut seniorum quorumdam adiutorium ad huiusmodi rerum tractationem maturiorem ac faciliorem praesulibus adderetur: quod sequentibus temporibus per Capitulum ecclesiarum cathedralium effectum est. Curandum itaque ab omnibus, ut qua meliori fieri potest ratione Consilium illud munere suo diligenter fungatur.

8. Sutchuensis quoque antiquae Synodi vetitum omnibus missionariis districte EE. PP. iniungendum decreverunt, quo prohibetur ne ipsi in quaestiones inter fideles exortas, aut in tractatus matrimoniorum nullimode sese immisceant (c. X, n. 19).

VI. Postquam Vicarii App. clero indigenae saeculari efformando operam dederint, utilissimum opus aggrederentur, si ex ipso clero indigena aliquam congregationem veluti dioecesanam cum votis simplicibus instituere satagerent. Id enim Sacra haec Congr. Vicariis quoque App. Indiarum iam anno 1869 pro illius regionis indole suadere contendit. Licet vero non idem sit utriusque gentis, indicae nempe et sinicae ingenium, cum indi naturaliter dispositos se exhibeant ad regularem vitam amplectendam, tamen diffiteri nequit haud difficile fore hanc vitae rationem etiam in Sinensi Imperio introducere, si prius vitae communis in clero indigena methodus praemittatur; quandoquidem magna sunt emolumenta ex hoc perfectioris status cultu expectanda; cum exinde praestantiora virtutum exempla fidelibus eluceant, et huiusmodi viris regimen

De Institutis Regularibus.

scholarum aliorumque iuventutis institutorum sive praedicationis verbi Dei ministerium credi commodius possit. Optandum etiam est ut si qui ex indigenis certam vocationem ad Regulares Ordines in missionibus existentes ostendant ii, sine detrimento tamen cleri saecularis, in eosdem admittantur. Quod si aliquod Institutum Regulare ex Europa vocari opportunum videatur, commendari licet desiderium conventus Pekinensis, ut vel Ordo Trappistarum vel aliud strictioris disciplinae Institutum introducatur. Id autem plurimum valiturum existimatur in Missione Thibetana tum propter specialem populorum ad arctioris vitae genus inclinationem, tum ut sanctioris austeritatis Instituto superstitiosis Lamarum exercitationibus occurratur.

De Instituto Virginum.

VII. Neque minorem curam Vicarii App. impendant necesse est ad ea excolenda instituta quae religiosas mulieres respiciunt. Qua in re sacer Emorum PP. Consessus laudibus prosecutus est quae a Conventu Pekinensi et Sutchuensi stabilita sunt circa virgines sive in domibus religiosis una degentes, sive in domibus suis commorantes. Cum enim in hisce conventibus veteris Synodi Sutchuensis eiusque appendicis dispositiones commendentur, Emi PP. voluerunt ut eadem monita et decreta ab omnibus aliis Vicariis App. in Imperio Sinensi degentibus prae oculis haberentur. Imprimis vero curandum est ut singuli Praesules hanc S. C. reddant certiorem de ratione qua istae virgines sive in communitate sive extra se gerunt et de votis quae ipsae emittunt; interea tamen ipsi Vicarii Ap. satagant ut, quantum fieri potest, omnes istae devotae foeminae, quae virginitatem suam Deo devovere intendunt, in quadam communitate vivant, et aliquod europaeum religiosarum Institutum ipsis proponatur, a quo facilius vitae sanctimonialis regulas et commoda mutuentur. Quae vero in domibus suis vivere coguntur, eae nullum externum suae professionis signum habeant, vota vero temporanea emittant nisi aetas superadulta, aut extraordinarium virtutum exercitium in casu aliquo particulari aliud suadere videatur.

De conversione gentium.

VIII. Sed quum gentilium conversio ad Christum Dominum in cuius cognitione vita aeterna omnium hominum sita est, finis praecipuus missionum existat, ad eam toto animo intendere Vicarii App. conentur. Sciunt porro conversioni viam quodammodo praeparare scholas, hospitalia, orphanotrophia aliaque beneficentiae et charitatis opera; ex iis enim ethnicorum animus ad considerandam et laudandam religionem, ex qua tot beneficia ad homines profluunt, facile erigitur: hinc pro viribus hisce institutis in singulis Vicariatibus erigendis manum admoveant. Quod vero attinet ad directam Evangelii praedicationem optime animadverterunt Patres Chansinenses hanc praecipuam apostolatus partem impleri non solum publice et in ecclesiis, sed praesertim in domibus familiisque privatis. Iidem Praesules recte docuerunt in praedicando non subtilitate sermonis sed simplicitate evangelica esse utendum, ad refellendas superstitiones optimam esse methodum libros apologeticos evulgandi, honorifice pro suo quemque gradu, et benigne omnes gentiles excipiendos esse, eorum infirmitatibus esse parcendum, eorumque dubia amice et clare et absque ostentatione esse solvenda. Haec profecto consilia aliis quoque Vicariis App. pro suis missionibus opportunissima videbuntur, iidemque ea ad praxim deducere procurabunt. Haec apprime conformia sunt iis quae in veteri Sutchuensi Synodo stabilita olim fuerunt. Ceterum ad plenam in hac re normam habendam recolere quoque iuvabit, quae monita cum ab anno 1659 missionariis haec ipsa S. C. danda censuit; nempe non esse a potestatibus civilibus poscenda privilegia aut exemptiones; abhorrendum esse ab omni immixtione in rebus politicis negotiisque Status; dum populis praedicatur lex Dei et iustitia eius, docendum esse obedientiam praestandam erga principes etiam discolos; in praedicatione verbi Dei et administratione sacramentorum nullam tumultus et rebellionis suspicionem esse creandam ex concionis et coetuum frequentia. Haec aliaque similia pietatis et prudentiae monita sectantes uberrimum profecto, Dei opitulante gratia, missionarii apostolatum exercentes laborum suorum fructum consequentur.

De parvo Catechismo.

IX. Sacer Emorum Patrum Conventus nihil innovari iussit quoad parvum Catechismum, qui in singulis Vicariatibus adhibetur ad fideles in christiana doctrina erudiendos. Attamen optabile esse manifestavit, ut unicus Cathechismus existeret pro cathechistis; prout enim iussu Tridentini Concilii prodiit Cathechismus Romanus ad parochos, tali ferme ratione utile visum est futurum, si opera aliquorum Theologorum in rebus sinensibus peritorum, et ex singulis regionibus selectorum huiusmodi catechismus, qui fusiorem dogmatum quamdam demonstrationem contineret, a S. C. probandus componeretur. Eorumdem autem theologorum studio uti possent Vicarii App. ut inquirerent quaenam sint corruptiones latinorum verborum quae in forma Baptismi subrepere in Sinis possunt, et an sinenses putent in mente sua sensum esse variatum. Hasce informationes ubi Vicarii App. rite collegerint, eos Sacrae huic Congr. communicare festinent, ut ipsa videat quid in hoc statuendum sit ut forma sacramenti ex Christi institutione stabilita sarta tectaque maneat.

De catech

X. Quoniam vero de cathechistis sermo factus est, Vicarios App. non fugiet quantae utilitatis et quasi necessitatis eorum institutio et

perfectio ad fidem propagandam conservandamque existat. Qua de causa Emi Cardinales voluerunt ut iisdem Praesulibus ea commendarentur, quae ad huiusmodi Institutum stabiliendum et perficiendum facere possent. Itaque hunc finem facile assequentur, per erectionem collegii alicuius, aut saltem alicuius specialis scholae pro cathechistis efformandis. Collegia vel scholae ita institutae subesse deberent alicuius missionarii directioni. Ad collegia vel scholas admitterentur iuvenes vel adulti christiani, prout melius in Domino expedire Rmi Antistites censebunt. Episcopi autem quasdam leges seu normas ferre non omittent, quibus caveatur ne indiscriminatim officium cathechistae cuique commendetur. In primis enim, praesertim cum agitur de iuvenibus, nemo assumendus est ad gradum cathechistae nisi, praeter scientiam sufficientem, exercitium etiam prae se ferat christianarum virtutum. Scientia autem probari debet ex documentis quae singulis annis in scholis, peracto examine, obtinebunt. Quin immo et qui ad cathechistae munus evecti semel fuerint, a discreto missionario examinari rursus debent singulis annis, ne quae didicerint obliviscantur, aut, quod peius foret, sanae doctrinae aliquos errores immiscerent. Qui cathechistae in proprio pago seu urbe munere funguntur, aliquam artem aut aliud honestum officium exercere commode queunt, quo sibi victum et vestitum comparent; sed si qui ad aliam regionem mittuntur ut viam missionario praeparent animosque infidelium disponant ad praedicationem suscipiendam, aequum est eos expensis Missionis esse alendos. Ceterum cavendum semper est, ne cathechistae soli in aliquo loco, praesertim si agatur de longo temporis intervallo, relinquantur; hoc enim ipsis valde periculosum est; sed adnitendum, ut quatenus fieri possit, semper sub vigilantia missionariorum sint qui quotannis de ipsorum vita et moribus rationem suo Vicario Ap. reddant; vel cum alio catechista habitent, et sacramenta saepe suscipiant; optabile autem esset ut ii quamdam associationem inter se constituant, ut unus aliis exemplo sit, et communicato veluti fervore, omnes ad pietatem et zelum apostolicum excitentur.

scholis et iis.

XI. Nemo ignorat, et luculenta documenta testantur, quanta sollicitudine haec S. C. christiano nomini propagando semper curaverit ut salutari doctrina in missionibus quoque sinensibus fideles vel a teneris annis imbuerentur. Profecto plurimi illius regionis praesules ad hunc finem obtinendum, ut patet, ex eorum actibus synodalibus operam suam studiose contulerunt.

1. Verum earumdem synodorum examinis occasione eadem Sacra Congregatio, datis iamdudum monitis inhaerens, censuit strictius hortandos esse Vicarios App. in Sinensi imperio degentes, ut in singulis cuiusque Missionis districtibus unam saltem scholam vel diurnam vel nocturnam instituant, ad quam convenire possint et debeant pueri, ut veritates fidei, praecipua capita historiae sacrae, communes preces in Ecclesia recitari solitas edoceantur. Haec vero schola sub vigilantia missionarii maneat et ea forma et modo instituatur, quem ipsi Vicarii App. perpensis omnibus circumstantiis, opportuniorem in Domino expedire iudicaverint.

2. Scholis autem hisce cathechisticis perutile visum est in pluribus Vicariatibus scholas litterarias addere, et de hac re nonnulla decreta in Synodis reperiuntur. Dum vero Sacra Congregatio iubet ea quae opportune sancita sunt omnino observari, alios Missionum superiores hortatur ut huius generis scholas et ipsi, ubi primum possint, erigant; hac enim ratione facile damnum vitabitur, ne fidelium soboles, sub praetextu quod a catholicis magistris litteras edoceri non possit, gentiles adeat et ethnicorum praeiudiciis et superstitionibus imbuatur.

3. Laudanda prorsus est eorum Praesulum solertia, qui praeter scholas, de quibus sermo institutus est, in suis Vicariatibus collegia pro laicis adolescentibus fundaverunt: ex iis enim hoc emolumentum maxime procedit, quod hac ratione haberi queant optimi viri qui cathechistarum munere fungantur, vel in familiis virtutum exemplo et eruditionis merito aliis praeluceant. Optandum hinc est, ut singuli Vicariatus huiusmodi collegia habeant. Non est autem opus ut ab initio sumptuosa aedificia construantur, neque de magno numero alumnorum obtinendo anxium quempiam sollicitudo detineat. Sat enim est ab exiguis convictibus exordia capere; iisque adscribere divitum praesertim filios, qui modicam saltem pro victu et vestitu pensionem solvere valeant. Ceterum ad hasce communitates nullo modo admittantur infideles vel heterodoxi; si tamen specialis aliqua necessitas a regula generali deflectere suaderet, adhibendae profecto forent omnes eae cautelae, quae infra circa scholas mixtas exponentur, et ipsa S. C. edocenda esset de peculiaribus collegii circumstantiis, de eiusdem directione et regulis, et de aliis scitu ad rem necessariis ut eadem S. C. possit pro casuum diversitate opportunas normas suppeditare.

4. Quod vero pertinet ad scholas, quae mixtae dicuntur, Vicarii Apostolici recolant Instructionem huius S. C. die 25 Aprilis 1868 datam *(V. n. 1329)* et animadvertant eas permitti dumtaxat posse, cum nullum vel nonnisi prorsus remotum fidelibus periculum subsit. Ad huiusmodi autem periculum avertendum scholis christianis non adscribantur infideles nisi praevio consensu missionarii in districtu residentis, et ubi plures numero infideles existant, in separato conclavi instituantur, et ludima-

gister pietate et vigilantia sit praeditus, et ita animo sit comparatus, ut quos invenerit fidelibus sive quoad fidem sive quoad mores detrimentum afferre, omnino expellat. Cum vero gravius periculum existat si fideles gentilium scholis intersint, Vicarii App. omnem abusum in hac re, siquis ex desidia vel malitia parentum irrepserit, omnino e medio tollere curent; et huiusmodi communicationem nonnisi in casibus verae necessitatis, et remoto perversionis periculo tolerent, et in difficilioribus casibus ad S. Congr. recurrant.

5. Consideravit insuper S. C. difficultatem, in qua versantur aliquando Vicarii App. magistros christianos inveniendi quos scholis elementaribus a se institutis praeficiant. Hac deficientia existente, prudenti eorum arbitrio relinquere censuit ut paganorum ludimagistrorum opera utantur, onerata tamen eorum conscientia, nequid detrimenti fideles ex eorum institutione capiant. Quod quidem extendendum autumavit ad usum librorum paganorum, quando dumtaxat lectioni vel scriptioni sinicae addiscendae inservire debeant. Verumtamen iidem fideles a studio librorum sinensium classicorum superstitiones continentium vel insinuantium omnino prohibendi sunt. Curandum tamen est Vicariis App., ut aliquae crestomathiae edantur, in quibus classicorum librorum selectae partes, quae sine fidei et morum offensione versari possint, et singulis scholarum classibus sint accommodatae, contineantur.

6. Neque minorem sollicitudinem adhibeant Praesules in puellarum institutione procuranda, a quibus bonum familiarum atque adeo virorum saepe dependet. Scholas cathecheticas puellarum a viris dirigi absonum prorsus est, et sine periculo et scandalo permitti non potest. Hinc studeant Episcopi ut eas apud unaquamque religiosam domum, ubi fieri potest, constituant, et ad ipsas accessus pateat etiam puellis infidelibus, quum ex recitatione cathechismi aliquas saltem christianae religionis notiones, veluti semina suo tempore fructum allatura acquirere utiliter possint. Quod si Institutum aliquod religiosarum foeminarum in eo districtu non existat, tunc harum scholarum curam virginibus sinensibus, quae domi remanent, commendetur: quod si nec virgines in aliquo districtu ad id idoneae adsint, hoc negotium aliis foeminis pietate insignibus et aetate maturis, praesertim viduis, credatur. Cavendum tamen est ne ex huiusmodi scholarum institutione invidia excitetur infidelium vel alicui scandali praebeatur occasio. Haec vero incommoda facile vitari possunt si, ut Episcopus Caradensis in sua pastorali epistola, et ipsa S. C. in Instructione ad Vic. Ap. Sutchuensem die 29 Aprilis anno 1784 data iam animadverterunt, scholae multiplicentur, sed parvo numero puellae singulas scholas frequentent, si lectiones non singulis diebus sed interpolate per hebdomadam fiant; tandem si nimis frequens ad easdem invisendas missionariorum accessus non appareat.

7. Tandem hac in re quae ad instructionem refertur visum est opportunum Emis PP. omnium Vicariorum Apostolicorum zelum excitare, ut in singulis Vicariatibus aliquam typographiam saltem sinensem institui curent, in qua libri edantur qui videantur opportuniores sive ad fidelium pietatem fovendam sive ad errores gentilium confutandos.

XII. Ut autem sensim sine sensu via quodammodo sternatur ordinariae ecclesiastici regiminis formae, S. Congregatio laudavit decretum Chansinensis Synodi quo propositum fuit (Sess. III, C. 4) ut singuli Vicariatus App. in totidem districtus, singuli vero districtus in christianitates veluti dividerentur, idemque decretum aliis quoque Missionibus in Imperio Sinensi existentibus iuxta opportunitatem, inspectis locorum circumstantiis, observandum extendit. Nemo autem non videt, quod si unicuique districtui sacerdos speciali auctoritate instructus, ad instar Vicarii foranei, praeponatur, qui super alios sacerdotes in christianitatibus locatos vigilantiam exerceat et earum necessitates probe cognoscat, et de omnibus Vicarium Apostolicum certiorem reddat, hic faciliori ratione universae administrationi prospicere poterit. Horum autem vicariorum foraneorum specialis cura sit vigilare, ut in christianitatibus diligenter pro posse conficiantur et caute custodiantur quinque libri a Rituali Romano praescripti, praesertim baptismorum et matrimoniorum; itemque sub directione Vicarii Apost. promovere sacras quasdam societates sub patrocinio B. V. Immaculatae, ad salutem animarum, et pia Missionis cuiusque opera provehenda, quibus etiam speciales Indulgentiae ad Praesulum petitionem ab Apostolica Sede addi poterunt.

De Missior... constitutione

XIII. Quoniam Synodus Chansinensis in Sess. III, Cap. 1 *De Ecclesiis seu sacellis* plura sapienter constituit quae ad locorum sacrorum et ad residentiarum aedificationem pertinent, visum est opportunum caeteris quoque Praesulibus eadem decreta ob oculos ponere, eosque hortari ut in magnis et principalioribus christianitatibus, ubi adhuc desideratur, aliquod saltem sacellum aedificari curent, cui domus aliqua adhaerat pro missionarii habitatione; ex hoc enim fit ut pietas fidelium foveatur, cum ipsi in diebus praesertim festivis preces recitare et cathechismum addiscere communi aedificatione in locis Deo dicatis possint. Dum autem Praesules ecclesias et sacella multiplicare intendunt, id prae oculis quoque habeant, ne rem hanc aliorum, et praesertim laicorum, arbitrio relinquant, ex quo plura incommoda et molestiae oriri possent; sed ipsi sibi reservent

De locis...

determinare necessitatem, et locum aedificii, et publico aliquo instrumento, qua meliori fieri potest ratione, inspectis regionis circumstantiis, statuant domum esse cultui divino dicatam et sub Vicarii Ap. iurisdictione esse positam; licet vero fideles concurrere debeant pro viribus ad expensas sustinendas, tamen ipsi marte proprio nova sacella non aedificent, neque immutationem alicuius momenti facere, invito Vicario Apostolico, praesumant.

bonorum ...ralium administratione.

XIV. Sacra Congr. magni momenti ea omnia esse existimavit, quae ad bonorum temporalium administrationem referuntur; siquidem horum occasione saepe quaestiones, suspiciones, et invidiae oriantur, quae religionis bono et ecclesiastici ministerii honori maxime obsunt. Hinc, prouti iam anno 1869 Vicariis App. Indiarum praescriptum fuerat, ita voluit ut in unoquoque Vicariatu Ap. sinensi, bonorum temporalium administrationi gerendae Consilium constituatur; ubi vero iam constitutum reperitur, accurate servetur. Iamvero huiusmodi Consilium ex nonnullis prudentioribus missionariis a Vic. Ap. designandis, qui illi ipsi esse possunt qui adsistere debent Vicario Ap. in aliis gravioribus Missionis negotiis expediendis, constare debet, cum quibus ipse Vic. in rebus temporalibus quoque agat, eorumque audiat consilia. Hoc consessu uti debet Vic. Ap. sive ad tractationem rerum ipsarum temporalium gerendam, sive antequam ad alienationes efficiendas rem Ap. Sedi proponat, sive ad exercendam vigilantiam circa administrationes speciales bonorum uniuscuiusque christianitatis, oblationum et collectarum, sive ad revisionem redditionis rationum, quam singulis annis missionarii, servata quoad Regulares Constitutione *Romanos Pontifices* (Leonis XIII *8 Maii 1881*), Vicariis App. exhibere tenentur. Hac ratione profecto fiet ut ecclesiasticum patrimonium conservetur, benefactorum voluntas sarta tectaque sit, litibus et abusibus et corruptelis via praecludatur.

...velo mulie...

XV. Quum conventus Pekinensis et Hongkongensis renovandas existimaverint pro sua regione praescriptiones antiquae Synodi Sutchuensis, quarum vi mulieres tenentur caput velare cum ad Poenitentiae vel S. Eucharistiae sacramenta accedunt, Emis PP. visum est opportunum ut alii quoque Vicarii App. huiusmodi praxim sensim sine sensu introducere procurent.

...pileo in sa... ...o Missae.

XVI. Synodus Pekinensis inter caetera sequens postulatum S. Sedi proposuit, nempe: *Utrum adhuc sustineatur consuetudo qua aliqui missionarii in Sinis caput pileo cooperiunt dum Missae celebrant sacrificium;* cui quidem quaestioni S. C. S. Officii reposuit: *Ad mentem; mens est ut respondeatur Vicariis Apostolici quod quibus in locis consuetudo de qua agitur abrogata fuerit, non sit iterum instauranda; ubi vero adhuc viget, curent Vicarii App., ut illa sensim sine sensu aboleatur.* Iamvero simul ac haec responsio Vicariis App. communicata fuit, nonnulli ex iis Sacrae huic Congr. abolitionem illius consuetudinis esse valde difficilem significaverunt, cum apud sinenses mos sit caput coopertum gerere in signum obsequii et reverentiae; hinc factum fuit, ut eisdem responsum sit decreti allati non nimis rigidam esse faciendam interpretationem, quasi nempe consuetudo illa absolute et omnino et illico aboleretur; sed mentem Emorum PP. Inquisitioni praepositorum fuisse, ut scilicet tolleretur si circumstantiae locorum, temporumque id permitterent; ceterum, cum agatur de re quae pertinet ad disciplinam ecclesiasticam, habendam esse rationem consuetudinum et praeiudiciorum dummodo fidei et bonis moribus non opponantur. Hanc vero responsionem Emi PP. omnibus Vicariis App. communicandam esse censuerunt, ut in pari causa haud discors esset ipsorum agendi ratio.

De praeparatione ad baptismum.

XVII. Animadvertit demum haec S. C. experientia comprobatum esse christianos peiores non inveniri, quam qui simulato et ficto animo ad baptismum accesserunt, vel ante competentem instructionem eumdem susceperunt; quippe qua facilitate Christo nomen dederunt, eadem ut plurimum nuntium ei remittere non verentur.

De huiusmodi periculo iam sollicitos sese ostenderant Romani Pontifices Clemens IX in sua Constitutione quae incipit *In Excelsa* et Benedictus XIV in alia Constitutione quae incipit *Postremo mense*, et opportunas normas in hac re missionariis suppeditaverant. Sed et vetus Synodus Sutchuensis nonnulla adnotatu dignissima in eadem materia sancivit. Quapropter Sacra Congr. hisce vestigiis inhaerens statuit, ut cum agitur de ordinariis casibus conversionis adultorum, et excepto mortis eorum periculo, haec prae oculis a missionariis habeantur, antequam eos ad baptismum admittant, nempe ut cathecumeni 1° cognoscant principalia mysteria fidei, Symbolum, Orationem dominicam, decalogum, praecepta Ecclesiae, effectum Baptismi, actus virtutum theologalium earumque motiva; 2° edoceantur ea quae vetita sunt in Constitutionibus *Ex illa die* et *Ex quo* circa ritus sinenses, et praesertim circa cultum Confucii ac progenitorum defunctorum aliasque superstitiosas prostrationes et genuflectiones ante eorum tumulum et feretrum; 3° admoneantur de obligatione restituendi, si quid iniuste perceperint usuris aut alia ratione, et damna reparandi, si quae per culpam gravem intulerint: quae si praestare renuant, indigni baptismo habeantur; 4° potissimum vero quoad abusum opii et vitium poligamiae observentur, an scilicet omnino ab iis abhorreant, vel saltem emendationis perspicua signa exhi-

buerint; 5° in fide et christianis moribus longo tempore exerceantur, et crebra examinatione probentur. Porro iuxta Instructionem iam latam ab hac S. C. die 20 februarii 1801 tempus ac curriculum cathecumenorum determinare pro singulis casibus prudentiae et pietati Vicariorum App. pro tempore relinquitur. Illud autem restringere convenienter debent cum agitur de senibus vel infirmis, et eo magis de iis qui signa extraordinaria conversionis praeferant, aut in persecutionibus eximia fortitudinis exempla dederint.

Haec itaque omnia Sinarum Praesules prae oculos habeant, ut christianae fidei provehendae constituendaeque disciplinae accuratissimam dent operam.

1607

Circa usum privilegii paulini et facultatis permittendi interpellationem ante baptismum.

S. C. S. Officii *21 Novembris 1883.* — Bengal — 1. Se si possa lecitamente amministrare il battesimo a quei catecumeni che vogliono approfittare del privilegio paolino, ma che in nessun modo sono disposti a riunirsi col proprio consorte infedele, qualora questi si dichiarasse pronto a vivere *sine contumelia Creatoris* con la parte battezzata.

2. In caso affermativo, se il timore fondato del danno della parte neofita sia sufficiente per far uso della facoltà straordinaria, e concedere la dispensa dall' interpellanza.

3. Qualora tale ragione non sia sufficiente, si dimanda la facoltà in tali casi di fare l' interpellanza prima del battesimo.

R. Ad 1. et 2. Negative.

Ad 3. Supplicandum SSmo pro viginti casibus; avvertendo per altro quel Prelato che si regoli nell' usare tale facoltà a seconda dei casi preveduti nella formola delle facoltà straordinarie della Propaganda, e sopra tutto sia ben certo che il timore del danno spirituale sia serio e grave, ovvero che non si abbia certezza morale che la parte infedele sia per mantenere le cauzioni che promette per continuare *absque iniuria Creatoris* la convivenza col coniuge convertito.

1608

Circa abolitionem excommunicationis minoris.

S. C. S. Off. *5 Dec. 1883.* — Petrocoricen. — 1. Fere omnes Constitutionis *Apostolicae Sedis* commentatores docent excommunicationem minorem vi huius Constitutionis abolitam esse; *quaerit Ep.:* Utrum haec sententia tuto doceri possit in suo Seminario.

Circa complicis absolutionem.

2. Iterum docent, illum confessarium excommunicationi non subiici qui complicem in peccato turpi absolvere fingit, sed reipsa non absolvit. Contrarium tamen declaravit S. Poenitentiaria die 1 Martii 1878. An possit orator permittere ut in suo Seminario doceatur praefata commentatorum sententia responsioni Sacrae Poenitentiariae opposita.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative. — SSmus approbavit et confirmavit.

1609

Circa excommunicatos vitandos.

S. C. S. Off. *9 Ian. 1884.* — 1. Suntne vitandi qui nominatim excommunicantur sive a Papa, sive ab Episcopo?

2. Suntne vitandi qui nominatim declarantur excommunicati sive a Papa, sive ab Episcopo?

3. Suntne hodie excommunicati vitandi notorii clericorum percussores?

4. Qui communicat cum excommunicato vitando, praeter peccatum, incurritne hodie excommunicationem minorem?

R. Ad 1. et 2. Affirmative ad normam Constit. Martini V quae incipit *Ad evitanda:* hoc excepto quod communicantes cum excommunicatis vitandis hodie non incurrunt excommunicationem maiorem, praeter casus comprehensos in Const. *Apostolicae Sedis* IV idus Octobris 1869.

Ad 3. Affirmative, ut supra, iuxta laudatam Bullam *Ad evitanda.*

Ad 4. Detur Decretum fer. IV 5 Decembris 1883 in Petrocoricen. *(V. n. 1608).*

1610

Indultum lucrandas *Viae Crucis* indulgentias.

S. C. Indulg. *19 Ian. 1884.* — Minister Gen. Ord. Minorum... supplicat ut Sanctitas Tua ad crucifixos *Viae Crucis* vulgo nuncupatos benigne extendere dignetur indultum a s. m. Pio PP. IX in ordine ad Rosarium sub die 22 Ianuarii 1858 concessum *(V. n. 1150),* ita ut omnes utriusque sexus christifideles praescripta viginti *Pater, Ave et Gloria* in communi recitantes, lucrari valeant indulgentias Viae Crucis exercitio adnexas, licet manu non teneant crucifixum benedictum, ac sufficiat ut una tantum persona, quaecumque ea sit ex communitate, illum manu teneat, ceterique omnes, ceteris curis semotis, se componant pro oratione facienda, una cum persona quae tenet crucifixum.

R. SSmus... benigne annuit pro gratia iuxta petita, ut nimirum, ad tramitem indulti iam concessi pro recitatione ss. Rosarii, christifideles, de quibus in precibus, si rite se componant, pro pio exercitio Viae Crucis peragendo, cum persona quae una tenet crucifixum, Viae Crucis indulgentias lucrari queant.

1611

De Missa *populo* celebratione in casu parochi plures paroecias regentis.

S. C. Concilii *3 Febr. 1884.* — 1. Utrum parochi duas aut plures regentes paroecias, ad duas vel plures Missas pro populo celebrandas diebus festis teneantur per se aut per alios.

2. Et quatenus per se teneantur, an ipsi ad tramites Constit. Benedicti XIV *Declarasti nobis* binandi facultas fieri possit.

R. Ad 1. Parochum, prout in casu, teneri sive per se sive per alium ad tot Missas celebrandas quot parochias (regit).

Ad 2. Non esse locum facultati Missas iterandi, nisi cum ex cleri deficientia alius sacerdos non adsit qui parochi loco celebrare et applicare possit.

1612

no eodem- patrino Ba- ii et Con- tionis.

S. C. Concilii *16 Febr. 1884.* – Anconitan. — Non raro accidit ut ille idem qui infantem levavit e sacro Fonte, ipsum etiam in sacramento Confirmationis suscipiat. Parochi asserunt frustra se adlaborasse ad hunc antiquum morem tollendum, ac proinde a praedecessoribus meis (Episcopis) toleratum fuisse. Quaeritur igitur utrum haec agendi ratio tolerari possit.

R. Posse tolerari; sed Episcopus curet abusum pedetentim evellere.

1613

issis et al- is *Grego-* s.

Decr. S. C. Indulg. *11 Martii 1884.* — Pro animabus e purgatorio liberandis, ab antiquis temporibus christifideles celebrandas curarunt et curant Missas, quae *Gregorianum Tricenarium* appellantur, quae nimirum per triginta continentes dies, exemplo Sancti Gregorii Magni, in quovis altari dicuntur. In eumdem finem et ab antiquis pariter temporibus christifideles offerri expostularunt et expostulant Missae Sacrificium in altari Sancti Gregorii in Ecclesia Coelimontana (Romae). Tum in triginta illis Missis, tum in quavis Missa ad altare Sancti Gregorii specialem fiduciam christifideles et habuerunt et habent, veluti si ipsae ita efficaces sint censendae, ut anima, pro qua celebrantur, a Purgatorii poenis illico liberetur. Verum de duplici huiusmodi praxi dubitari coeptum est a praestantibus quibusdam viris, ea potissime de causa, quod huiusmodi christifidelium fiducia haud solido fundamento inniti videatur. Quod quidem adeo permovit hodiernum Abbatem generalem monachorum camaldulensium, quibus custodienda tradita fuit ecclesia in qua *Gregoriani Tricenarii* praxis initium forte sumpsit, et altare Sancti Gregorii existit, ut antecessoris sui preces urgeret, et sacrae Congregationi Indulgentiis praepositae dubia aliquot authentice dirimenda exhiberet. Quum vero anteactis temporibus Romani Pontifices, praesertim Gregorius XIII, plurima altaria tum Romae tum alibi, formula usi solemni, *privilegiata* declaraverint *ad instar* altaris Sancti Gregorii in Monte Coelio, et christifideles haud dissimilem a superius dicta fiduciam reposuerint et reponant in Missis, quae huiusmodi in altaribus ad iuvandas animas in purgatorio detentas celebrantur; quumque haec altaria *Gregoriana ad instar* nuncupata usque ad annum 1852 concessa, ob exorta dubia de discrimine altaris *Gregoriani ad instar* ab altari sine addito *privilegiato,* Pius s. m. PP. IX die 15 Martii illius anni prohibuerit quominus in posterum concederentur quoad res maturius perpenderetur et absolveretur, hinc opportunum visum est dubiis a Rm̃o P. Abbate propositis aliud *ex officio* subnectere respiciens amussim suspensionem a s. m. Pio PP. IX indictam, et de ea disquirere. Dubia vero proposita haec sunt, quae sequuntur:

1. Utrum fiducia, qua fideles retinent, celebrationem triginta Missarum, quae vulgo *Gregorianae* dicuntur, uti specialiter efficacem ex beneplacito et acceptatione divinae misericordiae ad animae e purgatorii poenis liberationem, pia sit et rationabilis, atque praxis easdem Missas celebrandi sit in Ecclesia probata.

2. Utrum fiducia, qua fideles retinent, celebrationem Missae in altari Sancti Gregorii in eius ecclesia coelimontana, uti specialiter efficacem ex beneplacito et acceptatione divinae misericordiae ad animae e purgatorii poenis liberationem, pia sit et in Ecclesia probata.

3. Utrum idem dicendum sit de altaribus *Gregorianis ad instar.*

4. Utrum expediat revocare suspensionem novae concessionis *Altaris Gregoriani* latam ex mandato Sanctissimi in Audientia diei 15 Martii 1852.

Quibus in Congregatione Generali habita die 11 Martii 1884 in Aedibus Apostolicis Vaticanis Eminentissimi Patres rescripserunt:

Ad 1. 2. et 3. Affirmative.

Ad 4. Consulendum Sanctissimo, ut revocet suspensionem novae concessionis altaris *Gregoriani ad instar.*

Die vero 15 eiusdem mensis et anni, facta... relatione SSm̃o D. N. Leoni Papae XIII, Sanctitas Sua Patrum Cardinalium responsiones approbavit, et suspensionem novae concessionis Altaris *Gregoriani ad instar* sustulit.

1614

S. C. Indulg. *3 Apr. 1884.* — Ad acquirendas Indulgentias, quas Benedictus XIII Literis in forma Brevis sub die 14 Septembris 1724 concessit omnibus christifidelibus, qui recitaverint versiculos *Angelus Domini* etc. ternasque Angelicas Salutationes: et quas Benedictus XIV die 20 Aprilis 1742 confirmavit pro iis etiam qui tempore paschali recitaverint antiphonam *Regina Coeli* etc. cum versiculo et oratione propria, necesse est illos versiculos, angelicas salutationes, antiphonam et orationem recitari quando aes campanum dat signum. Necesse ulterius est pro huiusmodi recitatione versicu-

Circa requisita ad lucrandas indulgentias pro recitatione versicul *Angelus Domini etc.*

lorum *Angelus Domini* etc. et angelicarum salutationum, genua singulis vicibus flectere, si excipias dies dominicos a sabbati cuiusque vespere, et tempus paschale, quibus tum versiculi illi et angelicae salutationes, tum antiphona *Regina Coeli* etc. cum versiculo et oratione propria stando dici debent. Iam vero plerique pii viri Sacram hanc Congregationem Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositam enixe precati sunt, ut aliquantulum illa duplex conditio adimplenda temperaretur. Siquidem non ubique gentium aes campanum ad hoc signum dandum pulsatur, aut pulsatur ter in die, aut iisdem horis. Insuper contingere quandoque potest, quod signum aeris campani, si detur, non audiatur ab omnibus, aut, si audiatur, aliquis christifidelis, quominus in genua provolvat et stata hora versiculos recitet, legitimo impedimento detineatur. Sunt tandem innumeri ferme christifideles, qui versiculos *Angelus Domini* etc. et antiphonam *Regina Coeli* etc. nec memoria, nec de scripto recitare sciunt. Quapropter Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII ne tot christifideles ob non adimpletas conditiones spiritualibus hisce gratiis priventur, et quo efficacius omnes christifideles ad divinae Incarnationis et Resurrectionis mysteria perpetuo grateque recolenda incitentur, in audientia habita die 15 Martii nuper elapsi..... benigne indulgere dignatus est ut omnes christifideles, qui legitimo impedimento detenti, non flexis genibus, nec ad aeris campani signum versiculos *Angelus Domini* etc. cum tribus angelicis salutationibus, alio versiculo *Ora pro nobis* etc. et oratione *Gratiam tuam* etc.; tempore vero paschali antiphonam *Regina Coeli* etc. cum versiculo et oratione propria; aut, si nesciant praedictos versiculos, antiphonam et preces tum memoriter dicere tum legere, quinquies Salutationem Angelicam digne, attente ac devote sive mane, sive circiter meridiem, sive sub vespere recitaverint, indulgentias superius memoratas lucrari valeant.

1615

De agendis ab Episcopis contra *massonicam* aliasque eiusdem generis sectas.

S. C. S. Off. *10 Maii 1884.* — Ad gravissima avertenda mala, a *massonum* secta aliisque ex ea prognatis in Ecclesiam et in omnes civium ordines illata, SSmus D. N. Leo XIII sapienti prorsus consilio Encyclicas Litteras *Humanum genus* ad omnes catholici orbis Episcopos nuperrime dedit. Quibus litteris earumdem sectarum doctrinas, finem, consilia detegit, curas Romanorum Pontificum liberandae a tam nefaria peste humanae familiae enarrat, easdem sectas iterum et ipse damnationis et censurae nota inurit, simulque docet, qua ratione et quibus armis sit contra illas dimicandum, quibusque remediis, illatis ab iisdem vulneribus sit medendum. — At cum Sanctitati Suae perspectum sit, tum demum ex curis suis uberes fructus sperandos esse, cum in rem tanti momenti omnium Ecclesiae Pastorum opera, consilia, labores unanimi nisu conferantur, mandavit huic S. C. S. Rom. et Univ. Inquisitionis, ut quae agenda ipsis Pastoribus potissimum essent, apte eisdem proponeret. Quibus Summi Pontificis mandatis, uti par est, Emi PP. . . . morem gerentes, omnibus Episcopis aliisque locorum Ordinariis hanc Instructionem dandam esse censuerunt.

1. Imprimis peroptans clementissimus Pontifex animarum saluti prospicere, vestigia sequutus Salvatoris Iesu Christi qui non venit vocare iustos sed peccatores ad poenitentiam, paterna voce eos omnes, qui massonicae aliisque damnatis sectis nomen dedere, ad detergendas animae sordes, et ad divinae misericordiae sinum peramanter invitat. In hunc finem eadem usus benignitate, quae eius decessor Leo XII, ad integrum anni spatium post rite vulgatas supra memoratas Apostolicas Litteras in unaquaque dioecesi, suspendit tum obligationem denunciandi earumdem sectarum occultos coryphaeos et duces, tum etiam reservationem censurarum, peculiarem facultatem concedendo omnibus confessariis ab Ordinariis locorum adprobatis, ut eos qui vere resipuerint, et sectas deseruerint, ab iisdem censuris absolvere, et Ecclesiae reconciliare valeant. — Erit igitur sacrorum Praesulum hanc Pontificis Maximi benignitatem fidelibus suae fidei concreditis nuntiare. Facerent autem rem pastorali sua sedulitate dignam, si hoc vertente anno, quem clementiae peculiari modo addictum vult Pontifex, sacris exercitationibus, missionum in morem, oves suas ad aeternas veritates meditandas, et spiritum rectum innovandum excitarent.

2. Mens porro est eiusdem Sanctitatis Suae ut encyclicae litterae quam diligentissime evulgentur, quo facilius omnes christifideles intelligant, quam dirum inter eos venenum serpat quantaque eos eorumque prolem pernicies maneat, nisi tempestive sibi caveant. Tum sollertissima et impensissima opera danda erit, ut remedia tam quae a Pontifice proponuntur quam quae propria cuiusque prudentia suaserit, adhibeantur. — Primum omnium excitare in hanc rem oportet industriam sedulitatemque parochorum; deinde adsciscenda generatim eorum opera est, quibus a bonorum omnium largitore Deo facultas dicendi aut scribendi tributa est, vel quibus divini verbi annuntiandi, vel christianae plebis a culpis expiandae, vel etiam iuventutis instituendae cura demandata fuerit, ut et ipsi labores suos conferant ad detegenda massonum aliarumque damnatarum societatum impia placita et infanda molimina, et ad reducendos in viam salutis eos, qui sive temere et incaute, sive consulto et cogitato ad eas accesserint, atque

ad illos praemonendos, qui nondum in earum laqueos inciderunt.

3. Ne quis vero errori locus fiat, cum diiudicandum erit, quaenam ex his perniciosis sectis censurae, quae vero prohibitioni tantum obnoxiae sint, certum imprimis est, excommunicatione latae sententiae multari massonicam aliasque eius generis sectas quae capite 2, n. 4 Pontificiae Constitutionis *Apostolicae Sedis* designantur, quaeque contra Ecclesiam vel legitimas potestates machinantur, sive id clam sive palam fecerint, sive exegerint sive non, a suis asseclis secreti servandi iuramentum.

4. Praeter istas sunt et aliae sectae prohibitae atque sub gravis culpae reatu vitandae, inter quas praecipue recensendae illae omnes, quae a sectatoribus secretum nemini pandendum, et omnimodam obedientiam occultis ducibus praestandam iureiurando exigunt. Animadvertendum insuper est, adesse nonnullas societates, quae, licet certo statui nequeat, pertineant necne ad has quas memoravimus, dubiae tamen et periculi plenae sunt, tum ob doctrinas quas profitentur, tum ob agendi rationem quam sequuntur ii, quibus ducibus ipsae coaluerunt et reguntur. Ab his etiam sacrorum Antistites, quibus germana Christi fides et morum integritas maximae curae esse debet, noverint oves suas deterrendas et arcendas esse, et eo quidem diligentius, quod ob servatam ab iisdem quandam honestatis speciem, corruptelae periculum, quod in ipsis latet, difficilius a simplicibus praesertim hominibus et adolescentibus persentiri et praecaveri poterit.

5. Rem proinde facient sacri Pastores suis ovibus apprime utilem, et Sanctitati Suae periucundam, si praeter commune et usitatum concionandi genus, quod omnino retinendum est, illud adiungent, quod defendendis catholicis veritatibus adhiberi solet, et aptissimum est profligandis erroribus, quos latius et maximo cum animarum detrimento hodie disseminari Apostolicae Litterae *Humanus genus* deplorant. Quod quidem concionandi genus tum erit christianae plebi saluberrimum, cum, refutatis erroribus, christianae doctrinae vim, praestantiam et utilitatem dilucide et ordine explanabit, et amorem erga catholicam Ecclesiam, quae eandem doctrinam integram incorruptamque servat, in animis auditorum excitabit.

6. Cum vero vaferrimis sectarum artibus fraudibusque adolescentes, pauperes artifices et operarii facilius allici et capi soleant, ad hos etiam peculiares curae sunt convertendae. Atque ad iuventutem quod attinet, adnitendum summopere est, ut a teneris annis tam intra domesticos parietes, quam in templis et in scholis ad christianam fidem christianosque mores accurate informetur, et mature doceatur qua ratione sibi ab insidiis tenebricosarum sectarum cavere debeat, ne, si in earum laqueos inciderit, sit ipsi imposterum tam iniquis dominis maximo cum aeternae salutis et humanae dignitatis detrimento turpissime serviendum. Iuvenum incolumitati perbene consultum erit, si ex iis conflatae fuerint societates, quae a Beatissima Virgine aliove caelesti Patrono nomen sumpserint. In his coetibus, veluti in palaestris, si praesertim iis praeficiantur sacerdotes laicique homines sapientia et dexteritate praestantes, adolescentes animum sument virtutibus colendis, et religioni aperto ore, contemptis impiorum irrisionibus, profitendae, simulque assuescent horrere quidquid a catholica veritate et sanctitate alienum sit.

7. Perutile etiam est, hinc patres, illinc matresfamilias fraterno foedere coniungere eum in finem, ut viribus unitis aeternae propriae sobolis saluti rectaeque institutioni aptius studere, et efficacius consulere possint. Plures huius generis consociationes huc illuc inductae sunt, sive de viris, sive de feminis agatur, quae Caelitis alicuius tutelae sese commiserunt, et laetissimos religionis ac pietatis fructus edunt.

8. De *artificibus* autem et *operariis*, inter quos potissimum delectus haberi solet ab iis, quibus vel ipsa religionis et societatis fundamenta convellere propositum est, ponant sibi ante oculos sacrorum Antistites prisca illa collegia fabrum, vel artificum universitates aut sodalitates, quae adscito sibi coelesti Patrono anteactis temporibus praeclaro fuerunt civitatibus ornamento, et artibus sive politioribus sive humilioribus incremento. Hos aliosque coetus ex iis etiam hominibus qui mercaturae negotiis vel humanioribus disciplinis sese dediderunt, iterum excitabunt, in quos qui coiverint, religionis officia sedulo edocebuntur et obibunt, et una simul in humanis necessitatibus, quas ferre aut corporis aegritudo aut senium aut paupertas solet, mutuo sibi sint auxilio. Qui his coetibus praesunt, sedulo advigilabunt, ut socii morum probitate, operum affabre effingendorum peritia, laborum ferendorum docilitate et assiduitate maxime commendentur, quo facilius, quae ad vitam sunt necessaria, sibi parare queant. Nec detrectabunt iidem Antistites huiusmodi societatibus advigilare, leges proponere aut adprobare, gratiam divitum conciliare, patrocinio suo eas prosequi, ope iuvare.

9. Neque peculiarem eorum curam fugiet mirabilis illa *precum et operum societas*, quae nonnullis in locis nata, in aliis iam adolescere coepit. Curandum summo studio est, ut in hanc adscribantur quotquot recte de religione sentiunt. Nam cum ei propositum sit, generali quadam animorum consensione in universa qua late patet catholica Ecclesia, religionis ac pietatis opera fovere et amplificare, divinaeque indignationi placandae assidue studere, facile intelligitur quantae ea miseris hisce temporibus futura sit utilitati. Ex precandi autem formulis

eam Episcopi commendabunt maxime, quae a Deiparae *Rosario* nomen habet, quamque tamquam praestantissimam amplissimis laudibus haud ita pridem Sanctissimus Dominus Noster prosequutus est et impensissime inculcavit. Inter opera vero pietatis ea eligant, quae obiri ab iis solent qui *tertium* S. Francisci *Ordinem* profitentur, inter quos sicut et inter sodales S. Vincentii a Paulo vel Marianos, quo plures fieri poterit conscribendos curabunt, ut praeclarissima opera, quae tanto cum catholici orbis plausu et animarum fructu ab iisdem peraguntur, latius in dies manent.

10. Optimum denique factu esset, si ubi id locorum et personarum adiuncta siverint, catholicae scientiarum Academiae excitarentur, illique perutiles conventus seu *Congressus,* uti vocant, haberentur, ad quos unius vel plurium regionum lectissimi homines deputarentur, eosque praesentia sua sacrorum Antistites honestare non dedignarentur, ut simul consilia rei catholicae provehendae sub eorum auspiciis iniri, et quae tum huic tum publicae utilitati magis conferunt, statui possent. — Neque abs re esset si, qui sibi provinciam depoposcerunt assiduis scriptis et lucubrationibus defendendi Dei et Ecclesiae iura, et recidendi novos qui in dies subolescunt errores et cavillationes, sociato agmine, Episcopis ducibus, dimicarent. Fieri enim non potest quin, si vires omnes, quae vividae adhuc, Deo opitulante, in Ecclesia vigent valentque, in idem consenserint, uberrimi referantur fructus ad hodiernam hominum societatem ab exitiali iniquarum sectarum contagione vindicandam, et in Christi libertatem asserendam.

11. Quae hactenus proposita sunt, haud ita facile optatum finem assequentur, nisi vires uniantur, ac proinde nisi Archiepiscopi cum suis suffraganeis una consuluerint et statuerint quid facto opus sit, ut Supremi Pastoris desideriis obsecundetur. Cuius, sicut et S. huiusce Congregationis, in votis est, ut eorum singuli quantocius renuntient, et imposterum quoties statum describent dioeceseon, referre ne praetermittant, quid quisque vel singillatim vel una cum suis in Episcopatu collegis egerint, et quem exitum eorum studia sortita fuerint.

1616

Circa indulgentias *rosariis* a Crucigeris benedictis adnexas.

Decr. S. C. Indulg. *15 Maii 1884.* — Quum innumerae propemodum quaestiones et dubia Sacrae Congregationi Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae exhibita fuerint, nomine etiam Archiepiscoporum et Episcoporum de authenticitate indulgentiae dierum quingentorum a Leone Papa X, Litteris in forma Brevis datis die 20 Augusti 1516 concessae, et quodammodo confirmatae a Summis Pontificibus Gregorio XVI et Pio IX rescriptis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide dierum 13 Iulii 1845 et 9 Ianuarii 1848, quam lucrari dicuntur christifideles, quoties in *rosariis* Beatae Mariae nuncupatis, et benedictis a Magistro generali Ordinis Sanctae Crucis, vel a sodalibus eiusdem Ordinis, a Magistro generali ad id specialiter deputatis, orationem dominicam vel salutationem angelicam devote recitaverint, Sacra eadem Congregatio, ut christifidelium tranquillitati prospiceret, rem mature perpendere et absolvere constituit. Qua oblata opportunitate quaesitum etiam est de necessitate recitandi tertiam saltem partem *Rosarii* B. V. Mariae, ut indulgentia illa acquiri possit, quemadmodum fortasse innuere videbantur verba quibus Romani Pontifices praefatas indulgentias adamussim adnexas *rosariis* a Magistro generali dicti Ordinis benedictis concesserunt. Insuper quum plures sacerdotes tum a Sanctissimo Domino Nostro Papa, tum a sacra ipsa Congregatione privilegium expostulaverint *rosaria* benedicendi cum applicatione indulgentiae quam ipsis sodales Crucigeri adnectunt, quaesitum quoque est de huiusmodi precibus exaudiendis, vel respuendis. Quae omnia sequentibus dubiis propositis complexa sunt:

1. Utrum indulgentia quingentorum dierum quoties in *rosariis* per Crucigeros benedictis oratio dominica, vel salutatio angelica devote dicatur revocanda sit:

a) vel uti apocrypha, seu ratione dubiae authenticitatis.

b) vel uti indiscreta, seu ratione indiscretae concessionis.

c) vel ob alias extrinsecas rationes.

Et quatenus negative ad omnes 1. dubii partes,

2. Utrum eadem indulgentia rata habenda sit et confirmanda, vel potius dicenda sit ratihabitione et confirmatione non indigere.

3. Utrum pro acquirenda eadem Indulgentia necesse sit integrum Rosarium devote recitare.

4. Utrum expediat aliis etiam sacerdotibus concedi privilegium benedicendi *rosaria* cum applicatione indulgentiae quo gaudent sodales Crucigeri.

Et PP. Emi in Congr. Generali habita die 11 Martii 1884 in Aedibus Apostolicis Vaticanis rescripserunt:

Ad 1. Negative in omnibus.

Ad 2. Non indigere.

Ad 3. et 4. Negative.

Die vero 15 eiusdem mensis et anni... Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII Patrum Cardinalium responsiones benigne approbavit.

1617

De pra... medici et ... sarii in d...

S. C. S. Officii *28 Maii 1884.* — Pictavien. — 1. Potestne medicus rogatus a duellantibus duello assistere cum intentione citius finem

pugnae imponendi, vel simpliciter vulnera ligandi ac curandi, quin incurrat excommunicationem Summo Pontifici simpliciter reservatam?

2. Potestne saltem, quin duello sit praesens, in domo vicina vel in loco propinquo sistere, proximus ac paratus ad praebendum suum ministerium, si duellantibus opus fuerit?

3. Quid de confessario in iisdem conditionibus?

R. Ad 1. Non posse, et excommunicationem incurri.

Ad 2 et 3. Quatenus ex condicto fiat, item non posse et excommunicationem incurri.

1618

...operatione ...gica vulgo ...tomia.

S. C. S. Off. *28 Maii 1884.* — An tuto doceri possit in scholis catholicis licitam esse operationem chirurgicam quam *craniotomiam* appellant, quando scilicet, ea omissa, mater et infans perituri sunt: ea contra admissa, salvanda sit mater, infante pereunte.

R. Tuto doceri non posse (1).

1619

...trinus vel ...a plures ...confir- ...s praesen-

Ex Litt. S. C. S. Officii *16 Iunii 1884.* — Il Vicario Ap. di Verapoly premettendo di avere ordinato che nell'amministrazione della Cresima siavi un solo patrino pei maschi, ed una sola matrina per le femmine, dimandava se poteva proseguire in quest'uso, eccettuando solo quei casi nei quali i parenti propongono pel cresimando o cresimanda un patrino od una matrina in particolare. Ora gli Emi Sigg. Cardinali Inquisitori Generali preso ad esame tale esposto nella Congregazione di fer. IV 11 corrente, hanno decretato che si risponda al sullodato Mons. Vicario Ap. che l'ordine da lui dato non si ravvisa conforme alle disposizioui del Pontificale Romano: *Nullus praesentet nisi unum aut duos, non plures, nisi aliter necessitas suadeat arbitrio Episcopi.* Il senso della quale disposizione è che non possa, per regola, darsi un solo patrino o una sola matrina ad una moltitudine collettiva di cresimandi o cresimande, ma che anzi generalmente un solo patrino o matrina non possa tenere nel tempo stesso più di due candidati e candidate, salvo il caso di necessità, che cioè non sia possibile di avere un numero sufficiente di abili persone per quest' officio. Ed allora il Vescovo, vista la necessità, può decampare da questa norma, e permettere in via d' eccezione che i patrini e matrine tengano un maggior numero di cresimandi o cresimande. Donde è chiaro che nell' ordinanza di Mons. Vicario Ap. di Verapoly havvi un malinteso e una inversione di termini, avendo egli adottato per regola ordinaria ciò che costituisce un' eccezione speciale pel solo caso di necessità; al che potrà egli praticamente rimediare nella sua prudenza secondo la contingenza dei casi, attenendosi alla norma del Pontificale.

1620

S. C. S. Officii *18 Iunii 1884.* — Portland — Ubi agitur de dissolutione matrimonii in infidelitate contracti, nempe vir ex. gr. conversus ad fidem, alias nuptias inire vult cum muliere catholica, asserunt auctores interpellationem partis infidelis omnino necessariam esse. Et ubi pars infidelis adhuc innupta manet, interpellatio sine incommodo fieri potest. Sed ubi pars infidelis, divortio legali a viro soluta, ad alias nuptias convolavit, interpellatio maxima secumfert incommoda; nam 1. Mulier infidelis interpellationem ut sibi iniuriosam reputat. 2. Vir eius novus indignatus audit interpellationem, et, si viva voce interpellatio fit, nuntius aliquando non sine periculo munere suo fungetur. 3. Ubi vir aut mulier divortio solutus, ad aliud (ut aiunt) matrimonium iam transivit, non posset ad priorem sponsum redire. Obstat enim lex civilis. Novum divortium a secundo, et novum matrimonium cum primo necessarium foret. — Quaeritur ergo utrum in casu interpellatio omnino necessaria esset, et semper cum tanto ac tali incommodo facienda sit.

De interpellatione coniugis infidelis cum hic ob legale divortium ad alias convolavit nuptias.

R. Ad mentem. La mente è che nè il divorzio, nè il secondo matrimonio civile sono sufficienti per esimere dall' obbligo dell' interpellazione. — Quatenus vero saltem summarie et extraiudicialiter constet interpellationem vel impossibilem vel inutilem fore, utetur (Episcopus) facultate dispensandi, si ea polleat: sin minus supplicandum SSmo pro facultate pro decem casibus. — SSmus approbavit et facultatem concessit.

1621

Instr. S. C. de Prop. F. *25 Iunii 1884* — (ad Archiep. Baltimoren.) — Post celebratas mixtas nuptias, parochi gravi conscientiae

Circa observantiam conditionum in mixtis nuptiis praescriptarum.

(1) In Litt. eiusdem S. Officii 19 Aug. 1888 ad Archiep. Cameracen. haec habentur: « Anno 1886 Ampl. « Tuae Praedecessor dubia nonnulla huic supremae « Congregationi proposuit circa liceitatem quarumdam « operationum chirurgicarum craniotomiae adfinium. « Quibus sedulo perpensis, Emi ac Rmi PP. Cardd. « Inquisitores Generales feria IV die 14 currentis men- « sis respondendum censuerunt »: *In scholis catholicis tuto doceri non posse licitam esse operationem chirurgicam quam* craniotomiam *appellant, sicut declaratum fuit die 28 Maii 1884, et quamcumque chirurgicam operationem directe occisivam foetus vel matris gestantis.*

onere se gravari sciant invigilandi ut promissae a coniugibus conditiones observentur, et effectum sortiantur.

De cantu ecclesiastico.

2. Musices vis et potentia ea semper fuit, ut mentes et corda hominum vehementer inflammaret atque ad Dominum elevaret, et sacrae paginae caeli gaudia in hymnis et canticis beatorum spirituum nobis tamquam in imagine repraesentarent. Ecclesia, aemula caelestis Sionis, quae Sanctorum semper resultat laudibus, voluit sacris functionibus cantus inserere, ut fidelium animos ad pietatem et ad caelestium meditationem excitaret. Profanos vero cantus semper abhorruit, et Sancti Patres illecebrosas modulationes mollesque concentus in ecclesiis severissime condemnarunt. Hinc Summus Pontifex disciplinae ecclesiasticae solertissimus vindex, noscens alicubi magno cum pietatis et religionis detrimento ad instar theatrorum profanis melodibus ecclesias resonare, opportunum duxit omnes christiani orbis Antistites adhortari, ut musicen ecclesiasticam antiquae severitati restituerent, cantum liturgicum tantum in sacris functionibus adhibendo, qui efficit, iuxta divi Augustini testimonium, ut « per oblectamentum aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat » (Confess. L. X, c. 33). Si quid igitur abusus quoad haec in istis ecclesiis irrepserint, curent Patres removere atque radicitus extirpare, et cantum ecclesiasticum ad normas a S. C. Rituum praescriptas revocare.

1622

Circa facultatem conferendi Ordines *extra tempora*.

S. C. S. Officii 2 *Iul. 1884*. — 1. Facultatum Formula I sub n. 1 tribuitur (Episcopis Americae Septentrionalis) potestas conferendi Ordines extra tempora. Ad dubium vero ab Archiepiscopo Quebecensi propositum: *An quum conferuntur Ordines sacri extra tempora omnino legendum sit Breve Apostolicum facultatem hanc tribuens?* S. Rituum Congregatio die 23 Maii 1835, respondit: *Affirmative iuxta Pontificale Romanum*. Pontificale Romanum autem, iuxta quod affirmativum dubio datur responsum, haec habet: « Legitur mandatum « Apostolicum, sive supplicatio, cuius vigore « Pontifici facultas conceditur ordinandi ». Praeterea in dubio proposito sermo est de Brevi Apostolico. Quaeritur num verba Pontificalis iuxta quod responsio datur, et verba *Breve Apostolicum* quae occurrunt in dubio, afficiant facultatem Episcoporum harum Provinciarum, quae nec ad eorum supplicationem, neque in forma Brevis concessa fuit.

Circa facultatem dispensandi in consanguinit. et affinitate.

2. Eiusdem Formulae I n. 6 facultatem tribuit dispensandi in quibusdam consanguinitatis et affinitatis gradibus. Dubitatur num particula *et* copulative an disiunctive intelligenda sit.

3. Eodem n. 6 datur facultas dispensandi super quibusdam gradibus consanguinitatis et affinitatis cum his qui ab haeresi convertúntur ad fidem catholicam. Quaero num vi huius facultatis etiam potestas detur: *a*) quoad matrimonia post unius conversionem invalide ob praedicta impedimenta contracta; — *b*) quoad matrimonia mixta olim invalide contracta, licet pars haeretica nunc sit conversa.

4. Eodem n. 6 facultas datur dispensandi cum his qui ab infidelitate convertuntur. Infideles autem legibus ecclesiasticis non subiiciuntur. Hinc facultas frustranea esset casu quo duo infideles contraxerunt in gradibus pro quibus hoc numero datur facultas dispensandi. Quaeritur: — *a*) num detur facultas dispensandi cum infideli converso, qui ante conversionem cum parte acatholica baptizata in praefatis gradibus contraxit, et num requiratur ut haec etiam pars acatholica conversa sit; — *b*) num detur ex hoc eodêm facultas cum infideli converso, qui ante conversionem cum parte acatholica in praefatis gradibus contraxit.

Circa facultatem dispensandi in impedim. cognationis spiritualis.

5. An n. 9 Formulae I *(Dispensandi in impedimento cognationis spiritualis, praeterquam inter levantem et levatum)* de cognatione spirituali orta ex Baptismo tantum intelligendus, an vero etiam de eadem cognatione orta ex Confirmatione.

De dispensationibus in matrimoniis nulliter contractis scienter.

6. An facultates Formularum, quibus datur potestas dispensandi in impedimentis matrimonialibus, valeant etiam quando agitur de matrimonio nulliter contracto, utraque parte, dum contrahebatur, nullitatis conscia? Dubitari de facultate haud posse credo quoad n. 6 Form. I aut quoad facultates extraordinarias *D* et *E* (1), nam in his facultatibus potestas datur legitimandi prolem, quae potestas manifeste supponit matrimonium nulliter initum, utraque parte nullitatis conscia: proles enim suscepta ex matrimonio invalido, sed cum scientia nullitatis ex altera tantum parte inito, illegitima non est. Dubium igitur vertitur circa n. 7, 8, 9 Formul. I (2), in quibus non conceditur facultas legitimandi prolem. Cum res controvertatur inter doctores, quaero num tuta conscientia utramvis sententiam sequi liceat.

De communicatione facultatis largiendi indulgentiam plenariam.

7. An facultas sub n. 14 Form. I *(Largiendi ter in anno indulgentiam plenariam contritis, confessis ac sacra Communione refectis)*

---

(1) Formulae *D.* et *E.* continent nonnullas facultates matrimoniales quae Episcopis Foederatorum Statuum Americae Septentr. concedi solent.

(2) Idest: « 7. Dispensandi super impedimento publicae honestatis iustis ex sponsalibus proveniente. — « 8. Dispensandi super impedimento criminis, neutro « tamen coniugum machinante. — 9. Dispensandi in « impedimento cognationis spiritualis, praeterquam in« ter levantem et levatum ».

communicari possit ab Episcopo sacerdotibus in sua dioecesi laborantibus.

ca facultatem tandi Rosa- n pro Officio no.

8. Quid intelligitur per *Rosarium* in n. 26 Formulae I (*ubi datur facultas:* « Recitandi « Rosarium vel alias preces, si Breviarium se- « cum deferre non poterunt, vel divinum Offi- « cium ob aliquod legitimum impedimentum « recitare non valeant »)? An Rosarium quindecim, an vero quinque decadum; et an *aliae preces,* de quibus in eodem numero, quantitate moraliter aequivalere debeant Rosario?

ca facultatem arandi altare ilegiatum.

9. An altare quod ab Episcopo, vi n. 8 facultatum extraordinariarum *C., privilegiatum* declarari potest, censendum sit privilegiatum perpetuum.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Verba Formulae ita accipienda esse, ut facultas concessa intelligatur dispensandi tam ab impedimento consanguinitatis, quam ab impedimento affinitatis, seiunctim tamen, non vero quando utrumque impedimentum in uno eodemque casu concurrit.

Ad 3. et 4. Affirmative ad utrumque.

Ad 5. Oriri tum ex Baptismo, tum ex Confirmatione.

Ad 6. Facultates de quibus agitur valere etiam quando utraque pars conscia est nullitatis matrimonii iam initi.

Ad 7. Posse.

Ad 8. Intelligi integrum Rosarium, sed relinqui prudenti arbitrio et conscientiae Episcopi, attentis peculiaribus personarum adiunctis, commutationem in tertiam partem et in preces tertiae parti respondentes.

Ad 9. Affirmative.

1623

admissione erum *pen- ariarum* in asteria clau- e subiecta.

S. C. EE. et RR. *16 Iulii 1884.* — 1. An Episcopus, auctoritate propria, permittere valeat ut recipi possint in monasteriis clausurae subiectis mulieres quae ingredi cupiunt veluti *pensionariae.*

translatione nialium de ad aliud mo- erium.

2. Pariter potestne Ordinarius, auctoritate propria, ad tempus vel in perpetuum monialem aliquam de uno ad aliud monasterium transferre, etiam Ordinis eiusdem, iusta interveniente causa?

3. Potestne tandem Ordinarius, auctoritate propria, transferre aliquam monialem quando eadem electa fuerit in Superiorissam alterius monasterii, aut censeat utilem esse et expedire translationem eiusmodi cum hoc munere.

R. Negative in omnibus.

1624

S. R. C. *12 Sept. 1884* — Sanctorien. — Servarine potest consuetudo renovandi SS. Eucharistiam semel vel bis in mense, licet qualibet hebdomada iuxta Caeremoniale Episcoporum eadem SS. Eucharistia foret renovanda.

Pluries in mense SS. Eucharistia renovanda.

R. Servetur dispositio Caeremonialis Episcoporum Lib. I, Cap. VI, § 2 (1).

1625

Ex litt. S. C. Concilii *16 Sept. 1884.* — (ad omnes Episc.) — Emi PP. Sanctissimi mandata exequentes auctores Tibi sunt ut raro admodum et caute honoris titulos et insignia tuis impertias, sed probatissimis tantum et optime de ecclesia meritis. Clericis vero alienis nullum umquam conferas honoris signum aut titulum inscio et invito Ordinario cuius potestati subduntur.

Quid Episcopis attendendum in impartiendo clericis honorificentias.

1626

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide 27 *Septembris 1884* (ad Vic. Ap. Vizagapatam). — Quaestio quae ab Ampl. Tua proposita fuit super modo agendi missionariorum relative ad cremationem cadaverum castae *raiapont* sapienti Emorum PP. Supremae Inquisitionis iudicio submissa fuit. Responsum quod a venerabili illa Congregatione hac de re accepi continetur in sequenti decreto quod Tibi communico, nempe: « cremationem approbare non « debes, sed passive te habeas, *collato semper* « *baptismate,* et populos instruendos cures iuxta « ea quae a Te exponuntur (2) ».

Circa cremationem cadaverum cuiusdam castae in Indiis.

1627

Instr. S. C. de Prop. Fide *10 Oct. 1884* (de concursibus ad paroecias). — Tridentinum Concilium decrevit (Sess. XXIV, cap. 18 de

De concursibus ad paroecias.

---

(1) Disponitur ibi ut Sacrosancta Eucharistia *saltem semel in hebdomada mutetur et renovetur.*

(2) Vicarius Ap. quae sequuntur exposuerat: « ..... « Les cadavres (de deux de nos neophites) ont été « brulés au lieu d'être sépulturés. Les parents assurent « n'avoir fait aucune cérémonie idolatrique selon l'u- « sage, par respect pour les défunts. Je viens donc « vous demander si en pareils cas le missionnaire est « tenu de *protester,* au grand danger de faire croire aux « païens que nous cherchons à détruire les privilèges « de la caste. J'ai tout lieu d'espérer, Eminence, qu'a- « vec une instruction plus soignée sur la beauté des u- « sages et des cérémonies religieuses, et de sages mé- « nagements, nous obtiendrons que l'on se conforme « à la pratique universelle qui a force de loi, au sujet « de la sépulture. ...... La difficulté de sépulturer les « morts se rencontre souvent. Je prie V. E. de me dire « si je peux tolérer provisoirement l'usage suivant: « Quand un païen demande à être baptisé au moment « de la mort, le missionnaire lui accorde la grâce du « baptême sans s'inquiéter de ce que deviendra le ca- « davre, etant bien persuadé que les parents païens « ne tiendraient aucun compte de son désir que le « cadavre soit enterré et non brulé ».

Reform.): « Episcopum statim habita notitia vacationis parochialis ecclesiae (si opus fuerit) idoneum in ea vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiae sustineat, donec ei de rectore provideatur ».

Pertinet deinde ad Episcopum indicere per publica edicta concursum. Terminus in edictis constituendus ex eodem Concilio Tridentino est dierum decem, sed concedit S. Pii V Constitutio *In conferendis* § VI, ut hic terminus ad alios decem dies prorogari queat, et non ultra. Exacto termino in edictis praestituto, fit concursus. Cum vero neque in Conciliari decreto neque in Piana Constitutione examinis in concursu peragendi forma seu methodus ulla certa ac peculiaris servanda proposita fuisset, idcirco ad vitanda incommoda quae ex eo oriebantur, S. C. Concilii in litteris iussu s. m. Clementis XI, die 10 Iulii 1721 editis, certam methodum habendi ad parochiales ecclesias concursum in posterum servandam praestituit. Posteriori tempore s. m. Benedictus XIV in Const. quae incipit *Cum illud* 14 Decembris 1742 *(V. n. 340)*, praefatas litteras (quae per integrum ibidem referuntur) confirmans, nonnulla praeterea addenda vel immutanda, nonnulla breviter in iisdem tradita clarius explicanda censuit.

Iuxta praescriptum Concilii Tridentini ac Benedictinae Constitutionis, examen per concursum tam super doctrina, quam super ceteris concurrentium requisitis qualitatibus, habendum est cum vacatio ecclesiae paroecialis contigerit. Viget nihilominus in aliquibus dioecesibus consuetudo examen de doctrina separandi ab examine de reliquis canonicis requisitis, et hoc ad ipsum pro vacante paroecia concursum remisso, examen de scientia alio magis opportuno tempore instituendi. Quamobrem generatim bis in anno examen habetur de scientia, in quo qui adprobati fuerint, ad quodcumque parochiale beneficium intra sex proximos sequentes annos vacaturum concurrendi ius habent, sed exeunte sexennio, examini se denuo sistere tenentur si beneficium parochiale obtinere velint. A lege autem subeundi hoc novum, exacto sexennio, examen ab Episcopo, audita examinatorum sententia, dispensari possunt qui inter synodales vel pro-synodales examinatores sunt assumpti, aut qui propter muneris vel beneficii quo fruuntur dignitatem, vel propter diuturnam operam qua Ecclesiae cum laude servierunt, scientiae testimonium abunde praestant. Ceterum, paroecia aliqua vacante, concursus habetur, examinatoribus, adhibita ea quae in usu est cautione, iudicantibus quinam ex competitoribus ad regendam paroeciam vacantem apti sint, salvo semper Episcopi iure eligendi inter approbatos, quem ipse digniorem aptioremque iudicaverit. Haec porro praxis ab Apostolica Sede approbari solet ad tempus.

1628

De suspensi- nibus *ex info- mata consci- tia.*

Instr. S. C. de Prop. F. *20 Oct. 1884.* Omni tempore sollicita fuit Ecclesia ut non solum ascensus ad sacros Ordines interdiceretur indignis, verum etiam ab eorumdem exercitio criminosi suspensi manerent.

Cum autem occultorum quoque criminum quaeque prodere non expediret, facilis et prompta, nempe a iudiciariis formis libera, coercitio aliquando necessaria sit ad sacri ministerii dignitatem, et fidelium utilitatem tuendam, hinc sapientissimo consilio Tridentini Patres Sess. XXIV. Cap. I. de Reform. decreverunt: *Ei cui ascensus ad sacros Ordines a suo Praelato ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen, quomodolibet, etiam extraiudicialiter fuerit interdictus, aut qui a suis ordinibus seu gradibus vel dignitatibus ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Praelati voluntatem concessa licentia de se promoveri faciendo, aut ad priores ordines, gradus et dignitates sive honores restitutio suffragetur.*

Ex hoc provido decreto, in eo quod refertur ad clericorum crimina, quae extraiudicialem suspensionem ab ecclesiasticis officiis merentur, iamdudum in usu fuit suspensionis poena ex causis Praelato notis; quae nempe audit suspensio *ex informata conscientia.* Ad hoc itaque ut in eadem infligenda, cum maiori, qua potest, cautela et securitate Ordinarii catholicarum Missionum procedant, S. Congregatio de Propaganda Fide praesentem instructionem edendam censuit, cui fidem Ordinarii in adhibendo hoc extraordinario remedio sese conformare curabunt.

1. Suspensio ex informata conscientia, non secus ac illa, quae per iudicialem sententiam infligitur, personam ecclesiasticam a suis ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus ecclesiasticis exercendis interdicit.

2. In hoc praecipue ipsa differt a iudiciali suspensione, quod adhibetur tamquam extraordinarium remedium in poenam admissi criminis; ideoque ad eiusdem impositionem non requiruntur nec formae iudiciales, nec canonicae admonitiones. Satis erit proinde, si Praelatus hanc poenam infligens, simplici utatur praecepto, quo declarat se suspensionem ab exercitio sacrorum officiorum, vel ecclesiasticorum munium indicere.

3. Huiusmodi praeceptum semper in scriptis intimandum est, die et mense designato; ideoque autem fieri debet vel ab ipso Ordinario, vel ab alia persona de expresso ipsius mandato. In eadem tamen intimatione exprimendum est, quod eiusmodi punitio irrogatur in vim Tridentini decreti, Sess. XIV, Cap. 1, de Reform., ex informata conscientia, vel ex causis ipsi Ordinario notis.

4. Debent insuper exprimi partes exercitii Ordinis vel officii, ad quas extenditur suspensio; quod si suspensus interdictus sit ab officio cui alter in locum ipsius substituendus est, ut puta oeconomus in cura animarum, tunc substitutus mercedem percipiet ex fructibus beneficii in ea portione, quae iuxta prudens Ordinarii arbitrium taxabitur. At si suspensus in hac taxatione se gravatum senserit, moderationem provocare poterit apud curiam Archiepiscopalem, aut etiam apud Sedem Apostolicam.

5. Exprimi item debet tempus durationis eiusdem poenae. Abstineant tamen Ordinarii ab ipsa infligenda in perpetuum. Quod si ob graviores causas Ordinarius censuerit eam imponere non ad tempus determinatum, sed ad suum beneplacitum, tunc ipsa habetur pro temporanea, ideoque cessabit cum iurisdictione Ordinarii suspensionem infligentis.

6. Suspensionis ex informata conscientia iustam ac legitimam causam praebet crimen, seu culpa a suspenso commissa. Haec autem debet esse occulta, et ita gravis, ut talem promereatur punitionem.

7. Ad hoc autem ut sit occulta requiritur, ut neque in iudicium, neque in rumores vulgi deducta sit, neque insuper eiusmodi numero et qualitati personarum cognita sit, unde delictum censeri debeat notorium.

8. Verum tenet etiam suspensio si ex pluribus delictis aliquod fuerit notum in vulgus; aut si crimen, quod ante suspensionem fuerat occultum, deinceps post ipsam fuerit ab aliis evulgatum.

9. Prudenti arbitrio Praelatorum relinquitur suspensionis causam, seu ipsam culpam delinquenti aut patefacere, aut reticere. Partes alioquin pastoralis sollicitudinis et charitatis eorumdem erunt, ut si huiusmodi poenam suspenso manifestare censuerint, ipsa ex paternis, quas interponent, monitionibus, nedum ad expiationem culpae, verum etiam ad emendationem delinquentis, et ad occasionem peccandi eliminandam inserviat.

10. Meminerint vero Praesules, quod si contra decretum, quo irrogata fuit suspensio, promoveatur recursus ad Apostolicam Sedem, tunc apud ipsam cumprobari debet culpa, quae eidem praebuit occasionem. Consultum idcirco erit, ut antequam haec poena infligatur, probationes illius, quamtumvis extraiudicialiter et secreto, colligantur; ita ut, eo ipso quod cum omni certitudine culpabilitatis in punitione inferenda proceditur, si deinceps causa examinanda est apud Apostolicam Sedem, probationes criminis in eas difficultates haud impingant, quae ut plurimum occurrunt in istiusmodi iudiciis.

11. A decreto suspensionis ex informata conscientia non datur appellatio ad tribunal superioris ordinis. Postquam idcirco clericus intimationem suspensionis habuerit, si nihilominus appellationem interponere, eiusque obtentu in altari ministrare, seu quovis modo suum Ordinem solemniter exercere praesumat, statim incidit in irregularitatem.

12. Semper tamen patet aditus ad Apostolicam Sedem; et in casu quo clericus absque sufficienti ac rationabili causa se hac poena multatum reputet, recurrere poterit ad Summum Pontificem. Interim tamen in vigore permanet decretum suspensionis usque dum ab ipso Pontifice, vel a Sacra Congregatione, quae de recursu iudicare debet, non fuerit rescissum aut etiam moderatum.

13. Ceterum ex quo istiusmodi poena est remedium omnino extraordinarium, quod praesertim ad expiationem criminum absque formis iudiciariis adhibetur, prae oculis habeant Praelati id quod sapientissime admonet Summus Pontifex s. m. Benedictus XIV in suo tractatu *de Synodo Dioecesana Libro XII, cap. 8, n. 6.* quod nimirum reprehensibilis foret Episcopus, si in sua Synodo declararet, se deinceps ex privata tantum scientia cum poena suspensionis a divinis animadversurum in clericos, quos graviter deliquisse compererit, quamvis eorum delictum non possit in foro externo concludenter probari, aut illud non expediat in aliorum notitiam deducere.

1629

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *1885* — Ut Missionum tam variae ac multiplices res rite examinentur ac facilius expeditiusque tractentur, Sacra haec Congregatio Antistites aliosque Missionum Moderatores identidem de nonnullis admonuit quae ipsis observanda essent in suis cum eadem S. C. relationibus. Quorum quidem observatio adeo opportuna in dies apparet ut, quae iam fere omnia per plures circulares litteras singulis Missionum Praesulibus sunt enunciata, ea nunc in memoriam ipsis revocare visum sit, ut scilicet: De observandis a Missionum Praesulibus in suis cum S. C. de Prop. Fide relationibus.

1. De regionibus sibi commissis plenam statuto tempore S. Congregationi rationem reddant iuxta *Quaestiones* quae in apposito libello indicantur.

2. Quotannis mutationes, si quae forte in respectivis Missionibus factae fuerint, notificent.

3. Nonnisi ex praevia S. Congregationis venia, et rescripti tenore servato, ullum Romam, ut in Urbanum Collegium cooptetur, adolescentem mittant (Litt. Circular. 1 Aug. 1854).

4. Meminerint gravi sese obligatione teneri quolibet anno diligenter perquirendi de statu singulorum qui, ad ipsorum respective Missionem quovis modo pertinentes, alumni fuerunt S. Congregationis, deque illis eorumque statu, exercitiis ac locis eamdem Congregationem monendi (Const. Alex. VII 20 Iulii 1660).

5. Epistolas, petitiones nec non acta ad causas ecclesiasticas pertinentia nonnisi latine aut italice, vel saltem gallice scripta, ad S. Congregationem transmittant (Litt. Circ. 28 Septembris 1868).

6. Cum de pluribus negotiis ad S. C. referunt, efficiant ut unumquodque ex iis proprium habeat folium (Litt. Circ. 5 Aug. 1878).

7. In petitione facultatum alias concessarum postremi rescripti diem nedum mensem atque annum accurate commemorent (Litt. Circ. 15 Dec. 1883).

8. In litteris responsivis numquam omittant numerum referre (italice *Numero di Protocollo*) quem relativa S. Congregationis epistola in capite inscriptum habet (Litt. Circ. 15 Dec. 1883).

9. Eam ephemeridem, quae suppeditandis circa statum religionis in propria Missione notitiis potissimum apta videtur, ad S. C. mittant (Litt. Circ. 2 April. 1884).

10. Ne grave sit iis operum quae de rebus Missionum, vel utcumque in religionis bonum in Missionibus typis mandantur aliquod exemplar *ad S. Congregationis Archivum* directe transmittere.

1630

De iis qui a sacerdotibus schismaticis Confirmationem acceperunt.

S. C. S. Officii *14 Ianuar. 1885.* — Ierosolym. — In hoc Patriarchatu latino semper validum habitum fuit sacramentum Confirmationis collatum a sacerdotibus schismaticis Palaestinae infantibus immediate post Baptismum; et ideo sic confirmati, si ad catholicam fidem convertuntur, non amplius confirmantur. Nunc aliquando evenit ut infantes quorum pater catholicus est, et mater schismatica, postquam baptizati fuerint ritu latino, clanculum a matre ad sacerdotem schismaticum afferantur, a quo rebaptizantur et confirmantur. Insuper etiam aliquando evenit ut parentes neo catholici, quorum filii a sacerdote ritus latini baptizati fuerant, ad schisma revertantur, in eoque denuo baptizandos filios ad sacerdotem schismaticum offerant qui eos rebaptizat et confirmat, postea vero poenitentes iterum cum filiis suis sic rebaptizatis et confirmatis ad fidem catholicam convertuntur. Quaeritur igitur utrum sacramentum Confirmationis sic collatum infantibus immediate post sacrilegam eorum rebaptizationem sit validum.

R. Non expedire ut confirmati de quibus in casu, iterum ab Episcopo inungantur, nisi ad Tonsuram et Ordines promovendi sint, vel ipsi aut eorum parentes id petant, ac nisi, facta inquisitione circa modum collationis Confirmationis, reperiatur pennicillum adhibitum fuisse, quibus in casibus Confirmationis sacramentum secreto conferatur et sub conditione.

1631

Circa regim… Institutor… monialium q… in plures dio… ses propagan…

S. C. de Prop. F. *26 Ian. 1885.* (C. G.) — Sacrarum Congregationum principium est saepissime declaratum, Institutorum monialium quae propagantur in plures dioeceses, et habent suam moderatricem generalem nullum Archiepiscopum vel Episcopum posse esse singularem superiorem; sed reguntur a moderatrice generali, ita ut domus et sorores singularum dioecesium subsint singulorum Ordinariorum iurisdictioni, iuxta normas a ss. canonibus statutas.

1632

Circa facult… delegatam b… dicendi car… nas.

S. R. C. *14 Apr. 1885.* — Briocen. — 1. Delegatus a suo Ordinario vi indulti Apostolici ad benedicendam campanam alicuius ecclesiae designatae, potestne uti sua delegatione ad benedicendum plures campanas, si revera essent plures campanae ad eamdem ecclesiam pertinentes simul benedicendae, quamvis de una tantum campana litterae delegationis loquantur?

2. Deficiente aqua benedicta ab Episcopo, quia vas dictam aquam continens forte effractum fuit, seu ob aliam causam fortuitam, quid facere debet sacerdos ab Episcopo delegatus vi indulti Ap., quando omnia parata sunt ad benedictionem campanae, fideles christiani convocati, et iam forsan congregati, et recursus ad obtinendam apto tempore aquam benedictam praescriptam sit prorsus impossibilis?

R. Ad 1. Facile delegatio intelligi poterit facta pro tot campanis quot sunt benedicendae: expedit tamen, si fieri possit, ut in casu declaratio petatur ab Ordinario.

Ad 2. Nisi delegato in casu delegata etiam fuerit facultas benedicendi aquam, abstinendum erit a campanae seu campanarum benedictione.

1633

De alum… rientalibus… larum vel… giorum in… siae sinum… etiam in… tuta Regu… recipiendis

S. C. de Prop. Fide *1 Iunii 1885* (C. G.) 1. Quali istruzioni convenga dare sull'ammissione nella chiesa cattolica o anche negl'Istituti Regolari dei giovani *utriusque sexus* appartenenti alle scuole o ai convitti delle Missioni (in oriente).

De recon… dis catholi… clesiae sch… ticis.

2. Se il missionario Apostolico in oriente, in forza delle sue facoltà ordinarie, possa riconciliare alla Chiesa cattolica *i nati scismatici* compresi nell'ambito della Missione affidatagli.

3. Se i suddetti scismatici possano essere ricevuti dal missionario Apostolico senza il consenso del Vescovo di rito orientale, nella cui diocesi avvenga la conversione.

4. Qual norma debba seguire il missionario, qualora il detto Vescovo ricusi di ricevere i convertendi, e rifiuti al missionario il consenso di riceverli.

R. Ad 1. Quoad primam partem: Si qui alumni haeretici vel schismatici (sive pueri,

sive puellae) in sinum Ecclesiae catholicae recipi petant, Delegati Apostolici est prudenter providere, qui ad hunc finem etiam missionarium, superiorem Missionis aut collegii, subdelegare poterit; serventur vero in casibus occurrentibus normae datae in responsis S. Officii ad Vicarium Apostolicum Bengalensem Fer. IV, 21 Iulii 1880, cum addito ex Fer. IV, 8 Martii 1882, circa aetatem exigendae professionis Fidei, vel etiam abiurationis *(V. nn. 1537 et 1566)*.

Quoad secundam partem: *a*) Si quae alumnae aut aliae puellae ritus orientalis recipiendae sint in Congregationem Religiosam latini ritus, supplicandum SSmo ut ipsae, quin ideo ad ritum latinum transeant, sic receptae in huiusmodi Congregationem, quamdiu in eadem perseveraverint, in omnibus, etiam quoad Communionem paschalem, latino ritui sese conformare possint et debeant. Quod si deinceps, quacumque de causa, ad Congregationem pertinere desierint, eo ipso suum ritum orientalem sequi teneantur.

b) Si alumni vel alii in Ordinem seu Congregationem Religiosam latini ritus ad statum clericalem sint recipiendi, recurrant ad S. Sedem.

c) Quoad recipiendos vero in huiusmodi Ordinem aut Congregationem ad statum laicalem supplicandum SSmo pro indulto se ritui latino accommodandi, quamdiu in eodem laicali statu perseveraverint, prout supra de Sororibus Religiosis dictum est. — Quod attinet ad Communionem paschalem, ad Secretarium cum SSmo.

Ad 2. Affirmative; suscipiendi tamen sunt ad orientalem ritum, non autem ad latinum absque venia S. Sedis.

Ad 3. Affirmative; convenit vero, ut per se vel per Vicarium seu Delegatum Apostolicum certiorem reddant Episcopum, ad cuius dioecesim neo-conversi pertinebunt.

Ad 4. Missionarii supplendo defectum sacerdotum proprii ritus, iuxta facultates a S. Sede impetratas vel impetrandas, fideles administrent, quin hi propterea a suo ritu ad latinum transiisse censeri possint. De re autem tota referant ad Delegatum Apostolicum. Et dentur responsa, huius S. C. 11 Decembris 1838 ad dubia 7, 16, 21, 23 *(V. n. 879)*.

SSmus approbavit, sed quoad Communionem paschalem decrevit ut, si in locis in quibus ipsos morari contigerit, adsit proprii ritus ecclesia, in ea paschalis Communionis praecepto satisfaciant.

1634

[...ssionario-...uribus et ad con-...nem aca-...orum et cu-...delium ri-...ientalis.]

S. C. de Prop. F. *1 Iunii 1885* (C. G.) — Iura et officia ad conversionem haereticorum et infidelium, atque curam fidelium ritus orientalis, quibus eorum Episcopi per se vel per suos sacerdotes providere nequeunt vel nolunt, missionarii Ap. non ab Episcopis sed immediate a S. Sede habent: conveniens tamen, et ad evitandas discordias necessarium est, ut in his sacris ministeriis, quantum fieri potest, cum consensu respectivi Episcopi procedant.

1635

[De validitate dispensationum matrimonialium etsi copula incestuosa reticita sit.]

Litt. encycl. S. C. S. Off. *25 Iunii 1885.* — Infandum incestus flagitium peculiari semper odio sancta Dei Ecclesia prosequuta est, et summi Romani Pontifices statuerunt, ut qui eo sese temerare non erubuissent, si ad Apostolicam Sedem confugerent petendae causa dispensationis super impedimentis matrimonium dirimentibus, eorum preces, nisi in eis de admisso scelere mentio facta esset, obreptionis et subreptionis vitio infectae haberentur, atque ideo dispensatio esset invalida; idque ea sanctissima de causa cautum fuit, ut ab hoc gravissimo crimine christifideles arcerentur. Hanc S. Sedis mentem testantur tum alia documenta, tum decretum, quod novissime supremum sanctae romanae et universalis Inquisitionis Consilium, ipso adprobante Romano Pontifice, feria IV die 1 Augusti 1866 tulit, quod est huiusmodi: « subreptitias esse, et nullibi ac nullo modo valere dispensationes, quae sive directe ab Apostolica Sede, sive ex pontificia delegatione super quibuscumque gradibus prohibitis consanguinitatis, affinitatis, cognationis spiritualis, nec non et publicae honestatis concedun tur, si sponsi ante earumdem dispensationum executionem, sive ante sive post earum impetrationem, incestus reatum patraverint; et vel interrogati, vel etiam non interrogati, malitiose, vel etiam ignoranter reticuerint copulam incestuosam inter eos initam, sive publice ea nota sit, sive etiam occulta, vel reticuerint consilium et intentionem qua eamdem copulam inierunt, ut dispensationem facilius assequerentur ». S. Poenitentiaria vestigiis insistens supremae Inquisitionis id ipsum die 20 Iulii 1879 statuit. Verum cum plurimi sacrorum antistites sive seorsum singuli, sive coniunctim s. Sedi retulerint, maxima ea de causa oriri incommoda cum ad matrimonialium dispensationum executionem proceditur, et hisce praesertim miseris temporibus in fidelium perniciem non raro vergere quod in eorum salutem sapienter inductum fuerat, Sanctissimus Dominus N. Leo divina providentia Papa XIII eorum postulationibus permotus, re diu ac mature perpensa, et suffragio adhaerens Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium in universa christiana republica Inquisitorum generalium, hasce litteras omnibus locorum Ordinariis dandas iussit, quibus eis notum fieret, decretum superius relatum s. romanae et universalis Inquisitionis et s. Poenitentiariae, et

quidquid in eundem sensum alias declaratum, statutum aut stylo Curiae inductum fuerit, a se revocari, abrogari nulliusque roboris imposterum fore decerni; simulque statui et declarari, dispensationes matrimoniales posthac concedendas, etiamsi copula incestuosa, vel consilium et intentio per eam facilius dispensationem impetrandi reticita fuerint, validas futuras: contrariis quibuscumque etiam speciali mentione dignis minime obstantibus.

Dum tamen ob gravissima rationum momenta a pristino rigore hac super re Sanctissimus Pater benigne recedendum ducit, mens Ipsius est, ut nihil de horrore, quod incestus crimen ingerere debet, ex fidelium mentibus detrahatur; imo vero summo studio excitandos vult animarum curatores, aliosque quibus fovendae inter christifideles morum honestatis cura demandata est, ut prudenter quidem, prout rei natura postulat, efficaciter tamen elaborent huic facinori insectando, et fidelibus ab eodem, propositis poenis quibus obnoxii fiunt, deterrendis.

1636

De iudicibus laicis et advocatis causas matrimoniales agentibus.

S. C. S. Officii 25 *Iunii 1885*. — Attentis gravissimis rerum, temporum ac locorum adiunctis tolerari posse ut qui magistratus obtinent, et advocati, causas matrimoniales in Gallia agant, quin officio cedere teneantur, dummodo catholicam doctrinam de matrimonio deque causis matrimonialibus ad solos iudices ecclesiasticos pertinentibus palam profiteantur, et dummodo ita animo comparati sint tum circa valorem et nullitatem coniugii, tum circa separationem corporum de quibus causis iudicare coguntur, ut nunquam proferant sententiam neque ad proferendam defendant vel ad eam provocent vel excitent divino aut ecclesiastico iuri repugnantem (1), et in casibus dubiis vel difficilioribus suum quisque Ordinarium adeat, eius iudicio se dirigat, et quatenus opus sit, per eius medium ad Apostolicam Poenitentiariam recurrat.

Hoc decretum Sanctissimus Pater ratum habuit ideoque omnibus in Gallia Archiepiscopis et Episcopis notum fit pro eorum norma per has litteras ceteroquin non evulgandas.

1637

An sodomia i[mpedimenta par]iat consanguinita[tis] etc. et sit exp[ri]menda in petit[io]ne dispensati[o]num.

S. Poenitent. Ap. 2 *Iulii 1885*. — An sodomia, cuiuscumque speciei sit, pariat impedimenta consanguinitatis, affinitatis, publicae honestatis, et an exprimenda sit in petitione dispensationum (quoties occurrit) et in casu cognationis spiritualis.

R. Negative ad omnia.

1638

Circa mod[um] celebrandi m[ix]tas nuptias.

S. C. S. Officii 16 *Iulii 1885*. – Rosen. – 1. Se si può fare il matrimonio (misto) in chiesa, levato il SSmo.

2. Se si può permettere al sacerdote di portare la cotta e la stola nella funzione.

3. Se si può fare una piccola predica prima e dopo la cerimonia sulla santità ed indissolubilità del contratto.

R. Detur Instructio 15 *Novembris 1858 (V. n. 1169)* et quoad concionem, arbitrio Episcopi.

1639

Circa lectio[nem] Litterarum A[po]stolicarum ab Episcopis [im]partitur Apo[sto]lica benedic[tio].

S. C. Indulg. 24 *Iulii 1885*. — Utrum (cum ab Episcopis impartitur benedictio Apostolica) quotiescumque adsit rationabilis causa (i. e. ne populus diutius in Ecclesia retineatur), liceat Literarum Apostolicarum lectionem supprimere, maxime si alias iam iterum iterumque integrae lectae sint.

R. Affirmative.

1640

An orien[tales] subiiciantur [Constitutioni] lae *Aposto[licae] Sedis* aliis[que] Pontificiis [con]stitutionibu[s].

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. 6 *Augusti 1885*. — Essendo stato promosso il dubbio se gli orientali siano soggetti alla Costituzione *Apostolicae Sedis* pubblicata dalla f. m. di Pio IX, in data dei 12 Ottobre 1869 la Suprema Congregazione del s. Offizio con successiva approvazione della Santità di N. S. ha dichiarato quanto segue nella feria IV. 15 Luglio corrente anno:

« 1. Per Constitutionem *Apostolicae Sedis*
« nihil esse innovatum circa censuras earumque
« reservationes pro fidelibus rituum orientalium.

---

(1) Circa hanc secundam conditionem quaesitum est: 1. An recta sit interpretatio per Gallias diffusa ac etiam typis data, iuxta quam satisfacit conditioni praecitatae iudex qui, licet matrimonium aliquod validum sit coram Ecclesia, ab illo matrimonio vero et constanti animo abstrahit, et applicans legem civilem pronunciat locum esse divortio, modo solos effectus civiles solumque contractum civilem abrumpere mente intendat, eaque sola respiciant termini prolatae sententiae? Aliis terminis, an sententia sic lata dici possit divino aut ecclesiastico iuri non repugnans? — 2. Postquam iudex pronunciavit locum esse divortio, an possit syndicus (gallice *le maire*), et ipse solos effectus civiles solumque civilem contractum intendens, ut supra exponitur, divortium pronuntiare, quamvis matrimonium validum sit coram Ecclesia? — 3. Pronuntiato divortio, an possit idem syndicus coniugem ad alias nuptias transire attentantem civiliter cum alio iungere, quamvis matrimonium prius validum sit coram Ecclesia, vivatque altera pars?

Et S. C. S. Off. (27 Maii 1886) respondit: Ad 1, 2 et 3 dubium: Negative.

« 2. Eosdem fideles subiici omnibus censu-« ris ab Apostolica Sede latis in materia do-« gmatum et in Constitutionibus in quibus im-« plicite de iis disponitur, nempe ubi materia « ipsa demonstrat eos comprehendi, quatenus « non de lege mere ecclesiastica agitur, sed ius « naturale et divinum declaratur ».

Vuole poi la sudd. Supr. Congregazione che per mezzo dei Rm̃i Delegati Apostolici siano notificate queste disposizioni a tutti i Patriarchi, Arcivescovi e Vescovi di rito orientale compresi nella rispettiva loro Delegazione, e che si ricordi loro: « illos fideles subiici no-« minatim nedum censuris, sed etiam Aposto-« licis reservationibus latis in Const. Benedi-« cti XIV *Sacramentum Poenitentiae*, et in Con-« stitutionibus contra sectae massonicae aliis-« que similibus addictos ».

1641

Circa ... ordi... mis... stan...

Decr. S. C. de Prop. Fide *18 Aug. 1885.* — R. P. D. Episcopus Cliffordiensis suo et caeterorum Angliae Episcoporum nomine ab Apostolica Sede imploravit, ut iuràmentum, quod ordinati titulo missionis praestant, eos exinde obliget non pro aliqua dioecesi tantum, prout antea consuevit, sed pro tota provincia ecclesiastica; ita ut presbyteri sic ordinati sola collatione novi tituli transferri in aliam dioecesim possint de consensu utriusque Ordinarii, quin necessarium sit ut ipsi novum iuramentum emittant. Insuper expostulavit ut quoad praeteritum, missionarii ordinati titulo missionis pro aliqua dioecesi intra provinciam, ad aliam dioecesim intra eamdem provinciam transferri possint novo titulo novoque praestito iuramento, absque recursu ad Apost. Sedem.

Iamvero cum supplices istae preces SSm̃o D. N. Leoni Papae XIII relatae fuerint, in Audientia diei 28 Iunii 1885, Sanctitas Sua iisdem in omnibus annuere dignata est, et praesens in re decretum expedire mandavit (1).

1642

... dis- ... votis dioe- ...issis.

S. C. de Prop. Fide *24 Augusti 1885* (C. G.). — Quoad vota ad tempus, in his Institutis (Statuum Foed. Americae) dioecesanis, *(quorum constitutiones ab Ordinario tantum probatae sunt, licet regulam a S. Sede approbatam sequantur)* emissa, Episcopi facultate ordinaria (dispensare possunt). Quoad autem vota perpetua (ratione voti perpetuae castitatis S. Sedi reservati) nonnisi potestate delegata, quae continetur in facultatibus S. Congregationis de Prop. F. concedi solitis (Form. I, n. 4), dispensare possunt, si ipsi graves rationes ita exigere coram Deo iudicaverint, praehabita tamen petitione Superioris vel Superiorissae, consentientibus eius consiliariis, ne scilicet dispensatio forte sit in praeiudicium tertii.

1643

S. C. S. Officii *26 Aug. 1885.* — Se da due coniugi protestanti, per mancanza di un proprio ministro, si presentasse al parroco o altro sacerdote cattolico un loro bambino da battezzare, dichiarando che non intendono punto con ciò di obbligarsi di educarlo nella religione cattolica, potrà il parroco battezzarlo per assicurare intanto all' innocente bambino la eterna salute, prescindendo da quanto potrà avvenire in seguito, quando sia giunto all' età della discrezione?

... infantes haeretícorum filii.

R. Negative, praeterquam in articulo mortis.

1644

S. C. S. Off. *9 Sept. 1885.* — Kiang-si — Inter gentiles huius provinciae pessima viget consuetudo diversis de causis vendendi uxores prolesque suas foemineas in infantili aetate constitutas; a qua consuetudine quidam ex christianis nobis commissis non omnino se abstinent.

Circa venditionem uxorum et puellarum christianarum infidelibus.

I. *De venditis uxoribus.* Inveniuntur multi qui ab incunabulis satis pauperes, in decursu vitae suae pauperiores fiunt vel propter socordiam suam, vel propter vitia quibus indulgent, v. g. aleam exercendo, aut fumo opii se dando. Huiusmodi christiani pauci quidem sunt in hoc Vicariatu, sed ceteris maximo scandalo sunt, et molestias angustiasque non paucas facessunt missionariis. Saepe enim, omni substantia sua prius dissipata, suam infidelibus vendunt uxorem quae velit nolit, in pessimo et continuo adulterio vivere cogitur. Istae mulieres quamvis invitae per vim et imperium huiusmodi consortia ineant, nullo modo, ut cuique patet, ad sacramenta admitti possunt, donec fuerint ab emptore suo separatae quoad torum et habitationem. Sed forsan idem dici nequit de viris qui eas vendiderunt; ipsi enim quandoque facti poenitentes ex corde vellent uxores suas venditas recuperare et redimere; sed nullo modo id possunt, sive quia sibi comparare nequeunt pecuniae summam ad eas redimendas omnino necessariam, sive quia emptores easdem mulieres iterum vendere ex toto recusant. In his etiam circumstantiis huiusmodi mulierum venditores et huiusmodi venditionum conciliatores per plures annos non admittuntur ad sacramenta, ea potissimum ratione quia ipsi ex culpa sua valde gravi et speciali modo scandalosa, has uxores collocaverunt in via perditionis aeternae, et in statu graviter et sine intermissione

(1) Huiusmodi indultum extensum est (30 Nov. 1885) ad dioeceses Statuum Foederat. Americae Septentrion.

peccaminoso, et insuper censentur easdem mulieres voluntarie relinquere in eodem statu damnationis, donec illae fuerint parti tutae effectu redditae.

2. *De venditis puellulis.* In hoc eodem Vicariatu sunt etiam christiani, et quidem plurimi, qui filias suas adhuc in tenera aetate constitutas vendunt, seu potius despondent et tradunt infidelibus sub conditione futuri matrimonii, et certam pecuniae summam recipiendi. Istae puellae et puellulae hoc modo infidelibus traditae, ut plurimum, non solum moribus christianis non imbuuntur nec doctrinis sanctae religionis nostrae erudiuntur, sed etiam in maximo perversionis periculo versantur, et saepe ad actus idololatricos compelluntur. Quapropter missionarii severe animadvertunt in omnes patres et matresfamilias qui filias suas vendiderunt, seu ut supra dixi, desponderunt gentilibus; insuper illos ad sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae non admittunt per aliquot annos, (nisi constituantur in periculo mortis) ea ratione quia ex culpa sua maxima ipsi proprias filias collocaverunt in via perditionis et in statu peccaminoso, et censentur easdem voluntarie relinquere in eodem statu, donec illas redemerint et familiis christianis desponderint. Verum quidem est huiusmodi sponsalia in supradictis conditionibus inita, generatim loquendo, dissolvi non posse, et id frustra tentaretur ob multiplices causas; sed quia per hanc agendi rationem isti christiani ingens scandalum praebent coeteris fidelibus, et in maximum discrimen adducunt propriarum filiarum salutem aeternam, severe, ut supra dixi, tractantur a missionariis, ut hac severitate deterreantur omnes Christi cultores a tam nefario, tam nocuo tamque scandaloso crimine. Quae cum ita sint, idem praedictus Episcopus ab E. V. humiliter petit:

1. Utrum durius et severius se habeant missionarii de Kiang-si Septentrion. modo quo supra dictum est tractando christianos sibi commissos qui uxores et proles suas femininas vendiderunt infidelibus.

2. Quatenus affirmative, quid praeter dolorem de peccato commisso, seu quae conditiones requirantur ut huiusmodi scandala censeantur sufficienter reparata; et isti christiani qui vendiderunt uxores suas, quas non possunt redimere, aut filias suas in tenera aetate constitutas vendiderunt, seu, ut supra dixi, desponderunt infidelibus, in quorum manibus summopere et sine remedio periclitatur earum fides et educatio, ad participationem sacramentorum Poenitentiae et Eucharistiae admitti valeant?

R. Praemissa gravi monitione de enormi crimine quo se obstringunt parentes qui filias, viri qui uxores infidelibus vendunt: Quoad parentes respondendum, abunde provisum per Synodum Sutchuensem cuius proinde praescriptiones, ac praesertim iis quae *de Sacram. Poenitentiae* § X, n. 7 traduntur adamussim servandae erunt (1). Quoad maritos, eos nullo modo admittendos esse ad Ecclesiae sacramenta, nisi prius vere contriti eas recuperaverint. Quod si versentur in absoluta impossibilitate hoc praestandi, non erunt pariter ad sacramenta admittendi, nisi 1. clara et indubia doloris signa praebuerint; nisi 2. per aliquod temporis spatium scandalum reparaverint eo meliori modo quo fieri poterit, iuxta prudens Vic. Apostolici vel missionarii iudicium, et interim se abstineant a quacumque alia muliere; nisi 3. serio promiserint, se etiam in posterum esse facturos quidquid in eorum erit potestate pro venditis uxoribus recuperandis, pretium ad hoc necessarium, si opus fuerit, sibi subtrahendo, vel etiam ostiatim mendicando. Quoad mulieres venditas missionarii se dirigant iuxta normas a probatis auctoribus traditas circa eos qui in proximo ac necessario peccandi periculo versantur.

1645

Circa ma... nia impu...

S. C. S. Off. *10 Dec. 1885.* — 1. Quando coniuges in infidelitate relicti, matrimonio nondum consummato, fidem amplecti nolunt, matrimonia eorum in impubertate contracta, haberine poterunt tamquam mera sponsalia de futuro pro coniuge ad fidem converso?

2. Quando contrahentes neophyti puberes sunt, ad eorumdem matrimonium dissolvendum requiriturne duplex aut nulla interpellatio vel sufficit unica, utrum videlicet velint baptizari?

R. Ad 1. Dummodo constet nullum fuisse impedimentum iuris naturalis vel divini, et praesertim contrahentes verum consensum praebuisse, non esse sponsalia sed vera matrimonia.

(1) Haec ibi: « In concedenda absolutione cavendum est quidem a molli et praepostera nonnullorum « sacerdotum facilitate, qui falsa misericordia abducti, « aut prae ignorantia vel socordia, poenitentes promiscue et sine discretione absolvunt; verum ex adverso « non minus cavendum est a nimio eorum confessariorum rigore et severitate, qui passim reis graviorum criminum, fornicationis, ebrietatis, superstitionis etc. differunt absolutionem ad menses integros, « et saepius ad annum sequentem, seu ad illud tempus « quo missionarius revertetur pro annua loci administratione; parentibus vero qui filios vel filias gentilibus desponsaverunt, vel in matrimonium absque dispensatione tradiderunt, etiam si deinde non sit amplius in eorum potestate sponsalia vel matrimonium « rescindere, denegant absolutionem per plures annos, « et quandoque usque ad exitum vitae, interim impositis ieiuniis, orationibus, aliisque pietatis operibus, « ut maiorem illi criminum horrorem concipiant, et ita « ad recipiendum absolutionis beneficium disponantur; « huiusmodi enim abusus non minus intolerabilis est « quam alter, et a S. Sede expresse reprobatus ».

Ad 2. Quatenus huiusmodi matrimonia probentur irrita ob aliquod impedimentum iuris naturalis vel divini, et praesertim ob defectum veri consensus, non esse locum interpellationi. Secus interpellationem esse faciendam an velit baptizari; et quatenus negative, an saltem velit cohabitare absque iniuria Creatoris. In casibus autem particularibus, si occurrat gravis difficultas, recurrat ad S. Sedem.

1646

…enedictio- …ostolica in …s periculo …mminente.

S. C. Indulg. *18 Dec. 1885.* — Utrum Benedictio Apostolica cum Indulgentia plenaria in articulo mortis dari possit post collata extrema sacramenta quum periculum quidem mortis adest, non tamen imminens.

R. Affirmative; quam responsionem *ex rei natura* pro omnibus aegrotis christifidelibus in mortis periculo constitutis valere dixerunt. — SSmus approbavit.

1647

actum he- …*m* charitatis …animas in …torio de-…

S. C. Indulg. *19 Dec. 1885.* — Actus heroicus charitatis erga animas in Purgatorio detentas in eo consistit, quod christifidelis sive aliqua adhibita formula, sive etiam tantummodo mente, offerat Deo O. M. pro animabus Purgatorii omnia opera satisfactoria quae ipse, quoad vixerit, peraget; nec non omnia suffragia quae post mortem quomodocumque ei obvenire poterunt. Multi christifideles B. Virgini Mariae devotissimi, auctore aut suasore b. m. P. Gaspare Oliden ex Ordine Clericorum Regularium Theatinorum, consueverunt huiusmodi opera satisfactoria et suffragia in manus quodammodo B. Virginis deponere, ab Eadem pro suo misericordi beneplacito distribuenda in favorem animarum Purgatorii.

Hic actus heroicus charitatis non semel ab Apostolica Sede fuit approbatus; immo, ut defunctis evaderet utilior, indulgentiis ditatus, auctique privilegiis ii, qui illum emiserunt. Quae quidem sa. mem. Pius Papa IX decreto S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae dato die 20 Novembris 1854 confirmavit, auxit, et ad universos christifideles extendit *(V. n. 1106)*.

Iamvero de huius oblationis obiecto, de eiusdem actus essentialibus conditionibus, et de indulgentiis ac privilegiis eidem adnexis identidem dubia oborta sunt. Siquidem dubitatum est, num inter opera satisfactoria comprehendi debeant et indulgentiae quas christifidelis, dum vivit, potest lucrari; et num qui actum heroicum elicuit ei satisfaciat, quamvis sibi reservet et applicet eas indulgentias, quae pro vivis conceduntur. Insuper disceptatio mota est, quod attinet ad piam praxim faciendi oblationem satisfactionum et suffragiorum in manus B. Virginis Mariae, nonnullis tuentibus necessitatem huius oblationis in manus B. Virginis pro indulgentiarum consecutione et privilegiorum usu, aliis refragantibus. Tandem dubia nonnulla invaluerunt de modo, quo Indulgentiae Plenariae animabus Purgatorii applicari possint aut debeant ab iis qui actum heroicum charitatis emiserunt. Quare ut ea quae obscura hac in re videbantur, clarescerent, et quae incerta certa evaderent, Patribus Cardinalibus S. Congregationis Indulgentiarum dubia quae sequuntur proposita fuerunt dirimenda:

1. Utrum inter opera satisfactoria quae in actu heroico charitatis offeruntur pro animabus Purgatorii, comprehendantur etiam indulgentiae, quae declaratae fuerunt a Summis Pontificibus applicabiles christifidelibus defunctis?

2. Utrum oblationi isti satisfiat ab iis, qui sibi reservare velint indulgentias, quae pro vivis conceduntur; vel sint hae indulgentiae ad satisfaciendum pio proposito defunctis applicandae iuxta Indultum a Summo Pontifice concessum emittentibus actum heroicum charitatis?

3. Utrum 1. Actus heroici charitatis pars integralis, vel praescripta ad privilegiorum participationem conditio sit, ut propriae satisfactiones omnes atque indulgentiae non modo pro Purgatorii animabus offerantur, sed etiam ut Bmae Virgini, prout ipsi placuerit, distribuendae relinquantur? — vel 2. haec in Virginis manus veluti consignatio habenda sit dumtaxat pia actui accessoria devotio christifidelibus commendanda?

4. Utrum Plenariae indulgentiae, quas christifideles actum heroicum charitatis emittentes lucrantur tum ob sacram Communionem, tum ob Missae feria II auditionem, applicari debeant animabus, quas B. V. Maria prae aliis a Purgatorio liberari cupit; aut possint applicari cuilibet Purgatorii animae?

5. Utrum Indulgentia Plenaria altaris privilegiati personalis: 1. debeat a sacerdote, qui actum heroicum charitatis emisit, applicari animae pro qua Missam celebrat? — aut 2. possit applicari pro libito cuivis defuncto? — aut 3. debeat applicari animabus, quas B. V. Maria a Purgatorio liberari cupit?

Quibus Emi et Rmi Patres, post auditas plurium Consultorum sententias, respondendum in Generali Congregatione habita in Aedibus Vaticanis die 18 Decembris 1885, constituerunt:

Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad 3. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad 4. Provisum in antecedentibus.

Ad 5. Ad primam partem Affirmative; hoc enim modo privilegium Altaris conceditur a Summo Pontifice: — ad secundam et tertiam partem, provisum in responsione ad partem primam.

Facta vero de his omnibus relatione in Audientia habita ab infrascripto Secretario die 19 eiusdem mensis et anni, Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII responsiones Patrum Cardinalium omnino approbavit.

Datum Romae ex Secretaria Sac. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae die 19 Decembris 1885.

1648

De benedictione cum sacra Pyxide.

S. C. SS. Rit. *16 Ianuarii 1886.* — PALENTINA — Quum ex nonnullis Sacrarum Romanarum Congregationum responsis aliqui putent sacram pyxidem, aperto tabernaculi ostiolo, posse fidelium pietati exponi, minime vero extrahi; alii vero educi posse opinentur tantum ut cum ea populo benedicatur, quemadmodum fieri solet certis diebus in pluribus ecclesiis Regularium, quaeritur num huiusmodi consuetudo admitti possit.

R. Affirmative.

1649

De conditione visitandi ecclesiam pro lucrandis indulgentiis.

S. C. Indulg. *16 Ian. 1886. — Postulata:* 1. Ut conditio visitandi ecclesiam pro lucrandis indulgentiis generice saepe praescripta, adimpleri possit a personis utriusque sexus in communitate ac sub regula viventibus visitando oratorium domesticum.

De iis qui non omnia ad lucrandas Indulgentias praescripta adimplere possunt.

2. Ut infirmi aut senio confecti in communitate et sub regula viventes, qui ecclesias aut oratoria visitare aliave pro indulgentiis praescripta exequi non possunt, indulgentias nihilominus lucrari valeant adimplendo alia pia opera, confessarii arbitrio describenda.

3. Ut in casu quo morale aliquod impedimentum adsit, prudentis confessarii arbitrio diiudicandum, visitandi aliquam ecclesiam (ex. gr. regularium aut parochialem), quae de iure visitanda foret ad aliquam Indulgentiam lucrandam, haec visitatio designatae ecclesiae arbitrio confessarii commutari possit in aliud pium opus, ex. gr. in visitationem alterius ecclesiae.

R. Ad 1. Non expedire.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Negative.

1650

De Episcopi auctoritate exigendi sacerdotum operam in cura animarum.

S. C. Concilii *17 Ian. 1886.* — 1. Utrum liceat sacerdotibus, qui beneficiis veri nominis non pollent, et speciatim vicariis curatis, oeconomis et capellanis, derelinquere officia ab Episcopo illis commissa, non obtenta prius eius licentia.

2. An ex praecepto obedientiae, adhibitis etiam, si opus fuerit, censuris, Episcopus ius habeat eos cogendi ut persistant in suo officio, saltem usquedum ipsis providere valeat per idoneum successorem.

3. Utrum sub eodem praecepto obedientiae et iisdem intentatis censuris, possit Episcopus sacerdotes otiosos, vel ferme otiosos, et sanitate suffultos, compellere ad suscipiendam ecclesiarum curam, saltem donec illis fas sit providere pastorem.

4. Num praeter poenas a iure statutas, ad corrigendos parochos qui otiosi et socordes negligunt propria officia, et admonitiones et minas minimi faciunt, hac miserrima aetate, conveniens sit inferre censuras, et speciatim suspensionem a Missa diebus ferialibus, vel etiam extra paroeciam.

R. Ad 1. Prout exponitur, Negative.

Ad 2. Affirmative, quoties ex officii demissione grave detrimentum curae animarum sit obventurum. Est tamen Episcopi sollicite providere de idoneo successore, praesertim cum rationabili de causa dimissio expostulatur.

Ad 3. Affirmative, gravi urgente necessitate, et ad tempus.

Ad 4. Episcopus utatur iure suo, prout et quatenus de iure, perpensis tamen temporum et personarum adiunctis.

1651

Quoad regi[...] Missionum [...] cietati Iesu [...] creditarum.

S. C. de Prop. F. *18 Ian. 1886* (C. G.) — 1. Se convenga dare un' autentica interpretazione alle decisioni del 1880 *(V. n. 1531)*. Ed in caso affermativo, se debba dichiararsi:

2. Da chi dipendano i missionari della Compagnia di Gesù come religiosi; se cioè dal Superiore regolare o dal Vicario Apostolico.

3. A chi spetti il diritto di cambiare le loro destinazioni.

4. Se la giurisdizione sui collegi o convitti nelle loro missioni spetti al Superiore regolare o al Vicario Apostolico.

5. A chi spetti l' amministrazione dei beni temporali appartenenti agli stessi collegi e convitti, o provenienti ai missionarî da particolari titoli, massime dalle cappellanie militari.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Quatenus sunt Religiosi subduntur Superioribus regularibus *vi voti,* iuxta Constitutiones Societatis: in casibus vero a iure nominatim expressis, et generatim in iis quae spectant ad curam animarum et sacramentorum administrationem, subsunt Vicario Apostolico *obedientia canonica,* uti iam Clemens VIII sancivit in Indiam missos religiosos « in concernentibus curam animarum Ordinario loci subesse; in reliquis vero non Ordinario loci sed suis superioribus subiectos remanere ». (Clemens VIII Bull., VI id. Nov. 1601 *Religiosorum quorumcumque*).

Ad 3. Tum ad ministeria missionariorum curam animarum concernentia, tum ad curanda

pia Instituta quae sunt in Vicarii Ap. potestate, ut seminaria, catechumenatus, hospitalia, scholae populares, et his similia, destinatio personarum quas Superior regularis praesentat, et collatio iurisdictionis pertinet ad Vicarium Apostolicum, ideoque etiam harum personarum remotio et translatio pertinent ad Vicarium Ap. et ad Superiorem regularem iuxta normas statutas a Benedicto XIV in Bulla « *Firmandis* » « § 11, id est: « Eveniente autem casu quo vel « Episcopus, vel Superior regularis aliquem ex « praedictis parochis ab exercitio curae removendum, eademque privandum esse iudicaverint, quoniam huiusmodi parochis sine « praevia Episcopi approbatione ad curam animarum accedere nequaquam licet, quamvis « sint amovibiles, dubitatum propterea fuit an « Episcopus posset ad huiusmodi remotiones « procedere sine Superioris regularis consensu, « et an remotionis causas eidem adducere, easque verificare deberet; tum etiam an regularis « Superior ad similem remotionem et privationem suo iure deveniens, consensum Episcopi « exquirere suasque agendi rationes illi notas « atque probatas facere teneretur. Qua de re « supradicta Congregatio Concilii decrevit huiusmodi parochos tam ab Episcopo quam a « Superiore regulari, aequo iure, non requisito « alterius consensu, ab animarum cura removeri posse, nec unum alteri causas iudicii sui « aperire, multoque minus probare et verificare « debere. Id quod a Nobis in omnibus approbatur et confirmatur ».

Ad 4. Quoad collegia et collegiorum scholas atque convictus in quibus religiosi viri secundum Ordinis sui praescripta iuventuti instituendae operam dare solent, et recta ratio postulat, et S. S. vult firma atque integra privilegia Regularibus concessa manere, adeoque tum regimen eorum Institutorum, tum personarum in iis destinatio ad Superiores regulares spectat, iuxta Societatis Constitutiones, et, quatenus opus sit, facto verbo cum SSmo. — (SSmus annuit).

Ad 5. Quoad administrationem redituum ex operibus religiosorum provenientium statuitur:

1. Administratio redituum colleg. et convictuum, item retributionum quae singulis cum dispensatione apostolica ex stipendiis Missarum et iuribus stolae vel ex industria personali proveniunt, ad Superiores regulares pertinet.

2. Vicarius Apostolicus permittitur statuere cathedraticum quod sibi solvatur, antea a S. C. approbandum. Ex pensionibus vero capellanorum militarium, quod honestae eorum sustentationi superest, a Superiore regulari totum tradatur Vicario Apostolico.

3. Proventus, de quibus dictum est, non extra Missionem, sed in operibus Missionis impendendi sunt; ad hunc finem Superior regularis singulis trienniis S. Congñi rationem de iis reddere tenetur.

1652

Declaratio circa censuram cap. *Cogentes* (in Const. *Apostolicae Sedis*) quoad fori privilegium.

Litt. encycl. S. C. S. Off. *23 Ian. 1886*. — In Constitutione Pii IX s. m. quae incipit *Apostolicae Sedis moderationi* IV id. Oct. 1869 cautum est, excommunicationem Romano Pontifici reservatam speciali modo incurrere « *Co-* « *gentes sive directe sive indirecte iudices laicos* « *ad trahendum ad suum tribunal personas* « *ecclesiasticas praeter canonicas dispositiones:* « *item edentes leges vel decreta contra liber-* « *tatem et iura Ecclesiae* ».

Cum de vero sensu et intelligentia huius capitis saepe dubitatum fuerit, haec Suprema Congregatio S. Romanae et Universalis Inquisitionis non semel declaravit — caput *Cogentes* non afficere nisi legislatores et alias auctoritates cogentes sive directe sive indirecte iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas praeter canonicas dispositiones. — Hanc vero declarationem Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII probavit et confirmavit; ideoque Sacra haec Congregatio illam cum omnibus locorum Ordinariis pro norma communicandam esse censuit.

Ceterum in iis locis in quibus fori privilegio per Summos Pontifices derogatum non fuit, si in eis non datur iura sua persequi nisi apud iudices laicos, tenentur singuli prius a proprio ipsorum Ordinario veniam petere ut clericos in forum laicorum convenire possint: eamque Ordinarii nunquam denegabunt, tum maxime cum ipsi controversiis inter partes conciliandis frustra operam dederint. Episcopos autem in id forum convenire absque venia Sedis Apostolicae non licet. Et si quis ausus fuerit trahere ad iudicem seu iudices laicos vel clericum sine venia Ordinarii, vel Episcopum sine venia S. Sedis, in potestate eorumdem Ordinariorum erit in eum, praesertim si fuerit clericus, animadvertere poenis et censuris ferendae sententiae uti violatorem privilegii fori, si id expedire in Domino iudicaverint.

1653

Circa sacramentalem confessionem praescriptam ad lucrandam indulgentiam plenariam.

S. C. Indulg. *25 Febr. 1886* — Urbis et Orbis. — Ad dubia, quae proposuit R. D. Episcopus Leucen. et Vic. Capitularis Friburgen., quod attinet ad sacramentalem confessionem, quae necessaria est ad acquirendas indulgentias plenarias intra hebdomadam, aut binas continuas hebdomadas occurrentes, nimirum: 1. Utrum confessio praescripta per *singulas he-* « *bdomadas* peragi debeat intra septem, vel « potius infra octo dies? — 2. An verba *infra* « *duas hebdomadas* stricte interpretanda sint, « ita ut confessio peragi debeat infra quatuor-

« decim dies, vel potius sufficiat bina confessio « in mense? »

S. Congregatio Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita respondit die 15 Novemb. 1878: *Ad 1. Affirmative ad primam partem, idest praescriptam confessionem peragi debere quolibet decurrente septem dierum spatio. — Negative ad secundam partem.*

Ad 2. Affirmative ad primam partem, idest praescriptam confessionem peragi debere quolibet decurrente quatuordecim dierum spatio. — Negative ad secundam partem.

Ad maiorem huius rei declarationem quaeritur modo:

1. Utrum christifidelis, qui singulis hebdomadis et stato die ex. gr. sabbato, confessionem peragere solet, satisfaciat oneri praescriptae confessionis?

2. Utrum oneri praescriptae confessionis satisfaciat christifidelis, qui iis in locis pro quibus viget indultum, alternis hebdomadis et stato die, ex. gr. sabbato, confessionem peragere solet?

S. C. Indulg. Sacrisque Reliquiis praeposita die 25 Febr. 1886 ad suprarelata dubia respondit: — Ad 1. et 2. Affirmative.

1654

De festo Titularis ecclesiarum non consecratarum.

S. R. C. *16 Aprilis 1886.* — Halifaxien. — 1. An in ecclesiis solemniter benedictis, non vero consecratis, recoli debet speciali modo festum ipsarum titulare, nec ne. Et quatenus affirmative, quomodo illud celebrandum sit. Quid vero agendum si Titularis officium minime reperiatur in Breviario Romano.

De commemoratione Titularis in pluralitate ecclesiarum quibus addictus est Episcopus vel missionarius.

2. Cum Episcopus praeter cathedralem alias habeat ecclesias ex quibus fructum aliquem ad eius sustentationem percipit, debetne ipse, quando suffragia sanctorum agenda sunt, commemorationem de earum ecclesiarum Titularibus addere; an sufficit commemoratio tantum de propriae cathedralis Titulari? An eadem ratio vigeat pro missionario, qui alias habeat ecclesias praeter principalem.

Circa celebrationem anniversarii electionis Episcopi.

3. An Episcopus teneatur speciali modo celebrare anniversarium suae electionis et consecrationis. Et quatenus affirmative, quonam modo; item quinam dies electionis habendus est.

R. Ad 1. Affirmative ad primam partem. — Ad secundam: Celebrandum sub ritu dupl. 1. classis cum octava. — Ad tertiam: In casu desumendum est officium ex Communi Sanctorum.

Ad 2. Tenetur tantum ad commemorationem Titularis ecclesiae cathedralis; missionarius vero cui plurium ecclesiarum cura commissa est, tenetur ad commemorationem tantum de Titulari ecclesiae dignioris, vel ecclesiae apud quam residere debet, ad tramitem decreti dati pro Vicariatu Ap. Bombayensi Septentrionali sub die 25 Aug. 1882 *(V. n. 1573)*.

Ad 3. Affirmative ad primam partem. — Ad secundam: Ut satis edocet Caeremoniale Episcoporum. — Ad tertiam: Dies electionis est ille in quo provisio Ecclesiae episcopalis a Summo Pontifice publicatur in Consistorio.

1655

Circa agenda executore di pensationi matrimoniali

S. Poenit. Ap. *27 Apr. 1886.* — Epise. L. exponit quod inter novas clausulas, quibus Dataria Apostolica in expediendis dispensationibus matrimonialibus utitur (1), invenitur quaedam tenoris sequentis: « Discretioni tuae committimus et mandamus, ut de praemissis te diligenter informes, et, si vera sint exposita, « exponentes ab incestus reatu, sententiis et « censuris, et poenis ecclesiasticis et temporalibus in utroque foro, imposita eis propter « incestum huiusmodi poenitentia salutari, Auctoritate Nostra hac vice tantum per te sive « per alium, absolvas. Demum si tibi expediens « videbitur quod dispensatio huiusmodi sit eis « concedenda, cum eisdem exponentibus, remoto, quatenus adsit, scandalo, praesertim « per separationem tempore tibi beneviso, si « fieri poterit, Auctoritate nostra ex gratia speciali dispenses, prolem susceptam, si quae sit, « et suscipiendam exinde legitimam decernendo ». Hinc quaeritur:

1. Utrum executor ad validitatem executionis quatuor teneatur ponere actus seu decreta distincta, id est actum primum, quo parochum vel alium deleget ad verificationem causarum; actum secundum, quo executor sive per se, sive per alium, sponsis impertiatur absolutionem, et poenitentiam imponat; actum tertium, quo sponsis scandalum reparandum iniungatur; actum

(1) In clausulis dispensationum quae a Dataria Ap. conceduntur sequentes etiam inductae sunt immutationes approbatae a SSmo D. N. Leone XIII in Aud. diei 28 Aug. 1875: — « 1. In Apostolicis Litteris quibus « a Dataria Apostolica conceduntur dispensationes ma« trimoniales omittantur abhinc sequentes clausulae: « a) *Si veniam a te petierint humiliter;* b) *Recepto prius* « *ab eis iuramento quod non sub spe facilius habendi dis*« *pensationem huiusmodi incestum vel adulterium com*« *miserint, quodque talia numquam deinceps committant,* « *neque committentibus praestabunt auxilium, favorem;* « c) *Peractis ab iis duobus sacramentalibus confessioni*« *bus.* — 2. In iisdem litteris tollantur sequentia verba: « *Volumus quod si tu aliquid muneris aut praemii exi*« *gere aut oblatum recipere praesumpseris... absolutio* « *aut dispensatio nullius sit roboris aut momenti;* et di« catur: *Vetito omnino ne aliquid muneris aut praemii e*« *xigere, aut oblatum recipere praesumpseris.* — 3. Tol« latur clausula: *Dummmodo in praefata separatione* « *permanserint,* et dicatur eius vice: *Remoto, quatenus* « *adsit scandalo, praesertim per separationem tempore* « *tibi beneviso, si fieri potest* ».

quartum, quo dispensatio, et prolis legitimatio concedatur. — Et quatenus negative:

2. Utrum sufficiat ponere duos actus seu decreta, scilicet primum actum seu decretum quo parochus seu alius delegetur ad verificationem causarum; secundum actum seu decretum, quo sponsis sive per executorem, sive per alium impertiatur absolutio, et imponatur poenitentia, scandalum reparandum iniungatur, dispensatio concedatur, et prolis legitimatio: et quidem ita, ut dispensatio et legitimatio concessa intelligatur sub conditione quod sponsi prius absolutionem obtinuerint, et reparaverint scandalum.

3. Utrum ad validitatem executionis requiratur nova et canonica verificatio causarum vi Litterarum Apostolicarum instituenda, casu quo Ordinarius de causis dispensationis exactam, et per iuratos testes habitam, informationem ceperit, antequam preces, pro obtinenda dispensatione, Sanctae Sedi porrexisset.

4. Utrum verba « in utroque foro absolvas » ita intelligenda sint, ut requiratur duplex absolutio separatim impertienda, una scilicet in foro externo, alia in foro interno; an ista verba ita intelligenda sint, ut requiratur una tantum absolutio in foro externo impertienda, quae valeat etiam pro interno.

5. Utrum casu quo separatio sponsorum fieri possit, ad effectum reparandi scandalum, executor ad validitatem executionis separationem eisdem imponere debeat; vel an ad validitatem eiusmodi sufficiat ut executor aliis mediis efficacibus scandalum reparandum curet.

R. Ad 1. Providebitur in secundo.

Ad 2. Sufficere, ita tamen ut dispensatio et legitimatio prolis ab ipso tantum executore effici possit.

Ad 3. Negative.

Ad 4. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad 5. Expedire ut scandalum removeatur per separationem, sed non prohiberi quominus alii modi adhibeantur qui prudenti iudicio Ordinarii sufficiant ad illud removendum.

1656

[...]ericis qui [...]s iudices [...]ebita ve[...]icum vel [...]um tra[...]si fuerint.

S. C. de Prop. Fide — *17 Maii 1886.* (C. G.) — Declarat S. C. nunquam sese fore admissuram recursum vel appellationem sacerdotum qui ad iudices laicos trahere ausi fuerint vel clericum sine venia Ordinarii, vel Episcopum sine venia Apostolicae Sedis, sive in causa ecclesiastica sive non, nisi prius recursum ad civile tribunal interpositum deseruerint.

Episcopi vero iuxta declarationem capitis *Cogentes* a Suprema Congregatione Inquisitionis die 23 Ianuarii 1886 editam *(V. n. 1652)* possunt in praedictum clericum animadvertere poenis et censuris ferendae sententiae, maxime suspensione a divinis, servatis tamen servandis, et pro gravitate causae, si id expedire in Domino iudicaverint. Quod si venia conveniendi clericum in foro laicorum ab Ordinariis petatur, ipsi nunquam eam denegabunt, tum maxime cum ipsi controversiis inter partes conciliandis frustra operam dederint.

1657

Contra cadaverum cremationem.

S. C. S. Off. *19 Maii 1886.* — Non pauci Sacrorum Antistites cordatique christifideles animadvertentes, ab hominibus vel dubiae fidei, vel massonicae sectae addictis magno nisu hodie contendi, ut ethnicorum usus de hominum cadaveribus comburendis instauretur, atque in hunc finem speciales etiam societates ab iisdem institui: veriti, ne eorum artibus et cavillationibus fidelium mentes capiantur, et sensim in eis imminuatur existimatio et reverentia erga christianam constantem et solemnibus ritibus ab Ecclesia consecratam consuetudinem fidelium corpora humandi: ut aliqua certa norma iisdem fidelibus praesto sit, qua sibi a memoratis insidiis caveant, a Suprema S. Rom. et Univ. Inquisitionis Congregatione declarari postularunt:

1. An licitum sit nomen dare societatibus, quibus propositum est promovere usum comburendi hominum cadavera.

2. An licitum sit mandare ut sua aliorumve cadavera comburantur.

R. Emi ac Rmi PP. Cardd. in rebus fidei Generales Inquisitores supra scriptis dubiis serio ac mature perpensis, praehabitoque DD. Consultorum voto respondendum censuerunt:

Ad 1. Negative; et si agatur de societatibus massonicae sectae filialibus, incurri poenas contra hanc latas.

Ad 2. Negative. — Factaque de his SSmo D. N. Leoni PP. XIII relatione, Sanctitas Sua resolutiones Emorum Patrum adprobavit et confirmavit, et cum locorum Ordinariis communicandas mandavit, ut opportune instruendos curent christifideles circa detestabilem abusum humana corpora cremandi, utque ab eo gregem sibi concreditum totis viribus deterreant.

1658

De absolutione a reservatis in casibus extraordinariis.

S. C. S. Officii *23 Iunii 1886.* — 1. Utrum tuto adhuc teneri possit sententia docens ad Episcopum aut ad quemlibet sacerdotem approbatum devolvi absolutionem casuum et censurarum, etiam speciali modo Papae reservatorum, quando poenitens versatur in impossibilitate personaliter adeundi S. Sedem.

2. Quatenus negative: utrum recurrendum sit, saltem per litteras ad Emum Card. Poenitentiarium pro omnibus casibus Papae reser-

vatis, nisi Episcopus habeat speciale indultum, praeterquam in articulo mortis, ad obtinendam absolvendi facultatem.

Ad 1. Attenta praxi S. Poenitentiariae, praesertim ab edita Constitutione Apostolica sac. mem. Pii PP. IX quae incipit *Apostolicae Sedis*, Negative.

Ad 2. Affirmative; at in casibus vere urgentioribus, in quibus absolutio differri nequeat absque periculo gravis scandali vel infamiae, super quo confessariorum conscientia oneratur, dari posse absolutionem, iniunctis de iure iniungendis, a censuris etiam speciali modo Summo Pontifici reservatis, sub poena tamen reincidentiae in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii recurrat ad S. Sedem. Facto verbo cum SSmo, SSmus approbavit (1).

1659

An liceat partem cum acatholicis facere conciliorum municipalium et societatum in quibus nullo modo de religione agitur.

S. C. S. Officii *30 Iunii 1886* — Tuneti. — 1. Licetne catholicis in regno Tunetano degentibus partem facere conciliorum municipalium vel administrativorum, in quibus mere civilia vel publica negotia civitatum tractantur, licet multo maior horum conciliorum pars mahumetanis sive aliis acatholicis coalescat?

2. Licetne catholicis in eodem regno degentibus partem facere privatarum societatum in quibus commercialia vel scientifica vel alia huiusmodi honesta negotia aguntur (absque ulla divinarum vel spiritualium rerum tractatione) etiamsi maior harum societatum pars mahumetanis vel aliis acatholicis coalescat?

An liceat possidere fundos cum onere cuiusdam tributi mahumetanis solvendi.

3. Licetne catholicis in eodem regno (Tunetano) degentibus acquirere vel conservare proprietates quae annexum habent tributum perpetuum vulgo *curel* annuatim solvendum speciali administrationi, sub auctoritate principis constitutae pro legatis piis mahumetanorum quae *habons* dicuntur, et ex quibus subvenitur moschaeis et earum ministris, viis publicis et aliis huiusmodi quae ad utilitatem publicam vel beneficentiam attinent?

R. Iuxta exposita, non esse inquietandos.

1660

Circa infantes ritus latini a presbyteris orientalibus illicite una cum baptismo confirmatos.

S. C. de Prop. F. *5 Iulii 1886* (C. G.) — 1. Se i sacerdoti orientali autorizzati ad amministrare il Battesimo ai bambini di rito latino possano contemporaneamente amministrare loro anche la Cresima.

2. Qualora un sacerdote orientale abbia amministrato ad un bambino latino Battesimo e Cresima contemporaneamente, deve la Cresima reiterarsi *absolute* o *conditionate*, o non reiterarsi.

3. Ove si dubiti del fatto, se cioè un bambino latino battezzato da sacerdote orientale, sia stato dal medesimo anche cresimato, deve starsi alla presunzione affermativa, o si deve reiterare la Cresima sotto condizione.

R. Ad 1. Negative, et ad mentem. Mens est quod cum saepe et gravissime id a S. Sede vetitum sit, moneantur Episcopi orientales ut et ipsi sacerdotes suos ab huiusmodi administratione omnino prohibita deterreant.

Ad 2. Detur decretum Supremae Inquisitionis diei 14 Ianuarii 1885 *(V. n. 1630)*.

Ad 3. Recurrant in casibus particularibus, expositis omnibus ad rem facientibus.

1661

Circa n[...] edendi c[...] Sabbatis [...]dragesima[...]

S. C. S. Off. *28 Iulii 1886.* — Idaho — In hoc Vicariatu mos constans est dispensationem existere comedendi carnes in omnibus Sabbatis in Quadragesima, exceptis Sabbato Quatuor Temporum et Sabb. Sancto, sed illa dispensatio nulli scripto mandata est, nec de illa certior (ego Vic. Apost.) fieri possum. Non sine gravibus rationibus hic mos, quovis modo, introductus existit. Hae sunt causae: 1. gravissimi labores quos (imprimis metallici) christifideles suscipere debent; 2. Multis in locis pisces vel omnino desunt, vel haud sine magno pretio comparari possunt; 3. Aliquibus in locis vel etiam ova et lacticinia obtineri nequeunt. Quare exoro *etc.*

R. Iuxta exposita tolerari posse.

1662

Circa m[...] nia impu[...]

S. C. S. Officii *6 Aug. 1886* — Myssur. — Spesso i pagani maritano le loro figlie nella loro prima età di 9 o 10 anni. La sposa resta in casa finchè non sia giunta alla pubertà; intanto i genitori sogliono mandarla di tanto in tanto a far visita allo sposo. Se non sopraggiungono dispute in famiglia, giunta all' età nubile prende domicilio definitivamente in casa dello sposo. Si domanda se questi matrimonî siano validi, anche nel caso che la sposa non frequenti mai la casa dello sposo, e parli di prendere nuovo marito.

(1) Notanda declaratio quae sequitur. In Congreg. S. Officii die 10 Sept. 1556. — SSmus D. N. (Paulus PP. IV) assistentibus DD. Cardinalibus Inquis. Gener., per suum vivae vocis oraculum, ad consulendum quieti conscientiarum christifidelium, declaravit et concessit quod si de cetero contingat aliquem ad Sacramentum Confessionis accedere quacumque ecclesiastica censura innodatum, quam et ipse et confessarius penitus ignorent, beneficium absolutionis ab eodem confessario consequi possit, et consequatur, perinde ac si nullo Ecclesiae vinculo esset innodatus; et casu quo postea de huiusmodi censura ipsum sic absolutum notitiam habere contingat, non teneatur peccata tempore ignorantiae huiusmodi iam confessa de novo confiteri, neque novam absolutionem de eisdem peccatis quaerere et consequi, sed, absolutione peccatorum iam obtenta, quietus absolutionem ab excommunicatione, cuius notitia sibi supervenit, quaerere teneatur. Non obstantibus, *etc.*

R. Detur decretum 10 Decembris 1885, scilicet: « Circa matrimonia impuberum contracta in infidelitate, sed non consummata ante conversionem, proposita sunt sequentia dubia: 1. *Quando coniuges in infidelitate relicti* etc. *(V. n. 1645)* ».

1663

ericis qui ia contra isticos ce- aicis sua lunt.

S. C. de Prop. F. *6 Sept. 1886* (C.G.) — Volendo un ecclesiastico cedere i suoi diritti ad un laico in una questione contro un prete, deve domandare la venia del Vescovo, e, se la lite è contro un Vescovo, alla S. Sede; che se esso non lo fa e non l'ottiene, rimane soggetto alle disposizioni emanate contro i preti ricorrenti ad *iudices laicos* e si considera come operante *in fraudem legis*.

1664

a Unione inter E- s.

Decr. S. C. de Prop. F. *7 Dec. 1886.* — Anno 1866 Cardinalis Xistus Riarius Sforza Archiepiscopus Neapolitanus, epistola ad Archiepiscopum Baltimorensem data, haec de unione precum inter Episcopos constituenda habebat: « Inter tot, quibus Episcopus quotidie detinetur labores, interque curas, quas secum affert pastorale ministerium, haud exiguum certe levamen erit, si omnes Episcopi catholici sibi mutuo auxilium praebere studeant et assiduis orationibus invicem Omnipotentem Deum exorent. Hinc aliqui Episcopi, praesertim ditionis ecclesiasticae, operae pretium esse existimarunt, si plurimi Episcopi in Spiritu Domini congregati tria pietatis officia vellent exercere. Primum erga defunctos Episcopos, secundum erga seipsos, tertium erga Episcopos in coelis cum Christo regnantes esset persolvendum ». Ad id autem inter alia haec proponebat:

I. Ut primo fiat satis, quilibet Episcopus quotidie in Missa specialem memoriam habeat de Episcopis recens vita functis; quotannis vero infra Octavam Omnium Sanctorum vel per se, vel per alium sacerdotem, Missam unam celebret pro omnibus Episcopis catholicis in Christo quiescentibus.

II. Secundum pietatis officium erga seipsos adimplendum in eo sit, ut omnes sint speciali modo in Spiritu congregati coram Domino, dum orationi quotidie vacant aliasque sanctas absolvunt actiones. Quare sive mentali orationi sive piae lectioni vacent, sive Missam celebrent, sive horas canonicas persolvant, sive preces supererogatorias recitent, sive sacras functiones peragant, omnia simul agere intendant. In Sacro quoque faciendo specialiter orent pro toto Episcopatu catholico, pro incolumitate Romani Pontificis, et pro sanctificatione gregis unicuique commissi. Ut autem haec pia Unio firmior in dies evadat, Reginae Apostolorum tutelae et patrocinio commendanda est, ac proinde neminem ex Episcopis pigebit post horas canonicas vel alio tempore semel in die orationem recitare *Memorare piissima Virgo,* et ter deinceps illam invocare: *Virgo Immaculata, Regina Apostolorum, ora pro nobis.*

III. Tertium denique pietatis officium postulat, ut speciali cultu prosequantur omnes Episcopos qui, in terra degentes, pastorali munere sanctissime perfuncti, nunc in coelis semper prompti et parati sunt ad interveniendum apud Deum pro iis qui missi ad excolendam Vineam Domini in labores eorum introierunt. Quapropter in fine horarum canonicarum commemorationem hoc modo facient Episcoporum, quorum illa die festum agitur, et omnium Sanctorum Episcoporum:

« I. Ant. Pastores optimi, qui animam posuistis pro ovibus, intercedite pro nobis et pro grege nostro ad Dominum.

℣. Benedicite Sacerdotes Domini Domino.

℟. Benedicite et superexaltate eum in saecula. — *Oremus.* Deus qui in Sanctis tuis et exemplum et praesidium collocasti, concede nobis famulis tuis, sanctorum omnium Antistitum, quorum hodie memoriam recolimus, et exempla sectari et protectione muniri. Per Christum Dominum nostrum.

II. Ant. Omnes sancti Pontifices estote memores nostri, deprecamini pro nobis Filium Dei Sacerdotem magnum.

℣. Benedicite Dominum omnes electi eius.

℟. Agite dies laetitiae, et confitemini illi. — *Oremus.* Fiat Domine, quaesumus, super nos misericordia tua, et omnium sanctorum Antistitum intercessione concede, ut in pastorali officio obeundo eorum experiamur suffragia, et vestigia prosequamur. Per Christum Dominum nostrum ».

Cum vero nuper nonnulli ex Episcopis praesertim Foederatorum Statuum Americae Septentrionalis, supplices preces SSmo D. N. Leoni PP. XIII porrexerint, ut huiusmodi piam Unionem firmius constituere, et sacris Indulgentiis ditare dignaretur, Sanctitas Sua in Audientia diei 19 Septembris 1886, referente infrascripto R. P. D. Archiepiscopo Tyrensi, S. Congregationis de Propaganda Fide Secretario, memoratam piam Unionem benigne adprobans atque confirmans, omnibus ac singulis catholici orbis Episcopis in eam adscribendis benigne largiri dignata est sequentes indulgentias in perpetuum:

1. Plenariam omnium peccatorum indulgentiam lucrandam die primo eorum ingressus in ipsam piam Unionem: dummodo vere poenitentes, confessi ac sacra Eucharistia refecti ecclesiam aliquam visitaverint, atque ibidem pias ad Deum preces effuderint pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione, Sanctae Matris

Ecclesiae exaltatione, et iuxta Summi Pontificis intentionem.

2. Plenariam item lucrandam in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti, vel, si id nequiverint, saltem corde contriti, ore, si potuerint, sin minus corde, SS. Nomen Iesu devote invocaverint.

3. Plenariam etiam diebus quibus fit Commemoratio Omnium RR. Pontificum, et Orationis D. N. Iesu Christi in *Monte Oliveti*, adimpletis consuetis conditionibus, ut supra in n. 1.

4. Partialem insuper 60 dierum lucrandam semel singulis diebus, cum sacris ministeriis sibi concreditis ipsi vacaverint.

Demum Sanctitas Sua Episcoporum adscriptiones in supradictam piam Unionem apud Sacram hanc Congregationem Christiano Nomini Propagando fieri atque servari, et ab eadem super his omnibus praesens decretum dari mandavit.

1665

Circa exequias pro defunctis quorum corpora cremationi subiiciuntur.

S. C. S. Off. *15 Dec. 1886.* — Quoties agatur de iis quorum corpora non propria ipsorum sed aliena voluntate cremationi subiiciuntur, Ecclesiae ritus et suffragia adhiberi posse tum domi tum in ecclesia, non autem usque ad cremationis locum, remoto scandalo. Scandalum vero removeri etiam poterit, si notum fiat cremationem non propria defuncti, sed aliorum voluntate electam fuisse. At ubi agatur de iis, qui propria voluntate cremationem elegerunt, et in hac voluntate certo et notorie usque ad mortem perseverarunt, attento decreto feriae IV, 19 Maii 1886 *(V. n. 1654)*, agendum cum iis iuxta normas Ritualis Romani Tit. *Quibus non licet dare sepulturam ecclesiasticam.* In casibus autem particularibus, in quibus dubium vel difficultas oriatur, consulendus erit Ordinarius, qui accurate perpensis omnibus adiunctis, id decernet, quod magis expedire in Domino iudicaverit.

1666

Circa anniversarium celebrandum pro Episcopo proxime defuncto.

S. R. C. *17 Ian. 1887.* — Harlemen. — 1. Praedecessor proximus Episcopus Harlemen. obiit die 1 Ianuarii 1877, et ex testamento fundum reliquit pro anniversario perpetuo a canonicis cathedralis ecclesiae celebrando; quod canonici persolvunt die, quo iuxta sua statuta mense Ianuario ad ecclesiam accedunt. Quaeritur: Num hodiernus Episcopus eidem Anniversario assistens satisfaciat oneri praescripto (lib. II, cap. XXXVI, num. 1) in Caeremoniali Episcoporum de anniversario celebrando pro defuncto proximo praedecessore; praesertim quum defunctus postremus Episcopus et aliud sibi anniversarium, non a canonicis celebrandum, fundaverit; ita ut tria pro eodem annuntianda sint populo similia anniversaria?

2. Quum anno 1877 canonici Capituli ecclesiae cathedralis Harlemensis per modum fundationis perpetuae statuerint Anniversarium persolvendum pro omnibus Episcopis defunctis eiusdem Ecclesiae absque ullo stipendio, quaeritur: Num Episcopus assistens huic Anniversario, si intentionem addat etiam pro defunctis canonicis illud offerendi, satisfaciat praescripto in lib. II, cap. XXXVII, num. 1 Caeremonialis Episcoporum?

3. Tum ex decreto S. C. de Propaganda Fide diei 17 Iulii 1858 pro regno Neerlandiae, tum ex suis statutis, canonici ecclesiae cathedralis Harlemensis semel in mense conveniunt in cathedrali ad recitandam Horam Tertiam et dein Missae solemni adstandum. Quum vero plura sint anniversaria persolvenda, ne pluribus conveniant diebus, ea adimplere consueverunt in ipso die conventus menstrui, celebrando anniversaria in altari maiori; cum interim in alio altari Missa legitur quasi conventualis officio diei respondens. Quaeritur autem: Num Capitulum per eam rationem officio seu muneribus satisfaciat? Et in casu negativo, Episcopus hodiernus indultum apostolicum implorat; propterea quod plures canonici distent a civitate cathedrali, ita ut molestissimum esset pluries in mense ad eam venire.

R. Ad 1. Episcopus et Capitulum distinctis diebus anniversarium celebrent.

Ad 2. Negative; adeoque Episcopus distinctum in casu anniversarium agere debet.

Ad 3. Negative; ideoque singula anniversaria, de quibus in casu, adamussim celebranda; et quidem aliis diebus ab iis, quibus Capitulum mensibus Ianuario ac Novembri, die Dominica vel in festo primae aut secundae classis, etsi non praeceptivo, ad ecclesiam cathedralem convenire solet.

1667

Circa ritu[...] ptismatis [...]narum ad[...]rum.

S. R. C. *15 Febr. 1887.* — Bengal Centr. — 1. In collatione Baptismatis adultarum post tres genuflexiones et dicto *Pater noster*, sacerdos dicit patrino *Signa eam,* et nulla fit mentio de matrina. Quaeritur: An in absentia patrini sacerdos debeat dicere matrinae *Signa eam etc.*; vel potius omisso signo crucis per matrinam, sacerdos tantummodo ter signare debeat de more catechumenam?

De adh[...] monialib[...] matrinis [...]ptismo v[...] firmation[...]

2. Interdum accidit quod desint patrini pro Baptismo solemni vel Confirmatione, sed tantummodo praesto sint moniales (Sorores Caritatis). Quaeritur: Num in huiusmodi casu expediat conferre ea sacramenta sine patrinis; an potius ut moniales adhibeantur uti matrinae in utroque sacramento pro foeminis?

Ad 1. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam.

Ad 2. Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam.

1668

plicatione opulo se- Missae atione cedae.

S. C. Concilii *21 Martii 1887.* — An parochus qui non potuit celebrare Missam die in quo legenda erat pro populo, possit ad satisfaciendum huic oneri secundam Missam in subsequenti, festo ex binatione celebrandam applicare.

R. Negative.

1669

remotio- el translarectoris narii ab parochi.

S. C. de Prop. F. *28 Martii 1887* (C. G.) — Stat. Foed. Amer. Sept. — È necessaria l'istituzione del processo canonico per la validità dell' atto con cui il Vescovo trasferisce, rimuove o trasloca un rettore missionario (amovibile) dall' officio di parroco a quello di vicario, ausiliare, o ad un officio inferiore di grado e dignità?

R. In casibus remotionis peragendae in poenam criminis vel reatus disciplinaris, affirmative; in reliquis, negative; sed opus est ut fiant graves ob causas, et habita meritorum ratione iuxta dispositionem Concilii Plenarii Baltimoren. Tit. II, c. 5, § 32: Si in casu translationis fiat recursus ad S. Congregationem, S. C. remittet recursum ad Metropolitam vel, si agatur de Metropolita, ad Metropolitam viciniorem (1).

1670

scribendis ibus chriium in linfraterni-

S. C. Indulg. *27 Aprilis 1887.* — Utrum Indultum a s. m. Gregorio XVI concessum die 30 Aprilis 1838 confraternitati B. M. Virginis a Monte Carmelo, quo sacerdotes debita facultate praediti recipiendi christifideles in praedictam confraternitatem eximuntur ab onere inscribendi nomina fidelium in libro confraternitatis, expediat extendere etiam ad alias confraternitates, in quibus christifideles scapularia recipiunt.

R. Negative: imo supplicandum SSm̃o pro revocatione gregoriani indulti concessi sub die 30 Aprilis 1838.

SSm̃us etc. sententiam Patrum Cardinalium ratam habuit, et gregorianum Indultum revocavit (2).

1671

S. C. Indulg. *27 Aprilis 1887.* — 1. An ad validitatem benedictionis (scapularium) sufficiat signum crucis manu efformatum super scapulare, absque verborum pronuntiatione et aquae benedictae aspersione.

Circa scapularium benedictionem et fidelium in confraternitates receptionem.

2. An receptio in confratrem valeat si fiat simplici intentione concepta animo, ac verbis nullis adhibitis.

3. An declaratio S. Congregationis de servandis substantialibus in adscriptione fidelium confraternitati B. M. V. de Monte Carmelo debeat etiam, atque eodem sensu, intelligi quoad cetera scapularia.

4. An pro induendo fideles quinque scapularibus, totidem etiam benedictiones, impositiones ac receptiones requirantur, vel unica tantum, et quae sufficiat.

5. An suscipientes et gestantes scapulare caeruleum B. M. V. Immaculatae, aut rubrum Passionis D. N. I. Christi confraternitatem constituant.

6. An sacerdos qui facultatem obtinuit a Fratribus Calceatis recipiendi fideles in confraternitatem SSm̃ae Trinitatis, valeat communicare praeter Indulgentias, quae reperiuntur in Summario approbato pro confraternitatibus erectis a Fratribus Calceatis, etiam eas a praedictis diversas quae reperiuntur in Summario approbato pro confraternitatibus erectis a Discalceatis, ac versa vice, in locis praesertim ubi proprii Ordinis aut confraternitatis ecclesia non existit.

7. An idem sit constituendum de gratiis et Indulgentiis quae sunt concessae confraternitatibus erectis a Fratribus Calceatis, aut Discalceatis Ordinis B. M. V. de Monte Carmelo.

8. An omnibus confessariis ab Ordinariis approbatis indulta sit facultas impertiendi absolutionem generalem confratribus et consororibus B. M. V. de Monte Carmelo in articulo mortis constitutis, quoties deficiat sacerdos potestate praeditus munia directoris confraternitatis exercendi.

De confessariorum facultate quoad absolutionem generalem pro confratribus B. M. V. da Monte Carmelo.

R. Ad 1. Negative, sed benedictio danda est iuxta formulam praescriptam, ad normam decreti 18 Augusti 1868.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam, nisi ex speciali indulto S. Sedis et ea formula quae conceditur in In-

---

(1) In Congr. Gener. *30 Aprilis 1894* proposito dubio: « Se la decisione della S. C. del 28 Marzo 1887 sulla « necessità del processo canonico per la rimozione dei « rettori amovibili (negli Stati Uniti) sia applicabile an« che al caso di un sacerdote non incardinato alla dio« cesi, in cui ha il posto di rettore »; responsum fuit: Affirmative.

(2) Cum propositum fuisset dubium: « Utrum re« ctor Confraternitatis ipse nomina recipiendorum vel « receptorum in album Confraternitatis debeat inscri« bere »: S. Congregatio Indulg. die *25 Sept. 1845* respondit: *Inscriptio materialis a quocumque fieri potest, dummodo ab habente facultatem tantum christifidelis sit rite receptus.*

dulto. Et ad mentem: Mens est ut qui sacerdotes utuntur indulto Apostolico induendi christifideles quinque scapularibus, non benedicant scapularia nisi ea sint distincta, id est vere quinque scapularia, sive totidem, sive duobus tantum funiculis unita, et ita ut cuiuslibet scapularis pars una ab humeris, alia vero a pectore pendeat, non vero unum tantum scapulare, in quo assumantur diversi coloris panniculi, prout ab hac S. C. iam cautum est.

Ad 5. Negative.

Ad 6. Affirmative facto verbo cum SSmo. — SSmus annuit.

Ad 7. et 8. Affirmative.

1672

De evitanda corruptione vini pro sancto Missae sacrificio.

S. C. S. Off. *4 Maii 1887* – Carcassonae – Episcopus exposuit quod cum vineae abundantibus aquis inundentur, vigor vini habetatur, et proinde vinum facile corrumpitur, praesertim cum transfertur. Ad hoc periculum praecavendum duo remedia proponuntur: 1. Vino naturali addatur parva quantitas *d' eau de vie* ab ipsis proprietariis diligenter cum vino vero praeparatae (v. gr. 15 vel 20 pro centum), et sic corruptionis periculum evitaretur. – 2. Ebulliatur vinum usque ad sexaginta et quinque altitudinis gradus; tunc refrigeratum, minuitur quidem quantum ad quantitatem, sed ab omni corruptionis periculo praeservatur. Quaeritur:

1. An unum vel alterum ex his remediis licite adhiberi possit, quin vinum cesset aptum esse ad sancti Missae sacrificii celebrationem.

2. Si duo praedicta remedia indifferenter adhiberi non possint, unumne saltem ex his licitum est, et quod ex his duobus?

R. Adhibeatur vinum ebullitum.

1673

Circa preces recitandas pro acquirendis Indulgentiis.

S. C. Indulgent. *6 Maii 1887.* — 1. Utrum christifideles cuicumque Sodalitio adscripti loco recitandi preces, sive determinatas sive non, quae Sodalibus praescribuntur, pro acquirendis indulgentiis eisdem precibus adnexis, recitare valeant Officium parvum B. M. Virginis.

2. Utrum ad lucrandas praefatas Indulgentias idem sit recitare parvum Officium B. M. Virginis in lingua latina vel vernacula.

R. Ad 1. Affirmative, si nullae adsint preces determinatae sodalibus praescriptae pro acquirendis indulgentiis; Negative, si adsint preces iam determinatae.

Ad 2. Negative quoad Officium parvum B. Mariae Virginis, sed illud est recitandum in lingua latina (1); quoad alias vero preces detur Decr. editum die 29 Dec. 1864 *(V. n. 1266).*

1674

Circa facul[tatem] dispensa[ndi] a novo impe[di]mento quod [de]tegitur post [impe]tentam dispe[n]sationem mat[ri]monialem an[te] eiusdem exe[cu]tionem.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *10 Maii 1887* (ad Deleg. Ap. Syriae). — La S. V. Rev.ma esponeva a questa S. C. la prassi seguita nelle dispense matrimoniali da Monsignor Arcivescovo maronita di Bairut, cioè che quando si è ottenuta una dispensa matrimoniale dal Patriarca o dalla S. Sede, se prima di darle esecuzione si scuopre concorrere nello stesso caso un altro impedimento di quelli in cui i Vescovi maroniti credono di essere autorizzati a dispensare, il suddetto Arcivescovo effettivamente dispensa dal nuovo impedimento senza rivolgersi nuovamente al Patriarca o alla S. Sede. Ciò posto Ella domanda se siano valide o nulle siffatte dispense.

La S. V. non ignora che affinchè valga una dispensa è necessario secondo la commune dottrina de' teologi, esporre tutti gli impedimenti che ostano al matrimonio, non che le circostanze che debbonsi necessariamente manifestare; e tale esposizione deve farsi non in separate istanze, ma unitamente nella medesima supplica, per la nota ragione che *tota rei gravitas debet dispensanti innotescere, et maior impedimentorum numerus difficiliorem reddit dispensationem.* Se adunque un impedimento dirimente pel quale deve ricorrersi o di fatto si ricorre sia al Patriarca, se ne ha la facoltà, sia alla S. Sede, concorra con altro dirimente o impediente in cui il Vescovo abbia la facoltà di dispensare, non basta ricorrere ed esporre il primo o al Patriarca o alla S. Sede ed il secondo al Vescovo per ottenere separate dispense, ma è d' uopo esporli ambedue alla S. Sede o al Patriarca, per implorarne la dispensa dall' uno e l' altro impedimento. Proposto difatti alla S. Penitenzieria questo caso: « Quaedam dispensatio fuit concessa a Sanctitate Vestra super impedimento secundi gradus consanguinitatis: quaeritur an Episcopus virtute indulti 15 Nov. (in quo conceduntur facultates circa impedimenta tertii et quarti gradus) super impedimento quarti gradus, *quod postea detegatur*, dispensare possit ». — S. Poenitentiaria die 15 Aprilis respondit: Negative.

1675

Notand[ae] cruces, c[oronae] etc. Indul[gentiis] ditatas.

S. C. Indulg. *25 Iunii 1887.* — 1. An amittant Indulgentias cruces, coronae, rosaria, statuae etc. quae ante omnem usum ab una deinde in aliam, tertiam et quartam quoque manum transierint.

2. An res Indulgentiis ditatae tradi debeant fidelibus omnino gratis, ita ut si ali-

(1) V. decr. S. C. Indulg. 28 Augusti 1903 *Urbis et Orbis.*

quid quocumque titulo sive pretii, sive permutationis, sive muneris, sive eleemosynae requiratur vel accipiatur, Indulgentiae ex hoc amittantur.

d facultanedicendi coronas o seipso.

3. Utrum qui habet facultatem benedicendi cruces, rosaria etc. eisque applicandi Indulgentias, etiam pro seipso cruces et rosaria benedicere queat, hisque utendo sibi quoque Indulgentias lucrari possit.

4. An qui habet facultatem adscribendi socios in aliquam confraternitatem, vel piam associationem, seipsum illi adscribere valeat, ita ut possit indulgentias, quae eidem adnexae sunt, lucrari.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative ad utramque partem.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Affirmative, quatenus haec facultas habeatur *indiscriminatim,* minime vero taxative, uti in una Cameracensi 7 Martii 1840.

1676

indulgen- privilegia io Opere gationis et circa ectionem, ultatem in em coo-

Decr. S. C. Indulgent. *16 Iulii 1887* — Meghlin. et Vincenn. (seu Indianopol). — Pium et praeclarum Opus Propagationis Fidei mirabili divinae providentiae dispositione pluribus abhinc annis in Gallia primum exortum, et dein late per totum catholicum Orbem diffusum omnes norunt quantum ad catholicam fidem in remotissimis etiam regionibus propagandam contulerit. Hinc huiusmodi pium Opus, vix ac obortum est, Romani Pontifices singula cura prosecuti sunt, et christifidelibus, ut suis elargitionibus quotidianisque precibus tam saluberrimum Opus confoverent, Indulgentiarum thesauros reserarunt, et sacerdotibus praesertim, qui vel stipem propriam elargiti essent, vel data opera alienam collegissent ad illud sustentandum, s. m. Pius IX rescripto diei 31 Decembris 1871, et SSmus Dominus Noster Leo Papa XIII rescripto diei 25 Maii 1881 speciales facultates et privilegia tribuerunt.

Iam vero tum circa quasdam conditiones requisitas ut adscripti pio Operi Propagationis Fidei gaudere valeant Indulgentiis, tum circa supradictorum rescriptorum rectam intelligentiam plura exorta sunt dubia, quorum nonnulla proposita fuerunt huic S. Congregationi a quodam sacerdote archidioecesis Mechliniensis specialiter deputato ab Archiepiscopo ad colligendas eleemosynas in praefati pii Operis subsidium; alia vero ab Abbate S. Meinardi Ordinis S. Benedicti in dioecesi Vincennapolitana in statibus foederatis Americae septentrionalis, quae primum exhibita S. Congregationi Christiano Nomini propagando praepositae, deinde ad hanc Indulgentiarum et SS. Reliquiarum transmissa fuerunt.

Dubia vero sunt quae sequuntur:

1. In dioecesi ubi pium Opus Propagationis Fidei existit quidem, annuente Ordinario, sed non rite constitutum habetur, puta quia non constat ex Consilio dioecesano, chiliarchiis, centuriis et decuriis, quaeritur: 1. Utrum adscriptus possit frui tum Indulgentiis plenariis ac partialibus pio illi Operi concessis, tum (si sit sacerdos) facultatibus et privilegiis presbyteris nonnullis impertitis sive a Summo Pontifice Pio IX rescripto 31 Decembris 1871, sive a Leone XIII rescripto 25 Maii 1881. — Quaenam dicti pii Operis constitutio (organisation) ad haec sufficiat?

2. Qualis huic pio Operi adscriptio requiratur, ut quis possit frui tum Indulgentiis tum facultatibus ac privilegiis concessis.

3. Quinam novos sodales adscribendi facultatem habeant.

4. Num adscriptus qui non solet quotidie recitare preces praescriptas, scilicet unum *Pater* et *Ave* cum invocatione: *S. Francisce Xaveri ora pro nobis,* aut qui suum obolum hebdomadalem solvere negligit, — *a*) frui possit Indulgentiis: — *b*) an gaudere saltem facultatibus ac privilegiis nonnullis presbyteris impertitis.

5. Per rescriptum 31 Decembris 1871 quod prorogatum fuit ad aliud septennium tum 16 Iunii 1878, tum 7 Iunii 1885 quaedam facultates ac privilegia a Summo Pontifice Pio IX nonnullis presbyteris concessa sunt, sed cum expressa clausa *de consensu Ordinariorum;* quaeritur autem: *a*) Utrum sine hoc consensu invalide quis illis facultatibus ac privilegiis uteretur. Et quatenus affirmative: — *b*) Utrum singuli sacerdotes, qui illis facultatibus ac privilegiis uti volunt, singillatim recurrere debeant ad Ordinarium ut ipsius consensum obtineant. — *c*) An vero Ordinarius omnibus et singulis sacerdotibus suae dioecesis, qui nempe conditiones requisitas adimpleverint, suum consensum in globo dare valeat.

d) Quin imo, an sustineri possit quod approbante Ordinario existentiam pii Operis a Propagatione Fidei in sua dioecesi, eo ipso sat conditioni eius consensum obtinendi consultum sit.

6. Quum indultum a Summo Pontifice obtentum ad septennium, ante expirationem huius septennii prorogatur ad aliud septennium, quaeritur utrum prorogatio currere incipiat ab ipso die, quo ea obtinetur, an vero a die quo expirabit prius indultum.

7. Per iam memoratum rescriptum 31 Decembris 1871 sacerdotibus qui in anno solverint summam 260 francorum, aut 2600 fr., sive haec ab ipsis collecta fuerit, sive fuerit concredita ipsorum manibus *(centralisée dans leurs mains),* sive proveniat ab ipsorum liberalitate, concessae sunt variae facultates ac privilegia pro annis tamen in quibus (durante septennio) reapse illam summam solverit. Quae-

ritur a quo temporis puncto sacerdos collector facultatibus ac privilegiis uti incipere possit.

8. Utrum — *a*) Comitatus regionales piorum Operum Propagationis Fidei et Sanctae Infantiae possint se separare a comitatibus centralibus Parisiensi et Lugdunensi, et societatem independentem efformare, quae collectas distribuat in propria sua regione, vel etiam in regionibus infidelium omnino iuxta scopum praedictorum Operum, attamen independenter a Societatibus centralibus; et utrum — *b*) ex ipso facto separationis amittant privilegia spiritualia his Operibus benigne concessa a S. Sede.

Emi et Rmi Patres in Congregatione Generali habita in Palatio Appstolico Vaticano die 25 Iunii 1887 rescripserunt:

Ad primam partem dubii 1. Affirmative. — Ad secundam partem: Optandum et curandum, ut Operis constitutio fiat iuxta normam a S. Sede approbatam; sin minus sufficit, ut saltem Ordinarius cum uno vel altero consiliario pio Operi praesideat.

Ad 2. Servetur consuetudo; pro lucrandis vero Indulgentiis fruendisque privilegiis sufficit ut opera praescripta adimpleantur.

Ad 3. Potest novos sodales adscribere quicumque legitimam colligendi eleemosynam habet facultatem.

Ad 4. Ad primam partem dubii: Negative. — Ad secundam partem: Affirmative, quatenus illa privilegia ratione piae collectionis eleemosynarum, aut operae praestitae in comitatibus concessa sunt.

Ad 5. Ad primam, secundam et tertiam partem; Affirmative; — Ad quartam partem; Negative.

Ad 6. A die dati prorogationis, prouti in resolutione S. Congregationis 20 Maii 1711.

Ad 7. Sacerdos collector ius ad privilegia habet a die qua vel totam unius anni summam, vel partem summae iuxta Operis statuta solverit.

Ad 8. Ad primam partem dubii: Non spectare. — Ad secundam partem: Amittere Indulgentias et privilegia.

Facta vero de iis omnibus relatione in Audientia habita ab infrascripto Secretario die 16 Iulii 1887, Sanctissimus D. N. Leo PP. XIII responsiones PP. Cardinalium approbavit.

1677

Quoad facultatem erigendi pia Sodalitia a Regularibus Ordinibus instituta.

Decr. S. C. Indulg. *16 Iulii 1887.* — Piae quaedam Sodalitates sicuti a Regularibus Ordinibus suam repetunt existentiam, ita earumdem erectio iure quodam proprio eisdem Ordinibus competit. Inter has sunt recensendae Sodalitates SSmae Trinitatis, B. M. Virginis a Monte Carmelo, nec non a Septem Doloribus quae a respectivis Ordinibus Regularibus sunt institutae, ac proinde ab ipsis iure ordinario eriguntur. Verum experientia compertum est Sodalidates supradictas, insciis omnino supremis Moderatoribus eorum Ordinum ad quas memoratae Sodalitates pertinent, auctoritate tantummodo Episcoporum saepenumero erectas reperiri, eo quod plerumque, cum illis vigore Literarum Apostolicarum facultas tribuatur erigendi in genere Sodalitates cuiuscumque tituli et invocationis cum respectivis Indulgentiis, praelaudatas quoque Sodalitates ipsi erigunt sola vi generalis communicationis Indulgentiarum quae sunt propriae Archisodalitatum in Urbe existentium, quin ulla fiat in Apostolicis Literis expressa derogatio privilegiorum praefatis Ordinibus quoad erectionem suarum Sodalitatum concessorum.

Quum vero Sacra Congregatio Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, ad praepediendos abusus et confusiones removendas, declarasset per decretum diei 19 Augusti 1747 approbatum et confirmatum sub die 26 eiusdem mensis a S. M. Benedicto Papa XIV *(V. n. 357)*, Sodalitates a SSmo Rosario erectas, inscio Magistro Generali Ordinis Praedicatorum, haud subsistere ideoque carere omnino Indulgentiis eiusdem Sodalitatis propriis, Priores generales Ordinum SSmae Trinitatis, Carmelitarum, et Servorum B. Virginis, quum animadverterint quoad erectionem suarum Sodalitatum ex Apostolicae Sedis benignitate sibi commissam eosdem abusus similesque confusiones irrepsisse, quae locum iam habebant in erectionibus Sodalitiorum SSmi Rosarii, humiles porrexerunt preces Sanctissimo Domino Nostro, quatenus superius memoratam declarationem non semel editam pro Sodalitatibus SSmi Rosarii benigne pariter extendere dignaretur ad Sodalitates SSmae Trinitatis, B. M. Virginis a Monte Carmelo, et a Septem Doloribus, ita nempe ut si continget, non obtenta prius ab eorumdem Ordinum supremis Moderatoribus venia, praedictas Sodalitates constitui, sub quovis praetextu cuiuscumque facultatis specialis, in qua nulla fiat expressa derogatio privilegii hac super re dictis Ordinibus concessi, Sodalitatum erectio nullius sit roboris adeoque Indulgentiis minime perfruatur. — Quas preces SSmo Dño Nostro Leoni Papae XIII ab infrascripto Secretario in Audientia habita sub die 16 Iulii huius devolventis anni relatas, idem SSmus peramanter excepit, ac praevia sanatione omnium supradictarum Sodalitatum, insciis Prioribus Generalibus memoratorum Ordinum huc usque erectarum, quas validas esse declaravit, in posterum voluit ac mandavit ut ad omne dubium removendum nec non abusus praecavendos, non aliter praedictae Confraternitates seu Sodalitates erigantur, nisi requisitis antea et obtentis, a laudatorum Ordinum Superioribus pro tempore existentibus, literis facultativis pro earumdem erectione, ita tamen ut iidem Priores Generales pro huiusmodi Confraternitatum seu Sodalita-

tum erectionibus consuetas literas sucerdotibus suorum Ordinum, vel, ubi eorum Conventus non existunt, aliis ecclesiasticis viris sive regularibus sive saecularibus etiam, Episcopis bene visis, expediant, ipsaeque literae nonnisi de consensu Ordinariorum, servatisque reliquis omnibus in huiusmodi erectionibus ex Apostolicis Constitutionibus servandis ac servari solitis, executioni mandentur. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

1678

dultum ...bus ri... um vi... ui con...

S. C. de Prop. Fide 25 *Iulii 1887* (C. G.) — Decretum S. C. anni 1759 quod permittit « ut uxores suorum virorum ritum *sequantur,* dummodo uxor non sit ritus latini » ex se patet, et a nullis fuit negatum; verumtamen circa extensionem et interpretationem praticam huiusmodi facultatis variae oriuntur quaestiones quas exponere liceat.

1. Utrum in casu proposito detur differentia inter verbum *sequi* in praesenti decreto usurpatum, et verba *eligere* et *adoptare* quae alibi pro casu identico reperiuntur.

2. Utrum facultas facta mulieri nubenti sequendi ritum viri sui, aequivaleat verae mutationi ritus pristini, ita ut omnibus obligationibus ritus maritalis teneatur, etiam mortuo viro.

3. Utrum mulier quae non potuit aut non voluit sequi seu adoptare ritum viri sui, nihilominus eidem sese conformare valeat in ieiuniis et diebus festis propter necessitatem, vel sine necessitate. Quaenam proinde necessitas requirenda, et quae licentia.

4. Utrum mulier quae tempore initi matrimonii prorsus ignoravit sibi licere ritum viri sui sequi seu adoptare, et post cognitum errorem, declarat se libenter eumdem adoptaturam fuisse si scivisset, et nunc quidem idipsum sequi cupere, possit dicta mulier quasi innovato beneficio gaudere, et deinceps ritum maritalem, nova facta declaratione, sequi et adoptare.

5. Utrum recenter et reapse, uti asserere volunt nonnulli, S. Sedes declaraverit mulierem, quae secuta est modo regulari ritum viri sui, ad pristinum ritum reverti posse, aut etiam violenter reduci.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. Negative absque Apostolica dispensatione.

Ad 4. Affirmative.

Ad 5. Recurrendum in singulis casibus.

1679

De dispensatione quoad ieiunia, festa et sacramenta pro famulis apud dominos diversi ritus commorantibus.

S. C. de Prop. F. 25 *Iulii 1887* (C. G.) — 1. Utrum pro dispensandis famulis et opificibus apud dominos diversi ritus commorantibus supra ieiunia et observantiam festorum requiratur necessario dispensatio specialis, nec non facultas expressa dispensandi, quin sufficiat dispositio iuris communis circa familiares.

2. Utrum alia sit ratio dispensandi cum famulis et opificibus ordinariam in domo dominorum habitationem habentibus seu operam praestantibus, et alia cum iisdem tantum accidentaliter servientibus.

3. Utrum servi familiares Tertiarii orientales in conventibus missionariorum seu praelatorum latinorum, sub eorumdem Superiorum obedientia permanenter viventes, privilegiis gaudeant quae Ordinibus Regularibus fuerunt concessa et approbata, nimirum ut sese conformare valeant in omnibus ritui latino, et imprimis SSmam Eucharistiam et sacramenta paschalia ab iisdem Superioribus suscipere.

A quonam Episcopo dependeant orientales qui latinum habent parochum.

4. A quonam Episcopo dependere censeantur fideles orientales propriis pastoribus destituti, si infra propriae dioeceseos limites missionario latino gaudeant tamquam parocho: num ab Episcopo orientali, an ab Episcopo latino? — Quid vero si extra limites propriae dioeceseos versentur?

De ritu ab orientalibus servando sub missionariorum cura constitutis.

5. Utrum indistinctim dicti orientales sub cura missionariorum constituti sese conformare debeant ieiuniis et festis ritus latini, an proprii.

6. *a*) Utrum in proposito quid vel nihil importet differentia azymi et fermentati, ita ut graecus ex. gr. proprio sacerdote destitutus SSmam Eucharistiam a missionario latino sub azymo recipere valeat et debeat, non obstante existentia in eadem civitate sacerdotis alterius ritus in fermento consecrantis.

b) Utrum si eidem graeco, prout fuit aliquando a S. C. responsum, libertas concedatur sese communicandi sub fermentato, dicta libertas vigeat pro communione quae est *de devotione* tantum, an etiam pro communione de *praecepto.*

c) Item si idem graecus maluerit Eucharistiam in specie fermentata accipere, censeturne ex ipso facto Communionis dependere quoad iurisdictionem parochialem a superiore ritus orientalis fermentum habentis, an, non obstante Communione, semper dependeat a superiore latino?

R. Ad 1. Affirmative ad 1. partem; Negative ad 2.

Ad 2. Negative, si in utroque casu mensa sit communis.

Ad 3. Negative quoad sacramenta; quoad reliqua provisum in primo.

Ad 4. A proprio Episcopo orientali. Circa dubium (§ *Quid vero*), quoad dependentiam

ab Episcopo latino, standum decreto Conc. Lateranensis (1).

Ad 5. Negative ad 1. partem; Affirmative ad 2.

Ad 6 *a*). Servetur instructio pastoralis s. m. Benedicti XIV, in qua permittitur orientalibus communio ritu latino tantum in subsidium, nempe cum difficulter communicare possunt in proprio ritu. Congruum vero erit ut orientales fermentato utentes, et proprii ritus sacerdote destituti, S. Communionem a sacerdotibus alterius ritus in fermentato consecrantibus suscipiant.

Ad 6 *b*). Negative ad 1. partem; Affirmative ad 2. dummodo difficulter in proprio ritu communicare possit.

Ad 6 *c*). Negative ad 1. partem; Affirmative ad 2.

1680

De indulto quoad ecclesiae visitationem ad lucrandas indulgentias.

S. C. Indulg. *20 Aug. 1887* — Inter pia opera quae ad lucrandas Indulgentias praescribi solent, potissimum recensenda est visitatio alicuius ecclesiae vel etiam publici sacelli. Iam vero Clemens fel. rec. Papa XIII valde cupiens spirituali bono prospicere confratrum et consororum Confraternitatum vel Sodalitatum sive Congregationum ubique locorum existentium, et auctoritate Ordinariorum erectarum, benigne indulserat sub die 2 Augusti 1760 ut earumdem confratres et consorores aliqua corporis infirmitate laborantes, vel carceribus detenti, eisdem omnibus et singulis Indulgentiis, quibus gaudent ceteri confratres et consorores, gaudere possent, ita tamen, ut, omissa visitatione ecclesiae, alia pia iniuncta opera, quae pro viribus peragere possent, fideliter ac devote exequerentur; quam gratiam idem Summus Pontifex mandaverat ad preces cuiusque Confraternitatis seu Sodalitatis vel Congregationis concedi. Quum vero anno 1874 sub die 8 Maii Emi PP. Indulgentiis sacrisque Reliquiis tuendis praepositi, in generalibus Comitiis apud Vaticanum habitis, proposito dubio: *An adhuc requireretur recursus ad Apostolicam Sedem uniuscuiusque Confraternitatis seu Sodalitatis vel Congregationis ut earumdem confratres et consorores Clementino Indulto perfrui valerent,* in affirmativam iverint sententiam, simulque censuerint supplicandum SSmo, ut per decretum generale praefatum indultum concederetur confratribus et consororibus omnium Confraternitatum, Sodalitatum seu Congregationum absque earumdem speciali recursu, Pius PP. IX sub die 25 Februarii anni 1877 petitam gratiam benigne elargitus est, nulla tamen facta speciali mentione de generali eiusdem decreto evulgando, prout ab hac Sacra Congregatione postulatum fuerat. Ex quo nonnulli arbitrati sunt haudquaquam necessarium fore, ut singulae Confraternitates, Sodalitates vel Congregationes hoc indultum sibi peterent; alii vero huic sententiae minime acquiescentes denuo dubium proposuerunt: *An illa concessio (Indulti Clementini) nunc reapse valeat pro omnibus Confraternitatibus seu Sodalitii aut Congregationibus sine speciali recursu ad Sanctam Sedem qui antea requirebatur.* Cui quidem dubio Emi PP. in generali Congregatione penes Aedes Vaticanas habita sub die 25 Iunii huius decurrentis anni, ad removendam omnem dubitandi rationem rescripserunt: *Affirmative et supplicandum SSmo pro promulgatione decreti iuxta resolutionem S. Congregationis diei 25 februarii 1877.* Quare de his omnibus facta relatione SSmo D. N. Leoni XIII... die 16 Iulii 1887 idem SSmus benigne declarari et decerni mandavit, prout praesenti decreto declaratur et decernitur, memoratum Indultum Clementinum extendi ad omnes Confraternitates Sodalitates et Congregationes, quin in posterum quaelibet Confraternitas, Sodalitas seu Congregatio opus habeat speciali recursu ad Sanctam Sedem, ut praefato Indulto perfrui valeat. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

1681

Circa benedictionem vexillorum.

S. C. S. Off. *31 Aug. 1887.* — Non esse benedicenda vexilla nisi earum societatum quarum statuta ab auctoritate ecclesiastica approbata fuerint, ab eaque aliquo modo dependeant, et aliquod religionis signum, nullum autem emblema reprobandum praeseferant.

Quoad introductionem in ecclesiam, non esse admittenda nisi vexilla Confraternitatum, et ea de quibus supra (2).

---

(1) In Canone Concilii Lateranensis IV haec habentur: « Quoniam in plerisque partibus intra eamdem civitatem atque dioecesim permixti sunt populi diversarum linguarum, habentes sub una fide varios ritus et mores; districte praecipimus, ut Pontifices huiusmodi civitatum sive dioecesium provideant viros idoneos, qui secundum diversitates rituum et linguarum divina officia illis celebrent, et ecclesiastica sacramenta ministrent, instruendo eos verbo pariter et exemplo. Prohibemus autem omnino ne una eademque civitas sive dioecesis diversos Pontifices habeat, tanquam unum corpus diversa capita, quasi monstrum. Sed, si propter praedictas causas urgens necessitas postulaverit, Pontifex loci catholicum Praesulem nationibus illis conformem provida deliberatione constituat sibi vicarium in praedictis, qui ei per omnia sit obediens et subiectus. Unde si quis aliter se gesserit, excommunicationis se noverit mucrone percussum: et si nec sic resipuerit, ab omni ecclesiastico ministerio deponatur, adhibito, si necesse fuerit, brachio saeculari ad tantam insolentiam compescendam ».

(2) Quoad vexilla notandum quod sequitur. Propositum fuit hoc dubium: « Se si possano permettere le bandiere, o la bandiera così detta nazionale in chiesa

1682

neophytis ulieres in- in uxores obligan-

S. C. S. Officii 22 *Dec. 1887.* — VICTORIAE NYANZAE. — 1. I nostri neofiti sono pressochè sempre obbligati a pigliare in moglie ragazze infedeli, le quali essi redimono dalla schiavitù secondo l'uso del paese. La ragazza dà il consenso, ma v'è a temere che spesso non sia sincero ecc. È lecito un tal matrimonio?

ophytus a cor infide- igit possit ducere.

2. Il matrimonio così contratto (suppongo che il neofito abbia ottenuto la dispensa dall'impedimento di disparità di culto) e consumato, accade talvolta che la donna se ne fugge, senza che se ne sappia il perchè. Si può inferire dalla sua fuga ch'ella non avea prestato il suo consenso al matrimonio, e permettere al neofito di contrarne altro?

3. È generalmente assai difficile, e spesso impossibile risapere ciò che avvenne della fuggitiva, se sia morta o viva. Dopo fatte le ricerche possibili, si può supporre che sia morta, e permettere al neofito di pigliare altra donna?

4. Un neofito dopo avere in tal modo perduta la sua donna ancora infedele, ignorando l'impedimento *disparitatis cultus,* dal quale non ha potuto essere dispensato, essendo lontano dal suo paese il missionario, possiamo lasciarlo con una seconda moglie, ed avere per legittimi i figliuoli che da essa gli vengano?

ulieribus nis vi in- polygamo tis.

5. Talune cristiane, talora maritate, talora no, vengono unite per forza ad un marito poligamo, ordinariamente ad un grande del reame. Esse non possono tentare la fuga senza esporsi ad una quasi certa morte, ed è loro impossibile corrispondere col prete se non per mezzani; eppure desiderano di praticare in cuore la religione. Che linea di condotta è da segnare ad esse?

phyto qui tyranno riter ob- de con- ad fi- cens ge-

6. Un neofito è condotto innanzi al tiranno, il quale acremente lo rimprovera di avere abbracciato la religione di Gesù Cristo, ed aggiunge che lo perdona per questa volta, ma se lo vedrà mettere i piedi nella casa dei preti, lo farà bruciare. Il cristiano nulla a ciò risponde, ma pur si mette in ginocchio a ringraziare il capo d'averlo perdonato: ed il fare in altro modo sarebbe secondo l'uso del paese un'insolenza. Questo silenzio e questo ringraziamento debbono essere riguardati come una apostasia esteriore; e dobbiamo obbligare i cristiani in simili casi a parlare e dichiarare al tiranno, che esso può loro perdonare, se così vuole, il loro preteso delitto, ma ch'eglino seguiranno a fare come in passato?

R. Ad 1. In hisce casibus diligenter curandum ut mulier infidelis instruatur et baptizetur, et matrimonium rite contrahatur coram missionario; sin minus non ante concedatur dispensatio super impedimento disparitatis cultus, quam iustae suppetant causae ad dispensandum, et mulier super necessaria libertate matrimonii instructa sit, et uterque sponsus se libere consensuros spondeant, et in tuto sint positae conditiones in matrimoniis disparis cultus ab Ap. Sede requisitae, eaeque praesertim quae iure naturali ac divino praescribuntur.

Ad 2. Negative, nisi adhibitis opportunis investigationibus, et salva saltem in substantialibus Const. Benedicti XIV *Dei miseratione* constet defuisse consensum; et siqua supersit difficultas recurrendum ad Ap. Sedem.

Ad 3. Negative, nisi aliter constet de obitu mulieris iuxta instructionem S. Officii quae transmittitur *(V. n. 1321).*

Ad 4. Affirmative; dummodo secundum matrimonium rite celebratum fuerit, neque aliud adsit impedimentum super quo Vicarius Ap. gaudeat facultate dispensandi; et partes hortandae ut adeant missionarios pro benedictione.

Ad 5. Nihil omittendum ut mulier a viro infideli separetur. Quod si uterque sit liber, concedi posse dispensationem, dummodo cautum omnino sit sequentibus conditionibus, scilicet: *a*) quod mulier christiana plena vivendi catholice libertate gaudeat; *b*) quod a futuro viro ei permittatur universam prolem utriusque sexus in religione catholica educandi; *c*) quod vir impedimento ligaminis non sit irretitus; *d*) quod moraliter certum sit posse coniuges in matrimonio degere sine contumelia Creatoris, et sine perversionis periculo; *e*) quod mulier spondeat se totis viribus curaturam viri conversionem.

Ad 6. Negative, nisi ex silentio et genuflexione neophyti crederetùr vel quod non haberet fidem, vel quod fides non esset vera, vel alii per eius taciturnitatem averterentur a fide.

1683

Litt. Ap. Leonis PP. XIII. 26 *Dec. 1887* — Salvatoris ac Domini Nostri Iesu Christi, qui pro humani generis redemptione se ipsum exinanivit factus obediens usque ad mortem,

Ut in toto terrarum orbe eleemosynae pro Locis Sanctis colligantur praescribitur.

---

per funzioni religiose, e in occasioni di associazione di cadaveri al cimitero con accompagnamento religioso.

Et Sacra Poenitentiaria respondit: Quatenus agatur de vexillis, quae praeseferant emblemata manifeste impia vel perversa, si ea extollantur in pompa funebri, clerus inde recedat; si in ecclesiam per vim inducantur, tunc, si Missa nondum inchoata fuerit, clerus recedat, si inchoata, post eam absolutam auctoritas ecclesiastica solemnem protestationem emitttat de violata templi et sacrarum functionum sanctitate.

Si agatur de vexillis ita dictis *nationalibus* nullum emblema de se vetitum praeferentibus, in funebri pompa tolerari posse, dummodo feretrum sequantur; in ecclesia vero non esse toleranda, nisi secus turbae aut pericula timeantur.

mortem autem crucis, vices in terris immeriti licet gerentes, inter multiplices gravissimasque tam excelsi Apostolatus curas, quibus in dies detinemur, in id tamen peculiari ac praecipua pastoralis sollicitudinis vigilantia incumbimus, ut tanti ac tam salutaris mysterii, quae in Urbe Hierusalem, et viciniis illius monumenta supersunt, qua maiori sanctiorique fieri poterit custodia asserventur, utque salubria monita ac mandata Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum suos hac super re effectus sortiantur. Ipsi enim Pontifices iamdiu a vetustissimis temporibus ea ad loca pretioso humanati Verbi Sanguine purpurata oculos convertentes, catholici nominis gentes ad Christi Sepulchrum recuperandum excitarunt, et postquam illud denuo in infidelium ditionem cecidit, et Fratribus Minoribus Ordinis S. Francisci Assisiensis tantummodo licuit ea loca asservare, nunquam destitere, quin quacumque ope possent, custodiae saltem ipsorum consulerent, et fratrum eorumdem, quos neque persequutionum, neque vexationum, neque vexationum, neque saeva cruciatuum discrimina tanto unquam ab incoepto deterruerunt, praesentibus necessitatibus pro re ac tempore providerent. Quare et vivae vocis oraculo, et Apostolicis etiam litteris Patriarchis, Antistitibus et aliis totius terrarum orbis locorum Ordinariis instanter atque iteratis vicibus mandarunt, ut respectivae eorum curae commissos christifideles ad eleemosynas pro Locis Sanctis tuendis afferendas colligendasque impellerent, et certas etiam regulas hac super re statuere pluribus Apostolicis litteris, modo sub plumbo, modo sub Annulo Piscatoris datis, per quas unanimi consensu asseruerunt universis in terrarum Orbis dioecesibus singulis annis quosdam per unumquemque Ordinarium sub sanctae obedientiae obligatione dies statuendos esse pro eleemosynis in Sanctorum Locorum emolumentum colligendis. Denique Pius PP. VI fel. rec. Praedecessor Noster litteris, quarum initium « *Inter cetera divinorum iudiciorum abdita arcana* » die 31 mensis Iulii anno 1778 sub plumbo datis, quatuor per annum vicibus ab omnibus Sacrorum Antistitibus Terrae Sanctae necessitates piae christifidelium charitati commendandas esse decrevit. Nunc autem dilectus filius Bernardinus de Portu Romatino, Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Assisiensis... generalis Administer, Nobis exponendum curavit, adauctis in dies praesertim vertentibus annis necessitatibus huiusmodi, Sanctorum Locorum custodiae haud amplius provenientes e fidelium eleemosynis reditus sufficere, eaque potissimum de causa quod elapso iam saeculi intervallo a postrema, quam memoravimus fel. rec. Pii PP. VI Constitutione, nonnulli ex Ordinariis illam veluti fere obsoletam negligunt, neque eleemosynas pro Sanctis Locis commendare, ea qua par est sollicitudine, student; ideoque enixas Nobis preces humiliter adhibuit, ut quaedam hac super re providere de Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine velimus. Nos igitur, quibus tanti momenti custodia maximo est cordi, votis huiusmodi annuere cupientes, de Apostolica Nostra auctoritate, vi praesentium, perpetuum in modum decernimus, ut Venn. Fratres Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi et alii totius terrarum orbis locorum Ordinarii sub sanctae obedientiae vinculo curare teneantur, ut respective in cuiuscumque dioecesis parochiali ecclesia, una saltem singulis annis vice, nempe feria sexta Maioris Hebdomadae, vel alio ad uniuscuiusque Ordinarii lubitum similiter semel tantum quotannis eligendo die, fidelium charitati Sanctorum Locorum necessitates proponantur. Pari autem auctoritate expresse interdicimus atque prohibemus ne quis audeat vel praesumat eleemosynas pro Terra Sancta quomodolibet collectas in alios usus convertere atque immutare. Propterea iubemus collectas, ut superius dictum est, eleemosynas parochum Episcopo, Episcopum tradere proximiori Ordinis S. Francisci pro Terra Sancta Commissario: hunc autem curare volumus, ut eaedem quam citius Hierusalem ad Sanctorum Locorum Custodem, ut moris est, transmittantur. Decernentes praesentes Nostras litteras firmas etc.

1684

S. C. S. Off. *11 Ianuarii 1888.* — Vizagapatam. — 1. Potestne Episcopus consentire ut duobus catechumenis qui maxima urgentur necessitate matrimonium inter se quamprimum et iuxta ritum gentilium contrahendi, ne scilicet puella a parentibus cogatur nubere viro pagano et uxorato, suadeatur ut, more gentilium, praetermissis sollicite caeremoniis idolatricis, contrahant?

An liceat a... chumenis m... monium r... gentilium ... trahere.

2. Contingit aliquando ut mulieres a viris suis haud aegre obtineant facultatem ut filios suos baptizandos curent. Licetne Episcopo, antequam eos admittat, illis significare, nuptias, postquam baptizati fuerint, celebrandas fore in ecclesia? an satis est ut eos christiana doctrina instruat, quin specialium huiusmodi obligationum mentionem faciat?

Circa re... dam obli... nem nupt... ecclesia... brandi.

3. Cum magna sit repugnantia foeminarum superiorum tribuum (vulgo *caste*) comparendi coram europaeis, vel sub eodem tecto commorandi cum personis inferiorum tribuum, quo fit ut neophytae nostrae saepe aut graviter irrideantur, aut etiam a recipiendo baptismo avertantur: quaeritur utrum Episcopus eas nihilominus excitare debeat, quemadmodum adhuc fecit, ut assidue divinis officiis adsint: an debeat potius petere a S. C. ut eas interim ab hac adsistentia dispenset.

Circa neo... rum rep... tiam ads... divinis... cum pers... feriorum... buum.

R. Ad 1. Prout proponitur, Affirmative.

Ad 2. Catechumenos ante baptismum generatim monendos esse de obligatione ritibus superstitiosis, et nominatim iis qui a gentilibus in celebratione nuptiarum coluntur, renuntiandi; posse tamen Episcopum, si in casu particulari graves rationes suadeant ut haec monitio post baptismum differatur, eos servatis servandis baptizare. Quod si ambo parentes infideles sint, baptizandos esse, dummodo in singulis casibus non praevideatur ullum adesse grave perversionis periculum, et dummodo non constet parentes ob superstitionem filios offerre baptizandos.

Ad 3. Neophytas huiusmodi monendas esse de praecepto ecclesiastico circa auditionem Sacri ceteraque hominis christiani officia fideliter adimplenda, ita tamen ut, circa modum adimplendi, morum et institutorum gentis prudens ratio habeatur.

1685

...cultate Ordi...orum dis...ndi super ...dimentis ...n. urgente ...s periculo.

Litt. encycl. S. C. S. Off. *20 Febr 1888.* — De mandato SS̃mi D. N. Leonis XIII S. Congregationi S. Rom. et Univ. Inquisitionis, nuperrimis temporibus, duplex quaestionum genus expendendum propositum fuit. Primum respicit facultates, quibus urgente mortis periculo, quando tempus non suppetit recurrendi ad S. Sedem, augere conveniat locorum Ordinarios dispensandi super impedimentis publicis matrimonium dirimentibus cum iis qui iuxta civiles leges sunt coniuncti, aut alias in concubinatu vivunt, ut morituri in tanta temporis angustia in faciem Ecclesiae rite copulari, et propriae conscientiae consulere valeant. — Alterum spectat ad executionem dispensationum, quae ab Apostolica Sede impertiri solent.

Ad primum quod attinet, re serio diligenterque perpensa, adprobatoque et confirmato Em̃orum PP... Generalium Inquisitorum suffragio, Sanctitas Sua benigne annuit pro gratia, qua locorum Ordinarii dispensare valeant sive per se, sive per ecclesiasticam personam sibi benevisam, aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos, quando non suppetit tempus recurrendi ad S. Sedem, super impedimentis quantumvis publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, excepto sacro Presbyteratus Ordine, et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente.

Mens autem est eiusdem Sanctitatis Suae, ut, si quando, quod absit, necessitas ferat ut dispensandum sit cum iis, qui sacro Subdiaconatus Ordine sunt insigniti, vel solemnem professionem religiosam emiserint, atque post dispensationem et matrimonium rite celebratum convaluerint, in extraordinariis huiusmodi casibus, Ordinarii de impertita dispensatione Supremam Sancti Officii Congregationem certiorem faciant, et interim omni ope curent, ut scandalum, si quod adsit, eo meliori modo quo fieri possit removeatur tum inducendo eosdem ut in loca se conferant, ubi eorum conditio ecclesiastica aut religiosa ignoratur, tum, si id obtineri nequeat, iniungendo saltem iisdem spiritualia exercitia aliasque salutares poenitentias, atque eam vitae rationem, quae praeteritis excessibus redimendis apta videatur quaeque fidelibus exemplo sit ad recte et christiane vivendum.

De altero vero quaestionum genere, item adprobato et confirmato earumdem Eminentissimorum Patrum suffragio, Sanctissimus sanxit: 1. Dispensationes matrimoniales omnes in posterum committendas esse vel *oratorum Ordinario* vel *Ordinario loci.* De dispensationibus matrimonialibus Ordinario committendis et exequendis.

2. Appellatione *Ordinarii* venire Episcopos, Administratores seu Vicarios Apostolicos Praelatos seu Praefectos habentes iurisdictionem cum territorio separato, eorumque officiales seu Vicarios in spiritualibus generales, et, Sede vacante, Vicarium Capitularem vel legitimum Administratorem. Quinam veniant nomine *Ordinarii.*

3. Vicarium Capitularem seu Adminstratorem eas quoque dispensationes Apostolicas exequi posse, quae remissae fuerint Episcopo aut Vicario eius generali, vel Officiali, nondum executioni mandatas, sive hi illas exequi coeperint, sive non. Et vicissim, Sede deinde provisa, posse Episcopum vel eius Vicarium in spiritualibus generalem, seu officialem exequi dispensationes quae Vicario Capitulari exequendae remissae fuerant, seu hic illas exequi coeperit, seu minus.

4. Dispensationes matrimoniales Ordinario oratorum commissas, exequendas esse ab illo Ordinario, qui litteras testimoniales dedit, vel preces transmisit ad S. Sedem Apostolicam, sive sit Ordinarius originis sive domicilii, sive utriusque sponsi sive alterutrius eorum; etiamsi sponsi, quo tempore executioni danda erit dispensatio, relicto illius dioecesis domicilio, in aliam dioecesim discesserint non amplius reversuri, monito tamen, si id expedire iudicaverit, Ordinario loci, in quo matrimonium contrahitur.

5. Ordinario praedicto fas esse, si ita quoque expedire iudicaverit, ad dispensationis executionem delegare alium Ordinarium, eum praesertim, in cuius dioecesi sponsi actu degunt.

1686

S. C. S. Off. 22 *Febr. 1888.* — Se anche i Vicarî Ap. godono della facoltà di far binare, che la Costituzione *Declarasti* di Benedetto XIV attribuisce ai Vescovi. Vicariorum App. facultas quoad Missae binationem.

R. Affirmative, facto verbo cum SS̃mo. — SS̃mus adprobavit.

1687

Circa Indulgentias cruci in missionibus erectae adnexis.

S. C. Indulg. 22 *Feb.* 1888. — Ratisbonen. — Utrum Indulgentiae adnexae alicui Cruci in ss. missionibus erectae perdurent, etiamsi huiusmodi Crux collapsa, vel destructa fuerit, et nova in loco prioris erigatur; an nova Crux indigeat nova indulgentiarum applicatione.

R. SSmus respondere mandavit: Non indigere nova concessione, dummodo nova Crux erigatur eodem loco quo prima extabat, et de consensu Episcopi.

1688

De servorum libertate procuranda.

Ex Litt. Apost. Leonis PP. XIII. 5 *Maii* 1888. — (ad Episcopos Brasiliae) — .... Vel maxime fecerunt pro servis Pontifices romani, illi vere in omni memoria et infirmiorum tutores et vindices oppressorum. S. Gregorius M. quam plurimos potuit ipse in libertatem asseruit, et in concilio romano an. 597 iis libertatem concessam voluit qui monasticam vitam agere constituissent; posse servos, invitis dominis, matrimonia libere inire Hadrianus I defendit: ab Alexandro III, an. 1167, apertissime edictum est Mauro Valentiae regi, ne quem christianum hominem servitio addiceret, quod nemo natura servus, a Deo liberi omnes facti. Innocentius autem III, an. 1198, Ordinem *Sanctissimae Trinitatis christianis redimendis* qui turcarum in potestatem incidissent, rogatu auctorum, Ioannis a Matha, Felicis Valesii, probatum ratumque habuit. Similem huic Ordinem *Mariae sanctae a Mercede* Honorius III posteaque Gregorius IX rite probavere; quem Petrus Nolascus ea ardua lege condiderat, ut religiosi illi homines se ipsi pro christianis in tyrannide captivis captivos devoverent, opus si esset ad redimendos. Idem Gregorius magis amplum libertatis subsidium decrevit, ut Ecclesiae servos nefas esset permutari: idem exhortationem ad christifideles addidit, ut pro admissorum poenis servos suos Deo Sanctisque piaculi causa donarent. — Accedunt multa in hac re benefacta Ecclesiae. Ipsa etenim servos ab asperis dominorum iris damnosisque iniuriis, adhibita severitate poenarum, defendere consuevit; quos violenta manus vexaret, iis perfugia pandere aedes sacras; manumissos accipere in fidem, atque eos animadversione continere, qui ausi malis artibus liberum hominem in servitutem redigere. Eo ipsa propensius libertati favit servorum, quos quoquo modo, pro temporibus locisque, haberet suos; vel quum statuit ut omni servitutis vinculo ab Episcopis solverentur, qui se laudabili vitae honestate aliquamdiu probassent, vel quum Episcopis facile permisit, ut sibi addictos suprema voluntate liberos dicerent. Dandum item miserationi et virtuti Ecclesiae, quod servis remissum aliquid sit de gravitate legis civilis, quoad est impetratum, ut proposita Gregorii Magni temperamenta, in scriptum ius civitatum recepta, valerent: id autem factum, Carolo Magno praesertim agente, qui ea in *Capitularia* sua, quemadmodum postea Gratianus in *Decretum*, induxit. Monumenta denique, leges, instituta, continuo aetatum ordine, docent et declarant magnifice summam Ecclesiae caritatem in servos, quorum conditionem afflictam nullo tempore vacuam tutela reliquit, omni semper ope allevavit. — Itaque Ecclesiae catholicae, amplissimo Christi Redemptoris beneficio, expultrici servitutis, veraeque inter homines libertatis, fraternitatis, aequalitatis effectrici, satis numquam, proinde ac de prosperitate gentium merita est, haberi potest vel laudis vel gratiae.

Saeculo inclinante quinto decimo, quo tempore, funesta servitutis labe apud gentes christianas prope deleta, sese civitates in libertate evangelica stabilire atque etiam latius proferre imperium studebant, haec Apostolica Sedes diligentissime cavit, necubi mala eiusdem pravitatis germina reviviscerent. Ad regiones igitur nove repertas Africae, Asiae, Americae, vigilem providentiam intendit: fama enim manaverat, earum duces expeditionum, homines christianos, armis ingenioque minus recte uti, ad struendam imponendamque innoxiis nationibus servitutem. Cruda scilicet natura soli, quod erat subigendum, neque minus metallorum opes explorandae effodiendae, quum operas bene validas postularent, iniusta plane suscepta sunt atque inhumana consilia. Fieri enim coepta est quaedam mercatura, servis ad id opus ex Aethiopia deportandis, quae, nominata deinceps *la tratta dei Negri,* nimium quantum eas occupavit colonias. Secuta quoque est, non absimili iniuria, indigenarum hominum (qui universae *Indi* appellati) ad modum servitutis oppressio. His de rebus ubi Pius II certior est factus, mora nulla interposita, die 7 Octobris an. 1462, epistolam dedit ad episcopum Rubicensem, qua tantam improbitatem redarguit et damnavit. Aliquo post tempore, Leo X quantum potuit officiorum et auctoritatis apud reges et Lusitaniae et Hispaniarum adhibuit, qui eam licentiam, religioni pariter atque humanitati iustitiaeque probrosam, radicitus excidendam curarent. Nihilo minus ea calamitas confirmata haerebat, manente impura causa, inexplebili habendi cupiditate. Tum Paulus III de conditione Indorum servorumque Maurorum paterna caritate anxius, ad hoc venit extremum consilii, ut solemni decreto, in luce quasi conspectuque omnium gentium, pronuntiaret, triplicis modi potestatem illis deberi universis iustam et propriam; posse nimirum sui quemque esse iuris, posse consociatos suis legibus

Contra tu[...] *nigritarum* [...]caturam.

vivere, posse rem sibi facere et habere. Hoc amplius, litteris missis ad Card. Archiepiscopum Toletanum, qui fecissent contra idem decretum, in eos statuit interdictionem sacrorum, integra Romano Pontifici reconciliandi facultate (1). Eadem providentia eademque constantia, Indis atque Mauris, iisque vel nondum christiana fide instructis, alii subinde Pontifices sese assertores libertatis acerrimos praestitere, Urbanus VIII, Benedictus XIV, Pius VII, qui praeterea in principum Europae foederatorum Vindobonensi conventu, communia consilia huc etiam advertit, ut ea Nigritarum distractio, quam diximus, multis iam desueta locis, funditus convelleretur. Etiam Gregor. XVI negligentes humanitatis et legum gravissime admonuit, idemque Apostolicae Sedis decreta statutasque poenas revocavit, et rationem nullam praetermisit ut externae quoque nationes, europaearum secutae mansuetudinem, a dedecore et feritate servitutis abstinerent, abhorrerent (2). Opportunissime vero Nobis accidit, ut sua summos principes rerumque publicarum moderatores gratulatione prosequamur, quibus perseveranter instantibus, querimoniis diuturnis aequissimisque naturae et religionis iam satis est factum.

In re tamen persimili residet Nobis in animo alia quaedam cura quae non mediocriter angit, et nostram urget sollicitudinem. Quippe tam turpis hominum mercatura ea quidem mari fieri desiit, terra vero nimis multum nimisque barbare exercetur; idque maxime in nonnullis Africae partibus. Hoc enim perverse a mahometanis posito, hominem aethiopem adsimilisve nationis vix aliquo numero supra esse belluam, videre licet et horrere perfidiam hominum atque immanitatem. Ex improviso in Aethiopum tribus tale nihil metuentes more irruunt impetuque praedonum; in pagos, in villas, in mapalia incursant, omnia vastant, populantur, diripiunt; viros perinde et feminas et pueros, facile captos vinctosque abducunt, ut per vim ad nundinas trahant flagitiosissimas. Ex Aegypto, ex Zanzibar, partim quoque ex Sudan, quasi e stationibus, illae detestabiles expeditiones deduci solent; per longa itinera pergere viri constricti catenis, tenuissimo victu, sua crebra verberum caede; ad haec ferenda imbecilliores necari; qui satis salvi, gregatim cum reliqua turba ire venum, atque emptori prostare moroso et impudenti. Cui vero quisque venditus et permissus sit, discidio miserabili qua uxorum, qua liberorum, qua parentum, illius in potestate ad servitutem adigitur maxime duram et fere nefandam, neque ipsa recusare potest sacra Mahometi. Haec Nos summa animi aegritudine, a quibusdam non ita ante accepimus, qui coram nec sine lacrimis eiusmodi infamiam et deformitatem spectaverunt: cum iis autem plane cohaerent quae a nuperis Africae aequinoctialis exploratoribus sunt narrata. Quin etiam istorum ex testimonio et fide compertum apparet ad quater centena millia sic homines afros vendi solitos, pecorum instar, quotannis; quorum dimidiam circiter partem de viis asperrimis languidos concidere ibique interire; ut, sane ad dicendum quam triste, velut factam ex residuis ossibus semitam ea loca peragrantes dispiciant. — Quis non tantarum miseriarum cogitatione moveatur? Nos equidem qui personam gerimus Christi, amantissimi omnium gentium Sospitatoris et Redemptoris, quique adeo laetamur de plurimis gloriosisque Ecclesiae promeritis in omne genus aerumnosos, vix possumus eloqui quanta caritatis amplitudine ad eas pandimus brachia, quam vehementer cupimus omnia ipsis posse allevamenta et subsidia impertire, eo proposito ut, simul cum servitute hominum, servitute superstitionis excussa, uni veroque Deo, sub Christi suavissimo iugo, possint tandem servire, divinae hereditatis nobiscum participes. Utinam omnes, quicumque imperio et potestate antecedunt, vel iura gentium et humanitatis sancta esse volunt, vel religionis catholicae incrementis ex animo student, ubique omnes, hortantibus rogantibus Nobis, ad eiusmodi mercaturam, qua nulla inhonesta magis et scelerata, comprimendam, prohibendam, extinguendam enixe conspirent. — Interea, dum acriore ingeniorum et operum cursu nova itinera ad africas terras, nova commercia instruuntur, contendant viri apostolici, ut, quoad melius fieri possit, sit saluti servorum libertatique consultum. Huc ipsi alio praesidio nullo reapse proficient, nisi, divina gratia roborati, toti sint in disseminanda fide nostra sanctissima eaque laboriosius in dies alenda; cuius est fructus insignis ut libertatem mire conciliet ac pariat *qua Christus nos liberavit* (Galat. IV. 31). Itaque, tamquam in speculum virtutis apostolicae, inspiciant monemus in vitam et facta *Petri Claver*, cui recentem gloriae lauream addidimus; in eum inspiciant, qui, summa laborum constantia, annos continenter quadraginta, maurorum gregibus servorum miserrimis sese totum impendit, vere ipsorum Apostolus praedicandus, quibus se perpetuum servum et profitebatur et dabat. Caritatem viri, patientiam si curae habeant sumere sibi et referre, ii profecto digni existent administri salutis, auctores consolationis, nuntii pacis, qui solitudinem, incultum, feritatem in ubertatem possint religionis cultusque laetissimam, Deo iuvante, convertere.

Iamque in vobis, Venerabiles Fratres, cogitatio et litterae Nostrae gestiunt conquiescere, ut vobis iterum significemus iterumque vobis-

(1) *Veritas ipsa,* 2 Iunii 1559.

(2) *In supremo Apostolatus fastigio,* 3 Dec. 1837.

cum sociemus singulare quod capimus gaudium, ob ea quae isto in Imperio publice inita sunt de servitute consilia. Siquidem per leges quum provisum cautumque sit, ut, quotquot sunt adhuc de conditione servili, in ordinem et iura liberorum debeant admitti, id Nobis ut bonum et faustum et salutare per se videtur, sic etiam spem firmat fovetque ad auctus rei civilis reique sacrae in futurum laetandos. Ita Brasilici nomen Imperii apud humanissimas quasque gentes erit merito in commemoratione et in laudibus, nomenque simul florebit Imperatoris augusti; cuius ea fertur praeclara vox, nihil se habere optatius, quam ut omne in finibus suis servitutis vestigium celeriter deleatur. — At vero, dum ea ipsa legum iussa perficiuntur, incumbite alacres, omni ope rogamus, et operam providentissime date praesenti rei, quam difficultates impediunt profecto non leves. Omnino per vos efficiendum, ut domini et servi optimis inter se animis congruant optimaque fide, neu quidquam de clementia aut de iustitia decedant, sed, quaecumque transigenda sunt, omnia legitime, sedate, christiano modo transigant; quod enim exoptabant omnes, tolli et deleri servitutem, hoc prospere cedat optandum maxime est, nullo divini vel humani iuris incommodo, nulla civitatis perturbatione, atque adeo cum solida ipsorum, quorum agitur causa, utilitate servorum. — Quibus singulatim, sive qui iam facti liberi sunt, sive qui fient propediem, monita nonnulla salutis, e sententiis delibata magni gentium Apostoli, pastorali cum studio animoque paterno commendamus. Ergo illi memoriam et voluntatem gratam pie ad eos servare diligenterque profiteri studeant, quorum consilio operaque in libertatem vindicati sunt. Tanto se munere numquam praebeant indignos, nec umquam libertatem cum licentia cupiditatum permisceant; ea vero utantur quo modo cives decet bene moratos, ad industriam vitae actuosae, ad commoda et ornamenta cum familiae tum civitatis. Vereri et colere maiestatem principum, parere magistratibus, legibus obtemperare, haec officia et similia, non tam metu adducti quam religione, assidue exsequantur; etiam cohibeant arceantque alienae copiae et praestantiae invidiam, quae dolendum quam multos ex tenuioribus quotidie torqueat et quam multa ministret nequitiae plena instrumenta adversus ordinum securitatem et pacem. Re sua et statu contenti, nihil carius cogitent, nihil appetant cupidius quam bona regni caelestis quorum gratia in lucem editi sunt et a Christo redempti: de Deo eodemque Domino ac Liberatore suo cum pietate sentiant, eum totis viribus diligant, eius mandata omni cura custodiant. Sponsae eius, Ecclesiae sanctae, se filios esse gaudeant, esse optimos laborent, et quam possint amoris vicem sedulo reddant.

Haec eadem documenta vos item, Venerabiles Fratres, ipsis suadere et persuadere libertis insistite; ut, quod summum est Nobis votum idemque vobis bonisque omnibus esse debet, partae libertatis fructus religio in primis, quacumque istud patet Imperium, amplissimos habeat, ad perpetuitatem persentiat.

Id autem quo succedat felicius, cumulatissimam a Deo gratiam opemque maternam Immaculatae Virginis imploramus et exposcimus. Caelestium munerum auspicem paternaeque Nostrae benevolentiae testem, vobis, Venerabiles Fratres, clero populoque universo Apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

1689

S. C. Concilii *18 Iulii 1888* — 1. Utrum in his universitatibus, quae *immediate* Romani Pontificis protectioni et reformationi non subsunt, sed quarum cura, visitatio et reformatio ad Statum civilem pertinet, etiam Statui civili competant omnia illa munia, quae S. Concilium (Trid.) recenset verbis sequentibus: *diligenter curent ut ab eisdem universitatibus.... (ea quae) correctione et reformatione digna fuerint.... emendentur et statuantur.*

Univers cura, visit reformat Ordinariu tinet.

2. Et quatenus affirmative, utrum in supradictis muniis, quae ad Statum civilem pertinent, comprehendatur etiam supremum officium integritatis fidei curandae, quod officium vulgo dicitur *superintendentia doctrinalis.*

3. Utrum *superintendentia doctrinalis,* etsi ad Statum civilem pertineat, sit tamen *directa,* quatenus nulla alia intermedia potestate exerceatur, et *exclusiva,* quatenus a Statu civili tantum exerceri possit.

4. Utrum, etsi ad Statum civilem pertineat cura, visitatio et reformatio universitatum et studiorum generalium, supremum tamen officium integritatis Fidei curandae, seu *superintendentia doctrinalis* competat Episcopo ordinario, etiam respectu universitatis, quae in sua dioecesi existit.

5. Utrum Episcopus ordinarius possit *per se* et *immediate* doctorem aliquem illarum universitatum, quarum cura, visitatio et reformatio ad Statum civilem pertinet, admonere de errore, quem forte doctor ipse vel docuerit in universitate, vel scriptis tradiderit per dioecesim vulgatis.

R. Ad 1. Ex Concilio Tridentino sess. 25, cap. 2 de ref., curam, visitationem et reformationem Universitatum, quae Romani Pontificis protectioni et reformationi non sunt immediate subiectae, proprio ac nativo iure pertinere ad Ordinarios dioecesanos, et ad eosdem propterea spectare, pro religionis et disciplinae ecclesiasticae augmento, emendare et statuere, si quae in praedictis Universitatibus correctione et reformatione digna fuerint. Contrariam autem

doctrinam damnatam fuisse in Syllabo s. m. Pii PP. IX.

Ad 2, 3, 4 et 5 provisum in 1.

1690

entia ac- ad S. Sy- Religio- liis.

Litt. S. C. EE. et RR. *4 Augusti 1888.* (Ad Archiep. Burdigalen.) — Ex parte officialis istius curiae ecclesiae expositum nuper fuit, quod in omnibus fere familiis Religiosis, praescribuntur in Statutis certi dies, in quibus omnes ad sacram Communionem accedere debent; et quod multi Communionum catalogum ita intelligunt, quasi nulli sit licitum saepius communicare, etiam de consilio confessarii, nisi accedat quoque formalis consensus superioris vel superiorissae. — Quibus expositis, quaesitum proponit quaenam sit mens Ecclesiae quando approbat haec statuta circa Communionem in familiis Religiosis, an haberi debeant ut *prohibitiva* ne plures fiant communiones: vel *praeceptiva,* ita ut omnes conentur ita vivere, ut mereantur ad sacram Communionem accedere saltem in illis diebus. — Itaque Sacra haec Congregatio Episcoporum ac Regularium, omnibus perpensis, respondit:

Negative ad 1. partem, at facultatem frequentius ad S. Synaxim accedendi relinquendam esse privative iudicio confessarii, excluso consensu superioris vel superiorissae. — Affirmative ad 2. partem, quoties rationabilis causa non obstet.

1691

Ordina- Regula- tra dioe- qua eo- tat Con-

S. C. Concilii *18 Aug. 1888.* — Lunen. Sarzanen. — Regularis quidam privilegio carens ut a quocumque catholico Antistite ordinari valeat, Ordinarii, in cuius dioecesi extat conventus ubi Regularis incolit, attestationes exhibuit extraneo Episcopo, quibus declaratur ipsum Ordinarium extra tempora statuta Ordinationem non tenere. Hinc quaeritur:

1. An, iuxta Constitutionem Benedicti XIV *Impositi* 27 Februarii 1746, Episcopus extraneus possit, extra tempora a canonibus statuta, regularem praedicto privilegio carentem ordinare in casu. *Et quatenus affirmative*:

2. An sufficiat attestatio Ordinarii dioecesani, ut in casu: vel requiratur attestatio qua declaratur Episcopum loci, quo regularis degit, non tenere Ordinationem temporibus statutis.

Et quatenus negative ad primum:

3. An consuetudo contraria ab illa Constitutione Benedictina derogare possit in casu.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Requiri attestationem Episcopum proximo legitimo tempore non habiturum Ordinationem.

Ad 3. Negative.

1692

Ex Decr. S. C. Indulg. *24 Aug. 1888.* — 1. An Missae quae *gregorianae* appellantur, atque pro defunctis sunt celebrandae, iuxta perantiquam S. Gregorii institutionem ab Ecclesia recognitam et probatam, pro vivis etiam celebrari valeant.

An Missae *gregorianae* applicari possint pro vivis.

2. An ipsis Missis gregorianis aliqua adnexa sit Indulgentia a Summis Pontificibus.

Et quatenus affirmative:

3. Pro quibus eadem Indulgentia sit concessa: pro defunctis tantum, an etiam pro vivis.

4. Si supradictae Missae pro vivis dici nequeunt, ad quod tenebitur sacerdos, qui bona fide pro vivis eas postulantibus celebravit.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Non constat datam fuisse Indulgentiam, sed ex decreto huius S. C. die 13 Martii 1884 recognita et approbata fuit pia praxis et specialis fiducia qua fideles retinent celebrationem triginta Missarum specialiter efficacem ex beneplacito et acceptatione divinae misericordiae ad animarum e Purgatorii poenis liberationem.

Ad 3. Provisum in praecedentibus.

Ad 4. Ad nihil tenetur sacerdos qui Missas celebravit iuxta intentionem offerentis qui putavit, durante adhuc vita, posse anticipari suffragia.

1693

S. C. Indulg. *13 Sept. 1888.* — 1. Cum ad lucrandas Indulgentias sive plenarias sive partiales praescribitur ad mentem seu intentionem Summi Pontificis orare, sufficitne, ut nonnulli docent, orare mentaliter? Et quatenus negative:

Circa conditionem, pro Indulgentiis, orandi ad mentem Summi Pontificis.

2. An sit reiicienda opinio docens recitationem devotissimam etiam unius *Pater* et *Ave* cum *Gloria Patri* sufficere ad explendam conditionem orandi pro Summi Pontificis intentione, vel potius admittenda opinio illorum qui requirunt recitationem quinque *Pater* et *Ave,* aut orationes aequivalentes.

Ad 1. Laudabile quidem est mentaliter orare; orationi tamen mentali aliqua semper adiungatur oratio vocalis.

Ad 2. Detur Decretum in una Briocensi, sub die 29 Maii 1841 ad dubium III. *(V. n. 922).*

1694

S. C. S. Officii *21 Sept. 1888.* — Col decreto di fer. IV, 25 Giugno 1885 sancito dal Sommo Pontefice fu stabilito che la reticenza della copula incestuosa quindi innanzi non sarebbe stata più d'ostacolo alla validità delle dispense matrimoniali. Rimaste però immutate le antiche formole, molti Vescovi pro-

Circa clausulam *absolvendi a censuris et ab incestus reatu* in dispensationibus matrimonialibus.

posero dubbî a questa Suprema circa la clausola dell'assoluzione dalle censure e dal reato d'incesto che suole apporsi nelle dispense matrimoniali. A risolvere siffatti dubbî il S. Padre ordinava che si esaminassero da questa Suprema e correggessero le varie formole che si usano dagli Officî e dalle Sacre Congregazioni, e che per tutte si proponesse una sola e medesima formola. In ossequio a tale pontificia disposizione gli Emi Cardd. Inquisitori Genn. nella fer. IV, 29 Agosto p. p. decretarono che, quando gli oratori espongono l'incesto, debba darsi la facoltà di assolvere *a censuris et poenis ecclesiasticis si quas ob praemissa incurrerint, et ab incestus reatu,* ed in questo caso soltanto. — Il S. Padre nello stesso giorno si degnava approvare tale risoluzione, ed ordinava che nei Sacri Dicasteri si tengano presenti dalle persone incaricate di redigere le suppliche, le testimoniali degli Ordinarî, e nelle suppliche stesse non vi si esprima nè più nè meno di quello che espongono gli Ordinarî suddetti.

1695

Circa absolutionem a reservatis specialiter Summo Pontifici cum poenitens Romam petere nequit.

S. Poenitentiaria Ap. *7 Novembr. 1888.* — 1. Decreti *23 Iunii 1886 (V. n. 1658).* responsio ad I. quae sic se habet: *Attenta praxi S. Poenitentiariae, praesertim ab edita Constitutione Ap. s. m. Pii IX quae incipit* Apostolicae Sedis, *Negative,* non videtur respicere casus specialiter reservatos Summo Pontifici sine censura ; siquidem de his non agitur in Const. *Apostolicae Sedis.* Numquid ergo integra manet vetus doctrina theologorum dicentium de his absolvere posse episcopos vel eorum delegatos, vel, ut vult Castropalao, simplicem sacerdotem, quando poenitens Romam nequit petere, quin scribere necesse sit ?

De facultatum communicatione.

2. Quando indultum quinquennale Episcopi habent a S. Cong. de Prop. Fide complectens 14 numeros, (sub) n. 10 concedens facultatem absolvendi ab omnibus casibus etiam specialiter reservatis Rom. Pontifici, excepto casu absolventis complicem, numquid illam possunt delegare in Gallia et in Europa pro casu saltem peculiari? ita ut non sit necessarium ut poenitens adeat Episcopum ipsum, quamvis in n. 11 indulti sit haec clausula: *Communicandi has facultates in totum vel in partem, prout opus esse secundum eius conscientiam iudicaverit, sacerdotibus idoneis in conversione animarum laborantibus, in locis tantum ubi prohibetur exercitium catholicae religionis.*

3. Posito quod negative respondeatur, quid si poenitenti impossibile sit adire Episcopum tale indultum habentem?

4. Quando sedes episcopalis vacat, numquid Vicarius capitularis potest communicare facultates quinquennales Episcopo amoto vel defuncto concessas per indultum S. Poenitentiariae vel Congregationis de Prop. Fide ?

De absoluti a censuris in sibus urgen ribus.

5. Quando missionario occurrit poenitens censuris innodatus, et transiens obiter, ita ut missionarius non possit iterum poenitentem videre, numquid sufficit, posito casu urgentiori absolutionis, exigere a poenitente promissionem scribendi, tacito si vult nomine, ad S. Poenitentiariam intra mensem, et standi illius mandatis, quin confessarius ipse scribat?

6. Utrum, tuta conscientia doceatur et in praxim deducatur, ut quidam volunt, propter hodiernum periculum ne aperiantur epistolae a potestate civili, non requiri ut epistola ad Summum Pontificem dirigatur in casibus urgentioribus, vel quando adiri nequit Papa.

7. Posito quod non requiratur epistola ad Summum Pontificem, numquid requiritur epistola directa ad Episcopum, stante hoc generali periculo, praesertim quando agitur de absolutione complicis, quae etiam perfidiose detecta et revelata scandalum generare potest?

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. 3. et 4. Orator (missionarius) consulat Episcopum, et quatenus opus sit, idem Episcopus recurrat ad S. C. Universalis Inquisitionis.

Ad 5. Affirmative.

Ad 6. Negative, cum in precibus nomina et cognomina sint supprimenda.

Ad 7. Provisum in 6.

1696

De matrim et sponsal inter catho et heterodo.

Instr. S. C. S. Officii *12 Demcebr. 1888* (AD OMNES EPP. RITUS ORIENT.) — Cum christianorum coniugium unionem inter Christum et Ecclesiam exprimat, monente Apostolo Paulo – *Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et in Ecclesia* – (ad Eph. V. 32) aperte patet sanctum prorsus esse vinculum maritale, quo inter se ipsi copulantur. Cum autem fides sit omnis sanctitatis radix atque fundamentum, pariter nemo non videt, coniuges ut mutua sese unione sanctificent, sicut in reliquis, ita et potissimum fide cohaerere debere. Mirum proinde non est, si inter cetera quae matrimonium impediunt, etiam illud accensetur quod *mixtae communionis* impedimentum proprio nomine appellatur.

Iam vero, cum in orientalibus quibusdam regionibus nonnullae hac super re difficultates ortae sint, atque anxietatibus non paucis viam aperuerint, Sanctissimus Dominus Noster Leo divina providentia PP. XIII pro eo quo erga orientales gentes zelo inflammatur, Supremae Congregationi S. Romanae et Universalis Inquisitionis mandavit, ut ad huiusmodi difficultates et anxietates amoliendas opportunam Instructionem elaboraret. Quibus iussionibus obsecundans S. Congregatio, ea quae sequuntur statuenda censuit.

1. Huius impedimenti natura, quemadmo-

dum omnes norunt, ea est, ut matrimonii foedus inter eos qui baptizati sunt iniri nequeat, quando altera eorum pars haeretica vel schismatica sit. At catholicorum cum haereticis, et contra, nuptiae illicitae sunt quidem, sed nihilominus valent. Ingens propterea discrimen intercedit inter impedimentum mixtae communionis seu religionis, et alterum quod propria appellatione dicitur *disparitatis cultus*. Primum enim locum habet inter christianos; secundum afficit matrimonia christianorum cum non baptizatis, sive iudaei sint sive infideles cuiuscumque sectae, sive etiam catechumeni. Coniugia itaque inter personas cultu dispares sunt prorsus irrita; mixta vero valida, sed graviter illicita.

2. Facili porro negotio perspicitur cur connubia catholicorum cum heterodoxis antiquissimi canones, quemadmodum recentiores Conciliorum ac Summorum Pontificum sanctiones, omnino reprobarunt ac reprobant, damnarunt ac damnant. Reprobanda enim sunt sive ob vetitam, quam secumferunt, in divinis rebus communionem, et exinde derivans scandalum, sive ob impendens catholico coniugi perversionis periculum, sive ob pravam sobolis institutionem. Accedit etiam huiusmodi coniunctionibus facile promoveri funestissimum in religionis negotio, uti vocant, indifferentismum. Sed alia etiam perniciosa consectaria ex huiusmodi coniunctionibus dimanant, cum catholicos inter et acatholicos vix ac ne vix quidem ea inveniatur animorum concordia, quae inter coniuges necessaria prorsus est. « Quomodo enim » ait S. Ambrosius (1) « potest congruere charitas « ubi discrepat fides ? » Hinc vel ipse Zonaras iure animadvertit (2), matrimonialem societatem catholicos inter et acatholicos eo etiam ex capite esse reprobandam quod miscenda non sunt quae naturam ut inter se misceri possint non habent: « Nam qui simul ita vi« vunt, et eorum animi in iis, quae ad fidem « pertinent, contrario modo affecti sunt, quo « pacto eos in aliis rebus convenire posse quis« piam arbitrabitur ? quorumque sensus in iis « quae sunt fidei, quorum prima est atque « praecipua ratio, minime congruunt, quo pa« cto inter se aequis animis in reliqua vitae « societate communicabunt? »

3. Quare mirum non est, si antiqua Concilia vetant catholicis ne nuptias cum haereticis sicut et cum infidelibus concilient, nisi hi orthodoxam fidem amplectantur. Sic Conc. Laodicenum (3) de haereticis, praescribit: *Quod non oportet cum omni haeretico matrimonium contrahere vel dare filios aut filias: sed magis accipere, si se christianos futuros profiteantur.* Consonat Agathense (4): *Quoniam non oportet cum omnibus haereticis miscere connubia, et filios vel filias dare, sed potius accipere, si tamen profitentur christianos futuros esse se et catholicos.* Et Chalcedonense in superius memorato canone: *Sed neque haeretico vel pagano vel iudaeo matrimonio coniungere, nisi utique persona, quae orthodoxae coniungitur se ad orthodoxam fidem convertendam spondeat.*

4. Ex iis, ut alia silentio praetereamus, satis quidem apparet matrimonia mixta esse prorsus illicita: qua de caussa S. Mater Ecclesia merito ea semper detestata est, ac fideles ab illis contrahendis absterrere studuit. Ad amovenda tamen pericula quae ex mixtis nuptiis provenire possunt, concurrere debent circumstantiae, ceu scribit s. m. Benedict. XIV (5), quae cum ab eo, qui facultatem dispensandi habet, expensae fuerint, aditum aperiant concessioni legitimae dispensationis cuius vi matrimonium inter partes, haereticam unam alteramque catholicam, licitum reddatur. Hae circumstantiae, eiusmodi est Ecclesiae utilitas, bonum publicum, gravissimum malum vitandum, et aliae, quae canonicas caussas ad elargiendas matrimoniales dispensationes generatim necessarias constituunt, praerequiruntur ad impedimentum mixtae communionis aliquo in casu relaxandum, sed, quod sedulo est animadvertendum, minime sufficiunt.

5. Exigendae enim praeterea sunt opportunae a contrahentibus cautiones de amovendo a coniuge catholico perversionis periculo, de conversione coniugis acatholici ab illo pro viribus curanda, ac de universa prole utriusque sexus in catholicae religionis sanctitate omnino educanda. Has autem cautiones ius naturale ac divinum cum postulet, nulla unquam humana auctoritate mixtae nuptiae sine ipsis permitti possunt.

6. Positis igitur canonicis caussis, ac praehabitis memoratis cautionibus, quibus arceantur quae legi naturali aut divinae adversantur, ab ecclesiastica competente auctoritate dispensatio in lege mixta connubia prohibente impetranda est, ut absque piaculo celebrari possint; ea deficiente, numquam gravi culpa vacant.

7. Illicitum porro ac sacrilegum est se sistere coram haeretico seu schismatico ministro ante vel post contractas mixtas nuptias, quoties ipse ut minister sacris addictus adsistat, et quasi parochi munere fungens; nam pars catholica ritui haeretico aut schismatico se consociaret, ex quo vetita omnibus haberetur cum haereticis in eorum sacris communicatio. Quare ita contrahentes mortaliter peccarent, ac monendi sunt. Si vero, ut in nonnullis locis eve-

(1) L. II, cap. 9 de Abrah.
(2) In not. ad Can. 14 Conc. Chalc. apud Bevereg.
(3) Can. XXXI.
(4) Can. LXVII.
(5) De Syn. Dioec. Lib. VI, Cap. V, n. IV.

nit, haereticus seu schismaticus personam agat magistratus mere civilis, et quidquid ipse praestat, civilis dumtaxat et politicus actus sit, ac civiles effectus respiciat, et nulla prorsus acatholici ritus professio habeatur, aut inde colligi possit, non improbatur quod pars catholica, urgentibus schismaticis seu haereticis, aut civili lege imperante, eumdem ante vel post initum matrimonium adeat.

8. Sciant insuper animarum pastores, si interrogentur a contrahentibus, vel si certe noverint eos adituros fore ministrum haereticum sacris addictum ad nuptialem consensum praestandum, silere se non posse, sed monere eosdem debere sponsos de gravissimo peccato quod patrant. Verumtamen, ad gravia praecavenda mala, si in aliquo peculiari casu sacerdos seu parochus non fuerit interpellatus a sponsis, an liceat nec ne adire ministrum haereticum vel schismaticum, et nulla fiat ab iisdem sponsis explicita declaratio de eodem adeundo, praevideat tamen eos forsan adituros ad matrimonialem praestandum vel renovandum consensum, atque insuper ex adiunctis in casu concurrentibus praevideat monitionem certo haud esse profuturam, imo nocituram, indeque peccatum materiale in formalem culpam vertendum: tunc sileat, remoto tamen scandalo, et dummodo aliae ab Ecclesia requisitae conditiones atque cautiones rite positae sint, praesertim de libero religionis exercitio parti catholicae concedendo, nec non de universa prole in religione catholica educanda. Quod si sponsi ad parochum, seu sacerdotem catholicum pro benedicendis nuptiis accedant postquam eas coram ministro haeretico seu schismatico celebraverint, idque publice notum sit, vel ab ipsis sponsis notificetur, catholicus sacerdos huic matrimonio non intererit nisi, servatis, uti supponitur, ceteroquin servandis, pars catholica facti poenitens praeviis salutaribus poenitentiis a patrata culpa absolutionem rite prius obtinuerit.

9. Pauca de *sponsalibus* addenda supersunt. Sponsalia inter unam partem catholicam et alteram schismaticam seu haereticam illicita sunt atque adeo invalida, nisi praevia legitima dispensatione celebrentur.

10. Itaque pro ea sollicitudine qua erga commissas sibi oves gerunt, enixe curabunt locorum Antistites, ut eas a mixtis nuptiis, quoad fieri possit, deterreant, aut saltem nonnisi observatis adamussim debitis cautelis, legitimeque impetrata dispensatione illas permittant, eisdem impense inculcantes catholicum dogma, quod nempe, extra catholicam Ecclesiam salus obtineri non possit. Insistant celebris Apostolorum discipuli S. Ignatii M. verbis (1): *Ne erretis fratres mei : si quis schisma facientem sectatur, regni Dei hereditatem non consequitur.* Excitandus tum a Vobis ipsis, tum a reliquis animarum pastoribus, chistianus populus ad catholicam fidem et unitatem ardentiori usque studio custodiendam, atque ideo ad omne illius deserendae periculum vitandum, ut praefixus finis circa matrimonia mixta obtineatur.

11. Erit pariter eorumdem Praesulum efficere, ut ex fidelium memoria nunquam excidat notissimum naturalis divinaeque legis praeceptum, quo non solum peccata, sed et pericula ad peccatum proxime inducentia fugere iubemur; uti etiam aliud praeceptum, quo parentibus iniungitur filios educare in disciplina et correptione Domini, ac propterea ipsos erudire ad verum cultum qui Deo unice in catholica Ecclesia exhibetur. Hinc oportet animarum curatores monere, ut gregi suo solertes invigilando, simul ac compererint adesse iuvenes vel virgines coniugale foedus cum heterodoxis inire volentes, ipsos eorumque parentes salutaribus imbuant doctrinis, nihilque omittant, quo eos a transgrediendis Dei et Ecclesiae mandatis avertant. Edocendi denique fideles qua publicis catechesibus, qua privatis instructionibus circa constantem hac in re Ecclesiae doctrinam, ne unquam eos capiat oblivio canonum mixta connubia detestantium.

12. Et quoniam in gravissimo hoc negotio solius presbyteri arbitrio nil est relinquendum, ipsis iniungendum erit, ut de quolibet mixto matrimonio contrahendo quantocius Episcopum certiorem reddant, accuratissime delatis omnibus rerum, locorum, et personarum circumstantiis. Tam Episcopi quam parochi sedulo invigilent ut coniuges datas cautiones fideliter adimpleant.

1697

Circa quae *gr* *nae* appe

S. C. Indulg. *14 Ian. 1889.* — Estne necessarium quod Missae triginta, quae *Gregorianae* appellantur, celebrentur: 1. In memoriam S. Gregorii, quin tamen in illis fiat de eo commoratio? — 2. Ab eodem sacerdote? — 3. Pro una tantum anima absque ulla alia speciali intentione? — 4. Diebus triginta continuis sine interruptione? — 5. In eodem altari?

R. Quoad 1. partem, *Negative;* — Quoad 2. *Negative;* — Quoad 3. Missae pro ea anima debent applicari, cuius liberatio a poenis Purgatorii a divina misericordia imploratur; — Quoad 4. *Affirmative;* — Quoad 5. *Negative.*

1698

De subc ne facul pensan imped matrim tis peri

Litt. encycl. S. C. S. Off. *1 Martii 1889* — Supremae huic Congregationi Sancti Officii propositum fuit dubium: « Utrum Ordinarii « in casibus extremae necessitatis facultatem

(1) Epist. ad Philadelph.

« dispensandi super impedimentis publicis ma- « trimonialibus in mortis periculo, literis Su- « premae Congregationis diei 20 Februarii 1888 « concessam, parochis, et universim confessariis « adprobatis modo generali subdelegare valeant « an non ». Quo dubio mature perpenso Eminentissimi Patres... Generales Inquisitores feria IV die 9 Ianuarii 1889 dixerunt: « Supplican- « dum Sanctissimo ut decernere et declarare di- « gnetur, Ordinarios, quibus memorata facultas « praecitatis literis diei 20 Februarii 1888 data « fuit, posse illam subdelegare habitualiter paro- « chis tantum, sed pro casibus, in quibus desit « tempus ad ipsos Ordinarios recurrendi, et « periculum sit in mora ». Eadem feria ac die Sanctissimus D. N. Leo divina providentia PP. XIII, in solita audientia R. P. D. Adsessori S. O. impertita, benigne annuere dignatus est iuxta Eminentissimorum PP. suffragium (1).

1699

Episcopis ...ae ss. Cru... successori... transmitten...

Litt. encycl. Urbis Vicariatus *25 Martii 1889* (ad omnes Episcopos). — Cum reliquiae sanctissimae Crucis in dies rariores fiant ac merito timendum sit ne paulatim non facile suppetant quae ipsis Episcopis, veluti proprium suae dignitatis gestamen, rite tradantur; ex iussu sanctissimi D. N. Leonis XIII Reverendissimis Episcopis enixe commendatum volumus, ut ss. Ligni particulas quas thecis inclusas pectore prae se suspensas ferunt, successoribus suis transmittendas curent, adeo ut post ipsorum mortem, (studio et opera Capituli cathedralis, vel eius qui, vacante Sede, Episcopi vices gesserit) ad hos perveniant legitimo hereditatis iure. Quo pacto novis Episcopis nulla erit necessitas alias non sine difficultate aliunde quaerere, sed omnes tamquam sibi et officio suo addictas et destinatas in promptu paratas habebunt, ceteris qui sequentur suo tempore transmittendas.

Quod de Crucis dumtaxat reliquiis intelligendum est. Nam de thecis ex pretioso metallo in Crucis formam affabre factis, statuent quod opportunius videbitur: quae cum demptae fuerint ss. Ligni particulae, donari, legari quibus placebit, ac per privatos haeredes distrahi, vendi, remota quavis indecorae aut profanae negotiationis specie, libere poterunt; sunt enim pretio aestimabiles.

1700

Quid missionariis agendum cum gravia adiuncta obstant eorum adsistentiae morientibus.

S. C. S. Off. *3 Apr. 1889.* — Victoriae Nyanzae — 1. In regno Buganda, ne nova adversus christianos excitetur persecutio, fideles religionem publice profiteri nequeunt, et quasi incogniti inter infideles vitam degunt. Hinc maxima pro missionariis infirmos visitandi difficultas; nam ex missionarii praesentia exoriretur pro infirmo periculum, et pro iis apud quos degit, quin imo pro omnibus christianis, qui non tolerantur, eorum numero a rege cognito. Quaeritur ergo utrum, ad hoc periculum praecavendum, missionarii possint ac debeant infirmos non visitare, an, spreto quolibet periculo sive privatorum sive communitatis christianae, aegrotos in gravi moriendi periculo constitutos visitare possint aut debeant ut illos Ecclesiae sacramentis reficiant.

Circa matrimonia dubiae validitatis ob contrahendi modum.

2. In his regionibus Buganda duplex est unio maris et foeminae inter infideles. Alia est in qua mulier a parentibus vel propinquis viro traditur praecise ad effectum matrimonii, servatis quibusdam caeremoniis, et plerumque ipsa consentiente, vel etiam expresse, admissa tamen possibilitate divortii vel polygamiae. Et haec videtur verum matrimonium, posito mutuo consensu. — Alia vero est unio quae ita fit: Vir mulierem acquirit mera emptione vel donatione, non praecise ad effectum matrimonii, sed ut vera res possessa et emptitia quae vendi potest ut vera merces (in his enim regionibus servae ut res possessionis et mercatus considerantur); vir autem cum ea muliere, casu dato, rem habet cum ea cohabitando vel pe r

---

(1) *S. C. S. Off. 10 Dec. 1903. — Postulatio Episcopi Argentinen.* — « Beatissime Pater — Per decreta « S. R. et U. Inquisitionis dierum 20 Februarii 1888 et « 1 Martii 1889 S. V. benigne facultatem fecit Ordinariis, « parochis communicabilem, etiam per habitualem sub- « delegationem, qua, urgente mortis periculo, dispensare « valeant cum iis qui iuxta leges civiles sunt coniuncti, « aut alias in concubinatu vivunt, super impedimentis « quantumvis publicis matrimonium iure ecclesiastico di- « rimentibus, excepto sacro Presbyteratus Ordine, et « affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente. « Cum vero non sit parvus numerus matrimoniorum « mixtorum, quae, spretis Ecclesiae legibus, coram solo « magistratu civili vel coram ministello quoque acatho- « lico attentantur, neque raro eveniat ut pars catholica « cum parte acatholica in concubinatu vivat, infrascriptus « Ordinarius humillime rogat, ut facultas, parochis quo- « que, etiam per habitualem subdelegationem, commu- « nicabilis, sibi benigne tribuatur, qua, urgente mortis « periculo, super impedimento mixtae religionis dispen- « sare valeat cum iis catholicis qui iuxta leges civiles « vel coram ministello quoque acatholico cum parte « acatholica sunt coniuncti, aut alias cum parte aca- « tholica in concubinatu vivunt. — Insuper idem Or- « dinarius humillime postulat facultatem, parochis quo- « que communicabilem, etiam per habitualem subde- « legationem, qua urgente mortis periculo, cumulare « valeat indultum quod petitur, cum supramemorato « indulto diei 20 Februarii 1888 et 1 Martii 1889, quando « praeter impedimentum mixtae religionis alia adsunt « impedimenta, de quibus supra, ut morituri in tanta « temporis angustia in facie Ecclesiae rite copulari et « propriae conscientiae consulere valeant. — SSmus be- « nigne annuit pro gratia iuxta preces, exclusis tamen « impedimentis de quibus in citatis decretis annorum « 1888-1889; adservatis servandis ».

plures dies, vel per plures menses, vel plures annos, vel etiam tempore indeterminato, aut perpetuo, prout ei placuerit, utendo et fruendo re sua, nullum tamen ius in re ei conferre intendens, nec ullum consensum ab ea petens, cum eam velut plene possessam, iuris et consensus incapacem existimet. Nec mulier ullum consensum dare videtur, cum seipsam incapacem consensus vel dissensus existimet. Quaeritur: haec unio ultima estne verum et indissolubile matrimonium?

3. Iuvenis infidelis, cum in principem vel magnatem eligitur, plures accipit uxores, quae ei vel diversis diebus, vel etiam eadem die et momento in unum traduntur; nullam vero accipit prae aliis cum speciali titulo et dignitate uxoris. Quaeritur an detur vera uxor.

R. Ad 1. Ad mentem; mens autem est a missionariis fideles monendos ut, attenta difficultate habendi missionarii adsistentiam in mortis articulo, omni studio satagant peccata vitare, et in mortis periculo mutuam sibi adsistentiam praestent.

Ad 2. Quoad primum contrahendi modum, matrimonium esse validum, dummodo contractum non fuerit sub expressa conditione divortii. — Quoad vero secundum contrahendi modum, matrimonium esse nullum.

Ad 3. Non adesse verum matrimonium.

1701

Circa *scandali remotionem* in causis matrimonialibus praescriptam.

S. Poenitentiaria Ap. *12 Apr. 1889.* — Rescripta S. Poenitentiariae in causis matrimonialibus cum adfuit incestus publicus, clausulam sequentem in praesenti continent: *Remoto, quatenus adsit, scandalo, praesertim per separationem si fieri potest.* Hisce miserrimis temporibus non raro evenit ut separatio oratorum obtineri nequeat, aut quia plures iam habent liberos simul educandos, aut quia nusquam alibi habitare possunt; et tunc vix intelligi potest quaenam alia reparatio scandali exigi debeat, antequam dispensatio concedatur. Rogamus igitur ut S. Poenitentiaria benigne velit declarare num haec clausula « *remoto scandalo* » ita necessario debeat adimpleri, ut illa omissa, dispensatio fuerit nulliter concessa. Et quatenus affirmative:

1. Cum pluries acciderit ut, errore ducti, ita dispensaverimus, suppliciter petimus ut S. V. dispensationes huiusmodi benigne convalidare dignetur, et, si opus sit, matrimonia exinde secuta in radice sanare.

2. Rogamus ut S. Poenitentiaria nobis velit indicare quibusnam praesertim mediis remotio seu reparatio scandali, defectu separationis, procurari debeat aut possit. Sufficitne, v. g. ut in ecclesia inter Missarum solemnia publice denuntietur matrimonium inter oratores contrahendum, vel ut oratores, aut alteruter eorum, ante dispensationis executionem sua peccata confiteatur?

R. Separationem praeferri aliis modis reparationis scandali; si haec fieri nequeat, scandalum esse reparandum, sed modum scandali reparandi remitti prudenti arbitrio et conscientiae Ordinarii, iuxta cuiusque casus exigentias. Casu quo omissa sit separatio, et scandalum alio modo reparatum, acquiescat; secus, si aliquo in casu scandali reparationem omiserit, sileat, et in posterum cautius se gerat.

1702

De quant[o] fructus pec[uniae] mutuandae.

S. Poenitentiaria Ap. *18 Apr. 1889.* — Il Vescovo *N.* umilmente sottopone all' autorevole giudizio di V. S. R̃ma il caso purtroppo frequente di usura del *dieci* e dell' *otto* per cento che riscuotesi anche dai buoni cristiani, in vista del lucro quasi eguale che sempre con maggiore puntualità si trarrebbe dagli stessi capitali, se fossero sulle nuove banche impiegati. Aggiungasi che il citato *per cento* si vuol percepire, il più delle volte, anche netto di ricchezza mobile, stante il timore di una gravosa multa cui andar dovrebbe soggetto il creditore, nella facile ipotesi di necessaria pubblicazione del titolo creditorio per rimborsare le mutuate somme. Ed è per assicurare la pace di coscienza che il sottoscritto implora l'oracolo di cotesto Tribunale.

R. Cum fructus pecuniae taxare per modum regulae periculosum sit, Ven. in Christo Pater Episcopus orator in singulis casibus rem decernat iuxta praxim communem servatam ab hominibus timoratae conscientiae respectivis in locis et temporibus.

1703

Circa ab[...] admittendi[s ...] rodoxos a[...] nendum i[n ca]tholicorum [ec]clesiis.

S. C. S. Off. *1 Maii 1889.* — Vic. Ap. *N.* — Imploro in via d'eccezione la facoltà di permettere ad alcuni scismatici ed eretici, eventualmente anche israeliti, specialmente fanciulli e fanciulle che frequentano le nostre scuole congregazioniste, di poter cantare nelle nostre chiese ed oratorî. Specialmente a S.. ciò è utilissimo, essendo scarso il numero dei cantori e cantatrici cattoliche. Ciò riesce a maggior decoro delle funzioni, massime nel mese di Maggio, e nelle grandi solennità. D'altronde non sembra esservi alcun pericolo; la sorveglianza è attiva, e con tal mezzo si allettano gli eterodossi a frequentare le nostre funzioni che loro piacciono assai; frequenti volte è questo il principio del loro ravvicinamento, e poi della loro conversione. In oriente questo costume è assai diffuso, specialmente nelle scuole delle Congregazioni religiose. Volerlo togliere affatto non so se sarebbe scevro d'inconvenienti.

R. Instet Vicarius Ap. ut quo citius et efficacius amoveantur abusus de quibus agitur; et interim curet ut pueri catholici doceantur accurate cantus liturgicos.

1704

S. C. S. Off. *1 Maii 1889.* — Se l'espressione *condimenti di grasso* usata negl' indulti per la Quaresima, e pei condimenti fra l'anno, debba intendersi del grasso di qualunque animale.

R. Affirmative.

1705

S. C. S. Off. *8 Maii 1889.* — Bukarest — Se, attesi gravissimi inconvenienti, si possa lecitamente accordare ai protestanti nella sepoltura dei loro defunti l'accompagnamento del sacerdote cattolico.

R. Negative; et ad mentem. La mente è che si risponda all'Arcivescovo di Bukarest che quando l'intervento degli ecclesiastici ai funerali e alle sepolture degli eterodossi riveste in qualche modo i caratteri di azione sacra, come nei casi esposti, la S. Sede ha costantemente dichiarato tale intervento non essere lecito; e per sua norma gli si communichi il decreto di fer. IV 30 Marzo 1859 partecipato già all'Arcivescovo di Vienna, che è del tenore seguente: « Parochum, uti parochum, funeribus acatholi- « corum adesse non posse: si vero tantum civi- « liter assistat, absque vestibus sacris et absque « ulla communicatione in ritu sacro cum hae- « reticis, tolerari posse, dummodo notorie con- « stet de vinculo cognationis sive amicitiae inter « parochum et defunctum acatholicum ». Perchè poi i suoi parrochi in avvenire non abbiano ad incontrare molestie, il Vescovo ricorrente li esorti a bene istruire i loro sudditi intorno a ciò che è loro permesso o proibito nelle dette circostanze, e il Vescovo stesso, *data occasione,* e specialmente in tempo di sacra Visita aggiunga a quelli dei parrochi i suòi autorevoli insegnamenti.

1706

S. C. S. Officii *5 Iunii 1889.* — Quando agitur de impedimento disparitatis cultus, et evidenter constat unam partem esse baptizatam, et alteram non fuisse baptizatam; quando agitur de impedimento ligaminis, et certo constat primum coniugem esse legitimum et adhuc vivere; quando denique agitur de consanguinitate aut affinitate ex copula licita, aut etiam de cognatione spirituali, vel de impedimento clandestinitatis in locis ubi decretum Trident. *Tametsi* publicatum est, vel uti tale diu observatur, dummodo ex certo et authentico documento, vel, in huius defectu, ex certis argumentis evidenter constet de existentia huiusmodi impedimentorum super quibus Ecclesiae auctoritate dispensatum non fuerit; hisce in casibus, praetermissis solemnitatibus in Constitutione Apostolica *Dei miseratione* requisitis, matrimonium poterit ab Ordinariis declarari nullum, cum interventu tamen defensoris vinculi matrimonialis, quin opus sit secunda sententia (1).

1707

De quodam oratorio quo utuntur catholici et haeretici.

S. C. S. Officii *5 Iunii 1889.* — Vic. Ap. Malacen. — Per i soldati della guarnigione inglese il governo brittannico ha già da lungo tempo edificato una cappella unica, ove alternativamente ad ore diverse hanno luogo nella Domenica le funzioni religiose per i soldati cattolici e protestanti. Esistono alle due estremità della cappella due altari, destinato ciascuno esclusivamente ad un culto; e durante il servizio religioso o cattolico o protestante, rimane celato da una cortina l'altare dell'altro culto. Il Vicario Ap. attesa la difficoltà di ottenere dal governo la erezione di un'altra cappella, domanda se può tollerarsi l'uso attuale.

R. Attentis expositis, usum, de quo quaeritur, tolerari posse, dummodo scandalum absit, et nulla alia habeatur ecclesia in qua catholici milites religionis officiis satisfacere valeant; et ad mentem. Mens est ut Vicarius Ap. sollicite curet ut a gubernio britannico erectionem capellae obtineat, quae soli catholicorum usui sit destinata; et si quidem gubernium recuset, studeat capellam huiusmodi, quo citius fieri potest, aedificari, conrogatis undecumque eleemosynis.

1708

An a capellanis militaribus emittendum iuramentum Bullae *Ex quo.*

S. C. S. Officii *19 Iunii 1889.* — Tunk. Orient. — Se i cappellani militari terrestri dell'esercito francese (nel Tunkino) sieno o no obbligati ad emettere il giuramento prescritto da Benedetto XIV nella Bolla *Ex quo.*

R. Non teneri cum munus exercent cappellani militaris; teneri cum aliquod munus missionarii obeunt.

1709

De festo ss. Cordis Iesu et de Missa votiva eiusdem in prima feria VI cuiusque mensis.

S. R. C. *28 Iunii 1889.* — Urbis et Orbis — Altero nunc elabente saeculo, ex quo Redemptoris nostri praecipua caritatis beneficia, sub Ipsius Sacratissimi Cordis symbolo, cultu pe-

---

(1) *S. C. S. Off. 14 Febr. 1894.* — « An decre- « tum S. O. 5 Iunii 1889 quo in nonnullis causis ma- « trimonialibus derogatur solemnitatibus Constitutionis « Benedictinae, sit generale nec ne. — R. Affirmative ».

culiari, mirifice in dies adaucto, a fidelibus coepta sunt; enixas iteratasque preces Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII quamplurimi sacrorum Antistites, cleri etiam ac populi vota depromentes, undique porrexerunt, ut Festum SS. Cordis Iesu, a fel. rec. Pio Papa IX sub ritu duplici maiori universae Ecclesiae praescriptum (Decr. S. R. C. 23 Augusti 1856 *Ex quo*), deinceps ad ritum duplicis primae classis, citra obligationem festivi praecepti, elevare dignaretur.

Porro Beatissimus Pater, cui nihil potius est quam ut fideles *crescant in gratia et cognitione Domini Nostri Iesu Christi, ipsiusque sciant supereminentem scientiae caritatem,* huiusmodi supplicia vota libentissime excepit: eo praecipue animum suum intendens, ut gliscentibus impietatis conatibus, fideles in hac saluberrima devotione perfugium et munimen inveniant, et vehementiori erga amantissimum Redemptorem amore inflammati, digna Ei laudis et placationis obsequia persolvant simulque pro Fidei incremento et christiani populi pace atque incolumitate divinas miserationes ferventibus implorent. Hisce permotus Beatissimus ipse Pater, Sacrorum Rituum Congregationis audito consilio, de speciali gratia et privilegio, decernendum censuit:

Nulla facta immutatione relate ad eos, qui amplioribus ex Apostolicae Sedis indulto gaudent privilegiis, Festum Sanctissimi Cordis Iesu ritu duplicis primae classis sine octava in universa Ecclesia amodo celebretur, absque praecepto audiendi Sacrum et a servilibus operibus abstinendi.

Idem Festum Feria VI post Octavam Corporis Christi, veluti in sede propria, recolatur; et nonnisi solemnitatibus primariis eiusdem ritus occurrentibus locum cedat: quibus in casibus, die immediate ea festa sequenti, veluti in sede propria, reponatur.

In concurrentia Festi SSm̃i Cordis Iesu cum die octava Corporis Christi, Vesperae integrae fiant de eadem octava, sine ulla commemoratione, attenta indole peculiari utriusque Festi. Quoad concurrentiam vero cum duplicibus primae classis ambae Vesperae ordinentur ad tramitem rubricarum et decretorum Sacrae Rituum Congregationis.

Insuper ad fidelium pietatem erga Sacratissimum Cor Iesu impensius fovendam, Sanctissimus Dominus Noster libens ultro concessit, ut in cunctis ecclesiis et oratoriis, in quibus die festo, sive proprio sive translato, ipsius Sacri Cordis Iesu, coram Sanctissima Eucharistia persolventur divina officia; clerus et populus, qui hisce officiis intererit, easdem lucretur Indulgentias, quas fidelibus, divinis officiis per octiduum Corporis Christi adsistentibus, Summi Pontifices elargiti sunt.

In iis vero ecclesiis et oratoriis, ubi Feria VI, quae prima unoquoque in mense occurrit, peculiaria exercitia pietatis in honorem divini Cordis, approbante loci Ordinario, mane peragentur; Beatissimus Pater indulsit, ut hisce exercitiis addi valeat Missa votiva de Sacro Corde Iesu; dummodo in illam diem non incidat aliquod Festum Domini, aut duplex primae classis, vel Feria, Vigilia, Octava ex privilegiatis: de cetero servatis rubricis.

Voluit demum Sanctitas Sua, ut per hoc Decretum expediantur Literae Apostolicae in forma Brevis (1).

1710

Circa ... tatem eri... Confratern... in Missioni...

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *30 Iunii 1889* — Sacrae huic Fidei Propagandae Congregationi dudum iam anteactis temporibus auctoritas per Summos Pontifices facta fuerat tribuendi Archiepiscopis, Episcopis, Vicariis et Praefectis Apostolicis, aliisque Missionum Moderatoribus ab eadem S. Congregatione dependentibus, facultatem erigendi in locis sibi subiectis quascumque pias Sodalitates a S. Sede adprobatas, iisque adscribendi utriusque sexus christifideles, ac benedicendi coronas et scapularia earumdem Sodalitatum propria cum applicatione omnium Indulgentiarum, quas Summi Pontifices, praedictis Sodalitatibus, coronis et scapularibus impertiti sunt. Verum postquam per decretum S. Congregationis Indulgentiarum et SS. Reliquiarum editum die 16 Iulii anno 1887, constitutum est *(V. n. 405)* quoad Confraternitates SS. Trinitatis, B. M. V. a Monte Carmelo, et Septem Dolorum, ne eaedem erigantur *nisi requisitis antea et obtentis a respectivorum Ordinum Superioribus pro tempore existentibus literis facultativis pro earumdem erectione,* a nonnullis dubitatum est num praedictum decretum loca etiam Missionum respiceret, in quibus plura rerum adiuncta prohibent quominus quae per illud praecipiuntur commode possint executioni mandari. Quapropter ad omnem ambiguitatem e medio tollendam SSm̃us D. N. Leo

(1) Sacrae R. C. proposita fuerunt seqq. dubia: « 1. Utrum Indultum de Missa votiva Sacratissimi Cor« dis Iesu in prima feria VI cuiusque mensis iuxta de« cretum *Urbis et Orbis* N. 3712, diei 28 Iunii 1889, « valeat etiam pro ecclesiis, ubi unus tantum sacerdos « adest, qui Missam conventualem officio convenien« tem celebrare debet. — 2. Utrum praefata Missa « votiva celebrari possit diebus festivis de praecepto « in ecclesiis, ubi unus tantum sacerdos adest, qui ap« plicare tenetur pro populo. — 3. Utrum eadem « Missa dici possit in festo Purificationis B. M. V. cum « hoc festum incidit in supradictam feriam VI ». — Et S. C. respondit: *(17 Martii 1902)* « Ad 1. et 2. Ne« gative. — Ad 3. Item Negative, attento mysterio, « ob quod festum Purificationis B. M. V. aequipara« tur festo Domini ».

Pp. XIII in Audientia diei 15 superioris mensis Decembris a R. P. D. Secretario praedictae S. C. Indulgentiarum et SS. Reliquiarum habita declarare benigne dignatus est Sacrum hoc Consilium Propagandae Fidei eisdem facultatibus quoad erectionem Confraternitatum a S. Sede adprobatarum uti prosequi posse quas ante promulgationem praedicti Decreti diei 16 Iulii anno 1887 habebat. In Audientia vero diei 31 superioris mensis Martii habita ab infrascripto Sacrae Congregationis de Propaganda Fide Secretario eadem Sanctitas Sua insuper iussit ut per hanc S. Congregationem, non obstante quavis praevia S. Sedis prohibitione, libera facultas tribui possit erigendi etiam Confraternitates SSmi Rosarii, ita tamen ut fideles iis adscripti non lucrentur nisi Indulgentias communiter concessas omnibus in genere Confraternitatibus canonice erectis. Moderatores igitur Missionum huic Sacrae Congregationi Fidei Propagandae subiecti facultates ab eadem sibi faciendas quoad omnium Confraternitatum erectionem, fidelium in easdem adgregationem, scapularium benedictionem et indulgentiarum applicationem, valide et licite exercere se posse sciant quin a quopiam cuiusvis Regularis Ordinis Moderatore veniam aut assensum expetere aut obtinere antea teneantur. Quoad Confraternitates SSmi Rosarii tamen, si velint eas ita constitutas ut fruantur etiam peculiaribus illis indulgentiis, quae competunt Confraternitatibus erectis auctoritate Magistri Generalis Ordinis Praedicatorum, tunc ad eum recursum habeant oportet.

...ultatem Confra...us ad- Hac vero data opportunitate nonnulla insuper quoad praedicta notantur. Dubitarunt aliqui num ad adgregandos fideles cuiusdam loci alicui Confraternitati necessaria foret praevia ibidem eiusdem Confraternitatis canonica erectio. Verum licet id in fidelium commodum profecto cederet, ac plerumque consulendum videatur, necessarium tamen non est cum sacerdotes adsunt qui fideles in Pias Sodalitates adsciscendi facultatem habeant. Hoc tamen in casu sacerdotes praedicti tenentur fidelium cooptatorum nomina ad proximiorem Confraternitatem, cui eos adlegerint, transmittere, aut ad proximiorem domum religiosam respectivam, si de Confraternitatibus agatur quae regularis cuiusdam Ordinis auctoritate fuerint erectae.

...scripto- ...ninibus Confra- ...m recen- Quod vero pertinet ad recensenda in albo Confraternitatum nomina fidelium iisdem adlectorum, id tamquam necessaria conditio absolute requiritur ut indulgentias Confraternitatibus adnexas lucrari fideles queant. Quapropter ab ea lege derogari nequit nisi per peculiaria indulta quae solum determinatos casus et certa loca respiciant. Attamen quando ob ingentem fidelium adgregandorum numerum aliave ratione contingat eorum nominum in albo recensionem difficultates sacerdoti cooptanti facessere, tunc designare is poterit unam vel plures pro opportunitate sibi visas personas, quae fidelium nomina scripto referant in catalogum, quem ipse postea subsignabit, et ad proximiorem Confraternitatem seu domum religiosam, uti superius dictum est, transmittat.

1711

De voto paupertatis a Regularibus missionariis servando.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *30 Iunii 1889*. — Cum viris religiosis, qui paupertatis voto sese voluntarie obstrinxerunt, nil magis cavendum sit quam illud studiose sancteque servare, quod ceterarum religiosarum virtutum tutissimum est munimentum ac custodia fidissima, ideo haec S. C. semper adnixa est ne viris religiosis qui apostolico ministerio in exteris missionibus exercentur ulla suppeteret occasio, qua a praedicti voti arcta diligentissimaque observantia deflecterentur. Quapropter nullum unquam pecuniae usum eisdem permittendum censuit nisi tunc solum cum urgens necessitas impelleret, atque hunc eumdem, impendente gravi necessitate, pecuniae usum quibusdam arctioribus cautelis coercere voluit in recentioribus facultatum formulis; ut praevia scilicet accedat respectivi superioris licentia, ne in laqueum diaboli per praedictam facultatem temere quisquam incideret (1). Quoad missionarios vero Ordinis Capuccinorum, qui laudabili zelo in pluribus Missionibus ad fidei incrementum salutemque animarum adlaborant, hoc Sacrum Consilium Fidei Propagandae *Statutum* quoddam ad quinquennale experimentum decreto diei 25 mensis Iulii anno 1887 adprobavit, quod omnes absque ullo discrimine missionarii Ordinis praedicti servare tenentur in omnibus. In huius Statuti paragrapho quinquagesima prima certa statuitur norma a praedictis missionariis servanda quoad usum pecuniae, etiam in itinere, et quoad particulare peculium. Porro praescriptam ibidem agendi rationem, quae ex ipsa obligatione servandae ex voto paupertatis exurgit, a missionariis Ordinis Capuccinorum religiose custodiri dubitandum profecto non est. Verum ne ullae ambiguitati quoad uniuscuiusque eorum obligationem locus pateat, hoc Sacrum Consilium nomini christiano propagando in Congr. Generali habita die 6 superioris

---

(1) In formula facultatum pro missionariis Regularibus ita se habet n. undecimus: « Deferendi, recipiendi ac expendendi pro suis urgentibus, ac aliorum « necessitatibus pecunias quae a piis benefactoribus ipsi « fuerint oblatae, vel alio legitimo modo ad eum pervenerint, quatenus gravis adsit necessitas, et praevia « Superioris licentia ».

mensis Maii litteras circulares dandas esse decrevit omnibus praedictis missionariis, quibus iisdem declaretur facultatem sub numero undecimo (inter ceteras, quae in apposito folio sunt descriptae) ipsis factam aut faciendam ab hac Sacra Congregatione, intelligendam omnino esse ad tramitem paragraphi 51 Statuti Missionum.

Hanc vero Sacrae Cong. sententiam relatam SSmo D. N. Leoni Pp. XIII ab infrascripto Archiep. Tyren. eiusdem S. C. Secretario in Aud. diei 12 superioris mensis Maii, Sanctitas Sua benigne adprobavit ratamque habuit.

1712

De indulto quoad ieiunia et abstinentias pro Regularibus missionariis.

Ex Litt. S. C. S. Officii *1 Iulii 1889.* — Nella Congregazione di Fer. IV. 26 Giugno riferita l'istanza del P. Generale dei Cappuccini diretta ad ottenere che nella facoltà solita concedersi a quei missionarî circa le astinenze e i digiuni comandati dalla Chiesa si vogliano altresì comprendere le astinenze e i digiuni comandati dalla regola dell'Ordine, gli Emi Inquisitori Generali hanno decretato: *Affirmative, iuxta antiquam formulam restituendam, nedum pro sacerdotibus sed etiam pro laicis missionariis Regularibus.* Questo decreto nello stesso giorno fu approvato dal S. Padre.

1713

De organi pulsatione in haereticorum ecclesiis.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *8 Iulii 1889* (AD ARCHIEP. MARIANOPOLIT.) — Quidam *N.* istius archidioecesis petierat facultatem pulsandi in diebus festis organa in templis protestantium ad victum sibi procurandum. S. Congregatio S. Officii super precibus, uti supra, hoc edidit decretum Fer. IV, die 19 elapsi Iunii: « Illicitum esse in templis haereticorum, cum « ibi falsum cultum exercent, organum pul« sare. Et responsum communicetur R. P. « D. Archiepiscopo Marianopolitano ». Quod decretum SSmus D. N. Leo XIII eadem die ratum habuit et confirmavit.

1714

De validitate cuiusdam formulae baptismalis.

Litt. S. C. S. Officii *3 Aug. 1889.* — Nella Congr. di fer. IV. 31 Luglio u. s. esaminato il dubbio proposto dal Vic. Ap. del Tonkino Occid. circa la validità della formola battesimale *Ego te baptigho in nomine Patri et Firii et Fıritui Sancti,* gli Emi Cardd. Inquisitori Generali hanno emanato il seg. decreto approvato nello stesso giorno dal S. Padre: *Baptizatos hac forma non esse inquietandos; catechistas rite instruendos.*

1715

De Sororum sodalitatibus religiosum habitum non deferentium.

S. C. EE. et RR. *11 Augusti 1889.* — Ecclesia catholica hoc omnino habet, ut cum ad christianam fovendam pietatem, tum ad vitia extirpanda suas vires omnes iugiter intendat. Hinc nostra fere aetate nedum verae Congregationes Religiosae in magnum christianae civilisque reipublicae bonum excrevere, verum etiam aliae fidelium piae sunt formatae societates, quae et consilia evangelica sequerentur, et charitatis officia maiori libertate obirent, a quibus, per temporum nequitiam, exercendis Religiosae familiae aut paene aut omnino prohibentur. Cum autem piae istae fidelium societates, non secus ac verae Religiosae Congregationes a S. Sede laudatae fuerint, earumque statuta approbata, ac novae insuper societates huiusmodi approbari postularent, de earumdem societatum natura, deque S. Sedis mente in illis approbandis coeptum est disputari. Qua de causa in generali S. R. E. Cardinalium Congregatione Episcoporum et Regularium de mandato SS. D. N. Leonis PP. XIII, duo haec quaesita sunt:

I. Utrum expediat, ut S. Congregatio Episcoporum et Regularium decretum laudis aut approbationis concedat Institutis illis, quae praeter sorores in communitate viventes, habent obstrictas votis simplicibus sive temporaneis sive perpetuis alias sorores, quae propriis in domibus vivunt, quin signum aliquod prae se ferant externum, per quod innotescat eas membra esse alicuius Regularis Instituti.

II. Utrum expediat, ut eadem S. C. concedat decretum laudis aut approbationis Institutis illis, quorum membra, etiamsi in communitate vivant, nullum tamen eiusdem instituti signum prae se ferunt, quinimo student occultare tam Institutum ipsum quam eius naturam.

Porro in plenaria Congregatione habita in Palatio Apostolico Vaticano die 21 mensis Iunii anni 1889 Emi PP. decreverunt: — Sacra Congregatio quando laudat vel approbat huiusmodi Instituta, etiam sub expresso Congregationum nomine, ea intendit laudare aut approbare non quidem uti Religiones formales votorum solemnium, neque etiam ut formales seu veras Religiosas Congregationes votorum simplicium, sed tantum uti pias sodalitates, in quibus, praeter alia quae iuxta hodiernam Ecclesiae disciplinam desiderantur, nec religiosa professio proprie dicta emittitur, sed vota, si quae fiant, privata censentur, non publica, nomine Ecclesiae a legitimo superiore accepta. Haec insuper sodalitia laudat vel approbat S. C. sub essentiali conditione quod plene perfecteque respectivis Ordinariis innotescant, ac eorum omnino subsint iurisdictioni. Denique harum sodalitatum membra, quamvis nullum regularem habitum deferant, attamen satagant, ut in seipsis *non sit.... indumenti vestimentorum cultus* (I. Pet. III, 3) nec aliquid quod cuiusquam offendat adspectum, sed, *quod decet* religiosas personas, *promittentes pietatem per*

opera bona (I. Timoth. II. 10.) caveantque ne, quod per spiritus prudentiam occulitur, per prudentiam carnis in culpabilem simulationem degeneret. — Hoc autem decretum Sanctitas Sua ratum habuit ac confirmavit, et in huius generis Institutorum statutis inseri praecepit.

1716

urgica vulgo ia.

S. C. S. Off. *14 Aug. 1889.* — In scholis catholicis tuto doceri non posse licitam esse operationem chirurgicam quam *craniotomiam* appellant, sicut declaratum fuit die 28 Maii 1884, et quamcumque chirurgicam operationem directe occisivam foetus vel matris gestantis.

1717

Sancti ponsi ariae

Ex Litt. Ap. Leonis PP. XIII *15 Augusti 1889.* — Quo se placabiliorem ad preces impertiat Deus, pluribusque deprecatoribus, Ecclesiae suae celerius ac prolixius opituletur, magnopere hoc arbitramur expedire, ut una cum Virgine Deipara castissimum eius Sponsum Beatum Iosephum implorare populus christianus praecipua pietate et fidenti animo insuescat: quod optatum gratumque ipsi Virgini futurum, certis de caussis iudicamus. Profecto hac in re, de qua nunc primum publice dicturi aliquid sumus, pietatem popularem cognovimus non modo pronam, sed velut instituto iam cursu progredientem: propterea quod Iosephi cultum, quem superioribus quoque aetatibus Romani Pontifices sensim provehere in maius et late propagare studuerant, postremo hoc tempore vidimus passim nec dubiis incrementis augescere, praesertim postea quam Pius IX fel. rec. Decessor Noster Sanctissimum Patriarcham, plurimorum Episcoporum rogatu, Patronum Ecclesiae Catholicae declaravit. Nihilominus cum tanti referat, venerationem eius in moribus institutisque catholicis penitus inhaerescere, idcirco volumus populum christianum voce imprimis atque auctoritate Nostra moveri.

tus Io- inatim Eccle- nus.

— Cur Beatus Ioseph nominatim habeatur Ecclesiae Patronus, vicissimque plurimum sibi Ecclesia de eius tutela patrocinioque polliceatur, caussae illae sunt rationesque singulares, quod is vir fuit Mariae, et pater, ut putabatur, Iesu Christi. Hinc omnis eius dignitas, gratia, sanctitas, gloria profectae. Certe matris Dei tam in excelso dignitas est, ut nihil fieri maius queat. Sed tamen quia intercessit Iosepho cum Virgine Beatissima maritale vinculum, ad illam praestantissimam dignitatem, qua naturis creatis omnibus longissime Deipara antecellit, non est dubium quin accesserit ipse, ut nemo magis. Est enim coniugium societas necessitudoque omnium maxima, quae naturâ suâ adiunctam habet bonorum unius cum altero communicationem. Quocirca si Sponsum Virgini Deus Iosephum dedit, dedit profecto non modo vitae socium, virginitatis testem, tutorem honestatis, sed etiam excelsae dignitatis eius ipso coniugali foedere participem. Similiter augustissima dignitate unus eminet inter omnes, quod divino Consilio custos filii Dei fuit, habitus hominum opinione pater. Qua ex re consequens erat, ut Verbum Dei Iosepho modeste subesse, dictoque esset audiens omnemque adhiberet honorem, quem liberi adhibeant parenti suo necesse est. Iamvero ex hac duplici dignitate officia sponte sequebantur, quae patribusfamilias natura praescripsit, ita quidem ut domus divinae, cui Iosephus praeerat, custos idem et curator et defensor esset legitimus ac naturalis. Cuiusmodi officia ac munia ille quidem, quoad suppeditavit vita mortalis, revera exercuit. Tueri coniugem divinamque sobolem amore summo et quotidiana assiduitate studuit: res utrique ad victum cultumque necessarias labore suo parare consuevit; vitae discrimen, regis invidiâ conflatum, prohibuit, quaesito ad securitatem perfugio: in itinerum incommodis exiliique acerbitatibus perpetuus et Virgini et Iesu comes, adiutor, solator extitit. Atqui domus divina, quam Iosephus velut potestate patria gubernavit, initia exorientis Ecclesiae continebat. Virgo Sanctissima quemadmodum Iesu Christi Genitrix, ita omnium est christianorum mater, quippe quos ad Calvariae montem inter supremos Redemptoris cruciatus generavit: itemque Iesus Christus tamquam primogenitus est christianorum, qui ei sunt adoptione ac redemptione fratres. Quibus rebus caussa nascitur, cur Beatissimus Patriarcha commendatam sibi peculiari quadam ratione sentiat multitudinem christianorum, ex quibus constat Ecclesia, scilicet innumerabilis isthaec perque omnes terras fusa familia, in quam, quia vir Mariae et pater est Iesu Christi, paterna propemodum auctoritate pollet. Est igitur consentaneum, et Beato Iosepho apprime dignum, ut sicut ille olim Nazarethanam familiam, quibuscumque rebus usuvenit, sanctissime tueri consuevit, ita nunc patrocinio caelesti Ecclesiam Christi tegat ac defendat.

Haec quidem, Venerabiles Fratres, facile intelligitis ex eo confirmari, quod non paucis Ecclesiae Patribus, ipsa adsentiente Sacra Liturgia, opinio insederit, veterem illum Iosephum, Iacobo Patriarcha natum, huius nostri personam adumbrasse ac munera, itemque claritate sua custodis divinae familiae futuri magnitudinem ostendisse. Sane praeterquam quod idem utrique contigit nec vacuum significatione nomen, probe cognitae vobis sunt aliae eaedemque perspicuae inter utrumque similitudines: illa imprimis, quod gratiam adeptus est a domino suo benevolentiamque singularem: cumque rei familiari esset ab eodem praepositus, prosperitates secundaeque res herili do-

mui, Iosephi gratiâ, affatim obvenere. Illud deinde maius, quod regis iussu toti regno summa cum potestate praefuit: quo autem tempore calamitas fructuum inopiam caritatemque rei frumentariae peperisset, aegyptiis ac finitimis tam excellenti providentia consuluit, ut eum rex *salvatorem mundi* appellandum decreverit. Ita in vetere illo Patriarcha huius expressam imaginem licet agnoscere. Sicut alter prosperus ac salutaris rationibus heri sui domesticis fuit, ac mox universo regno mirabiliter profuit, sic alter christiani nominis custodiae destinatus, defendere ac tutari putandus est Ecclesiam, quae vere domus Domini est Deique in terris regnum.

Est vero cur omnes, qualicumque conditione locoque, fidei sese tutelaeque Beati Iosephi commendent atque committant. Habent in Iosepho patresfamilias vigilantiae providentiaeque paternae praestantissimam formam: habent coniuges amoris, unanimitatis, fidei coniugalis perfectum specimen: habent virgines integritatis virginalis exemplar eumdem ac tutorem. Nobili genere nati, proposita sibi Iosephi imagine, discant retinere etiam in afflicta fortuna dignitatem; locupletes intelligant, quae maxime appetere totisque viribus colligere bona necesse sit. Sed proletarii, opifices, quotquot sunt inferiore fortuna, debent suo quodam proprio iure ad Iosephum confugere, ab eoque, quod imitentur, capere. Is enim, regius sanguis, maximae sanctissimaeque omnium mulierum matrimonio iunctus, pater, ut putabatur, filii Dei, opere tamen faciendo aetatem transigit, et quaecumque ad suorum tuitionem sunt necessaria, manu et arte quaerit. Non est igitur, si verum exquiritur, tenuiorum abiecta conditio: neque solum vacat dedecore, sed valde potest, adiuncta virtute, omnis opificum nobilitari labos. Iosephus, contentus et suo et parvo, angustias cum illa tenuitate cultus necessario coniunctas aequo animo excelsoque tulit, scilicet ad exemplar filii sui, qui acceptâ forma servi cum sit dominus omnium, summam inopiam atque indigentiam voluntate suscepit. Harum cogitatione rerum debent erigere animos et aequa sentire egeni et quotquot manuum mercede vitam tolerant: quibus si emergere ex egestate et meliorem statum acquirere concessum est non repugnante iustitia, ordinem tamen providentiâ Dei constitutum subvertere, non ratio, non iustitia permittit. Immo vero ad vim descendere, et quicquam in hoc genere aggredi per seditionem ac turbas, stultum consilium est, mala illa ipsa efficiens plerumque graviora, quorum leniendorum caussâ suscipitur. Non igitur seditiosorum hominum promissis confidant inopes, si sapiunt, sed exemplis patrocinioque Beati Iosephi, itemque materna Ecclesiae caritate, quae scilicet de illorum statu curam gerit quotidie maiorem.

Itaque plurimum Nobis ipsi, Venerabiles Fratres, de vestra auctoritate studioque episcopali polliciti: nec sane diffisi, bonos ac pios plura etiam ac maiora, quam quae iubentur, sua sponte ac voluntate facturos, decernimus, ut Octobri toto in recitatione *Rosarii,* de qua alias statuimus, oratio ad Sanctum Iosephum adiungatur, cuius formula ad vos una cum his Litteris perferetur (1); idque singulis annis perpetuo idem servetur. Qui autem orationem supra dictam pie recitaverint, indulgentiam singulis septem annorum totidemque quadragenarum in singulas vices tribuimus. Illud quidem salutare maximeque laudabile, quod est iam alicubi institutum, mensem Martium honori Sancti Patriarchae quotidiana pietatis exercitatione consecrare. Ubi id institui non facile queat, optandum saltem, ut ante diem eius festum in templo cuiusque oppidi principe supplicatio in triduum fiat. Quibus autem in locis dies decimus nonus Martii, Beato Iosepho sacer, numero festorum de praecepto non comprehenditur, hortamur singulos ut eum diem privata pietate sancte, quoad fieri potest, in honorem Patroni caelestis, perinde ac de praecepto, agere ne recusent.

1718

S. C. S. Off. *28 Aug. 1889.* — Unctio renum (in Extrema Unctione) nunquam praetermitti potest, nisi, in casibus particularibus, adhibitis cautelis, decentiae satis consuli aliter nequeat (2). De unctio num in Ex Unctione.

(1) *Oratio ad Sanctum Iosephum.* — Ad te, beate Ioseph, in tribulatione nostra confugimus, atque implorato Sponsae tuae sanctissimae auxilio, patrocinium quoque tuum fidenter exposcimus. Per eam, quaesumus, quae te cum immaculata Virgine Dei Genitrice coniunxit, caritatem, perque paternum, quo Puerum Iesum amplexus es, amorem, supplices deprecamur, ut ad hereditatem, quam Iesus Christus acquisivit sanguine suo, benignus respicias, ac necessitatibus nostris tua virtute et ope succurras.

Tuere, o Custos providentissime divinae Familiae, Iesu Christi sobolem electam; prohibe a nobis, amantissime Pater, omnem errorum ac corruptelarum luem; propitius nobis, sospitator noster fortissime, in hoc cum potestate tenebrarum certamine e caelo adesto; et sicut olim Puerum Iesum e summo eripuisti vitae discrimine, ita nunc Ecclesiam sanctam Dei ab hostilibus insidiis atque ab omni adversitate defende: nosque singulos perpetuo rege patrocinio, ut ad tui exemplar, et ope tua suffulti, sancte vivere, pie emori, sempiternamque in caelis beatitudinem assequi possimus. — Amen.

(2) In feminis, ut notum est, omittitur unctio renum. Anno 1656, S. Congregatio S. Officii iuxta ea quae proposita fuerant a missionariis in Sinis, censuit ex gravi necessitate proportionata posse omitti quaedam sacramentalia in baptismate feminarum, ac etiam posse omitti ipsum Sacramentum Extremae Unctionis (*V. n. 126* § *Secundo* quaeritur etc.).

1719

indulgen- ligiosis is et So- conces-

Ex Litt. S. C. Indulg. *18 Sept. 1889* — È massima generale che una modificazione non sostanziale di regole e statuti riguardanti comunità religiose, confraternite, pie associazioni, fatta dalla competente autorità, non porta seco la perdita delle Indulgenze e degli altri spirituali favori ad esse concessi dalla S. Sede.

1720

exercitio . in quin- Sabbatis ndo.

Decr. S. C. Indulg. *21 Sept. 1889* — Abhinc pluribus annis sodales Confraternitatum sub titulo SSm̃i Rosarii consueverunt singulare pietatis obsequium Bm̃ae Mariae Virgini tribuere quindecim Sabbatis haud interruptis vel immediate ante festum eiusdem B. Mariae Virginis sub memorato titulo, vel etiam quolibet infra annum tempore. Haec autem pia praxis, sacris iam Indulgentiis a Summis Pontificibus pro supradictis tantummodo Sodalibus ditata, in eo sita est, ut nempe singulis praefatis Sabbatis sodales accedant ad sacramenta Confessionis et SSm̃ae Eucharistiae, simulque aliquem devotionis actum eliciant in honorem quindecim mysteriorum, quae recensentur in marialibus precibus SSm̃i Rosarii. Modo vero quum apud christifideles usus exhibendi huiusmodi obsequium B. Mariae Virgini frequentissimus invaluerit, preces delatae sunt SSm̃o Dño Nostro Leoni Papae XIII, ut etiam christifidelibus devote peragentibus hoc pium exercitium caelestes Indulgentiarum thesauros benigne reserare dignaretur. Porro Sanctitas Sua, cui summopere cordi est, ut erga Bm̃am Virginem sub titulo SSm̃i Rosarii cultus foveatur et pietas, relatas preces in Audientia habita die 21 Septembris 1889 ab infrascripto Secretario Sac. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae peramanter excepit, et alia quacumque abrogata Indulgentia, quae fortasse pro universis christifidelibus eidem pio exercitio quomodolibet fuerit adnexa, omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui in singulis haud interruptis quindecim Sabbatis vel immediate praecedentibus idem festum B. Mariae Virginis sub titulo SSm̃i Rosarii, sive etiam quolibet infra annum tempore, vere poenitentes, confessi ac sacra Communione refecti tertiam saltem SSm̃i Rosarii mysteria pie recoluerint, *Plenariam Indulgentiam,* defunctis quoque applicabilem, semel tantum in uno ex supradictis Sabbatis, uniuscuiusque arbitrio eligendo, benigne concessit; in reliquis vero quatuordecim Sabbatis *Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum,* animabus in Purgatorio detentis item applicabilem, clementer elargitus est. Praesenti *in perpetuum* valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus (1).

1721

Ex Litt. S. C. S. Off. *22 Nov. 1889.* — La sanazione in radice non può aver luogo senza che la parte cattolica conosca la nullità del matrimonio, e adempia le condizioni del rescritto. Circa sanationem matrimonii *in radice.*

1722

S. R. C. *17 Ian. 1890.* — Harlemen. — 1. Num Pontifex in communicandis neopresbyteris adhibere valeat formulam *Corpus Domini Nostri Iesu Christi etc.;* vel potius hanc omittere? De modo communicandi in Ordinatione neopresbyteros.

2. An Pontifex communicare debeat neopresbyteros ante; vel postquam diaconi et subdiaconi dixerint *Confiteor?*

R. Ad. 1. Negative, ad primam partem; Affirmative, ad secundam.

R. Ad 2. Affirmative, ad primam partem: Negative ad secundam.

Et dentur decreta in Syren. diei 31 Augusti 1872 ad 2; et in una Marsorum diei 12 Novembris 1831 ad 10 (2). Quae quidem decreta, si bene perpendantur, minime pugnant cum Rubrica Pontificalis Romani de Ordina-

Attamen notandum in Synodo Sutchuensi an. 1803, confirmata decreto S. C. de Prop. Fid. 29 Iunii 1822, haec haberi: « Iam demum multis annis devicta est « importuna sinicarum mulierum verecundia in Extre« mae Unctionis Sacramento, quo decet ritu, admit« tendo, ita ut absque ulla difficultate et nemine re« pugnante, iis fiat pedum unctio; unde super hac re « nihil statuendum occurrit, nisi ut nullus missionarius « salutarem hanc unctionem unquam omittere praesu« mat etiam in mulieribus recenter ad fidem conver« sis. Si qua autem verecundia, obmurmuratio, recla« matio vel oppositio forsan contingat (quod a multis « iam annis non auditum est), missionarius huiusmodi « fideles adhuc rudes sedulo edoceat sanctitatem huius « ritus, et ab eorum mentibus auferat omnem errorem « et superstitionem quam circa eumdem ritum conci« pere potuerunt, ostendendo unctionem pedum mu« lierum non esse honestati contrariam quando peragi« tur a sacerdotibus administrantibus sacramentum adeo « sanctum et salutare, et cum omnibus circumspectio« nibus et cautelis necessariis. Qua instructione prae« via, sacramentum iis solis administretur quae un« ctionem pedum admittere acquieverint. Si tamen ni« mis graves difficultates invenire (quae iamdiu occurrere « visae sunt), et gentibus scandalum dare prudenter ve« reatur, tunc dumtaxat dicta unctio omitti poterit. Quoad « autem unctionis modum id advertat, minime neces« sarium esse, ut pedes ex integro denudentur, sed suffi« cit ut detegatur pars aliqua superior, ubi commode « unctio fieri possit ».

(1) Praefatum exercitum posse expleri, absque Indulgentiarum iactura, die Dominica a christifidelibus qui legitimo impedimento detinentur quominus illud die Sabbati peragere valeant, patet ex decreto S. C. Indulg. *17 Dec. 1892.*

(2) S. R. C. *31 Aug. 1872:* « In praebenda Commu-

tione Presbyteri parte I. et III.; sed eam non satis perspicuam declarant, ita ut pateat ex ipsis formulam, de qua in primo dubio, esse omittendam; et presbyteros esse communicandos antequam diaconi et subdiaconi recitent Confessionem.

1723

Circa tactum physicum capitis ordinandorum in manuum impositione.

S. C. S. Off. 22 *Ianuarii 1890* — Chan-tong — Me (Vicario Ap.) in Europa commorante duo sacerdotes hic sunt consecrati. Ad Sinas reversus casu comperi, tum Episcopum tum sacerdotes assistentes, manus imponentes, caput consecrandis minime corporaliter sed solummodo pileolum tetigisse (1). Quapropter eos ad Episcopum statim remisi qui suppleret omissum. Nunc quaeritur utrum sufficiat unum Episcopum (absque sacerdotibus) solam manuum impositionem supplere, uti factum est, an potius pars tutior sit sequenda, et totius ritus reiterandus sit, et a quo Episcopo.

R. Cum in prima Ordinatione contactus physicus non defuerit, acquiescat.

1724

Circa abstinentiam et ciborum promiscuitatem diebus quoad ieiunium et abstinentiam abrogatis.

S. C. S. Officii 5 *Febr. 1890.* — Iaponiae Merid. — 1. An in hac Missione teneamur servare abstinentiam in vigiliis quoad ieiunium suppressis.

2. An christifideles prohibeantur comedere carnes, quoties per diem edunt, omnibus diebus quoad ieiunium simul et abstinentiam abrogatis.

3. An obstringamur prohibitione ne permisceantur epulae in omnibus diebus item quoad ieiunium et abstinentiam abrogatis.

4. An obligentur christifideles, qui in quadragesima utuntur licentia vescendi carnibus, ad visitandam ecclesiam semel in hebdomada, et ad recitandum ibi quinque *Pater, Ave* et *Gloria* in honorem SS. Sacramenti, quia id in indulto Missionis de Hong-Kong ad nos extenso, tamquam conditio a S. Sede inserta putabatur.

R. Ad 1. Negative, facto verbo cum SSmo.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative, in eadem comestione: et ad mentem. Mens autem est quod ratione consuetudinis R. P. D. Vicarius Ap. id indulgere valeat quod magis in Domino expedire iudicaverit, et idem Vicarius Ap. opportune instruat fideles eosque pedetentim inducere studeat ad observandam prohibitionem promiscuitatis.

Ad 4. Id remitti prudenti arbitrio et conscientiae R. P. D. Vicarii Apostolici.

1725

De poeniter iniungenda q bus concedun dispensatione matrimoniale

S. Poenitentiaria Ap. 8 *Aprilis 1890.* — Nicotrien et Tropien. — In dispensationibus matrimonialibus a Sacra Poenitentiaria expeditis, saepe, iuxta causas expositas, inseritur clausula: *cum gravi et diuturna poenitentia salutari;* et in quibusdam aliis legitur haecce praescriptio: *cum gravi poenitentia salutari.* Attenta hodie dominanti corruptione, pessimaque dispensatorum voluntate, qui quidem labiis promittunt, ac deinde promissa non exequuntur, atque etiam aliquoties impotentia eorum, eo quod a mane ad vesperam labori incumbere debeant, ut sibi victum comparent, quaeritur: — Potestne iniungi poenitentia per tres tantum menses, verum pluribus per hebdomadam vicibus adimplenda, quando praescripta est *gravis et diuturna,* ac per unum solum mensem, cum statuta fuit *gravis poenitentia salutaris,* idque ad evitandum novum sponsorum peccatum, stante firma certitudine, quod, celebrato semel matrimonio, iam nihil amplius curent, cum gravi propriae conscientiae damno?

R. In praefinienda poenitentiae qualitate, gravitate, duratione etc., quae dispensantis aut delegati arbitrio iuri conformi remittuntur, neque severitatis, neque humanitatis fines esse excedendos, rationemque habendam conditionis aetatis, infirmitatis, officii, sexus etc. eorum quibus poena irrogari iniungitur.

1726

De delega facultatis i tendi pres ros in be possession

S. C. EE. et RR. 14 *Apr. 1890.* — An de iure communi possit Episcopus subdelegare omnes sacerdotes suae dioecesis, ut possint dare investituram, seu mittere presbyteros institutos in possessionem beneficii, et professionem orthodoxae fidei audiant.

R. Ordinarium quoad immissionem in possessionem, posse delegare; quo vero ad fidei professionem excipiendam, non posse.

1727

Circa b ctionem f seu aqua ptismalis.

S. R. C. 16 *April. 1890.* — Victoriae Nyanz. — 1. An benedictio solemnis fontis Baptismatis possit vel debeat fieri Sabbato Sancto, in oratorio publico missionis in quo quidem administratur Baptismus, sed in quo non extat fons Baptismatis proprie dictus ad portam oratorii. Et quatenus Negative.

2. An saltem Sabbato Sancto aqua baptis-

« nione neo-presbyteris debetne adhiberi formula *Corpus etc.* vel potius illa debet omitti. — R. Negative ». — 12 Nov. 1831: « An diaconi et subdiaconi in sacra « Ordinatione dicere debeant *Confiteor* ante vel postquam communicati sunt presbyteri. — R. Post Com- « munionem praesbyterorum ».

(1) Huiusmodi pileolos missionarii in Sinis gestare solent quotiescumque Missam celebrant, Sacramenta administrant, vel alias sacras actiones peragunt. In ordinatione duorum sacerdotum, de quibus agitur, pileolus super eorum capita inadvertenter relictus fuerat.

malis privatim, breviori formula utendo, consecrari debeat; vel potius antea consecrata, adhuc deinceps inservire possit.

3. An quum nova sacra Olea recipiuntur, nova aqua baptismalis consecrari debeat; vel potius aqua iam antea cum veteribus Oleis extra Sabbatum Sanctum consecrata, adhuc inservire possit.

Ad 1. Negative.

Ad 2. Negative, ad primam partem; nisi obtineatur facultas ab Apostolica Sede: Affirmative, ad secundam; si non adsit nova aqua benedicta.

Ad 3. Affirmative, ad primam partem; Negative, ad secundam.

1728

...ultatem ...di su... dimen... monia... otos in ...rticulo.

S. C. S. Officii. *23 Apr. 1890.* — Vicarius Generalis N..... sequentium dubiorum solutionem perhumiliter expostulat, nempe: — Litteris S. Officii datis die 20 Februarii anno 1888 concessa est locorum Ordinariis facultas dispensandi, sive per se sive per ecclesiasticam personam sibi benevisam, aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos, quando non suppetit tempus recurrendi ad S. Sedem, super impedimentis quantumvis publicis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, excepto sacro Presbyteratus Ordine, et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente. Decreto vero lato fer. IV die 9 Ianuarii 1889 declaratum est Ordinarios quibus memorata facultas praecitatis litteris die 20 Februarii 1888 data fuit, posse illam subdelegare habitualiter parochis tantum, sed pro casibus in quibus desit tempus ad ipsos Ordinarios recurrendi, et periculum sit in mora. Iam igitur quaeritur:

1. Utrum S. Congregatio, per verba *super impedimentis quantumvis publicis*, confirmare intenderit communem theologorum, et praesertim S. Alphonsi sententiam, quae habet, posse Episcopos in casibus urgentis necessitatis dispensare super impedimentis occultis, eamque facultatem veluti ordinariam probabiliter delegare etiam generaliter, ita ut mens Congregationis fuerit significare, Episcopos a fortiori ab impedimentis occultis in praedictis adiunctis dispensare posse.

2. Utrum in gravissimo mortis periculo coadiutores parochi, quando ob ingentem parochiarum illius dioecesis amplitudinem ad eum recurrere non possunt, nomine parochi ab impedimentis publicis dispensare valeant.

3. Utrum in decreto diei 9 Ianuarii 1889 nomine *parochorum* veniant etiam vicarii temporales, qui post obitum parochorum, vel in eorum absentia sufficiuntur.

4. Utrum voce *parochorum* quibus Ordinarii possunt subdelegare facultatem dispensandi in casibus extremae necessitatis super impedimentis publicis matrimonialibus in mortis periculo, ex Indulto Supremae Congregationis 1 Martii 1889, intelligi possint et debeant *missionarii* curam animarum habentes, quamvis *parochi* stricte dici non valeant.

R. Ad 1. Ex vi decreti, affirmative pro mortis articulo.

Ad 2. et 3. Detur responsum hac eadem feria datum R. P. D. Abbati SSmae Trinitatis Caven., quod est sequens, scilicet: — « Propositis a R. P. D. Abbate supra laudato sequentibus dubiis: 1. *An sub nomine parochorum in subdelegatione facultatis, de qua in precibus, intelligendi sint etiam vice-parochi vel oeconomi-curati ad nutum amovibiles, in quibus paroeciis parochi stricte sumpti ac veri nominis non sunt creati?* — *Et quatenus negative:* — 2. *Utrum saltem in dioecesibus, in quibus, sicut et in Abbatia* Nullius *SSmae Trinitatis Caven. ex privilegio vel ex antiquissima ac immemorabili consuetudine, nonnullae sunt paroeciae, quarum curati tamquam vicarii Abbatis sunt instituti sub nomine* oeconomi *vel* archipresbyteri curati, *ad nutum amovibiles, praedicta facultas ad hos quoque possit extendi.* — Emi DD. Cardd. in rebus fidei et morum Inquisitores Generales praedicta die ac feria rescribi mandarunt: — Ad I. Comprehendi omnes qui actu curam animarum exercent, exclusis vice-parochis et capellanis. — Ad II. Provisum in praecedenti ».

Ad 4. Affirmative pro iis missionariis qui parochialibus funguntur muneribus.

1729

S. C. Indulg. *30 April. 1890* (Summarium Indulgentiar. ac Privilegior. Piae Societ. Propagationis Fidei). — Omnibus utriusque sexus christifidelibus Piae Societati adscripti, quique hebdomadalem obolum in ea specie, seu quantitate contulerint, quae legitime quolibet loco statuta erit, quique unum insuper *Pater* et *Ave* cum invocatione *S. Francisce Xaveri ora pro nobis* (1) quotidie recitaverint: De indulgentiis ac privilegiis Societatis *Propagationis Fidei.*

INDULGENTIA PLENARIA

iis qui vere poenitentes, confessi sacraque Com-

(1) Ex Decr. S. C. Indulg. *13 Maii 1860* haec habentur: « Cum in Decreto Urbis et Orbis privilegiorum et indulgentiarum pro Pia Societate Propagationis « Fidei diei *17 Octobris 1847* legantur haec verba: *quique unum insuper* Pater *et* Ave *cum hac invocatione:* « Sancte Francisce Xaveri ora pro nobis, *quolibet idiomate recitaverint,* Sanctitas Sua..... benigne annuit ut « verba praedicta prout iacent intelligantur, et, quatenus opus sit, concessit, ut tum unum *Pater* et *Ave* « tum invocatio *Sancte Francisce Xaveri ora pro nobis* quocumque idiomate recitari possint ad effectum « de quo agitur ».

munione refecti ecclesiam, vel publicum oratorium Piae Societati addictum, vel propriam parochialem ecclesiam devote visitaverint ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint pro sanctae Fidei propagatione, et iuxta Summi Pontificis intentionem, sequentibus diebus:

1. Die ingressus in Piam Societatem *(Rescr. S. C. de Prop. Fide diei 24 Maii 1885).*

2. In Epiphania D. N. I. C. *(Rescr. sup. cit.)*

3. In festo Annuntiationis B. M. V. semel tantum a primis vesperis, usque ad occasum solis diei octavi festi eiusdem *(Rescr. diei 22 Iulii 1836).*

4. In festo Inventionis SS̄mae Crucis semel tantum a primis vesperis, usque ad occasum solis diei octavi festi eiusdem *(Decr. S. C. Indulg. 17 Octobr. 1847).*

5. In festo Assumptionis B. M. V. semel tantum a primis vesperis usque ad occasum solis diei octavi festi eiusdem. *(Rescr. cit. die 22 Iulii 1836).*

6. In festo S. Michaelis Arch. *(Rescr. cit. diei 24 Maii 1885).*

7. In festo S. Francisci Xaverii semel tantum a primis vesperis, usque ad occasum solis diei octavi festi eiusdem. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

8. Diebus festis SS. Apostolorum. *(Rescr. cit. diei 24 Maii 1885).*

9. Bis in mense, diebus uniuscuiusque arbitrio eligendis. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

10. Die qua, ubique locorum debitis cum facultatibus, semel in anno fiat solemnis Commemoratio omnium sodalium defunctorum, dummodo uti supra dispositis, sodales respectivam ecclesiam, vel publicum oratorium ubi commemorationes eiusmodi peragentur devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium iuxta consuetos fines oraverint. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

11. Die qua variis in locis, et cum debitis facultatibus fiet similis Commemoratio a Consiliis dioecesanis, a chiliarchiis, centuriis vel decuriis pro respectivis fidelibus vita functis, qui ad idem Consilium dioecesanum, chiliarchiam, centuriam, vel decuriam pertinebant a respectivis christifidelibus eisdem adscriptis lucranda, dummodo uti supra dispositi, sodales respectivam ecclesiam, vel publicum oratorium, ubi Commemorationes eiusmodi peragentur, devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium, iuxta consuetos fines oraverint. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

Indulgentiae Partiales

Septem annorum totidemque quadragenarum sodalibus, corde saltem contrito, aliquod pium opus peragentibus, quod in bonum Piae Associationis vertat. *(Decret. citatum diei 24 Maii 1885).*

Tercentum dierum iisdem sodalibus singulis diebus, quibus corde saltem contrito, ac devote interfuerint triduanis precibus a Pia Societate celebrandis, festum Inventionis SS̄mae Crucis, vel S. Francisci Xaverii immediate praecedentibus. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

Centum dierum sodalibus, quoties corde saltem contrito devote recitaverint *Pater* nempe et *Ave* cum invocatione *S. Francisce Xaveri ora pro nobis*, vel aliquam eleemosynam, praeter obolum hebdomadalem, et in eumdem finem subministraverint, vel denique quodlibet aliud pietatis aut charitatis opus peregerint. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

Privilegia generalia sodalibus Piae Societatis concessa

1. Singula altaria ecclesiae vel oratorii publici, in quibus tam generalis, quam peculiaris defunctorum adscriptorum Commemoratio peragetur, die qua haec Commemoratio fit, privilegiata declarantur pro Missis quae in eisdem altaribus a quocumque sacerdote in suffragium illorum adscriptorum celebrabuntur, pro quibus ea die generalis vel peculiaris Commemoratio celebretur. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

2. Missae quae pro sodalibus defunctis ab adscriptis sodalibus ad quodlibet altare celebrari fient, vel a sacerdotibus adscriptis celebrabuntur gaudent privilegio altaris. *(Decr. S. C. Indulg. die 10 Sept. 1850).*

3. Sodales tam vivi, quam defuncti participes sunt laborum, orationum, suffragiorum ac sacrificiorum, quae pro ipsis ab Episcopis et missionariis per totum orbem ac ab universa Societate applicantur. *(Decr. cit. diei 17 Octobris 1847).*

Privilegia specialia seu facultates sacerdotibus Piae Societatis benefactoribus concessae

I. Sacerdotes chiliarchae Piae Societatis privilegio fruuntur altaris privilegiati personalis quinquies in qualibet hebdomada, usquedum praefato muneri addicti fuerint *(Rescr. diei 31 Decembr. 1853).*

II. Cuicumque sacerdoti cui munus demandatum fuerit in aliqua paroecia aut in aliqua Communitate colligendi eleemosynas pro Pio Opere Propagationis Fidei, quantacumque sit pecuniae vis, quae ab ipso colligatur, aut etiam qui de propria stipe in capsam eiusdem Pii Operis inferat pecuniae summam illi parem quam una solveret decuria, conceditur:

1. Privilegium Altaris tribus in qualibet hebdomada diebus.

2. Facultas elargiendi benedictionem cum adnexa plenaria Indulgentia christifidelibus in articulo mortis constitutis, servato ritu et forma a s. m. Benedicto XIV praescripta in Constitutione quae incipit « *Pia Mater* ».

3. Facultas applicandi crucifixis Indulgentias Viae Crucis pro infirmis navigantibus, carceribus detentis, in partibus infidelium commorantibus aliisque a visitandis eiusdem Viae Crucis Stationibus legitime impeditis. *(Rescr. S. C. de Prop. Fide diei 4 Aug. 1889).*

III. Cuique pariter sacerdoti, qui ad quodcumque Consilium seu Comitatum ipsi Pio Operi dirigendo, vel promovendo pertinet, nec non sacerdoti, qui in anno summam respondentem mille subscriptionibus in capsam Pii Operis intulerit, undecumque eam acceperit, conceduntur:

1. Facultates superius enumeratae.

2. Privilegium Altaris quinque in hebdomada diebus.

3. Facultas adscribendi christifideles Archiconfraternitati Chordigerorum, benedicendo et imponendo cingulum seraphicum iuxta declarationem S. C. de Prop. Fide die 31 Ian. 1886 (1).

4. Facultas adscribendi christifideles Confraternitati B. M. V. de Monte Carmelo, benedicendi et imponendi scapularia propria eiusdem Confraternitatis, itemquè benedicendi et imponendi scapularia Immaculatae Conceptionis nec non rubrum Passionis D. N. I. C.

Quod si contingat incompletam esse hic et nunc pecuniae summam, quae perdurante anni cursu foret colligenda, nihilominus sacerdos qui anni praecedentis summam integram collegerit praefatis privilegiis et facultatibus uti poterit usque ad finem computationis currentis. *(Rescr. cit. 4 Augusti 1889).*

IV. Cuique similiter sacerdoti, qui una vice ex aere proprio in capsam Pii Operis intulerit summam, quae illam aequet, quam mille adscripti solverint, conceditur, ut eius vita naturali perdurante gaudere valeat omnibus privilegiis et facultatibus, quibus gaudet quilibet ex sacerdotibus in numero III recensitis, qui Consiliarii constituti sunt eiusdem Operis *(Rescr. sup. cit. 4 Augusti 1889).*

Ad removenda autem dubia et anxietates sacedotum, qui operam suam impendunt in colligendis eleemosynis pro Pio Opere relate ad usum praefatarum facultatum et privilegiorum Sacra Congr. Indulgentiarum sub die 16 Iulii 1887 declaravit: « sacerdotes collectores ius ad « privilegia habent a die, qua vel totam unius « anni summam vel partem summae iuxta O- « peris statuta solverint ».

INDULTA

1. Tum Indulgentiam Plenariam bis in mense acquirendam, tum duas alias in diebus festis Inventionis SSmae Crucis ac S. Francisci Xaverii, vel in eorum respectivis octiduis, Romae lucrari poterunt sodales, ceteris aliis conditionibus adimpletis, visitando Ecclesiam S. Mariae Magdalenae Clericorum Regularium Infirmis Ministrantium. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

2. Qui infirmitatis causa, vel alias legitime fuerint impediti ad visitandam praescriptam ecclesiam seu publicum oratorium, ex gr. si propria ecclesia parochialis valde admodum distet, easdem Indulgentias lucrari possunt, dummodo tamen ceteras omnes conditiones adimplentes alia pia opera vel preces, loco praescriptae visitationis a respectivis confessariis iniungendas praestiterint. *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

3. Sodales qui ob physicam infirmitatem, vel ob aliud legitimum impedimentum enunciato triduo ante duo festa Inventionis SSmae Crucis ac S. Francisci Xav. interesse nequeant, enunciatam Indulgentiam tercentorum dierum, consequi valent, si privatim respectiva tridua peragant *(Decr. cit. diei 17 Octob. 1847).*

4. Sodales, qui in religiosis domibus, collegiis, conservatoriis aliisque locis piis, omnes scilicet, qui in communitate, ut vulgo appellant, vitam degunt, Indulgentias omnes lucrari possunt propriam ecclesiam, vel, ea deficiente, etiam privatum oratorium seu capellam visitando, ibique pie orando, ceteris conditionibus adimpletis. *(Decr. cit. 17 Octob. 1847).*

5. Christifideles qui ita pauperes sunt, ut hebdomadalem obolum omnino elargiri nequeant, et rite adscribi possint inter sodales, vel etiam, qui iam sunt adscripti, sed in posterum id praestare non possent, nihilominus tamquam sodales omnino habeantur, ita ut gaudeant omnibus Indulgentiis et gratiis, dummodo tamen quidpiam pecuniae, etiam in minima quantitate iuxta uniuscuiusque vires et conscientiam, saltem quolibet mense collectoribus elargiantur. *(Decr. S. C. Indulg. diei 5 Augusti 1851).*

6. Christifideles, qui nondum, aetatis ergo, ad Eucharisticam Communionem accedere possunt, si vere poenitentes et confessi, ea quae suus cuique confessarius pietatis opera iniunxerit, impleverint, omnes et singulas plenarias Indulgentias consequuntur, quae Pio Operi concessae sunt. *(Breve 18 Apr. 1855).*

7. Qui una vice summam persolverint saltem ducentorum francorum ad fundationem redditus perpetui instituendam, tamquam in perpetuum adscripti habeantur, atque omnibus eidem Pio Operi adnexis privilegiis et Indulgentiis frui valeant, dummodo ceteras conditiones observent. *(Rescr. S. C. de Prop. Fide diei 24 Maii 1885).*

S. Congregatio Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, praesens Summarium nunc primum ex diversis concessionibus excerptum,

(1) Declaratum nempe fuit talem facultatem « esse intelligendam non quasi adscriptionem Tertii Ordinis S. Francisci, sed uti adscriptionem Confraternitati Cordigerorum ».

et unius ex Consultoribus examini propositum, approbavit, simulque imprimi et publicari posse permisit.

1730

Circa computationem annorum aetatis pro matrimonio.

S. C. S. Officii *7 Maii 1890* — Chan-si — È noto come i cinesi in tutti i loro computi si servono dell'anno lunare, il quale è sempre in ritardo, più o meno, del solare. Secondo i sacri canoni l'età stabilita pel matrimonio è di 14 anni pei maschi, e di 12 compiti per le femmine. Ora si domanda se nella computazione dell'età canonica pel matrimonio possa bastare la cinese, ossia lunare, ovvero si richieda il computo preciso dell' anno solare. Nel caso che la risposta fosse doversi stare al computo dell'anno solare, prego V. E. a supplicare Sua Santità per una sanatoria di tutti i matrimonî contratti fino ad ora contro questa regola, e della dispensa di questa medesima regola nell'avvenire, poichè è cosa ardua per tutti, e quasi impossibile pei cinesi fare detta computazione.

R. Si risponda al proponente che quanto al passato taccia; per l' avvenire poi ritenga la massima che gli anni richiesti dai sacri canoni per la validità del matrimonio sono anni solari, non lunari, e da computarsi da giorno a giorno ossia dal giorno della nascita al giorno in cui si celebra il matrimonio. Che se ciò non possa farsi, si computi l'età secondo l' anno lunare aggiungendovi un mese.

1731

Circa denunciandos ministris heterodoxis natos ex matrimoniis mixtis.

Litt. Secr. Stat. S. S. *7 Iulii 1890.* (ad Archiep. Strigonien.) — Eminentia Tua nomine Hungariae Episcopatus duas proponebat quaestiones: « 1. An tolerari possit, ut « parochi catholici pareant praecepto sibi impo- « sito per epistolam circularem, ut denuncient « ministris heterodoxis baptismos infantium qui « ex matrimoniis mixtis nascuntur. — 2. An « post eamdem epistolam circularem liceat Epi- « scopis Hungariae uti facultate sibi a S. Sede « concessa dispensandi ab impedimento mixtae « religionis ». — In re tam gravi Summus Pontifex mandavit ut praedicta dubia iudicio subiicerentur peculiaris Congregationis Emorum Cardinalium qui considerate perpensa utraque quaestione, ad primam *negative* responderunt; quoad alteram pertinet, item *negativum* dedere responsum, nisi hae duae simul conditiones existant: Prima in eo est, ut tam pars catholica quam acatholica formaliter omnes praestet cautiones quae naturali et divino iure in matrimoniis mixtis exiguntur; Altera est, ut moraliter certi sint Episcopi de sponsionum sinceritate eorumque implemento, non obstantibus litteris circularibus a gubernio datis. Has PP. Emorum responsiones Summus Pontifex probavit, et ratas habuit.

1732

Circa exa in causis c sollicitantes

Instr. S. C. S. Officii *20 Iulii 1890.* — Non raro ad hanc Congregationem Sanctae Romanae et Universalis Inquisitionis transmittuntur ab Ordinariis vel a Sacra Poenitentiaria denunciationes contra confessarios sollicitantes poenitentes ad turpia: et saepe accidit, ut in denunciationibus ipsis inducantur aliae poenitentes vel uti certo ad turpia sollicitatae, vel tantum ex indiciis inductae, quae tamen obligationi de denuntiatione emittenda iuxta sacros canones satis non fecerunt. Ne autem crimen tam infandum absque debitis animadversionibus maneat, Sacra Congregatio ad tramitem Apostolicarum Constitutionum indicit locorum Ordinariis, ut inductas poenitentes opportuno examini subiiciant, ut inde legales probationes in processualibus tabulis resultent.

Verum experientia compertum est huiusmodi examina non ita scite seu legaliter assumi a iudicibus delegatis; ita ut saepius causas ipsas, alioquin graviores et in damnum ac scandalum fidelium vertentes, prosequi datum non sit.

Quapropter ne in posterum ex enunciatis defectibus in examinibus assumendis causae contra sollicitantes infectae remaneant, Sacra Suprema haec Congregatio opportunum, immo necessarium censet locorum Ordinariis instructionem iuxta decreta ac ordinationes alias editas exaratam transmittere, qua examina poenitentium per generalia rite et legaliter prosequi valeant.

Praenotandum quod nimia circumspectione utendum est in personis ad examen invitandis; etenim non semper opportunum erit eas ad publicum Cancellariae locum convenire, praesertim si examini subiiciendae sint vel puellae, vel uxoratae, aut famulatui addictae; tunc enim consultum erit eas vel in sacrariis, vel alibi iuxta prudentem Ordinarii seu iudicis aestimationem caute convocare ad earum examen assumendum. Quod si examinandae vel in monasteriis, aut nosocomiis, seu in piis puellarum domibus existant, tunc magna cum diligentia et diversis diebus iuxta circumstantias peculiares vocandae erunt.

Insuper animadvertant iudices ad examina assumenda deputati quod in eorum et cancellarii seu notarii (qui semper ecclesiastici esse debent) praesentia examinanda exclusive compareat absque socia, absque teste: etenim omnia sub inviolabili secreto perfici necesse est.

Tandem de actibus inde assumptis Ordinarii debent transmittere ad hanc Supremam Congregationem exemplar authenticum et cum suo originali collatum.

Hisce generatim praemonitis, subnectitur norma examinis conficiendi.

MODULA EXAMINIS PER GENERALIA ASSUMENDI

Vigore epistolae Sacrae Supremae Congregationis datae sub die... (vel vigore decreti illustrissimi ac Reverendissimi Domini Archiepiscopi Ordinarii) vocata personaliter comparuit coram Illustrissimo ac Reverendissimo Domino N. N. sistente in Cancellaria (vel in sacrario, aut in collocutorio monialium seu piae domus) in meique etc.

N. N. nubilis (vel uxorata) degens in hac civitate N. N. in paroecia N. N., filia (vel uxor) N. N., aetatis suae.... conditionis civilis (aut agricolae, aut famulatui addictae) cui delato iuramento veritatis dicendae, quod praestitit tactis SS. Dei Evangeliis, fuit *Interrog.* An sciat vel imaginetur causam suae vocationis et praesentis examinis? — *Resp.* .... *Inter.* A quot annis usa sit accedere ad sacramentum Poenitentiae? — *Resp.* .... *Inter.* An semper apud unum eumdemque confessarium sacramentum Poenitentiae receperit, vel apud plures sacerdotes: insuper an in una eademque, vel in pluribus ecclesiis? — *Resp.* .... *Inter.* An a singulis quibus confessa est sacerdotibus exceperit sanctas admonitiones, et opportuna praecepta, quae ipsam examinatam aedificarent, et a malo arcerent, et quatenus etc. *Resp.* .... *Notandum:* si responsio fuerit affirmativa, id est si dicat, se bene semper fuisse directam, tunc interrogatur sequenti modo: *Inter.* An sciat vel meminerit aliquando dixisse vel audivisse, quod quidam confessarius non ita sancte et honeste sese gesserit erga poenitentes, quin murmurationes, seu verba contemptibilia contra ipsum confessarium prolata fuerint: ex. gr. quod ipsa examinata, ab uno vel a pluribus poenitentibus, atque ab uno abhinc anno, vel a quatuor, aut tribus mensibus similia audierit? — *Notandum:* Si post hanc interrogationem et animadversionem examinata negare pergat, claudatur actus consueta forma, quae ad calcem huius instructionis prostat. — At si quidquam circa aliquem confessarium, iuxta ea de quibus interrogatur, aperuerit, ulterius interrogabitur prout sequitur: *Inter.* Ut exponat nomen, cognomen, officium, aetatem confessarii, et locum seu sedem Confessionis; an sit presbyter saecularis vel Regularis, et quatenus etc. *Resp.* ..... *Inter.* Ut exponat seriatim, sincere et clare ea omnia, quae in sacramentali confessione vel antea vel postea vel occasione confessionis audierit a confessario praedicto minus honesta: vel an ab eodem aliquid cum ipsa inhoneste actum fuerit nutibus, tactibus seu opere, et quatenus etc. — *Notandum:* hoc loco iudex solerte curabit ut referantur iisdem verbis, quibus confessarius usus fuerit, sermones turpes, seductiones, invitamenta conveniendi in aliquem locum ad malum finem, aliaque omnia, quae crimen sollicitationis constituunt, adhibita vernacula lingua in qua responsiones seduloi et uxta veritatem exarabuntur; animum addat examinatae, si animadvertat, eam nimio timore aut verecundia a veritate patefacienda praepediri, eidem suadens omnia inviolabili secreto premenda esse. Denique exquiret tempus a quo sollicitationes inceperint, quamdiu perduraverint, quoties repetitae, quibus verbis et actibus malum finem redolentibus expressae fuerint. Cavebit diligenter ab exquirendo consensu ipsius examinatae in sollicitationem, et a quacumque interrogatione, quae desiderium prodat cognoscendi eiusdem peccata. — *Inter.* An sciat vel dici audierit praedictum confessarium alias poenitentes sollicitasse ad turpia; et quatenus eas nominet (atque hic iubebit nomen, cognomen, et saltem indicia clariora, quibus aliae personae sollicitatae detegi possint). — *Notandum:* Si forte inducantur aliae personae sollicitatae, erit ipsius iudicis eas prudenter advocare, et singillatim examinare iuxta formam superius expositam. — *Resp.* .... *Inter.* De fama praedicti confessarii tam apud se quam apud alios? — *Resp.* ..... *Inter.* An praedicta deposuerit ex iustitiae et veritatis amore, vel potius ex aliquo inimicitiae vel odii effectu, et quatenus etc. — *Resp.* ..... Quibus habitis et acceptatis dimissa fuit iurata de silentio servando iterum tactis SS. Dei Evangeliis, eique perlecto suo examine in confirmationem praemissorum se subscripsit, (si fuerit illiterata, dicatur) et cum scribere nesciret fecit signum Cru-cis.

(subscriptio personae examinatae)

Acta sunt haec per me N. N. cancellarium vel notarium ad hunc actum assumptum.

1733

S. C. S. Off. *23 Iulii 1890* — QUEBEC — Se una donna, cui per mano chirurgica siano state asportate ambedue le ovaie e l'utero, possa validamente contrarre matrimonio. De uteri defectu quoad matrimonium contrahendum.

R. Matrimonium non esse impediendum (1).

1734

Litt. encycl. S. C. Concilii *27 Iulii 1890.* — (AD EPP. ITAL. ET AMERIC.) — Non sine magno animi moerore SSmus D. N. Leo PP. XIII accepit, nonnullos sacerdotes, ex Italia, praesertim meridionali, ad Americanas regiones emigratos eam ducere vitam, quae a morum integritate et sanctitate quam ecclesiasticus vir praeseferre debet, prorsus abhorret. Volens itaque Beatissimus Pater tanti mali ulteriori dilatationi pro viribus obsistere, eas renovando et ampliando cautelas ac remedia, quae prae- De sacerdotibus in americanas regiones emigrantibus.

(1) Hoc responsum peculiarem casum respicit, de quo agebatur.

teritis annis iam fuerant adhibita, audito voto Cardinalium S. Congregationis Concilii, mandavit eidem Congregationi mittere ad Episcopos et Ordinarios tum Italiae tum Americae sequentes praescriptiones.

1. Quoad italos sacerdotes emigratos in America commorantes, locales Antistites contra delinquentes summarie procedant ad formam sacrorum canonum, etiam tamquam Apostolicae Sedis delegati, si opus sit.

2. Quoad futurum vero, prohibetur absolute Italiae Episcopis et Ordinariis concedere suis presbyteris de clero saeculari litteras discessoriales ad emigrandum in regiones Americae.

3. Exceptio tantummodo admitti poterit, onerata Episcopi conscientia, pro aliquo eius dioecesano sacerdote maturae aetatis, sufficienti sacra scientia praedito, et omnino iustam afferente emigrationis causam. Qui tamen bonum testimonium habens intemeratae vitae in operibus sacri ministerii cum laude veri spiritus ecclesiastici et zeli salutis animarum hactenus peractae; idcirco fundatam spem exhibeat aedificandi verbo et exemplo fideles ac populos ad quos transire postulat, nec non moralem certitudinem praestet nunquam a se maculatum iri sacerdotalem dignitatem exercitatione quarumcumque vulgarium artium et negotiationum.

4. Sed in huiusmodi casu idem italus Episcopus et Ordinarius, omnibus rite perpensis et probatis, rem, absque sacerdotis postulantis intermedio, directe agat cum Ordinario americano ad cuius dioecesim ille transire cupit, et habita ab ipso americano Ordinario eiusdem sacerdotis formali acceptatione una cum promissione eum ad aliquod ministerii ecclesiastici munus deputandi, de omnibus et singulis praefatae S. Congregationi Concilii referat. Quae si tandem consensum dederit, tunc poterit Episcopus discessorias litteras concedere, communicando americano Antistiti per secretam epistolam, nisi ei iam cognitae sint, notas personales emigrantis sacerdotis, ad effectum impediendi fraudes circa subiecti identitatem. Ex ea dioecesi ad aliam in America idem sacerdos emigrare nequeat absque nova S. Congregationis licentia.

5. Excluduntur in quacumque hypothesi presbyteri ritus orientalis.

6. Quod si non agatur de emigratione, sed de aliquo Italiae sacerdote, qui ob personales et honestas temporaneas causas pergere velit ad Americae partes, satis erit ut proprius Ordinarius, his perspectis, ac dummodo de caetero nihil obstet, eum muniat in scriptis sua licentia ad tempus (unius anni limitem non excedens), in qua praefatae abeundi causae declarentur, cum conditione ut suspensus illico maneat a divinis, expirato praefixo termino, nisi eius legitimam prorogationem obtinuerit.

7. Non comprehenduntur his legibus de emigratione in Americas ii sacerdotes, qui ad hoc speciali aliquo gaudent apostolico privilegio.

1735

De quanti spiritus (alco vino admisce pro eiusdem c servatione.

S. C. S. Officii. *30 Iulii 1890.* — Massiliae. — In pluribus Galliae partibus, maxime si eae ad meridiem sitae reperiantur, vinum album, quod incruento Missae sacrificio inservit, tam debile est ac impotens ut diu conservari non valeat, nisi eidem quaedam spiritus vini (alcool) quantitas admisceatur. *Quaeritur:*

1. An huiusmodi commixtio licita sit.

2. Et, si affirmative, quaenam quantitas huiusmodi materiae extraneae vino adiungi permittatur.

3. In casu affirmativo, requiriturne spiritus vini ex vino puro seu ex vitis fructu extractus et eiusdem coloris?

R. Dummodo spiritus (alcool) extractus fuerit ex genimine vitis et quantitas alcoolica addita una cum ea quam vinum, de quo agitur, naturaliter continet, non excedat proportionem duodecim pro centum, et admixtio fiat quando vinum est valde recens, nihil obstare quominus idem vinum in Missae sacrificio adhibeatur.

1736

An in n rum celeb ne iunctio nuum spo rum omitt at.

S. C. S. Officii *30 Iulii 1890.* — Chan-tong Merid. — Ritus celebrandi matrimonium haec habet: « Mutuo contrahentium consensu « intellecto, sacerdos iubeat eos invicem iungere « dexteras ». Cum manuum iunctio nullatenus essentiam attingat matrimonii, cumque insuper speciatim neo-christiani vix ullo modo adduci possint, ut invicem iungant manus coram tot adstantibus, quippe quod moribus sinicis valde repugnat, licebitne matrimonio benedicere, omissa hac de manuum iunctione rubrica?

R. Tolerari posse; et ad mentem, ut paulatim inducantur neophyti ad observantiam Ritualis Romani.

1737

De moc cedendi i matrimon impedime impotenti

Instr. S. C. S. Officii *6 Aug. 1890.* — Myssur — Episcopo qui doceri petebat modum procedendi in iis causis matrimonialibus in quibus agitur de impedimento impotentiae, Emi PP. S. C. S. Romanae et Universalis Inquisitionis *Instructionem* iam typis editam, quae hic adnectitur (*V. n. 1153*) transmittendam mandarunt cum animadversionibus quae sequuntur:

1. Quamvis concedatur dispensatio a rigorosa observantia formae per Benedictinam Constitutionem *Dei miseratione* praescriptae, id tamen intelligendum erit durantibus circumstantiis expositis, et in casibus in quibus eius

observantia foret impossibilis aut valde difficilis.

2. Atque hisce etiam in casibus ab ea, quo minus fieri poterit, erit recedendum, et curandum ut saltem in substantialibus observetur.

3. Idcirco si processus conficiendus erit in civitate ubi Episcopus residet, vel in locis ab ea haud ita longe dissitis, eius observantia accuratior esse debebit quam in iis in quibus ob distantiam, ob peculiaria adiuncta, et ob defectum idonearum personarum id praestari nequeat.

4. Ad ea loca ubi unus tantum missionarius reperitur, mittendus erit alter sacerdos qui illi adsistat tamquam vinculi matrimonialis defensor, ac simul examina assumant, physicam partium inspectionem decernant eo meliori modo quo fieri poterit pro locis et personarum adiunctis.

5. Confectis actis, antequam Ordinarius ad sententiam procedat, integrum processum examinandum mandabit uni vel pluribus sacerdotibus, quos peritiores existimaverit, eorumque votum exquiret tam circa formam quam circa substantiam; et quatenus ipsis moralis certitudo exinde hauriri posse videatur, Ordinarius, audito vinculi defensore, iudicabit in prima instantia, et deinde acta cum sententia a se lata transmittet ad Metropolitanum, atque etiam, si libuerit, immediate ad S. Sedem.

6. Si vero sacerdotibus memoratis acta minus sufficere visa fuerint, compleantur, et deinde iudicabitur ut supra.

7. Quando vero ex serie actorum impotentia concludenter probari non poterit, constabit tamen morali certitudine matrimonium minime consummatum fuisse, et causas adesse quae pontificiam dispensationem super matrimonio rato et non consummato suadeant, integra acta transmittantur ad S. Sedem, una cum precibus quibus huiusmodi dispensatio postulatur. In causis vero quae peculiares difficultates exhibeant, integrum erit Ordinario ad S. Sedem recurrere, expositis omnibus rei circumstantiis.

1738

cessio- opi fa- haben- e *Cru*- ne.

S. C. Indulg. *6 Augusti 1890* — 1. An postulatio erectionis (Stationum Viae Crucis) scripto fieri debeat sub poena nullitatis.

2. An ipsa concessio Episcopi, qui ab Ap. Sede facultatem obtinuit erigendi Stationes Viae Crucis, item scripto fieri debeat sub poena nullitatis.

3. An in ipsa Episcopi concessione mentio fieri debeat facultatis obtentae ab ipsa Ap. Sede erigendi Stationes Viae Crucis sub poena nullitatis.

4. An tandem testimonium erectionis in actis Episcopatus, aut in codicibus paroeciae seu loci in quo fit erectio Stationum Viae Crucis, inserendum sit sub eadem nullitatis poena.

R. Ad 1. Negative: cf. decretum *3 Augusti 1748 (V. n. 365).*

Ad 2. Affirmative: cf. decretum supra cit. et decr. *21 Iunii 1879* (1).

Ad 3. Congruit ut fiat mentio, sed non est necessaria.

Ad 4. Praescribitur insertio testimonii erectionis in actis episcopalibus, et in codicibus paroeciae sui loci etc., sed non sub poena nullitatis; cf. decretum *25 Septembris 1841 (V. n. 942).*

1739

S. C. Concilii *9 Augusti 1890.* — Il Vescovo di Wratislavia espose alla S. Sede che, presso quella Università, vige il pessimo costume, fra i giovani alunni, di battersi a duello assai di frequente; che anzi vi si sono istituite delle società, nelle quali non si ottengono dai giovani i gradi più elevati, senz' aver sostenuto un grande e determinato numero di duelli. Nondimeno siffatti certami, fra i detti alunni, non sono pericolosi così da temersene della vita o della mutilazione di qualche membro. Hanno luogo, per lo più, con un breve coltello, con cui si prende di mira la sola faccia, e la tenzone si compie spessissimo con una piccola ferita, guaribile fra pochi giorni, che non lascia traccia veruna. — De irregularitate ex *infamia iuris* ob duellum.

Quel Vescovo, dovendo ammettere alla ecclesiastica tonsuraa ed gli Ordini alcuni giovani, stati alunni di quella Università, e in quel tempo ancor essi duellanti o patrini nei duelli, chiese alla S. C. se, e da quali irregolarità, dovessero venir dispensati, se da quella che proviene *ex homicidio*, o dall' altra che nasce *ex defectu lenitatis,* o finalmente da quella *ex infamia iuris,* inflitta dal Tridentino.

---

(1) En decretum S. C. Indulg. 21 Iunii 1879: « *Engolismen.* Pro erectione Stationum Viae Crucis peragenda dispositum fuit in Brevi *Exponi nobis* a Clem. XII die 16 Ian. 1731 edito, et a Bened. XIV in Brevi *Cum tanta sit* die 30 Aug. 1741 confirmato et inserto, haud posse stationes Viae Crucis erigi in ecclesiis et locis Ministro Generali Ordinis S. Francisci minime subiectis nisi accederet licentia Ordinarii loci, ac consensus parochi et superiorum ecclesiae, monasterii, hospitalis et loci pii ubi de eis pro tempore erigendis agi contigerit.... *Quaeritur:* 1. Utrum nullae sint erectiones stationum Viae Crucis sine consensu in scriptis parochi factae in hospitalibus, ecclesiis, capellis, ac domibus Congregationum Sororum, de iure haud exemptis a parochiali iurisdictione, sed de facto (iuxta morem in Gallia vigentem) administratis independenter a parocho per cappellanum nominatum ab Episcopo. — 2. An consensus Ordinarii in scriptis requiratur sub poena nullitatis in singulis casibus pro unaquaque stationum erectione; vel sufficiat ut sit generice praestitus pro erigendis stationibus in certo numero ecclesiarum vel oratoriorum, sine specifica designatione loci.

Resp. Ad 1. Negative. — Ad 2. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam.

Hinc dubium: An, a quibus, et ex quonam titulo irregularitas contrahatur quando duellum ea ratione committitur, qua his temporibus inter Germaniae Universitatis alumnos fieri solet in casu.

R. Affirmative, a duellantibus eorumque patrinis, ex infamia iuris.

1740

De statu libero nupturiensium comprobando.

Instr. S. C. S. Off. 22 *Augusti 1890.* (AD EPISCOPOS ORIENTALES). — Ut sua christifidelium nuptiis stet unitas, utque in iis contrahendis nullitas vitetur, Suprema Emorum PP.... Generalium Inquisitorum Congregatio, auctorante SSmo D. N. Leone XIII, sequentem Instructionem exarandam, et cum Episcopis orientalibus communicandam mandavit, quae inter difficultates, quibus undique premuntur, magno illis usui et adiumento foret ad probandam status libertatem eorum, qui matrimonio iungi desiderant.

1. Status libertas triplici via detegi et iuridice probari potest: 1. publicationibus in ecclesia faciendis; 2. documentis; 3. examine testium.

2. Publicationes faciendae sunt in loco domicilii, vel quasi domicilii. Expedit etiam, ut fiant in loco originis, si contrahentes ibidem morati fuerint post adeptam aetatem ad matrimonium contrahendum idoneam; atque insuper in locis ubi saltem per decem menses commorati fuerint, nisi iam a pluribus annis domicilium fixerint in loco, ubi matrimonium contrahendum est.

3. Testium examini, si in civitate episcopali fiat, praesit Vicarius Generalis; si in aliis locis dioecesis, parochus. Interrogationes vero et responsiones scripto diligenter mandentur, praemisso singulorum testium iuramento de veritate dicenda.

4. Ad testimonium ferendum in hac materia etiam foeminae possunt admitti, et recipiuntur magis consanguinei, nempe parentes, fratres, sorores etc., quam externi, quia praesumuntur melius informati; et cives magis quam exteri.

5. Fides, aliaque documenta quae a partibus, vel de partibus producuntur, munita sint sigillo non parochi tantum, sed potissimum Ordinarii illius dioecesis, unde manarunt. Semper autem attente providendum erit, ut fides, seu testimonia bene et concludenter identificent personas de quibus agitur.

6. Si post probatam status libertatem, duo aut tres menses transierint quin matrimonium fuerit celebratum, regulariter novus processus pro hoc temporis spatio fieri deberet; ast pro casuum varietate res relinquitur prudenti arbitrio Ordinariorum.

7. Si quis ex contrahentibus fuerit in articulo mortis, intra quem probabiliter tempus non suppetat instituendi diligentias necessarias, processus praescriptus poterit omitti, ita tamen ut si infirmus convaluerit, debeant fieri diligentiae, seu processus antequam simul conveniant.

8. Si contrahentes sint vagi, non concedatur licentia contrahendi, nisi doceant per documenta Ordinariorum suorum se esse liberos; quod si fides singulorum Ordinariorum, in quorum dioecesibus per aliquod temporis spatium, annum non excedens, commorati sunt, haberi non possit, Ordinarius loci, in quo matrimonium est contrahendum, eos ad iuramentum suppletorium admittere poterit, pro illis tantum locis, ex quibus fides authentica haberi non poterit. Insistendum tamen erit semper ut contrahentes inducant testes fide dignos in respectivis locis examinandos. Si tamen id difficulter admodum fieri possit, admitti poterunt in Curia loci ubi contrahitur matrimonium, testes fide digni, qui status libertatem tempore vagationis concludenter probent; et si Ordinario opportunum videatur, admitti etiam poterit sponsus ad iuramentum suppletorium, constito tamen sibi ipsum esse fide dignum.

9. Quod si dubium circa status libertatem contrahentium oriatur vel ex matrimonio, catholico modo a catholicis celebrato; vel ex connubio ab haereticis aut schismaticis iuxta diversarum sectarum statuta contracto, et postea per sententiam talium tribunalium dissoluto; aut ex contracto inter infideles, qui postea rescissus, aut nullus declaratus fuerit, standum Instructioni huius Supremae Congregationis Sanctae Romanae et Universalis Inquisitionis datae die 20 Iunii 1883 art. 4. *(V. n. 1588* pag. 180 *De impedim. ligaminis).*

10. Testis examinandus moneatur de gravitate iuramenti in hoc negotio ferendi, ac deinde interrogetur de nomine, cognomine, patre, patria, aetate, conditione, et habitatione; tum an sit civis vel exterus; et quatenus exterus, a quo tempore sit in loco, in quo deponit. An ad examen accesserit sponte vel requisitus. Si dicat se accessisse sponte a nemine requisitum, dimittatur, quia praesumitur mendax; si requisitum, interrogetur a quo, vel a quibus, ubi, quando, quomodo, coram quibus, et quoties fuerit requisitus, et an sciat adesse aliquod impedimentum inter contrahere volentes. An sibi pro hoc testimonio ferendo fuerit aliquid datum, promissum, remissum, vel oblatum a contrahere volentibus, vel ab alio ipsorum nomine. An cognoscat contrahere volentes, ipsorum indolem, mores, conditionem, et a quo tempore, in quo loco, qua occasione. Si responderit negative, testis dimittatur, si vero affirmative, interrogetur an iidem sint cives, vel exteri. Si responderit esse exteros, su-

persedeatur in licentia contrahendi, donec per litteras Ordinarii ipsorum doceatur de eorum libero statu, pro eo tempore quo in eius dioecesi morati sunt.

11. Ad probandum vero eorumdem statum liberum pro tempore reliquo, scilicet usque ad tempus, quo volunt contrahere, admitti poterunt testes idonei, qui si concludenter probent rationem reddendo propriae scientiae, necesse non erit deferre attestationes Ordinariorum locorum, in quibus contracturi moram duxerint. Si vero responderint eos esse cives, interrogentur sub qua parochia hactenus habitaverint vel habitent, an sciant alterutrum vel utrumque quandoque matrimonio copulatum fuisse, aut professum in aliqua Religione approbata, vel suscepisse aliquem ex Ordinibus cui adnexa sit lex coelibatus, vel alio impedimento matrimonium dirimente esse obstrictum. Si ad haec negative responderint, interrogentur de causa scientiae, et an sit saltem possibile ut alteruter habuerit uxorem, vel maritum, aut aliud impedimentum, quod ab ipsis testibus ignoretur. Si responderint affirmative, supersedeatur, nisi ex aliis testibus contrarium concludenter probetur. Si vero responderint negative, interrogentur de causa scientiae, ex qua deinde colligi poterit, an huiusmodi testibus fides sit adhibenda. Si responderint, nupturientes habuisse uxorem vel maritum, sed esse mortuos, interrogentur de loco et tempore quo sunt mortui, et quomodo et unde sciant eos fuisse coniunctos et respectivam eorum uxorem vel maritum esse mortuos. Si respondeant mortuos esse in aliquo hospitali, vel se vidisse eos sepeliri in aliqua certa ecclesia, aut coemeterio, non detur licentia contrahendi, nisi prius recepto testimonio authentico a rectore hospitalis, in quo praedicti decesserunt, vel a rectore ecclesiae aut coemeterii, in quo humata fuerunt eorum cadavera. Si tamen huiusmodi testimonia haberi non possunt, non excluduntur aliae probationes quae de iure communi possunt admitti, dummodo sint legitimae et sufficientes. Interrogentur insuper, an post mortem alterutrius coniugis ad secunda vota transierint; et quatenus negative, an fieri potuerit, ut aliquis ex illis transierit ad secunda vota, quae ab ipsis testibus ignorentur; et quatenus affirmative, supersedeatur a licentia, donec producantur testes, per quos negativa coarctetur concludenter. Si vero negative, interrogentur de causa scientiae, qua perpensa, iudex poterit iudicare an sit concedenda licentia, necne.

1741

[margin: ...itatem ...di su... ...imen... ...on. in ...culo.]

S. C. S. Officii *17 Septembris 1890.* — Archiep. Compostell. — Utrum vi decretorum diei 20 Febr. 1888 et 1 Martii 1889 valeant Ordinarii per se vel per parochos dispensare super impedimentis publicis iuris ecclesiastici, exceptis presbyteratu, et affinitate in via recta, omnes in articulo mortis constitutos, licet matrimonium civile, quod vocant, non celebraverint, nec vivant in concubinatu.

R. Negative.

1742

[margin: Circa Sanctissimi Sacramenti asservationem.]

S. R. C. *15 Nov. 1890.* – Compostellae – 1. Quum in pastorali visitatione orator (Archiepisc.) deprehenderit in multis filialibus ecclesiis (seu oratoriis) alicuius paroeciae Sanctissimam Eucharistiam asservari, ubi Missa celebratur tantummodo Dominicis, et quando sacrum Viaticum ad aegrotos ferendum desumitur; reliquo vero temporis spatio nemo illuc accedit, praeter aedituum ad alendam lampadem, ianuis clausis ceteroquin manentibus; hinc quaeritur: An Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in iisdem ecclesiis ita servandum permitti possit?

[margin: Contra morem olea sacra in parochi domo servandi.]

2. In eadem archidioecesi mos obtinet, fere apud omnes paroecias, ut sacra Olea in domo ipsius parochi, quae rure ab ecclesia seiuncta est ac distat, serventur; quo in promptu habeantur pro infirmis. Potestne tolerari haec praxis praesertim in civitatibus ubi parochi domus ecclesiae contigua est?

R. Ad 1. Negative; nisi per aliquot diei horas aditus pateat fidelibus Sanctissimam Eucharistiam visitare cupientibus.

Resp. Ad 2. Negative; et detur Decretum in una Toletana diei 31 Augusti 1872 ad 5. *(V. n. 1389).*

1743

[margin: De servitute delenda et Evangelii doctrina propaganda in Africae regionibus.]

Const. Leonis PP. XIII. *20 Nov. 1890.* (ad omnes Episc.) — Catholicae Ecclesiae, quae omnes homines materna caritate complectitur, nihil fere antiquius fuit inde ab initio, ceu nosti, Ven. Frater, quam ut servitutem, quae misero iugo premebat mortalium quamplurimos, sublatam cerneret penitusque deletam. Sedula enim custos doctrinae conditoris sui, qui per se Ipse et Apostolorum voce docuerat homines fraternam necessitudinem quae iungit universos, utpote eadem origine cretos, eodem pretio redemptos, ad eamdem vocatos beatitatem aeternam, suscepit neglectam servorum causam ac strenua vindex libertatis extitit, etsi, prout res et tempora ferebant, sensim rem gereret ac temperate. Scilicet id praestitit prudentia et consilio constanter postulans quod intendebat religionis, iustitiae et humanitatis nomine; quo facto de nationum prosperitate cultuque civili meruit optime. Neque aetatis decursu hoc Ecclesiae studium asserendi mancipia in libertatem elanguit; imo quo fructuosius erat in dies, eo flagrabat impensius. Quod certissima testantur monumenta historiae, quae eo nomine plures

commendavit posteritati Decessores Nostros, quos inter praestant S. Gregorius Magnus, Hadrianus I, Alexander III, Innocentius III, Gregorius IX, Pius II, Leo X, Paulus III, Urbanus VIII, Benedictus XIV, Pius VII, Gregorius XVI, qui omnem curam et operam contulere, ut servitutis institutio, ubi vigebat, excideret, et caveretur ne unde exsecta fuerat, ibi eius germina reviviscerent.

Tantae laudis hereditas a Praedecessoribus tradita, repudiari a Nobis non poterat: quare nulla praetermissa a Nobis occasio est, improbandi palam damnandique tetricam hanc servitutis pestem; ac data opera de ea re in litteris egimus, quas III nonas maias an. MDCCCLXXXVIII ad Episcopos Brasiliae dedimus, quibus gratulati sumus de iis, quae pro mancipiorum libertate in ea regione gesta fuerant laudabili exemplo privatim et publice, simulque ostendimus quantopere servitus religioni et humanae dignitati adversetur. Equidem cum ea scriberemus, vehementer commovebamur eorum conditione qui dominio subduntur alieno; at multo acerbius affecti sumus narratione aerumnarum, quibus conflictantur incolae universi regionum quarumdam Africae interioris. Miserum sane et horrendum memoratu est, quod certis nunciis accepimus, fere quadringenta Afrorum millia, nullo aetatis ac sexus discrimine, quotannis abripi per vim e rusticis pagis, unde catenis vincti ac caesi verberibus longo itinere trahuntur ad fora, ubi pecudum instar promercalium exhibentur ac veneunt. Quae cum testata essent ab iis qui viderunt, et a recentibus exploratoribus Africae aequinoctialis confirmata, desiderio incensi sumus opitulandi pro viribus miseris illis, levandique eorum calamitatem. Propterea, nulla interiecta mora, dilecto Filio Nostro Cardinali Carolo Martiali Lavigerie, cuius perspecta Nobis est alacritas ac zelus apostolicus, curam demandavimus obeundi praecipuas Europae civitates, ut mercatus huius turpissimi ignominiam ostenderet, et Principum civiumque animos ad opem ferendam aerummosae genti inclinaret. Quam ob rem gratiae Nobis habendae sunt Christo Domino, gentium omnium Redemptori amantissimo, qui pro benignitate sua passus non est curas Nostras in irritum cedere, sed voluit esse quasi semen feraci creditum humo, quod laetam segetem pollicetur. Namque et rectores populorum et catholici ex toto terrarum orbe, omnes demum, quibus sancta sunt gentium et naturae iura, certarunt inquirere, qua potissimum ratione et ope conniti praestet, ut inhumanum illud commercium evellatur radicitus. Solemnis conventus non ita pridem Bruxellis actus, quo Legati Principum Europae congressi sunt, ac recentior coetus privatorum virorum, qui eodem spectantes magno animo Lutetiam convenere, manifesto portendunt tanta vi et constantia nigritarum causam defensum iri, quanta est ea qua premuntur aerumnarum moles. Quare oblatam iterum occasionem nolumus omittere, ut meritas agamus laudes et gratias Europae Principibus ceterisque bonae voluntatis hominibus, atque a summo Deo precamur enixe, ut eorum consiliis et orsis tanti operis prosperos dare velit eventus.

At vero praeter tuendae libertatis curam, gravior alia pressius attingit Apostolicum ministerium Nostrum, quod Nos curare iubet, ut in Africae regionibus propagetur Evangelii doctrina, quae illarum incolas sedentes in tenebris, a caeca superstitione offusis, illustret divinae veritatis luce, per quam nobiscum fiant participes hereditatis Regni Dei. Id autem eo curamus enixius, quod illi, hac luce recepta, etiam humanae servitutis ab se iugum excutient. Ubi enim christiani mores legesque vigent, ubi religio sic homines instituit, ut iustitiam servent atque in honore habeant humanam dignitatem, ubi late spiritus manavit fraternae caritatis, quam Christus nos docuit, ibi neque servitus, nec feritas, neque barbaria extare potest; sed floret morum suavitas, et civili ornata cultu christiana libertas. Plures iam apostolici viri, quasi Christi milites antesignani adiere regiones illas, ibique ad fratrum salutem non sudorem modo sed vitam ipsam profuderunt. Sed *messis quidem multa, operarii autem pauci:* quare opus est, ut alii quamplures eodem acti spiritu Dei, nulla verentes discrimina, incommoda et labores, ad eas regiones pergant, ubi probrosum illud commercium exercetur, allaturi illarum incolis doctrinam Christi verae libertati coniunctam. Verum tanti operis aggressio copias flagitat eius amplitudinis pares. Non enim sine ingenti sumptu prospici potest missionariorum institutioni, longis itineribus, parandis aedibus, templis excitandis et instruendis, aliisque id genus necessariis, quae quidem impendia per aliquot annos sustinenda erunt, donec in iis locis ubi consederint evangelii praecones, suis se sumptibus tueri possint. Utinam Nobis vires suppeterent quibus possemus hoc onus suscipere. At quum votis Nostris obsistant graves, in quibus versamur, rerum angustiae, te, Venerabilis Frater, aliosque sacrorum Antistites et catholicos omnes paterna voce compellamus, et Vestrae eorumque caritati commendamus opus tam sanctum et salutare. Omnes enim participes eius optamus fieri, exigua licet collata stipe, ut dispartitum in plures onus, levius cuique toleratu sit, atque ut in omnes effundatur gratia Christi, de cuius regni propugnatione agitur, eaque cunctis pacem, veniam peccatorum, et lectissima quaeque munera impertiat.

Propterea constituimus, ut quotannis, qua die in quibusque locis Epiphaniae Domini celebrantur mysteria, in subsidium memorati operis pecunia stipis instar corrogetur. Hanc autem

Pecuni… sidium … die Epi… Domini … gandum.

solemnem diem prae ceteris eligimus quia, uti probe intelligis, Venerabilis Frater, ea die Filius Dei primitus sese gentibus revelavit, dum Magis videndum se praebuit, qui ideo a S. Leone Magno decessore Nostro scite dicti sunt *vocationis nostrae fideique primitiae*. Itaque bona spe nitimur fore, ut Christus Dominus permotus caritate et precibus filiorum, qui veritatis lucem acceperunt, revelatione divinitatis suae etiam miserrimam illam humani generis partem illustret, eamque a superstitionis coeno et aerumnosa conditione, in qua tamdiu abiecta et neglecta iacet, eripiat.

Placet autem Nobis, ut pecunia, praedicta die collecta in ecclesiis et sacellis subiectis iurisdictioni tuae, Romam mittatur ad Sacrum Consilium christiano nomini propagando. Huius porro munus erit partiendi eam pecuniam inter Missiones, quae *ad delendam potissimum servitutem* in Africae regionibus extant aut instituentur: cuius partitionis hic modus erit, ut pecunia profecta ex nationibus, quae suas habent catholicas missiones ad vindicandos in libertatem servos, ut memoravimus, istis missionibus sustentandis iuvandisque addicatur. Reliquam vero stipem idem Sacrum Consilium, cui earumdem missionum necessitates compertae sunt, inter egentiores prudenti iudicio partietur.

Equidem non ambigimus, quin vota Nostra pro infelicibus Afris concepta, benigne excipiat dives in misericordia Deus, ac tu Venerabilis Frater, ultro collaturus sis studium operamque tuam, ut ea expleantur cumulate. Confidimus insuper, per hoc temporarium ac peculiare subsidium, quod fideles conferent ad inhumani commercii labem abolendam et sustentandos Evangelii nuncios in locis ubi illud viget, nihil imminutum iri de liberalitate qua catholicas missiones adiuvare solent collata stipe in Institutum quod Lugduni conditum *a propagatione fidei* nomen accepit. Salutare hoc opus, quod fidelium studiis pridem commendavimus, hac nunc opportunitate oblata novo ornamus laudis testimonio, optantes ut late porrigat beneficentiam suam et laeta floreat prosperitate. Interim Tibi, Venerabilis Frater, clero et fidelibus pastorali vigilantiae tuae commissis, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimus.

1744

laritate rum ab corum tes haereticos.

S. R. C. S. Officii *4 Dec. 1890.* — Haereticos ad fidem catholicam conversos, ac filios haereticorum qui in haeresi persistunt vel mortui sunt, ad primum et secundum gradum per lineam paternam, per maternam vero ad primum dumtaxat, esse irregulares, etiam in Germania, et in aliis locis de quibus petitur; ideoque dispensatione indigere ut ad Tonsuram et Ordines promoveantur.

1745

De manifestatione conscientiae in Institutis sive mulierum sive virorum laicorum.

Decr. S. C. EE. et RR. *17 Dec. 1890.* — Quemadmodum omnium rerum humanarum quantumvis honestae sanctaeque in se sint; ita et legum sapienter conditarum ea conditio est, ut ab hominibus ad impropria et aliena ex abusu traduci ac pertrahi valeant; ac propterea quandoque fit, ut intentum a legislatoribus finem haud amplius assequantur; imo et aliquando, ut contrarium sortiantur effectum. Idque dolendum vel maxime est obtigisse quoad leges plurium Congregationum, Societatum aut Institutorum sive mulierum quae vota simplicia aut solemnia nuncupant, sive virorum professione ac regimine penitus laicorum; quandoquidem aliquoties in illorum Constitutionibus conscientiae manifestatio permissa fuerat, ut facilius alumni arduam perfectionis viam ab expertis Superioribus in dubiis addiscerent; e contra a nonnullis ex his intima conscientiae scrutatio, quae unice sacramento Poenitentiae reservata est, inducta fuit. Itidem in Constitutionibus ad tramitem sacrorum canonum praescriptum fuit, ut sacramentalis Confessio in huiusmodi Communitatibus fieret respectivis confessariis ordinariis et extraordinariis; aliunde Superiorum arbitrium eo usque devenit, ut subditis aliquem extraordinarium confessarium denegaverint, etiam in casu quo, ut propriae conscientiae consulerent, eo valde indigebant. Indita denique eis fuit discretionis ac prudentiae norma ut suos subditos rite recteque quoad peculiares poenitentias ac alia pietatis opera dirigerent; sed et haec per abusionem extensa in id etiam extitit, ut eis ad Sacram Synaxim accedere vel pro lubitu permiserint, vel omnino interdum prohibuerint. Hinc factum est, ut huiusmodi dispositiones, quae ad spiritualem alumnorum profectum et ad unitatis pacem et concordiam in Communitatibus servandam fovendamque salutariter ac sapienter constitutae iam fuerant, haud raro in animarum discrimen, in conscientiarum anxietatem, ac insuper in externae pacis turbationem versae fuerint, ceu subditorum recursus et querimoniae passim ad S. Sedem interiectae evidentissime comprobant. Quare SSmus D. N. Leo divina providentia Papa XIII, pro ea qua praestat erga lectissimam hanc sui gregis portionem peculiari sollicitudine, in Audientia habita a me Cardinali Praefecto S. C. Episcoporum et Regularium negotiis et consultationibus praepositae die decimaquarta Decembris 1890 omnibus sedulo diligenterque perpensis, haec quae sequuntur voluit, constituit atque decrevit.

1. Sanctitas Sua irritat, abrogat, et nullius in posterum roboris declarat quascumque dispositiones Constitutionum, piarum Societatum,

Institutorum mulierum sive votorum simplicium sive solemnium, nec non virorum omnimode laicorum, etsi dictae Constitutiones approbationem ab Apostolica Sede retulerint in forma quacumque, etiam quam aiunt specialissimam, in eo scilicet, quod cordis et conscientiae intimam manifestationem quovis modo ac nomine respiciunt. Ita propterea serio iniungi moderatoribus ac moderatricibus huiusmodi Institutorum, Congregationum ac Societatum ut ex propriis Constitutionibus, directoriis ac manualibus praefatae dispositiones omnino deleantur penitusque expungantur. Irritat pariter ac delet quoslibet ea de re usus et consuetudines etiam immemorabiles.

2. Districte insuper prohibet memoratis Superioribus ac Superiorissis cuiuscumque gradus et praeeminentiae sint ne personas sibi subditas inducere pertentent directe aut indirecte, praecepto, consilio, timore, minis, aut blanditiis ad huiusmodi manifestationem conscientiae sibi peragendam; subditisque e converso praecipit, ut Superioribus maioribus denuncient Superiores minores, qui eos ad id inducere audeant; et si agatur de Moderatore vel Moderatrice Generali denunciatio huic S. Congregationi ab iis fieri debeat.

3. Hoc autem minime impedit quominus subditi libere ac ultro aperire suum animum Superioribus valeant ad effectum ab illorum prudentia in dubiis ac anxietatibus consilium et directionem obtinendi pro virtutum acquisitione ac perfectionis progressu.

4. Praeterea firmo remanente quoad confessarios ordinarios et extraordinarios Communitatum quod a Sacrosancto Concilio Tridentino praescribitur in *Sess. 25, Cap. 10 de Regul.* et a S. M. Benedicti XIV statuitur in Constitutione quae incipit *Pastoralis curae,* Sanctitas Sua Praesules Superioresque admonet ne extraordinarium denegent subditis confessarium quoties ut propriae conscientiae consulant ad id subditi adigantur, quin iidem Superiores ullo modo petitionis rationem inquirant, aut aegre id ferre demonstrent. Ac ne evanida tam provida dispositio fiat, Ordinarios exhortatur, ut in locis propriae dioeceseos, in quibus mulierum Communitates existunt, idoneos sacerdotes facultatibus instructos designent, ad quos pro sacramento Poenitentiae recurrere eae facile queant.

5. Quod vero attinet ad permissionem vel prohibitionem ad sacram Synaxim accedendi eadem Sanctitas Sua decernit, huiusmodi permissiones vel prohibitiones dumtaxat ad confessarium ordinarium vel extraordinarium spectare, quin Superiores ullam habeant auctoritatem hac in re sese ingerendi, excepto casu quo aliquis ex eorum subditis post ultimam sacramentalem Confessionem Communitati scandalo fuerit, aut gravem externam culpam patraverit, donec ad Poenitentiae sacramentum denuo accesserit.

6. Monentur hinc omnes, ut ad sacram Synaxim curent diligenter se praeparare et accedere diebus in propriis regulis statutis; et quoties ob fervorem et spiritualem alicuius profectum confessarius expedire iudicaverit ut frequentius accedat, id ei ab ipso confessario permitti poterit. Verum qui licentiam a confessario obtinuerit frequentioris ac etiam quotidianae Communionis, de hoc certiorem reddere Superiorem teneatur; quod si hic iustas gravesque causas se habere reputet contra frequentiores huiusmodi Communiones, eas confessario manifestare teneatur, cuius iudicio acquiescendum omnino erit.

7. Eadem Sanctitas Sua insuper mandat omnibus et singulis Superioribus generalibus, provincialibus et localibus Institutorum de quibus supra sive virorum sive mulierum ut studiose accurateque huius decreti dispositiones observent sub poenis contra Superiores Apostolicae Sedis mandata violantes ipso facto incurrendis.

8. Denique mandat, ut praesentis decreti exemplaria in vernaculum sermonem versa inserantur Constitutionibus praedictorum piorum Institutorum, et saltem semel in anno, stato tempore in unaquaque Domo, sive in publica mensa, sive in Capitulo ad hoc specialiter convocato alta et intelligibili voce legantur.

Et ita Sanctitas Sua constituit atque decrevit contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis minime obstantibus.

1746

Circa val tem matrir dubie bapti rum.

S. C. S. Officii *4 Febr. 1891* (AD VIC. AP. IAPON. MERID. — Ex litteris Ampl. Tuae die 1 Nov. 1888 datis cognitum est incolas insulae Kitzuki, ex progenie veterum christianorum retinere quidem latinarum precum usum, earum tamen vim ignorare; recipere baptismum, sed de illius valore dubitari; ethnicorum more vivere, eorumque matrimonia tum ex divortii consuetudine, tum ex aliis impedimentis, quibus passim obstringuntur, invalida ut plurimum habenda esse: atque hanc abnormem eorum conditionem gravissimas parere difficultates cum in verae Ecclesiae gremium recipiendi sunt. Petis proinde ut ea super re certa tibi tuisque missionariis agendi norma praefiniatur. Cui petitioni libenter obsecundantes... Emi PP. ea quae sequuntur tibi respondenda mandarunt.

Imprimis haud placet silentium illud quod a Te tamquam generalis regula praescriptum est circa praeteritas nuptias et praesentes uniones eorum qui ad veram fidem redire cupiunt. Singuli enim casus explorandi prudenter, et diligenter examinandi sunt, ut eis, prout cuiusque necessitas postulat, consulatur. Nam bona fides, et ignorantia invincibilis (si tamen adsit) excusare

a peccatis poterit eos qui in illicita et invalida unione vivunt: efficere tamen ut ea unio verum matrimonium sit, non poterit. Neque facile ipsa matrimonia invalida ea etiam de causa iudicanda sunt, quia cum opinione dissolubilitatis seu cum intentione divortii inita fuerint. Nam tum solummodo huiusmodi erronea opinio et intentio matrimonium invalidat cum in pactum deducta fuerit; quod pactum ex verbis, quibus consensus expressus fuerit, patefiet.

Ut via aperiatur instaurando, iuxta, christianas leges conscientiarum ordini, in insula Kitzuki, primo ac praecipue investiganda erit validitas baptismatis singulis collati, habitis prae oculis responsionibus quas Suprema haec Congregatio S. Officii ad dubia dedit Vic. Ap. Iaponiae feria IV die 11 Martii 1868. *(V. n. 1323)*. Ex hac investigatione nonnulli invalide, plures dubie, aliqui valide baptizati reperiri poterunt. Qui invalide baptismum receperunt, tamquam ethnici habendi sunt, ac proinde si isti matrimonia inter se contraxerunt, nisi obstet aliquod impedimentum iure naturae dirimens vera habenda erunt. Qui valide aut dubie baptizati fuerint, ii subsunt impedimentis etiam iure ecclesiastico dirimentibus, excepta clandestinitate quae isthic non viget. Qui idcirco si inter se matrimonium inierint, et nullo alio impedimento dirimente ligati fuerint, eorum matrimonium validum censendum erit. — At fieri potest ut una pars valide aut dubie, altera vero invalide baptizata fuerit. Hoc in casu eorum matrimonium nullum erit ob cultus disparitatem. Quando autem matrimonia invalida non deprehendantur ob disparitatem cultus, locus erit investigationi aliorum impedimentorum, quibus contrahentes fortasse detinebantur, et praesertim affinitatis quae facillime in memorata insula contrahi refers. Nec deterreri se ab huiusmodi investigatione missionarii facile sinant: nam studiose quidem ea peragenda erit, sed simul caute prudenterque, et opportune monitis iis quorum interest, eam secretissimam, ipsis autem nulli detrimento, imo magno commodo futuram: tum quia propriae eorum conscientiae consuletur, tam quia, detecta prioris coniugii nullitate, in ea in qua vivunt unione, adhibitis etiam dispensationibus quibus opus fuerit, perseverare permittentur.

Ex his colliges quid in singulis casibus agendum sit. Si constiterit eos qui actu in putati matrimonii possessione reperiuntur, iustis praecedentibus nuptiis esse ligatos, non poterunt ad baptismum admitti nisi separentur. Si vero constiterit primas eorum nuptias per divortium solutas, fuisse nullas, ad baptismum admittantur, nisi forte alio impedimento dirimente obstricti sint; quo in casu, si impedimentum sit ex iis, super quibus Ecclesia dispensare solet, praevia dispensatione, cuius impertiendae, harum literarum vigore necessariae Tibi et opportunae facultates conceduntur, et renovato consensu, in eadem unione relinquantur.

Quod si, instituta diligenti investigatione, dubium adhuc de valore priorum nuptiarum perseveret, nec dilui possit, tunc, dummodo alia non obsint impedimenta super quibus Ecclesia non potest aut non solet dispensare, putati coniuges baptizandi, in bona fide et in actuali matrimonii possessione relinquendi sunt. In casibus autem difficilioribus, uti si ex. gr. primae nuptiae impotentiae aut vis et metus vitio laborent, res referenda est ad S. Sedem, transmissis actis, et accurate expositis omnibus casus adiunctis.

Si denique ambo coniuges invalide baptizati dignoscantur, et alter tantum converti velit, tunc facile fieri poterit ut huic consulatur per legitimum usum privilegii a D. Paulo in favorem fidei promulgati, interpellato scilicet priori coniuge infideli. A qua interpellatione, si iustae rationabilesque causae adsint, dispensabitur. Iustae autem huiusmodi causae tunc aderunt cum ex processu saltem summario et extraiudiciali moraliter constet coniugem infidelem interpellari non posse, aut interpellationem vel inutilem vel graviter periculosam futuram esse. Matrimonium vero eius cum quo dispensatum fuerit, etiamsi postea innotuerit coniugem infidelem suam voluntatem iuste impeditam declarare non potuisse, et ad fidem etiam tempore initi matrimonii conversum fuisse, nihilominus numquam rescindi, sed validum esse debebit.

1747

De administratione redituum Custodiae Terrae Sanctae.

S. C. de Prop. Fide *20 Februarii 1891.* — Haud ita pridem hoc Sacrum Consilium Christiano Nomini propagando diligenter ad examen revocavit ea omnia quae ad necessitates Missionum Palaestinae, quaeque ad regimen et moderationem arcae a Fratribus Minoribus Franciscalibus in Locorum Sanctorum curam custodiamque administratae referuntur. Hac opportunitate petitiones Apostolicae Sedi porrectae circa eadem argumenta exhibitae sunt. Enimvero exploratum est, inspectis temporum nostrorum circumstantiis, auctaque itinerum facilitate, desiderium inter fideles quotidie magis exardescere ea loca visendi, quae Salvator Noster Christus Dominus praesentia sua, ac praedicatione, potissimum vero morte ac sepulchro suo nobilissima imprimis reddidit, eaque de causa ingentes sane expensas ad peregrinos hospitio recipiendos exigi: insuper sanctuariis conservandis, restaurandis, scholis erigendis, missionibus provehendis haud exiguam pecuniae vim requiri. Ad administrationem vero collectae stipis oculos convertens, eam reperit esse tanto ponderi plane imparem. Decennio quippe mox elapso diligenter inspecto, vim redituum Custo-

diae Terrae Sanctae vix ad decies centena millia libellarum pervenire intellexit. Qui quidem ex triplici fonte derivantur: pars siquidem illius summae ex oblationibus ad sanctuaria, ex iuribus stolae, et eleemosynis Missarum, quae a Franciscalibus celebrantur, proveniunt: pars ex collectis, quas in universo orbe Fratres ipsi industria sua perficiunt: pars denique ex eleemosynis, quae Feria VI in Parasceve in omnium gentium ecclesiis colliguntur. Haec porro postrema pars non nisi exiguam portionem totius reditus, quae nimirum tertiam partem illius certe non excedit, complectitur. In ea vero conferenda stipe Americae et Europae gentes aeque concurrunt. Ad quam pecuniam diligenter ac studiose administrandam iam a pluribus saeculis benemerens Ordo Minorum magna cum laude incubuit; dum fidem catholicam duris exantlatis laboribus, fusoque sanguine, praeclari sui Fundatoris vestigiis inhaerens, per totam Palaestinam, Syriam, atque Aegyptum amplificavit. Quapropter Apostolica Sedes nedum religiosos huiusmodi viros benevolentia ac beneficiis suis nullo non tempore cumulavit, verum ipsum Terrae Sanctae Pium Opus non unius nationis proprium sed internationale constituit, quo ea, quae illius intersunt, vigilantiae religiosorum virorum ex diversis nationibus credita, communi veluti praecipuarum Europae gentium studio procurentur; tantumque administrationis negotium sibi obnoxium declaravit.

Ea itaque omnia considerans S. Congregatio, et curam prorsus singularum rerum ad Terram Sanctam pertinentium sibi a Summo Pontifice commissam esse sciens, Eodem approbante, declarandum censuit, uti per praesentes declarat, administrationem arcae Custodiae Terrae Sanctae sub sua speciali tutela esse constitutam, sibique negotiorum quoad eam gestorum, uti antea, ita in posterum esse quotannis reddendam rationem, ut a se examinetur et a Summo Pontifice adprobetur. Hoc scilicet modo debita oblationum ratio habebitur, quaeque ad nova aedificia extruenda, vetera amplificanda, caeteraque gravia in quoscumque usus dispendia pertinent, S. Consilium accuratae disceptationi subiiciet, ipsisque religiosis viris, SSmo D. N. sanciente, perficienda committet. Ut vero commodius oblationum collectae fiant, mandatur ut Apostolicae literae die 26 Decembris 1887 datae, quae incipiunt *Salvatoris* (1) ab universis ad quos pertinent omnino ad executionem mittantur, collectae eleemosynarum una vice singulis annis Feria VI, in Parasceve, vel alio quolibet intra annum die pro Terra Sancta faciendae, non debeant quomodolibet ad alios usus converti atque applicari, sed integrae ad Rmum P. Custodem Terrae Sanctae per Commissarios Ordinis S. Francisci ex omnibus orbis regionibus diligenter transmitti, quacumque dispensatione exinde revocata.

Quoniam vero studiosissime satagendum est ne in Palaestinae regione praeter ea quae ab antiquo recognita sunt, nova sanctuaria aut recenter inventa, aut in posterum detegenda inconsiderate adstruantur, absolute vetat hoc S. Consilium ne quis uti authentica prodat eiusmodi sanctuaria vel eorum cultum permittat, quin idem Consilium ea super re iudicium edat, ac sententia sua ut talia recognoscat ac probet.

1748

De irregulate converso ab haeresi, eorum qui parentes habent haereticos.

Litt. S. C. S. Officii *6 Martii 1891* — Fu risoluto che si comunicasse a cotesta S. C. (di Propaganda) per norma in altri simili casi il decreto emanato in fer. IV. 4 Decembre 1890, ch' è il seguente, cioè avendo l' Episcopato germanico domandato se anche in quelle regioni gli eretici e i loro discendenti fossero soggetti, come altrove, all' irregolarità, fu ri-

---

(1) Huiusmodi Litterae Ap. Leonis PP. XIII ita se habent: « Salvatoris et Domini nostri Iesu Christi qui « pro humani generis redemptione se ipsum exinanivit « factus obediens usque ad mortem, mortem autem « crucis, vices in terris immeriti licet gerentes, inter « multiplices gravissimasque tam excelsi apostolatus « curas quibus in dies detinemur, in id tamen peculiari « ac praecipua pastoralis sollicitudinis vigilantia incumbimus, ut tanti ac tam salutaris mysterii, quae in « Urbe Hierusalem, et viciniis illius monumenta super« sunt, qua maiori sanctiorique fieri poterit custodia « asserventur, utque salubria monita ac mandata Roma« norum Pontificum Praedecessorum Nostrorum suos « hac super re effectus sortiantur. Ipsi enim Pontifices « iamdiu a vetustissimis temporibus ea ad loca pretioso « Humanati Verbi Sanguine purpurata oculos conver« tentes, catholici nominis gentes ad Christi Sepul« chrum recuperandum excitarunt, et postquam illud « denuo in infidelium ditionem cecidit, et Fratribus Mi« noribus Ordinis S. Francisci Assisiensis tantummodo « licuit ea loca asservare, nunquam destitere, quin qua« cumque ope possent, Custodiae saltem ipsorum con« sulerent, et Fratrum eorumdem, quos neque perse« quutionum, neque vexationum, neque saeva crucia« tuum discrimina tanto unquam ab incoepto deter« ruerunt, praesentibus necessitatibus pro re ac tem« pore providerent. Quare et vivae vocis oraculo, et « Apostolicis etiam litteris Patriarchis, Antistitibus et « aliis totius terrarum orbis locorum Ordinariis instan« ter atque iteratis vicibus mandarunt, ut respective « eorum curae commissos christifideles ad eleemosynas « pro locis sanctis tuendis afferendas colligendasque « impellerent, et certas etiam regulas hac super re sta« tuere pluribus Apostolicis litteris, modo sub plumbo, « modo sub Annulo Piscatoris datis, per quas unani« mi consensu, asseruerunt universis in terrarum orbis « dioecesibus singulis annis quosdam per unumquem« que Ordinarium sub sanctae obedientiae obligatione « dies statuendos esse pro eleemosynis in Sanctorum « Locorum emolumentum colligendis. Denique Pius « PP. VI fel. rec. Praedecessor Noster litteris, quarum « initium *Inter cetera divinorum iudiciorum abdita ar« cana* die XXXI mensis Iulii anno MDCCLXXVIII « sub plumbo datis, quatuor per annum vicibus ab

sposto: *Affirmative; et haereticos ad fidem catholicam conversos, ac filios haereticorum qui in haeresi persistunt vel mortui sunt, ad primum et secundum gradum per lineam paternam, per maternam vero ad primum dumtaxat, esse irregulares, etiam in Germania et in aliis locis de quibus petitur; ideoque dispensatione indigere, ut ad Tonsuram et Ordines promoveantur.*

1749

S. C. S. Officii *18 Martii 1891.* — Dispensationes matrimoniales super quovis impedimento, sive agatur de matrimoniis invalide contractis, sive de contrahendis, esse validas etiamsi copula, vel consilium et intentio per eam facilius gratiam impetrandi reticita fuerint.

1750

S. C. S. Off. *18 Martii 1891.* — LEOPOL. — Relate ad facultates Episcopis a Sanctitate sua concessas (quae etiam parochis subdelegari possunt) dispensandi in articulo mortis in impedimentis matrimonium dirimentibus, rogo (ego Archiepiscopus) quoad impedimenta mixtae religionis et disparitatis cultus benignissimam declarationem, an in istis etiam in articulo mortis non aliter dispensari possit nisi 1. ambo contrahentes promittant educationem omnis prolis in religione catholica; et quidem 2. non solum prolis forte adhuc suscipiendae, sed etiam antea (in concubinatu vel civili matrimonio) iam susceptae, in quantum scilicet hoc a parentibus adhuc dependet; atque nisi etiam 3. pars catholica (licet privatim tantum) promittat quod, in quantum poterit, conversionem partis non catholicae procurare sataget.

R. Cautiones etiam in articulo mortis esse exigendas; disparitatem cultus utpote impedimentum dirimens in Encyclica Sancti Officii 20 Februarii 1888 comprehendi: mixtam vero religionem, uti impedimentum impediens, non comprehendi.

1751

De cleri assignatione in divisione dioecesium.

S. C. de Prop. F. *13 Apr. 1891.* (C. G.) — Si supplichi il S. Padre affinchè nella dismembrazione delle diocesi il clero debba restare come suddito del Vescovo di quella parte di diocesi in cui esercitava il ministero prima della divisione, e ciò per massima. — SS̃mus adprobavit.

1752

De vini cum spiritu commixtione ad illud pro Missa servandum.

S. C. S. Off. *15 Apr. 1891.* — Vinum dulce quod pro Missae sacrificio adhiberi solet in Hispania spiritum ultra proportionem duodecim pro centum naturaliter continet. — *Quaeritur:*

1. Utrum decem partium spiritus pro centum commixtio, ut ex experientia constat, omnino ad vini dulcis conservationem necessaria, continuari possit.

2. Utrum vinum ita confectum adhiberi possit in Missae sacrificio.

R. Negative in ordine ad Missae sacrificium.

1753

Circa extensionem decreti *Quemadmodum* (pro Institutis Regularibus) *17 Dec. 1890.*

S. C. EE. et RR. *15 Apr. 1891.* — 1. Se il decreto incipiente *Quemadmodum* del 17 Dec. 1890 *(V. n.1745).* comprende anche le Figlie della Carità istituite da S. Vincenzo de' Paoli.

2. Se il decreto medesimo, oltre gl'istituti femminili, comprende solamente gl'istituti maschili di natura laicali, come i Fratelli delle Scuole Cristiane ecc., ovvero anche le Congregazioni ecclesiastiche, come i Salesiani fondati

---

« omnibus sacrorum Antistitibus Terrae Sanctae necessitates piae christifidelium charitati commendandas esse decrevit. Nunc autem dilectus filius Bernardinus de Portu Romatino, Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Assisiensis de Observantia nuncupatorum generalis Administer, Nobis exponendum curavit, adauctis in dies, praesertim vertentibus annis, necessitatibus huiusmodi, Sanctorum Locorum Custodiae haud amplius provenientes a fidelium eleemosynis reditus sufficere, eaque potissimum de causa quod elapso iam saeculi intervallo a postrema, quam memoravimus fel. rec. Pii PP. VI Constitutione, nonnulli ex Ordinariis illam veluti fere obsoletam negligunt, neque eleemosynas pro Sanctis Locis commendare, ea qua par est sollicitudine, student; ideoque enixas Nobis preces humiliter adhibuit, ut quaedam hac super re providere de Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine velimus. Nos igitur, quibus tanti momenti Custodia maximo est cordi, votis huiusmodi annuere cupientes, de Apostolica Nostra auctoritate, vi praesentium, perpetuum in modum decernimus, ut Venerabiles Fratres Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi et alii totius terrarum orbis locorum Ordinarii sub sanctae obedientiae vinculo curare teneantur, ut respective in cuiuscumque dioecesis parochiali ecclesia, una saltem singulis annis vice, nempe Feria sexta maioris hebdomadae, vel alio ad uniuscuiusque Ordinarii lubitum similiter semel tantum quotannis eligendo die, fidelium charitati Sanctorum Locorum necessitates proponantur. Pari autem auctoritate expresse interdicimus atque prohibemus ne quis audeat vel praesumat eleemosynas pro Terra Sancta quomodolibet collectas in alios usus convertere atque immutare. Propterea iubemus collectas, ut superius dictum est, eleemosynas parochum Episcopo, Episcopum tradere proximiori Ordinis Sancti Francisci pro Terra Sancta Commissario; hunc autem curare volumus, ut eaedem quam citius Hierusalem ad Sanctorum Locorum Custodem, ut moris est, transmittantur. Decernentes praesentes Nostras litteras firmas *etc.* ».

dal Bosco, i Rosminiani, i Lazzaristi e simili nelle quali, oltre i sacerdoti, sono molti fratelli laici.

R. Ad 1. Affirmative iuxta modum. Modus est: Attenta peculiari Puellarum Charitatis institutione, attentisque Pontificiis declarationibus ac privilegiis indultis, praesertim a s. m. Pio VII et Leone XII, confirmatis a SS. D. N. Leone XIII die 25 Iunii 1882, publicationem et vigilantiam super executione praefati decreti quoad dictas Puellas spectare ad Superiorem generalem pro tempore Congregationis Presbyterorum Missionis, sive per se, sive per eiusdem Congñis Visitatores, salva tamen delegatione Apostolica Ordinariorum locorum in casu negligentiae Superiorum Congñis Missionis.

Ad 2. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam. — SSm̃us approbavit.

1754

Circa impositionem Scapularium pluribus accedentibus.

S. C. Indulg. *28 Apr. 1891.* – Pictavien.— Aliquando impositio scapularium ab Ecclesia approbatorum, ita pro frequentia populi protrahitur, ut fiat cum assistentium taedio et sacerdotis defatigatione. *Quaeritur:* Utrum liceat sacerdoti in impositione Scapularium ab Ecclesia approbatorum omnibus rite peractis, dicere semel numero plurali formulare: *Accipite, fratres,* vel *sorores* etc. imponendo successive et sine interruptione Scapulare omnibus praesentibus; vel potius formula numero singulari pro singulis sit repetenda.

R. Affirmative quoad primam partem; Negative quoad secundam, uti decretum est in una Valentinensi die 5 Febr. 1841 ad dub. IV. (1).

1755

Circa fideles cum infidelibus matrimonio indebite coniunctos, sacramenta petentes.

S. C. S. Officii *29 Aprilis 1891.* — Pekin. — Cum viris christianis his in regionibus, ut mulieres infideles ducant, dispensatur quotiescumque affulget aliqua spes quod servabuntur conditiones requisitae, quia rarum est ut non serventur. At cum mulieribus christianis, ut viros infideles accipiant, rarissime datur dispensatio propter periculum imminens perversionis, et contumeliam Creatoris. Si agitur de matrimoniis ab his mulieribus christianis pluribus abhinc annis contractis, quando aliquo modo speratur quod fortiores factae resistere poterunt tentationibus ordinariis, in tali casu dispensatur facilius. — Varii casus: 1. Non est rarum ut puellae baptizatae parentes impii sponsalia peragant, ipsa inscia aut etiam renuente, cum viro infideli, et contractus rescindi non possit: tunc etiamsi omnes cautiones requisitae, viva voce, vel per contractum iuramento firmatum, acceptatae fuerint a parte infideli, vix unquam datur dispensatio propter periculum imminens perversionis. Sponsa, sive volens sive nolens, more civili sic traditur sponso absque dispensatione, ut si in futurum non cessat periculum, et si dederit possibilitas separationis, separari possit ab infideli, et transire ad legitimas nuptias. In hoc casu quando nec possibile est dispensare, nec separationem efficere, accidit non semel ut sponsa suae salutis anxia, sacramenta Poenitentiae et etiam Eucharistiae cum lacrymis secreto, ne percutiatur, expostulet. Licetne huic mulieri ad extremum adductae sacramenta conferre, ne tandem ad desperationem veniat, et omnes actus religionis deserat, quidquid sit de scandalo fidelium?

2. Quando parentes catechumeni aut neophyti ante conversionem a paganismo suae filiae sponsalia fecerunt cum viro infideli, nec est possibile contractum rescindere, quid agendum cum puella quae baptismum postulat? Equidem ius habet ad baptismum, sed propter periculum fundatum perversionis, iuxta S. Ligorium, non expedit baptizare; at infidelis sponsi parentes cum iuramento affirmant quod relinquent puellam sacros religionis suae actus peragere: an baptizanda ante matrimonium? Denegamus baptismum, ut, peracto matrimonio, possimus iudicare an sit contumelia Creatoris; si non apparet periculum perversionis, sponsam baptizamus solum post matrimonium, ut si post tempus indeterminatum exurgit animae periculum, possit deserere infidelem, et alias legitimas nuptias appetere, et suae saluti providere. An iste modus agendi sit securior in praxi?

3. Iuxta mores paganorum accidit aliquoties ut iuvenis neophytus cogatur a suis parentibus et consanguineis infidelibus accipere uxorem paganam religioni christianae infensissimam quae non vult converti, et minatur sibi mortem si maritus actus religionis profitetur. Iuvenis iste, sic vult consuetudo, non potest deserere istam uxorem; aliunde nec potest dispensari, et tamen enixe postulat sacramenta: licetne extra mortis periculum dare illi Confessionem, et saltem semel in anno Eucharistiam, ne in extremam deducatur desperationem, et a religione discedat?

R. Ad 1. et 3. Si iuvenes et puellae de quibur agitur reperiantur in tali statu non voluntarie sed violenter, dummodo utrumque periculum perversionis et fornicationis de proximo fiat remotum, et facta experientia de eorum conatibus et dissensibus continuis, subsidii gratia prudenter illis conferri posse Sacramenta, spectata eorum dispositione.

---

(1) Dubium erat: « Utrum in adscribendis fidelibus « sodalitati sacri scapularis liceat uti in plurali parva « formula: *Accipe vir devote* etc. » S. C. respondit: « Affirmative iuxta praepositam rubricam in precibus « benedictionis sacri scapularis ».

Ad 2. Modum, de quo in dubio, non improbari, nisi baptismi necessitas urgeat, aut nisi baptismus sit diutius differendus, et nisi etiam cautiones datae fuerint non solum a parentibus, sed etiam a futuro coniuge; quo in casu, praevia dispensatione, matrimonium permitti poterit.

1756

solutione vatis cum ns S. Sedire ne-

S. C. S. Officii *17 Iunii 1891.* — S. Congregatio Inquisitionis, sub die 23 Iulii 1886, ad quaesitum: « I. Utrum tuto adhuc teneri possit sententia docens, ad Episcopum aut ad quemlibet sacerdotem approbatum devolvi absolutionem casuum et censurarum, etiam speciali modo Papae reservatorum, quando poenitens versatur in impossibilitate personaliter adeundi S. Sedem. — II. Quatenus negative, utrum recurrendum sit, saltem per litteras, ad Emum Card. Maiorem Poenitentiarium pro omnibus casibus Papae reservatis, nisi Episcopus habeat speciale indultum, praeterquam in articulo mortis ad obtinendam absolvendi facultatem ». Responsum dedit a Papa approbatum et confirmatum: « Ad I. Attenta praxi S. Poenitentiariae, praesertim ab edita Const. Apost. sac. mem. Pii PP. IX, quae incipit *Apostolicae Sedis:* Negative. — Ad II. Affirmative; at in casibus urgentioribus, in quibus absolutio differri nequeat absque periculo gravis scandali vel infamiae, super quo confessariorum conscientia oneratur, dari posse absolutionem, iniunctis de iure iniungendis, a censuris etiam speciali modo Summo Pontifici reservatis, sub poena tamen reincidentiae in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad S. Sedem ».

Quum vero inter doctores de hisce responsis dubia fuerint exorta, S. Congregationi Inquisitionis sequentia ad resolvendum proponuntur.

1. Utrum responsum ad primum valeat etiam pro casu quando poenitens fuerit *perpetuo* impeditus personaliter Romam proficisci.

2. Utrum responsi ad secundum clausula « sub poena tamen reincidentiae in easdem « censuras etc. » referatur solummodo ad absolutionem a censuris et casibus *speciali modo* S. P. reservatis, an etiam ad absolutionem a censuris et casibus simpliciter Papae reservatis. Quaeritur denique:

3. Utrum auctores moderni post Const. *Apostolicae Sedis* (contra ius commune, cap. *Eos qui, 22 De sent. excomm.* in VI, v. 11; cap. *Ea noscitur,* 59, X, v. 39; et contra Rituale Romanum, *De Poenit.* tit. III, c. 1, n. 23) recte doceant, ei qui in articulo mortis a quolibet confessario a quibusvis censuris quomodocumque reservatis absolutus fuerit, tunc solummodo imponendam esse obligationem se sistendi Superiori recuperata valetudine, si agatur de absolutione a censuris *speciali modo* Papae reservatis; an huiusmodi recursus ad Superiorem etiam necessarius sit in absolutione a censuris simpliciter Summo Pontifici reservatis?

Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam partem.

Ad 3. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam partem, iuxta resolutionem fer. IV, 28 Iunii 1882. — SSmus approbavit.

1757

S. C. S. Officii *25 Iunii 1891.* — TCHELI MERIDIO-ORIENT. — Quum difficile sit meracum emere vinum in Europa, et difficilius adhuc illud pretio haud modico comparatum in Sinas transvehere quin in via fraude adulteretur, iam abhinc pluribus annis tutius nec non facilius missionariis huius Vicariatus visum est vinum pro Missae sacrificio in hac ipsa regione confici. Uvae vero quas in septentrionalibus sinensis imperii partibus reperire est, sacchari quantitatem nimis exiguam continent; ex quo fit ut vinum ex his ad sacrificium Missae expressum alcoolis portionem infirmam tantum habeat, et propterea vix incorruptum asservari possit, attentis praesertim diuturnis intensisque aestivi temporis ardoribus corruptioni quam maxime faventibus. Tollitur incommodum obtineturque vinum tuto servabile, nec non oculis, gustui olfactuique haud ingratum, si centum libris uvarum mox contusarum addantur decem librae *sacchari ex canna* (idest est planta graminea, botanice *saccharum officinarum,* gallice vulgo *canne a sucre* nuncupata) haecque massa deinde more solito fermentetur. Quae cum deferbuerit, ex centum libris massae (novem sacchari libras iuxta exposita continentibus) obtinentur sexaginta septem vini librae, quae ut ex calculo chimico coniicere licet, practice ad summum quatuor libras cum dimidia (id est circiter quintam decimam ponderis totalis partem) alcoolis ex saccharo geniti continent. Aliis verbis supradicta operatione obtinetur vinum ex vite verum, cuius centum partes sex vel septem alcoolis heterogenei seu non ex vite producti admixtas habent. Quam praxim eo libentius retinuimus quo maior in dies evadit nobis impossibilitas spiritum vini (alcool) ex vite genitum comparandi. Nunc autem, aliquo exurgente dubio, humiliter quaeritur:

De impedienda vini (pro Missa) corruptione.

1. An haec praxis ad obtinendum vinum pro Missae sacrificio tuta sit. Si negative:

2. An valida?

3. Quid si huiusmodi vinum adhibitum fuerit in Missis *ex iustitia?*

R. Vino pro sacrosancto Missae sacrificio

addendum potius esse spiritum seu alcool qui extractus fuerit ex genimine vitis, et cuius quantitas una cum ea, quam vinum de quo agitur naturaliter continet, haud excedat proportionem duodecim pro centum. Huiusmodi vero admixtio fiat quando fermentatio sic dicta tumultuosa defervescere inceperit; et ad mentem:

La mente è che non potendo i missionarî procurarsi da loro stessi lo spirito di vino distillandolo dal vino del paese, facciano venire dell'uva passa e ne estraggano il vino, oppure mescolino l' uva passa coll' uva del paese facendola insieme fermentare. Quoad praeteritum vero acquiescat, facto verbo cum SSmo.

1758

Circa facultatem dispensandi super impedimentis matrimonium dirimentibus in mortis periculo.

S. C. S. Off. *1 Iulii 1891*. — Ep. Vicensis ad pedes Sanctitatis V. provolutus sequens reverenter exponit dubium: Ex litteris istius S. R. et U. Inquisit. diei 20 Februarii 1888 Sanctitas Sua benigne annuit pro gratia qua locorum Ordinarii dispensare valeant « aegrotos in gra- « vissimo mortis periculo constitutos super im- « pedimentis quantumvis publicis matrimonium « iure ecclesiastico dirimentibus, excepto sacro « Presbyteratus Ordine, et affinitate lineae re- « ctae ex copula licita proveniente ». Iam vero super intelligentia verborum *aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos* non leve exortum est inter quosdam dissidium. Sunt enim qui asserunt locum dispensationi tantum esse quum impedimentum afficiat directe aegrotum, non vero quum aegrotus sit solutus, et impedimentum tantum directe afficiat bene valentem. Dum alii e contra facultatem dispensandi Ordinariis concedi putant quamvis aegrotus non habeat in se impedimentum, sed hoc directe tantum existat in bene valente. Unde quum civiliter sint coniuncti, aut alias in concubinatu vivant, ex. gr. puella soluta et diaconus, illaque aegrotante, hic valens sit, possetne Ordinarius cum his dispensare? Vel si monialis aegrotans in concubinatu viveret cum diacono bene valente, essetne locus dispensationi, quum diaconus non sit in gravissimo mortis periculo constitutus?

R. Ordinarios locorum vi decreti diei 20 Februarii 1888 in utroque casu allato dispensare posse, et in utroque pariter S. Congregationem S. Officii de impertita dispensatione certiorem reddere, ac ea interim curare debere quae in eodem decreto praescribuntur. — SSmus adprobavit.

1759

De praemittenda dispensationibus matrimonialibus absolutione a censuris.

S. Poenit. Ap. *2 Iulii 1891*. — Utrum casu quo nullam praevidet Ordinarius censuram ab oratoribus fuisse contractam, debet nihilominus Ordinarius, qui dispensationem matrimonialem vi alicuius indulti concedit, clausulam absolutionis ad cautelam praemittere, quam Sacra Poenitentiaria et Apostolica Dataria praemittere consueverunt.

R. Absolutionem a censuris, in casu de quo agitur, laudabiliter praemitti.

1760

De usu privilegii paulini c[...] pars infidelis v[...] converti sed non vult, vel n[...] potest cum fi[...] cohabitare.

S. C. S. Officii *8 Iulii 1891*. — Victoriae Nyanzae. — 1. Vir fidelis mulierem infidelem in ipsius viri infidelitate ductam habet, quae quidem vult converti, sed nullo modo cum eo habitare consentit. Quaer. I. An vir uti privilegio paulino, et facta interpellatione de cohabitandi voluntate, ad alias nuptias transire possit. — II. An talis vir, si sit adhuc catechumenus, possit ad baptismum admitti et tunc privilegio uti.

2. Mulier catechumena cuiusdam fidelis, quam iste in sua propria infidelitate duxit, ab eo per vim ablata est, ita ut nulla spes eam redimendi vel recuperandi affulgeat. Mulier vult converti, et vellet quidem cum eo cohabitare, sed nec religionem colere nec cohabitare potest. Quaer. I. An talis fidelis privilegio paulino uti possit, et aliam uxorem ducere, ne scilicet caelebs manere cogatur. — II. Si ipse eam vendidit, et nullo modo eam redimere potest, an item privilegio uti possit.

R. Ad 1. Affirmative ad utramque partem dummodo uxor in infidelitate permaneat.

Ad 2. – Ad I. Quatenus prima uxor adhuc in infidelitate permaneat, permitti posse viro ut matrimonio cum secunda muliere coniungatur. – Ad II. Quatenus uxorem vendiderit ante baptismum, affirmative.

1761

Circa abs[...]tionem sac[...]mentalem ir[...]ticulo mort[...] sacerdote[...] adprobato.

S. C. S. Officii *29 Iulii 1891*. — Non sunt inquietandi qui tenent validam esse absolutionem in articulo mortis concessam a sacerdote non adprobato, etiam quando facile advocari seu adesse potuisset sacerdos adprobatus; et qui tenent validam esse absolutionem in eodem articulo mortis concessam a peccatis reservatis, sive simpliciter sive cum censura, per sacerdotem non habentem iurisdictionem in reservata, etiamsi advocari seu adesse facile potuisset sacerdos habens praedictam iurisdictionem.

1762

Circa co[...]tationem [...] coniux inf[...] pollicetur, [...]pellatus a[...] iuge ad [...] converso.

Ex Litt. S. C. S. Officii *7 Aug. 1891*. — Nella Congr. di fer. IV, 5 corr. preso in esame l' esposto di Mons. Vescovo di Kishna-

gore nell' India (1) in cui quel Prelato domanda istruzioni sulla maniera di contenersi circa l'interpellanza del coniuge infedele, attese le difficoltà che le circostanze della sua diocesi oppongono all'adempimento nei dovuti modi delle prescrizioni esistenti in proposito: gli Emi Sigg. Cardd. Inquisitori Generali hanno emanato il seguente decreto, approvato nell' Udienza del giorno appresso dal S. Padre:

« Licet infidelis, facta interpellatione, sine « Creatoris contumelia se cohabitaturum polli« ceatur, pertinere ad Episcopum, ipsius one« rata conscientia, ut omni adhibita diligentia « et perpensis singulorum casuum circumstan« tiis et moribus regionum, iudicet utrum parti « ad fidem conversae permittenda sit cohabi« tatio iuxta ea quae traduntur a sa. me. Be« ned. XIV. *De Syn. dioec. lib. XIII, cap. XXI,* « *n. 1* (2).

1763

concess. confes. extraordi. moniali.

S. C. EE. et RR. *17 Augusti 1891.* — In decreto a S. Congregatione Episcoporum et Regularium die 17 Decembris praeteriti anni 1890 edito, haec verba leguntur: « Sanctitas « Sua Praesules Superioresque admonet, ne ex« traordinarium denegent confessarium quoties, « ut propriae conscientiae consulant, ad id sub« diti adigantur, quin iidem Superiores ullo « modo petitionis rationem inquirant, aut ae« gre ferre demonstrent ». Quibus verbis haec subsequuntur: « At ne evanida tam provida « dispositio fiat, Ordinarios exhortatur, ut in « locis propriae dioeceseos, in quibus mulie« rum Communitates existunt, idoneos sacer« dotes facultatibus instructos designent, ad « quos pro Sacramento Poenitentiae recurrere « eae facile queant ». Omnibus perpensis, nec non sanctae Apostolicae Sedis patefacto proposito nullum infligendi vulnus disciplinae de confessariis ordinario et extraordinario, Episcopo Malacitano sequentia eveniunt dubia, quae ipse sacrae Congregationi solvenda submittit:

1. Quis sub nomine Praesulis vel Superioris, cuius est subditis concedere vel denegare confessarium extraordinarium, intelligitur? An ipse qui ordinarium confessarium deputavit, vel potius qui domui praeest, sive vir sit, sive femina?

2. Cum ex Decreto, Superior, quicumque sit, nequeat confessarium extraordinarium denegare, immo nec aegre se ferre petitionem demonstrare, teneturne subditi precibus semper indulgere, quamvis plane videat necessitatem esse fictam, et, vel scrupulis vel alio mentis defectu, ut veram ab ipso petente apprehensam?

3. Praesul, qui ex dictis confessarium extraordinarium subdito concedit, designare debet in unoquoque casu nominatim personam ipsius confessarii, vel idem Religiosus eligere poterit, inter diversos ab Ordinario deputatos, qui hoc sibi munus impleat?

De Religiosorum ad S. Synaxim frequentiori quam diebus statutis accessu.

In eodem allato Decreto hoc praeceptum invenitur: « Quoties ob fervorem et spiritualem « alicuius profectum confessarius expedire iudi« caverit, ut frequentius quam diebus statutis in « propriis regulis accedat Religiosus ad sacram « Synaxin, id et ab ipso confessario permitti « poterit ». Cum vero in pluribus Constitutionibus, ab Apostolica Sede approbatis, non tantum certae statuantur dies ut Religiosi ad sacram mensam accedant, verum explicite vetetur ne ultra praefatas dies ipsi Religiosi Communionem accipiant, veluti de monialibus Discalceatis Sanctae Mariae de Monte Carmelo constat, sequens oritur dubium:

---

(1) In litteris ad Emum Praef. S. C. de Prop. Fide (25 Febr. 1890) haec, quae sequuntur, exposuerat Episcopus Kishnaguren.: «... Passo adesso a pregare V. E. « a volermi benignamente chiarire sopra un dubbio ri« sguardante il secondo punto dell' interpellanza, cioè « sulla dichiarazione della parte infedele che consente « di coabitare colla parte fedele *sine contumelia Crea« toris.* Tale promessa è in pratica moralmente nulla « e non degna di fede, in questa diocesi, qualora fosse « fatta. – Ecco il fatto. Secondo gli usi del paese, un « infedele che mangia con un cristiano è considerato « come cristiano dagl' infedeli, e perciò espulso dalla « casta. Persino i suoi genitori non vogliono seco lui « mangiare insieme. Se perciò la parte infedele ac« consente di coabitare colla parte fedele *sine contu« melia Creatoris,* è moralmente impossibile prestarle « fede, poichè nè sarebbe considerata cristiana dai « cristiani, nè infedele dagl' infedeli. Se tale persona « fosse sinceramente pronta a romperla cogl' infedeli, « essa pure si farebbe cristiana. Il credere perciò nel « caso a tale promessa sarebbe un esporre la parte « neofita all'apostasia. La parte infedele, dopo ricevuto « il consorte fedele, pagherebbe la sua multa, ed egli « o ella sarebbe nuovamente ricevuta nella casta, seco « trascinando il consorte cattolico ».

(2) Haec ibi: « Superiori ecclesiastico onus incum« bit adhibendi vigilem curam ne, infideli coniuge in « societatem tori consentiente, id mali sequatur ut « neophytus ad vomitum redeat, et in pristinas infide« litatis tenebras prolabatur. Cohabitatio cum infideli « coniuge, etiam remota Creatoris contumelia, vide« tur vetita a Concilio Toletano IV in Can. *Iudaei « qui christianas, 28 quaest. I.* Eadem tamen expresse « permittitur Cap. *Quanto,* et Cap *Gaudemus, De di« vortiis,* quae multo tempore post Toletanum cano« nem edita fuisse constat. Non desunt tamen theologi « clari nominis qui, gravi spectato periculo cui ex so« cietate cum infideli coniux fidelis exponitur, etiamsi « ille sine Creatoris contumelia se cohabitaturum pol« liceatur, adhuc tamen societatem huiusmodi illici« tam esse contendant. Videri hac de re possunt Pon« tius *de Matrim. lib. 7, cap. 48, n. 8 seq.;* a Breno « *in Manual. missionarior. oriental. tom. 2, lib. 3, « cap. 5, quaest. 1, n. 16.* At satis recte sentire vide« tur Cabassutius, qui in Theor. et Prax. Iur. Canon. « lib. 3, cap. 23, n. 10 et 11, huius dubii resolutio« nem pendere affirmat a casuum circumstantiis, et « moribus regionum ».

Utrum Constitutiones quarumdam Familiarum Religiosarum, quibus vetatur ne moniales sive Religiosi sacram Eucharistiam recipiant ultra certas et statutas dies, abrogatae fuerint, in hoc capite, decreto 17 Dec. 1890, ita ut eis non obstantibus liceat confessario frequentiorem accessum suis Religiosis poenitentibus concedere: vel adhuc post memoratum decretum in vigore maneant.

R. Ad 1. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad 2. Affirmative; sed subditi moneantur non posse extraordinarios confessarios petere, nisi ad id adigantur ut propriae conscientiae consulant.

Ad 3. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Quo vero ad postremum dubium, quod frequentiorem ad S. Synaxim accessum quam diebus statutis in propriis regulis respicit, abrogatas censendas esse constitutiones quibus vetatur, ne Moniales sive Religiosi sacram Eucharistiam recipiant ultra certos et statutos dies (1).

1764

Circa obligationem *standi mandatis Ecclesiae, si convaluerint*, quoad aegrotos a reservatis absolutos.

Litt. S. C. S. Officii *19 Augusti 1891.* — Litteris *Apostolicae Sedis,* declaratum fuit non adesse reservationem, si agatur de mortis articulo, sed additum fuit: *in quo tamen firma sit, quoad absolutos, obligatio standi mandatis Ecclesiae, si convaluerint,* nulla facta mentione de poena reincidentiae, si isti obligationi non satisfiat, nec ulla data explicatione circa sensum vocum *standi mandatis Ecclesiae.* Ex decreto quoque S. Officii (23 Iunii 1886) *in casibus urgentioribus dari potest absolutio a censuris etiam speciali modo reservatis S. Pontifici,* sub quibusdam tamen conditionibus; sed in praelaudato decreto non dictum fuit an ista absolutio sit directa vel indirecta. Inde plures exortae sunt difficultates.

An absolutio a reservatis in casibus urgentioribus sit directa.

1. An obligatio standi mandatis Ecclesiae, a Bulla *Apostolicae Sedis* imposita, sit sub poena reincidentiae vel non.

2. An obligatio standi mandatis Ecclesiae, in sensu Bullae *Apostolicae Sedis,* idem sonat ac obligatio se sistendi coram S. Pontifice, vel an ab illa debeat distingui.

3. An absolutio data in casibus urgentioribus, a censuris etiam speciali modo S. Pontifici reservatis, in sensu decreti S. Officii (23 Iun. 1886) sit directa, vel tantum indirecta.

R. Ad 1. Affirmative ad primam; negative ad secundam partem.

Ad 2. Obligationem *Standi mandatis Ecclesiae* importare onus sive per se, sive per confessarium, recurrendi ad S. Pontificem, eiusque mandatis obediendi, vel novam absolutionem petendi ab habente facultatem absolvendi a censuris S. Pontifici speciali modo reservatis.

Ad 3. Affirmative ad primam; negative ad secundam partem.

1765

An liceat i tholicorum trimoniis t heterodoxos hibere.

S. C. S. Officii *19 Aug. 1891.* — Se sia lecito assumere gli eterodossi a testimonî nel matrimonio dei cattolici.

R. Non esse adhibendos; posse tamen ab Ordinario tolerari ex gravi causa, dummodo non adsit scandalum.

1766

An affini infidelitate tracta im matrimoni

Instr. S. C. Officii *26 Augusti 1891.* — Vic. Ap. Nankin. — Caius adhuc in infidelitate vivens fornicarium commercium habet cum femina; deinde facti poenitens et idololatriae renuntians, rite instructus baptizatur. Accepto baptismo, Caius potestne sibi in legitimam uxorem ducere sororem germanam illius feminae cum qua, in infidelitate vivens, peccavit?

R. Affinitatem quae in infidelitate naturaliter contrahitur ex copula tum licita tum illicita, non esse impedimentum pro matrimoniis quae in infidelitate ineuntur: evadere tamen impedimentum pro matrimoniis quae ineuntur post baptismum, quo suscepto, infideles fiunt subditi Ecclesiae, eiusque proinde legibus subiecti.

1767

An lici go SS. C lum cor sentans.

S. C. S. Officii *26 Augusti 1891* — Miss. Abissin. — 1. Se le immagini del SS. Cuore di Gesù rappresentanti il solo cuore senza il resto del corpo possono sicuramente dispensarsi; 2. Se a Roma sono approvate; 3. Se devono ritirarsi dalle case dei fedeli, ove sono oggetto di venerazione.

R. Ad 1. 2. et 3. Imaginem SSmi Cordis D. N. I. C., de qua agitur, privata ex devotione permitti, dummodo in altaribus publicae venerationi colenda non exponatur.

1768

Circ tentiam pensat matrim impone

S. Poenit. Ap. *14 Sept. 1891.* — Il Vic. Generale N. supplica perchè nella dispensa matrimoniale per causa di peccato non s' imponga

(1) Proposito dubio: « Utrum, saltem ob motiva « huius generis, Superiorissa licite possit confessarium « ex deputatis a sorore electum ipsi denegare ».
Sacra Congr. EE. et RR. die 5 Aug. 1904 respondit: « Negative; sed si adsint rationes vere graves, « Superiorissa eas subiiciat Ordinario, cuius iudicio « standum erit ».

penitenza alcuna, per la ragione che si mette in pericolo la validità dell' esecuzione, massime quando trattasi di penitenza grave e diuturna. Ha prove che la penitenza si accetta fintamente: e poi certamente non si pratica. Sarebbe bene che per la penitenza se la vegga il Confessore, e che nella concessione delle dispense non se ne parlasse affatto.

R. Poenitentias in executione dispensationum matrimonialium omnino imponendas esse, sed omissum earumdem adimplementum secum non ferre dispensationis invaliditatem. Et notet orator in imponendis poenitentiis, quae in Litteris Apostolicis non specificantur, ab executore rationem habendam esse conditionis, aetatis, virium, aliarumque qualitatum personarum, quibus dispensatio impertitur.

1769

clausu- mponen- enitentia nsationi-

S. Poenit. Ap. *12 Nov. 1891.* — Nelle dispense di occulto impedimento gli autori provati insegnano che, se il confessore, per colpevole negligenza, non impone la penitenza, gravemente pecca, ma secondo la quasi comune sentenza, la dispensa si esegue validamente: *non vero si poenitens, gravem suscipiendo poenitentiam, intentionem eam implendi non habeat.* Insegnano che pur valida sarà la dispensa se la confessione sarà nulla e sacrilega, o anche se non si riceva assoluzione. Sicchè non dalla invalidità della confessione, e dall'inadempimento posteriore della penitenza, ma dall' intenzione di non adempirla i predetti teologi fan derivare l' invalidità della dispensa. Di tali finzioni ne avvengono continuamente, cioè di accettare la penitenza senza intenzione di adempirla.

R. Clausulae praescribenti impositionem poenitentiae censeri satisfactum, etiamsi ficto animo ab iis suscipiatur qui dispensantur.

1770

privile- tularium ecclesias nedictas a.

S. R. C. *28 Nov. 1891.* — Senegambiae — 1. Num privilegia liturgica Titulorum ecclesiarum, videlicet Officium duplex primae classis cum octava, commemoratio in suffragiis Sanctorum et in oratione *A cunctis,* attribuenda sint Titularibus earum ecclesiarum, quae non consecratae sunt, sed tantum solemniter benedictae? Et quatenus Affirmative:

2. Num hoc dicendum sit de omni sacello praecipuo alicuius loci cui adscribitur missionarius, etiamsi istud sacellum sit valde pauper, parvum, modo fragili extructum et ad tempus tantum cultui divino destinatum?

R. Ad 1. Affirmative; iuxta decreta alias edita.

Ad 2. Negative.

1771

Quibusnam diebus prohibeantur anniversaria pro defunctis.

Decr. Gen. S. R. C. *2 Decem. 1891.* — 1. Anniversaria, seu Missas cum cantu pro defunctis, sive fundata a testatoribus pro die obitus aut alia determinata die, sive privata ad petitionem viventium, dummodo pro die obitus, non comprehendi in generali decreto diei 5 Augusti 1662; *(V. n. 147);* et prohiberi tantum in duplicibus primae et secundae classis, in Dominicis et festis de praecepto, infra octavas Nativitatis Domini, Epiphaniae Paschae, Pentecostes et SSmi Corporis Christi, nec non Feria IV Cinerum, maiori hebdomada, in vigiliis Nativitatis et Pentecostes; sicut et tempore expositionis solemnis SS. Eucharistiae, in respectivis ecclesiis tantum.

2. Eadem anniversaria si in diem impeditam incidant, vel in proximam diem liberam transferri posse, vel in proximiori antecedenti die similiter libera anticipari: dies autem liberi ii sunt, qui in superius recensitis non comprehenduntur.

1772

Declaratio indulti pro solemnitate festorum transferenda.

Decr. S. R. C. *2 Dec. 1891.* — Cum post indultum reductionis festorum concessum Reipublicae Galliarum territorio per Emum Legatum Card. Caprara sub die 9 Aprilis 1802, illudque ab eodem Emo declaratum die 1 Iulii 1804, plura exorta fuerint dubia, quae, licet resoluta, omnem tamen dubitandi locum nondum abstulerunt; Sacra Rituum Congregatio rem praesenti decreto opportunum esse iudicavit pro omnium Ecclesiarum utilitate, quibus indultum favet, declarare ac definire:

1. Festa, quorum solemnitates sunt transferendae in proximiorem Dominicam non impeditam, sunt: Epiphaniae Domini, Sanctissimi Corporis Christi, Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et Sanctorum Patronorum locorum, quando infra hebdomadam occurrunt: sive recoli quoad Officium propria die, sive ad aliam diem amandari debeant iuxta Rubricas: reliqua, eadem die qua occurrunt, cum propria solemnitate celebrentur. Pro Patrono autem praecipuus loci intelligendus est, videlicet Civitatis, aut oppidi etc., atque etiam, in illius tantum defectu, Patronus Dioecesis: quorum nempe alteruter legitime electus iuxta Constitutionem Urbani Papae VIII, vel ab immemorabili assumptus, in singulis locis celebrandus est sub ritu duplici I classis cum octava ac praecepto in foro.

2. Pro solemnitate, quae transfertur, nonnisi unica Missa intelligitur, more votivo canenda, ut in Festo, cum *Gloria,* una tantum Oratione, *Credo* et Evangelio S. Ioannis in fine: ubi tamen non adsit Missae Conventualis obli-

gatio, addatur sola commemoratio Dominicae sub distincta conclusione, eiusque Evangelium in fine.

3. Si Festum, cuius esset transferenda solemnitas, incidat in aliquam ex Dominicis I classis (Palmarum excepta) semiduplicis aut duplicis minoris ritus, cantabitur Missa de Dominica et illius primae Orationi adiungetur, sub unica conclusione, occurrentis festi commemoratio: quoad reliqua serventur rubricae; et de dicta solemnitate nihil amplius fiat. Si vero incidat in Dominicam Palmarum aut in festum aliquod ex solemnioribus universalis Ecclesiae, nulla de eo commemoratio fiat, neque transfertur solemnitas, sed Officium tantum iuxta rubricas.

4. Si solemnitas ipsa translata incidat in Dominicam I classis vel in qua Vigilia Nativitatis Domini occurrat vel in festo Circumcisionis aut in die octava Epiphaniae, Missa erit de Dominica vel de festo, quoad reliqua servatis rubricis, uti in superiori numero dictum est: et eadem solemnitas in proximiorem Dominicam liberam transferatur.

5. Si solemnitas translata incidat in aliquam Dominicam, in qua aliud quodcumque duplex I classis occurrat, Missa de eadem solemnitate canatur, modo festum, ad quod ipsa pertinet, sit dignius: secus, in proximiorem Dominicam liberam ulterius transferatur. Quod si tam festum quam solemnitas aequalis fuerint dignitatis, illud celebretur iuxta rubricas: ad solemnitatem autem quod spectat, pariter transferatur in proximiorem Dominicam non impeditam.

6. Si duae solemnitates translatae in eamdem Dominicam incidant, fiat de solemnitate digniori; et minus digna iterum, ut supra, transferatur.

7. Huiusmodi autem dispositiones Sacra Rituum Congregatio servandas iubet in omnibus et singulis ecclesiis cathedralibus, collegiatis, parochialibus imo et quibuscumque oratoriis publicis, in quibus Missa cantari solet, sive ad saecularem, sive ad regularem clerum illae pertineant.

1773

De Missa exequiali pro die obitus.

Decr. Gen. S. R. C. 2 *Dec. 1891.* — Cum iuxta Rituale Romanum exequialem Missam in die obitus, etiam praesente cadavere, celebrare non liceat quando obstet magna diei solemnitas, quod et pluribus decretis firmatum fuerat, pro opportuna impraesentiarum ampliorique declaratione Sacra Rituum Congregatio decernit:

1. Missam unam solemnem vel cum cantu, in die et pro die obitus, praesente cadavere, fieri posse quandocumque non occurrat aliquod ex festis duplicibus primae classis solemnioribus, seu universalis Ecclesiae, seu ecclesiarum particularium, ex praecepto rubricarum recolendis. Quibus in festis comprehenduntur etiam pro universali Ecclesia ultimum triduum maioris Hebdomadae, non autem Feriae II et III Paschae et Pentecostes: pro particularibus vero Ecclesiis dies Dominica, in quam solemnitas festi infra hebdomadam occurrentis alicubi ex indulto transfertur, modo celebretur a populo: nec non ubi et donec Eucharistia solemniter exposita habeatur. Reliquis autem quibuscumque diebus eadem Missa permittitur in omnibus ecclesiis, illis tantum exceptis, in quibus unicus est sacerdos; dum tamen, aut Missa parochialis seu conventualis dicenda est, aut Missa Rogationum vel Vigilia Pentecostes, quae transferri non possunt.

2. Quod si ex civili vetito, aut morbo contagioso, *aut alia gravi causa,* cadaver in Ecclesia praesens esse nequeat, imo etsi iam terrae mandatum fuerit, praefata Missa celebrari quoque poterit in altero ex immediate sequentibus duobus ab obitu diebus, eodem prorsus modo ac si cadaver esset praesens.

3. Denique eadem Missa celebrari poterit pro prima tantum vice post obitum vel eius acceptum a locis dissitis nuntium, die quae prima occurrat, non impedita a festo duplici primae et secundae classis vel a festo de praecepto: quo etiam in casu Missa dicenda erit ut in die obitus.

1774

Indultum [du]plicia II c[lassis] in dies imp[edit.] transferend.

Decr. Gen. S. R. C. 2 *Decembris 1891.* — 1. Festa duplicia 2 classis diebus suis impedita, si dies liberi pro iis reponendis in decursu anni non suppetant, licite posse reponi ac debere in aliis diebus proximioribus, quamvis in his festa semiduplicia, aut, in horum defectu, duplicia minora (non tamen Doctorum Ecclesiae) occurrant, quae pro eo anno commemoranda erunt iuxta rubricas.

2. In praedictis vero rerum adiunctis, ut praestantiora Officia aliis praeferantur, in proximioribus diebus ea esse reponenda, quamvis in his duplicia aut semiduplicia occurrant, haud obstantibus diebus liberis postea subsequentibus, in quibus alia Officia minus solemnia reponentur, communibus ceterum translationis regulis servatis: si nihilominus semiduplicia vel etiam duplicia ad libitum in calendariis habeantur, haec prae aliis de praecepto pro repositione seligantur.

3. Quocumque autem casu, ita calendariorum ordinatores se gerere debere ut, in unoquoque mense, nonnullos dies liberos, quantum fieri possit, relinquant pro Missis de Requie celebrandis.

1775

Litt. Encycl. Secret. Stat. *10 Dec. 1891.* — In vista degli inconvenienti che sonosi verificati e che facilmente possono rinnovarsi nel ricevere domande di grazia per mezzo di telegrammi, il S. Padre ha prescritto che da ora in poi, per regola ordinaria, tutte le Sacre Congregazioni ed altri dicasteri ecclesiastici romani non ammettano siffatte domande col mezzo indicato. — Valendo poi le stesse ragioni anche per le Curie Vescovili, Sua Santità vuole che anche i Pastori delle diocesi si uniformino a tale prescrizione.

1776

Instr. S. C. S. Officii *29 Decembr. 1891.* — Ex iis quae pluries S. Congregationi de Propaganda Fide a Vicariis Apostolicis sinensium regionum nuntiata sunt, innotuit nonnullas quaestiones inter evangelicos operarios, qui ibidem christiano nomini dilatando insudant, incidisse in interpretandis S. Sedis decretis de opii cultura, commercio atque usu. Ad huiusmodi opinionum discrepantiae finem imponendum, re diu matureque perpensa, placuit Emis PP. ... Generalibus Inquisitoribus, approbante SSmo D. N. Leone PP. XIII, ut super iis praesens instructio conderetur, quae norma esset memoratis Apostolicis Vicariis.

1. Ex responsis huc usque datis, si probe intelligantur, liquido patet nunquam S. Sedem improbasse eam opii culturam, commercium et usum quae medicinae inservirent.

2. Patet etiam Sacrarum Congregationum decretis tum quae de usu permittendo aut tolerando, tum quae de abusu reprobando lata sunt, non absolutam sed relativam vim inesse. Respiciunt scilicet ea quae proponebantur; non sunt proinde inter se indiscriminatim commiscenda, sed ad casus singulos cum suis peculiaribus circumstantiis referri debent. Quod si fiet, facile comperietur ea sibi perpetuo constare. Neque ullam difficultatem facessere poterit quod in actis S. Sedis aliquando opii usus, aliquando abusus nominatur; nam usus qui improbatur, ceu verus abusus habendus est.

3. Quum itaque S. Congregatio christiano nomini propagando iam mentem suam circa abusum, de quo agitur, aperuisset, anno 1830 « ad removenda dubia et animi perplexitates « quae oriri possunt in casibus particularibus », instructionem exarandam censuit, qua in re tanti momenti habendam esse voluit *magnam rationem* tum *civilis legis opii commercium vetantis* tum *gravissimorum malorum quae ex opii abusu* in illis regionibus *dimanare consueverunt (V. n. 815).*

Quam instructionem an. 1848 *(V. n. 1035)* Vicariis Apostolicis Yunnanensi ac Malacensi transmittendam decrevit, addens, *attento damno generali*, omnem curam adhibendam esse *ad opii usum extirpandum.* Ubi vocabulum *usus,* ut quisque facile intelligit, proprie abusum significare dicendum est. Non enim de eo usu agebatur, ad quem opium a natura comparatum est, sed de eo, qui inter sinenses obtinet, quique in eo est situs, ut opium dentibus mandant, vel alcoolicis potionibus immixtum ebibant, vel fumo hauriant.

4. Idcirco Suprema haec Congregatio anno 1852 declaravit quidem generatim illicitum commercium et usum opii, sed prout exponebatur, iussitque Vicarios Apostolicos ut omnem curam adhiberent ad usum et commercium illud radicitus evellendum *(V. n. 1071).* Neque ab hoc decreto recedere censuit anno 1858, quamquam a Vicariis Apostolicis Xensiensi et Hunnanensi relatum fuisset civilem legem opium vetantem non amplius existere.

5. Neque ab hac prohibitione recessisse putanda est, licet nonnullis secus visum fuerit, anno 1878 *(V. n. 1489).* Nam ob peculiares et omnino extraordinarias circumstantias, quae exponebantur, atque ob suspensionem ad decennium civilis legis opii culturam interdicentis in iis locis quae bello vastata fuerant, quorumque incolae ad extremam egestatem fuerant adducti, Suprema Congregatio id dumtaxat statuit, ut sacramenta non denegarentur iis christifidelibus, qui in provincia Kouy-Tcheou illo decem annorum spatio a civili lege permisso unice ad paupertatem levandam opium excoluissent. Et quum quaesitum fuisset, *an qui ex inveterata habitudine opio valedicere* nequeunt, *nisi cum mortis periculo vel gravi detrimento, admitti possint* (ad sacramenta), *et an opium sumi possit per modum medicinae, quia habitudinis periculum imminet,* responsum fuit: *Affirmative, diligentia et cautelis tamen positis, ut opii abusus malique effectus ex huiusmodi abusu promanantes evitentur.* Huiusmodi responsione, quae exceptionem respicit, unusquisque videt minime infirmari generalia decreta, quibus opii abusus improbatur: idque perspicue declaratum est feria IV 4 Iulii 1883 *(V. n. 1599).*

6. Ex his omnibus sequitur: 1. Opii culturam non esse quidem per se illicitam; in sinicis autem regionibus ob abusus quibus obnoxiam esse ex diuturna experientia certo constat, fieri illicitam, ac proinde christifidelibus generatim esse interdicendam. 2. Nec secus de commercio iudicandum, quod quamvis per se malum non sit, malum tamen evadit ob graves abusus ex eo, ut plurimum et fere universim, manantes, et ob leges illud vetantes; ideoque prohibendum non solum iis, qui illud directe exercent, sed etiam iis, qui eidem favent, qui scilicet pecuniam scienter opii mercatoribus fenerantur, vel agros in opii culturam locant. 3. Opii usum, qui in Sinis obtinere dicitur,

tanquam detestabilem abusum ab Ecclesia habitum, et illicitum declaratum. 4. Eiusdem usum permitti posse iis, qui eidem sese assuefecerint, quique ab illo abstinere omnino non possint sine mortis periculo vel gravi detrimento; pariter opium sumi posse per modum medicinae, ea tamen lege ut modus et quantitas servetur quae medicinalem rationem minime excedat, et debita diligentia, et cautelis adhibitis, ut eiusdem abusus malique effectus exinde profluentes praecaveantur.

Haud dubitat haec Suprema Congregatio, quin ad fideles Sinici Imperii, ac regnorum finitimorum ab opii cultu, mercatura et usu deterrendos, quotquot ibi pro Christo legatione funguntur omnem daturi sint operam, qua assiduis monitis et hortationibus, qua opportunis in vulgus editis libellis, qua Societatibus, ut aiunt, Temperantiae institutis, aliisque modis, quos, iuxta varia locorum et personarum adiuncta, magis efficaces aptosque in Domino existimaverint. Cum transgressoribus autem recidivis et habituatis sciant sequendas esse regulas a probatis auctoribus datas.

1777

Circa nonnullas censuras Bullae *Apostolicae Sedis.*

S. C. S. Off. *13 Ian. 1892.* — 1. Utrum scienter legentes publicationes periodicas in fasciculos ligatas, habentes auctorem haereticum et haeresim propugnantes, excommunicationem incurrant, de qua Bulla *Apost. Sedis* 12 Octobris 1869 in *Excommunicat. Rom. Pontifici speciali modo reservatis, Art. 2.*

2. Utrum per acta a S. Sede Apostolica profecta designentur tantum acta quae immediate a S. Pontifice proficiscuntur, an etiam quae mediate a SS. RR. Congregationibus proveniunt.

3. Utrum absolventes complicem in re turpi cum ignorantia crassa seu supina hanc excommunicationem incurrant an non.

4. Utrum colligentes eleemosynas maioris pretii pro Missis, si eas celebrari faciunt in eodem loco ubi collegerunt, pro minori pretio, hanc censuram incurrant, nec ne.

5. Utrum clericus in sacris constitutus vel regularis, aut monialis, si praeter impedimentum voti solemnis castitatis alia habeat impedimenta ex. gr. affinitatis, consanguinitatis, hanc censuram incurrant, an non.

Circa onus infirmi si convaluerit, *se praesentandi Superiori,* si a reservatis fuit in periculo mortis absolutus.

6. Quoad absolutionem censurarum specialiter reservatarum in articulo vel periculo mortis dubitatur: utrum infirmus si convalescit et onus non adimplet se praesentandi Superiori, in eamdem excommunicationem reincidat, an non.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad 3. In casu incurrere.

Ad 4. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

Ad 5. Incurrere.

Ad 6. Detur decretum fer. IV, 19 Augusti 1891 super dubiis quae sequuntur: « 1. An obligatio standi mandatis Ecclesiae a Bulla *Apostolicae Sedis,* imposita sit sub poena reincidentiae, vel non? — 2. An obligatio standi mandatis Ecclesiae in sensu Bullae *Apostolicae Sedis* idem sonet ac obligatio se sistendi coram S. Pontifice, vel an ab illa debeat distingui. — Resp. Ad 1. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam. — Ad 2. Obligationem standi mandatis ecclesiae importare onus sive per se sive per confessarium ad S. Pontificem recurrendi. — Sanctitas Sua resolutiones Eminentissimorum PP. adprobavit et confirmavit ».

1778

De exerci... nariae po... iudiciar... coercitiva... cum et he... in suos su...

S. C. S. Off. *27 Ian. 1892* — Victoriae Nyanz. — Ex usu huius regni, quicumque dux vel minimus, etiamsi super decem viros tantum praepositus, plenariam potestatem iudiciariam et coercitivam in suos subditos habet, ita ut etiam capitalem sententiam pro suo lubitu in eos ferre possit. Item herus super servos suos. Nec admitterentur ad suos subditos delinquentes ad aliud tribunal deferendum. Forma autem iudicii usitata valde summaria est. Quaeritur:

1. An dux vel herus christianus, tuta conscientia, servato iure naturali et divino, hanc potestatem in suos subditos vel servos exercere possit, et etiam capitalem poenam in eos decernere ob enorme crimen, v. gr. si quis subditus eum vel alium vult perdere, vel persequentibus ad necem tradere causa religionis vel alia.

2. Quatenus affirmative, ipso de suo iure interrogante, missionarius potest eum monere de suo iure sive in genere sive in casu particulari?

R. Ad primum et secundum tolerari posse donec accurata iudiciorum forma inducatur, salva iustitia, et dummodo in gravioribus causis, praesertim capitalibus, procedatur quo mitius poterit. et de consilio proborum virorum.

1779

An c... tyrannu... persec... defende... rebelles... tur.

S. C. S. Off. *27 Ian. 1892.* — Victoriae Nyanz. — Rex infidelis christianis sibi subiectis insidiatur, vel vult eos hic et nunc perdere, et christianum nomen in suo regno delere. Quum ea meditatur et parat, alii nefarii homines ipsum e suo regno, coniurando et eum debellando, eiicere conantur. — Quaeritur:

1. Utrum christiani positive defendere teneantur eum, nempe tyrannum, qui eos vult hic et nunc trucidare: vel potius possint negative se habere, eum neque debellando neque adiuvando.

2. Quatenus affirmative ad primam partem: postquam e suo regno eiectus fuerit, an christiani eum ad suum regnum revocare, si possint, teneantur; vel potius illius successorem admittere et defendere possint etiam, dato casu, contra priorem, praesertim si religionem toleret vel foveat.

R. Ad 1. Prout exponitur, Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam partem.

Ad 2. Provisum in 1.

1780

S. C. S. Off. *27 Ian. 1892.* — Victoriae Nyanzae. — Infidelis qui nomen dedit haereticae sectae protestantium, notionem aliquam mysteriorum SS. Trinitatis, Incarnationis et Redemptionis adeptus est: quoad fidem vero catholicam in bona fide versari videtur, vel ex eo quod nihil de ea audivit, vel quod nondum satis discernit veritatem ab errore, quum hinc et inde Christus annuntietur. In articulum vero mortis perventus, ab haereticis non baptizatur, quum de hoc isti minime curant, vel, si forte baptizent, invalidam formam adhibere videntur; sic enim in suis libris lingua vernacula baptizare docent: « Te baptizo in nomine *Patris nostri, et Filii, et Spiritus Sancti* (1) ». — Quaeritur:

1. An talis a catholico fideli possit vel etiam debeat baptizari, quum moribundus de dogmate catholico instrui non possit.

2. An etiamsi aliquo modo instrui, quatenus in bona fide positus, possit baptizari quin de dogmate catholico instruatur, si tanta timeatur animi perturbatio ut a susceptione baptismi distrahatur, et an bona fides excuset.

R. Ad 1. et 2. partem: Affirmative, dummodo certo constet de voluntate suscipiendi baptismum, et dummodo ipse catechumenus adhaereat, si tempus suppetat, symbolo apostolico quod ante baptismi collationem coram eo recitetur; et detur instructio fer. IV 1 Augúst. 1860 *(V. n. 1198)* ad R. P. D. Vicarium Apostolicum Tche-Kiang: « Explorata res est etc. » addito quod, si catechumenus invalide baptizatus fuerit, baptizetur absolute; si vero dubie fuerit baptizatus, baptizetur sub conditione.

1781

Circa concessionem pro monialibus recurrendi ad confessarium extraordinarium.

S. C. EE. et RR. *1 Febr. 1892.* — 1. Il favore accordato alle monache di ricorrere ad uno straordinario *quoties ut propriae conscientiae consulant ad id adigantur* è così illimitato e incondizionato che esse se ne possano servire costantemente senza ricorrere mai al confessore ordinario, e senza poter essere sindacate neppure dal Vescovo su questo punto, e da esso in qualche modo impedite se fossero guidate da ragioni biasimevoli e insulse?

2. I confessori aggiunti hanno alcuni doveri di coscienza di rifiutarsi ad ascoltare le confessioni delle suore, quando riconoscono che non esiste un plausibile motivo che le astringa di ricorrere ad essi?

3. Se parecchie suore (e peggio ancora se la maggior parte di esse) ricorressero costantemente a qualcuno dei confessori aggiunti, il Vescovo deve tacere, o intervenire con qualche provvedimento per tutelare la massima sancita nella bolla *Pastoralis:* « Generaliter statutum « esse dignoscitur, ut pro singulis monialium « monasteriis unus dumtaxat confessarius de- « putetur? »

4. E posto che debba intervenire, qual provvedimento potrà legalmente adottare?

Ad I. Negative.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad IV. Moneat Ordinarius moniales et sorores de quibus agitur, dispositionem Articuli IV Decreti *Quemadmodum (V. n. 1745)* exceptionem tantum legi communi constituere pro

(1) Unde dubium de validitate huiusmodi formulae? Superior Societatis Missionariorum Algeriae in suis litteris *15 Martii 1892* haec exponebat: « Trois « questions sont posées à ce sujet.....

« 1. Pourquoi les anglicans ont-ils employé cette « expression?

« Parce que dans la langue luganda il n'y a pas « de mot pour traduire le mot *pater* dans sens géné- « ral. Le mot Kita qu'ils emploient, doit toujours être « suivi d'un possessif: Kita-nge, père de moi; Kita-o, « père de toi; Kita-we, père de lui; Kita-fe, père de « nous; Kita-mwe, père de vous; Kita-bwe, père d'eux. — « Employé seul le mot Kita signifie Calabesse (cucur- « bita) et la formule du Baptême où il se trouverait « sans possessif, devrait se traduire: *Ego te baptizo in* « *nomine Cucurbitae etc.* Il fallait donc, pour ne pas « dire une absurdité, ou inventer un mot (ce que nous « avons fait comme je le dirai plus bas), ou emplo- « yer le mot Kita déterminé par le possessif, comme « l'ont fait les anglicans.

« 2. Dans quel sens les anglicans entendent-ils le « mot Kita-fe (Patris nostri)?

« En employant cette expression les anglicans n'ont « pas d'intention hérétique. Ils ont voulu traduire le mot « *Patris* dans le sens ortodoxe, c'est-à-dire en tant « qu'il désigne la première personne de la T. S. Trinité.

« 3. Pourquoi croyons que cette expression rend la « formule douteuse?

« Parceque dans le formule: *In nomine Patris et* « *Filii etc.* le mot *Patris* s'applique à la seule per- « sonne du Père, tandis que *Pater noster,* appliqué à « Dieu désigne le dieu créateur sans distinction de « personnes.

« Nous avons désigné la personne du Père, dans « nos catéchismes par un nom invariable tiré du mot « latin Pater: *Patri.* Nous ne l'employons que pour dé- « signer cette personne divine. Ce mot une fois expli- « qué est parfaitement compri, aussi bien que nombre « de mots de religion que nous avons empruntés à la « langue de l'Eglise: *Ukaristia* etc. ».

casibus dumtaxat verae et absolutae necessitatis, quoties ad id adigantur, firmo remanente quod a S. Concilio Tridentino et a Constitutione s. m. Benedicti XIV incipien. *Pastoralis curae* praescriptum habetur.

1782

De benedictione tesserae nuptialis vulgo *taly* loco annuli.

S. C. S. Off. *3 Febr. 1892* — Pondicher. — Je *(Archiepiscopus)* viens en toute humilité demander l'indulgence du Saint Siège... et cependant solliciter l'approbation de la substitution que nous avons accomplie (de la bénédiction et de l'imposition du *taly* à la bénédiction et à l'imposition de l'anneau nuptial) pour le plus grand bien des âmes et la paix de nos missions: en priant la Sacrée Congrégation de vouloir bien fixer le termes de la prière *Benedic etc.* dans le cas ou c'est un *taly* et non un anneau, qui est présenté à la bénédiction du prêtre dans la célébration du mariage.

R. Attentis expositis (1) permitti posse ut tessera nuptialis vulgo *Taly* in ecclesia loco annuli benedicatur et imponatur, dummodo omnibus omnino superstitionibus sit expurgata, et in benedictione annuli verbis « *annulum hunc* » substituantur « *tesseram hanc nuptialem* », dummodo tamen fideles instruantur matrimonium consensu perfici.

1783

De validit. matrimonior. inter catholic et graecos sc smaticos.

S. C. S. Off. *10 Febr. 1892* — 1. Se i matrimoni fra cattolici e greci scismatici celebrati nella Dalmazia e nell' Albania davanti al parroco scismatico, quando non osti altro impedimento canonico, siano validi?

An catholic coniuge sc smatico c ditiones in r trimoniis mi requisitas ser re renuente, mitti ad sac menta possit

2. Se il coniuge cattolico pentito, non potendo ottenere dalla parte scismatica l' osservanza delle condizioni dal diritto naturale e divino comandate, prometta di procurarne, per quanto può la conversione, e di educare cattolicamente tutta la prole, debba essere ammesso ai ss. Sacramenti?

Ad 1. Affirmative: scilicet, matrimonia de quibus agitur, quamvis illicita, esse tamen valida, nisi aliud obstet canonicum impedimentum.

Ad 2. Affirmative, si pars catholica facti vere poenitens sit, praevia absolutione a censuris, impositisque salutaribus poenitentiis, dummodo sincere promittat se summo studio curaturam universae prolis utriusque sexus educationem in catholica religione, et partis schismaticae conversionem.

1784

Circa capiti clination. Missa faciei

S. R. C. *13 Februarii 1892.* — Calaguritan. et Calceaten. — Quaenam regula servanda est circa capitis inclinationes in Missa

---

(1) Haec, quae sequuntur, fuerant ab Archiepiscopo exposita: « 1. Quoique les femmes indiennes soient « chargées des bijoux et d'anneaux de la tête aux pieds, « elles ne possèdent pas d'anneau nuptial, et n'attachent « aucune valeur à cet anneau.

« 2. Le *taly*, au contraire, si simple qu'il soit dans « la substance et la forme, est à leurs yeux le plus « précieux des bijoux: c'est le signe de leur dignité « d'épouses légitimes et des mères de familles régu- « lières.

« 3. La plus grande injure qu'on puisse leur faire, « c'est de leur arracher le *taly*. J'ai vu des femmes qui « avaient empoisonné leur mari parcequ'il leur avaient « infligé cette insulte.

« 4. Quand le mari meurt avant sa femme. on « coupe le cordon du *taly* de celle-ci; et à partir de « ce moment, elle n'a plus le droit de porter quelque « bijou que ce soit.

« 5. Les indiens ne demandent pas le consentement « mutuel des jeunes époux; le fait que le mari attache « le *taly*, et que la femme se le laisse attacher, en « tient lieu.

« 6. Jusqu'à ce que cette cérémonie ait eu lieu, le « mariage n'est pas considéré comme indissoluble. De « là de nombreuses difficultés, avant qu'on eut pris la « résolution d'introduire la bénédiction et l'imposition « du *taly* dans l'ordre de cérémonie nuptiale ecclésiasti- « que. Pour un mot, pour une question d'intérêt, pour « un caprice, on renonçait à l'union déjà contractée et « bénite par le prêtre, on en contractait une autre, on « attachait le *taly* à la manière des païens; on creait « des situations insolubles.

« 7. Tant que le *taly* n'était pas béni et attaché à « l'Eglise, le prêtre ne pouvait s'assurer qu'il ne por- « tait pas des signes idolatriques, que le cordon n'était « pas composé de cent-huit fils, *etc*.

« 8. C'est pour écarter ces désordres et ces incon- « vénients, pour donner au mariage des chrétiens la di- « gnité, la sainteté et la sublimité qui lui appartien- « nent que nos vénérables prédécesseurs nous engagè- « rent à faire tous nos efforts pour que le *taly* fût de- « sormais attaché à l'Eglise, et à remplacer la bénédiction « et l'imposition de l'anneau par la bénédiction et l'im- « position du *taly*.

« 9. La lutte a étée longue; les anciens chrétiens « tenaient à faire à maison même, avec les anciennes « cérémonies, plus ou moins imprégnées de paga- « nisme, cette portion essentielle du mariage. Ils se « revoltaient ouvertement ou exigeaient certaines con- « cessions. Enfin, par la grâce de Dieu, ils se sont « soumis, et aujourd'hui est définitivement établi dans « le diocèse de Pondichery l'usage d'attacher le *taly* « à l'Eglise.

« 10. Cette victoire a produit d'autre conséquences « excellentes. Comme la cérémonie de l'imposition du « *taly* était comme le centre et le noeud d'une infinité « d'autre cérémonies secondaires, plus ou moins enta- « chées d'idolatrie, celles-ci n'ont plus de raison d'être, « et sont à leur tour tombées plus ou moins en désué- « tude.

« 11. Mes prédécesseurs Monsieur Bonnand et Mon- « seigneur Godelle en nous engageant dans cette voie, « ne nous prescrivirent aucune formule spéciale pour « la bénédiction du *taly*, de telle sorte que les uns « conservèrent la formule du Rituel: *Benedic, Domine,* « *annulum hunc*..... tandis que d'autres remplaçaient le « mot *annulum*, par ces autres mots: *tesseram hanc* « *nuptialem*.

« 12. J'avoue que cette variété m'avait souvent paru « inexplicable; mais le pensée que le Saint-Siège n'a- « vait pas été mis en demeure de sanctionner ce chan- « gement, ne s'était jamais présentée à mon esprit ».

faciendas, quoties occurrit nomen de Sancto cuius dicitur Missa, vel fit commemoratio: An nempe in principio Epistolae et Evangelii, in festo ex. gr. S. Pauli vel S. Matthaei? Et versus quemnam locum vel obiectum inclinandum est caput, etiam cum nomen B. M. V. aut Summi Pontificis occurrit?

R. Inclinationem capitis faciendam in festis Sanctorum tantum, quoties nomen eorum de quibus celebratur Missa, vel fit commemoratio, exprimitur; minime vero in initiis Epistolae et Evangelii. Et ad nomina Beatae Mariae Virginis, aliorum Sanctorum, et Summi Pontificis inclinationem dirigendam versus librum seu nomen in libro expressum, nisi in loco principali altaris habeatur statua vel imago B. M. V. aut Sancti, ad quam, quia expressius repraesentant, caput inclinatur.

1785

h lin- ae.

S. R. C. *13 Febr. 1892.* — Nonnulla dubia super usu linguae palaeoslavicae in sacra liturgia Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna declaratione nuper exhibita sunt. Quum vero Sacra eadem Congregatio circa istud sane grave negocium iampridem suum studium impenderit, ut quaedam normae Rmis locorum Ordinariis hac in re traderentur, tandem in Ordinario Coetu die 13 Februarii 1892 coadunato, post maturum examen attentisque praescriptionibus S. Sedis ac potissimum Apostolica Constitutione *Ex pastorali munere* Summi Pontificis Benedicti XIV, diei 26 Augusti 1754, insequentes resolutiones elicere censuit; nimirum:

I. In functionibus liturgicis lingua slavica, ubi legitime in usu est, debet esse antiqua slavica, non moderna sive vulgaris.

II. Non licet Missam legere vel cantare utendo partim lingua latina, partim slavica; sed permitti potest, ubi lingua slavica invaluit, ut cantatis latino sermone Epistola et Evangelio, utrumque canatur etiam lingua palaeoslavica.

III. Sacerdotes, qui ius habent Missas celebrandi et Horas persolvendi lingua slavica, debent non solum uti lingua slavica liturgica, sed etiam, si addicti sunt Ecclesiae, ubi lingua latina adhibetur, Missam solemnem latine celebrare et Horas latino sermone cantare. Idem dicatur de sacerdotibus, qui, latine Missam celebrantes et Horas persolventes, ministrant Ecclesiae ubi slavica lingua legitime introducta est.

1786

i co- ılibus ıte.

Const. Leonis PP. XIII *15 Febr. 1892.* — Consensus mutuus, unde matrimonia iusta nascuntur, non verbis dumtaxat sed aliis quoque signis exterioribus patefieri ac declarari potest. Quamobrem Alexander III (1), Innocentius III (2), et Gregorius IX (3), decessores Nostri, merito decreverunt ut carnalis copula, si sponsalia de futuro certa ac valida praecessissent, cum in iudicio tum extra iudicium pro vero coniugio haberetur, nisi impedimentum canonicum obstitisset. Et in hac iuris praesumptione tantum roboris inesse voluerunt, ut firmum ipsa statueret sanciretque ius, nec probationem contrariam ullam admitteret. Deinde vero matrimonia clandestina, id est non praesente parocho et duobus tribusve testibus inita, quum Concilium Tridentinum (4) irrita infectaque esse iussisset, ius illud priscum, ut erat necesse, valere desiit ubicumque promulgata, vel moribus usuque recepta Tridentina lex. Quibus autem illa locis non viget, in iis semper Apostolicae Sedis iudicium fuit, canones, quos indicavimus, ratos atque firmos permansisse. Sed aetatum decursu, ex conscientia et cognitione christianorum sensim effluxere. Plures enim Episcopi ex iis regionibus, in quibus matrimonia clandestina contra fas quidem inita, sed tamen valida iudicantur, haud ita pridem rogati quid populus ea de re sentire videretur, plane retulerunt, canonicam de coniugiis praesumptis disciplinam passim exolevisse desuetudine atque oblivione deletam; propterea vix aut ne vix quidem contingere ut copula inter sponsos affectu maritali nec fornicario habeatur: eamque non matrimonii legitimi usum sed fornicationis peccatum communi hominum opinione existimari: imo vix persuaderi populo posse, sponsalia de futuro per coniunctionem carnalem in matrimonium transire.

His igitur rebus et causis, de consilio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium in rebus fidei Inquisitorum generalium supra memoratos canones et alias quascumque iuris canonici ea de re dispositiones, etiam speciali mentione dignas, per hoc Decretum Nostrum abrogamus et abolemus, et pro abolitis et abrogatis, ac si nunquam prodiissent, haberi volumus.

Simul per has Litteras Nostras decernimus ac mandamus ut deinceps illis in locis in quibus coniugia clandestina pro validis habentur, a quibusvis iudicibus ecclesiasticis, in quorum foro causas eiusmodi matrimoniales agitari et iudicari contigerit, copula carnalis sponsalibus superveniens non amplius ex iuris praesumptione coniugalis contractus censeatur, nec pro legitimo matrimonio agnoscatur seu declaretur. Huius tamen auctoritate Decreti induci nolumus necessitatem formae Tridentinae servandae ad matrimonii validitatem ubi illa forma modo non viget.

(1) Cap. *Veniens,* De Sponsal.
(2) Cap. *Tua nos,* eodem tit.
(3) Cap. *Is qui fidem,* eodem tit.
(4) Sess. XXIV, Cap. I De Reform. Matrim.

1787

Circa benedictionem campanarum.

S. R. C. *4 Martii 1892.* — SEDUNEN. — Rituale Romanum exhibens benedictionem simplicem campanae, addit haec verba: *Quae tamen ad usum Ecclesiae non inserviat.* Hinc quaeritur:

1. Utrum quoties benedicuntur campanae, quae ad usum ecclesiarum vel sacellorum inserviunt, adhibendae sint ab Episcopo caeremoniae et unctiones in Pontificali Romano praescriptae. Et quatenus Affirmative:

2. Pro quibusnam campanis benedictio simplex proprie adhibeatur.

Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Pro omnibus campanis quae ad usum sacrum non inserviunt, adhibeatur adnexa formula nuperrime approbata (1).

1788

De obligatione *standi mandatis Ecclesiae* si infirmi absoluti a censuris convaluerint.

S. C. S. Off. *30 Martii 1892.* — 1. An obligatio standi mandatis Ecclesiae, si convaluerint poenitentes absoluti a censuris Summo Pontifici reservatis, idem sonet ac obligatio se sistendi coram Summo Pontifice?

2. Et quatenus negative, in quo consistat obligatio standi mandatis Ecclesiae?

3. An obligatio standi mandatis Ecclesiae sit sub poena reincidentiae?

4. An ista obligatio standi mandatis Ecclesiae etiam pro censuris Summo Pontifici simpliciter reservatis urgeat?

5. An decretum S. Officii 23-30 Iunii 1886 obliget ita, ut praxis ante hoc decretum servata non sit deinceps toleranda?

6. An absolutio in casibus urgentioribus, virtute decreti praelaudati data, directa sit vel indirecta?

R. Ad 1. Obligationem standi mandatis Ecclesiae importare onus sive per se, sive per confessarium ad S. Pontificem recurrendi eiusque mandatis obediendi, vel novam absolutionem petendi ab habente facultatem absolvendi a censuris S. Pontifici speciali modo reservatis.

Ad 2. Provisum in praecedenti.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Negative.

Ad 5. Decretum diei 23 Iunii 1886 omnino obligare, praximque contrariam tolerandam non esse.

Ad 6. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

1789

Indultum ... cultatibus n... monialibus ... mulative ut

S. C. S. Off. 2 *Apr. 1892.* — MISS. TRICHINOPOL. — Missionarius in missione Madurensi (seu Trichinopolytana) habet communicatam a suo Episcopo (n. 3 et 4 Formulae) facultatem dispensandi cum catholicis sibi subiectis in 3 et 4 consang. et affinitatis gradu simplici et mixto etiam cum 2; dispensandi super 1 et 2 gradu... affinit. ex copula illicita sive occulta sive publica. Unde quando missionarii petunt ab Episcopo pro christianis sibi subditis dispensationem pro aliis impedimentis, estne de iure, sub poena invaliditatis, in petitione (ut habet *Gury* Vol. II n. 867) necessario exprimendus numerus impedimentorum, scilicet v. gr. 3 gradus consanguinit. vel etiam affinitas ex copula illicita cognita solum in confessione, et a quibus impedimentis missionarius dispensare valet? Si ita omnia etiam occulta impedimenta debeant declarari, difficultas magna oritur in nostra Missione ad servandum sigillum Confessionis, cum Episcopus nonnisi cognitis nominibus oratorum dispenset ab impedimentis sibi reservatis. Adhuc, si post obtentam dispensationem rescit missionarius aliud impedimentum circa quod habet ipse potestatem, debetne nihilominus hoc impedimentum declarare Episcopo ad obtinendam novam dispensationem, et hoc sub poena invaliditatis? Uno verbo: quando missionarii petunt dispensationem ab impedim. vel consanguinitatis, vel affinit. ex copula licita, debetne sub poena invaliditatis dispensationis declarare omnia impedimenta vel occulta vel publica coniuncta cum illo a quo petitur dispensatio? Num posset Episcopus propter rationes supradictas dispensare a tali declaratione?

R. SSmus... indulsit ut Episcopus Maduren. seu Trichinopolyt. facultatibus sibi iam concessis ab Ap. Sede circa dispensationes matri-

---

(1) Dicta formula ita se habet: « *Benedictio simplex novae campanae, quae tamen ad usum ecclesiae non inserviat.* — ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit caelum et terram. — Ps. 50. Miserere mei, Deus, secundum magnam *etc.* - Ps. 53. Deus in nomine tuo *etc.* — Ps. 66. Deus misereatur nostri *etc.* — Ps. 69. Deus in adiutorium *etc.* — Ps. 85. Inclina Domine aurem tuam *etc.* — Ps. 129. De profundis *etc.* — Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster *secreto.* ℣. Et ne nos inducas in tentationem. ℟. Sed libera nos a malo. — ℣. Sit nomen Domini benedictum. ℟. Ex hoc nunc et usque in saeculum. — ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. — ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. — Oremus « Omnipotens sempiterne Deus, qui rerum omnium cursum in mundo ineffabili sapientia disposuisti; praesta, quaesumus, ut hoc vasculum ad actionum seriem indicandam destinatum, tuae bene✝dictionis rore perfundas, quo cuncta iuxta ordinem fiant, et quaevis inde maligni spiritus perturbatio arceatur. Per Dominum *etc.* — *Nunc officians ponit incensum in thuribulum, et benedicit, et primum aspergit circumeundo campanam, choro dicente:* Dirigatur, Domine, oratio mea, sicut incensum in conspectu tuo. — *Tunc producto officians super campanam signo crucis, discedit cum ministris* ».

moniales, sive per se sive per suos Vicarios in spiritualibus generales, uti valeat etiam cumulative in casibus in quibus gradus aut impedimenta multiplicari contigerit, servatis tamen conditionibus in unaquaque concessione respective praescriptis, eamdemque facultatem cumulandi faciat missionariis; itemque habilitandi missionarios ad dispensandum super impedimentis, super quibus dispensandi facultate pollent, etiam in casu quo concurrant impedimenta super quibus dispensationem petere debeant ab Episcopo. Notandum vero quod si dispensatio petitur super impedimentis occultis, petitio fiat suppressis nominibus, et separatim a petitione super impedimentis publicis.

1790

S. C. S. Off. *27 April. 1892.* — NANKIN. — 1. Nautae christiani, quibus permitti potest ut vehant gentiles secum afferentes superstitiosa obiecta ad sepulcra maiorum vel ad alia loca, possuntne iidem ipsi suis manibus asportare huiusmodi superstitiosa, puta thymiamata, nummos papyraceos etc. a domo gentilium usque ad cymbas suas, et item, cum ad locum designatum perventum fuerit, e suis cymbis ad sepulcra maiorum, circa quae gentiles ea obiecta superstitiosis ritibus comburunt? In nostra regione, ut fert generatim usus, parvae sarcinae illorum qui cymbas conduxerunt, de domo ad cymbam et de cymba ad locum quo pergunt, ab ipsis nautis transportantur.

2. Sunt christiani qui suis parvis cymbis acceptas cuiusvis generis merces a mercatoribus alicuius emporii, ad aliud emporium transportant, et istius loci mercatoribus merces ipsis destinatas tradunt. Si inter merces sint aliqua obiecta superstitiosa, et ad exercendas superstitiones unice deputata, possuntne isti christiani nautae eiusmodi obiecta, sicut ceteras merces, de uno ad aliud emporium suis cymbis vehere, et mercatoribus, ad quos mittuntur, tradere?

R. Tolerari posse ad formam decreti fer. IV 12 Iulii 1854 ad Vic. Ap. Tunkini Orientalis (1). — SSmus adprobavit.

1791

S. R. C. *2 Maii 1892.* — MAURIANEN. — Iuxta Pontificale Romanum, ubi de consecratione altaris tum fixi tum portatilis agitur, quinque cruces in parte superiori lapidis oleo sacro inungendae sunt. Si crux in medio lapidis absit, ac proinde in altaris consecratione omittatur unctio istius crucis, quaeritur: Utrum invalida sit consecratio.

R. Valida est consecratio; sed unctio in medio tabulae numquam omitti debet, quamvis crux ibidem sculpta non sit.

1792

De cultu *Vultus Sancti* D. N. Iesu Christi.

S. C. S. Officii *4 Maii 1892.* — Propositis dubiis: 1. Se convenga approvare o almeno permettere un culto speciale diretto al Volto adorabile del Divin Redentore, e distinto da quello solito finora prestarsi all' immagine del Volto Santo, specialmente propagato dai preti detti del *Santo Volto (Sainte Face)* di Tours, e cogli Annali della respettiva Confraternita.

2. Se allo scopo di propagare e stabilire il culto, del quale nel precedente quesito, convenga dedicare una chiesa o pubblico oratorio, istituire pie associazioni, ed anche qualche religiosa Congregazione od Istituto col titolo del *Volto Santo.*

R. Ad 1. Non expedire.

Ad 2. Negative; et ad mentem. — La mente è: La S. Sede coll' adottare il titolo di *Volto Santo* nel Breve del 16 Dicembre 1884 col quale concesse speciali indulgenze alla Confraternita eretta in Tours sotto il detto titolo, e nel Breve del 30 Marzo 1885 col quale la elevò al grado di Arciconfraternita, non intese di favorire e molto meno di approvare, sia direttamente che indirettamente un culto speciale e distinto da prestarsi al Volto adorabile del Redentore, quale viene proposto e propagato specialmente dai Preti detti del *Santo Volto.* La S. Sede intese unicamente di favorire la venerazione prestata da antichi tempi all' immagine del Volto del Divin Redentore, od alle copie di questa, affinchè i fedeli venerando e contemplando quell' effigie, conservino sempre più viva la memoria dei patimenti del Divin Redentore, e si sentano in pari tempo eccitati al pentimento delle proprie colpe, e accesi dal desiderio di riparare le ingiurie alle quali Egli è fatto segno.

1793

De absolutione a censuris in quas incurrunt matrimonium coram ministro acatholico ineuntes.

S. C. S. Officii *11 Maii 1892.* — Quid faciendum sit de iis catholicis qui secundum veterem dioecesium nostrarum (in Borussia) usum, licet coram ministro acatholico matrimonium contraxerint, a confessariis sine spe-

(1) Iste Vic. Ap. quaesivit utrum permitti posset christianis ut suis cymbis paganos etiam veherent ad idolorum fana cum rebus superstitiosis, vel sine his, accedentes. Iam vero S. C. S. Officii respondit: « Cum « actiones de quibus est sermo sint per se licitae, vel « saltem indifferentes, neque directe influant in super- « stitionem, dummodo non adsit scandalum, et grave « immineat damnum, non esse inquietandos, dummodo « tamen non sint in contemptum religionis, et a nautis « christianis fiat protestatio, quatenus commode fieri « possit, se non intendere ad superstitionem ».

ciali facultate absolvendi ad ss. sacramenta admissi sunt.

R. Qui matrimonium coram ministro haeretico ineunt, censuram contrahere; Ordinarios autem vi facultatum quinquennalium nedum posse eos absolvere, sed alios etiam subdelegare ad eosdem absolvendos. Qui vero huc usque, nulla praevia a censuris absolutione, ab huiusmodi culpa absoluti sunt, iuxta exposita non esse inquietandos.

1794

Circa facultatem Formulae *aa* dispensandi in 2 gradu consanguinitatis solo seu aequali.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *12 Maii 1892.* — (AD EP. S. SALVATORIS IN AMER. CENTR.) — Ampl. Tua quaerit utrum inter facultates extraord. Formulae *aa* (1) comprehendatur facultas dispensandi in secundo gradu consanguinitatis solo seu aequali. Hoc dubium retro actis temporibus non una vice suscitatum fuit, eo vel magis quod antiquitus Formula uti supra paulisper differebat ab actuali; loco enim verbi *etiamsi* in dictione: *super aliis cognationis et affinitatis gradibus etiamsi coniunctis,* legebatur: *vel alias coniunctis.* Ad praecavenda igitur huiusmodi dubia, f. r. Pius PP. IX in Audientia diei 14 Ianuarii 1855 super petitione Vicarii Capitularis Guayaquil iussit Formulam de qua agitur, reformari uti nunc prostat; et declaravit in eadem contineri facultatem dispensandi in secundo consanguinitatis collateralis gradu solo seu aequali.

1795

De contentionibus vitandis occasione vacantium sedium episcopalium.

Ex Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *15 Maii 1892.* (AD ARCHIEPP. STAT. FOEDER. AMERICAE SEPT.) — Profecto non ignorat A. Tua, occasione vacantium Sedium episcopalium varios isthic excitari solitos apud clerum populumque catholicum motus, quos graviores crebrioresque sensim fieri experientia docet. Et sane quae in tali causa evenire solent, ea nec levia sunt, nec obscura, nec eiusmodi quae ab hac S. C. silentio prorsus praeteriri possint. In proponendis enim ad episcopale munus candidatis clerum ac populum, praeter statuta iura, commoveri passim conspicimus; per publicas ephemerides contentiones vulgantur et exardescunt, publice ac privatim ea de re comitia habentur ubi proprios quaeque factio candidatos extollit, alienos criminando deprimit. Quod vero huiusmodi contentiones alere maxime solet, studium est in unaquaque factione vehemens Episcopum habendi e suorum popularium numero, quasi privatis commodis non utilitati Ecclesiae per idonei Pastoris electionem esset prospiciendum. Porro cum hanc unam utilitatem in praeficiendis populo christiano Episcopis Apostolica Sedes ubique per orbem spectet, tum id maxime in Statibus Foederatis Americae, ubi variae ex Europa gentes novam isthic patriam sibi constituentes, in unum populum coalescunt, unamque proinde nationem efformant. Quapropter cum eligendorum Episcoporum in Statibus Foederatis normae accurate sapienterque definitae tradantur in Conciliis Nationalibus, ac praesertim in Concilio Plenario Baltimorensi III, sedulo est incumbendum ut omnia hac in re submoveantur contraria molimina. Etenim ea decreta temporum locorumque necessitatibus apprime consentanea, suffragio cunctorum istius ditionis Episcoporum lata, Apostolicae Sedis auctoritate firmata, ea profecto sunt quae non possent, in privatorum hominum gtatiam, sine gravi disciplinae iactura praeteriri... Clerus ac populus in unaquaque dioecesi in primis moneatur de dolendo exitu, quem huiusmodi contentiones habent, non ideo solum quod debitam animorum concordiam disrumpunt, et ecclesiasticae disciplinae firmitatem laxant, sed etiam quod ipsis acatholicis in offensionem et scandalum cedunt. Tum etiam S. Congregationis nomine palam significent Episcopi frustra prorsus ea agitari, quae praeter Conciliorum praescripta peraguntur, cum Apostolica Sedes nihil habeat antiquius, quam firmitatem tueri ecclesiasticae legis, quae vindex est ordinis et munimen pacis.

1796

Circa m indianorun ra contra matrimoni indissolubi

S. C. S. Officii *19 Maii 1892.* — SIOUXORMEN. *(Sioux-Falls)* — Mos est indianis huius regionis contrahendi matrimonia, uxorum suarum indolem ac qualitates tentandi gratia, nempe utrum bonae sint ac prudentes nec ne, et animo dimittendi si fatuae ac improbae. Hinc duo sequentia dubia:

1. Potestne ipsis fides adhiberi si iureiurando affirmant se numquam indissolubili vinculo cum praecedentibus uxoribus matrimonium contraxisse: eisque permitti ut sibi iungant secundum leges sanctae matris Ecclesiae eam quae nunc habent?

2. Possuntne isti pagani, praecedentibus uxoribus adhuc viventibus dimissis, ducere eam cum qua nunc vivunt, si cum ipsa baptizari velint, et christianorum more matrimonium contrahere?

---

(1) Haec ibi: « SSmus ... Episcopo N. qui iam ex « Ap. Sedis benignitate potestatem dispensandi super « quibusdam matrimonii impedimentis quae in Form. I, « n. 6 continentur est assecutus, facultatem insuper « concessit dispensandi in utroque foro ad decennium « cum catholicis eius iurisdictioni subiectis super aliis « cognationis et affinitatis gradibus, etiamsi coniunctis « seu inter se attinentibus, nempe in 3° et 4° cum attingentia secundi, imo in 3° quoque et 2° cum attin« gentia primi gradus affinit. in linea transversali, « dummodo tamen nullo modo attingat consanguini« tatis primum; ac etiam in 1° gradu affinitatis etc. ».

R. Ad 1. Affirmative, si agatur de infidelibus, post institutum diligens examen omnium adiunctorum circa ipsorum credibilitatem, et nullum aut leve dubium supersit de assertionis veritate. Negative, si agatur de fidelibus, sed requiritur legitima probatio.

Ad 2. Si instituto diligenti examine, matrimonium cum prima, quae iam baptizata fuerit, validum inveniatur, ad illam redire omnino tenentur. Si autem non fuerit baptizata, vi art. 11. Formulae I (1), satis erit eam interpellare utrum velit converti. Ubi vero converti nolit, vel serio dubitetur de validitate matrimonii cum prima, poterunt quamlibet ducere, dummodo sit baptizata, renovato consensu. — SSmus adprobavit.

1797

idelium matri- biae va-

S. C. S. Off. *19 Maii 1892*. — Les unions au Zanguebar se contractent selon les trois façons suivantes. Qu'en penser au point de vue de l'indissolubilité du lien matrimonial ?

1. Un maître a plusieurs esclaves de différent sexe. — Il les accouple ou les laisse s'unir. C'est l'avantage de ces gens et son intérêt à lui, pouvant attendre une ou plusieurs générations d'esclaves nès de ces derniers. Ces unions, par la situation même des personnes n'ont rien de stable. En effet :

a) L'homme et la femme peuvent être vendus séparément.

b) L'un peut être mis en liberté, l'autre demeurant esclave, et le libéré, dans ce cas, ne reste généralement pas chez son maître pour l'avantage d'y jouir de la société de son conjoint dans sa condition servile.

c) L'esclave fait toujours entrer, dans se chanches de libération, la *fuite*, qu'il n'omet pas de tenter dès qu'elle lui offre quelque espérance de réussite. Il en effet, on voit beaucoup d'esclaves fugitifs qui ont laissé leur conjoint chez leur maître. On en voit un très grand nombre également qu'une vente a arrachés à leur famille. — D'autres enfin mis en liberté par leur maître ont eu hâte de se retirer bien loin, laissant chez ce maître la femme et les enfants qu'ils y ont eus et qui y sont retenus en servitude.

2. Un étranger vient se fixer chez un chef sans rien qui l'engage à y demeurer perpetuellement. Il demande au chef, ou de lui même le chef lui donne une femme. Il a ou n'a pas à la choisir entre plusieurs. Cette femme est généralement donnée « Kiva kupika chakula » (preparer la nourriture et tenir la case), cela principalement ou tout premièrement. Mais les relations maritales sont impliquées dans ce role à un titre au moins égal, bien qu'il n'en soit point fait mention particulière. La femme est d'ailleurs esclave, et d'ordinaire plus ou moins classée dans les *nebuts*. Une separation suit habituellement ces sortes d'union, soit que l'homme s'en aille ailleurs, soit que le chef reprenne la femme concédée d'abord.

3. Les gens plus attachés au sol et au pays, et généralement libres, choisissent dès l'enfance les femmes qu'ils épouseront à l'age voulu. Les filles grandissent chez leurs parents tenues à l'écart ou même renfermées jusqu'à ce qu'elles soient reconnues nubiles. — Bientôt l'union projetée se contracte avec des cérémonies particulières. — Le fait principal est le payement au père (si la fille est libre) ou au maître (si elle est esclave) d'une dot déterminée. L'union ainsi faite peut durer toujours. Il est universellement admis qu'elle peut être rompue ; le fait de la rupture quand il se produit est toujours accepté et ratifié ; ou n'en examine que les motifs pour décider si la dot doit ou non faire retour au mari.

Si la cause de la rupture est posée par la femme, le père ou le maître rendent la dot ; si elle est posée par le mari, il n'a droit à aucune restitution. De part et d'autre chacun se retire et peut convoler à de nouvelles noces. — Dans le cas où ce premier mariage dure, l'épouse peut se voir adjoindre d'autres femmes. Ce sont des *suria* (concubines) ; elle reste femme principale.

R. Ad 1. In decisis fer. IV, 29 Iulii 1885, nempe cum praestitui non possit generalis regula ex qua matrimonia infidelium istius regionis haberi debeant veluti mera conturbenia, instituendum est in singulis casibus particularibus examen circumstantiarum et modi, quo coniugium primitus initum fuerit, tum eius diuturnitatis aliorumque adiunctorum quae accesserint. Si una ex duabus partibus ad fidem convertatur, altera remanente in infidelitate supplic. SSmo pro facultate qua R. P. D. Vicarius Ap. illam ab interpellatione dispensare valeat. Si vero pars una convertatur post conversionem alterius, et examinato casu particulari supersit dubium, stet pro nullitate matrimonii, in favorem fidei.

Ad 2. Ut in praecedenti.

Ad 3. Matrimonia contracta, ut exponitur, generatim esse habenda ut legitima, nisi aliud obstet impedimentum iuris naturalis aut divini. — SSmus resolutionem Emorum PP. approbavit, et benigne annuit pro facultate, de qua supra.

(1) Ubi tribuitur facultas: *Dispensandi cum gentilibus et infidelibus plures uxores habentibus, ut post conversionem et baptismum, quam ex illis maluerint, si etiam ipsa fidelis fiat, retinere possint, nisi prima voluerit converti.*

1798

Circa materiam et colorem sacrorum indumentorum.

S. R. C. *23 Iunii 1892.* — Lauden. — 1. Num adhiberi possint paramenta ex mera lana confecta, prohibendo tamen ne in posterum emantur.

2. Num albae veteres ex gossypio acu pictae permitti possint donec consumantur.

3. Num in oratoriis ruralibus atque ecclesiis, quae parvum habent censum, planetae sericae flavi coloris, ut antea adhiberi possint.

De sacris reliquiis authentico documento carentibus.

4. Thecae vetustae cum Reliquiis quae authentico documento carent, olim ad suppressa monasteria spectantes, possuntne exponi in altari, uti fit ab immemorabili tempore?

Circa oleum infirmorum in domo parochi.

5. Num causa sufficiens haberi potest ad permittendum parochis Oleum infirmorum apud se domi retinere, quod haec ab ecclesia parochiali seiuncta sit, ita ut huius fores noctu per accitos famulos aperiendae essent?

Circa indumenta pro sacramentorum administratione.

6. Fasne parochis stolam induere super rochettum aut superpelliceum, sed mantelletta contectum, quoties sacramenta administrent?

7. Canonici ecclesiae cathedralis, induti cappa magna et stola, possuntne sacram Synaxim distribuere, vel patenam deferre seu porrigere, quoties Episcopus solemniter SSmam Eucharistiam fidelibus distribuit?

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Pro gratia donec consumentur.

Ad 3. Negative iuxta decretum die 23 Septembris 1837 *(V. n. 859).*

Ad 4. Negative.

Ad 5. Negative, et detur decretum in una Toletana diei 31 Aug. 1872 *(V. n. 1389).*

Ad 6. et 7. Negative.

1799

Sub quonam Ordinario processus instituendus in causis matrim. mixtae religionis.

S. C. S. Off. *30 Iunij 1892.* — Quis sit Ordinarius coram quo processus in causis matrimonialibus mixtae religionis instituendus sit.

R. Coniuges in causis mixtarum nuptiarum subsunt Episcopo in cuius dioecesi pars catholica domicilium habet; et quando ambo sunt catholici quia pars haeretica in Ecclesiae sinum reversa est, subsunt Episcopo in cuius dioecesi domicilium habet maritus.

1800

Circa tactum physicum patenae in sacra Ordinatione.

Ex Litt. S. C. S. Off. *2 Iulii 1892.* — Il Sac. N. N. dubitando positivamente se nella sua ordinazione *abbia toccato fisicamente la patena,* sebbene sia certo di aver toccata l'ostia domandò per sua quiete *quid in hoc casu faciendum sit.*

Esposto il caso a giudizio di questa Suprema, gli Emi Sigg. Cardinali Inquisitori Generali nella Congregazione di f. IV, 22 Giugno 1892 decisero di rispondere: *Acquiescat.*

1801

De exequiarum celebratione catechistas.

S. R. C. *5 Iulii 1892.* — Tunk. Centr. — Cum in longis itineribus omnia ad Missae Sacrificium necessaria secum portare deberent sacerdotes, et debeant adhuc, ne a celebratione abstinere cogerentur, non ita facile iter agere poterant, praesertim persecutionis tempore. Unde si defunctorum cadavera longe a sacerdote distarent, absque ulla prorsus benedictione fuissent inhumanda, nisi catechistae feretrum et sepulcrum benedixissent. Praeterea ob persecutiones quae anteactis temporibus in catholicam movebantur religionem, et continua negotia quibus praepediebantur, multo difficilior sacerdotibus erat transitus ad alia loca distantia. Et cum aliunde coemeteria non haberentur benedicta, nullum aliud defuncti propinquis supererat solatium, quam ut catechistae feretrum et sepulcrum benedicerent, praesertim cum infideles ingratitudinis in defunctos progenitores catholicos accusarent. Ex praedictis ergo causis talis oriri potuit consuetudo, sed non constat utrum dispensatio apostolica obtenta fuerit, quamvis obtentam fuisse coniectari liceat.

R. Consuetudinem, uti iacet, esse omnino eliminandam. Nihilominus, ut inconvenientibus, de quibus in dubio, eatur obviam, Sacra Rituum Congregatio censuit proponi posse catechistis in casu exposito, ut genuflexi, vel soli vel alternatim cum adstantibus, recitent super feretrum aut super sepulcrum psalmum « *De Profundis* » cum respectiva oratione, et deinde sub silentio aquam lustralem super illa effundant.

1802

Legem T[ridentinam] in[obser]vantia hae[retico]rum non [abroga]t.

S. C. S. Off. *6 Iulii 1892.* — Nullum temporis spatium sufficere ut lex tridentina (Cap. *Tametsi*) vim obligandi amisisse censeatur aliquo in loco per simplicem inobservantiam haereticorum.

1803

Circa a[ntipho]narum in[tonatio]ne.

Decr. S. R. C. *12 Iulii 1892.* — Sacra Rituum Congregatio, Rubricis inhaerens Caeremonialis Episcoporum, declarat:

1. Antiphonas in choro, nonnisi stando, esse intonandas a quibuscumque seu beneficiatis aut mansionariis, seu canonicis.

2. Si ab uno ex canonicis intonantur, omnibus esse surgendum in choro praesentibus, hebdomadario excepto, si sit paratus; vel ab una illius qui intonat parte, vel ab utraque, iuxta ecclesiarum consuetudinem.

3. Si vero antiphona ab uno ex beneficiatis aut mansionariis intonetur, omnes, canonicis exceptis, surgere debere, vel ab una tantum parte, ut supra, vel ab utraque, prouti ecclesiarum fert consuetudo.

1804

...nonico- ...ligatione ...functio- ...anonicis ...tibus in- ...i.

Decr. Gen. S. R. C. *12 Iulii 1892.* — Sacra Rituum Congregatio, alias editis decretis inhaerens, declarat: canonicos in Missis aliisque functionibus, quae diaconi ac subdiaconi ministerium exigunt, Vesperis proinde ac Matutinis exclusis, teneri dignitatibus et canonicis celebrantibus, etsi coadiutoribus tantum, inservire in ecclesiis, ubi praebendae omnes presbyterales non sunt, nisi aliter ferat necessitas vel consuetudo; idque in propriis tantum, non autem in alienis ecclesiis, nisi interveniente Capitulo. Declarat insuper eadem Sacra Rituum Congregatio: canonicos ad praefata obeunda munera compelli quoque posse sub multis, poenis et censuris, auctoritate Episcopi; haud obstante quacumque etiam immemorabili consuetudine in contrarium, quam abusum esse declarat.

1805

...canoni- ...et bene- ...m prae- ...m.

Decr. Gen. S. R. C. *12 Iulii 1892.* — Sacra Rituum Congregatio, decretis alias editis inhaerens, declarat et statuit: in ecclesiis collegiatis et cathedralibus, ubi praebendae non sunt distinctae, canonicos vel etiam beneficiatos sacerdotes in omnibus praecedentiam habere super canonicos vel beneficiatos, qui sacerdotali charactere non sunt insigniti, quamvis in possessione antiquiores. Hanc autem praecedentiam adhuc retinendam esse Sacra Rituum Congregatio decernit, postquam praefati canonici aut beneficiati ad sacerdotalem gradum ascenderint. Quod denique de canonicis et beneficiatis presbyteris super alios canonicos aut beneficiatos in inferiori ordine constitutos Sacra Rituum Congregatio statuit, id quoque intelligendum esse declarat de canonicis diaconis supra subdiaconos, de subdiaconis supra reliquos clericos; dummodo non obstet consuetudo contraria, aut Constitutiones capitulares.

1806

...acras ve- ...admini- ...sacra- ...etiam a ...is adhi-

Decr. Gen. S. R. C. *12 Iulii 1892.* — Sacra Rituum Congregatio, statuit: 1. In omni seu sacramentorum seu sacramentalium confectione et administratione, tam in propriis quam in alienis quibuscumque ecclesiis, utendum esse semper superpelliceo et stola: retento nihilominus quod Rituale Romanum docet circa sacramentum Poenitentiae (Tit. III, cap. 1, n. 9).

2. Canonicis et parochis quocumque privilegio fruentibus, etiam deferendi rochettum et mozzettam coram Pontifice, in iisdem sacramentis et sacramentalibus conficiendis et administrandis, usum cappae, mozzettae, vel caputii esse omnino interdictum; ii nihilominus, qui rochetti privilegio gaudent, idem retinere, sed in propria tantum ecclesia, privilegio secluso, permittuntur, dummodo super illud superpelliceo ac stola induantur: qui vero superpelliceum super rochettum induere prohibentur, nonnisi cum superpelliceo ac stola, sacramenta et Sacramentalia conficiant et administrent.

3. In concionibus autem, nec non in publicis conventibus sacris, usum cappae, mozzettae vel caputii Sacra Rituum Congregatio permissum declarat iis tantum, qui eiusmodi insignibus gaudent, in solis tamen ecclesiis propriis, haud vero in alienis, privilegio pariter secluso, nisi in his capitulariter conveniant; nunquam autem in aliena dioecesi.

Circa usum cappae, mozzettae vel caputii in concionibus et in publicis conventibus.

1807

S. R. C. *22 Iulii 1892.* — NICOSIEN. — An stante immemorabili consuetudine (in ecclesia olim collegiata, nunc concathedrali) recitandi singulis feriis secundis totius anni Officium defunctorum, debeat recitari ratione Rubricae, etiam quando in aliqua ex dictis feriis incidat festum de praecepto, vel primae aut secundae classis, vel octava ex privilegiatis.

De consuetudine recitandi in choro omnibus sextis feriis officiorum defunctorum.

R. Consuetudinem, ut in casu, servari posse, exceptis tantum duplicibus primae classis, et festis de praecepto quoad forum.

1808

S. C. S. Off. *27 Iulii 1892.* — 1. Utrum liceat sacramenta morientium ministrare fidelibus qui massonicae quidem sectae non adhaerent, nec eius ducti principiis, sed aliis rationibus moti, corpora sua post mortem cremanda mandarunt, si hoc mandatum retractare nolunt.

De corporum cremationem mandantibus, et de eidem cooperantibus.

2. Utrum liceat pro fidelibus, quorum corpora non sine ipsorum culpa cremata sunt, Missae sacrificium publice offerre, vel etiam private applicare, itemque fundationes ad hunc finem acceptare.

3. Utrum liceat cadaverum cremationi cooperari, sive mandato ac consilio, sive praestita opera, ut medicis, officialibus, operariis in crematorio inservientibus; et utrum hoc liceat saltem si fiat ex quadam necessitate, aut ad evitandum magnum damnum.

4. Utrum liceat taliter cooperantibus ministrare sacramenta, si ab hac cooperatione desistere nolunt, aut desistere non posse affirmant.

R. Ad 1. Si moniti renuant, Negative. Ut vero fiat aut omittatur monitio, serventur regulae a probatis auctoribus traditae, habita praesertim ratione scandali vitandi.

Ad 2. Circa publicam Missae applicationem, Negative; circa privatam, Affirmative.

Ad 3. Numquam licere formaliter coope-

rari mandato vel consilio. Tolerari autem aliquando posse materialem cooperationem, dummodo: 1. Crematio non habeatur pro signo protestativo massonicae sectae; 2. nec aliquid in ipsa contineatur quod per se, directe atque unice exprimat reprobationem catholicae doctrinae et approbationem sectae; 3. neque constet officiales et operarios catholicos ad opus adigi vel vocari in contemptum catholicae religionis. Ceterum quamvis in hisce casibus relinquendi sint in bona fide, semper tamen monendi sunt ne cremationi cooperari intendant.

Ad 4. Provisum in praecedenti; et detur decretum *feriae IV. 15 Dec. 1886 (V. n. 1665).*

1809

De matrimonium contrahentibus coram ministro acatholico non ad validum ineundum connubium.

Litt. S. C. S. Off. 22 *Aug. 1892.* — (AD ARCHIEP. NEO-EBORACEN.) — Ampl. Tua exponit italos qui domicilium vel quasi-domicilium in ista dioecesi acquisiverunt, matrimonium coram magistratu civili contrahere non ad validum ineundum connubium, sed, ut ipsi putant, ut legibus Status faciant satis; et quaerit utrum hi ad matrimonii celebrationem coram Ecclesia admittendi sint. — Emi PP..... hac re maturo examini subiecta fer. IV. die 17 huius mensis Augusti, decreverunt: « Matrimo-« nia civilia contracta in locis ubi caput *Tam-« etsi* non viget, habenda esse ut valida nisi « aliud obstet canonicum impedimentum, et « nisi instituto formiter processu constet de « consensus defectu. Ideoque si matrimonii va-« liditati nihil, ut supra, obstet, fideles ad « nuptialem benedictionem a sacerdote peten-« dam hortandos esse. Si matrimonium nullum « probetur, admittendos ad consensum coram « Ecclesia debito modo praestandum. Si vero « factis investigationibus dubium remaneat, ad « renovandum consensum ad cautelam esse « inducendos ».

1810

De dispensationum matrimonialium concessione per telegraphum notificata.

S. C. S. Officii *24 Aug 1892.* — Se sia valida una dispensa matrimoniale eseguita dall' Ordinario dietro l' avviso telegrafico, prima di avere ricevuto il documento autentico della grazia concessa.

R. Negative, nisi notitia telegraphica transmissa fuerit ex officio, auctoritate S. Sedis. — SSmus approbavit.

1811

De presbytero cui traditus in Ordinatione calix cum vino ad Missam inepto.

S. C. S. Off. *7 Sept. 1892.* — ANGLIAE — N. nunc sacerdos, quando adhuc in Seminario degebat, et res ad Ordinationem cuiusdam presbyteri necessarias praeparare debuit, ex incuria, in calice qui ordinando tradendus erat, tantam aquae vim vino immiscuit (aequalem scilicet vel forsitan etiam plus) ut vinum certo corrumpi videretur, atque ineptum redderetur ad Missae celebrationem. Postea autem tractatum *De Ordine* meditans, invenit, materiam ordinandis tradendam talem esse debere quae sit apta ad sacrificium Missae. Unde valde turbatus est, nec mentis agitatio, ut videtur, sedari potest nisi authenticum habeat responsum quid de illius ordinatione putandum sit.

R. Posita facti certitudine, tota Ordinatio iteretur secreto et sub conditione ad cautelam; ac supplicandum SSmo ut suppleat de thesauro Ecclesiae quoad Missas a sacerdote sic ordinato celebratas. — SSmus approbavit.

1812

Beatae M Virginis lium ssmo cipue Ro implorandi

Ex Litt. Encycl. *Magnae Dei Matris 8 Sept. 1892* **Leonis PP. XIII.** (AD OMNES EPP.) — .... Ad violatum Dei numen placandum, ad eamque afferendam quae misere laborantibus opus est sanationem, nihil sane valuerit melius quam pie perseveranterque precandi officium, modo sit cum studio et actione christianae vitae coniunctum: quod utraque id parte ducimus per *mariale Rosarium* potissime assequendum. — Ab ipsa rei satis cognita origine, quam praeclara monumenta illustrant et commemoravimus Ipsi non semel, praepotens vis eius laudatur. Quo enim tempore albigensium secta, integritatis fidei morumque specie quidem fautrix, re vera perturbatrix pessima et corruptrix, magno multis gentibus erat exitio, in eam conscelerataşque factiones pugnavit Ecclesia, non copiis neque armis, sed interposita praecipue sacratissimi Rosarii virtute, cuius ritum ipsa Dominico patri Deipara tradidit propagandum; atque ita de omnibus magnifice victrix, suorum saluti, tum per eam, tum per similes deinceps procellas, exitu semper glorioso consuluit. Quamobrem in hoc rerum et hominum cursu quem conquerimur, luctuosum religioni, perniciosissimum rei publicae, pari omnes pietate sanctam Dei Genitricem communiter implorare exorare oportet, ut eamdem eius Rosarii virtutem secundum vota laetemur experti. — Enimvero quum precando confugimus ad Mariam, ad Matrem Misericordiae confugimus, ita in nos affectam, ut qualicumque necessitate, ad immortalis praesertim vitae adeptionem, premamur, illico nobis et ultro, ne vocata quidem, praesto sit semper, atque de thesauro largiatur illius gratiae qua inde ab initio donata est plenâ copia a Deo, digna ut eius mater existeret. Hac scilicet gratiae copia, quae in multis Virginis laudibus est praeclarissima, longe ipsa cunctis hominum et angelorum ordinibus antecellit, Christo una omnium proxima: *Magnum enim est in quolibet sancto, quando habet tantum de gratia quod sufficit*

ad salutem multorum: sed quando haberet tantum, quod sufficeret ad salutem omnium hominum de mundo, hoc esset maximum; et hoc est in Christo et in Beata Virgine (1). Ei nos igitur, quum gratia plenam angelico praeconio salutamus, eamdemque iteratam laudem in coronas rite connectimus, dici vix potest quam gratum optatumque fecerimus: toties enim a nobis memoria quasi excitatur tum dignitatis eius excelsae, tum initae a Deo per ipsam humani generis redemptionis: unde etiam commemorata pendet divina et perpetua necessitudo, qua ipsa cum Christi gaudiis et doloribus, opprobriis et triumphis tenetur in regendis hominibus iuvandisque ad aeterna. Quod si Christo benignissime placuit tantam nostri praeseferre similitudinem, seque hominis filium atque adeo fratrem nostrum dicere et praebere, quo testatior sua in nos misericordia patesceret: *Debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret* (2); Mariae non aliter, ex eo quod Christi Domini eiusdemque fratris nostri electa est mater, hoc super matres omnes singulare inditum est, ut misericordiam nobis proderet effunderet suam. Id praeterea si debemus Christo quod nobiscum ius sibi proprium quodammodo communicarit, Deum vocandi et habendi patrem, eidem similiter debemus communicatum amantissime ius, Mariam vocandi et habendi matrem. Quando autem natura ipsa nomen matris fecit dulcissimum, in eaque exemplar quasi statuit amoris teneri et providentis, lingua quidem haud satis eloqui potest, at probe sentiunt piorum animi, quanta in Maria insideat benevolentis actuosaeque caritatis flamma, in ea nimirum, quae nobis, non humanitus, sed a Christo est mater. Atque multo illa magis nostra omnia habet cognita et perspecta; quibus ad vitam indigeamus praesidiis, quae impendeant publice privatim pericula, quibus in angustiis in malis versemur, quam in primis sit acris cum acerrimis hostibus de salute animae dimicatio: in his autem aliisve asperitatibus vitae, multo ipsa potest largius, et vehementius exoptat, solatium, robur, auxilia omne genus carissimis filiis afferre. Itaque ad Mariam non timide, non remisse adeamus, per illa obsecrantes materna vincula, quibus cum Iesu itemque nobiscum coniunctissima est; praesentem eius opem quo precationis modo significavit ipsa et peracceptum habet, religiosissime invocemus: tum erit merito in tutela optimae matris securis laetisque animis conquiescendum.

1813

tizan- … viris … ven-

S. C. S. Officii *14 Sept. 1892.* — Fernando Póo — Tra i popoli chiamati *Pamúes* vi è l'usanza di vendersi le bambine, benchè non sieno in età di maritarsi, ed anche prima del suo nascere, a uomini che a suo tempo si uniscono loro in matrimonio. Credono lecita la poligamia, dipendendo il numero delle mogli dalla ricchezza del marito. Queste bambine consegnate dai futuri sposi alla Missione per la loro istruzione, sono ben disposte a ricevere la fede cattolica ed il sacramento del Battesimo. Or bene queste infelici possono battezzarsi prima di maritarsi, stante la poligamia del futuro sposo, nella sicurezza di non essere molestate nella fede e culto cattolico?

Per la Missione sarebbe cosa vantaggiosa poter battezzarle, sia perchè così non andrà a vuoto l'opera di tanti anni d'istruzione impiegata su queste bambine, sia perchè poi per mezzo di esse più facilmente potrà il missionario catechizzare il resto della famiglia. Per altro è straziante per il cuore del missionario vedere queste ragazze piangere dirottamente se non accordasi loro il desiderato battesimo prima di partire dalla Missione. Finora si è procurato attendere a questo urgentissimo bisogno interessando la pietà dei cattolici in Ispagna acciocchè con limosine si possano redimere dando ai compratori il denaro sborsato. Ma però nè il denaro raccolto potrà arrivare a tutte le ragazze, nè sempre i compratori acconsentiranno a questa redenzione.

R. Praefectum Ap. laudabiliter se gessisse, miseras puellas, de quibus agitur, redimendo, ne nuptui traderentur viris irretitis impedimento ligaminis, aut etiam disparis cultus, quoties cautiones obtineri non possent. Puellis vero quae redimi nequeant, et baptizari instanter petant, haud facile Baptismi sacramentum esse denegandum, si debita instructione sint praeditae, aliasque necessarias dispositiones congruo experimento comprobatas se habere ostendant, una cum firmo non peccandi proposito, ita ut paratae sint potius mori quam foedari.

1814

Circa erectionem *Viae Crucis* in oratorio domestico.

S. C. Indulg. *22 Sept. 1892.* — 1. In constituendis stationibus Viae Crucis in oratorio domestico, sive hoc sit cum privilegio celebrandi ibi Missam, sive non, requiriturne in scriptis, et id ad validitatem, consensus Ordinarii vel parochi?

2. In indulto quo erigitur Via Crucis in oratorio domestico exprimi solet Indulgentias acquiri posse ab oratore eiusque consanguineis, affinibus et familiarum cohabitantibus; quaeritur utrum defuncto oratore indultario, ceteri supra comprehensi adhuc lucrari possint Indulgentias.

R. Ad 1. Affirmative quoad consensum Ordinarii; Negative quoad consensum parochi.

Ad 2. Negative.

(1) S. Th. op. VIII super Salut. Angelica.

(2) Hebr. n. 17.

1815

De erectione *Viae Crucis* in ecclesiis, monasteriis et hospitalibus.

S. C. Indulg. 22 *Sept. 1892.* — Si agatur de erigenda Via Crucis in ecclesia vel publico oratorio, praeter consensum Superioris vel Superiorissae ecclesiae, monasterii, conservatorii, hospitalis, requiritur etiam consensus parochi: minime si agatur de Via Crucis erigenda in sacello privato seu decenti loco infra septa monasterii, quod a iurisdictione parochi sit omnino exemptum.

1816

De invocatione ss. Nominis Iesu ad lucrandam Indulgentiam plen. in mortis articulo.

S. C. Indulg. 22 *Sept. 1892.* — Dublin. — Ut christifideles in locis Missionum degentes, et in ultimo vitae discrimine constituti valeant accipere benedictionem in articulo mortis et consequi Indulgentiam plenariam vi eiusdem lucrandam ex concessione Benedicti XIV in Constit. *Pia Mater* data 5 Aprilis 1747, requiriturne tamquam conditio *sine qua non* ad lucrandam praedictam Indulgentiam, ut aegrotus, quamdiu suae mentis est compos, invocare nomen Iesu ore, si potuerit, sin minus corde?

R. Affirmative: id est, invocatio saltem mentalis ss. Nominis Iesu est conditio *sine qua non* pro universis christifidelibus qui in articulo mortis constituti plenariam Indulgentiam assequi volunt vi huius benedictionis, iuxta id quod alias decrevit haec S. C. in una Vindana sub die 23 Sept. 1775 (1).

1817

Circa modum Scapularia imponendi.

S. C. Indulg. 26 *Sept. 1892.* — Plures sacerdotes qui benedicendi imponendique scapularia facultate gaudent, ea tantum humero et non circa collum fidelium imponunt. Hic modus imponendi speciatim cum mulieribus, et monialibus, quibus ob capitis tegumentum difficulter circa collum scapularia imponi possunt, adhibetur. Et fieri omnino nequit ut mulieres et moniales, praesertim cum magna populi multitudo in ecclesiis adest, capitis tegumentum deponant. *Quaeritur:* Utrum uni tantum humero, et non circa collum scapularis impositio valida sit, nec ne. — R. Affirmative.

1818

De Pio Opere Propagationis Fidei promovendo.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. 4 *Oct. 1892.* (ad Epp. Austr.) — Inter Consociationes, quae huic S. Consilio Christiano Nomini Propagando adiutricem operam praestant, nobilem sane locum sibi vindicat ea quae Lugduni extat a Fidei Propagatione nuncupata, cuius ea est ratio ut piorum hominum precibus eleemosynisque coniunctis, apostolicis viris in Evangelii praedicatione laborantibus divinam humanamque opem conciliet. Quantum momenti in ea sit ad catholicae fidei per orbem incrementum et uberrimi iam per eam parti fructus demonstrant et plurium Romanorum Pontificum gravissima testimonia, qui praeclarum Institutum sua benevolentia complexi, laudibus ornarunt, privilegiis atque incitamentis provexerunt. Id etiam, decessorum suorum vestigiis ingressus praestitit SSmus D. N. Leo PP. XIII per Encyclicas Litteras datas die 3 Decembris an. 1880 quibus eius Pii Operis rationem, finem, commoda fuse prosequens, pari cum auctoritate studio commendavit. Tanta auctoritate haec S. C. freta, officii simul sui et pietatis tuae conscia, cum crescentes in dies plurimae gravissimaeque Missionum necessitates omnem curam adhibere ad subveniendum eisdem iubeant, A. Tuam ipso Summo Pontifice imperante, adit rogans ut Opus, quod supra memoravi, in tua dioecesi promovere, pro tuo religionis summo studio, velis. Quod quidem praestando, non solum communi Sanctae Matris Ecclesiae bono prospexeris atque egregium pietatis opus perfeceris, sed etiam fidelium Tibi commissorum spirituali commodo non mediocriter consulueris. Et sane cum impii homines ad christianam fidem in nostris Europae regionibus excindendam ausu et vi tanta moliantur, nihil fortasse melius divinam nobis gratiam ad praesentissimum periculum propulsandum impetrabit, quam si dederimus operam ad fidem aliis etiam populis inferendam, cum soleat divina bonitas ea praesertim beneficia hominibus cumulate rependere, quae ipsi in ceteros conferre studuerint. Ceterum ego certa spe teneor operam tuam tuique cleri minime defuturam ad pios ac generosos istorum fidelium animos in favorem eius Operis erigendos, quod de universo christiano nomine tam praeclare meretur.

1819

Circa [...]tionem al[...]rum Ins[...]rum Regu[...] ad sacros [...]nes.

Decr. S. C. Ep. et Reg. 4 *Nov. 1892.* — Auctis admodum ex singulari Dei beneficio votorum simplicium Institutis, uti multa inde bona oriuntur, ita aliqua parit incommoda facilis alumnorum huiusmodi societatum egressus, et consequens, ex iure constituto, regressus in dioecesim originis. Haec autem graviora efficit temporalium bonorum inopia qua nunc Ecclesia premitur, unde Episcopi saepe providere nequeunt ut illi vitam honeste traducant. Haec, aliaque id genus, etiam de alumnis Ordinum votorum solemnium, perpendentes nonnulli sacri locorum Antistites, pro ecclesiastici ordinis decore et fidelium aedificatione, ab Apo-

(1) Quoad Indulgentiam plenariam in articulo mortis lucrandam, etiam sine conditione de qua agitur, notandum decretum Sacrae Congr. Indulg. diei 9 Martii 1904. *(V. ibi).*

stolica Sede enixis precibus postularunt, remedium aliquod adhiberi. Cum ergo totum negotium SSmus D. N. Leo PP. XIII detulisset Sacrae huic Congregationi Episcoporum et Regularium negotiis et consultationibus praepositae, Emi Patres in Conventu Plenario habito in Vaticanis aedibus die 29 mensis Augusti anni 1892, praevio maturo examine ac discussione, perpensaque universa rei ratione, opportunas edere censuerunt dispositiones per generale decretum, ubique locorum perpetuis futuris temporibus servandas. Quas, cum SS. D. N. in Audientia diei 23 Sept. huius anni 1892 infrascripto Secretario benigne impertita probare et confirmare dignatus fuerit, ea quae sequuntur per praesens decretum Apostolica auctoritate statuuntur et decernuntur:

1. Firmis remanentibus Constitut. S. Pii V diei 14 Oct. anni 1568, incipient. *Romanus Pontifex*, et declaratione sa. me. Pii PP. IX edita die 12 mensis Iunii anni 1858, quibus Superioribus Ordinum Regularium prohibetur, ne litteras dimissoriales concedant novitiis aut professis votorum simplicium triennalium, ad hoc ut titulo *paupertatis* ad sacros Ordines promoveri valeant, eaedem dispositiones extenduntur etiam ad Instituta votorum simplicium, ita ut horum Institutorum Superiores non possint in posterum litteras dimissoriales concedere pro sacris Ordinibus, vel quomodocumque ad sacros Ordines alumnos promovere titulo *mensae* communis, vel *missionis*, nisi illis tantum alumnis, qui vota quidem simplicia, sed perpetua iam emiserint, et proprio Instituto stabiliter aggregati fuerint; vel qui saltem per triennium permanserint in votis simplicibus temporaneis quoad ea Instituta, quae ultra triennium perpetuam differunt professionem. Revocatis ad hunc effectum omnibus indultis ac privilegiis iam obtentis a S. Sede, necnon dispositionibus contrariis in respectivis Constitutionibus contentis, etsi tales Constitutiones fuerint a S. Sede Apostolica adprobatae.

2. Hinc notum sit oportet, de generali regula, haud in posterum dispensatum iri, ut ad maiores Ordines alumnus Congregationis votorum solemnium promoveatur, quin prius solemnem professionem emiserit, vel per integrum triennium in votis simplicibus perseveraverit, si alumnus Instituto votorum simplicium sit addictus. — Quod si interdum causa legitima occurrat, cur quispiam sacros Ordines suscipiat triennio nondum expleto, peti poterit ab Apostolica Sede dispensatio, ut clericus vota solemnia nuncupare possit, quamvis non expleverit triennium; quoad Instituta vero votorum simplicium, ut vota simplicia perpetua emittere possit, quamvis non expleto tempore a respectivi Instituti Constitutionibus praescripto pro professione votorum simplicium perpetuorum.

Circa Regularium a propriis Institutis expulsionem vel dimissionem.

3. Dispositiones contentae in decreto S. C. Concilii iussu sa. me. Urbani VIII edito die 21 Septembris 1624, incipiente *Sacra Congregatio*, ac in decreto eiusdem S. C. iussu sa. me. Innocentii XII edito, die 24 mens. Iulii anni 1694, incipiente *Instantibus*, ac in aliis decretis generalibus, quibus methodus ordinatur a Superioribus Ordinum Regularium servanda in expellendis propriis alumnis, nedum in suo robore manent, sed servandae imponuntur etiam Superioribus Institutorum votorum simplicium, quoties agatur de aliquo alumno vota simplicia quidem sed perpetua professo, vel votis simplicibus temporaneis adstricto ac in sacris insuper Ordinibus constituto dimittendo; ita ut horum neminem et ipsi dimittere valeant, ut nunc dictum est, nisi ob culpam gravem, externam, et publicam, et nisi culpabilis sit etiam incorrigibilis. Ut autem quis incorrigibilis revera habeatur, Superiores praemittere debent, distinctis temporibus, trinam admonitionem et correctionem; qua nihil proficiente, Superiores debent processum contra delinquentem instruere, processus resultantia accusato contestari, eidem tempus congruum concedere, quo suas defensiones sive per se, sive per alium eiusdem Instituti religiosum, exhibere valeat; quod si accusatus ipse proprias defensiones non praesentaverit, Superior, seu Tribunal, defensorem, ut supra, alumnum respectivi Instituti ex officio constituere debebit. Post haec Superior cum suo Consilio sententiam expulsionis aut dimissionis pronuntiare poterit, quae tamen nullum effectum habebit, si condemnatus a sententia prolata rite ad S. C. EE. et RR. appellaverit, donec per eamdem S. C. definitivum iudicium prolatum non fuerit. — Quoties autem gravibus ex causis procedendi methodus supradicta servari nequeat, tunc recursus haberi debeat ad hanc S. C. ad effectum obtinendi dispensationem a solemnitatibus praescriptis, et facultatem procedendi summario modo iuxta praxim vigentem apud hanc S. Congr.

4. Alumni votorum solemnium, vel simplicium perpetuorum, vel temporalium, in sacris Ordinibus constituti, qui expulsi vel dimissi fuerint, perpetuo suspensi maneant, donec a S. Sede alio modo eis consulatur; ac praeterea Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint.

5. Qui in sacris Ordinibus constituti et votis simplicibus obstricti sive perpetuis, sive temporalibus, sponte dimissionem ab Apostolica Sede petierint et obtinuerint, vel aliter ex Apostolico privilegio a votis simplicibus vel perpetuis vel temporaneis dispensati fuerint, ex claustro non exeant, donec Episcopum benevolum receptorem invenerint, et de ecclesiastico patrimonio sibi providerint; secus suspensi ma-

neant ab exercitio susceptorum Ordinum. Quod porrigitur quoque ad alumnos votorum simplicium temporalium, qui quovis professionis vinculo iam forent soluti, ob elapsum tempus, quo vota ab ipsis fuerunt nuncupata (1).

Circa litteras testimoniales de acquisita scientia theologica, ab ordinandis exhibendas.

6. Professi tum votorum solemnium, tum simplicium, ab Ordinariis locorum ad sacros Ordines non admittantur, nisi, praeter alia a iure statuta, testimoniales litteras exhibeant quod saltem per annum sacrae theologiae operam dederint, si agatur de subdiaconatu; ad minus per biennium, si de diaconatu, et quoad presbyteratum, saltem per triennium, praemisso tamen regulari aliorum studiorum curriculo.

Haec de expresso Sanctitatis Suae mandato praefata S. Congregatio constituit atque decernit, contrariis quibuscumque, etiam speciali et individua mentione dignis, minime obstantibus.

1820

Circa infantem filium infidelium in articulo mortis secreto baptizatum, qui, cum convaluerit et ad usum rationis pervenerit, baptismum petit.

S. C. S. Off. *1 Dec. 1892.* — Algeriae — Un enfant, né de parents musulmans, n'ayant pas encore l'âge de raison, est baptisé, secrétement, *in articulo mortis,* par les missionnaires, qui sont censés avoir versé sur la sa tête un remède quelconque, mais non l'eau baptismale, pendant une de ces tournées qu'ils ont l'habitude de faire auprès des malades musulmans. Bientôt l'enfant revient à la santé. Elevé et instruit par les missionnaires eux–mêmes, il leur demande le saint baptême. Mais il y a de très grands inconvénients à faire savoir que les missionnaires baptisent *secrétement les enfants in articulo mortis,* quand ils vont soigner les malades à domicile.

Que faut il faire? Faut–il simplement déclarer à l'enfant, qu'il est déja baptisé, et découvrir ainsi la manière d'agir des missionnaires dans leurs tournées médicales? et s'exposer ainsi à de grands inconvénients? Ou bien, peut–on, sans rien dire à l'enfant, suppléer les cérémonies du baptême, et lui laisser entendre et croire qu'il vient de le recevoir?

R. Caute et prudenter suppleantur caeremoniae. — SSmus adprobavit.

1821

Circa ob vanda pro (fraternitatibu rigendis et gregandis.

S. C. Indulg. *3 Dec. 1892.* — Engolismen. — I. In erigendis seu instituendis Confraternitatibus atque Indulgentiis iisdem communicandis, item in Confraternitatibus aggregandis, Clemens PP. VIII, Constitutione « *Quaecumque* », plura praescripsit sub poena nullitatis, quorum observantiam saltem in substantialibus Pius PP. IX, decreto 8 Ianuarii 1861, denuo constituit. Inter quae reperitur: quod Confraternitatis aggregatio seu institutio *fiat de consensu..... Ordinarii et cum litteris testimonialibus eiusdem.* Et formulae, a Pio PP. IX traditae, diserte aiunt: « *Confraternitatem.... de* « *consensu Ordinarii, qui eiusdem Confraternitatis institutum, pietatem ac religionem litteris patentibus nobis nuper exbibitis commendavit,... per praesentes erigimus, itemque.... Confraternitatem,... attentis Episcopi* « *seu Ordinarii loci consensu ac litteris testimonialibus, quibus eius institutum, pietas ac* « *religio commendatur, Nostrae Archiconfraternitati adiungimus et aggregamus* ». Hinc quaeritur:

1. An dicta conditio sufficienter impleatur, quum Ordinarius loci litteras testimoniales in antecessum non dat, sed tantum in diplomate erectionis vel aggregationis sibi transmisso his verbis subscribit vel etiam aequivalentibus: *Vidimus et executioni dari permisimus.*

2. An saltem sufficiat Ordinarium suam subscriptionem apponere, quum in diplomate erectionis, ipsi transmisso a superiore Ordinis, non leguntur verba *erigimus,* sed: *facultatem concedimus erigendi,* et dicta subscriptio actualem erectionem praecedit.

II. Cum saepe longe distet Archiconfraternitatis moderator seu superior Ordinis religiosi, factum est, ut plerumque formulae ab iis subscriptae et sigillo munitae, in cancellaria Episcopatuum, vel in aliqua Ordinis domo in antecessum deponantur, quibus suo tempore depositarius utitur ad erectionem vel aggregationem, nomen Rectoris datamque in formula apponens. Quaeritur igitur an erectio vel aggregatio hoc modo peracta uti valida sit retinenda.

---

(1) Anno 1895 proposita sunt dubia, quae sequuntur: « 1. Utrum haec verba *Episcopum benevolum re-* « *ceptorem invenerint, et de patrimonio ecclesiastico sibi* « *providerint,* ita collective sint intelligenda, ut ad « tollendam suspensionem ambo sint necessaria, nempe, « et Episcopum benevolum receptorem invenire, et pa- « trimonium ecclesiasticum constituere, vel sufficiat « tantum Episcopum benevolum invenire.

« 2. Utrum haec quae in n. 5 leguntur: *secus sus-* « *pensi maneant ab exercitio susceptorum Ordinum,* « ita sint sumenda, ut religiosus, qui, obtenta Apo- « stolica licentia, e claustro exierit, quin prius Episco- « pum benevolum receptorem invenerit, vel de patri- « monio ecclesiastico sibi providerit, sit suspensus tan- « tum donec Episcopum benevolum receptorem inve- « niat, et patrimonium ecclesiasticum sibi constituat, « vel sit suspensus donec ab Ap. Sede suspensio tol- « latur, invento Episcopo benevolo receptore, et patri- « monio ecclesiastico constituto ». S. Congregatio EE. et RR. *(20 Nov. 1895)* respondit: « Ad 1. *Affirmative* « ad primam partem; *negative* ad secundam. — Ad « 2. *Affirmative* pariter ad primam partem; *negative* « ad secundam ». — Et anno 1896 ad dubium: « Utrum « Religioso, rite eiecto a Congregatione *N.* iuxta nor- « mam decreti S. C. EE. et RR. *Auctis admodum,* « una cum iuramento permansionis, vota simplicia « etiam dispensentur »; eadem S. Congr. respondit: « *Negative* ».

electio- moderato- confrater-

III. *Decreto Urbis et Orbis* diei 8 Ianuarii 1861 facta est Ordinariis potestas parochos pro tempore in rectores, moderatores, etc., Confraternitatis nominandi; hinc quaeritur:

An ex eodem decreto potuerint Ordinarii delegare non solum parochos, sed etiam eleemosynarios, capellanos communitatum vel piorum locorum quoad Confraternitates in ecclesiis ipsis concreditis independenter a parocho, uti communiter fit in Galliis, vel etiam vicarios tum ob nimias parochi occupationes, tum aliis de causis.

subdele- n facul- mittendi fraterni-

IV. In multis confraternitatibus, congregationibus seu associationibus, v. g. in iis, quae a Prima Primaria dependent, usu receptum est, ut in congregationes, confraternitates, piasque associationes admitti cupientes desiderium suum consilio et Directori Congregationis prius aperiant, qui, si, deliberatione adhibita, annuant petitioni, dies statuitur, quo postulantes solemni ritu et forma recipiuntur. Eo die omnes conveniunt in Sodalitatis ecclesiam, concio habetur, postulantes iuxta formulam consecrationis B. Mariae Virginis alta voce emittunt; dein Rector manu extensa haec vel similia profert: *Ego auctoritate mihi concessa recipio vos in congregationem, participesque facio Indulgentiarum et privilegiorum.* Iam vero ad maiorem istiusmodi receptionis solemnitatem saepe saepius a Rectore invitatur sacerdos extraneus, qui concionem habet, caeremoniae praeest, numismata, rosaria, scapularia, aliaque signa, quae sunt sodalibus tradenda, benedicit, imo et profert verba superius relata. Plerique ex Congregationum rectoribus id fieri posse pro certo habent, sed solam inscriptionem in albo sufficere putant, sive quia persuasum habent facultatem sodales recipiendi se posse subdelegare; hinc quaeritur:

1. An istiusmodi ritus sit habendus ut essentialis. Quatenus negative:

2. An moderator associationis munus admissionem eo modo peragendi alteri sacerdoti committere possit.

3. An id possit eo saltem in casu, quo Associationis statuta, approbante Ordinario, hanc ei facultatem expresse assererent.

R. Ad I. ad 1^{am}. partem, Negative; ad 2^{am}. partem, Non sufficere.

Ad II. Negative.

Ad III. Affirmative.

Ad IV. Ad primam partem, quoad actum receptionis in sodalitatem scapularium, rosarii, etc., Affirmative; quoad caeteras caeremonias, Negative.

Ad secundam partem, Affirmative, si habeat potestatem subdelegandi: secus, Negative.

Ad tertiam partem, Affirmative.

1822

De inscribendis in albo Confraternitatum nomina eisdem adscriptorum.

S. C. Indulg. *12 Dec. 1892.* — 1. Sufficitne inscriptio nominum in privato regesto sacerdotis legitimam facultatem habentis christifideles adscribendi Sodalitatibus, ut qui scapulare SSmae Trinitatis, vel Septem Dolorum B. M. V. etc. receperunt, respectivarum Confraternitatum privilegia acquirant, Indulgentiasque lucrari possint, antequam ipsorum nomina in album alicuius Confraternitatis canonice erectae effective referantur?

Et quatenus negative:

2. Quo die huiusmodi christifideles scapulari iam induti, quorum nomina in privato regesto sacerdotis, ut supra, inscripta, sed in album Confraternitatis nondum relata sunt, plenariam Indulgentiam ea die concessam, qua quis scapulare induitur, lucrari possunt?

R. Ad 1. Providebitur in 2.

Ad 2. Die receptionis et susceptionis sacrorum scapularium, et inscriptionis in privato regesto sacerdotis auctoritate pollentis benedicendi et imponendi scapularia, firma tamen in eo manente obligatione transmittendi nomina ad respectivam viciniorem sodalitatem, cui christifideles fuerunt adscripti.

1823

De obligationibus Missarum rite adimplendis.

Ex Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *20 Ian. 1893* (AD EPP. ORIENTALES). — Questa S. Cong. di Prop. crede opportuno inviare la presente circolare ai Rmi Patriarchi e Vescovi, che hanno giurisdizione in Oriente di qualunque rito essi sieno, per invitarli affinchè cerchino ogni modo di dissipare i concepiti sospetti (della soddisfazione degli obblighi di Messe) ed usino di tutto il loro zelo per impedire ogni sorta di abuso, qualora vi fosse, circa un affare sì delicato di coscienza. A tal fine raddoppino la loro vigilanza per assicurarsi, se tali abusi esistono nei limiti della loro giurisdizione, ed interpongano la loro autorità coi mezzi, di cui dispongono, per apportare opportuni rimedii, ove sono necessarii a toglierli o prevenirli. Quando poi vedessero di non riuscire al desiderato effetto, si rivolgano a questa Sacra Congregazione, affinchè questa provveda con più efficacia. Gioverà a questo fine che i Rmi Ordinarii ricordino al loro clero che vi è grave obbligazione di soddisfare puntualmente gli obblighi di Messe, che si sono assunti, e che quindi non possono assumersi, quando non si vuole, o non si può soddisfare ai medesimi. Facciano sapere anche ai laici che, quando un obbligo di Messe si fa soddisfare da altri, vi è parimenti grave obbligazione di dare al celebrante quell'intera elemosina, che per volontà dell'oblatore è annessa tassativamente alla celebrazione, e che quindi senza una espressa facoltà accordata dalla Santa

Sede non può riservarsi parte di quella elemosina, sia pur a scopo di pie opere e molto meno per fini affatto profani. Ricordino a tutti che, a questo proposito della esatta soddisfazione delle Messe, vi sono due proposizioni condannate dal Pontefice Alessandro VII, cioè la 9ª e la 10ª tra le 45, che egli condannò con decreto della S. Inquisizione emanato il 24 Settembre 1865. Delle quali due proposizioni la prima è: « Potest sacerdos, cui Missae celebrandae traduntur, per alium sacerdotem satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii sibi retenta »: e quel che si dice di un sacerdote si deve intendere di qualunque persona, che fa celebrare delle Messe. L'altra proposizione condannata è « Non est contra iustitiam pro pluribus sacrificiis stipendium accipere, et sacrificium unum offerre ».

1824

De una tantum in singulis locis Confraternitate (eiusdem nominis) erigenda et aggreganda, deque certa inter ipsas Confraternitates distantia servanda.

S. C. Indulg. *31 Ian. 1893.* — Lauden. — 1. An adhuc vigeat Constitutio Clementis VIII, qua statuitur ut Archiconfraternitates et Congregationes primariae in singulis civitatibus, oppidis vel locis unam tantum Confraternitatem et Congregationem sibi adiungere et aggregari possint.

2. Utrum aliqua sit lex prohibens ne plures, licet in diversis locis, eiusdem nominis Confraternitates canonice erigantur et Archiconfraternitati aggregentur, nisi certa inter eas intercedat loci distantia.

3. Utrum legis ordinatio de una tantum in singulis civitatibus etc. Confraternitate Archiconfraternitati aggreganda, deque certa inter ipsas Confraternitates loci distantia servanda similiter valeat pro Confraternitate aliqua SSmi Sacramenti, quae Archiconfraternitati in Urbe apud S. Mariam supra Minervam erectae aggregari velit. Pro negativa sententia haec adduci potest ratio: compluribus in locis huiusmodi Confraternitates SSmi Sacramenti in singulis ac vicinissimis paroeciis institutas esse, privilegiisque ac indulgentiis Archiconfraternitatis gaudere absque ulla aggregatione, sed virtute solius decreti canonicae erectionis.

4. Utrum denique concessio pontificia, statuens Sodalitia Filiarum Mariae ubique locorum erigi ac Sodalitati primariae in Basilica S. Agnetis extra moenia Urbis existenti aggregari posse, sit extendenda ad alias quoque Confraternitates et Congregationes, ea praesertim de causa quod hisce nostris temporibus maxime optandum sit, ut ubique locorum Confraternitatum ac Congregationum multiplicetur erectio, quam etiam Apostolica Sedes iterum commendavit.

R. Ad 1. Affirmative, nisi speciali S. Sedis indulto aliae fuerint canonice erectae.

Ad 2. Ex praxi existente in erigendis Confraternitatibus et iis aggregandis distantiam unius leucae esse servandam.

Ad 3. Dentur decreta diei 23 Aprilis 1676, et 22 Aprilis 1752 (1).

Ad 4. Negative, et consulendum SSmo ut dignetur extendere praefatam concessionem pro Confraternitatibus erigendis in locis distinctis, id est in distinctis dioecesibus vel communitatibus. — Sanctitas Sua responsiones Emorum Patrum confirmavit simulque petitam gratiam, de qua in dubio IV, benigne concessit.

1825

Circa ... nem Co... tionum ... Ordinis ... rii S. F... earumqu... dentiam.

S. C. Indulg. *31 Ian. 1893.* — 1. An Tertius Ordo saecularis S. Francisci teneatur lege illa a Clemente Papa VIII in Constitutione « *Quaecumque* » d. d. 7 Decembris 1604 statuta, qua praecipitur unam tantum Confra-

(1) In decreto 23 Apr. 1676 haec habentur: « S. C. optans sammopere SSmi Sacramenti venerationem et cultum in dies magis augeri, et ob eam causam huiusmodi Societatem (SSmi Sacramenti) in omnibus ecclesiis parochialibus erigi, atque ad id christifideles praecipuis gratiis excitari, speciali ordine habito vivae vocis oraculo a SS. D. N. Clemente PP. X fel. rec. Pauli V vestigiis inhaerente, decernit ac declarat, iuxta Pauli III Constitutiones, Confraternitates omnes et singulas SSmi Corporis Christi, ubique terrarum hactenus Apostolica vel Ordinaria auctoritate erectas aut posthac erigendas, absque nova aut peculiari alia concessione, communicatione, vel aggregatione, fore et esse debere participes quorumcumque privilegiorum, concessionum, indulgentiarum, facultatum, gratiarum et indultorum ab eodem Paulo V Archiconfraternitati SS. Sacramenti de Minerva *(id est in Ecclesia S. Mariae supra Minervam de Urbe erectae)* per Breve datum Romae apud S. Petrum die 3 Nov. 1606 nominatim et expresse concessorum ac in posterum a Sede Ap. concedendorum illisque omnibus et singulis uti, potiri, gaudere posse ac debere statim atque Confraternitatum earumdem erectio, Apostolica vel Ordinaria auctoritate facta fuerit; servata tamen in reliquis omnibus Clementis VIII (de aggregationibus) Constitutione ».

In decreto autem 22 Apr. 1752 haec exponuntur: « Cum ab ipsamet (Archiconfraternitate SSmi Sacramenti in ecclesia S. Maria supra Minervam Urbis assistentis) aliisque Archiconfraternitatibus SSmi pariter Eucharistiae Sacramenti aggregandi facultate eisdem ab Ap. Sede concessa iam fruentibus, plures etiam pro una eademque civitate, oppido, vel loco aggregationes passim expediantur, ex quibus iurgia pariter et dissensiones non tantum timeri possunt, sed ortas iam esse nonnulli testantur, ideo supplicatum fuit praedictae S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae pro declaratione: *An aggregationes quae fiunt ab Archiconfraternitatibus SS. Eucharistiae Sacramenti post decretum editum ab ipsa S. C. anno 1676, et postea a s. m. Innocentio XI anno 1678 confirmatum subsistant in casu.* Et S. Congr. die 17 Apr. 1752 declarandum esse censuit: *Aggregationes huiusmodi, quantum ad communicationem Indulgentiarum ab Archiconfraternitatibus praetensam, esse inutiles.* Die 22 eiusdem mensis Sanctitas Sua votum S. Congr. benigne approbavit ».

ternitatem et Congregationem eiusdem nominis et instituti erigi posse in singulis civitatibus et oppidis.

2. Utrum ad erigendam novam Congregationem Tertii Ordinis sive in ecclesiis Regularium sive non Regularium necessario requiratur consensus Ordinarii loci.

3. Utrum Episcopus loci visitare possit Tertiariorum Congregationes etiam in Regularium ecclesiis.

tu Ter- ab una n Con- em.

4. Possunt ne fideles, qui ad unam Congregationem Tertiariorum pertinent, transire ad aliam pariter erectam in eodem vel alio loco, quin Indulgentias et privilegia amittant?

5 An Tertiarius franciscalis possit transire ad alium Tertium Ordinem alterius Regulae ex. gr. ad illum S. Dominici etc. et vicissim?

6. An fideles, qui inter Tertiarios unius Ordinis fuerint cooptati, cooptari etiam valeant inter Tertiarios alterius Ordinis, puta S. Dominici, vel SSmae Trinitatis etc., ita ut aliquis christifidelis evadere simul possit Tertiarius Franciscalis, S. Dominici, SSmae Trinitatis, Ordinis Carmelitici, et ita porro?

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative.

Ad 3. In iis quae ad disciplinam et directionem internam spectant, negative; in reliquis, affirmative.

Ad 4. Affirmative ex rationabili causa.

Ad 5. Generatim negative.

Ad 6. Negative. — SSmus adprobavit.

1826

Socie- fantiae ı Chri-

Litt. Ap. Leonis PP. XIII *3 Feb. 1893.* — Humani generis Ecclesia parens cum de omnibus filiis suis aeque sit sollicita, et pari caritate singulos complectatur, tum praecipuo quodam misericordiae sensu respicere solet ad infantes pueros, qui ex parentibus orti Evangelicae lucis expertibus, rerumque omnium inopia plerumque vexatis, vel ab ipsis incunabulis in gravissimo et vitae et salutis aeternae discrimine versantur. Materna haec caritas non nova quidem neque inusitata est in Ecclesia, sed tradita est ei et quasi hereditate transmissa ab auctore Iesu Christo, qui, mortalem dum vitam vixit, pueros mirifice dilexit, et numquam passus est eos ab se prohiberi. Quapropter non mirum est, si Romani Pontifices summopere diligere, omnique studio semper fovere soliti sunt quaecumque ad iuvandam puerulorum salutem sunt in Ecclesia sancte instituta. Haec inter iure meritoque peculiarem Pontificum benevolentiam sibi comparavit, eximiaque apud omnes opinione floret Societas, quae Parisiis ad incolumitatem et bonum, Sinensium praesertim, puerorum, coaluit, Sacra Iesu Christi infantia nomine et auspicio felix. Huius exordia cum Nos memoria repetimus, suavi quadam iucunditate et delectatione perfundimur. Quum enim faustis sed parvis exorta est initiis, Nos, qui apud augustum Belgarum Regem Apostolica Legatione fungebamur, omni studio prosequuti sumus, omni, qua potuimus, ope iuvimus; salutare enim iam tum visum est Nobis opus, plenum humanitatis et caritatis. Nunc vero Apostolicae dignitatis, Deo volente, ad fastigium evecti, Societatem Sacrae Dei Infantiae et sociorum numero et recte factorum laude florentem veteri amore complectimur, et laetamur eam quinquagesimum natalem suum eodem hoc anno, quo Nos consecrationis Nostrae, celebrare. Quamobrem, cum iam studium Nostrum in hac Societate provehenda anno tertio Pontificatus Nostri confirmaverimus, libet nunc in fausto hoc eventu perpetuum illi dilectionis Nostrae impertiri testimonium. Propterea votis etiam obsecundantes dilecti Filii Nostri Vincentii S. R. E. Card. Vannutelli universae istius Societatis Patroni nonnulla privilegia dictae Societati ad tempus alias concessa perpetua esse volumus. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi omnibus et singulis sacerdotibus in quibuslibet Societatis Consiliis, directoribus, praefectis seriei duodecim sociorum, et qui vel aere proprio consuetam duodecim sociorum eleemosynam persolverint, vel, iuxta Apostolicam concessionem diei 15 Iulii 1885, statuta pecuniae vi semel soluta, inter socios, perpetuos nuncupatos, cooptati fuerint, facultatem facimus de respectivi loci Ordinarii consensu (quem nisi quisque eorum obtinuerit, huius privilegii concessionem nullam esse volumus) in forma Ecclesiae consueta privatim benedicendi, extra Urbem, Cruces, Crucifixos, sancta Numismata, Coronas precatorias, et parvas Domini Nostri Iesu Christi, Bmae Virginis Mariae, Sanctorumque aheneas statuas cum applicatione omnium et singularum Indulgentiarum, quae in elencho edito typis S. Congregationis de Propaganda Fide die 23 Februarii 1878 numerantur, et quod ad coronas precatorias attinet, non excepta Indulgentiarum applicatione, quae a S. Birgitta nomen habent, dummodo ipsi sacerdotes ad sacramentales confessiones excipiendas sint rite adprobati. Praeterea omnibus et singulis sacerdotibus superius enumeratis, ut, quandocumque sacrosanctum Missae sacrificium pro anima cuiuscumque christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit ad quodlibet altare celebrabit, Missae sacrificium huiusmodi ter tantum singulis hebdomadis animae seu animabus, pro qua seu pro quibus celebratum fuerit, perinde suffragetur ac si ad altare privilegiatum fuisset celebratum, auctoritate Apostolica indulgemus, dummodo tamen alio simili indulto non fruantur. Insuper eisdem presbyteris supra dictis facultatem tribuimus, cuius vi ipsi,

Eiusdem Societatis privilegia perpetua.

dummodo sint confessarii ab Ordinario adprobati, nec non praevia eiusdem Ordinarii licentia (quae si desit, huius privilegii concessio nulla sit) consueto ritu benedicere et fidelibus imponere valeant scapularia Confraternitatum SS. Trinitatis, B. M. V. de Monte Carmelo, et Septem Dolorum, nec non Immac. Conceptionis, eiusdem Deiparae Virginis cum communicatione privilegiorum et Indulgentiarum, quibus adscripti memoratis sodalitatibus fruuntur et gaudent, sed eis tantum in locis, in quibus non extent conventus Ordinum Religiosorum, ad quos ex speciali privilegio Apostolicae Sedis pertinet praedicta scapularia benedicere et imponere. Tandem singulis presbyteris, quos superius memoravimus, ut de respectivi Ordinarii consensu (quem nisi consequantur, hoc indultum nullum decernimus) christifidelibus in mortis articulo constitutis, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, corde saltem contriti nomen Iesu devote invocaverint, et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienti animo susceperint, Benedictionem Apostolicam Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis nomine cum plenaria omnium peccatorum suorum Indulgentia impertire possint, servatis tamen ritu et formula a Benedicto XIV decessore Nostro praescriptis, facultatem concedimus et indulgemus. In contrarium facientibus, etiam quoad Indulgentias ad instar, constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, non obstantibus quibuscumque. Praesentibus valituris in perpetuum.

1827

Ad catholicorum solemnitates haeretici haud invitandi.

Litt. S. C. S. Officii *11 Martii 1893.* — Rimetteva (la S. C. di Prop.) a questo Supremo Tribunale un dubbio proposto dal Vescovo di Iassy: « Se potesse secondo il solito invitarsi « per la processione del *Corpus Domini* il con- « sole austro–ungarico, il quale sapeasi essere « protestante ». Deferita la cosa al giudizio degli Emi PP. Inquisitori, questi dopo maturo esame hanno emanato il seguente decreto: « Ca- « vendum ab invitandis consulibus haereticis « ad solemnitates catholicorum; et ad mentem: « Mens est: si consul velit substituere virum « catholicum ad repraesentandum Imperato- « rem, nihil obstare ».

1828

De gentium conversione procuranda.

Instr. S. C. de Prop. F. *19 Martii 1893.* (AD EPP. INDIAR. ORIENT.) — Cum postremis hisce annis Summus Pontifex Leo Pp. XIII ad istas Indiarum Orientalium regiones, apostolicae Suae sollicitudinis curam convertens, ecclesiasticam in iis Hierarchiam instituit, non hoc sibi tantum proposuit, ut rei christianae ornamento et dignitati prospiceretur, sed potissimum ut novo firmata praesidio novisque viribus aucta, fecundiore cultu ea vigeret et incrementa maiora susciperet. Id quidem probe senserunt harum regionum Antistites, qui praesertim in Synodis hac illac in India post id temporis per opportunitatem convocatis, praeclara quaedam de gentium conversione sanxerunt. Verum ut temporum rerum opportunitati, quae benignissimo Dei consilio offertur, par respondeat etiam in agendo alacritas animorum et felix tandem rerum eventus, advigilare potissimum Sacra haec Congr. debet, cui propagandae per orbem fidei cura et officium est concreditum. Et sane ad sedulam hanc vigilantiam cum ipsa rei gravitas, tum praesertim catholicarum Missionum in India conditio vehementer impellit. Multa quidem ibi solerter constituta ac perfecta sunt, ut, quibus in locis per europaeos colonos invecta fides consedit spiritualia fidelibus auxilia suppetant. Horum numero accensendae potissimum sunt plures illae stationes, quae frequenti sacerdotum ministerio, sacris aedibus, scholis, aliisque aptis ad fidem fovendam institutis satis instructae conspiciuntur. Ex indigenis etiam ad fidem conversis coaluere non paucae eaeque spectabiles christianorum societates, in quibus iampridem enatis ac subinde felici progressione auctis omnis iam fere impenditur opera missionariorum, quos cura stationum europaearum reliquos fecerit. Hi quoque christiani indigenae impense exculti istorum Antistitum et eorum, quos socios sacri ministerii habent, sollicitudinem exercent et testantur; meritaeque proinde ipsis ab hoc S. Consilio habentur cum laude gratiae. Verum maiora iam aggredi decet; amplificandi scilicet inter ethnicos christiani nominis fines, innumerabilique hominum multitudini, superstitionis tenebris etiamnunc obsitae, fidei lumen invehendum. Id quidem alicubi impigre iam feliciterque praestatur; superatisque ingentibus difficultatibus non pauci infidelium manipuli ad christianam fidem pietatemque traducuntur. Sed quod adhuc aliquorum est laus, id iam oportet ut ceterorum etiam sit labor et decus. Constat enim in quibusdam Indiae provinciis, parum ab inito hoc saeculo, rem christianam inter ethnicos profecisse, ita ut Indorum plerique, tanta hominum multitudo, nullam adhuc allatam sibi opem ab Evangelii praeconibus senserint, tristique superstitione omnes fere detenti Nomen illud invocare non possint, quod unum datum est hominibus ad salutem. *Quomodo enim invocabunt, in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine praedicante?* (Rom. X. 14.) Porro haec tot misere pereuntium animorum ruina maximam semper huic S. C. curam iniecit; nec eadem umquam pro opportunitate

destitit Missionum Moderatores modo singulos, modo universos hortari ut adducendis ad fidem ethnicis pro virili parte incumberent. Verum quominus id ex voto succederet plura interiecta sunt obstacula. Ad haec tamen vel removenda vel superanda oportet tandem adniti, ut innumerae gentes a tam diuturna inferni hostis servitute vindicatae, in Evangelii lucem et libertatem perducantur.

...diis ad conver- promo-

Haec igitur S. C. per has litteras adeundos censuit singulos Indiarum Orientalium Antistites; iisque peculiares quasdam rationes proponit, quas ipsi pro muneris sui officio inire teneantur ad promovendam gentium conversionem.

...nes ad ...uendae.

I. Ac primo id in unaquaque dioecesi praestandum erit, ut Missiones aliquot statuantur, quae infidelium conversionem uti *proprium peculiaremque finem* sibi praestitutum prosequantur. Quibus vero in dioecesibus eaedem iam extant, curandum est ut primo quoque tempore multiplicentur, ac sensim ad universum dioecesis territorium extendantur. Seligant ad id Episcopi quae videantur aptissima loca; in quorum delectu id maxime curabunt, ut ab europaeorum stationibus dissita sint. Cum vero experimento compertum sit huiusmodi missiones facilius constitui ac vigere ruri in parvis oppidis, eo operam suorum missionariorum potissimum convertant Episcopi, unde uberiores fructus percipi posse videntur. Apostolicos viros, qui his missionibus praeficientur, ab aliis negotiis curisque expeditos esse oportet, ut totos se infidelibus evangelizandis possint impendere. Cuius rei gratia iubet S. C. ut in singulis dioecesibus serventur decreta providissime conscita in Synodis Columbensi, Bangalorensi et Allahabadensi in India habitis a. 1887, ut scilicet: *unusquisque Episcopus curet ut missionarii singuli linguam propriam cuiusque regionis apprime addiscant, et duos saltem ex eis deputet exclusive ad evangelizationem paganorum* (Concilium Columbensem num. III, § 3; Concilium Bangaloren. n. III, § 3; Conc. Allahabaden. n. III, § 3). Hanc quorumdam missionariorum designationem ad ethnicos convertendos faciendam in unaquaque dioecesi S. C. praecipit, etiamsi id minus commodum accidere videatur iam constitutis fidelium communitatibus, ad boni Pastoris exemplum, qui nonaginta novem oves relinquere in deserto non dubitat ut deviam quaerat et reducat. Missionariorum vero nomina, quos ad id operis destinaverint, significabunt Episcopi huic S. C. sexto post mense ab hisce litteris acceptis; atque hanc consuetudinem semper posthac servabunt, quoties statis temporibus de suae dioecesis statu referre debebunt. Cum autem infidelium conversio multis laboribus sit obnoxia, multamque prudentiam ac patientiam postulet, deligantur ad id munus qui apostolicis virtutibus rerumque usu prae ceteris videantur spectabiles. Hi vero ad praemoliendam rem animosque ethnicorum conciliandos studeant caritatis officiis eos delinire, suoque simul exemplo ac magisterio praeseferant eam gravitatem, scientiam ac sanctitatem et traditae ab ipsis doctrinae virtus et auctoritas consistat. Quod vero attinet ad ipsam Evangelii praedicationem animadvertant *hanc praecipuam apostolatus partem impleri non solum publice et in Ecclesiis, sed praesertim in domibus familiisque privatis:* id etiam prae oculis habentes: *in praedicando non subtilitate sermonis, sed simplicitate evangelica esse utendum; honorifice pro suo quemque gradu et benigne omnes gentiles excipiendos esse, eorum infirmitatibus esse parcendum, eorumque dubia amice et clare et absque ostentatione esse solvenda* (Instr. S. C. de Prop. F. ad Vicarios Apost. Sinarum, 1883).

Ceterum quid maxime conferat ad varias gentes pro cuiusque ingenio permovendas res et usus ostendet, cum saepe a parvis magnarum rerum momenta pendeant. Ne despondeant proinde animum apostolici viri, si initio eorum conatus aut nullos aut levioris momenti successus habere videantur. Non ideo ab incepto desistendum, immo etiam adnitendum est magis; aliae ad proventum viae tentandae, nec quidquam inexpertum omittendum, donec propitia humanis laboribus Dei gratia adspiret, quae una dat incrementum semini, quod humana utique severit industria ac rigaverit. Ubicumque fere peracta ita res est, constanti animo accurataeque sollertiae cessere tandem difficultates, nec felici successu destituta expectatio est.

II. Licet vero Missionum proventus ac reditus tenues admodum prae necessitatibus esse soleant, caveant tamen Antistites ne totos illos impendant usui ac beneficio dumtaxat fidelium; sed quantulacumque demum sit annua summa redituum, sic eam ad varios ministerii sui usus patiantur, ut infidelium conversioni procurandae portio semper aliqua constet. Quod ut facilius praestent, maxime ab aedificiorum sumptu cultuque nimis exquisito abstineant, ut quae supervacaneis pompis decorique minime necessario subtraxerint, impendant levandis gravissimis necessitatibus, nullo nobiliori ornamento Christi Ecclesiam decoraturi, quam populorum sibi commissorum fide christianisque virtutibus. Quoniam vero divinae providentiae consilium id praestituit, ut humana quoque ope consentaneisque naturae modis fulciri atque eniti ad altiora debeamus, meminerint Episcopi sui quoque muneris officiique propriam eam curam esse debere, quae temporalia Missionum bona respicit. Sane pleraeque nunc in India dioeceses, cum proprios vix reditus habeant, corrogata tantum aliunde stipe externisque sub-

Proprii certique proventus creandi.

sidiis sustentantur; id vero nec satis amplum nec satis certum. Quapropter cum etiam futuros Missionum casus longe prospicere oporteat, Sacra Congr. istorum Episcoporum mentem revocandam censuit ad necessitatem providendi, ut proprios certosque proventus aliquando habere dioeceses in India possint. Curandum est igitur ut stabili quodam patrimonio eaedem instruantur, quemadmodum ad exemplum anteactae aetatis coeptum alicubi in hac ipsa Indiarum regione feliciter est. Ceterum cum tot quae urgent praesentissimae necessitates prohibeant, quominus ingens pecuniarum summa conferri ac seponi ad hoc opus queat, id solum S. haec C. ab ipsis Episcopis postulat ut vel tenues quasdam summas identidem per opportunitatem reservantes ad futura Missionum incrementa dubiasque temporum vices, tuto collocare studeant. Hanc autem pecuniae collocationem quonam potissimum modo fieri expediat, singulorum Episcoporum pro cuiusque dioecesis adiunctis erit inquirere. Ea tamen huic S. C. videtur prae ceteris ratio consulenda, ut agri ac fundi rustici per opportunitatem coemantur, qui postea aut in utilitatem Missionis excolantur, aut indigenis christianis locentur ad culturam. Denique hac in re studeant Episcopi ea servare, quae S. C. Vicariis App. Indiae per litteras datas die 8 Septembris anno 1869 commendabat his verbis: *Ut autem omnium ecclesiasticorum redituum administratio ordinate procedat, in unoquoque Vicariatu Consilium eidem administrationi constituendum est.. Quod quidem Consilium ex nonnullis prudentioribus missionariis a Vicario Ap. designandis constare debet, cum quibus ipse Vicarius in negotiis gravioris momenti aget, eorumque audiet consilia, et cum sermo sit de novis ecclesiis aut domibus, collegiis, scholis fundandis numquam aget contra maioris saniorisque missionariorum partis consilium.*

Missionariorum numerus augendus.

III. Quod vero ad sacrorum administros attinet, in quibus praecipuum est Missionum robur et firmamentum, in primis parem eorum numerum ex Europa habere curent Episcopi, pro cuiusque dioecesis amplitudine et incolarum frequentia. Quod etiam praecipuae curae esse debet Moderatoribus Institutorum et sacrarum Sodalitatum, quibus contigerit alicuius dioecesis culturam esse commissam. Animadvertant porro Moderatores huiusmodi gravissimo se obstringi officio, ne penuria operariorum eae Missiones laborent, quas a S. C. excolendas acceperint. Eos proinde obligatio in primis tenet missionarios eo numero suppeditandi, qui ad Missionis necessitates satis sint; tum etiam eorum partes erunt alia humana praesidia atque opes diligenter comparare, quibus Missio indigeat. Quod si impar suis viribus susceptum onus deprehendant, ne graventur S. hanc C. certiorem reddere, ut quod magis e re christiana fuerit ipsa provide statuat. Quibus vero animi corporisque dotibus instructi esse debeant ii, quibus apostolicum munus inter exteras gentes defertur, S. C. ita declarabat ad primos Vicarios App. Seminarii Parisiensis anno 1659 scribens: *Hoc itaque in primis curandum est, ut magno studio perquirantur ac secernantur viri aetate ac corporis valetudine sustinendis laboribus idonei, tum vero, quod pluris est, non mediocri caritate ac prudentia insigniti; quas virtutes non aliorum iudicium et coniectura, sed diuturnus rerum usus et experientia, aliis muneribus cum laude peractis, probaverint; qui secretorum sint capaces tenacesque custodes; qui gravitate morum, comitate, mansuetudine, humilitate, patientia et omni virtutum exemplo christianae fidei, quam ore profitentur, opem adstipulentur; qui denique ad evangelicae caritatis normam efformati, aliorum se ingenio ac moribus accommodantes, nec sociis, quibuscum vixerint, graves, nec exteris inviti ingratique reddantur, sed cum Apostolo fiant omnia omnibus.*

Indigenarum sacerdotum c... utendum.

IV. Verum id pro explorato sacrorum Antistites habeant, una tantum missionariorum europaeorum ope progredi, prouti oportet, rem christianam inter gentes minime posse. Cum enim indigenae eo numero Christo aggregati fuerint, ut iis excolendis omnem missionariorum, qui non ita multi haberi ex Europa possunt, operam attribui oporteat, iam vix ullus reperietur qui subveniat reliquis infidelibus; omnemque fere Missionis progressum conquiescere ac subsidere necesse est. Proinde numquam se satis propriae dioecesi consuluisse existiment Episcopi, nisi indigenis clericis instituendis adsiduam, eamque solertissimam operam dederint. Tanti id momenti ab hac S. C. ducitur ad stabile Missionum bonum, quanti nihil fortasse aliud. Ex innumeris huc spectantibus sanctionibus gravissimisque documentis, quae a Romanis Pontificibus alias per se, alias per Sacrum hoc Consilium edita, Sanctae Sedis hac in re miram prorsus sollicitudinem testantur, referre hic solum iuvat ea, quae S. C. anno 1659 Vicarios App. Tunquini ac Cochinchinae monebat, scilicet: *potissimam rationem Episcopos in illas regiones mittendi fuisse, ut omnibus modis ac rationibus curarent iuventutem illam sic instituere, ut sacerdotii capaces redderentur, et ab eis consecrarentur, ac suis locis per vastissimas easdem regiones collocarentur, rem illic christianam summa diligentia iis dirigentibus curaturi;* itaque hunc in finem incumberent, *ut ad sacros Ordines quamplurimos et quam aptissimos adducerent, instituerent et suo tempore promoverent.* Et haec quidem peculiaris cura ad clerum indigenam in regionibus Indo-Sinicis efformandum adhibita, merito inter causas re-

censetur, cur Missiones illae tot gravissimarum persecutionum impetum fortiter sustinuerint, triumphalique martyrum sanguine fecundatae, uberes prae ceteris fructus ediderint. Toties iteratis hortationibus novum nunc addit S. haec C. incitamentum; atque istius regionis Episcopis denuo praecipit, ut impensius etiam quam adhuc praestitum universe fuerit, sua studia intendant ad indigenas clericos et numero plures et ecclesiasticis virtutibus instructos efformandos; et in ipsis exordientis in India Ecclesiae praecipuam procul dubio spem locatam esse arbitrentur. Porro indigenarum horum clericorum numerum una cum numero fidelium succrescere apta proportione oportet, ita scilicet ut pastorum copia suppetat iis, qui ad Christi caulas accesserint, et apostolici viri, quibus id fuerit demandatum, novis subinde accedentibus operariis, ad promovendam ultra inter ethnicos fidem adlaborare commode possint. Aucto hac ratione clero illud etiam emolumentum obveniet, ut missionum centris ac subsidiariis stationibus sensim multiplicatis, facilius sacerdotis ministerio frui fidelibus liceat, qui nunc saepe locorum distantia ac difficultate itinerum diutius, quam par est, spirituali illo pabulo destituuntur, quo, nisi identidem recreetur, languescit cum pietate virtus. Hanc igitur, quae una patet, fidei late provehendae viam, auspice hac S. C., ingrediantur sine ulla cunctatione Episcopi, bonaque cum spe secuturi prospere eventus. Constat enim nec adeo infrequentes penes Indos esse qui ecclesiasticae militiae nomen dare velint, nec parum opis ad sacrum ministerium haberi in iis, qui rite fuerint ad id instituti. Ceterum cum Christus Ecclesiam suam fundaverit, ut omnes gentes ambitu suo complecteretur, non est dubitandum quin praeclara charismatum dona possint penes omnes populos efflorescere, Eius Spiritu afflante, qui, ubi vult spirans, infirmas naturae vires erigit ut ad ardua quaeque consurgant. Id potius curandum est ut quae Deus humanae permisit industriae fideliter exequamur. Mature igitur e catholicis puerorum scholis seligantur ii pueri, qui ingenio, pietate, moribus praecellere videantur, quique ecclesiasticae vocationis indicia praeseferant. Huiusmodi gratiae germina accuratior educatio foveat atque explicet in apto aliquo dioecesis collegio, unde postea qui digni fuerint existimati in Seminarium cooptentur, ut eorum ecclesiastica institutio iis modis eaque ratione perficiatur, quam Ecclesia legibus praescripsit et quae ad finem aptissima rerum usu Episcopis innotuerit; ita ut indigenae clerici ad omnem scientiam pietatemque informati, pari educationis cultu cum advenis sacerdotibus conferri possint, et quibuscumque ecclesiasticis muniis obeundis idonei evadere queant. Commemorare hic iuvat Synodos Columbensem, Bangalorensem et Allahabadensem, de quibus supra mentio incidit, quibusque omnes Indiarum Missionum Antistites, licet non omnibus singuli, interfuerunt, decrevisse inter cetera, ut *unaquaeque dioecesis proprium habeat Seminarium pro instituendo clero indigena. Quod si aliqua Sedes suffraganea, ex defectu redituum, Seminarium instituere nequeat, Episcopus teneatur suis expensis alumnos indigenas mittere ad Seminarium metropolitanum.* (nn. III, §§ 2).

Catechistae adhibendi.

V. Sacerdotibus indigenis, quorum tanta est necessitas, proximi utilitate succedunt, ex ipso laicorum indigenarum coetu selecti, catechistae. Quanto emolumento futurum sit in Missionibus huiusmodi genus hominum, plurium locorum ac temporum experientia demonstrat. At vero adiutrix eorum opera praesertim missionarios europaeos iuverit, qui ad ethnicorum conversionem incumbant. Indigenae enim homines, cum faciliorem ad populares suos aditum habeant, viam communient sacerdoti, qui opportune iam comparatos animos procliviores que minus aegre ad evangelicae doctrinae veritatem deducet. Huiusmodi autem catechistas probatis omnino moribus esse oportet, idoneaque christianorum mysteriorum scientia praeditos; ea vero gravitate simul atque humanitate, ut et conciliare sibi animos possint eosque cum doctrina tum exemplo permovere. Ut tales eos effingant sedulam Episcopi operam impendent, eos a pueris diligenter instituentes. Illud etiam S. huic C. consilium summopere probaretur, alicubi iam magna cum utilitate executioni mandatum, ut quemadmodum clerici in Seminario, sic in Collegio, apte ad hunc finem designato, catechistae instituerentur.

Iuventus rite instituenda.

VI. Inter haec, quae breviter hactenus commemorata sunt istorum Episcoporum officia ad rei christianae profectum, illud silentio praeteriri non debet, quod est de instituenda iuventute praecipuum. Quanti momenti sit recta adolescentium institutio, ad fidem disciplinamque christianam alte in populorum mentibus cordibusque defigendam, non est cur hic pluribus declaretur. Ut enim nulla magis quam puerilis aetas in omnem partem flecti effingique potest, sic quae tunc suscepta fuerint vitae instituta, procedentis aetatis vices haud facile dimovebunt. Iis igitur praesertim in locis, ubi primum sata Evangelii doctrina fuerit, firmissimum enascenti fidei praesidium scholae suppeditabunt, per quas recentium fidelium soboles christiana disciplina mature instituta stabilis veluti nucleus constituitur, qui novis christianorum accessionibus gradatim postea augeatur. Tum etiam ex apte instructis scholis ea inter alias plurimas manabit utilitas, ut non mediocris catholico nomini per eas concilietur auctoritas, cum soleant indigenae isti homines, atque adeo ipsi civitatis magistratus, vel

maxime ex huiusmodi institutis cuiusque religionis dignitatem dimetiri. Sed forte id prae ceteris permovere debet istos Antistites, quod hac ratione maxime obsisti possit haereticorum in India conatibus, qui, Christi nomine simulato, non paucos verae Ecclesiae praereptos sibi per iniuriam aggregant. Id autem cum humanis aliis, quibus abunde instructi sunt, praesidiis, tum potissimum ope scholarum praestant; illectamque specie scientiarum ac litterarum iuventutem falsa sua doctrina imbuunt, et haeresum contagione inficiunt. Et quod summopere est dolendum, non desunt e catholicis, qui istiusmodi praeceptoribus suos liberos, penuria catholicarum scholarum, educandos tradunt. Haud sane latet S. hoc Consilium plura istic naviter praestita iam fuisse, ut iuventutis educationi prospiceretur; sed dum collatae in id operae debitae laudes impenduntur, stimuli simul admoventur ut incepto perficiendo alacriter insistant Episcopi. Igitur in id ipsi elaborent, ut in singulis Missionibus schola constituatur, in quam convenire debeant catholici pueri ad litterarum et christianae professionis rudimenta addiscenda. In urbibus vero amplioribus magisque conspicuis dioecesis locis gymnasia etiam iuventuti pateant, ubi liberalioribus disciplinis navare operam possint adolescentes, qui pro suo ingenio aut ampliori, quem obtinent, in civitate loco in id adspirent. Atque haec quidem Instituta ipsa sibi necessarios proventus sufficere saepe poterunt. Maximae item utilitatis Collegia erunt, ubi pueri ob oculos Moderatorum commorantes, diligentiori etiam ratione institui ad pietatem et litteras queunt; atque inde maxime prodire poterunt, qui postea sacerdotum aut catechistarum vicem, pro rei dignitate, expleant. Licet vero Instituta huiusmodi pro cuiusque regionis modo excitari in omnibus dioecesibus debeant, tamen in iis praesertim, ubi urbium amplitudo et celebritas, maior ac provectior civilis cultus id postulare magis videantur. Quod vero attinet ad praeceptores, studeant Episcopi in suas dioeceses advocare religiosos viros ac mulieres ex iis Sodalitatibus, quae ad iuventutis educationem ex instituto incumbunt. Si vero res postulaverit, iis addi adiutores poterunt ipsi indigenae laici, non mediocri usui futuri.

Adhortatio. VII. Haec autem omnia, quae S. C. uti opportunissima ad fidem sive tuendam sive amplificandam subiicit, prae oculis habeant isti sacrorum Antistites in Synodis Provincialibus proxime convocandis; eaque collatis consiliis curent sancire decreta, quae propositis rationibus exequendis certo stabilique modo provideant. Id enim in animum inducant Missionum in India Moderatores, S. hanc C. non hortari modo, sed praecipere ut iis opere praestandis animum applicent, quae praesertim de *ethnicorum conversione* et *de cleri indigenae institutione* praesentes litterae denuo prosequuntur. Huic S. Congregationis mandato, quod Summi Pontificis aperta voluntas et auctoritas firmat, libentes volentesque obsequantur tamquam nutui ipsius Christi, pro quo legatione funguntur; ipsos quidem certissimo atque amplissimo laborum praemio manente, quemcumque demum eorum opera fuerit sortita exitum. Sed et hunc, Deo bene iuvante, felicem omnino erecto in spem animo expectent. Praesertim cum ingentes difficultates, quibus obsepta res est, nonnihil fortasse temporum opportunitate molliantur. Quippe pacata in India omnia, patefacta itinera, Episcoporum praesidio res christiana ornata ac munita, adsiduoque novorum institutorum appulsu, vetera, gradatim minus firma, cum patria superstitione nutant.

Ne desint igitur occasioni qui acceperunt *ministerium verbi...., testificari Evangelium gratiae Dei* (Act. XX. 24.) coram gentibus; sed quae vicissitudine et humanitate progredientium temporum ultro oblata sunt commoda, ad Iesu Christi gloriam aeternamque animorum salutem nobili conatu transferant.

1829

S. R. C. *15 Apr. 1893.* — Ex quo cultus fidelium erga Sanctum Ioseph, Deiparae Sponsum et Catholicae Ecclesiae Patronum, in sacra Liturgia auctus fuit, pius usus benedicendi ac deferendi Scapulare in eius honorem, annuentibus et opitulantibus sacrorum Antistitibus, invaluit praesertim in Galliis atque Helvetiorum et Belgarum regionibus. Quum vero ad illius propagationem Alumni Ordinis Minorum Sancti Francisci Capulatorum in memoratis regionibus iugi studio adlaboraverint; hinc Rm̃us Pater Fr. Bruno a Vintia, Procurator ac Definitor Generalis totius Ordinis, ab Apostolica Sede, humillimis datis precibus, efflagitavit, ut Rm̃o P. Ministro Generali pro tempore Ordinis ipsius tribueretur facultas benedicendi atque utriusque sexus fidelibus imponendi praedictum Scapulare, cum potestate ad huiusmodi Scapularis benedictionem et impositionem sacerdotes sive saeculares sive regulares delegandi. — Quibus precibus ab Em̃o et Rm̃o Domino Cardinali Raphaële Monaco La Valletta, Episcopo Ostiensi et Veliternensi, Causae Ponente, in Ordinario Sacrorum Rituum Congregationis Coetu subsignata die ad Vaticanum coadunato relatis, Em̃i et Rm̃i Patres, Sacris tuendis Ritibus praepositi, omnibus maturo examine perpensis, ac audito, voce et scripto, R. P. D. Augustino Caprara Sanctae Fidei Promotore, rescribendum censuerunt: *Pro gratia, si Sanctissimo placuerit: verum sub conditione, ut color et forma praefati Scapularis sit eadem ac illa, quae iam obtinet in dioecesi Vero-*

De S. S. Ioseph B. M. V.

nensi, et pro benedictione et impositione eiusdem Scapularis adhibeatur fomula huic decreto praevia (1). — SSm̃us approbavit.

1830

denun- cory- sectae cae.

S. C. S. Off. *19 Apr. 1893.* — 1. An occulti sectae massonicae coryphaei ac duces sint denuntiandi iuxta Const. *Apostolicae Sedis,* quando sunt publice noti ut *liberi muratori,* sed non sunt publice noti ut coryphaei vel duces huius sectae massonicae.

2. An denuntiationis obligatio cesset apud eas regiones, in quibus *liberi muratori,* et ideo ipsorum coryphaei a gubernio civili tolerantur, et ab ecclesiastica potestate puniri non possunt, nec ullo modo cohiberi.

R. Ad 1. Affirmative. — Ad 2. Negative.

1831

haeretici us ad- .

S. C. S. Off. *3 Maii 1893.* — In aliqua paroecia Hungariae accidit, ut mater a fide catholica apostataverit, quia parochus in baptizanda eiusdem prole patrinum haereticum, inhaerendo legibus Ecclesiae, reiecerit: quum vero ex declaratione Sacrae Poenitentiariae die 10 dec. 1860 *(V. n. 1205)*, notorie censuratus ad munus patrini admitti possit, si ex eius reiectione gravia damna imminere videantur: inde quaeritur: *Utrum haec declaratio etiam ad patrinos haereticos extendi possit; an vero praestet, sicut nonnulli volunt, in huiusmodi casibus difficilibus baptismum sine patrino administrare.*

R. Negative, et praestare ut baptismus conferatur sine patrino, si aliter fieri non possit.

1832

abusus endis et s Missa- eemosy-

Decr. S. C. Concilii *25 Maii 1893.* — Vigilanti studio convellendis eradicandisque abusibus, Missarum celebrationem spectantibus, iugiter incubuit haec S. C., pluraque edidit decreta, quibus omne hac in re damnabile lucrum removeri voluit, piasque testantium voluntates et obstrictam benefactoribus fidem ad amussim servari, religioseque custodiri mandavit. Quapropter ad cohibendam pravam quorumdam licentiam, qui ad ephemerides, libros aliasque merces facilius cum clero commutanda, Missarum ope utebantur, nonnulla constituit, eaque, Pio PP. IX fel. rec. adprobante, edi et Ordinariis nota fieri curavit ut ab omnibus servarentur. Propositis namque inter alia sequentibus dubiis:

« 1. An turpe mercimonium sapiat, ideo« que improbanda et poenis etiam ecclesiasti« cis, si opus fuerit, coercenda sit ab Episco« pis eorum bibliopolarum vel mercatorum « agendi ratio, qui, adhibitis publicis invita« mentis et praemiis, vel alio quocumque « modo Missarum eleemosynas colligunt, et « sacerdotibus, quibus eas celebrandas commit« tunt, non pecuniam, sed libros aliasve mer« ces rependunt:

« 2. An haec agendi ratio ideo cohone« stari valeat, vel quia, nulla facta imminu« tione, tot Missae a memoratis collectoribus « celebrandae committuntur, quot collectis elee« mosynis respondeant, vel quia per eam pau« peribus sacerdotibus, eleemosynis Missarum « carentibus, subvenitur:

« 3. An huiusmodi eleemosynarum colle« ctiones et erogationes tunc etiam improban« dae et coercendae, ut supra, sint ab Episco« pis, quando lucrum, quod ex mercium cum « eleemosynis permutatione hauritur, non in « proprium colligentium commodum, sed in « piarum institutionum et bonorum operum « usum vel incrementum impenditur:

« 4. An turpi mercimonio concurrant, ideo« que improbandi atque etiam coercendi, ut « supra, sint ii, qui acceptas a fidelibus vel « locis piis eleemosynas missarum tradunt bi« bliopolis, mercatoribus, aliisque earum col« lectoribus, sive recipiant, sive non recipiant « quidquam ab iisdem praemii nomine:

« 5. An turpi mercimonio concurrant, ideo« que improbandi et coercendi, ut supra, sint « ii, qui a dictis bibliopolis, et mercatoribus « recipiunt pro Missis celebrandis libros aliasve « merces, harum pretio sive imminuto sive « integro:

« 6. An liceat Episcopis, sine speciali S. Se« dis venia, ex eleemosynis Missarum, quas « fideles celebrioribus sanctuariis tradere so« lent, aliquid detrahere, ut eorum decori et « ornamento consulatur, quando praesertim ea « propriis reditibus careant »: in peculiari con-

---

(1) En formula: *Suscepturus Scapulare genuflectat, et sacerdos, stola alba indutus, capite detecto, dicat:* ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini; Qui fecit coelum et terram. — ℣. Et cum spiritu tuo. *Oremus.* Domine Iesu Christe, qui custodiae Sancti Ioseph, Sponsi Immaculatae Genitricis tuae Mariae, committi voluisti, hoc vestimenti genus ad Ecclesiae tuae fidelium tutamen institutum, bene✠dicere digneris; ut hic famulus tuus (*vel* famula tua) sub eiusdem Sancti Ioseph protectione pie et tute tibi servire valeat: Qui vivis *etc.*

Postea sacerdos Scapulare aspergit aqua benedicta, illudque deinde imponit dicens:

Accipe frater (*vel* soror) Scapulare Sancti Ioseph Sponsi Beatae Mariae Virginis, ut eo protectore et custode, contra diaboli nequitias defensus (*vel* defensa), ad vitam pervenias sempiternam. Per Christum *etc.* — *Deinde, flexis genibus, trina vice una cum adscripto dicat vernaculo idiomate:* Sancte Ioseph, Protector noster, ora pro nobis.

ventu anni 1874 S. C. resolvit: « Ad 1. Affir-
« mative. — Ad 2. Negative. — Ad 3, 4 et 5.
« Affirmative. — Ad 6. Negative, nisi de con-
« sensu oblatorum ».

Sed cum postremis hisce annis constiterit, salutares huiusmodi dispositiones ignorantia aut malitia saepius neglectas fuisse, et abusus hac in re valde lateque invaluisse, Emi Patres, S. C. Tridentini interpretes ac vindices, rebus omnibus in duplici generali conventu mature perpensis, officii sui esse duxerunt, quod pridem decretum erat in memoriam plenamque observantiam denuo apud omnes revocare, et opportuna insuper sanctione munire. Praesenti itaque decreto statuunt, ut in posterum, si quis ex sacerdotali ordine contra enunciata decreta deliquerit, suspensioni a divinis, S. Sedi reservatae et ipso facto incurrendae, obnoxius sit: clericus autem sacerdotio nondum initiatus eidem suspensioni quoad susceptos Ordines similiter subiaceat, et inhabilis praeterea fiat ad superiores Ordines recipiendos: laici demum excommunicatione latae sententiae, Episcopis reservata, obstringantur.

Praeterea cum experientia docuerit, mala, quae deplorantur, ex eo potissimum originem viresque ducere, quod in quorumdam privatorum manus maior Missarum numerus congeritur, quam iusta necessitas exigit, ideo iidem Emi Patres, inhaerentes dispositionibus a Romanis Pontificibus, ac praesertim ab Urbano VIII et Innocentio XIII in Const. *Cum saepe contingat,* alias datis, sub gravi obedientiae praecepto decernunt ac mandant, ut in posterum omnes et singuli ubique locorum beneficiati et administratores piarum causarum aut utcumque ad Missarum onera implenda obligati, sive ecclesiastici sive laici, in fine cuiuslibet anni Missarum onera, quae reliqua sunt, et quibus nondum satisfecerint, propriis Ordinariis tradant iuxta modum, ab iis definiendum. Ordinarii autem acceptas Missarum intentiones cum adnexo stipendio primum distribuent inter sacerdotes sibi subiectos, qui eis indigere noverint: alias deinde aut S. Sedi, aut aliis Ordinariis committent, aut etiam, si velint, sacerdotibus aliarum dioeceseos, dummodo sibi noti sint, omnique exceptione maiores, et legitima documenta edant inter praefixum congruum tempus, quibus de exacta earumdem satisfactione constet.

Denique, revocatis quibuscumque indultis et privilegiis usque nunc concessis, quae praesentis decreti dispositionibus utcumque adversentur, S. Congregatio curae et officio singulorum Ordinariorum committit, ut praesens decretum omnibus ecclesiasticis suae iurisdictioni subiectis, aliisque, quorum ex praescriptis interest, notum sollicite faciant, ne quis in posterum ignorantiam allegare, aut ab huius decreti observantia se excusare quomodolibet possit: et insuper ut sive in sacra Visitatione sive extra sedulo vigilent, ne abusus hac in re iterum inolescant.

Facta autem de his omnibus relatione SSmo D. N. Leoni PP. XIII per infrascriptum S. Congregationis Praefectum, Sanctitas Sua hoc Eminentissimorum Patrum decretum ratum habuit, confirmavit atque edi mandavit, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

1833

De titulo buendo Pa chis in epis

S. C. Caeremonialis *3 Iunii 1893.* — SSmus D. N. Leo d. p. PP. XIII, audita relatione ab infrascripto Sacrae Congr. Caeremonialis Praefecto in Audientia diei 21 Aprilis vertentis anni Eidem Sanctitati Suae facta, super titulo adhibendo in epistolis, quae ad Patriarchas orientalis ritus mittuntur, benigne annuit ut, iuxta votum ab Emis Viris eidem Congregationi praepositis in Comitiis generalibus, pridie ad Vaticanum habitis, expressum, in posterum praefatis Patriarchis titulus tribuatur *Excellentiae Reverendissimae;* idemque adhibeatur pro omnibus Patriarchis latini ritus.

1834

De obs dis in distr da SS. Co nione m bus.

S. R. C. *13 Iunii 1893.* — FIRMANA — Ex decreto Lincien. diei 6 Februarii 1892 ad XIV, sacerdos pro distribuenda Communione monialibus, vel omnino extra Missam, vel immediate ante aut immediate post Missam, debet, si chorus retro post altare habeatur, post recitatum a ministro vel ab ipsis Monialibus *Confiteor,* deponere Pyxidem ad fenestellam chori, et ibi ad moniales conversus dicere *Misereatur etc. Ecce Agnus Dei etc.* Verum quandoque accidit, ut Communio ministrari debeat non tantum monialibus, sed etiam inservienti Missam vel aliis fidelibus. Praeterea in Communione extra Missam non solum aliquae praescriptae sunt preces in Rituali Romano ante Communionem dicendae, sed nonnullae quoque, postquam Eucharistia administrata fuerit, recitandae; et denique ipsa benedictio danda praescribitur post administratam Communionem.

Hinc quaeritur: An dispositio decreti Lincien. intelligenda veniat *absolute,* an tantum *sub quibusdam limitibus?*

R. Negative, ad primum; Affirmative, ad secundum; et ad mentem. Mens autem est, ut Decretum in Lincien. ad dubium XIV intelligi debeat de Communione ministranda tantum extra celebrationem Missae a sacerdote cum superpelliceo et stola, vel etiam sacris paramentis induto, si Eucharistia ministratur immediate ante vel post Missam; sed solis monialibus et quando chorus vel retro post altare situs est vel ab altari distat.

1835

su tegendi tumulos ...nctorum s.

S. R. C. *16 Iunii 1893.* — Goana. — Prohibendusne erit usus contegendi ramis et floribus tumulos, qui eriguntur in ecclesiis occasione funeralium.

R. Tolerari posse.

1836

...arationes 31 Ian. ...rca Ter-

S. C. Indulg. *21 Iunii 1893.* — 1. An vim habeat retroactivam decretum ab hac S. C. editum sub die 31 Ianuarii huius decurrentis anni 1893 quoad dubium IX, in quo quaerebatur: « An fideles, qui inter Tertiarios unius « ordinis fuerint cooptati, cooptari etiam va- « leant inter Tertiarios alterius ordinis, puta « S. Dominici, vel SSmae Trinitatis etc. ita ut « aliquis Christifidelis evadere simul possit Ter- « tiarius Franciscalis, S. Dominici, SSmae Tri- « nitatis, Ordinis Carmelitici, et ita porro? » cui responsum est *Negative.*

2. An vi praefati decreti christifideles, qui ante idem decretum pluribus Tertiis Ordinibus adscripti reperiebantur, gaudeant nunc libertate eligendi unum prae altero ex Tertiis Ordinibus, quibus iam sese mancipaverant.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative, iuxta cuiusvis christifidelis devotionem.

1837

...erectio- ...nfrater- ...n eccle- ...s orien- ...formu- ...adscri- ...idelium ...am.

S. C. Indulg. *21 Iunii 1893.* — 1. An absque ulla speciali licentia Sanctae Sedis, sed tantum vigore facultatum, quibus utitur supremus moderator Ordinis Praedicatorum in erectione Confraternitatum pro ecclesiis latini ritus, possit etiam et valeat Confraternitates, quae sunt propriae Ordinis, in ecclesiis alterius ritus, puta ritus graeci, armeni, etc., erigere.

Et quatenus affirmative:

2. Quanam formula sacerdotes alterius ritus quam latini, uti debeant pro benedictione rosariorum aliisque caeremoniis, quae locum habere possunt in actu receptionis sodalium.

R. Ad 1. Affirmative, praevio tamen consensu Episcopi respectivi ritus orientalis.

Ad 2. Orator recurrat ad Sacram Congregationem, christiano nomini propagando praepositam.

In Aud. habita a praedicto Procuratore Generali die *6 Augusti 1895* « SSmus quan- « tum ad alterum dubium statuere dignatus « est, sacerdotes alterius ritus uti debere pro « benedictione rosariorum, rosarum, candela- « rum etc. et in caeremoniis, quae occurri pos- « sunt, in actu erectionis Confraternitatis ss. Ro- « sarii et receptionis sodalium, ipsa formula « consueta, qua utuntur sacerdotes latini ritus « pro consimilibus caeremoniis, in propriam « tamen uniuscuiusque ritus translata. Serva- « tis de iure servandis. Contrariis etc. Et ius- « sit Sanctitas Sua exemplum authenticum ser- « vari in Archivio S. C. de Prop. Fide ».

1838

Circa eleemosynae impositionem in dispensationibus matrimonialibus.

S. C. S. Off. *22 Iunii 1893.* — Miss. Novi Mexici. — Episcopus quidam ex iis, qui Sacrae Congregationi de Prop. Fide subiacent, et ordinarias dispensandi facultates habent, dispensationes matrimoniales ab impedimento sive consanguinitatis aut affinitatis, sive mixtae aut diversae religionis, ita concedere solet, ut simul imponat eleemosynam a contrahentibus exigendam sub poena invaliditatis dispensationis. Quaeritur:

1. An obtenta dispensatione, matrimonia valida censenda sint, etiamsi nulla offeratur eleemosyna.

2. Et quatenus affirmative, an teneatur missionarius ad exigendam eleemosynam, quam Episcopus requirit.

3. Et quatenus negative, quomodo gerere se debeat cum Episcopo, eleemosynam imponente.

R. Ad 1. et 2. Affirmative per modum hortationis et admonitionis, iuxta instructionem S. Congregationis de Prop. Fide 8 Septembris 1869. § 52.

Ad 3. Provisum in 2°.

1839

De festis primariis et secundariis.

S. R. C. *2 Iulii 1893.* — An et quomodo festa secundaria Domini, B. Mariae Virg., Angelorum, SS. Apostolorum aliorumque Sanctorum praeferenda sint festis primariis eiusdem ritus et classis et dignitatis, tam in occursu quam in concursu, et in eorumdem repositione.

R. Festa primaria, utpote solemniora, aliis secundariis in casu praeferenda esse tam in occursu quam in concursu, ad formam rubricae X de Translatione festorum n. 6. Quod si eadem festa transferri contingat, in illorum repositione servetur ordo praescriptus in memorata rubrica n. 7; et fiat cathalogus festorum quae uti primaria vel secundaria retinenda sunt (1).

---

(1) Huiusmodi catalogus redactus est, et dein approbatus a S. R. C. decreto 27 Aug. 1893 ut sequitur:

Festa primaria in calendario universali.

§ I. *Duplicia primae classis.*

Nativitas Domini.
Epiphania Domini.
Pascha Resurrectionis.
Ascensio Domini.
Pentecostes.
Festum Corporis Christi.
Immaculata Conceptio, Annunt. et Assumptio B.M.V.

SSmus sententiam eiusdem S. C. ratam habuit et confirmavit, iussitque ita et non aliter rubricarum praescripta hac in re esse interpretanda; rescripta seu decreta, tum generalia tum particularia, in contrarium facientia, suprema auctoritate sua penitus abrogando.

1840

Reprobatur titulus *Cor Iesu poenitens.*

S. C. S. Off. *5 Iulii 1893.* — S. R. Un. Inquisitio iampridem, nempe decreto feriae IV, 13 Ian. 1875, generatim consuluit, ne insueti cultus tituli promoverentur, speciatim vero de titulo *poenitentis,* Dño N. I. C. tributo. Quum igitur ad supremae huius Congregationis notitiam pervenerit, quod Loigny adhuc pertinaciter manet quod vocant — *Opus S. Cordis Iesu poenitentis,* — atque eius auctores fautoresque, licet pluries a Summo Pontifice damnati, non desistunt sacrilega audacia confingere atque in publicum edere visiones ac revelationes Cordis Iesu poenitentis, S. R. U. I., re mature perpensa, omnino prohibet et damnat titulos: — *Cor Iesu Poenitens,* — *Cor Iesu poenitens pro nobis,* — *Iesus poenitens,* — *Iesus poenitens pro nobis.* — Praecipit vero Ordinariis locorum, ubi societates sub huiusmodi titulis sunt erectae, ut damnato titulo alium substituant in Ecclesia probatum, neque eas consistere patiantur, nisi omnia ad iuris regulas exacta fuerint. Postremo, omnibus in mentem revocat decretum feriae IV, 13 Ianuarii 1875, quod hic transcribitur: — « Fer. IV. « 13 Ian. 1875. SSmus D. N. Pius, div. prov. « PP. IX, in solita audientia R. P. D. Adsessori « S. O. impertita.... mandavit.... monendos « esse.... scriptores, qui ingenia sua acuunt « super... argumentis, quae novitatem sapiunt « ac, sub pietatis specie, insuetos cultus titu- « los etiam per ephemerides promovere stu- « dent, ut ab eorum proposito desistant, ac « perpendant periculum, quod subest, pertra- « hendi fideles in errorem etiam circa Fidei « dogmata, et ansam praebendi religionis oso- « ribus ad detrahendum puritati fidei, doctri- « nae catholicae ac verae pietati ».

Nativitas S. Ioannis Baptistae.
Festum S. Ioseph Sponsi B. M. V.
Festum SS. Apostolorum Petri et Pauli.
Festum Omnium Sanctorum.
Dedicatio propriae ecclesiae.
Titulus ecclesiae.
Patronus principalis regionis, vel dioecesis, aut loci.

§ II. *Duplicia secundae classis.*

Circumcisio Domini.
Festum SSmae Trinitatis.
Purificatio B. M. Virginis.
Visitatio B. M. Virginis.
Nativitas B. M. Virginis.
Dedicatio S. Michaelis Archangeli.
Natalitia undecim Apostolorum.
Festa Evangelistarum.
Festum S. Stephani Protomartyris.
Festum Ss. Innocentium Martyrum.
Festum S. Laurentii Martyris.
Festum S. Annae, Matris B. M. V.
Festum S. Ioachim, Patris B. M. V.

§ III. *Duplicia maiora per annum.*

Transfiguratio Domini.
Dedicatio Basilicae SSmi Salvatoris.
Dedicatio S. Mariae ad Nives.
Festum Ss. Angelorum Custodum.
Dedicatio Basilicarum Ss. Petri et Pauli Apostolorum.
Festum S. Barnabae.
Festum S. Benedicti Abbatis.
Festum S. Dominici Conf.
Festum S. Francisci Conf.
Festum Patronorum minus Principalium.

§ IV. *Alia duplicia per annum.*

Dies natalitia, vel quasi natalitia uniuscuiusque Sancti.

PRO ALIQUIBUS LOCIS.

S. Gabrielis Archangeli.
S. Raphaelis Archangeli.
Dies natalitia, vel quasi natalitia uniuscuiusque Sancti.
Commemoratio Sanctorum, quorum Corpora vel Reliquiae in ecclesiis dioeceseos asservantur.

Festa secundaria in calendario universali.

§ I. *Duplicia primae classis.*

Sacratissimi Cordis Iesu.

§ II. *Duplicia secundae classis.*

Festum SSmi Nominis Iesu.
Festum Inventionis S. Crucis.
Festum Pretiosissimi Sanguinis D. N. I. C.
Solemnitas SSmi Rosarii B. M. V.
Festum Patrocinii S. Ioseph.

§ III. *Duplicia maiora.*

Exaltatio S. Crucis.
Duo Festa Septem Dolorum B. M. V.
Commemoratio B. M. V. de Monte Carmelo.
Festum SSmi Nominis B. M. V.
Festum de Mercede B. M. V.
Praesentatio B. M. V.
Apparitio S. Michaelis Archangeli.
Decollatio S. Ioannis Baptistae.
Cathedra S. Petri Ap. utraque.
Festum eiusdem ad Vincula.
Conversio et Commemoratio S. Pauli Apostoli.
Festum S. Ioannis ante portam latinam.

PRO ALIQUIBUS LOCIS.

Officia Mysteriorum et Instrumentorum Passionis D. N. I. C.
SSmi Redemptoris.
Sanctae Familiae Iesu, Mariae, Ioseph.
Purissimi Cordis Mariae.
Desponsationis, Maternitatis, Puritatis, Patrocinii Beatae M. V.
Translationis Almae Domus B. M. V.
Exspectationis Partus B. M. V.
B. M. V. Auxilii Christianorum.
Prodigiorum B. M. V.
Apparitionis B. M. V. Immaculatae.
Manifestationis B. M. V. Immaculatae a sacro numismate.
Commemoratio omnium sanctorum Summorum Pontificum.

1841

t clericis actiones os men- mmula-

Litt. S. C. de Prop. F. *7 Iulii 1893.* (Ad Ep. Ruraemunden.) — Litterae, quibus A. T. postulabat facultatem concedendi clericis tuae dioecesis, ut ipsi acquirere possent actiones super vias ferreas, indeque lucrum habere (1), ad S. Officii, missae fuerunt, et Emi Patres Inquis. Gen. statuerunt, ut Tibi communicetur decretum praedictae S. C. S. Off. fer. IV. 15 Aprilis 1885, scilicet: « Iuxta exposita, et at-« tentis peculiaribus temporum circumstantiis, « personas ecclesiasticas non esse inquietandas, « si emerint aut emant actiones seu titulos « mensae nummulariae..., dummodo paratae « sint stare mandatis S. Sedis, et se abstineant « a qualibet negotiatione dictarum actionum, « seu titulorum, et praesertim ab omni con-« tractu, qui speciem habeat, ut vulgo dicitur, « *dei giuochi di borsa.* — Quoad moniales, « dummodo Episcopus certus sit de stabilitate « mensae nummulariae, et absit periculum emit-« tendae pecuniae, res remittitur prudenti ar-« bitrio et conscientiae ipsius Episcopi. — « Quoad sacerdotes, qui partem in administra-« tione susceperunt, vel suscepturi sunt, non « esse permittendum, sed Episcopus permittere « poterit ut iidem moraliter influant in ipsam « mensam nummulariam in eum finem, ut ni-« hil contra bonos mores in ea fiat ».

1842

itatione cii pos- ci tem- legale.

S. C. Concilii *22 Iulii 1893.* — Treviren. — Ad normam legis nuperrime latae, in toto germanico Imperio unum idemque tempus aut meridianum diversarum Imperii regionum in horis computandis observandum est, illudque referunt publica horologia. Inde fit, ut intra fines huius dioecesis computus horarum legalis spatio semihorae tempus locorum medium superet. *Quaeritur:* – Possuntne clerici sequi tempus legale in persolvendo Officio divino, tam anticipantes privatim Matutinum, quam recitantes Vesperas?

R. Affirmative.

1843

edentia Ioseph M. V.

Decr. Gen. S. R. C. *22 Iulii 1893.* — An festum S. Ioseph, Sponsi B. M. V., quum transfertur in feriam II post Dominicam Passionis, vel ad feriam IV post Dominicam in Albis, tamquam in sedem propriam, praeferri debeat festis primae classis etiam Patroni loci, Tituli et dedicationis ecclesiae in praefatis diebus occurrentibus.

R. Festum S. Ioseph in casu locum cedat tantummodo duplicibus primae classis primariis occurrentibus; et tunc, die immediate sequenti illud reponatur.

Idem etiam statuit Sacra Congregatio pro simili incidentia quoad translationem festorum Nativitatis S. Ioannis Baptistae et Annuntiationis B. Mariae Virginis; suppressis quibuscumque anterioribus decretis diversum seu contrarium disponentibus; excepto casu quod Festum Annuntiationis B. M. V. transferri debeat, iuxta Rubricam, cum integra solemnitate et feriatione. — SSmus sententiam Sacrae ipsius Congregationis in omnibus ratam habuit et confirmavit.

1844

S. C. S. Officii *2 Aug. 1893.* – Utrum, ablata excommunicatione minori contra eos, qui communicant cum excommunicatis nominatim a Summo Pontifice, censeatur etiam ablata prohibitio.

De vetita communicatione cum excommunicatis vitandis.

R. Negative. – SSmus adprobavit.

1845

S. C. S. Officii *9 Aug. 1893.* — Norvegiae — 1. An societas *Independent Order of Good Templars* excommunicationi subiaceat latae contra societates secretas in Const. *Apostolicae Sedis.*

Contra societatem *Independent Order of Good Templars.*

Et quatenus affirmative:

2. An prohibitum sit sub gravi nomen dare isti societati.

R. Ad 1. Dilata. — Ad 2. Affirmative, seu deterrendi fideles a dando nomine huic societati.

1846

Decr. S. C. de Prop. F. *18 Aug. 1893.* — In variis catholici orbis regionibus, in quibus diversorum rituum fideles permixti inveniuntur, deplorandum sane est saepe saepius nonnullos proprii ritus ecclesia et sacerdote destitutos manere. Ex quo fit, ut quidam ex illis propriae devotioni satisfacere, nec non christianae vitae fervorem per sacramentorum frequentiam conservare et augere desiderantes, ex difficultate S. Communionem sumendi in proprio ritu, a S. Sede privilegium communicandi in ritu alieno etiam extra casus a iure permissos continuo expostulent; alii vero quam plurimi propter eamdem rationem inducantur potius ad diuturnam sacramentorum incuriam cum maximo eorum vitae spiritualis detrimento. Hisce recursibus ac malis effectibus permota

Indultum pro sumptione ss. Eucharistiae iuxta ritum a proprio diversum.

---

(1) Eo quod « fundus (ita Episcopus in suis litteris) « hisce in regionibus multum pretii amiserit, ideoque « census solidis hypothecis fulciti difficulter inveniantur, ac, si quidem inveniuntur, eorum solutio negatur, « (atque hinc) iure suo hypothecae uti, clericis maxime « odiosum sit ».

haec S. Congregatio de Propaganda Fide pro negotiis ritus orientalis per opportunum aliquod ac salutare remedium iisdem occurrere voluit. Hinc, de consilio Em̃orum Patrum praedictae S. Congregationis, SS. D. N. Leo PP. XIII ..... in Audientia diei 2 Iulii anni 1893 sequens decretum edi et expediri mandavit, nimirum: — Quo utilius frequentia promoveatur ss. sacramentorum, quae efficacissima sunt media a Christo Domino instituta ad procurandam salutem animarum, et quo opportunius duplex illud praedictum inconveniens de medio tollatur, omnibus fidelibus cuiuscumque ritus, sive latini, sive orientalis, degentibus in locis, in quibus non sit ecclesia aut sacerdos proprii ritus, facultas in posterum a S. Sede conceditur SS. Communionem, non modo in articulo mortis et pro paschali praecepto adimplendo, sed etiam quovis tempore devotionis gratia, iuxta ritum ecclesiae existentis in praedictis locis, dummodo catholica sit, recipiendi. — Rm̃is Ordinariis committitur officium, ut praesentis decreti notitiam ad suum quisque populum pervenire faciat.

1847

Contra abusus quoad Missarum celebrationem.

Decr. S. C. de Prop. F. *18 Aug. 1893.* — Licet sancta mater Ecclesia evellendis abusibus, qui circa Missarum celebrationem irrepserint iugiter incubuerit, atque districte mandaverit, ut, omni sublata fraude ac negligentia, piae disponentium seu benefactorum voluntati plena servaretur fides, defunctorum animabus integra et prompta praestarentur suffragia, perdolendum tamen est hac nostra praesertim aetate in re tam sancta turpe mercimonium inductum fuisse. Siquidem nonnullorum hominum malitia factum est ut ad ephemerides, libros aliasque merces facilius vendendas ipsi Missarum eleemosynas colligere atque pretii loco earumdem celebrationem clero committere ausi fuerint; idque minime obstantibus contrariis resolutionibus, anno 1874 a S. Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum editis, Pio Papa IX s. m. approbante. Porro SSm̃us D. N. Leo Papa XIII, detestabiles huiusmodi abusus e christiana republica evellere, ac opportune tanto avertendo malo prospicere cupiens, de consilio antea laudatae S. Congregationis nedum praedictas resolutiones in memoriam revocare, sed et salutaribus ecclesiasticis poenis easdem munire mandavit; prouti in adnexo decreto perspicere datum est *(V. n.1832)*. Cum autem istiusmodi abusus etiam inter orientalis ritus clerum et fideles invaluerint, eadem Sanctitas Sua pro paterna sua sollicitudine in omnes mundi ecclesias, referente Em̃o Praefecto dictae S. Congregationis, praecepit ut decretum ipsum ad clerum et fideles ritus orientalis extenderetur, ac ea quae in ipso continentur ab omnibus adamussim servarentur. Curae igitur erit Amplitudinis Tuae, dispositiones in memorato decreto contentas, meliori quo fieri potest modo, ad notitiam gregis, tuae curae concrediti, deferre; et mandare ut plenissime ab omnibus observentur; ac tandem invigilare, ne quis ab earumdem observantia deflectat.

1848

De Synodo provinciali celebratione

Litt. encycl. *28 Aug. 1893.* — (ad Epp. Indiar.) — Inter ceteras terrarum orbis regiones, ad quas supremus Ecclesiae Christi Rector apostolica sollicitudine peculiarem curam convertit, amplum sane sibi locum vindicat Indiarum Orientalium regio, in qua, praeter cetera, et ecclesiasiasticae hierarchiae ordinibus rem christianam communivit, et indigenarum clericorum institutioni tam impense consulere nititur. Merito proinde illarum ecclesiarum Praesules, studiis Summi Pontificis obsecundantes, novo pro animarum salute ardore incensi, novisque veluti viribus aucti, omnem in id operam ponere satagunt ut, divina adspirante gratia, dissipatis errorum tenebris, turpique superstitione depulsa, ea denique apud Indiae populos christianorum morum adolescere incipiat honestas, quae optatam in praesens hominibus pacem, supremamque dein in aevum felicitatem concedere valeat. Porro huiusmodi Episcoporum laudabile studium, ut suos pluribus in locis iam protulit fructus, ita procul dubio uberiores laetioresque feret in dies, si illi nobile incoeptum prosequentes, omnia sua consilia ac vires in tam sanctum opus usque alacrius intenderint. Id sane postulat vel in primis ab eis divina illa vocatio, vi cuius evangelicorum nuntiorum nomine peculiari modo ipsi honestantur: postulat et miserrima tot animarum conditio, quae licet eodem ac nostrae inaestimabili divini sanguinis pretio redemptae, sub ferreo tamen principis tenebrarum iugo adhuc detentae, longe ab aeternae salutis tramite infeliciter aberrant; idipsum demum postulat haec S. C. cuius praesertim est ad conversionem gentium intentos usque oculos habere, ut quotidie magis in terris SSm̃i D. N. Iesu Christi protendatur imperium, et ubique ab omnibus uno ore glorificetur Deus. Itaque quo facilius in antedictis Indiarum oris id perfici contingat, Em̃i PP. sacro consilio christiano nomini propagando praepositi, aptissimum medium ad rem fore iudicarunt, si singularum provinciarum Episcopi sine ulteriori mora ad celebranda Provincialia Concilia invitarentur. Quapropter in comitiis plenariis die 31 Iulii vertentis anni habitis, decreverunt, Summo Pontifice adprobante, ut, a mense novembri proxime adfuturo ad Aprilem usque mensem adventantis anni 1894, in omnibus et singulis Indiarum Orientalium ecclesiasticis provinciis synodales conventus iuxta consuetum in Ecclesia morem

haberentur. Ut autem maius honoris auctoritatisque pondus sacris huiusmodi comitiis addatur, voluerunt Emi PP., et SSmus Dnus probavit, ut pro hac tantum vice singulis Conciliis provincialibus primo in Indiis celebrandis ipse R. P. D. Ladislaus Zaleski, Archiep. Thebarum, S. Sedis Delegatus praesideat cum iure suffragii in omnibus eorumdem Conventuum sessionibus.

Heic vero supervacaneum foret multis verbis huiusmodi synodorum utilitatem extollere; quum propter magna quae ex iis rei christianae promanant bona, earumdem coactio a sacris canonibus fuerit iamdiu praescripta, iterumque a Tridentino Concilio praecepta, ac per saeculorum tractum ab omnibus fere Pontificibus, sanctaeque Ecclesiae Patribus summopere semper fuerit commendata. Attamen praeter generales maximi procul dubio momenti rationes, ad synodorum provincialium convocationem praecipiendam Emos huius S. C. Patres alia quoque potissima ratio movit, quae ex curanda executione Instructionis die 19 Martii huius vertentis anni super gentium conversione ab hac S. C. datae, est repetenda *(V. n. 1828)*. Multa enim in huiusmodi Instructione magni ponderis continentur consilia, ac praecepta, quae, si in praxim recte fideliterque traducantur, nihil dubii esse potest quin, miserentis Dei opitulante gratia, in istis Indiarum regionibus ad optatam metam rês catholica efficacius provehatur.

In synodalibus igitur sessionibus sapientiae Episcoporum erit ea perpendere consilia, quae ad eiusdem Instructionis monita observanda aptiora videbuntur. Cavendum namque est ne ea umquam memoria excidant, sicque exoptato exitu, cum summo religionis detrimento, destituantur. Quamobrem procul dubio valde utile erit si praecipua memoratae Instructionis monita in ipsis synodorum decretis ita inserantur, ut exinde synodalis legis robur ac vim suscipiendo, cuilibet in posterum oblivionis periculo subtrahantur. Non minori studio adlaborandum erit in praedictis synodis, ut post institutam in Indiis episcopalem hierarchiam unaquaeque dioecesis apta ratione ordinetur. Ut enim Ecclesia, prouti decet, suum illic quoque regimen ad praescriptas iuris normas sensim adducat, necesse erit cuiusvis dioeceseos territorium in plures veluti parochias distinguere: curias dioecesanas apte constituere: instituta, collegia, scholasque erigere: ecclesiastica fundare patrimonia, rectasque pro tuta eorumdem administratione decernere regulas. Quorum quidem patrimoniorum reditus etiam pro indigenis clericis efformandis et alendis erunt adhibendi. Quum cleri dioecesani ex indigenis efformatio rês sit iudicio huius S. C. maioris prae ceteris momenti, eam quoque Patres in synodis coadunati discutere non praetermittent, ut facilius, communi consilio, statuere valeant quomodo iuxta Tridentinorum Patrum mentem in singulis dioecesibus, aut saltem provinciis ecclesiastica Seminaria erigi possint, in quibus clerici indigenae necessariis disciplinis tuto instruantur.

Cum huiusmodi quaestionibus intimo iungitur nexu disciplinae ecclesiasticae argumentum, quod diligentissimo examine tractandum erit. Attamen circa huiusmodi quaestionem in mentem Episcoporum hoc unum revocare sufficiat, videlicet ut, quantum fieri poterit, in regulis ac normis ad disciplinam spectantibus maxima inducatur et servetur uniformitas, ut exinde quoque praecipua Ecclesiae Christi nota, ex unitate dimanans, luculentius ubique appareat, ac simul admiratio praecaveatur quae ex disciplinae discrepantia facile inter fideles exoritur.

Aliud negotium disciplinam attingens in Consiliorum dioecesanorum institutione est collocandum. Huiusmodi Consilia, e viris scientia ac probitate praestantibus atque a clero dioecesano seligendis componenda, quae praesertim in temporalium rerum administratione auxilium praebere Episcopis debent, non ubique adhuc existunt. Proinde dum de hisce Consiliis constituendis Patres in synodis leges ferent, simul accurate definient tum consultorum qui debeat esse numerus, tum eorumdem in munere perdurandi tempus: atque insuper decernant quaenam argumenta eorumdem consultorum examini erunt subiicienda, quaeque ab ipsis vel explicitum consensum vel simplex consilium obtinere debebunt.

Ceterum si quid aliud peculiari examine R. P. D. Apostolicae Sedis Delegato dignum fore videbitur, illud synodorum Patres ad trutinam revocare profecto non renuent.

Simul ac igitur praesentes litteras acceperint, studeant RR. PP. DD. Metropolitani Antistites, huius S. C. mandata eo quo decet obsequio executioni mandare. Eapropter, nulla interposita mora, singulos propriae respectivae provinciae suffraganeos Praesules de huiusmodi mandatis certiores reddere curabunt, eosque de tempore celebrandarum synodorum tempestive edoceant.

S. Congregatio confidit per diligentem atque accuratam Provincialium Conciliorum celebrationem, praeter cetera magni ponderis quae inde obvenient bona, illam quoque inter omnes Ecclesiarum Pastores concordiam et unitatem fore confirmandam et fovendam, quae Deo placet, Ecclesiae Eius est decori, et saluti animarum provehendae medium dignoscitur aptissimum.

Quum autem singula quaeque Synodus fuerit absoluta, omnia eiusdem Acta et Decreta pro debita revisione et recognitione ad hanc S. C. transmitti debebunt.

1849

Circa litteras testimoniales pro sacra Ordinatione.

S. C. Concilii *19 Sept. 1893.* — FIRMANA — Litteras testimoniales esse necessarias quoties promovendus (ad Ordines) moratus fuerit in aliqua dioecesi saltem per triennium.

1850

De Indulgentiis ss. Rosarii acquirendis licet manu non teneatur rosarium benedictum.

S. C. Indulg. *13 Nov. 1893.* — Vicarius Gen. dioecesis Gandavensis huic S. Congñi Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae exponit quod in Collectione authentica decretorum eiusdem S. C. auctoritate SS. D. N. Leonis PP. XIII edita anno 1883, decretum extat sub num. 384 huius tenoris: « *Ordinis Praedicatorum.* Porrectis precibus a P. Procuratore Ord. Praed. huic S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, EE. PP. in generalibus Comitiis apud Vaticanas Aedes, die 11 Dec. 1857 habitis propositum fuit dubium dirimendum: *An,* scilicet, *consulendum sit SSmo, ut concedere dignetur, ut omnes utriusque sexus christifideles Rosarium vel tertiam eiusdem partem in communi recitantes lucrentur Indulgentias a f. r. Benedicto PP. XIII concessas, licet manu non teneant rosarium benedictum, ac sufficere, ut una tantum persona, quaecumque ea sit ex communitate, illud manu teneat, eoque in recitatione de more utatur?* Qui, audito prius Consultoris voto, ac rebus mature discussis, responderunt: *Affirmative.* Facta itaque per me S. C. Secretarium SS. D. N. Pio PP. IX relatione fideli in Aud. diei 22 Ian. 1858, Sanctitas Sua precibus eiusdem P. Procurat. Geñlis inclinata, nec non votum S. Congñis approbans, benigne annuit, addita tamen expressa conditione, quod fideles omnes, ceteris curis semotis, se componant pro oratione facienda una cum persona, quae tenet coronam, ut Rosarii indulgentias lucrari queant ».

Iamvero non una est sententia de sensu illorum verborum « *ceteris curis semotis, se componant* etc. »; alibi enim ita verba illa interpretantur, ut qui rosarium recitant a quacumque etiam externa occupatione se abstinere teneantur; alii vero ita intelligunt, ut fideles se tantum ab iis occupationibus abstineant, quae actualem attentionem circa mysteria meditanda impediunt. Quaeritur ab hac S. C. quid sit in casu sentiendum.

R. Fidelibus ab iis tantum occupationibus exterioribus esse abstinendum, quae internam attentionem impediunt ad devotam rosarii recitationem pro lucrandis indulgentiis praescriptam.

1851

De duc stis vel eodem di rentibus.

Decr. Gen. S. R. C. *21 Nov. 1893.* — Cum saepe accidat, ut dies, qua S. Sedes aliquod novum festum liturgicum statuit celebrandum, in calendariis particularibus sit alio festo impedita, nec tamen clare constet quodnam ex iis sit peragendum, quodnam perpetuo transferendum; S. R. C. praesenti generali decreto declarat et statuit, sequentes in posterum ab omnibus calendariorum ordinatoribus tenendas esse normas:

1. Si duo festa, alterum antiquum, alterum novum, ambo sint in die propria, natalitia scilicet aut quasi-natalitia, *ceteris paribus* illud celebretur, istud vero in primam diem liberam perpetuo transferatur iuxta Rubricas. *Ceteris* vero *non paribus,* si alterum prae altero sit potioris ritus, praeferatur illud, quod ritu nobiliori gaudet. In paritate ritus, si unum sit primarium, aliud secundarium, illud huic praeferatur. Si ambo primaria fuerint vel secundaria, dignius minus digno praeferatur iuxta ordinem dignitatis in Rubricis praescriptum tit. X, num. 1, et XI, n. 2. Si denique utrumque fuerit eiusdem dignitatis, festum magis proprium minus proprio praeferatur.

2. Si ex duobus festis, quorum alterum sit antiquum, alterum novum, unum sit in die natalitia, aliud in quasi-natalitia, illud ceteris paribus huic praeferatur. Si vero quod est in die quasi-natalitia fuerit potioris ritus, aut aequalis quidem sed proprium, vel primarium, vel potioris dignitatis, alteri praeferatur, quod die prima libera reponetur iuxta Rubricas.

3. Si ex duobus Sanctis, quorum alter antiquus, alter novus, unus sit in die natalitia aut quasi-natalitia, alius in die assignata, seu non-propria aut tamquam-propria; ille, ritu, ratione primarii, atque etiam dignitate posthabitis, praeferatur huic, qui prima die libera reponendus erit iuxta Rubricas.

4. Si duo Officia, alterum antiquum, alterum novum, ambo sint in die assignata; antiquum novo praeferatur, quamvis nobiliori, vel etiam ab anteriori die translato, ritu etiam aut ratione primarii, vel dignitate posthabitis. Cum nihilominus perpetuum alicuius ecclesiae calendarium reformari contingat, serventur, si adfuerint, ordo ritus, ratio primarii, excellentia dignitatis, ac prioritas translationis.

5. Quemadmodum autem pro die natalitia sanctorum illa est intelligenda, qua iidem sancti aeternam ingrediuntur vitam, atque illa pro quasi-natalitia, quam S. Sedes eligit extra natalitiam ad liturgica festa recolenda: ita S. R. C. declarat, illam intelligendam esse pro die assignata, quae prima post propriam libera fixe in calendario iuxta notas occurrentiae leges ab Ordinario inscribitur, sicuti pro translata illam quae pariter post impeditam prima a calen-

dariorum ordinatoribus ad annum libera reperitur.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

1852

penedi- cande- inerum rum.

S. R. C. *21 Nov. 1893.* — Romana — 1. Sacra Rituum Congregatio statuit et declarat: « Benedictiones Candelarum, Cinerum atque Palmarum esse ex obligatione faciendas in omnibus ecclesiis collegialibus; in aliis autem posse fieri ».

penedi- mulie- par-

2. Sacra eadem Congregatio decernit: « Benedictionem mulieris post partum fieri debere a parocho, si expetitus ipse fuerit: posse autem fieri a quocumque sacerdote, si expetitus pariter fuerit, in quacumque ecclesia vel oratorio publico, certiore facto Superiore ecclesiae ».

1853

onfes- iebdo- pro lu- Indul-

S. C. Indulg. *5 Dec. 1893.* — Quum in una Veronensi sub die 12 Martii 1855 propositum fuerit dubium sequens: « Utrum pri- « vilegium Clementis VIII quod qui solent con- « fiteri semel saltem in hebdomada, possint « lucrari Indulgentias plenarias infra hebdoma- « dam occurrentes cum sola Communione, « quamvis in Brevi Apostolico Confessio prae- « scripta sit, valeat et extendatur etiam pro « lucranda Indulgentia vulgo *Portiuncula* die « 2 augusti, et S. C. responsum dederit « *Af- « firmative* », quaeritur:

1. Num haec responsio sit retinenda uti regula generalis etiam pro aliis Indulgentiis *toties quoties* in eadem die lucrandis.

Item, quum in praefata Veronensi fuerit propositum aliud dubium, nimirum: « Utrum « confessio hebdomadalis valeat etiam pro lu- « cranda Indulgentia in forma Iubilaei » et S. C. responderit « *Negative* », quaeritur:

2. Num sub nomine Indulgentiae in forma vel ad instar *Iubilaei* quoad effectum Confessionis sint intelligendae illae tantum Indulgentiae, prout docent iuris canonici doctores, quae universo orbi catholico a RR. PP. concedi solent ob aliquem specialem eventum, puta Creationis ipsius Romani Pontificis; aut uti tales sint retinendae etiam illae, quae *toties quoties* in eadem die acquiri possunt, ut illa adnexa diei 2. Augusti *de Portiuncula* nuncupata, et alia nuper concessa in festo B. M. V. de Monte Carmelo.

3. Attenta inopia confessariorum, christifideles qui in hac archidioecesi (S. Iacobi de Chile) degunt, et non habitualiter qualibet, sed una vel altera hebdomada ad Confessionem accedere solent, poteruntne lucrari Indulgentias, quae per illam hebdomadam in qua confitentur decurrunt, iis exceptis quae propriae *Iubilaei* appellantur, vel ad instar Iubilaei conceduntur.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Attenta hodierna praxi, Affirmative quoad 1^{am} partem, Negative quoad 2^{am}.

Ad 3. Negative, absque indulto, et ad mentem; et mens est: Oratori communicetur id quod alias decrevit haec S. C. sub die 12 Iunii 1822 in una *Urbis et Orbis, (V. n. 772)*, et sub die 28 Septembris 1838 ad 1um in una *Aturensi*(1), et sub die 15 Decembris 1841 ad 2um et 3um in una *Mechliniensi (V. n. 943)*.

1854

De vi decretorum an. 1697 super celebratione Missarum.

S. C. Concilii *16 Dec. 1893.* — An decreta super celebratione Missarum, ac prohibitione illas moderandi seu reducendi etc. emanata a S. Congr. S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum, et inserta ab Innocentio PP. XIII in sua Const. diei 23 Dec. an. 1697 quae incipit *Nuper (V. n. 241)* obligent cum poenis in iisdem decretis contentis, non solum in Italia, et insulis adiacentibus, sed etiam in aliis regionibus in casu.

R. Affirmative.

1855

De Episcoporum privilegiis quoad oratorium privatum.

S. C. Concilii *16 Dec. 1893.* — Nicoteren. et Tropien. — An Episcopus, dum extra suam dioecesim degit, tempore a sacris canonibus concesso, sive in domo propriae familiae, sive in extranea domo, vel in publico contubernio, gaudeat quoad Missam, iisdem iuribus, quibus in oratorio sui episcopii, ita ut quilibet sacerdos celebrare queat, et christifideles praecepto de audiendo sacro diebus festis satisfaciant.

R. Detur decretum S. Rituum Congregationis diei 22 Aug. 1818 (2). *(V. n. 730)*.

1856

De Scapulari B. M. V. *de Bono Consilio.*

Decr. S. R. C. *19 Dec. 1893.* — De Beata Virgine Genitrice Dei Maria, quae a Sanctis Patribus, *Aeterni Consilii opus* et *Consiliatrix universalis* salutatur, ea ab Ecclesia praedicta

---

(1) S. C. Indulg. *28 Sett. 1838.* — *Dubium:* « An « vigore decreti 12 Iunii 1822 possint omnes christifi- « deles ad lucrandam Indulgentiam festivitati cuidam « adnexam confiteri intra octo dies festivitatem hanc « praecedentis? Et in hypothesi negativa deprecatur « (Episcopus) ut haec facultas concedatur fidelibus dioe- « cesis Aturensis propter inopiam confessariorum ». Respondit: « Negative quoad primam partem. Quoad « secundam recurrat Episcopus ad hanc S. C. pro gratia, « ut Confessio scilicet peracta a fidelibus suae dioecesis « infra hebdomadam ante festivitatem, attenta confes- « sariorum inopia, suffragari possit ad Indulgentias ac- « quirendas ».

(2) Approbatum a Summo Pont. die 25 eiusdem mensis et anni.

sunt, quae in Sacris Scripturis de divina Sapientia leguntur: *Meum est consilium; Ego habito in consilio, et eruditis intersum cogitationibus.* Inde titulus ortum habuit, quo ipsa Caeli Regina a fidelibus christianis iam ab antiquis temporibus donata est, *Mater Boni Consilii.* Qui mos Beatam Dei Genitricem appellandi ac venerandi Genestani potissimum invaluit ex ea tempestate, cum quatuor abhinc seculis, sedente Paulo II Summo Pontifice, speciosa Icon Beatissimae Matris ibidem mirabiliter apparuit. Quin et Pia Unio sub tali vocabulo a Moderatoribus Ecclesiae Ordinis Eremitarum Sancti Augustini inibi existentis, de Prioris Generalis Ordinis ipsius consensu, instituta est, quam Benedictus XIV approbavit et confirmavit, atque inviolabili Apostolicae firmitatis patrocinio munivit, ipseque ac alii Summi Pontifices Indulgentiis ditaverunt. His autem temporibus nostris, populorum christianorum necessitatibus urgentibus, mirum quantum huiusmodi cultus ceperit incrementi. Unde factum est, ut christifideles desiderium patefecerint signum aliquod seu Scapulare gestandi a B. Virgine de Bono Consilio nuncupatum, quo sibi uberius ipsam bonorum consiliorum Matrem demereri valeant. Quocirca R. P. Fr. Aurelius Martinelli, Moderator Generalis praefatae Piae Unionis, ab Apostolica Sede humillimis precibus efflagitavit, ut singulis pro tempore Directoribus uniuscuiusque sedis tribueretur facultas benedicendi atque utriusque sexus fidelibus imponendi Scapulare in honorem Almae Dei Parentis sub enunciato titulo de *Bono Consilio.* Quibus precibus ab Eminentissimo et Rm̃o Domino Vincentio Vannutelli Causae Ponente in Ordinario Sacrorum Rituum Congregationis Coetu subsignata die ad Vaticanum habito relatis, Em̃i et Rm̃i Patres Sacris tuendis Ritibus praepositi, re mature perpensa, atque audito R. P. D. Augustino Caprara, Santae Fidei Promotore, rescribendum censuerunt: *Supplicandum Sanctissimo pro concessione Scapularis iuxta schema a Sacra Congregatione approbandum, et penes eam adservandum, favore Ordinis Eremitarum S. Augustini; cum facultate subdelegandi, et cum Indulgentiis ab eodem Sanctissimo Domino Nostro impetrandis: quoad formulam vero benedictionis et impositionis eiusdem Scapularis, ad Em̃um Ponentem cum Promotore Fidei.*

Die 19 Decembris anni 1893.

Facta postmodum de iis per Eminentissimum et Rm̃um Dominum Cardinalem, Sacrae eidem Congregationi Praefectum, Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII relatione, Sanctitas Sua, in tot tantisque rerum ac temporum perturbationibus auxilium enixe implorans a Sanctissima Dei Genitrice, exhibitum Scapulare eiusque formulam, ab eodem Em̃o Ponente una cum praedicto Sanctae Fidei Promotore revisam et emendatam, approbavit iuxta mentem Sacrae ipsius Congregationis; simulque facultatem illud benedicendi atque imponendi Patribus Ordinis Eremitarum S. Augustini cum expetitis Indulgentiis et cum facultate subdelegandi benigne concessit.

1857

Circa ce riam comm rationem natalitii S rum.

Decr. S. R. C. *19 Dec. 1893.* — Postremis hisce temporibus mos invalescere coepit ut centenaria commemoratio diei natalitii aliquorum Caelitum persolemni pompa recoleretur. Hinc a Sacra Rituum Congregatione petitum fuit declarari: Utrum temporalis nativitas alicuius Sancti vel Beati, excepta illa Deiparae Virginis nec non S. Ioannis Baptistae, celebrari possit liturgico ritu vel alio sacrae solemnitatis modo.

Huiusmodi dubium quum in Ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis Comitiis, subsignata die ad Vaticanum habitis, ab Eminentissimo et Rm̃o Domino Cardinali Praefecto propositum fuerit, Em̃i et Rm̃i Patres ita rescribere censuerunt:

Negative, etiamsi celebratio fieret die obitus, vel alio quocumque die memoriae eiusdem Sancti vel Beati assignato.

1858

Circa l execution pensati matrimon

S. Poenit. Ap. *15 Ian. 1894.* — È noto che per disposizione del diritto (Cap. 12. *De appellationibus.* Conc. Trid. Sess. XXII, Cap. V. *de Ref.*) l'Ordinario diocesano non ha giurisdizione alcuna ad eseguire i Brevi Apostolici di dispensa matrimoniale, prima che gli sia presentato il documento originale. Ciò posto, il Vescovo di Nicotera e Tropea umilmente prega favorirgli la risposta a' seguenti quesiti.

1. Questa canonica disposizione si applica anche a quelle dispense matrimoniali, delle quali, appena concesse, dà partecipazione all'Ordinario il proprio spedizioniere apostolico residente in Roma?

2. Che è da farsi se l'attuale Vescovo scopre che alcuni matrimonî, per cause urgentissime, furono contratti dopo la partecipazione dello spedizioniere, e prima che la Curia avesse il Breve originale, mentre le parti sono in buona fede?

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Opus esse nova dispensationum executione.

1859

De ele privilegi nicorum *norem.*

Litt. Ap. Leonis PP. XIII. *29 Ian. 1894.* — Illud est proprium humanarum institutionum et legum, ut nihil in eis sit tam bonum atque utile, quod vel consuetudo non mutet, vel tem-

pora non invertant, vel mores non corrumpant. Sic in militanti Ecclesia Dei, in qua cum absoluta ac perpetua immutabilitate doctrinae varietas disciplinae coniungitur, non raro evenit ut, quae olim iure meritoque in honore et in pretio habebantur, aliquando obsolescant, et quae bona in instituto erant, ea labens aetas faciat deteriora. Sub prima Ecclesiae exordia, cum sensus Christi in hominum mente arctius insidebat, Episcopos, quibus summa rerum gerendarum commissa erat, delectos sacerdotes sibi socios addidisse memoriae traditum est, quorum consilio et ministerio in gravioribus Ecclesiae negotiis uterentur. Hi sacerdotes, assessores et quasi Episcopi Senatus, *canonici* dicti sunt, ex eo quia in observandis regulis ecclesiasticis cautiores et diligentiores erant ceteris, et eam vitam vivebant, ut mensuram nominis implerent. Quamobrem pro certo habendum est ad conservandam ecclesiasticam disciplinam, canonicorum dignitates ab initio fuisse constitutas ita, ut qui eas obtineret, id haberet oneris, ut opera et officiis adiuvaret Episcopum, et in iis quae pertinent ad cultum et ad mores, sese tamquam exemplar clericis inferioribus impertiret. At temporibus nostris nonnulli sunt, qui pristinae institutionis immemores, canonicorum collegia tamquam honoratorum ordines esse autumant, in quibus nullum onus, sed dignitatis tantum et honoris tituli inhaereant. Ex quo fit ut, cum humanum sit onus defugere, honores et dignitates appetere, non parvus sit numerus eorum, qui studeant, saltem honoris causa, inter canonicos cooptari. Multae quidem ac plenae querelarum datae sunt ad nos litterae ab Episcopis, qui aegre ferunt honoribus et dignitatibus inhiare eos, qui sacerdotio aucti, deberent « aemulari « charismata meliora, terrena despicere, et non« nisi in Cruce Domini Nostri Iesu Christi glo« riari ». Sacerdotes autem huiusmodi, plerique iuniores, qui parum vel nihil in Ecclesiae bonum contulerunt, tamquam tirones gloriosi veteranorum insignia atque ornamenta virtutis praemia appetentes, externos circumeant Antistites, ut ab iis honoris insignia titulosque, a suis negatos, extorqueant. Nos, qui dignitatis insignibus eos potissimum honestandos censuimus sacrorum administros, qui pietatis et doctrinae laudibus ceteros antecellunt, deque re christiana egregie sunt meriti, hanc super admonitiones Apostolicas atque instructiones, nominatim die decimo sexto mensis Septembris anno MDCCCLXXXIV per S. C. Tridentini Concilii interpretem ac vindicem dedimus. Quum vero hisce diebus complures sacrorum Antistites gravius conquesti sint eiusmodi honores, qui merentibus praemio, ceteris incitamento virtutis esse debent, non raro ipsis Ordinariis insciis, atque interdum haud dignioribus conferri; Nos quo in posterum quilibet in tali re abusus auferatur, rogata Sacrorum Rituum Congregationis sententia, suprema Auctoritate Nostra statuimus, decrevimus: 1. Episcopus, seu Ordinarius, ecclesiasticum quempiam virum alienae dioeceseos *canonicum ad honorem* nominaturus, praeter Capituli sui consensum, Ordinarii, cui nominandus subiicitur, notitiam et votum obtineat, eumdemque Ordinarium insignia edoceat ac privilegia, quorum usus nominando tribueretur. 2. Canonici ad honorem extra dioecesim in qua nominati sunt, degentes, numero sint tertia parte minores cunctis canonicis a Pontificiis Constitutionibus respectivae Basilicae, sive ecclesiae Metropolitanae, aut cathedrali, vel collegiatae adsignatis. 3. Canonici *ad honorem* alicuius minoris Basilicae, vel ecclesiae collegiatae almae Urbis nominati, privilegiis et insignibus uti possunt tantum intra respectivae Basilicae vel Collegiatae, eiusque filialium ecclesiarum ambitum, ubi canonici de numero iisdem fruuntur. Qui vero alicuius Metropolitanae, vel cathedralis, aut collegiatae ecclesiae, seu Basilicae minoris extra Urbem canonici sunt *ad honorem*, privilegiis et insignibus tantum utantur in dioecesi ubi nominati sunt, nullo modo extra illius territorium. 4. Haec omnia serventur quoque a canonicis *ad honorem* usque ad hanc diem nominatis. Ita volumus *etc.*

1860

Circa litteras dimissoriales et Ordinationis titulum *mensae communis* pro alumnis ex Institutis votorum simplicium.

S. C. Epp. et Reg. *9 Febr. 1894.* — 1. Utrum nunc post decretum *Auctis* (*V. num. 1819*) Instituta votorum simplicium (a S. Sede approbata) libere possint, sine indulto speciali, alumnis suis dimissoriales litteras ad Ordines concedere.

2. Utrum nunc post decretum *Auctis* Instituta votorum simplicium libere possint, sine indulto speciali, alumnos suos promovere ad Ordinem sacrum titulo *mensae communis* vel alio simili.

R. Ad 1. et 2. Negative.

1861

Circa adscriptionem pluribus Confraternitatibus quae eiusdem habent cultus obiectum.

S. C. Indulg. *13 Febr. 1894.* — In dioecesi Basileensi in distinctis ecclesiis duae existunt confraternitates, una quidem sub titulo SSmi Cordis Iesu simpliciter; altera vero sub titulo Adorationis Perpetuae SSmi Cordis Iesu. Iam vero ob existentiam harum confraternitatum quae idem saltem obiectum principale respiciunt, nonnulla dubia exorta sunt, quorum solutionem Episcopus Basileensis humiliter expostulat ab hac S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita.

De facultate adscribendi Confraternitati SS. Cordis Iesu.

1. Utrum fideles utrique confraternitati quae idem obiectum cultus exhibet, simul adscribi valeant; et quatenus negative, ii christifideles

qui praedictis confraternitatibus iam adscripti reperiuntur, cuinam adscripti sint retinendi.

2. Cum rector praedictae confraternitatis sub titulo SS. Cordis Iesu expresse non fuerit constitutus in erectione ipsius confraternitatis, utrum parochus qui erectionem postulaverat, et facile uti rector habitus est, valide adscribere potuerit fideles eidem confraternitati? Et, quatenus negative, petitur sanatio adscriptionum hucusque indebite peractarum.

3. An vicarii eiusdem parochi ex eius mandato valide cooptare potuerint christifideles in confraternitatem? Et quatenus negative, item petitur sanatio adscriptionum.

R. Ad 1. Affirmative ad 1^am^ partem; ad 2^am^ partem provisum in 1^a^.

Ad 2. Negative quoad 1^am^ partem; quoad 2^am^ exhibeatur supplex libellus pro sanatione.

Ad 3. Negative quoad 1^am^ partem, nisi parocho fuerit facta in concessione facultas subdelegandi suos vicarios aut alios sibi benevisos presbyteros iuxta id quod alias decrevit haec S. C. in una Auxiensi sub die 22 Aug. 1842; quoad 2^am^ item exhibeatur supplex libellus, quatenus in parocho defecerit facultas subdelegandi.

1862

De Litaniis quae publice recitari valent.

S. R. C. *6 Martii 1894.* — 1. Quaenam Litaniae publice recitari valeant in Ecclesiis vel Oratoriis publicis, vi Constitutionis Clementis Papae VIII et decretorum, quae ab illius successoribus Pontificibus promulgata fuere?

2. Num invocationes ad normam Litaniarum, in honorem Sacrae Familiae, Mariae Perdolentis, S. Ioseph aliorumque Sanctorum, in ecclesiis vel oratoriis publicis recitari possint?

R. Ad 1. Litaniae tantum quae habentur in Breviario, aut in recentioribus editionibus Ritualis Romani, ab Apostolica Sede approbatis ».

Ad 2. Negative (1).

1863

Circa canonicos annulum in Missa celebranda deferentibus.

S. R. C. *9 Martii 1894.* — Piscien. — Hodiernus Caeremoniarum Sacrarum Magister Ecclesiae Cathedralis Piscien., de mandato sui Rm̃i Domini Episcopi, sequens dubium Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione humillime subiecit; nimirum:

An sint inquietandi canonici eiusdem ecclesiae cathedralis, qui ex antiqua consuetudine annulum deferunt dum Sacrum faciunt, freti praesertim Sacrae Rituum Congregationis decreto in Sipontina diei 12 Februarii 1892, id quidem prohibenti, verum non adiecta clausula: *Non obstante quacumque consuetudine*?

R. Standum esse omnino decreto superius citato; non obstante quacumque consuetudine.

1864

Circa f[...] tem abso[...] haereticos [...]cos.

S. Poenitent. Ap. *26 Martii 1894.* — In facultate a sacra Poenitentiaria concessa, sub n. III. legitur: *Absolvendi* etc. *exceptis haereticis publicis sive publice dogmatizantibus, a quibusvis* etc. Petitur an verbum *sive* explicet quod haeretici publici sunt illi qui excipiuntur? Vel excipiuntur haeretici publici, et illi qui publice dogmatizant?

R. Per 3^am^ facultatem folii quinquennalis S. Poenitentiariae concedi potestatem absolvendi haereticos etiam publicos, dummodo non sint dogmatizantes.

1865

Indultum [...] celebrat[...] Missarum [...]tu Episcop[...]

Decr. S. R. C. *3 Apr. 1894.* — Qui pro Domini grege vitam impenderunt aequum est, ut Ecclesiae suffragiis singulari modo post mortem iuventur. Sacris ideo Ritibus praeposita Congregatio, re mature perpensa, decernendum esse statuit: — Ut dum corpus Episcopi dioecesani defuncti, sacris indutum vestibus, in propriae aedis aula maiori publice et solemniter iacet expositum, Missae in suffragium animae eius per totum mane celebrari valeant; iis omnibus servatis, quae de Episcopi defuncti corpore exponendo ac suffragiis ferendis in Caeremoniali Episcoporum libro II, Cap. XXXVIII praescribuntur. Quod privilegium Episcopis in sua dioecesi concessum, ad Vicarios Apostolicos in Vicariatibus, nec non ad Abbates ceterosque Praelatos *Nullius dioeceseos,* iurisdictione in plebem ordinaria quum vita cesserunt fruentes, in proprio tamen territorio, pari intelligatur ratione extensum. De speciali tandem gratia Sacra Rituum Congregatio indulget, ut eodem quoque privilegio frui valent Episcopi Titulares defuncti; dummodo eorum cadavera in aula convenienti exponantur et ornamentis pontificalibus (absque tamen baculo pastorali), si extra Urbem, fuerint induta; si vero in Urbe, habitu tantum praelatitio. — Contrariis non obstantibus quibuscumque.

---

(1) Quaesitum: « Num prohibitio recitandi aut can- « tandi in ecclesiis seu oratoriis publicis Litanias de « quibus agitur in decreto Sacrae Rituum Congrega- « tionis diei 6 Martii 1894, complectatur etiam quam- « libet earum recitationem, a pluribus coniunctim in « ecclesiis vel oratoriis publicis, absque ministri eccle- « siae *qua talis* interventu factam? »

R. « Affirmative ». *(S. R. C. 20 Iunii 1896).*

1866

sbyteris ntalis in nas a- egiones us.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *12 Aprilis 1894* (AD EPP.). – Relatum est huic S. Congr. de Prop. F. pro negotiis Ritus Orientalis, presbyteros huius ritus, qui Americanas aliasque petunt regiones ut fidelibus suae gentis illic commorantibus spirituale praebeant auxilium, quandoque propter exiguum istorum numerum otiari quotidie, vel eleemosynas colligere, quamvis canonica ad id facultate destitutos, vel medicae arti aut negotiationi operam dare non sine gravi christiani populi scandalo; et, quod deterius est, Episcoporum monitionibus ad hoc opportune datis haud obtemperare. Deplorandum insuper est non semel ipsos Curiis exhibere testimoniales litteras proprii Praesulis orientali lingua exaratas, in dictis regionibus prorsus ignota : hinc impossibile est locorum Ordinariis dignoscere num easdem tradens sit sacerdos catholicus a quavis ecclesiastica censura immunis, an vero ea illaqueatus; num schismaticus; num etiam simplex laicus qui falsa documenta exhibeat. Huic porro malo opportunum volens afferre remedium eadem S. C. SSmo D. N. probante, nuper ad Praelatos orientalis ritus litteras dedit, quibus eisdem praescripsit ne, absque praevia licentia Ordinarii loci *ad quem*, sacerdotes dictum in finem designentur (qui caelibes aut vidui esse debent); ne ipsi discedant, quin prius huic S. C. in scriptis declaraverint, ad quam dioecesim pergere velint ut inibi domicilium constituant, atque licentiam ab eadem S. C. in singulis casibus obtineant; ut hac obtenta ipsi sistant coram dicto Ordinario, cuius iurisdictioni subesse debent, atque ab eo petant obtineantque necessarias facultates sacra peragendi, eidem exhibendo una cum memorata licentia litteras discessoriales proprii Antistitis a R. P. D. Nuntio vel Delegato Apostolico comprobatas : firma tamen manente prohibitione eleemosynas absque debita facultate colligendi; quod si secus fiat, iidem sacerdotes ad sacrum exercendum ministerium minime admittantur.

Quae dum Ampl. Tuae nota reddo, rogo Te ut sedulo invigiles super observantia eorum quae superius exposita sunt, antequam admittas in posterum sacerdotes, de quibus sermo, ad sacra peragenda in ista dioecesi.

1867

titam am.

S. C. S. Officii *25 Apr. 1894.* — SCENSI MERID. — Instructio S. R. et Un. Inq. ad Vicarios App. circa opium, data Romae die 29 Decembris an. 1891, sub N. 6 haec habet: « ideo« que prohibendum non solum iis, qui illud « directe exercent, sed etiam iis, qui eidem « favent, qui scilicet pecuniam scienter opii « mercatoribus fenerantur, vel *agros in opii « culturam locant* ».

Ex quibus postremis verbis ortum est dubium, an iuxta mentem S. Congregationis locatio agrorum iis solis fidelibus prohibenda sit qui scienter locant agros suos in opii culturam, vel etiam omnibus iis qui generatim locant agros suos ad quamcumque agriculturam faciendam, cum praevisione tamen locatores paganos opium seminaturos fore. Hinc *quaeritur :*

1. An christiani teneantur sub gravi imponere conditionem de non seminando opio, cum locent agros suos paganis, in sola praevisione istos opium seminaturos fore; et quatenus affirmative :

2. Quid si christiani acceperint considerabilem arram, et ex agris locatis minimam portionem orizae annuatim acceperint, tamquam fructum eorumdem agrorum ?

3. Possuntne christiani in pignorationem dare agros suos absque conditione de non colendo opio ? Pignoratio enim fieri solet absque ulla conditione, et est contractus quidam quo agri dominus recipit medietatem valoris agri et pignoratori relinquit integrum agri ipsius usumfructum usque dum eidem pignoratori totum acceptum pretium restituerit.

R. Ad 1. et 3. Christianis de quibus quaeritur non esse inquietandos, dummodo conductori aut pignoratori culturam opii pacto non imponant, et non ipsum opium pro pretio, de quo convenerunt, accipiant.

Ad 2. Provisum in primo. — SSmus adprobavit.

1868

Circa alumnos scholarum publicarum catholicos qui sacris acatholicorum functionibus interesse adiguntur.

S. C. S. Off. *26 Apr. 1894.* — Non semel ad hanc S. Sedem relatum est in nonnullis imperii russiaci provinciis infeliciter accidere, ut publicorum gymnasiorum scholarumque discipuli catholici aliquoties per annum templa acatholicorum adire, una cum discipulis acatholicis sacris eorum functionibus interesse, atque ritibus acatholicis participare, crucem a ministro acatholico porrectam osculari, genuflectere, panes benedictos accipere aliasque caeremonias peragere adigantur. Ex qua re non solum ipsi adolescentes eorumque parentes in grave salutis periculum coniiciuntur, sed etiam cappellani scholarum, praeceptores religionis, confessariique puerorum magnas in angustias atque discrimina incidunt. Quamobrem iterum iterumque a Sede Apostolica postulatum est, ut conscientiis fidelium subvenire atque circa rationem, qua sive scholares praedicti eorumque parentes, sive confessarii atque magistri in difficillimis adiunctis se gerere debeant, opportunas regulas constituere ac praescribere velit. Cui postulationi debitoque custodiendae fidei satisfacere cupiens, S. C. Supr. et Univ. Inquisitionis auctoritate Apostolica decrevit quae sequuntur:

1. Discipulorum praesentiam in expositis circumstantiis pro civili tantum caeremonia haberi non posse, sed continere vetitam omnino communicationem in sacris acatholicorum, atque ideo prorsus illicitam esse.

2. Magistros religionis in praedictis scholis teneri, si a discipulis eorumve parentibus interrogentur, eos monere, communicationem de qua agitur, tolerari non posse divinisque atque ecclesiasticis legibus contrariam esse.

3. Quod si interrogati semel discipulos monuerint, vel praedictae communicationi licet frustra obstiterint, non teneri protestationes seu monitiones iterare, nisi fundata adsit spes, iterationem utilem et efficacem fore, a qua etiam tum abstinere possint cum ex protestatione seu monitione iterata graviora mala timentur.

4. Quod si magistri religionis a discipulis non interrogentur, attentis gravissimis rerum circumstantiis, remoto scandalo, dissimulare posse, si pueri in bona fide sint. In qua tota re magistri praedicti iudicio Episcopi stare poterunt.

5. Confessarii ad quorum iudicium huius generis casus in tribunali poenitentiae deferri contigerit, tenentur pueros, qui licet non ignari graviter illicitam esse communicationem in sacris, de qua agitur, eam nihilominus imminentium malorum metu admiserint: similiter parentes qui filii culpae committendae auctores fuerint, diligenter instruere, corrigere et exhortari; nec eos absolvere poterunt, nisi serio promiserint, se in posterum a vetita communicatione in divinis sive committenda sive praecipienda abstenturos esse. — Quod si tamen adolescentes vel parentes in bona fide sint, poterunt confessarii, attentis gravissimis rerum circumstantiis, dissimulare, eos in hac bona fide relinquere, atque ab eisdem monendis abstinere.

6. Quod si alicubi mos sit, ut non omnes discipuli scholarum sacris acatholicorum intersint, sed pars tantum a ceteris electa omnium nomine adsistat, declarat haec S. Congregatio, hanc sive electionem sive interventionem illicitam esse: posse tamen, si pueri in bona fide sint, dissimulari, remoto scandalo.

1869

Circa cognationem spiritualem quoad cum qui in Confirmatione plures eiusdem personae filios tenet.

Ex Litt. S. C. S. Off. *29 April. 1894* – Leopol. Ruthen. – 1. Is qui levavit e Sacro Fonte, aut tetigit in Confirmatione duos aut plures filios eiusdem matris, habetne cum illa tot impedimenta compaternitatis spiritualis, quot eius filios sic tenuit? — 2. Haec omnia suntne in libello supplici enuntianda ut valeat dispensatio?

R. Si quis plures eiusdem personae filios in eodem sacramento teneat, cognationem spiritualem non augeri, et consequenter opus non esse, ad dispensationis validitatem, ut in supplici libello haec circumstantia exprimatur.

1870

Circa ... tempore ... gesimali.

Decr. Gen. S. R. C. *22 Maii 1894.* — Sacrorum Rituum Congregationem solemne habuisse semper sacri quadragesimalis temporis instituta pia moestitia recolere, abunde Rubricae ostendunt; nonnullaque propositis sibi dubiis responsa, quibus vel cessare praescripsit, vel abrumpi octavas in Feria IV Cinerum atque in Dominica Passionis, quamvis peculiari indulto concessas. Nuper vero, cum alia suborta fuerint dubia circa easdem octavas, ad earum quod attinet celebrationem, vel cessationem aut abruptionem in reliquis Dominicis Quadragesimae pro iis, qui illas recolendi privilegio donati sunt, eadem Sacra Rituum Congregatio sarta tectaque peroptans servare iura sacri quadragesimalis temporis, declarat et statuit:

Octavas quascumque in Quadragesima in posterum non esse concedendas; indultas vero ab antiquiori aevo, non solum in Feria IV Cinerum atque in Dominica Passionis, sed etiam in omnibus aliis Dominicis Quadragesimae esse omnino intermittendas vel abrumpendas. Per integram denique maiorem Hebdomadam omnes prorsus octavae interdictae, etiam privilegiatis quibuscumque, maneant. Ampliora hactenus, si quae fuerint, privilegia octavarum pro vetito tempore, Sacra Rituum Congregatio revocata per decretum praesens declarat.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

1871

Circa ... in Miss... solemni... cum ca... brantur.

Decr. Gen. S. R. C. *22 Maii 1894.* – 1. Cantiones quascumque vernaculas esse omnino prohibitas in omnibus Missis, quae vel solemniter vel solum in cantu celebrantur; ita ut modulationibus, quas liturgico idiomate Rubricae praescribunt, nulli liceat alias ab illis addere vel immiscere; et consuetudinem ea de re contrariam, si alicubi invecta fuerit, esse prorsus eliminandam tamquam abusum et corruptelam.

2. Ea, quae cantorum schola exequi alternatim debet, nunquam esse omittenda; sed vel per integrum cantanda, vel si vocibus iungantur organa, partim concinenda, partim sub organis clara voce legenda, prout Caeremoniale Episcoporum praescribit; Symbolo excepto, quod per integrum, si recurrat, semper canendum erit.

3. Dum SS. Sacramentum, sive sub una sive sub altera specie elevatur, cantoribus esse omnino silendum, iuxta Rubricas, iisdemque Sacramentum cum ceteris adorandum. Quod si peracta ultima elevatione, quam iuxta Rubricas statim *Benedictus* subsequi debet, ad Orationem dominicam usque, aliquid modulari libeat, Sacra Rituum Congregatio id permittit, dummodo de iis, quae ex liturgia canenda

sunt, nihil praetermittatur, celebrans a Missa continuanda haud impediatur, et quod concinitur ad Sacramentum pertineat.

Facta autem de praedictis SS. Domino Nostro Leoni Papae XIII per Eñum et Rñum Dominum Cardinalem eidem Sacrae Congr. Praefectum relatione, Sanctitas Sua sententiam Rituum Congrñis ratam habuit et confirmavit.

1872

ıonores ıis Epiaestan-

Decr. Gen. S. R. C. 22 *Maii 1894.* — Sacra R. C. quod per plura iam particularia decreta alias statuerat, iterum statuens et confirmans, declarat: 1. Dignitates et canonicos ecclesiarum cathedralium praemonitos teneri ex officio hora praestituta in habitu canonicali proprium associare Episcopum, quoties cum cappa ad ecclesiam cathedralem accedit, vel ab eadem in suam habitationem redit; et ab eodem Episcopo ad id posse compelli etiam per censuras.

2. Pro episcopali domo aulam intelligendam esse seu cubiculum ab Episcopo destinatum, quo debet Capitulum collegialiter accedere iuxta Caeremoniale Episcoporum (Lib. I, Cap. XV, num. 1), et quidem per viam, tam in eundo quam in redeundo, ab eodem Episcopo designandam.

3. Si vero Episcopus, aut mozzetta solum indutus, aut incepto iam Officio quandoque venerit, vel eodem Officio nondum absoluto discedere voluerit, duos vel quatuor Dignitates aut canonicos teneri illum ad ianuam tantum ecclesiae excipere; et discedentem saltem extra eiusdem ecclesiae portam associare, ut in chorum redeant horas canonicas prosecuturi. Si tamen discedere voluerit Episcopus, cum aliqua Officii pars absoluta fuerit, omnes Dignitates et canonici id honoris eidem Episcopo praestabunt.

4. Neminem ex Dignitatibus et canonicis ab hoc adimplendo munere eximere se posse ob itineris longitudinem vel difficultatem, nisi forte domus episcopalis ultra bis centum passus ab ecclesia distet, iuxta locorum consuetudinem, vel ob nimiam viarum asperitatem, de qua ipse iudicabit Episcopus.

Non obstantibus quibuscumque.

1873

tiones sicam Norrales icam, asticis ıs ad-

S. R. C. 7 *et* 12 *Iunii 1894.* — De musica sacra — Ordinatio — Pars I. — 1. Quaevis musica compositio, sacrae functionis (quam comitatur) indoli conformis, ritus verborumque significationi religiose respondens, fidelium pietatem excitat, ac proinde digna est domo Dei.

2. Eiusmodi est cantus *gregorianus*, quem uti vere suum agnoscit Christi Ecclesia: quare unicus est, quo ipsa utitur in libris liturgicis, a se adprobatis.

3. Cantus etiam polyphonicus tum diatonicus, tum chromaticus, modo praelaudatis instructus uterque dotibus, sacras decet functiones.

4. Quoad genus polyphonicum, Petri Aloisii Praenestini musice eiusque probatorum imitatorum Dei domo perquam digna reputatur: itemque divino cultu digna censetur ea musice chromatica, quam ad nostram usque aetatem docti magistri ex italis exterisque scholis ac praesertim romani magistri transmisere; quorum compositiones, utpote vere sacras, pluries ecclesiastica laudavit auctoritas.

5. Quum apprime constet compositionem musicae polyphonicae, etsi optimam, saepe ob ineptam executionem Dei domum dedecere; eo in casu gregorianus cantus in functionibus stricto sensu liturgicis adhibeatur.

6. Musica *figurata* pro organo, generatim huius instrumenti gravi indoli harmonicae et continuae respondeat. Instrumentorum consociatio cum decore cantum sustineat, non opprimat. In praeludiis atque interludiis tam ab organo quam a ceteris instrumentis servetur indoles sacra, functionis significationi respondens.

7. Infra solemnes stricte liturgicas functiones lingua in canticis usurpanda, sit lingua ritus propria: textusque *ad libitum* e Sacra Scriptura desumantur, aut ex Officio diei, vel ex hymnis precibusque ab Ecclesia adprobatis.

8. Ceteris vero in functionibus lingua vernacula poterit adhiberi, verba seu textus sumendo e piis atque adprobatis compositionibus.

9. Strictissime in ecclesiis interdicitur quaepiam musica sive concentus sive sonitus, quae profanum quid sapiat, praesertim quae theatrales melodes quomodocumque redoleat vel referat.

10. Quo debitae verbis liturgicis observantiae consulatur, et sacrarum functionum prolixitas vitetur, quivis cantus inhibetur, in quo verba vel minima ex parte omissa sint, vel sensu distracta, aut nimium repetita.

11. Prohibitum est, quominus versiculi necessario inter se connexi prorsus intercidantur.

12. Tandem prohibetur, ne quis organum pulset ex tempore, vulgo *a fantasia,* nisi id apte calleat; nempe, ut non modo artis musicae regulae serventur, sed etiam sarta fidelium pietas tectaque sit animorum applicatio.

Pars II. — 1. Quum sacra musica pars sit liturgiae, Sacrorum Rituum Congregatio Rñis locorum Ordinariis potissimum commendat, ut peculiare ad illam promovendam studium impendant, opportunas edendo praescriptiones, praecipue in Synodis dioecesanis ac

Monita ad studium sacrae musicae promovendum et ad pellendos abusus.

provincialibus, verum hisce normis apprime conformes. Laicis fas esto operam suam praestare, subiectis tamen vigili respectivo Ordinario. Absque ecclesiasticae auctoritatis assensu (nempe Episcopi quoad dioecesim, et metropolitae cum suis Suffraganeis quoad provinciam) coetus institui et comitia haberi non liceat. Ephemerides de sacra musica ne mandentur typis absque Rm̃i Ordinarii *imprimatur*. Quaevis discussio circa harum praescriptionum articulos omnino vetita est. Permittitur vero quoad ceteras materias, ad sacram musicam pertinentes, dummodo 1. caritatis leges serventur; ac 2. vel magistri vel iudicis partes nemo sibi arroget.

2. Curent Rm̃i Ordinarii, ut clerici obligationi cantus liturgici discendi sedulo satisfaciant, prout hic praesertim in libris extat a S. Sede approbatis. Quoad ceterum musicae genus atque organi sonitum addiscendum, clericis haud onus imponant, ne gravioribus disciplinis, quibus vacandum est, iidem distrahantur. Qui vero eiusmodi artem callent, vel aptam ad id genus indolem praeseferunt, iis adhuc progrediendi studium permitti poterit.

3. Rm̃i Ordinarii plurimum satagant, ne parochorum incuria ecclesiarumque rectorum sacri concentus in Ecclesiis tolerentur hisce praescriptionibus contrarii; canonicis etiam poenis utendo, pro suo arbitrio et prudentia, contra inobedientes.

4. Praesenti Ordinatione in vulgus edita et significata Rm̃is Italiae Ordinariis, acta omnia de hac re praecedentia abrogantur.

Sanctissimus Dominus Noster Leo PP. XIII, ad relationem infrascripti Cardinalis Sacrorum Rituum Congregationi Praefecti, supradictam Ordinationem ratam habere et undequaque confirmare dignatus est, eamdemque publici iuris fieri mandavit die 7 Iulii 1894.

1874

De reformatione cantus ecclesiastici, et de gregoriano cantu ad vetustam traditionem redigendo.

Decr. S. R. C. *7 Iulii 1894.* — Quod sanctus Augustinus ceterique Patres saepenumero docuerunt de cantus ecclesiastici decore et utilitate, *ut, per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat* (1); id Romanorum Pontificum auctoritas sibi integre eximieque perficiendum semper attribuit. — Quapropter in hoc catholicae liturgiae munus ita Gregorius cognomine Magnus curas ac studia contulit, ut vel ipsam appellationem ab eo sacri concentus sint mutuati. Alii vero, processu temporum, Pontifices, quum nescii non essent quantam huius rei partem sibi divini cultus vindicaret dignitas, immortalis decessoris sui vestigiis insistentes, Gregorianum cantum non modo ad receptam, eandemque probatissimam numeri formam revocandum, sed etiam ad aptiorem melioremque exemplaris rationem exigendum indesinenter curarunt. Praesertim, post Tridentinae Synodi vota et sanctiones, atque Missalis Romani diligentissime exarati emendationem, Pii V praecepto et auctoritate peractam, de promovendo liturgico cantu magis in dies assidua excelluit solertia Gregorii XIII, Pauli V ac ceterorum, qui, ad incolume liturgiae decus tuendum, nihil potius et antiquius habuerunt, quam ut rituum uniformitati sacrorum etiam concentuum uniformitas ubique responderet. Qua in re illud Apostolicae Sedis sollicitudinem iuvit praecipue, quod ipsi curae fuerit Graduale, accurate recognitum et ad simpliciores modos reductum, Ioanni Petro Aloisio Praenestino elaborate praeclareque adornandum committere. Nam mandatum, ut erat dignum homine officii sui perstudioso, docte ille complevit: et celeberrimi magistri praestare valuit industria, ut, iuxta prudentissimas normas, servatisque genuinis characteribus, liturgici concentus reformatio iure conficeretur. Opus tanti momenti illustres Petri Aloisii Praenestini discipuli, insigne eius magisterium et documenta secuti, typis mediceis Romae excudendum, Pontificum voluntate, susceperunt. — Incepta tamen huiusmodi experimenta et conatus non nisi aetati huic demum nostrae absolvere est concessum. Quum enim sa. me. Pius IX liturgici cantus unitatem feliciter inducere, quam maxime in votis haberet, a Sacrorum Rituum Congregatione assignandam, eiusdemque ductu et auspiciis muniendam, peculiarem virorum Gregoriani cantus laude praestantium Commissionem in Urbe instituit, eiusque examini editionem subiecit, qua denuo in lucem evulgaretur Graduale Romanum typis olim mediceis impressum et Apostolicis Pauli V Litteris adprobatum. Hanc dein editionem saluberrimo opere absolutam, parique studio et opportunis inductis emendationibus, ad normas, a Commissione praescriptas, revisam, sibi valde probari haud semel ostendit, atque authenticam declarare non dubitavit suis Brevibus Litteris, die 30 Maii anno 1873 datis, quarum illa sententia: « *Hanc ipsam dicti Gradualis Romani editionem Reverendissimis locorum Ordinariis, iisque omnibus, quibus musices sacrae cura est, magnopere commendamus; eo vel magis, quod sit Nobis maxime in votis, ut cum in ceteris quae ad sacram liturgiam pertinent, tum etiam in cantu, una, cunctis in locis ac dioecesibus, eademque ratio servetur, qua Romana utitur Ecclesia* ». — Antecessoris sui adprobationem decreto confirmare atque extendere e re esse duxit Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII; Litteris enim Apostolicis, die 15 No-

(1) *Confess. L. X, c. 33, n. 3.*

vembris anno 1878, primae Antiphonarii partis, quae Horas diurnas complectitur, novam editionem, ab iisdem viris per Sacrorum Rituum Congregationem deputatis, egregie sane, ut decebat musicos eruditos, atque intelligenter revisam, peculiari commendatione est prosequutus, his sapienter ad Episcopos omnesque musicae sacrae cultores verbis usus: « *Itaque memoratam editionem a viris ecclesiastici cantus apprime peritis, ad id Sacrorum Rituum Congregatione deputatis, revisam probamus atque authenticam declaramus, Reverendissimis Ordinariis ceterisque, quibus musices sacrae cura est, vehementer commendamus, id potissimum spectantes, ut sic cunctis in locis ac dioecesibus, cum in ceteris, quae ad sacram liturgiam pertinent, tum etiam in cantu, una eademque ratio servetur, qua Romana utitur Ecclesia* ».

Verum, quemadmodum post Pontificium Pii IX Breve de Graduali, ad ipsam editionis adprobationem in dubium vocandam, controversiae pluries subortae et obstacula sunt permota, ob quae Sacra Rituum Congregatio, die 14 Aprilis anno 1877, sui muneris esse persensit editionem authenticam adserere, suoque suffragio penitus confirmare: haud aliter, post Apostolicas etiam Leonis XIII Litteras, quin finem contentionibus facerent, sibi adhuc integrum putaverunt nonnulli consilia et decreta negligere de instituto cantus ecclesiastici, constanti romanae liturgiae ratione et usu comprobati. Immo choricis Ecclesiae libris in lucem prolatis, totaque hac re ad exitum egregie perducta, largiores evasere disputationes: et, in conventu cultorum liturgici cantus anno 1882 Aretii habito, validius excitatae censurae eos moerore affecerunt, qui, in ecclesiastici concentus uniformitate, Apostolicae Sedi unice obtemperandum iure meritoque existimant. Quum autem qui Aretium hanc ob causam contenderant, vota quaedam seu postulata de eadem re non tantum in populum prodiderint, verum etiam Sanctissimo Domino Nostro Leoni XIII formulis concinnata exhibuerint, Pontifex idem, negotii gravitate permotus, ut sacrorum concentuum, potissimum vero Gregoriani cantus, unitati et dignitati consuleret, vota illa seu postulata in examen adducenda assignavit peculiari Coetui ab se delecto quorumdam Patrum Cardinalium Sacris tuendis Ritibus Praepositorum. Qui, omnibus mature perpensis, exquisitisque insignium quoque virorum sententiis, sine ulla dubitatione decernendum censuerunt: « *Vota seu postulata ab Aretino Conventu superiore anno emissa, ac Sedi Apostolicae ab eodem oblata pro liturgico cantu Gregoriano ad vetustam traditionem redigendo, accepta uti sonant, recipi probarique non posse. Quamvis enim ecclesiastici cantus cultoribus integrum liberumque semper fuerit ac deinceps futurum sit, eruditionis gratia, disquirere quaenam vetus fuerit ipsius ecclesiastici cantus forma, variaeque eiusdem phases, quemadmodum de antiquis Ecclesiae ritibus ac reliquis sacrae Liturgiae partibus eruditissimi viri cum plurima commendatione disputare et inquirere consueverunt; nihilominus eam tantum uti authenticam Gregoriani cantus formam atque legitimam hodie habendam esse, quae, iuxta Tridentinas sanctiones, a Paulo V, Pio IX sa. me. et Sanctissimo Domino Nostro Leone XIII atque a Sacrorum Rituum Congregatione, iuxta editionem nuper adornatam, rata habita est et confirmata, utpote quae unice eam cantus rationem contineat, qua Romana utitur Ecclesia. Quocirca de hac authenticitate et legitimitate, inter eos, qui Sedis Apostolicae auctoritati sincere obsequuntur, nec dubitandum neque amplius disquirendum esse* ».

Attamen postremis hisce annis, diversas ob causas, pristinae difficultates iterum interponi, recentesque immo concertationes instaurari visae sunt, quae vel ipsam quum huius editionis tum cantus, in ea contenti, genuinitatem aut infirmare aut penitus impetere aggrederentur. Neque etiam defuere qui ex desiderio, quo Pius IX et Leo XIII Pontifices Maximi ecclesiastici cantus uniformitatem summopere commendatam habuerunt, alios quoscumque cantus, in ecclesiis peculiaribus iampridem adhibitos, omnino vetari inferrent. Ad haec dubia satius enucleanda omnesque in posterum ambiguitates arcendas, Sanctitas Sua iudicium hac de re deferendum constituit Congregationi ordinariae omnium Patrum Cardinalium, Sacris tuendis Ritibus Praepositorum: qui, in Coetibus ad diem 7 et 12 Iunii, nuper elapsi, convocatis, resumptis omnibus ad rem pertinentibus aliisque mox exhibitis mature perpensis, unanimi responderunt sententia: « *Servandas esse dispositiones sa. me. Pii IX in Brevi « Qui choricis » diei 30 Maii 1873; Sanctissimi Domini Nostri Leonis Papae XIII in Brevi « Sacrorum concentuum » diei 15 Novembris 1878; ac Sacrorum Rituum Congregationis praescriptiones supra relatas* ». — Quod autem ad libertatem attinet, qua ecclesiae peculiares cantum legitime invectum et adhuc adhibitum possint retinere, Sacra eadem Congregatio plurimum hortatur omnes locorum Ordinarios aliosque ecclesiastici cantus cultores, ut editionem praefatam in sacra liturgia, ad cantus uniformitatem servandam, adoptare curent, quamvis illam, iuxta prudentissimam Sedis Apostolicae agendi rationem, singulis ecclesiis non imponat.

Facta autem de his omnibus per infrascriptum Cardinalem, Sacrorum Rituum Congregationi Praefectum, Sanctissimo Domino Nostro Leoni XIII fideli relatione, Sanctitas Sua de-

cretum Sacrae ipsius Congregationis ratum habuit, confirmavit, et publici iuris fieri mandavit.

1875

De praecedentia inter Patriarchas orientales.

Litt. S. C. de Prop. F. *9 Iulii 1894.* — In occasione del centenario de' SS. Apostoli Pietro e Paolo solennizzato nel 1867 Pio IX di s. m. nominò una Commissione prelatizia, presieduta dal Cardinal Prefetto di Propaganda, la quale Commissione tra le altre cose ebbe puranco il compito di trattare *dell'ordine di precedenza da osservarsi dai Patriarchi di riti diversi nella Cappella Pontificia,* ed emise un opinamento, che, riferito nell'Udienza dell' 8 Giugno 1867, fu approvato da Sua Santità, che in altra Udienza dei 24 Settembre 1868 dichiarò, che la data approvazione fu *definitiva* e non già pel solo caso della solenne funzione del dieciottesimo centenario dei ss. App. Pietro e Paolo, ma, come si deduce, per tutti i casi simili. La Commissione adunque discusse i *tre titoli di precedenza* che potevano allegarsi, cioè: 1. quello di *preferenza di nazionalità;* 2. quello tratto dalla *dignità della Sede;* 3. quello dell'*anzianità di promozione.* E quanto al *primo* titolo della *preferenza di nazionalità,* fu riconosciuto inammissibile, poichè la S. Sede non potrebbe tener conto nelle sue decisioni delle gare nazionali, senza esporre l'unità della Chiesa a funeste scissioni, e senza contradire all'Apostolo, quando inculcava, che nell'unico ovile di G. C. per la fede e pel battesimo scomparisce ogni gelosia di nazione ed ogni diversità tra giudeo e greco, fra barbaro e scita (ad Galat. III. 28; ad Coloss. III. 11.). — Quanto al *secondo* titolo tratto dalla *dignità della Sede,* fu riconosciuto che in forza del celebre canone *Antiqua,* emanato nel IV. Concilio Ecumenico Lateranese, ed inserito nelle Decretali cap. 23. *de privilegiis,* un tal titolo non possa allegarsi, che dai soli Patriarchi delle Sedi *Costantinopolitana, Alessandrina, Antiochena* e *Gerosolimitana.* In quanto poi agli altri Patriarchi, di più recente istituzione, incardinati a Sedi diverse dalle quattro or menzionate, la Commissione ritenne che i medesimi debbano necessariamente prender posto dopo il Patriarca Gerosolimitano, e che niuno di essi potendo vantare per titolo di precedenza il privilegio della propria Sede, tutti debbano per ragione di Sede considerarsi eguali fra loro. — Riguardo finalmente al *terzo* titolo dell'*anzianità di promozione,* inerendo alla massima sanzionata dalla S. C. dei Riti (decr. 6 Febbr. 1630) e da Bened. XIV (Constit. *Etsi pastoralis* per gl'italo-greci) la Commissione fu di unanime parere, che anche fra i Patriarchi debba aversi riguardo all'azianità di promozione, *quando però sieno pari tra loro relativamente alla dignità della Sede.* Quindi ne dedusse, che l'ordine di precedenza debba desumersi dall'anzianità di promozione tanto nel caso che più Patriarchi di rito diverso abbiano in titolo la stessa Sede *privilegiata,* per es. l'Antiochena, alla quale sono oggi simultaneamente incardinati tre Patriarchi, cioè il maronita, il greco-melchita, ed il siro; quanto nel caso più ovvio, e che può dirsi ordinario, di quei Patriarchi, qualunque sia il loro rito, i quali hanno Sedi diverse dalle quattro privilegiate.

1876

De cel. commem ne diei ba tis Sanct.

S. R. C. *17 Iulii 1894.* — 1. An de Sanctis liceat celebrare liturgico ritu, vel alio sacrae solemnitatis modo, centenaria commemoratio diei baptismatis?

De ap ex priva tione T culo SS cramenti

2. An liceat sacerdoti pro sua privata devotione Tabernaculum aperire pro adorando Sacramento, precibus ad libitum fundendis ac postea illud claudere?

De SS ristia post Mis mediata buenda.

3. An sit prohibitum Sanctissimam Eucharistiam fidelibus, iusta de causa, ante vel post Missam immediate distribuere?

De pa periori ornata.

4. An uti liceat palla a superiori parte panno serico, aut ex auro vel argento, et acu depicto cooperta?

De cleri dum sul qui su munere

5. Num qui subdiaconatus Ordinem nondum recepit, subdiaconi munere fungi valeat in Missa solemni?

R. Ad 1. Negative, ad mentem decreti generalis diei 19 Decembris 1893, confirmati a Summo Pontifice die 21 eiusdem mensis et anni.

Ad 2. et 3. Negative.

Ad 4. Permitti posse; dummodo palla linea subnexa calicem cooperiat, ac pannus superior non sit nigri coloris, nec referat aliqua mortis signa.

Ad 5. Affirmative; dummodo clericali saltem tonsura sit initiatus, manipulum non ferat, et vera urgeat necessitas.

1877

De fil lium in mortis dis.

S. C. S. Off. *18 Iulii 1894.* — Kishnagur — 1. An possint baptizari filii infidelium in periculo, non vero in articulo mortis constituti.

2. An iidem possint saltem baptizari, quando non est spes eos denuo revisendi.

3. Quid si valde prudenter dubitetur, quod *ex infirmitate, qua actu afficiuntur,* non vivant, sed moriantur ante aetatem discretionis?

4. An baptizari possint filii infidelium in periculo vel articulo mortis constituti, de quibus dubitatur an attigerint aetatem discretionis, et non adest opportunitas eos docendi in rebus fidei.

R. Ad 1. 2 et 3. Affirmative.

Ad 4. Conentur missionarii eos instruere eo meliori modo, quo fieri possit; secus baptizentur sub conditione.

1878

bi Dei one.

Instructio S. C. EE. et RR. *31 Iulii 1894.* — Sanctissimus Pater, Leo PP. XIII, cui apostolicum sacrae praedicationis ministerium adeo cordi est, utpote christiano populo, his praesertim temporibus, recte instituendo tantopere necessarium, magno quidem animi sui dolore accepit, in annuntiandis e suggestu fidei mysteriis multa peccari; complures scilicet, aliquot abhinc annis, eosque gravissimos, irrepsisse abusus in modum, quibus saepenumero sacra hodie praedicatio spretu digna aut saltem sterilis ac prorsus inutilis efficitur.

ollendi.

Quapropter antecessorum suorum vestigia premens, hanc S. Congregationem Episcoporum et Regularium causis dignoscendis praepositam iussit ad Italiae Episcopos, Praesulesque Religiosorum Ordinum sese convertere, eorumque vigilantiam ac zelum vehementer excitare, ut quoad per ipsos fieri potest, huic incommodo remedium afferant, atque illud omnino removendum curent.

Augustis igitur Sanctissimi Patris praeceptis obsequens haec S. Congregatio Rmis Episcopis ac Regularium Ordinum, Coetuumque ecclesiasticorum Praesulibus hasce regulas omni diligentia studioque observandas exhibet.

n oralitates.

1. Primum quidem quod ad sacri oratoris personam attinet, caveant huiusmodi adeo sanctum ministerium ulli concredere, qui nec sincera christiana pietate praeditus, nec fervido in Dominum nostrum Iesum Christum amore incensus sit; sine quo aliud profecto non esset orator, nisi *aut aes sonans aut cymbalum tinniens* (I. Cor. XIII. 1), nec unquam verum divinae gloriae et salutis aeternae animarum zelum habere posset, qui solus et ratio impellens, et finis ultimus evangelicae praedicationis sit oportet.

Haec vero christiana pietas, sacris verbi dei praeconibus adeo necessaria, etiam in exteriori agendi ratione fulgeat necesse est, quae cum traditis e suggestu documentis pugnare non debet; nec quidquam iidem praeseferre vulgare aut mundanum; sed tales se exhibere, ut quisque illos existimet *ministros Christi et dispensatores mysteriorum Dei* (I. Cor. IV, 1.): *secus enim,* ut S. Thomas Aquinas animadvertit, *si doctrina est bona, et praedicator malus, ipse est occasio blasphemiae in doctrinam Dei.* (Comment. in Matth. V).

Cum pietate vero et christiana virtute etiam scientia sacra coniunctim socianda est; quum apprime compertum sit, atque assidua experientia comprobatum, praedicationem vere sapientem, rite ordinatam ac fructuosam ab iis, qui bonis studiis, praesertim vero sacris, instructi non sint, frustra expectari; eosque cuidam, qua praestant, naturali loquacitati fidentes, qui nihilum (aut parum admodum) se praeparent, pulpitum ascendere.

Hi nimirum nil aliud conficiunt, quam aërem verberant, divinoque verbo contemptum irrisionemque, quin id fortasse advertant, misere conquirunt: quibus idcirco iure merito congruit minax illud divinum effatum: *Quia tu scientiam, repulisti ego repellam te ne sacerdotio fungaris mihi* (Os. IV. 6.).

2. Postquam igitur sacerdos (non vero ante) quas recensuimus dotes sibi comparaverit, tum solum Rmi Episcopi et Regularium Ordinum Praesules magnum divini verbi praedicandi ministerium eidem concredere poterunt: sed tamen continenter advigilantes, ut iis dicendis rebus inhaereat orator, quae sacrae praedicationi proprie conveniunt. Hae quidem res (quae materia propria sunt sacrae praedicationis) his divini Redemptoris verbis continentur: *Praedicate Evangelium..... Docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis.* (Matth. XXXIII. 20). Quae verba enarrans Angelicus Doctor scribit: « Praedicatores debent illuminare in credendis, dirigere in operandis, vitanda manifestare; et modo comminando, modo exhortando, hominibus salutaria praedicare ». (Loc. supr. citato). Et S. Trident. Concilium: « Annuntiantes eis vitia, quae eos declinare, et virtutes, quas sectari oportet, ut poenam aeternam evadere, et coelestem gloriam consequi valeant » (sess. V. c. 2. de Ref.). Sed multo amplius a summo Pontifice Pio IX, id declaratum fuit haec scribens (Litt. encyclic. 9 Novembris 1846): « Non semetipsos, sed Christum crucifixum praedicantes, sanctissimae « nostrae Religionis dogmata et praecepta, iuxta catholicae Ecclesiae et Patrum doctrinam, gravi ac splendido orationis genere, « populis clare aperteque annuncient: peculiaria singulorum officia accurate explicent; omnesque a flagitiis deterreant, ad pietatem « inflamment, quo fideles Dei verbo salubriter « refecti, vitia omnia declinent, virtutes sectentur, atque ita aeternas poenas evadere, et « coelestem gloriam consequi valeant ». Ex quibus omnibus manifesto liqueat, Symbolum, Decalogum, Ecclesiae praecepta, Sacramenta, virtutes et vitia, varia hominum officia pro conditionis cuiusque varietate, hominis novissima, aliasque id genus aeternas veritates ordinariam debere sacrae praedicationis materiam constituere. — Sacrae praedicationis argumenta.

3. Atqui haec gravissima argumenta a multis divini verbi praeconibus indignum in modum negliguntur: qui quidem quaerentes quae sua sunt, non quae Iesu Christi; ac probe noscentes, hasce materias ad popularem auram,

quam expetunt, sibi conciliandam magis prae aliis idoneas nequaquam esse, eas omnes, praesertim in concionibus quadragesimalibus, et quibusdam aliis celebrioribus anni solemnitatibus, consulto praetereunt: unaque cum rebus earum nomina permutantes, antiquis concionibus novum aliquod genus praedicationis sufficiunt, quas morales collationes, falso sensu acceptas, vocant; quibus mens auditorum, vel potius phantasia, otiose permulceatur, non vero voluntas salubriter permoveatur, pravique reformentur mores. Hi nimirum non advertunt, conciones quidem morales omnibus, polemicas vero collationes plerumque paucis prodesse; atque hos ipsos paucos, si accuratius fuerint bonis moribus instructi, seu si diligentius adiuti, quo maiori castitate, animi demissione, atque obedientia erga Ecclesiae auctoritatem praediti sint, id unum sufficeret, ut mentem innumeris contra fidem erroribus immunem, et ad veritatis lucem suscipiendam paratiorem haberent: errores enim circa religionem, praesertim inter catholicos populos magis ab effrenatis animi cupiditatibus, quam a quibusvis mentis aberrationibus plerumque originem ducunt; iuxta quod scriptum est: *De corde exeunt cogitationes malae.... blasphemiae....* (Matth. XV, 19.), et in Psalmo XIII v. 1. *Dixit insipiens in corde suo non est Deus.* « *In corde suo, inquit Regius Psaltes* (sapienter hic adnotat S. Augustinus), *non vero in mente sua* ».

De polemicis collationibus.

4. Nec vero ideo collationum polemicarum usum damnandum existimamus, quae si recte perficiantur, et ipsae admodum utiles, imo etiam necessariae, tot inter errores contra religionem quoque sparsos, quandoque esse possunt. Sed omnino a christianis suggestibus vaniloquia illa arcenda sunt, quae de theoreticis potius rebus, quam practicis, pertractant; de civilibus potius, quam religiosis; maioris videlicet speciei, quam fructus; quae proinde ephemeridum palaestris, aulisque academicis apta forte erunt; at vero a loco sancto prorsus absona.

Quod vero ad illas polemicas collationes attinet, quae religionis ab adversariorum impugnationibus defensionem spectant, sunt eae quidem identidem necessariae, at cuiusvis humeri onus non sunt, sed solummodo robustiorum. Imo ipsi maxime strenui oratores magna debent prudentia uti: huiusmodi enim apologiae in iis tantummodo locis, iisque temporibus, atque iis auditoribus faciendae sunt, qui vere illis egeant, et a quibus aliquod spirituale emolumentum reipsa sperari possit: cuius rei iudices maxime omnium competentes, locorum quorumlibet Episcopos esse manifeste patet. Has vero apologias ea decet ratione fieri, ut earum demonstratio in doctrina sacra potius, quam in humanis seu naturalibus argumentis, solidissime fundetur: tali demum sapientia ac perspicuitate elaborari, ut periculum evitetur, ne in quorumdam auditorum mentibus altius defixi errores inhaereant, quam oppositae veritates, magisque percellant animos obiecta, quam responsa. Praesertim vero cavendum est, ne frequentior, quam par est, harum collationum usus aestimationi noceat et desiderio moralium concionum, quasi vero istae inferioris ordinis ac minoris momenti sint, quam polemicae; ac proinde praedicatorum et auditorum vulgo relinquendae: dum contra omnino constat, moralem praedicationem fidelium universitati longe maxime necessariam esse, nec nobilitate a polemica vinci: ac proinde etiam valentiores et celebriores oratores in auditorum conspectu quantumlibet electissimo ac frequentissimo hanc deberent, saltem aliquando, sincero zelo exercere. Quod nisi fiat, frequentes isti auditores semper de erroribus disserere audient, qui saepenumero in iis, qui intersunt, nequaquam reperiuntur; nunquam vero de culpis vitiisque, quae in hisce potius auditoribus, quam fortasse in aliis, profecto vulgaribus, abundare solent.

Observ... thematu... ctatione.

5. At vero si plerique in thematum tractandorum selectione abusus deflentur, plerique alii et quidem haud minus graves, sunt in ipsa thematum tractatione deplorandi. Circa quam haec praeclara documenta tradit idem S. Doctor Aquinas (loc. cit.): « Ut vere sit lux mundi, « tria debet habere praedicator verbi divini: « primum est stabilitas, ut non deviet a ve- « ritate: secundum est claritas, ut non doceat « cum obscuritate: tertium est utilitas (seu re- « cta intentio), ut quaerat Dei laudem, et non « suam ». Sed heu! triste infortunium! Plerarumque hodie concionum forma non solum ab evangelica perspicuitate et simplicitate longe abest, quam illa constanter praeseferret; sed etiam obscuris ambagibus tota obvolvitur, et in abstrusis argumentis, communem populi captum excedentibus, versatur, ut illud propheticum effatum in mentem subeat hic opportune repetendum: *Parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis* (Thren. IV. 4).

Quod autem peius est, ille divinus character concionibus abest, ille christianae pietatis habitus, illa S. Spiritus unctio, per quam praeco evangelicus semper de se ipso profiteri et possit, et debeat: *Sermo meus et praedicatio mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis; sed in ostensione spiritus et virtutis.* (I. Cor II. 4). Hi contra persuasibilibus humanae sapientiae verbis ferme unice innixi, verbum Dei, parvi aut nihili pendunt: Sacram videlicet Scripturam, quae quidem praecipuus sacrae eloquentiae fons sit oportet: quemadmodum summus Pontifex super Cathedram Petri sedens, nuper gravissimis verbis, quae huc referre opportunum putamus, edocebat: (In Encycl. De studio S. Scripturae, 18 Novem-

bris 1893). « Haec propria et singularis Sacrarum Scripturarum virtus a divino afflatu « Spiritus Sancti profecta, ea est quae oratori « sacro auctoritatem addit, apostolicam praebet dicendi libertatem, nervosam victricemque tribuit eloquentiam. Quisquis enim divini « verbi spiritum et robur eloquendo refert, ille « non loquitur *in sermone tantum, sed et* « *in virtute, et Spiritu Sancto, et in plenitu*« *dine multa* (I. Thess. I, 5). Quapropter ii di« cendi sunt praepostere improvideque facere, « qui ita conciones de religione habent, et prae« cepta divina enunciant, nihil ut fere afferant, « nisi humanae scientiae et prudentiae verba, « suis magis argumentis, quam divinis innixi. « Istorum scilicet orationem quantumvis niten« tem luminibus, languescere et frigere necesse « est, utpote quae igne careat sermonis Dei, « eamdemque longe abesse ab illa, qua divi« nus sermo pollet virtute: *Vivus est enim ser*« *mo Dei et efficax, et penetrabilior omni* « *gladio ancipiti, et pertingens usque ad divi*« *sionem animae ac spiritus.* (Hebr. IV. 12). « Quamquam hoc etiam prudentioribus assen« tiendum est, inesse in sacris Litteris mire « variam et uberem, magnisque dignam rebus « eloquentiam: id quod Augustinus pervidit, « diserteque arguit (De Doctr. Chr. IV, 6, 7), « atque res ipsa confirmat, et praestantissimo« rum in oratoribus sacris testimonium qui no« men suum assidue sacrorum Bibliorum con« suetudini, piaeque meditationi se praecipue « debere, Deo grati affirmarunt ».

6. En igitur sacrae eloquentiae potissimus fons, sacra Biblia. Sed isti Evangelii praecones dicti, temporum nostrorum ideis ac moribus imbuti, neglecto per summum nefas fonte aquae *vivae*, ex humanae sapientiae *cisternis dissipatis* suam eloquentiam hauriunt: potius quam divinitus inspiratas sacrorum Librorum sententias afferant, aut sanctorum Patrum, aut Conciliorum, auctores quamplurimos, eosque profanos, novissimos, atque etiam viventes, testes adducunt; quorum sententiae affatim ambiguas interpretationes, et quandoque etiam valde periculosas, saepe saepius admittunt. « Est etiam « pessimus sacrae eloquentiae abusus, religiosa « themata unice ob praesentis vitae rationes, quin « de futura vel mentio fiat, passim pertractare: « commoda recensere a christiana religione « mundo allata, et officia dissimulare: divinum « Redemptorem uti egregium φιλανθρωπον pin« gere, et Eius, ut Iudicis aeterni, iustitiam « praeterire. Exiguus exinde huiusmodi praedi« cationis fructus: ex qua forte mundanus quis« que homo persuasus exit, se, quin mores cor« rigat, dummodo in Christum credat, probum « christianum fore ». (Card. Bausa Archiep. Florent. ad iuv. cler. 1893).

Sed quid istorum hic fructus refert? Hic profecto non est id quod ipsi in primis expetunt: auditoribus blandiri exoptant, quibus *pruriunt aures* (II. Tim. IV. 3.); et dummodo templa stipata videant, eorum parvi interest animas fructu vacuas permanere. Proinde nunquam de peccato disserunt, nunquam de hominum novissimis, numquam denique de aliis veritatibus gravissimis, quae auditores salubriter *contristare ad poenitentiam* possent (II. Cor. VII. 9.); sed solummodo *placentia* loquuntur (Is. XXX. 10.): atque hoc idem faciunt eloquentiâ quadam potius tribunitiâ, quam apostolica; magis profana quam sacra, quae complures manus plaususque ipsis comparat, a S. Hieronymo graviter reprobatos, cum ad Nepotianum scriberet: *Docente te in ecclesia, non clamor populi, sed gemitus suscitetur: auditorum lacrymae laudes tuae sint.* Ex quo fit, ut eorum praedicatio, ita in templo, sicut alibi, theatrali quadam aura circumfusa appareat, quae eam omni sacro charactere expoliat, omnique spirituali efficacia destituit. Exinde item in populo, imo etiam in plerisque e clero, adeo depravatus gustus divini verbi, et exsurdatum palatum: exinde tandem piorum scandalum, perversorum atque incredulorum nulla aut parva emendatio: qui quamvis interdum in templa, huiusmodi *placentia* verba audiendi causa, praesertim vero si sonoris illis ac magnificis nominibus *civili progressu, patria, recenti nostrorum temporum scientia,* aliisque id genus, allecti profuse confluant, postquam oratorem fragorosis plausibus fuerint prosequuti, oh! iste, aientes, verum ac legitimum concionandi callet modum! e templo exeunt quales illuc intraverant, sicut Iudaei, qui *omnes quidem mirabantur, sed non omnes convertebantur.* (S. Augustinus in Matth. XIX. 15.).

7. Haec igitur S. Congregatio quum, supremis Romani Pontificis praeceptis obtemperans, tot tamque gravibus sacrae praedicationis corruptelis consuetudine inductis remedium afferre omnino velit, omnes Rmos Italiae Episcopos, Generales coenobitarum Praesules, atque omnes ecclesiasticorum coetuum Rectores compellat, ut in easdem apostolica animi fortitudine insurgant, atque iisdem penitus extirpandis sedulo dent operam.

Itaque memores, se iuxta sacrosancti Conc. Trident. praescriptum (sess. V. cap. 2. de Ref.) *viros idoneos ad huiusmodi praedicationis officium assumere* addictos esse, hac in re quam maximam diligentiam curamque adhibeant. Si quidem sacerdotes designandi ad suam ipsorum dioecesim pertineant, iis adeo augustum ministerium, *nisi prius,* sive per examen, sive alio quolibet opportuno modo, *de vita, de scientia, de moribus comprobati fuerint* (C. T. loc. cit.) nequaquam concredant. Si vero illi ad aliam dioecesim spectent, neutiquam Episcopi in sua concionaturos admittant, praesertim vero occurrentibus quibusdam solemniori- Quinam ad sacrae praedicationis officium assumendi.

bus anni solemnitatibus, nisi proprii Episcopi, seu Praesulis, litteras ostendat, quae et sacerdotem bonis moribus praeditum, et huic officio idoneum esse testentur.

Generales item cuiusvis religiosi Ordinis, Societatis, Congregationis Praesules nemini e sacerdotibus sibi subditis publice concionari, inscio loci Episcopo, permittant; eoque minus decet, traditis testimonialibus litteris illos quoque mittere, ut Episcopis se sistant, nisi prius accurate inquisierint, et certissime optimam noverint sacerdotum eorumdem et moralem vivendi, et consuetam concionandi rationem.

Quid agendum cum iis qui in sacra praedicatione minus recte se gerant.

Si vero cuiuslibet dioecesis Episcopus, postquam aliquem sacerdotem, litteris huiusmodi a suis commendatum ad Dei verbum praedicandum in propria dioecesi exceperit, eumque deinceps in sacro ministerio peragendo ab normis monitisque hic per nos traditis aberrantem conspexerit, opportune primum eumdem admoneat, ut si fieri possit, quam primum resipiscat: quod nisi sufficiat, ab officio illico removeat, poenis etiam canonicis, si necessitas urgeat, adhibitis.

Ceterum quoniam haec S. Congregatio Reverendissimorum Episcoporum, et Praesulum religiosis quibusvis Ordinibus praepositorum, diligentiae ac zelo se tuto fidere posse probe novit, idcirco per ipsos praecipue fore confidit, ut haec nova recensque Dei verbum annunciandi, seu potius adulterandi, ratio quam primum reformatam se prodat: et sacra ipsa praedicatio, vanis verborum lenociniis amotis, augusto ac nativo suo splendori, supernaturali simul efficacia denuo suscepta, in Dei laudem, aeternam animarum salutem, ac spiritualem Ecclesiae totiusque christiani Orbis utilitatem, tendem aliquando restituatur.

1879

Circa imaginum Servorum Dei in ecclesiis oppositionem, si nondum Beati aut Sancti sint declarati.

Decr. S. R. C. *14 Aug. 1894.* — Inter Constitutiones Romanorum Pontificum ac Sacrae Rituum Congregationis decreta, quae edita fuere pro moderando cultu Servorum Dei, qui cum fama sanctitatis vel martyrii decesserunt, sed inter Beatos aut Sanctos ab Apostolica Sede adhuc relati non sunt, nonnulla ad eorum imaginum sive in templis, sive in publicis oratoriis appositionem pertinent. Recenter etiam cum Vicarius Apostolicus Districtus occidentalis Scotiae retulisset, in vitris coloratis, quibus templorum fenestrae decorantur, praefatas imagines interdum depingi; Sacra eadem Congregatio, per decretum in una Vicariatus Apostolici Districtus occidentalis Scotiae diei 24 Martii 1860 editum, hunc morem minime approbandum censuit. Verumtamen cum non raro, nedum in eiusmodi vitris, sed etiam in templorum parietibus facta ac gesta repraesententur, quorum Dei famuli, vel praecipui actores, vel pars aliqua fuerunt: dubitatum est, num prohibitio illa etiam ad historicas huiusmodi repraesentationes sese porrigat.

Re itaque maturo examini subiecta, audisque votis virorum in sacra theologia et in ecclesiastica quoque archaeologia praestantium, Sacra Rituum Congregatio, referente Eminentissimo et Rmo Domino Cardinali eidem Praefecto, in Ordinariis Comitiis, subsignata die ad Vaticanum habitis, respondendum censuit:

Imagines virorum ac mulierum, qui cum fama sanctitatis decesserunt, sed nondum Beatificationis aut Canonizationis honores consecuti sunt, neque altaribus utcumque imponi posse, neque extra altaria depingi cum aureolis, radiis aliisve sanctitatis signis; posse tamen eorum imagines vel gesta ac facta in parietibus ecclesiae, seu in vitris coloratis exhiberi, dummodo imagines illae neque aliquod cultus vel sanctitatis indicium praeseferant, neque quidquid profani aut ab Ecclesiae consuetudine alieni.

1880

De votorum professione e[t] [reno]vatione [in]tra Missa[m] agitur.

Decr. Gen. S. R. C. *14 Aug. 1894.* — Non semel a Sacra Rituum Congregatione exquisitum fuit: Utrum, et quomodo solemnis professio, aut votorum renovatio, quae in plerisque religiosis tam virorum quam mulierum Congregationibus locum habet, intra Missam peragi valeat. Porro in peculiaribus casibus non una eademque fuit responsionis ratio, quin umquam generale decretum hac de re editum fuerit. Quapropter, ad omnem ambiguitatem de medio tollendam, et uniformitatem inducendam, eadem Sacra Rituum Congregatio, referente Eminentissimo et Rmo Domino Cardinali eidem Praefecto, cunctis mature perpensis, atque iis praesertim, quae in Bulla s. m. Gregorii Papae XIII « *Quanto fructuosius* », data calendis Februarii 1583 pro approbatione Constitutionum Societatis Iesu, hac de re continentur, in ordinariis Comitiis subsignata die ad Vaticanum habitis, sequentem methodum servari posse constituit: « Celebrans profitentium vota excepturus, sumpto Sanctissimo Eucharistiae Sacramento, absoluta confessione ac verbis quae ante fidelium Communionem dici solent, sacram Hostiam manu tenens, ad profitentes sese convertet: hi vero singuli, alta voce, professionem suam legent, ac postquam quisque legerit, statim SSmum Eucharistiae Sacramentum sumet. In renovatione autem votorum, celebrans ad altare conversus exspectet donec renovantes votorum formulam protulerint; qui, nisi pauci sint, omnes simul, uno praeeunte, formulam renovationis recitabunt, ac postea ex ordine SSmum Corpus Domini accipient. Haec tamen methodus, cum recepta fuerit, in respectivis Congregationum Consti-

tutionibus minime apponenda est. Non obstantibus quibuscumque particularibus decretis in contrarium facientibus, quae prorsus revocata atque abrogata censeantur. SSmus D. N. sententiam S. C. approbavit (1).

1881

nctione ta pri- secun- duplici- ibus et cibus.

S. R. C. *14 Aug. 1894.* — An distinctio inter primaria et secundaria festa, vi decreti generalis diei 27 Iunii 1893, confirmati a Summo Pontifice die 2 Iulii eiusdem anni, sola respiciat duplicia primae et secundae classis, ac duplicia maiora; vel etiam duplicia minora ac semiduplicia, tam in occursu, quam in concursu, et in repositione.

R. Negative, ad primam partem; Affirmative, ad secundam; ac decreta quaecumque particularia in contrarium facientia per illud generale superius memoratum uti revocata ac nullius roboris habenda esse.

1882

rectio- frater- eccle- alium.

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *10 Octobris 1894.* — (AD EP. MANGALOREN.) — Esaminato il dubbio da Lei proposto intorno alla erezione della Confraternita del Carmine nella chiesa delle carmelitane scalze, ecco quanto debbo significare alla S. V. — La S. C. dei Vescovi e Regolari in data 9 Novembre 1595 decise riguardo alle confraternite erette in chiese di monache; *non placet S. Congregationi ut in monasteriis monialium sub quovis titulo instituantur confraternitates laicorum, ad tollenda quamplurima quae exinde oriri possunt incommoda; imo praecipit ut erectae tollantur, secus transferantur.*

Pertanto qualora trattisi di vera Confraternita, non può questa S. C. dare al caso da V. S. proposto altra soluzione diversa dalla testè riferita. Che se si trattasse non di vera confraternita ma di semplice ascrizione dei fedeli allo scapolare, ritenendone le religiose un apposito registro, allora soltanto si potrebbe tollerare; massime se il diritto d'iscrizione riguardasse le sole donne.

1883

iplina con- et tu-

Const. Leonis PP. XIII. *30 Nov. 1894.* — Orientalium dignitas Ecclesiarum, pervetustis rerum monumentis eisque insignibus commendata, magnam habet toto christiano orbe venerationem et gloriam. Apud illas enim, inita benignissimo Dei consilio humanae redemptionis primordia, celeriter ad ea properavere incrementa, ut laudes apostolatus et martyrii, doctrinae et sanctitatis primo honore floruerint, primam saluberrimorum fructuum laetitiam ediderint. Ex illis autem perampla beneficiorum vis in ceteros late populos mire profluxit; quum beatissimus Petrus, princeps apostolici ordinis, multiplicem erroris vitiique pravitatem disiecturus, lumen veritatis divinae, evangelium pacis, Christi libertatem in dominam gentium urbem caelesti numine intulit. — At Ecclesiis orientalibus Romana potissimum, ecclesiarum omnium caput, sane quantum honoris et caritatis inde a memoria apostolica tribuere consuevit et quam fideli obsequio vicissim laetari: easdemque, per varia deinde atque acerba tempora, nequaquam ipsa destitit, providentia et benefactis, a iacturis erigere, devinctas retinere, revocare discordes. Neque ultimum illud fuit vigilantiae officium, ut proprias cuiusque orientalis gentis consuetudines sacrorumque rationes, quas pro potestate et sapientia sua legitimas edixisset, integras in eis perpetuo custodiret ac tueretur: cuius rei documento multa sunt quae Decessores Pontifices, cum primis Pius IX fel. rec., vel suis ipsi actis vel per sacrum Consilium christiano nomini propagando prudentissime censuerunt. — Non minore permoti Nos adductique studio, sub ipsa pontificatus initia, ad christianas Orientis nationes oculos peramanter convertimus. Maturavimus quidem conferre curas ad earum allevandas necessitates, aliasque sumus deinceps occasiones nacti actuosae benevolentiae testandae: sed nihil profecto antiquius sanctiusque fuit neque est, quam animis cum Sede Apostolica obstrictis, adeo in eis ardorem excitare et fecunditatem fidei, ut ad maiorum excellentiam et laudem exemplis renovatis nitantur. Iam licuit aliquot adiumenta Ecclesiis illis afferre. – Collegium hac ipsa in Urbe clericis armeniis et maronitis instituendis, itemque Philippopoli et Hadrianopoli pro bulgaris, condidimus; Athenis Leonianum condendum decrevimus; etiam seminario sanctae Annae, quod Hierosolymae, cleri graeci melchitae educendi causa, coeptum est, maiorem in modum favemus. In eo praeterea sumus ut syrorum numerum in alumnis Collegii Urbaniani augeamus; utque Athanasianum graecorum ad pristinum restituamus institutum, quod Gregorius XIII, munificus auctor, sapienter voluit, unde viri extiterunt clarissimi. Plura vero in hoc similique genere experiri Nos atque efficere posse, eo nunc vehementiore voluntate exoptamus, postquam, aspirante Deo, consilium iamdiu meditatum perfecimus appellandi singulari epistola principes et populos universos ad felicem fidei divinae unitatem.

Romanorum Pontificum favor erga Ecclesias orientales.

(1) Quaesitum est an hoc decretum: « vi obligandi « polleat penes quaslibet Religiosas utriusque sexus « Congregationes ». Et S. R. C. *(5 Iunii 1896)* respondit: « Affirmative, ubi vota nuncupantur vel renovan- « tur intra Missam ».

Nempe inter christianas gentes calamitose divulsas, primo loco orientales vocare, adhortari, obsecrare contendimus, quanta maxima potuimus apostolica et paterna caritate. Inchoatam spem quotidie magis foveri periucundum accidit Nobis, certumque est, opus tam salutare enixius insistere; ut, quidquid ex Apostolicae Sedis providentia expectari possit, admodum expleamus, quum submovendis simultatis vel suspicionis causis, tum optimis quibusque reconciliationis praesidiis admovendis. – Praestantissimum id esse existimamus, ad incolumitatem disciplinae orientalium propriae, cui valde semper tribuimus, animum curasque adiicere. Qua in re iam Nos clericorum ephebeis earum gentium proxime conditis hanc etiam dedimus praescriptionem, dabimus eamdem condendis, ut maxima religione ritus colant et observent suos, in eisque cognitionem usumque alumni capiant. Siquidem in rituum orientalium conservatione plus inest quam credi possit momenti. Augusta enim, qua varia ea rituum genera nobilitantur, antiquitas, et praeclaro est ornamento Ecclesiae omni, et fidei catholicae divinam unitatem affirmat. Inde enimvero, dum sua praecipuis orientis Ecclesiis apostolica origo testatior constat, apparet simul et enitet earumdem cum Romana usque ab exordiis summa coniunctio. Neque aliud fortasse admirabilius est ad *catholicitatis* notam in Ecclesia Dei illustrandam, quam singulare quod ei praebent obsequium dispares caeremoniarum formae nobilesque vetustatis linguae, ex ipsa Apostolorum et Patrum consuetudine nobiliores; fere ad imitationem obsequii lectissimi quod Christo, divino Ecclesiae auctori, exhibitum est nascenti, quum Magi ex variis orientis plagis devecti *venerunt... adorare eum* (Matth. II, 1–2). — Quo loco illud apte cadit animadvertisse, quod sacri ritus, tametsi per se instituti non sunt ad dogmatum catholicorum evincendam veritatem, eadem tamen viva propemodum exprimunt splendideque declarant. Quapropter vera Christi Ecclesia, sicut magnopere studet ea custodire inviolata quae, utpote divina, immutabilia accepit, ita in usurpandis eorumdem formis nonnunquam concedit novi aliquid vel indulget, in iis praesertim quae cum venerabili antiquitate conveniant. Hoc etiam modo et eius vitae nunquam senescentis proditur vis, et ipsa magnificentius Christi sponsa excellit, quam sanctorum Patrum sapientia veluti adumbratam in effato agnovit davidico: *Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate.... in fimbriis aureis, circumamicta varietatibus* (Ps. XLIV). Quoniam igitur haec rei liturgicae disciplinaeque orientalis iure probata varietas, praeter ceteras laudes, in tantum decus utilitatemque Ecclesiae convertitur, eo non minus pertineant muneris Nostri partes oportet, recte ut sit consultum, ne quid incommodi imprudenter obrepat ab occidentalibus Evangelii administris, quos ad eas gentes Christi caritas urgeat. — Rata quidem permanent quae in hoc Benedictus XIV, Decessor Noster illustris, sapienter provideque decrevit per Constitutionem *Demandatam*, in forma epistolae, die datam XXIV decembris anno MDCCXLIII, ad Patriarcham Antiochenum graecorum melchitarum omnesque eiusdem ritus Episcopos eidem Patriarchae subiectos. Verum, aetatis decursu non brevi, novatis per ea loca rerum conditionibus, atque latinis missionariis Institutisque ibidem multiplicatis, factum est ut peculiares quaedam Apostolicae Sedis curae in eadem causa exposcerentur: quod certe peropportunum fore, crebra per hosce annos occasione Nosmetipsi cognoramus, et desideria aequissima confirmaverant Venerabilium Fratrum in oriente Patriarcharum, non semel ad Nos delata. Quo autem totius negotii apertius pateret summa, aptioresque providendi rationes definirentur, eosdem Patriarchas haud ita pridem in Urbem advocare placuit, quibuscum communicaremus consilia. Tum eos, una cum nonnullis Dilectis Filiis Nostris R. R. E. Cardinalibus, coram ad deliberandum frequenti congressione habuimus. – Iis autem rebus omnibus, quae communiter propositae et agitatae sunt, meditate perpensis, induximus animum certa quaedam eiusdem Benedictinae Constitutionis praescripta, congruenter novis earum gentium temporibus, explicatiora facere et ampliora. In quo praestando, hoc tamquam principium ex ipsa deprompsimus, sacerdotes nempe latinos eo tantum consilio ab Apostolica Sede in illas regiones mitti, ut sint Patriarchis et Episcopis *in adiutorium et levamen*; cauto propterea *ne utendo facultatibus sibi concessis, eorum iurisdictioni praeiudicium inferant, et numerum subditorum imminuant* (Const. *Demandatam n. 13*): ex quo perspicuum extat quibus legibus officia eorumdem latinorum ad hierarchiam orientalem sint temperanda. Itaque rerum capita quae sequuntur visa sunt in Domino praescribenda et sancienda, ut facimus, Apostolica fulti auctoritate; iam nunc declarantes velle Nos atque edicere ut eadem Benedictina decreta, quae de graecis melchitis primitus data sunt, fideles omnes cuiusvis in oriente ritus universe attingant.

Quanti sit momenti rituum orientalium conservatio.

De officiis missionariorum latinorum erga orientales.

1. Missionarius quilibet latinus, e clero saeculari vel regulari, qui orientalem quempiam ad latinum ritum consilio auxiliove inducat, praeter *suspensionem a divinis* quam *ipso facto* incurret, ceterasque poenas per eamdem Constitutionem *Demandatam* inflictas, officio suo privetur et excludatur. Quae praescriptio ut certa et firma consistat, exemplar eius patere vulgatum apud latinorum ecclesias iubemus.

Circa n[...] promisc[...] et muta[...]

2. Ubi desit proprii ritus sacerdos cui Patriarcha orientalis mandet spiritualem suorum administrationem, ibi eorum curam suscipiat

parochus alieni ritus qui easdem atque ipsi species, azymum vel fermentatum, ad consecrandum adhibeat; anteferatur qui eas adhibeat ritu orientali. — Fidelibus autem sit facultas communicandi utrovis ritu, non eis tantummodo locis ubi nulla ecclesia nec sacerdos sui proprii ritus habeatur, prout a sacro Consilio christiano nomini propagando decretum est die XVIII augusti anno MDCCCXCIII, verum etiam ubi, propter longinquitatem ecclesiae suae, non eam possint, nisi cum gravi incommodo, adire: de quo Ordinarii esto iudicium. Idque fixum resideat, eum qui alieno ritu vel diu communicaverit, non propterea censendum mutasse ritum, sed in ceteris officiis omnibus perseverare parocho suo addictum (1).

3. Sodalitates Religiosorum latinae, quae iuventuti instituendae in oriente dant operam, si quo in collegio alumnos ritu orientali non paucos numerent, sacerdotem eiusdem ritus, Patriarcha consulto, apud se habeant ipsorum commodo alumnorum, ad Missae sacrificium, ad sacram synaxim, ad catechesim patria lingua impertiendam ritusque explicandos; aut saltem diebus dominicis ceterisque de praecepto occurrentibus festis talem sacerdotem arcessant, ea officia praestiturum. Quam ob causam eisdem Sodalitatibus quaevis privilegia, etiam speciali mentione digna, quibus gaudeant ut alumni orientalis ritus, quamdiu in collegiis ipsarum degant, latinum sequantur, adempta esse omnia edicimus: de ritualibus autem abstinentiis servandis moderatores cum religiosa aequitate videant. — Item alumnis externis prospiciatur: quos ad proprias ipsorum ecclesias seu curias remitti aut perduci oportebit, nisi videatur eos cum internis ad eiusdem ritus officia admittendos.

4. Eadem praescripta transferenda sunt, quoad fieri possit, ad Religiosarum Sodalitates puellis educandis in asceteriis scholisque deditas. Quod si qua immutatio per tempora et res opportuna inciderit, ea non ante fiat quam Patriarchae consensus accesserit et venia Apostolicae Sedis.

5. Nova, ritu latino, iuventutis collegia vel domus Religiosorum utriusvis sexus ne in posterum aperiantur, nisi Apostolica Sede rogata et consentiente.

6. Presbyteris tum latinis tum orientalibus, neque in suis, neque in alieni ritus ecclesiis, fas est quemquam absolvere a casibus qui suis cuiusque Ordinariis sint reservati, nisi facultate ab eisdem permissa: qua in re quodvis privilegium, vel speciali mentione dignum, prorsus revocamus.

7. Orientalibus qui ritum latinum, etiamsi ex potificio rescripto, susceperint, revertere ad pristinum, Apostolica Sede exorata, licebit.

8. Mulieri latini ritus quae viro nupserit ritus orientalis, aeque ac mulieri orientali quae nupserit latino, integrum erit ut ad ritum viri, ineundo vel durante matrimonio, transeat: matrimonio autem soluto, resumendi proprii ritus libera erit potestas.

9. Quicumque orientalis, extra patriarchale territorium commorans, sub administratione sit cleri latini, ritui tamen suo permanebit adscriptus; ita ut, nihil diuturnitate aliâve causa ulla suffragante, recidat in ditionem Patriarchae, simul ac in eius territorium revenerit.

10. Nulli, utriusvis sexus, Ordini vel Instituto religioso latini ritus, quemquam orientalem inter sodales suos fas erit recipere, qui proprii Ordinarii testimoniales litteras non ante exhibuerit.

11. Si qua ex dissidentibus communitas vel familia vel persona ad catholicam unitatem venerit, conditione velut necessaria interposita amplectendi latini ritus, huic ritui remaneat ea quidem ad tempus adstricta, in eius tamen potestate sit ad nativum ritum catholicum aliquando redire. Si vero eiusmodi conditio non intercesserit, sed ideo ipsa communitas, familia, persona a latinis presbyteris administretur quia desint orientales, regrediendum ipsi erit ad ritum suum, statim ut sacerdotis orientalis fuerit copia (2).

12. Matrimoniales et ecclesiasticae, quaecumque sint causae, de quibus ad Apostolicam

---

(1) In Litt. S. C. de Prop. F. *14 Febr. 1896* haec habentur: « Presiedendo la Commissione Pontificia per « la riunione delle Chiese orientali, il S. Padre (in se« guito a dubbî proposti) ha dato la sua sovrana de« cisione come appresso:

« 1. I cattolici orientali nel cui rito si fa uso del « fermentato per la Comunione sacramentale (ex. gr. « melchiti, siri, caldei) che si trovano in un luogo « dell'oriente, ove non dimorano che i sacerdoti latini « ed orientali che consacrano in azimo (armeni o ma« roniti) debbono sottostare alla giurisdizione del par« roco orientale che consacra in azimo, e non già a « quella del parroco latino.

« 2. Allorchè gli orientali nel cui rito si fa uso del « fermentato, trovansi privi del parroco del proprio « rito in un luogo dell' oriente ove sono soltanto sa« cerdoti di altri riti orientali che consacrano in azimo « (armeni o maroniti), sono liberi di assoggettarsi alla « giurisdizione di quello che più loro piace; ma fatta « che abbiano la scelta, non possono cambiare, fino « a che dimorano nel medesimo luogo.

« 3. I cattolici orientali, quali che siano le specie di « cui usano per la Comunione sacramentale, trovandosi « privi di parroco del proprio rito in un luogo dell'o« riente ove sono sacerdoti di altri riti che consacrano « in azimo od in fermentato, possono abitualmente ossia « *devotionis gratia* comunicarsi un giorno in azimo, ed « un giorno in fermentato come più lor piace ».

(2) In Litt. S. C. de Prop. F. 4 Febr. 1895 declaratum est non esse abolitum per Const. *Orientalium dignitas* decretum eiusdem S. C. 20 Nov. 1838 *(V. n. 878)* quo permittitur ut haeretici et schismatici orientales, qui ad Ecclesiae sinum redeunt, orientalem ritum qui magis eis placuerit amplectantur.

Sedem appellatio fiat, nequaquam Delegatis Apostolicis definiendae, nisi aperte ea iusserit, committantur, sed ad sacrum Consilium christiano nomini propagando omnino deferantur.

De Patriarchae graeco-melchitae iurisdictione.

13. Patriarchae Graeco Melchitae iurisdictionem tribuimus in eos quoque fideles eiusdem ritus qui intra fines Turcici Imperii versantur.

De seminariis, collegiis et institutis in oriente condendis.

Praeter istas peculiares cautiones atque ex iure praescripta, maxime Nos tenet cura, quod supra attigimus, ut condantur opportunioribus in oriente locis seminaria, collegia, instituta omne genus, eaque prorsus ad iuvenes incolas ipso ritu patrio formandos in suorum auxilia. Hoc propositum, in quo dici vix potest quanta religioni inhaereat spes, studiose Nos aggredi, prolixisque subsidiis provehere, affluente, ut confidimus, catholicorum ope, deliberatum habemus. Sacerdotum indigenarum operam, quippe et convenientius impensam et cupidius acceptam, multo futuram quam advenarum fructuosiorem, paulo fusius est a Nobis monstratum in encyclicis litteris quas dedimus superiore anno de collegiis clericorum in Indiis orientalibus constituendis. — Ita porro sacrae iuventutis institutioni semel consulto, profecto studiis rei theologicae et biblicae apud orientales accrescet honos; vigebit linguarum veterum eruditio aeque ac in recentibus sollertia; doctrinae et litterarum census, quo Patres eorum scriptoresque abundant, in commune bonum, largius proficiet: eo demum peroptato exitu, ut sacerdotii catholici emergente doctrina integrique exempli laude praelucente, propensius eiusdem matris complexum fratres dissidentes requirant. Tum vero si ordines cleri animos, studia, actionem caritate vere fraterna sociaverint, certe, favente et ducente Deo, dies maturabitur auspicatissima, qua, occurrentibus omnibus *in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei,* plene ex eo perfecteque *totum corpus compactum, et connexum per omnem iuncturam subministrationis, secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri, augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate* (Eph. IV, 13, 16). Ea nimirum gloriari unice potest Christi vera esse Ecclesia in qua aptissime cohaereat *unum corpus et unus spiritus* (Ib. 4).

Conclusio.

Haec universa et singula, quaecumque sunt a Nobis decreta, minime dubium quin Venerabiles Fratres Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi quovis orientali ritu catholici, pro ea qua praestant tum in Cathedram Apostolicam et in Nos pietate, tum suarum sollicitudine Ecclesiarum, omni sint reverentia et obtemperatione suscepturi, idque sedulo effecturi ut eorumdem observantia, ab iis quorum interest, plena consequatur. — Copia vero fructuum, quos inde augurari licet et iure optimo expectare, valde ex opera eorum proveniet qui gerunt personam Nostram per orientem christianum. Delegatis propterea Apostolicis commendatissimum volumus ut illarum gentium tradita a maioribus instituta honore debito vereantur: Patriarcharum auctoritatem quo par est obsequio colant, colendam curent; atque in officiorum cum eis permutatione, consilium expleant Apostoli: *Honore invicem praevenientes* (Rom. XII, 10): Episcopis, clero et populo studiosum ac benevolentem animum probent; eumdem plane spiritum in se referentes, quo Ioannes Apostolus agebatur, quum Apocalypsim dedit *septem ecclesiis quae sunt in Asia,* inscripta salutatione; *Gratia vobis et pax ab eo qui est, et qui erat et qui venturus est* (Apoc. I, 4): in omnique agendi ratione sese praestent eos, qui vere habeantur nuntii digni conciliatoresque sanctae unitatis inter orientales Ecclesias et Romanam, quae centrum eiusdem est unitatis et caritatis. — Haec ipsa similiter sentiant, similiter peragant, hortatu iussuque Nostro, sacerdotes latini, quotquot in eisdem regionibus egregios labores obeunt ad sempiternam animorum salutem: religiose in obedientia Romani Pontificis laborantibus, tunc vero dabit Deus ampla incrementa.

Igitur quaecumque his litteris decernimus, declaramus, sancimus, ab omnibus ad quos pertinet inviolabiliter servari volumus ac mandamus, nec ea notari, in controversiam vocari, infringi posse, ex quavis, licet privilegiata causa, colore et nomine; sed plenarios et integros effectus suos habere, non obstantibus *etc.*

1884

De fac[ultate] Episcop[is] dispensand[i] per lege[m] et abstin[entiae] occasione [festo]rum et [concursuum popu]narum.

Decr. S. C. S. Off. *5 Dec. 1894.* — Cum recenter ad hanc S. Congr. S. R. et U. Inquisititionis a compluribus Episcopis pervenerint petitiones, quarum omnium una mens erat, abstinentiae legem de qua valde solliciti sunt, magnis in populorum concursibus, aegre admodum ac difficulter variis de causis posse servari, et damno potius animarum quam saluti praebere occasionem, Emi ac Rmi DD. S. E. R. Cardinales contra haereticam pravitatem in universa christiana republica Generales Inquisitores, in plenario comitio dictae feriae IV. die 5 Decembris 1894, re integre proposita ac mature perpensa, decreverunt ut infra, scilicet: — Supplicandum SSmo ut Episcopis aliisque locorum Ordinariis concedere dignetur facultatem anticipandi die sibi benevisa atque ob gravissimas causas etiam dispensandi super lege ieiunii et abstinentiae, quando festum sub utroque praecepto servandum Patroni principalis aut Titularis, vel solemne aliquod festum item magno populorum concursu celebrandum, inciderit in ferias sextas aut sabbata per annum, excepto tempore quadragesimae, diebus quatuor temporum et vigiliis per annum ieiunio

consecratis; atque ut eâdem anticipandi seu etiam gravissimis de causis dispensandi potestate uti possint pro diebus, quibus nundinae extraordinariae, magno item populorum concursu, habeantur. — SSmus Dnus praesens decretum ratum habuit et confirmavit ac omnibus et singulis locorum Ordinariis facultatem, de qua agitur, perpetuis futuris temporibus concessit ac attribuit, facta tamen in singulis casibus mentione apostolicae dispensationis (1).

1885

S. R. C. *19 Ian. 1895.* — Iafnen. — Extat ecclesia consecranda, sed altare maius tali modo construitur ut tota inferior pars structurae sit lateritia sine lapideis columnis, et mensa lapidea fixa sit in isto stipite. Ratio, cur non adsunt columnae lapideae, est quia in ista regione difficillime lapides reperiuntur. Hinc quaeritur:

1. Sufficitne altaris fixi stipitem esse lateritium, dummodo mensa sit lapidea, et fixa sit in isto stipite?

2. Si stipes lateritius sine columnis haud sufficiat, nec possint haberi columnae lapideae, prohibeturne omnis consecratio ecclesiae?

R. Si nequeant haberi columnae lapideae, cooperiantur stipites lapideis tabulis.

1886

S. C. Concilii *26 Ian. 1895.* — Episcopus Urgellensis animo perpendens, tum quae praescribuntur in Bulla *Apostolicae Sedis*, art. 2. III, nempe Ordinarios incurrere suspensionem per annum ab Ordinum administratione si ordinent subditum proprium, qui alibi tanto tempore moratus sit, ut canonicum impedimentum ibi contrahere potuerit, absque Ordinarii eius loci litteris testimonialibus: tum resolutionem huius Sacrae Congregationis Concilii 9 Septembris 1893, in qua decernitur necessarias esse has litteras testimoniales, quando subditus proprius moratus sit alibi spatio trium mensium; huic S. C. C. exponit:

— Frequenter accidere, iuvenes scholares percurrere varias dioeceses tum ratione servitii militaris, tum aliis de causis; ita ut non raro eveniat, quod morati fuerint in pluribus dioecesibus spatio trium mensium, quin aliquis sit, qui testimonium reddere possit de ipsorum natalibus, aetate, moribus, vita, fama, conditionè, scientia, neque utrum aliqua censura, irregularitate aut alio canonico impedimento irretiti sint; cum, ut plurimum, omnibus sint ignoti, praecipue cum populosae sint civitates in quibus parum temporis morati fuerint. — Hisce praenotatis, huic S. C. C. sequentia proponit dubia:

1. Utrum in omnibus prorsus casibus, ad ordinandum subditum proprium necessariae sint litterae testimoniales omnium Episcoporum locorum in quibus moratus fuerit, vel relinqui possit prudenti arbitrio Episcopi proprii, attentis circumstantiis subditi ordinandi.

2. Utrum Episcopus ordinans subditum proprium absque hisce litteris testimonialibus alieni Episcopi, in omnibus prorsus casibus incurrat ipso iure suspensionem per annum ab Ordinum administratione.

3. Utrum sufficientes censendae sint litterae testimoniales alieni Episcopi, quando testatur nihil constare de ordinando; eo quia nemo sit qui de ordinando testimonium reddere possit, cum sit, ut iudicatur, omnibus ignotus.

4. Utrum in casu sufficiat apponere ad valvas paroeciae in qua moratus fuerit ordinandus vel ad valvas palatii episcopalis litteras Episcopi dioecesani praecipientis omnibus et singulis eas inspecturis, ut ostendant, utrum ipsis constet de aliquo impedimento canonico ordinandi.

R. Pro clericis ordinandis iam militiae addictis, sub poena a Const. *Apostolicae Sedis* comminata, requiri litteras testimoniales Ordinarii, in cuius dioecesi per trimestre commorati fuerint; et quatenus Ordinarii litterae plenum testimonium non reddant, Episcopus, obtenta ad hoc facultate ab Apostolica Sede, provideat per iuramentum suppletorium.

1887

Ex Instr. S. C. de Prop. F. *4 Febr. 1895* (ad monachos maronit. libanen.) — Factum est iam tritum sermone axioma illud ex iure canonico: *Quidquid monachus acquirit, non sibi sed monasterio acquirit.* Ut enim ipsemet suus iam non est, sed Religionis, quae solemniter sibi eum adscivit, ita quidquid ipse acquirit, quidquid ei donatur ac ab aliis recipit, vel ad ipsum quolibet iure seu alia ratione pervenit, Religionis proprium evadit. Nil igitur mirum si sancti Ecclesiae Doctores et Patres gravissimis verbis eas improbent monachorum actiones, quibus paupertatis votum infringitur, illosque severe coarguant. Ita S. Augustinus in suis regulis praescripsit: « Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia....... « Quod si aliquis rem sibi collatam celaverit, « *furti* iudicio condemnetur » (2).

De voto religioso paupertatis.

(1) Dubitatum fuit an facultate hoc decreto concessa uti possint Ordinarii in feriis sextis, in Sabbatis sacri Adventus cum in eosdem dies translatum est (ut in Hispania) ieiunium nonnullarum vigiliarum abrogatarum. S. C. S. Off. die 15 Dec. 1897 respondit: *Negative.*

(2) *Cap.* Non dicatis 12 *quaest. 1 ex S. Aug. epist. 109.*

Eadem scribit S. Basilius: *Furtum* est privata possessio apud monachum sine licentia Superioris. Et rationem afferens subiungit: « Societatis enim (scilicet religiosi Ordinis) *expilatio* est rei cuiuscumque et undecumque in « privatum usum revocatio » (1). – Et quo monachi magis ab hoc crimine abhorrerent, apud vetustos coenobitas mos aliquando fuit (2) ut si quis monachus ex vita migrasset, eo usque clam retenta tanquam propria aliqua pecuniae summa, haec super eius cadaver proiiceretur, clamantibus monachis: *Pecunia tua tecum sit in perditionem*, ut in quemdam monachum paupertatis violatorem mortuum factum fuisse, iubente (dum Ecclesiae clavum teneret) S. Gregorio magno historia testatur (3). Compertum autem est, religiosorum Ordinum Fundatores ad tantum opus divinitus instinctos nihil studiosius cavisse, quam ut paupertas in proprio cuiusque instituto in primis floreret. Superno quippe perfusi lumine et experientia docti, probe noverant sancti illi viri, ex tribus votis essentialibus religionis, ad maiora pericula obiectum esse paupertatis votum; et ideo curas ingeminarunt, ut in sanctis eorum domibus ceteras inter virtutes paupertas excelleret, et solidissime fundaretur, ne, dum haec, praeiudicata quidem opinione, tutior existimatur et negligentius defenditur, periculosius impugnetur. Franciscus Assisiensis « illas non fortuito audiens ex Evangelio sententias; *Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam* (Matth. X, 9–10) et: — *Si vis perfectus esse vade, vende quae habes et da pauperibus..... et veni sequere me* (Matth. XIX, 21) et haec tamquam sibi nominatim dicta interpretatus, continuo abdicat se rebus omnibus; vestimenta mutat; paupertatem sibi sociam et comitem constituit in omni vita futuram (4): et mirantibus cur tam sollicitus esset in eadem constituenda ac munienda suos inter alumnos, sapientissime respondit: *ei magis cavendum esse quo minus obnoxia periculis falso haberetur*. — Iam vero summa ipsa cura et sollicitudo, qua sancti religiosorum Ordinum auctores urgebantur, ut in iisdem paupertatem studiose accurateque fundarent, atque regulis et constitutionibus munirent, huius quidem praestantiam, utilitatem, imo et necessitatem religiosae vitae roborandae ac fovendae luculenter ostendit. — At eximia paupertatis praestantia atque vis ex eo clarius elucet quod paupertas sit princeps medium, quo religiosi viri ad *perfectionem* spiritus eorumdem statui congruentem facilius contendant, eamque pro humanae conditionis ratione alacriter prosequantur. Agitur enim hic non solum de *voto*, sed et de *virtute* paupertatis. Illud actus *externos* potissimum respicit, quum voti obiectum sit Religiosum temporalibus bonis expoliare; haec ad *internos* quoque cordis affectus extenditur, cum virtus paupertatis eo tendat, ut inordinatos cordis affectus erga res terrenas abscindat. Religiosa porro vita *schola* perfectionis est, ideo oportet quemque e Congregatione libanensi sodalem non eatenus studere paupertati ut sacrilegia ne admittat, sed summa contentione niti ut eam sectetur tum se rerum proprietate terrenarum exuendo, cum cordis in easdem affectus penitus abiiciendo. — Et vero quilibet Regularis gravi tenetur obligatione in via *perfectionis* progrediendi, aliqua saltem ratione proficiendo in eiusdem cultura. « Indefessum « namque proficiendi studium, inquit Bernar- « dus *(Ep. 253 ad Abb. Garivum)*, et iugis « conatus ad perfectionem, perfectio reputatur. « Quod si studere perfectioni, esse perfectum « est, profecto nolle proficere, deficere est ».

Atqui sine sedula paupertatis custodia nequit monachus religiosae perfectioni studere in eaque proficere. Nam qui ad religiosae perfectionis verticem enititur, primum eiusdem gradum ascendere debet discedendo a terra, quod per paupertatem fit; et frustra quis vel uno pede terrenis rebus inhaerens, superiores gradus conscendere praesumit. « Si enim, ut ait Augu- « stinus (Serm. 112 de verb. Dñi), *amor re- « rum terrenarum viscum et spiritualium pen- « narum...* in ipso religiosae vitae limine hae- « rent qui visco ne dicatur luto affixi, terrena « ita diligunt, ut ea nunquam, satis dimittant ». Quibus omnibus vel ipsi religiosorum Ordinum suffragantur annales. Hi enim luculenter ostendunt, eorumdem omne decus ac robur, totiusque disciplinae vim ac perfectionem a paupertate pendere: scilicet quemvis Ordinem incolumen servatum iri, salvaque omnia fore dum in eo illibata floret paupertas; extrema contra subiturum discrimina si in eo paupertatis leges passim negligantur. — Hinc merito paupertas tamquam murus et propugnaculum ponitur, quo religiosae vitae seu magnum perfectionis opus munitur. Quae cum habeant plane explorata infensi eiusdem perfectionis hostes, Religiosorum paupertati potissimum struunt ac moliuntur insidias, eamque undique aggrediuntur: probe rati, fore ut hoc diruto aut occupato propugnaculo, totum religiosae perfectionis aedificium labefactare ac penitus evertere nullo labore valeant.

(1) *S. Basilius in Constit. mon. cap. 34.*

(2) *Cfr. P. Alphonsum Rodriguez:* Esercizio di perfezione, *(parte 3, tratt. 3, cap. 16), ubi plura afferuntur exempla ex Hieronymo, Augustino, Caesario aliisque.*

(3) *S. Gregor. P. M. Dialog. – Surius in eius vita. – Cfr. Rodriguez loc. cit. cap. 11.*

(4) *Leo Papa XIII epist. encycl.* Auspicato concessum, *17 Septemb. 1882.*

Quae de paupertatis vi ac praestantia dicta iam sunt, ipsis divinorum librorum testimoniis mirifice confirmantur. Christus enim Dominus roganti quid sibi agendum foret ut vitam consequeretur aeternam et, cum vel a iuventute divina servasset mandata, sciscitanti quid sibi faciendum superesset, « ait illi Iesus: *Si vis perfectus esse, vade, vende quae habes, et da pauperibus..... et veni, sequere me* » (Matth. XIX, 21), thesaurum habiturus in caelo, praemiumque recepturus aeternum. — Haec eadem his omnibus dicta censentur, qui ipsum Iesum propius sequi et perfectionem prosequi contendunt: scilicet terrenis renunciandum bonis, affectum ad ea abiiciendum, paupertatem voluntariam amplectendam. — Etenim sicut *radix omnium malorum est cupiditas*, ut Apostolus monet (I Timoth. VI. 10), ita contra paupertas est radix et fundamentum omnium virtutum. Quod sanctus Ambrosius declarans ait: « Ut rerum facultates instrumenta sunt omnium vitiorum, sic harum abnegatio generatrix est nutrixque omnium virtutum ». Quare Salvator noster dum caelestem illam de perfectione seu vera beatitudine doctrinam in monte proponeret, primo gradu paupertatem posuit voluntariam, velut ceterorum fundamentum graduum: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum* (Matth. V, 3); quod idem Ambrosius ita commentatur: « primam benedictionem hanc uterque Evangelista posuit. Ordine enim prima est, et *parens quaedam generatioque virtutum:* quia qui contempserit secularia, ipse merebitur sempiterna; nec potest quisquam meritum regni caelestis adipisci, qui mundi cupiditate pressus, emergendi non habet facultatem » (1). — Hinc ut eandem virtutem Christus Iesus in hominum corda insinuaret, et altius animis imprimeret, nedum verbis, sed et vitae suae, ab incunabulis ad crucem pauperrimae exemplo commendavit.

1888

[...]e servivino ...oad ...ratio- ...eras.

Decr. Gen. S. R. C. *5 Februar. 1895.* — Cum iam alias Sacra Rituum Congregatio praestituerit ordinem in commemorationibus agendis ad Vesperas servandum, maxime postquam duplicia minora et semiduplicia impedita ad instar simplicium redigenda Rubricae immutatae indixerunt; ad omnes ea super re controversias dirimendas Sacra Rituum Congregatio declarat et statuit: Post orationem diei, ante ceteras, commemorationem semper agendam esse de alio cuiuscumque ritus festo, quod concurrat, si locum habeat, deinde reliquas iuxta ordinem, quem seu Rubrica Gen. Breviarii Titul. IX, n. 11, seu *Tabella occurrentiae* in eodem Breviario inscripta praecipiunt. Qui ordo sequentis tenoris est: 1. De Dominica privilegiata, 2. de die octava, 3. de duplici maiori, 4. de duplici minori, ad instar simplicium redactis, 5. de Dominica communi, 6. de die infra octavam Corporis Christi, 7. de semiduplici, 8. de die infra octavam communem, ad simplicem ritum pariter redactis, 9. de feria maiori vel vigilia, 10. de simplici. — Atque ita servari mandavit.

1889

An dispensationibus matrimon. obsit error circa dioecesim oratorum

S. Poenit. Ap. *6 Febr. 1895.* — È avvenuto qualche volta che nelle domande che si fanno alla S. Sede per dispense matrimoniali dall'Ordinario dell'oratore si è per errore esposto che la oratrice apparteneva alla stessa diocesi, mentre ella per origine e domicilio era di altra diocesi. *Quaeritur:*

1. Se attese le norme date dalla S. U. I. il 20 Febbraio 1888 si può dall'Ordinario dell' oratore, che ha date le testimoniali, eseguire *validamente* una dispensa quando per errore si è detto nelle testimoniali medesime che l'oratrice era della stessa diocesi, mentre sia per origine sia per domicilio apparteneva ad una diocesi diversa?

2. Posto che si possa *validamente* eseguire una siffatta dispensa, la si può pure *lecitamente,* senza un nuovo ricorso alla S. Sede?

R. Ad utrumque affirmative, sed si error animadversus fuerit corrigendus est.

1890

Contra scholas vulgo neutras quamcumque religionem excludentes.

Ex Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *14 Martii 1895.* (AD EPP. CANAD.) — Falso quorumdam mentibus ea opinio incessit, nihil periculi in scholis quas neutras vocant adesse, easque sine discrimine a catholicis pueris posse frequentari. Etenim, aliis omissis, eae quae neutrae scholae dicuntur eo ipso quod ambitu suo exclusam una cum aliis veram etiam religionem faciant, gravem huic inferunt iniuriam quum ab illo principe loco deturbatur, quem quum in omni humanae vitae consuetudine, tum maxime in iuventutis educatione habere debet. Nec fas est asserere privata parentum cura huic defectui posse sufficienter suppleri. Id scilicet remedium mali esse tantum ex parte poterit, sed educationis illius sine Deo in scholis traditae vitium pessimum non excusat. Cui et illud addatur, religionis dignitatem in puerorum existimatione imminui oportere, si illam veluti publico honore carentem intra domesticos parietes relegatam viderint. Quid vero si parentes, desidia aut occupationibus impediti, remissius, ut fieri solet, agant, neque extra disciplinam a liberis in scholis ha-

(1) *S. Ambros. lib. 5 in Lucae cap. VI.*

bitam, eorum religiosam institutionem sive per se sive per alios satis curent? — Quamobrem nihil ferme ad fidem praeservandam in populis consultius fieri potest, hoc praesertim tempore quum eam tot errorum procella impetitam videamus, quam ope catholicarum scholarum religionem ac pietatem in teneris puerorum animis inserere, excolere et munire, ita ut una cum litterarum rudimentis ac liberalioribus disciplinis christianae vitae instituta alte recipiant, firmaque in reliquum vitae cursum retineant. In id operis qui studia viresque contulerit, is optime meritus de religione iure habeatur.

1891

Indultum circa usum *telephoni* apud moniales.

S. C. EE. et RR. *20 Martii 1895.* — Episcopus Canarien., exponit quod, quum confessarius monialium cisterciensium strictioris observantiae longe a monasterio dictarum monialium commoretur, contingere potest, ut haud diu accidit, quamdam monialem sine religionis adiutorio e vita cedere. Quam ob rem, ne ob distantiam similia renoventur, orator rogatus est indulgere ut a monasterio ad domum confessarii adhiberi possit novum inventum, quod vulgo *telefono* appellatur. Nihilominus pro rei novitate, ex qua certe, licet maxima adhibeatur diligentia, pericula oriri possent, censuit Sacrae Congregationis sententiam expetere antequam hoc concedat.

R. Vigore specialium facultatum a SSmo D. N. concessarum, Sacra Cong. Emorum ac Rmorum S. R. E. Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, Episcopo oratori facultatem benigne tribuit super praemissis, attenta necessitate, ad effectum Vicarium dumtaxat advertendi, iuxta preces providendi, praescriptis debitis cautelis, ne aliquod inconveniens oriatur; ac praecipue ut in actu advocandi per enunciatum medium enunciatum Vicarium, duae adsint ex probis et senioribus monialibus quae verba audiant: super quibus Episcopi conscientia onerata remaneat; contrariis quibuscumque non obstantibus.

1892

An superiorissae generales ab Ordinariis dependeant quoad regimen respectivi Instituti.

S. C. EE. et RR. *9 Aprilis 1895.* — Utrum Superiorissae generales saltem illae quarum Institutum approbationem S. Sedis adhuc desiderat, quoties aliquam Sororem ex una in aliam domum alterius dioecesis transferre, vel Superiorissam subalternam instituere, sive ab officio absolvere velint, rem cum Ordinariis in quorum dioecesibus domus istae inveniantur conferre debeant, illorum confirmationem obtinere, saltem assensum, vel illos de re conscios facere.

R. Superiorissas Generales, in casibus de quibus agitur, uti iure suo, et sufficere ut eaedem Superiorissae, ratione dumtaxat convenientiae, Episcopum loci de dictis dispositionibus certiorem reddant.

1893

Circa translationem festi ... octavam haben...

Decr. S. R. C. *23 Aprilis 1895.* — Festum duplex habens octavam, quando in die sua celebrari iuxta Rubricam haud valeat et infra totam suam octavam transferri nequeat, transferendum esse in ipsam octavam diem, quamvis in Dominicam incidat; dummodo non occurrat aliud festum vel ritu, vel primarii qualitate, vel dignitate superius: quo in casu Sacra Rituum Congregatio iubet ut illud de more transferatur in primam diem liberam iuxta Rubricas.

1894

De obser... in cadaver... sociatione ... praeceden...

Decr. S. R. C. *23 Apr. 1895.* — 1. Cadavera defunctorum associanda esse sub unica tantum Cruce, quae debet esse illius ecclesiae ad quam corpus defuncti defertur: dummodo non interveniat Capitulum ecclesiae cathedralis, sub qua omnes incedere debent funus associantes.

2. Ius et onus inesse semper, etiam praesente Capitulo cathedralis ecclesiae, extra hanc tamen, parocho induendi stolam et officia persolvendi super cadavere defuncti ad suam pertinentis ecclesiam, usque dum e loco obitus ingressus fuerit ecclesiam tumulantem: ad quam, per alias quoque paroecias libere transeundo (recto tamen tramite, nisi aliud consuetudo ferat) cadaver deferendum est.

3. Eumdem parochum primas habere super omnem clerum; excepto (si interfuerit) Capitulo cathedralis ecclesiae, quod in associatione incedet post ipsum parochum: excepto etiam Capitulo ecclesiae collegiatae, si ita consuetudo ferat. Hoc tamen in casu dignior capituli cathedralis incedat cum stola et etiam cum pluviali, quod tamen non ferat parochus: et id ipsum servabitur, si Capitulum ecclesiae collegiatae post parochum incedat.

4. Si defunctus in alia parochiali ecclesia sit tumulandus, illius uni ecclesiae rectori, stola pariter induto, ius et onus competere reliqua officia ibidem peragendi super cadavere; aliisque omnibus praecedere, ne defuncti quidem parocho excepto, qui, cadavere ad Ecclesiae limen delato, recedat.

5. Haec autem omnia servanda Sacra Rituum Congregatio iubet pro quibuscumque ecclesiis etiam collegialibus, sive ad saecularem sive ad regularem clerum pertinentibus; quacumque in contrarium consuetudine minime obstante.

1895

licatio- e exe-

S. C. Concilii 27 *Apr. 1895*. — Chan-si Merid.). — An sacerdos in exequiis persolvendis Missam celebrans, non recepto stipendio, debeat pro ipso defuncto, vel potius pro aliis petentibus et eleemosynam offerentibus sacrificium applicare queat.

R. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

1896

pulari- x lana confe-

S. C. Indulg. 6 *Maii 1895*. — An scapularia confecta non ex lana contexta *(tissée, tessuta)*, sed subcoacta *(feutre, feltro)* christifidelibus imponi possint, quin ipsi amittant Indulgentias gestantibus scapularia concessas.

R. *Negative*, iuxta decretum in una *Urbis* diei 18 Aug. 1868 ad dubium 2um, quod in originali textu ita legitur: « Utrum vox *pannus* « *panniculus* ab auctoribus communiter usurpata sumi debeat in sensu stricto, i. e. de « sola lanea textura proprie dicta *(tessuto)*, vel « utrum etiam intelligi possit de lanea textura « reticulata *(lavoro di maglia tricotage)* et de « quocumque laneo opere acu picto *(ricamo,* « *broderie)* adhibito tamen semper colore prae- « scripto? — Resp.: *Affirmative* ad 1^am^ par- « tem; *negative* ad 2^am^ ».

1897

urare ulier

S. C. S. Off. 22 *Maii 1895*. — Se sia lecita la pratica sia attiva sia passiva di un procedimento il quale si propone intenzionatamente come fine espresso la sterilizzazione della donna. — R. Negative.

1898

ssam n in , pa- uipa-

S. R. C. 24 *Maii 1895*. — Scen-si Merid. — Cum in hoc Vicariatu missionarii diebus Dominicis et festivis, propter defectum cantorum, Missam tantummodo legant; quaeritur:

1. Anne haec Missa aequiparari possit Missae parochiali, ita ut simplex sacerdos in hac Missa quatuor lumina et binos ministros adhibere possit.

2. Anne preces iussu SSmi Domini nostri Leonis Papae XIII dicendae post Missam privatam, etiam post hanc Missam recitari debeant.

vo- . in fe-

3. Quum idem Vicarius Apostolicus eiusque Missionarii, utpote alumni Ordinis Fratrum Minorum, ex indulto Apostolico singulis Sabbatis non impeditis Missam de Immaculata Conceptione legant, quaeritur: Anne, quoties Vigilia sive Immaculatae Conceptionis sive Assumptionis B. M. V. incidat in diem Sabbatum, Missa sit legenda de respectiva Vigilia; vel de Immaculata Conceptione.

R. Ad 1. et 2. Affirmative.

Ad 3. Legenda est Missa de Vigilia; ad tramitem decreti Ariminen. 22 Iulii 1848.

1899

De luce electrica in ecclesiis.

S. R. C. 4 *Iunii 1895*. — Utrum lux electrica adhiberi possit in ecclesiis.

R. Ad cultum, Negative. — Ad depellendas autem tenebras, ecclesiasque splendidius illuminandas, Affirmative; cauto tamen ne modus speciem referat theatralem.

1900

An iuramentum Bullarum *Ex quo* et *Omnium sollicitudinum* debeant emittere et sacerdotes indigenae.

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. 21 *Iunii 1895*. — Quum in nonnullis missionibus super interpretatione et vi Bullarum « *Ex quo* » et « *Omnium sollicitudinum* », quas Benedictus XIV f. r. circa iuramentum a missionariis ad Sinenses et Indicas gentes emittendum edebat, sequens exorta fuerit quaestio, « utrum videlicet « praeter sacerdotes europaeos presbyteri quo- « que indigenae dictum iuramentum praestare « teneantur », Sacra Propagandae Fidei Congregatio, cui huiusmodi dubium propositum fuerat, rem totam ad S. Officium deferendam esse censuit. Iamvero, necessariis et opportunis exquisitis in themate informationibus, in Comitiis generalibus fer. IV diei 29 Maii nuper elapsi habitis praelaudatae Congregationis Emi ac Rmi Patres super relato dubio sequens dedere responsum, a SSmo D. N. Leone PP. XIII deinde confirmatum, videlicet: « *iuxta noviter habitas informationes teneri* ». Quam quidem sententiam, cui in posterum singuli cuiuslibet Missionis presbyteri, sive europaei sive indigenae, fideliter adhaerere debebunt, dum Amplitudini Tuae communico, hac praeterea occasione utor, qua Tibi significem iuramentum, de quo supra, quum semel penes quemlibet alicuius Missionis Praesulem fuerit praestitum, semper in posterum fore in suo robore permansurum; adeo ut necessarium non sit ut renovetur, si missionarius ad aliam transeat Missionem, alteriusque Superioris fiat subditus; cui tamen testimonium de eodem iuramento praestito exhibere debebit.

Circa praefati iuramenti renovationem.

1901

An baptizandae puellae quas parentes invitas tradituri sunt viris ut concubinas.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide 8 *Iulii 1895* (ad Praef. Ap. Annobon, Fernando Poo etc.) — Dubium (super quo responsum expetebas) erat utrum expediret Baptismum administrare illis puellis, rite dispositis, quando moralis existeret certitudo fore ut ipsae invitae, a propriis parentibus traderentur viris europaeis ut viverent cum istis tamquam concubinae. Cui dubio sufficienter respondetur per decisionem S. C. S. Officii, quae ad te anno 1892 transmissa fuit, quae similem respiciebat casum. Verba autem huiusmodi decisionis sunt sequentia: « Praefectum Ap. prudenter se gessisse *etc.* (*V. n. 1813*).

1902

De celebratione festorum Patroni loci, Dedicationis ac Tituli ecclesiae.

Decr. Gen. S. R. C. *9 Iulii 1895.* – Cum, haud obstantibus decretis pluribus dudum a S. R. C. emanatis, nondum satis constet apud interpretes quid iuris habeatur circa celebrationem trium festorum, quae in locis solemniora sunt iuxta Rubricas; eadem S. R. C., praeterita cuncta decreta hac super materia hucusque vulgata renovans et declarans, decernit:

1. Festum praecipui Patroni loci vel dioecesis, si particularis non habeatur, celebrandum esse ab omnibus et singulis de clero, ad horas canonicas obligatis, qui eodem in loco degunt, sub ritu duplici primae classis a saeculari cum octava, a regulari vero sine octava. Quod si plures habeantur in loco Patroni aeque principales, ad singula earumdem festa, praefato celebranda ritu, omnes, ut supra, similiter tenentur: si vero de eodem Patrono plures sint festa in loco instituta, unum tantum solemnius, id est natalitium, dicti Regulares recolent, nisi sub utroque praecepto sint observanda; tunc enim ad illa ipsimet Regulares adiguntur.

2. Eodem ritu duplici primae classis cum octava celebrari debet festum solemnius Titularis ecclesiae ab iis omnibus e clero, quibus eadem ecclesia propria est, aut ratione beneficii, aut ratione subiectionis: adeo ut eodem sub ritu recolendus sit etiam Titulus cathedralis ecclesiae ab universo clero totius dioecesis, sine octava tamen a Regulari.

3. Anniversarium vero Dedicationis ecclesiae eodem sub ritu ab omni clero recolatur, qui ad eamdem ecclesiam, uti superius dictum est, utpote propriam pertinet. Quod si alicui dioecesi vel Instituto concessum sit Anniversarium Dedicationis omnium ecclesiarum uno eodemque die celebrare, omnes et singuli de relativo clero, quibus indultum favet, dictum festum semel celebrabunt sub ritu duplici primae classis cum octava, sive ecclesia propria consecrata, sive benedicta tantum fuerit, cuiuscumque particularis alterius ecclesiae Dedicationis festo omisso.

4. Ad Anniversarium autem quod spectat Dedicationis cathedralis ecclesiae, S. R. C. iubet, ut illud celebretur ab universo clero seculari dioecesis sub ritu duplici primae classis, in civitate episcopali cum octava, extra vero sine octava. Idem festum recolent ii tantum ex clero Regulari, qui in civitate degunt episcopali, sub ritu duplici secundae classis sine octava.

1903

Circa Officium et Missam defunctorum die 2 Novembris.

Decr. Gen. S. R. C. *9 Iulii 1895.* — Sacra Rituum Congregatio declarat et statuit:

1. Matutinum defunctorum die 2 Novembris iuxta Rubricas recitandum, non solum privatim, sed etiam publice in choro, anticipari posse die 1 eiusdem mensis post completorium, in omnibus tam cathedralibus quam collegiatis ecclesiis, sive praesens sit sive absens Episcopus, prout Caeremoniale Episcoporum innuit (Lib. II, cap. X, n. 1).

2. Quod si die 2 Novembris occurrat dies Dominica, vel alicubi festum aliquod cum feriatione celebrandum, aut duplex primae classis, quamvis sine feriatione, Commemoratio omnium fidelium defunctorum transferatur in sequentem diem tertiam eiusdem mensis, similiter non impeditam; cuius pridie Matutini recitationem pariter ut supra anticipari Sacra Rituum Congregatio indulget.

3. Si vero in aliqua ecclesia die 3 Novembris, in quam transferenda sit eadem defunctorum commemoratio, festum duplex 2 classis occurrat, hoc festum transferatur in primam diem liberam iuxta Rubricas. De die vero octava, aut de festo duplici maiori, minori vel semiduplici occurrentibus, sicut de alio festo translato, cui in calendario locus pro eo anno non suppetat, in praefata commemoratione omnium fidelium defunctorum officium fiat; sed Missae omnes, sola ubi dicenda est conventuali excepta, sint de requie.

4. Si autem in solemni hac defunctorum Commemoratione expositio SS. Sacramenti habenda sit pro Oratione 40 horarum, Missa unica de eo non omittatur; sed reliquae sint pro defunctis; ad altare expositionis non dicantur, et celebrentur in colore violaceo.

5. Denique si in eamdem diem incidat alicuius obitus vel depositio, Missa exequialis pro defuncto cantetur, altera tamen non omissa pro omnibus defunctis iuxta Rubricas; reliquae vero dicantur ut in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum.

1904

A qui sacrae fu ad Epis pertinen psius l agi debe

Decr. S. R. C. *9 Iulii 1895.* — Super functionibus, quae ad Episcopum lege vel consuetudine pertinent, in cathedrali ecclesia, ipso absente, peragendis, Sacra Rituum Congregatio quamplurima decreta iam pridem edidit: nunc vero, haec eadem per summa capita resumens, sequentia statuere ac declarare decrevit:

I. – 1. Missas solemnes, processiones, divina Officia aliasque similes functiones, quas in ecclesia cathedrali faceret Episcopus, si praesens esset, quaeque ad ipsum pertinent: Episcopo impedito, absente vel defuncto, ad Dignitates et canonicos eiusdem ecclesiae pertinere successive et non alternatim, id est: prima Dignitas, cuiuscumque sit nominis, Sacrum celebret vel Officium agat, quod Episcopus praesens egisset; et ea impedita vel absente, succedat secunda dignitas; et secunda impedita, tertia; et omnibus dignitatibus impeditis vel absentibus, primus canonicorum id exsequatur; et sic per ordinem successive.

2. Nec referre an Dignitates annexam habeant, necne, curam animarum, aut praebendam canonicalem, dummodo praecedentia gaudeant in choro.

3. Easdem functiones ad Archidiaconum super ceteros pertinere, si sit ipse prima dignitas, dummodo sacerdotali ordine sit insignitus.

4. Neque officere praefato primae Dignitatis iuri pactum contrarium inter partes conventum, etiam ab Episcopo approbatum,

5. Neque obstare consuetudinem contrariam qualemcumque.

6. Neque ipsum Episcopum et multo minus primam Dignitatem pro suo arbitrio praefata munia aliis demandare posse, quam dignioribus ordine successivo.

7. Attamen consuetudinem, si adsit, servandam esse, ut, prima Dignitate impedita, ceterae Dignitates vel canonici per vices Officia praedicta celebrent, vel etiam canonicus hebdomadarius, maxime ubi unica tantum sit Dignitas; quum non eadem praerogativa sit Praelati inferioris atque Episcopi, neque ipsi propterea eodem sint iure censendi.

8. Functiones vero praefatas ad Vicarium Generalem, vel Capitularem, qua talem, nullimode pertinere: non obstantibus consuetudine, etiam immemoriali, quae potius dicenda est abusus, neque ipsius Episcopi decreto, nec dispositione contraria facta in Synodo; atque etiamsi Vicarius sit de gremio, nisi huiusmodi functiones sibi pro sua vice et loco, qua dignitati seu canonico competant.

II. Omnia vero supradicta in ecclesiis etiam collegiatis debita proportione servanda esse: ita quidem ut impedita vel absente prima vel unica dignitate, Officium ad canonicum seniorem, non ad hebdomadarium iure pertineat, nisi consuetudo contraria, uti supra, allegari queat: nunquam vero ad parochum deputatum vel substitutum.

III. Functiones vero episcopales, modo ut supra, dignioribus, absente Episcopo, committendas, eas esse quas Episcopus in cathedrali, si praesens esset, ipse perageret ac celebraret: ut sunt, praeter Officia et Missas pontificaliter ab Episcopo celebrari solitas iuxta Caeremoniale Episcop. Lib. II, Cap. I et XXXIV, processio SSm̃i Sacramenti, sive in huius solemnitate vel octava, sive in oratione XL Horarum; benedictiones candelarum, cinerum, Palmarum et Fontis (dummodo eadem dignitas solemnem Missam agat); ablutio pedum feria V in Coena Domini; absolutio super defunctis in Commemoratione omnium defunctorum, et alia huiusmodi, tum ex communi iure, tum ex cuiuslibet ecclesiae consuetudine.

Haec omnia Sacra Rituum Congregatio servari mandavit, non obstantibus quibuscumque.

1905

De Missis quae in ecclesiis Regularium celebrantur.

S. R. C. *9 Iulii 1895.* — URBIS ET ORBIS — Quod Benedictus XIV diserte docet (Op. de Beat. et Can. Lib. IV, part. II, C. II, n. 5), Missas nempe in honorem Beatorum, vel etiam Sanctorum nonnullis Ordinibus Regularibus ex indulto cuncessas, ab aliis presbyteris sive saecularibus sive regularibus celebrari non posse; Sacrorum Rituum Congregatio iampridem declaraverat, ac postea quampluribus particularibus seu generalibus decretis retinuit confirmavitque.

Cum nihilominus, eodem Benedicto XIV fatente, incongruum videretur, ut exteri sacerdotes ad Regularium ecclesias, die pro festo statuta, confluentes, aliam celebrarent Missam ab illa iisdem Regularibus concessa; hinc factum est, ut Summi Pontifices, in ipso Beatificationis Brevi, indultum pro Regularibus datum, ad omnes et singulos sacerdotes in praefatis ecclesiis celebrantes extenderent.

Id autem progressu temporis consultius ac prope necessarium iudicatum est, cum novae pluresque Missae iisdem Regularibus, seu etiam permultis particularibus ecclesiis, quum Sanctorum, tum Beatorum indultae sint; ne videlicet latae super celebratione Missarum leges aut confusionem aut facilem transgressionem paterentur; nisi et forte earumdem observantia fere impossibilis fieret.

Quae quidem omnia cum pluries, ac praesertim in una *Romana Dubiorum,* in conventu habito die 23 Augusti 1890, perpensa fuissent; Sacra Rituum Congregatio, dilata resolutione, decrevit, ut ad omnem difficultatem penitus amputandam, certae normae hac in re universis sacerdotibus in singulis casibus constituerentur. Idcirco in ordinariis Comitiis ad Vaticanum subsignata die habitis, hanc generalem regulam ab omnibus servandam constituit:

Omnes et singuli sacerdotes, tam saeculares, quam regulares, ad ecclesiam confluentes vel ad oratorium publicum, Missas quum Sanctorum tum Beatorum, etsi Regularium proprias, omnino celebrent Officio eiusdem ecclesiae vel oratorii conformes, sive illae in Romano, sive in Regularium missali contineantur: exclusis tamen peculiaribus ritibus Ordinum propriis.

Si vero in dicta ecclesia, vel oratorio, Officium ritus duplici inferioris agatur, unicuique ex celebrantibus liberum sit Missam de Requie peragere, vel votivam, vel etiam de occurrenti feria; iis tamen exceptis diebus, in quibus praefatas Missas Rubricae Missalis Romani vel S. R. Congr. decreta prohibent.

Super quibus omnibus facta postmodum relatione Sanctissimo D. N. PP. Leoni XIII

per Secretarium relatione, Sanctitas Sua sententiam eiusdem Sacrae Congreg. ratam habuit et confirmavit; rescripta seu decreta, tum particularia tum etiam generalia, in contrarium facientia, suprema auctoritate sua penitus abrogando (1).

1906

De eiectione foetus immaturi ab utero, ad matris vitam servandam.

S. C. S. Off. *24 Iulii 1895.* — Titius medicus cum ad praegnantem graviter decumbentem vocabatur, passim animadvertebat lethali morbi causam aliam non subesse praeter ipsam praegnationem, hoc est, foetus in utero praesentiam. Una igitur, ut matrem a certa atque imminenti morte salvaret, praesto ipsi erat via, procurandi scilicet abortum seu foetus eiectionem. Viam hanc consueto ipse inibat, adhibitis tamen mediis et operationibus, per se atque immediate non quidem ad id tendentibus ut in materno sinu foetum occiderent, sed solummodo ut exinde amoverent, atque foetus, si fieri posset, vivus ad lucem ederetur, utique mox moriturus, cum adhuc immaturus omnino supponatur. Iamvero lectis quae die 19 Augusti 1889 Sancta Sedes ad Cameracensem Archiepiscopum rescripsit: « tuto doceri « non posse licitam esse quamcumque operationem directe occisivam foetus; etiamsi hoc « necessarium foret ad matrem salvandam », dubius haeret Titius circa liceitatem operationum chirurgicarum quibus non raro ipse abortum hucusque procurabat, ut praegnantes graviter aegrotantes salvaret. Quare, ut conscientiae suae consulat, supplex Titius petit utrum enuntiatas operationes in repetitis dictis circumstantiis instaurare tuto possit.

R. Negative, iuxta alia decreta, diei scilicet 28 Maii 1884 et 19 Augusti 1888. — SSmus adprobavit.

1907

An validum matrimonium si mulier ovariis careat.

S. C. S. Off. *31 Iulii 1895.* — Westmonasterien. — Utrum puella N. cui ovaria per operationem chirurgicam oblata sunt, quaeque proinde, licet ceteroquin perfecta sit, prolem concipere nequit, matrimonium valide et legitime contrahere possit.

R. Detur responsum ut in Rheginen. scilicet: Iuxta exposita, matrimonium in casu non esse impediendum (2).

1908

De numi... tibus, parvi... tuis etc. ... Terrae Sa... loca tetiger...

S. C. Indulg. *18 Aug. 1895.* — S. Congreg. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, utendo facultatibus a SSmo D. N. Leone PP. XIII sibi specialiter tributis, benigne annuit.... ut non cruces tantum, aut coronae, rosaria, prouti huc usque, verum etiam numismata, parvae statuae aliaque pia devotionis obiecta, quae Terrae Sanctae loca aut reliquias ibidem existentes tetigerint, in posterum ditata maneant Indulgentiis iuxta tenorem et formam Const. s. m. Innocentii XI, quae incipit *Unigeniti,* data sub die 30 Ian. 1688. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

1909

De coetil... quos cath... heterodoxi... veniunt.

Ex Litt. Ap. Leonis PP. XIII. *18 Septembr. 1895.* (ad Delegat. Ap. in Stat. Foed. Amer.) — Coetus in Foederatis Americae civitatibus, celebrari subinde novimus, in quos viri promiscue conveniunt tum e catholico nomine, tum ex iis qui ab catholica Ecclesia dissident, simul de religione rectisque moribus acturi. In hoc quidem studium agnoscimus religiosae rei, quo gens ista ardentius in dies fertur. At quamvis communes hi coetus ad hunc diem prudenti silentio tolerati sunt, consultius tamen videtur si catholici homines suos seorsum conventus agant; quorum tamen utilitas ne in ipsos unice derivetur, ea lege indici poterunt, ut aditus ad audiendum universis pateat, iis etiam qui ab Ecclesia catholica seiunguntur.

1910

Circa di... annivers... electionis... scopi es... brandum...

S. R. C. *13 Dec. 1895.* — Quebecen. — 1. Utrum decretum in Halifaxien. editum die 16 Aprilis 1886 ad 3um, iuxta quod dies electionis Episcopi, quoad anniversarium in dioecesi celebrandum, non ea est qua Bullae datae fuerunt, sed illa qua fuit in Consistorio proclamatus, spectet etiam ad Episcopos per Sacram C. de Prop. Fide institutos qui frequenter Bullas receperunt, dioecesis possessionem acceperunt, imo consecrati fuerunt aliquo tempore ante Consistorium in quo proclamantur.

---

(1) Dubium exinde propositum fuit: *Utrum calendario loci, an vero calendario celebrantis respondere debeant Missae quae celebrantur in cappellis Episcoporum, seminariorum, piarum communitatum, hospitalium et carcerum.* Et S. R. C. *(22 Maii 1896)* respondit: « Dummodo agatur de cappella principali (quae instar « oratorii publici, ad effectum memorati decreti, habenda est): Affirmative ad primam partem, Nega« tive ad secundam ».

(2) Eadem S. C. Supremae Inquisit. declaravit *(16 Ianuarii 1895)* in huiusmodi casibus esse in singulis recurrendum, cum hucusque responsum non fuerit nisi pro casibus particularibus.

2. An valide possit Episcopus pro Titulari alicuius novae ecclesiae designare festum quod neque in Martyrologio, neque in supplemento dioecesano reperitur.

R. Ad 1. Affirmative (1). — Ad 2. Negative.

1911

S. C. Indulg. *20 Ian. 1896.* — Iacien. — Sunt plures Reliquiae in pretiosis argenteis thecis inclusae, fere in omnibus ecclesiis dioecesis, etsi pauperrimis, quarum authenticae non habentur, nec notitia habetur eas olim extitisse, nec tempus cognoscitur a quo illae Reliquiae possidentur. Numerus earum, praesertim in ecclesia paroch. vulgo Siresa, quae per aliquod tempus residentia fuit Episcoporum Oscensium tempore invasionis mahometanorum, est considerabilis, et quamvis thecae antiquitatem redoleant, in archivis tamen parochiarum, vel in historiis nullum extat certum documentum earumdem authenticitatem comprobans. — Magna tamen pietate a populis coluntur, ita ut nequeat sine scandalo hic cultus prohiberi. Cum igitur antiquissimae sint, ita ut ipsa antiquitas possit constituere argumentum sufficiens ad certitudinem moralem gignendam, et apud omnes in maxima semper fuerint et sint veneratione, opinatur Episcopus orator huiusmodi cultum permitti posse: ad omnem tamen anxietatem tollendam, implorat quoad hoc iudicium S. V.

R. Reliquias antiquas conservandas esse in ea veneratione in qua hactenus fuerunt, nisi in casu particulari certa adsint argumenta eas falsas vel supposititias esse.

1912

S. C. S. Officii *29 Ian. 1896.* — An Episcopi vi facultatis (Form. III. n. 13) *dispensandi super defectu aetatis unius anni ob operariorum penuriam, ut promoveri possint ad sacerdotium, si alias idonei fuerint,* ad Regulares quoque defectu aetatis exsolvendos valeant.

R. Affirmative, facto verbo cum SSmo. — SSmus approbavit.

1913

S. R. C. *31 Ian. 1896.* — Bisarchien. — An in (quadam) parochiali ecclesia a fidelibus intra Missam cani possint iuxta antiquum morem, a nonnullis annis interruptum, preces vel hymni lingua vernacula compositi in honorem Sancti vel Mysterii, cuius festum agitur.

R. Affirmative de consensu Ordinarii quoad Missam privatam: Negative quoad Missam solemnem sive cantatam iuxta Ordinationis pro musica sacra articulum septimum et octavum et iuxta decretum in Praefecturae Ap. de Madagascar in responsione ad dub. 1 diei 21 Iunii 1879. *(V. n. 1522).*

1914

De benedictione Fontis baptismalis in casu quo olea sacra recentia habere sit difficile.

S. R. C. *31 Ian. 1896* — Annecien. — Instante Rmo Domino Episcopo Anneciensi, ut in universis paroeciis suae dioeceseos, de Apostolica venia, permittatur usus sacrorum Oleorum, anno praecedente benedictorum, usque ad Sabbatum ante Pentecosten exclusive, ne eo tempore absint a propriis paroeciis rectores vel vicarii, quorum ministerio christifideles egent; Sacra Rituum Congregatio, referente Secretario, iuxta votum Commissionis Liturgicae, rescribendum censuit:

Parochus curet, ut presbyter, vel clericus, si possibile sit in sacris constitutus, nova Olea sacra recipiat. Quod si aliquod adhuc extet impedimentum, idem parochus vel per se vel per alium sacerdotem benedicat fontem sine sacrorum Oleorum infusione, quae privatim opportuno tempore fiet: nisi aliquem baptizare debeat; tunc enim ipsa benedictione solemni vetera Olea infundat.

1915

Quoad festum Anniversarii dedicationis ecclesiae.

Decr. Gen. S. R. C. *4 Febr. 1896.* — Ad omnes in posterum controversias circa Anniversarium dedicationis ecclesiae penitus evellendas, Sacra Rituum Congregatio in Comitiis pro nova Collectione authentica decretorum evulganda, subsignata die ad Vaticanum habitis, statuit ac declaravit:

1. Dedicationem ecclesiae, eiusque proinde Anniversarium, esse festum Domini.

2. Hinc ecclesiae propriae Anniversarium, iuxta rubricas solemnius et primarium, aliis quibuscumque locorum festis etiam Patroni aut Titularis, esse per se praeferendum, tam in occursu quam in concursu; permitti nihilominus, ut Patroni festum, cuiuscumque sit personalis dignitatis, ratione feriationis praedicto Anniversario praeferatur.

3. Anniversarium vero Dedicationis ecclesiae non propriae, uti secundarium habendum esse, et si cum aliis quibuscumque festis occurrat vel concurrat, servandas esse rubricas et decretum generale super primariis et secundariis festis.

4. Eiusdem autem Dedicationis ecclesiae,

---

(1) Quod si electio Episcopi nunquam fuit in Consistorio proclamata «tunc celebrandum erit anniversarium « diei quo datum est Breve pontificium. Hoc enim est « unicum documentum, quod manet, in substitutione non « habitae proclamationis in Consistorio». (Litt. S. C. de Prop. Fid. *31 Iulii 1896* ad Archiep. Neo-Eboracen.).

sive propriae sive non propriae, Anniversario occurrente vel concurrente cum festis solemnioribus universalis Ecclesiae, haec semper illi praevalere, personali etiam dignitate posthabita, iuxta rubricas.

5. Quamvis fixa esse debeat illa dies anniversaria Dedicationis ecclesiae, quae infra annum a consecratione recurrit; nihilominus Episcopo ecclesiam consecranti ius inhaerere, iuxta decreta alias edita, aliam diem fixam, vel etiam Dominicam (dummodo in consecrationis actu) seligendi pro illius Anniversario quotannis solemnius celebrando: exceptis duplicibus primae et secundae classis universalis Ecclesiae, nec non quibuscumque Dominicis privilegiatis, et duplicibus primae classis ecclesiarum particularium.

1916

Ad censuram incurrat absolvens complicem qui peccatum complicitatis non confitetur.

S. Poenitent. Ap. *19 Febr. 1896.* — Iam quaesitum fuit a S. Poenitentiaria « An incurrat censuras, in absolventes complicem in « peccato turpi latas, qui complicem quidem « absolvit, sed complicem qui complicitatis « peccatum in confessione non declaravit ». Et S. Poenitentiaria die 16 Maii 1877 respondendum censuit: *Privationem iurisdictionis absolvendi complicem in peccato turpi, et adnexam excommunicationem, quatenus confessarius illum absolverit, esse in ordine ad ipsum peccatum turpe, in quo idem confessarius complex fuit.* Hanc vero responsionem quidam ita interpretantur, ut excommunicatio in absolventes complicem lata, fere semper eludi possit. Siquidem ad hoc sufficere poenitentem complicem a confessario praemoneri de peccato huiusmodi non declarando. Sic enim, iuxta eosdem, absolvens complicem, semper immunis a censura evaderet. Ad praecavendos in re tanti momenti abusus, *quaeritur:*

1. An effugiat censuras, in absolventes complicem in re turpi latas, confessarius, qui complicem, sed de peccato complicitatis in confessione tacentem, absolvit; quamvis certus sit, complicem non adiisse alium sacerdotem, nec ideo fuisse absolutum a peccato complicitatis. Ratio dubitandi videtur esse quia in tali casu, quamvis peccatum complicitatis non subiiciatur clavibus a poenitente, confessarius tamen non potest absolvere complicem ab aliis peccatis, quin, eo ipso, indirecte saltem, eum absolvat a peccato complicitatis quod scit non adhuc fuisse clavibus rite subiectum, neque ideo remissum.

2. An incurrat censuras in absolventes complicem in peccato turpi latas, confessarius qui, ad vitandas praefatas censuras, induxit *directe* vel *indirecte* poenitentem complicem ad non declarandum peccatum turpe, cum ipso commissum, et deinde complicem absolvit, sed peccatum complicitatis non declarantem. Ratio dubitandi est quia *nemini fraus sua patrocinari debet;* insuperque si, talia agendo, confessarius censuras praecaveret, iam prohibitio absolvendi complicem, sub poena excommunicationis, illusoria plerumque videretur. *Directe* autem confessarius inducit poenitentem, quando positive et explicite eum praemonet de tacendo peccato complicitatis, quia v. g. illud iam novit et declaratio illius esset inutilis. *Indirecte* vero inducit, quando confessarius suadere conatur poenitentem, sive quod actio turpis cum ipso commissa non est peccatum, sive saltem non tam grave, ut de ipso inquietari debeat; unde poenitens concludit ipsi licere non declarare tale peccatum, et ab eo declarando revera abstinet.

R. Sacra Poenitentiaria, mature consideratis expositis, et approbante SSmo Dño Nostro Leone PP. XIII, declaravit: *excommunicationem reservatam in Bulla* Sacramentum Poenitentiae *non effugere confessarios absolventes vel fingentes absolvere eum complicem, qui peccatum quidem complicitatis, a quo nondum est absolutus, non confitetur, sed ideo ita se gerit, quia ad id confessarius poenitentem induxit, sive directe, sive indirecte.*

1917

Circa claus[ulam] *dummodo omittatur* [...] *conventual[is]* in indultis [...] Missis voti[vis].

S. R. C. *21 Febr. 1896.* — Sacra Rituum Congregatio ad decreta, quibus indulget Missam solemnem vel etiam Missas lectas in aliqua extrinseca festivitate, solet adiicere clausulam: « *dummodo non omittatur Missa conventualis vel parochialis, Officio diei respondens, ubi eam celebrandi adsit obligatio* ». Porro nonnulli ecclesiarum rectores huiusmodi clausulae declarationem ab eadem S. C. humillime rogarunt.

R. Obligationem in casu quoad Missam conventualem, Officio diei respondentem, adesse pro ecclesiis, in quibus ea die fit officiatura choralis, iuxta decretum 6 Iunii 1888 ad 2; quoad vero Missam parochialem, eam Officio diei conformem esse debere, quando peragenda sit cum applicatione pro populo.

1918

Circa [...] dimissori[ales] testimoni[ales] sacerdotit[...] hibendas [...] rum in a[...] dioeces[...] missione.

Instr. S. C. de Prop. Fide *25 Februarii 1896.* (AD EPP. STAT. FOED. AMERIC.) — Exigua prorsus indigenarum sacerdotum copia, spiritualibus necessitatibus fidelium et ingentis acatholicorum multitudinis in vastissimis territoriis degentium omnino impar, nonnullis Rmis Ordinariis Statuum Foederatorum Americae Septentrionalis persuadet ut tamquam singulare providentiae beneficium habeatur adventus sacerdotum, vel ecclesiastici status candidatorum, qui ex variis Europae regionibus

oriundi, operam suam in bonum animarum Ordinario loci exhibent et petunt ut in clerum dioecesanum adscribantur. Verum in hac adscriptione peragenda regulas ecclesiastici iuris sapientissime ab Ecclesia datas servare opus est, ne forte in damnum animarum vertatur, quod ad earumdem bonum dirigi debet. Qua in re Rmos Ordinarios latere nequaquam potest sacerdotis, qui in alienam dioecesim acceptari postulat, obligatio, ut scilicet obtentam a suo Ordinario discedendi facultatem exhibeat una cum eiusdem de immunitate a censuris deque bonis moribus testimonio, aeque ac obligatio candidati litteras dimissoriales et testimoniales Ordinarii originis praesentandi.... Sacra Congregatio per praesentes literas omnibus et singulis Rmis Ordinariis Statuum Foederatorum Americae Septen. notum facit sequentem regulam in posterum servandam esse, ut scilicet nullus sacerdos, vel ad statum ecclesiasticum candidatus, ex Polonia oriundus, etiamsi ex Italia vel alia dioecesi mediate migraverit, in clerum dioecesanum admittatur, nisi testimoniales literas exhibeat huius S. C., quibus de legitima discedendi a dioecesi facultate, de immunitate a censuris, nec non de bonis moribus praesentantis plane constet.

1919

ectio- chari- ptione ntales uten- oprius st pa-

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *26 Februarii 1896.* — In seguito alla pubblicazione della Lettera Pontificia *Orientalium dignitas* fu domandato se i cattolici orientali che usano il fermentato, trovandosi in luoghi ove sono solamente sacerdoti latini, ed orientali che consacrano in azimo, debbano sottostare alla giurisdizione del parroco latino, ovvero a quello del parroco orientale che più loro aggrada. A risolvere tal dubbio Sua Santità, udito il parere della *Commissione Pontificia per la riunione delle Chiese dissidenti,* ha deciso che i detti fedeli devono sottostare alla giurisdizione del parroco orientale da loro scelto, dalla quale per altro non potranno sottrarsi finchè dimorano nello stesso luogo. Quanto poi alla Comunione, siccome giusta il decreto della Propaganda (18 Agosto 1893: *V. n. 1846*), i cattolici orientali non aventi chiesa, o sacerdote proprio, possono liberamente comunicarsi *iuxta ritum ecclesiae existentis in praedictis locis:* per coordinare questo decreto armonicamente con la nuova prelodata disposizione che determina la parrocchialità di quei fedeli, è ben naturale che il detto decreto resti in vigore per le sole Comunioni fatte *devotionis causa,* e non per la Comunione pasquale, e per il Viatico, che dovranno d'ora innanzi essere somministrati dal proprio parroco, perchè non siano lesi i diritti parrocchiali.

1920

De multiplici impedimento consanguinitatis ex stipite intermedio.

S. C. S. Officii *11 Martii 1896.* — Cenomanen. — In casu stipitis intermedii (secundi gradus) ex duobus inter se iterum (in secundo gradu) consanguineis constitutis, utrum unicum existat, et declarari debeat in libello supplici dispensationis, impedimentum consanguinitatis, videlicet illud solum quod ex hoc proximiori stipite intermedio procedit. — An insuper duo alia habeantur, et declaranda sint impedimenta, provenientia ab remotiori stipite communi (quarti gradus) per lineas in stipite intermedio coniunctas.

R. Negative ad 1um; Affirmative ad 2um.

1921

Missa Officio conformis, non votivo sed festivo modo celebranda.

S. R. C. *14 Martii 1896.* — Ex S. R. C. decreto diei 9 Iulii 1895, confirmato a Summo Pontifice die 9 Decembris eodem anno, circa celebrationem Missae in ecclesia aliena, videtur sacerdos habens festum duplex primae classis non posse celebrare, nisi more votivo Missam conformem suo Officio, quando ritus alienae ecclesiae permittit Missas *de Requie* et votivas. Quid agendum in casu?

R. Missa Officio conformis, sive de semiduplici sive de quocumque duplici, et in casu, est festiva: proinde non est votiva, nec more votivo dicenda.

1922

Circa Episcoporum facultatem dispensandi super ieiunio et abstinentia occasione solemnitatum.

S. C. S. Officii *18 Martii 1896.* — Post latum fer. IV. die 5 Dec. 1894 Sacrae huius Congr. S. Off. decretum quod incipit *Cum recenter, (V. n. 1884)* quo facultas fit locorum Ordinariis anticipandi in alium diem vel etiam, gravissimis de causis, dispensandi super ieiunii et abstinentiae lege, occasione solemnitatum, in vetitum aliquem diem incidentium, a pluribus locis, circa eiusdem decreti genuinum sensum, dubia proposita fuere, quae sequuntur:

1. Utrum ad hoc ut Episcopus dispensare valeat ad tramitem dicti decreti, necesse sit ut festum celebretur semper magno populorum concursu.

2. Utrum Episcopus dispensare possit quando agitur tantum de festis duplicis praecepti; an etiam quando agitur de alio festo vel de alia catholica solemnitate, ex. g. de centenariis, de peregrinationibus et similibus.

3. Quomodo sit intelligendus *magnus populorum concursus:* an populorum extraneorum, vel etiam eiusdem civitatis aut loci.

4. Utrum inter causas gravissimas ob quas Episcopus non solum anticipare, sed etiam dispensare potest, assignari valeat grave periculum quod abstinentia anticipanda non observetur.

5. Utrum in diebus exceptis ieiunio consecratis vetitum sit Episcopis tantum dispensare super abstinentia; vel etiam illam anticipare.

6. Utrum ex rationabili causa possit Episcopus committere parochis ut ipsi assignent diem in quo anticipari debeat abstinentia.

Quibus dubiis ad examen sedulo vocatis, Emi ac Rmi Dni Cardinales Inquisitores Generales, praehabito voto DD. Consultorum respondendum mandarunt:

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam, modo adsit magnus populorum concursus.

Ad 3. Attentis omnibus, intelligi potest etiam de concursu civitatis aut loci, facto verbo cum SSmo.

Ad 4. Affirmative, modo periculum sit generale.

Ad 5. Affirmative, scilicet utrumque vetitum est Episcopis.

Ad 6. Affirmative.

SSmus (die 20 Martii) Emorum PP. resolutiones benigne adprobare et confirmare dignatus est.

1923

An iterandus baptismus collatus ab obstetricibus, a laicis, ab haereticis.

S. C. S. Off. *18 Martii 1896.* — 1. An collato baptismo necessitatis causa ab obstetrice vel laico, iterari possit generatim baptisma absque praevio diligenti examine de eius valore.

2. Utrum conferri debeat baptismus sub conditione haereticis, qui ad catholicam fidem convertuntur a quocumque loco proveniant, et ad quamcumque sectam pertineant.

R. Ad 1. Negative in omnibus et ad mentem. Mens est quod ad probationem faciendam sufficit attestatio etiam unius personae fide dignae, et etiam extraiudicialis.

Ad 2. Detur decretum fer. IV 20 Nov. 1878 quod ita se habet: « Negative, sed in conversione haereticorum *etc. (V. n. 1504)* ».

1924

De Sororibus votorum simplicium eleemosynas quaeritantibus.

S. C. EE. et RR. 27 *Martii 1896.* — Singulari quidem protectione et auxilio dignae semet exhibent mulieres illae, quae in piis religiosisque Institutis Deo se devovent ut in proximorum bonum longe lateque opera misericordiae exerceant nedum directe, sed stipem etiam iisdem operibus sustentandis quaeritantes, atque egregiam eapropter humilitatis, patientiae, charitatis, aliarumque virtutum laudem praeseferentes. Cum tamen hoc colligendarum eleemosynarum ministerium prae muliebri quaeritantium indole ac hodierna humanae societatis conditione periculis haud vacet nisi opportunis cautelis communiatur, Sacra Congregatio Episcoporum et Regularium nonnullis Episcopis petentibus, re diligenter et mature perpensa, haec quae sequuntur statuit ac decrevit.

1. In votorum simplicium Institutis opus quaeritandi eleemosynas alumnae non aggrediantur nisi in spiritu fidei, quod stipem non sibi quaerant sed ipsi Christo Iesu, memores verborum eius: *Quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis.* Praeterea Ordinarios locorum, etiamsi eorum territoria pertranseant, obsequio, reverentia et devotione prosequantur tamquam parentes et patronos, quos adeant cum fiducia pro consilio, auxilio ac praesidio in qualibet necessitate.

2. Iisdem votorum simplicium Sororibus non liceat eleemosynas quaerere sive intra dioecesim in qua ipsae resident, sive extra, sine licentia Ordinarii loci respectivae residentiae.

3. Stipem quaesiturae extra dioecesim respectivae residentiae licentiam obtinere insuper debent ab Ordinario loci in quo eleemosynas quaeritare desiderant.

4. Nihil tamen impedit, quominus Superiorissae, nulla petita licentia, ad sublevandam domuum vel piorum operum, quibus praesunt, inopiam, possint eleemosynas undequaque sponte oblatas accepto habere, vel etiam per litteras impetrare ab honestis ac benevolis personis quibuscumque, usquedum a legitimo Superiore rationabili ex causa non prohibeantur.

5. Ordinarius loci, in quo extat domus Sororum quaeritare volentium, licentiam eis non concedat: 1. si de vera domus vel pii operis necessitate sibi non constet; 2. si quaeritatio commode fieri possit per alios ab ipsomet Ordinario designandos. Si autem necessitati occurri valeat per quaeritationem in loco, in quo Sorores resident, vel infra propriam dioecesim, Ordinarius licentiam eisdem non impertiatur eleemosynas colligendi extra dioecesim.

6. Utraque licentia tradatur gratis et in scriptis, in qua quilibet Ordinarius leges et conditiones imponere poterit, quas pro locorum, temporum et personarum adiunctis magis opportunas in Domino iudicaverit. Licentia vero Ordinarii piae Sororum domus contineat litteras vel commissorias ad parochos aliasve prudentes personas pro Sororibus quaeritantibus intra dioecesim, vel commendatitias ad Ordinarios aliarum dioecesium pro Sororibus extra propriam dioecesim quaeritantibus. In litteris commissoriis mandetur parochis aliisve probis personis, ut consiliis et meliori qua possunt opera praesto sint Sororibus, earum agendi rationem invigilent, et si quid in eis minus rectum resciverint, statim ipsi Ordinario referant. In commendatitiis exorentur Ordinarii locorum, ut in sua quisque dioecesi Sorores ad quaeritandum admissas protegat ac adiuvet ac si sibi subditas eas haberet.

7. Quisque loci Ordinarius Sorores ex aliena dioecesi advenientes ad eleemosynas colligendas non admittat, nisi prius eaedem licentiam proprii Ordinarii sibi exhibuerint. Sororibus vero huiusmodi licentiam exhibentibus ipse suam, si lubeat, impertiatur licentiam quaeritandi in propria dioecesi. Ubi autem Sorores, etiamsi utraque licentia praeditae, in eleemosynarum quaestu male se gerant, statim in propriam domum eas redire Ordinarius iubeat, opportunisque etiam mediis, si opus fuerit, compellat.

8. Superiorissae, praesertim extra locum ubi domus habent, numquam ad eleemosynas quaerendas mittant sorores, nisi binas, aetate et animo maturas, intra dioecesim non ultra mensem, extra dioecesim non ultra duos menses et semper ea pecuniae summa instructas qua, inopinato quocumque casu cogente, possint statim domum redire. Sorores quaeritantes semper et ubique ea qua decet, modestia eniteant, virorum familiaritatem et sermones inutiles caveant; clamores, tabernas aliaque loca incongrua evitent; nec in domibus longiorem moram faciant, quam sit necessarium pro expectandis eleemosynis. Singulae nunquam incedant, neque ab invicem separentur, nisi necessitate impellente. Iter facientes, si commode fieri poterit, utantur via ferrea; sed, quantum possunt, de nocte neque ab uno loco discedant, neque ad alium perveniant. De suo adventu futuro praemoneant illum, cui datae sunt Episcopi litterae, eique cum pervenerint se sistant precesque adhibeant, ut intercedat pro invenienda hospitalitate apud aliquod pium feminarum Institutum, vel saltem apud aliquam honestam mulierem, nunquam vero in domo ubi possint in aliquod periculum offendere. Matutinas ac vespertinas preces non omittant: quotidie de mane aliquam ex vicinioribus ecclesiis petant, ibique Sacro assistant: singulis hebdomadis Poenitentiae et Eucharistiae sacramentis reficiantur. Ante solis ortum et post occasum eleemosynas per loca non quaeritent. Elapso tempore ad quaeritandum eis praefixo, sine ulla mora ad propriam superiorissam recto tramite remigrent. Eleemosynas numquam arroganter vel tamquam debitas postulent, sed breviter et humiliter sua et piorum operum exposita inopia, si quid sponte offertur accipiant, secus patienter divinae Providentiae confidant. Alias normas opportunas, quae a propria superiorissa dari poterunt, adamussim observent.

1925

Quoad facultatem impertiendi monialibus benedictionem apostolicam in articulo mortis.

Litt. S. C. de Prop. F. *30 Martii 1896.* (AD EP. RURAEMONDEN.) — A. Tuae nomine propositum est huic S. C. de Prop. Fide dubium: « *Utrum non obstantibus decretis Sacrae Congregationis Indulg., quibus statuitur monialibus aliisque religiosis sororibus in communitate degentibus Benedictionem Apostolicam* cum plenaria indulgentia in articulo mortis, nonnisi confessarium ordinarium respectivae communitatis impertiri posse; eo deficiente vel legitime impedito, deputari ad id valeat alius sacerdos qui ad morientis adsistentiam mittatur »; Sacra Congr. Indulg., ad quam dubium delatum est, die 13 Martii 1896 respondit: *Affirmative.*

1926

Circa administrationem Confirmationis una cum Baptismo.

S. C. S. Off. 22 *Apr. 1896.* — Il tacito privilegio, di cui per tolleranza della S. Sede godono i sacerdoti di alcuni riti orientali, di amministrare contemporaneamente i sacramenti del Battesimo e della Cresima, vale soltanto per i fedeli del rito del ministro, ovvero anche per quelli di altri riti orientali, nei quali vige lo stesso privilegio?

R. Affirmative (1).

1927

Circa imaginem defuncti in feretro vel tumulo.

S. R. C. *30 Apr. 1896.* — SENOGALLIEN. — An in feretro vel tumulo, dum pro aliquo defuncto exequiae fiunt, tam praesente quam absente cadavere, exponi valeat eiusdem defuncti imago. Et quatenus negative, an saltem tolerari possit huiusmodi usus ubi viget.

R. Negative quoad primam partem; quoad alteram: Curandum ut eliminetur abusus.

1928

Circa butyri condimentum.

S. C. S. Off. *13 Maii 1896.* — Utrum diebus ieiunio consecratis, in quibus Apostolica venia usus condimentorum ex adipe indulgetur, butyro quoque per modum condimenti uti liceat.

R. Supplicandum SS̃mo pro gratia. – Die 15 eiusdem mensis SS̃mus benigne annuere dignatus est pro gratia iuxta Em̃orum PP. suffragia.

1929

Observanda in scribendis epistolis ad S. C. de Prop. Fide.

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *18 Maii 1896.* (AD SUPERIORES MISSION.) — Cum multiplicitas negotiorum, quae ab hac S. C.

---

(1) Hoc est (ut eadem S. C. S. Off. declaravit Litt. *19 Maii 1896*): « Un sacerdote orientale avente la facoltà di amministrare la Cresima insieme col Battesimo, può esercitarla non solo pei fedeli del proprio rito, ma ancora pei fedeli di rito diverso, in mancanza di sacerdoti di questo rito, nel quale però vige il privilegio di amministrare insieme i due sacramenti ».

de Prop. F. pro locis Missionum sibi creditis agenda sunt, in dies augeatur, optatissimum est ut ea, quae expeditionem rerum tractandarum retardant, removeantur. Hinc est quod infrascriptus Archiep. Larissens. S. C. de P. F. Secretarius iuxta mentem Em̃i Cardinalis eiusdem S. C. Praefecti, nonnulla quae experientia edocuit minus convenire, RRm̃is LL. Ordinariis indicare necessarium iudicat, rogans eos ut pro sapientia et zelo, quibus praestant, eadem in negotiis cum hac S. C. curandis observanda quibus oportet commendare velint. Et in primis plurimum interest ut non solum litterae ad hanc S. C. expeditae, sed etiam, et praesertim, documenta iisdem adiuncta, latino exarata sint sermone, vel italico aut gallico; caeterarum enim linguarum communis adhuc non habetur cognitio, et interpretum opera longior evadere solet, nec semper satis est secura. Insuper non raro accidit ut litterae, quae recipiuntur, tam informi calamo conscriptae sint, ut eas perlegere difficillimum sit etiam peritis, neque id obtinetur absque magna temporis iactura gravique labore. Aliquando etiam chartae adhibentur coloris caerulei, aut subobscuri, aut transparentis, atramentum vero coloris fere albi, ita ut lectoris visus improbe defatigetur, Instanter igitur rogatur ut huiusmodi impedimenta e medio tollantur. Nec incongruum est hic animadvertere nonnunquam in epistolis, quae ad S. C., vel ad Sanctitatem Suam per ipsam S. C. mittuntur, formam exteriorem magis respondentem dignitati virorum, quibus praesentandae sunt, desiderari. Tum folia litterarum et documentorum ita saepissime scripta sunt, ut ordo scriptionis unius paginae sit inversus in successiva, et hinc cum ex his foliis, pro eorum conservatione in Archivio, libri conficiuntur, isti pro singulis paginis legendis ab imo deorsum verti debent, non sine inutili lectoris incommodo et fastidio. Tandem et aliud inconveniens aliquando locum habet, quod scilicet a S. C. in receptione epistolarum, pro insufficienti solutione pretii transmissionis a mittentibus, duplex taxa solvenda est: unde quotannis non exigua pecuniae summa necessitatibus quotidie crescentibus Missionum subtrahitur. — Ad haec omnia incommoda efficaciter removenda infrascriptus Secretarius desiderium huius S. Consilii, non semel sibi patefactum, per praesentes litteras evulgare censet, iterumque rogat ut litterae et documenta, quae ad hanc S. Congr. mittuntur:

1) latino idiomate, vel saltem italico aut gallico, exarata sint, sicut cautum fuit per litteras circulares huius S. Congreg. diei 1 Februarii 1892;

2) ut intelligibili charactere conscribantur, praesertim quoad nomina propria personarum et locorum, convenientemque exteriorem praeseferant formam quoad chartae dimensiones, quae charta sit albi coloris et atramentum nigrum;

3) ut ordo scriptionis paginarum is sit, qui servatur in libris, qui typis eduntur;

4) ut praescripta a lege in singulis regionibus pro expediendis litteris taxa exacte a mittentibus solvatur.

1930

Praecep audienda satisfit in scopali sac

S. R. C. *19 Maii 1896.* — Plures sacrorum Antistites SSm̃o D. N. Leoni PP. XIII humillimas porrexerunt preces ut in bonum fidelium atque in dignitatis episcopalis decus, dispositionem decreti, die 22 Augusti 1818 editi, super satisfactione praecepti de audienda Missa in episcopali sacello, relaxare dignaretur *(V. n. 730).* Sacra porro Rituum Congr. de mandato ipsius SSm̃i D. N., eiusmodi negotium maturo examine perpendens..... respondendum censuit « Postulandum a SSm̃o, ut, deinceps, Episcopi omnes, sive dioecesani, sive titulares, eodem privilegio condecorentur, quo fruuntur PP. Cardinales; scilicet, ut, non solum ipsi in propriae habitationis oratorio, aut super ara portatili, ubicumque degant, Missam facere aliamque in sui commodum permittere valeant; sed etiam fideles omnes alterutram ex eisdem Missis audientes, quoties opus fuerit, praeceptum Ecclesiae adimpleant: contrariis non obstantibus quibuscumque ». Quibus omnibus SSm̃o D. N. Leoni Papae XIII per meipsum infrascriptum Cardinalem relatis, Sanctitas Sua sententiam Sacrae Congregationis ratam habens, enunciatum PP. Cardinalium privilegium ad quoscumque Episcopos cum Apostolica Sede communionem habentes extendere dignata est, die 8 Iunii, eodem anno.

1931

Indultum celebrat Missarum quie in s tis, et oc obitus fi

Decr. S. R. C. *19 Maii 1896.* — Aucto, postremis hisce temporibus, maxime in calendariis particularibus, Officiorum duplicium numero, quum pauci supersint per annum dies, qui Missas privatas de Requie fieri permittant, et ipsa Officia semiduplicia interdum ab aliis potioris ritus impediantur, nonnulli ecclesiastici viri pietate, doctrina ac dignitate praestantes, Sanctissimum Dominum Nostrum Leonem Papam XIII humillimis enixisque precibus rogarunt, ut ad iuvamen fidelium defunctorum et ad spirituale solatium vivorum, in ecclesiis et oratoriis sive publicis sive privatis, praesertim iis, quae in sepulcretis rite erecta sunt vel erigentur, Missae lectae de Requie diebus etiam duplicibus aliquoties per annum de Apostolica benignitate celebrari valeant. Placuit autem eidem SSm̃o Domino Nostro huius negotii examen Sacrae Rituum Congregationi committere: quae, exquisito voto Commissionis Liturgicae,

omnibus mature perpensis, attentisque hac de re etiam peculiaribus locorum circumstantiis, in ordinario Coetu subsignata die ad Vaticanum coadunato, ad propositam per Eminentissimum et Rm̃um Dominum Cardinalem Sacrae eidem Congregationi Praefectum quaestionem, respondendum censuit:

Si Sanctissimo placuerit: I. In quolibet sacello sepulcreti rite erecto vel erigendo, Missas, quae inibi celebrari permittuntur, posse esse de Requie diebus non impeditis a festo duplici 1 vel 2 classis, a Dominicis aliisque festis de praecepto servandis, necnon a feriis, vigiliis, octavisque privilegiatis; item II. in quibuslibet ecclesiis et oratoriis quum publicis tum privatis, et in sacellis ad seminaria, collegia et religiosas vel pias utriusque sexus Communitates spectantibus, Missas privatas de Requie, praesente, insepulto vel etiam sepulto non ultra biduum, cadavere, fieri posse die vel pro die obitus aut depositionis, sub clausulis et conditionibus, quibus, iuxta Rubricas et decreta, Missa solemnis de Requie iisdem in casibus decantatur, et exceptis duplicibus primae classis, Dominicis aliisque festis de praecepto. Contrariis non obstantibus quibuscumque. — SSm̃us sententiam Sacrae Congr. ratam habere et confirmare dignata est, die 8 Iunii eodem anno (1).

1932

S. R. C. *19 Maii 1896.* — 1. An ecclesia, in cuius consecratione omissa fuit consecratio altaris, habenda sit valide consecrata.

2. Utrum ecclesia e cuius parietibus vel partim vel integre disiicitur simul incrustatio, vulgo *intonaco*, ut renovetur, consecrata maneat; an execratâ?

3. An altare, sive fixum sive portatile, enormiter fractum, sed firmiter coementatum, aut ex pluribus lapidibus efformatum, valide ac licite consecrari possit?

R. Ad 1. Affirmative, nempe valide; sed non licite, nisi habeatur Apostolica dispensatio, quamvis aliqua vel omnia altaria iam consecrata reperiantur; ideoque servandus omnino est ordo rituum Pontificalis Romani, ut integritas consecrationis perficiatur.

Ad 2. Ecclesia consecrata remanet, quamvis in eius parietibus opus tectorium sit renovatum.

Ad 3. Negative; scilicet non potest altare, de quo fit mentio, valide ac licite consecrari. — SSm̃us adprobavit die 8 Iunii, eodem anno.

1933

Circa benedictionem mulieris post partum.

S. R. C. *19 Maii 1896.* — Vicentina. — Utrum liceat benedictionem mulieris post partum, iuxta Rituale Romanum, impertiri puerperae cuius proles mortua fuerit sine baptismo; an abstinendum sit ab ea benedictione.

R. Non esse negandam benedictionem. — SSm̃us adprobavit.

1934

Circa recitationem *Angelus Domini* meridie in sabbatis Quadragesimae, et in sabbato infra octavam Pentecostes.

S. C. Indulg. *20 Maii 1896.* — 1. An in sabbatis Quadragesimae, in quibus Vesperae anticipantur ante meridiem, oratio « *Angelus Domini* » ipso in meridie recitari debeat stando, ut recitatur stando antiphona finalis vesperarum, an potius flexis genibus, ad Indulgentias lucrandas.

2. An iuxta normas praescriptas a sylloge authentica orationum et piorum exercitiorum edita a S. C. Indulgentiarum anno 1886, decreto diei 24 Maii, ad lucrandas Indulgentias, sabbato infra Octavam Pentecostes recitanda sit meridie oratio « *Angelus Domini* » vel antiphona « *Regina Coeli* ».

R. Consulendum SSm̃o pro opportuna declaratione quoad utrum dubium. SSm̃us benigne declaravit: In sabbatis Quadragesimae orationem « *Angelus Domini* », meridie, recitandam esse stando; sabbato vero infra octavam Pentecostes, meridie, recitandam esse antiphonam « *Regina Coeli* ».

1935

De consensu et litteris testimonialibus Ordinarii pro erectione et aggregatione Confraternitatum, et de plurium earum erectione in uno eodemque loco.

S. C. Indulg. *20 Maii 1896.* — 1. An conditio Clementinae Constitutionis « *Quaecumque* », de consensu Ordinarii loci et de litteris testimonialibus, servanda in erectionibus et aggregationibus Confraternitatum accipienda sit ita, ut duo requirantur actus distincti, consensus nempe et litterae testimoniales: vel potius sufficiat consensus implicite expressus in litteris testimonialibus.

2. An Summarium Indulgentiarum quod una cum diplomate datur in erectione et aggregatione Confraternitatum iam recognitum et

---

(1) Rm̃us Ep. Agennen. a S. R. C. sequentium dubiorum solutionem postulavit: — « 1. Num Missae « privatae de Requie die vel pro die obitus seu depo- « sitionis, de quibus agitur in Decreto *Aucto* Sacrae « Rituum Congregationis diei 19 Maii 1896, confir- « mato a Summo Pontifice die 8 Iunii eodem anno, « dici valeant cadavere tantum moraliter praesente sed « physice absente, licet insepulto vel sepulto non ultra « biduum? 2. Num esse possint omnes de Requie, « praeter Missam exequialem et aliam Officii diei con- « formem, si hanc celebrandi adsit onus? 3. Num de- « nique legi valeant in qualibet ecclesia vel oratorio « sive publico sive privato? » Et S. R. C. (*28 Maii 1897*) respondit: « Ad 1. 2. et 3. Affirmative dummodo ser- « ventur clausulae et conditionis expressae in supra- « dicto Decreto *Aucto*, et una Romana diei 12 Ianua- « rii 1897 *(V. n. 1957)* ».

approbatum a S. Congr. Indulg., nova etiam indigeat recognitione Ordinarii loci.

3. An distincta communitas, quam decretum S. C. Indulg. in una Lauden. diei 31 Ianuarii 1893 pro erectione Confraternitatum eiusdem nominis et instituti requirit, constituatur etiam a quolibet eiusdem municipii oppido situ et nomine ab aliis disiuncto, adeo ut in uno eodemque municipio plures eiusdem nominis et instituti Confraternitates erigi possint.

4. An in magnis civitatibus, quae unam tantum constituunt communitatem, plures nihilominus erigi possint eiusdem nominis et instituti Confraternitates.

5. An erectio Confraternitatum SSmi Rosarii facta per litteras Magistri Generalis Ord. Praed. facultativas, executioni mandatas a sacerdote sive regulari sive saeculari ab eodem Mag. Gen. deputato, valida sit si Ordinarius consensum quidem suum ante executionem exprimat, nullas vero litteras testimoniales concedat.

6. An ipsae litterae facultativae validae sint si subscriptione et sigillo eiusdem Magistri Generalis munitae, aut certum sacerdotem ad executionem non deputent, aut locum Confraternitatis erigendae non exprimant.

R. Ad 1. Sufficere Ordinarii litteras, quibus consensum in erectionem vel aggregationem Confraternitatum significet, et instituti pietatem ac religionem commendet.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative, dummodo in unoquoque oppido habeatur etiam propria paroecia.

Ad 4. Negative, sed supplicandum SSmo ut derogando in hac parte Constitutioni s. m. Clementis VIII quae incipit « Quaecumque », Ordinariis benigne tribuere dignetur facultatem providendi pro eorum arbitrio et prudentia in singulis casibus, servata tamen in huiusmodi erectionibus convenienti, eorum iudicio, distantia.

Ad 5. et 6. Negative. — SSmus adprobavit et postulatam facultatem Ordinariis concessit.

1936

An indulgentiam papalis benedictionis lucretur Episcopus qui eam impertit.

S. C. Indulg. *20 Maii 1896.* — MONTIS POLITIANI. — Num plenariam Indulgentiam lucrandam a christifidelibus benedictionem nomine Summi Pontificis recipientibus a respectivis Episcopis, lucrari valeat et ipse Episcopus qui eam impertit.

R. Affirmative, facto verbo cum SSmo. — SSmus approbavit.

1937

De coronis mortuariis in parietibus ecclesiarum.

S. R. C. *22 Maii 1896.* — An deceat in parietibus ecclesiae vel publici oratorii suspendere coronas mortuarias, ut ibi maneant.

R. Negative.

1938

Indultum qu[...] Missae de [...] quie celebrat[...] nem in orator[...]

S. R. C. *8 Iunii 1896.* — SSmus D. N. Leo PP. XIII, ad levamen animarum quae in Purgatorio detinentur, Sacrae Rituum Congregationi facultatem indulgere dignatus est, qua singulis petentibus S. R. E. Cardinalibus, Episcopis aliisque Praelatis, quibus oratorii privati privilegium de iure competit, permitti possit in eodem oratorio unica Missa privata de Requie, defunctis applicanda, infra hebdomadam, diebus non impeditis a festo ritus duplicis quod iure translationis polleat, a Dominicis aliisque festis de praecepto servandis necnon a vigiliis, feriis octavisque privilegiatis; et servatis rubricis. Contrariis *etc.*

1939

Quoad ta[...] fori ecclesia[...] in rebus [...] contentiosis.

Decr. S. C. Concilii *10 Iunii 1896.* — Ut norma haberetur uniformis in exactionibus pro variis actibus iurisdictionis ecclesiasticae non contentiosae, ac immodicarum taxarum onus, pluriumque controversiarum occasio tolleretur, Innocentius PP. XI legem tulit, quae, *Innocentiana* vulgo appellata, huiusmodi exactionum rationem apte moderabatur. Sed cum haec lex italico idiomate esset exarata, et idcirco communiori doctorum sententia eam nonnisi Italiae et adiacentium insularum dioeceses proprie afficere traderetur, ceteris autem congruentem dumtaxat agendi regulam praebere, haud universim videbatur consultum incommodis, quibus amovendis lex illa prodierat. Praeterea post tria ferme saecula a legis promulgatione, pecuniae valore et aestimatione mutatis, et in novis diversisque adiunctis societate versante, plena Innocentianae legis observantia in ipsis Italiae dioecesibus difficilis evasit, et quandoque etiam incongrua: unde Ordinarii maiori in dies numero postulare coeperunt, ut novae peculiaresque exactiones ab Innocentiana diversae, probarentur aut tolerarentur. His mature perpensis, et per officium S. C. Concilii, Archiepiscopis nedum Italiae sed et aliarum regionum de sententia rogatis, SSmus D. N. Leo Papa XIII particularem Commissionem penes S. Concilii Congregationem constituit, eique in mandatis dedit, ut de hac re cognosceret suamque sententiam emitteret. Iam vero in conventibus semel atque iterum ab ea habitis, tria quae sequuntur dubia, quibus universa quaestio comprehendi visa est, ad examen revocata sunt, nimirum:

I. An et quae taxae imponi possint iuxta prudentiae et iustitiae regulas in materia sacramentali, ac speciatim in matrimoniali, itemque in materia beneficiaria.

II. An generalibus quibusdam editis normis, specifica praefinitio taxarum in singulis dioe-

cesibus Ordinariorum arbitrio sit relinquenda; an potius praescribendum, ut hac de re agatur in synodis provincialibus, et quatenus synodi haberi nequeant, in conventibus Episcoporum in singulis provinciis, et in Italia in singulis regionibus, ad hunc effectum peculiariter habendis, sub lege nempe ut uniformis taxa in singulis provinciis seu regionibus quoad fieri possit statuatur, Sacrae Concilii Congregationi pro approbatione subiicienda.

III. An et quaenam aliae provisiones hac de re sint adhibendae.

Quibus Emi Patres praevio consultorum voto respondendum censuerunt:

Ad I. Affirmative, ita tamen ut quoad actus qui directe respiciunt sacramentorum administrationem servetur dispositio *cap. 42 Decret. De simonia,* scilicet ut libere conferantur ecclesiastica sacramenta, et piae consuetudines observentur. — Quod vero ad reliquos actus, qui directe non respiciunt administrationem sacramentorum, uti sunt dispensatio a denuntiationibus matrimonii, venia conferendi baptisma in privatis domibus, et cetera huiusmodi:

1. servandas laudabiles consuetudines, et rationem prudenter habendam locorum, temporum ac personarum;

2. vere pauperes eximendos a quibusvis expensis;

3. taxas non adeo graves esse debere, ut arceant fideles a receptione sacramentorum;

4. quoad matrimonium in specie, remittendas ipsas taxas esse in casibus in quibus adsit periculum ne fideles in concubinatum proruant;

5. tandem quoad beneficia ecclesiastica, taxas esse non debere proportionaliter inadaequatas reditibus beneficiorum.

Ad II. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

Ad III. Affirmative, et taxarum descriptionem seu notulam modo et normis superius expositis confectam, quamprimum transmittendam ad Concilii Congregationem pro approbatione; quae tantum concedenda erit ad instar experimenti, pro dioecesibus Europae ad quinquennium, pro reliquis vero ad decennium.

Sanctitas Sua dignata est resolutionem Em. Patrum plene approbare et confirmare: simulque mandavit ut ab omnibus ad quos spectat sedulo atque integre servetur, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

1940

S. C. S. Off. *10 Iun. 1896.* — ALBANEN. IN AMERICA — An in detegendo impedimento disparitatis cultus procedi possit non solum summarie, sed etiam extraiudicialiter; ex. gr. si in uno alterove casu veritas de suscepto vel non suscepto baptismo (etiam ab haereticis collato) aliter haberi non possit, an tunc valeat inquisitio a sacerdote vel etiam laico (ceteroquin habili et non suspecto) privatim instituta, id est sine delegatione ab Ordinario facta. Accidit huiusmodi casus nuperrime ut miles quidam, rogatu alterius partis, nulla munitus delegatione legitima, de baptismo collato vel non collato investigaret, quia parochus loci illius non audebat ingredi domum testium.

R. Quatenus agatur de investigando impedimento disparitatis cultus, quando contrahere volentes nullo praecedenti ligamine sunt innodati, si inquisitio respicit catholicos vel catholice educatos, etiam in defectu authentici documenti, ex quo constet fuisse revera baptizatos, uti baptizati habendi sunt in ordine ad matrimonium, nisi certo constet baptizatos non fuisse. Si agatur de haereticis vel ab haereticis baptizatis, dummodo constet de facto collationis baptismatis, et ipsius baptismatis invaliditas certo non constet, pariter uti baptizati habendi sunt in ordine ad matrimonium. Huiusmodi investigatio diligenter quidem sed etiam extraiudicialiter et absque speciali delegatione fieri poterit. — Si vero agatur de investigando impedimento disparitatis cultus ad effectum declarandi nullitatem vinculi praeexistentis, quo contrahere volentes sunt innodati, licet, uti iam ab anno 1889 sub die 20 Martii, et iterum sub die 5 Iunii statuit haec ipsa S. Officii Congregatio, procedi possit praetermissis solemnitatibus in Costitutione *Dei miseratione* requisitis, modo summario et extraiudiciali; semper tamen forma iudicialis quoad substantialia servari debet, cum interventu defensoris vinculi matrimonialis; et, si evidenter de impedimenti existentia constet, Ordinarius procedere potest ad proferendam nullitatis sententiam. Planum est ex iis deducere quod in hoc secundo casu semper requiritur forma iudicii, quoad substantialia, nec non interventus defensoris vinculi matrimonialis; quod perfecto praestari a nemine poterit, nisi prius habita speciali ac regulari delegatione.

1941

Circa orationes et sequentiam in Missis defunctorum.

Decr. Gen. S. R. C. *30 Iunii 1896.* — Ut omne tollatur dubium super Orationibus et Sequentia dicendis in Missis defunctorum, Sacra Rituum Congregatio declarat:

1. Unam tantum esse dicendam Orationem in Missis omnibus, quae celebrantur in Commemoratione omnium fidelium defunctorum, die et pro die obitus seu depositionis, atque etiam in Missis cantatis, vel lectis permittente ritu diebus III, VII, XXX, et die anniversaria, nec non quandocumque pro defunctis Missa *solemniter* celebratur, nempe sub ritu qui duplici respondeat; uti in Officio quod recitatur post acceptum nuntium de alicuius obitu, et in Anniversariis late sumptis.

2. In Missis quotidianis quibuscumque, sive lectis sive cum cantu, plures esse dicendas Orationes, quarum prima sit pro defuncto vel defunctis certo designatis, pro quibus Sacrificium offertur, ex iis quae inscribuntur in Missali, secunda ad libitum, ultima pro omnibus defunctis.

3. Si vero pro defunctis in genere Missa celebretur, Orationes esse dicendas, quae pro Missis quotidianis in Missali prostant; eodemque ordine quo ibi sunt inscriptae.

4. Quod si in iisdem quotidianis Missis plures addere Orationes celebranti placuerit, uti rubricae potestatem faciunt, id fieri posse tantum in Missis lectis, impari cum aliis praescriptis servato numero, et Orationi pro omnibus defunctis postremo loco assignato.

Quod denique ad Sequentiam attinet, semper illam esse dicendam in quibusvis cantatis Missis, uti etiam in lectis quae diebus ut supra privilegiatis fiunt: in reliquis, vel recitari posse vel omitti ad libitum celebrantis, iuxta rubricas. Contrariis *etc.*

1942

Circa prohibitionem cantandi in eadem ecclesia eademque die plures Missas de eodem officio.

Decr. S. R. C. *30 Iunii 1896.* — Cum per plura particularia decreta, iam alias edita, Sacra Rituum Congregatio declaravit in eadem ecclesia eademque die plures non posse cantari Missas de eodem Officio; in praesenti, ut plurium votis satisfaciat, opportunum ac propemodum necessarium iudicat ulterius declarare, quemadmodum reapse declarat:

Plures Missas de eodem Sancto vel Mysterio in eadem ecclesia prohibitas, illas esse quae, praeter conventualem nunquam in collegialibus ecclesiis omittendam, in officiatura chorali concinuntur, vel aliquam cum eadem relationem dicunt. Quapropter praefatas Missas sive ad petitionem viventium, sive ex fundatione, dummodo ante vel post absolutum chorale Officium, ac sine ulla cum eo relatione concinantur, non esse vetitas.

1943

De Missis votivis.

Decr. Gen. S. R. C. *30 Iunii 1896.* — Missae votivae vel cum Officio diei, et ipso votivo, concordant, vel haud conformiter ad ipsum celebrantur. Posteriores vero istae vel solemniter aguntur pro re gravi, et publica Ecclesiae causa; vel privatim, aut saltem ex causa vel privatim, aut saltem ex causa privata celebrantur.

Missae votivae quae cum Officio concordant.

I. — 1. Missae votivae quae cum Officio concordant, naturam et ritum Officii, cui adnectuntur, sequuntur, his tamen adnotatis:

Missa de SS. Sacramento in V feriis sit illa votiva, quae notatur in fine Missalis, (haud vero ut in ipsa solemnitate Corporis Christi) ac proinde dicatur sine Sequentia.

Orationes dicantur, non ut infra octavam eiusdem solemnitatis, sed tempori congruentes.

Quae omnia servanda sunt in ceteris huiusmodi Missis votivis.

Symbolum in quibuslibet Missis votivis huiusmodi, quae scilicet conformiter ad Officium celebrantur, semper omittatur, etiamsi sub ritu duplici maiori aliquando sint concessae.

Missae voti solemnes.

II. — 1. Missa votiva solemnis pro re gravi et publica Ecclesiae causa illa est, quae Officio per se non respondens, ab Episcopo, vel de eius consensu, pro qualibet vice obtinendo, solemniter celebratur cum interventu magistratus, aut saltem cleri et populi; et pro quadam spirituali vel temporali necessitate, quae communitatem ipsam afficiat: v. g. ad petendam pluviam, pro serenitate, pro quacumque necessitate, pro Principe infirmo, ac similibus.

2. Missa votiva solemnis pro re gravi celebrari potest qualibet die, exceptis Dominicis I classis, ac festis duplicibus pariter I classis, feria IV Cinerum, feriis Hebdomadae Maioris et vigiliis Pentecostes et Nativitatis Domini: in quibus sola commemoratio fieri poterit in Missa solemni de die, per Orationem Missae votivae post Orationem festi sub unica conclusione, etsi alia commemoratio deinde vi rubricarum fieri debeat.

Verum in ecclesiis, quae ad Missam conventualem tenentur, votiva solemnis pro re gravi non celebretur, nisi prius celebrata fuerit Missa conventualis de Officio occurrente.

3. Missa votiva huiusmodi ex his desumenda est, quae uti votivae in Missali designantur. Quod si, occurrente aliqua gravi et urgente necessitate, Missa specialis in Missali deficiat, dicatur Missa *pro quacumque necessitate;* et huius Orationi sub unica conclusione superaddatur Collecta, si quae sit, necessitati relativae propria.

Ceterum in Missis votivis solemnibus pro re gravi unica dicenda est Oratio, etsi una tantum cantetur Missa, ut accidit in ecclesiis, ubi onus Missae conventualis non existit.

In huiusmodi Missis semper dici debent *Gloria in excelsis* et *Credo,* nisi Missa celebretur in paramentis violaceis, iuxta Rubr. Mis. Tit. XVIII, Num. 5, quia tunc non dicitur *Gloria.* Cum vero *Gloria* et *Credo* dicuntur, nunquam ad Orationes genuflectitur.

Praefatio dicatur iuxta Rubr. Miss. Tit. XII, Num. 4: ita quidem ut infra quamcumque octavam etiam privilegiatam, praefatio dicatur Missae votivae propria, si habeatur, cum *Communicantes* de octava. Die vero Dominica, Praefatio, si Missa votiva propriam non habeat, dicatur de Dominica, non de festo. Item Praefatio dicenda est in cantu solemni et organa pulsari possunt.

Color vero paramentorum erit iuxta qualitatem Missae, quae celebratur.

m quan- uomodo votivae dae.

III. – 1. Dici possunt ut votivae, Missae omnes quae in fine Missalis sub hac designatione ponuntur, necnon illae quae in corpore Missalis, ut votivo more per annum dici possint, adnotantur, quales inter alias Missa *Miserebitur* de SS. Corde Iesu, et Missa *Gaudens gaudebo* de Immaculata Conceptione.

Missae votivae dici tantum possunt de quibuscumque Sanctis canonizatis, in Martyrologio Romano descriptis; pro quibus adhibenda est sive Missa propria, si habeatur, sive illa de Communi, ad quam Oratio forte pertineat, sive altera pariter de Communi: desumptis quidem de Communi quae in Missa propria forsitan desunt, vel tempori non conveniunt, omissisque verbis *annua, hodie,* ac similibus et mutatis *natalitia, solemnitas, festivitas* in *commemoratio, memoria.*

2. Missae votivae, sive privatae (etiamsi dicantur pro aliqua causa gravi), sive solemnes (nisi pro re gravi), sicut et Missae privatae pro defunctis, omnino prohibentur in vigiliis et per octavas Nativitatis et Epiphaniae Domini, feria IV Cinerum, a Dominica Palmarum usque post octavam Paschae, in Vigilia Pentecostes et per octavas Pentecostes et Corporis Christi; necnon in Dominicis per annum et in festis duplicibus, etiam non de praecepto, quacumque consuetudine non obstante.

3. Missae votivae huiusmodi fiant sine *Gloria* et sine *Credo,* etiamsi de Patrono vel Titulari, vel, per speciale indultum, in die Dominica et in festis duplicibus, vel etiam intra octavas celebrentur, nisi sint de die infra ipsam octavam; quo in casu celebrandae essent ut in festo, idest cum *Gloria* et *Credo.*

Orationes dicantur diei et tempori congruentes, etiam in Missa votiva de SS. Sacramento. Quod si infra octavam Missa votiva dicatur, secunda oratio erit de octava, tertia autem de tempore.

Quoad Praefationem servetur Rubrica generatis Tit. XII, Num. 4.

In Missis votivis nunquam legitur in fine aliud evangelium, nisi S. Ioannis *In principio* iuxta Rubr. Tit. XIII.

IV. – 1. Missae votivae, quantumvis solemnes, quae pro re non gravi et ex causa non publica celebrantur, etiamsi in forma novemdialis vel octidui ante vel post aliquam solemnitatem agantur, nullimode celebrentur in Dominicis et festis duplicibus nisi ex indulto speciali. Nec votiva de Spiritu Sancto, vel alia, supradictis diebus licet celebrari, quacumque consuetudine non obstante, ob vestitionem vel professionem monialium; sed neque ab ipso Episcopo in eligendam abbatissam monasterii suae iurisdictionis.

Immo ante processionem SS. Sacramenti, sive infra sive extra octavam Corporis Christi, vel qualibet tertia Dominica mensis, Missa coram SS. Sacramento cantari solita celebranda est de Dominica seu de festo duplici occurrente, cum commemoratione Sacramenti.

Missae votivae solemnes semper cantentur post Nonam, ad formam rubricarum.

2. In ecclesiis quae ad Missam conventualem tenentur, si Missa votiva solemnis ex causa non gravi vel ex fundatione celebretur, nunquam omittatur Missa conventualis de die: tunc vero in Missa votiva fieri non debet commemoratio festi, de quo Missa conventualis celebrata fuit.

In ceteris vero ecclesiis, si de festo currenti prius alia Missa celebrata non fuerit, in Missa votiva addantur tam Oratio diei quam aliae occurrentes.

Ceterum in Missis votivis huiusmodi, utcumque solemnibus, nisi pro re gravi et publica Ecclesiae causa, vel vi speciatim indulti celebrentur, *Gloria in excelsis* et *Credo* semper omittantur. Quod serventur etiam in novemdialibus, quibus Sanctorum festa nonnumquam praeveniuntur, vel in octiduo quod sequitur.

In Missa votiva *de Passione,* quae feriis VI per annum alicubi celebrari solet, colore utendum est violaceo, iuxta rubricas, nec pulsanda sunt organa.

3. Missae votivae ex fundatione vel legato (de quibus iam supra aliquid innuimus) easdem normas ac ceterae votivae, sequuntur: ita ut legi, vel cantari nequeant in festis duplicibus aut in diebus, in quibus nec de duplici fieri possit.

Ideo Sacra Congregatio, auctoritate Summi Pontificis, die 5 Augusti 1662 mandavit ne in futurum recipiatur obligatio ad Missas votivas celebrandas, nisi pro diebus, in quibus secundum regulas Missalis celebrari possunt.

Missae vero votivae, iam acceptatae et nondum celebratae, dicantur aliis diebus non impeditis; atque in horum defectu, pro votivis sufficiat applicare valorem Missae currentis quae quidem, si opus sit, fiat cum cantu, aut etiam sine cantu ex rationabili causa ab Ordinario dignoscenda et approbanda.

V. – 1. Missa votiva de Beata Virgine, sive sit privata sive solemnis, etiam pro re gravi, debet esse una ex votivis B. M. V. in fine Missalis positis pro diversitate temporum, aliave approbata ut votiva dicatur, ut Missa *Gaudens gaudebo* de Immaculata Conceptione et Missa Septem Dolorum. Missae vero propriae de festivitatibus Beatae Mariae non celebrentur, nisi diebus in quibus dictae solemnitatas occurrunt et per earum octavas: quod servetur etiam si huiusmodi Missae ex praescripto et institutione fundatorum petantur; quibus fiet satis celebrando aliquam ex votivis B. M. V. iuxta temporis occurrentiam. De Missis votivis B. Mariae Virginis.

Contra vero, in festivitatibus et infra octavas eiusdem Beatae Virginis celebretur Missa

festivitatis aut de die infra octavam, tamquam non votiva, sed festiva.

Pariter die quo Officium votivum de Beata Virgine ex indulto recitatur, Missa votiva sumatur quae respondeat Officio.

Immo in vigilia Assumptionis (similiter et Immaculatae Conceptionis) B. M. V., etiam in implementum oneris, celebretur Missa de Vigilia; quippe qua et universalis Ecclesiae ritui et particulari oneris implemento consulatur.

2. In Missis votivis de B. M. V., quae celebrantur in Sabbatis per annum et in Sabbatis Adventus, dicatur Hymnus *Gloria in excelsis,* etiamsi Officium non fiat de ea: nunquam vero dicatur extra Sabbatum, nisi infra octavas eiusdem Beatae Virginis; etiamsi talis Missa celebretur ex legato, neque obstante consuetudine etiam immemorabili. Sacerdos vero, qui ex indulto quotidie celebrat Missam votivam de B. M. V., *Gloria in excelsis* dicat in Sabbato, uti supra, haud vero infra octavas eiusdem Beatae Virginis.

Tres saltem orationes, iuxta Rubricas, dicantur, etiam in Missis votivis huiusmodi, quae ex indulto quolibet anni Sabbato cantari solent.

Credo in Missis Votivis B. M. V. semper omittatur, nisi sint de die infra Eiusdem octavas; nequidem iis exceptis, quae sive in cleri conventibus, sive ex legato, sive quolibet Sabbato ex indulto celebrantur.

In Missis votivis de B. M. V. color albus semper adhibeatur, non autem caeruleus, nisi ex privilegio.

3. Missae votivae B. M. V., etiam novemdiales, debent esse ex votivis ut supra; nunquam vero propriae de festivitatibus eius, nisi in ipsis festivitatibus earum. Missae huiusmodi, utcumque solemnes, celebrentur sine *Gloria* et sine *Credo* et cum tribus orationibus: nisi speciale habeatur indultum.

Quae de Missis novemdialibus dicta sunt, eadem fere dicantur de Missa *Rorate* in honorem Beatae Virginis quotidie per Adventum in aliquibus ecclesiis cantari solita: quae quidem neque in Dominicis aut festis duplicibus neque cum unica oratione et cum *Gloria* et *Credo* celebranda est, nisi peculiare interveniat indultum. Quo quidem obtento, non omittatur Missa conventualis in ecclesiis collegiatis aut conventualibus, vel Missa occurrentis festi de praecepto in minoribus ecclesiis.

Missae votivae pro sponso et sponsa.

VI. — In celebratione nuptiarum, extra diem Dominicum, vel alium diem festum de praecepto, seu in quo occurrat duplex primae vel secundae classis, dicenda est Missa *pro sponso et sponsa,* in fine Missalis post alias Missas votivas specialiter assignata. In diebus vero Dominicis aliisque diebus festis de praecepto, necnon diebus duplicia excludentibus, dicenda est Missa de die cum commemoratione Missas pro sponso et sponsa, et quidem etiam in festis primae classis, sub altera conclusione, ac primo loco post ceteras commemorationes de praecepto, si quae faciendae.

Missa pro sponsis, et in ea benedictio nuptialis, fieri potest etiam in casu, quo sponsi infra hanc Missam sacram Communionem non percipiant.

Eadem Missa, cum sit votiva privata, semper celebranda est, etiam si fiat in cantu, sine *Gloria in excelsis* et sine *Credo* et cum tribus orationibus: 1ª. scilicet eiusdem Missae votivae propria, 2ª et 3ª diei occurentis ut in Rubr. Tit. VII, Num. 3 *De Commemorationibus*; necnon in fine *Benedicamus Domino* et ultimo Evangelio S. Ioannis.

Temporibus vero prohibitis, nuptiae quidem celebrari possunt de licentia Episcopi, at sine solemnitate, ideoque privatim; et omissis Missa et benedictione. Neque, iisdem temporibus, commemoratio pro sponsis fieri potest in Missa occurrente.

Verum ex decreto generali S. R. Universalis Inquisitionis dato die 31 Augusti 1881, benedictio nuptialis impertienda est extra tempus feriatum iis coniugibus, qui eam quacumque ex causa non obtinuerint, Missaque pro sponso et sponsa simul celebranda, diebus praescriptis ut supra.

Benedictio enim nuptiarum in Missali posita, si sponsi eam petierint, (ceterum ad eam non adigendi, bene tamen adhortandi) ab ipsa Missa pro sponso et sponsa abstrahi numquam potest, sed infra eam omnino debet fieri.

Notandum est tamen, quod si mulier est vidua et alias benedicta fuerit, omittenda est tam benedictio nuptiarum, quam Missa propria pro sponso et sponsa.

Non obstantibus decretis quibuscumque particularibus in contrarium facientibus, quae per hoc generale decretum uti revocata ac nullius roboris habenda esse Sacra Rituum Congregatio declarat.

1944

Circa le[...] I Nocturn[...] plicibus [...] bus.

S. R. C. *30 Iunii 1896.* — Cum Sacra Rituum Congregatio expetita fuerit a plurium dioecesium Episcopis: num attenta multiplicatione Officiorum quae sub ritu duplici maiori conceduntur, expediat adhuc in dictis Officiis legere Lectiones I Nocturni de Communi Sanctorum, nisi propriae habeantur, pro Scriptura occurrente:

Sacra eadem Rituum Congregatio, exquisito voto Commissionis Liturgicae reque maturius perpensa, respondendum censuit:

Praesentibus rerum adiunctis inspectis, Lectiones I Nocturni proprias vel de Communi Sanctorum esse in posterum adhibendas tantum pro duplicibus I vel II classis; illis tamen

Lectionibus exceptis, quae approbatae iam fuerint, vel in Breviario habentur pro duplicibus seu maioribus seu etiam minoribus; vel aliis, quas pro specialibus rationibus vel adiunctis Sacra Rituum Congregatio approbare deinceps censuerit.

1945

usula s dioe- rescri- nsatio- e reli-

S. C. S. Off. *6 Iulii 1896.* — Quid agendum, cum Archiepiscopus Colonien. et Ordinarius Pennen. et Atrien, rescriptum recepissent dispensationis mixtae religionis cum clausula *intra fines dioecesis,* et nupturienses executionis tempore in aliam dioecesim discesserint?

R. Clausula vetus *intra fines dioecesis* quae solet apponi in rescriptis mixtae religionis, habeatur pro abolita tam pro praeterito quam pro futuro.

1946

(coro- s etc.) s dita- omni- s tra-

S. C. Indulg. *10 Iulii 1896* — Quamvis haec S. Congr. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita decreverit sub die 16 Iulii 1887 res Indulgentiis ditatas tradi debere fidelibus omnino *gratis,* ita ut, si aliquid quocumque titulo requiratur vel accipiatur, Indulgentiae rebus adnexae amittantur; nihilominus ab hac S. Cong. humiliter petitur sequentium dubiorum solutio:

1. An amittant Indulgentias cruces, coronae, etc. si quis eas emens, ipsi venditori earum benedictionem nomine suo curandam committat, soluturus pretium expensasque transmissionis in ipso actu, quo res illas iam benedictas sibi tradentur.

Et quatenus negative:

2. An amittant Indulgentias cruces, coronae, etc. si quis praevidens eas iam benedictas postulatum iri certa occasione, puta magni concursus fidelium, in antecessum benedicendas curet pro iis qui eas, restituto pretio expenso, petituri sint.

Ad 1. Negative. — Ad 2. Affirmative.

1947

se- im- ova Offi- que acra gre-

Decr. S. R. C. *13 Iulii 1896.* — 1. Exhibitae nobis petitiones (pro novis Officiis et Missis) Sanctos Beatosve tantummodo spectare debent in Romano Martyrologio conscriptos, aut publico cultu a Sancta Sede decreto vel confirmato iamdiu fruentes. At vero semper speciali proprii Episcopi commendatione opus est; qui etiam, si exquiratur, sui Capituli cathedralis consensum allegabit.

2. Ad ceteros Sanctos Beatosve quod attinet, etsi longo iam tempore publico fuerint cultu honorati, cum Officio et Missa propria, necesse est ut, iuxta communes regulas, eorum cultus ab Ecclesia comprobatus et confirmatus sit, antequam Officium ipsum ac Missa permittatur.

3. Postulationes ad obtinenda Officia Missasque proprias pro novis eorum Sanctorum sive Beatorum festis, qui, sub alio quidem titulo, publico iam fuerint cultu donati, raro admodum excipientur. Semper autem eae rationibus omnino peculiaribus ac solidis, specialissimaque commendatione et, si id materia ipsa exposcat, historicis documentis apprime validis fulciantur oportet.

4. Ex calendariis perpetuis vel propriis cuiusque dioeceseos, quae huic Congregationi Sacris Ritibus tuendis praepositae approbanda exhibentur, ii sive Sancti sive Beati expungendi sunt, quibus conditiones in § 1 recensitae desunt; novaque item festa in § 3 indicata; quum de his singillatim ac serio agendum sit.

5. Quaelibet novi Officii ac Missae postulatio Curationi Liturgicae prius examinanda subiicietur; dein summa diligentia in Conventu, cui Emus Cardinalis Praefectus praesidet, discutienda. Cuius discussionis exitus si postulanti faverit, postulatio exhibita, una cum allegatis et necessariis declarationibus super peracto examine, et insuper cum Rmi Promotoris Fidei adnotationibus, typis mandabitur. Documentorum fasciculus ita comparatus, ab uno e Cardinalibus Relatoribus, Sacrae Congregationi in ordinario Conventu exhibebitur.

6. Si Sacra Congregatio petitioni favens annuat, illius sententia SSmo Patri confirmanda subiicietur; ac tantummodo post Pontificiam confirmationem, Officii et Missae schema, quod exhibitum fuerat, cooperante hymnographo Sacrae Congregationis, cura Cardinalis Ponentis et Rmi Promotoris Fidei, recognoscetur et approbabitur.

7. Extensiones Officii et Missae, alicui peculiari ecclesiae vel dioecesi iam concessae, ad alias dioeceses ecclesiasve, specialibus rationibus inniti debent. Eae vero a delectis per Nos viris sacrae Liturgiae expertis et a Congressu supradicto, sicut primitivae postulationes, expendentur: et, si id iste necessarium existimabit, in pleno Sacrae Congregationis Conventu proponentur, antequam Pontifici comprobandae exhibeantur: quae quidem approbatio semper necessaria est, nisi forte primitiva concessio *singulis petentibus* facta fuerit.

8. Immutationes vel additiones, quas in Officiis vel Missis iam concessis fieri contigerit, eaedem examini ac discussioni sicut extensiones, de quibus in § praecedente sermo est, subiicientur.

1948

Instr. S. C. EE. et RR. *21 Iulii 1896.* — A tutti è noto come i Romani Pontefici in ogni età e per ogni dove abbiano rivolto ogni loro pensiero e sollecitudine alla sana istruzione di quelli che Dio elesse suoi ministri. Hanno

De clericis Universitates civiles frequentantibus.

eretto o favorito scuole, seminarii, e financo Università, in cui i giovani dell' un clero e dell' altro potessero essere istruiti nelle lettere, nelle scienze sacre e profane, ed altresì venir decorati di gradi accademici; in modo però che informati fossero alla verace e genuina scienza che va unita alla fede ed alla pietà. La S. Sede Apostolica infatti ed i Vescovi esercitavano vigile direzione sulla scienza e sull'insegnamento, sulla fede e sui costumi.

Avviene però di questi giorni, per le mutate vicende dell' Italia, che alcuni sia del clero secolare che del regolare si credano costretti a compiere il corso di certi studî nelle Università civili, estranee del tutto al sapiente e salutare potere ecclesiastico ed alla vigilanza dei sacri Pastori. Stando così le cose, non è chi non vegga in quanti e quali pericoli e danni incorrer possa la gioventù ecclesiastica. Per la qual cosa la Sacra Congregazione preposta agl' interessi dei Vescovi e dei Regolari stabilì di emettere, secondo il volere di S. S. Papa Leone XIII, la seguente istruzione per tutti i Vescovi e Superiori degli Ordini Religiosi e delle Congregazioni d' Italia.

1. Perchè vengano ammessi all' Università anche quegli alunni, che abbiano conseguito la idoneità fuori dei licei governativi, i Vescovi ed i Superiori degli Ordini e delle Congregazioni non mandino i loro sudditi a prepararsi presso i detti licei, ma piuttosto presso istituti ecclesiastici, scuole o collegi, di cui si conosca l'ottimo e veramente cattolico insegnamento. Che se per mancanza d' istituti, di scuole o di collegi, o per altre gravi circostanze sia necessario che alcuni vengano mandati ai licei governativi, bisogna osservare esattamente le stesse regole che qui stabiliremo per chi si ascrive alle Università.

2. Nessuno del clero secolare frequenti le Università governative senza espressa licenza del proprio Vescovo, il quale nel concederla abbia soltanto di mira quel che la necessità della diocesi esiga, affinchè negl' istituti destinati all' istruzione, eretti o da erigersi, si abbiano professori idonei e muniti di diploma.

3. Gli Ordini e le Congregazioni che non esercitano l' ufficio dell' insegnamento non mandino i loro giovani alle Università governative. I novizii poi di quegli Ordini e Congregazioni che professano l' insegnamento non siano mai mandati alle Università; nè i professi le frequentino senza averne pria ottenuto espressa licenza dal Generale, il quale la concederà solamente a quei che sono necessarii e sufficienti per i collegi e le scuole loro.

4. Gli alunni dell'uno e dell'altro clero attendano nelle Università solo a quei corsi che sono necessarii ad ottenere la laurea ovvero quei titoli accademici di cui hanno bisogno.

5. È di grande momento scegliere con accuratezza quei che devono frequentare le Università. Non si dia tal permesso ai giovani, se prima non abbiano compito con lode l' intero corso filosofico e teologico, prescritto o dalle costituzioni diocesane per il clero secolare, o da quelle dell' Ordine o della Congregazione pei religiosi.

6. Nel mandare i giovani bisogna anche attendere alla perspicacia ed elevatezza del loro ingegno, alla costanza negli studii, all' indole che dev' essere ben educata, forte e tenace nei buoni proponimenti. Sopra ogni altro però, per quei che si scelgono, si tenga conto della bontà dell' animo e dell' integrità dei costumi. Siano giovani che abbiano un gran concetto del dono della fede e della vocazione per cui Dio li chiamò al suo ministero; giovani che amino con ardore la Chiesa cattolica; che professino rispetto e riverenza verso la Santa Sede Apostolica con la mente, con le parole e con le opere; giovani, che imbevuti dei principii della nostra santa Religione e dediti agli esercizii di pietà, risplendano per integrità di costumi, e per vita veramente ecclesiastica. Si scelgano infine coloro che diano fondate speranze di apportare colle loro azioni onore allo stato ecclesiastico per eminenza nelle scienze, e si acquistino venerazione per merito d'azioni virtuose.

7. A rimuovere vie più sicuramente i pericoli, i Vescovi abbiano cura che i loro giovani ecclesiastici, mentre frequentano le Università dimorino in Seminario; in mancanza di esso in qualche casa religiosa, o se non altro, presso qualche provetto sacerdote secolare, fuori il caso che abbiano quivi parenti coi quali possano coabitare. Degni di lode e di stima sarebbero quei solerti sacerdoti, o quei secolari di specchiata pietà che istituissero, ove le circostanze lo permettano, un qualche ospizio per gli studenti ecclesiastici, ove costoro, con poca spesa potessero trovare una dimora sicura, ed atta alla quiete degli studii ed agli esercizii di pietà.

8. Se la Università trovasi fuori diocesi, gli Ordinarii dei giovani li raccomandino al Vescovo di quel luogo, al quale essi saranno tenuti di presentarsi appena giunti, e prestare ossequio, finchè ivi dimorino. L' Ordinario ed il Vescovo del luogo d' accordo affidino gli alunni alla cura ed alla vigilanza di qualche sacerdote prestante per virtù, per scienza e per conoscenza della gioventù, il quale li diriga e sovente renda conto all' Ordinario della loro condotta. Esiga inoltre il Vescovo dai proprî alunni frequenti lettere, ed egli si giovi anche di questo scambio epistolare per consigliarli, ammonirli, eccitarli, e confermarli nei santi propositi.

9. I Superiori degli Ordini e delle Congregazioni preferiscano sempre le Università di

quei luoghi ove si trovino case dell' Ordine o della Congregazione, ed impongano agli studenti che quivi abbiano la loro dimora. Se non hanno casa propria nella sede dell' Università, procurino ad ogni costo che gli alunni vengano ricevuti in qualche altra casa religiosa o nel Seminario vescovile o in qualche altro istituto ecclesiastico. Qualora manchi un convento o una casa propria, non mandino uno dei loro sudditi a frequentare l' Università; ma due insieme o più, affinchè a vicenda si custodiscano, s' aiutino ed eccitino a compiere i doveri della loro vocazione. Impongano al Superiore della casa più vicina, o a qualche altro religioso dotato di virtù, di sapere e di solerzia, di visitare spesso codesti giovani, per osservare e dare relazione sulla loro condotta e sull' assiduità nello studio; affinchè il Generale possa provvedere quanto occorra con opportuni consigli. Procuri inoltre il Generale che gli scrivano spesso ed egli alla sua volta risponda, per tener ferma la loro unione col capo dell' Ordine o della Congregazione, e li educhi con paterne istruzioni ed ammonimenti nello spirito di ubbidienza e di osservanza.

10. Si affida al prudente zelo dei Vescovi e dei Superiori la cura di scegliere quella fra le Università, in cui si conosca esser minori i pericoli, ed apparisca dalle circostanze essere più facile l' uso dei consigli coi quali provvedasi alla pace, ai buoni costumi ed al progresso dei giovani. Se avvenga per avventura che qualche professore di proposito dia lezioni contro la religione o contro i costumi, procuri il Vescovo od il Generale che gli alunni frequentino un' altra Università, o non assistano a siffatte lezioni; valendosi cioè della legge che esige l' iscrizione al corso universitario, non già assiduità a tutte le lezioni. Del resto, fuori di questo caso, gli alunni ecclesiastici assistano con diligenza alle lezioni, per far progresso nelle scienze e dare ai compagni esempio di diligenza, ai professori testimonianza di ossequio.

11. Per quel che riguarda i libri ed i compendii delle lezioni, in cui forse occorrano cose contro la religione o i costumi, la verità della storia ecclesiastica, i diritti della Chiesa cattolica o del Romano Pontefice, qualora non si possa evitare l' uso di tali libri e compendii, i Vescovi ed i Superiori provvedano a questo caso secondo il bisogno; inoltre procurino di porre il rimedio al veleno con ottimi libri, con consigli di sacerdoti insigni per sapere, pietà ed esperienza; i quali aiuteranno i giovani a conoscere i sofismi ed a confutare gli errori dai quali saranno forse avvelenati i libri scolastici od i compendii delle lezioni. Inoltre con ogni studio facciano temere ai loro giovani la lettura di quei giornali e periodici che ingannano con false e pericolose dottrine, colle narrazioni e colle lusinghe, e insensibilmente rubano e pervertono il retto pensare ed agire.

12. I Vescovi ed i Superiori religiosi esortino i giovani a mostrarsi dignitosamente ossequiosi ai superiori ed ai professori dell' Università, a trattare i compagni tutti gentilmente, nessuno però con familiarità. Vietino assolutamente di dare il nome a circoli o a qualsivoglia società politica o turbolenta; mai intervengano a quelle adunanze, che mirano a muover lagnanze o proteste contro i superiori.

13. I Vescovi che hanno sede nelle città ove si trovano le Università, procurino di favorire, qualora esistano, e di fondare, ove manchino, circoli e società di studenti ecclesiastici. Si giovino allo scopo di sacerdoti secolari o regolari più idonei, commettendo almeno ad uno l'ufficio di Assistente ecclesiastico. Toccherà a costui stabilire le riunioni degli studenti e presiedervi. Quivi gli studenti ecclesiastici, lasciate da parte le politiche contese ed ogni amor di partito, conversino, disputino o leggano su questioni letterarie, storiche, filosofiche. Nè omettano di recitare insieme orazioni ed istituire esercizi di pietà e da farsi in giorni determinati: cosicchè in queste società regnino sante gare, carità fraterna e pietà cristiana. In questi circoli di ecclesiastici potranno anche ammettersi, cautamente e col permesso dell' Assistente ecclesiastico, studenti secolari, ma quelli solamente di retto pensare ed agire e che siano commendevoli per religione, pietà e specchiati costumi.

14. I Vescovi ed i Superiori esortino vivamente i loro sudditi a perseverare con costanza nello spirito della vocazione. A questo fine adoperino tutti i mezzi più efficaci: l'orazione cioè, la frequenza dei sacramenti, i pii esercizii, il disprezzo delle vanità, la fuga dei cattivi e degl' infingardi. Ai religiosi specialmente deve raccomandarsi la fedeltà nell' osservare quel che al loro stato si conviene: l' orazione mentale quotidiana, l' esame di coscienza, la lettura spirituale, il silenzio ed il raccoglimento. Nel tempo delle vacanze gli studenti religiosi ritornino al loro convento od alla casa religiosa del loro Istituto, e lì riprendano colla comunità l' osservanza esatta delle loro regole. Tutti gli studenti, siano del clero secolare che del regolare, in tempo delle vacanze facciano gli Esercizii spirituali.

15. Che se, non ostante le cautele e le diligenze fin qui indicate, ed altre che la pastorale e paterna sollecitudine potrà aver suggerito, i Vescovi e i Superiori religiosi si accorgeranno che alcuno dei loro sudditi siasi allontanato dal retto sentiero della verità e della virtù, lo chiamino subito dall' Università, poichè è meglio interrompere il corso dei suoi studii, anzichè permettere la rovina dell' anima di lui.

1949

De vino pro Missa cum admixtione sacchari.

S. C. S. Off. *5 Aug. 1896* — In Brasilia difficillimum est verum vinum habere ad S. Missae sacrificium conficiendum, et fere impossibile illud ab adulterino distinguere, nisi in ipsa eadem regione confectum. Iamvero uva his in locis adeo debilis et aquosa est ut, ad tolerabile vinum habendum, aliquid sacchari e planta, quam vulgo *canna de assucar* appellamus, musto admisceri debeat; et hoc quidem modo fabricatum quoque est vinum, quo sacerdotes in S. Missae Sacrificio passim utuntur. Nunc vero, cognita responsione S. Rom. et Un. Inquisitionis feria V. loco IV. die 25 Iunii 1891 *(V. n. 1757)* lata, dubitationes et conscientiae anxietates ortae sunt. Quapropter *quaeritur:* Utrum sic confectum vinum pro S. Missae Sacrificio tuto adhiberi valeat nec ne.

R. Loco sacchari extracti e canna saccharina vulgo *canna de assucar* addendum potius esse spiritum seu *alcool,* dummodo ex genimine vitis extractus fuerit, et cuius quantitas, addita cum ea quam vinum, de quo agitur, naturaliter continet, haud excedat proportionem duodecim pro centum; huiusmodi vero admixtio fiat quando fermentatio tumultuosa, ut aiunt, defervescere inceperit. — SSmus adprobavit.

1950

Circa vinum pro Missa spiritu seu alcool roboratum, vel confectum ex musto per igneam evaporationem condensato.

S. C. S. Off. *5 Aug. 1896.* — Archiepiscopus Tarraconensis humiliter exponit tarraconensem regionem optimis vineis abundare, ex quo fit ut vinorum commercium ad exteras nationes protrahatur et quamplurimi populi, Americae praesertim, a nostris vinicolis et mercatoribus vinum ad S. Missae Sacrificium conficiendum emere soleant. At dubium hac super re a R. P. D. Episcopo Massiliensi dudum propositum, et lata a S. Rom. et Univ. Inquisitione feria IV die 30 Iulii 1890 *(V. n. 1735)* relativa responsio vinicolas ipsos et mercatores curis et anxietatibus affecerunt. Vina enim dulcia, quae hac in regione conficiuntur quaeque magnopere a sacerdotibus pro Missae celebratione desiderantur, post primam fermentationem iam duodecim vis alcoolicae gradus exsuperant, ad quos massiliensia nec permissa succi alcoolici additione pertingunt. Nihilominus ut haec generosa et dulcia vina, licet maiori, qua massiliensia, virtute praedita, ad exteras nationes tuto exportari queant, decem et octo vis alcoolicae gradibus polleant oportet; secus enim propter ipsam eorum dulcedinem novis fermentationibus sunt obnoxia, et in maris transmissione ut plurimum acescunt. Quam ob rem vinarii nostri mercatores, eosque inter maxime Augustinus Muller, vir de religione catholica optime meritus, gratiam implorant ei similem quae Episcopi Massiliensis supra laudati votis concessa fuit, facultatem videlicet roborandi spiritu seu alcool, ex genimine quidem vitis extracto, vina praesertim dulcia, ita ut ea quae naturaliter plus minusve ad quindecim vis alcoolicae gradus pertingunt, ad octodecim increscant. Ita enim eorum impeditur corruptio, quam iteratis fermentationibus subire solent, tutiusque evehi possunt ad exteras nationes quae apto vino carent ad decorose litandum. Praeterea, ut aiunt, in nonnulis Hispaniae regionibus viget perantiqua consuetudo, qua plures Sacerdotes vinum pro S. Missae Sacrificio sibi conficiunt praemissa vel ignea musti evaporatione vel uvarum ad solis radios exsiccatione; qui mos cohonestari videtur declaratione S. Officii de die 22 Iulii 1706 *(V. n. 270)* circa vinum ex acinis uvae passae confectum.

Hisce praehabitis, *quaeritur:*

1. Utrum praelaudatis vinis, praesertim dulcibus, pro eorumdem conservatione tantum spiritus seu alcool ex uva deprompti addi queat, ut ad septemdecim circiter vel octodecim vis alcoolicae gradus increscant, quin cessent exinde esse materia apta pro S. Missae Sacrificio.

2. Utrum licitum sit ad S. Missae Sacrificium conficiendum uti vino ex musto obtento, quod ante fermentationem vinosam per evaporationem igneam condensatum est.

Ad 1. Attentis noviter deductis, dummodo in casu proposito spiritus extractus fuerit ex genimine vitis, et quantitas alcoolica adiungenda, una cum ea quam vinum, de quo agitur, naturaliter continet, non excedat proportionem septemdecim vel octodecim pro centum, et admixtio fiat quando fermentatio tumultuosa, ut aiunt, defervescere inceperit; nihil obstare quominus idem vinum in Missae Sacrificio adhibeatur.

Ad 2. Licere; dummodo decoctio huiusmodi fermentationem alcoolicam haud excludat, ipsaque fermentatio naturaliter obtineri possit, et de facto obtineatur. — SSmus adprobavit.

1951

De moni propinquo viter infirm euntibus.

Litt. S. C. EE. et RR. *26 Aug. 1896* (AD EP. MAIORICEN.) Circa dubium quod A. T. resolvendum proponit huic S. C., scilicet: « Utrum tolerari possit consuetudo, quam habent Sorores « tertiariae votorum simplicium sine clausura, « quarum Constitutiones nondum sancitae fue- « runt a Sede Ap., adeundi parentes vel fratres « in casu gravis infirmitatis illorum, ad hoc « ut eos assistant, et apud illos solas remane- « re quamdiu infirmitas duraverit »; eadem S. C. respondendum censuit prout respondet: — Cum agatur de Instituto votorum simplicium dioecesano et sine clausura, consuetudo de qua in precibus, dependet a prudente Ordinarii arbitrio, praescriptis tamen debitis cautelis.

1952

S. C. S. Officii *10 Sept. 1896.* — 1. Utrum Episcopi in Concilio sive plenario sive provinciali *legitime* coadunati, vera potestate legislativa potiri censeantur.

2. Utrum decreta Conciliorum sive plenariorum sive provincialium a S. Sede *in forma communi sive specifica confirmata, vel adprobata, vel saltem recognita* omnimoda vi careant, nisi in statuta dioecesana iam fuerint incorporata; et quidem tantum valeant, in quantum sic fuerunt incorporata.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative. — SSmus adprobavit.

1953

Decr. S. C. de Prop. F. *12 Sept. 1896.* — Excelsum apostolicorum virorum munus exigit, ut hi in excolendo agro Domini ambulent omnes cum consensu, paribusque animis, in pari causa ad labores incumbant. Siquidem vel inimicus homo eodem in agro serit zizania, vel improborum hominum malitia ipsos missionarios vexat et oppugnat, vel subiti rerum casus in graves angustias ac difficultatum dumeta eosdem compellunt. Hinc patet quam utile atque adeo necessarium sit, ut iidem, praeliaturi cum vitiis et concupiscentiis hominum, cum inimicis Crucis Christi, uno veluti duce et auspice, prudenti zelo et caritate ducantur. Ita fiet ut facilius homines, pretioso Christi sanguine redemptos, at vel in tenebris infidelitatis sedentes, vel in haeresi aut schismate tabescentes, in sanctae matris Ecclesiae sinum reducant, ad salutem nutriendos aeternam. Porro SSmus D. N. Leo d. p. PP. XIII pro ea qua praestat sapientia maximaque sollicitudine omnium Ecclesiarum, praesertim orientalium, litteris motu proprio datis die 19 martii 1896, aliquot praescriptionum hortationumque capitibus suae Constitutioni *Orientalium* veluti adiectis, iussit, quaedam per sacrum Consilium christiano nomini propagando constitui decreto proprio, quo nonnulla ad mentem Sanctitatis Suae immutentur de iuris ordine adhuc recepto circa rationem officiorum, quae *Delegatis Apostolicis* intercedant cum eis qui *Missionibus* per orientales praesunt regiones. — Quibus iussis S. Congregatio libenter parens, haec declaranda ac decernenda censuit:

1. Apostolicarum Praefecturae Missionum apud orientales ecclesias, intra fines alterius Missionis aut Dioecesis institutae, quae idcirco territorium separatum non habent, abrogantur, pleno tamen iure manentibus iam fundatis Missionibus; et in Praefectorum locum sufficientur *Superiores Missionum.*

2. Superior Generalis religiosi Ordinis, cui aliqua apostolica Missio credita est, Sacrae huic Congr. proponet aliquem ex eodem Ordine alumnum, virtutibus apostolicis doctrinaque praestantem, quem idem sacrum Consilium tuto eidem Missioni, si ita in Domino iudicaverit, praeficiat, *Superioris* officio et nomine.

3. Patentes litterae seu diplomata Sacrae Congregationis ad hunc ita designatum et promotum Superiorem Missionis, una cum apostolicis facultatibus, quas eadem Sacra Congregatio eidem concedere censuerit, tradentur per Ap. Delegatum, in cuius legatione Missio ipsa instituta est.

4. Praeter Superiorem Missionis, nominabitur ab Ordinis religiosi summo Praeside *Superior regularis,* cuius onus et munus erit servare ac provehere assidua solertique vigilantia et cura regularem disciplinam missionariorum proprii Ordinis; item et Missionis negotia singulis pro cuiusque ingenii et corporis viribus committere, quae tamen is ne agat nisi collatis cum Superiore Missionis consiliis, ut in eam una concedant provisionem, quam magis ad catholicae rei emolumentum conferre iudicaverint. De *Superiore Regulari.*

5. Si generali religiosi Ordinis Superiori visum fuerit, in quibusdam temporum, locorum et personarum adiunctis, utilius cumulare munus *Superioris Missionis* cum munere *Superioris regularis,* perficere id poterit, non tamen sine Sacrae Congregationis auctoritate et venia.

6. *Superioris Missionum* erit ordinaria christianarum administratio communitatum, quae apostolicis missionariorum laboribus ab infidelitate, ab haeresi vel a schismate ad veram fidem aut primum venerint, aut reversae fuerint; quousque tamen ad Episcopos seu Ordinarios proprii ritus remitti queant. — Ipsi etiam ius esto novas fundare stationes Missionum, collatis tamen prius cum *Ap. Delegato* consiliis. — Eiusdem Superioris munus tandem sit statuere et peragere quidquid prudenter existimet meliori Missionum regimini profuturum. De *Superioris Missionum* munere.

7. Praecipuum *Delegati Apostolici* officium erit vigilare ut missionarii nunquam ab incepto ferientur, sed assidue ac probe suo fungantur munere. Scilicet ut apostolico ritu villulas suae subditas Missioni continenter lustrent, infirmos in fide roborent, lapsos et devios in viam salutis revocent: sic demum elaborent ad dominici agri ubertatem, ut omnes Christum lucrifaciant, suis militibus olim iustitiae coronam redditurum. — Curet praeterea Delegatus ut missionarii perquam diligenter fideliterque Sanctae Sedis mandata et institutiones servent ac expleant. Circa *Delegati Apostolici* officia.

8. Item Ap. Delegatus omnem dabit operam, ut ipse et Superior Missionis plene conveniant de sententiis et rebus agendis, quae ad Missionis administrationem et progressum attinent. Et ubi contingat, eos diversa sentire in gravioribus Missionis negotiis, Delegati Ap.

praevaleat iudicium, salva tamen Superiori Missionis facultate Sacram Congr. adeundi rogatum, ut quod ipsa Missionis bono conducibilius existimet, faciendum decernat.

Haec porro omnia et singula SSmo D. N. Leoni XIII relata, auctoritate sua ipse firmavit, et contrariis quibuscumque opportune derogavit, firmis ceterum aliis iuribus et officiis, quae locorum Ordinarios inter et missionarios intercedunt.

1954

De Ordinationibus anglicanis.

Const. Leonis PP. XIII. *13 Sept. 1896.* — Apostolicae curae et caritatis, qua *Pastorem magnum ovium, Dominum nostrum Iesum Christum* (Hebr. XIII. 20), referre pro munere et imitari, aspirante eius gratia, studemus, non exiguam partem pernobili Anglorum nationi tribuimus. Voluntatis in ipsam Nostrae ea praecipue testis est epistola quam superiore anno dedimus propriam *ad Anglos, regnum Christi in fidei unitate quaerentes:* eiusdem quippe gentis et veterem cum Ecclesia matre coniunctionem commemorando revocavimus, et felicem reconciliationem, excitata in animis orandi Dei sollertia, contendimus maturare. Rursusque haud ita pridem, quum communibus universe litteris de unitate Ecclesiae fusius agere visum est, non ultimo loco respeximus Angliam; spe praelucente, posse documenta Nostra tum catholicis firmitatem tum dissidentibus salutare lumen afferre. Atque illud fateri libet quod aeque gentis humanitatem ac multorum sollicitudinem salutis aeternae commendat, id est quam benevole Anglis probata sit instantia Nostra et dicendi libertas, nullo quidem acta humanae rationis impulsu. — Nunc autem eadem Nos mente eodemque animo deliberatum habemus studia convertere ad quamdam non minoris momenti causam, quae cum ea ipsa re votisque Nostris cohaeret. Quod enim apud Anglos, aliquanto postquam ab unitatis christianae centro abscessum est, novus plane ritus ordinibus sacris conferendis, sub rege Eduardo VI, fuit publice inductus; defecisse idcirco verum Ordinis sacramentum, quale Christus instituit, simulque hierarchicam successionem, iam tenuit communis sententia, quam non semel Ecclesiae acta et constans disciplina firmarunt. Attamen recentiore memoria hisque maxime annis invaluit controversia, sacraene Ordinationes ritu eduardiano peractae, natura sacramenti effectuque polleant; faventibus, affirmate vel dubitanter, non modo scriptoribus anglicanis nonnullis, sed paucis etiam catholicis praesertim non anglis. Alteros quippe movebat praestantia sacerdotii christiani, exoptantes ut duplici eius in corpus Christi potestate ne carerent sui; movebat alteros consilium expediendi quodammodo illis reditus ad unitatem: utrisque vero hoc persuasum esse videbatur, iam studiis in eo genere cum aetate provectis, novisque litterarum monumentis ex oblivione erutis, retractari auctoritate Nostra causam non inopportunum fore. Nos autem ea consilia atque optata minime negligentes, maximeque voci obsequentes apostolicae caritatis, censuimus nihil non experiri quod videretur quoquo modo conducere ad animarum vel avertenda damna vel utilitates fovendas. Placuit igitur de retractanda causa benignissime indulgere: ita sane, ut per summam novae disquisitionis sollertiam, omnis in posterum vel species quidem dubitandi esset remota. Quapropter certo numero viris doctrina et eruditione praestantibus, quorum compertae erant dissimiles in ipsa causa opiniones, negotium dedimus ut momenta sententiae suae scriptis mandarent: eos deinde ad Nos accitos iussimus communicare inter se scripta, et quidquid eo amplius ad rem cognitu esset dignum, indagare atque expendere. Consultumque a Nobis est, ut ipsi diplomata opportuna omni possent copia in tabulariis vaticanis sive nota recognoscere sive inexplorata educere; itemque ut prompta haberent quaecumque eiusdem generis acta apud Sacrum Consilium, quod *Suprema* vocatur, asservarentur, neque minus quaecumque ad hoc tempus doctiores viri in utramque partem evulgassent. Huiusmodi adiumentis instructos, voluimus eos in singulares congressiones convenire; quae ad duodecim sunt habitae, praeside uno ex S. R. E. Cardinalibus a Nobismetipsis designato, data singulis facultate disputandi libera. Denique earumdem congressionum acta, una cum ceteris documentis, Venerabilibus Fratribus Nostris Cardinalibus ex eodem Consilio iussimus exhiberi omnia; qui meditata causa eaque coram Nobis deinde agitata, suam quisque sententiam dicerent.

Pontificis cura pro Anglorum natione.

De controversia an validae Ordinationes ritu eduardiano peractae.

Quaenam, rem, Apo cae praescr nes et con tudo.

Hoc ducendae rei ordine praestituto, ad intimam tamen aestimationem causae aequum erat non ante aggredi, quam id perstudiose quaesitum apparuisset, quo loco ea iam esset secundum Apostolicae Sedis praescriptiones institutamque consuetudinem; cuius consuetudinis et initia et vim magni profecto intererat reputare. Quocirca in primis perpensa sunt documenta praecipua quibus Decessores Nostri, rogatu reginae Mariae, singulares curas ad reconciliationem ecclesiae Anglicae contulerunt. Nam Iulius III Cardinalem Reginaldum Polo, natione Anglum, multiplici laude eximium, Legatum de latere ad id opus destinavit, *tamquam pacis et dilectionis angelum suum* eique mandata seu facultates extra ordinem normasque agendi tradidit (1); quas deinde Pau-

(1) Id factum Augusto mense MDLIII per litteras sub plumbo *Si ullo unquam tempore,* et *Post nuntium Nobis,* atque alias.

lus IV confirmavit et declaravit. In quo ut recte colligatur quidnam in se commemorata documenta habeant ponderis, sic oportet fundamenti instar statuere, eorum propositum nequaquam a re abstractum fuisse, sed rei omnino inhaerens ac peculiare. Quum enim facultates Legato apostolico ab iis Pontificibus tributae, Angliam dumtaxat religionisque in ea statum respicerent; normae item agendi ab eisdem eidem Legato quaerenti impertitae, minime quidem esse poterant ad illa generatim decernenda sine quibus sacrae ordinationes non valeant, sed debebant attinere proprie ad providendum de ordinibus sacris in eo regno, prout temporum monebant rerumque conditiones expositae. Hoc ipsum, praeter quam quod ex natura et modo eorumdem documentorum perspicuum est, inde pariter liquet, quod alienum prorsus fuisset, ita velle de iis quae sacramento Ordinis conficiendo necesse sunt, propemodum commonefieri Legatum, eumque virum cuius doctrina etiam in Concilio Tridentino eluxerat.

Ista probe tenentibus non difficulter patebit quare in litteris Iulii III ad Legatum Apostolicum, perscriptis die VIII martii MDLIV, distincta sit mentio de iis primum qui *rite et legitime promoti,* in suis ordinibus essent retinendi, tum de iis qui *non promoti ad sacros Ordines,* possent, *si digni et idonei reperti fuissent, promoveri.* Nam certe definiteque notatur, ut reapse erat, duplex hominum classis: hinc eorum qui sacram ordinationem vere suscepissent, quippe id vel ante Henrici secessionem, vel si post eam et per ministros errore dissidiove implicitos, ritu tamen catholico consueto; inde aliorum qui initiati essent secundum Ordinale eduardianum, qui propterea possent *promoveri,* quia ordinationem accepissent irritam. Neque aliud sane Pontificis consilium fuisse, praeclare confirmat, epistola eiusdem Legati, die XXIX ianuarii MDLV, facultates suas episcopo Norwicensi demandantis. Id amplius est potissime considerandum quod eae ipsae Iulii III litterae afferunt, de facultatibus pontificiis libere utendis, etiam in eorum bonum quibus munus consecrationis, *minus rite, et non servata forma Ecclesiae consueta,* impensum fuit: qua quidem locutione ii certe designabantur qui consecrati eduardiano ritu; praeter eam namque et catholicam formam alia nulla erat eo tempore in Anglia.

Haec autem apertiora fient commemorando legationem quam Philippus et Maria reges, suadente Cardinali Polo, Romam ad Pontificem februario mense MDLV miserunt. Regii oratores viri tres *admodum insignes et omni virtute praediti,* in quibus Thomas Thirlby episcopus Eliensis, sic habebant propositum, Pontificem de conditione rei religiosae in eo regno notitia ampliore edocere, ab ipsoque in primis petere ut ea quae Legatus ad eiusdem regni cum Ecclesia reconciliationem curaverat atque effecerat, haberet rata et confirmaret: eius rei causa omnia ad Pontificem allata sunt testimonia: scripta quae oportebat, partesque Ordinalis novi proxime ad rem facientes. Iamvero Paulus IV legatione magnifice admissa, eisdemque testimoniis per certos aliquot Cardinales *diligenter discussis,* et *habita deliberatione matura,* litteras *Praeclara carissimi* sub plumbo dedit die XX iunii eodem anno. In his quum comprobatio plena et robur additum sit rebus a Polo gestis, de ordinationibus sic est praescriptum:.... *qui ad ordines ecclesiasticos..... ab alio quam ab episcopo rite et recte ordinato promoti fuerunt, eosdem ordines... de novo suscipere teneantur.* Quinam autem essent episcopi tales, *non rite recteque ordinati,* satis iam indicaverant superiora documenta, facultatesque in eam rem a Legato adhibitae: ii nimirum qui ad episcopatum, sicut alii ad alios ordines, promoti essent, non servata forma Ecclesiae consueta, vel non servata Ecclesiae forma et intentione, prout Legatus ipse ad episcopum Norwicensem scribebat. Hi autem non alii profecto erant nisi qui promoti secundum novam ritualem formam; cui quoque examinandae delecti Cardinales attentam operam dederant. Neque praetermittendus est locus ex eisdem Pontificis litteris, omnino rei congruens; ubi cum aliis beneficio dispensationis egentibus numerantur qui tam ordines quam beneficia ecclesiastica nulliter et de facto obtinuerant. *Nulliter* enim obtinuisse ordines idem est atque irrito actu nulloque effectu, videlicet *invalide,* ut ipsa monet eius vocis notatio et consuetudo sermonis; praesertim quum idem pari modo affirmetur de ordinibus quod de *beneficiis ecclesiasticis,* quae ex certis sacrorum canonum institutis manifesto erant nulla, eo quia cum vitio infirmante collata. Huc accedit quod, ambigentibus nonnullis quinam revera episcopi *rite et recte ordinati,* dici et haberi possent ad mentem Pontificis, hic non multo post, die XXX octobris, alias subiecit litteras in modum Brevis: atque, *Nos,* inquit, *haesitationem huiusmodi tollere, et serenitati conscientiae eorum qui schismate durante ad Ordines promoti fuerant, mentem et intentionem quam in eisdem litteris Nostris habuimus clarius exprimendo, opportune consulere volentes, declaramus eos tantum episcopos et archiepiscopos qui non in forma Ecclesiae ordinati et consecrati fuerunt, rite et recte ordinatos dici non posse.* Quae declaratio, nisi apposite ad rem Angliae praesentem, id est ad Ordinale eduardianum, spectare debuisset, nihil certe confecerat Pontifex novis litteris, quo vel *haesitationem tolleret* vel *serenitati conscientiae consuleret.* Ceterum Apostolicae Sedis documenta et mandata non aliter quidem Legatus intellexit, at-

que ita eis rite religioseque obtemperavit: idque pariter factum a regina Maria et a ceteris qui cum ea dederunt operam ut religio et instituta catholica in pristinum locum restituerentur. Auctoritates quas excitavimus Iulii III et Pauli IV aperte ostendunt initia eius disciplinae quae tenore constanti, iam tribus amplius saeculis, custodita est, ut ordinationes ritu eduardiano, haberentur infectae et nullae; cui disciplinae amplissime suffragantur testimonia multa earumdem ordinationum quae, in hac etiam Urbe, saepius absoluteque iteratae sunt ritu catholico. — In huius igitur disciplinae observantia vis inest opportuna proposito. Nam si cui forte quidquam dubitationis resideat in quamnam vere sententiam ea Pontificum diplomata sint accipienda, recte illud valet: *Consuetudo optima legum interpres*. Quoniam vero firmum semper ratumque in Ecclesia mansit, Ordinis sacramentum nefas esse iterari, fieri nullo pacto poterat ut talem consuetudinem Apostolica Sedes pateretur tacita ac toleraret. Atqui eam non toleravit solum, sed probavit etiam et sanxit ipsa, quotiescumque in eadem re peculiare aliquod factum incidit iudicandum. Duo eiusmodi facta in medium proferimus, ex multis quae ad *Supremam* sunt subinde delata; alterum, anno MDCLXXXIV, cuiusdam calvinistae Galli, alterum, anno MDCCIV, Ioannis Clementis Gordon; utriusque secundum rituale eduardianum suos adepti ordines. In primo, post accuratam rei investigationem, consultores non pauci responsa sua, quae appellant vota, de scripto ediderunt, ceterique cum eis in unam conspirarunt sententiam *pro invaliditate ordinationis:* tantum quidem ratione habita opportunitatis, placuit Cardinalibus respondere, *Dilata*. Eadem vero acta repetita et ponderata sunt in facto altero: quaesita sunt praeterea nova consultorum vota, rogatique doctores egregii e Sorbonicis ac Duacenis, neque praesidium ullum perspicacioris prudentiae praetermissum est ad rem penitus pernoscendam. Atque hoc animadvertisse oportet quod, tametsi tum ipse Gordon cuius negotium erat, tum aliqui consultores inter causas *nullitatis* vindicandae etiam adduxissent illam prout putabatur ordinationem Parkerii, in sententia tamen ferenda omnino seposita est ea causa, ut documenta produnt integrae fidei, neque alia ratio est reputata nisi *defectus formae et intentionis*. Qua de forma quo plenius esset certiusque iudicium, cautum fuerat ut exemplar Ordinalis anglicani suppeteret; atque etiam cum eo singulae collatae sunt formae ordinandi, ex variis orientalium et occidentalium ritibus conquisitae. Tum Clemens XI, Cardinalium ad quos pertinebat consentientibus suffragiis, ipsemet feria V, die XVII aprilis MDCCIV, *decrevit:* « Ioannes Clemens Gordon *ex integro et absolute* ordinetur ad omnes ordines etiam sacros et praecipue presbyteratus, et quatenus non fuerit confirmatus, prius sacramentum Confirmationis suscipiat ». Quae sententia, id sane considerare refert, ne a defectu quidem *traditionis instrumentorum* quidquam momenti duxit: tunc enim praescriptum de more esset ut ordinatio *sub conditione* instauraretur. Eo autem pluris refert considerare, eamdem Pontificis sententiam spectare universe ad omnes anglicanorum ordinationes. Licet enim factum attigerit peculiare, non tamen ex peculiari quapiam ratione profecta est, verum ex *vitio formae*, quo quidem vitio ordinationes illae aeque afficiuntur omnes: adeo ut, quoties deinceps in re simili decernendum fuit, toties idem Clementis XI communicatum sit decretum.

Quae quum ita sint, non videt nemo controversiam temporibus nostris exsuscitatam, Apostolicae Sedis iudicio definitam multo antea fuisse: documentisque illis haud satis quam oportuerat cognitis, fortasse factum ut scriptor aliquis catholicus disputationem de ea libere habere non dubitarit. Quoniam vero, ut principio monuimus, nihil Nobis antiquius optatiusque est quam ut hominibus recte animatis maxima possimus indulgentia et caritate prodesse ideo iussimus in Ordinale anglicanum, quod caput est totius causae, rursus quam studiosissime inquiri.

De ritu s menti Or iuxta Or anglicanum

In ritu cuiuslibet sacramenti conficiendi et administrandi iure discernunt inter partem *caeremonialem* et partem *essentialem,* quae *materia et forma* appellari consuevit. Omnesque norunt, sacramenta novae legis, utpote signa sensibilia atque gratiae invisibilis efficientia, debere gratiam et significare quam efficiunt et efficere quam significant. Quae significatio, etsi in toto ritu essentiali, in materia scilicet et forma, haberi debet, praecipue tamen ad formam pertinet; quum materia sit pars per se non determinata, quae per illam determinetur. Idque in sacramento Ordinis manifestius apparet, cuius conferendi materia, quatenus hoc loco se dat considerandam, est manuum impositio; quae quidem nihil definitum per se significat, et aeque ad quosdam Ordines, aeque ad Confirmationem usurpatur. — Iamvero verba quae ad proximam usque aetatem habentur passim ab Anglicanis tamquam forma propria ordinationis presbyteralis, videlicet, *Accipe Spiritum Sanctum,* minime sane significant definite ordinem sacerdotii vel eius gratiam et potestatem, quae praecipue est potestas *consecrandi et offerendi verum corpus et sanguinem Domini* (1), eo sacrificio, quod non est *nuda commemoratio sacrificii in Cruce peracti* (2).

(1) Trid. Sess. XXIII, *de sacr. Ord. can. 1.*

(2) *Ib.* Sess. XXIII, *de sacrif. Missae, can. 3.*

Forma huiusmodi aucta quidem est postea iis verbis, *ad officium et opus presbyteri:* sed hoc potius convincit, anglicanos vidisse ipsos primam eam formam fuisse mancam neque idoneam rei. Eadem vero adiectio, si forte quidem legitimam significationem apponere formae posset, serius est inducta, elapso iam saeculo post receptum Ordinale eduardianum; quum propterea, Hierarchia extincta, potestas ordinandi iam nulla esset. Nequidquam porro auxilium causae novissime arcessitum est ab aliis eiusdem Ordinalis precibus. Nam, ut cetera praetereantur quae eas demonstrent in ritu anglicano minus sufficientes proposito, unum hoc argumentum sit instar omnium, de ipsis consulto detractum esse quidquid in ritu catholico dignitatem et officia sacerdotii perspicue designat. Non ea igitur forma esse apta et sufficiens sacramento potest, quae id nempe reticet quod deberet proprium significare.

De consecratione episcopali similiter est. Nam formulae, *Accipe Spiritum Sanctum,* non modo serius adnexa sunt verba, *ad officium et opus episcopi,* sed etiam de iisdem, ut mox dicemus, iudicandum aliter est quam in ritu catholico. Neque rei proficit quidquam advocasse praefationis precem, *Omnipotens Deus;* quum ea pariter deminuta sit verbis quae *summum sacerdotium* declarent. Sane, nihil huc attinet explorare, utrum episcopatus complementum sit sacerdotii, an ordo ab illo distinctus: aut collatus, ut aiunt, *per saltum,* scilicet homini non sacerdoti, utrum effectum habeat necne. At ipse procul dubio, ex institutione Christi, ad sacramentum Ordinis, verissime pertinet, atque est praecellenti gradu sacerdotium; quod nimirum et voce sanctorum Patrum et rituali nostra consuetudine *summum sacerdotium, sacri ministerii summa* nuncupatur. Inde fit ut, quoniam sacramentum Ordinis verumque Christi sacerdotium a ritu anglicano penitus extrusum est, atque adeo in consecratione episcopali eiusdem ritus nullo modo sacerdotium confertur, nullo item modo episcopatus vere ac iure possit conferri: eoque id magis quia in primis episcopatus muniis illud scilicet est, ministros ordinandi in sanctam Eucharistiam et sacrificium.

Ad rectam vero plenamque Ordinalis anglicani aestimationem, praeter ista per aliquas eius partes notata, nihil profecto tam valet quam si probe aestimetur quibus adiunctis rerum conditum sit et publice constitutum. Longum est singula persequi, neque est necessarium: eius namque aetatis memoria satis diserte loquitur, cuius animi essent in Ecclesiam catholicam auctores Ordinalis, quos adsciverint fautores ab heterodoxis sectis, quo demum consilia sua referrent. Nimis enimvero scientes quae necessitudo inter fidem et cultum, inter *legem credendi et legem supplicandi* intercedat, liturgiae ordinem, specie quidem redintegrandae eius formae primaevae, ad errores Novatorum multis modis deformarunt. Quamobrem toto Ordinali non modo nulla est aperta mentio sacrificii, consecrationis, sacerdotii, potestatisque consecrandi et sacrificii offerendi; sed immo omnia huiusmodi rerum vestigia, quae superessent in precationibus ritus catholici non plane reiectis, sublata et deleta sunt de industria, quod supra attigimus. Ita per se apparet nativa Ordinalis indoles ac spiritus, uti loquuntur. Hinc vero ab origine ducto vitio, si valere ad usum ordinationum minime potuit, nequaquam decursu aetatum quum tale ipsum permanserit, futurum fuit ut valeret. Atque ii egerunt frustra qui inde a temporibus Caroli I conati sunt admittere aliquid sacrificii et sacerdotii, nonnulla dein ad Ordinale facta accessione: frustraque similiter contendit pars ea anglicanorum non ita magna, recentiore tempore coalita, quae arbitratur posse idem Ordinale ad sanam rectamque sententiam intelligi et deduci. Vana, inquimus, fuere et sunt huiusmodi conata: idque hac etiam de causa, quod, si qua quidem verba, in Ordinali anglicano ut nunc est, porrigant se in ambiguum, ea tamen sumere sensum eumdem nequeunt quem habent in ritu catholico. Nam semel novato ritu, ut vidimus, quo nempe negetur vel adulteretur sacramentum Ordinis, et a quo quaevis notio repudiata sit consecrationis et sacrificii; iam minime constat formula, *Accipe Spiritum Sanctum,* qui Spiritus, cum gratia nimirum sacramenti, in animam infunditur; minimeque constant verba illa, *ad officium et opus presbyteri* vel *episcopi* ac similia, quae restant nomina sine re quam instituit Christus. — Huius vim argumenti perspectam ipsi habent plerique anglicani, observantiores Ordinalis interpretes; quam non dissimulanter eis obiiciunt qui nove ipsum interpretantes, Ordinibus inde collatis pretium virtutemque non suam spe vana affingunt. Eodem porro argumento vel uno illud etiam corruit, opinantium posse in legitimam Ordinis formam sufficere precationem, *Omnipotens Deus, bonorum omnium largitor,* quae sub initium est ritualis actionis; etiamsi forte haberi ea posset tamquam sufficiens in ritu aliquo catholico quem Ecclesia probasset. — Cum hoc igitur intimo *formae defectu* coniunctus est *defectus intentionis,* quam aeque necessario postulat, ut sit, sacramentum. De mente vel intentione, utpote quae per se quiddam est interius, Ecclesia non iudicat: at quatenus extra proditur, iudicare de ea debet. Iamvero quum quis ad sacramentum conficiendum et conferendum materiam formamque debitam serio ac rite adhibuit, eo ipso censetur id nimirum facere intendisse quod facit Ecclesia. Quo sane principio innititur doctrina quae tenet esse vere sacramentum vel illud, quod mi-

nisterio hominis haeretici aut non baptizati, dummodo ritu catholico, conferatur. Contra, si ritus immutetur, eo manifesto consilio ut alius inducatur ab Ecclesia non receptus, utque id repellatur quod facit Ecclesia et quod ex institutione Christi ad naturam attinet sacramenti, tunc palam est, non solum necessariam sacramento intentionem deesse, sed intentionem immo haberi sacramento adversam et repugnantem.

Isthaec omnia diu multumque reputavimus apud Nos et cum Venerabilibus Fratribus Nostris in *Suprema* iudicibus; quorum etiam Coetum singulariter coram Nobis advocare placuit feria v, die xvi iulii proximi, in commemoratione Mariae D. N. Carmelitidis. Iique ad unum consensere, propositam causam iam pridem ab Apostolica Sede plene fuisse et cognitam et iudicatam: eius autem denuo instituta actaque quaestione, emersisse illustrius quanto illa iustitiae sapientiaeque pondere totam rem absolvisset. Verumtamen optimum factu duximus supersedere sententiae, quo et melius perpenderemus conveniret ne expediretque eamdem rem auctoritate Nostra rursus declarari, et uberiorem divini luminis copiam supplices imploraremus. — Tum considerantibus Nobis ut idem caput disciplinae, etsi iure iam definitum, a quibusdam revocatum sit in controversiam, quacumque demum causa sit revocatum, ex eoque pronum fore ut perniciosus error gignatur non paucis qui putent se ibi Ordinis sacramentum et fructus reperire ubi minime sunt, visum est in Domino sententiam Nostram edicere. Itaque omnibus Pontificum Decessorum in hac ipsa causa decretis usquequaque assentientes, eaque plenissime confirmantes ac veluti renovantes auctoritate Nostra, motu proprio, certa scientia, pronunciamus et declaramus, Ordinationes ritu anglicano actas, irritas prorsus fuisse et esse, omninoque nullas.

Ordinationes ritu actae anglicano nullae omnino declarantur.

Adhortatio.

Hoc restat, ut quo ingressi sumus *Pastoris magni* nomine et animo veritatem tam gravis rei certissimam commonstrare, eodem adhortemur eos qui Ordinum atque Hierarchiae beneficia sincera voluntate optent ac requirant. Usque adhuc fortasse, virtutis christianae intendentes ardorem, religiosius consulentes divinas litteras, pias duplicantes preces, incerti tamen haeserunt et anxii ad vocem Christi iamdiu intime admonentis. Probe iam vident quo se bonus ille invitet ac velit. Ad unicum eius ovile si redeant, tum vero et quaesita beneficia assecuturi sunt et consequentia salutis praesidia, quorum administram fecit ipse Ecclesiam, quasi redemptionis suae custodem perpetuam et procuratricem in gentibus. Tum vero *haurient aquas in gaudio de fontibus Salvatoris,* sacramentis eius mirificis; unde fideles animae in amicitiam Dei, remissis vere peccatis, restituuntur, caelesti pane aluntur et roborantur, adiumentisque maximis affluunt ad vitae adeptionem aeternae. Quorum bonorum revera sitientes, utinam *Deus pacis, Deus totius consolationis* faciat compotes atque expleat perbenignus. — Hortationem vero Nostram et vota eos maiorem in modum spectare volumus, qui religionis ministri in communitatibus suis habentur. Homines ex ipso officio praecedentes doctrina et auctoritate, quibus profecto cordi est divina gloria et animorum salus, velint alacres vocanti Deo parere in primis et obsequi, praeclarumque de se edere exemplum. Singulari certe laetitia eos Ecclesia mater excipiet omnique complectetur bonitate et providentia, quippe quos per arduas rerum difficultates virtus animi generosior ad sinum suum reduxerit. Ex hac vero virtute dici vix potest quae ipsos laus maneat in coetibus fratrum per catholicum orbem, quae aliquando spes et fiducia ante Christum iudicem, quae ab illo praemia in regno caelesti! Nos quidem, quantum omni ope licuerit, eorum cum Ecclesia reconciliationem fovere non desistemus; ex qua et singuli et ordines, id quod vehementer cupimus, multum capere possunt ad imitandum. Interea veritatis gratiaeque divinae patentem cursum ut secundare contendant fideliter, per viscera misericordiae Dei nostri rogamus omnes et obsecramus.

Praesentes vero litteras *etc.*

1955

Circa parochiarum divisionem earum pratim, quae [illegible] laribus sunt creditae.

Litt. S. C. pro Neg. Eccl. Extraordin. *16 Nov. 1896.* — (AD ARCHIEP. N.) — Essendo stato presentato alla S. Sede testè un ricorso, riguardante la dismembrazione di una parrocchia, fatta dalla S. V. Illma e Revma nella Sua Archidiocesi, credo opportuno farle conoscere un dispaccio inviato dalla Santa Sede ai 5 Settembre 1893 all' Amministratore Apostolico di Vanjaluka.

Con tale dispaccio si dava comunicazione allo stesso Vescovo di alcune risoluzioni prese dalla S. C. degli AA. EE. SS. (Affari Ecclesiastici Straordinari) circa la dismembrazione delle parrocchie. Il dubbio proposto era il seguente:

« Se, essendovi la necessità di dividere al-
« cune parrocchie affidate *pleno iure* ai reli-
« giosi missionarî, le nuove parrocchie figliali
« debbano considerarsi come affette dal mede-
« simo diritto a favore degli stessi religiosi,
« qualora questi se ne assumano con rispet-
« tivo popolo tutti gli oneri ».

A siffatto dubbio rispondevasi:

« 1. La divisione delle parrocchie (propria-
« mente dette) deve farsi *ad normam iuris.*

« 2. I Religiosi non hanno diritto alla nuo-
« va parrocchia, nè il Vescovo può loro con-
« cederla.

« 3. Se il Vescovo non può provvederla al-
« trimenti, ricorra alla S. Sede per le relative fa-
« coltà di affidarla ai religiosi provvisoriamente,
« restando secolare e di libera collazione ».

Questa comunicazione mi reco a premura di farle, per disposizione data da Sua Santità in udienza dei 10 corrente mese, affinchè le possa servire di norma opportuna: avvertendo per ciò che riguarda il primo punto, richiedersi dal diritto che nel fare la dismembrazione di una parrocchia anzitutto siano sentite le parti interessate.

1956

re ex- SS.Sa- Feria Heb- quod *pul-*

S. R. C. *15 Dec. 1896.* — Instantibus plerisque R̃mis Episcopis variarum regionum, qui sacros ritus et caeremonias iuxta ecclesiasticas praescriptiones ac laudabiles consuetudines in suis dioecesibus observari satagunt, quaestio super altari quod communiter dicitur *sepulcrum,* alias agitata, Sacrae Rituum Congregationi sub duplici sequenti dubio reproposita fuit, nimirum:

1. Utrum in altari, in quo, Feria V et VI Maioris Hebdomadae, publicae adorationi exponitur et asservatur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, repraesentetur sepultura Domini, aut institutio eiusdem Augustissimi Sacramenti?

2. Utrum liceat ad exornandum praedictum altare adhibere statuas aut picturas, nempe Beatissimae Virginis, S. Ioannis Evangelistae, S. Mariae Magdalenae et militum custodum, aliaque huiusmodi?

R. Ad 1. Utrumque — Ad 2. Negative. Poterunt tamen Episcopi, ubi antiqua consuetudo vigeat, huiusmodi repraesentationes tolerare; caveant autem ne novae consuetudines hac in re introducantur. Atque ita rescripsit, contrariis quibuscumque decretis abrogatis. — SS̃mus adprobavit.

1957

sas Re- tan- aria ada-

S. R. C. *12 Ian. 1897.* — Romana. — Nonnulli ecclesiarum rectores, super legitima interpretatione decreti *Aucto* editi die 19 Maii atque approbati a Summo Pontifice die 8 Iunii anno nuper elapso 1896, circa Missas privatas de Requie, die et pro die obitus indultas, Sacrae Rituum Congregationi sequentia dubia resolvenda humiliter proposuerunt; videlicet:

1. Privilegium circa Missas lectas de Requie, ex praefato decreto concessum sacellis sepulcreti, favetne sive ecclesiae vel oratorio publico ac principali ipsius sepulcreti; sive aliis ecclesiis vel cappellis, extra coemeterium, subter quas ad legitimam distantiam alicuius defuncti cadaver quiescit?

2. Quaenam distantia intercedere debet inter altare et cadavera quae in coemeteriis vel ecclesiis sepulta sunt?

3. Missae privatae de Requie, quae sub expressis conditionibus celebrari possunt praesente cadavere, licitaene erunt in quibuslibet ecclesiis vel oratoriis sive publicis sive privatis?

4. Huiusmodi Missae privatae de Requie celebrarine poterunt sine applicatione pro defuncto, cuius cadaver est vel censetur praesens?

5. Eaedem pariter Missae possuntne celebrari diebus non duplicibus, qui tamen festa duplicia I classis excludunt, uti ex. gr. Feria IV Cinerum?

R. Ad 1. Affirmative, ad primam partem; Negative, ad secundam.

Ad 2. Cadavera ab altari tribus cubitis distare debere: et tres cubitos esse fere unum metrum longitudinis; atque hanc distantiam sepulcrorum ab altari sufficere.

Ad 3. Affirmative, dummodo cadaver sit physice vel moraliter praesens; sed si agatur de ecclesiis et oratoriis publicis, fieri debet etiam funus cum Missa exequiali.

Ad 4. et 5. Negative.

1958

Const. Leonis PP. XIII. — *25 Ian. 1897.* — Officiorum ac munerum, quae diligentissime sanctissimeque servari in hoc apostolico fastigio oportet, hoc caput atque haec summa est, assidue vigilare atque omni ope contendere, ut integritas fidei morumque christianorum ne quid detrimenti capiat. Idque, si unquam alias, maxime est necessarium hoc tempore, cum, effrenatis licentia ingeniis ac moribus, omnis fere doctrina, quam Servator hominum Iesus Christus tuendam Ecclesiae suae ad salutem generis humani permisit, in quotidianum vocatur certamen atque discrimen. Quo in certamine variae profecto atque innumerabiles sunt inimicorum calliditates artesque nocendi: sed cum primis est plena periculorum intemperantia scribendi, disseminandique in vulgus quae prave scripta sunt. Nihil enim cogitari potest perniciosius ad inquinandos animos per contemptum religionis perque illecebras multas peccandi. Quamobrem tanti metuens mali, et incolumitatis fidei ac morum custos et vindex Ecclesia, maturrime intellexit, remedia contra eiusmodi pestem esse sumenda: ob eamque rem id perpetuo studuit, ut homines, quoad in se esset, pravorum librorum lectione, hoc est pessimo veneno, prohiberet. Vehemens hac in re studium beati Pauli viderunt proxima originibus tempora: similique ratione perspexit sanctorum Patrum vigilantiam, iussa episcoporum, Conciliorum decreta omnis consequens aetas.

De librorum prohibitione et censura.

Praecipue vero monumenta litterarum testantur, quanta cura diligentiaque in eo evigilaverint romani Pontifices, ne haereticorum

scripta, malo publico, impune serperent. Plena est exemplorum vetustas. Anastasius I scripta Origenis perniciosiora, Innocentius I Pelagii, Leo magnus Manichaeorum opera omnia, gravi edicto damnavere. Cognitae eadem de re sunt litterae *decretales* de recipiendis et non recipiendis libris, quas Gelasius opportune dedit. Similiter, decursu aetatum, Monotheletarum, Abaelardi, Marsilii Patavini, Wicleffi et Hussii pestilentes libros, sententia apostolicae Sedis confixit.

Saeculo autem decimo quinto, comperta arte nova libraria, non modo in prave scripta animadversum est, quae lucem aspexissent, sed etiam ne qua eius generis posthac ederentur, caveri coeptum. Atque hanc providentiam non levis aliqua caussa, sed omnino tutela honestatis ac salutis publicae per illud tempus postulabat; propterea quod artem per se optimam, maximarum utilitatum parentem, christianae gentium humanitati propagandae natam, in instrumentum ingens ruinarum nimis multi celeriter deflexerant. Magnum prave scriptorum malum, ipsa vulgandi celeritate maius erat ac velocius effectum. Itaque saluberrimo consilio cum Alexander VI, tum Leo X decessores Nostri, certas tulere leges, utique congruentes iis temporibus ac moribus, quae officinatores librarios in officio continerent.

Mox graviore exorto turbine, multo vigilantius ac fortius oportuit malarum haereseon prohibere contagia. Idcirco idem Leo X, posteaque Clemens VII gravissime sanxerunt, ne cui legere, neu retinere, Lutheri libros fas esset. Cum vero pro illius aevi infelicitate crevisset praeter modum atque in omnes partes pervasisset perniciosorum librorum impura colluvies, ampliore ac praesentiore remedio opus esse videbatur. Quod quidem remedium opportune primus adhibuit Paulus IV decessor Noster videlicet elencho proposito scriptorum et librorum, a quorum usu cavere fideles oporteret. Non ita multo post Tridentinae Synodi Patres gliscentem scribendi legendique licentiam novo consilio coercendam curaverunt. Eorum quippe voluntate iussuque lecti ad id praesules et theologi non solum augendo perpoliendoque Indici, quem Paulus IV ediderat, dedere operam, sed regulas etiam conscripsere, in editione, lectione, usuque librorum servandas: quibus regulis Pius IV apostolicae auctoritatis robur adiecit.

Verum salutis publicae ratio, quae regulas Tridentinas initio genuerat, novari aliquid in eis, labentibus aetatibus, eadem iussit. Quamobrem Romani Pontifices nominatimque Clemens VIII, Alexander VII, Benedictus XIV, gnari temporum et memores prudentiae, plura decrevere, quae ad eas explicandas atque accommodandas tempori valuerunt.

Quae res praeclare confirmant, praecipuas Romanorum Pontificum curas in eo fuisse perpetuo positas, ut opinionum errores morumque corruptelam, geminam hanc civitatum labem ac ruinam, pravis libris gigni ac disseminari solitam, a civili hominum societate defenderent. Neque fructus fefellit operam, quam diu in rebus publicis administrandis rationi imperandi ac prohibendi lex aeterna praefuit, rectoresque civitatum cum potestate sacra in unum consensere.

Quae postea consecuta sunt, nemo nescit. Videlicet cum adiuncta rerum atque hominum sensim mutavisset dies, fecit id Ecclesia prudenter more suo, quod, perspecta natura temporum, magis expedire atque utile esse hominum saluti videretur. Plures regularum Indicis praescriptiones, quae excidisse opportunitate pristina videbantur, vel decreto ipsa sustulit, vel more usuque alicubi invalescente antiquari benigne simul ac provide sivit. Recentiore memoria, datis ad Archiepiscopos Episcoposque e principatu pontificio litteris, Pius IX regulam X magna ex parte mitigavit. Praeterea, propinquo iam Concilio magno Vaticano, doctis viris, ad argumenta paranda delectis, id negotium dedit, ut expenderent atque aestimarent regulas Indicis universas, iudiciumque ferrent, quid de iis facto opus esset. Illi commutandas, consentientibus sententiis, iudicavere. Idem se et sentire et petere a Concilio plurimi ex Patribus aperte profitebantur. Episcoporum Galliae extant hac de re litterae, quarum sententia est, necesse esse et sine cunctatione faciendum, ut *illae regulae et universa res Indicis novo prorsus modo nostrae aetati melius attemperato, et observatu faciliori instaurarentur*. Idem eo tempore iudicium fuit Episcoporum Germaniae, plane petentium, ut *regulae Indicis.... recenti revisioni et redactioni submittantur*. Quibus Episcopi concinunt ex Italia aliique e regionibus complures.

Qui quidem omnes, si temporum, si institutorum civilium, si morum popularium habeatur ratio, sane aequa postulant et cum materna Ecclesiae sanctae caritate convenientia. Etenim in tam celeri ingeniorum cursu, nullus est scientiarum campus, in quo non litterae licentius excurrant: inde pestilentissimorum librorum quotidiana colluvies. Quod vero gravius est, in tam grandi malo non modo connivent, sed magnam licentiam dant leges publicae. Hinc ex una parte, suspensi religione animi plurimorum: ex altera, quidlibet legendi impunita copia.

Hisce igitur incommodis medendum rati, duo facienda duximus, ex quibus norma agendi in hoc genere certa et perspicua omnibus suppetat. Videlicet librorum improbatae lectionis diligentissime recognosci Indicem; subinde, maturum cum fuerit, ita recognitum vulgari iussimus. Praeterea ad ipsas regulas mentem adiecimus, easque decrevimus, incolumi earum

natura, efficere aliquanto molliores, ita plane ut iis obtemperare, dummodo quis ingenio malo non sit, grave arduumque esse non possit. In quo non modo exempla sequimur decessorum Nostrorum, sed maternum Ecclesiae studium imitamur: quae quidem nihil tam expetit, quam se impertire benignam, sanandosque ex se natos ita semper curavit, curat, ut eorum infirmitati amanter studioseque parcat.

Itaque matura deliberatione, adhibitisque S. R. E. Cardinalibus e sacro Consilio libris notandis, edere *decreta generalia* statuimus, quae infra scripta, unaque cum hac Constitutione coniuncta sunt: quibus idem sacrum Consilium posthac utatur unice, quibusque catholici homines toto orbe religiose pareant (1). Ea vim legis habere sola volumus, abrogatis *regulis* sacrosanctae Tridentinae synodi iussu editis, *observationibus, instructione, decretis, monitis,* et quovis alio decessorum Nostrorum hac de re statuto iussuque, una excepta Constitutione Benedicti XIV *Sollicita et provida*, quam, sicut adhuc viguit, ita in posterum vigere integram volumus.

DECRETA GENERALIA
DE PROHIBITIONE ET CENSURA LIBRORUM

TITULUS I.

DE PROHIBITIONE LIBRORUM

Cap. I. — *De prohibitis apostatarum, haereticorum, schismaticorum, aliorumque scriptorum libris.*

1. Libri omnes, quos ante annum MDC aut Summi Pontifices, aut Concilia oecumenica damnarunt, et qui in novo Indice non recensentur, eodem modo damnati habeantur, sicut olim damnati fuerunt: iis exceptis, qui per haec decreta generalia permittuntur.

2. Libri apostatarum, haereticorum, schismaticorum et quorumcumque scriptorum haeresim vel schisma propugnantes, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentes, omnino prohibentur.

3. Item prohibentur acatholicorum libri, qui ex professo de religione tractant, nisi constet nihil in eis contra fidem catholicam contineri.

4. Libri eorundem auctorum, qui ex professo de religione non tractant, sed obiter tantum fidei veritates attingunt, iure ecclesiastico prohibiti non habeantur, donec speciali decreto proscripti haud fuerint.

Cap. II. — *De editionibus textus originalis et versionum non vulgarium Sacrae Scripturae.*

5. Editiones textus originalis et antiquarum versionum catholicarum Sacrae Scripturae, etiam Ecclesiae orientalis, ab acatholicis quibuscumque publicatae, etsi fideliter et integre editae appareant, iis dumtaxat, qui studiis theologicis vel biblicis dant operam (2), dummodo tamen non impugnentur in prolegomenis aut adnotationibus catholicae fidei dogmata, permittuntur.

6. Eadem ratione, et sub iisdem conditionibus, permittuntur aliae versiones Sacrorum Bibliorum sive latina, sive alia lingua non vulgari ab acatholicis editae.

Cap. III. — *De versionibus vernaculis Sacrae Scripturae.*

7. Cum experimento manifestum sit, si Sacra Biblia vulgari lingua passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quam utilitatis oriri; Versiones omnes in lingua vernacula, etiam a viris catholicis confectae, omnino prohibentur, nisi fuerint ab Apostolica Sede approbatae, aut editae sub vigilantia Episcoporum cum adnotationibus desumptis ex Sanctis Ecclesiae Patribus, atque ex doctis catholicisque scriptoribus.

8. Interdicuntur versiones omnes Sacrorum Bibliorum, quavis vulgari lingua ab acatholicis quibuscumque confectae, atque illae praesertim, quae per societates biblicas, a Romanis Pontificibus non semel damnatas, divulgantur, cum in iis saluberrimae Ecclesiae leges de divinis libris edendis funditus posthabeantur.

Hae nihilominus versiones iis, qui studiis theologicis vel biblicis dant operam, permittuntur: iis servatis, quae supra (n. 5) statuta sunt.

(1) Quaesitum est: « Utrum dicta Constitutio vim « obligatoriam habeat etiam pro regionibus britannici « idiomatis, quas tacita dispensatione frui quidam ar« bitrantur ». S. C. Indicis respondit (23 Maii 1898): *Affirmative.*

(2) Dubium: « Utrum haec verba art. 5.: *qui stu« diis theologicis vel biblicis dant operam,* intelligenda « tantum sint de doctis viris, iis scientiis deditis; aut « extendi valeant ad universos sacrae theologiae ty« rones ». S. C. Indicis respondit (23 Maii 1898): *Negative ad 1am partem; Affirmative ad 2am.* — Iterum quaesitum est: « 1. Utrum sub nomine eorum *qui stu« diis theologicis* vel *biblicis dant operam* veniant etiam « alumni, qui theologiae et linguae hebraicae ac grae« cae in scholis seminariorum vacant. Et quatenus « affirmative:

« 2. Utrum possit Episcopus permittere ut in scholis « alumni, sub ductu professoris, textus hebraicos et grae« cos ab acatholicis editos legant ac vertant, dummodo « *non impugnentur in prolegomenis aut adnotationibus* « talium librorum catholicae fidei dogmata ».

Et S. C. Indicis respondit (21 Iunii 1898):

Ad 1. Affirmative. — Ad 2. Negative; nisi specialem a S. Sede facultatem obtinuerint.

Cap. IV. — *De libris obscenis.*

9. Libri, qui res lascivas seu obscenas ex professo tractant, narrant, aut docent, cum non solum fidei, sed et morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur.

10. Libri auctorum sive antiquorum, sive recentiorum, quos classicos vocant, si hac ipsa turpitudinis labe infecti sunt, propter sermonis elegantiam et proprietatem, iis tantum permittuntur quos officii aut magisterii ratio excusat: nulla tamen ratione pueris vel adolescentibus, nisi solerti cura expurgati, tradendi aut praelegendi erunt.

Cap. V. — *De quibusdam specialis argumenti libris.*

11. Damnantur libri, in quibus Deo, aut Beatae Virgini Mariae, vel Sanctis, aut catholicae Ecclesiae eiusque cultui, vel Sacramentis, aut Apostolicae Sedi detrahitur. Eidem reprobationis iudicio subiacent ea opera, in quibus inspirationis Sacrae Scripturae conceptus pervertitur, aut eius extensio nimis coarctatur. Prohibentur quoque libri, qui data opera ecclesiasticam Hierarchiam, aut statum clericalem vel religiosum probris afficiunt.

12. Nefas esto libros edere, legere aut retinere in quibus sortilegia, divinatio, magia, evocatio spirituum, aliaeque huius generis superstitiones docentur vel commendantur.

13. Libri aut scripta, quae narrant novas apparitiones, revelationes, visiones, prophetias, miracula, vel quae novas inducunt devotiones, etiam sub praetextu quod sint privatae, si publicentur absque legitima superiorum Ecclesiae licentia, proscribuntur.

14. Prohibentur pariter libri, qui duellum, suicidium, vel divortium licita statuunt, qui de sectis massonicis vel aliis eiusdem generis societatibus agunt, easque utiles et non perniciosas Ecclesiae et civili societati esse contendunt, et qui errores ab Apostolica Sede proscriptos tuentur (1).

Cap. VI. — *De sacris Imaginibus et Indulgentiis.*

15. Imagines quomodocumque impressae Domini Nostri Iesu Christi, Beatae Mariae Virginis, Angelorum atque Sanctorum, vel aliorum Servorum Dei ab Ecclesiae sensu et decretis difformes, omnino vetantur. Novae vero, sive preces habeant adnexas, sive absque illis edantur, sine ecclesiasticae potestatis licentia non publicentur.

16. Universis interdicitur indulgentias apocryphas, et a Sancta Sede Apostolica proscriptas vel revocatas quomodocumque divulgare. Quae divulgatae iam fuerint, de manibus fidelium auferantur.

17. Indulgentiarum libri omnes, summaria, libelli, folia etc., in quibus earum concessiones continentur, non publicentur absque competentis auctoritatis licentia.

Cap. VII. — *De libris liturgicis et precatoriis.*

18. In authenticis editionibus Missalis, Breviarii, Ritualis, Caeremonialis Episcoporum, Pontificalis romani, aliorumque librorum liturgicorum a Sancta Sede Apostolica approbatorum, nemo quidquam immutare praesumat: si secus factum fuerit, hae novae editiones prohibentur.

19. Litaniae omnes, praeter antiquissimas et communes, quae in Breviariis, Missalibus, Pontificalibus ac Ritualibus continentur, et praeter Litanias de Beata Virgine, quae in sacra Aede Lauretana decantari solent, et litanias Sanctissimi Nominis Iesu iam a Sancta Sede approbatas (2), non edantur sine revisione et approbatione Ordinarii.

20. Libros, aut libellos precum, devotionis, vel doctrinae institutionisque religiosae, moralis, asceticae, mysticae, aliosque huiusmodi, quamvis ad fovendam populi christiani pietatem conducere videantur, nemo praeter legitimae auctoritatis licentiam publicet: secus prohibiti habeantur.

Cap. VIII. — *De diariis, foliis et libellis periodicis.*

21. Diaria, folia et libelli periodici, qui religionem aut bonos mores data opera impetunt, non solum naturali, sed etiam ecclesiastico iure proscripti habeantur.

Curent autem Ordinarii, ubi opus sit, de huiusmodi lectionis periculo et damno fideles opportune monere.

22. Nemo e catholicis, praesertim e viris ecclesiasticis, in huiusmodi diariis, vel foliis, vel libellis periodicis, quidquam nisi suadente iusta et rationabili causa, publicet.

Cap. IX. — *De facultate legendi et retinendi libros prohibitos.*

23. Libros sive specialibus, sive hisce generalibus decretis proscriptos, ii tantum legere et retinere poterunt, qui a Sede Apostolica, aut ab illis, quibus vices suas delegavit, opportunas fuerint consecuti facultates.

---

(1) Proposito dubio Sacrae Congregationi Indicis: « An opera erroribus infecta, a *Syllabo* damnatis, pro« hibita censeantur, quatenus errores ab Ap. Sede damnatos continentia »: S. C. respondit (23 Maii 1898): *Affirmative, si hos errores tueantur, seu propugnent.*

(2) Decreto S. R. C. 2 *Apr. 1899* approbatae etiam sunt Litaniae Sacratissimi Cordis Iesu.

24. Concedendis licentiis legendi et retinendi libros quoscumque prohibitos Romani Pontifices Sacram Indicis Congregationem praeposuere. Eadem nihilominus potestate gaudent, tum Suprema Sancti Officii Congregatio, tum Sacra Congregatio de Propaganda Fide pro regionibus suo regimini subiectis. Pro Urbe tantum, haec facultas competit etiam Sacri Palatii Apostolici Magistro.

25. Episcopi aliique Praelati iurisdictione quasi episcopali pollentes, pro singularibus libris, atque in casibus tantum urgentibus, licentiam concedere valeant. Quod si iidem generalem a Sede Apostolica impetraverint facultatem, ut fidelibus libros proscriptos legendi retinendique licentiam impertiri valeant, eam nonnisi cum delectu et ex iusta et rationabili causa concedant.

26. Omnes qui facultatem apostolicam consecuti sunt legendi et retinendi libros prohibitos, nequeunt ideo legere et retinere libros quoslibet, aut ephemerides ab Ordinariis locorum proscriptas, nisi eis in apostolico indulto expressa facta fuerit potestas legendi et retinendi libros a quibuscumque damnatos. Meminerint insuper qui licentiam legendi libros prohibitos obtinuerunt, gravi se praecepto teneri huiusmodi libros ita custodire, ut ad aliorum manus non perveniant.

Cap. X. — *De denunciatione pravorum librorum.*

27. Quamvis catholicorum omnium sit, maxime eorum, qui doctrina praevalent, perniciosos libros Episcopis, aut Apostolicae Sedi denunciare; id tamen speciali titulo pertinet ad Nuntios, Delegatos Apostolicos, locorum Ordinarios, atque Rectores Universitatum doctrinae laude florentium.

28. Expedit ut in pravorum librorum denunciatione non solum libri titulus indicetur, sed etiam, quoad fieri potest, causae exponantur ob quas liber censura dignus existimatur. Iis autem ad quos denunciatio defertur, sanctum erit, denunciantium nomina secreta servare.

29. Ordinarii, etiam tamquam Delegati Sedis Apostolicae, libros, aliaque scripta noxia in sua dioecesi edita vel diffusa proscribere, et e manibus fidelium auferre studeant. Ad Apostolicum iudicium ea deferant opera vel scripta, quae subtilius examen exigunt, vel in quibus ad salutarem effectum consequendum, supremae auctoritatis sententia requiri videatur.

TITULUS II.

DE CENSURA LIBRORUM

Cap. I. — *De Praelatis librorum censurae praepositis.*

30. Penes quos potestas sit sacrorum bibliorum editiones et versiones adprobare vel permittere ex iis liquet, quae supra (n. 7) statuta sunt.

31. Libros ab Apostolica Sede proscriptos nemo audeat iterum in lucem edere: quod si ex gravi et rationabili causa, singularis aliqua exceptio hac in re admittenda videatur, id nunquam fiet, nisi obtenta prius sacrae Indicis Congregationis licentia, servatisque conditionibus ab ea praescriptis.

32. Quae ad causas beatificationum et canonizationum Servorum Dei utcumque pertinent, absque beneplacito Congregationis Sacris Ritibus tuendis praepositae, publicari nequeunt.

33. Idem dicendum de collectionibus decretorum singularum Romanarum Congregationum: hae nimirum collectiones edi nequeant, nisi obtenta prius licentia, et servatis conditionibus a moderatoribus uniuscuiusque Congregationis praescriptis.

34. Vicarii et missionarii Apostolici decreta sacrae Congregationis Propagandae Fidei praepositae de libris edendis fideliter servent.

35. Approbatio librorum, quorum censura praesentium decretorum vi Apostolicae Sedi vel Romanis Congregationibus non reservatur, pertinet ad Ordinarium loci in quo publici iuris fiunt.

36. Regulares, praeter Episcopi licentiam, meminerint teneri se, sacri Concilii Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem a Praelato, cui subiacent, obtinere. Utraque autem concessio in principio vel in fine operis imprimatur.

37. Si auctor Romae degens librum non in Urbe, sed alibi imprimere velit, praeter approbationem Cardinalis Urbis Vicarii et Magistri Sacri Palatii Apostolici, alia non requiritur.

Cap. II. — *De censorum officio in praevio librorum examine.*

38. Curent Episcopi, quorum muneris est facultatem libros imprimendi concedere, ut eis examinandis spectatae pietatis et doctrinae viros adhibeant, de quorum fide et integritate sibi polliceri queant, nihil eos gratiae daturos, nihil odio, sed omni humano affectu posthabito, Dei dumtaxat gloriam spectaturos et fidelis populi utilitatem.

39. De variis opinionibus atque sententiis (iuxta Benedicti XIV praeceptum) animo a praeiudiciis omnibus vacuo, iudicandum sibi esse censores sciant. Itaque nationis, familiae, scholae, instituti affectum excutiant, studia partium seponant. Ecclesiae sanctae dogmata, et communem catholicorum doctrinam, quae Conciliorum generalium decretis, Romanorum Pontificum Constitutionibus, atque Doctorum consensu continentur, unice prae oculis habeant.

40. Absoluto examine, si nihil publicationi libri obstare videbitur, Ordinarius, in scriptis

et omnino gratis, illius publicandi licentiam, in principio vel in fine operis imprimendam, auctori concedat.

Cap. III. — *De libris praeviae censurae subiiciendis.*

41. Omnes fideles tenentur praeviae censurae ecclesiasticae eos saltem subiicere libros, qui divinas Scripturas, sacram Theologiam, Historiam ecclesiasticam, Ius Canonicum, Theologiam naturalem, Ethicen, aliasve huiusmodi religiosas aut morales disciplinas respiciunt, ac generaliter scripta omnia, in quibus religionis et morum honestatis specialiter intersit (1).

42. Viri e clero saeculari ne libros quidem, qui de artibus scientiisque mere naturalibus tractant, inconsultis suis Ordinariis publicent, ut obsequentis animi erga illos exemplum praebeant.

Iidem prohibentur quominus, absque praevia Ordinariorum venia, diaria vel folia periodica moderanda suscipiant.

Cap. IV. — *De typographis et editoribus librorum.*

43. Nullus liber censurae ecclesiasticae subiectus excudatur, nisi in principio nomen et cognomen tum auctoris, tum editoris praeferat, locum insuper et annum impressionis atque editionis. Quod si aliquo in casu, iustas ob causas, nomen auctoris tacendum videatur, id permittendi penes Ordinarium potestas sit.

44. Noverint typographi et editores librorum novas eiusdem operis approbati editiones, novam approbationem exigere, hanc insuper textui originali tributam, eius in aliud idioma versioni non suffragari (2).

45. Libri ab Apostolica Sede damnati, ubique gentium prohibiti censeantur, et in quodcumque vertantur idioma.

46. Quicumque librorum venditores, praecipue qui catholico nomine gloriantur, libros de obscenis ex professo tractantes neque vendant, neque commodent, neque retineant: ceteros prohibitos venales non habeant, nisi a Sacra Indicis Congregatione veniam per Ordinarium impetraverint, nec cuiquam vendant nisi prudenter existimare possint, ab emptore legitime peti.

Cap. V. — *De poenis in decretorum generalium transgressores statutis.*

47. Omnes et singuli scienter legentes, sine auctoritate Sedis Apostolicae, libros apostatarum et haereticorum haeresim propugnantes, nec non libros cuiusvis auctoris per Apostolicas Litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes et quomodolibet defendentes, excommunicationem ipso facto incurrunt, Romano Pontifici speciali modo reservatam.

48. Qui sine Ordinarii approbatione Sacrarum Scripturarum libros, vel earundem adnotationes vel commentarios imprimunt, aut imprimi faciunt, incidunt ipso facto in excommunicationem nemini reservatam.

49. Qui vero cetera transgressi fuerint, quae his decretis generalibus praecipiuntur, pro diversa reatus gravitate serio ab Episcopo moneantur; et si opportunum videbitur, canonicis etiam poenis coerceantur.

Praesentes vero litteras *etc.*

1959

S. C. S. Off. *17 Febr. 1897.* — Niger — De variis ptismi form digena lin prolatis.

1. Estne valida haec forma sacramentalis (Baptismi) quae sonat, *anuma nna-i-aru n' afa Nna n' Okpara na No Nso,* quae vertitur *ego te lavo* (vel potius *ego sum lavans te*) *in nomine Patris et Primogeniti (?) et Spiritus Sancti?* Intentio baptizantis fuit nominandi tres personas SSmae Trinitatis.

2. Prout negative, qua forma iterandus est baptismus?

3. Estne valida forma baptismi quae sonat *anuma nwu nna-i-aru n' afa n' afa Nna nu Nwa na Mo Nso,* quae vertitur *ego te lavo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti?*

4. Est ne valida forma quae sonat *anuma tinyè-i miri Ciuka n' afa Nna Nwa na Mò Nso,* quae vertitur *ego pono tibi (vel super te) aquam Dei in* etc.

5. Quid si hac lingua *Ibo* adhiberetur ipsa vox graeca dicens *anuma baptizi-ngi n' afa Nna nu Nwa na Mò Nso,* quae verteretur *ego baptizo te* etc. (Dixi *baptizi-ngi,* et non *baptizo-ngi* quatenus prima locutio magis accommodatur pronunciationi horum indigenarum).

R. Ad 1. Negative, et baptismum cum dicta forma esse iterandum.

Ad 2. Omissis ritibus non essentialibus, adhibeatur materia et forma tantum.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Formam esse dubiam, ideoque iterandum sub conditione baptismum.

Ad 5. Uti exponitur, non expedire: sed dicendum vel vocem quae vertitur *lavo*, vel vocem graecam *baptizo,* monitis ministris et populo de significatione huius postremae vocis.

---

(1) Quaesitum est: « An Ordinarii qui, peracto « examine alicuius libri, praeviae eorum censurae sub- « missi, licentiam denegent eumdem publicandi, tenean- « tur auctori rationes denegatae licentiae indicare ». S. C. Indicis respondit, (3 Sept. 1898): *Affirmative, si liber videatur correctionis seu expurgationis esse capax.*

(2) Quaesitum est: « Utrum excerpta a periodicis « capita, seorsum edita (vulgo *tirage à part*) censeri « debeant *novae editiones,* atque proinde nova approba- « tione indigeant ». Sacra Congregatio Indicis respondit: *Negative.*

1960

S. C. Indulg. *11 Martii 1897.* — Sub die 27 Apr. 1887 proposito dubio: « Utrum conveniens sit scapulare B. M. V. de Monte Carmelo, honoris et devotionis causa, separatim potius ac distincte, quam cumulative et commixtim cum aliis quatuor vel pluribus scapularibus benedicere et imponere. Sac. Congregatio (Indulg.) respondere mandavit: Affirmative; et consulendum SSmo, ut Indultum hucusque in perpetuum concessum, etiam Regularibus Ordinibus et Congregationibus, induendi christifideles scapulari carmelitico commixtim cum aliis scapularibus, revocetur et ad determinatum tempus coarctetur, neque in posterum amplius concedatur ».

Iamvero plures sacerdotes, tum saeculares tum regulares, etiam post hoc decretum, Scapulare B. M. V. de Monte Carmelo iam cum aliis scapularibus commixtum benedicere et imponere solent, ita tamen ut peculiari formula utantur ad scapulare B. M. V. de Monte Carmelo benedicendum et imponendum; dicunt enim praedictum decretum non vetare quominus praefatum scapulare carmeliticum, sive ante sive post benedictionem et impositionem, *de facto commixtum sit* cum aliis scapularibus, sed referri tantum *ad peculiarem benedictionem et impositionem* scapularis. Quaeritur itaque ab hac S. C.: Utrum haec methodus a nonnullis sacerdotibus adhibita valide et licite servari possit?

R. Affirmative.

1961

Litt. Encycl. S. C. C. *15 Martii 1897.* — (ad Ordinarios Americae Merid.) — De clericorum Seminariis agens S. Tridentina Synodus in *Sess. 23, Cap. 18, De Reform.*, praescriptis pluribus quae ad alumnorum admissionem et ad religiosam et litterariam eorum educationem spectant, haec addit: « Quae omnia atque alia ad hanc rem opportuna et necessaria Episcopi singuli, cum consilio duorum canonicorum seniorum et graviorum quos ipsi elegerint, prout Spiritus Sanctus suggesserit, constituent, eaque ut semper observentur saepius visitando operam dabunt ».

Pergens deinde ad ea quae oeconomicam administrationem respiciunt, statuit, ut « iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad clerum pertineat », omnibus provideant, quae ad Collegii fabricam instituendam, ad mercedem praeceptoribus et ministris solvendam, ad alendam iuventutem et ad alios sumptus referuntur.

Duplex itaque S. Synodus iubet adesse consilium in Seminariis constituendis et regendis, alterum pro re disciplinari, alterum pro temporali administratione, distincta personarum numero, electionis forma ac officio; etsi nihil vetat quominus canonici, qui in coetu sunt consultorum pro re oeconomica, ipsi ab Episcopo eligantur et deputentur etiam pro disciplina dummodo muneris distinctio servetur.

Quae omnia quam sapienter ordinata fuerint, quisque facile intelliget qui secum reputet, quantum a prospero Seminarii statu et a sana clericorum institutione profectus religionis pendeat: unde duplicem hunc consultorum ordinem adesse, qui in Seminariorum regimine et administratione Episcopis adsit suppetias ferens, et in tanto pondere sustinendo eisdem opituletur, nonnisi prudentissima cautio ac saluberrima provisio est. Eo vel magis quod Episcopi aut visitationi dioecesis aut aliis negotiis, quibus necessario debent intendere, ita saepe occupentur, ut sui Seminarii curae indesinenter vacare, et omnibus per se et directe consulere, plerumque omnino impediantur.

Nec opponi potest, exinde Ordinarios in expedita pii instituti gubernatione impediri; si quidem recepta regula est, a Sacra hac C. inde ab anno 1585 tradita ac saepius deinde confirmata, ut Episcopi adhibere quidem deputatorum consilium teneantur, non item sequi. Sane in *Oscen.* mensis Octobris 1585 S. C. censuit « sufficere quod Episcopus huiusmodi consilium requirat, eorumque consilio adhibito posse Episcopum statuere et deliberare quae pro prudentia sua magis expedire iudicaverit ». Quod autem solummodo pro consilio stat, impedimento esse non potest, sed lumini potius directioni et auxilio inservit.

Noverint ergo Episcopi quanti intersit, quantoque studio satagendum sit, ut haec tam salubriter instituta lex executioni ubique demandetur, et fideliter servetur.

Quod si ex cleri defectu, aut ex gravibus aliis conditionum adiunctis, in quibus Americae Meridionalis dioeceses plerumque versantur, haec omnia impleri non possint, universam legem corruere, aut eius observantiam in iis quoque quae possibilia sunt praetermitti pati non debent Ordinarii; sed S. Sedem adire opportune tunc poterunt, quae pro variis locorum circumstantiis et casuum diversitate consilio suo Episcopis aderit, et salva legis substantia, in iis quae ad formam pertinent opportuna temperamenta adhibere non omittet.

Pro viribus tamen nitendum, ut, si fieri potest, in omnibus lex vigeat, nihilque ex ea detrahatur; adeo ut uterque consultorum coetus ad praescriptam formam constitutus munere suo iuxta legem defungatur.

Quae vero sit electionis forma in deputatis constituendis servanda, ex adducto Concilii textu perspicue patet.

Nec minori claritate innotescit, in quibusnam negotiis consultorum votum sit exquirendum; in omnibus scilicet, quae tum ad disciplinam et educationem clericorum, tum ad sumptuaria piae domus rationem spectant. Unde Sacra haec C. in *Oscen.* anni 1585 superius adducta declaravit: « Episcopum cum consilio « deputatorum teneri tam circa institutionem, « disciplinam et mores clericorum, quam circa « temporalium rerum administrationem provi« dere;.... exactionem vero quae fit pro Se« minario ad solum Episcopum spectare ».

Et in *Salernitana* mensis Iulii 1589 propositis dubiis:

II. « An eorum (duorum scilicet deputato« rum super disciplina) consilium adhibendum « sit tam in constituendis regulis universalibus « Seminarii, quam in electione puerorum sin« gulorum introducendorum, in electione ma« gistrorum, librorum legendorum, confessoris, « punitione discolorum, expulsione, visitatione « et similibus?

III. « An alii quatuor sint deputandi, et « deputati adhibendi sint in consilio tantum« modo in taxatione, contributione fructuum « ex unione beneficiorum, et in aliis difficultati« bus ob quas Seminarii instructio vel conser« vatio impediretur vel perturbaretur; an etiam « in exactione et temporalium administratione « tam dicti Seminarii, ut puta, deputatione « vel expulsione ministrorum et famulorum « temporalium, expensis quotidianis, provisione « bladorum; quam etiam bonorum quorum« cumque et redituum ipsius Seminarii, etiam « ex beneficiis unitis, ut puta, locationibus, « concessionibus, aliisque contractibus et liti« bus? » responsum fuit:

Ad II. *In omnibus his esse adhibendum.*

Ad III. *Teneri Episcopum adhibere deputatorum consilium tam circa institutionem, disciplinam et mores, quam temporalium rerum administrationem.*

Cum autem unus ex consultoribus, super temporalibus negotiis deputatus, a clero sit eligendus, clerus ius suum exercere potest in Synodo, si haec tunc habeatur, prout doctores tradunt: aliter electio in peculiari totius cleri civitatis conventu est peragenda.

Omnium denique electorum munus perpetuum esse debere, et neminem nisi ex legitima causa amoveri posse, Sacra haec C. in cit. *Salernitana* anni 1589 resolvit, idque saepius deinde confirmavit. Quod si ex morte, ex discessu, aut ex alia iusta ratione alter eorum a suo munere cesset, eius subrogatio per eos facienda est per quos prior electio est acta.

Haec praecipua sunt canonicae disciplinae capita quibus deputatorum Seminarii institutum continetur et regitur, quae de mandato SSmi D. N. Papae Leonis XIII, praesentibus S. C. litteris, omnibus Americae Meridionalis Ordinariis in mentem revocantur, ut consultissimae legis observantia, ubi absolvit, restituatur, et ubi adhuc inducta non fuit, quamprimum in usum adducatur.

1962

Circa foetu[m in] utero, supra [ver]ticem, bap[tiza]tum.

S. C. Concilii *16 Martii 1897* — Extat decretum S. Congregationis Concilii 12 Iulii 1794: « Foetus in utero supra verticem baptizatus, « post ortum denuo sub conditione rebaptize« tur ». Rationem dant nunc temporis theologi, quia certum esse non potest aquam caput infantis revera attigisse; etsi amplius non valeat ratio exhibita a S. Thoma III P., q. 68, art. 11, quod generatim « corpus infantis an« tequam nascatur ex utero, non potest aliquo « modo ablui aqua ». Quaeritur: Si in aliquo casu particulari medicus vere peritus et probus testetur, per methodum longe perfectam, perfectiorem, quae nunc adhibetur, aquam sine dubio caput infantis in utero attigisse, debeturne infans iterum sub conditione baptizari post ortum?

R. Servetur (citatum) decretum S. C. Concilii diei 12 Iulii 1794.

1963

De omi[ssione con]tactus cal[icis in] presbytera[li or]dinatione.

S. C. S. Officii *17 Martii 1897.* — Caio sacerdote, prostrato ai piedi della S. V., umilmente implora perchè a tranquillità di sua coscienza sia autorevolmente risoluto un dubbio che lo agita circa il valore di sua ordinazione presbiterale: dubbio derivato da ciò che nella tradizione degli strumenti non ogni cosa procedette esattamente secondo il prescritto del Pontificale, avendo egli toccata solamente la patena in un coll'ostia posta sul calice, ma non il calice, benchè si sforzasse di arrivarci col dito.

R. Orator acquiescat. — SSmus adprobavit (1).

1964

De artifici[ali mu]lieris foe[cunda]tione.

S. C. S. Off. *24 Martii 1897.* — An adhiberi possit artificialis mulieris foecundatio.

R. Non licere. — SSmus adprobavit.

(1) In Congr. S. Officii die 20 Ianuarii 1886 super ordinatione presbyt. collata cum calice pleno aquae loco vini, Emi PP. decreverunt: « Ordinationem ite« randam esse secretissime et sub conditione; et suppl. « SSmo ut quoad Missarum celebrationem supplere di« gnetur de thesauro Ecclesiae ».

1965

[...]vilegiis [...]nibus [...]latinae [...]sibus [...]ous.

Litt. Ap. Leonis PP. XIII. *18 Apr. 1897.* (De privilegiis Americae Latinae) — Trans Oceanum Atlanticum ad alteram orbis partem divinae providentiae benigna dispositione per Christophorum Columbum aperto itinere, Ecclesia Dei multa ibi mortalium millia reperit, quos, ut suum munus atque opus erat, a latebris et fero cultu ad humanitatem et mansuetudinem traduceret, ab errore et superstitione ad communionem bonorum omnium, quae per Iesum Christum parta sunt, ab interitu ad vitam revocaret. Quod quidem salutare munus, ipso vivente adhuc repertore Columbo, ab Alexandro VI Pontifice Maximo decessore Nostro inchoatum perpetuo caritatis tenore ita Ecclesia insistere perrexit, pergit, ut temporibus nostris ad extremam usque Patagoniam sacras suas expeditiones auspicato protulerit. Campus enim spatio interminatus, cessatione ipsa atque otio ferax, si diligenter subigatur et colatur, fructus edit laetos atque uberes, cultorumque laboribus atque industriae optime respondet.

Quamobrem Romani Pontifices decessores Nostri nullo non tempore destiterunt ad Americae culturam novos operarios summittere, quos ut acrius elaborarent prestantioresque ab opere suo fructus demeterent, singularibus facultatibus et privilegiis auxerunt, atque extraordinaria auctoritate et potestate corroborarunt. Quibus freti missionarii, lumine religionis catholicae per Americae regiones longe lateque diffuso, brevi interiecto annorum spatio, in iis praesertim locis ubi novi incolae ab Europa commigrantes, nominatim hispani, domicilium sibi sedemque stabilem collocaverant, templa excitarunt, monasteria condiderunt, paroecias, scholas aperuerunt, dioeceses ex potestate Summorum Pontificum constituerunt. Ex quo factum est ut Americae magna pars ab avita religione novorum incolarum et ab origine eorum linguae haberi et dici possit America Latina.

At illud proprium est humanarum institutionum et legum, ut nihil sit in eis tam sanctum et salutare quod vel consuetudo non demutet, vel tempora non invertant, vel mores non corrumpant. Sic in Ecclesia Dei, in qua cum absoluta immutabilitate doctrinae varietas disciplinae coniungitur, non raro evenit, ut quae olim apta erant atque idonea, ea labens aetas faciat vel inepta, vel inutilia, vel etiam contraria.

Quare antiquis privilegiis temporis decursu vel ex parte abrogatis, vel alias ut plurimum insufficientibus, singulari Maximorum Pontificum largitione, aliae adiectae sunt facultates sub determinatis formulis, vel singulis Americae Latinae Episcopis deinceps delegari solitae, vel pro extraordinariis quibusdam casibus et determinatis regionibus concessae, quarum series si antiqua privilegia numero et extensione superat, difficultates tamen quae sunt circa naturam, vigorem et numerum eorumdem e medio non tollit. Ad haec amovenda incommoda decessor Noster sanctae memoriae Pius IX datis ad id similibus litteris die 1 Octobris anni MDCCCLXVII plura ex antiquis privilegiis pro Republica Aequatoris ad triginta annorum spatium confirmavit, seu quatenus opus fuerat denuo concessit.

Quum vero ex monumentis ecclesiasticis Americam Latinam respicientibus, quae magna peritorum diligentia collecta atque investigata sunt, probe constet multa ex privilegiis Indiae Occidentali concessis partim haud vigere, partim in dubium esse revocanda; Nos qui americanas gentes egregie de Ecclesia Romana meritas singulari amore prosequimur, ad tollendas in re tanti momenti perplexitates et angustias animi, quae Episcopos illarum dioecesium aliosque, quorum interest, non raro exagitant, totum dictorum privilegiorum negotium deferri iussimus speciali Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium; qui post maturam deliberationem novorum privilegiorum catalogum, exclusis catalogis, summariis et recensionibus in conciliis provincialibus vel aliter editis, conficiendum censuerunt, confectumque Apostolica auctoritate probandum. Nos igitur re mature perpensa, pro ea, quam gerimus, de omnibus Ecclesiis sollicitudine, eorumdem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, ne clerus et populus illarum regionum anteactorum privilegiorum memoria et usu penitus privati maneant, sententiam tenuimus, et quae infra recensentur privilegia pro omnibus Americae Latinae singulisque dioecesibus et ditionibus de Apostolicae potestatis plenitudine ad proximum triginta annorum spatium hisce ipsis litteris concedimus. Quare, quod bonum, felix, faustumque sit et universae Americae Latinae ecclesiae benevertat, mandamus, edicimus:

1. Ut electi Episcopi in Americae Latinae ditionibus commorantes postquam promotionis litteras Apostolicas acceperint, nisi aliter in praefatis litteris praescriptum sit, a quocumque maluerint catholico Antistite, gratiam et communionem Apostolicae Sedis habente, accitis et assistentibus, si alii Episcopi assistentes absque gravi incommodo reperiri nequeant, duobus vel tribus presbyteris in ecclesiastica dignitate constitutis, vel cathedralis ecclesiae canonicis, consecrationis munus accipere valeant.

2. Ut Concilii Provincialis celebratio ad duodecim annos differri possit, reservato Metropolitae iure illud frequentius, prout necessitas postulaverit, celebrandi, nisi aliter per Sedem Apostolicam postea ordinatum fuerit.

3. Ut Episcopi sacrum Chrisma, quod ex indico etiam, vero tamen balsami liquore fieri potest, et Olea sacra conficere possint iis sacerdotibus adstantibus qui adstare potuerint, et, urgente necessitate, extra diem Coenae Domini.

4. Ut adhiberi possint sacra Olea etiam antiqua, non tamen ultra quatuor annos, dummodo corrupta ne sint, et peracta omni diligentia, nova vel recentiora sacra Olea haberi nequeant.

5. Ut pro omnibus et solis regionibus seu locis, in quibus magnae distantiae causa vel ob aliud grave impedimentum perdifficile sit parochis vel missionariis ad Baptismum conferendum aquam Sabbato sancto et Pentecoste benedictam ex fontibus baptismalibus, ubi asservatur, desumere et secum circumferre, Ordinarii, nomine Sanctae huius Sedis, concedere possint parochis et missionariis supra dictis facultatem benedicendi aquam baptismalem ea breviori formula, qua missionarios in Peruvia apud Indos Summus Pontifex Paullus III uti concessit, quaeque in appendice ad Rituale Romanum legitur.

6. Ut si propter defectum temporis, improbamque defatigationem, aliisque gravibus de causis perdifficile sit omnes adhibere caeremonias pro Baptismo adultorum praescriptas, parochi et missionarii, de praevio Ordinarii consensu, uti possint solis ritibus, qui in Constitutione Pauli III « Altitudo » diei 1 Iunii MDXXXVII designantur *(V. n. 114 in adnotat.)*. Insuper ut in iisdem rerum adiunctis Ordinarii nomine Sanctae Sedis concedere valeant parochis et missionariis usum ordinis Baptismi parvulorum, onerata in usu huiusmodi facultatis eorumdem Ordinariorum conscientia super existentia gravis necessitatis.

7. Ut in omnibus et singulis ditionibus Americae Latinae, nulla excepta, omnes sacerdotes tam saeculares quam regulares, quamdiu in praefatis ditionibus moram duxerint, et non alias, singulis annis die secunda Novembris seu die sequenti, iuxta rubricas Missalis Romani, qua nempe commemoratio omnium fidelium defunctorum ab Ecclesia universali recolitur, tres Missas singuli celebrare possint et valeant, ita tamen ut unam tantum eleemosynam accipiant, videlicet pro prima Missa dumtaxat, et in ea quantitate tantum, quae a synodalibus Constitutionibus seu a loci consuetudine regulariter praefinita fuerit; fructum autem medium secundae et tertiae Missae non peculiari quidem defuncto, sed in suffragium omnium fidelium defunctorum omnino applicent, ad normam Constitutionis Benedicti XIV Pontificis Maximi « Quod expensis » diei XXVI Augusti MDCCXLVIII.

8. Ut omnes fideles annuae Confessionis et Communionis praecepto satisfacere possint a Dominica Septuagesimae usque ad octavam diem solemnitatis Corporis Christi inclusive.

9. Ut omnes fideles lucrari possint indulgentias et iubilaea, quae requirunt Confessionem, Communionem et ieiunium, dummodo servato ieiunio, si loco inhabitent, ubi impossibile prorsus vel difficile admodum sit Confessarii copiam habere, corde saltem contriti sint cum proposito firmo confitendi admissa quam primum poterunt, vel ad minus intra unum mensem.

10. Ut Indi et Nigritae (1) intra tertium et quartum tam consanguinitatis quam affinitatis gradum matrimonia contrahere possint.

11. Ut Indi et Nigritae, quocumque anni tempore nuptiarum benedictionem accipere possint, dummodo iis temporibus, quibus ab Ecclesia prohibentur nuptiae, pompae apparatum non adhibeant.

12. Ne Indi et Nigritae ieiunare teneantur praeterquam in feriis sextis Quadragesimae, in Sabbato Sancto, et in pervigilio Natalis D. N. Iesu Christi.

13. Ut praeterea Indi et Nigritae absque ullo onere, seu solutione eleemosynae, uti possint indulto, quod quadragesimale dicitur, et quo fideles respectivae dioecesis seu regionis ab Apostolica Sede donantur; ideoque carnibus, ovis et lacticiniis vesci possint omnibus diebus ab Eclesia vetitis, exceptis quoad carnes diebus in superiori paragrapho 12 notatis.

14. Ut quandocumque in causis tam criminalibus, quam aliis quibuscumque forum ecclesiasticum concernentibus a sententiis pro tempore latis appellari contigerit, si prima sententia ab Episcopo lata fuerit, ad Metropolita-

---

(1) S. Congregatio Negot. Eccl. Extraord. declaravit haec « nomina Indorum et Nigritarum eadem si« gnificatione sumi ac in ceteris praecedentibus Con« stitutionibus pontificiis de hac materia agentibus, « speciatim in Const. Alexandri VIII *Animarum sa« luti*, diei 30 Martii 1690, et Bened. XIV. *Cum Ve« nerabilis* diei 27 Ian. 1757, videlicet: 1. Sub nomine « *Indorum* et *Nigritarum*, praeter ipsos indos et nigri« tas, comprehendi etiam eos qui ex indo aut nigrita « et ex muliere europaea (vel europaei sanguinis), nec « non qui ex europaeo viro et indica vel nigrita mu« liere sunt progeniti, ideoque *mixti, mixtitii* vel *mu« lati* vocantur, et absolutam medietatem sanguinis eu« ropaei habent. Non autem comprehendi eos qui ori« ginem ab indis vel nigritis ducunt per avum tantum « vel aviam, quique *quarterones* dicuntur, utpote quar« tam solummodo partem sanguinis indici vel nigritae « habentes; et multo minus qui vel proavum, vel proa« viam dumtaxat, ab indis vel nigritis originem tra« hunt, et vulgo *puchueles* seu *pucuelles* appellantur. — « 2. Insuper *Indorum* et *Nigritarum* nomine intelligi « etiam africanos, asiaticos et oceanios, dummodo ex « europaeo sanguine non sint, ac in America latina « commorentur, quamvis in ea nati non fuerint. Ita « Sanctitas Sua publicari et servari mandavit contrariis « quibuscumque minime obfuturis ». *(Ex Aud. SS.mi 24 Maii 1898)*.

num; si vero prima sententia lata sit ab ipso Metropolitano, ad Ordinarium viciniorem absque alio Sedis Apostolicae rescripto appelletur: et si secunda sententia primae conformis fuerit, vim rei iudicatae obtineat, et executioni per eum qui eam tulerit, demandetur, quacumque appellatione non obstante; si vero illae duae sive ab Ordinario et Metropolitano sive Metropolitano et Ordinario viciniore latae, conformes non fuerint, tunc ad alterum Metropolitanum vel Episcopum ei, a quo primo fuit lata sententia, viciniorem eiusdem provinciae appelletur, et duas ex ipsis tribus sententias conformes, quas vim rei iudicatae habere volumus, is, qui postremo loco iudicaverit, exequatur, quacumque appellatione non obstante. Cum autem recursus ad Apostolicam Sedem etiam omisso medio, sive ante sive post sententias iudicum inferiorum, semper integer manere debeat, ad normam iuris, in usu huius privilegii omnino servandae erunt sequentes conditiones: 1. Ut in singulis causis salva maneat cuique litiganti facultas ad hanc Apostolicam Sedem etiam post primam sententiam recurrendi; 2. Ut in singulis actibus expressa fiat Apostolicae delegationis mentio; 3. Ut causae maiores sint eidem Apostolicae Sedi reservatae ad normam Sacri Concilii Tridentini; 4. Et quoad causas matrimoniales ea custodiantur, quae in Constitutione Benedicti XIV cuius initium « Dei miseratione » praestituta sunt.

Abrogatis deletisque Auctoritate Nostra Apostolica omnibus et singulis Indiarum Occidentalium privilegiis quocumque nomine vel forma ab hac Sancta Sede prius concessis (1).

Contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis non obstantibus.

1966

um ab ... is in ... Sept. ... s ser-

Decr. S. C. de Prop. F. *1 Maii 1897.* — Romana Ecclesia charitate apostolica et suprema auctoritate sua sedulam vigilemque in eo iugiter operam posuit ut Pastorum ac fidelium iura tueri et confirmare niteretur. — Quocirca orientalium in America Septentrionali degentium potestatem recognovit proprium exercendi ritum, at simul ipsis subiectionem debitam latinis Ordinariis enixe commendavit. — His duabus conditionibus praestitutis, plures, postremis hisce annis, easque utillimas normas edidit quibus eorumdem fidelium bono prospiceret et pietatem foveret. — Dolendum tamen est orientales non paucos ob defectum sacerdotum proprii ritus spiritualibus auxiliis ferme destitutos manere. — Quapropter ut eorum necessitatibus occurrere posset haec S. C. plurium Episcoporum precibus permota, (firmis ceteroquin manentibus praescriptionibus contentis in litteris circularibus editis die 1 Oct. 1890 (2), et 12 Aprilis 1894 (3), praesertim quoad mittendos in Americam dignos ac coelibes sacerdotes et quoad subiectionem servandam erga Ordinarios latinos) haec tria, SSmo D. N. probante, decrevit:

1. Fidelibus orientalibus ad Americ. Septentrionalem confluentibus facultas esto, si libuerit, sese conformandi ritui latino; regrediendum tamen ipsis erit ad ritum proprium simul ac in patriam revenerint.

2. Orientalibus qui verum et stabile domicilium in America Septentr. constituerint non permittatur transitus ad ritum latinum, nisi obtenta in singulis casibus venia Apost. Sedis.

3. In provinciis ecclesiasticis Americae Septentrionalis, in quibus multi sunt fideles rutheni ritus, Archiepiscopus cuiuscumque provinciae, initis consiliis cum suis suffraganeis, sacerdotem ruthenum coelibatu et idoneitate commendabilem deputet, et, huius defectu, sacerdotem latini ritus ruthenis benevisum, qui super populum et clerum dicti ritus vigilantiam et directionem exerceat, sub omnimoda tamen dependentia Ordinarii loci, qui pro suo arbitrio, facultates ei tribuat quas in Domino expedire iudicaverit.

---

(1) S. C. Neg. Eccl. Extr. — « *Ex Aud. SSmi 16 Augusti 1898:* Ex parte nonnullorum Antistitum coloniarum maris Antillarum, propositum fuit dubium de vigore, in territorio suae iurisdictioni subiecto, Litterarum Apostolicarum *Trans Oceanum* a SS. D. N. Leone PP. XIII die 18 Apr. 1897 editarum. Eadem Sanctitas Sua, referente *etc.*, declarandum esse censuit: Praefatas Litt. Ap. *Trans Oceanum* vigorem habere in omnibus Antillis et ceteris insulis maris Caraibicis, cuicumque civili ditioni subiiciantur. Et ita Sanctitas Sua publicari et servari mandavit, contrariis minime obfuturis ».

(2) *Litt. encycl. S. C. de Prop. F. 1 Oct. 1890:* « Aliquibus abhinc annis mos invaluit ut in status foederatos Americae Septemptrionalis, praesertim in Archidioeceses Philadelphiensem et S. Pauli, concesserint sacerdotes ritus graeco-rutheni pro suscipienda cura fidelium in illis regionibus commorantium atque eumdem ritum profitentium. Quidam ex his sacerdotibus secum uxores et liberos duxerunt, gravissimum scandalum praebentes catholicis ac dissidentibus ibidem degentibus. Quapropter dictarum regionum Episcopos timor rationabiliter incessit ne ex ministerio cleri uxorati disciplinae ecclesiasticae et religioni in suis dioecesibus maximum detrimentum afferatur, eo vel magis quia plerumque dicti sacerdotes audent sacra munia exercere absque ulla dependentia ab Ordinariis locorum. Quorum instantissimas petitiones excipiens haec S. C. eiusmodi in posterum servandas esse normas decrevit:

« 1. Sacerdotes ritus graeco-rutheni, qui in status foederatos Americae Septentrionalis proficisci et commorari cupiunt, debent esse coelibes.

« 2. Huic S. C. debent in scriptis manifestare quaenam sit dioecesis ad quam pergere exoptant, ut res deducatur ad notitiam Ordinarii eiusdem dioeceseos.

« 3. Sistere se debent coram Ordinario illius dioecesis in qua sacrum ministerium exercere vellent, ut ab eo facultates opportunas implorent.

« 4. Memorati sacerdotes eorumdem Ordinariorum iurisdictioni subesse debent ».

(3) *(V. n. 1866).*

1967

Circa obligationem decimas solvendi.

S. Poenit. *4 Maii 1897.* — 1. An, a quo et quomodo dispensandi fideles ab obligatione solvendi decimas, ne Ecclesia et sacerdotes avaritia accusentur, quando parochus habuerit a gubernio aut compensationem pro decimis, aut supplementum congruae.

2. An ad effectum eximendi fideles a relativa obligatione, dicta compensatio aut supplementum locum teneat non solum decimarum, sed etiam praestationum quae parocho debebantur ratione stipendii, quaeque simul cum decimis abolitae putantur.

3. An in dictis duobus casibus, dispensatione non data, individuus qui non solvit decimas aut praestationes, de quibus supra, absolvi possit.

4. An absolvendus individuus qui, eo quod parocho remaneat ius exigendi decimas praediales, et de facto eas generatim a communitate exigat, ideo ipse non solvit decimam sacramentalem, quam solummodo debet.

5. An absolvendus individuus qui denegans sacramentalem, solvit tamen decimam praedialem.

6. An qui non se liberavit in perpetuum per medium redemptionis ab obligatione decimas solvendi, si nolit eas integre solvere, debeat omnino et explicite aliquo modo se componere cum parocho aut cum Ordinario et aliquid licet minimum dare.

R. Ad 1. Providebitur in 3.

Ad 2. Res est meri facti ab Episcopo inspicienda, utrum parochus tantumdem nunc percipiat a gubernio per compensationem seu supplementum, ac antea percipiebat per decimas et praestationes. Quatenus affirmative, providebitur in 3.

Ad 3. Affirmative, dummodo paratus sit stare mandatis Ecclesiae, et compensatio seu supplementum, quod percipit parochus, aequivaleat.

Ad 4. et 5. Si nomine decimae praedialis intelligatur dominicalis, et unica ratio propter quam non solvit decimam sacramentalem sit quia sive ipse sive alius solvit dominicalem, negative.

Ad 6. Si habuerit parochus aequam compensationem aut supplementum pro decimis, non esse huiusmodi fideles inquietandos, dummodo parati sint stare mandatis Ecclesiae (1).

1968

Circa Missas binandi licentiam concedendam.

S. C. Concilii *10 Maii 1897.* — Malacitan. — 1. An liceat Episcopo licentiam binandi concedere presbytero, unam Missam celebrando in oratorio suburbano vel rurali, aliam vero in civitate vel loco ubi etiam adsint alii sacerdotes sacrum facientes.

2. An liceat huiusmodi licentiam concedere presbytero ambas Missas celebraturo in diversis ecclesiis eiusdem civitatis vel loci in quo et alii sacerdotes celebrant, et hoc etiam si una ex Missis celebranda sit in qua et alius sacerdos sacrosanctum Sacrificium eadem die litat.

3. An expediat Episcopo oratori ob expositas rationes et allatas causas (2) huiusmodi licentiam et agendi rationem confirmare: et etiam ad similes casus, in aliis locis et civitatibus suae dioecesis, prout necessitas expostulet, extendere.

R. Ad 1, 2 et 3: Non licere; et Ordinarius, quatenus in aliquo ex enunciatis casibus necessarium iudicet ut Sacrum iteretur, recurrat ad Apostolicam Sedem.

1969

An ad matrimonium admittendi *liberi pensatores*.

S. C. S. Officii 25 *Maii 1897.* — His in regionibus (Mexicanis) frequenter occurrit ut viri impii, vulgo *liberi pensatores*, matrimonium inire cupientes cum mulieribus catholicis, praeviam confessionem facere renuant, eo quod, ut explicite fatentur, fidem sacramenti Poenitentiae corde incredulo reiecerunt, et totam fidem negaverunt. Peto an hi, infidelibus deteriores, debeant aut possint admitti ad contrahendum matrimonium, cum magno mulieris catholicae et familiae detrimento et periculo.

R. Supplicandum SSmo ut in decreto fer. IV die 30 Ianuarii 1867 *(V. n. 1300)* — SSmus benigne annuit pro gratia.

1970

De Missa pro populo a parocho in festis Patronorum celebranda.

S. R. C. *28 Maii 1897.* — Num parochi Missae sacrificium pro populo celebrare debeant non solum in festo primario principalis Patroni propriae parochiae; sed etiam in festo primario Patroni praecipui totius dioeceseos.

R. Affirmative, ad primam partem; et etiam ad secundam, si hoc alterum festum celebretur cum feriatione, saltem de iure.

(1) Quaesitum deinceps fuit: « 1. Potestne parochus « rogatus decimarum imminutioni consentire, dummodo « ius decimandi agnoscatur a suis parochianis? — « 2. Quomodo se gerere debet confessarius cum poe« nitentibus patribusfamilias, quos certo scit, vel du« bitat nolle (etsi possint) decimas Ecclesiae persolvere, « si ipsi hac de re in Confessione sileant omnino? » Sacra Poenit. respondit (11 Martii 1898): « Ad 1. Affir« mative, dummodo renuntiatio sit personalis, neque « praeiudicium inferat iuribus successorum. — Ad 2. « Confessarius se diriget iuxta regulas a probatis au« ctoribus traditas, praesertim vero a S. Alphonso « *Theol. Mor. lib. 6, n. 610* ».

(2) En causae allatae: « paucitas sacerdotum; con« venientia distinctae celebrationis horis distinctis, ut « commoditati fidelium fiat satis; necessitas celebrandi « Missam parochialem in paroeciis, et conventualem in « monasteriis ».

1971

S. C. S. Off. *16 Iunii 1897.* — Ex decreto S. Inquis. 23 Iunii 1886 *(V. n. 1658)* cuilibet confessario directe absolvere licet a censuris etiam speciali modo S. Pontifici reservatis in casibus vere urgentioribus, in quibus absolutio differri nequit absque periculo gravis scandali vel infamiae, iniunctis de iure iniungendis, sub poena tamen reincidentiae in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad S. Sedem. Dubium tamen oritur pro casu, quo nec scandalum nec infamia est in absolutionis dilatione, sed poenitens censuris papalibus innodatus in mortali diu permanere debet, nempe per tempus requisitum ad petitionem et concessionem facultatis absolvendi a reservatis; praesertim quum theologi cum S. Alphonso de Ligorio ut quid durissimum habeant pro aliquo per unam vel alteram diem in mortali culpa permanere. Hinc post decretum 23 Iunii 1886, deficiente hac in quaestione theologorum solutione, quaeritur:

1. Utrum in casu quo nec infamia, nec scandalum est in absolutionis dilatione, sed durum valde est pro poenitente in gravi peccato permanere per tempus necessarium ad petitionem et concessionem facultatis absolvendi a reservatis, simplici confessario liceat a censuris S. Pontifici reservatis directe absolvere, iniunctis de iure iniungendis, sub poena tamen reincidentiae in easdem censuras, nisi saltem infra mensem per epistolam et per medium confessarii absolutus recurrat ad S. Sedem:

2. Et quatenus negative, utrum simplex confessarius eumdem poenitentem indirecte absolvere debeat, eum monens ut a censuris directe in posterum a Superiore absolvi curet, vel apud ipsum revertatur, postquam obtinuerit facultatem a reservatis absolvendi.

R. Ad 1. Affirmative, facto verbo cum SSmo.

Ad 2. Provisum in primo. — SSmus adprobavit.

1972

S. C. S. Officii *16 Iunii 1897.* — In Const. s. m. Pii IX quae incipit *Apostolicae Sedis*, excommunicatione Rom. Pontifici simpliciter reservata innodantur *communicantes cum excommunicato nominatim a Papa in crimine criminoso, ei scilicet impendendo auxilium vel favorem.* Quaeritur utrum his verbis comprehendantur etiam excommunicati a Romanis Congregationibus, saltem quando eorum decretis accedit approbatio Summi Pontificis.

R. Negative.

1973

De Confirmatione ante primam Communionem suscipienda.

Litt. Ap. Leonis PP. XIII. 22 *Iun. 1897* — (ad Ep. Massilien.) — Abrogata, quae toto fere saeculo inoleverat, consuetudine, visum tibi est in mores dioecesis tuae inducere ut pueri, antequam divino Eucharistiae epulo reficiantur, christianum Confirmationis sacramentum, almo inuncti chrismate, suscipiant. Quod utrum Nobis probetur significari tibi desiderasti: placuit autem de re tam praecipua, medio nemine, ad te praescribere et qua simus mente aperire.

Propositum igitur tuum laudamus cum maxime. Quae enim ratio istic aliisque in locis invaluerat, ea nec cum veteri congruebat constantique Ecclesiae instituto, nec cum fidelium utilitatibus. Insunt namque puerorum animis elementa cupidinum, quae, nisi maturrime eradantur, invalescunt sensim, imperitos rerum pelliciunt atque in praeceps trahunt. Quamobrem opus habent fideles, vel a teneris, *indui virtute ex alto,* quam sacramentum Confirmationis gignere natum est; in quo, ut probe notat Angelicus Doctor, Spiritus Sanctus datur ad robur spiritualis pugnae et promovetur homo spiritualiter in aetatem perfectam. Porro sic confirmati adolescentuli ad capienda praecepta molliores fiunt, suscipiendaeque postmodum Eucharistiae aptiores, atque ex suscepta uberiora capiunt emolumenta. Quare quae a te sapienter sunt constituta optamus ut fideliter perpetuoque serventur.

1974

Indultum de translatione solemnitatis SSmi Cordis Iesu.

S. Rituum C. *23 Iulii 1897.* — Coetus presbyterorum saecularium S. Pauli Apostoli in Urbe Summo Pontifici Pio Papae VII humiliter significarunt in multis templis iustis de causis non eodem, quem Ecclesia constituit, die festum SS. Cordis Iesu celebrari consuevisse; quapropter ab eo suppliciter petiverunt, ut veniam daret, qua Missae SS. Cordis Iesu propriae eo die celebrari possent, quo festum ageretur: simulque concederet Indulgentiam plenariam omnibus christifidelibus, qui confessi et sacra Communione refecti, pias preces in templum, ubi festum celebratur, ad mentem Summi Pontificis Deo O. M. fuderint; quibus postulationibus Sanctitas Sua ita satisfecit:

« Ex audientia SSmi die 7 Iulii 1815, SSmus benigne annuit pro gratia in omnibus et in perpetuum, de licentia tamen Ordinariorum respective locorum quoad translationem diei festi: contrariis non obstantibus. – P. F. Card. Galeffi ».

Eiusmodi Rescripto Secretariae Supplicum Libellorum Sacrae Rituum Congregationi nuper

exhibito, Moderator Primariae Congregationis SSm̃i Cordis Iesu penes ecclesiam (S. Mariae) de Pace in Urbe ab ipsa Sacra Congregatione humiliter postulavit:

Utrum, iuxta praxim eiusdem Sacrae Congregationis, omnes Missae propriae de SS. Corde Iesu celebrari valeant in solemnitate translata ipsius SS. Cordis, et qualibet die a Rm̃is Ordinariis locorum in casu designata.

Et Sacra Rituum Congregatio, referente Secretario, audito etiam voto Commissionis Liturgicae omnibusque accurate perpensis, rescribendum censuit:

« Firmiter manente Festo SS. Cordis Iesu affixo Feriae VI post octavam Corporis Christi quotannis recolendo cum Officio et Missa propriis iuxta rubricas et decreta, eiusdem festi externam solemnitatem, ad tramitem rescripti supra relati, in aliam diem a Rm̃is Ordinariis locorum designatam posse in unoquoque anno transferri, etiam cum privilegio celebrationis Missae propriae de ipsomet SS. Corde Iesu: hoc autem privilegium iuxta praxim Sacrorum Rituum Congregationis excludi, quoad Missam solemnem, a duplicibus primae classis et a Dominicis privilegiatis item primae classis; et quoad Missas lectas, etiam a duplicibus secundae classis, necnon a Dominicis, feriis, vigiliis octavisque privilegiatis; atque ea sub lege illud adhiberi posse, ut nunquam omittatur Missa conventualis vel parochialis Officio diei respondens, ubi eam celebrandi adsit obligatio; et serventur rubricae ».

1975

De humani corporis membrorum amputatorum sepultura.

S. C. S. Off. *3 Aug. 1897.* — Superiorissa generalis *Sororum a Matre Dolorosa,* quarum domus matrix Romae extat, devotissime exponit, in hospitalibus Congregationis, quae in America Septentrionali extant, singulis hebdomadibus evenire ut unius vel alterius aegroti brachium seu crus amputetur. Sorores adhuc bona fide eiusmodi membra recisa sive in terra profana sepelierunt, sive, suadente medico, igne combusserunt. Quum vero humilis oratrix anxia haereat, num sorores in hac parte recte egerint, devotissime quaerit, utrum eiusmodi agendi ratio etiam in futuro prosequi possit, vel non: sive agatur de aegrotis catholicis, sive de acatholicis seu infidelibus. Iuvat forsan adnotare eiusmodi membrorum sepulturam in aliquo coemeterio saepissime moraliter, et haud semel physice impossibilem evadere.

R. Quoad membra amputata acatholicorum, sorores praxim suam tuto servare possunt. Quoad membra amputata fidelium baptizatorum, pro viribus curent ut in loco sacro sepeliantur. Sin vero graves obstant difficultates quominus in loco sacro condi possint, circa praxim hucusque servatam non sunt inquietandae. Quoad membrorum combustionem praecipientibus medicis, prudenter dissimulent et obediant. Et ad mentem: Mens est quod, si fieri potest, in proprio horto domui adnexo, deputetur aliquod parvum terrae spatium, ad sepelienda membra catholicorum amputata, postquam fuerit benedictum. — SSm̃us adprobavit.

1976

S. C. Indulg. *5 Aug. 1897.* — 1. An Indulgentia altaris privilegiati separari possit ab applicatione seu fructu Sacrificii, quando Sacrificium est celebrandum pro defunctis. Circa altaris privilegiati Indulgentiam.

2. An eadem Indulgentia altaris privilegiati separari possit, quando celebratur Sacrificium pro vivis, ita ut Indulgentia praedicta applicari possit pro defunctis ad libitum celebrantis.

3. Quomodo intelligenda sit inscriptio, quae reperitur in aliquibus altaribus, huius tenoris: *Altare privilegiatum pro vivis atque defunctis.*

R. Ad 1 et 2. Negative.

Ad 3. Interpretanda est ita, ut tam pro vivis, si in altari, de quo agitur, Missae sacrificium pro vivis applicetur, quam pro defunctis, si pro his S. Sacrificium applicetur, intelligatur concessa plenaria Indulgentia; pro vivis ad modum iurisdictionis, pro defunctis ad modum suffragii. — SSm̃us adprobavit.

1977

Instr. S. C. S. Off. *6 Aug. 1897.* — 1. Instructionis S. Rom. et Univers. Inquisit. circa observantiam Apostolicae Constitutionis *Sacramentum Poenitentiae (V. n. 1282),* num. 10 praecipitur ut, *antequam contra denunciatum procedatur, perspectum exploratumque iudici esse debeat, quod mulieres vel viri denunciantes sint boni nominis, neque ad accusandum vel inimicitia vel alio humano affectu adducti fuerint.* Circa Instructionem S. C. *20 Febr. 1*... de crimine sollicitationis.

2. Praeceptum huiusmodi, uti omnia quae ad huius Supremi Tribunalis procedendi rationem spectant, strictissimi iuris censendum est, ita ut, eo neglecto, ad ulteriora procedi nequeat.

3. Nec sufficit ut id utcumque, sed omnino necesse est ut certa iudiciali forma iudici innotescat; quod propria dictione: « *diligentias circa denunciatum eiusque denunciantes peragere* » significari in foro S. Officii usus obtinuit.

4. Iamvero cum non semper nec ab omnibus vel tantum post longum tempus, cum nempe testimoniorum receptio difficilis et quandoque impossibilis est, Supremum hoc Tribunal id servari perspexerit, hanc ad rem Instructionem, pro Rm̃orum Ordinariorum norma, edendam mandavit.

5. Ordinarius igitur toties quoties aliquam de infando sollicitationis crimine denunciationem acceperit, illico ad diligentias peragendas procedet. Ad quem finem vel per se vel per sacerdotem a se *specialiter* delegatum advocabit (separatim scilicet, et qua decet circumspectione) duos testes, quantum fieri poterit, ex coetu ecclesiastico, utcumque vero omni exceptione maiores, qui bene noverint tum denunciatum, tum omnes et singulos denunciantes, eosque, sub sanctitate iuramenti de veritate dicenda et de secreto S. Officii servando, iudicialiter interrogabit, testimonium scripto referens, iuxta insequentem formulam; utriusque vero testimonii atque una simul respectivae denunciationis authenticum exemplum directe tutaque via ad hanc Supremam Congregationem quamprimum transmittet.

6. Dictum est: « vel per se vel per sacer« dotem a se *specialiter* delegatum »; nihil enim prohibet quominus, rationabili ex causa, pio alicui docto ac prudenti sacerdoti id muneris Ordinarius demandare valeat; *speciali* tamen ei in singulis casibus delegatione impertita, eique antea delato iureiurando de munere fideliter obeundo et de secreto S. Officii servando.

7. Quod si inveniri nequeant duo tantum testes qui noverint una simul denunciatum et omnes et singulos denunciantes, plures vocari debent. Tot nempe hoc in casu testes, ut supra, vocandi erunt, quot oportebit ut duplex quoad denunciatum et unumquemque denunciantem habeatur testimonium.

8. Quoties autem iuramentum de secreto servando et, pro diversis casibus, de veritate dicenda vel de munere fideliter obeundo deferendum sit, iuramentum ipsum semper et ab omnibus, etiam sacerdotibus, *tactis Ss. Dei Evangeliis et non aliter,* praestandum erit. In Ordinarii vero potestate erit, siquidem pro rerum, locorum aut personarum adiunctis necessarium vel expediens iudicaverit, excommunicationem ipso facto incurrendam et Rom. Pont. speciali modo reservatam violatoribus comminari.

9. Sequitur interrogationis formula (1).

1978

De necessaria licentia ad publicandos Indulgentiarum libros, folia etc.

S. C. Indicis *7 Aug. 1897.* — Utrum in decreto n. 17 decretorum generalium de prohibitione et censura librorum nuper a SSmo D. N. Leone Papa XIII editorum, verba haec *non publicentur absque competentis auctoritatis licentia,* ita sint intelligenda, ut in posterum *indulgentiarum libri, libelli, folia etc. omnes* ad solos locorum Ordinarios pro impetranda licentia sint referendi; — An vero subiiciendi sint censurae aut S. Congregationis Indulgentiarum, aut Ordinarii loci secundum normas ante novam Constitutionem « *Officiorum ac munerum* » stabilitas.

R. Ad primam partem, Negative. Ad secundam, Affirmative.

1979

Circa facultatem dispensationes matrimoniales cumulandi in concursu impedimenti publici cum occulto, et dirimentis cum impediente.

S. C. S. Off. *18 Aug. 1897.* — Ep. Mysurien. humiliter exponit se interdum ancipitem haerere in usu facultatis cumulandi, ut aiunt, qua in tribuendis dispensationibus matrimonialibus pollet. Hinc *quaeritur:*

1. Utrum, concurrente aliquo impedimento dirimente secreto, seu fori interni, cum alio impedimento item dirimente, sed publico, necessaria sit ad dispensationem specialis cumulandi facultas.

2. Utrum, concurrentibus duobus impedimentis, quorum unus sit dirimens, et alterum impediens tantum, eo excepto quod *mixtae religionis* dicunt, pariter necesse sit, ad dispensationem, specialis cumulandi facultas.

R. Ad 1. Negative, et detur decretum diei 31 Martii 1872 *in Coimbaturen. (V. n. 1382).*

---

(1) « Die.... mense.... anno....
« Vocatus personaliter comparuit coram me infra« scripto Episcopo... (*notetur nomen dioecesis. Delega« tus autem dicat:* coram me infrascripto a R. P. D. « Episcopo... ad hunc actum tantum specialiter dele« gato) sistente in.... (*notetur locus ubi negotium ge« ritur*).
« N.... N.... (*nomen, cognomen et qualitates testis « conventi*) qui, delato ei iuramento veritatis dicendae, « quod praestitit tactis Ss. Dei Evangeliis, fuit per me
« 1. Interrogatus: Utrum noverit sacerdotem N.... « N.....? (*nomen, cognomen et qualitates denunciati*).
« Respondit:... (*exscribitur lingua qua utitur testis, « eius responsio*).
« 2. Interrogatus: Quaenam sit huiusce sacerdotis « vitae ratio, quinam mores, quaenam penes populum « existimatio?
« Respondit:...
« 3. Interrogatus: Utrum noverit viros vel, ut plu« rimum, mulieres NN.... NN....? (*nomen, cognomen « et qualitates uniuscuiusque denunciantis*).
« Respondit:...
« 4. Interrogatus: Quaenam sit uniuscuiusque eo« rum vitae ratio, quinam mores, quaenam penes po« pulum existimatio?
« Respondit:...
« 5. Interrogatus: Utrum eos censeat fide dignos, vel « contra mentiendi, calumniandi in iudicio, et etiam « peierandi capaces eos existimet?
« Respondit:...
« 6. Interrogatus: Utrum sciat, num forte inter eos « et praefatum sacerdotem ulla unquam exstiterit odii « vel inimicitiarum causa?
« Respondit:...
« Tunc, delato ei iuramento de secreto S. Officii « servando, quod praestitit ut supra, dimissus fuit, et « antequam discederet, in confirmationem praemisso« rum se subscripsit.
« *Subscriptio autographa testis vel eius signum* ✠ « *crucis*.
« Acta sunt haec per me N.... N.... (*nomen cognomen et qualitates Episcopi vel eius delegati qui te« stimonium recepit*) ».

Ad 2. Affirmative quoad impedimenta impedientia quorum dispensatio reservatur S. Sedi, ea nempe quae oriuntur ex *mixta religione,* ut aiunt, atque ex sponsalibus, et ex voto simplici perpetuae castitatis. Secus in reliquis, circa quae Episcopus uti poterit iure suo. — SSm̃us adprobavit.

1980

An applicanda novis Sodalitiis Constitutio Clementis VIII pro Confraternitatibus.

Decr. S. C. Indulgent. 25 *Aug. 1897.* — Urbis et Orbis. — Cum hisce temporibus innumerae exortae sint in Ecclesia Piae Uniones seu Societates, quae etsi quandoque Confraternitatum nomine decorentur, nihilominus inter veras et proprie dictas Confraternitates minime sint recensendae; merito dubitatum est an leges quae a Constitutione Clementis VIII quae incipit: *Quaecumque,* pro Confraternitatibus et Congregationibus iussae sunt, novis istis Piis Unionibus seu Societatibus forent applicandae. Quaestio insuper mota est pro nonnullis Confraternitatibus ad Regulares Ordines pertinentibus, quoad consensum Ordinariorum, cum illae in ecclesiis eorumdem Regularium Ordinum eriguntur. Quare huic Congregationi Indulgentiis sacrisque Reliquiis praepositae sequentia dubia dirimenda sunt exhibita: — 1. *An Piae Uniones seu Societates, quae sub Confraternitatum et Congregationum nomine minime veniunt, comprehendantur sub sanctionibus Constitutionis Clementis VIII quae incipit:* « Quaecumque ». — 2. *An ad erectionem Confraternitatum, puta SSm̃i Rosarii, B. M. V. de Monte Carmelo, vel a Virgine Perdolente, aliarumve huiusmodi, quae a Religiosis Ordinibus in suis respectivis ecclesiis eriguntur, necessarius sit Ordinarii consensus.* — Et Em̃i PP...... sub die 5 Aug. 1897 ad proposita dubia responderunt: « Ad 1. Affirmative, quoad erectionem « seu institutionem, quoad approbationem sta« tutorum, et quoad publicationem Indulgentia« rum. — Ad 2. Si agatur de Confraternitatibus « proprie dictis, id est ad modum organici cor« poris, et cum *sacco* constitutis, *Affirmative:* « si de Confraternitatibus late acceptis, satis « provisum per consensum praestitum ab Or« dinario pro erectione Conventus Ordinis in « dioecesi ». De quibus omnibus facta SSm̃o D. N. Leoni PP. XIII relatione in Audientia.... die 25 Aug. 1897, Sanctitas Sua resolutiones Em̃orum PP. adprobavit.

Circa consensum Ordinariorum pro erigendis Confraternitatibus in Regularium ecclesiis.

1981

Contra adscriptionem defunctorum piis Unionibus, piisque Operibus

Decr. S. C. Indulg. 25 *Aug. 1897.* — Urbis et Orbis. — Cum, post editum decretum a S. R. et U. Inquisitione sub die 6 Decembris 1876, nec non resolutionem S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae d. d. 14 Augusti 1889 (1) Moderatores piarum Unionum et piorum Operum perrexerint defunctos hisce piis Unionibus piisque Operibus adscribere, ab hac S. Congregatione Indulgentiarum exquisitum est: — An, stante decreto S. R. et U. Inquisitionis diei 6 Decembris 1876 et resolutione huius S. Congr. sub die 14 Augusti 1889, sustineri valeant adscriptiones defunctorum piis Unionibus piisque Operibus.

Et Em̃i PP. in generalibus Comitiis ad Vaticanum habitis sub die 5 Augusti 1897, rescribendum duxerunt: *Negative.* In Audientia vero habita ab infrascripto Cardinali Praefecto, die 25 Augusti 1897, SSm̃us Dominus Noster Leo Pp. XIII Em̃orum Patrum resolutionem confirmavit.

1982

De Indulg. sextis feriis lucranda ob cultum SS. Cordis Iesu.

S. C. Indulg. 7 *Sept. 1897.* — Guilelmus Pifferi, Episc. Porphyrensis, ad S. V. pedes provolutus humillime exponit quod RR. PP. plenariam Indulgentiam benigne concesserunt lucrandam prima sexta feria cuiusque mensis ab omnibus christifidelibus qui confraternitati SS. Cordis Iesu nomen dederunt. Ut magis magisque haec devotio augeatur S. V. humiliter exorat ut eamdem Indulgentiam omnibus utriusque sexus christifidelibus concedere dignetur, qui dictae confraternitati adscripti non sint, tamen die supra dicta vere poenitentes confessi ac S. Synaxi refecti infinitam SS. Cordis Iesu charitatem pia meditatione recoluerint, et aliquandiu ad mentem S. V. oraverint, insuper ut eisdem christifidelibus qui praefata praestiterint quacumque sexta anni feria Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum benigne elargiri dignetur. Et Deus *etc.*

R. SSm̃us Dñus Noster Leo PP. XIII benigne annuit pro gratia in omnibus iuxta preces. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

---

(1) En decretum S. Off. 6 Dec. 1876: — « Cum « Rector Ven. Archiconfr. universalis sub titulo vulgo « *Di nostra Signora del Sacro Cuore di Gesù* haec tria « proposuisset dubia, nempe:

« 1. Possono i fedeli essere ascritti come socii al« l'Arciconfraternita di N. S. del S. Cuore *dopo seguita* « *la loro morte?*

« 2. Possono essere ascritti i fedeli anche *a loro* « *insaputa?*

« 3. Possono essere annoverati fra i soci anche i « *bambini* che ancora non hanno l'uso di ragione?

« EE. DD. resp.: ad 1. et 2. *Negative;* ad 3. *Non* « *expedire* ».

Decretum autem S. C. Indulg. *14 Aug. 1889,* ita se habet: « An fideles qui ex hac vita migrarunt alicui « sodalitati adscribi valeant, ad effectum ut ipsi suf« fragiis potiantur, *quibus post obitum gaudent ceteri* « *fideles, qui adhuc viventes alicui sodalitati nomen de*« *derunt.* Negative, iuxta decreta a Suprema Univer« sali Inquisitione, edita sub die 13 Decembris 1876 ».

1983

S. C. S. Off. *7 Sept. 1897.* — N. N. espone che egli ottenne a causa di cronica malattia la facoltà di prendere qualche ristoro *per modum potus* prima della Comunione. Aggravatosi vie più il suo male, e non bastandogli solo delle bevande, supplica la S. V. che si degni permettergli anche qualche cosa di solido per sostentarsi.

R. Respondeatur ad mentem, ut in Abellinen. 4 Iunii 1893: « La mente è che quando « si dice *per modum potus* s'intende bensì che « si possa prendere brodo, caffè, od altro cibo « liquido, in cui sia mescolata qualche sostan« za, come p. e. semmolino, pangrattato ecc., « purchè l'insieme non venga a perdere la na« tura di cibo liquido ». — SSmus adprobavit.

1984

S. R. C. *17 Sept. 1897.* — De Truxillo — An servari possit mos in aliquam ecclesiam, etiam cathedralem, invectus, ut mulieres ac puellae intra vel extra ambitum chori canant in Missis solemnibus, praesertim diebus per annum solemnioribus.

R. Invectam consuetudinem utpote Apostolicis et ecclesiasticis praescriptionibus absonam, tamquam abusum, esse prudenter et quamprimum eliminandam, cooperante Capitulo, seu clero ipsius ecclesiae, curae et auctoritati Rmi sui Ordinarii.

1985

S. C. S. Off. *24 Nov. 1897.* — In Congreg. Gen. S. R. et U. Inq. habita ab Emis ac Rmis DD. Cardd. in rebus fidei et morum Gen. Inquisitoribus, iidem Emi PP., rerum temporumque adiunctis mature perpensis, decernendum censuerunt: — Supplicandum SSmo ut declarare seu statuere dignetur facultates omnes speciales habitualiter a S. Sede Episcopis aliorumque locorum Ordinariis concessas non suspendi vel desinere ob eorum mortem vel muneris cessationem, sed ad successores Ordinarios transire ad formam et in terminis decreti a Sup. hac Cong. editi die 20 Februarii 1888 quoad dispensationes matrimoniales (1).

Insequenti vero feria VI, die 26 Novembris 1897, in solita audientia R. P. D. Adsessori S. O. impertita, facta de his omnibus SSmo Domino Nostro Leoni Div. Prov. Pp. XIII relatione, Sanctitas Sua Emorum Patrum resolutionem adprobavit, atque ita perpetuis futuris temporibus servandam mandavit, contrariis non obstantibus quibuscumque (2).

1986

Animadvertenda circa facultatem permittendi lectionem librorum prohibitorum.

Instr. S. C. de Prop. F. *Dec. 1897.* — Episcopus seu Ordinarius auctoritate Apostolica praeditus permittendi clericis vel laicis sibi subditis, ut legere ac retinere valeant libros a S. Sede prohibitos, haec quae sequuntur servanda animadvertat.

1. Presbyteris praestantioribus, et in aliqua ecclesiastica dignitate constitutis concedi posse praedictam facultatem legendi libros prohibitos etiam haeresim vel schisma ex professo propugnantes, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentes ad effectum eos impugnandi aut in sacri ministerii honestorumque studiorum subsidium: exceptis semper operibus de obscoenis ex professo tractantibus.

2. Laicis praestantissimis facultatem legendi libros prohibitos, concedi posse ut supra n. 1., sed ad effectum tantummodo eos impugnandi vel in proprii officii honestorumque studiorum subsidium.

3. Aliis presbyteris sive saecularibus sive regularibus, et etiam virtute et scientia praestantibus laicis concedi praedictam facultatem posse: exceptis semper de obscoenis ex professo tractantibus, necnon haeresim vel schisma data opera propugnantibus, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentibus.

4. Clericis vel laicis, studiorum causa, concedi posse ratione studiorum facultatem legendi et retinendi, libros prohibitos suae disciplinae proprios et quoadusque studiorum cursum perfecerint; exceptis operibus de obscoenis ex professo tractantibus, nec non haeresim vel schisma propugnantibus, aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentibus.

5. Utriusque sexus laicis petentibus, concedi posse de prudenti arbitrio et conscientia proprii confessarii, facultatem legendi et retinendi, sub custodia tamen et remoto scandalo illos nominatim libros prohibitos quos idem confessarius expedire in Domino iudicaverit; exceptis omnino operibus de obscoenis ex professo tractantibus, nec non haeresim vel schisma propugnantibus aut ipsa religionis fundamenta utcumque evertentibus.

---

(1) In citato decreto 20 Febr. 1888 *declaratum fuit:* « Appellatione *Ordinarii* venire Episcopos, Administra« tores seu Vicarios Apostolicos, Praelatos seu Prae« fectos habentes iurisdictionem cum territorio separato, « eorumque officiales seu Vicarios in spiritualibus ge« nerales, et sede vacante Vicarium Capitularem et le« gitimum Administratorem ».

(2) Quaesitum est: « Utrum concessiones iam fa« ctae antecedenter Episcopis ab Ap. Sede intelligi de« beant in sensu huius decreti »; Sacra Congr. S. O. respondit (23 Iunii 1898): *Declaratio S. Officii, facta circa facultates concedendas, vi decreti fer. IV diei 25 Nov. 1897 extendatur ad facultates iam antecedenter concessas, facto verbo cum SSmo.*

Animadvertendum praeterea erit praedictam facultatem concedi posse:

I. Viris dumtaxat probis eruditisque, quos doctrina, pietate, zelo praestantiores esse perspectum sit.

II. Adolescentibus, qui in publicis scholis, gymnasiis, lyceis, academiis, studiis operam dant, quoad eos libros, quos laicae potestatis imperio prae manibus habere coguntur, quamdiu in ea necessitate versantur.

III. Alumnis autem Seminarii aut Collegiorum iis tantum permittantur libri, qui disciplinae suae proprii sint, et quorum lectio ratione studiorum suorum eis necessaria videatur. Libri autem huiusmodi, antequam eorum lectio permittatur, diligenter examinentur, et perspiciatur an manibus adolescentium sine gravi periculo tradi possint. Quod si ex eorum examine liqueat contra fidem vel bonos mores ex professo agere, aut ita pravos esse ut timendum graviter sit ne iuveniles animos corrumpant, perversisque opinionibus inficiant, nullo modo adolescentibus permittantur. In ceteris autem concedendis caute agendum et sedulo curandum erit, ut infectionis periculum, quantum fieri potest, removeatur, et contra venenum quo libri imbuti sunt, opportunum eis antidotum praebeatur: monitis semper iisdem alumnis licentiam hanc nonnisi pro tempore quo in Collegio aut Seminario versantur sibi concessam esse: quod si ea etiam post discessum indigere videantur, ad Ordinarium vel ad ipsam S. Sedem, ipsis recurrere necesse erit.

Praedicta autem licentia in singulis casibus gratis quovis titulo, et mentione facta de Apostolica obtenta ad id potestate, concedatur.

1987

De quadam corruptione formulae *Accipe Spir. S.* in presbyterali Ordinatione.

S. C. S. Off. *9 Dec. 1897.* — Quid agendum sit cuidam clerico, in cuius Ordinatione presbyterali Episcopus inadvertenter ita corrupit formulam ut dixerit: *Accipe Spiritum Sanctum; quorum retinueris peccata, remissa sunt; et quorum retinueris, retenta sunt.*

R. Secreto et sub conditione quovis anni tempore suppleatur ad cautelam a quovis Episcopo cum S. Sede communionem habente, induto de more, tertia manuum impositio et forma respectiva: *Accipe Spiritum S.* etc. (1). et quoad praeteritum acquiescat. — SSmus adprobavit.

1988

An liceat sacram Hostiam intra duo crystalla reconditam, exponere et custodire.

S. R. C. *14 Ian. 1898.* — In plurimis Galliae Ecclesiis atque oratoriis usus invaluit postremis hisce temporibus sacram Hostiam, quae in Ostensorio exponenda est, recondendi intra duo crystalla apte cohaerentia, eamque in Tabernaculo reponendi absque ulla capsula, seu custodia. Hinc a S. R. C. expostulatum fuit: An eiusmodi praxis licita sit;

Et Sacra Rituum Congregatio, ad relationem Secretarii, exquisito etiam voto Commissionis Liturgicae, ac re mature perpensa, proposito dubio respondendum censuit:

« Affirmative: dummodo sacra Hostia in dictis crystallis bene sit clausa atque crystalla non tangat, iuxta decreta alias edita ».

1989

An iterat[io] diaconalis Or[di]natio ob d[efe]ctum tactus p[hy]sici in manu[um] impositione.

S. C. S. Off. *26 Ian. 1898.* — N. espone che egli, due anni or sono, fu ammesso all' Ordinazione del diaconato. Oggi però ha dei dubbi su quella Ordinazione. Egli ricorda bene che il Vescovo nello imporgli le mani, non lo toccò fisicamente; ne visse inquieto per qualche tempo; ma pensando che il tatto fisico non è essenziale, si lasciò poco dopo promuovere al sacerdozio. Se non che, avendo non guari appreso che la imposizione delle mani senza contatto corporale rendeva dubbia l' Ordinazione, agitato da novello timore, chiede se la sua Ordinazione a diacono debba essere reiterata sotto condizione.

R. Detur decretum fer. IV. 20 Ianuarii 1875; scilicet iteretur sub conditione Ordinatio Diaconatus, quae iteratio fieri potest a quocumque catholico Episcopo, secreto, quocumque anni tempore, etiam in sacello privato, facto verbo cum SSmo. — SSmus resolutionem Emorum PP. confirmavit, ac facultates omnes necessarias et opportunas impertiri dignatus est.

1990

De relig[iosa] professione [eo]rum in hac aut haeret[ici] propinquos [ha]bentium.

S. C. S. Off. *3 Febr. 1898.* — 1. Se l'essere nati nell' eresia, o l'avere genitori, zii, fratelli o cugini eretici, o maritati ad eretici, sia per legge comune un impedimento che esclude dalla professione religiosa.

De eorum [irre]gularitate q[ui pa]rentes hab[ent] haereticos.

2. Se sia esatto il dire che pel fatto dell' altrui eresia incorrono la irregolarità solamente coloro che hanno eretico il nonno, o il padre, o la madre.

3. Se possa seguirsi la dottrina di coloro che insegnano, tale irregolarità non incorrersi nella Germania pel fatto che ivi *parentes nulla laborant infamia;* e se tale dottrina possa estendersi a tutte quelle regioni ove la religione dominante è eterodossa, o protestante.

Circa pr[omo]tionem Re[gula]rium, ab ir[regu]laritate sol[uto]rum ad O[rdines et] praelaturas

4. Se i legittimamente dispensati dalla irregolarità in rispetto alla sacra Ordinazione,

(1) Suppleri autem debet tertia manuum impositio ab Episcopo Sacrum faciente, in suo privato oratorio et adstante presbytero sacerdotalibus vestimentis induto, quin repeti debeant caeremoniae accidentales quae antea adhibitae fuerunt (S. R. C. 22 Maii 1841 *Vivarien.*).

possano pel fatto della professione religiosa venir promossi alle prelature dell'Ordine; ovvero possano essere a ciò autorizzati dai loro Superiori, quando questi abbiano, per antica concessione diretta e posteriore al Concilio di Trento, facoltà di potere « ex quocum-« que capite vel causa, praeterquam homicidii « voluntarii, bigamiae ac membrorum mutila-« tionis, irregularitatem incurrentes, Apostolica « auctoritate, in foro conscientiae tantum ab-« solvere, nec non cum eis, etiam cum reha-« bilitatione, et abstersione inhabilitatis et in-« famiae maculae, dispensare ».

R. Ad 1. Negative, salvis constitutionibus cuiusque Religiosae Familiae propriis.

Ad 2. et 3. Detur decretum fer. IV. 4 Decembris 1890, id est: « Filios haereticorum *etc.* » *(V. n. 1744).*

Ad 4. Prout exponitur, negative. – SSm̃us adprobavit.

1991

[…]re litaniares

S. R. C. *11 Febr. 1898.* — Praeter tres Litanias pro usu publico in universali Ecclesia approbatas, h. e., Litanias Sanctorum, Litanias B. M. V. et Litanias SSm̃i Nominis Iesu (1), peculiares quaedam Litaniae habentur ex. gr. de Purissimo Corde B. M. V. aliaeque ab uno vel altero Rm̃o Ordinario pro usu tantum privato approbatae, quae idcirco neque in Breviario, neque in Rituali Romano continentur.

Quaeritur 1. Num eiusmodi peculiares Litaniae ita strictim prohibeantur, ut monialibus sive religiosis Institutis non liceat illas privatim canere vel recitare ad instar precum oralium. Et quatenus Negative:

2. Num iisdem Religiosis Familiis illas liceat canere vel recitare communiter in choro, aut respectivo oratorio.

3. Item num peculiares eiusmodi Litanias liceat fidelibus in publica ecclesia sive privatim, sive communiter, cantare vel recitare ad modum quarumcumque precum.

Ad 1. Negative, h. e., ita strictim non sunt prohibitae, ut singulis privatim eas non liceat cantare, vel recitare.

Ad 2. Negative; h. e., ita strictim prohibentur, ut communiter in Choro publico vel publico Oratorio illas Litanias cantare vel recitare minime liceat.

Ad 3. Ad primam partem, h. e. *privatim*, Affirmative; ad secundam vero, h. e. *communiter,* Negative.

1992

[…]escri- […] cau- […]libus […]s.

S. C. EE. et RR. *8 Martii 1898.* — Translatitii iuris est in causis criminalibus ecclesiasticis locum habere praescriptionem, et quidem nedum quando iudex procedit ad instantiam privati accusatoris, sed et quando ad vindictam publicam seu ex officio inquirit; huius vero praescriptionis eum proprium effectum esse, *ut solam perimat actionem poenalem,* siquidem per accusatum seu inquisitum, aut per eius procuratorem expresse de praescriptione in iudicio oppositum fuerit. Exinde facile est deprehendere, integrum tum accusandi tum inquirendi ius manere usquedum expresse non opponatur praescriptio, et omnino tenere iudicium si eadem opposita minime fuerit. Quod si in iudicium praescriptio deducta fuerit, et legitima recognoscatur, tunc perimit quidem actionem criminalem, at non civilem, quae forte ex eodem delicto promanat; et hinc, non obstante praescriptione, reum manere obnoxium omnibus effectibus canonicis non criminalibus ex patrato delicto provenientibus, manifesti iuris est. Immo licet praescriptione actio poenalis extinguatur, non tamen tollitur exceptio, quae perpetuo manet, iuxta iuris effatum: « Temporalia ad agendum, perpetua sunt ad « excipiendum; » ideoque delictum illud, etsi praescriptum, potest reo semper opponi per modum exceptionis, eique obest, si ad ecclesiasticas provisiones concurrere vellet.

Quod autem spectat ad tempus necessarium ad dictam praescriptionem inducendam, regula generalis est, actionem iniuriarum spatio unius anni; crimen peculatus et delicta carnis spatio quinque annorum; caetera vero crimina spatio viginti annorum a die commissi delicti continuorum praescribi. Verumtamen si agatur de delictis, quae successiva sunt et permanentia, in his nulla praescriptio locum habet, nisi a die cessantis delicti; quemadmodum si delictum fuerit *totaliter* occultum, praescriptionem non a die commissi criminis, sed a die scientiae accusatoris vel inquisitoris currere placet. Illud demum haud praetereundum est, quod criminibus raptus, stupri per vim illati, et adulterii cum incestu coniuncti, nonnisi lapsu viginti annorum praescribatur; criminibus vero suppositi partus, parricidii, assassinii, laesae maiestatis, duelli, falsae monetae, apostatatus, haeresis, simoniae, concussionis, abortus et sodomiae, nullo unquam tempore praescribatur, sed perpetuo horum criminum rei, dum vivunt, accusari et inquiri possunt. — SSm̃us adprobavit.

1993

S. C. S. Off. *30 Martii 1898.* — Utrum missionarius conferre possit Baptismum in articulo mortis mahumedano adulto, qui in suis erroribus supponitur in bona fide: — An mahumedanos moribundos baptizare liceat.

1. Si habeat adhuc plenam advertentiam,

(1) Nunc, ut notum est, approbatae etiam habentur Litaniae SSm̃i Cordis Iesu.

tantum illum adhortando ad dolorem et ad confidentiam, minime loquendo de nostris mysteriis:

2. Quamcumque habeat advertentiam, nihil ei dicendo, cum ex una parte supponitur illi non deesse contritionem, ex alia vero prudens non esse loqui cum eo de nostris mysteriis.

3. Si iam advertentiam amiserit, nihil prorsus ei dicendo.

R. Ad 1. et 2. Negative, i. e. non licere huiusmodi mahumedanis, de quibus in primo et secundo quaesito agitur, sive absolute sive conditionate administrare baptismum; et dentur decreta S. O. ad Episcopum Quebecensem sub die 25 Ianuarii et 10 Maii 1703 *(V. nn. 254. 256)*, et Instructio S. Officii sub die 6 Iunii 1860 ad Vicarium Apostolicum Tche-Kiang *(V. n. 1198)*.

Ad 3. De mahumedanis moribundis et sensibus iam destitutis respondendum ut in decr. S. Officii 18 septembris 1850 ad Episc. Perthensem; idest: « Si antea dederint signa « velle baptizari, vel in praesenti statu aut nutu « aut alio modo eamdem dispositionem ostenderint, baptizari posse sub conditione, quatenus tamen missionarius, cunctis rerum adiunctis inspectis, ita prudenter iudicaverit ». — SSmus adprobavit.

1994

Circa evocationem animarum defunctorum.

S. Off. *1 April. 1898* — Titius, exclusa omni conventione cum spiritu maligno, evocare solet animas defunctorum. Ita procedit: Dum solus reperitur, quin aliquid aliud praemittat, precem dirigit ad ducem militiae caelestis, ut ab ipso obtineat facultatem communicandi cum spiritu talis determinatae personae. Aliquantulum expectat; tunc ipse praeparatam manum dum praebet ad scribendum, persentit illa moveri, ex quo certior fit de praesentia spiritus. Ipse exponit quae scire cupit, et manus scribit responsa hisce quaesitis. Quae responsiones quadrant omnes cum catholica fide et doctrina Ecclesiae relate ad vitam futuram. Plerumque spectant statum, in quo reperitur anima alicuius defuncti, necessitatem suam de recipiendis suffragiis, querimonias eiusdem circa ingratitudinem parentum etc. Estne licita agendi ratio Titii?

R. Uti exponitur, non licere. — SSmus adprobavit.

1995

Circa quamdam formae interruptionem in Ordinatione presbyterali.

S. C. S. Officii *20 Apr. 1898* — Cum sacerdos N. ad Ordinem Presbyteratus promoveretur, Episcopus ordinans formulam in porrectione instrumentorum paulum interrupit. Namque cum iam dixisset: *Accipe potestatem offerendi,* mox ad sacerdotem ministrantem conversus formam interrupit interrogans: « Num « adest aliquis defectus? » Et sacerdos ministrans respondit: « Non » — porro statimque Episcopus perrexit: *sacrificium Deo Missasque celebrandi, tam pro vivis, quam pro defunctis, in nomine Domini. R. Amen.* Idem vero sacerdos, ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus, humiliter petit interrogatque pro sua quiete num haec interruptio valori Ordinationis noceat, et quid in hoc casu sit faciendum.

R. Ordinationem esse validam; ideoque acquiescat. — SSmus adprobavit.

1996

An supprimenda clausula *durante munere* in facultatibus Vicariis Capitularibus.

Decr. S. C. S. Off. *20 Apr. 1898* — Postquam per Decretum huius Supremae Sacrae Congr. in Fer. IV. 24 Novembris 1897 declaratum fuit facultates omnes speciales, habitualiter a S. Sede Episcopis aliisque locorum Ordinariis concessas, non suspendi eorum morte vel cessatione a munere, sed ad successores Ordinarios extendi, ad formam decreti S. Officii Fer. IV. diei 20 Februarii 1888 pro dispensationibus matrimonialibus; propositum fuit eidem huic S. Congñi dubium, utrum expediat in posterum eliminare facultates *durante munere,* quae, ut plurimum, Vicariis Capitularibus conceduntur. — Porro in Cong. Generali S. R. et U. Inquisitionis habita ab Emis et Rmis DD. in rebus fidei et morum Inquisitoribus Generalibus, praefato dubio diligenter expenso, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, iidem Emi ac Rmi PP. rescribendum mandarunt: *Clausulam* durante munere *esse supprimendam, et in ceteris standum formae Decreti iam lati die 20 Februarii 1888. n. 1. et 2. at iuxta modum, idest:*

« 1. Facultates omnes habituales in posterum committendas esse Ordinariis locorum. « — 2. Appellatione *Ordinariorum* venire Episcopos, Administratores seu Vicarios Apostolicos, Praelatos seu Praefectos habentes iurisdictionem cum territorio separato, eorumque « officiales seu Vicarios in spiritualibus generales, et sede vacante Vicarium Capitularem vel « legitimum Administratorem ».

Subsequenti vero Fer. VI. die 22 eiusdem mensis Aprilis 1898., in solita audientia, R. P. D. Assessori impertita, facta de his omnibus SSmo D. N. Leoni d. p. PP. XIII relatione, SSmus resolutionem Emorum PP. adprobavit, contrariis non obstantibus quibuscumque.

1997

De partus acceleratione.

S. C. S. Off. *4 Maii 1898.* — 1. Eritne licita partus acceleratio, quoties ex mulieris arctitudine impossibilis evaderet foetus egressio suo naturali tempore?

2. Et si mulieris arctitudo talis sit, ut neque partus praematurus possibilis censeatur, licebitne abortum provocare, aut caesaream suo tempore perficere operationem ?

3. Estne licita laparatomia, quando agitur de praegnatione extra-uterina, seu de ectopicis conceptibus ?

R. Ad 1. Partus accelerationem per se illicitam non esse, dummodo perficiatur iustis de causis et eo tempore ac modis, quibus ex ordinariis contingentibus matris et foetus vitae consulatur.

Ad 2. Quoad primam partem, *negative,* iuxta decretum fer. IV. 24 Iulii 1895, de abortus illiceitate. — Ad secundam vero quod spectat: Nihil obstare, quominus mulier, de qua agitur, caesareae operationi suo tempore subiiciatur.

Ad 3. Necessitate cogente, licitam esse laparatomiam ad extrahendos e sinu matris ectopicos conceptus, dummodo et foetus et matris vitae, quantum fieri potest, serio et opportune provideatur. — SSmus adprobavit.

1998

S. C. S. Officii *11 Maii 1898.* — Se sia esatta l' interpretazione data da alcuni Vescovi degli Stati Uniti alla formola di facoltà (Extr. C. n. 9) *Erigendi Confraternitates* etc. cioè che contenga ancora la facoltà *adscribendi fideles ad illas Confraternitates, benedicendi et imponendi earumdem scapularia.*

R. Affirmative.

1999

S. C. S. Off. *18 Maii 1898.* — Sioux-Falls — Mos est indianis huiusce regionis contrahendi matrimonia, uxorum suarum indolem ac qualitates tentandi gratia, nempe utrum bonae sint ac prudentes nec ne, et animo dimittendi, si fatuae ac improbatae. Hinc duo sequentia dubia, a S. V. solvenda, Episcopus orator implorat.

1. Potestne ipsis fides adhiberi si iureiurando affirment se nunquam indissolubili vinculo cum praecedentibus uxoribus matrimonium contraxisse, eisque permitti ut sibi iungant secundum leges S. Matris Ecclesiae eam, quam nunc habent ?

2. Possunt ne illi pagani, praecedentibus uxoribus adhuc viventibus dimissis, ducere eam, cum qua nunc vivunt, si cum ipsa baptizari velint et christianorum more matrimonium contrahere ?

« R. Ad 1. Affirmative, si agatur de infideli« bus, post institutum diligens examen omnium « adiunctorum circa ipsorum credibilitatem, « et nullum aut leve dubium supersit de asser« tionis veritate. — Negative, si agatur de fide« libus, sed requiritur legitima probatio (1).

« Ad 2. Si, instituto diligenti examine, ma« trimonium cum prima, quae iam baptizata fue« rit, validum inveniatur, ad illam redire o« mnino tenentur. Si autem non fuerit bapti« zata, vi art. 2. formulae I, satis erit eam « interpellare, utrum velit converti. Ubi vero « converti nolit, vel serio dubitetur de validita« te matrimonii cum prima, poterunt quamli« bet ducere, dummodo erit baptizata, reno« vato consensu. — SSmus adprobavit.

2000

S. C. Indicis *23 Maii 1898.* — Circa Constitut. *Officiorum ac munerum (V. n. 1958)* sequentia dubia proposita fuerunt: Declarationes circa Constit. *Officiorum* de librorum prohibitione.

1. Utrum haec verba articuli 5: *qui studiis theologicis aut biblicis dant operam* intelligenda tantum sint de doctis viris iis scientiis deditis, aut extendi valeant ad universos sacrae theologiae tirones.

2. An opera (quae permulta sunt) erroribus infecta, a *Syllabo* damnatis, verbis articuli 14 prohibita censeantur, quatenus errores ab Ap. Sede proscriptos continentia.

3. Utrum excerpta a periodicis capita, seorsim edita (vulgo *tirages à part*), censeri debeant novae *editiones*, atque proinde nova approbatione indigeant, prout art. 44 requiritur.

4. Utrum dicta Constitutio vim obligatoriam habeat etiam pro regionibus britannici idiomatis, quas tacita dispensatione frui quidam arbitrantur.

---

(1) Quaesivit ulterius idem Episcopus Siouxornensis de sequenti casu: « Duo infideles indiani baptizati « sunt a ministro anglicano sine ulla instructione de « matrimonio christiano. Ita ut remaneant illi duo ba« ptizati mulier et vir in primaeva pagana notione de « matrimonio, idest, credent se nunquam indissolubili « vinculo cum praecedentibus uxoribus matrimonium « contraxisse, eisque permitti ut sibi iungant secundum « leges S. M. Ecclesiae eam quam habent. Nunc vero « vir indianus, qui tale matrimonium cum primaeva « indiana notione contraxit ad fidem catholicam con« vertitur et quamvis ambo fuerint ab anglicano mini« stro baptizati et coram eo matrimonium contraxe« rint; attamen cum matrimonium contraxerint nulla « praecedenti instructione de matrimonio christiano, « sed omnino cum notione primaeva pagana, et cum « vir Indianus, qui ad fidem catholicam convertitur « petat, ut matrimonium dissolvatur ob adulterium « sponsae vel uxoris, quaeritur utrum responsum ad I., « hunc casum attingat ». Respondit S. C. S. Off. (25 Maii 1898):

« Primam partem resolutionis S. O. diei 18 Maii 1892 « spectare eos qui in infidelitate contraxerant, ideoque « applicari non posse iis qui post susceptum baptismum « contraxerunt ut in casu. Restat igitur ut Episcopus « diligenter inquirat an eorum matrimonium fuerit in« validum ob aliud impedimentum; vel ut ipse India« nus legitime probet se habuisse in contrahendo ex« plicitam voluntatem repudii in causa adulterii, exte« rius manifestatam ».

R. Ad 1. Negative ad primam partem; affirmative ad secundam.

Ad 2. Affirmative, si hos errores tueantur seu propugnent.

Ad 3. Negative.

Ad 4. Affirmative.

2001

Indultum peculiare pro extensione ad sacerdotes non parochos facultatis dispensandi in mortis articulo ab impedim. matrimonialibus.

S. C. S. Officii 25 *Maii 1898.* – Colocen. Cum saepe saepius, ob parochiarum multitudinem magnumque parochianorum numerum, infirmorum provisio per parochorum adiutores fieri soleat, petitur ut facultas dispensandi iuxta litteras S. R. et U. Inquisitionis die 20 febr. 1888 locorum Ordinariis concessa, non solis parochis sed etiam eorum adiutoribus et universim confessariis approbatis modo generali subdelegari possit.

R. In terminis in una Wratislaviensi fer. IV diei 17 februarii 1892, idest: Supplicandum SSmo pro gratia arbitrio Episcopi pro sacerdotibus idoneis in locis dioecesis remotioribus, dummodo tempus desit recurrendi ad Ordinarium vel parochum et periculum sit in mora, *ad quinquennium.*

Feria vero VI die 27 eiusdem mensis SSmus, per facultates Emo Cardinali S. R. et U. Inquisitionis Secretario concessas, benigne annuit pro gratia.

2002

Revocatio Indulgentiarum mille vel plurium millium annorum.

Decr. S. C. Indulg. 26 *Maii 1898.* — Quum huic S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae ex ipsa sui institutione munus demandatum sit vigilandi, ne in christiano populo falsae et apocryphae, vel iam revocatae a RR. PP. Indulgentiae temere evulgentur, pluries ab ea quaesitum est, num Indulgentiae mille sive etiam plurium millium annorum, quae in nonnullis Summariis et etiam in pontificiis Constitutionibus leguntur, sint retinendae uti verae, an potius inter apocryphas amandandae, ea potissimum de causa quod immoderatae viderentur. Porro quum haec S. C. generatim animadverterit praedictarum Indulgentiarum concessionem, plurimum, nullo aut suppositio niti fundamento, praetereaque perpenderit id quod Sacrosancta Tridentina Synodus Sess. 25, cap. 21 Decret. de Indulg., docuit, in concedendis nimirum Indulgentiis moderationem esse adhibendam, ne nimia facilitate ecclesiastica disciplina enervetur; opportunum esse censuit, sicut alias peragere consuevit, ut Indulgentiae omnes, quae mille vel plurium millium annorum numerum attingunt, praetermisso an veris sint accensendae vel apocryphis, revocarentur et abrogarentur: id enim postulare videbantur et mutata temporum adiuncta, et modo vigens in Ecclesia disciplina.

Emi itaque PP. huic S. C. praepositi in generalibus Comitiis ad Vaticanum habitis die 5 Maii 1898, omnibus mature perpensis, unanimi suffragio rescripserunt: *Indulgentias omnes mille vel plurium millium annorum omnino esse revocandas, si SSmo placuerit.* Sanctitas Sua Emorum Patrum sententiam ratam habuit et confirmavit, mandavitque per generale decretum declarari omnes Indulgentias mille vel plurium millium annorum, quae hucusque concessae dicuntur aut sunt, revocatas esse, et uti revocatas ab omnibus habendas. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2003

An Indu[lgen]tiae quas E[pisco]pus conce[dit ac]quirantur [...] conced[entis] dioecesim, intra a no[n sub]ditis.

S. C. Indulg. 26 *Maii 1898.* — Montis Politiani — 1. An Indulgentiae, quas Episcopus concedit, valeant intra limites suae dioeceseos tantum, an vero etiam extra.

2. An acquiri possint intra limites dioecesis etiam a fidelibus, qui non sunt subditi Episcopi concedentis Indulgentias.

3. An subditi Episcopi concedentis Indulgentias has lucrari valeant etiam dum extra dioecesim commorantur.

R. Ad 1. Affirmative ad 1am partem; negative ad 2am, nisi agatur de subditis Episcopi concedentis et de Indulgentiis personalibus.

Ad 2. Affirmative, dummodo Indulgentiae non sint concessae alicui peculiari coetui personarum.

Ad 3. Provisum in 1. — SSmus adprobavit.

2004

De Ordi[natione] presbyter[i] [con]tactu ph[ysico] minime c[...] manuum [impo]sitione.

S. C. S. Officii. 8 *Iunii 1898.* — Episcopus N. exponit quod in Ordinatione cuiusdam presbyteri, ad formam *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata etc.*, orator ob scabiem, qua ordinandi caput infectum erat, involuntario quodam motu manus amovit, ita ut nullus daretur physicus contactus. Videtur oratori se caput ordinandi revera tetigisse, initio prolationis formae, licet de hoc non omnino certus sit. Igitur quaeritur:

1. Potest orator quiescere?

2. Et quatenus negative, quid faciendum?

R. Orator acquiescat. — SSmus adprobavit.

2005

Circa [...] rium S[...] tum form[...]

S. C. Indulg. 18 *Iunii 1898.* — Burgi S. Donnini — 1. Utrum in adscribendis christifidelibus Sodalitati B. Mariae Virginis a Monte Carmelo adhiberi licite et valide possint scapularia quae quamvis ex lana confecta, cooperiuntur tamen ex una parte tela serica vel gossypio, ex altera vero imagine quae totum vel fere totum cooperit scapulare, ita ut pannus penitus, aut quasi penitus non appareat.

2. Quid tenendum quando unum scapulare refert imaginem B. M. V. de Monte Carmelo, alterum, quod vitta coniungitur, imaginem B. M. V. Perdolentis, SS̃mi Rosarii, vel etiam SS̃mi Cordis Iesu?

ansmis- nomi- scripto- nfrater- 3. Utrum nomina adscriptorum Confraternitati, necessario ad viciniorem Confraternitatem mittenda sint, vel potius liberum sit ea transmittere Moderatori cuiuslibet Confraternitatis.

rmulam onis in urium endo- 4. Utrum in adscriptione plurium, formula unica in numero plurali, quae ex decreto S. C. Indulg. diei 18 Aprilis 1891 adhiberi potest, dicenda sit antequam incipiatur impositio, vel potius dum primo fit impositio.

5. Utrum in casu supra exposito, cum generatim adscribendi sint viri et mulieres, conveniens sit dicere: « *Accipite viri et mulieres* », prout est in formula brevi approbata in decreto S. R. C. diei 24 Iulii 1888.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Nihil officere valori scapularis Imaginum varietatem, dummodo in scapulari appareat color, forma et pannus, quae uti substantialia sunt retinenda, exceptis tamen scapularibus SS̃mae Trinitatis et Passionis D. N. I. C. in quibus imagines propriae sunt necessariae.

Ad 3. Negative ad 1 partem; affirmative ad 2 partem.

Ad 4. Formulam in casu dicendam esse immediate antequam scapularia imponi incipiantur, eaque sacerdote in manibus tenente.

Ad 5. Si viri a mulieribus facile segregari possint, et duplici actu functio peragi possit, quod certe foret convenientius, tunc, prout de more, adhiberi posset formula longior, mutatis mutandis. Si vero unico actu promiscue viri cum mulieribus sint aggregandi, tunc ad praecavendam cacophoniam, formula brevior melius adhiberetur, dicendo tantum « *Accipite hunc habitum etc.*

2006

telae *apou* supel- **S. R. C.** *27 Iunii 1898.* — Se-Ciuen (Sutchuen) Sept.-Occid. — Vicarius Apostolicus Se-Ciuensis Sept.-Occidentalis, Sanctissimo Domino Nostro Leoni Papae XIII humillime exposuit in suo Vicariatu ex vetusta consuetudine adhiberi amictus, albas, tobaleas altarium necnon corporalia et pallas, tela quadam confectas, quae vulgo *Hiapou* nuncupatur. Quamvis autem ob paupertatem missionariorum et ob deficientiam telae ex lino compositae, Apostolica Sedes aliquando indulserit pro sacris supellectilibus telam bombycinam seu ex gossypio, usus tamen invaluit alterius telae *Hiapou,* quae ex planta a peritis historiae naturalis *Urtica nivea* et in lingua sinensi *Homa* appellata et ad familiam lini pertinente provenit. Quare idem Rm̃us orator ipsum SS̃mum Dominum Nostrum enixe rogavit, ut usus praedictae telae, cuius exemplum subiecit, pro sacris supellectilibus, in suo Vicariatu Apostolico continuari legitime possit.

Sanctitas porro Sua, referente Em̃o ac Rm̃o Domino Cardinali Sacrae Rituum Congregationi Praefecto, audito etiam voto Commissionis Liturgicae, attentis peculiaribus expositis adiunctis iisque perdurantibus, de speciali gratia benigne precibus annuit, dispensando a lege et usu telae lineae adhibendae in casu, et ad effectum de quo agitur; atque consuetudinem vigentem in memorato Vicariatu Apostolico ratam habendo, et in posterum permittendo; servatis de cetero servandis.

2007

S. C. S. Off. *6 Iulii 1898* — 1. Quomodo se gerere debeat parochus vel sacerdos, qui, vocatus a viro (vel muliere catholica) in articulo mortis constituto et cum infideli iam vinculo civili coniuncto, illum invenit sensibus pene destitutum? Quando parochus illum ad contritionem excitaverit ac sub conditione absolverit, potest etiam ad sepulturam admittere ecclesiasticam? Quid agendum cum catholico infirmo, cum infideli civiliter coniuncto, et sensibus pene vel omnino destituto.

2. Quomodo in praedicto casu parochus vel sacerdos se gerere debeat, si moribundus sensibus sit penitus destitutus?

3. Quid, si iste moribundus sit compos sui et adsint filii baptizati, quos lex civilis retinet uti legitimos?

4. Quid, si filii non fuerint baptizati?

5. An, et quibus cautelis, sint baptizandi filii orti ex matre hebraea, post obitum patris catholici, si filii durante civili contubernio baptizati fuerint?

Ad 1. Detur responsum S. Poenitentiariae, idest: « Venendo a morte uno scomunicato notorio od un pubblico peccatore senza essersi « riconciliato con la S. Chiesa, se però avesse desiderato l' opera del sacerdote, dal quale fu « trovato o già morto o destituito dei sensi, « e se avesse dato segni di pentimento, o baciando il Crocifisso o facendo altri atti di « pietà, dovrà il parroco negargli la sepoltura? — Resp.: In hisce casibus, evulgatis re« sipiscentiae signis, dari posse sepulturam ec« clesiasticam, vetitis tamen ecclesiasticis pom« pis et solemnitatibus exequiarum. Quod si « in aliquo casu circumstantiae extraordinariae « concurrant, parochus consulat Ordinarium, et « stet eius mandatis ».

Ad 2. Consulat probatos auctores, ac praesertim S. Alphonsum M. De Ligorio, Lib. 6, n. 483.

Ad 3. Episcopus vel parochus in casu uti poterit facultate Ordinariis concessa sub die 20

Febr. 1888, renovato consensu et datis cautionibus.

Ad 4. Si possibilis spes affulgeat fore ut huiusmodi pueri possint suo tempore in vera religione institui, tunc, datis cautionibus, baptizentur. Quod si nulla via possit huiusmodi spes moralis haberi, tunc, nisi pueri in mortis articulo inveniantur, ab iis baptizandis abstineatur; et ad mentem; Mens est, quod parochus curare non omittat, ut, datis cautionibus, liberi baptizari, et in catholica religione educari possint, cum Ecclesia in iis hoc ius iam habeat. — A moribundo catholico vero, si iam est compos sui, cautiones exquirantur ut praedicta valeant obtineri.

Ad 5. Si filii nondum baptizati sunt, provisum in praecedenti. — Si vero sint baptizati, tunc curandum ut in catholica religione instituantur et educentur. — SSmus adprobavit.

2008

De omissione tactus hostiae in presbyterali Ordinatione.

S. C. S. Officii *6 Iulii 1898.* — Il parroco N. prostrato ai piedi della S. V. umilissimamente domanda che, per quiete di sua coscienza, venga autorevolmente risoluto un dubbio che da lungo tempo lo agita circa la validità della sua ordinazione sacerdotale. — Nel consegnargli il Vescovo ordinante il calice e la patena con l' ostia, l' ostia cadde a terra prima di toccarla e prima che si pronunziasse la formola *Accipe potestatem etc.* Il sacerdote ordinando si accorse della caduta dell'ostia, che non era più nella patena prima della prolazione della formola, e ne avvertì il ceremoniere che, o per non inquietare il Vescovo, o perchè credesse diversamente, lasciò correre la cosa. — Che etc.

R. Attenta asserta evolatione hostiae in terram in porrectione instrumentorum ante tactum instrumentorum eorumdem, prout exponitur ab oratore, Ordinationem esse iterandam ex integro, sub conditione et secreto, quocumque die, facto verbo cum SSmo, ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis a sacerdote oratore celebratis. — SSmus resolutionem Emorum PP. adprobavit ac gratiam concessit.

2009

De Ordinatione presbyterali, omissa dexterae Episcopi manus extensione super ordinandorum capita.

S. C. S. Officii *6 Iulii 1898.* — Pluribus abhinc annis, antequam Episcopus. N. dioecesis regimen et administrationem nactus esset, contigit ut statuto tempore generales Ordinationes celebrarentur; cumque, ceteris Ordinibus collatis, perventum fuisset ad ordinationem presbyterorum, loco extensionis dexterae manus super capita ordinandorum cum oratione *Oremus fratres charissimi etc.*, quae in Pontificali habentur, Pontifex involuntarie distractus, eamdem orationem recitabat manibus ante pectus iunctis; quod advertens unus ex adstantibus clericis, timens ne hoc officeret validitati ordinationis, cito accurrens reverenter disiunxit manus Pontificis, qui, manibus sic disiunctis ante pectus, praefatam orationem usque ad finem prosequutus est. Hoc supposito, dubitatur:

Utrum per extensionem manuum Episcopi ante pectus suppleri potuerit in casu extensio dexterae manus super capita ordinandorum, ac consequenter pro valida habenda sit ordinatio illorum candidatorum.

R. Attentis expositis, sacerdotes, de quibus agitur, iterum ordinentur ex integro sub conditione et secreto, quocumque die, facto verbo cum SSmo, ut suppleat etiam de thesauro Ecclesiae pro Missis a sacerdotibus celebratis. — SSmus adprobavit et gratiam concessit.

2010

An valida ordinatio presbyteralis per a... cum defectu extensione ... manuum super ordinandos.

S. C. S. Off. *6 Iulii 1898.* – Episcopus N. in Ordinatione presbyterorum utramque manum super caput cuiuslibet ordinandi posuit, quod et presbyteri adsistentes fecerunt. Dum autem legeret orationem seu exhortationem *Oremus fratres charissimi etc.* ex inadvertentia neque ipse, neque presbyteri assistentes manus extensas super omnes ordinandos habuerunt. Sacram functionem postea prosecutus est usque ad illa verba *Accipe iugum Domini etc.*, aptando stolam ante pectus in modum crucis. Quibus dictis, quum praeteritam omissionem impositionis manuum advertisset, submissa voce (quin a circumstantibus audiretur) repetiit exhortationem *Oremus fratres carissimi etc.* cum oratione sequenti, et ipse solus manus extensas habuit super ordinandos. Postea functionem reassumpsit ab illis verbis: *Accipe vestem sacerdotalem etc.* Igitur Episcopus petit utrum valida fuerit haec Ordinatio.

R. Ordinationem in casu validam fuisse. — SSmus adprobavit.

2011

De cleric... excardinat... propria di... et incardin... in alia, et ... rumdem C... tione.

Decr. S. C. Concilii *20 Iulii 1898* — A primis Ecclesiae saeculis plura Sacra Concilia decreverunt, quod recentius confirmavit Tridentinum *cap. 8, sess. 23 de reform.*, neminem nisi a proprio Episcopo posse ordinari. Proprius autem alicuius Episcopus, iuxta ea, quae praefinivit in primis Bonifacius VIII in Sexto Decret. *cap. Cum nullus, De tempore Ordin.*, « intelligitur in hoc casu Episcopus, de « cuius dioecesi est is, qui ad Ordines pro« moveri desiderat, oriundus, seu in cuius dioe« cesi beneficium obtinet ecclesiasticum, seu « habet (licet alibi natus fuerit) domicilium in « eadem ». Deinde cum consuetudo invaluerit,

ut Episcopi familiares suos, etsi alienae dioecesis, sacris initiarent, et sancta Tridentina Synodus cap. 9, sess. 23 de reform. id certis sub conditionibus prohiberet, ordinatio ut tribus prioribus titulis, originis, domicilii et beneficii, quibus licet Episcopis aliquem ad Ordines promoverent, quartus quoque accenseretur, scilicet familiaritatis. Cum autem de huiusmodi titulis disceptaretur, Innocentius XII App. Litt. incipientibus « Speculatores », datis die 4 Nov. 1694, determinavit ac constituit quo sensu et extensione iidem essent accipiendi ad eum effectum, ut quis proprius fieret alicuius Episcopi subditus, quo legitime ordinari valeret. Quae Constitutio ut suprema lex deinde habita est, eaque duce omnes quaestiones diremptae. — Verum nostris temporibus novae contentioni frequens se praebuit occasio. Pluribus enim in locis usu receptum est ut clerici, qui e sua dioecesi digredi et in alia sibi sedem constituere desiderarent, excardinationem quam vocant, id est plenam et perpetuam dimissionem a suo Ordinario peterent; eaque innixi in alia dioecesi incardinationem seu adscriptionem implorarent: qua obtenta, eo ipso ut proprii novi Episcopi subditi ad ulteriores Ordines suscipiendos admitterentur. Quae agendi ratio, ubi caute prudenterque adhibita fuit, absque querelis processit, sed nonnullis in locis, ubi necessaria cautio defuit, controversiis et abusibus viam saepenumero patefecit. Quapropter Emi S. C. Concilii Patres, rebus omnibus mature perpensis, praesenti generali decreto haec statuenda censuerunt:

1. Excardinationem fieri non licere nisi iustis de causis, nec effectum undequaque sortiri, nisi incardinatione in alia dioecesi executioni demandata.

2. Incardinationem faciendam esse ab Episcopo non oretenus, sed in scriptis, absolute et in perpetuum, id est nullis sive expressis sive tacitis limitationibus obnoxiam; ita ut clericus novae dioecesi prorsus mancipetur, praestito ad hoc iuramento ad instar illius, quod Constitutio « *Speculatores* » pro domicilio acquirendo praescribit.

3. Ad hanc incardinationem deveniri non posse, nisi prius ex legitimo documento constiterit alienum clericum a sua dioecesi fuisse in perpetuum dimissum, et obtenta insuper fuerint ab Episcopo dimittente, sub secreto, si opus sit, de eius natalibus, vita, moribus ac studiis opportuna testimonia.

4. Hac ratione adscriptos posse quidem ad Ordines promoveri. Cum tamen nemini sint cito manus imponendae, officii sui noverint esse Episcopi, in singulis casibus perpendere, an, omnibus attentis, clericus adscriptus talis sit, qui tuto possit absque ulteriori experimento ordinari, an potius oporteat eum diutius probari. Et meminerint, quod, sicut « nullus debet ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit « utilis aut necessarius suis Ecclesiis », ut in *cap. 16, sess. 23 de reform.* Tridentinum statuit; ita pariter nullum esse adscribendum novum clericum, nisi pro necessitate aut commoditate dioecesis.

5. Quo vero ad clericos diversae linguae et nationis, oportere ut Episcopi in iis admittendis cautius et severius procedant, ac numquam eos recipiant, nisi requisiverint prius a respectivo eorum Ordinario, et obtinuerint, secretam ac favorabilem de ipsorum vita et moribus informationem, onerata super hoc graviter Episcoporum conscientia.

6. Denique quoad laicos, aut etiam quoad clericos, qui excardinationis beneficio uti nequeunt vel nolunt, standum esse dispositionibus Constitut. « *Speculatores* » quae, nihil obstante praesenti decreto, ratae ac firmae semper manere debent.

Facta autem de his omnibus relatione SSmo Domino Nostro per infrascriptum Cardinalem S. C. Concilii Praefectum, Sanctitas Sua resolutionem Em. Patrum benigne adprobare et confirmare dignata est, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

2012

S. C. S. Officii *20 Iulii 1898.* — Bonifacius, in partibus schismaticorum orientalium arduam missionarii apostolici vitam agens, quadam die in tribunali poenitentiae sedens, inter alias Agatham invenit, quae generalem anteactae vitae confessionem apud ipsum instituendam humiliter et enixe petit. Agathae petitioni Bonifacius annuens, eam maxima patientia et caritate audit et adiuvat. Sed ecce, dum bona mulier ordine et praecisione admirabili, nec non fervida fide, humilitate ac lacrymarum copia sordes confitetur, hoc deinde subiungit: se nunquam suis sacerdotibus, utpote pravis moribus imbutis ac sacramentalis sigilli minime curantibus, conscientiam suam ita fideliter aperuisse, ac denique confessarium exorat, ut ei det veniam se apud ipsum Confessionem semper in posterum peracturam ut Eucharistiae Sacramentum in sua propria ecclesia recipere digne valeat. Quibus auditis, confessarius comperit illam non esse de gremio, saltem de corpore, Ecclesiae catholicae, et anxius non parum factus, secum quaerit, quomodo cum spirituali poenitentis bono haud facile iudicium componat. Ac primo quidem de praecipuis fidei articulis illam interrogat, quam satis instructam reperit; dehinc prudenter sciscitatur ab ea quid de schismate sentiat, quidque de necessaria fide ac subiectione in Ecclesiam catholicam atque in eius visibile Caput. Quibus illa: *Christiana sum,* respondit, *schisma nescio quid sit; ego unam ubique terrarum veram Christi Religio-*

nem agnosco, in qua vivere et mori cupio: mea certe non refert de quaestionibus iudicare, quae sicut a sacerdotibus exortae sunt, ita et ab ipsismet christiana inter se caritate concilientur. Quare, sequitur devota mulier, *cum crastina die sit apud nos, ob peculiare festum, magnus in communione altaris populi concursus, obsecro te, pater sancte, ut sicut meam plenam confessionem iam audivisti, ita nunc et absolvas me pauperculam a peccatis, de quibus maxime doleo, ut et ego exultanti animo ad sacram Synaxim accedere possim.* — Mulieris constantiam admiratus, cum ex sua parte de illius bona fide certus sit, ex altera serio timens ne amplior disquisitio obfutura ei magis, quam profutura esset, autumans se bonum facere, Bonifacius Agatham, ceteroquin confessam et contritam absolvit. Nec eamdem impedit, quominus S. Eucharistiam per ministrum schismaticum accipiat, silentio concedens quod per se concedere non posset, eo vel magis quod ipse optime noscat *sacramenta, ritus et preces,* apud schismaticos, nihil in se continere, quod catholicum non sit. Hinc quaeritur:

1. An aliquando absolvi possint schismatici materiales, qui in bona fide versantur.

2. An eisdem concedi possit *saltem tacite,* ut in propriis ecclesiis aliquando sacramenta recipiant, atque sacris functionibus assistant.

3. An Bonifacius bene revera egit, et quid ei consulendum.

R. Ad 1. Cum scandalum nequeat vitari, Negative: praeterquam in mortis articulo; et tunc efficaciter remoto scandalo.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative: et consulendum confessario ut, praehabita licentia a poenitente, ipsam opportune et caute moneat. — SSmus adprobavit.

2013

De Episcoporum conventibus plenariis et peculiaribus.

Litt. encycl. S. C. EE. et RR. *22 Iulii 1898* — (PRO DIOECESIBUS AUSTRIAE) (1).

1. Quinto quoque anno, crebrius etiam pro re nata vel necessitate, Austriaci Imperii omnes et singuli Archiepiscopi et Episcopi Vindobonae conveniant, de communibus ecclesiarum suarum commodis aut negotiis, deque gerendis cum potestate civili rebus coniunctim acturi.

2. Septem Praesules, plenarii coetus suffragiis in *Consilium permanens* adlecti, bis quolibet anno, Vindobonae pariter congrediantur, res ad deliberationem plenarii consessus comparandas, eiusque exequenda mandata curaturi. Sessionum acta, sive generalis conventus, sive ipsius perpetui consilii, cum Episcopis scripto communicent.

3. Curent insuper uniuscuiusque provinciae ecclesiasticae vel civilis ditionis Archiepiscopi et Episcopi omnes, singulis annis, provinciatim seu regionatim coire, ut de impeditioribus ecclesiarum suarum negotiis concorditer agant. Ad huiusmodi porro coetus annuos per provincias regionesve celebrandos, occasionem idoneam, aptam sedem, coadunandorum Praesulum ordines, ipsa definiet politicarum per ditiones singulas congressionum ratio, quibus Episcopi, stata lege, quotannis intersunt.

4. Episcoporum conventus, sive plenarios, sive peculiares, convocet ac moderetur, qui inter congressuros, gradu et antiquitate in ecclesiastica hierarchia coeteris praeest; eique parere cuncti teneantur in iis, quae coetum spectant. Secretarii vero munere ille fungatur, quem Episcopi suffragio suo designaverint.

5. Res ad deliberandum hae maxime congressuris proponantur: — christiana populi eruditio atque institutio iuventutis; — fidelium gregis suis pastoribus coniunctio arctior et adhaesio; — seminariorum cultus et incrementa; — catholicae studiorum universitatis erectio; — catechismus ab Episcopis nove conficiendus et coniunctim edendus (Breve Pii PP. IX, 5 Octob. 1855); — Ecclesiae iurium et bonorum tuitio; — Summi Pontificis strenua auctoritatis et libertatis vindicatio; — ephemeridum, aliarumque vulgatarum curatio scriptionum; — matrimonii christiani religio et sanctitudo; — monialium et cleri utriusque disciplina provehenda; — laicorum sodalitia ad pietatem et caritatem fovendam utiliora; — inviolata festorum custodia; — romanae liturgiae urgenda aequalitas; — lustrationis dioecesanae, synodorumque, iuxta Tridentinas leges instauratio; — christianae vitae in omnes civium ordines nova aut potior infusio; — conditionis opificum, agricolarum, emigrantium sollicitudo; — socialis, quam nominant, et popularis caussae studium; — militum cultura religiosa; — petriana stipes, sacris item missionibus, servitudinis extinctioni, conferenda subsidia; — communia scripta vel acta, ad utilitates rei cum sacrae, tum civilis, unanimi pastorum consilio edenda; — alia demum id generis negotia, quibus rite expediendis, non modo proficuam, verum etiam necessariam esse agendi et sentiendi concordiam, omnino compertum est omnibus.

6. Propositiones et sententias conventuum, saltem graviores, per eorum Praesidem, accurate doceatur Apostolica Sedes.

2014

Circa [...] tem ab[...] sectis m[...] cis addic[...]

S. C. S. Officii *3 Aug. 1898.* — Il Vescovo N. espone, che non di rado si presentano ai confessori gli aggregati alle sette massoniche

(1) Quae hic traduntur, aliis etiam dioecesibus utiles esse videntur.

per essere assoluti. Or il sottoscritto chiede umilmente, se in forza delle facoltà concesse con la solita pagella della S. Penitenzieria si possano assolvere tanto i framassoni occulti quanto i pubblici, e se, prescrivendosi nella detta pagella *ut eiurent,* debba da tutti richiedersi formale e notoria abiura, da conservarsi in Curia.

R. Episcopus utatur facultatibus, quae Ordinariis a S. Poenitentiaria concedi solent, quarum vi et ipse et alii ab ipso delegati, confessarii absolvere possunt eos, qui sectis vetitis nomen dederunt, sive notorii sint, sive non, dummodo a respectiva secta omnino se separent, eamque saltem coram confessario, eiurent seu detestentur, reparato scandalo eo meliori modo, quo fieri potest, et aliis iniunctis de iure iniungendis, iuxta praefatas litteras S. Poenitentiariae. — SSmus adprobavit.

2015

S. R. C. *5 Aug. 1898.* — Quae praecipue observanda sunt vel cavenda, circa usum palaeoslavici idiomatis in sacra liturgia, Sacra haec Congregatio iam edixit die 13 Februarii 1892; atque iis opportune significavit slavorum meridionalium Episcopis, qui Ecclesiis praesunt, ubi eiusmodi praxis invaluit. Quum vero, hac super re, Apostolicae Sedi nova proposita sint dubia, SSmus Dominus Noster Leo div. prov. Papa XIII, pro sua erga slavos paterna sollicitudine, ad praedictas normas enucleandas et firmandas, omnemque removendam perplexitatem, grave hoc negotium peculiaris coetus S. R. E. Cardinalium examini submitti iussit.

Re igitur in omnibus mature perpensa, attentisque Summorum Pontificum Constitutionibus et decretis, praesertim Innocentii IV, qui Episcopis Senien., anno 1248, et Veglen., anno 1252, slavica utendi lingua concessit *licentiam, in illis dumtaxat partibus, ubi de consuetudine observantur praemissa, dummodo ex ipsius varietate litterae sententia non laedatur;* item Urbani VIII, cuius iussu anno 1631 libri liturgici glagolice editi sunt, *ad usum ecclesiarum, ubi hactenus praefato idiomate celebratum fuit, nisi maluerint latino;* nec non Benedicti XIV, qui novam ipsorum librorum editionem, anno 1754, authenticam declaravit, pro iis, *qui ritum slavo-latinum profitentur;* ac demum Pii VI, qui anno 1791 Breviarium eius auspiciis denuo impressum recognovit; iidem Eminentissimi Patres eas, quae sequuntur regulas statuerunt, illasque Sanctitas Sua ratas habuit, adprobavit et in posterum ab omnibus inviolate servari mandavit:

1. « Usus palaeoslavicae linguae in sacra liturgia considerari et haberi debet velut *reale* privilegium certis inhaerens ecclesiis, minime vero ad instar privilegii *personalis,* quod nonnullis sacerdotibus competat ».

« Episcoporum igitur officii munus erit in unaquaque dioecesi quam primum conficere indicem seu catalogum ecclesiarum omnium et singularum, quas certo constet, in praesens ea concessione rite potiri ».

« Ad dubia porro amovenda, asserti privilegii probatio desumatur ex documentis ac testimoniis, quae in tuto ponant et probe demonstrent illud invaluisse et reapse vigere triginta saltem abhinc annis; quod temporis spatium in re praesenti tamquam sufficiens habetur ex indulgentia speciali Sanctae Sedis ».

« Si quae deinceps controversiae aut difficultates in eiusmodi probationum negotio oriantur, illas Episcopi Sacrae Rituum Congregationi subiiciant, rerum adiuncta explicate et distincte exponendo, pro singulorum casuum solutione ».

2. « Praedicto ecclesiarum privilegiatarum indice semel confecto et publicato, nulli prorsus licebit, in aliis ecclesiis, quacumque ratione vel quovis praetextu, linguam palaeoslavicam in sacram liturgiam inducere: si quid vero secus aut contra contigerit attentari, istiusmodi ausus severa coercitione reprimantur ».

3. « In ecclesiis, quae supra memorato gaudent privilegio, Sacrum facere et Officium persolvere publica et solemni ratione, permissum exclusive erit palaeoslavico idiomate, quacumque seclusa alterius linguae immixtione. Libri ad Sacra et ad Officium adhibendi characteribus glagoliticis sint excusi atque ab Apostolica Sede recogniti et adprobati: alii quicumque libri liturgici, vel alio impressi charactere, vel absque adprobatione Sanctae Sedis, vetiti omnino sint et interdicti ».

4. « Ubicumque populus sacerdoti celebranti respondere solet, aut nonnullas Missae partes canere, id etiam nonnisi lingua palaeoslavica, in ecclesiis privilegiatis fieri licebit. Idque ut facilius evadat, poterit Ordinarius fidelibus exclusive permittere usum manualis libri, latinis characteribus, loco glagoliticorum, exarati ».

5. « In praefatis ecclesiis, quae concessione linguae palaeoslavicae indubitanter fruuntur, Rituale, slavico idiomate impressum, adhiberi poterit in sacramentorum et sacramentalium administratione, dummodo illud fuerit ab Apostolica Sede recognitum et probatum ».

6. « Sedulo curent Episcopi in suis Seminariis studium provehere cum latinae linguae, tum palaeoslavicae, ita ut cuique dioecesi necessarii sacerdotes praesto sint ad ministerium in utroque idiomate ».

7. « Episcoporum officium erit, ante Ordinationem sacram, designare clericos, qui latinis, vel qui palaeoslavicis ecclesiis destinentur, explorata in antecessum promovendorum

voluntate et dispositione, nisi aliud exigat ecclesiae necessitas ».

8. « Si quis sacerdos, addictus ecclesiae, ubi latina adhibetur lingua, alteri debeat ecclesiae inservire, quae palaeoslavici fruitur idiomatis privilegio, Missam solemnem ibi celebrare, Horasque canere tenebitur lingua palaeoslavica; attamen illi fas erit privatim Sacra peragere et Horas canonicas persolvere latina lingua ».

« Idem vicissim dicatur de sacerdote, palaeoslavici idiomatis ecclesiae adscripto, cui forte latinae ecclesiae deservire contigerit ».

9. « Licebit pariter sacerdotibus, latini eloquii ecclesiae inscriptis, in aliena ecclesia, quae privilegio linguae palaeoslavicae potitur, Missam privatam celebrare latino idiomate ».

« Vicissim sacerdotes, linguae palaeoslavicae ecclesiis addicti, eodem idiomate Sacrum privatim facere poterunt in ecclesiis, ubi latina lingua adhibetur ».

10. « Ubi usus invaluit in Missa solemni Epistolam et Evangelium slavice canendi, post eorumdem cantum, latino ecclesiae ipsius idiomate absolutum, huiusmodi praxis servari poterit, dummodo adhibeatur lingua palaeoslavica. In Missis autem parochialibus fas erit, post Evangelii recitationem, illud perlegere vulgari idiomate, ad pastoralem fidelium instructionem ».

11. « Si forte in paroeciis, quae linguam habent palaeoslavicam, aliquis e fidelibus prolem renuat sacro sistere fonti, nisi Rituali latino Baptismus conferatur; vel si qui matrimonium recusent celebrare, nisi latina lingua sacer absolvatur ritus, parochus opportune illos instruat moneatque; et si adhuc in propria sententia persistant, Baptismum aut benedictionem nuptialem privatim latina lingua ministret ».

« Vicissim agatur, in paroecia latinae linguae, si quis slavico idiomate ritus praedictos omnino peragi similiter exigat ».

12. « In praedicatione verbi Dei, aliisve cultus actionibus, quae stricte liturgicae non sunt, lingua slavica vulgaris adhiberi permittitur ad fidelium commodum et utilitatem, servatis tamen generalibus decretis huius Sacrae Rituum Congregationis ».

13. « Episcopi illarum regionum, ubi eadem in usu est lingua vernacula, studeant uniformi curandae versioni precum et hymnorum, quibus populus indulget in propria ecclesia: ad hoc ut, qui ex una ad aliam transeunt dioecesim vel paroeciam, in nullam offendant precationum aut canticorum diversitatem ».

14. « Pii libri, in quibus continetur versio vulgata liturgicarum precum, ad usum tantummodo privatum christifidelium, ab Episcopis rite recogniti sint et adprobati ».

2016

Circa Re res, quibus tas tribuitu nendi extra stra.

Ex Litt. S. C. Discipl. Regular. — *16 Aug. 1898.* — Difficili Regularium hodiernae conditioni occurrere satagens, Sacra Congr. super Disciplina Regulari, pro illis *religiosis,* qui gratia vocationis destituti, vel de alia rationabili causa muniti, extra claustra degere voluerunt, et tractu temporis vellent: auditis Superioribus Generalibus Ordinis, maturo consilio, statuit atque decrevit: — « ut « ipsis facultas tribueretur manendi extra clau- « stra habitu regulari dimisso, ad annum: quo « tempore sacrum patrimonium sibi constitue- « rent; Episcopum *benevolum receptorem* in- « venirent; atque deinde, *pro saecularizatione* « *perpetua,* iterum recurrerent, et interim Sa- « cra facientes, verbum Domini praedicantes, « fidelibus populis pia conversatione prodesse « valerent ». Quibus autem dispositionibus iurisdictio episcopalis nulli subest detrimento: namque Ordinarius invitus non cogitur illos in suum clerum cooptare, neque beneficiis ecclesiasticis proponere; sed perdurante gratia concessionis, eiusdemque a Sede Ap. consecuta prorogatione, ad sacra obeunda ministeria, *pro lubitu* in sua dioecesi habilitare potest, si velit. Neque ullam huic agendi rationi dubitationem infert decretum *Auctis admodum* (1892) *V. n. 1819,* quia hoc per regulam generalem afficit Instituta recentia votorum simplicium; ac tantum per exceptionem respicit Ordines proprie dictos, in quibus vota solemnia religiosi nuncupant. Quae tamen exceptio, si fieri contigerit, in singulari decreto adamussim notatur ita ut speciale rescriptum, eiusque conditiones, legem pro individuo, constituunt: et solummodo ab eo Ordinarius sui agendi rationem quaerere debeat.

2017

De poly ex quorun ribus qu prima sit d tur.

S. C. S. Off. *17 Aug. 1898.* — Niger — Haud levis momenti difficultas his in locis obiicitur, quando designare oportet quaenam sit prima polygami uxor. Etenim, iuxta patrios mores, illa dicitur et reipsa habetur ut prima, quam polygamus ante alias (ut hic dicitur) *in via allocutus est.* Saepe autem accidit quod vir, dum expectat illam convivendi aetatem attigisse, aliam sibi uxorem petat, cum eaque maritaliter vivat, quin exinde intendat hanc primae uxoris locum tenere; imo eam certiorem faciendo, sui ipsius primam uxorem *esse in via.* Et revera quando illa, aetate permittente, domum mariti ingreditur, primum locum ibi patrio iure tenet, recurrentibus, verbi gratia, religiosis caeremoniis, eius erit epulas parare easque idolis apponere ac, si maritus quadam praeditus sit dignitate, ipsa sola, inter eius uxores huius dignitatis iure particeps

fiet. *Allocutio,* de qua in casu, talibus aliquando comitatur caeremoniis, notionem ligaminis imo et irritabilitatis cuiuscumque subsequentis unionis secum ferentibus, quod facile erui potest verum inter partes contractum fuisse matrimonium, dum puella adhuc *esset in via.* At saepe ita absque caeremoniis, absque testibus, absque indissolubilitatis notione, eadem *allocutio* fit, quod pluries minime constat utrum fuerit vel transierit in verum matrimonium ante viri adhaesionem ei, quae more patrio habetur ut secunda uxor, an potius fuerit et manserit, eo usque, mera de futuro desponsatio. His positis, humiliter quaerit (Praef. Ap.) utrum in casu, quo omni adhibita in investigando diligentia, tamen non constet matrimonium contractum fuisse cum puella *in via* ante alterius uxoris domum ingressum, illa haberi debeat ut polygami legitima uxor, quae ab indigenis ut talis et designatur et habetur; vel potius utrum locorum moribus minime perpensis, pro illa standum sit, quae prima maritaliter viro adhaeserit.

R. Standum esse pro matrimonio sive consummato sive non consummato, prioritate temporis celebrato, illis quidem caeremoniis patrio more adhibitis, quae iuxta communem regionis existimationem mutuum sponsorum de praesenti consensum sufficienter exprimunt. Quod si, factis opportunis investigationibus, non constet contrahentes vel puellas, de quibus agitur, verum consensum matrimonialem de praesenti praestitisse, ideoque de valore matrimonii prioritate temporis celebrati prudenter dubitetur, provisum per decretum latum die 18 Maii 1892 ad 2, quod sic se habet: « Si, instituto diligenti « examine, matrimonium cum prima, quae iam « baptizata fuerit, validum inveniatur, ad illam « redire (pagani, de quibus in casu) omnino « teneantur. Si autem non fuerit baptizata, vi « articuli 2 Formulae I (1), satis erit eam interpellare utrum velit converti. Ubi vero converti « nolit, vel serio dubitetur de validitate matri- « monii cum prima, poterunt quamlibet du- « cere, dummodo sit baptizata, renovato con- « sensu ». — SSmus adprobavit.

2018

rva- ; ab- om-

S. C. S. Officii *24 Aug. 1898.* — Utrum probari possit praxis quorumdam Episcoporum orientalium, qui sibi reservant casum absolutionis complicis in peccato turpi, ab eoque absolvendi facultatem dant sacerdotibus inferioribus, ac etiam missionariis latinis.

R. Negative.

2019

Circa Indulgentias Terrae Sanctae coronis seu rosariis adnexas.

S. C. Indulgentiar. *6 Sept. 1898.* — Nuntiatum est huic Sacrae Patrum Cardinalium Congregationi, Ecclesiae Indulgentiis et Sanctorum Reliquiis curandis praepositae, cum Romae, tum vero etiam extra Urbem, coronulas B. V. (seu rosaria) a quibusdam passim distribui, quibus sacras Indulgentias sive plenarias, sive partiales affatim adtribuunt, dictitantes, unicuique earum granulo, sive maiori, in quo *Oratio Dominica,* sive minori, in quo *Salutatio Angelica* recitatur, Sacras Terrae Sanctae Indulgentias adnexas esse.

Facta huiusce rei SSmo D. N. Leoni Papae XIII relatione per subscriptum Cardinalem Praefectum in audientia habita die 6 Septembris proxime elapsi, idem SSmus Pater fideles opportune moneri iussit, atque haec iisdem sedulo declarari: sacras Terrae Sanctae Indulgentias cuique granulo (recitata ibi supradicta Oratione vel Salutatione) adnexas nequaquam dici posse.

Si vero aliquot huiusmodi coronulis speciali benedictione sacrae Hierosolymorum Indulgentiae reapse adnexae fuerunt, id ita intelligendum (uti revera est), hisce coronulis eadem privilegia concessa fuisse, ac illis, quae Loca Sancta contigerunt, et nihil amplius.

Itaque fideles, qui eas pie gestant, eas solas Indulgentias lucrari posse, quae continentur in *Collectione precum et piorum operum, quibus a Romanis Pontificibus concessae (Indulgentiae) fuerunt* anno 1898 Romae, SSmo D. N. Leone XIII approbante, typis edita; quaeque ibi perlegi possunt sub titulis seu vocabulis: *Corone e Rosarii di Terra Santa.*

Animadvertendum tamen est, ad quamlibet ex Indulgentiis sive plenariis (quas vocant), sive partialibus, quae sub iis titulis recensentur, omnino oportere, ut pia opera ibi praescripta, et omnes conditiones quae in ipsa Collectione proponuntur, adamussim adimpleantur.

Haec monita fideles dirigendi gratia, SSmi Patris et Domini nostri mandatis obtemperantes, edimus.

2020

An ob facultatem administrandi in genere omnia sacramenta, possit quilibet sacerdos omnibus matrimoniis assistere.

S. C. S. Officii *7 Sept. 1898.* — In dioecesi N. certo viget decretum Concilii Trid. de clandestinitate Cap. *Tametsi.* Pluribus autem abhinc annis inter clerum sparsa est opinio quod valide fidelium matrimoniis quilibet sacerdos dioeceseos, sacrum ministerium exercens absque *speciali* Ordinarii aut parochi de-

(1) Ibi datur facultas «Dispensandi cum gentilibus et « infidelibus plures uxores habentibus, ut post conver- « sionem et baptismum, quam ex illis maluerint, si « etiam ipsa fidelis fiat, retinere possint, nisi prima vo- « luerit converti ».

legatione, assistere valeret, vi facultatis generalis ei concessae administrandi omnia sacramenta quae ordinem episcopalem non requirunt. *Quaeritur :*

An facultati generali administrandi omnia sacramenta, quae ordinem episcopalem non requirunt, includatur facultas assistendi omnibus matrimoniis fidelium dioeceseos.

R. Negative, nisi agatur de vice-parochis, qui ex consuetudine dioecesis habitualiter delegati censeantur pro propria paroecia.

2021

De excommunicatione in retinentes eleemosynas pro Terra Sancta collectas.

S. C. S. Officii *7 Sept. 1898.* — Provicarius Gen. Utinensis declarari petit an post Constitutionem Pii IX *Apostolicae Sedis,* qua censurae latae sententiae limitantur, adhuc vigeant sequentes duae censurae, scilicet :

1. Excommunicatio Summo Pontifici reservata, lata a Benedicto XIV per Const. *Emanarunt nobis* 30 Aug. 1746 et a Pio VI Constitutione *Inter caetera* 31 Iulii 1778 in eos, qui pecuniarum summas ex fidelium eleemosynis collectas pro locis Terrae Sanctae, et ad eadem sacra loca spectantes, apud se retinere audent vel praesumunt.

De peculiari excommunicatione in extrahentes libros etc. ex archiepiscopali quadam bibliotheca.

2. Excommunicatio latae sententiae nemini reservata, lata a Clemente XI per Breve diei 21 Augusti 1711 in eos, qui absque praevia tunc Patriarchae Aquileien. nunc vero Archiepiscopi Utinen. licentia extrahere, asportare, commodare, etc. libros, quinterna, folia existentes in bibliotheca tunc patriarchali nunc vero archiepiscopali Utinensi, audent seu praesumunt.

R. Ad 1. Detur decretum fer. IV 28 Iunii 1876, quod sic se habet : « Constitutiones « Summorum Pontificum contra occupantes et « detinentes eleemosynas et bona ad loca Ter« rae Sanctae spectantia omnino vigere : non « tamen censuras latae sententiae, nisi eas quae « comprehenduntur in cap. 11 Sess. 22 de « ref. Concilii Tridentini ».

Ad 2. Affirmative. — SSmus resolutionem EE. Patrum ratam habuit et confirmavit.

2022

De Sodalitate SS. Rosarii Beatae Mariae Virginis.

Const. Leonis PP. XIII. *2 Oct. 1898.* — Ubi primum, arcano Divinae Providentiae consilio, ad supremam Petri Cathedram fuimus evecti, oblato conspectu ingruentium in dies malorum, Apostolici muneris esse duximus expediendae salutis agitare consilia ac studere, quibus maxime modis Ecclesiae tutelae et catholicae fidei incolumitati prospici posset. — Inter haec ad magnam Dei Matrem eamdemque reparandi humani generis consortem ultro animus convolavit, ad quam trepidis in rebus confugere catholicis hominibus praecipuum semper ac solemne fuit. Cuius fidei quam tuto sese crediderint, praeclara testantur ab ipsa collata beneficia, inter quae plura constat fuisse impetrata per probatissimam illam precandi formulam titulo *Rosarii* ab eadem invectam et Dominici Patris ministerio promulgatam. — Solemnes autem honores eo ritu Virgini habendos Summi Pontifices decessores Nostri haud semel decrevere. Quorum Nos etiam aemulati studia, de Rosarii Marialis dignitate ac virtute satis egimus copiose, Encyclicis Litteris pluries datis, vel inde a kalendis Septembribus anni MDCCCLXXXIII, cohortantes fideles, ut, sive publice sive suis in domibus, saluberrimum hoc pietatis officium augustissimae Matri persolverent et Marianis ab eo titulo Sodalitatibus sese aggregarent. Ea vero omnia nuperrime, datis litteris die v Septembris huius anni, veluti in unum collecta, paucis memoravimus ; simulque consilium Nostrum patefecimus edendae *Constitutionis* de iuribus, privilegiis, indulgentiis, quibus gaudent qui piae isti Sodalitati dederint nomina. Nunc vero ut rem absolvamus, votis obsecundantes Magistri generalis Ordinis Praedicatorum, Constitutionem ipsam edimus, qua leges de huiusmodi Sodalitate latas, itemque beneficia recensentes a Summis Pontificibus eidem concessa, modum decernimus, quo in perpetuum salutifera haec institutio regatur.

Modus tatem eri

1. Sacratissimi Rosarii Sodalitas in eum finem est instituta, ut multos fraterna caritate coniunctos per piissimam illam precandi formulam, unde ipsa consociatio nomen mutuatur, ad Beatae Virginis laudationem et eiusdem patrocinium unanimi oratione impetrandum alliciat. Quapropter, nullo quaesito lucro aut imperata pecunia, cuiusvis conditionis excipit homines, eosque per solam Rosarii Marialis recitationem mutuo devincit. Quo fit, ut pauca singuli ad communem thesaurum conferentes multa inde recipiant. Actu igitur vel habitu dum ex instituto Sodalitii suum quisque pensum recitandi Rosarii persolvit, sodales omnes eiusdem societatis mentis intentione complectitur, qui idem caritatis officium ipsi multiplicatum reddunt.

2. Sodalium Dominicanorum Ordo, qui, vel inde ab sui initio Beatae Virginis cultui maxime addictus, instituendae ac provehendae Sodalitatis a sacratissimo Rosario auctor fuit, omnia, quae ad hoc genus religionis pertinent, veluti hereditario iure sibi vindicat.

Uni igitur Magistro generali ius esto instituendi Sodalitates sacratissimi Rosarii : ipso a Curia absente, subeat Vicarius eius generalis ; mortuo vel amoto, Vicarius generalis Ordinis. — Quamobrem quaevis Sodalitas in posterum instituenda nullis gaudeat beneficiis, privilegiis, indulgentiis, quibus Romani Pontifices legitimam verique nominis Sodalitatem auxerunt,

nisi diploma institutionis a Magistro generali vel a memoratis Vicariis obtineat.

3. Quae anteacto tempore Sodalitates sacratissimi Rosarii ad hanc usque diem sine Magistri generalis patentibus litteris institutae sunt, litteras huiusmodi intra anni spatium expediendas curent; interim vero (dummodo hoc uno tantum defectu laborent) Sodalitates ipsas, donec eaedem litterae expediantur, tamquam ratas et legitimas, ac privilegiorum, beneficiorum et indulgentiarum omnium participes, auctoritate Apostolica benigne declaramus.

4. Instituendae Sodalitati in designata aliqua ecclesia Magister generalis deputet per consuetas litteras sacerdotem sui Ordinis: ubi Conventus Sodalium Dominicanorum desint, alium sacerdotem Episcopo acceptum. — Eidem Magistro generali ne liceat facultates, quibus pollet, in universum et absque limitatione committere Provincialibus, aliisve aut sui aut alieni Ordinis vel Instituti sacerdotibus.

Facultatem revocamus a fel. rec. Benedicto XIII Magistris Ordinis concessam (1), delegandi generatim Provinciales *transmarinos*. Indulgemus tamen, rei utilitate perspecta, ut earumdem provinciarum prioribus, vicariis, praepositis missionalibus potestatem faciant instituendi certum Sodalitatum numerum, quarum accuratam rationem iis reddere teneantur.

5. Sodalitas a sacratissimo Rosario in omnibus ecclesiis publicisque aediculis institui potest, ad quas fidelibus accessus libere pateat, exceptis monialium aliarumque piarum mulierum, vitam communiter agentium ecclesiis, prout Sacrae Romanae Congregationes saepe declararunt.

Quum iam ab Apostolica Sede cautum sit, ne in uno eodemque loco plures existant sacratissimi Rosarii Sodalitates, Nos eiusmodi legem iterum inculcamus, et ubique observari iubemus. In praesenti tamen, si quo in loco plures forte existant, rite constitutae, Sodalitates; facultas sit Magistro generali Ordinis ea de re pro aequitate iudicandi. Ad magnas vero urbes quod attinet, plures in iis, uti iam ex indulgentia provisum est, haberi possunt titulo Rosarii Sodalitates, ab Ordinariis, pro legitima institutione, Magistro generali proponendae (2).

6. Quum nulla habetur sacratissimi Rosarii Sodalitas princeps, cui aliae minores aggregentur, hinc nova quaevis huiusmodi consociatio, per ipsam sui canonicam institutionem particeps fit indulgentiarum omnium ac privilegiorum, quae ab hac Apostolica Sede aliis per orbem sodalitatibus eiusdem nominis concessa sunt. — Eadem ecclesiae adhaeret, in qua est instituta. Quamvis enim Sodalitatis privilegia homines spectent, tamen indulgentiae complures, eius sacellum vel altare adeuntibus concessae, uti etiam privilegium altaris, loco adhaerent, ideoque sine speciali Apostolico indulto neque avelli possunt neque transferri. Quoties igitur Sodalitas, quavis de causa, in aliam ecclesiam deduci contigerit, ad id novae litterae a Magistro generali expetantur. Si autem, destructâ ecclesiâ, nova ibidem aut in vicinia aedificetur eodem titulo, ad hanc, quum idem esse censeatur locus, privilegia omnia atque indulgentiae transeunt, nullâ requisitâ novae sodalitatis institutione. — Sicubi vero, post institutam canonice in aliqua ecclesia Sodalitatem Conventus cum ecclesia Praedicatorum fuerit extructus, ad ecclesiam eius Conventus Sodalitas ipsa, prout de iure, transferatur. Quod si, peculiari aliquo in casu, de hac lege remittendum videatur, facultas esto Magistro generali Ordinis pro sua aequitate et prudentia opportune providendi; integro tamen sui Ordinis iure.

7. Ad ea, quae supra decreta sunt, quaeque naturam ipsam et constitutionem Sodalitatis attingunt, quaedam accedere poterunt, quae ad bonum societatis regimen conferre videantur. Integrum est enim sodalibus *statuta* sibi condere, sive quibus tota regatur societas, sive quibus aliqui ad peculiaria quaedam christianae pietatis officia, collatâ etiam pecuniâ, si placuerit, saccis assumptis vel secus, excitentur. Ceterum quaevis horum varietas non obest quominus indulgentiae possint acquiri a sodalibus, dummodo ea praestent, quae iis lucrandis ab Apostolica Sede praecepta sunt. Addita tamen huiusmodi statuta Episcopo dioecesano probentur eiusque moderationi maneant obnoxia; quod Constitutione Clementis VIII *Quaecumque* sancitum est. Sodalitatis regimen et statuta.

8. Rectorum electio, qui nempe Sodalitatis membra in piam societatem recipiant, eorum Rosariis benedicant, omnibus denique fungantur muneribus praecipuis, ad Magistrum generalem vel eius Vicarium, uti antea, spectet; de consensu tamen Ordinarii loci, pro ecclesiis clero saeculari concreditis.

Quo autem Sodalitati conservandae melius prospiciatur, Magistri generales ei rectorem praeficiant sacerdotem aliquem, in ecclesia, ubi est instituenda Sodalitas, certo munere fungentem vel certo fruentem beneficio, illiusque in hoc sive beneficio sive munere in posterum successores. Si, qualibet ex causa, desint; Episcopis, uti iam est ab hac Apostolica Sede sancitum (3), facultas esto ad id muneris deputandi parochos *pro tempore*.

9. Quum haud raro peropportunum, quin etiam necessarium videatur, ut sacerdos alius

(1) Constit. *Pretiosus*, die 26 Maii 1727.
(2) S. C. Indulg. die 20 Maii 1896.
(3) S. C. Indulg. die 8 Ian. 1861.

legitimi rectoris loco nomina inscribat, coronis benedicat aliaque praestet, quae ad ipsius rectoris officium pertinent, Ordinis Magister rectori facultatem tribuat subdelegandi, non generatim quidem, sed in singulis casibus, alium idoneum sacerdotem, qui eius vices gerat, quoties iusta de causa id opportunum iudicaverit.

10. Item, ubi Rosarii Sodalitas eiusque rector institui nequit, Magistro generali facultas esto designandi alios sacerdotes, qui fideles, indulgentias lucrari cupidos, Sodalitati propinquiori aggregent, et Rosariis benedicant.

11. Formula benedicendi Rosarii, seu Coronae, usu sacrata, inde a remotis temporibus in Ordine Sodalium Dominicanorum praescripta et in appendice Romani Ritualis inserta, retineatur.

12. Etsi quovis tempore nomina possint legitime inscribi, optandum tamen ut solemnior illa receptio, quae, sive primis cuiusque mensis Dominicis, sive in festis maioribus Deiparae haberi solet, apprime servetur.

13. Unicum sodalibus impositum onus, citra tamen culpam, est Rosarium unaquaque hebdomada cum quindecim mysteriorum meditatione recitandum.

Ceterum sua Rosario genuina forma servetur, ita ut coronae non aliter quam ex quinque aut decem aut quindecim granorum decadibus coalescant: item ne aliae cuiusvis formae Rosarii nomine appellentur; denique ne humanae reparationis mysteriis contemplandis, usu receptis, meditationes aliae sufficiantur, contra ea, quae iamdiu ab hac Apostolica Sede decreta sunt, id est, qui ab his consuetis mysteriis meditandis recesserint, eos Rosarii indulgentias nullas lucrari (1).

Sodalitatum rectores sedulo curent, ut, si fieri possit, quotidie, vel saltem quam saepissime, maxime in festis Beatae Virginis, ad altare eiusdem Sodalitatis, etiam publice Rosarium recitetur; retenta consuetudine huic Sanctae Sedi probata, ut per gyrum cuiuslibet hebdomadae singula mysteria ita recolantur: *gaudiosa* in secunda et quinta feria; *dolorosa* in tertia et sexta; *gloriosa* tandem in Dominica, quarta feria et sabbato (2).

14. Inter pios Sodalitatis usus merito primum obtinet locum pompa illa solemnis, qua, Deiparae honorandae causa, vicatim proceditur, prima cuiusque mensis Dominica, praecipue vero prima Octobris; quem morem, a saeculis institutum, S. Pius V commendavit, Gregorius XIII inter *laudabilia instituta et consuetudines* Sodalitatis recensuit, multi denique Summi Pontifices indulgentiis locupletarunt (3). Ne autem huiusmodi supplicatio, saltem intra ecclesiam, ubi temporum iniuria extra non liceat, unquam omittatur, privilegium a Benedicto XIII Ordini Praedicatorum concessum, eam transferendi in aliam dominicam, si forte ipso die festo aliqua causa impediatur (4), ad omnes Sodalitatum Sacratissimi Rosarii rectores extendimus.

Ubi autem propter loci angustiam et populi accursum ne per ecclesiam quidem possit ea pompa commode duci, indulgemus, ut, per interiorem ecclesiae ipsius ambitum, sacerdote cum clericis piae supplicationis causâ circumeunte, sodales, qui adstant, indulgentiis omnibus frui possint eidem supplicationi adnexis.

15. Privilegium Missae votivae Sacratissimi Rosarii, Ordini Praedicatorum toties confirmatum (5), servari placet, atque ita quidem ut non solum Dominiciani sacerdotes, sed etiam Tertiarii a Poenitentia, quibus Magister generalis potestatem fecerit Missali Ordinis legitime utendi, Missam votivam « *Salve Radix Sancta* » celebrare possint bis in hebdomada, ad normam decretorum S. Rituum Congregationis.

Ceteris vero Sacerdotibus in Sodalium album adscitis, ad altare Sodalitatis tantum Missae votivae celebrandae ius esto, quae in Missali Romano pro diversitate temporum legitur, iisdem diebus ac supra et cum iisdem indulgentiis. Harum indulgentiarum sodales etiam e populo participes fiunt, si ei sacro adstiterint, culpisque rite expiatis vel ipsa confessione vel animi dolore cum confitendi proposito, pias ad Deum fuderint preces.

16. Magistri generalis cura et studio, absolutus atque accuratus, quamprimum fieri potest, conficiatur index Indulgentiarum omnium, quibus Romani Pontifices Sodalitatem Sacratissimi Rosarii, ceterosque fideles illud pie recitantes cumularunt, a Sacra Congregatione Indulgentiis et SS. Reliquiis praeposita expendendus et Apostolica auctoritate confirmandus.

Quaecumque igitur in hac Apostolica Constitutione decreta, declarata ac sancita sunt, ab omnibus, ad quos pertinet, servari volumus ac mandamus, nec ea notari, infringi et in controversiam vocari posse ex quavis, licet privilegiata, causa, colore et nomine: sed plenarios et integros effectus suos habere non obstantibus praemissis et, quatenus opus sit, Nostris et Cancellariae Apostolicae regulis, Urbani VIII aliisque apostolicis, etiam in provincialibus ac

---

(1) S. C. Indulg. die 13 Aug. 1726.
(2) S. C. Indulg. die 1 Iul. 1839 ad 5.
(3) S. Pius V *Consueverunt*, die 17 Sept. 1569; Gregorius XIII *Monet Apostolatus*, die 1 Apr. 1573; Paulus V *Priorum hominum*, die 15 Apr. 1608.
(4) Constit. *Pretiosus*, die 26 Maii 1727, § 18.
(5) Decr. S. C. Rit., die 25 Iun. 1622; — Clemens X *Coelestium munerum*, die 16 Febr. 1671; Innocentius XI *Nuper pro parte*, die 31 Iul. 1679, cap. X, nn. 6 et 7; Pius IX in Summarium Indulg., die 18 Sept. 1862, cap. VIII, nn. 1 et 2.

generalibus Conciliis editis Constitutionibus, nec non quibusvis etiam confirmatione apostolica vel quavis alia firmitate roboratis statutis, consuetudinibus ac praescriptionibus: quibus omnibus ad praemissorum effectum specialiter et expresse derogamus et derogatum esse volumus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo octingentesimo nonagesimo octavo, sexto nonas Octobris, Pontificatus Nostri anno vicesimo primo.

2023

solu- serva- sibus us.

S. C. S. Off. *9 Nov. 1898.* — 1. Utrum decretum S. R. et U. Inquisitionis, datum sub die 23 Iunii 1886 *(V. n. 1658)*, intelligendum sit tantum de iis, qui *corporaliter* S. Sedem adire nequeunt; vel etiam de iis, qui *ne per litteras quidem per se, neque per confessarium*, ad S. Sedem recurrere valent.

2. Et quatenus decretum praedictum extendi debeat etiam ad eos, qui ne per litteras quidem ad S. Sedem recurrere valent, quomodo se gerere debeat confessarius.

Ad 1. et 2. Quando neque confessarius neque poenitens epistolam ad S. Poenitentiariam mittere possunt, et durum sit poenitenti adire alium confessarium, in hoc casu liceat confessario poenitentem absolvere, etiam a casibus S. Sedi reservatis, absque onere mittendi epistolam, facto verbo cum SSmo. — SSmus adprobavit et confirmavit.

2024

sten- mo- qui ecia ac-

S. C. S. Off. *9 Nov. 1898.* — 1. An Ordinarius parochis licentiam concedere possit assistendi matrimoniis eorum, qui diu in dioecesi versati sunt, sed in nulla paroecia (magnae civitatis N. quo undique concurrunt homines variae conditionis) domicilium, vel quasi-domicilium acquisierunt?

2. An licentiam (praedictam) generaliter Ordinarius concedere possit, tum parocho actualis domicilii contrahentium, tum parocho anterioris, per tres menses a die discessus eorum?

R. Ad 1. Negative; nisi diligenti inquisitione facta, constet eos, de quibus est quaestio, neque in civitate N., neque alibi, in nulla paroecia verum vel quasi domicilium canonicum habere; sed esse vagos.

Ad 2. Archiepiscopus N. utatur iure suo, prae oculis habita responsione S. C. Concilii in causa Coloniensi de die 18 Martii 1893 (1).

2025

Circa eos qui censendi sunt habere in aliqua paroecia quasi-domicilium.

S. C. S. Officii *9 Novembris 1898.* — Officialis dioecesis N., ad quietem conscientiae suae, et ad normam habendam in casibus similibus, dubium sequens proponit S. Congregationi:

Anno proxime elapso, vir acatholicus et puella catholica, uterque oriundus ex Roumania, ubi domicilium habent, postquam per duos vel tres annos varia itinera susceperint, quin domum reversi sint, in civitatem N. venerunt.

Proposuerant ibi commorari per tres menses, et domum ad habitandum per spatium trimestre pretio locaverant.

Elapso autem trimestre, cogitaverunt de matrimonio inter se contrahendo. Vir erat liber ad matrimonium contrahendum, puella stabat cum matre vidua et erat pariter libera. Quum vero lex civilis praescribat, ut quis per sex menses commoretur in loco ubi vult matrimonium contrahere, habitationem in civitate

---

(1) Archiep. Coloniensis haec exposuerat: « In civitate hac Coloniensi, in qua 19 existunt parochiae « catholicae et circa 150,000 numerantur catholicorum, « non raro accidit quod sponsa, v. gr. ancilla, proclamationibus expeditis, parochiam in qua domicilium « habebat, inscio parocho proprio, derelinquit, et tamen « coram hoc parocho dolose matrimonium contrahit, « fingens se in huius parochia in qua proclamationes « factae sunt, adhuc habitare. Quare ad praecavenda « invalida matrimonia, parochi huius civitatis multis « abhinc annis, se mutuo delegaverunt in hunc modum, « ut parochus, qui tempore quo proclamationes ex« petebantur, parochus proprius sponsae erat, inde per « tres menses matrimonio eius assistere valeat, etiamsi « sponsa, hac parochia derelicta, in alia parochia huius « civitatis tempore matrimonii habitet. Quam quidem « conventionem adhibita facultate subdelegandi prae« decessor meus... postea, anno scil. 1866, confirmave« rat, eaque confirmatio delegationem Ordinarii exhi« bere videtur. Quamvis vero, postqam gubernationem « huius archidioecesis suscepi, similis a me confirmatio « seu approbatio istius praxis statim expetita non sit, « parochi Colonienses tamen eam sunt secuti ». Hinc dubia Sacrae Congr. Concilii proposita: 1. « *An constet « de nullitate matrimoniorum quae contrahuntur iuxta « praxim de qua in casu, ab Emo Archiep. Coloniensi « propositam; et quatenus negative: — 2. An supplicandum sit SSmo pro convalidatione eiusdem praxis quoad « futurum in casu* ». Et S. C. respondit: « Ad 1. Negative, et ad mentem: - Mens autem est ut eidem Emo « Archiep. Colonien. scribatur quod ad vitanda incom« moda ex enunciata praxi utcumque oritura, opportunum foret in ea servari modum a consultore theo« logo traditum; scilicet ut mutua illa generalis dele« gatio parochis non sit permissa nisi accedente Ordi« narii approbatione et delegatione una cum facultate « etiam subdelegandi; insuper ut eadem mutua gene« ralis delegatio limitanda sit ad casum quo res, per « petitionem proclamationum factam, non iam est in« tegra idest restringenda ad solos parochos domicilii « a sponsis relicti, et quoad durationem ita determi« nanda sit ut expiret si a die ultimae proclamationis « (exclusive) elapsi sint duo menses sive 60 dies com« pleti, vel tot dies completi quot iuxta dioecesana sta« tuta requiruntur ut denuo fiant proclamationes, si in« tra illud tempus matrimonium non fuerit celebratum; « optandum vero ut Emus Archiep. utatur huiusmodi « facultate tantummodo pro maioribus suae archidioe« cesis civitatibus. - Ad 2. Provisum in primo ».

praedicta prorogarunt iterum ad tres menses, et, mense Novembri, quum iam per sex menses ibi commorati fuerint, officialem adierunt, et dispensationem super impedimento mixtae religionis et licentiam matrimonii celebrandi petierunt. Praedictus officialis haesit, quaerendo utrum praefati sponsi acquisiverint quasi domicilium sufficiens ad matrimonium. Equidem per sex menses in dicta civitate commorati fuerant; sed quando illam ingressi erant non sibi proposuerant habitare per maiorem partem anni. Elapsis tribus mensibus, cogitaverant de matrimonio ineundo et iterum proposuerant habitare per tres alios menses tantum, ut compleretur spatium semestre requisitum ad matrimonium a lege civili.

Deficiente intentione habitandi per maiorem anni partem, officialis, ex consulto peritorum canonistarum existimavit sponsos non acquisivisse quasi domicilium in illa civitate, ac proinde se non habere facultatem dispensandi nec licentiam concedendi ad matrimonium contrahendum. Sponsi vero, cum omnia paraverint ad nuptias, contractum civilem iniverunt et ad aliam regionem profecti sunt.

Petit igitur officialis, an non severius egerit in deneganda dispensatione et licentia matrimonii contrahendi, et, grato animi sensu accipiet responsum, quo in futurum ut norma pro casibus similibus uti possit.

R. Orator acquiescat; et addatur: Se conferentes in civitatem N. ex alio loco vel paroecia, dummodo ibi commorati fuerint in aliqua paroecia per sex menses, censendos esse ibidem habere quasi-domicilium in ordine ad matrimonium, quin inquisitio facienda sit de animo ibi permanendi per maiorem anni partem, facto verbo cum SSmo. — SSmus approbavit et confirmavit.

2026

Circa quoddam lucrum in colligendis et distribuendis Missarum eleemosynis.

S. C. Concilii *21 Novembr. 1898.* — Tizio, sacerdote spagnolo, ha occasione favorevole di raccogliere grande quantità di Messe nel Portogallo, ricevendo lo stipendio in moneta portoghese, la quale cambia con moneta spagnola, ricavandone in beneficio di 35 ed anche di 40 per cento. Queste Messe le fa celebrare da sacerdoti spagnoli, dando loro il medesimo stipendio, ritenendo per se il beneficio del cambio. Molti pensano che Tizio abbia operato bene, perchè non vi è legge veruna che proibisca detta operazione, ed il diritto naturale la consente come frutto dell'industria. Inoltre Tizio con questo guadagno fa fronte alle spese che occorrono per raccogliere e distribuire tante Messe, si rifà delle perdite subite quando non può riscuotere stipendi di messe fatte celebrare, riceve un compenso dell'opera sua, e fa insieme una carità a tanti poveri sacerdoti che altrimenti non avrebbero stipendio. — 1. È lecito a Tizio ritenere il beneficio del cambio della moneta portoghese con quella spagnola? — 2. In caso negativo, incorre nella scomunica riservata al Papa dalla Const. *Apostolicae Sedis?*

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Recurrat in casibus particularibus.

2027

Circa casus quibus habe nequit documentum tum pturiensium bertatis, tum sceptae Confirmationis.

S. C. S. Off. *30 Nov. 1898.* — Il Vescovo N. spesso incontra difficoltà per completare la prova dello stato libero per il matrimonio, poichè avviene che alcuni senza essere nè vaghi, nè soldati, pure sono assenti dai loro paesi, nè possono ottenere il relativo certificato di stato libero, per quel tempo di assenza. E perciò è che implora la facoltà di poter ammettere anche costoro al giuramento suppletorio, come si fa con i vaghi e militari. Dimanda tale facoltà nei casi nei quali non si può ottenere il certificato della Cresima ricevuta.

R. Quoad documentum libertatis, transmittatur Instructio in *Adrien.* diei 1 Febr. 1865 *(V. n. 1267).* — Quoad documentum Confirmationis Episcopus utatur iure suo.

2028

De baptismo collato per modum unctionis in fronte.

S. C. S. Off. *14 Dec. 1898.* — Post mortem recentem parochi loci N. certis testimoniis detectum fuit illum a pluribus annis baptismum pueris contulisse non per ablutionem sed per modum unctionis in fronte cum pollice in aqua baptismali madefacto.

Impossibile dictu quot pueri et a quonam tempore sic fuerint baptizati: multi iam adulti ad alias regiones profecti: multi iam mortui.

Quid putandum de validitate huius baptismatis, et quid agendum in praxi cum sic baptizatis?

R. Curandum ut iterum baptizentur privatim, sub conditione, adhibita sola materia cum forma absque caeremoniis, et ad mentem. — « La mente è che si richiami in modo spe« ciale l'attenzione del Vescovo sopra i bat« tezzati nel modo esposto, i quali fossero stati « poi promossi agli Ordini sacri ». — SSmus adprobavit.

2029

An queat Episcopus subdelegare facultates ab Ap. Sede delegatas.

Decr. S. C. S. Off. *14 Dec. 1898.* — Proposito dubio: « An possit Episcopus dioecesanus subdelegare, absque speciali concessione, suis Vicariis Generalibus aut aliis ecclesiasticis viris modo generali, vel saltem pro casu particulari, facultates ab Apostolica Sede sibi ad tempus delegatas »; Emi PP. (fer. IV. 14 Dec.)

respondendum censuerunt: Affirmative, dummodo id in facultatibus non prohibeatur, neque subdelegandi ius pro aliquibus tantum coarctetur; in hoc enim casu servanda erit adamussim forma Rescripti.

Insequenti vero feria VI, die 16 Decembris 1898, in solita Audientia, R. P. D. Adsessori S. O. impertita, facta de iis omnibus SSm̃o D. N. Leoni, Div. Prov. Pp. XIII, relatione, Sanctitas Sua Em̃orum Patrum resolutionem adprobavit (1).

2030

i pos- is mi- aca- ibun- nte.

S. C. S. Off. *14 Dec. 1898.* — La superiora delle Piccole Suore dei poveri brama conoscere come devono regolarsi le Suore quando si trovi fra i vecchi ricoverati nelle loro case qualcbe acattolico, che in fine di vita, nonostante i loro sforzi perchè muoia convertito, pur voglia senz'altro il ministro eretico. Possono esse chiamare siffatto ministro?

R. Detur decretum in *Colonien.* 15 Martii 1848 (2) una cum declaratione 5 Febr. 1872 ad Vicarium Ap. Aegypti (3).

2031

. epu- nixtio iii af- os.

S. Poenit. Ap. *9 Ian. 1899.* — Il professore di morale N. scrive quanto segue:

Tizio ammalato ha bisogno in giorno di digiuno non solo di mangiare più volte, ma anche carne: potrebbe *simul* mangiar pesce? Il S. Officio obbliga *ad non permiscendas epulas* non solo *eos qui ieiunant,* ma anche quelli che *carnes edunt vi indulti (V. n. 1447)* e richiama il decreto del 24 Marzo 1841, che anche gli scusati *ab unica comestione propter impotentiam vel laborem,* i quali quindi se mangiano carne la mangiano *vi indulti* non altrimenti che i giovani prima dei 21 anni compiuti, *tenentur ad non permiscendas epulas.* Non dice nulla di coloro che già per malattia sono scusati dall'astinenza, e quindi fa supporre, o lascia credere che mangino carne non in forza dell'indulto; quindi non sono tenuti alla legge *de non permiscendis epulis.* Questa è l'opinione, dice, del P. Ballerini, del P. Genicot, del D'Annibale, e del P. Bucceroni.

R. Oratorem sententiam auctorum quos citat tuta conscientia sequi posse.

2032

De tradito presbyteris ordinandis calice absque vino.

S. C. S. Off. *11 Ian. 1899.* — Accidit in collatione generali Ordinum sabbato Q. T. Adventus ut presbyteris ordinandis traditus sit, una cum patena et hostia, calix *absque vino,* ex mera caeremoniariorum inadvertentia. Res processit omnibus nesciis, nec nisi vespere nota fuit, quum iam recessissent omnes ordinati, qui nec hodie defectum suspicantur. Quaerit Episcopus N.: — 1. An possit acquiescere. Et quatenus negative: — 2. Quid agendum in praxi.

R. Ad 1. et 2. Ordinationem esse iterandam ex integro sub conditione et secreto, facto verbo cum SSm̃o, ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis celebratis a sacerdotibus ordinatis ut in casu. — SSm̃us adprobavit et gratiam concessit.

2033

Quando liceat obstetricibus baptismum conferre.

S. C. S. Off. *11 Ian. 1899.* — Il Vescovo N. chiede se la levatrice quando prevede che il battesimo abbia a differirsi considerevolmente, possa amministrarlo subito in acqua al neonato, benchè questi trovisi in buone condizioni di salute, anche ad insaputa di uno o di entrambi i genitori, tenendone solo avvisato il parroco.

R. Urgendum ut baptismus quam citius administretur: tunc vero permitti poterit ut obstetrix illum conferat, quando periculum positive timeatur ne puer dilationis tempore sit moriturus.

2034

Circa benedictionem aquae baptismalis in ecclesiis tum parochialibus tum filialibus peragendam.

S. R. C. *13 Ian. 1899.* – Utinen. – 1. Utrum aqua baptismalis, Sabbato Sancto et Vigilia Pentecostes benedicenda sit in ecclesiis tantum parochialibus; an etiam in filialibus quae sacrum Fontem legitime habent. Et quatenus affirmative ad secundam partem:

2. Utrum sufficiat aquam benedicere usque ad sanctorum oleorum infusionem exclusive in

---

(1) Quum insuper dubitatum fuerit, an quod praefatum decretum statuit de *Episcopo dioecesano,* intelligendum etiam sit de Vicariis, Praefectis et Administratoribus Apostolicis iurisdictionem ordinariam cum territorio separato habentibus, SSm̃us D. N. in Audientia feriae V, diei 23 Martii 1899, referenta R. P. D. Adsessore S. O. respondit: *Affirmative.*

(2) En decr. S. Off. 15 Martii 1848: « An monia« libus hospitalis coloniensis servitio addictis licitum « sit falsae religionis ministrum advocare pro infirmo « acatholico qui eumdem ministrum petat; et an idem « dicendum de haeretico infirmo in domo privata cuius« dam catholici, scilicet an catholicus possit advoca« re *etc.* — R. Iuxta exposita non licere; et ad men« tem: Mens est quod passive se habeant ».

(3) Citata declaratio 5 Febr. 1872 ita se habet: « Il « *passive se habeant* vuol dire che non è lecito chia« mare direttamente il ministro acattolico; il che è « bene che venga dichiarato nelle evenienze: ma per « la chiamata possono servirsi di qualche soggetto ap« partenente alla rispettiva loro setta ».

parochiali ecclesia; et inde aqua ad alias ecclesias delata, in singulis ecclesiis sanctorum oleorum infusionem peragere; an debeat integra in singulis ecclesiis fieri benedictio.

3. Utrum deficiente clero in ecclesiis filialibus, vel eodem impedito mane Sabbati sancti ob functiones parochiales, et vespere ob domorum benedictionem, liceat renovationem Fontis ad alium diem differre.

4. Utrum parochus, in cuius paroecia plures sunt ecclesiae cum fonte baptismali, quique ius habet conficiendi in singulis renovationem sacri Fontis, quam per se nequit perficere, debeat alium sacerdotem delegare ad eam Sabbato sancto et Vigilia Pentecostes peragendam.

R. Ad 1. et 2. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam, iuxta rubricas et decreta.

Ad 3. Negative; et in casu adhibeatur Memoriale Rituum pro ecclesiis minoribus iussu Benedicti Papae XIII editum.

Ad 4. Affirmative.

2035

Contra novas quasdam de ratione christiana vivendi et de fidei doctrina opiniones quae *americanismi* nomine veniunt.

Litt. Apost. Leon. PP. XIII. *22 Ian. 1899* (ad Archiep. Baltimoren). Testem benevolentiae Nostrae hanc ad te epistolam mittimus, eius nempe benevolentiae, quam diuturno Pontificatus Nostri cursu, tibi et Episcopis collegis tuis ac populo Americae universo profiteri nunquam destitimus, occasionem omnem libenter nacti sive ex felicibus Ecclesiae vestrae incrementis, sive ex utiliter a vobis recteque gestis ad catholicorum rationes tutandas et evehendas. Quin imo saepe etiam accidit egregiam in gente vestra indolem suspicere et admirari ad praeclara quaeque experrectam, atque ad ea prosequenda, quae humanitatem omnem iuvant splendoremque civitatis. — Quamvis autem non eo nunc spectet epistola ut alias saepe tributas laudes confirmet, sed ut nonnulla potius cavenda et corrigenda significet; quia tamen eadem apostolica caritate conscripta est, qua vos et prosequuti semper et alloquuti saepe fuimus, iure expectamus, ut hanc pariter amoris Nostri argumentum censeatis; idque eo magis futurum confidimus quod apta nataque ea sit ad contentiones quasdam extinguendas, quae, exortae nuper in vobis, etsi non omnium, at multorum certe animos, haud mediocri pacis detrimento, perturbant.

Compertum tibi est, dilecte Fili Noster, librum de vita *Isaaci-Thomae Hecker*, eorum praesertim opera, qui aliena lingua edendum vel interpretandum susceperunt, controversias excitasse non modicas ob invectas quasdam de ratione christiane vivendi opiniones. Nos igitur, ut integritati fidei, pro supremo Apostolatus munere, prospiciamus et fidelium securitati caveamus, volumus de re universa fusiori sermone ad te scribere.

Novae, de quibus agitur, opiniones, de iis iudicium et probatio.

Novarum igitur, quas diximus, opinionum id fere constituitur fundamentum: quo facilius qui dissident ad catholicam sapientiam traducantur, debere Ecclesiam ad adulti saeculi humanitatem aliquanto propius accedere, ac, veteri relaxata severitate, recens invectis populorum placitis ac rationibus indulgere. Id autem non de vivendi solum disciplina, sed de doctrinis etiam, quibus *fidei depositum* continetur, intelligendum esse multi arbitrantur. Opportunum enim esse contendunt, ad voluntates discordium alliciendas, si quaedam doctrinae capita, quasi levioris momenti, praetermittantur, aut molliantur ita, ut non eumdem retineant sensum quem constanter tenuit Ecclesia. — Id porro, dilecte Filii Noster, quam improbando sit consilio excogitatum, haud longo sermone indiget; si modo doctrinae ratio atque origo repetatur, quam tradit Ecclesia. Ad rem Vaticana Synodus: « Neque enim « fidei doctrina, quam Deus revelavit, velut « philosophicum inventum proposita est humanis ingeniis perficienda, sed tamquam divinum depositum Christi Sponsae tradita fideliter custodienda et infallibiliter declaranda... « Is sensus sacrorum dogmatum perpetuo est « retinendus, quem semel declaravit Sancta Mater Ecclesia, nec unquam ab eo sensu altioris intelligentiae specie et nomine recedendum (1) ».

Neque omnino vacare culpa censendum est silentium illud, quo catholicae doctrinae principia quaedam consulto praetereuntur ac veluti oblivione obscurantur. — Veritatum namque omnium, quotquot christiana disciplina complectitur, unus atque idem auctor est et magister *Unigenitus Filius, qui est in sinu Patris* (2). Easdem vero ad aetates quaslibet ac gentes accommodatas esse, perspicue ex verbis colligitur, quibus ipse Christus apostolos est alloquutus: *Euntes docete omnes gentes...... docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis; et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem saeculi* (3). Quapropter idem Vaticanum Concilium: « Fide divina, inquit, et catholica ea « omnia credenda sunt quae in verbo Dei scripto vel tradito continentur, et ab Ecclesia, « sive solemni iudicio sive ordinario et universali magisterio, tamquam divinitus revelata « credenda proponuntur » (4). Absit igitur ut de tradita divinitus doctrina quidpiam quis detrahat vel consilio quovis praetereat; id enim

(1) Const. de Fid. cath. c. IV.
(2) Ioann. I, 18.
(3) Matth. XXVIII, 19. 21.
(4) Const. de Fid. cath. c. V.

qui faxit, potius catholicos seiungere ab Ecclesia, quam qui dissident ad Ecclesiam transferre volet. Redeant, nil enim Nobis optatius, redeant universi, quicumque ab ovili Christi vagantur longius; non alio tamen itinere, quam quod Christus ipse monstravit.

Disciplina autem vivendi quae catholicis hominibus datur, non eiusmodi est, quae, pro temporum et locorum varietate, temperationem omnem reiiciat. — Habet profecto Ecclesia, inditum ab Auctore suo, clemens ingenium et misericors; quam ob caussam, inde a sui exordio, id praestitit libens, quod Paulus Apostolus de se profitebatur: *Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos* (1). — Aetatum vero praeteritarum omnium historia testis est, Sedem hanc Apostolicam, cui, non magisterium modo, sed supremum etiam regimen totius Ecclesiae tributum est, constanter quidem *in eodem dogmate, eodem sensu eademque sententia* (2) haesisse; at vivendi disciplinam ita semper moderari consuevisse, ut, divino incolumi iure, diversarum adeo gentium quas amplectitur, mores et rationes nunquam neglexerit. Id si postulet animorum salus, nunc etiam facturam quis dubitet? — Non hoc tamen privatorum hominum arbitrio definiendum qui fere specie recti decipiuntur; sed Ecclesiae iudicium esse oportet: in eoque acquiescere omnes necesse est, quicumque Pii VI decessoris Nostri reprehensionem cavere malunt. Qui quidem propositionem LXXVII synodi Pistoriensis « Ecclesiae ac Spiritui Dei quo ipsa regi« tur iniuriosam *edixit,* quatenus examini sub« iiciat disciplinam ab Ecclesia constitutam et « probatam, quasi Ecclesia disciplinam consti« tuere possit inutilem et onerosiorem quam « libertas christiana patiatur ».

In causa tamen de qua loquimur, dilecte Fili Noster, plus affert periculi estque magis catholicae doctrinae disciplinaeque infestum consilium illud, quo rerum novarum sectatores arbitrantur, libertatem quamdam in Ecclesiam esse inducendam, ut, constricta quodammodo potestatis vi ac vigilantia, liceat fidelibus suo cuiusque ingenio actuosaeque virtuti largius aliquanto indulgere. Hoc nimirum requiri affirmant ad libertatis eius exemplum, quae, recentius invecta, civilis fere communitatis ius modo ac fundamentum est. — De qua Nos fuse admodum loquuti sumus in iis Litteris, quas de civitatum constitutione ad Episcopos dedimus universos; ubi etiam ostendimus, quid inter Ecclesiam, quae iure divino est, intersit ceterasque consociationes omnes, quae libera hominum voluntate vigent. — Praestat igitur quamdam potius notare opinionem, quae quasi argumentum affertur ad hanc catholicis libertatem suadendam. Aiunt enim, de Romani Pontificis infallibili magisterio, post solemne iudicium de ipso latum in Vaticana Synodo, nihil iam oportere esse sollicitos; quam ob rem, eo iam in tuto collocato, posse nunc ampliorem cuivis ad cogitandum atque agendum patere campum. — Praeposterum sane arguendi genus: si quid enim ex magisterio Ecclesiae infallibili suadet ratio, hoc certe est, ut ab eo ne quis velit discedere, imo omnes eidem se penitus imbuendos ac moderandos dent, quo facilius a privato quovis errore serventur immunes. Accedit, ut ii, qui sic arguunt, a providentis Dei sapientia discedant admodum; quae, quum Sedis Apostolicae auctoritatem et magisterium affirmata solemniore iudicio voluit, idcirco voluit maxime, ut pericula praesentium temporum animis catholicorum efficacius caveret. Licentia quae passim cum libertate confunditur; quidvis loquendi obloquendique libido; facultas denique quidlibet sentiendi litterarumque formis exprimendi, tenebras tam alte mentibus obfuderunt, ut maior nunc quam ante sit magisterii usus et necessitas, ne a conscientia quis officioque abstrahatur. — Abest profecto a Nobis ut quaecumque horum temporum ingenium parit, omnia repudiemus; quin potius quidquid indagando veri aut enitendo boni attingitur, ad patrimonium doctrinae augendum publicaeque prosperitatis fines proferendos, libentibus sane Nobis, accedit. Id tamen omne, ne solidae utilitatis sit expers, esse ac vigere nequaquam debet, Ecclesiae auctoritate sapientiaque posthabita.

Sequitur ut ad ea veniamus quae ex his, quas attigimus, opinionibus consectaria veluti proferuntur; in quibus si mens, ut credimus, non mala, at certe res carere suspicione minime videbuntur. — Principio enim externum magisterium omne ab iis, qui christianae perfectioni adipiscendae studere velint, tamquam superfluum, immo etiam minus utile, reiicitur: ampliora, aiunt, atque uberiora nunc quam elapsis temporibus, in animos fidelium Spiritus Sanctus influit charismata, eosque, medio, nemine, docet arcano quodam instinctu atque agit. — Non levis profecto temeritatis est velle modum metiri, quo Deus cum hominibus communicet; id enim unice ex eius voluntate pendet, estque ipse munerum suorum liberrimus dispensator. *Spiritus ubi vult spirat* (3). *Unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi* (4). — Ecquis autem repetens Apostolorum historiam, exordientis Ecclesiae fidem, fortissimorum martyrum certamina et caedes, veteres denique plerasque aetates sanctissimorum hominum foecundissimas, audeat priora tempora praesenti-

(1) I. Cor. IX, 22.
(2) Conc. Vat. ibid. c. IV.
(3) Ioann. III, 8.
(4) Eph. IV, 7.

bus componere eaque affirmare minore Spiritus Sancti effusione donata? Sed, his omissis, Spiritum Sanctum secreto illapsu in animis iustorum agere eosque admonitionibus et impulsionibus excitare, nullus est qui ambigat; id ni foret, externum quodvis praesidium et magisterium inane esset. « Si quis..... salutari, « id est evangelicae praedicationi consentire « posse confirmat, absque illuminatione Spiritus Sancti, qui dat omnibus suavitatem in « consentiendo et credendo veritati, haeretico « fallitur spiritu » (1). Verum, quod etiam experiendo novimus, hae Sancti Spiritus admonitiones et impulsiones plerumque, non sine quodam externi magisterii adiumento ac veluti comparatione, persentiuntur. « Ipse, ad rem « Augustinus, in bonis arboribus cooperatur fru-« ctum, qui et forinsecus rigat atque excolit « per quemlibet ministrum, et per se dat in-« trinsecus incrementum » (2). Scilicet ad communem legem id pertinet, qua Deus providentissimus, uti homines plerumque fere per homines salvandos decrevit, ita illos, quos ad praestantiorem sanctimoniae gradum advocat, per homines eo perducendos constituit, « ut « nimirum, quemadmodum Chrysostomus ait, « per homines a Deo discamus » (3). Praeclarum eius rei exemplum, ipso Ecclesiae exordio, positum habemus: quamvis enim Saulus, *spirans minarum et caedis* (4), Christi ipsius vocem audivisset ab eoque quaesivisset: *Domine, quid me vis facere;* Damascum tamen ad Ananiam missus est: *Ingredere civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere.* Accedit praeterea, quod qui perfectiora sectantur, hoc ipso quod ineunt intentatam plerisque viam, sunt magis errori obnoxii, ideoque magis quam ceteri doctore ac duce indigent. — Atque haec agendi ratio iugiter in Ecclesia obtinuit; hanc ad unum omnes doctrinam professi sunt, quotquot, decursu saeculorum, sapientia ac sanctitate floruerunt; quam qui respuant, temere profecto ac periculose respuent.

Rem tamen bene penitus consideranti, sublato etiam externo quovis moderatore, vix apparet in novatorum sententia quorsum pertinere debeat uberior ille Spiritus Sancti influxus, quem adeo extollunt. — Profecto maxime in excolendis virtutibus Spiritus Sancti praesidio opus est omnino: verum qui nova sectari adamant, naturales virtutes praeter modum efferunt, quasi hae praesentis aetatis moribus ac necessitatibus respondeant aptius, iisque exornari praestet, quod hominem paratiorem ad agendum ac strenuiorem faciant. — Difficile quidem intellectu est, eos, qui christiana sapientia imbuantur, posse naturales virtutes supernaturalibus anteferre, maioremque illis efficacitatem ac fecunditatem tribuere. Ergone natura, accedente gratia, infirmior erit, quam si suis ipsa viribus permittatur? Num vero homines sanctissimi, quos Ecclesia observat palamque colit, imbecillos se atque ineptos in naturae ordine probavere quod christianis virtutibus excelluerunt? Atqui, etsi naturalium virtutum praeclaros quandoque actus mirari licet, quotus tamen quisque est inter homines qui naturalium virtutum habitu reapse polleat? Quis enim est, qui animi perturbationibus, iisque vehementibus non incitetur? Quibus constanter superandis, sicut etiam universae legi in ipso naturae ordine servandae, divino quodam subsidio iuvari hominem necesse est. Singulares vero actus, quos supra innuimus, saepe, si intimius perspiciantur, speciem potius virtutis quam veritatem prae se ferunt. — Sed demus tamen esse: si *currere in vacuum* quis nolit aeternamque oblivisci beatitatem, cui nos benigne destinat Deus, ecquid naturales virtutes habent utilitatis, nisi divinae gratiae munus ac robur accedat? Apte quidem Augustinus: « Magnae vires et cursus celerrimus, « sed praeter viam » (5). Sicut enim praesidio gratiae natura hominum, quae, ob communem noxam, in vitium ac dedecus prolapsa erat, erigitur novaque nobilitate evehitur ac roboratur; ita etiam virtutes, quae non solis naturae viribus, sed eiusdem ope gratiae exercentur, et fecundae fiunt beatitatis perpetuo mansurae et solidiores ac firmiores existunt.

Cum hac de naturalibus virtutibus sententia, alia cohaeret admodum, qua christianae virtutes universae in duo quasi genera dispertiuntur, in *passivas,* ut aiunt, atque *activas;* adduntque, illas in elapsis aetatibus convenisse melius, has cum praesenti magis congruere. — De qua quidem divisione virtutum quid sentiendum sit, res est in medio posita; virtus enim, quae vere *passiva* sit, nec est nec esse potest. « Virtus, sic sanctus Thomas, nominat « quamdam potentiae perfectionem: finis au-« tem potentiae actus est; et nihil est aliud « actus virtutis, quam bonus usus liberi arbi-« trii (6) »; adiuvante utique Dei gratia, si virtutis actus supernaturalis sit. — Christianas autem virtutes, alias temporibus aliis accommodatas esse, is solum velit, qui Apostoli verba non meminerit: *Quos praescivit, hos et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii sui* (7). Magister et exemplar sanctitatis omnis Christus est; ad cuius regulam aptari omnes necesse est, quotquot avent beatorum sedibus inseri.

(1) Conc. Arausic. II, can. 7.
(2) De Grat. Christ. c. 19.
(3) Hom. 1 in Inscr. altar.
(4) Act. Ap. c. IX.
(5) In Ps. XXXI, 4.
(6) I. II. a. 1.
(7) Rom. VIII. 29.

Iamvero, haud mutatur Christus progredientibus saeculis, sed *idem heri et hodie et in saecula* (1). Ad omnium igitur aetatum homines pertinet illud: *Discite a me quia mitis sum et humilis corde* (2), nulloque non tempore Christus se nobis exhibet *factum obedientem usque ad mortem* (3); valetque quavis aetate Apostoli sententia: *Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentis suis* (4): — Quas utinam virtutes multo nunc plures sic colerent, ut homines sanctissimi praeteritorum temporum! Qui demissione animi, obedientia, abstinentia, *potentes* fuerunt *opere et sermone,* emolumento maximo nedum religiosae rei sed publicae ac civilis.

Ex quo virtutum evangelicarum veluti contemptu, quae perperam *passivae* appellantur, pronum erat sequi, ut religiosae etiam vitae despectus sensim per animos pervaderet. Atque id novarum opinionum fautoribus commune esse, coniicimus ex eorum sententiis quibusdam circa vota quae Ordines religiosi nuncupant. Aiunt enim illa ab ingenio aetatis nostrae dissidere plurimum, utpote quae humanae libertatis fines coërceant; esseque ad infirmos animos magis quam ad fortes apta; nec admodum valere ad christianam perfectionem humanaeque consociationis bonum, quin potius utrique rei obstare atque officere. — Verum haec quam falso dicantur, ex usu doctrinaque Ecclesiae facile patet, cui religiosum vivendi genus maxime semper probatum est. Nec sane immerito: nam qui, a Deo vocati, illud sponte sua amplectantur, non contenti communibus praeceptorum officiis, in evangelica euntes consilia, Christo se milites strenuos paratosque ostendunt. Hocne debilium esse animorum putabimus? aut ad perfectionem vitae modum inutile aut noxium? Qui ita se votorum religione obstringunt, adeo sunt a libertatis iactura remoti, ut multo pleniore ac nobiliore fruantur, ea nempe *qua Christus nos liberavit* (5).

Quod autem addunt, religiosam vivendi rationem aut non omnino aut parum Ecclesiae iuvandae esse, praeterquamquod religiosis Ordinibus invidiosum est, nemo unus certe sentiet, qui Ecclesiae annales evolverit. Ipsae vestrae foederatae civitates num non ab alumnis religiosarum familiarum fidei pariter atque humanitatis initia habuerunt? quorum uni nuper, quod plane vobis laudi fuit, statuam publice ponendam decrevistis. — Nunc vero, hoc ipso tempore, quam alacrem, quam frugiferam catholicae rei religiosi coetus, ubicumque ii sunt, navant operam! Quam pergunt multi novas oras Evangelio imbuere et humanitatis fines propagare; idque per summam animi contentionem summaque pericula! Ex ipsis, haud minus quam e clero cetero, plebs christiana verbi Dei praecones conscientiaeque moderatores, iuventus institutores habet, Ecclesia denique omnis sanctitatis exempla. — Nec discrimen est laudis inter eos qui actuosum vitae genus sequuntur, atque illos, qui, recessu delectati, orando afflictandoque corpori vacant. Quam hi etiam praeclare de hominum societate meruerint, mereant, ii norunt profecto qui, quid ad placandum conciliandumque Numen possit *deprecatio iusti assidua* (6), minime ignorant, ea maxime quae cum afflictatione corporis coniuncta est.

Si qui igitur hoc magis adamant, nullo votorum vinculo, in coetum unum coalescere, quod malint, faxint; nec novum id in Ecclesia nec improbabile institutum. Caveant tamen ne illud prae religiosis Ordinibus extollant; quin potius, cum modo ad fruendum voluptatibus proclivius, quam ante, sit hominum genus, longe pluris ii sunt habendi, qui, *relictis omnibus sequuti sunt Christum.*

Postremo, ne nimis moremur, via quoque et ratio, qua catholici adhuc sunt usi ad dissidentes revocandos, deserenda edicitur aliaque in posterum adhibenda. — Qua in re hoc sufficit advertisse, non prudenter, dilecte Fili Noster, id negligi quod diu experiendo antiquitas comprobavit, apostolicis etiam documentis erudita. — Ex Dei verbo habemus (7), omnium officium esse proximorum saluti iuvandae operam dare, ordine graduque quem quisque obtinet. Fideles quidem hoc sibi a Deo assignatum munus utillime exequentur morum integritate, christianae caritatis operibus, instante ad Deum ipsum assiduaque prece. At qui e clero sunt idipsum praestent oportet sapienti Evangelii praedicatione, sacrorum gravitate et splendore, praecipue autem eam in se formam doctrinae exprimentes, quam Tito ac Timotheo Apostolus tradidit. — Quod si, e diversis rationibus verbi Dei eloquendi, ea quandoque praeferenda videatur, qua ad dissidentes non in templis dicant, sed privato quovis honesto loco, nec ut qui disputent, sed ut qui amice colloquantur; res quidem reprehensione caret: modo tamen ad id muneris auctoritate Episcoporum ii destinentur, qui scientiam integritatemque suam antea ipsis probaverint. — Nam plurimos apud vos arbitramur esse, qui ignoratione magis quam voluntate a catholicis dissident: quos ad unum Christi ovile facilius forte adducet qui veritatem illis proponat amico quodam familiarique sermone.

De via et ratione dissidentes revocandi.

(1) Hebr. XIII, 8.
(2) Matth. XI, 29.
(3) Philip. II, 8.
(4) Galat. V, 24.
(5) Galat. IV, 31.
(6) Iac. V, 16.
(7) Eccli. XVI, 4.

Conclusio et adhortatio.

Ex his igitur, quae huc usque disseruimus patet, dilecte Fili Noster, non posse Nobis opiniones illas probari, quarum summam *Americanismi* nomine nonnulli indicant. — Quo si quidem nomine peculiaria animi ornamenta, quae, sicut alia nationes alias, Americae populos decorant, significare velint; item si statum vestrarum civitatum, si leges moresque quibus utimini, non est profecto cur ipsum reiiciendum censeamus. At si illud usurpandum ideo est, ut doctrinae superius allatae, non indicentur modo, immo vero etiam cohonestentur; quodnam est dubium, quin Venerabiles Fratres Nostri Episcopi Americae, ante ceteros, repudiaturi ac damnaturi sint utpote ipsis totique eorum genti quam maxime iniuriosum? Suspicionem enim id iniicit esse apud vos, qui Ecclesiam in America aliam effinget et velint, quam quae in universis regionibus est. — Una, unitate doctrinae sicut unitate regiminis, eaque catholica est Ecclesia: cuius quoniam Deus in Cathedra Beati Petri centrum ac fundamentum esse statuit, iure Romana dicitur: *ubi* enim *Petrus, ibi Ecclesia* (1). Quam ob rem quicumque catholico nomine censeri vult, is verba Hieronymi ad Damasum Pontificem usurpare ex veritate debet: « Ego nullum primum, nisi Christum, « sequens, beatitudini tuae, idest Cathedrae « Petri communione consocior: super illam « petram aedificatam Ecclesiam scio; quicumque « tecum non colligit, spargit ».

Haec, dilecte Fili Noster, quae, singularibus litteris, officio muneris ad te damus, ceteris etiam foederatarum civitatum Episcopis communicanda curabimus; caritatem iterum testantes, qua gentem vestram universam complectimur; quae sicut elapsis temporibus multa pro religione gessit, maiora etiam in posterum, Deo feliciter opitulante, praestituram portendit. — Tibi autem et fidelibus Americae omnibus Apostolicam benedictionem, divinorum subsidiorum auspicem, amantissime impertimus.

2036

De Oratoriis semipublicis.

Decr. S. R. C. *23 Ian. 1899.* — A Sacra Rituum Congregatione saepe postulatum est quaenam oratoria ceu semipublica habenda sint. Constat porro oratoria publica ea esse, quae auctoritate Ordinarii ad publicum Dei cultum perpetuo dedicata, benedicta vel etiam solemniter consecrata ianuam habent in via, vel liberum a publica via fidelibus universim pandunt ingressum. Privata e contra stricto sensu dicuntur oratoria, quae in privatis aedibus in commodum alicuius personae vel familiae ex indulto Sanctae Sedis erecta sunt. Quae medium inter haec duo locum tenent, ut nomen ipsum indicat, oratoria semipublica sunt et vocantur.

Ut autem quaelibet ambiguitas circa haec oratoria amoveatur, Sanctissimus Dominus Noster Leo Papa XIII ex Sacrorum Rituum Congregationis consulto, statuit et declaravit: oratoria semipublica ea esse, quae etsi in loco quodammodo privato, vel non absolute publico auctoritate Ordinarii erecta sunt; commodo tamen non fidelium omnium nec privatae tantum personae aut familiae, sed alicuius communitatis vel personarum coetus inserviunt. In his sicut auctoritate Ordinarii sacrosanctum Missae sacrificium offerri potest, ita omnes qui eidem intersunt, praecepto audiendi Sacrum satisfacere valent. Huius generis oratoria sunt quae pertinent ad Seminaria et collegia ecclesiastica; ad pia Instituta et Societates votorum simplicium, aliasque Communitates sub regula sive statutis saltem ab Ordinario approbatis; ad Domus spiritualibus exercitiis addictas; ad convictus et hospitia iuventuti litteris, scientiis aut artibus instituendae destinata; ad nosocomia, orphanotrophia, nec non ad arces et carceres; atque similia oratoria, in quibus ex instituto aliquis christifidelium coetus convenire solet ad audiendam Missam. Quibus adiungi debent cappellae, in coemeterio rite erectae, dummodo in Missae celebratione non iis tantum ad quos pertinet, sed aliis etiam fidelibus aditus pateat.

Voluit autem Sanctitas Sua sarta et tecta iura ac privilegia oratoriorum, quibus fruuntur Emi S. R. E. Cardinales, Rmi Sacrorum Antistites atque Ordines Congregationesque Regulares. Ac praeterea confirmare dignata est decretum in una Nivernen. diei 8 Martii 1879 *(V. n. 1510)*.

Contrariis non obstantibus quibuscumque.

2037

Regul... cularizat... siastica... habere ... sunt.

S. C. Discipl. Reg. *31 Ian. 1899.* — 1. An Religiosi perpetuo saecularizati simplici rescripto saecularizationis perpetuae, auctoritatem habeant accipiendi, ac retinendi Beneficia ecclesiastica, sive residentialia, vel etiam cum animarum cura sine Apostolicae Sedis habilitatione.

2. An institutiones parochorum, et canonicorum, ex Religiosis tantum saecularizatis perpetuo, neque ad Beneficia habilitatis, sint invalidae, quamvis bona fide peractae.

3. An demum valeant ipsi in possessione Beneficiorum manere veluti legitimi possessores.

Ad 1. Negative.

(1) S. Ambr. in Ps. XI, 57.

Ad 2. Investituras, de quibus in casu, esse nullas in radice.

Ad 3. Negative, et recurrant ad S. Sedem pro sanatione, revalidatione, habilitatione, et facultate.

2038

stitu- cien- obi- ris.

S. Poenitentiaria Ap. *7 Febr. 1899.* — N. espone che anni addietro ricevè in prestito lire cento trenta da un certo individuo, che poi morì, senza aver riscosso detta somma. N. pensò compiere il suo dovere facendo celebrare Messe ed altre pie opere in suffragio del defunto creditore, impiegandovi più della somma ricevuta.

Due confessori approvarono questa maniera di far la restituzione, ma un terzo ha detto che la si deve fare ai fratelli del defunto creditore, come eredi necessarii di esso. N. è disposto ad eseguire quest'ultimo consiglio o dovere di giustizia, se lo fosse; ma avendo operato in buona fede, ed essendogli molestissimo cercare gli eredi del creditore, sebbene dimorino nella stessa città dell' esponente, e di far sapere ad altri il fatto, prega umilmente V. S. di degnarsi a voler ratificare come valida la restituzione suddetta, ed a dichiararlo libero da ogni obbligo di giustizia nel presente caso.

Sacra Poenitentiaria circa praemissa respondet: Cum agatur de iure tertii, condonationi locum non esse, et summam de qua in precibus restituendam esse heredibus defuncti.

2039

ctus aro- igio- zato s.

S. C. super Discipl. Reg. *21 Febr. 1899.* — Utrum parochus N. perpetuo saecularizatus et legitime in curam animarum institutus, posset facere suos fructus Beneficii parochialis; et in quamnam rationem.

R. Affirmative ad 1^{am}. partem; – Ad 2^{am}. Pro sui congrua sustentatione tantum.

2040

nsa- nsis ae- gui- con- rum in ma- con-

S. C. S. Off. *22 Febr. 1899.* – 1. Quando duo sponsi constituuntur in secundo aequali consanguinitatis gradu, et eorum avus et avia ipsi in secundo consanguinitatis gradu matrimonium contraxerant, ita ut devinciantur etiam quarto gradu consanguinitatis, utrum necessario petenda et obtinenda sit dispensatio super triplici impedimento, nempe in secundo et in duplici quarto, an valida sit dispensatio forsan petita et obtenta super duplici tantum impedimento, nempe secundi aequalis et quarti item aequalis? — Et quatenus negative ad secundam partem:

2. Quid agendum quoad matrimonia in dioecesi N. cum simili dispensatione contracta, nempe super duplici tantum impedimento in secundo et quarto?

Quotuplex consanguinitatis impedimentum inter natos ex matrimoniis duorum fratrum cum duabus sororibus.

3. Dum duo fratres duas sorores duxerunt, num eorum soboles devinciatur duplici vel quadruplici vinculo consanguinitatis in secundo aequali? — Et quatenus quadruplici:

4. Num invalida sint matrimonia inter huiusmodi contracta cum dispensatione super duplici tantum consanguinitatis impedimento in secundo aequali? — Et quatenus invalida:

5. Quid faciendum quoad matrimonia in hac dioecesi sic contracta?

R. Ad 1. Quoad primam partem, affirmative ut in fer. IV, die 11 Martii 1896 in Cenomanen. *(V. n. 1920).* — Quoad secundam partem pariter affirmative; dummodo exponatur casus uti est, non obstante errore materiali in computatione impedimentorum.

Ad 2. Provisum in praecedenti.

Ad 3. Devinciri duplici tantum consanguinitatis impedimento in secundo gradu aequali.

Ad 4. et 5. Provisum in praecedenti. — SSmus adprobavit.

2041

Casus matrimonii contracti cum disparitatis cultus impedimento ignorato.

S. C. S. Off. *8 Martii 1899.* — Amalia protestante non battezzata sposò Giovanni protestante battezzato: durante il matrimonio, Amalia fu battezzata nel protestantesimo e visse col marito per qualche tempo. In seguito Amalia conobbe che Giovanni aveva rapporti illeciti con una donna; perciò lo abbandonò, e dopo qualche tempo ottenne dal tribunale civile il divorzio *ex capite adulterii* da parte del marito. Ora Amalia domanda il permesso di contrarre seconde nozze con un cattolico. Si noti che i protestanti non conoscono che il matrimonio tra battezzato e non battezzato sia nullo. Ciò posto l' Arcivescovo N. chiede:

Stante l' ignoranza della nullità del matrimonio *ex capite disparitatis cultus*, la vita maritale di Amalia con Giovanni rivalidò il matrimonio dopo il battesimo di Amalia?

R. Praevio iuramento ab Amalia in Curia N. praestando, quo declaret matrimonium contractum cum Ioanne post baptismum ipsius Amaliae, ab iisdem, scientibus illius nullitatem, ratificatum non fuisse in loco ubi matrimonia clandestina vel mixta valida habentur, et dummodo R. P. D. Archiepiscopus moraliter certus sit de asserta ignorantia sponsorum circa impedimentum disparitatis cultus, detur mulieri documentum libertatis ex capite ipsius disparitatis cultus. — SSmus adprobavit.

2042

De dispensatione pro moribundis qui matrimonium cum impedimento mixtae religionis contraxerunt.

S. C. S. Off. *12 Apr. 1899.* — Episcopus N. espone che nella sua diocesi insieme ai cattolici trovasi frammisto grande numero di eretici, il cui battesimo dà molto a dubitare della validità. Chiede perciò, per coloro che trovansi

in articolo di morte ed in concubinato con tali eretici....... la facoltà (delegabile anche ai parrochi) di dispensare dagl'impedimenti di religione mista o di disparità di culto se esistono, quando amendue i contraenti, o almeno la parte cattolica promette di allevare la prole nella religione cattolica o almeno la nascitura, quando la nata oltrepassi i sette anni.

R. Quoad dispensationem super impedimento disparitatis cultus, cum agatur de impedimento dirimente, provisum per Decretum 20 Februaril 1888. Quoad dispensationem super impedimento mixtae religionis, pro casibus in quibus omnes dentur cautiones, et Episcopus moraliter certus sit easdem impletum iri, supplicandum SSm̃o pro facultate dispensandi ad triennium. Pro casibus vero, in quibus vel praehabito actu mere civili, vel contractu coram ministro haeretico, vel utroque simul, non omnes praestantur cautiones, vel Episcopus moraliter certus non sit easdem impletum iri, supplicandum pariter SSm̃o pro facultate sanandi in radice matrimonia itidem ad triennium, constito in huiusmodi casibus de perseverantia consensus utriusque partis, facta ab Episcopo singulis vicibus expressa S. Sedis delegationis mentione, praevia absolutione a censuris, si opus sit, et monito morituro de gravissimo patrato scelere, eoque certiorato, ob talem dispensationis gratiam ab ipso acceptatam, matrimonium validum ac legitimum et prolem susceptam utriusque sexus legitimam habendam esse, cuius in religione catholica educationem, nec non prolis pariter utriusque sexus forsan suscipiendae, una cum viri ad catholicam fidem conversione si moriens convaluerit, pro viribus curare, gravissima ac continua obligatione tenebitur, descripto tandem in Regestis matrimonio, simulque adservato in Curia documento huiusmodi concessionis, communicationis, acceptationis, absolutionis et declarationis morituri, servatis de cetero decretis. Contrariis quibuscumque non obstantibus. — SSm̃us adprobavit, et petitas facultates benigne concessit.

2043

Circa usum privilegii paulini si pars fidelis post baptismum adultera facta sit.

S. Congr. S. Officii *19 April. 1899.* — Aemilius van Henexthoven, Superior missionis Kwangensis in Africa Societatis Iesu Patribus demandatae, ad S. V. pedes provolutus humiliter exponit quae sequuntur:

Non semel S. Sedes declaravit adulterium et alia delicta ante baptismum commissa, ita per baptismum condonari, ut pars infidelis, quae ideo declinaret cohabitationem, permitteret alteri parti baptizatae usum privilegii Paulini. Quid autem si post baptismum adulterium vel delictum fuerit iteratum, ita tamen, ut moraliter constet, quia v. g. iam magnis spatiis separati erant coniuges, haec facta posteriora nullatenus causam esse discessus partis infidelis, quae nec de baptismo, nec de moribus post baptismum inductis sollicita aeque etiam secuta emendatione detrectasset cohabitationem. *Hinc* duo dubia:

1. An delicta quae post baptismum sunt commissa, sed nullatenus attenduntur a parte infideli, vel etiam quandoque penitus ignorantur, obstent quominus pars baptizata uti possit privilegio Apostoli.

2. An illo casu licitus sit usus facultatis Apostolicae, vi cuius in dicta missione dispensari potest a faciendis interpellationibus requisitis.

R. Dentur oratori decretum S. Officii 1 Augusti 1759 *(V. n. 421)*, et Instructio S. C. de Prop. Fide 16 Ianuarii 1797 *(V. n. 634)*; et ad mentem: Mens est ut in dubiis, iudicium sit in fidei favorem.

2044

An pos alias trans ptias vir ac conversus uxor inf quae tam ptizari des ad eum non vult.

S. C. S. Officii *26 Apr. 1899.* — Vir aliquis, cum nondum baptizatus erat, iunctus est matrimonio cum muliere et ipsa gentili. Postea vir baptizatus est. At propter rixas continuas dereliquerunt cohabitationem. Vir christianus asserit se numquam mulierem hanc voluisse sibi sumere in voluntate uxorem. Haec adhuc gentilis, at baptizari desiderans, ad virum redire non vult. An licet in his adiunctis, dum mulier baptizata nondum est, viro nubere aliam?

R. Curet Superior Missionis totis viribus, ut compositis iurgiis ac dissensionibus, coniuges iterum uniantur et pars infidelis convertatur. Si autem ipsa renuat culpa viri converti, hunc adigat, etiam, si opus sit, per poenas canonicas, ad satisfaciendum parti laesae. Si vero vir conversus nullum ei dederit iustum ac rationabile motivum discedendi, aut parti laesae iam satisfecerit, ac in periculo versetur damnationis aeternae, tunc hic, post formalem interpellationem, poterit ad alia vota transire; et ad mentem. — Mens est ut in dubio iudicium sit in favorem fidei. — SSm̃us adprobavit.

2045

Circa tes habi Ordinari cta Sede sas quae soribus cunt.

S. C. S. Officii *3 Maii 1899* – Decreto S. R. et U. Inquisitionis die 24 Novembris 1897 statuitur « facultates omnes speciales *habitualiter* « a Sancta Sede Episcopis aliorumque locorum « Ordinariis concessas, non suspendi vel desi« nere ob eorum mortem vel a munere cessa« tionem, sed ad successores Ordinarios trans« ire ad formam et in terminis decreti a Su« prema hac Congregatione editi die 20 Fe« bruarii 1888 quoad dispensationes matrimo« niales ». *Quaeritur:*

1. Utrum sub illis verbis *facultates omnes speciales* HABITUALITER *a Sancta Sede Episcopis aliorumque locorum Ordinariis concessas* comprehendantur facultates omnes speciales a Sancta Sede Ordinariis concessae, quibus utuntur quoties voluerint, licet ad praefinitum tempus; cuiusmodi sunt facultates *de Poenitentiaria* dictae, reductionis Missarum, etc.

2. Utrum facultas benedicendi et delegandi ad sacra paramenta benedicenda, quae Episcopis fuerit concessa, transeat etiam ob eorum mortem vel a munere cessationem ad successorem Vicarium Capitularem, quamvis Episcopali dignitate non insignitum.

3. Utrum sub iisdem verbis *facultates omnes speciales* HABITUALITER *a Sancta Sede Episcopis... concessas* comprehendantur etiam facultates, quibus dumtaxat uti valent pro determinato casuum numero, ut sunt facultates dispensandi a sacrae Ordinationis titulo, pro definito ordinandorum numero.

4. Et quatenus ad aliquid horum negative, quaenam sit interpretatio illius adverbii HABITUALITER.

R. Ad 1. 2. 3. Affirmative.

Ad 4. Provisum in praecedentibus. – SSm̃us adprobavit.

2046

reti 20 , Orspen- t su- imen- grotos i con- on vi-

S. C. S. Off. *3 Maii 1899* — Vicarius Capitularis dioecesis N. quae sequuntur exponit.

Decreto S. R. et U. Inquisitionis diei 20 Februarii 1888, S. V. benigne annuit pro gratia, qua locorum Ordinarii dispensare valeant sive per se, sive per ecclesiasticam personam sibi benevisam, super impedimentis publicis matrimonium dirimentibus, cum iis qui in gravissimo mortis periculo constituti, et quando non suppetit tempus recurrendi ad Sanctam Sedem, iuxta leges civiles sunt coniuncti, aut alias in concubinatu vivunt, ut morituri in tanta temporis angustia in faciem Ecclesiae rite copulari et propriae conscientiae consulere valeant.

Nunc vero in hac civitate N. nonnulli concubinarie viventes prolem genuerunt, et postea relicto contubernio, iam iam graviter aegrotantes, cum eadem persona, cum qua in concubinatu vixerunt, ad prolem legitimandam, vel mulieris famam aut damnum reparandum, vel ad scandalum tollendum, vel ad propriae conscientiae consulendum, matrimonium contrahere desiderant. *Quaeritur :*

1. Utrum sub citato decreto S. R. et U. Inquisitionis diei 20 Februarii 1888 etiam comprehendi valeant aegroti in mortis periculo constituti, qui actualiter non vivunt in concubinatu, sed tamen in eo vixerunt, prolemque genuerunt quam legitimare oportet?

2. Utrum comprehendi etiam valeant aegroti, qui actualiter non vivunt, sed tamen vixerunt in nefario concubinatu, quin prolem genuerint, vel genita iam obierit?

R. Detur decretum fer. IV, diei 17 Septembris 1890 latum super dubio proposito ad Archiep. Compostellan.

Porro huiusmodi dubium ita se habebat : « Utrum vi decretorum diei 20 Februarii 1888 « et 1 Martii 1889 valeant Ordinarii per se vel « per parochos dispensare super impedimentis.. « in articulo mortis constitutos, licet matrimo- « nium *civile* quod vocant non celebraverint, « nec vivant in concubinatu ? — Em̃i PP. « respondendum mandarunt : *Negative* ».

2047

Circa manuum impositionem in Ordinatione presbyterali haud rite factam.

S. C. S. Officii *3 Maii 1899.* — Episcopus N. exponit quod sequitur : In Ordinatione cuiusdam presbyteri, mensibus abhinc circiter quatuor, per inadvertentiam praetermisit utramque manum super caput ordinandi imponere et manum dexteram extensam teneri dum legeret exhortationem *Oremus fratres charissimi;* quae omnia postea supplevit, quod et fecerunt presbyteri adstantes, una cum repetitione exhortationis. Nunc vero dubitat utrum haec fecerit ante Orationem *Exaudi nos* et Praefationem peractas : affirmat autem presbyter adsistens, licet cum quadam dubitatione, oratorem, dicto *Flectamus genua* et ante orationem *Exaudi nos* haec omnia fecisse.

Eapropter Ep. orator pro conscientiae suae tranquillitate humillime petit utrum posset quiescere, et quatenus negative quid sit faciendem.

R. Dummodo in casu proposito repetitio formae, et manuum duplex impositio facta fuerit ante instrumentorum traditionem, acquiescat.

2048

De iure Episcopi cedendi alteri thronum.

S. R. C. *9 Maii 1899.* — An Episcopus dioecesanus gaudeat iure cedendi thronum suum alteri Episcopo cum Rm̃orum Canonicorum adsistentia sibi debita.

R. Affirmative dummodo Episcopus invitatus non sit ipsius dioecesani Coadiutor, aut auxiliaris, aut Vicarius generalis, aut etiam dignitas seu canonicus in illius ecclesiis. Sicut autem Cardinales Episcopi suburbicarii, aliique Titulares ecclesiarum Urbis purpuratis tantum Patribus thronum cedere possunt ; ita Praesules Cardinales aliarum dioecesium decet ut suum thronum nonnisi aliis eadem cardinalitia dignitate ornatis cedant. — SSm̃us adprobavit.

2049

De Missa exequiali sine cantu pro pauperibus.

Decr. S. R. C. *9 Maii 1899* – An pro paupere defuncto cuius familia impar est solvendo expensas Missae exequialis cum cantu, haec

Missa legi possit sub iisdem clausulis et conditionibus quibus praefata Missa cum cantu conceditur.

R. Affirmative; seu permitti posse, in casu, Missam exequialem lectam, loco Missae cum cantu; dummodo in Dominicis aliisque festis de praecepto non omittatur Missa Officio diei currentis respondens. — SSmus rescriptum Sacrae Congr. ratum habuit et confirmavit.

2050

Quid praecipue requiratur ad obtinendum titulum Missionarii Apostolici *ad honorem.*

Litt. encycl. S. C. de P. F. *1 Iunii 1899.* — Accade frequentemente che dei Vescovi rivolgano domanda alla S. Congregazione di Propaganda per ottenere il titolo di Missionario Apostolico *ad honorem* a favore di personaggi ecclesiastici delle rispettive loro diocesi. Ora il sottoscritto Segretario della medesima S. Congregazione si reca a premura far presente alla S. V. Illma e Rma richiedersi come condizione pel suddetto titolo che quegli, per cui si domanda, sia in modo speciale dedito alla predicazione evangelica. Qualora pertanto non consti di questo essenziale requisito, non può concedersi la nomina implorata, qualunque sia per altro rispetto il merito e la dignità dei sacerdoti per cui viene richiesto.

2051

De celebratione festi Titularis in ecclesiis et oratoriis, et de horum benedictione.

S. R. C. *5 Iunii 1899.* — Cum Sacra Rituum Congregatio compererit nonnullos irrepsisse abusus circa Titularium festa celebranda, sicut in ecclesiis ita in oratoriis publicis, decreta hucusque evulgata in praesenti renovans et confirmans, declarat:

1. In quibusvis ecclesiis publicisque oratoriis, vel consecratis vel saltem solemniter benedictis, relativum Titularis festum quotannis esse recolendum sub ritu duplici primae classis cum octava.

2. Ecclesias autem omnes esse ab Episcopo, nisi consecratae eae fuerint, saltem benedicendas, quemadmodum etiam oratoria publica, sub formula in Rituali Romano praescripta.

3. Hinc pro ecclesiis et oratoriis publicis, ad effectum celebrandi Titularium festa, illas sacras aedes esse intelligendas, quae pro Missis celebrandis sacrisque aliis, etiam solemnioribus functionibus peragendis ab Ordinariis locorum destinatae, vel consecrantur vel solemniter benedicuntur, ut publico fidelium usui libere plus minusve deserviant.

4. Relativi Titularis festum a toto clero, si extiterit, vel a sacerdote rectore ecclesiae aut publico oratorio addicto, per integrum Officium celebrabitur: secus, in defectu cuiusvis cleri, per solas Missas iuxta Rubricas.

5. In oratoriis autem quae existunt in aedibus episcopalibus, Seminariis, hospitalibus domibusque Regularium, relativum Titularis festum non celebrabitur, nisi in casu quo aliqua ex iis consecrata vel benedicta solemniter fuerint.

6. Denique Sacra Rituum Congregatio mandat, ut nullum ex oratoriis privatis consecretur, aut benedictione donetur solemni, quae in Rituali Romano legitur; sed ea tantum formula benedicatur, quae pro domo nova aut loco in eodem Rituali habetur.

2052

Quoad fa- tatem confe- riorum abs- vendi in casi- Summo Pont- reservatis.

S. C. S. Officii *7 Iunii 1899.* — Sacerdos Titius in regionem extraneam se contulit ad confitendum peccatum Summo Pontifici reservatum. Porro confessori declaravit: 1. nec opera ministerii sui nec substantiam facultatum sibi permittere iterum aggrediendi iter ad recipiendam responsionem S. Poenitentiariae; 2. nimis onerosum sibi fore ad alium confessarium se praesentare in propria regione, quod signanter voluit devitare iter adsumens.

Hisce expositis, Episcopus N. pro sua norma humiliter a Sanctitate Vestra petit utrum supradictus casus, etiamsi agatur de absolutione complicis, inter eos annumerari debeat praevisos in decreto S. Officii diei 9 Novembris 1898, et confessarius niti possit praelaudato decreto ad absolutionem impertiendam sine recursu ad S. Poenitent., nec ne.

R. Non comprehendi.

2053

Circa gesta- nem (ab Epi- pis) crucis ctoralis dete- et bireti ac trae in Missa- vata.

S. R. C. *20 Iunii 1899.* — Romana — 1. Utrum Episcopi, sive dioecesani sive titulares, crucem pectoralem detectam gestare possint ubicumque degant.

2. Utrum super sacras vestes eamdem crucem, vel saltem illius flocculum, gestare valeant in sacris functionibus?

3. Utrum iidem Episcopi, dum lavant manus infra Missam privatam, tegere possint caput bireto, et mitram gestare in eadem Missa dum populo trinam benedictionem impertiunt.

4. Utrum sacrum Tabernaculum in interiori parte deauratum esse debeat, vel saltem albo serico contectum; et utrum sit benedicendum, priusquam Sacra Eucharistia in illo recondatur.

De clavib- Ordination- stiariis tr- dis.

5. Pro clavibus, quae Ostiariis in eorum Ordinatione sunt tradendae, sufficit ne ut una tantum tradatur?

Circa lu- ex oleo in

6. Permitti ne possunt in ecclesiis lumina ex oleo, quae mensae altaris imminent et ardent etiam tempore Sacrificii?

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative in omnibus.

Ad 4. Affirmative ad utramque partem.

Ad 5. Servetur, in praxi, Pontificale Romanum.

Ad 6. Negative.

2054

recita- octurni scopus natione

S. R. C. *27 Iunii 1899.* — 1. Quid pro *Nocturno talis diei,* quem subdiaconibus ac diaconibus ex Pontificali Romano Episcopus Ordinans solet imponere, intelligi debeat.

2. Utrum Episcopus Ordinans ius habeat iniungendi alium a Nocturno diei quem Pontificale designat.

R. Ad 1. Pro *Nocturno talis diei* intelligendus est Nocturnus ferialis, vel primus festi aut Dominicae in Psalterio, prout Ordinatio in feria, festo, aut Dominica habita sit (1).

Ad 2. Affirmative.

2055

omme- s agen- ides et n suf- ancto-

Decr. S. R. C. *27 Iunii 1899.* — Quum dubia saepius exoriantur circa Commemorationes in Suffragiis agendas, tum ex eo quod varios casus particularesque generalis non valeat contemplari Rubrica; tum quia super eadem declarationes innumerae, ab hac Sacra Congregatione prolatae, in decretorum Collectione hac illac dispersae, sine gravi labore vix reperiri queant; ac praeterea, pro variis locis casibusque peculiaribus plerumque emanatae, quamdam aliquando antinomiae speciem inter sese ferre videantur; ut in re quotidiani fere usus, quae in diversis ecclesiis, pro varietate Titularium ac Patronorum, necessario est dissimilis, norma quaedam certa habeatur et obvia: Sacra Rituum Congregatio, re mature considerata, per generale decretum ad dubia quaecumque tollenda, ea, quae sequuntur, declarare ac decernere statuit:

1. Quilibet, sive saecularis sive regularis, alicuius ecclesiae servitio, quocumque canonico titulo, addictus, dummodo ecclesia sit publica etsi non consecrata, tenetur, tam in Vesperis quam in Laudibus, diebus a Rubrica notatis, inter Suffragia Commemorationem agere de eiusdem ecclesiae Titulo, non obstante quacumque consuetudine contraria, etiam immemorabili: et quamvis commemoratio iam soleat fieri Patronorum loci vel regionis.

2. Commemorationes in Suffragiis nunquam fiant de iis Mysteriis vel Sanctis, de quibus eadem die agitur Officium. Immo neque in Officio votivo de Passione, fiat Commemoratio de S. Cruce aut de SS. Sacramento, in quo recolitur memoria Passionis Christi; sed neque de S. Michaele Archangelo in officio votivo Ss. Angelorum.

3. Similiter, Commemoratio de ecclesiae Titulo, iam communiter in Suffragiis agenda, semel tantum fiat, et per antiphonam communem. Itaque, si Titulus ecclesiae sit ipsa sancta Crux, eius Commemoratio, tam intra quam extra tempus paschale, non fiat nisi semel; et per antiphonam, versiculum et orationem, quae inter Suffragia pro diversitate temporum annotantur. Pari prorsus modo, Commemoratio de Beata Maria Virgine, alicuius ecclesiae Titulari, etiam sub denominatione Annuntiationis, vel Assumptionis, vel huiusmodi quacumque alia, fiat semper per antiphonam communem *Sancta Maria succurre miseris,* cum versiculo et oratione ibidem suppositis: et haec sola Commemoratio sufficiat, ut dictum est supra.

4. Si vero tam Officium diei, quam Commemorationes circa idem obiectum, haud tamen sub eadem ratione versentur; tum Commemoratio Tituli non omittatur. Sic de SS. Salvatore, ecclesiae Titulo, agenda est Commemoratio etiam post Commemorationem S. Crucis, immo in ipsa Dominica II Quadragesimae.

5. Ceterum, de Titulo Commemoratio fiat omnino specialis, nec sufficit eidem cum aliis Sanctis non Titularibus communis.

6. Notandum autem est Commemorationem Beatae Mariae Virginis communem omittendam esse in choro, iuxta Rubricam, quum recitatur eiusdem Beatae Virginis Officium parvum.

7. Tituli Commemoratio inter alia Suffragia locum teneat, pro dignitate ipsius, a Rubricis assignatum. Sic ex. gr. Commemoratio S. Michaelis Archangeli praeponatur Commemorationi S. Ioannis Baptistae, S. Ioseph et Ss. Apostolorum Petri et Pauli quorum quidem Commemoratio praeponenda est Commemorationi aliorum Apostolorum.

8. Praeter Commemorationem de Titulo seu Patrono ecclesiae (et Regulares etiam de proprio Fundatore), nulla de Patrono loci, vel dioeceseos, provinciae aut regni, vi Rubricae facienda est; nisi contraria vigeat consuetudo. Quo in casu, nisi aliter exigat personalis dignitas, Commemorationes huiusmodi hoc ordine fiant: ut loci seu civitatis Patronus Patrono dioeceseos, hic vero Patronis universalioribus, in Suffragiis anteponatur.

2056

S. C. Neg. Eccl. Extr. *4 Iulii 1899.* — Cum relatum fuerit SSmo Dño antiquam in Americae latinae regionibus generatim vigere consuetudinem, de qua tamen nullum extat scriptum documentum, ut nempe Archiepiscopi, loco quadraginta dierum sicuti de iure,

Facultas Archiepiscopis Americae latinae ampliorem largiendi Indulgentiam.

(1) Quaesitum deinceps fuit: « Utrum ad hunc Nocturnum etiam psalmus *Venite exultemus,* hymnus et lectiones addendae sint, vel potius sufficiant psalmi cum respectivis antiphonis ad talem Nocturnum spectantes ». Et S. R. C. (10 Iulii 1903) respondit: « *Negative* ad primam partem; *affirmative* ad secundam ».

octoginta Indulgentiae dies concedant: cumque eidem SSm̃o Dño ab Archiepiscopis Concilio Plenario Americano in Urbe adstantibus supplicatum fuerit ut consuetudinem illam ratihabere ac confirmare dignaretur; Sanctitas Sua certam ac uniformem in America latina disciplinam statuere Ecclesiasque illius regionis peculiari amore prosequi volens, Apostolica sua auctoritate benigne decrevit ut in posterum Archiepiscopi Americae latinae universi privilegio concedendi octoginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiae consueta frui ac uti libere valeant. Super quibus vero Eadem Sanctitas Sua infrascripto Secretario S. Congregationis Negotiis Ecclesiasticis extraordinariis praepositae iussit hoc edi decretum sine ulla Brevis expeditione idemque in acta ipsa S. Congregationis referri mandavit.

2057

Communitatum Superiores, suorum alumnorum Confessiones audire prohibentur.

S. C. S. Off. *5 Iulii 1899.* – Huic S. Cong. S. R. et U. Inquisitionis relatum est, quod in hac Alma Urbe nonnulli Religiosarum Communitatum, necnon Seminariorum et Collegiorum Superiores, suorum alumnorum in eadem domo degentium sacramentales excipiant confessiones. Ex quo quanta incommoda, immo quot gravia mala oboriri possint, nemo qui in sacris ministeriis vel mediocriter sit versatus pro comperto non habet. Ex una enim parte minuitur alumnorum peccata confitendi libertas, ipsaque confessionis integritas periclitatur; ex alia vero Superiores minus liberi esse possent in regimine communitatis, ac suspicioni exponuntur aut se notitiis in confessione habitis uti, aut benevolentiores se praebere erga alumnos, quorum confessiones excipiunt.

Quapropter ut hisce aliisque malis, quae ex huiusmodi abusu facile oriri queunt, occurratur, Suprema haec S. Officii Congregatio, de expresso Sanctissimi D. N. Leonis PP. XIII mandato, districte prohibet, ne ullus cuiusquam Religiosae Communitatis aut Seminarii aut Collegii Superior, sive maior sive minor, in hac Alma Urbe, (excepto aliquo raro necessitatis casu, de quo eius conscientia oneratur) suorum alumnorum in eadem domo manentium sacramentales Confessiones audire ullo pacto audeat.

2058

De Ordinatione peracta sine extensione dexterae supra ordinandos.

S. C. S. Officii *19 Iulii 1899.* — Episcopus N. exponit sequens dubium circa validitatem Ordinationis presbyterorum ab Episcopo huius dioeceseos, uno ex decessoribus suis, pluribus abhinc annis celebratae.

Videlicet Episcopus ordinans, postquam ambas manus singulis ordinandis imposuerat, ex involuntaria distractione, iam non extendit dexteram supra ordinandos universos (vel ad summum per momentum aliquatenus extendit prout se vidisse unus ex ordinatis affirmavit, sed nunc certo non recordatur), at mox dextera sua ordinavit librum Pontificalem, et dum exhortationem *Oremus fratres* etc. recitabat, eumdem librum ambabus manibus tenuit, ita ut, quamvis brachia et manus haberet materialiter extensa, minime tamen haberet speciem viri super illos dexteram extendentis. Defectum illum animadvertere plures, nemo tamen de illo Episcopum monuit. Peracta autem Ordinatione, utrum haec certo valeret, dubium a nonnullis fuit motum. Quapropter Episcopus orator humillime S. V. supplicat ut quid ipsi in casu sit praestandum indicare dignetur.

R. Quum non constet de extensione manuum saltem per momentum, sacram Ordinationem privatim repetendam esse sub conditione, etiam extra tempora; et consulendum SSm̃o ut actus forsan invalide positos et praesertim Missarum defectum ex Ecclesiae thesauro sanare et supplere dignetur, contrariis non obstantibus quibuscumque. — SSm̃us adprobavit, ac sanationem benigne concessit.

2059

De cultu SS. tissimi Cordis Iesu amplificando.

Litt. encycl. S. R. C. *21 Iulii 1899.* – Etsi gratum semper mihi (Card. Praefecto) fuit officium communicandi cum Ecclesiae Praesulibus ea, quae supremus eiusdem Pastor illis significanda praescripserit; gratissimum modo accidit patefacere singulis Sacrorum Antistibus suavissimam animi voluptatem, quam SSm̃us D. N. Leo PP. XIII percepit ex promulgatione novissimae suae Epistolae Encyclicae, qua universum humanum genus Sacratissimo Cordi D. N. Iesu Christi solemni ritu devovendi auctor fuit. Novit enim quanta animi propensione, quo consensu voluntatum fuerint eae litterae ab omnibus tum Pastoribus tum fidelium gregibus receptae, et quam prompte ac studiose fuerit illis ubique obsecundatum.

Ipsemet sane Summus Pontifex cunctis exemplo praeivit; et ad suas Vaticanas Aedes, in sacello, cui a Paulo V nomen est, instituta per Ipsum supplicatione, universum terrarum orbem divino Iesu Cordi obtulit et devovit. Cuius exemplum secutus romanus populus, magna frequentia convenit in patriarchales et minores basilicas, in templa quaelibet curialia, in aedes sacras prope singulas, ibique solemnem consecrationis formulam iteravit, unoque veluti ore confirmavit.

Protinus allatae sunt undique litterae, et quotidie afferuntur, nuntiantes eumdem consecrationis ritum, pari studio ac pietate, peractum fuisse in unaquaque dioecesi, imo in singulis ferme ecclesiis; neque Italiae solum et Europae, sed et regionum maxime dissitarum.

Cuius universi catholici populi consensus in obsecundando votis et voluntati supremi omnium Patris, profecto laus maxime debetur sacris Praesulibus, qui suis gregibus eiusmodi in re auctores fuerunt ac duces. Quapropter, Summi Pontificis obsequens desiderio, Tibi et singulis, qui tuae subiacent potestati, animarum regimen gerentibus, Eius nomine, magnopere gratulor et gratias ago.

Siquidem, ut in iisdem encyclicis litteris Beatissimus Pater edicit, uberes iucundissimosque fructus, nedum in singulos christifideles, verum et in universam christianam familiam, imo et in omne genus hominum, ex hac solemni oblatione derivaturos confidit, et nos cum Eo confidimus. Omnes enim intime persentiunt quam necessarium sit, ut languescens nimium fides vividius excitetur; ut sincerae caritatis ardor ignescat; ut exsultantibus nimium cupiditatibus frena iniiciantur, moribusque in dies contabescentibus medicaminis nonnihil afferatur. Omnium in votis esse debet, ut humana societas suavissimo Christi imperio subiiciatur, Eiusque regium ius, divinitus Ei in omnes gentes collatum, civiles etiam potestates cognoscant et revereantur; quo fiat ut Ecclesia Christi, quae regnum ipsius est, magis magisque amplificetur et ea perfruatur libertate et quiete, quae ad novos usque triumphos comparandos prorsus est ei necessaria. Ad hoc denique ab omnibus enitendum est, ut innumeras gravissimasque iniurias, quae quotidie, in universo orbe, divinae maiestati ab ingratissimis hominibus inferuntur, compensare piis operibus ac reparare studeamus.

Verum ut concepta spes novas in dies vires acquirat, ac bonum eiusmodi semen affluenter germinet, uberioremque afferat messem, necesse est ut iam excitata pietas erga sacratissimum divini Redemptoris Cor stabilis perseveret, imo alatur indesinenter. Constans enim perseverantia in precibus quamdam, ut sic loquar, vim afferet dulcissimo Iesu Cordi, ut earum recludat fontes gratiarum, quas Ipsemet cupidissime elargiri desiderat, quemadmodum B. Margaritae Alacoque, amantissimae suae, significavit non semel.

Quamobrem Summus Pontifex, me usus suae voluntatis interprete, Amplitudinem Tuam et universi catholici orbis sacrorum Antistites vehementer hortatur, ut, coeptis alacres insistentes, ea excogitent et constituant, quae, pro varia locorum ac temporum conditione, ad optatum finem assequendum magis conducibilia videantur.

Ipse vero Beatissimus Pater commendat quam maxime eum morem, qui iam in pluribus ecclesiis obtinuit, ut per integrum mensem Iunium varia pietatis obsequia divino Cordi publice praestentur: quod ut lubentius perficiatur, thesauros Ecclesiae reserans, tercentorum dierum indulgentiam christifidelibus impertit, toties lucrandam quoties sacris eiusmodi exercitiis interfuerint; plenariam vero iis qui saltem decem in mense vicibus idipsum praestiterint.

Magnopere etiam in votis habet Sanctissimus Dominus, ut praxis, alte commendata, ac pluribus iam in locis usurpata, qua, prima qualibet sexta feria cuiusvis mensis nonnulla obsequia peraguntur in honorem sanctissimi Cordis, largius assidue propagetur: recitatis publice Litaniis, quas nuper Ipse probavit, et iterata consecrationis formula a se proposita. Quae praxis si in christiano populo augescat, et quasi in morem transeat, iugis erit et frequens affirmatio divini illius et regii iuris, quod Christus in omne humanum genus a Patre accepit, et effuso sanguine acquisivit. Quibus obsequiis ipse lenitus, utpote qui dives est in misericordia, mireque propensus ad homines beneficiis cumulandos, et eorum nequitiae obliviscetur et ipsos nedum ut fideles subditos, verum ut amicos et filios carissimos amplectetur.

Praeterea Beatissimus Pater vehementer exoptat ut adolescentes, ii maxime qui litteris scientiisque dant operam, in eas societates congregentur, quae pii *coetus* vel *sodalitia a Sacro Iesu Corde* nuncupantur. Constant nimirum ex illo delectorum adolescentium agmine, qui, dato sponte nomine, statuta per hebdomadam die et hora, in aediculas aut templa, aut ipsorum litterariorum ludorum sacella conveniunt, ibique alicuius sacerdotis ductu, pia quaedam in honorem Sacri Cordis Iesu exercitia devote peragunt. Si gratum acceptumque divino Redemptori pium quodvis accidit obsequium, quod ipsi a suis fidelibus exhibeatur, iucundissimum profecto illud est, quod e iuvenili pectore elicitur. Nec vero sermone assequi possumus quantopere id ipsum iuvenili eidem aetati sit profuturum. Assidua enim divini Cordis contemplatio, et penitior virtutum eius et ineffabilis amoris cognitio nequit fervescentes iuvenum cupiditates non frangere, et virtuti sectandae stimulos non adiicere. — Qui pariter coetus iniri ac frequentari poterunt inter adultos, in iis quae, varii generis, *Societates catholicae* nuncupantur.

Ceterum piae eiusmodi exercitationes, quas memoravimus, nullimode a Sanctissimo Patre indicuntur; sed omnia Ipse Episcoporum prudentiae et sagacitati permittit, in quorum studiosa propensissimaque voluntate plane confidit; illud unice exoptans, ut in populis christianis pietas erga Sacratissimum Cor Domini Iesu indesinenter floreat et virescat.

Interim Amplitudini Tuae diuturnam ex animo felicitatem adprecor.

2060

Contra abusum pueris Baptismum differendi.

Litt. Ap. Leonis PP. XIII. 22 *Iulii 1899.* (AD EP. ANGLONEN. ET TURSIEN.) — Gratae vehementer, Venerabilis Frater, tuae Litterae titulo *Mali e Rimedii* ad istum clerum et populum elapso mense Martio datae, Nobis fuerunt, quibus pastorali sollicitudine paternoque affectu inveteratum lamentaris abusum S. Baptismatis in hebdomadas, in menses, imo et in annos pueris differendi, atque ad eum ab ista Tibi concredita dioecesi exterminandum totus incumbis. Nil sane hac mala consuetudine iniquius, nil ecclesiasticis sanctionibus magis contrarium: utpote quae non solum tot animarum aeternam salutem, inexcusabili temeritate, in manifestum periculum infert; sed eas insuper, intra id temporis, certo fraudat ineffabilibus gratiae sanctificantis charismatibus, quae per regenerationis lavacrum infunduntur; resque aliquoties eousque deducere potest, ut, quod proprio tempore omissum fuit, nunquam amplius in posterum sit faciendum. Dum igitur Tibi, Venerabilis Frater, ut incoeptum opus strenue perficias ultro vires addimus; non possumus quin tam detestabilem usum, in Deum simul impium ac in homines, ubicumque infeliciter invaluerit, ex animo improbemus et exsecremur.

2061

Circa ipnotismi experimenta.

S. C. S. Off. *26 Iulii 1899.* — N. dottore in medicina chiede se può prender parte a dispute che ora si fanno dalla Società delle Scienze Mediche di N. sulle suggestioni ipnotiche nelle cure di fanciulli infermi. Si tratta non solo di discutere su fatti già compiuti, ma ancora di fare esperienze nuove, sia che possano spiegarsi con ragioni naturali, sia che no.

R. Quoad experimenta iam facta, permitti posse, modo absit periculum superstitionis et scandali; et insuper orator paratus sit stare mandatis S. Sedis et partes theologi non agat. — Quoad nova experimenta, si agatur de factis quae certo naturae vires praetergrediantur, non licere; sin vero de hoc dubitetur, praemissa protestatione nullam partem haberi velle in factis praeternaturalibus, tolerandum, modo absit periculum scandali.

2062

Quoad erectionem Confraternitatis SS. Rosarii, et Pias Uniones *Rosarii viventis.*

S. C. Indulg. *3 Aug. 1899.* — 1. An per decretum Sacrae Congr. Indulgentiarum d. d. 20 Martii 1896 in una *Ordinis Praedicatorum* ad 2, abrogata censeatur lex a S. C. Indulg. die 8 Ianuarii 1861 sancita (in formula servanda in substantialibus pro erectione Confraternitatum) sub n. V hisce verbis expressa: « quod « gratiae et indulgentiae confraternitati commu- « nicatae, praevia cognitione Ordinarii, dumtaxat « xat promulgentur ». Et quatenus negative:

2. An cognitio Ordinarii exprimi debeat in scriptis ad calcem Summarii Indulgentiarum.

3. An piae Uniones *Rosarii viventis,* a Magistro Generali Ordinis Praedicatorum institutae, subiaceant praescriptionibus Clementinae *Quaecumque,* sicut et Confraternitates SS. Rosarii, ad tramitem decreti S. C. Indulg. d. d. 25 Augusti 1897, in una *Urbis et Orbis* ad 1. *(V. n. 1980).*

4. An per Apostolicas Litteras *Ubi primum* datas a SS. D. N. Leone PP. XIII die 2 Octobris 1898, Episcopis aliisque gaudentibus facultate in genere erigendi Confraternitates, revocata fuerit facultas erigendi Confraternitates vel Pias Uniones sub titulo SS. Rosarii absque interventu Magistri Gen. Ord. Praedicatorum.

5. An non obstante decreto S. C. Indulg. d. d. 25 Augusti 1897 in una *Urbis et Orbis,* vi specialis privilegii rectores Confraternitatum SS. Rosarii albo suae Confraternitatis permittere valeant inscribi nomina defunctorum, etiam ad hunc finem dumtaxat ut defuncti fiant participes meritorum Confraternitatis, et precibus sodalium commendati habeantur.

6. An pro impertienda plenaria Indulgentia in articulo mortis confratribus SS. Rosarii, adhibenda sit formula ab Innocentio XI approbata, an vero formula a Benedicto XIV praescripta in Constitutione *Pia Mater.*

7. An benedictio in articulo mortis cum adnexa plenaria Indulgentia confratribus SS. Rosarii impertienda sit a sacerdotibus per Magistrum Gen. Ordinis Praedicatorum delegatis, an vero a quocumque sacerdote, etiam extra confessionem.

R. Ad 1. Negative. — Ad 2. Non est necesse. — Ad 3. Negative. — Ad 4. Supplicandum SSmo ut dignetur mentem suam pandere. – Ad 5. Negative facto verbo cum SSmo. – Ad 6. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam. — Ad 7. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam. — SSmus (die 10 Augusti) adprobavit, mentemque suam quoad 4. dubium pandere dignatus est expresse edicens: « Revocavimus, et ut revocatas haberi volumus facultates quibuscumque concessas erigendi Confraternitates Piasque Uniones sub titulo SSmi Rosarii sine litteris patentibus Magistri Generalis Ordinis Praedicatorum, ita ut si quae in posterum erigantur sive Confraternitates, sive Piae Uniones sub titulo SSmi Rosarii absque praefatis litteris, nullis gaudeant beneficiis, privilegiis, Indulgentiis, quibus Romani Pontifices legitimam verique nominis Sodalitatem a SS. Rosario auxerunt; quin imo nec gaudeant aliis Indulgentiis quae communiter conceduntur omnibus sub quovis titulo Confraternitatibus, canonice erectis. Contrariis non obstantibus quibuscumque ».

is seu igno- as In- ab a-

2063

Decr. S. C. Indulg. *10 Augusti 1899.* — Urbis et Orbis — Inter cetera quae huic S. Congregationi Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae munera sunt tributa, illud supereminet secernendi nimirum veras Indulgentias ab apocryphis easque proscribendi. Cui quidem muneri satis ipsa fecit plurimis editis ad haec usque tempora decretis de apocryphis Indulgentiis in authentica decretorum collectione contentis. Verum etsi haec S. Congregatio vigilans ab ipso suae institutionis exordio semper exstiterit quoad Indulgentiarum publicationem, ne falsae in christianum populum irreperent, nihilominus, quum hac etiam nostra aetate non desint, qui, vel mala voluntate, aut etiam irrationabili zelo perculsi, falsas, vel ut minimum valde suspectas, Indulgentias sive orationibus sive piis exercitiis adnexas propalare inter fideles non vereantur, hinc factum est ut plures Antistites hanc S. Congregationem adiverint, ut de aliquibus Indulgentiis, suum iudicium ederet. Id potissimum praestiterunt ea causa permoti ut non solum verae a falsis Indulgentiis discernerentur, sed praesertim ut Ecclesiae hostibus via praecluderetur eam calumniandi, et aspernendi coelestem Indulgentiarum thesaurum. Porro S. Congregatio ut huic malo, quoad fieri posset, praesens remedium adhiberet, regulas seu normas quasdam statuere excogitavit, quibus prae oculis habitis, nedum locorum Ordinariis, sed et ipsis christifidelibus facilis aperiretur via ad dignoscendum quodnam sit ferendum iudicium de aliquibus Indulgentiis, quae passim in vulgus eduntur, dubiamque praeseferunt authenticitatis notam.

Hoc vero S. Congregationis propositum SSmo Dño Nostro Leoni XIII delatum, eadem Sanctitas Sua illud approbavit iussitque quam primum executioni mandari.

Quare S. Congregatio, adhibito studio Rmorum Consultorum, Indicem praedictarum regularum elucubrandum curavit, quem deinde in generali Congregatione ad Vaticanum coadunata diei 5 Maii 1898 examini Emorum PP. Cardinalium subiecit. Hi vero postquam praefatum Indicem mature perpenderint, eumdem, in aliquibus immutatum, in altera Congregatione denuo expendendum sibi reservarunt.

Quod quidem actum est in generalibus Comitiis ad Vaticanum habitis die 3 Augusti 1899, in quibus Emi et Rmi Patres Indicem uti infra proponendum censuerunt:

Regula 1. Authenticae sunt omnes Indulgentiae, quae in novissima Collectione a S. Indulgentiarum Congregatione edita continentur.

Regula 2. Indulgentiae generales, quae in supra dicta Collectione non exhibentur, vel quae concessae feruntur post editam Collectionem, tunc solummodo habendae erunt ut authenticae, cum earumdem concessionis authographum monumentum recognitum fuerit a S. Indulgentiarum Congregatione, cui sub nullitatis poena exhibendum erit antequam publicentur.

Regula 3. Authenticae habeantur Indulgentiae concessae Ordinibus et Congregationibus religiosis, Archiconfraternitatibus, Confraternitatibus, Archisodalitiis, Sodalitiis, piis Unionibus, piis Societatibus, nonnullis ecclesiis celebrioribus, locis piis et obiectis devotionis, quae continentur in Summariis recognitis et approbatis a S. Congregatione Indulgentiarum, eiusque auctoritate vel venia typis editis.

Regula 4. Non habeantur ut authenticae Indulgentiae sive generales, sive particulares, quae continentur in libris, in libellis, in Summariis, in foliis, in chartulis, sive etiam in imaginibus, impressis sine approbatione auctoritatis competentis; quae approbatio concedenda erit post diligentem recognitionem et distincte exprimenda.

Regula 5. Apocryphae, vel nunc prorsus revocatae, sunt omnes Indulgentiae mille vel plurium millium annorum quocumque tempore concessae dicantur.

Regula 6. Suspectae habeantur Indulgentiae plenariae quae asseruntur concessae recitantibus pauca dumtaxat verba: exceptis Indulgentiis in articulo mortis.

Regula 7. Reiiciendae sunt ut apocryphae Indulgentiae, quae circumferuntur in libellis, foliis seu chartulis impressis vel manuscriptis, in quibus ex levibus aut etiam superstitiosis causis et incertis revelationibus, vel sub illusoriis conditionibus promittuntur Indulgentiae et gratiae usum et modum excedentes.

Regula 8. Ut commentitia reiicienda sunt folia, et libelli, in quibus promittitur fidelibus unam alteramve precem recitantibus liberatio unius vel plurium animarum a Purgatorio: et Indulgentiae quae dictae promissioni adiici solent ut apocryphae habendae sunt.

Regula 9. Apocryphae, vel saltem ut graviter suspectae, habeantur Indulgentiae recentioris assertae concessionis, si ad inusitatum numerum annorum vel dierum producuntur.

Quas quidem regulas per me infrascriptum Cardinalem eiusdem S. Congregationis Praefectum SSmo Dño Nostro Leoni PP. XIII relatas in Audientia diei 10 Augusti 1899 eadem Sanctitas Sua approbavit mandavitque per generale Decretum publicari.

Commentarii in supradictas regulas, approbante S. Congregatione Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, ad opportunitatem adiecti. Commentarii in supradictas regulas.

Ad Regulam Primam.

Haec regula respicit collectionem vulgo — *Raccolta di Orazioni e pie Opere per le quali*

sono state concesse dai Sommi Pontefici le SS. Indulgenze — Roma — Tipografia della S. C. di Propaganda Fide, 1898. — Regulae vero fundamentum ex ipso fine, quem sibi S. Congregatio in edendo illo libro praestituit, manifeste patet. Iam enim anno 1877, quando prima editio Collectionis, de qua agimus, ex officio ab ipsa hac S. Congñe publicanda praeparabatur, in decreto praevio haec legebatur declaratio: « Summus Pontifex benigniter annuit, ut *authentica* omnium et singularum precum piorumque operum, quae usque ad praesentem diem indulgentiis ditata vel aucta fuere, sylloge seu Collectio per Secretarium eiusdem S. Congñis quam diligentissime conficeretur ». Ideo illa prima, et postea anno 1886 pariter secunda, editio ab eadem S. Congñe declarata est authentica; nunc vero in decreto tertiae editioni anni 1898 praefixo ita legitur: « Huiusmodi Collectionem typis S. Congñis de Propaganda Fide cusam idem SS. Dñus Nr. Leo Pp. XIII sua apostolica auctoritate adprobavit; eaque proinde *uti genuina et authentica Sylloge Indulgentiarum hactenus pro universis christifidelibus, et pro quibusdam eorum coetibus ibidem designatis concessarum ab omnibus est retinenda* ».

Ad Regulam Secundam.

Approbantibus Benedicto Pp. XIV, et Pio Pp. IX, a S. Congregatione Indulgentiarum diebus 28 Ianuarii 1756, et 14 Aprilis 1856, *(V. n. 1121)* decretum est promulgatum huius tenoris (Dec. auth. S. Congr. Indulgent. n. 205 et 371): « Cum experientia quotidie comperiatur, complures Indulgentiarum concessiones generales expediri inscia S. Congñe, ex quo multi promanant abusus ac confusiones, re mature perpensa, praesenti decreto declaravit, impetrantes posthac huiusmodi generales concessiones teneri, sub nullitatis poena gratiae obtentae, exemplar earumdem concessionum ad Secretariam eiusdem S. Congregationis deferre ». — Id tamen valet tantum quoad Indulgentias omnino et sub omni respectu generales: quae scilicet concessae sunt omnibus fidelibus pro quibusdam precibus vel piis operibus, et quidem in perpetuum; non valet de iis, quae requirunt insuper adscriptionem in piam Unionem etc. vel visitationem determinatae ecclesiae, vel quae obligationem imponunt deferendi certum scapulare vel numisma etc., vel quae ad tempus quoddam determinatum conceduntur: istae omnes Indulgentiae potius particulares censendae sunt, ad quas decretum Benedicti XIV et Pii IX non sese extendit.

Constare autem poterit de recognitione Indulgentiarum novarum generalium a S. Congregatione peracta, si Indulgentiae istae exhibentur a libris vel auctoribus omni fide dignis qui ab ipsa S. Congregatione eiusmodi concessiones accipiunt, vel saltem, eadem permittente, eas lectoribus suis communicant.

Ad Regulam Tertiam.

Agitur hic de Indulgentiis non omnino generalibus, de quibus in regula praecedenti, sed aliquo modo particularibus, ut patet ex ipso tenore huius regulae. Iamvero quaedam ex Summariis hic nominatis, uti statim in regula sequenti dicetur, a solis Episcopis recognosci et approbari possunt; alia vero S. Congregationi Indulgentiarum necessario sunt proponenda pro recognitione et approbatione. Patet autem huiusmodi Summaria omnia si certo ab ipsa Sacra Congregatione recognita et approbata fuerint, ab omnibus ut certo authentica habenda esse neque alia recognitione et approbatione Episcoporum indigere, etiamsi forte recognitio et approbatio episcopalis per se sola sufficiens fuisset.

Ad Regulam Quartam.

In nova Constitutione *de prohibitione et censura librorum* decretum XVII ita habet: « Indulgentiarum libri omnes, summaria, libelli, folia etc. in quibus earum concessiones continentur, non publicentur absque competentis auctoritatis licentia ». Et in decreto XV legitur: « Imagines quomodocumque impressae D. N. I. C., B. M. V. etc. sive preces habeant adnexas, sive absque illis edantur, sine ecclesiasticae auctoritatis licentia non publicentur ». Hinc patet, de authenticitate Indulgentiarum generalium sive particularium quomodocumque impressarum non constare, nisi adsit approbatio auctoritatis competentis; deficit enim elementum necessarium et praescriptum ad authenticitatem cognoscendam et stabiliendam.

Dicitur autem probatio *distincte exprimenda,* id est cum nomine approbantis, cum loco et tempore approbationis datae.

Auctoritas competens in genere est ipsa S. Congregatio Indulgentiarum, exceptis tamen casibus sequentibus, in quibus etiam approbatio Ordinarii loci sufficit (Decr. auth. n. 383) *(V. n. 1149).*

1. Si agatur de edenda concessione alicuius indulgentiae particularis, vel de edendo Summario indulgentiarum, quod ex uno tantum Brevi Apostolico vel Rescripto desumendum est;

2. Si agatur de Summario ex auctoritate S. Congregationis iam vulgato; excepto tamen elencho indulgentiarum, ut aiunt, Apostolicarum (pro coronis, numismatibus etc.), qui ubicumque et quovis idiomate edatur, approbationem S. Congregationis requirit; excepta etiam quavis versione integrae Collectionis Indulgentiarum « *Raccolta* » dictae; singulae

tamen Indulgentiae in eadem contentae auctoritate Episcopi, ut patet, publicari possunt;

3. Si agatur de Summariis illarum Confraternitatum, quae ex concessione S. Sedis ab Institutis Religiosis eriguntur vel ab Archiconfraternitatibus aggregantur; tunc enim sufficit recognitio et approbatio Episcopi illius loci, ubi eiusmodi Instituta religiosa vel Archiconfraternitates sedem principalem habent (Decr. auth. n. 388) *V. n. 1206.*

In omnibus aliis casibus recognitio et approbatio ipsius S. Congregationis requiritur, praesertim si agatur de Summario Indulgentiarum vel antea collecto, sed numquam approbato, vel nunc primum ex diversis concessionibus colligendo.

Patet denique, huiusmodi Summaria omnia, si certo iam ab ipsa S. Congregatione recognita et approbata fuerint, ab omnibus ut certo authentica habenda esse, neque alia recognitione et approbatione Episcoporum indigere, etiamsi forte ex dictis recognitio et approbatio episcopalis per se sola sufficiens fuisset.

Ad Regulam Quintam.

Indulgentiae huius generis a gravissimis auctoribus semper iudicatae sunt alienae ab usu Sedis Apostolicae. Revera si concessae referantur ante saeculum XIV, stare non possunt cum antiquiori Ecclesiae disciplina (ita Theodor. a Spiritu Sancto *De Indulgentiis II. 247*): manifesto enim constat saeculo XIII et etiam XIV adhuc Indulgentias fuisse valde exiguas (v. g. 10, 20, 40 dierum, unius anni, raro 5 annorum vel 7, rarissime 20 annorum). Quod si posterioribus saeculis attribuantur, multa quidem extant authentica decreta, quibus eiusmodi indulgentiae reprobantur ut apocryphae, sed ne unum quidem adhuc afferri potuit documentum talis concessionis, quod sit *certo authenticum.* Si vero aliquod dubium de quadam huius generis Indulgentia extare posset, nuper decreto huius S. Congregationis d. d. 26 Maii 1898 omnes Indulgentiae mille vel plurium millium annorum sunt revocàtae: ita ut hodie ne una quidem admitti possit.

Ad Regulam Sextam.

Christifidelibus in articulo mortis constitutis Summi Pontifices magna liberalitate Indulgentiam plenariam concedere consueverunt, ea sub conditione, ut saltem contriti corde (si SSma Sacramenta Poenitentiae et Communionis recipere non potuerint) nomen Iesu ore, vel saltem corde, devote invocaverint, et mortem ut stipendium peccati de manu Domini aequo animo susceperint. Sed praeter articulum mortis Indulgentiam plenariam fidelibus pauca dumtaxat verba recitantibus concedere numquam mos fuit sanctae Sedis. Revera in tota Collectione authentica precum piorumque operum, quae « *Raccolta* » dicitur, ne unum quidem exemplum huius generis invenitur; si forte excipias orationem illam notissimam « *En ego, o bone et dulcissime Iesu* » ante imaginem Crucifixi recitandam. Sed in primis ea oratio non adeo paucis verbis constat, et in ea supponitur aliqua meditatio dolorum ac vulnerum Iesu Christi Crucifixi, ac praeterea ad plenariam Indulgentiam lucrandam Confessio et Communio et etiam preces ad mentem Summi Pontificis requiruntur. Quare hic repeti potest, quod in praecedenti regula explicanda dicebatur, nullum scilicet extare documentum *certo authenticum,* quo Cristifidelibus pauca solum verba recitantibus concessa fuerit unquam a Summis Pontificibus Indulgentia plenaria; multa vero decreta certa tales Indulgentias ut apocryphas vel suspectas repudiant.

Ad Regulam Septimam.

Haec regula explicatione vix indiget. Cum enim indulgentiae ex piis solummodo et rationabilibus causis concedi debeant, S. Sedes nunquam eiusmodi naenias vel ridicula vel impossibilia promisit in elargiendis indulgentiis: immo ne fallaci spe et noxia praesumptione fidelium mentes deciperentur, plura concilia opportune eos monuerunt, ne libellis vel scriptis huiusmodi temere fidem haberent (Cfr. Theodor. a Spir. Sancto II, p. 327). Sane catalogi Indulgentiarum a Summis Pontificibus proscriptarum id manifeste evincunt. Sufficiat ex multis citare orationem quamdam, quae inventa fuisse dicebatur in sepulcro D. N. I. C. et revelata olim Sanctis Elisabethae, Reginae Hungariae, Mechtildi et Birgittae, quae quidem cum omnibus suis promissionibus extravagantibus iam anno 1678, et nunc iterum decreto 26 Maii 1898 ab hac S. Congregatione ut apocrypha reprobata est.

Ad Regulam Octavam.

Etsi Summi Pontifices praeteritis saeculis ea etiam formula in Indulgentiis concedendis usi sint, ut Christifidelibus certas orationes (non pauca tantum verba, uti supra in regula sexta) recitantibus, vel pia quaedam opera peragentibus liberationem unius animae ex purgatorio promitterent, id tamen communiter alio sensu intelligi non debet, quam ut Indulgentia quaevis plenaria fidelibus viventibus a Summis Pontificibus oblata, etiam animae cuicumque in purgatorio detentae applicabilis declarata fuerit, uti fert stylus Curiae hodie usitatus. Certo autem ex authenticis documentis probari nequit, quemquam illorum liberationem plurium simul animarum a purgatorio un-

quam promisisse, multoque minus pro recitatione unius alteriusve precis tantum. Quemadmodum igitur assertiones eiusmodi uti male fundatae haberi debent, ita etiam Indulgentiae promissionibus talibus adiectae, ut apocryphae nulliusque valoris reiiciendae sunt: eo vel magis quod eiusmodi indulgentiae plerumque iis inusitatis modumque excedentibus sunt accensendae, de quibus in regula praecedenti dictum est.

Ad Regulam Nonam.

Ecclesia ex multo iam tempore Indulgentias partiales, ut notum est, certis quibusdam formulis stabilibus concedere solet, uti v. g. 50, 100, 200 vel 300 dierum, vel unius anni, vel 3, 5, 7 annorum et totidem quadragenarum; sed a praxi Sedis Apostolicae omnino alienae sunt Indulgentiae v. g. 1080 dierum, quemadmodum legebantur indicatae in quibusdam numismatibus B. M. V., quae ante quadraginta fere annos Laureti vendebantur: quae ideo ab hac S. Congregatione die 23 Februarii 1856 declaratae sunt apocryphae (Decr. auth., n. 370). Nostris hisce diebus saepe in foliis ideo indulgentiae maximi dierum numeri indicantur, quia auctores seu editores *numeros annorum et quadragenarum proprio suo arbitrio in correspondentes numeros dierum converterunt;* ita ut calculo huiusmodi facto statim mille vel plura millia dierum Indulgentiae prodierint. Quod quidem ex aemulatione quadam non laudabili provenire indubium est: ita enim demonstrare ad oculos volunt, Indulgentias v. g. unius confraternitatis vel pii operis esse maiores illis, quae aliis similibus fuerunt concessae. Desiderandum valde est ut Ordinarii locorum eiusmodi schedas vel libellos minime approbent, etiamsi calculus veritati undequaque respondere videretur.

2064

Declaratio decreti *5 Iulii 1899* quoad Regulares.

S. C. S. Off. *23 Aug. 1899.* — N. umilmente espone che per decreto di Clemente VIII del 19 marzo 1603 i novizi degli Ordini Regolari non solo *possono* ma *devono* confessarsi col proprio Maestro, che è il Superiore del Noviziato. Inoltre con altro decreto del 26 Maggio 1593 il medesimo Pontefice stabilì che nelle comunità Religiose i Superiori non devono confessare i proprii sudditi, se non quando trattisi di peccati riservati, ovvero quando ne siano da essi liberamente richiesti. Perciò supplica che sia dichiarato se il decreto del S. Officio del 5 luglio 1899, con cui si vieta ai Superiori di udire le confessioni dei propri sudditi, abbia derogato o pur no ai citati decreti di Clemente VIII (1).

R. Per decretum S. Officii fer. IV 5 Iulii 1899 nihil derogatum fuisse Constitutionibus Apostolicis quoad Ordines Religiosos. — SSmus adprobavit (2).

2065

De Indu[l]tiis pro S[odali]tatibus SS. [Ro]sarii.

Decr. S. C. Indulg. *29 Aug. 1899.* — Cum Magister Generalis Ordinis Praedicatorum mandato obtemperans articuli XVI Constitutionis Apostolicae *Ubi primum* anno superiore editae, novum indulgentiarum Indicem huic S. C. exhibendum curaverit, haec S. Congregatio illum diligentissime expendit, adhibita etiam opera quorumdam ex suis Consultoribus. Cumque, mature perpensis omnibus, existimaverit nonnulla demenda, addenda vel brevius exprimenda esse, has omnes immutationes, in Indicem praefatum inducendas, SSmo Dno Nostro Leoni PP. XIII per infrascriptum Cardinalem Praefectum subiecit.

Sanctitas autem Sua in audientia die 29 Augusti 1899 eas benigne adprobare dignata est, simulque novum hunc Indicem uti supra redactum in omnibus et singulis partibus probavit, Indulgentias omnes in eo contentas Apostolica Sua Auctoritate confirmavit, et, quatenus opus sit, denuo concessit; simul edicens praeter eas quae in praesenti Indice referuntur quascumque alias Confraternitatibus ss. Rosarii tributas, abrogatas seu revocatas esse censendas, ita ut quaecumque iam erecta vel in posterum erigenda sit Sodalitas ss. Rosarii a Magistro Generali Ordinis Praedicatorum iis tantummodo gaudeat Indulgentiis quae in hoc

---

(1) En citata decreta: « Ipsi autem magistro solo « novitiorum confessiones audiendi cura committatur. « Liceat tamen Superiori etiam locali, si ita expedire « iudicaverit, vel per seipsum, vel per alium ab eo de- « putandum, semel aut bis in anno eorum novitiorum « confessiones audire ». (Clem. VIII Const. *Cum ad regularem disciplinam,* 19 Mart. 1603). « Non licet Su- « perioribus Regularium confessiones subditorum au- « dire, nisi quando peccatum aliquod reservatum ad- « miserint, aut ipsi subditi sponte ac proprio motu id « ab iis petierint ». (Clem. VIII, 26 Maii 1593).

(2) Sacra Congr. S. Off. 20 Dec. 1899. — « Il Su- « periore generale della Congregazione dei SS. Cuori « propone un dubbio circa il decreto del S. O. f. IV 23 « Agosto 1899, (con il quale non fu derogato ai de- « creti di Clemente VIII) in questi termini: *Essendo « stato dichiarato che col sopracitato decreto non si è « derogato ai decreti di Clemente VIII quoad Ordines « Religiosos, si domanda se tale dichiarazione valga « anche per le Congregazioni Regolari che hanno voti « perpetui, vivono in vita comune le sono approvate « dalla S. Sede »* — *R. Negative.*

Indice inserta reperiuntur. Contrariis quibuscumque non obstantibus (1).

2066

andis quoad im- umet dis- m.

S. Poenitentiaria Ap. *5 Sept. 1899.* — An in verificandis impedimentis et causis matrimonialium dispensationum, facienda vel omittenda sit sponsorum interrogatio, et, si omittenda, an sufficiat interrogare super omnibus duos testes fide dignos.

R. Rem pendere a prudenti arbitrio Ordinarii, perspectis peculiaribus cuiusvis casus circumstantiis, quae secumferant necessitatem vel utilitatem etiam sponsos, praeter testes, interrogandi.

2067

De usu margarinae diebus abstinentiae.

S. C. S. Off. *6 Sept. 1899.* — An liceat uti margarina (butyro quodam artificiali) per modum cibi aut condimenti illis diebus, quibus usus carnium aut adipis ex carne illicitus est, licito manente usu butyri?

R. Affirmative, facto verbo cum SSmo. — SSmus resolutionem Emorum PP. ratam habuit et confirmavit.

2068

An baptizandi *indi-goajiri* vitam fere nomadem degentes.

S. C. S. Off. *6 Sept. 1899.* — Infrascriptus Moderator missionariorum regionis *Goajira* in Columbia ad pedes S. V. humillime provolutus exponit:

---

(1) En Index seu Summarium Indulgentiarum Confraternitatis Sanctissimi Rosarii.

PARS PRIMA.

INDULGENTIAE CONFRATRIBUS PROPRIAE.

I. *Pro iis qui confraternitati nomen dant.*

1. Indulgentia Plenaria, si confessi sacraque Communione refecti in confraternitatem recipiuntur (Gregorius XIII, *Gloriosi,* 15 Iul. 1579).

2. Indulgentia Plenaria, si legitime inscripti et confessi, Eucharistiae sacramentum sumunt in ecclesia seu capella confraternitatis, tertiam partem Rosarii recitant et ad intentionem Summi Pontificis orant (S. Pius V, *Consueverunt,* 17 Sept. 1569).

Nota. — Qui confraternitati adscribuntur, has indulgentias aut ipsa adscriptionis die aut die dominica vel festiva proxime sequenti lucrari possunt (S. C. Indulg. 25 Febr. 1848.

II. *Pro iis qui recitant Rosarium.*

A. — *Quovis anni tempore.*

3. Indulgentia Plenaria. semel in vita, si Rosarium ex instituto confraternitatis per hebdomadam recitant (Innocentius VIII, 15 Oct. 1484).

4. Si integrum Rosarium recitant, omnes consequuntur indulgentias quae in Hispania conceduntur coronam B. Mariae V. recitantibus (Clemens IX, *Exponi nobis,* 22 Februarii 1668).

5. Indulgentia quinquaginta annorum, semel in die, si tertiam partem Rosarii recitant in capella SS. Rosarii seu saltem in conspectu altaris praedictae capellae, vel si extra civitatem, in qua erecta est confraternitas, commorantur, in ecclesia vel oratorio publico quocumque (Hadrianus VI, *Illius qui,* 1 Apr. 1523).

6. Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum, si ter in hebdomada Rosarium recitant, pro qualibet vice (Leo X, *Pastoris aeterni,* 6 Oct. 1520).

7. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, pro qualibet hebdomada si integrum Rosarium recitant (S. Pius V, *Consueverunt,* 7 Sept. 1569).

8. Indulgentia quinque annorum et totidem quadragenarum quoties, recitando Rosarium, in salutatione angelica nomen Iesu devote proferunt (Pius IX, Decr. S. C. Indulg., 14 Apr. 1856).

9. Indulgentia duorum annorum si integrum Rosarium per hebdomadam dicendum per tres dies distribuunt, pro uno quolibet ex his tribus diebus, quo tertiam partem Rosarii recitant (Clemens VII, *Etsi temporalium,* 8 Maii 1534).

10. Indulgentia tercentum dierum si recitant tertiam partem Rosarii (Leo XIII 29 Aug. 1899).

11. Indulgentia centum dierum quoties alios inducunt ad tertiam partem Rosarii recitandam (Leo XIII, 29 Aug. 1899).

12. Indulgentia tercentum dierum, semel in die, si dominicis vel festis diebus in aliqua ecclesia Ordinis Praedicatorum assistunt exercitio recitandi vel canendi processionaliter singulas Rosarii decades coram singulis mysteriis sive in pariete, sive in tabulis depictis (S. C. Indulg. 21 Maii 1892).

B. — *Certis anni diebus vel festis.*

13. Indulgentia Plenaria, in festo Annuntiationis B. M. V., si confessi et communione refecti Rosarium recitant (S. Pius V, *Iniunctum nobis,* 14 Iun. 1566).

14. Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum, in festis Purificationis, Assumptionis et Nativitatis B. M. V., si Rosarium recitant (S. Pius V, loc. cit.).

15. Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum, in festis Resurrectionis, Annuntiationis et Assumptionis B. M. V., si tertiam partem Rosarii recitant (S. Pius V, *Consueverunt,* 17 Sept. 1569).

16. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum in reliquis festis D. N. I. C. et B. M. V. in quibus sacra ipsius Rosarii mysteria recensentur (scilicet, in festis Visitationis B. M. V., Nativitatis D. N. I. C., Purificationis et Compassionis B. M. V. [feria sexta post Dominicam Passionis], Ascensionis D. N. I. C., Pentecostes et Omnium Sanctorum), si saltem tertiam partem Rosarii recitant (S. Pius V, loc. cit.).

17. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum in festis Nativitatis, Annuntiationis et Assumptionis B. M. V., si integrum Rosarium ex instituto confraternitatis, per hebdomadam recitant (Sixtus IV, *Pastoris aeterni,* 30 Maii 1478; Leo X, *Pastoris aeterni,* 6 Oct. 1520).

18. Indulgentia centum dierum in festis Purificationis, Annuntiationis, Visitationis, Assumptionis et Nativitatis B. M. V. (Leo X, loc. cit.).

III. *Pro iis qui comitantur processionem ss. Rosarii.*

19. Indulgentia Plenaria, si confessi et communicati processioni prima mensis dominica intersunt, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant et insuper capellam SS. Rosarii visitant (Gregorius XIII, *Ad augendam,* 24 Oct. 1577).

Nota. — Hanc indulgentiam, confratribus concessam, consequi poterunt confratres itinerantes, navigantes aut alicui inservientes (quos inter milites actu servientes adnumerantur) integra Rosarii recitatione; in-

Indi goajiri numerantur circiter 40,000 solo fere nomine gubernio Columbiae subiecti. Vitam agunt quasi silvestrem, ab omni fere urbanitatis seu civilitatis influxu alienam. Cum civibus Columbiae et Venezuelae commercium habent continuum, et viciniores civitates quotidie accedunt, emptiones et venditiones in dictis civitatibus peragunt, sed vitae civilis vincula et commoda omnino reiiciunt. Principium omnis mali in quod fere unice credunt, et quod pervalde timent, superstitiose colere seu potius placare solent, et vix aliquam de Deo Summo Bono notionem conservant. Vitam errantem, seu *nomadem,* gerunt, sed lato quodam sensu talem; siquidem unaquaeque parva tribus seu *grupo de familias* ducem habet fixum, in territorio relative parvo permanet ex quo haud exire solent: unde efformant quasi pagos ambulantes ut pascua inveniant sufficientia. Porro in commercio cum civibus seu cum incolis hispano-americanis nunnullas catholicae religionis notiones acquisierunt, et magnam sacramenti Baptismi parvulis praesertim conferendi aestimationem et desiderium retinuerunt. Ad quod indubitanter inducti fuere etiam ex commodo quod ex baptismo non raro reportant. Etenim cives hispano-americani libenter patrini munus suscipiunt, et genitoribus baptizandi hisce in adiunctis aliquid donare solent. Numquam accidit quod parvuli ita baptizati patrem habent virum civilem et matrem *goajiram.* Indi enim goajiri ab omni impudicitia extra legitimum torum abhorrent, et violatores legis castitatis severissime punire solent: sed haec lex sola illicita commercia inter *goajiros* interdicit, non autem carnales relationes inter feminam *goajiram* et virum civilem qui illam pretio conducit ad utilitatem familiae *goajirae* soluto. Et hoc in casu nec vir curam habere vult prolis huiusmodi et forsan etiamsi vellet, non posset, prohibentibus indis *goajiris:* potest tamen facillime prolem videre, et de baptismo ipsi conferendo efficaciter providere. Porro in praxi, parvuli huiusmodi si ad annos discretionis pervenerint, vitam quasi silvestrem ducunt et a praxi christianae religionis alienam. Adulti autem, qui aliqualiter instructi baptismum postulant et accipiunt, amore vitae silvestris et errantis, ut dictum est, capti, in regione *goajira* permanent et mores infidelium imitantur; vix aliquoties in vita, facilius tamen in mortis articulo, si sacerdotis copiam habeant, religionis auxilia libenter suscipiunt. In talibus adiunctis iam antequam Missio nostra condita fuisset, multi parvuli et non pauci adulti baptizati sunt a sacerdotibus praesertim viciniorum civitatum, ad quas quotidie accedunt indi-goajiri. Et huiusmodi pra-

---

firmi vero, vel legitime impediti, si tertiam partem Rosarii recitant (Gregorius XIII, *Cupientes,* 24 Dec. 1583).

20. Indulgentia Plenaria, si processionem associant in festis Purificationis, Annuntiationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Praesentationis, et Immaculatae Conceptionis B. M. V. (Pius IV, *Dum praeclara,* 28 Febr. 1561), vel aliquo die infra octavas istorum festorum (S. C. Ind., 25 Febr. 1848).

21. Indulgentia quinque annorum acquirenda, quando ex eleemosynis confraternitatis virgines matrimonio iungendae dotantur, si processioni intersunt (Gregorius XIII, *Desiderantes,* 22 Mart. 1580).

22. Indulgentia centum dierum, si processionem debitis diebus faciendam associant (Gregorius XIII, *Cum sicut,* 3 Ian. 1579).

23. Indulgentia sexaginta dierum, si processiones ordinarias tam confraternitatis, quam alias quascumque de licentia Ordinarii celebratas, etiam SS. Sacramenti ad infirmos delati, comitantur (Gregorius XIII, *Gloriosi,* 15 Iul. 1579).

IV. *Pro iis qui visitant capellam vel ecclesiam confraternitatis.*

24. Indulgentia Plenaria qualibet prima mensis dominica, si confessi et s. Communione refecti id faciunt, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (Gregorius XIII, *Ad augendam,* 12 Mart. 1577).

Nota. — Hanc indulgentiam etiam confratres infirmi, qui ad eamdem ecclesiam accedere non valent, lucrari possunt, si praevia Confessione et Communione, domi ante devotam imaginem Rosarium seu coronam (h. e. tertiam partem Rosarii: S. C. Indulg. 25 Februar. 1877 ad 6), aut septem psalmos devote recitant (Gregorius XIII, loc. cit.).

25. Indulgentia Plenaria, quavis prima mensis Dominica, si sacramentis muniti, expositioni sanctissimi Eucharistiae Sacramenti in ecclesia confraternitatis, quatenus de Ordinarii licentia locum habet, per aliquod temporis spatium devote intersunt, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (Gregorius XVI, *Ad augendam,* 17 Dec. 1833).

26. Indulgentia Plenaria, si confessi ac s. communione refecti capellam SS. Rosarii aut ecclesiam confraternitatis visitant, ibique ad mentem Summi Pontificis orant a primis vesperis usque ad occasum solis in festis Domini Nativitatis, Epiphaniae, Resurrectionis, Ascensionis et Pentecostes: item in duabus feriis sextis quadragesimae ad arbitrium eligendis; nec non in festo Omnium Sanctorum, ac semel infra octiduum Commemorationis omnium fidelium defunctorum (Gregorius XIII, *Pastoris aeterni,* 5 Maii 1582; Gregorius XVI, *Ad augendam,* 17 Decembris 1833; S. C. Indulg., 12 Maii 1851).

27. Indulgentia Plenaria, sub iisdem conditionibus, a primis vesperis usque ad occasum solis B. M. V. Immaculatae Conceptionis, Nativitatis, Praesentationis, Annuntiationis, Visitationis, Purificationis, Assumptionis ac in festo septem Dolorum (feria sexta post dominicam Passionis) (Gregorius XIII, loc. cit.; Clemens VIII, *De salute,* 18 Ian. 1593; Gregorius XVI, loc. cit.).

Nota *a.* — Indulgentia Plenaria in festis B. M. V. Conceptionis, Nativitatis, Praesentationis, Annuntiationis, Visitationis, Purificationis et Assumptionis acquiri etiam potest per octavam, sed semel tantum in quovis octiduo (S. C. Ind., 25 Febr. 1848).

Nota *b.* — Indulgentia Plenaria in diebus Paschatis, Ascensionis et Pentecostes, ac in festis B. V. M. Immaculatae Conceptionis, Nativitatis, Annuntiationis, Visitationis, Purificationis, Praesentationis et Assumptionis, nec uon in duabus feriis sextis quadragesimae acquiri potest etiam visitando quamcumque aliam ecclesiam vel publicum oratorium (S. C. Indulgentiarum 12 Maii 1851).

Nota *c.* — Quoad itinerantes, navigantes, inservientes vel infirmos aut alias legitime impeditos, pro

xim, de consilio tum defuncti, tum hodierni Episcopi, in cuius territorio sita est regio *goajira*, et nos sequuti fuimus. Novissime tamen de liceitate huius agendi rationis maxime dubii, severiores fuimus circa hanc materiam. Sed ex inveterata consuetudine in regione vigenti, et indi in Goajira commorantes, et christiani in civitatibus vicinioribus degentes, imo et ipse R. P. D. Episcopus plus minusve improbarunt mutationem a nobis factam illamque infaustum rigorismum iudicarunt. Imo parochus cuiusdam civitatis vicinioris hodie baptizat indorum parvulos quos nos baptizare non audemus, et in hoc sequitur exemplum hodierni Episcopi S. Marthae, qui idipsum faciebat dum parochi munus in civitate Riohacha gerebat. Quaeritur igitur:

1. An in expositis circumstantiis indi-goajiri licite baptizari possint.

2. An tuta conscientia stare possimus iudicio dignissimi Episcopi S. Marthae liceitatem expositae praxis omnino sustinentis.

R. In expositis conditionibus et circumstantiis posse licite *goajiros* baptizari; remittendum tamen prudentiae et conscientiae missionariorum in singulis casibus adultos vel pueros *goajiros* baptizare. Et detur decretum S. Officii anni 1867 ad Praef. Ap. Nossi-bè *(V. n. 1302)*. — SSmus adprobavit.

2069

Circa promissionem in matrimoniis mixtis a parte catholica praestandam.

S. C. S. Off. *29 Nov. 1899.* — 1. Se nei matrimonii misti può bastare che la parte cattolica prometta senza giurare a voce od in iscritto dinanzi a due testi di adoperarsi alla conversione della parte acattolica, senza la costui presenza.

Circa celebrationem mixtarum nuptiarum in ecclesia.

2. Se possa continuarsi l'uso ivi introdotto di celebrare i matrimonii misti in chiesa senza Messa e senza benedizione nuziale per evitare il pericolo di contrarli presso i ministri eretici che sogliono celebrare nella chiesa i matrimonii misti.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Detur Instructio Antonelliana diei 15 Novembris 1858. *(V. n. 1169)*. — SSmus adprobavit.

2070

De admissione alumnarum acatholicarum in catholico Instituto.

S. C. S. Off. *6 Dec. 1899.* — N. Superiora di un Istituto educativo femmineo espone che qualche tempo fa, avendo avuta richiesta di accettare come alunne esterne, ossia nel semi-convitto, due giovanette di famiglia protestante, essa si rivolse all' Ordinario che le permise di accettarle, a condizione però di esporre più tardi ogni cosa al S. Ufficio. Sus-

---

acquisitione Indulgentiae Plenariae ecclesiam seu capellam SS. Rosarii visitantibus concessae diebus quibus festa mysteriorum Rosarii celebrantur, idem dicendum, quod superius de iis, qui processioni intervenire nequeunt (n. 14), dictum est (Sixtus V, *Dum ineffabilia,* 30 Ian. 1586).

28. Indulgentia Plenaria, sub iisdem conditionibus, dominica infra octavam Nativitatis B. M. V. (Clemens VIII, *Ineffabilia,* 12 Febr. 1598).

29. Indulgentia Plenaria, sub iisdem conditionibus, dominica tertia Aprilis, a primis vesperis usque ad solis occasum (Gregorius XIII, *Cum sicut,* 3 Ian. 1579).

30. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, si confessi sacraque Communione refecti capellam seu altare confraternitatis visitant, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant in diebus Nativitatis Dñi, Paschatis, Pentecostes, et in festis Immaculatae Conceptionis, Nativitatis, Annuntiationis, Visitationis et Assumptionis B. M. V., nec non in festo Omnium Sanctorum (Clemens VIII, *Salvatoris,* 13 Ian. 1593; Idem, *De salute,* 18 Ian. 1593).

31. Indulgentiam centum dierum pro quolibet die quo visitant capellam seu altare SS. Rosarii, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (Gregorius XIII, *Cum sicut,* 3 Ian. 1579).

Nota — Moniales in clausura viventes, iuvenes utriusque sexus in collegiis, seminariis, conservatoriis degentes, omnesque demum personae viventes in Institutis ex quibus ad libitum egredi non possunt, imo et membra societatum catholicarum, omnes Indulgentias pro quibus praescriberetur visitatio capellae seu ecclesiae confraternitatis - dummodo huic rite adscripti sint - lucrari possunt visitando propriam ipsorum ecclesiam, seu capellam, sive oratorium (S. C. Ind. 11 Aug. 1871; 8 Febr. 1874).

Confratres infirmi vel quomodocumque impediti quominus sacramentum Eucharistiae recipiant, aut ecclesiam vel capellam visitent, Indulgentias omnes pro quibus istae conditiones praescribuntur lucrari possunt, si confessi aliisque iniunctis operibus adimpletis, aliquod pium opus a confessario iniunctum exequuntur.

Cum in quibusdam festis pro visitatione ecclesiae seu capellae SS. Rosarii praeter plenariam Indulgentiam aliqua etiam Indulgentia partialis concessa fuerit, ad hanc quoque acquirendam distincta ecclesiae seu capellae visitatio necessaria est.

V. *Pro iis qui visitant quinque altaria.*

32. Confratres qui visitant quinque altaria cuiuscumque ecclesiae vel oratorii publici, vel quinquies unum duove altaria ubi quinque non reperiuntur, lucrantur easdem Indulgentias ac si Romae *Stationes* visitarent (Leo X, 22 Maii 1518).

VI. *Pro iis qui dicunt vel audiunt Missam votivam ss. Rosarii.*

33. Indulgentiae omnes integrum Rosarium recitantibus concessae, pro confratribus sacerdotibus si Missam votivam secundum Missale romanum pro diversitate temporis ad altare SS. Rosarii celebrant (quae Missae votivae bis in hebdomada dici possunt); pro aliis autem confratribus si tali Missae assistunt et ibi pias ad Deum fundunt preces (Leo XIII, *Ubi primum,* 2 Oct. 1898).

34. Indulgentiae omnes concessae iis qui processionem prima uniuscuiusque mensis dominica fieri solitam associant, pro iis qui consuetudinem habent celebrandi vel audiendi hanc Missam, semel in mense, die quo confessi sacramentum Communionis recipiunt (Clemens X, *Coelestium munerum,* 16 Febr. 1671).

35. Indulgentia unius anni pro iis qui in sabbatis quadragesimae assistunt coniunctim Missae, concioni de B. M. V. et antiphonae « Salve Regina » (Gregorius XIII, *Desiderantes,* 22 Mart. 1580).

seguentemente poi, avendo avuta richiesta di accogliere nel semi-convitto un'altra giovanetta protestante, essa l'accettava egualmente come le due prime. Altre volte in fine, nei tempi passati, non mancarono domande per fare accettare, come alunne interne, delle giovanette acattoliche. Ciò premesso, l'oratrice chiede umilmente:

1. Se possa continuare a tenere fra le alunne del semi-convitto le tre fanciulle, di cui sopra, avvertendo che i parenti delle medesime hanno volentieri dato amplissima facoltà perchè si usi con loro lo stesso trattamento che con le cattoliche, quanto a insegnamento di catechismo, intervento a funzioni ecc.

2. Come regolarsi in avvenire in caso di richieste di fanciulle acattoliche come alunne sia esterne, sia interne.

R. Tres alumnas iam receptas tolerari posse, modo absit quodvis perversionis periculum ca-

---

VII. *Pro iis qui devotionem quindecim sabbatorum ss. Rosarii peragunt.*

36. Indulgentia Plenaria in tribus ex quindecim sabbatis, uniuscuiusque arbitrio eligendis, si per quindecim sabbata consecutiva (vel immediate praecedentia festum SS. Rosarii, vel etiam quolibet infra annum tempore) confessi et s. Communione refecti ecclesiam confraternitatis visitant ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (S. C. Indulg. 12 Dec. 1849).

37. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum in duodecim sabbatis n. 36 non comprehensis (S. C. Indulg. 12 Dec. 1849).

VIII. *Pro iis qui mense rosariano certas devotiones peragunt.*

38. Indulgentia Plenaria, si exercitio mensis Octobris, in ecclesiis Ordinis Praedicatorum institui solito, saltem decies interfuerunt, die ab ipsis eligendo, si sacramenta recipiunt et ad intentionem Summi Pontificis orant (S. C. Indulg., 31 Aug. 1885).

39. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, quoties devotionibus in ecclesiis Ordinis Praedicatorum mense Octobris quotidie institui solitis intersunt (S. C. Ind., 31 Aug. 1885).

IX. *Pro iis qui assistunt antiphonae « Salve Regina » cantatae.*

40. Indulgentia trium annorum et totidem quadragenarum, si in ecclesia confraternitatis cum candela accensa (ubi usus viget, alibi adiungatur una « Ave Maria ») assistunt antiphonae « Salve Regina » cantari solitae in festis B. M. V. quae ab universa ecclesia celebrantur (S. C. Indulg., 18 Septem. 1862 ad 4), et in Apostolorum natalitiis, ac festis Sanctorum Ordinis Praedicatorum (Clemens VIII, *Ineffabilia,* 12 Februar. 1598).

41. Indulgentia centum dierum in omnibus diebus per totum annum, si huic antiphonae post completorium assistunt (Clemens VIII, loc. cit.).

42. Indulgentia quadraginta dierum in omnibus sabbatis ac diebus festivis per annum (Leo X, *Pastoris aeterni,* 6 Oct. 1520).

Nota. — Indulgentias nn. 40 et 41 recensitas legitime impediti quominus in ecclesia huic antiphonae adstent, lucrari possunt si eamdem flexis genibus coram altari vel imagine B. M. V. recitant (Clemens VIII, *Ineffabilia,* 12 Febr. 1598).

X. *Pro iis qui orationem mentalem aut alia spiritualia exercitia peragunt.*

43. Indulgentia Plenaria, semel in mense, si per integrum mensem quotidie mediam horam vel saltem per quartam horae partem mentali orationi operam dant, die ad eorum arbitrium eligendo, quo sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae recipiunt (Clemens X, *Ad ea,* 28 Ian. 1671).

44. Indulgentia Plenaria, si in memoriam quadraginta dierum, quibus Dominus Iesus stetit in deserto, per eumdem numerum dierum in oratione, mortificatione et in aliis piis operibus sese exercuerint, semel in anno, die ab ipsis eligendo (Pius VII, *Ad augendam,* 16 Febr. 1808).

45. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, quoties per mediam horam mentali orationi operam dant (Clemens X, *Ad ea,* 28 Ian. 1671).

46. Indulgentia centum dierum, quoties per quartam horae partem meditationi vacant (Clemens X, loc. cit.).

XI. *Pro iis qui visitant confratres infirmos.*

47. Indulgentia trium annorum et totitem quadragenarum quoties infirmos confratres visitant (Clemens VIII, *Ineffabilia,* 12 Febr. 1598).

48. Indulgentia centum dierum si confratres infirmos ad ecclesiastica sacramenta suscipienda hortantur (Gregorius XIII, *Cum sicut,* 3 Ian. 1579).

XII. *Pro iis qui suffragantur animabus confratrum defunctorum.*

49. Indulgentia Plenaria, si in quatuor anniversariis (diebus 4 Febr., 12 Iul., 5 Sept., 10 Nov.) quotannis in ecclesiis publicis tum fratrum, tum sororum Ordinis Praedicatorum institui solitis, officiis defunctorum intersunt ac confessi sacraque communione refecti ad intentionem Summi Pontificis orant, semel quolibet ex illis quatuor diebus (Pius VII, *Ad augendam,* 11 Februar. 1808).

50. Indulgentia octo annorum, si exequiis adstiterint sequentes processionem quae in suffragium defunctorum quolibet die sabbati aut semel in mense per ecclesiam confraternitatis sive per claustrum ducitur (Gregorius XIII, *Desiderantes,* 22 Mart. 1580).

51. Indulgentia trium annorum et totidem quadragenarum, quoties corpora confratrum defunctorum ad ecclesiam confraternitatis associant (Clemens VIII, *Ineffabilia,* 12 Febr. 1598).

52. Indulgentia centum dierum, si cadavera confratrum cum vexillo confraternitatis ad sepulturam associant, vel si anniversariis pro animabus defunctorum confratrum celebratis intersunt, et ibidem ad intentionem Summi Pontificis orant (Gregorius XIII, *Cum sicut,* 3 Ian. 1579).

XIII. *Pro iis quodcumque caritatis vel pietatis opus peragunt.*

53. Indulgentia sexaginta dierum quoties confratres aliquod opus caritatis et pietatis exercent (Gregorius XIII, *Gloriosi,* 15 Iul. 1579).

XIV. *Pro morientibus.*

54. Indulgentia Plenaria, a sacerdote etiam extra confessionem per formulam communem applicanda, si Rosarium per hebdomadam recitare consueverunt (Innocentius VIII, 13 Octob. 1483; S. C. Indulg. Decr. 10 Augusti 1899).

55. Indulgentia Plenaria, si ex hac vita migrant manu tenentes candelam benedictam SS. Rosarii, dummodo semel saltem in vita integrum Rosarium recitaverint (Hadrianus VI, *Illius qui,* 1 April. 1523).

tholicarum alumnarum; qua de re sedulo a moderatoribus advigilandum. Quoad ceteras: pro internis, negative. Pro externis recurrant in singulis casibus, semper exceptis apostatarum filiabus. — SSmus adprobavit.

2071

cele- Mis- V. in nini.

S. R. C. *9 Dec. 1899.* — Comen. — 1. An Feria V in Coena Domini in ecclesiis parochialibus aliisque non parochialibus celebrari possit Missa lecta vel cum cantu, quin peragantur functiones Feriae VI in Parasceve et Sabbati Sancti.

2. An praedicta Missa legi vel decantari possit in ecclesiis vel oratoriis spectantibus ad Regulares, ad Seminaria et ad Pias Communitates.

3. An publicae fidelium adorationi proponi queat Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum etiam post Missam Praesanctificatorum. Quoad expositionem SS. Sacramenti post Missam Praesanctificatorum.

---

56. Indulgentia Plenaria, si sacramenta Poenitentiae et Eucharistiae recipiunt (S. Pius V, *Consueverunt*, 17 Septemb. 1569).

57. Indulgentia Plenaria, si contriti ss. nomen Iesu saltem corde, si ore non possunt, invocant (Leo XIII, Rescr. S. C. Indulg. 19 Aug. 1899).

58. Indulgentia Plenaria, si susceptis Ecclesiae sacramentis fidem Romanae Ecclesiae profitentes et antiphonam « Salve Regina » recitantes, B. Virgini se commendant (Clemens VIII, *Ineffabilia*, 12 Febr. 1598).

Nota. — Quamvis heic relata sit pluries Indulgentia plenaria in mortis articulo, tamen ad tramitem Decretorum S. C. Indulgent. una tantum acquiri poterit in mortis articulo sub una vel altera ex diversis conditionibus supra expositis.

XV. *Pro defunctis.*

59. In ecclesiis Ordinis Praedicatorum altare SS. Rosarii pro sacerdotibus eiusdem Ordinis privilegiatum est pro anima cuiuscumque confratris (Gregorius XIII, *Omnium saluti*, 1 Sept. 1582).

60. In ecclesiis confraternitatis altare SS. Rosarii pro sacerdotibus confratribus gaudet privilegio non solum in favorem confratum defunctorum, sed etiam cuiuscumque defuncti, etiamsi aliud altare privilegiatum in eadem ecclesia existat. Imo, si in ecclesia non extat altare privilegiatum, altare SS. Rosarii etiam pro quocumque sacerdote, quamvis confraternitati non adscripto, et in favorem cuiuscumque defuncti privilegiatum est (S. C. Ind. *Cameracen.*, 7 Iun. 1842; Pius IX, *Omnium saluti*, 3 Mart. 1857).

PARS SECUNDA

INDULGENTIAE CONFRATRIBUS CUM ALIIS FIDELIBUS COMMUNES.

61. Indulgentiae septem annorum et totidem quadragenarum, prima dominica cuiuslibet mensis, si processioni intersunt (S. Pius V, *Consueverunt*, 17 Septemb. 1569).

62. Indulgentia Plenaria toties quoties in festo SS. Rosarii, sacramentis refecti, a primis vesperis usque ad occasum solis diei ipsius, in memoriam victoriae super Turcas apud Echinadas iusulas ope Rosarii reportatae, capellam (vel effigiem B. M. V. in ecclesia expositam: S. C. Ind. 25 Ian. 1866) visitant, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (S. Pius V, *Salvatoris*, 5 Mart. 1572; S. C. Ind., 5 Apr. 1869, 7 Iul. 1885).

Nota. — Ad lucrandum praefatam Indulgentiam, confessio poterit anticipari feria sexta immediate praecedenti festum SS. Rosarii (Leo XIII, Rescr. S. C. Ind., 19 Augusti 1899).

63. Indulgentia Plenaria in uno die octavae festi SS. Rosarii ad arbitrium uniuscuiusque eligendo, si, sacramentis refecti, capellam SS. Rosarii, vel simulacrum B. M. V. in ecclesia expositum, visitant, ibique ad intentionem Summi Pontificis orant (Bened. XIII, *Pretiosus*, 30 Maii 1727; S. C. Ind. 7 Iul. 1885).

64. Indulgentia Plenaria sub iisdem conditionibus in festo Corporis Christi et in festo Sancti Titularis ecclesiae (Gregorius XIII, *Desiderantes*, 22 Mart. 1580).

65. Omnes et singulae Indulgentiae in hoc Indice contentae possunt per modum suffragii applicari animabus fidelium qui vinculo caritatis Deo coniuncti supremum diem obierunt; excepta tamen Plenaria in mortis articulo (Innocentius XI, *Ad ea*, 15 Iun. 1679).

APPENDIX

Summarium Indulgentiarum omnibus christifidelibus pro devotione SS. Rosarii concessarum.

1. Indulgentia Plenaria, semel in anno si singulis diebus saltem tertiam partem Rosarii recitant, et die ab ipsis eligenda sacramentis reficiuntur, dummodo adhibeant coronam ab aliquo religioso Ordinis Praedicatorum, vel ab alio sacerdote deputato benedictam (*Raccolta*, Editio 1898, n. 194).

2. Indulgentia centum dierum pro quolibet « Pater noster » et qualibet « Ave Maria », si integrum Rosarium vel saltem tertiam partem recitant, dummodo Rosarium sit benedictum ab aliquo religioso Ordinis Praedicatorum, vel ab alio sacerdote deputato (Ibid.).

3. Indulgentia quinque annorum et totidem quadragenarum, quoties tertiam partem Rosarii recitant (Ibid.).

4. Indulgentia decem annorum et totidem quadragenarum, semel in die, si una cum aliis, sive domi, sive in ecclesia, sive in aliquo oratorio publico seu privato, saltem tertiam partem Rosarii recitant (Ibid.).

5. Indulgentia Plenaria in ultima singulorum mensium dominica, si saltem ter in hebdomada tertiam partem Rosarii una cum aliis sive domi, sive in ecclesia, sive in aliquo oratorio recitant, et in dicta ultima dominica ss. sacramentis refecti aliquam ecclesiam seu aliquod publicum oratorium visitant, ibique secundum mentem Summi Pontificis orant (Ibid.).

6. Indulgentia Plenaria in uno ex quindecim sabbatis continuis, arbitrio uniuscuiusque eligendo, si singulis sabbatis sacramenta suscipiunt, et tertiam partem Rosarii recitant, vel aliter eiusdem mysteria devote recolunt (*Raccolta*, edit. cit., n. 197).

Nota. — Quoties fideles legitime impediuntur quominus praefatum exercitium die sabbati peragant, absque Indulgentiarum iactura illud die dominica explere possunt (Ibid.).

7. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum, omnibus sabbatis N. praecedenti non comprehensis (Ibid.).

8. Indulgentia Plenaria, si quovis anni tempore per novem dies in honorem Reginae SS. Rosarii piis exercitiis operam dant, recitando preces a legitima auctoritate approbatas, die ad arbitrium uniuscuiusque eligendo, sive intra novendiales sive infra octo dies immediate sequentes novendium, quo vere poenitentes, confessi et s. communione refecti iuxta mentem Summi Pontificis orant (*Raccolta*, edit. cit., n. 149).

De reponenda in urnula *Sepulcri* pyxide cum particulis consecratis.

4. An cum hostia consecrata quae reservatur pro dicta Missa Praesanctificatorum, reponi possit in urnula seu sepulcro pixis cum particulis consecratis, si opus fuerit, pro infirmis?

R. Ad 1. In ecclesiis parochialibus ubi adest Fons baptismalis, serventur Rubricae Missalis et decreta, adhibito memoriali Rituum Benedicti Papae XIII pro functionibus praescriptis, si extet defectus sacrorum ministrorum et clericorum. In aliis vero ecclesiis non parochialibus, omitti potest functio Sabbati Sancti, non tamen illa Feriae VI in Parasceve; et fiat Sepulcrum: expetita facultate pro usu dicti *memorialis,* si idem sacrorum ministrorum et clericorum defectus existat.

Ad 2. Affirmative, quoad Regulares proprie dictos, iuxta decretum diei 31 Augusti 1839 (1); Negative, quoad Seminaria et Pias Communitates, nisi habeatur Apostolicum Indultum.

Ad 3. et 4. Negative; et serventur Rubricae et decreta.

2072

De facultate dispensandi ab impedimento clandestinitatis urgente mortis periculo.

S. C. S. Off. *13 Dec. 1899.* — Per decreta S. R. et U. Inquisitionis dierum 20 februarii 1888 et 1 martii 1889, S. V. benigne facultatem fecit locorum Ordinariis, parochis communicabilem, etiam per habitualem subdelegationem, qua, urgente mortis periculo, dispensare valeant cum iis, qui iuxta leges civiles sunt coniuncti, aut alias in concubinatu vivunt, super impedimentis, quantumvis publicis, matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, excepto S. Presbyteratus Ordine et affinitate lineae rectae ex copula licita proveniente, ut morituri in tanta temporis angustia in faciem Ecclesiae rite copulari et propriae conscientiae consulere valeant. *Quaeritur:*

Utrum in citatis decretis vere comprehendatur etiam facultas dispensandi ab impedimento clandestinitatis; adeo ut ex. gr. parochus, ab Episcopo habitualiter delegatus, possit in sua paroecia vel coniungere non suos sed extraneos inibi casu existentes, dispensando a praesentia parochi proprii, ad quem nullimode valeat haberi recursus; vel etiam coniungere suos, sed sine testibus, pariter dispensando ab eorum praesentia, cum omnino non sint qui testium munere fungi possint.

R. Affirmative. — SSmus adprobavit.

2073

De paro[...] perationem [...] saream [...] rante.

S. C. S. Off. *13 Dec. 1899.* — Parochus N. iuxta Ritualis Romani praescripta, iuxta etiam preces mulieris praegnantis et graviter decumbentis, super hac muliere iam certo mortua curavit ut operatio caesarea fieret. Medicus absens erat, et operatio facta fuit ab alia persona capaci. Puer vivus erat et fuit baptizatus. Propter hoc factum praefatus parochus fuit accusatus, sed a iudicibus civilibus sine ulla condemnatione remissus. Postea autem, et propter idem factum, dictus parochus a gubernio stipendio annuo fuit privatus. Quaeritur ergo:

1. Parochus N. egitne recte curando ut fieret operatio, medico deficiente, ab alia persona capaci, morte quidem certa, sed non legaliter recognita?

2. Parochus, vel alius sacerdos, debetne curare ut, in iisdem supradictis circumstantiis, operatio, de qua agitur, fiat, etiam quando sequi debet privatio annui stipendii?

---

9. Indulgentia tercentum dierum pro omnibus aliis diebus novendii, quibus in dictis orationibus se exercent (Ibid.).

Pro recitantibus tertiam partem Rosarii in mense Octobris.

A SSmo Dño Nostro Leone PP. XIII (1 Septembris 1883 - 20 Augusti 1885 - 23 Iulii 1898) concessae fuerunt in perpetuum Indulgentiae quae sequuntur:

10. Indulgentia Plenaria, si in die festo B. V. de Rosario, vel aliquo die infra octavam, sacramenta rite suscipiunt, et aliquam sacram aedem visitant, ibique ad mentem Summi Pontificis orant, dummodo die festo et singulis per octavam diebus sive publice in aliqua ecclesia, sive privatim tertiam partem Rosarii recitent.

11. Indulgentia Plenaria, si post octavam festi SS. Rosarii saltem decies infra eumdem mensem Octobris, sive publice in aliqua ecclesia, sive privatim tertiam partem Rosarii recitant et die ab ipsis eligendo sacramenta rite suscipiunt, aliquam ecclesiam visitant ibique ad intentionem Summi Pontificis orant.

12. Indulgentia septem annorum et totidem quadragenarum pro quovis die mensis Octobris, quo fideles tertiam partem Rosarii sive publice in aliqua ecclesia, sive privatim recitant.

13. Omnes et singulae Indulgentiae in hoc Summario recensitae sunt applicabiles animabus igne purgatorii detentis (*Raccolta,* edit. cit. p. XXII, n. 4).

Sacra Congregatio Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita praesens Summarium Indulgentiarum omnibus Christifidelibus pro devotione SSmi Rosarii concessarum uti authenticum recognovit typisque imprimi ac publicari permisit.

Datum Romae ex Secretaria eiusdem S. Congregationis die 29 Augusti 1899.

Fr. Hieronymus M. Card. GOTTI, *Praefectus.*
L. ✠ S.
† A. Sabatucci Archiep. Antinoensis, *Secretarius.*

(1) En decretum: « 1. An in ecclesiis ubi functio« nes Maioris Hebdomadae fieri nequeunt, Feria V. in « Coena Domini celebrari possit Missa lecta. — 2. An « si eiusmodi ecclesiae sint Regularium, id liceat, ut « Superior communicare valeat suos alumnos pro adim« plemento paschalis praecepti ».

« R. Ad 1. Negative. — Ad 2. Superior celebret « in privato oratorio ad ministrandam Religiosis Com« munionem; et, si desit oratorium, fiat in ecclesia, « ianuis clausis ».

R. Detur decretum S. Officii diei 15 Februarii 1780 ad Vicarium Apostolicum Sutchen. *(V. n. 541).*

2074

S. C. S. Off. *20 Dec. 1899.* — Utrum resolutio S. R. et U. Inquisitionis die 3 Maii 1899 qua declaratum fuit omnes facultates speciales a Sancta Sede habitualiter concessas Episcopis aliorumque locorum Ordinariis, licet ad praefinitum tempus, ob eorum mortem vel a munere cessationem ad successores transire, se extendat ad omnes Superiores.

R. Supplicandnm SSmo pro extensione decreti fer. IV, 3 Maii 1899 ad Superiores generales Ordinum religiosorum. — SSmus adprobavit, ac extensionem praedictam benigne concessit.

2075

S. C. S. Off. *17 Ian. 1900.* — Sacerdos N. humiliter exponit quod, cum die 22 Decembris 1894 ordinatus fuerit simul cum alio ab Episcopo iam vita functo, in ipsa Ordinatione defuisse hostiam super patenam vidit absque ullo dubio. Responsum vero datum a Supremo Sacrae Inquisitionis Tribunali die 11 Ianuarii 1899, ob defectum vini in calice, lectum in ephemeride *Il Monitore Ecclesiastico* mense Maio, intulit ei dubium de validitate suae Ordinationis. Quapropter orator humiliter quaerit quid agendum in praxi: 1. Quoad Ordinationem. 2. Quoad Missas celebratas et beneficium coadiutorale cum animarum cura ab ipso exercitum. 3. Quoad matrimonia coram ipso celebrata.

R. Ordinationem esse iterandam ex integro sub conditione et secreto quocumque die et a quocumque catholico Episcopo, facto verbo cum SSmo ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis a sacerdotibus celebratis ut in casu.

2076

S. C. S. Off. *17 Ian. 1900.* — An tolerari possit ut Sacrificium Missae celebretur super lapides altarium etiam ecclesiarum parochialium, praecedenti saeculo, vel etiam saeculo decimosexto consecratos sine sepulcro et sacris Reliquiis Sanctorum a missionariis vel antiquioribus Episcopis. Sunt qui affirmant antiquis illis temporibus habuisse missionarios Americae Meridionalis privilegium consecrandi altaria portatilia seu lapides ad Sacrificium sine Ss. Reliquiis.

R. Curet Episcopus, ut ritu praescripto in altaribus collocentur Sanctorum Reliquiae: et interim, in casu, tolerari potest usus celebrandi in praedictis altaribus.

2077

De operibus ad S. C. Studiorum mittendis quorum auctores catholicis Athenaeis vel Facultatibus sunt addicti.

Litt. encycl. S. C. Studior. *10 Febr. 1900.* — Summopere laetandum in catholicis Athenaeis vel Facultatibus canonice erectis viros adesse, qui, editis operibus, sacras praesertim disciplinas illustrant, et ab insectatorum erroribus, nimis hoc aevo effrenate disseminatis, strenue vindicare satagunt, ut inde catholica veritas, omnium scientiarum amica, magis magisque splendescat.

Quum autem quidquid praeclarum in lucem profertur ex praedictis Facultatibus, in decus ac solatium quoque cedat huius S. Congregationis Studiis regundis praepositae, facile comperitur quam maxime intersit ut eadem S. Congregatio cognoscat quae evulgantur opera ab iis qui eisdem Facultatibus sunt addicti. Ne horum opera in posterum manibus aliorum et praesertim discipulorum versentur, quin perspecta sint huic S. Congregationi, quod prudenti consilio cautum fuit in percelebri Constitutione felic. record. Leonis XII, quae incipit *Quod divina Sapientia*, in mentem omnium revocandum censuimus, videlicet, ut quique vel docendi vel alio munere funguntur apud Athenaea vel Facultates quae iure ad nos pertinent, unum exemplar cuiusque operis quod ediderint, ad Sacram Congregationem, veluti argumentum obsequii, mittere teneantur.

Cum de re agatur haud levis momenti, Cancellarii cuiusque Facultatis, ea qua par est sedulitate, curabunt ut huiusmodi lex omnibus innotescat, atque insuper ut mittantur etiam ephemerides quaecumque stato tempore prodeunt.

2078

De matrimonio, de quo petitur sanatio in radice, quod civiliter contractum est cum impedimento impotentiae quae supervenit viro post concubinatum in quo filii nati sunt.

S. C. S. Off. *8 Martii 1900.* — Bertha catholica archidioeceseos N. soluta, cum Titio acatholico pariter soluto, ex quinque circiter annis in concubinatu fide praestita et cum affectu maritali vivens, novissime, nempe die 1 mensis Septembris anni 1898, cum eo matrimonium, quod vocant civile, coram magistratu civili iniit. Ex ista coniunctione duae proles exortae sunt, quarum altera die 29 m. Septembris 1894 nata catholice et baptizata est et educata, altera, die 29 m. Martii 1896 nata, paucis hebdomadibus post nativitatem decessit.

Parocho dictae Berthae vehementer allaborante ut ad validum et licitum matrimonium adducatur, tandem res in eo est ut dispensationi super religionis mixtae impedimentum, praemissis debitis cautionibus, iam locus per se esse posset, nisi impedimentum perpetuae impotentiae intercessisset, ex eo proveniens, quod dictus Titius mense Iunio 1896 (i. e. duobus annis ante celebrationem matrimonii civilis) operatione chirurgica utroque teste privatus existit. Restare solum videtur, ut ad dis-

pensationem in radice coniunctionis petendam confugiatur. Revera intentio, seu consensus matrimonialis non defuit, nec saltem post contractum civile matrimonium extrinseca species matrimonii deest, adeo ut dictae partes pro coniugibus communiter habeantur. Cum per sanationem saluti animae resipiscentis et legitimitati prolis superstitis provideatur, denegata vero sanatione separatio minime fieri posset et gravissima scandala pertimescenda forent; ideo preces mulieris catholicae pro obtinenda gratia enixe commendamus.

R. In casu exposito sanationem in radice concedi non posse; et ad mentem: Mens est, quod cum matrimonium revalidari nequeat, putati coniuges illico separari deberent. Si vero hoc moraliter impossibile sit, dummodo absit periculum incontinentiae, adhibitis cautelis, sub eodem tecto cohabitent uti frater et soror. Quod vero ad canonicam prolis legitimationem, eam per rescriptum Principis rite expediendum concedi posse. — SSmus adprobavit.

2079

Circa abiurationem *iuridicam* requisitam ut Episcopus possit in foro externo haereticos absolvere.

S. C. S. Off. *28 Martii 1900.* — Per Responsum S. Congregationis datum Episcopo Bituntino die 2 Ianuarii 1669 (quod decretum iuxta responsum a S. Officio die 21 Dec. 1895 Episcopis Borussiae datum adhuc viget) declaratum est: posse Episcopos auctoritate *ordinaria* haereticos sponte comparentes in exteriore foro absolvere « post *abiurationem juridice* factam ».

Diversae ultimis annis erant in hisce regionibus (Germaniae) opiniones de huiusce clausulae vigore. Nam alii opinabantur praedictam Episcoporum ordinariam facultatem tunc tantum executioni posse mandari, quando modo iudiciali Episcopus procedit; sic ex. gr. unus ex Germaniae Ordinariis, vir in jure canonico peritissimus, litteris ad hanc Curiam *N.* missis sententiam suam esse exposuit, quod Episcopus hac ordinaria facultate uti volens debeat haereticum inducere ad abiurationem *coram notario et duobus testibus* pronuntiandam. Quae opinio habet aliquod fundamentum in citato S. Officii decreto, quippe quod poscit praecedere absolutioni abiurationem *iuridice* factam.

Sed eiusmodi iudicialis aut iuridica abiuratio nusquam in Germania in usu est. In regionibus acatholicis, ubi conversiones ad fidem saepius fiunt, nulla est copia notariorum catholicorum. Accedit quod valde consultum est ut haereticis conversis modus abiurandi facilis et commodus reddatur, et ut conversiones nullum strepitum vel admirationem excitent, quod fieret, si iudiciales aut iuridicae formae adhiberentur.

Hinc ubique locorum usus est, ut abiuratio erroris et fidei catholicae professio perficiatur coram parocho et uno teste, vel, si necessitas ita expostulat, coram solo parocho, sed semper ita, ut abiuratio in exteriori foro compareat et probari valeat. Idcirco abiuratio non tam actus iudicialis aut *juridicus,* sed magis actus *pastoralis* officii censeri debet, sed semper validus etiam pro exteriori foro.

Quae cum ita sint, Ep. N., ut sensus citati decreti non ansam praebeat dubiis, a Sacra Inquisitionis Congr. humillime petit, ut declaretur, num possit Episcopus *ordinaria* sua facultate absolvendi haereticos etiam tunc uti, si non fiat abiuratio in stricto sensu *juridica,* sed coram solo sacerdote ab Episcopo delegato, aut coram tali sacerdote et teste.

R. Respondendum Episcopo ad mentem: Mens est quod abiuratio fieri potest coram quopiam ab Episcopo delegato ut notario, et aliquibus personis uti testibus; et detur instructio 8 Aprilis 1786 ad Episcopum Limericensem (1).

2080

Circa ind... de celebr... Missae pri... de Requie i... itu fidelium

S. R. C. *3 Apr. 1900.* — Vicen. — Ad quandam controversiam tollendam circa interpretationem decretorum *Aucto* 8 Iunii 1896 et *Romana* 12 Ian. 1897 *(V. nn. 1931–1957)* quoad Missas lectas de Requie, hodiernus caeremoniarum magister basilicae cathedralis Vicensis in Hispania, de consensu sui Rmi Episcopi, Sacrorum Rituum Congregationi sequentia dubia enodanda humillime exposuit; nimirum:

1. Utrum ex enunciatis decretis Missae lectae, quae a sacerdotibus celebrantur in ecclesiis et oratoriis civitatis pro defuncto, cadavere insepulto vel sepulto non ultra biduum a die obitus seu depositionis, celebrari valeant de *Requie,* dummodo in parochiali ecclesia fiat funus cum Missa exequiali; an hoc privilegium sit proprium tantummodo ecclesiae, in qua funus peragitur cum sua Missa exequiali.

2. Utrum quilibet sacerdos possit unam tantum Missam de Requie celebrare, vel plures, diversis diebus, dummodo cadaver sit insepultum non ultra biduum.

3. Utrum pro defuncto, qui morabatur in civitate et obierit extra civitatem, possint etiam in ipsa civitate praedictae Missae lectae de Requie celebrari.

---

(1) Episcopo Limericen. haec declaravit S. C. de Prop. F. (8 Apr. 1786); « Non est necesse ut qui a « catholica fide defecerunt, ad eamque, postmodum « reverti cupiunt, publicam abiurationem praemittant, « sed satis est ut privatim coram paucis abiurent, dum« modo tamen promissa servent, ac revera abstineant « communicare cum haereticis in spiritualibus, aut quid« quam facere quod haeresis protestativum sit. Idem « sentiendum de iis qui haeresim, in qua usque ab ini« tio educati fuere, privatim abiurent ».

4. Quomodo intelligenda sit presentia physica vel moralis requisita in decretis suprarelatis.

R. Ad 1. Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam.

Ad 2. Stetur decretis.

Ad 3. et 4. Provisum in praecedentibus; et Missae privatae de Requie nonnisi in ecclesia vel oratorio publico permittuntur ubi fit funus cum Missa exequiali: in oratoriis autem privatis Missae, quae ibidem legi permittuntur, possunt esse de Requie, praesente cadavere in domo; servatis ceteris clausulis et conditionibus.

2081

ordis ulari pars inem *atris ae.*

Decr. S. R. C. *4 Apr. 1900.* — Quo caritas Dei per Spiritum Sanctum diffusa constanter maneat et regnet in cordibus hominum mirabiliter confluunt divina sacramenta et religiosae celebritates.

Inter has accensenda est solemnitas in honorem sacri Cordis Jesu ab Ecclesia instituta, per quam non modo Cor Filii Dei et hominis adorandum et glorificandum proponitur, sed etiam symbolice renovatur memoria illius divini amoris quo idem unigenitus Dei Filius humanam suscepit naturam, et factus obediens usque ad mortem, praebuit hominibus exempla virtutum, seque ostendit mitem et humilem corde. Verum studiosa fidelium pietas alios invexit modos, quibus ad eumdem finem devotio erga amantissimum Cor Jesu iucundis uberibusque fructibus ferax propagatur. Penes quamplurimos christifideles pia ac laudabilis viguit ac viget consuetudo gestandi supra pectus emblema ipsius S. Cordis Iesu, ad instar scapularis, quae consuetudo a beata Margarita Alacoque quodam coelesti lumine illustrata originem duxit, et ab Apostolica Sede partialibus indulgentiis locupletata est. Cum vero similis devotio foveatur et majora in dies capiat incrementa, praesertim in Galliis finitimisque regionibus: humiles enixaeque preces SSmo Domino Nostro Leoni Papae XIII porrectae sunt ut ad majorem regni Christi eiusque divini amoris propagationem et gloriam provehendam, scapulare proprie dictum sacri Cordis Jesu, cum apposito ritu et formula benedictionis atque impositionis approbare dignaretur. Hoc scapulare conficitur ex binis de more partibus laneis albi coloris per duplicem chordulam seu vittam coniunctis, quarum una habet emblema sacri Cordis Jesu, prouti pingi solet, altera autem refert imaginem B. Mariae Virginis sub titulo *Mater Misericordiae.* Sanctitas porro Sua, has preces peramanter excipiens, ex Sacrorum Rituum Congregationis consulto, Scapulare supradescriptum benedicendum atque imponendum ritu et formula, quae huic praejacent decreto (1), ab iis tantum quibus facultas ab Apostolica Sede concessa fuerit, approbare dignata est. Contrariis non obstantibus quibuscumque (2).

2082

Decr. S. C. S. Off. *9 Apr. 1900.* — In Congregatione Generali S. Romanae et Universalis Inquisitionis habita fer. IV. die 4 Aprilis 1900. cum disceptatum fuisset super facultate sacerdotum iter transmarinum facientium excipiendi fidelium eiusdem itineris comitum sacramentales confessiones, Emi ac Rmi DD. Cardinales in universa christiana republica Inquisitores Generales, ad omnem in posterum hac super re dubitandi rationem atque anxietatibus occasionem removendam decreverunt ac declararunt:

De facultate sacerdotum excipiendi fidelium confessiones secum in mari navigantium.

Sacerdotes quoscumque transmarinum iter arripientes, dummodo a proprio Ordinario Con-

---

(1) En ritus et formula benedictionis et impositionis Scapularis S. Cordis Iesu: « *Suscepturus Scapulare Sacri Cordis Iesu genuflectat, et sacerdos Apostolica facultate pollens, stola alba indutus, capite detecto dicat:* ℣. Adiutorium nostrum in nomine Domini. ℟. Qui fecit coelum et terram. — ℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam. ℟. Et salutare tuum da nobis. — ℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. — ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo. — Oremus. Domine Iesu, qui ineffabiles Cordis tui divitias Ecclesiae sponsae tuae singulari dilectionis beneficio aperuisti: hoc Scapulare eiusdem Cordis tui emblema decoratum bene✠dicere digneris: ut quicumque illud devote gestaverit, intercedente Beata et Clementissima Genitrice tua Maria, virtutibus et donis coelestibus ditari mereatur: Qui vivis et regnas etc.

Postea sacerdos Scapulare aspergit aqua benedicta illudque imponit, dicens:

Accipe, frater, hoc Scapulare Sacri Cordis Iesu, quo ornatus in honorem et memoriam amoris et passionis eius, per intercessionem Beatae Mariae Virginis Matris Misericordiae, divinae gratiae largitatem et aeternae gloriae fructum consequi merearis. Per eumdem Christum Dominum nostrum. *(Si scapulare mulie i imponatur, dicatur:* Accipe soror etc. *Si vero pluribus, tum omnia plurali numero dicantur).*

Deinde una vice cum adscripto dicat sive latino sive vernaculo idiomate sequentes preces iaculatorias: Iesu mitis et humilis corde, fac cor nostrum sicut cor tuum. — Maria Mater gratiae, Mater misericordiae, Tu nos ab hoste protege, et mortis hora suscipe ».

Plures Indulgentias dictum Scapulare gestan concessit Leo PP. XIII (Litt. Ap. *10 Iulii 1900*), et sunt, servatis servandis: I. *Plenariae* - Die admissionis. - In festis primariis D. N. I. C. et B. M. V. - In mortis articulo. II. *Partiales.* - In festis secundariis D. N. I. C. et B. M. V. - Recitantibus *Pater, Ave, Gloria* cum invocatione *Maria Mater gratiae, Mater misericordiae, Tu nos ab hoste protege et mortis hora suscipe.* - I - dulgentiae *Stationum* nuncupatae etc.

(2) Facultas delegabilis benedicendi et imponendi Scapulare S. Cordis Iesu concessa est Moderatori Generali Oblatorum Mariae Immaculatae *(Decr. S. R. C. 19 Maii 1900).* Eadem facultate pollet Moderator Piae Unionis Primariae ss. Cordis Iesu ad S. Mariae de Pace Urbis *(Decr. S. R. C. 19 Maii 1900).*

fessiones excipiendi facultatem habeant, posse in navi toto itinere durante fidelium secum navigantium Confessiones excipere, quamvis forte, inter ipsum iter, transeundum vel etiam aliquandiu consistendum sit diversis in locis diversorum Ordinariorum iurisdictioni subiectis.

2083

Quid a parocho agendum quoad benedictionem Fontis baptismalis in ecclesiis filialibus in casu deficientiae sacerdotum.

S. R. C. *29 Maii 1900.* — Urgellen. — Iuxta decretum in *Utinen.* 13 Ianuarii 1899 ad 1 et 2, aqua baptismalis, Sabbato sancto et Vigilia Pentecostes benedicenda est in ecclesiis parochialibus et etiam in filialibus quae sacrum Fontem legitime habent; et haec benedictio fieri debet integra in singulis ecclesiis. Hinc quaeritur: Quomodo se gerere debeat parochus, qui, deficiente clero, duas regit paroecias, vel filialem habet cum fonte baptismali de iure et nullum invenit sacerdotem cui praefatam benedictionem committat?

R. Posita vera necessitate deficientiae sacerdotis, super quo conscientia parochi onerata maneat, idem parochus de benedicta aqua ex principali paroecia asportet in aliam.

2084

De facultate Episcoporum haereticos ad abiurationem admittendi.

Ex Litt. S. C. S. Off. *8 Iunii 1900.* — (ad Ep. Tergestin.). — In quanto al foro esterno i Vescovi hanno dal dritto la facoltà di ammettere gli eretici e gli apostati all'abiura, e il n. 1. della Formola III (1) riguarda sopratutto i Vicarî Apostolici. In quanto al foro interno può benissimo (il Vescovo) far uso della facoltà del n. 10 (2). In fine chi è stato assoluto in foro esterno può nel foro interno essere assoluto da qualunque confessore.

2085

Circa Ordinariorum litteras commendatitias pro Institutorum Regularium approbatione.

Litt. encycl. S. C. EE. et RR. *22 Iunii 1900.* — Usuvenit postremis hisce temporibus, ut Moderatores seu Moderatrices Institutorum vota simplicia noncupantium, hanc S. C. Episcoporum et Regularium adeuntes, ad effectum impetrandi decretum laudis vel approbationem respectivi Instituti sive constitutionum, una cum supplici libello allegent etiam commendatitias litteras patentes ipsis datas ab Ordinariis locorum, in quibus proprii Instituti sodales commorantur. Porro, per huiusmodi agendi rationem, contingere facile potest, ut Sacrorum Antistites haud plena gaudeant libertate plane aperiendi animi sui sensum, et aliquando forsan impediantur quominus Sacram Congr. distincte doceant de nonnullis rerum adiunctis, quae ad recte iudicandum de precum merito utilia vel etiam necessaria forent. Quare haec eadem S. C. quo tutius in re tam gravi procedi possit, omnes et singulos Ordinarios monendos esse censuit, ut quotiescumque, in posterum, ab Institutis votorum simplicium postulentur commendationes ad assequendum decretum laudis seu approbationem Apostolicam, litteras ipsis oratoribus patentes ne tradant, sed eas cum opportunis informationibus et proprio voto, pro rei veritate et iustitia, directe ad S. C., sub sigillo, transmittant.

2086

De presb. Ordination. manuum imposition. tactu pl. peracta.

S. C. S. Off. *4 Iulii 1900.* — Nella Ordinazione di un sacerdote, avuta luogo nel Luglio 1897, fu fatta la prima imposizione delle mani ma senza il tatto fisico sul capo dell'ordinando da parte del Vescovo e dei preti assistenti. Benchè a taluni sia parsa valida tale ordinazione, secondo l'insegnamento del Perrone che ripone nella seconda imposizione delle mani la materia essenziale del presbiterato, non venendo la prima da nessuna forma di parole determinata; nondimeno per maggior sicurezza in cosa così rilevante umilmente chiede (il Vescovo N.) che cosa debba fare per la detta Ordinatione.

R. Ordinationem esse iterandam ex integro sub conditione et secreto, quocumque die, facto verbo cum SSmo ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis celebratis ut in casu. — SSmus adprobavit, et gratiam benigne concessit.

2087

Intestinis et politici tentionibu pem utc ferre cler mnino pro tur.

S. C. Concilii *12 Iulii 1900.* — In perturbationibus et intestinis bellis, quibus aliquoties civiles status exagitantur, ultimis hisce annis interdum accidit, ut ecclesiastici viri, partium studio abrepti, uni vel alteri politicae factioni ultro se manciparent, et pro ea contra canonicas leges plura agere et moliri non verentur, fidentes absolutionem in posterum se facile consequuturos.

Tam gravi malo occurrere cupiens SSmus D. N. Leo PP. XIII, inhaerendo dispositionibus SS. Concilii Tridentini sess. XIV in prooem. et cap. IV, nec non sess. XXII cap. I de reform., et prae oculis habita doctrina Be-

(1) In num. 1. Formulae III facultatum haec habentur: « Absolvendi ab haeresi et apostasia a fide et a schismate quoscumque etiam ecclesiasticos, tam saeculares quam regulares, non tamen eos, qui ex locis fuerint ubi sanctum Officium exercetur, nisi in locis Missionum in quibus impune grassantur haereses, et post iudicialem abiurationem, illuc reversi, in haeresim fuerint relapsi; et hos in foro conscientiae tantum ».

(2) Id est: « Absolvendi ab omnibus censuris etiam speciali modo in Bulla *Apostolicae Sedis moderationi* diei 12 Octobris 1869 Romano Pontifici reservatis, excepta absolutione complicis in peccato turpi ».

nedicti XIV in Instit. 101, per praesentes S. C. Concilii litteras statuit atque decernit, ut in posterum quisquis ex clero, ut intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferat, proprium residentiae locum absque iusta causa, quae a legitima ecclesiastica auctoritate recognita sit, deseruerit, vel clericales vestes exuerit, quamvis arma non sumpserit, et humanum sanguinem minime fuderit; et eo magis qui in civili bello sponte sua nomen militiae dederit, aut bellicas actiones quomodocumque dirigere praesumpserit, etsi ecclesiasticum habitum retinere pergat; ab Ordinum et graduum exercitio, et a quolibet ecclesiastico officio et beneficio suspensus illico et ipso facto maneat; et inhabilis praeterea fiat ad quaelibet officia aut beneficia ecclesiastica in posterum assequenda, donec ab Apostolica Sede restitutus non fuerit, sublata ad hunc effectum respectivis dioecesium Ordinariis qualibet dispensandi potestate, etiamsi amplissimis, sive solitis (ut vocant) sive extraordinariis facultatibus rehabilitandi clericos gaudeant: contrariis quibuscumque minime obstantibus.

2088

emo- fficii Mis- in- bra- ficio his.

S. C. Rit. *17 Iulii 1900.* — Quando in aliqua ecclesia agitur de Sancto, die non propria nec assignata, et de eo, ob speciale privilegium a S. Sede obtentum, canitur et legitur Missa ut in die festo, fierine debet commemoratio Officii currentis.

R. Servetur decretum *Castri Maris* ad II d. die 20 Iulii 1894, scilicet commemoratio Officii currentis omittatur in Missa solemni, fiat in lectis.

2089

iam Prin- ioli- ipa-

Instr. S. C. S. Off. *1 Aug. 1900.* — Coerentemente alla dottrina e prassi della Chiesa cattolica, la partecipazione esteriore (dei cattolici) alle onoranze funebri nel caso (della morte del proprio sovrano acattolico) dovrà limitarsi a quegli *atti di civile ossequio* che nelle circostanze del caso l' Ordinario del luogo può ritenere indispensabili per la deferenza dovuta al Principe ed al Governo, senza offendere il sentimento cattolico del paese, ed esclusa qualsiasi partecipazione di carattere rituale e religioso. In simili condizioni e con siffatte cautele si è talvolta dovuto tollerare il suono delle campane in segno esterno di pubblico lutto, ovvero l' assistenza dei membri del clero cattolico ai funerali del sovrano protestante, od anche la loro assistenza in corpo, fuori della propria chiesa, al passaggio del corteggio, sempre però *civilis honoris causa*, cioè senza indumenti sacri nè cerei nè preci, e quando non siavi, o possa rimuoversi lo scandalo dei fedeli.

2090

De subdelegandis parochis ad excipiendum iuramentum suppletorium pro vagorum matrimoniis.

S. C. S. Off. *8 Aug. 1900.* — Il Vescovo N. espone che gravi ragioni, non esclusa quella della lontananza dei luoghi, spesso non permettono che a ricevere il giuramento suppletorio pei matrimonii dei vaghi siano suddelegati i Vicarii foranei, tornando assai più opportuno che tale suddelegazione sia data al parroco o al vice-parroco del luogo. Supplica perciò che gli sia concessa tale facoltà, non ostante che i parroci o i vice-parroci non possano forse riputarsi *personae insignes et idoneae*, a tenore della Istruzione del S. Officio del 21 Agosto 1670 *(V. n. 192)*, e come furono ritenuti i Vicarii foranei con risposta del S. Officio del 24 febbraio 1847 al dubbio VII *(V. n. 1011)*. — E poichè il Vescovo supplicante si accinge a celebrare il Sinodo diocesano, ossequiosamente chiede se in detto Sinodo possa delegare abitualmente i parroci e i reggenti le parrocchie vacanti a ricevere siffatti giuramenti suppletorii.

R. Ad mentem: Mens est quod non expedit in Synodo dioecesana insertio, de qua in precibus. Ceterum Episcopus, utatur facultate biennali, quam habet ab hac Suprema Congregatione, vi cuius quemcumque parochum subdelegare potest ad iuramentum suppletorium recipiendum. — SSmus adprobavit.

2091

An palaeoslavicae linguae privilegium ob interruptum eius usum extinctum sit.

S. R. C. *14 Aug. 1900.* — Utrum privilegium linguae palaeoslavicae *(V. n. 2015)* extinctum fuerit ob interruptum usum eiusdem linguae, intra postremos triginta annos, in illis etiam ecclesiis de quibus certo constat eas antea fuisse in legitima eiusdem linguae possessione.

R. SSmus declarare dignatus est praefatis ecclesiis privilegium extinctum non fuisse, si usus linguae palaeoslavicae intra postremos annos intermissus fuerit non voluntarie, sed ex necessitate ob externas causas impedientes, velut ex deficientia palaeoslavorum missalium aut sacerdotum eiusdem linguae peritorum.

2092

De Ordinatione presbyterali in qua manuum impositio haud rite facta est.

S. C. S. Officii *22 Aug. 1900.* — Nella Ordinazione del 9 Giugno 1900, in cui Tizio fu promosso al sacerdozio, fu omessa dal Vescovo ordinante e dai sacerdoti assistenti così la prima come la seconda imposizione delle mani benchè si fosse recitata la orazione *Oremus, fratres carissimi etc.* — Quando poi si giunse al *Communicantes* del Canone della Messa, il cerimoniere avvertì la omissione, ed il Vescovo, avvisatone, credette opportuno differire le

accennate imposizioni a dopo la Comunione. Allora, e precisamente prima delle parole del Pontificale *Iam non dicam vos servos etc.* furono supplite tanto dal Vescovo ordinante quanto dai sacerdoti assistenti amendue le imposizioni delle mani, ripetendosi nel tempo stesso tutta e solamente l' orazione *Oremus, fratres carissimi etc.* Dopo ciò si riprese il rito alle parole *Iam non dicam vos servos* fino al termine. Si chiede se sia valida tale Ordinazione; e nel caso negativo che cosa debba farsi per rimanere tranquilli.

R. Ordinationem esse iterandam ex integro sub conditione et secreto, quocumque die, facto verbo cum SSmo, ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis celebratis ut in casu. — SSmus adprobavit, et gratiam benigne concessit.

2093

Circa concursum schismaticorum alumnorum ad scholas catholicas.

Instr. S. Off. 22 *Aug.* 1900 — (AD EP. IASSIEN.). — Cum ob peculiares loci circumstantias inpediri non expediat alumnorum schismaticorum ad scholas catholicas concursum, id eatenus tolerari posse memineris, quatenus ex huiusmodi promiscuitate et consortio nec schola desinat esse catholica, nec naturalis divinaeve legis iura pessumdari, aut catholicorum alumnorum mores et maxime fidem periclitari ullimode contingat. Quare, in primis, nullo pacto sinendum erit ut pro religiosa alumnorum schismaticorum institutione cathechista schismaticus a catholicis scholarum moderatoribus deputetur, quamvis forte id sub tacita vel etiam expressa conditione fiat ut catechista schismaticus (quod multo minus a catechista catholico exigi posset) ea tantum tradat quae catholicae et schismaticae doctrinae sunt communia. Ne autem exinde schismaticorum querimoniis ansa praebeatur, poterunt catholici moderatores hac super re passive se habere, tolerare nimirum ut alumni schismatici a catechistis schismaticis, propriis eorum expensis atque in loco, quantum fieri potest, a scholis catholicis separato instruantur, vel ut una cum catholicis doctrinam catholicam doceantur. Pariter permitti non potest, propter manifestum periculum, cui catholici adolescentes exponerentur, ut metaphysices vel ethices aliaeve his similes scientiae aut disciplinae a magistris non catholicis tradantur: « auctoritas quippe prae-« ceptorum, quae maxime in adolescentium ani-« mis valet (ut alias haec eadem S. C. adno-« tabat) ad ea omnia adprobanda quae in iis « vident ex iisve audiunt, naturali quadam vi « eos rapit, quo fit ut illorum erga religionem « indifferentia, errores ipsi haereticales, catho-« licaeque religionis contemptus, venenato quo-« dam halitu tenella pectora inficiat, extincto-« que calore omni pietatis, penitus corrum-« pat ». E contra ad idiomata vel scientias naturales aut mathematicas aliasque, quae materiam a religione omnino distinctam habent, tradendas, acatholicos praeceptores sub catholicorum moderatorum vigilantia adhibere per se illicitum non est; siquidem igitur ob peculiares loci circumstantias vera id necessitas exigat, tolerari poterit ut, adhibitis debitis cautionibus ad omnia pericula a catholicis adolescentibus propulsanda, eorum opera uti valeas. — Quod demum spectat ad libros, de re scilicet profana, ab acatholicis conscriptos, urgente necessitate, iis uti per se non est prohibitum, dummodo tamen nullum contineant errorem, vel, si continebant, emendati fuerint.

2094

Circa dec[...] 20 Aprilis de facultati[...] locorum [...]narios di[...]dis.

S. C. S. Off. 5 *Sept.* 1900. — Con decreto del dì 20 Aprile 1898 il S. Officio dichiarò che d' ora in poi tutte le facoltà abituali della S. Sede debbano dirigersi agli Ordinarii dei luoghi; e per *Ordinarii* vogliono intendersi i Vescovi, gli Amministratori, i Vicarii generali e capitolari ecc. Con altro decreto poi del 23 Giugno 1898 lo stesso S. Officio concesse che anche le facoltà, date ai Vescovi antecedentemente al citato decreto del 20 Aprile 1898, si debbano intendere nel senso di quel decreto. Or si chiede di sapere se posteriormente al prefato decreto del 20 Aprile 1898 le facoltà concedute non all' Ordinario, ma nominatamente al Vescovo, debbano pure intendersi nel senso di detto decreto.

R. Affirmative. — SSmus adprobavit.

2095

Circa [...]vendum [...]tentem a[...] [...]vatis S. S[...] [...]ne onere [...]di epistol[...] S. Poen[...]riam.

S. C. S. Off. 5 *Sept.* 1900. — Relate ad censurarum absolutionem Summo Pontifici reservatarum, S. C. R. et U. Inquisitionis, die 9 Novembris 1898 sequentia decrevit: — « Quando neque confessarius neque poenitens « epistolam ad S. Poenitentiariam mittere pos-« sunt, et durum sit poenitenti adire alium « confessarium, in hoc casu liceat confessario « poenitentem absolvere etiam a casibus S. Se-« di reservatis absque onere mittendi episto-« lam ». His statutis, Episcopus N. ad pedes S. V. provolutus, humiliter expostulat: An ut onus epistolam mittendi cesset, scribendi impedimentum adstringere debeat confessarium simul et poenitentem; vel sufficiat, sicuti aliqui interpretati sunt, quod poenitens scribendi impar, eidem confessario a quo vi decret. 1886 et 1897 absolutus fuerit, se praesentare nequeat, et ipsi durum sit alium confessarium adire; licet confessarius absolvens, pro poenitente, epistolam ad S. Sedem mittere posset.

R. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam. — SSmus adprobavit.

byte- tione terno b or- epta.

2096

S. C. S. Officii *28 Novembris 1900.* — L' Arcivescovo N. espone che un prete buonissimo della propria diocesi, ma tormentato da scrupoli, dubitando della propria fede nell' atto della Ordinazione presbiterale, ricusò il suo consenso a ciascuna parte dell'Ordinazione, proponendo così: — « Affinchè io più tardi non abbia dubbio alcuno sulla invalidità di questa mia Ordinazione, dichiaro di non voler essere ordinato: la mia Ordinazione avrà luogo un' altra volta: non osando uscir di chiesa, ora farò solo che sembri ai miei compagni di essere ordinato ». Coerentemente a questa intenzione, non proferì le parole della consacrazione, credendole essenziali alla validità dell'Ordinazione: non intese ricevere la potestà di rimettere i peccati: avendo solo subìta la materiale imposizione delle mani del Vescovo ordinante; neppure intese di promettere obbedienza al Vescovo, volendolo poi fare un'altra volta, quando sarebbe di nuovo ordinato. Da fededegne informazioni intanto si ha che questi serbò condotta lodevolissima in tutto il tempo trascorso in seminario ed ardentemente desiderava il sacerdozio; che il dì dell'Ordinazione, vi andò di sua piena volontà, e che il dì seguente alla ordinazione confortato dal confessore a disprezzare lo scrupolo, celebrò la sua prima Messa. Stante tutto ciò l' umile oratore chiede se può considerarsi valida la detta Ordinazione.

R. Ordinationem esse iterandam ex integro sub conditione et secreto quocumque die, facto verbo cum SSmo ut suppleat de thesauro Ecclesiae, quatenus opus sit, pro Missis celebratis ut in casu. — SSmus approbavit, ac gratiam benigne concessit.

2097

nes So- oto- um.

Const. Leonis PP. XIII *8 Dec. 1900.* — Conditae a Christo Ecclesiae ea vis divinitus inest ac fecunditas, ut multas anteactis temporibus, plurimas aetate hac elabente, utriusque sexus tamquam familias ediderit, quae, sacro *votorum simplicium* suscepto vinculo, sese variis religionis et misericordiae operibus sancte devovere contendunt. Quae quidem pleraeque, urgente caritate Christi, singularis civitatis vel dioecesis praetergressae angustias, adeptaeque, unius eiusdemque vi legis communisque regiminis, perfectae quamdam consociationis speciem, latius in dies proferuntur. — Duplex porro earumdem est ratio: aliae, quae Episcoporum solummodo approbationem nactae, ob eam rem *dioecesanae* appellantur; aliae vero de quibus praeterea Romani Pontificis sententia intercessit, seu quod ipsarum leges ac statuta recognoverit, seu quod insuper commendationem ipsis approbationemve impertiverit.

Iam in binas huiusmodi religiosarum Familiarum classes quaenam Episcoporum iura esse oporteat, quaeque vicissim illarum in Episcopos officia, sunt qui opinentur incertum controversumque manere. — Profecto, ad *dioecesanas* Consociationes quod attinet, res non ita se dat laboriosam ad expediendum: eae quippe una inductae sunt atque vigent Antistitum sacrorum auctoritate. At gravior sane quaestio de ceteris oritur, quae Apostolicae Sedis comprobatione sunt auctae. Quia nimirum in dioeceses plures propagantur, eodemque ubique iure unoque utuntur regimine; ideo Episcoporum in illas auctoritatem opus est temperationem quamdam admittere certosque limites. Qui limites quatenus pertinere debeant, colligere licet ex ipsa decernendi ratione Sedi Apostolicae consueta in eiusmodi consociationibus approbandis, scilicet certam aliquam Congregationem approbari ut piam Societatem votorum simplicium, *sub regimine Moderatoris generalis, salva Ordinariorum iurisdictione, ad formam sacrorum canonum et Apostolicarum constitutionum.* — Iamvero perspicuum inde fit, tales Consociationes neque in *dioecesanis* censeri, neque Episcopis subesse posse nisi intra fines dioecesis cuiusque, incolumi tamen supremi earumdem Moderatoris administratione ac regimine. Qua igitur ratione summis societatum harum Praesidibus in Episcoporum iura et potestatem nefas est invadere, eadem Episcopi prohibentur ne quid sibi de Praesidum ipsorum auctoritate arrogent. Secus enim si fieret, tot moderatores istis Congregationibus accederent, quot Episcopi, quorum in dioecesibus alumni earum versentur; actumque esset de administrationis unitate ac regiminis. — Concordem atque unanimem Praesidum Congregationum atque Episcoporum auctoritatem esse oportet; at ideo necesse est alteros alterorum iura pernoscere atque integra custodire.

Id autem ut, omni submota controversia, plene in posterum fiat, et ut Antistitum sacrorum potestas, quam Nos, uti par est, inviolatam usquequaque volumus, nihil uspiam detrimenti capiat; ex consulto sacri Consilii Episcopis ac Religiosorum Ordinibus praepositi, duo praescriptionum capita edicere visum est; alterum de Sodalitatibus quae Sedis Apostolicae commendationem vel approbationem nondum sunt assecutae, alterum de ceteris, quarum Sedes Apostolica vel leges recognovit vel institutum commendavit aut approbavit.

Caput primum haec habet servanda: Quoad Sodalitates dioecesanas.

1. Episcopi est quamlibet recens natam sodalitatem non prius in dioecesim recipere, quam leges eius constitutionesque cognorit itemque probarit; si videlicet neque fidei honesta-

tive morum, neque sacris canonibus et Pontificum decretis adversentur, et si apte statuto fini conveniant.

2. Domus nulla novarum sodalitatum iusto iure fundabitur, nisi annuente probante Episcopo. Episcopus vero fundandi veniam ne impertiat, nisi inquisitione diligenter acta quales sint qui id poscant: an recte probeque sentiant, an prudentia praediti, an studio divinae gloriae, suaeque et alienae salutis praecipue ducti.

3. Episcopi, quoad fieri possit, potius quam novam in aliquo genere sodalitatem condant vel approbent, utilius unam quamdam adscicent de iam approbatis, quae actionis institutum profiteatur adsimile. — Nullae fere, ni forte in *Missionum* regionibus, probentur sodalitates, quae, certo proprioque fine non praestituto, quaevis universe pietatis ac beneficentiae opera, etiamsi penitus inter se disiuncta, exercenda amplectantur.

Episcopi sodalitatem condi ullam ne siverint, quae redditibus careat ad sodalium victum necessariis. — Sodalitia, quae stipe collaticia vivant; item muliebres familias, quae aegrotis, domi ipsorum, interdiu noctuque adsint, cautissime, quin etiam difficulter comprobent. — Si quae autem nova feminarum sodalitas eo spectet ut suis in aedibus valetudinaria aperiat viris promiscue mulieribusve excipiendis; vel similes domos excipiendis sacerdotibus, qui Sororum cura atque opera aegrotantes leventur; eiusmodi proposita Episcopi ne probent, nisi maturo adhibito severoque consilio. — Praeterea Episcopi religiosarum domus, ubi viris feminisve peregre advenientibus hospitium victusque accepto pretio suppeditetur, nequaquam permittant.

4. Sodalitas quaevis dioecesana ad dioeceses alias ne transgrediatur, nisi consentiente utroque Episcopo, tum loci unde excedat, tum loci quo velit commigrare.

5. Sodalitatem dioecesanam si ad dioeceses alias propagari accidat, nihil de ipsius natura et legibus mutari liceat, nisi singulorum Episcoporum consensu, quorum in dioecesibus aedes habeat.

6. Semel approbatae sodalitates ne extinguantur, nisi gravibus de causis, et consentientibus Episcopis, quorum in ditione fuerint. Singulares tamen domos Episcopis, in sua cuique dioecesi, tollere fas est.

7. De puellis habitum religiosum petentibus, item de iis quae, probatione expleta, emissurae sint vota, Episcopus singulatim certior fiat: eiusdem erit illas et de more explorare et, nihil si obstet, admittere.

8. Episcopo alumnas sodalitatum dioecesanarum professas dimittendi potestas est, votis perpetuis aeque ac temporariis remissis, uno dempto (ex auctoritate saltem propria) colendae perpetuo castitatis. Cavendum tamen ne istiusmodi remissione ius alienum laedatur; laedetur autem, si insciis moderatoribus id fiat iusteque dissentientibus.

9. Antistitae, ex constitutionum iure, a Sororibus eligantur. Episcopus tamen, vel ipse vel delegato munere, suffragiis ferendis praeerit; peractam electionem confirmare vel rescindere integrum ipsi est pro conscientiae officio.

10. Dioecesanae cuiusvis sodalitatis domos Episcopus invisendi ius habet, itemque de virtutum studio, de disciplina, de oeconomicis rationibus cognoscendi.

11. Sacerdotes a sacris, a confessionibus, a concionibus designare, item de sacramentorum dispensatione statuere munus Episcoporum est, pro sodalitatibus dioecesanis pariter ac pro ceteris; id quod in capite consequenti (n. 8) explicate praefinitur.

Alterum praescriptionum caput, de Sodalitatibus, quarum Apostolica Sedes vel leges recognovit vel institutum commendavit aut approbavit, haec habet servanda: Quoad litates ab stolica Se probatas,

1. Candidatos cooptare, eosdem ad sacrum habitum vel ad profitenda vota admittere, partes sunt Praesidum sodalitatum; integra tamen Episcopi facultate, a Synodo Tridentina tributa (1), ut, quum de feminis agitur, eas et ante suscipiendum habitum et ante professionem emittendam ex officio exploret. Praesidum similiter est familias singulas ordinare, tirones ac professos dimittere, iis tamen servatis quaecumque ex instituti legibus pontificiisque decretis servari oportet. — Demandandi munera et procurationes, tum quae ad universam sodalitatem pertinent, tum quae in domibus singulis exercentur, Conventus seu *Capitula,* et Consilia propria ius habent. In muliebrium autem sodalitatum Conventibus ad munerum assignationem, Episcopus, cuius in dioecesi habentur, per se vel per alium praeerit, ut Sedis Apostolicae delegatus.

2. Condonare vota, sive ea temporaria sint sive perpetua, unius est romani Pontificis. Immutandi constitutiones, utpote quae probatae a Sede Apostolica, nemini Episcoporum ius datur. Item regimen, quod penes moderatores est sive sodalitatis universae sive familiarum singularum ad constitutionum normam, Episcopis mutare temperare ne liceat.

3. Episcoporum sunt iura, in dioecesi cuiusque sua, permittere vel prohibere novas domos sodalitatum condi; item nova ab illis templa excitari, oratoria seu publica seu se-

(1) Sess. XXV, cap. XVII, de Regul. et Monial.

mipublica aperiri, sacrum fieri in domesticis sacellis, Sacramentum augustum proponi palam venerationi fidelium. Episcoporum similiter est sollemnia et supplicationes quae publica sint, ordinare.

4. Domus sodalitatum huiusmodi si *clausura episcopali* utantur, Episcopis iura manent integra, quae de hac re a pontificiis legibus tribuuntur. Si quae autem *clausura*, ut inquiunt, *partiali*, utantur, Episcopi erit curare ut rite servetur, et quidquid in eam irrepat vitii cohibere.

5. Alumni alumnaeve sodalitatum harum, ad *forum internum* quod attinet, Episcopi potestati subsunt. In *foro* autem *externo*, eidem subsunt quod spectat ad censuras, reservationem casuum, votorum relaxationem quae non sint uni summo Pontifici reservata, publicarum precum indictionem, dispensationes concessionesque ceteras, quas Antistites sacrorum fidelibus suis impertire queant.

6. Si qui vero ad sacros ordines promoveri postulent, eos Episcopus, etsi in dioecesi degentes, initiare caveat, nisi hisce conditionibus: ut a moderatoribus quisque suis proponantur; ut quae a iure sacro sancita sunt de *litteris dimissorialibus* vel *testimonialibus*, sint rite impleta; ut *titulo sacrae ordinationis* ne careant, vel certe eo legitime eximantur; ut theologiae studiis operam dederint, secundum decretum *Auctis admodum*, die datum IV novembris anno MDCCCXCII *(V. n. 1819)*.

7. In sodalitates, quae mendicato vivunt, ea Episcopis stent iura, quae habet decretum *Singulare quidem* a sacro Consilio Episcopis et Religiosorum Ordinibus praeposito promulgatum die XXVII martii anno MDCCCXCVI *(V. n. 1924)*.

8. In iis quae ad spiritualia pertinent subduntur sodalitates Episcopis dioecesium in quibus versantur. Horum igitur erit sacerdotes ipsis et a sacris designare et a concionibus probare. Quod si sodalitates muliebres sint, designabit item Episcopus sacerdotes a confessionibus tum ordinarios tum extra ordinem, ad normam constitutionis *Pastoralis curae*, a Benedicto XIV decessore Nostro editae, ac decreti *Quemadmodum*, dati a sacro Consilio Episcopis et Religiosorum Ordinibus praeposito, die XVII decembris anno MDCCCXC *(V. n. 1745)*, quod quidem decretum ad virorum etiam consociationes pertinet, qui sacris minime initiantur.

9. Bonorum, quibus Sodalitia singula potiuntur, administratio penes Moderatorem supremum maximamve Antistitam eorumque Consilia esse debet: singularum vero familiarum redditus a praesidibus singulis administrari oportet pro instituti cuiusque legibus. De iis nullam Episcopus rationem potest exigere. Qui vero fundi certae domui tributi legative sint ad Dei cultum beneficentiamve eo ipso loco impendendam; horum administrationem moderator quidem domus gerat, referat tamen ad Episcopum, eique se omnino praebeat obnoxium: ita nimirum ut neque Praeposito neque Antistitae sodalitii universi liceat quidquam ex iis bonis Episcopo occultare, distrahere, vel in alienos usus convertere. Talium igitur bonorum Episcopus rationes accepti impensique, quoties videbitur, expendet; idem ne sortes minuantur, redditus ne perperam erogentur, curabit.

10. Sicubi sodalitatum aedibus instituta curanda adiecta sint, uti gynaecea, orphanotrophia, valetudinaria, scholae, asyla pueris erudiendis; Episcopali vigilantiae ea omnia subsint quod spectat ad religionis magisteria, honestatem morum, exercitationes pietatis, sacrorum administrationem, integris tamen privilegiis, quae collegiis, scholis, institutisve eiusmodi a Sede Apostolica sint tributa.

11. In quarumlibet sodalitatum domibus vota simplicia profitentium, Episcopis cuiusque dioecesis ius est invisendi templa, sacraria, oratoria publica, sedes ad sacramentum Poenitentiae, de iisque opportune statuendi iubendi. — In presbyterorum sodalitiis, de conscientia ac disciplina, item de re oeconomica uni praesides cognoscent. In consociationibus vero feminarum, aeque ac virorum qui sacerdotio abstinent, Episcopi erit inquirere num disciplina ad legum normam vigeat, num quid sana doctrina morumve probitas detrimenti ceperit, num contra clausuram peccatum, num sacramenta aequa stataque frequentia suscipiantur. — Reprehensione dignum si quid Episcopus forte offenderit, ne decernat illico: moderatores uti prospiciant moneat; qui si neglexerint, ipse per se consulat. Si quae tamen maioris momenti occurrant quae moram non expectent, decernat statim: decretum vero ad sacrum Consilium deferat Episcopis ac Religiosorum Ordinibus praepositum.

Episcopus, in visitatione potissimum, iuribus, quae supra diximus, utatur suis quod spectat ad scholas, asyla ceteraque memorata instituta. — Ad rem vero oeconomicam quod attinet muliebrium sodalitatum itemque virorum sacerdotio carentium, Episcopus ne cognoscat nisi de fundorum legatorumve administratione, quae sacris sint attributa, vel loci aut dioecesis incolis iuvandis.

His porro, quae hactenus ediximus sancivimus, nihil penitus derogari volumus de facultatibus vel privilegiis, tum Nostro aut quovis alio Sedis Apostolicae decreto concessis, tum immemorabili aut saeculari consuetudine confirmatis, tum etiam quae in alicuius Sodalitatis legibus a Romano Pontifice approbatis contineantur. — Praesentes vero litteras *etc.*

2098

An absolutus a reservatis S. Sedi in casibus urgentioribus, possit dein recurrere non immediate ad S. Sedem, sed ad Episcopum facultate praeditum.

S. C. S. Off. *19 Dec. 1900.* — In casibus urgentioribus... (Decret. S. Officii 23 Iunii 1886 *V. n. 1658*) dari potest absolutio a reservatis S. Sedi, sub poena tamen reincidentiae nisi absolutus infra mensem ad Sanctam Sedem recurrat, eius mandata suscepturus. Ubi tamen Episcopi facultatem habent delegatam absolvendi a praedictis reservatis, qualis solet ipsis concedi per quinquennale folium S. Congr. de Propaganda Fide (Form. X sub n. 10) dubitatur de necessitate recursus immediati ad S. Sedem. Quaerit igitur Episcopus N. N., ad pedes Sanctitatis Vestrae humiliter provolutus:

1. Utrum sufficiat in casu absolutionis, ut supra, concessae recursus ad Episcopum facultate absolvendi instructum; et quatenus affirmative:

2. Utrum sufficiat etiam in casu eodem recursus ad Vicarium generalem Episcopi, tamquam ad Ordinarium facultatum episcopalium absolvendi de iure participem:

3. Utrum generatim sufficiat recursus ad quemlibet sacerdotem habitualiter subdelegatum ab Ordinario ad absolvendum ab his papalibus reservatis, a quibus poenitens fuerit accidentaliter, ut supra, vi decreti S. Officii 1886 absolutus.

R. Ad 1. et 2. Affirmative, facto verbo cum Sanctissimo.

Ad 3. Negative. – SSm̃us resolutionem Em̃orum ac Rm̃orum Patrum ratam habuit et confirmavit.

2099

Circa obligationem praestandi relicta ad causas pias in testamento irrito ex iure civili.

S. Poenit. Ap. *10 Ian. 1901.* — Petrus recens defunctus, in testamento ad causas profanas, legatum reliquit mille florenorum in favorem causae piae. Testamentum illud utpote destitutum solemnitate quadam extrinseca de iure civili requisita, prorsus nullum est. Rescisso testamento, Ioannes, qui uti heres ab intestato hereditatem adivit, relictum pium mille florenorum praestare omnino recusat, provocando ad sententiam Em̃i D'Annibale: « Quan« diu S. Sedes locuta non fuerit, existimo non « inquietari eos qui, extra ditionem Pontificiam, « non praestant relicta ad causas pias in testa« mento irrito ex iure civili ». *Quaeritur* utrum Ioannes obligari possit et debeat sub denegatione absolutionis ad exsolvendum hoc relictum pium.

R. Sacra Poenit., mature perpensis expositis, respondet: Praxim huius S. Tribunalis in similibus casibus esse ut generatim legata pia habeantur ut valida et obligatoria in foro conscientiae: facile autem admittuntur heredes ad compositionem cum ecclesia, vel pia causa cui legatum est.

2100

Circa ap... das pro... ctis Indu... altaris ... giati, et ... culo mo...

S. C. Indulg. *23 Ian. 1901* — Leopolien. Ruthen. — 1. Utrum Indulgentia altaris privilegiati possit lucrifieri pro anima unius defuncti, si respectiva Missa offertur non tantum pro defunctis, sed simul etiam pro vivis.

2. Cum ex una parte expresse statuatur quod Indulgentia in articulo mortis pro defunctis applicari non possit, ex altera vero parte illi qui fecerunt actum heroicum pro defunctis, omnes Indulgentias, etsi alias pro defunctis non applicabiles, tamen pro ipsis offerre possint, ideo quaeritur:

a) An illi qui laudatum actum heroicum fecerunt, possint, immo, si istum actum revocare nolunt, etiam debeant Indulgentiam lucrifactam in articulo mortis pro defunctis offerre. Atque si affirmative:

b) An posito isto actu heroico Indulgentia plenaria in articulo mortis, etsi variis titulis et repetitis respectivis operibus lucrifacta, tamen una tantum et non pluribus vicibus pro defunctis lucrifieri.

R. Ad 1. Negative, et detur decretum in una *Squillacen.* d. d. 25 Aug. 1897, ad dub. 2 (1).

Ad 2. Ad 1. partem: Non esse interloquendum. – Ad 2. partem: Reformato dubio uti sequitur: An ii qui laudatum actum heroicum emiserunt, et ex variis titulis lucrari possunt plures plenarias Indulgentias in mortis articulo, valeant saltem unam tantum Indulgentiam plenariam pro defunctis lucrari, alias vero sibi reservare? resp. Ut in praecedenti responsione ad 1. partem, et ad mentem: mens autem est plenariam Indulgentiam pro mortis articulo concessam una vice tantum lucrari, id est in vero mortis articulo, etsi moribundus ad eam ius habeat ex variis titulis.

2101

De ... niali im... to rapt...

Instr. S. C. S. Officii *15 Febr. 1901.* — (ad Epp. Albaniae) — Iam inde ab anno 1895 a S. Congregatione de Propaganda Fide ad Supremum hoc Tribunal S. Officii remissae fuere preces Amplitudinum Vestrarum, in III Provincialem Synodum Scodrae congregatarum, quibus votum exprimebatur ut, ex benigna cap. VI, sess. XXIV, Ss. Concilii Tridentini interpretatione, authentice declararetur sufficere ad matrimonii inter raptam raptoremque vali-

(1) Decretum citatum datum est a S. C. die 5 Aug. et confirmatum a SSm̃o die 25 eiusdem mensis *(V. n. 1976)*.

ditatem, si mulier abducta, quamvis non omnino a raptore separata nec in loco tuto ac libero constituta, iuramento affirmat se libere illum in virum habere consentire.

Res iterum iterumque ad Eminentissimorum DD. Cardinalium Inquisitorum Generalium iudicium delata est, qui, omnibus quo par erat studio ac maturitate perpensis, in eam semper atque unanimiter sententiam iverunt, imploratam Tridentinae legis modo generali et absoluto relaxationem (huc enim res recidit et non in simplicem, quantumvis latam, interpretationem) *non expedire.*

Quam Emorum Patrum resolutionem Amplitudines Vestrae facile intelligent, siquidem paullisper in animum revocaverint duplex, ut plurimum, in violentibus huiusmodi mulierum abductionibus impedimentum distinguendum esse, alterum scilicet *ex capite vis et metus,* quod reapse consensum afficit quodque proinde in ipso iure naturali fundamentum habet: alterum ex iure positivo Tridentino seu *raptus simpliciter*, quod matrimonium irritat, tum ex praesumptione non consensus, cum in odium tanti facinoris.

Iamvero cum super priore, quoties adsit, nullus dispensationi sit locus, totus in eo quaestionis cardo vertitur num, ob peculiares istorum locorum circumstantias, Tridentinam legem relaxari expediat, quatenus absit; quandocumque scilicet, ut in precibus exprimitur, mulier abducta, etsi loco haud reddita tuto, de proprio libero consensu per iuramentum fidem faciat.

Et vere equidem lectu horribilia sunt quae de raptuum istis in regionibus frequentia, de atrocibus eorum consummationis circumstantiis, deque gravissimis incommodis immo et proximo vitae discrimine, in quo infelix rapta eiusque propinqui quam saepissime incidunt, ni in matrimonium cum raptore, adhuc sub immediata vel mediata eius potestate constituta, ipsa consentiat, Amplitudines Vestrae retulerunt. Verumtamen haec omnia, si res subtilius inspiciatur, potiusquam legis Tridentinae relaxationem, eius confirmationem suadent. Ad hos enim praecise convellendos abusus et barbaros mores extirpandos Ss. Concilium eiusmodi impedimentum invexisse constat. Quare ipsi modo impedimento pro istis regionibus generatim derogare idem esset ac qui deplorantur abusus indirectim quodammodo confirmare, ampliorem eis viam sternere et recognitam a Sanctis Tridentinis Patribus huius remedii efficaciam in dubium revocare.

Quod autem remedium a Vestris Amplitudinibus proponitur iuramenti ex parte mulieris raptae adhuc sub raptoris potestate constitutae, aliquibus in casibus haud indubium de absentia vis et metus deque ipsius mulieris vere libero consensu praeberet argumentum. Siquidem enim vim et metum abductam mulierem ad exprimendum exterius suum in matrimonium cum raptore consensum, refragante interius voluntate, inducere posse rationabiliter timetur; cur et non aeque rationabiliter timeatur ne eam ad propriam assertionem etiam iuramento firmandam compellat? Dum igitur, ex una parte, manifesto mulier exponeretur peierandi periculo; certum, ex altera, legi Tridentinae vulnus inferretur.

Haec tamen omnia de normali atque ut ita dicam, theoretica legi Tridentinae derogatione dicta intelligantur; quod enim ad casus practicos attinet, nihil prohibet quominus, si et de raptae vere libero consensu quomodocumque certo constet, et sufficientia ad dispensandum motiva praesto sint, eidem per dispensationem succurratur. At in re tanti momenti, praesertim ne ex nimia huiusmodi dispensationis obtinendae facilitate sanctissima lex Tridentina vilescat, iudicium S. Sedi omnino reservari convenit; ad quam proinde toties, quoties, omnibus expositis casus adiunctis, Amplitudines Vestrae recursum habere non dedignabuntur. Interim vero S. Sedes plane confidit Amplitudines Vestras, pro ea qua praestant pastorali sollicitudine atque animarum zelo, omne studium omnemque curam adhibituras fore, ut, sive in catecheticis collationibus, sive in concionibus ad populum habendis, sive etiam per extraordinarias sacras missiones aliove quovis opportuniori modo, de infandi huius criminis nedum morali sed materiali quoque foeditate, deque gravissimis aeque ac iustissimis tam ab ecclesiasticis quam a civilibus in sontes latis poenis fideles edoceantur. Quod enim et parentes proprias filias, haud requisito ipsarum consensu, immo non raro ipsis contradicentibus ac, veluti de vilibus ageretur iumentis, pacta mercede, sub barbaris sanctionibus despondeant, et raptores in imbelles puellulas omni humano auxilio destitutas propria vi abutantur, non solum coram Deo turpissimum, sed etiam coram humana societate quam maxime indecorum esse nemo sanae mentis non videt. Ad quem finem valde etiam opportunum ducitur ut publicum in singulis paroeciis feratur edictum, quo et parentum turpis mercatus et raptorum effrenis audacia digno stigmate inuratur, ac decretae in hos poenae, publica excommunicatione non excepta, solemniter edicantur.

2102

S. C. Indulg. *27 Febr. 1901.* — Quum ex decreto S. C. Indulg. diei 6 Aug. 1757 in tuto positum sit, pium exercitium Viae Crucis peragi aliquando posse absque motu locali de una statione ad aliam; sed iuxta methodum a S. Leonardo a Portu Mauritio praescriptam

Circa pium *Viae Crucis* exercitium sine populi motu locali peragendum.

in publico exercitio, unoquoque de populo locum suum tenente sacerdos possit cum duobus clericis sive cantoribus circumire ac sistere in qualibet statione, ibique recitare consuetas preces, modo quaeritur:

1. An ista methodus item servari queat, ob loci angustiam, in sacellis domorum Communitatum religiosarum. — Et quatenus affirmative:

2. An loco sacerdotis cum duobus clericis, unus tantum e fratribus non sacerdos circumire ac sistere in qualibet statione suetasque preces recitare valeat.

R. Affirmative ad utrumque (1).

2103

Circa facultatem celebrandi Missam in navibus.

S. R. C. *4 Martii 1901.* — Vicen. — 1. Utrum Episcopi possint sacerdotibus suae dioecesis facultatem concedere, ut navigantes Missam in altari in navi erecto celebrare valeant.

2. Utrum hanc ipsam facultatem tribuere possint omnibus sacerdotibus Episcopi, in quorum dioecesi adsint portus maris.

3. Utrum missionarii apostolici, vi huius tituli, valeant in navi celebrare, absque licentia Sedis Apostolicae.

4. Utrum sacerdotes, qui privilegio fruuntur celebrandi ubique, valeant, vi huius privilegii, in navi celebrare absque speciali indulto Apostolico?

An sacella aut altaria navium sint ut oratoria habenda.

5. Utrum cappellae navium aut altaria in ipsis navibus erecta pro sacro litando debeant considerari ut oratoria privata vel publica.

Circa celebrationem Missae de Requie in praedictis altaribus.

6. Utrum in praedictis altaribus valeant celebrari Missae de Requie concessae per decretum *Aucto,* diei 8 Iunii 1896 ad II (2) et *Romana,* diei 12 Ianuarii 1897 *(V. n. 1957).*

R. Ad 1. 2. 3 et 4. Negative.

Ad 5. Si cappella locum fixum habeat in navi, uti publica pro navigantibus habenda est: secus, neque publica est, neque privata, sed habetur uti altare portatile.

Ad 6. Affirmative.

2104

De modo *Viae Crucis* erigendae cum crucibus pictas tabellas applicatas habentibus.

S. C. Indulg. *27 Martii 1901.* — A pluribus annis in Gallia mos invaluit erigendi stationes Viae Crucis cum crucibus ligneis supra quas, in coniunctione brachiorum tabellae depictae mysteria consueta repraesentantes applicantur; ita ut tantummodo extremitates brachiorum crucis appareant. Addendum est quod in ipso actu erectionis istarum stationum Viae Crucis, iam tabellae crucibus adhaerebant. — *Quaeritur:* Num erectiones stationum Viae Crucis, de quibus supra, validae et licitae sustineri valeant.

R. Affirmative, prout exponitur: Verumtamen, cum iuxta decreta (30 Ian. 1839: 23 Nov. 1878) Indulgentiae huius sacrosancti exercitii crucibus tantum sint adnexae, S. C. vehementer inculcat ut nihil innovetur, sed antiqua et ubique recepta praxis servetur, quae est ut cruces supra depictas tabellas integre conspicuae emineant.

2105

De ca[...] quibus matrim[...] clarari [...] missis [...] lemnitat[...]

S. C. S. Off. *27 Martii 1901.* — 1. Quoad matrimonia quae in Galliis, seu in locis ubi promulgatum est decretum « *Tametsi* », contrahuntur coram parocho et duobus testibus, (quaeritur) num liceat appellationem ex officio omittere, quum ex actis evidenter concludi potest parochum non fuisse proprium, et nullam delegationem datam fuisse ab Ordinario vel parocho proprio alterutrius contrahentium.

2. Quoad matrimonia quae a catholicis, domicilium retinentibus in loco ubi decretum « *Tametsi* » observatur, contrahuntur in loco ubi idem decretum non viget, quin ibi acquisierint domicilium vel quasi-domicilium, num solemnitates processus matrimonialis stricte servandae sint quando evidenter constat eos contraxisse in fraudem legis et praesertim in fraudem legis civilis.

3. Num saltem habito processu cum requisitis solemnitatibus, dataque nullitatis evidentia, defensor matrimonii possit abstinere ab appellatione ex officio.

4. Tandem num sufficiat processus summarius, et omitti possit appellatio, quoties matrimonium contractum est coram ministello acatholico, vel coram uno magistratu civili.

R. Provisum per decretum S. R. et U. Inquisitionis 5 Iunii 1889 *(V. n. 1706)* quod intelligendum est tantum de causis, in quibus certo et evidenter constet de impedimentis, de quibus agitur; quae certitudo si desit, a defensore vinculi matrimonialis ad secundam instantiam procedendum erit.

2106

De [...] sione [...] sacror[...] quam [...] cos.

S. C. S. Officii *1 Maii 1901.* — Leavenworth — 1. Brevi tempore ante Pascha anni praeteriti in ephemeride americana pro Rev.

(1) Anno seq. propositum fuit dubium: « An loco « unius ex fratribus, in domibus Religiosarum, una ex « sororibus circumire ac sistere in qualibet statione sue« tasque preces recitare valeat ». Et S. C. Indulg. *(7 Maii 1902)* respondit: Affirmative.

(2) Decretum *Aucto* datum fuit die 19 Maii, et approbatum a S. S. die 8 Iunii 1896 *(V. n. 1931).*

clero edita quaestio discussa est, utrum sacra olea ad sacerdotes missionarios, salva conscientia, per *Express* transmitti possint? *The Express* est societas mercatoria, quae res varias transmittendas recipit, verbi gratia: esculenta ac poculenta, pecuniam, aves, canes, feles, vitulos, sues, aliaque animalia, resque diversas. Personae illas res tractantes generaliter sunt haeretici vel ethnici, inter quos hic et nunc vir catholicus invenitur.

2. Transmissio per *Express* ss. Oleorum multis sacerdotibus valde arridet, quia minore pecuniae summa fit quam eorum itinere ad urbem Cathedralis ecclesiae, minorem temporis iacturam sacerdotes patiuntur et meliore modo ad sacras functiones hebdomadae Sanctae et Paschatis sese praeparare valent.

3. Multis Episcopis et sacerdotibus talis ss. Oleorum transmissio scandalosa permixtio rei sacrae cum rebus profanis, et contra religiosam pietatem, aliis autem perfecte legitimus modus ac nullam indecentiam prae se ferens esse videtur. Addere licet quod Episcopi tali modo transmissionis adversi, tamquam viri morosi, nimis rigorosi ac fautores viarum aevi medii habeantur.

Res cum ita sint, a S. Sede Apostolica petitur solutio huius quaestionis.

1. Licetne sacra Olea ab Episcopo consecrata per *Express* ad sacerdotes transmittere, ut supra expositum est?

2. Licetne illa sacra olea ad sacerdotes mittere per viros laicos, quo sacerdotum convenientiae valde consulatur?

R. Ad 1. Non licere.

Ad 2. Deficientibus clericis, affirmative, modo constet de laicorum, qui ad id deputantur, fidelitate. — SSm̃us adprobavit.

2107

S. C. S. Off. *1 Maii 1901.* — Delatis ad Supremam Congregationem S. Officii supplicibus litteris, una cum nonnullis precandi formulis, pro adprobatione devotionis erga SSm̃am Animam D. N. I. C. Em̃i DD. Cardinales Inquisitores Generales decreverunt: « Publicentur decreta condemnatoria devotionis, de qua sermo ». Haec decreta sunt sequentia:

1. Cum a S. Rituum Congregatione nonnulla ad S. Officium remissa fuissent circa devotionem erga SSm̃am Animam D. N. I. C., fer. IV die 10 Martii 1875 decretum fuit: « Providendum ne in publico Ecclesiae cultu, praetextu devotionis erga SSm̃am Animam Christi, improbandae novitates in imaginibus et precationum formulis aliisque rebus sacris irrepant aut, inconsulta S. Sede, quidquam novi inducatur, maxime si deriventur ex revelationibus aut visionibus nec examinatis nec adprobatis. In scriptis vero ad S. Rituum Congregationem missis nonnulla reperiri minime probanda, sine quorum emendatione permittendum non esse ut illa in vulgus edantur ».

2. Anno 1883, exhibitis precibus pro fundatione Instituti pro adoratione Animae SSm̃ae D. N. I. C., fer. IV die 10 Maii eiusdem anni, iidem Em̃i Patres decretum tulere: « S. Congregatio precibus respondet: Negative. Idque scribendum Episcopo, qui retrahat indulgentias adfixas orationibus et cuilibet earum verbo, fidemque non adhibeat revelationibus, de quibus agitur; et communicetur Episcopo decretum latum anno 1875 ».

3. Tandem eodem anno eademque fer. IV ad examen vocata quadam precandi formula Animae Iesu Christi, Em̃i Patres eam emendandam mandarunt, et communicandum Episcopo, qui eam probaverat, decretum supra relatum.

Quae omnia in solita audientia a SSm̃o D. Leone Pp. XIII adprobata et confirmata fuere.

2108

Quoad reelectionem eiusdem personae ad munus Superiorissae vel Abbatissae.

S. C. EE. et RR. *4 Maii 1901.* — In archidiocesi (Compostellana) varii existunt monialium conventus, in quibus vocales tertio quoque triennio abbatissam vel priorissam eligunt, etiamsi in constitutionibus *Recolectarum* S. Augustini, quarum tria numerantur monasteria, praescribatur: *Priorissa* ultra decennium eligi nequeat. In constitutionibus praefatorum conventuum, pro nonnullis legitur: *Superiorissa iterum eligi nequeat;* pro aliis vel prohibetur vel tacetur nova electio superiorissae. — Cum in Constit. *Exposcit debitum* 1 Ianuarii 1583 Gregorius XIII iussisset: *munus priorissae ultra triennium perdurare nequeat, et expleto triennio nullam habeat in monasterio auctoritatem,* et hoc sensu pluries respondisset S. Congregatio Episcoporum et Regularium, orator nonnulla dubia proponit:

1. Quaeritur si memoratae constitutiones et resolutiones datae fuerunt pro Ecclesia universali et observandae sint?

2. In casu negativo possuntne iterum eligi superiorissae illorum conventuum, quorum constitutiones vel de hac electionem tacent vel permittunt novam electionem superiorissae?

3. In utroque casu numeri 2. et pro monasteriis in quibus expresse permittitur nova electio superiorissae, quaeritur: pro huius electionis confirmatione sufficit auctoritas Ordinarii vel recurrendum erit ad S. Sedem?

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Provisum in primo.

Ad 3. Quatenus constitutiones sileant, vel expresse dicant post triennium eligendam esse aliam abbatissam seu superiorissam, reelectionem eiusdem personae ad munus abbatissae seu

superiorissae indigere confirmatione S. Sedis: quatenus vero constitutiones approbatae a S. Sede post enunciatam Constitutionem Gregorii XIII, permittant huiusmodi reelectionem, servandum esse tenorem earumdem constitutionum.

2109

Circa facultatem erigendi Sodalitium SSmi Rosarii.

S. C. S. Off. *8 Maii 1901.* — 1. Se dopo la Constituzione Apostolica *Ubi primum* del 2 Ottobre 1898 *(V. n. 2022)* e la declaratoria di essa, riportata in *Augustana* del 10 Agosto 1899 *(V. n. 2062)*, possa continuarsi dalla *S. C. de Prop. Fide* a concedere, come per lo innanzi, agli Ordinarî delle Missioni da essa dipendenti le facoltà di erigere le Confraternite o Pie Unioni del SS. Rosario colle rispettive indulgenze accordate dai Sommi Pontefici. — Et quatenus affirmative:

2. Se agli Ordinarî che ne vengono rivestiti sia pur necessaria, per usarne validamente, una speciale autorizzazione del P. Generale dei Domenicani.

R. Ad 1. Negative; seu soli Magistro Generali Ordinis Praedicatorum vel eius vicesgerenti competere erectionem Confraternitatum, vel etiam Piarum Unionum a SS. Rosario nuncupatarum; ideoque a nullo alio valide erigi posse, etiam cum solis indulgentiis Confraternitatibus et Piis Unionibus in genere a S. Sede concessis, vel concedi solitis. Et corrigantur Formulae.

Ad 2. Provisum in 1. — SSmus adprobavit.

2110

An omnes audientes Missam in mari praeceptum adimpleant.

S. R. C. *10 Maii 1901.* — Vicen. — Quum nuper declarata sit uti publica pro navigantibus capella fixa in navibus, et cum non raro contingat quoad, dum naves in portu inveniuntur, familiae navigantium et officialium, aliaeque personae, diversis ex causis, eas adeant; *quaeritur:* Utrum omnes qui in dicta capella sacrosancto Missae sacrificio adstant, illud audire valeant in adimplementum praecepti de Sacro in festis audiendo.

R. Affirmative iuxta decretum *Vicen.* 4 Martii 1901 *(V. n. 2104)*. Absque speciali indulto.

2111

Peculiare quoddam pro palaestinentibus peregrinis insigne instituitur.

Decr. S. C. de Prop. F. *11 Maii 1901.* — Inter asperas rerum vices, quas hac nostra aetate Ecclesia perfert, non deest benignissimum divinae providentiae consilium opportuna praebere remedia, atque indefectibilem fidei vigorem novis etiam incrementis promovere. Haec inter revirescentis christianae pietatis indicia non immerito accensetur renovatum passim postremis hisce temporibas studium sacratiora orbis christiani loca piis peregrinationibus obeundi. Qua in re illud singulare accidit ut iam non singuli modo, sed consociatae etiam certa disciplina frequentissimae hominum multitudines sacra illa itinera suscipiant. Prae caeteris vero locis, peculiari quadam vi ad se animos mentesque fidelium convertit sacra Palaestinensis regio, quam ipse Unigenitus Dei Filius factus homo, suae mortalis vitae mysteriis, cruento mortis sacrificio, suaque gloriosa resurrectione sanctificavit. Quae quidem sacra loca pie invisere, sine ubere fructu, nemo potest: habent ea nimirum, quum coram conspiciuntur, magnam virtutem ad commovendos animos, vividiusque excitatis suavissimis humanae redemptionis memoriis, desideria potenter erigunt ad eam sectandam vitae rationem, quae sanctissimis Christi Redemptoris exemplis atque doctrinis consentiat.

Quapropter Summus Pontifex Leo XIII gloriose regnans, qui pro suo apostolico munere quaecumque ad religionis incrementa pertinent sollicita cura complectitur, ad hoc tam salutare palaestinensium itinerum fovendum studium, providissimum consilium inivit, per decretum Sacri huius Consessus Christiano Nomini propagando exequutioni mandandum, peculiare quoddam instituendi insigne, quo apud pios palaestinenses peregrinos suscepti semel itineris facilius perennetur, cum memoria, fructus. Hoc vero sacrum insigne formam crucis, quam hierosolymitanam dicunt, referat hunc in modum excudendam. — Ex una parte in ipsa crucis intersectione parvum effingatur numisma, ubi haec verba inscribantur « *Leo XIII creavit anno 1900* ». In crucis vero tractibus insculptum habeatur Annunciationis B. M. V. mysterium, tum Nativitas Christi, eius Baptismus, Coena Eucharistica: atque in extrema Cruce legantur verba « *Christi amor Crucifixi traxit nos* ». Ex adverso vero latere, habeatur media in crucis parte Christi Redivivi imago, per tractus vero exprimatur Redemptor in horto orans, flagellis caesus, spinis coronatus, cruci suffixus; extrema vero crucis inscripta verba referant « *Signum sacri itineris hierosolymitani* ». Pendeat autem hoc insigne, in sinistro pectore gerendum, ex taenia serica coloris rubri, in media parte quatuor lineis caeruleis virgata, extrema ora hinc illinc candida, lutea interiecta linea. Huiusmodi vero cruces aliae ex aere, aliae ex argento, aliae ex auro conflabuntur, diribendae singulis prouti cuiusque fuerit vel in civitate locus, vel in peregrinis ducendis gradus, vel in sacris Terrae Sanctae locis beneficio afficiendis meritum. Quisquis autem eo loci bis saltem pie peregrinatus fuerit, argentea cruce donetur.

Huius sacri insignis conferendi ius et cura est apud hierosolymitanum Terrae Sanctae Cu-

stodem qui illud Summi Pontificis nomine, adiecto diplomate, tradet vel privatim singulis, vel, si multos coniunctim confluere peregrinos contingant, publico aliquo solemniori ritu adhibito. Nemo autem hac decorari cruce queat, quin litteras testimoniales proprii parochi exhibeat, ab Ordinario signatas, de honestis moribus et de suscepta pietatis studio hierosolymitana peregrinatione. Decem insuper argenteorum eleemosyna pro sacris illis locis eidem Terrae Sanctae Custodi tradatur, addito pretio crucis, quam quisque acceperit.

Hoc vero deferre insigne quis tantum possit in sacris solemnitatibus aut in piis peragendis processionibus, vel peregrinationibus, aut coram Summo Pontifice.

Haec, de mandato Sanctitatis Suae praesenti firmantur decreto, contrariis non obstantibus quibuscumque.

2112

S. C. S. Off. *15 Maii 1901.* — Uti pluries a Summis Pontificibus sancitum est, in rebus ad S. Officium spectantibus nullo modo ad Superiores Regulares pertinere subditorum suorum causas agnoscere, nulloque proinde titulo aut praetextu posse eos vel debere, nisi de expresso S. Congregationis mandato, de his inquirere, denunciationes recipere, testes interrogare, reos excutere, iudicium instituere, sententiam ferre, aut alia quavis ratione vel modo in eis sese immiscere vel manus apponere: sed quos Religiosi viri ex suis subditis vel confratribus vel etiam superioribus huiusmodi criminum (praesertim quod ad abusum sacramentalis Confessionis spectat) reos vel suspectos noverint, strictim teneri, absque ulla cum aliis quibuscumque communicatione, nulla petita venia, nullaque fraterna correptione aut monitione praemissa, eos S. Officio aut locorum Ordinariis incunctanter denuntiare. Ne vero sanctissimae hae leges ex ignorantia, vel malitia (quod Deus avertat) negligi aut infringi contingat, Superioribus grave onus incumbere eas, quo opportuniori putaverint modo, ad subditorum suorum certam et distinctam identidem deferre notitiam, eorumque ab eis plenam observantiam urgere.

2113

S. C. S. Off. *22 Maii 1901.* — Archiepiscopus N. exponit: In regionibus nostris admodum difficile est verum et genuinum vinum pro SSmo Missae Sacrificio mihi comparare. Fidi namque debeo mercatoribus extraneis et ignotis, qui aliquando iam non genuina merce defraudarunt. Nunc ab aliquo tempore in ipsa civitate N. quidam vir ex uvis nostrae regionis vinum parare coepit. Sed, cum haec uva egentissima sit materia saccharina, et consequenter vinum inde proveniens non multum *alcool* contineat, curatione aliqua opus est, ut vinum elevetur ad illum gradum *alcoolicitatis,* quem eius conservatio requirit. Hunc in finem laudatus vir methodum evaporationis musti adhibere proponit ad vinum pro SSmo Sacrificio parandum, ea quidem ratione ut liquor ex uvis expressus, ad dimidium decoctus, vinum producat quod 14 vel 16 gradus *alcool* habeat. *Quaer.:* — Utrum licitum sit ad Sanctissimum Missae Sacrificium offerendum huiusmodi vino uti?

R. *Detur Decretum diei 5 Augusti 1896, quod sonat:* « Utrum licitum sit ad S. Missae « Sacrificium conficiendum uti vino ex musto « obtento, quod ante fermentationem vinosam « per evaporationem igneam condensatum est? « — Resp.: Licere, dummodo decoctio huius« modi fermentationem alcoolicam haud ex« cludat ipsaque fermentatio naturaliter obti« neri possit et de facto obtineatur ».

2114

De praestandis a confratribus B. M. V. de Monte Carmelo ut *Sabbatino* privilegio fruantur.

S. C. Indulg. *14 Iunii 1901.* — Archiep. de Guatemala huic S. C. Indulg. sequentia dubia dirimenda proponit, quae ad pia quaedam opera referuntur a Confratribus B. Mariae V. a Monte Carmelo praestanda, in eum finem ut privilegio, quod nuncupatur *Sabbatinum,* perfruantur:

1. Estne necessarium ut confratres B. Mariae Virginis a Monte Carmelo recitent parvum Officium prouti extat in Breviario romano, etsi maior pars populi linguam latinam penitus ignoret?

2. Ii confratres qui legere nesciunt, et ideo loco recitandi parvum Officium B. M. V. servare tenentur abstinentiam feria IV. et die Sabbati, tenentur quoque eam servare feria VI, uti reapse tenentur fideles non americani latini?

3. Tenenturne pariter servare omnia ieiunia Ecclesiae universalis, quin gaudere valeant amplissima dispensatione nuper data degentibus in America latina ex decreto S. Congregationi Neg. EE. EE. die 6 Iulii 1900?

R. Ad 1. Affirmative, nisi quis pertineat ad ritum a S. Sede approbatum, qui alia lingua utatur, iuxta decretum huius S. C. diei 18 Aug. 1868; sed supplicandum SSmo ut in privata recitatione vulgari lingua uti liceat.

Ad 2. Negative, ad effectum fruendi privilegio Sabbatino.

Ad 3. Supplicandum SSmo, ut confratres B. Mariae Virginis a Monte Carmelo, quod attinet ad ieiunia, uti valeant indulto dioecesano, facta confessariis facultate commutandi singulis petentibus abstinentiam feriae IV et

Sabbati in alia opera; atque utrumque valere pro omni regione declarare dignetur. Contrariis quibuscumque, ac praesertim *Capuana* 3 Decembr. 1892, minime obstantibus. — SSmus Emorum PP. resolutiones ratas habuit et confirmavit, et benigne annuere precibus in dubio 1. et 2. expressis dignata est.

2115

Circa facultatem benedicendi coronas, cruces etc. obtinendam et exercendam.

Instr. S. C. Indulg. *14 Iunii 1901.* — 1. Convenit ut qui facultatem benedicendi Coronas, Cruces, Rosaria, Numismata etc. cum applicatione Indulgentiarum Apostolicarum et S. Birgittae obtinere cupit, si sit e clero saeculari, litteris commendatitiis proprii Ordinarii munitum supplicem libellum exhibeat, si vero sit regularis, Superioris sui Ordinis vel Instituti a S. Sede approbati.

2. Ut valide praefata facultas exerceatur, opus erit, ut sacerdos ad excipiendas sacramentales Confessiones, saltem virorum, sit approbatus.

3. Ad eam facultatem licite exercendam requiritur consensus Ordinarii loci in quo quis ea uti velit, firmo manente, quoad regulares exemptos, decreto huius S. C. diei 2 Ianuarii 1888 (1). Hic autem consensus optandum ut sit expressus; sufficit tamen etiam tacitus vel implicitus: et in aliquo casu, quando practice aliter fieri nequeat, sufficit etiam consensus prudenter praesumptus. — SSmus resolutiones Emorum PP. ratas habuit et confirmavit.

2116

Poenitentiae sacramentali satisfaciens potest quis et Indulgentias lucrari.

S. C. Indulg. *14 Iunii 1901* — Utrum poenitens precem, aut pium exercitium indulgentiis ditatum explens, possit simul et poenitentiae satisfacere, et indulgentias lucrari.

R. Affirmative, facto verbo cum SSmo. — SSmus confirmavit.

2117

De usu instrumenti ad ungendos infirmos et pueros baptizatos.

S. R. C. *12 Iulii 1901.* — Colimen. — Servarine licebit consuetudo instrumento quodam utendi ad ungendos infirmos; similiter et pueros baptizatos, quamvis periculum contagionis non absit?

R. Servetur Rituale Rom., et dentur decreta *Portus Aloisii* 9 Maii 1837 ad 5. et *Toletana* ad 1. 3. et 4. *(V. nn. 1135 et 1390).*

2118

Quinam v... sub nomi... *rochi* quo... cultatum ... legationem...

S. Poenit. *17 Iulii 1901.* — Coloniae. — Inter facultates per litteras Sacrae Poenitentiariae mihi (Archiepiscopo) prorogatas ea etiam habetur subdelegandi parochis facultatem dispensandi super occulto impedimento affinitatis ex copula illicita in matrimoniis contrahendis, quando tamen omnia parata sint ad nuptias; quaeritur:

1. An sub nomine *parochorum* in citatis litteris S. Poenitent. veniant rectores sic dicti, qui in districtu aliquo curam animarum exercent, quin parochi veri nominis dici possint.

2. An sub eodem nomine comprehendantur etiam ii sacerdotes qui durante vacatione parochiae, vel occasione infirmitatis aut absentiae parochi, tamquam administratores parochiae deputantur.

R. Affirmative ad utrumque.

2119

Circa ... quae ut ... blica hat... sunt.

S. R. C. *3 Aug. 1901.* — Romana — Particulam Decreti generalis super oratoriis semipublicis diei 23 Ianuarii 1899: ***atque similia Oratoria in quibus ex instituto aliquis christifidelium coetus convenire solet ad audiendam Missam,*** intelligi posse de quibuscumque fidelibus qui assentiente domino loci, et Ordinarii auctoritate interveniente, accedant ad praemissa oratoria pro audienda Missa etiam in adimplementum praecepti festivi.

2120

De S... bus *Via*... *viventis*

S. C. Indulg. *16 Aug. 1901.* — Urbis et Orbis — Pietati christifidelium fovendae nihil est tam aptum, nihil tam efficax, quam frequens Dominicae Passionis meditatio, in qua dum ipsi recolunt quanta Verbum Dei caro factum pro nobis pati dignatum est, eorum corda ad poenitentiam excitantur, et ad redamandum Christum Iesum vehementer inflammantur. Iam vero inter plura quae id praestant pia exercitia, illud procul dubio prae ceteris eminet, quod a *Via Crucis* nuncupatur, a S. Leonardo e Portu Mauritio primitus invectum, et in universa catholici Ecclesia tam salubriter propagatum. Quoniam vero plures vel occupationibus distenti, vel valetudine laborantes, prohibentur quominus integro huiusmodi pio exercitio vacent, nonnulli pietatis zelo praestantes viri, ne spiritualium fructuum ex eodem exercitio

---

(1) Decretum ita se habet: « An Regularis qui a Sede « Ap. praedictam facultatem obtinuit, ad eam exercen« dam intra septa tantummodo sui monasterii seu con« ventus, vel etiam domorum residentialium, in quibus « hisce temporis adiunctis plures religiosi sub respe« ctivi Superioris dependentia una simul commorantur, « opus habeat licentia Superioris ecclesiastici dioecesis, « in qua suum monasterium, seu conventus, vel super « enunciatae domus reperiuntur; an vero sufficiat li« centia Superioris vera iurisdictione pollentis in suo « Ordine, uti Abbas, Provincialis vel Generalis totius « Ordinis.

« R. Ad 1am partem, Negative. — Ad 2am partem, Affirmative ».

manantium copia deperdatur, Sodalitates quasdam instituere excogitarunt ex quatuordecim sociis constantes, qui singuli unam quotidie sibi attributam ex quatuordecim stationibus meditando peragant, ad instar Sodalitatum *Rosarii Viventis.*

Hinc Ssmo D. N. Leoni PP. XIII preces humiliter sunt delatae ut praedictas Sodalitates, earumque leges approbare, et nonnullas sociis indulgentias tribuere dignaretur.

Has porro preces, relatas in audientia habita die 16 Augusti 1901 ab infrascripto Cardinali Praefecto S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, Eadem Sanctitas Sua peramanter excepit, Sodalitatesque *Viae Crucis Viventis* summopere commendans approbavit, earumdemque leges, prout in subiecto schemate prostant, auctoritate sua sancivit, servandasque mandavit; simulque indulgentias omnes in indice huic decreto inserto contentas in perpetuum benigne concessit, defunctis quoque applicabiles (1).

2121

bapti- iberi a cum bi- ermi-

S. C. S. Off. *21 Aug. 1901.* — Archiepiscopus Ultraiectensis exponit quae sequuntur: Plures medici in nosocomiis aut alibi, casu necessitatis, infantes, praecipue in utero matris, baptizare solent aqua cum hydrargyro bichlorato corrosivo (gallice: *chloride de mercure*) permixta. Componitur fere haec aqua solutione unius partis huius chlorati hydrargyrici in mille partibus aquae; eaque solutione aquae potio venefica est. Ratio autem cur hac mixtura utantur, est, ne matris uterus morbo afficiatur. *Quaeritur:*

1. Estne baptisma, cum huiusmodi aqua administratum, certo an dubie validum?

2. Estne licitum, ad omne morbi periculum vitandum, huiusmodi aqua sacramentum Baptismatis administrare?

3. Licetne etiam tum hac aqua uti, quando sine ullo morbi periculo aqua pura adhiberi potest?

R. Ad 1. Providebitur in 2.

Ad 2. Licere, ubi verum adest morbi periculum.

Ad 3. Negative. — SSmus approbavit.

2122

Litt. encycl. S. C. S. Off. *30 Aug. 1901.* — Pluries et variis ex locis Supremae huic Congregationi S. Officii dubia proposita sunt circa materiam (panem et vinum) SSmi Eucharistici Sacramenti. Cum enim inhonestorum quorumdam mercatorum eo iam malitia pervenerit, ut farinas triticeas aliarum tum vegetalium tum etiam mineralium substantiarum admixtione adulterare, vinaque vel ex toto vel ex parte haud ex genimine vitis conficere passim non vereantur, cumque non raro difficile admodum sit, vel ipsis chimices peritis, hu-

Circa materiam SS. Eucharistiae Sacramenti.

(1) *Leges servandae in erigendis Sodalitatibus Viae Crucis viventis*: 1. Exercitium *Viae Crucis viventis* instituitur ad instar *Rosarii Viventis.*

2. Via Crucis *vivens* nihil aliud est, quam invitamentum atque tyrocinium ad completam Viam Crucis, iuxta formam in Ecclesia catholica adhiberi solitam, uberiori aedificationis fructu, atque indulgentiarum ac privilegiorum a SS. Pontificibus concessorum thesauro multo locupletiore ditatam.

3. Quaelibet Sodalitas ex quatuordecim sociis constat, et nonnisi in ecclesiis, vel oratoriis publicis sive semipublicis, vel etiam in Communitatibus, ubi Stationes Viae Crucis rite erectae existunt, constitui debet.

4. Ius constituendi Sodalitates in toto Ordine, seu ubique locorum, residet in Ministro Generali Ordinis Minorum S. Francisci; inter limites propriae Provinciae in Provincialibus; in respectivo districtu in Guardianis eorumque vices gerentibus, sive per se, sive per suos subditos ad id deputatos.

5. Spectat iure primario ad Ministrum Generalem ubique locorum deputare Directorem Sodalitatum religiosum eiusdem Ordinis, et, ubi hic desit, sacerdotem sive saecularem, sive regularem, qui personarum ad novam sodalitatem pertinere cupientium catalogum conficiat, atque custodiat. Idem possunt Provinciales, nisi auctoritas Ministri Generalis obstet, intra limites propriae Provinciae, et etiam Superiores locales, dependenter tamen a Ministro Provinciali.

6. Ad Directorem spectat nominare zelatores et zelatrices, qui vel quae personas inscribendas prudenter quaerant, eidemque Directori proponant.

7. Ad exercitium Viae Crucis viventis rite peragendum et ad indulgentias eidem adnexas lucrandas requiritur meditatio Stationis unicuique per sortem adsignatae, et recitatio trium *Pater, Ave* et *Gloria,* manu tenendo Crucifixum ex materia solida confectum, et ad hoc benedictum sive a Ministro Generali, sive a Ministro Provinciali in respectiva Provincia, vel a Superiori locali, aut etiam ab ipso Directore, vel alio sacerdote a Ministro Generali delegato.

Index Indulgentiarum sodalitatibus viae Crucis viventis tributarum. Omnes christifideles ab aliquo Directore in Sodalitatem admissi, sequentes Indulgentias lucrari possunt:

1. Primo die festo postquam Sodalitatem adiverint *plenariam indulgentiam,* si eodem die vere poenitentes, confessi, S. Synaxim susceperint.

2. Festis Nativitatis Domini, Circumcisionis, Epiphaniae, Paschatis, Ascensionis, Corporis Christi, Pentecostes, SSmae Trinitatis; item singulis feriis sextis mensis Martii, nec non festis Inventionis et Exaltationis S. Crucis, SS. Stigmatum S. P. Francisci, et eiusdem die natali, *plenariam indulgentiam,* dummodo quisque sodalium quotidie sibi adsignatam Stationem sedulo sancteque peregerit mense integro, simulque contritus et confessus S. Synaxim sumpserit, et aliquam ecclesiam diebus supra statutis visitaverit, et inibi aliquamdiu ad mentem Summi Pontificis preces effuderit.

3. Die semel quotannis eligenda item *plenariam,* si quilibet e sodalibus per annum integrum quotidie stationem sibi propriam peregerit, simulque memorata die vere contritus, confessus et sacra Synaxi refectus, uti supra oraverit.

4. Pro quotidiano exercitio *centum dies* diebus ferialibus; *septem annorum et totidem quadragenarum* diebus Dominicis aliisque per annum festis nec non per totam maiorem hebdomadam.

iusmodi fraudes agnoscere; non immerito dubitatum est, num ad licitam, imo et validam consecrationem, farinae vel hostiae vinaque quae sunt in commercio, tuto adhiberi valeant.

Cum res, ut patet, maximi sit momenti et, ceterum, de farinarum vinorumque frequentibus adulterationibus dubitari nequeat; Emi DD. Cardinales Inquisitores Generales pastoralem Reverendissimorum DD. Ordinariorum sollicitudinem excitandam censuerunt ut, accuratis institutis investigationibus, si quos abusus irrepsisse compererint, funditus convellere satagant, ac diligenter caveant ne quid in posterum in propriis ditionibus fiat quod a latis nedum circa naturam sed et circa conservationem Sacrarum Specierum dispositionibus, quae a probatis auctoribus traduntur, quaeque praesertim in Rubricis Missali Romano praepositis continentur, quomodocumque sit absonum. Quoties vero de venalium farinarum vel hostiarum vinorumque genuinitate rationabile adsit dubium, sacerdotes sibi subditos ab eorum usu in conficiendo SSmo Altaris Sacramento omnino prohibeant, eosque practicam rationem doceant genuinam materiam sibi comparandi. Quod demum spectat ad Missas dubia materia antehac forte celebratas, ad S. Congregationem recurrant.

2123

Contra onanismum.

S. Poenitent. Ap. *13 Nov. 1901.* — Parochus N. casum sequentem exponit: — Titius parochianus, dives, honorabilis, litteraratus, ac bonus christianus, in confessione de usu matrimonii prudenter interrogatus, confitetur se cum uxore, etiam aliquatenus repugnante, coitum semper abrumpere ne sequatur proles; et a me quaesitus, fatetur se ferme semper extra vas mulieris seminare; a me redargutus, statim reponit se ita agere propter duplicem rationem: 1. ne prole numerosiore status familiae deiiciatur (iam enim habet filium et filiam); 2. ne uxor iterata graviditate nimium defatigetur. Qui de inanitate harum rationum a parocho admonitus, reponit hunc agendi modum ipsi probatum fuisse a quodam perillustri confessario, in quodam recessu quem nuper in quadam communitate peregit, modo maritus in actu intendat sedationem concupiscentiae, et non pollutionem. Parochus, miratus hunc praeclarum confessarium, qui nuper in quodam maiori seminario theologiae moralis lector fuerat, talem agendi modum probasse, nihilominus Titium in hoc agendi modo perseverare volentem absolvere non est ausus. Titius vero de sua dimissione offensus suum parochum ignarum ac superbum ubique praedicat, utpote sententiam aliorum corrigentem et onera importabilia poenitentibus imponentem. Parochus his omnibus permotus, quae in detrimentum parochi, imo et ipsius religionis multum cedunt, exposcit:

Quidquid sit de praeterito, quomodo se gerere debeat cum Titio qui probabilissime ad confitendum revertetur, et in sua agendi ratione pertinaciter perseverabit.

R. Parochum de quo in casu recte se gessisse, atque absolvi non posse poenitentem qui abstinere nolit ab huiusmodi agendi ratione, *quae est purus putus onanismus.*

2124

Circa m[ulieres] in proces[sioni]bus.

S. R. C. *29 Nov. 1901.* — Valven. et Sulmonen. — Exposuit (Pro-Vic. Gen.) aliquibus in locis, in publicis et sacris processionibus, post Confraternitates laicales, proprium saccum indutas, incedere quamplurimas mulieres, iuvenculas praesertim, binas, canentes carmina vernacula lingua, et postea clerum; hinc sequentia dubia:

1. An huiusmodi usus permitti possit.

2. Et quatenus negative ad primum, an saltem possit permitti ut mulieres incedant immediate post statuam Beatae Mariae Virginis vel alicuius Sancti, et canant quando clerus tacet.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative ad primam partem, et Affirmative etiam ad secundam in processione tantum, et non intra ecclesiam.

2125

Circa min[is]tem in Mis[sis] cantu sine [mini]stris.

S. R. C. *6 Dec. 1901.* — Rmus Dnus Ep. Plocensis sequens dubium proposuit super ministro, qui, iuxta decretum *Baionen.*, 25 Septembris 1875, in Missis cum cantu sine ministris folia vertit, Calicem discooperit, ipsumque mundat, vinum et aquam infundit, eumdemque Calicem infra actionem palla cooperit et discooperit, iuxta opportunitatem, nec non ipsum tergit post Communionem suisque ornamentis instruit, nimirum: Utrum iste minister debeat esse *in sacris* constitutus?

R. Affirmative, si debeat etiam Calicem abstergere.

2126

De nec[essitate] S. Congr[egatio]nis venia [ad] [no]vas Regu[larium] Institutor[um domus] erig[endas].

Litt. encycl. S. C. de Prop. F. *7 Decembris 1901.* — Quamvis probe sciat haec S. Congregatio de Propaganda Fide, ingentem provenire Missionibus utilitatem ex ministerio Regularium: ita ut maxime in votis sit videre eorum domus ubique institui: curandum tamen est, ut res ordinate et ad praestitutae disciplinae normam peragantur. Quamobrem duxit S. C. per praesentes litteras in memoriam Ordinariorum locorum a se dependentium revocare sententiam, quam ut communem hodie,

et cui favet passim rerum iudicatarum auctoritas, tradit Constitutio SSmi D. Nostri Leonis XIII, quae incipit *Romanos Pontifices :* nempe : non licere Regularibus, tam intra quam extra Italiam, nova monasteria aut conventus sive collegia fundare, sola Episcopi venia, sed indultam quoque a Sede Apostolica facultatem requiri. Cui legi cum aut semper aut ubique obtemperatum non fuisse videatur, ideo eius observantiam voluit S. C. per praesentes urgere. Diligenter ergo in posterum abstineant Ordinarii omnes S. Congregationi subiecti a licentia danda religiosis Institutis domum aperiendi in territorio propriae iurisdictionis, absque venia prius a praefata S. C. obtenta. Quod vero attinet ad domus religiosas huc usque in iisdem territoriis, S. Congregatione inconsulta, forte erectas, etsi haec, Ordinariis flagitantibus, singulisque ponderatis casibus, propensa omnino sit ad legitimas habendas huiusmodi fundationes: tamen mandat ut de praedictis, si quae existant domibus distinctus ab Ordinariis exhibeatur elenchus, ac simul pro iisdem canonica ratihabitio per supplicem libellum petatur.

2127

S. C. S. Off. *13 Dec. 1901.* — Se nel decreto in data 9 Aprile 1900 intorno alla facoltà di ascoltare in mare le confessioni dei naviganti per parte dei sacerdoti connaviganti autorizzati a confessare dai proprî Ordinarî, si dovessero intendere compresi anche i sacerdoti autorizzati ad ascoltare le Confessioni dai Superiori delle Caroline, i quali non hanno il titolo di *Prefetti,* benchè abbiano peraltro giurisdizione con territorio separato.

R. In casu comprehendi. — SSmus adprobavit.

2128

Instr. S. C. de Prop. F. *10 Ian. 1902.* — Quantunque i benemeriti Padri Domenicani abbiano lavorato con zelo e colle più sante intenzioni per il ritorno alla Chiesa cattolica del popolo nestoriano, il risultato non è stato felice, perchè l'ardente desiderio di raggiungere l'agognato scopo ha suggerito a taluni di essi l'uso di mezzi meno appropriati, quale principalmente il progetto di organizzare una parte di quel popolo in comunità cattolica separata dall'altra parte. È desiderio della S. Sede che tale linea di condotta sia abbandonata ; e quindi ordina che nella bell'opera della conversione dei nestoriani vengano seguite le presenti istruzioni.

1. I missionari devono astenersi da promesse di natura politica, o tendenti a soddisfare ambizioni od interessi temporali o che siano estranee comunque al loro religioso ministero.

2. I convertendi non devono essere accolti, se appongano condizioni o manifestino esigenze terrene, o se facciano travedere scopi politici od interessati; ma si esigano da loro sicure prove che sono mossi da fini veramente religiosi e soprannaturali.

3. Scopo immediato di tutti i missionari, latini ed orientali, deve essere quello di diradare le tenebre dell'ignoranza del clero e del popolo nestoriano in materia dommatica, morale e rituale-sacramentale ; dimostrando loro gli errori professati finora, e le verità della religione cattolica; ed adoperandosi in pari tempo a riformarne i costumi, per poter attuare fra essi la vita pratica veramente cattolica, ed organizzarvi un culto cattolico almeno elementare.

4. All'uopo i missionari si varranno dei mezzi usati ovunque dalla Chiesa, cioè della predicazione continuata, ed adattata alla capacità intellettuale degli ascoltatori ; dell'insegnamento del catechismo; delle scuole elementari, della diffusione di opuscoli cattolici appropriati ed altri simili.

5. Le scuole siano affidate a maestri cattolici zelanti e superiori ad ogni eccezione dal lato religioso e morale ; e colla maggiore frequenza possibile siano visitate ed accuratamente ispezionate dai missionari, affinchè nulla vi s'insegni che non sia pienamente conforme alla santità della fede cattolica, e vi si mantenga perfetta l'illibatezza dei costumi.

6. I missionari devono adoperarsi con zelo e prudenza a cementare per quanto è possibile la concordia e la pace.

2129

De Missa propria in festo Titularis ecclesiae quoad externam solemnitatem translato.

S. R. C. *22 Febr. 1902.* — OGDENSBURGEN. — Utrum solemnitas externa festi Sancti Titularis cuiuslibet ecclesiae in minoribus locis translata in Dominicam ipsum festum proxime sequentem gaudeat privilegio unicae Missae propriae de eodem Sancto Titulari.

R. Negative, nisi constet de expresso atque speciali indulto Apostolico.

2130

De servandis a celebrantibus Missam in mari.

Decr. S. C. de Prop. F. *1 Martii 1902.* Ad removendos abusus, quos circa Missae celebrationem, durante maritimo itinere, non semel occurrisse relatum est, EE. ac RR. S. Congregationis Propagandae Fidei Patres in comitiis generalibus die 24 ultimi elapsi mensis Februarii habitis, omnibus mature perpensis, decreverunt ut infra : omnibus videlicet missionariis suae iurisdictioni subiectis, et speciali

indulto fruentibus celebrandi in mari sacrosanctum Missae Sacrificium, praecipiendum esse, quemadmodum per praesens decretum S. Congregatio praecipit, ut, quoties eo privilegio utuntur, sedulo et religiose servent praescriptas regulas, in ipso Apostolicae concessionis rescripto apponi solitas. Videant nempe, utrum mare sit adeo tranquillum, ut nullum adsit periculum effusionis Sacrarum Specierum e calice; curent ut alter sacerdos, si adfuerit, rite celebranti adsistat; et si in navi non habeatur capella propria vel altare fixum, caveant omnino missionarii ne locus ad Missae celebrationem delectus quidquam indecens aut indecorum praeseferat: quod certe eveniret, si augustissimum altaris mysterium in cellulis celebraretur pro privatis viatorum usibus destinatis (1).

Porro huiusmodi EE. Patrum sententiam infrascriptus Cardinalis Praefectus vigore specialium facultatum sibi a SSmo Dño Nostro Leone div. prov. PP. XIII concessarum, nomine et auctoritate Sanctitatis Suae die 25 supradicti mensis Februarii ratam et adprobatam esse declaravit.

2131

Circa foetus ectopicos e sinu matris extrahendos.

S. C. S. Off. *5 Martii 1902* — Marianopol. *(Montreal)*. — Utrum aliquando liceat e sinu matris extrahere foetus ectopicos adhuc immaturos, nondum exacto sexto mense post conceptionem.

R. Negative iuxta decretum fer. IV. 4 Maii 1898 *(V. n. 1997)* vi cuius foetus et matris vitàe, quantum fieri potest, serio et opportune providendum est; quoad vero tempus, iuxta idem decretum, orator meminerit nullam partus accelerationem licitam esse, nisi perficiatur tempore ac modis quibus ex ordinarie contingentibus matris ac foetus vitae consulatur.

2132

Circa usum linguae slavicae in sacra liturgia.

Decr. S. R. C. *14 Martii 1902.* — Sacra Rituum Congregatio, decreto diei 5 Augusti 1898 *(V. n. 2015)* et subsequenti declarationi diei 14 Augusti 1900 *(V. n. 2091)* de usu linguae slavicae in sacra Liturgia, firmiter adhaerens, ad quaedam dubia ex diversis dioecesibus sibi proposita iterum declarare censuit:

1. In catalogo, iuxta articulum I. praefati decreti, praescripto, inscribendas tantum esse illas ecclesias pro quibus privilegium linguae palaeoslavicae invaluisse et reapse vigere, triginta saltem abhinc annis, documentis et testibus *certo* probari potest; neque sufficere solam huius iuris suppositionem, et, quatenus probatio dubia habeatur, linguam latinam manere in possessione.

Item ecclesiis privilegiatis non esse adnumerandas illas, in quibus permixtio linguae latinae cum lingua croatica seu moderna in Missae sacrificio hucusque adhibita est; quia decretum expresse loquitur de sola lingua palaeoslavica. Neque ad ius praefati privilegii probandum, satis esse ut aliquae partes Missae, v. gr. *Gloria, Credo,* etc. a celebrante intonentur seu cantentur in lingua croatica, dum alia omnia in lingua latina ab eodem recitantur; et ut populus tantum cantet vel recitet preces in lingua vulgari.

Iuxta hanc normam catalogum rite confectum ad Sacram Rituum Congregationem transmittendum esse.

2. Nomen *Missae privatae,* de qua in articulo IX eiusdem decreti sermo est, non sensu stricte liturgico, sed sensu communiori et latiori accipiendum esse. Ad evitandas enim demonstrationes, et ad removendum scandalum, haec Missa characterem quasi solemnem assumere non debet.

3. Tandem praescripta in articulo XI supradicti decreti circa administrationem Baptismi et Matrimonii extendenda esse etiam ad ultima sacramenta, ita ut in parochiis lingua palaeoslavica privilegiatis ista neutiquam negari possint moribundis, qui eadem recipere velint iuxta Rituale Romanum latinum.

Item in eodem articulo XI quoad collationem Baptismi vocem *privatim* non esse intelligendam eo sensu, ut iste administretur infantibus, omissis omnibus ritibus et caeremoniis. Illa etenim vox spectat tantum ad modum collationis non publicae, servata semper solemnitate quoad ritus et caeremonias, quos in Baptismo nemini omittere licet, nisi necessitatis causa.

2133

Indulge[ntia] recitatio[ni versi]culi *Req[uiem ae]ternam*

Ex Litt. Ap. Leonis PP. XIII. 22 *Martii 1902.* – Omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu ubique terrarum degentibus, contrito saltem corde, ac devote qualibet vice recitantibus versiculum cum responsorio « *Requiem aeternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis* », in forma Ecclesiae solita

(1) In Litt. S. C. de Prop. F. *13 Aug. 1902.* (ad Vic. Ap. Madagascar) haec habentur: « Quod per decretum S. huius Congregationis diei 1 Martii vertentis anni est cautum super celebratione Missae in navibus, tantum respicit abusus illos qui orirentur, si in privatis cellulis viatorum, usibus vitae destinatis, indecenter offerretur augustissimum Sacrificium Missae. Non autem absolute celebratio in cellis prohibita est, quando adiuncta omnia removent irreverentiae pericula. Quamobrem firmis manentibus decreti praedicti praescriptionibus, velit Amplitudo Tua idem sincero sensu intelligere, ac missionarios, sine causa turbatos, quietos facere ».

quinquaginta dierum indulgentiam concedimus, qua tantum liceat functorum vita labes poenasque expiare. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

2134

S. Poenitentiaria Ap. *5 Aprilis 1902.* Saepe contingit obtineri Apostolicas dispensationes matrimoniales ex causa (unica vel cum aliis) *aetatis oratricis superadultae,* sic et simpliciter expressa, vel interdum sic: *aetas oratricis annorum 25, aut 30,* sive aliter, sed plus quam 24. Cum autem auctores opinentur causam huiusmodi interpretari quod usque ad illam aetatem *mulier non invenerit virum paris conditionis cui nubere posset,* quaeritur: – An in verificatione causae supra memoratae sciscitari etiam et probari oporteat mulierem superadultam usque ad illam aetatem virum paris conditionis cui nubere posset non invenisse; et hoc ad dispensationis validitatem.

R. Satis esse quod certo constet de aetate superadulta.

2135

S. R. C. *11 Apr. 1902.* — Quum ecclesia cathedralis S. Salvatoris (in America) constructa sit ex ligno, etiamsi perpulchra interius exteriusque ornata, quaeritur: — Num huiusmodi ecclesia cathedralis consecrari possit secundum ritum Pontificalis Romani; et quatenus *affirmative,* num facienda sit aliqua variatio in ritibus et formulis praescriptis pro dicta consecratione perficienda.

R. Negative quoad consecrationem, et ecclesia benedicatur solemniter iuxta Rituale Romanum, si nondum fuerit hoc ritu benedicta.

2136

Litt. encycl. S. C. de Prop. Fide *25 Apr. 1902.* (AD EPP. INDIAR.) — Cum a S. Propagandae Fidei Congregatione nuper quaesitum fuerit qualem agendi rationem sequi debeant fideles Indiarum Orientalium occasione proximae coronationis anglorum Regis Eduardi VII, in cuius honorem solemnes procul dubio in singulis acatholicorum templis functiones peragentur: negotium supremo S. R. U. I. iudicio rite fuit delatum. Porro EE. ac RR. illius S. Congregationis Patres in comitiis feriae IV diei 9 huiusce vertentis mensis, re undequaque mature perpensa, sequens ediderunt decretum, a SSmo Domino Nostro Leone div. prov. PP. XIII deinde adprobatum: omnes videlicet ac singulos Indiarum Episcopos monendos esse, ne christifidelibus sibi subiectis ullimode ingredi permittant acatholicorum ecclesias, dum in iisdem occasione supradictae coronationis anglorum Regis sacrae habebuntur coeremoniae. E contra exhortentur praelaudati Episcopi, ut in propriis cathedralibus, et in qualibet alia eorum arbitrio pro diversis locorum circumstantiis designanda ecclesia, aliqua sacra coeremonia celebretur, cum cantu hymni - *Te Deum* -, Missa tamen solemni omnino excepta.

Dum huiusmodi dispositionem Amplitudini Tuae communico, nullimode dubito, quin a fidelibus istius dioeceseos eo, quo par est obsequio, fideliter observetur. Neque ipsi mirari forte debebunt, si permitti videant catholicis in civitate Londinensi, ob finem, de quo heic est sermo, templum haereticum adire; nam personalis Regis praesentia aufert ibi ab hoc civilis honoris actu quamvis communicationis in divinis ideam.

2137

S. R. C. *28 Apr. 1902.* — LABACEN. — 1. Privilegium circa Missas de Requie concessum sacellis sepulcreti ex decreto diei 8 Iunii 1896 *(V. n. 1938)* et ecclesiae vel oratorio publico ac principali ipsius sepulcreti ex decreto diei 12 Ian. 1897 ad 1. *(V. n. 1857)* favetne etiam sacellis, ecclesiis et oratoriis publicis sepulcreti, in quo olim cadavera sepeliebantur, quod sepulcretum tamen hodie quacunque ex causa derelictum est, ita ut defuncti in eo non amplius sepeliri soleant?

Circa decreta de celebratione Missarum de Requie.

2. Praefatum privilegium favetne etiam ecclesiae parochiali, quae circumjacens habet coemeterium, quum in casu ecclesia parochialis revera evaserit ecclesia sepulcreti?

3. In anniversariis stricte sumptis laicorum, quae fundata sunt extra diem vere anniversariam ab obitu vel depositione, potestne sumi Oratio *Deus indulgentiarum Domine?*

4. Anniversaria late sumpta, quae ex decreto generali diei 2. Dec. 1891 *(V. n. 1773)* pro fidelium pietate infra octavam Commemorationis omnium fidelium defunctorum locum habent, suntne adeo praecise adstricta ad dictam octavam, ut aliis temporibus e. g. infra octavam Dedicationis ecclesiae vel Titularis eiusdem vel in uno ex Quatuor Temporibus non permittantur?

5. In ecclesiis ad chorum non obligatis plures Missas habentibus, in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum, debetne esse una saltem Missa cum cantu de Commemoratione omnium fidelium defunctorum, an omnes possunt esse lectae?

6. Quaenam Missa de Requie sumenda est in ecclesiis unam tantum Missam habentibus, quando in die Commemorationis omnium fidelium defunctorum occurrit alicuius defuncti dies depositionis?

7. Ex decreto diei 12 Ianuarii 1897 ad 3. *(V. n. 1957)*, et 3 Apr. 1900 *(V. n. 2080)* ad 3. et 4. in una *Vicen.*, Missae privatae die vel pro die obitus seu depositionis in ecclesiis et oratoriis publicis fieri permittuntur, si in iisdem etiam fiat funus cum Missa exequiali cum cantu, servatis servandis. Quaeritur: An funus cum Missa exequiali in cantu fieri debeat etiam in oratoriis *semipublicis*, ut fieri inibi possint praefatae Missae lectae de Requie.

8. Iuxta praefatum decretum diei 3 Apr. ad 3. et 4. in una *Vicen.* in oratoriis privatis Missae, quae ibidem legi permittuntur, possunt esse de Requie *praesente cadavere in domo*. Quaeritur: Utrum haec praesentia intelligenda sit de praesentia non solum physica sed etiam morali in *domo*, quatenus ex gravi causa ex. gr. ob contagiosum morbum cadaver vetatur haberi in *domo*.

9. Ex decreto generali diei 2 Dec. 1891 *(V. n. 1773)*. Missam exequialem solemnem impediunt festa duplicia 1. classis solemniora, sive universalis Ecclesiae sive ecclesiarum particularium, *ex praecepto rubricarum recolenda*. Quaeritur: Utrum haec ultima verba intelligenda sint tantum de festis fori recolendis cum feriatione ex parte fidelium vel etiam de festis chori sine feriatione, qualia e. g. anniversarium Dedicationis propriae ecclesiae, festum patroni regionis, dioecesis aut loci, quae non ubique recoluntur a populo?

10. Quaeritur: Utrum Missa de Requie cum cantu, quae ex praefato decreto generali ad 3, « celebrari potest pro prima tantum vice post obitum vel eius acceptum a locis dissitis nuntium die, quae prima occurrat non impedita a festo 1 et 2 classis vel festo de praecepto »; cantari possit feria IV Cinerum, Vigiliis Nativitatis Domini et Pentecostes, feria IV, V, VI et Sabbato infra octavas Paschatis et Pentecostes, quum licet hae dies neque festa sint de praecepto neque ritum 1 vel 2 classis habeant, excludunt tamen eadem duplicia 1. classis.

11. Quaeritur: 1. An in Missis de Requie, quae, abstrahendo a Missa exequiali solemni aliisque occasione huius lectis, in *semiduplicibus et simplicibus* occurrentibus ab obitu usque ad depositionem alicuius fiunt cum vel sine cantu, adhibendum sit idem formulare ac in die obitus seu depositionis; 2. an idem dicendum sit etiam respectu Missarum, quae celebrantur in biduo post factam ob gravem causam sepulturam, si occurrat semiduplex vel simplex.

12. In decreto diei 3 Apr. 1894 *(V. n. 1865)* disponitur, « ut dum corpus Episcopi dioecesani defuncti, sacris indutum vestibus, in propriae aedis aula maiori publice et solemniter iacet expositum, Missae in suffragium animae eius per totum mane celebrari valeant, iis omnibus servatis etc. ». Quaeritur: An haec dispositio necessario intelligi debeat de *Missis de Requie* pro defuncto Episcopo dioecesano inibi celebrandis, idque nullo habito respectu ritus aut solemnitatis diei, qua celebrantur, sive sit duplex maius aut minus, sive classicum vel festum solemne?

13. Expositio Sanctissimi Sacramenti publica seu solemnis, quae fit de licentia Ordinarii potestne fieri etiam cum pyxide collocanda in throno tabernaculi? Circa tionem cramenti xide.

14. Expositio Sanctissimi Sacramenti privata, et minus solemnis, quae fit cum pyxide intra tabernaculum, ostiolo patefacto, si sit permanens et ex causa publica, impeditne Missas de Requie?

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Affirmative.

Ad 4. Affirmative.

Ad 5. Missam in cantu de Commem. Omn. fid. defunct. in casu non esse praescriptam.

Ad 6. Missa erit ut in die obitus.

Ad 7. Negative in casu.

Ad 8. Affirmative, iuxta decretum diei 8 Iunii 1896 *(V. n. 1938)*.

Ad 9. Negative ad primam partem: Affirmative ad secundam, quoad festa localia solemniora.

Ad 10. Negative in omnibus, iuxta Decr. Gen. diei 30 Iunii 1896 *(V. n. 1943)* § III. num. 2.

Ad 11. Ad 1um et 2um, adhibeatur Missa ut in die obitus, seu depositionis.

Ad 12. Missae lectae, in casu permittuntur ad normam Decreti diei 8 Iunii 1896. *(V. n. 1938)*.

Ad 13. Negative iuxta decreta.

Ad 14. Affirmative, in casu, iuxta decretum *Varsavien.* 7 Maii 1746 ad 4.

2138

Decr. S. C. EE. et RR. *3 Maii 1902.* — Perpensis temporum adiunctis, attentisque peculiaribus casibus, qui ad S. Sedem haud raro deferuntur, nec non postulatis sacrorum Antistitum, visum est huic S. C. Emorum ac Rmorum PP. S. R. E. Cardinalium negociis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae non esse ulterius cunctandum super quaestione iampridem proposita: an scilicet et quomodo expediat praescribere, ut in sanctimonialium monasteriis, in quibus solemnia vota nuncupantur, praemittantur solemnibus vota simplicia ad certum tempus duratura. Re itaque mature perpensa ac discussa, in conventu plenario habito in aedibus Vaticanis die 14 Martii 1902, praefati Emi ac Rmi PP. S. R. E. Cardd. censuerunt: supplicandum esse *SSmo D. N. Leoni d. p. PP. XIII*, ut ad moniales votorum solemnium extendere dignare- De pro votorum cium pr solemnii nialibus tenda.

tur, iuxta congruum modum, ea quae salubriter constituta fuerunt a fel. rec. Pio PP. IX pro religiosis virorum familiis, per encyclicas litteras S. Congregationis super Statu Regularium, incip. *Neminem latet,* datas die 19 Martii 1857, et per litteras sub Annulo Piscatoris, incip. *Ad universalis Ecclesiae regimen,* datas die 7 Februarii 1862, cum subsequutis respective declarationibus. — Porro Sanctitas Sua, in Audientia habita ab infrascripto Card. praedictae S. C. Praefecto die 3 Maii 1902, audita de praemissis relatione, sententiam praelaudatorum PP. Cardinalium probavit, mandavitque per huiusmet S. C. decretum edici praescriptionum capita, quae infra scripta sunt, perpetuo inviolateque servanda:

1. In omnibus et singulis sanctimonialium monasteriis cuiuscumque Ordinis seu Instituti, in quibus vota solemnia emittuntur, peracta probatione et novitiatu ad praescriptum S. Concilii Tridentini, Constitutionum Ap. et legum Ordinis seu Instituti a S. Sede approbatarum, novitiae vota simplicia emittant, postquam expleverint aetatem annorum sexdecim ab eodem Concilio Trid. statutam vel aliam maiorem, quae forsan a constitutionibus proprii Ordinis vel Instituti a S. Sede approbatis requiratur.

2. Huiusmodi professae post expletum triennium a die, quo vota simplicia emiserint, computandum, si dignae reperiantur, ad professionem votorum solemnium admittantur: sublata cuilibet potestate hac super re dispensandi, ita nempe ut si qua, non exacto integro triennio, ad professionem solemnem, quacumque ex causa, admitteretur, professio ipsa irrita prorsus foret ac nullius effectus.

3. Firma tamen in suo quaeque robore manere declarantur indulta a S. Sede iam impertita, quorum vi, nonnullis in locis seu Institutis, professio votorum simplicium ad longius tempus emitti possit.

4. Praeterea ex iustis et rationabilibus causis, de quibus tum monasterii superiorissa tum novitiarum magistra fidem scripto facere debent, poterit Ordinarius pro monasteriis suae iurisdictioni subiectis et Superior Generalis seu Provincialis pro monasteriis, quae exemptionis privilegio gaudent, indulgere, in casibus particularibus, ut professio votorum solemnium differatur, non tamen ultra aetatem annorum viginti quinque expletorum.

5. Vota simplicia, uti praefertur, emissa perpetua sunt ex parte voventis; et dispensatio super iisdem Romano Pontifici reservatur.

6. Professae istiusmodi votorum simplicium fruuntur et gaudent iisdem indulgentiis, privilegiis et favoribus spiritualibus, quibus legitime fruuntur et gaudent professae votorum solemnium proprii cuiusque monasterii; et quatenus morte praeveniantur ad eadem respective suffragia ius habent.

7. Eaedem tenentur ad observantiam regularum et constitutionum non secus ac solemniter professae; itemque tenentur choro interesse: quatenus vero legitime impediantur quominus choro intersint, ad privatam officii divini recitationem non obligantur.

8. Tempus a constitutionibus cuiuslibet Ordinis seu Instituti praescriptum ad *vocem activam* et *passivam* assequendam a die emissionis votorum simplicium computatur: verumtamen professae votorum simplicium nunquam suffragium, imo ne locum quidem habebunt in capitulis in quibus et quatenus agitur de admittendis ad professionem solemnem; eaeque deputari quidem poterunt ad minora coenobii officia; sed ad munia superiorissae, vicariae, magistrae novitiarum, assistentis seu consiliariae, et oeconomae eligi nequeunt.

9. Potiores iure, utpote seniores, censentur quae prius vota simplicia nuncupaverint; ita tamen ut quaecumque, iuxta superius dicta, professionem solemnem ultra triennium distulerint, loco interim cedant etiam iunioribus solemniter professis, recepturae iterum iura ratione prioris professionis quaesita ubi primum vota solemnia et ipsae emiserint.

10. Dos pro quolibet monasterio statuta tradenda est ipsi monasterio ante professionem votorum simplicium.

11. Professae votorum simplicium retinent *radicale* suorum bonorum dominium, de quo definitive disponere non poterunt, nisi intra duos menses proxime praecedentes professionem solemnem, ad normam S. Concilii Trid. *Sess. XXV de Regular. et Monial. cap. XVI.* – Omnino vero interdicta ipsis est eorumdem bonorum administratio, nec non quorumcumque redditūum erogatio atque usus. Debent propterea ante professionem votorum simplicium cedere, pro tempore quo in eadem votorum simplicium professione permanserint, administrationem, usumfructum et usum quibus eis placuerit, ac etiam suo Ordini seu monasterio, quatenus ex huius parte nihil obstet et ipsae plena libertate id opportunum existimaverint. — Quod si durante tempore votorum simplicium alia bona legitimo titulo eis obvenerint, eorum quidem dominium radicale acquirunt, sed administrationem, usumfructum et usum cedere quamprimum debent ut supra, servata etiam lege non abdicandi dominium radicale nisi intra duos menses proximos ante professionem solemnem.

12. Ad dimittendas e monasterio praefatas votorum simplicium professas, recurrendum erit, in singulis casibus, ad S. Sedem, distincte exponendo graves causas, quae dimissionem suadere seu exigere videantur.

13. Sorori professae votorum simplicium a monasterio discedenti sive ob votorum dispensationem a Sancta Sede Ap. impetratam,

sive ob decretum dimissionis ut supra emissum, restituenda erit integra dos quoad sortem, exclusis fructibus.

Igitur haec S. Congregatio de expressa Apostolica auctoritate, praesentis decreti tenore, quaecumque superius praescripta, declarata ac sancita sunt, ab omnibus, ad quos seu quas spectat, ex obedientiae praecepto servari et executioni demandari districte iubet, non obstantibus contrariis quibuscumque etiam speciali et individua mentione dignis, quibus ad praemissorum effectum a Sanctitate Sua specialiter et plene derogatum esse declarat.

2139

Circa munus Priorissae monialium quod ultra triennium perdurare nequit.

S. C. EE. et RR. *4 Maii 1902.* — Cum in Constitutione *Exposcit debitum* 1 Ianuarii 1583 Gregorius XIII iussisset ut munus Priorissae (monalium) ultra triennium perdurare nequeat, et expleto triennio nullam habeat in monasterio auctoritatem (1), et hoc sensu pluries respondisset S. C. Episcoporum et Regg., quaeritur: Utrum memorata Constitutio et resolutiones datae fuerint pro Ecclesia universali, et observandae sint.

R. Affirmative.

2140

De impositione manuum sine tactu physico in presbyterali Ordinatione.

S. C. S. Off. *7 Maii 1902.* — Vic. Ap. Hong-Kong — Nell'Ordinazione di due preti, nella prima imposizione delle mani del Vescovo sul capo degli ordinandi, per dimenticanza, non vi fu tatto corporale; questa dimenticanza fu avvertita da uno dei preti assistenti che ne fece avvertito il Vescovo solo dopo l'Ordinazione..... (Si domanda): Se l'Ordinazione si deve ripetere dal principio come sta nel Pontificale, o se basta incominciare dall'imposizione delle mani.

R. Sacram Ordinationem, de qua sermo, iterandam esse secreto sub conditione quocumque anni tempore, et supplicandum SSmo ut supplere dignetur de thesauro Ecclesiae pro Missis hucusque celebratis, quatenus opus sit. — SSmus approbavit.

2141

Circa Regulares apud sacerdotem saecularem Confessionem peragentes.

S. Poenitentiaria Ap. *14 Maii 1902.* — Titio, sacerdoti approbato ad audiendas Confessiones, non raro contigit Confessiones excipere Regularium variorum Ordinum. Quare, quo prudentiore agat ratione, ab hoc sacro Tribunali enixe postulat solutionem dubiorum quae statim proponuntur hic infra:

1. Caius, sacerdos Regularis, sub vesperum accessit ad Titium, facturus exomologesim. Interrogatus de recepta a Superiore facultate, respondit Superiorem domo abesse nec eodem reversurum die, nullum autem alium in Conventu adesse praesentem sacerdotem. Potuitne, in hac domestici confessarii inopia, a Titio valide et licite absolvi?

2. Inter facultates quas S. Poenitentiaria pro foro interno cum confessariis communicare solet legitur, N. VIII, facultas « absolvendi religiosos cuiuscumque Ordinis, dummodo apud te legitimam habuerint licentiam peragendi Confessionem sacramentalem... etiam a casibus et censuris in sua Religione reservatis ». Valetne illa facultas ad casus quolibet modo reservatos? Soliti enim sunt in Religionibus casus reservari alii Superiori immediato, alii Provinciali, alii Generali. Istas tamen observare distinctiones Confessario extraneo valde fuerit difficile. Suadet igitur expeditus facultatis usus ut omnes comprehendat casus Religionis proprios. Prudens ceterum confessarius non omittet ea imperare quibus Ordinis bono vel iuri satis sit cautum.

3. Utrum confessario Regulari praefata facultate uti licet, cum Confessionem excipit religiosi eiusdem Ordinis ad quem pertinet ipse, ita ut in reservata proprii Ordinis polleat iurisdictione non formaliter a Superiore accepta; an contra coërcetur usus ad religiosos extraneos.

4. Utrum Superior qui Confessionem permittit, addita conditione, v. gr. « Dummodo pro reservatis serves Ordinis consuetudinem », impedire valeat praefatae facultatis usum; an contra, semel concessa confitendi licentia, electus confessarius habeat, vi facultatis Poenitentiariae, potestatem in reservata a voluntate Superioris plane independentem.

5. Num dicta n. 4. omnino transferenda sunt in religiosum *itinerantem*, qui ad adeundum confessarium extraneum expressa Superioris facultate non habuit opus?

R. Ad 1. Si Superior domus aliique confessarii tamdiu absint saltem per unum diem ut grave sit religioso poenitenti toto eo tempore carere absolutione sacramentali, is licite et valide absolvitur ab extraneo confessario idoneo h. e. approbato.

Ad 2. Affirmative.

---

(1) In citata Const. statuitur: « Abbatissae aut aliae « Praefectae (monasteriorum) non amplius perpetuae, « seu ad vitam..... sed triennales tantum a conventu « uniuscuiusque monasterii, et alias iuxta decreta Sac. « Conc. Trid., et regularia suorum Ordinum instituta « eligantur et praeficiantur, quae postmodum elapso « triennio, suis officiis perfunctae, praeesse desinant, « omnique prorsus careant auctoritate, ac a regimine « et administratione monasterii per triennium a die fi- « nitae administrationis inchoandum abstineant, quo « elapso, servata eadem forma Concilii Tridentini, ite- « terum et pluries eligi possint ».

Ad 3. Dummodo confessarius regularis approbatus sit ad recipiendam Confessionem religiosi proprii Ordinis, affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad 4. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Ad 5. Si confessarius extraneus habeat a S. Sede facultatem absolvendi religiosos a casibus reservatis in eorum Ordine, affirmative; secus, negative.

2142

ele- ecle- **S. R. C.** *16 Maii 1902.* — NATCHETEN. — Quum Sacra Rituum Congregatio in una Novarcen. 8 Martii 1879 prohibuerit illuminationem ex *gaz* una cum candelis ex cera super altari, ob paritatem rationis et sub iisdem circumstantiis censerine potest vetita etiam illuminatio electrica ?

R. Affirmative, ad tramites decretorum 8 Martii 1879 et 4 Iunii 1895 *(V. nn. 1511. 1899).*

2143

pro em- Au- **S. C. de Prop. F.** *16 Maii 1902.* — SSmus ad preces Emi ac Rmi P. D. Card. Patritii Moran Archiep. Sydneyensis ut Piam Societatem sub titulo SSmi Cordis Iesu in sua Archidiocesi erectam ad fideles ab ebrietatis vitio retrahendos atque ad temperantiae virtutem adducendos, peculiaribus dignaretur Indulgentiis ditare, omnibus et singulis praefatae piae societati adscriptis, vel in posterum adscribendis benigne concedit in perpetuum: — 1. Plenariam Indulgentiam applicabilem quoque per modum suffragii animabus in purgatorio detentis die adscriptionis et die festi titularis, dummodo vere poenitentes, confessi, ac sacra Communione refecti ecclesiam seu oratorium societatis, vel propriam cuiusque ecclesiam devote visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces fuderint pro sanctae fidei propagatione, et iuxta Summi Pontificis intentionem; — 2. Plenariam item Indulgentiam in articulo mortis lucrandam sub consuetis conditionibus; — 3. Partialem vero applicandam ut supra, septem annorum et totidem quadragenarum pro quatuor anni festis semel pro semper ab Ordinario designandis, dummodo ecclesiam seu oratorium Societatis, vel propriam ecclesiam parochialem visitaverint, ibique oraverint ut supra; — 4. (Partialem) sexaginta dierum pro singulis piis operibus in finem Societatis adimplendis; — 5. Tercentorum dierum quoties aliquem ebrietati deditum ab huiusmodi vitio averterint, aut societati adscribi induxerint. — Concedit insuper Sanctitas Sua (in perpetuum) Indultum altaris privilegiati pro singulis Missis quae in ecclesia seu oratorio eiusdem societatis in suffragium animarum sodalium ipsius celebrabuntur. Contrariis *etc.*

2144

Decr. S. C. Indulg. *30 Maii 1902.* — URBIS ET ORBIS — Quo cultus erga Sacratissimum Cor Iesu per catholicam Ecclesiam tam late diffusus adhuc maiora incrementa susciperet f. r. Pius IX per Decretum S. Congregationis Indulgentiarum d. d. 8 Maii 1873, nec non SSmus Dnus Nr. Leo PP. XIII per litteras Emi S. Rituum Congregationis Praefecti sub die 21 Iulii 1899 ad universos Episcopos transmissas, eum morem in pluribus Ecclesiis iam obtinentem, ut per integrum mensem Iunium varia pietatis obsequia divino Cordi praestarentur quam maxime commendarunt, eique Indulgentias adnexuerunt. De peculiaribus obsequiis SSmo Cordi Iesu mense Iunio tribuendis.

Quoniam vero de eisdem Indulgentiis ab utroque Pontifice concessis pro memoratis piis exercitiis mense Iunio peragendis aliquod dubium obortum fuerit, ad illud removendum, immo ut fideles amplioribus etiam collatis gratiis spiritualibus ad cultum eiusdem SS. Cordis validius excitentur, Sacra Congregatio Indulgentiis sacrisque Reliquiis praeposita, utendo facultatibus a SSmo Dno Nostro specialiter tributis, ea decernit quae sequuntur:

Omnes christifideles, qui sive publice, sive privatim peculiaribus precibus devotique animi obsequiis in honorem SS. Cordis Iesu mense Iunio corde saltem contrito vacaverint, Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum semel singulis dicti mensis diebus lucrentur.

Qui vero christifideles privatim tantum singulis dicti mensis diebus praefata obsequia praestiterint simulque una die vel intra memoratum mensem vel ex octo prioribus mensis Iulii vere poenitentes, confessi ac S. Synaxi refecti aliquam ecclesiam vel publicum oratorium visitaverint, ibique ad mentem Summi Pontificis pias preces effuderint, plenariam Indulgentiam consequentur.

Quam quidem plenariam Indulgentiam etiam ii fideles lucrentur, qui saltem decem in mense vicibus eiusmodi exercitiis publice peractis interfuerint, itemque supra memorata pia opera adimpleverint.

Quas omnes Indulgentias eadem S. Congregatio etiam animabus igne purgatorio detentis fore applicabiles declarat.

Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2145

Circa usum pontificalium Abbatibus concessum.

S. R. C. *13 Iunii 1902.* — Rm̃us Dñus Episcopus Liverpolitanus Sacrorum Rituum Congregationi humiliter exposuit, Rm̃is Patribus Abbatibus e Congregatione Anglo–Benedictina haud dudum benigne concessum fuisse privilegium ut in ecclesiis propriis usu pontificalium in Missarum solemniis gaudere valeant. Quum autem non plane constet quaenam ecclesiae tamquam ipsis propriae intelligendae sint, Rm̃is Episcopis Angliae opportunum visum est, ut Episcopus supradictus, in cuius dioecesi multae existunt ecclesiae Patribus Anglo–Benedictinis addictae, nomine omnium Episcoporum Angliae, dubiorum sequentium solutionem postularet, nimirum:

1. Utrum tamquam ecclesia propria cuiusvis Patris Abbatis intelligenda sit sola ecclesia monasterii cui ipse praesit.

2. Utrum cuivis Patri Abbati competat jus pontificalium in omnibus ecclesiis quibus praesint terni, bini vel singuli Patres sub eius iurisdictione constituti, curam vero animarum exercentes. Et quatenus affirmative:

3. Utrum ad usum pontificalium talibus in ecclesiis sub cura Patrum Benedictinorum constitutis licite exercendum, requiratur consensus Episcopi Ordinarii.

4. Utrum Patres Abbates in ecclesiis aliorum Regularium cuiusvis Ordinis vel Congregationis, vel in ecclesiis saecularium usu pontificalium sine consensu Episcopi Ordinarii gaudere valeant. Et quatenus negative:

5. Utrum in talibus ecclesiis sive Regularium sive saecularium usu pontificalium de consensu Episcopi Ordinarii gaudere valeant.

Et Sacra eadem Congregatio, referente etc., exquisito etiam voto Commissionis Liturgicae, omnibus accurate perpensis rescribendum censuit:

Ad 1. Affirmative, nisi et aliae sint filiales ecclesiae, quibus et ipse praesit seu illius iurisdictioni subiectae.

Ad 2. Affirmative, dummodo agatur de ecclesiis propriis, et detur decretum *Fesulana* 1 Octobris 1701 (1).

Ad 3. Negative, si agatur de ecclesiis propriis, uti supra.

Ad 4. Detur Decretum *Ordinis Monachorum Sancti Basilii* 18 Dec. 1846 (2).

Ad 5. Iam provisum in praecedenti.

2146

De altaribus privilegio g[...] re possunt.

S. R. C. *18 Iulii 1902.* — Cortonen. — 1. An lapis simpliciter consecratus, quem *altare portatile* seu *viaticum* vocant, privilegio gaudere possit.

2. Estne necessarium ut altare sit fixum *stricto sensu liturgico* (scilicet ex toto lapideum, et cuius mensa unico tantum constet lapide immediate stipitibus coniuncto et consecratum) ad hoc ut privilegio decorari valeat?

3. An sufficiat ut *sit etiam ligneum muro minime firmatum,* cum lapide in medio mensae consecrato, et alicui Sancto specialiter dicatum.

R. Ad. 1. et 2. Negative.

Ad 3. Affirmative.

2147

Indultum surdo-muti[...] ad Indulg[...] lucrandas.

Decr. S. C. Indulg. *18 Iulii 1902.* — Chamberien. — Quamvis haec S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita, ut suppleretur impotentiae, qua surdomuti detinentur recitandi preces ad lucrandas Indulgentias iniunctas, iam providerit per generale decretum diei 16 Februarii 1852, in quo edixit: *Quod si agatur de privatis orationibus, proprii mutorum et surdorum confessarii valeant easdem orationes commutare in alia pia opera aliquo modo manifestata, prout in Domino expedire iudicaverint;* nihilominus Episcopus Chamberiensis animo revolvens surdo-mutos nunc perfectiori methodo esse instructos, ut ipsi facilius et uberiori spirituali fructu Indulgentias assequi valeant, sequens dubium huic Sacrae Congregationi dirimendum exhibuit:

---

(1) Citatum decretum ita se habet: « 1. Utrum Abbas regularis usu pontificalium gaudens Missas et Vesperas ter pontificaliter agere valeat infra octo dies.

« 2. Utrum eidem Abbati liceat sedem praeparatam habere, ac baldachinum cum suis paramentis per octo supradictos dies.

« 3. Utrum idem Abbas alii Abbati pariter regulari eiusdem Ordinis, sed extero, potestatem facere valeat celebrandi pontificaliter in proprio monasterio?

« 4. Utrum idem Abbas loci possit, praesente Ordinario, rochettum induere et mozzetam deferre, aliisque Abbatibus exteris ita se induendi concedere facultatem. Et si affirmative:

« 5. Utrum, tam dictus Abbas quam alii exteri, praefato habitu induti, pergere valeant processionaliter extra ecclesiam per paroeciam, sine licentia Ordinarii.

« 6. Utrum praefatus Abbas trinam benedictionem populo impertire valeat extra tempus Missae pontificalis.

« 7. Utrum Episcopus ecclesiam dicti Abbatis ingrediens accipere valeat aspersorium ab eodem Abbate porrigendum, et non solum populo, sed ipsi Abbati suisque monachis benedicere.

« S. R. C. tam in voce quam in scriptis, partibus informantibus auditis, censuit respondendum:

« Ad 1. et 2. Licere, in casu de quo agitur ».

« Ad 3. 4. et 5. Affimative ».

« Ad 7. Affirmative, dummodo incedat in habitu praelatitio, etiam viatorio ».

(2) In citato decreto facultas data est Visitatori generali Ordinis S. Basilii: « revocandi Abbates ad « observantiam decretorum, praesertim ut non liceat iis « pontificalia exercere nisi in propria Ecclesia; et, si ex « speciali indulto Sanctae Apost. Sedis ex eis quisquam « agere possit pontificalia etiam extra propriam eccle- « siam, nullatenus liceat hoc privilegio uti, nisi de « expresso Rm̃i Ordinarii consensu ».

« Utrum expediat, ut surdo-mutis, quin in singulis casibus ad proprium confessarium recurrant, per generale decretum gratia concedatur acquirendi Indulgentias, iniunctas preces signis, vel mente fundendo, vel tantum easdem legendo sine ulla pronuntiatione ».

Emi Patres in generalibus Comitiis ad Vaticanum habitis die 15 Iulii huius decurrentis anni responderunt:

Affirmative; et supplicandum SSmo pro gratia, firmo manente decreto generali diei 16 Februarii 1852.

In audientia vero habita ab infrascripto Card. Praefecto die 18 Iulii anni praedicti, SSmus sententiam Emorum Patrum approbavit, et petitam gratiam clementer elargitus est.

2148

plica- creti e du- sione

S. C. EE. et RR. *28 Iulii 1902.* — Cum applicatio decreti *Perpensis temporum adiunctis (V. n. 2138)* a S. Congregatione Episcoporum et Regularium opportunissimo consilio nuper editi nonnullis dubiis videatur obnoxia, infrascriptus Archiep. N. pro iis dirimendis, ad eamdem S. C. recurrit, et authenticam responsionem exposcit.

1. Quaelibet Instituta monialium habent caeremoniale seu rituale pro admittendis novitiis ad religiosam professionem. Ritus autem praescriptus generatim unicus est, cum unica fere ubique antehac extiterit professio. Iam quaeritur, utrum ille ritus servandus deinceps erit pro prima, aut pro secunda, aut pro utraque professione? Quod si duplex ratio sacram functionem celebrandi deinceps erit inducenda, pro duplici nempe professione votorum simplicium et votorum solemnium, spectabitne ad Episcopos (aut ad Superiores Generales quoad monasteria exempta) caeremonias servandas et formulam a profitentibus exprimendam determinare? Quatenus *affirmative,* quaenam in praxi erit norma generatim sequenda? Quatenus *negative, caeremoniale* seu *rituale* erit impetrandum ab ista S. Congregatione, aut a Congregatione Sacrorum Rituum?

2. In numero 8 Decreti recognoscitur capitulum monialium pro admittendis ad professionem solemnem illis, quae congruo tempore in professione votorum simplicium permanserunt. Porro, huiusmodi capitulum eritne necessario faciendum illis in Communitatibus in quibus de acceptatione, de vestitione et de professione alumnarum capitulariter agitur? Quod si fieri absolute debeat, sufficietne pro aliqua a professione excludenda quod moniales capitulares secreto suffragia contraria conferant, aut necesse erit ut quaelibet monialis suffragii contrarii rationem expresse declaret, exponendo nempe *graves causas quae dimissionem suadere* seu *exigere videantur,* S. Sedis iudicio subiiciendas? Ratio dubitandi ex eo oritur, quod peracta professione simplici, Communitas religiosa non est amplius libera retinendi aut dimittendi alumnam, sed res pleno iure ad supremam Ecclesiae auctoritatem spectat.

3. Num. 7. Decreti declaratur professas votorum simplicium choro interesse debere, quatenus vero legitime impediantur, quominus choro intersint, ad privatam Officii recitationem non obligari. Quid vero si qua a choro abstineat absque legitimo impedimento? Quae ita se gerat, negligentiae notam coram Sororibus, et, quod magis est, culpae maculam coram Dei videtur incurrere. At obligatane erit divinum Officium privatim recitare?

4. Num. 10. Decreti statuitur dotem esse solvendam ante professionem votorum simplicium. — Num. 6. professis votorum simplicium omnes favores spirituales indulgentur quae competunt professis votorum solemnium, nec non omnia suffragia si morte praeveniantur. — Num. 12. decernitur ad dimittendas a monasterio votorum simplicium professas, recurrendum esse in singulis casibus ad S. Sedem. Quae hisce in locis sanciuntur nullam difficultatem praeseferunt pro iis Ordinibus aut Institutis, in quibus hucusque unica observata est votorum professio. Ast adsunt religiosae Familiae quae, iuxta regulas adprobatas a S. Sede, duplici professione simplici et solemni, utuntur. Quid sane si ad tramites Constitutionum huiusmodi Institutorum, aut dos solvenda esset ante professionem solemnem, aut privilegia (praesertim pia post mortem suffragia) pro monialibus votorum simplicium essent minora, aut (quod potius videtur) Superiorissa generalis haberet facultatem dimittendi professam votorum simplicium? Quae in praefatis numeris enuntiantur, suntne *praeceptiva* pro omnibus omnino Institutis votorum solemnium, aut exceptionem patiuntur relate ad Ordines seu Instituta quae speciales dispositiones quoad praedicta habent sive in Regula sive in Constitutionibus?

R. Ad 1. Ritum seu caeremoniale in unoquoque monasterio receptum adhibendum esse in emittenda prima professione, pro qua consuetae formulae, suppressis, si adsint, verbis solemnitatem exprimentibus, adiiciatur novitiam nuncupare vota simplicia iuxta decretum a S. Congr. EE. et RR. diei 3 Maii 1902 editum: professionem autem secundam emitti posse privatim in choro sive in oratorio interiore, coram Communitate, in manus Superiorissae, praevia approbatione Ordinarii, seu Praelati regularis, quoad monasteria exempta.

Ad 2. Capitulum habendum esse etiam in praefatis casibus; eius tamen votum esse mere consultivum, locum quoque fieri posse discussioni super qualitatibus candidatae, scrutinium vero per secreta suffragia peragendum esse.

Porro si omnia vel pleraque suffragia contraria forent admissioni ad solemnem professionem, ita ut, attento etiam articulo 4 ipsius Decreti, ageretur de dimittenda Sorore a monasterio, res subiicienda esset iudicio S. Sedis, ad quam proinde Ordinarius vel, pro monasteriis exemptis, Praelatus regularis distinctam omnium relationem transmittet.

Ad 3. Professas votorum simplicium ad recitationem divini Officii extra chorum non teneri.

Ad 4. Recurrendum esse in casibus particularibus.

2149

Pro conversione haereticorum *nestorianorum.*

Instr. S. C. de Prop. F. *31 Iulii 1902* — 1. I Vescovi ed i preti nestoriani con prudenza e pazienza dovranno essere istruiti sopra i punti principali della fede cattolica che essi ignorano, o soltanto confusamente e inesattamente conoscono. La qual cosa sarà facile, se si insiste sopra i dommi, la cui esplicita professione, fin dal 1891, fu da Mons. Enrico Altmayer Delegato Apostolico della Mesopotamia indicata alla Propaganda come indispensabile ad esigersi; e se si procura che sia ben spiegata e ben capita la formola di professione di fede che essi debbono emettere. Tali dommi sono:

a) « L'union hypostatique des deux natu« res divine et humaine dans la personne di« vine du Verbe, selon le Concile d' Ephèse.

b) « La dénomination de *Dei Genitrix* don« née à la B. Vierge Marie, mère de N. S. Je« sus-Christ Dieu et homme.

c) « La procession du St. Esprit *ex Patre* « *et Filio.*

d) « Le nombre septenaire des sacrements.

e) « La matière requise pour la consécra« tion valide du Corps de N. S. dans l' Eu« charistie, à savoir le pain de froment soit « fermenté soit azyme.

f) « L' indissolubilité du mariage, même « en cas d'adultère ou d'apostasie.

g) « Le jugement particulier immédiatement « après la mort.

h) « La croyance catholique sur le Purga« toire et sur les suffrages des vivants en fa« veur des âmes du Purgatoire.

i) La doctrine des ss. Conciles de Floren« ce et du Vatican sur la Primauté du Sou« verain Pontife et son infaillibilité.

j) « L'admission de tous les Conciles œ« cuméniques, et nommément celui d'Ephèse.

k) « La confession explicite de croire tout « ce que croit l'Eglise Catholique Romaine, « de condamner ce qu'elle condamne etc. ».

2. Nessuna umana prudenza può legittimare l' omissione della espressione Dei Genitrix. Per fare accettare questa formola dommatica, con dolcezza e prudenza si dica ai fedeli che Mater Christi è una espressione cattolica, ma che gli errori passati le diedero presso gli eretici nestoriani ed altri un senso falso, e perciò per evitare ogni errore è necessario che si dica Dei Genitrix; senza perciò impedire che si dica Mater Christi, quando consti che si vuol dire in senso cattolico. Ma in ogni caso è necessario che le parole Dei Genitrix siano almeno in uso così frequenti, come Mater Christi.

3. Battesimo. — Sebbene generalmente sembri non potersi dubitare della validità del Battesimo, non è però escluso che in varii casi particolari la formola sia stata omessa o sostanzialmente alterata; perciò con prudenza s'invigili, principalmente trattandosi di Vescovi o preti. E se risultasse in casi determinati nullo o dubbio il Battesimo, si supplisca segretamente. — È necessario indurre i nestoriani a battezzare i bambini (anche fuori di chiesa e in case private quando è necessario) almeno *intra octiduum a nativitate*; e distruggere l'errore che, conferito *extra templum* è una pura ceremonia, colla conseguente iterazione *in templo.* — Siano anche istruiti sulla validità del Battesimo conferito da uno non prete, o laico. — Quanto ai nomi prudentemente si eliminino i non cristiani, e se ciò subito non si ottiene, è ottima norma il decreto citato nel Concilio plenario dell' America Latina n. 506 (1).

4. Confermazione. – Questo sacramento deve assolutamente rimettersi in uso, e con prudenza fare che lo ricevano al più presto possibile i Vescovi ed i preti. Istruire con cura speciale sopra questo punto. — *Olei sancti.* Resta assolutamente vietato mescolare l' olio consecrato a quello non consecrato nella collazione dei sacramenti.

5. Confessione. — Istruire sulla necessità della Confessione auricolare, e ripristinarla con ogni cura e prudenza, principalmente in favore dei poveri moribondi finora privati di ogni grazia sacramentale.

6. Eucaristia. — Togliere l' incredibile abuso di non pronunziare le parole sacramentali alla consecrazione nella Messa detta *degli Apostoli*, che è la più frequente. — Istruire sulla vera formola di consecrazione, e sulla

(1) *Ecco il testo del decreto:* « 506. Curent parochi, ne iis qui baptizantur, scandalosa nomina, turpia, ridicula aut fabulosa, vel impiorum cognomina imponantur; et si id impedire nullo modo possint, addant nomen alicuius sancti, cuius patrocinio baptizati protegantur. Quo in casu utrumque nomen, impium tamen vel scandalosum intra parentheses, in libro baptizatorum notetur ». *(S. Congregatio C. 13 Iulii 1624 ap. Synod. Ostien. et Velitern. anno 1892, p. 2, art. 2).*

non necessità di mescolare alla farina per le ostie il *molka*, o pezzo di pane fatto dal Vescovo il Giovedì Santo; e vedere se non è putrido tale *molka* dopo più mesi che è fatto. — Introdurre l' uso del S. Viatico ai poveri moribondi. — Non lasciare ai laici la' particola consecrata per comunicarsi nella Pasqua quando sono in viaggio. — Ristabilire l' uso frequente della Messa dove è dimenticato. — Si può tollerare la Messa detta la sera circa dieci volte l' anno, *dummodo servetur lex ieiunii (hucusque ibidem vigens).*

7. Estrema Unzione. — Ripristinare assolutamente questo sacramento colle pratiche necessarie per l' assistenza dei moribondi. — Istruire con zelo speciale i Vescovi ed i preti sopra questo sacramento.

8. Ordinazione. — Con molta prudenza istruire sulla intollerabilità degli abusi principali, come le apparenze o realtà simoniache in certe circostanze, l' ordinare Vescovi anche dei giovani inesperti, l' ordinare sacerdoti anche quelli che solamente sanno leggere, il conferire talvolta tutti gli Ordini insieme, incluso il presbiterato. — In modo speciale e con somma prudenza indurre a non più rendere ereditaria la dignità episcopale. — Ridurre il celibato alle limitazioni dovute, cioè non permettere l' ordinazione dei bigami, nè la 2ª, 3ª, e 4ª moglie dopo l' ordinazione.

9. Matrimonio. — In oriente l' azione dei genitori è grande nel consenso dei figli. Ma non si deve tollerare l' abuso dei nestoriani di maritare perfino dei bambini, e dopo che sono capaci di usare del matrimonio farli dormire insieme senz' altra cerimonia: tollerare quello che è tollerabile, ma con prudenza e soavità eliminare gli abusi più sostanziali. — Togliere le violazioni dell' impedimento *ligaminis*, in uso quando la moglie si fa musulmana, e molto più quando è adultera.

10. Feste. — Renderle cristiane, e togliere l' abuso, dove esista, di contentarsi per tutta azione cristiana in detti giorni, anche del solo baciare la porta della chiesa o il muro di essa.

11. Digiuni e Astinenze. — Si veda se alcuni di questi sono consecrati a uomini non cattolici, o non santi; e se tali siano i nomi di *Mar Zaia, Mar Petian, Mar Addai* e *Mar Mari*.

12. Immagini sacre. — Istruire, e ristabilirne il culto nelle chiese, poichè nei libri liturgici in qualche modo questo culto esiste, ed anche in chiesa è ammessa l' immagine del Crocifisso scolpita nella croce.

13. Liturgia. — Dovranno introdursi nei libri liturgici le seguenti modificazioni:

a) Sopprimere i nomi degli eresiarchi e degli eretici; come Nestorio, Teodoro, Diodoro ecc.

b) Sopprimere gli offizii e le commemorazioni dei suddetti eretici e d'altri uomini non cattolici.

c) Eliminare tutte le invettive contro il Concilio di Efeso, S. Cirillo Alessandrino, il Papa S. Celestino ecc.

d) Correggere le espressioni eretiche e le frasi mal sonanti.

e) Aggiungere nei Diptici il nome del Sommo Pontefice regnante prima di quello del Patriarca.

f) Si può tollerare l' uso di fare il segno della croce con due dita sostenute dal pollice, e da dritta a sinistra, come usano anche oggidì i greci-melchiti.

2150

S. C. S. Off. *27 Aug. 1902.* — Chensi-Merid. — Nell'accusa fatta contro i rei e fautori del massacro avvenuto nel Vicariato Scen-si Merid. prima tra le condizioni per l'accomodamento di quella lite venne imposta ed inculcata per esemplare punizione la pena di morte di sette fra i rei riconosciuti come primarî istigatori ed esecutori del doloroso massacro. Sei sono stati già decapitati; il settimo è fuggito, perciò si continua la causa verso di lui. Dietro questo fatto venne agitata tra i missionarî la questione:

An liceat missionariis actores esse in causa contra reos caedis christianorum.

1. Se si fosse da loro incorsa o no l'irregolarità, se non proprio *ex delicto* almeno *ex defectu lenitatis*.

2. Se si potesse da loro continuare la lite contro il settimo fuggitivo.

3. Se nel caso di eventualità (peraltro facile a ripetersi) avvenisse qualche fatto somigliante, si dovesse avere per lecito il procedere o no in tali cause come sopra.

Il Vic. Ap. domanda che debba in caso farsi ed opinarsi.

R. Ad 1. Negative quoad utramque partem. — Ad 2. Tantum si fuerit necessarium ad resarcienda damna, aut ad alios compescendos ne similia audeant, Affirmative; secus, Negative. — Ad 3. Affirmative in iisdem adiunctis.

2151

S. C. EE. et RR. *21 Nov. 1902.* — Se possa un religioso prima della professione disporre che i frutti del suo capitale accumulino al capitale stesso.

An queant Regulares, ante professionem, de fructibus suae sortis in eiusdem augmentum disponere.

R. Negative.

2152

S. C. S. Off. *3 Dec. 1902.* — In S. C. Generali S. R. et Univ. Inquisitionis proposito dubio: « Utrum in formulis, quibus concedi solet facultas dispensandi super impedimento cognationis spiritualis, comprehendatur casus cogna-

Quoad facultatem dispensandi super impedimento cognationis spiritualis inter baptizantem et baptizatum.

tionis spiritualis inter baptizantem et baptizatum, in iisdem formulis non praevisus »: Emi ac Rmi DD. Cardinales Inquisitores Generales respondendum decreverunt: Negative; seu non posse qui concessa per praedictas formulas facultate gaudent, super impedimento cognationis spiritualis inter baptizantem et baptizatum dispensare; idque communicandum cum omnibus quorum interesse queat, atque in posterum expresse in formulis edicendum. Si quae vero matrimonia cum huiusmodi dispensatione, vi earumdem formularum concessa forte hucusque contracta fuerint: ad omnem circa eorum valorem quaestionem dirimendam, supplicandum SSmo, ut eadem in radice sanata declarare dignetur.

Et sequenti feria VI, die 5 eiusdem mensis in solita audientia R. P. D. Adsessori S. Officii impertita, SSmus D. N. D. Leo divina providentia Pp. XIII relatam Sibi Emorum Patrum resolutionem adprobare, et pro sanatione in radice iuxta eorum Emorum Patrum suffragia benigne annuere dignatus est. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2153

Au Regulares teneantur ad Officia et Missas locis concessa in quibus degunt.

S. R. C. *6 Dec. 1902* — An alumni Congregationis Filiorum Immaculati Cordis B. M. V., post recentissimam calendarii proprii concessionem teneantur, exceptis festis Titularium, Patronorum et Dedicationis ecclesiae cathedralis, ad Officia et Missas alicui Regno vel dioecesi concessa cum clausula praeceptiva pro universo clero saeculari et regulari.

R. Negative, et ad mentem. Mens autem est Regulares non teneri ad Officia loci quo degunt, nisi quatenus eiusdem loci calendario utantur.

2154

De cleri institutione et sacro ministerio.

Litt. encycl. Leonis PP. XIII. *8 Decembris 1902.* (AD EPP. ITALIAE) — Fin dal principio del Nostro Pontificato, ponendo Noi mente alle gravi condizioni della società, non tardammo a riconoscere, come uno dei più urgenti doveri dell'Apostolico ufficio fosse quello di rivolgere specialissime cure alla educazione del clero. Vedevamo infatti che ogni Nostro divisamento ad operare nel popolo una restaurazione di vita cristiana sarebbe tornato in vano, ove nel ceto ecclesiastico non si serbasse integro e vigoroso lo spirito sacerdotale. Pertanto mai non cessammo, quanto era da Noi, di provvedervi, sia con opportune istituzioni sia con parecchi documenti diretti a tale intento. Ed ora una particolare sollecitudine verso il clero d' Italia ci muove, Venerabili Fratelli, a trattare ancora una volta un argomento di sì grande rilievo. — Belle invero e continue testimonianze esso ne porge di dottrina, di pietà, di zelo; tra le quali ci piace di additar con lode l'alacrità onde, secondando l'impulso e la direzione dei Vescovi, coopera al movimento cattolico che ci è sommamente a cuore. Non possiamo tuttavia dissimulare la preoccupazione dell' animo Nostro al vedere come da qualche tempo vada qua e là serpeggiando una cotal brama d'innovazioni inconsulte, così rispetto alla formazione, come all'azione multiforme dei sacri ministri. Ora è facile avvisare le gravi conseguenze che sarebbero a deplòrarsi, ove a siffatte tendenze innovatrici non si apportasse pronto rimedio. — Ond' è che a preservare il clero italiano dalle influenze perniciose dei tempi, stimiamo cosa opportuna, Venerabili Fratelli, richiamare in questa Nostra lettera i veri e invariabili principii che debbono regolare l'educazione ecclesiastica e tutto il sacro ministero.

Catholi cerdotii officium.

Il sacerdozio cattolico, divino nella sua origine, soprannaturale nella sua essenza, immutabile nel suo carattere, non è tale istituzione che possa accomodarsi alla volubilità delle opinioni e dei sistemi umani. Partecipazione del sacerdozio eterno di Gesù Cristo, esso deve perpetuare fino alla consumazione dei secoli la missione stessa dal divin Padre affidata al suo Verbo Incarnato: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos* (1). Operare la salute eterna delle anime sarà sempre il grande mandato, a cui esso non potrà mai venir meno; come, per fedelmente attuarlo, non dovrà mai cessar di ricorrere a quei soprannaturali presidî e a quelle norme divine di pensiero e di azione che gli diè Gesù Cristo, quando inviava i suoi Apostoli per tutto il mondo a convertire i popoli al Vangelo. Quindi S. Paolo nelle sue lettere vien ricordando, non essere altro il sacerdote che il *legato*, il *ministro di Cristo*, il *dispensatore dei suoi misteri* (2), e ce lo rappresenta quasi collocato in luogo eccelso (3), quale intermediario fra il cielo e la terra per trattare con Dio gl' interessi sommi dell' uman genere, che sono quei della vita sempiterna. Tale il concetto che i libri santi ne danno del sacerdozio cristiano, cioè di un'istituzione soprannaturale, superiore a tutti gl'istituti terreni, e affatto separata da essi come il divino dall' umano. — La stessa alta idea emerge chiara dalle opere dei Padri, dal magistero dei Romani Pontefici e dei Vescovi, dai decreti dei Concilii, dall' unanime insegnamento

(1) Ioann. XX, 21.
(2) II Cor. V, 20; VI, 4; I Cor. IV, 1.
(3) Hebr. V, 1.

dei Dottori e delle Scuole cattoliche. Che anzi tutta la tradizione della Chiesa è una voce sola nel proclamare che il sacerdote è un *altro Cristo,* e che il sacerdozio *si esercita bensì in terra, ma va meritamente annoverato tra gli ordini del cielo* (1); *poichè gli son date da amministrare cose del tutto celesti, e gli è conferito un potere che Dio non affidò neppure agli angeli* (2); potere e ministero che riguardano il governo delle anime, ossia *l'arte delle arti* (3). Perciò educazione, studi, costumi, quanto insomma si attiene alla disciplina sacerdotale, venne sempre dalla Chiesa considerato come un tutto a sè, non pur distinto, ma separato altresì dalle ordinarie norme del vivere laicale. — Tal distinzione e separazione deve dunque rimanere inalterata anche ai tempi nostri, e qualunque tendenza ad accomunare o confondere l' educazione e la vita ecclesiastica con la educazione e la vita laicale ha da giudicarsi riprovata nonchè dalla tradizione dei secoli cristiani, ma dalla dottrina stessa apostolica e dagli ordinamenti di Gesù Cristo.

Certamente nella formazione del clero e nel ministero sacerdotale ragion vuole che si abbia riguardo alle condizioni dei tempi. Quindi è ben lungi da Noi il pensiero di rigettare quei mutamenti che rendano l' opera del clero sempre più efficace nella società in mezzo a cui vive; che anzi appunto per tale considerazione, Ci è sembrato conveniente di promuovere in esso una più solida e squisita coltura, e di aprire un campo più largo al suo ministero. Ma ogni altra innovazione che potesse recar qualche pregiudizio a ciò che è essenziale al sacerdote, dovrebbe riguardarsi come affatto biasimevole. Il sacerdote è sopra tutto costituito maestro, medico e pastore delle anime, e guida ad un fine che non si chiude nei termini della vita presente. Ora non potrà egli mai corrispondere appieno a così nobili uffici, se non sia, quant' è mestieri, versato nella scienza delle cose sacre e divine; se non sia fornito a dovizia di quella pietà che ne fa un uomo di Dio; se non ponga ogni cura in avvalorare i suoi insegnamenti colla efficacia dell' esempio, conforme all' ammonimento dato ai sacri pastori dal Principe degli Apostoli: *Forma facti gregis ex animo* (4). Comunque volgano i tempi, e le condizioni sociali cangino e si tramutino, queste sono le proprie e massime doti che debbono rifulgere nel sacerdote cattolico, giusta i principii della fede; ogni altro corredo naturale ed umano, sarà certo commendevole, ma non avrà, rispetto all' ufficio sacerdotale, che una secondaria e relativa importanza. — Se pertanto è ragionevole e giusto che il clero si pieghi, fin dove è lecito, ai bisogni dell' età presente, è altresì doveroso e necessario che alla prava corrente del secolo, non che cedere, fortemente resista. E ciò, mentre risponde naturalmente all' alto fine del sacerdozio, vale altresì a renderne più fruttuoso il ministero, crescendogli decoro e procacciandogli rispetto. — Ora è noto pur troppo come lo spirito del naturalismo tenti inquinare ogni parte anche più sana del corpo sociale; spirito che inorgoglisce le menti e le ribella ad ogni autorità; che avvilisce i cuori e li volge alla ricerca dei beni caduchi, trascurati gli eterni. Di questo spirito, così malefico e già troppo diffuso, grandemente è a temere che qualche influsso non possa insinuarsi anche fra gli ecclesiastici, massime fra i meno esperti. Tristi effetti ne sarebbero, il venir meno a quella gravità di condotta, che tanto si addice al sacerdote; il cedere con leggerezza al fascino di ogni novità; il diportarsi con indocilità pretenziosa verso i maggiori; il perdere quella ponderatezza e misura nel discutere che tanto è necessaria, particolarmente in materia di fede e di morale. Ma effetto ben più deplorevole, perchè congiunto col danno del popolo cristiano, ne seguirebbe nel sacro ministero della parola, inducendovi un linguaggio non conforme al carattere di banditore dell' Evangelo.

De institutione clericorum in seminariis.

Mossi da tali considerazioni, noi sentiamo di dover nuovamente e con più vivo studio raccomandare, che innanzi tutto i Seminari siano con gelosa cura mantenuti nello spirito proprio, così rispetto all'educazione della mente come a quella del cuore. Non si perda giammai di vista, ch' essi sono esclusivamente destinati a preparare i giovani non ad uffici umani, per quanto legittimi ed onorevoli, ma all' alta missione, poc' anzi accennata, di *ministri di Cristo e dispensatori dei misteri di Dio* (5). Da tale riflesso, tutto soprannaturale, sarà sempre agevole, come notammo già nella Enciclica al clero di Francia data l' 8 Settembre 1899, ritrarre norme preziose non pure per la retta formazione dei chierici, ma per allontanare altresì dagl' Istituti, ne' quali si educano, ogni pericolo così interno come esterno

(1) « Sacerdotium enim in terra peragitur, sed caelestium ordinum classem obtinet: et iure quidem merito » (S. Io. Chrysost. *De Sacerdotio* lib. III, n. 4).
(2) « Etenim qui terram incolunt in eaque commorantur, ad ea quae in caelis sunt dispensanda commissi sunt, potestatemque acceperunt, quam neque Angelis, neque Archangelis dedit Deus » (Ib. n. 5).
(3) « Ars est artium regimen animarum » (S. Gregor. M. *Regul. Past.* Part. I, c. 1).
(4) I Petr. V, 3.
(5) I Cor. IV, 1.

d' ordine morale o religioso. — Rispetto agli studi, poichè il clero non dev' essere estraneo agli avanzamenti d' ogni buona disciplina, si accetti pure quanto di veramente buono ed utile si riconosca negli innovati metodi: ogni tempo suol contribuire al progresso del sapere umano. Però vogliamo che su tal proposito siano ben ricordate le prescrizioni Nostre intorno allo studio delle lettere classiche, e principalmente della Filosofia, della Teologia, e delle scienze affini: prescrizioni che demmo in più documenti, massime nella detta Enciclica, di cui ci piace perciò trasmettere a voi un esemplare, unito alla presente. *(V. Appendicem)* — Sarebbe al certo desiderabile che i giovani ecclesiastici potessero tutti, com' è dovere, fornire il corso degli studi sempre all' ombra dei sacri Istituti. Ma poichè gravi ragioni talora consigliano che alcuni di essi frequentino le pubbliche Università, non si dimentichi con quali e quante cautele i Vescovi debbano ciò loro permettere (1). — Vogliamo del pari che s' insista sulla fedele osservanza delle norme contenute in altro più recente documento, in ispecial modo per quanto concerne le letture od altro che potesse dare occasione ai giovani di prender parte comecchesia ad agitazioni esterne (2). Così gli alunni dei Seminari, facendo tesoro di un tempo prezioso e colla massima tranquillità degli animi, potranno raccogliersi tutti intorno a quegli studi che li rendano maturi ai grandi doveri del sacerdozio, singolarmente al ministero della predicazione e delle confessioni. Ben si rifletta, quanto grave sia la responsabilità di quei sacerdoti che, in tanto bisogno del popolo cristiano, trascurano di prestar l' opera propria nell' esercizio di questi sacri ministeri; e di coloro altresì che non vi portano una illuminata operosità: sì gli uni come gli altri mal corrispondono alla propria vocazione in cosa che troppo importa alla salute delle anime. E qui dobbiamo richiamare l' attenzione vostra, Venerabili Fratelli, sulla speciale Istruzione che volemmo data in ordine al ministero della divina parola (3); e desideriamo che se ne traggano più copiosi frutti. Rispetto poi al ministero delle confessioni, si rammenti quanto severe suonino le parole del più insigne e mite dei moralisti verso coloro che non dubitano di sedere inetti nel tribunale di penitenza (4); e come non meno severo sia il lamento dell'insigne Pontefice Benedetto XIV, che poneva tra le maggiori calamità della Chiesa il difetto nei confessori di una scienza teologica morale qual s'addice alla gravità di così santo ufficio.

Ma al nobile scopo di preparare degni ministri del Signore è necessario, Venerabili Fratelli, che sia volto e con sempre maggior vigore e vigilanza, oltre l'ordinamento scientifico, anche il disciplinare e l' educativo dei vostri Seminari. — Non vi si accolgano che giovani i quali offrano fondate speranze di voler consecrarsi in perpetuo al ministero ecclesiastico (5). Si tengano segregati dal contatto e più dalla convivenza con giovani non aspiranti al sacerdozio: tale comunanza potrà per giuste e gravi cause tollerarsi in tempo e con singolari cautele, finchè non sia dato di pienamente provvedere, conforme allo spirito della disciplina ecclesiastica. Si rimandino quanti nel corso della loro educazione manifestassero tendenze men convenevoli alla vocazione sacerdotale, e nell' ammettere i chierici agli Ordini sacri si usi somma ponderazione, giusta l' ammonimento gravissimo di S. Paolo a Timoteo: *Manus cito nemini imposueris* (6). In tutto ciò conviene posporre qualsiasi altra considerazione, che sarebbe sempre da ritenersi inferiore a quella rilevantissima della dignità del sacro ministero. — Importa poi grandemente, che a formare negli alunni del santuario un' immagine viva di Gesù Cristo, nel che si assomma tutta l' educazione ecclesiastica, i moderatori e gl'insegnanti, alla diligenza e alla perizia propria del loro ufficio, congiungano l' esempio di una vita al tutto sacerdotale. La condotta esemplare di chi presiede, massime ai giovani, è il linguaggio più eloquente e persuasivo per ispirare negli animi loro il convincimento dei propri doveri e l' amore al bene. Un' opera di tanto rilievo richiede principalmente dal direttore di spirito prudenza non ordinaria e cure indefesse; onde un tale ufficio, che desideriamo non manchi in verun Seminario, vuol essere affidato ad ecclesiastico molto esperto nelle vie della perfezione cristiana. Ed a lui non sarà mai abbastanza raccomandato d' infondere e coltivar negli alunni colla maggiore sodezza quella pietà la quale è per tutti feconda, ma specialmente pel clero di utilità inestimabili (7). Perciò sia egli sollecito di premunirli altresì da un pernicioso inganno, non infrequente tra' giovani, cioè di lasciarsi talmente prendere all'ardore degli studi, da non curar poi a dovere il proprio avanzamento nella scienza dei Santi. Quanto più

(1) Instructio *Perspectum est* S. Congr. EE. et RR. dat. die 21 Iulii 1896, ad Italiae Episcopos et Familiarum Religiosarum Moderatores *(V. n. 1948)*.

(2) Istruzione della S. Congr. degli AA. EE. SS. del 27 Gennaio 1902, sull'azione popolare cristiana o democratico-cristiana in Italia *(V. Append.)*.

(3) Istruzione della S. Congr. dei VV. e RR. del 31 Luglio 1894 a tutti gli Ordinari d'Italia ed ai Superiori degli Ordini e Congregazioni religiose. *(V. n. 1878)*.

(4) S. Alf. M. De Liguori: *Pratica del Confessore*, c. I, § III, n. 18.

(5) Conc. Trid. Sess. XXIII, c. XVIII, *De Reformat.*

(6) I Timoth. V, 22.

(7) I Timoth. IV, 7, 8.

la pietà avrà messo radici profonde nei chierici, tanto meglio saranno temprati a quel forte spirito di sacrifizio, ch' è al tutto necessario per zelare la gloria divina e la salvezza delle anime. — Non mancano, la Dio mercè, nel clero italiano sacerdoti che diano nobili prove di quanto possa un ministro del Signore, penetrato di siffatto spirito; mirabile la generosità di quei tanti che per dilatare il regno di Gesù Cristo corrono volenterosi in lontane terre ad incontrare fatiche, privazioni e stenti d' ogni maniera, ed anche il martirio.

Di questa guisa, scorto da provvide ed amorevoli cure nella conveniente cultura dello spirito e dell' ingegno, verrà a grado a grado formandosi il giovane levita, quale lo richieggono la santità della sua vocazione ed i bisogni del popolo cristiano. Il tirocinio in verità non è breve; eppure vorrà essere protratto anche oltre il tempo del Seminario. Conviene infatti che i giovani sacerdoti non siano lasciati senza guida nelle prime fatiche, ma vengano confortati dalla esperienza de' più provetti che ne maturino lo zelo, la prudenza, e la pietà, ed è espediente altresì che ora con esercitazioni accademiche, ora con periodiche conferenze, si allarghi l' uso di tenerli continuamente esercitati negli studi sacri.

È manifesto, Venerabili Fratelli, che quanto abbiamo sin qui raccomandato, lungi dal menomamente nuocere, giova anzi in singolar modo a quella operosità sociale del clero, da noi in più occasioni inculcata come necessaria ai nostri giorni. Poichè coll' esigere la fedele osservanza delle norme da noi richiamate, si viene a tutelare ciò che di siffatta operosità dev' essere l' anima e la vita. — Ripetiamo dunque anche qui, e più altamente, esser mestieri che il Clero vada al popolo cristiano, insidiato d' ogni parte, e con ogni sorta di fallaci promesse adescato segnatamente dal socialismo ad apostatare dalla fede avita; subordinando però tutti la propria azione all'autorità di coloro *cui lo Spirito Santo ha costituito Vescovi per reggere la Chiesa di Dio*; senza di che seguirebbe confusione e disordine gravissimo, a detrimento anche della causa che hanno a difendere e a promuovere. Anzi a tal fine desideriamo che i candidati al sacerdozio, sul termine della loro educazione nei Seminari, vengano convenientemente ammaestrati nei documenti pontificii che riguardano la questione sociale e la democrazia cristiana, astenendosi peraltro, come più sopra abbiam detto, dal prendere qualsiasi parte al movimento esterno. Fatti poi sacerdoti si volgano con particolare studio al popolo, stato sempre l' oggetto delle più amorose cure della Chiesa. Togliere i figli del popolo alla ignoranza delle cose spirituali ed eterne, e con industriosa amorevolezza avviarli ad un vivere onesto e virtuoso; raffermare gli adulti nella fede dissipandone i contrari pregiudizi, e confortarli alla pratica della vita cristiana; promuovere tra il laicato cattolico quelle istituzioni che si riconoscono veramente efficaci al miglioramento morale e materiale delle moltitudini; propugnar sopra tutto i principii di giustizia e carità evangelica, nei quali trovano equo temperamento tutti i diritti e i doveri della civil convivenza: tale è nelle precipue sue parti il nobile compito della loro azione sociale. Ma abbiano sempre presente che anche in mezzo al popolo il sacerdote deve serbare integro il suo augusto carattere di ministro di Dio, essendo egli posto a capo dei fratelli, principalmente *animarum causa* (1). Qualsivoglia maniera di occuparsi del popolo, a scapito della dignità sacerdotale, con danno dei doveri e della disciplina ecclesiastica, non potrebbe essere che altamente riprovata.

Ecco quanto, Venerabili Fratelli, la coscienza dell' Apostolico ufficio c'imponeva di far rilevare, considerate le condizioni odierne del clero d' Italia. Non dubitiamo, che in cosa di tanta gravità ed importanza, alla sollecitudine nostra voi saprete congiungere le più solerti ed amorose industrie del vostro zelo, ispirandovi specialmente ai luminosi esempi del grande Arcivescovo San Carlo Borromeo. Pertanto a dare effetto a queste nostre prescrizioni, avrete cura di farne argomento delle vostre regionali Conferenze, e di consigliarvi su quei provvedimenti pratici che secondo i particolari bisogni delle singole diocesi vi sembreranno più opportuni. Ai divisamenti ed alle deliberazioni vostre non mancherà, ove sia d'uopo, il presidio della nostra autorità.

Exhortatio ad sacerdotes.

Ed ora con parola che ne viene spontanea dall' intimo del nostro cuore paterno, ci volgiamo a voi, quanti siete sacerdoti d' Italia, raccomandando a tutti e a ciascuno, che mettiate ogni impegno nel corrispondere sempre più degnamente allo spirito proprio della vostra eccelsa vocazione. A voi ministri del Signore diciamo con più ragione che non disse San Paolo ai suoi semplici fedeli: *Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione, qua vocati estis* (2). L'amore della comune madre la Chiesa rinsaldi e rinvigorisca tra voi quella concordia di pensiero e di azione, che raddoppia le forze e rende più feconde le opere. In tempi tanto infesti alla religione e alla società, quando il clero d' ogni nazione è chiamato ad unirsi compatto per la difesa della fede e della morale cristia-

(1) Gregor. M. *Regul. Past.* Pars II, c. VII.

(2) Eph. IV, 1.

na, si appartiene a voi, figli dilettissimi, cui particolari vincoli congiungono a questa Sede Apostolica, precedere a tutti gli altri coll' esempio, ed essere i primi nella illimitata obbedienza alla voce e ai comandi del Vicario di Gesù Cristo. — Così le benedizioni di Dio scenderanno copiose, quali noi le invochiamo, a mantenere il clero d' Italia sempre degno delle illustri sue tradizioni.

2155

Quid agendum in casu magnae difficultatis obtinendi cautiones in matrimoniis mixtis.

S. C. S. Off. *10 Dec. 1902.* — Cautionibus ab Ecclesia requisitis de conditionibus implendis (in matrimoniis mixtis) ad hunc usque diem scriptis satisfactum est. Attamen magna oritur difficultas pro obtinendis hisce cautionibus, quando mulier catholica matrimonium inire intendit cum milite acatholico in gradu saltem maiore constituto. Viget enim in N... regionibus decretum regium sub gravibus poenis prohibens quominus milites ullas cautiones praestent per litteras reversales, sive per iuramentum, sive per simplicem promissionem. Quare ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus Ordinarius N. directionem certam hisce in casibus expostulat, et quidem quaerit:

1. An ab impedimento mixtae religionis dispensari possit, si pars acatholica (quaecumque est) cautiones requisitas per litteras reversales, sive per iuramentum, sive per promissionem saltem omnimode recuset.

2. An sufficiat assertio partis catholicae sub iuramento data, partem acatholicam de conditionibus implendis sibi fidem praestitisse.

3. An permitti possit, ut ante vel post matrimonium pars catholica etiam coram ministello acatholico ad praestandum consensum matrimonialem se sistat, si pars catholica in scriptis declaraverit mere passive se gerere et nullo modo ritui protestantico adhaerere velle.

R. Ad 1. Negative, et detur Instructio 15 Novembris 1858 *(V. n. 1169).*

Ad 2. Per se et generatim negative, et ad mentem. Mens est: Quod si in aliquo casu extraordinario talia concurrant adiuncta, ut Episcopus valeat sibi comparare moralem certitudinem tam de huiusmodi cautionum sinceritate pro praesenti, quam de earum adimplemento pro futuro, specialesque omnino adsint rationes impedientes ne consueto modo cautiones praestentur, ipsius conscientiae et prudentiae. Caeteroquin non obstante decreto regio, opportunae exhibeantur in scriptis cautiones, sicut hucusque factum est; neque detur dispensatio nisi Episcopus moraliter certus sit eas impletum iri.

Ad 3. Negative, et detur Instructio 17 Februarii 1864. *(V. n. 1247)* — SSmus approbavit.

2156

An te[...] Regulares [...] cessionib[...] resse ab [...] nario ini[...]

S. C. Epp. et Reg. *12 Dec. 1902.* — Il Vescovo N. con lettera pastorale ordinò processioni generali per l' acquisto del giubileo dell' anno santo, obbligando ad esse tanto il clero secolare quanto il regolare. I Regolari di non pochi Ordini religiosi protestarono contro di questo editto, non credendosi obbligati alle dette processioni. *Quaeritur:*

Se i Regolari sieno tenuti ad intervenire alle processioni intimate al clero della città dall' Ordinario per l' acquisto del giubileo, come nel caso.

R. Regulares in casu teneri (1).

2157

Circa c[...] sacrorum [...] blicum [...] rium tr[...] sionem.

S. C. S. Off. *14 Ian. 1903.* — Il Vescovo di Pouso Alegre, nel Brasile, prostrato ai piedi della S. V. umilmente espone che nella sua diocesi molti parrochi, a causa delle immense distanze, della scarsezza di ferrovie e delle conseguenti difficoltà e grave costo dei viaggi, sono costretti talvolta di omettere o almeno ritardare di molto l' annuale rinnovazione degli Olii santi. Domanda perciò umilmente la facoltà di far trasportare per posta i detti Olii colla massima decenza, ed evitando nel miglior modo possibile qualsivoglia profanazione.

R. Ut in *Leavenworthien.* feria IV die 1 Maii 1901 *(V. n. 2106).*

Sequenti vero fer. V, die 15 eiusdem mensis et anni, SSmus D. N. Pp. Leo XIII, per facultates Emo Cardinali huius Supremae Congregationis Secretario impertitas, resolutionem EE. ac RR. Patrum adprobare dignatus est.

2158

De mod[...] tendi pr[...] nem voto[...] lemnium [...] nialibus [...] ta simplic[...] miserunt

S. C. EE. et RR. *15 Ian. 1903.* — S. Congregationis EE. et RR. decreto *Perpensis temporum adiunctis*, dato 3 Maii 1902 *(V. n. 2138)*, praescriptum est, ut in sanctimonialium monasteriis, in quibus emittuntur vota solemnia, his praemittantur a novitiis simplicia quoque vota; porro eiusdem S. C. responso dato in una *Bononiensi* die 28 Iulii 1902 *(V. n. 2148)* resolvitur: Ritum seu caeremoniale, in unoquoque monasterio receptum, adhibendum esse in emittenda prima professione pro qua consuetae formulae, suppressis, si adsint, verbis solemnitatem (votorum) exprimentibus, adiiciatur novitiam nuncupare vota simplicia, iuxta decretum a S. Congr. EE. et RR.

(1) Conc. Trid. Sess. 25, cap. 13 *de Regul.*: « Exempti autem omnes tam clerici saeculares quam regulares quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, iis tamen exceptis qui strictiori clausura perpetuo vivunt ».

die 3 Maii 1902 editum: professionem autem secundam emitti posse privatim in choro seu oratorio interiore coram communitate in manus Superiorissae, praevia approbatione Ordinarii, seu Praelati Regularis quoad monasteria exempta. Sancitis igitur: in prima simplicium votorum professione ritum receptum, suppressis solum verbis solemnitatem votorum exprimentibus, esse adhibendum, atque secundam solemnium votorum professionem posse emitti privatim, haec dubitatio mihi movetur:

1. Sitne Ordinarii vel, quoad monasteria exempta, Praelati Regularis, audito Superiorissae voto, decernere ut secunda quoque professio publice fiat coram Ordinario vel Ordinarii commissario.

2. Quod caeremoniale sit adhibendum in secunda professione, si privatim coram Superiorissa fit, quodque adhibendum, si publice fit coram Ordinario eiusve commissario.

3. Utrum et quo modo in casu posteriori manendum in actionibus symbolicis: benedictione ac traditione veli, anuli, coronae, quae hucusque in ritu solemnis professionis adhibebantur, et ad mentem decreti *Perpensis temporum adiunctis,* posthac iam in prima votorum simplicium professione in usu erunt.

R. Ad 1. Affirmative, dummodo Superiorissa et Communitas postulent, ut professio, de qua agitur, publice fiat.

Ad 2. In utroque casu secundae professionis requiritur tantummodo, ut Professa proferat formulam professionis adhibitis verbis solemnitatem votorum exprimentibus.

Ad 3. Provisum in 2.

2159

S. C. Indulg. *11 Febr. 1903.* — Sacerdotes Tertii Ordinis saecularis S. Francisci humiliter implorant ut, qui ex ipsis, muneribus sacerdotalibus impediti fuerint, quominus adsignatis diebus ecclesiam vel oratorium adire valeant ad recipiendam Benedictionem Papalem vel absolutiones generales cum adnexa Indulgentia plenaria praefato Tertio Ordini concessas, easdem recipere possint quocumque die inter festi octiduum occurrente, ne tanto bono spirituali inculpabiliter priventur.

R. Vigore specialium facultatum a SS. D. N. Leone Pp. XIII sibi tributarum, S. Congr. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praeposita benigne annuit pro gratia iuxta preces, ceteris servatis de iure servandis. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2160

S. R. C. *19 Febr. 1903.* — Plocen. — Quo divini cultus decori prospiciatur et sacrae functiones recte ac rite peragantur in dioecesi Plocensi, hodiernus Rm̃us Episcopus eiusdem dioecesis, Sacrorum Rituum Congregationi ea quae sequuntur, pro opportuna declaratione, humiliter exposuit, nimirum: In dioecesi Plocensi, sicut in aliis Poloniae dioecesibus extat mos ut in Missis solemnibus, praesertim diebus per annum solemnioribus, canant *Gloria, Graduale, Credo,* et in choro super maiorem Ecclesiae portam, ubi organum est, constituto, mulieres ac puellae, sive solae ipsae cum organista, sive iuvenibus et viris coniunctae, in quibus cantorum choris mixtis vocem *soprano* exequuntur puellae. Quum huiusmodi morem quaedam ephemerides polonicae defendant contra plures archaeologiae et liturgiae cultores qui illum improbant, quaeritur:

1. An mos supradescriptus licitus sit et conformis legi et sensui Ecclesiae.

2. Et quatenus negative ad 1., an saltem tolerari possit.

R. Negative ad utrumque, et decretum *De Truxillo* 17 Sept. 1897 *(V. n. 1984)* etiam ad hunc casum extendi declaravit.

2161

De facultate Episcoporum subdelegandi aliquem presbyterum ad Confirmationem administrandam.

S. C. S. Off. *4 Martii 1903.* — Episcopus SSm̃ae Conceptionis de Chile ad pedes S. V. provolutus exponit, quod in sua dioecesi, in qua decies centena millia hominum numerantur, non potest ipse administrare omnibus christifidelibus sacramentum Confirmationis; quapropter S. V. orat, ut sibi concedat facultatem benevisum sacerdotem delegandi, qui intra limites suae dioecesis dictum sacramentum conferre valeat.

R. Iuxta decretum 9 Maii 1888, quod ita se habet: « Supplicandum SSm̃o pro facultate « subdelegandi unum vel alterum presbyterum, « concedenda per Sacram Congr. Negotiis Ec« clesiasticis Extraordinariis praepositam non « solum Episcopis petentibus, sed etiam aliis « qui in similibus circumstantiis reperiantur, « durante eorum munere ».

Sequenti vero Fer. V, die 5 eiusdem mensis et anni, SSm̃us D. N. Leo Pp. XIII, per facultates Em̃o Card. huius S. C. Secretario impertitas, resolutionem EE. ac RR. Patrum adprobare dignatus est.

2162

Circa domorum benedictionem in Sabbato Sancto.

S. R. C. *7 Martii 1903.* — 1. An ob extensionem paroeciae benedictio domorum in Sabbato Sancto fieri valeat horis vespertinis Feriae VI in Parasceve.

2. Et quatenus negative, an in casu obtineri possit indultum.

3. An benedictio domorum in Sabbato Sancto sit de iuribus parochialibus.

R. Ad 1. et 2. Negative ad 1. et ad 2. iuxta decretum « *Isclana* » 20 Nov. 1885 ad 2 (1), et in casu benedictio domorum poterit fieri durante hebdomada octavae Paschatis.

Ad 3. Affirmative.

2163

Circa laicorum societates in cadaverum associationibus.

S. R. C. *14 Martii 1903.* — Stabian. seu Castri Maris — An in associationibus cadaverum societates catholicae in habitu laicali cum vexillis benedictis possint praecedere clerum cum Cruce, an debeant sequi feretrum.

R. Negative ad primam partem; Affirmative ad secundam.

2164

Circa privilegia oratorii principalis Seminariorum solemniter benedicti.

S. R. C. *14 Martii 1903.* — Utrum capella principalis Seminariorum solemniter benedicta cum speciali titulo, gaudeat privilegiis, quae competunt Sanctis vel Mysteriis titularibus cuiusvis ecclesiae, sive oratorii publici solemniter benedicti, nempe, ut in Oratione *A Cunctis,* ed in suffragiis Sanctorum *ad Laudes et ad Vesperas* Titularis nominetur.

R. Affirmative, iuxta decreta diei 5 Iunii 1899, ad 5., et diei 27 Iunii 1899, ad 1. et 8. *(V. nn. 2051. 2055).*

2165

Quid agendum in casu matrimonii puellae cuius aetas ignoratur.

S. C. S. Off. *18 Martii 1903.* — Africae — 1. An quando ignoratur aetas iuvenculae quae matrimonium inire cupit, possit et debeat parochus vel missionarius confidere illius exterioribus signis, praesertim quoad conformationem pectoris etc.?

2. In casu vero quo praedicta pubertatis signa deficiant, et aetas ignoratur, matrimonium iam initum considerarine potest et debet ut invalidum, aut ad minus uti dubium?

R. Ad 1. Affirmative, et ad mentem. — Mens est quod missionarii puellas, de quibus in casu, ad matrimonium non admittant, nisi postquam Ordinarius vel Vicarius Ap. ex prudenti indicio compertum habeat eas nubiles existere, ac proinde malitiam in illis aetatem supplere declaret.

Ad 2. Ut proponitur, negative; ideoque si aliquis huius generis matrimonii casus missionariis occurrerit, illud nullum nequaquam declaretur, nisi prius a Vicario Ap. confecto processu, indubiis probationibus puellam, de qua agitatur quaestio, ante duodecimum aetatis suae annum, iugali vinculo fuisse sociatam, et in ea, tempore quo nuptui data fuit, revera malitiam non supplevisse aetatem certo constet. Aut si de matrimonio ageretur quod a puella, antequam christianae religioni nomen daret, fuit celebratum, nullum non pronuncietur, nisi prius missionarii, iisdem supranotatis probationibus, certiores fiant, puellam illam, dum huiusmodi nuptias contraxit, non fuisse doli capacem. — Et detur decretum de die 10 Decembris 1885, relatum in Collectanea S. Cong. de Prop. Fide *(V. n. 1645).*

2166

Circa ci[v]... ctoritatis ... sum lege ... situm ad ... benda m[atrimo]nia.

S. C. S. Off. *24 Martii 1903.* — Sulla domanda del Pref. Ap. del Niger Superiore diretta ad avere istruzioni circa la linea di condotta da tenersi dai missionarî di fronte ad una nuova legge, sancita nel 1900 dal governo inglese per quella regione, nella quale si dispone che nessun ministro di religione possa congiungere i sudditi in matrimonio senza licenza in iscritto del commissario del governo.

R. Detur responsum iam datum ad Vic. Ap. Iamaicae die 12 Ian. 1881 *(V. n. 1545).*

2167

Circa ... sationem quoad ... Instituto... re dio[cesano]rum.

Decr. S. C. EE. et RR. *21 April. 1903.* — A Moderatoribus quorumdam Institutorum mere dioecesanorum S. Congregationi Ep. et Reg. sequentis dubii, circa votorum dispensationem, solutio proposita fuit, nempe: « An dispensatio votorum pro monialibus domorum filialium in dioecesi existentium diversa ab illa, in qua degit domus princeps, competat Ordinario domus filialis, vel potius Ordinario domus principis ». — S. Congregatio, audito Consultorum voto, atque attenta Constitutione « *Condita Christi Ecclesia* », respondendum mandavit: Ad primum, Affirmative; ad secundum, Negative.

2168

An indu[lto alta]ris pr[ivilegiati] gaudere [possint] Missae [conven]tuales.

S. R. C. *29 Apr. 1903.* — Gerunden. — Utrum Missae conventuales de Sancto vel de die, celebrandae diebus quibus Missae privatae de Requie permittuntur, gaudere possint indulto altaris privilegiati.

R. Affirmative.

---

(1) Quaesitum nempe fuerat: « Quum ob paroeciae « extensionem parochus non possit in Sabbato Sancto « omnes fidelium domus perlustrare aspergendo eas « aqua Fontis, num valeat haec tam necessaria perlu« stratio anticipari iam inde a quarta Dominica Qua« dragesimae cum aqua de more solito benedicta ».— S. Congregatio reposuit (20 Nov. 1885): « Benedictio « domorum in casu fieri nequit ante Sabbatum San« ctum; poterit vero fieri durante hebdomada Octa« vae Paschatis ».

2169

ganda solu- rales Ter- per-

S. R. C. *27 Maii 1903*. — Viennensis — Utrum Ordinarius, sub cuius iurisdictione moniales Tertiariae degunt, ad absolutiones generales et benedictiones apostolicas eisdem monialibus impertiendas, delegare possit sacerdotem sibi benevisum, ad audiendas monialium confessiones non approbatum.

R. Affirmative (1).

2170

orum cau- imo- ertim

S. C. S. Off. *23 Iunii 1903*. — Colonien. — 1. Num in omnibus causis matrimonialibus, in quibus de validitate matrimonii agitur, praeter forum domicilii mariti, etiam forum contractus et forum connexionis sive continentiae tanquam sufficiens sit habendum; et quatenus affirmative:

2. Num aliquis ordo sit servandus, ita ut prae ceteris Ordinariis, quibus ratione contractus vel continentiae procedere fas sit, is Episcopus sit competens et processum instruere debeat, in cuius dioecesi maritus domicilium habeat.

R. Standum Instructioni pro Statibus Foederatis Americae anno 1883 editae *(V. 1587, § II)* et decreto S. O. anno 1891 ad dioeceses Regni Borussici extensae, ac responsioni ad I. in decreto S. O. lato fer. V loco IV, die 30 Iunii 1892, quae ita se habet: — « Coniuges « in causis mixtarum nuptiarum subsunt Epi- « scopo, in cuius dioecesi pars catholica domi- « cilium habet; et quando ambo sint catholici, « quia pars haeretica in Ecclesiae sinum re- « versa sit, subsunt Episcopo, in cuius dioecesi « domicilium habet maritus ». Quando vero agitur de matrimonio mixto contrahendo cum haeretico separato per divortii sententiam tribunalis civilis ab haeretica, erit Episcopus domicilii partis catholicae, ad quem spectat iudicare an contrahentes gaudeant status libertate.

SSmus per facultates Emo Card. Secretario largitas, resolutionem Emorum adprobavit.

2171

tate ae- im- ma- pre- olis

S. C. S. Off. *8 Iulii 1903*. — Utrum per litteras diei 20 Februarii 1888, quibus locorum Ordinariis facultas conceditur dispensandi aegrotos in gravissimo mortis periculo constitutos super impedimentis matrimonium iure ecclesiastico dirimentibus, firmis conditionibus et exceptionibus in iisdem litteris expressis, ac per posteriores litteras diei 1 Martii 1889, quibus declaratur huiusmodi facultatem parochis subdelegari posse, intelligatur concessa etiam facultas declarandi ac nunciandi legitimam prolem spuriam, forsitan a concubinariis, vigore dictae facultatis dispensandis, susceptam, prout a S. Sede in singulis casibus particularibus dispensationum matrimonialium concedi solet; — an contra pro susceptae prolis legitimatione necesse sit novam gratiam a S. Sede postea impetrare.

R. Affirmative quoad primam partem, excepta prole adulterina et prole proveniente a personis Ordine sacro aut solemni professione religiosa ligatis, facto verbo cum SSmo. — Quoad secundam partem, provisum in prima.

SSmus per facultates Emo Cardinali huius S. C. Secretario impertitas, resolutionem EE. ac RR. Patrum adprobare dignatus est.

2172

Facultate conferendi Tonsuram et Ordines minores gaudere nequit Abbas titularis.

S. C. S. Off. *15 Iulii 1903*. — Prior quidam Ordinis Cisterciensium, Abbas titularis, tonsuram et Ordines minores contulit cuidam fratri in suo monasterio degenti, obtenta in casu ab Archiepiscopo oratore opportuna delegatione. Nunc vero sibi innotuit non posse Abbatem titularem gaudere praedicta facultate, et proinde implorat benignam sanationem.

R. Repetendam in casu Ordinationem ex integro a collatione sacrae Tonsurae inclusive.

2173

An liceat imagunculas B.M.V. ad sanitatem impetrandam deglutire.

Lit. S. C. S. Off. *3 Aug. 1903*. — (ad Archiep. S. Iacobi de Chile). — Quaerebat Ampl. Tua num pro licito habendum esset parvas imagines chartaceas B. M. V. in aqua liquefactas vel ad modum pillulae involutas, ad sanitatem impetrandam, deglutire.— Re ad examen vocata, in conventu habito die 29 Iulii p. p., Sacra haec Suprema Congregatio S. Officii, durante vacatione S. Sedis Apostolicae specialiter delegata, respondendum decrevit: « Dummodo vana omnis observantia, et periculum in ipsam incidendi removeatur, licere ».

2174

Quoad Indulgentias ob recitationem parvi Officii B. M. V. in aliam linguam translati.

S. C. Indulg. *28 Aug. 1903*. — Urbis et orbis. — An, non obstante decreto in una *Sebenicen.*, die 13 Septembris 1888, expediat Indulgentias a Romanis Pontificibus concessas christifidelibus recitantibus parvum Officium B. Mariae Virginis, uti extat in fine Breviarii Romani, extendere ad illos, qui idem Officium

(1) Hoc Rescriptum complementum est decreti eiusdem S. Congregationis sub die 11 februarii 1903 editi, quo declaratur sanctimoniales Tertiarias, Episcopo subiectas, absolutiones generales et apostolicas benedictiones obtinere debere ministerio confessarii ab Episcopo assignati.

recitaverint in aliam linguam translatum, praevia recognitione et approbatione Ordinarii loci, ubi vulgaris est lingua.

R. Affirmative pro privata tantum recitatione. — SSmus approbavit, et Indulgentiarum petitam extensionem benigne concessit.

2175

De clausula in concessione quarumdam facultatum « *dummodo in loco nullus eorumdem Ordinum conventus reperiatur* » cum locus duas comprehendit dioeceses.

S. C. Indulg. *28 Aug. 1903.* — Plurium Dioecesium. — Etsi anteactis temporibus vix umquam evenit, ut una eademque civitas ad duas diversas dioeceses vel Vicariatus vel Apostolicas Praefecturas pertinuerit, hodie dum nihilominus id locum obtinet; exemplo sit civitas Londinensis, quae in duas dioeceses dividitur, Westmonasteriensem scilicet et Southwarcensem. Id vero causae est cur a nonnullis dubitetur utrum facultates, quae sunt Regularium propriae et quarum exercitium aliis minime conceditur, nisi pro iis locis in quibus eorundem conventus non existit, exerceri valeant ab iis, quibus ex speciali indulto fuerunt tributae, si ipsi commorentur in ea parte civitatis, id est in ea dioecesi, in qua nullus extat Regularium conventus, quamvis extet in altera parte civitatis, id est in alia dioecesi. Quae causa dubitandi potissimum est aucta ex decreto huius S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae die 14 Decembris 1857 in una Tornacensi, in qua dubium erat propositum: « An per loca in quibus Ordo Minorum Observantium S. Francisci Assisiensis non existit, intelligendum sit in casu civitas, oppidum, pagus, cum respectivis suburbiis, sive in locis eis adiacentibus? », cui responsum fuit: « Affirmative ». Porro haec S. Congregatio, attenta casus novitate, ut omnis ambigendi ratio de medio tollatur, certaque agendi norma in posterum statuatur, sequens dubium dirimendum proposuit:

An in civitatibus et generatim locis, in quibus sunt constitutae duae dioeceses, vel Vicariatus Apostolici etc... eae facultates, quae sunt aliquorum Ordinum propriae, quaeque fuerunt concessae per speciale indultum, cum clausula: *dummodo in dicto loco nullus eorundem Ordinum conventus reperiatur*, exerceri valeant in ea parte civitatis vel loci, in qua nullus adsit conventus dictorum Ordinum, adsit vero in alia.

R. Affirmative.

2176

Ampliatio facultatis Cardinalium et Episcoporum largiendi Indulgentias.

S. C. Indulg. *28 Aug. 1903.* — Urbis et Orbis. — Pontificale iubilaeum fel. rec. Leonis XIII, solemnibus ubique laetitiis ab orbe catholico peractum, congruam sane occasionem praebuit, qua plures sacrorum Antistites, praesertim ex regione Neapolitana et Sicula, ad auspicatum eventum novo quodam pietatis religiosique fructus pignore consecrandum, enixas, coniunctis simul litteris, preces admoverunt, ut sua, in Indulgentiis elargiendis, facultas aliquantum ab Apostolica Sede adaugeretur. — Has vero postulationes, Pontificis optimi obitu, interceptas, sed, ex S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae consulto, ab infrascripto Cardinali, eidem Congregationi Praefecto, in audientia die 28 Augusti, hoc vertente anno, ad Vaticanum habita, rursum et suppliciter exhibitas, cum primum agnovit SSmus D. N. Pius Papa X, nihil se in votis magis habere est testatus, quam ut gloriosam Antecessoris memoriam digno, hac etiam in re, honoris documento prosequeretur, et propriam insuper, erga universos ecclesiasticos ordines, paternam charitatem oppido ostenderet. Quapropter Sanctitas Sua, percepta omnium relatione, non modo memoratis votis annuere, verum etiam clementer decernere dignata est, ut, in posterum Emi Patres Cardinales, in suis titulis aeque ac dioecesibus, *bis centum*, Archiepiscopi *centum*, atque denique Episcopi *quinquaginta* dierum Indulgentiam elargiri valeant, dum tamen serventur cuncta huc usque ab eisdem servata, in huiusmodi indulgentiarum elargitionibus. Hanc autem concessionem futuris quoque temporibus perpetuo valituram extare voluit. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2177

De Indu[lgentiis] pro coro[nis] ... mismati[bus] a Papa ...ctis.

S. C. Indulg. *28 Aug. 1903.* — *Indulgentiae quas SSmus D. N. Pius PP. X impertitur christifidelibus qui retinentes aliquam ex coronis, rosariis, crucibus, crucifixis, parvis statuis, numismatibus ab eadem Sanctitate Sua benedictis, praescripta pia opera adimpleverint.*

Monita. — Ut quis valeat Indulgentias lucrari, quas Summus Pontifex Pius X impertitur omnibus utriusque sexus christifidelibus, qui retinent aliquam ex coronis, rosariis, crucibus, crucifixis, parvis statuis, ac numismatibus ab eadem Sanctitate Sua benedictis requiritur:

1. Ut christifideles in propria deferant persona aliquod ex enunciatis obiectis.

2. Quod si id minime fiat, requiritur ut illud in proprio cubiculo, vel alio decenti loco suae habitationis retineant, et coram eo devote praescriptas preces recitent.

3. Excluduntur ab apostolicae benedictionis concessione imagines typis exaratae, depictae, itemque cruces, crucifixi, parvae statuae et numismata ex stanno, plumbo, aliave ex materia fragili seu consumptibili confecta.

4. Imagines repraesentare debent Sanctos, qui vel iam consueta forma canonizati, vel in martyrologiis rite probatis descripti fuerint.

Hisce praehabitis, Indulgentiae quae ex Summi Pontificis concessione ab eo acquiri possunt, qui aliquod ex supradictis obiectis retinet, et pia opera quae ad eas assequendas impleri debent, recensentur (1).

2178

S. R. C. 2 *Sept. 1903.* — An preces post Missam a Summo Pontifice Leone XIII praescriptae, adhuc, ipso defuncto, dicendae sint.

R. Affirmative (2).

2179

S. R. C. 2 *Sept. 1903.* — Iacen. — In nonnullis Iacensis dioeceseos paroeciis invaluit consuetudo, quae est immemorialis, qua in exequiis defunctorum, Officio persoluto, tres Missae celebrantur, quarum duae primae de Sancto et sine ministris in ritu duplici, vel de Requie, ritu permittente, tertia vero ut vere exequialis de die obitus et cum ministris successive cani solet a sacerdotibus funeri assistentibus. Hinc quaeritur: — Utrum, virtute privilegii eidem dioecesi Iacensi concessi, in qualibet hebdomada duas Missas de Requie canendi, praedictae duae Missae primae eodem die exequiarum in eadem ecclesia et in eodem altari absque ministris celebratae cum cantu post Officium defunctorum, permitti possit ut sint de Requie in duplicibus minoribus tantum iuxta decretum Tarantasien. 18 Decembris 1878.

R. Detur decretum Tuden. 23 Maii 1846 ad XI (3).

2180

S. C. Concilii *14 Nov. 1903.* — Clericos peregrinos, a remotis transmarinis oris venientes, iuxta veterum Patrum statuta et canonicas sanctiones tit. 22, lib. I Decret. ipsasque prudentiae regulas, nonnisi caute ad sacri ministerii exercitium esse admittendos, neminem profecto latet. Nam propter distantiam et dissimilitudinem locorum, de personis earumque qualitatibus ac de valore documentorum, quae ab advenis exhibentur, iustum iudicium tute expediteque fieri saepe difficile est; fraus ac dolus (teste experientia) aliquando subrepunt; unde periculum passim imminet, ne indigni ac nequam viri super gregem fidelium constituantur cum gravissima divinae maiestatis offensa et rei christianae iactura. Ad haec arcenda discrimina S. Concilii Congregatio, de speciali mandato SSmi D. N. Leonis XIII, circularibus litteris ad Italiae et Americae Ordinarios die 27 mensis Iulii 1890 datis, legem tulit, qua italorum sacerdotum migrationem in Americam certis regulis contineret. Huiusmodi regulae hae sunt:

1. In futurum prohibentur omnino Italiae Episcopi et Ordinarii concedere suis presbyteris e clero saeculari litteras discessoriales ad emigrandum in regiones Americae.

2. Exceptio tantummodo admitti poterit, onerata Episcopi conscientia, pro aliquo eius dioecesano sacerdote maturae aetatis, sufficienti sacra scientia praedito, et vere iustam afferente emigrationis causam; qui tamen, bonum testimonium habens intemeratae vitae, in operibus sacri ministerii cum laude spiritus ecclesiastici et studii salutis animarum hactenus peractae, solidam spem exhibeat aedificandi verbo et exemplo fideles ac populos ad quos transire postulat, nec non moralem certitudinem praestet, nunquam a se maculatum iri sacerdotalem dignitatem exercitatione vulgarium artium et negotiationum.

---

(1) Indulgentiae, de quibus agitur, sunt quae recensentur etiam in decreto S. C. Indulg. 23 Febr. 1721 *(V. n. 294 in adnotat.)* addita ea quae sequitur: « Quis« quis devote pro fidelibus oraverit, qui sunt in transitu « vitae, vel saltem pro iis dixerit *Pater noster* et *Ave Ma« ria* quinquaginta dierum Indulgentiam consequetur ».

(2) Non pauca extant decreta a S. Rit. Congr. edita circa preces praescriptas post Missam, ex quibus praecipua hic reassumere non abs re erit:

N. 3637. *Aretina* 18 Iunii 1885.

« Dub. 8: Sacerdos, expleta Missa, debetne se « inclinare Cruci altaris, antequam descendat ad prae« scriptas preces recitandas? hasque recitans debetne « genuflectere in suppedaneo, vel in infimo altaris gra« du? — R. Ad 8: *Inclinationem, de qua in casu, non « praescribi neque prohiberi; et in recitatione precum « genuflectendum pro lubitu sive in suppedaneo, sive « in infimo gradu Altaris* ».

In N. 3682. *Basileen.* 23 Novembris 1887 statuit praescriptas preces recitandas esse *immediate expleto ultimo Evangelio*. Hinc si facienda erit in fine Missae aliqua parva functio vel distribuenda Communio, antea recitandae sunt preces a Pontifice praescriptae, dein cetera adimplenda.

Neque praescriptae preces commutari possunt cum aliquibus aliis, ex. gr. *De Profundis* etc., sed antea dicantur ipsae et postea ipsis adiiciatur quaevis alia precandi ratio, prout statuitur decreto N. 3805 *Portus S. Ludovici* 23 Iunii 1893.

In decreto vero 3855 *Macaonen.* 10 Maii 1895, ad VII statuitur quod praescriptae preces, cum sacerdos festo Nativitatis Domini, vel die secunda Novembris in Lusitania, tres Missas consecutive legit, recitandae sunt tantum in fine ultimae Missae. Quod etiam confirmatur decreto N. 3936 *Agrigentina* 11 Decembris 1896 ad I.

(3) En decretum « Dub. XI. In die depositionis ali« quorum defunctorum, cantato Officio et Missa de « *Requiem* praesente cadavere, mos invaluit in aliqui« bus ecclesiis huius dioecesis, quod etiam in dupli« cibus minoribus, et etiam aliquando maioribus, ad« huc praesente cadavere, cantentur iterum duo vel « tres Nocturni defunctorum atque totidem Missae de « *Requiem*; ita ut una eademque die celebrentur Offi« cium et Missa de die obitus, de die tertia, septima « et trigesima a depositione defuncti. Quaeritur: An « talis consuetudo liceat in diebus duplicibus minori« bus vel maioribus, adhuc praesente cadavere; vel sit « tollenda, utpote contraria pluribus decretis Sacrae « Rituum Congregationis. — Resp. *Tolerandam quoad « officium defunctorum; tollendam quoad Missam, quae « unica esse debet, iuxta decreta alias edita* ».

3. Sed in huiusmodi casu idem italus Episcopus et Ordinarius, omnibus rite perpensis et probatis, rem, absque sacerdotis postulantis interventu, agat cum ipso Ordinario americano, ad cuius dioecesim ille transire cupit, et habita ab ipso americano Ordinario eiusdem sacerdotis formali acceptatione una cum promissione eum ad aliquod ministerii ecclesiastici munus deputandi, de omnibus et singulis ad memoratam S. C. Concilii referat. Quae si tamen assentiatur, tunc poterit Episcopus discessorias litteras concedere, communicando cum americano Antistite per secretam epistolam, nisi ei iam cognitae sint, notas emigrantis sacerdotis proprias, ad impediendas fraudes circa subiecti identitatem. — Ex ea dioecesi ad aliam in America idem sacerdos emigrare ne liceat absque nova S. Congregationis licentia.

4. Excluduntur in quavis hypothesi presbyteri ritus orientalis.

5. Quod si non agatur de emigratione, sed de alio Italiae sacerdote, qui ob suas peculiares honestas ac temporaneas causas pergere velit ad Americae partes, satis erit ut proprius Ordinarius, his perspectis, ac dummodo de cetero nihil obstet, eum muniat in scriptis sua licentia ad tempus (unius anni limitem non excedens), in qua ipsae abeundi causae declarentur, cum conditione, ut suspensus illico maneat a divinis expleto constituto tempore, nisi eius legitimam prorogationem obtinuerit.

6. Non comprehenduntur his legibus de emigratione in Americas ii sacerdotes, qui ad hoc speciali aliquo gaudent apostolico privilegio.

Hac lege, noxia plura remota et sublata fuerunt, non tamen omnia, neque ex toto. Experientia enim docuit, ex praepostera art. 5 superius recensiti interpretatione salutaris illius legis effectum saepenumero fuisse frustratum. Praeterea constitit, nedum ex Italia, sed ex aliis quoque Europae regionibus nimiam esse, quandoque etiam perniciosam, sacerdotum migrationem in Americam, et ad insulas Philippinas. Quare Emi S. C. Patres, plurium Episcoporum relationibus rite, uti par erat, inspectis, eorumdem Episcoporum votis obsecundantes, rebus omnibus mature perpensis, censuerunt latius atque uberius esse hac de re providendum nova generali lege, quae his capitibus continetur:

I. Pro Italiae clericis, firmis dispositionibus contentis in circularibus litteris diei 27 mensis Iulii 1890 sub numm. 1, 2, 3, 4 et 6, Ordinariorum omnium tam Italiae quam Americae conscientia super plena earum observantia graviter oneratur. Facultas vero sub n. 5 concessa circumscribitur ad casum strictae et urgentis necessitatis, ut e. g. pro gravi infirmitate alicuius in America degentis, quem christiana caritas aut pietatis officium invisere exigant, neque tempus suppetat recurrendi ad S. Sedem. Sed in hoc et similibus adiunctis causa urgentis necessitatis in discessoriis litteris clare ac determinate exprimenda erit, absentiae tempus ad sex menses circumscribendum, et de re statim edocenda S. Concilii Congregatio.

II. Extra Italiam vero, in posterum ne liceat Europae Ordinariis discessoriales pro America suis clericis largiri, nisi requisito prius consensu Episcopi dioecesis illius, ad quam sacerdos pergere cupit, permutatis ad hunc finem secretis litteris, in quibus de aetate et de moralibus atque intellectualibus qualitatibus migrantis sacerdotis americanus Praesul doceatur. Excipitur tamen casus strictae et urgentis necessitatis, in quo, pari modo ac supra, licentia a proprio Ordinario concedi poterit, sed ad sex menses tantum valitura, adnotata causa urgentis necessitatis, et monito per epistolam Episcopo loci ad quem sacerdos proficiscitur. — Quo vero ad sacerdotes orientalis ritus serventur dispositiones datae a S. C. de Prop. Fide litteris diei 12 Aprilis 1894 *(V. n. 1866).*

III. Pro migraturis denique ex qualibet orbis parte ad Philippinas insulas, eaedem leges ac normae serventur ac pro italis sacerdotibus ad Americam pergentibus, hac tamen differentia, ut pro Europae aliarumque regionum sacerdotibus venia expetenda sit a S. Congregatione Concilii; pro Americae vero septentrionalis sacerdotibus, a delegatione Apostolica Washingtoniae.

Itaque in posterum discessoriae litterae pro clericis in Americam et ad insulas Philippinas migraturis conficiantur in forma specifica iuxta regulas superius statutas: et aliter factae nullius valoris sint, et qua tales ab Ordinariis illarum dioeceseon aestimentur.

Facta autem de his omnibus relatione SSmo D. N. Pio PP. X in audientia diei 17 Septembris p. p. ab infrascripto Cardinali Praefecto, Sanctitas Sua decreta Emorum Patrum confirmavit, per circulares S. C. litteras publicari, et ab omnibus rite observari mandavit, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

2181

S. R. C. *20 Nov. 1903.* — Pharen. — Circa pro Sum[...]tifice, E[...] et Impe[...]

1. An absolutiones quae fiunt in exequiis Summi Pontificis, Episcopi, Ordinarii vel Imperatoris, etc., iuxta Caeremoniale Episcoporum et Pontificale Romanum, peragendae sint a dignitatibus et in ecclesia cathedrali, vel etiam a simplici sacerdote ex clero sive saeculari sive regulari et in aliis ecclesiis.

2. An rubricae et decreta circa Missas de Requie privilegiatas respiciant etiam Missas de Requie quae celebrantur pro Summo Pontifice, Episcopo, Ordinario vel Imperatore, etc. ita

ut hae postremae Missae nullo gaudeant speciali privilegio, diebus per rubricas vel decreta impeditis.

R. Ad 1. Dictae absolutiones fieri debent a dignitatibus et in ecclesia cathedrali vel in alia ecclesia arbitrio Ordinarii eligenda, si ipsa ecclesia cathedralis impedita fuerit. In ceteris autem ecclesiis et a simplicibus sacerdotibus non sunt faciendae nisi interveniente Apostolico indulto.

Ad 2. Affirmative.

2182

sa- **Motu-Proprio Pii PP. X.** 22 *Novembris 1903* (1). — Tra le sollecitudini dell'officio pastorale, non solamente di questa Suprema Cattedra, che per inscrutabile disposizione della Provvidenza sebbene indegni, occupiamo, ma di ogni Chiesa particolare, senza dubbio è precipua quella di mantenere e promuovere il decoro della Casa di Dio, dove gli augusti misteri della religione si celebrano e dove il popolo cristiano si raduna, onde ricevere la grazia dei Sacramenti, assistere al Santo Sacrificio dell'Altare, adorare l'augustissimo Sacramento del Corpo del Signore ed unirsi alla preghiera comune della Chiesa nella pubblica e solenne officiatura liturgica. Nulla adunque deve occorrere nel tempio che turbi od anche solo diminuisca la pietà e la devozione dei fedeli, nulla che dia ragionevole motivo di disgusto o di scandalo, nulla soprattutto che direttamente offenda il decoro e la santità delle sacre funzioni e però sia indegno della Casa di Orazione e della maestà di Dio.

Non tocchiamo partitamente degli abusi che in questa parte possono occorrere. Oggi l'attenzione Nostra si rivolge ad uno dei più comuni, dei più difficili a sradicare e che talvolta si deve deplorare anche là, dove ogni altra cosa è degna del massimo encomio per la bellezza e sontuosità del tempio, per lo splendore e per l'ordine accurato delle cerimonie, per la frequenza del clero, per la gravità e per la pietà dei ministri che celebrano. Tale è l'abuso nelle cose del canto e della musica sacra. Ed invero, sia per la natura di questa arte per se medesima fluttuante e variabile, sia per la successiva alterazione del gusto e delle abitudini lungo il correr dei tempi, sia pel funesto influsso che sull'arte sacra esercita l'arte profana e teatrale, sia pel piacere che la musica direttamente produce e che non sempre torna facile contenere nei giusti termini, sia infine per i molti pregiudizi che in tale materia di leggeri s'insinuano e si mantengono poi tenacemente anche presso persone autorevoli e pie, v'ha una continua tendenza a deviare dalla retta norma stabilita dal fine per cui l'arte è ammessa a servigio del culto, ed espressa assai chiaramente nei canoni ecclesiastici, nelle ordinazioni dei Concilî generali e provinciali, nelle prescrizioni a più riprese emanate dalle Sacre Congregazioni romane e dai Sommi Pontefici Nostri Predecessori. Abusus tollendi.

Con vera soddisfazione dell'animo Nostro ci è grato riconoscere il molto bene che in tal parte si è fatto negli ultimi decenni anche in questa Nostra alma Città di Roma ed in molte Chiese della patria Nostra, ma in modo più particolare presso alcune nazioni, dove uomini

---

(1) *En versio latina a S. Sede uti authentica seu officialis approbata.* — « Inter pastoralis officii sollicitudines non modo de Suprema hac Cathedra, quam inscrutabili Providentissimi Dei voluntate, licet indigni, tenemus, sed etiam de Ecclesiis singulis, ea procul dubio est praecipua, ut decorem domus Dei servemus atque promoveamus, ubi augusta Religionis mysteria celebrantur, populusque christianus cogitur ad sacramentorum gratiam excipiendam, sancto Altaris Sacrificio adstandum, augustissimam Eucharistiam adorandam, ut denique in publicis iisque solemnibus sacris liturgicis communium Ecclesiae precum particeps fiat. Ne quid igitur occurrat in templo necesse est, unde fidelium pietas ac devotio avocetur, vel tantum imminuatur, nihil in primis quod sacrarum caeremoniarum gravitatem sanctitatemque offendat, atque ideo Domus Orationis Deique maiestate indignum evadat.

Abusus, qui ex hac parte incidere possunt, omnes non attingimus; hodie enim animus ad unum ex frequentioribus convertitur, eumque inter difficillimos qui evellatur, talem imo ut vel illic sit interdum deplorandus, ubi cetera omnia tum ob templi pulcritudinem atque magnificentiam, tum ob caeremoniarum splendorem ordinemque accuratum, et cleri frequentia, et administrorum sacra agentium dignitate ac pietate, maximam laudem mereantur. Abusum dicimus de rebus quae ad cantum sacramque musicam spectant. Re quidem vera, sive huius artis ipsa natura nutanti atque varia, sive iudicii ac morum per saeculorum cursum secuta immutatione, sive funesta illa vi, quae in artem sacram ars profana atque theatralis exercet, sive voluptate quam musica directo producit, neque facile debitis finibus potest contineri; sive denique praeiudicatis opinionibus levi opera in rem sese ingerentibus ac deinde vel in cordatis usque piis hominibus tenacius adhaerentibus, voluntas in id usque contendit, ut a recta via commode aberret, quam sibi statuit consilium, unde ars ad cultus famulatum adhiberetur, et ecclesiastici canones, Conciliorum generalium provincialiumque iussa, praecepta pluries edita a SS. Congregationibus et a Summis Pontificibus qui Nobis praecessere, satis aperte declararunt.

Bono, nec eodem parvo, quod ultimis hisce decenniis et in ipsa nostra alma Urbe pluribusque patriae nostrae Ecclesiis curatum est valde quidem delectamur, eoque praesertim cui nonnullae nationes prospexere, ubi clarissimi viri divini cultus studiosi, ac Sancta Sede approbante et Episcopis moderantibus, in florentes coetus quum convenissent, musicam sacram apud singulas fere ecclesias sive oratoria amplissimo honore retinuerunt. Hoc tamen bonum longe abest ut commune sit omnibus; itaque Nostra ipsi experientia edocti et morem gerentes plurimis querelis brevi hoc temporis spatio ex quo Domino placuit humilitatem Nostram ad supremum Romani Pontificatus apicem evehere, undique Nobis oblatis, diuturnioris morae impatientes muneris Nostri inter curas praecipuas hanc ducimus, in ea obloqui, eaque damnare, quae in cul-

egregi e zelanti del culto di Dio, con l'approvazione di questa S. Sede e sotto la direzione dei Vescovi, si unirono in fiorenti Società e rimisero in pienissimo onore la musica sacra pressochè in ogni loro chiesa e cappella. Codesto bene tuttavia è ancora assai lontano dall'essere comune a tutti, e se consultiamo la esperienza Nostra personale e teniamo conto delle moltissime lagnanze che da ogni parte ci giunsero in questo poco tempo, dacchè piacque al Signore di elevare l'umile Nostra Persona al supremo apice del Pontificato romano, senza differire più a lungo, crediamo Nostro primo dovere di alzare subito la voce a riprovazione e condanna di tutto ciò che nelle funzioni del culto e nell'officiatura ecclesiastica si riconosce difforme dalla retta norma indicata. Essendo infatti Nostro vivissimo desiderio che il vero spirito cristiano rifiorisca per ogni modo e si mantenga nei fedeli tutti, è necessario provvedere prima di ogni altra cosa alla santità e dignità del tempio, dove appunto i fedeli si radunano per attingere tale spirito dalla sua prima ed indispensabile fonte, che è la partecipazione attiva ai sacrosanti misteri e alla preghiera pubblica e solenne della Chiesa. Ed è vano sperare che a tal fine su noi discenda copiosa la benedizione del Cielo, quando il nostro ossequio all'Altissimo, anzichè ascendere in odore di soavità, rimette invece nella mano del Signore i flagelli, onde altra volta il Divin Redentore cacciò dal tempio gli indegni profanatori.

Per la qual cosa affinchè niuno possa d'ora innanzi recare a scusa di non conoscere chiaramente il dover suo e sia tolta ogni indeterminatezza nell'interpretazione di alcune cose già comandate, abbiamo stimato espediente additare con brevità quei principî che regolano la musica sacra nelle funzioni del culto e raccogliere insieme in un quadro generale le principali prescrizioni della Chiesa contro gli abusi più comuni di tale materia. E però di moto proprio e certa scienza pubblichiamo la presente Nostra *Istruzione,* alla quale, quasi a *codice giuridico della musica sacra,* vogliamo dalla pienezza della Nostra Autorità Apostolica sia data forza di legge, imponendone a tutti col presente Nostro Chirografo la più scrupolosa osservanza.

ISTRUZIONE SULLA MUSICA SACRA.

I.

Principî Generali.

1. La musica sacra, come parte integrante della solenne liturgia, ne partecipa il fine generale, che è la gloria di Dio e la santificazione ed edificazione dei fedeli. Essa concorre ad accrescere il decoro e lo splendore delle ceremonie ecclesiastiche, e siccome suo ufficio principale è di rivestire con acconcia melodia il testo liturgico che viene proposto all'intelligenza dei fedeli, così il suo proprio fine è di aggiungere maggiore efficacia al testo medesimo, affinchè i fedeli con tale mezzo siano più facilmente eccitati alla devozione, e meglio si dispongano ad accogliere in sè i frutti della grazia, che sono proprî della celebrazione dei sacrosanti misteri.

---

tus caeremoniis et ecclesiasticis officiis a recta norma divertant. Cum enim vehementer Nobis cordi sit ut spiritus vere christianus in fidelibus omnibus undequaque reflorescat inviolatusque servetur, ante omnia sacrarum aedium sanctitati dignitatique provideamus oportet, ubi scilicet fideles congregantur ad eundem spiritum ex primo eoque necessario fonte hauriendum, hoc est ex actuosa cum sacrosanctis mysteriis, publicis solemnibusque Ecclesiae precibus communicatione. Atqui frustra sperabimus fore ut ad huiusmodi finem assequendum Dei benedictio abunde in nos demittatur, si Dei obsequium, potius quam cum odore suavitatis ascendat, contra in manus Domini flagella committat, unde alias divinus Redemptor indignos e templo violatores eiecit.

Ne quis igitur in posterum officii sui ignorantiam excuset, utque, circa praescripta de re nonnulla, ambiguitas quaevis tollatur, opportunum existimavimus brevi ea principia indicare, quae in cultus caeremoniis musicam sacram moderantur, atque simul, veluti in unica tabula, praecipua Ecclesiae praecepta in abusus magis frequentes describere. Itaque motu proprio et certa scientia Nostram hanc *Instructionem* edi curavimus, cui tamquam *codici musicae sacrae iuridico* ex plenitudine Auctoritatis Nostrae Apostolicae vim legis tribui volumus, Nostro hoc chirographo diligentissimam eius observantiam omnibus praecipientes.

INSTRUCTIO DE MUSICA SACRA.

I.

Principia generalia.

1. Musica sacra, utpote solemnis liturgiae pars necessaria, huius finem generalem participat, qui gloria Dei est, sanctificatio exemplumque fidelium. Ad sacrarum caeremoniarum decus ac splendorem augendum ipsa concurrit, quumque peculiare eius officium in hoc versetur, ut aptis concentibus liturgicum textum exornet fidelium menti propositum, proprium ei munus addicitur maiorem vim eidem textui adiungendi, quo facilius inde fideles ad pietatem excitentur, meliusque animum disponant ad gratiae fructus consequendos, qui a celebratis divinis mysteriis proveniunt.

2. Itaque musica sacra proprias liturgiae qualitates possideat necesse est, in primisque *sanctitatem* ac *bonitatem formae;* unde alia nota suapte exoritur, *universalitas.*

Cum *sancta* esse debeat, quidvis profanum occurrat non modo ex re ipsa amovendum est, sed etiam ex ratione, quae per exequutores proponitur.

Verae insuper *artis* specimen exhibeat; neque enim aliter in audentium animos influere tantum potest, quantum Ecclesia, concentuum artem in liturgiam admittens, sibi pollicetur.

At simul *universalis* esto, ita quidem ut, concessa

2. La musica sacra deve per conseguenza possedere nel grado migliore le qualità che sono proprie della liturgia, e precisamente la *santità* e la *bontà delle forme,* onde sorge spontaneo l'altro suo carattere, che è *l'universalità.*

Deve essere *santa,* e quindi escludere ogni profanità, non solo in se medesima, ma anche nel modo onde viene proposta per parte degli esecutori.

Deve essere *arte vera,* non essendo possibile che altrimenti abbia sull'animo di chi l'ascolta quell'efficacia, che la Chiesa intende ottenere accogliendo nella sua liturgia l'arte dei suoni.

Ma dovrà insieme essere *universale* in questo senso, che pur concedendosi ad ogni nazione di ammettere nelle composizioni chiesastiche quelle forme particolari che costituiscono in certo modo il carattere specifico della musica loro propria, queste però devono essere in tal maniera subordinate ai caratteri generali della musica sacra, che nessuno di altra nazione all'udirle debba provarne impressione non buona.

II.

Generi di musica sacra.

3. Queste qualità si riscontrano in grado sommo nel canto gregoriano, che è per conseguenza il canto proprio della Chiesa Romana, il solo canto ch'essa ha ereditato dagli antichi padri, che ha custodito gelosamente lungo i secoli nei suoi codici liturgici, che come suo direttamente propone ai fedeli, che in alcune parti della liturgia esclusivamente prescrive e che gli studi più recenti hanno sì felicemente restituito alla sua integrità e purezza.

Per tali motivi il canto gregoriano fu sempre considerato come il supremo modello della musica sacra, potendosi stabilire con ogni ragione la seguente legge generale: *tanto una composizione per chiesa è più sacra e liturgica, quanto più nell' andamento, nell' ispirazione e nel sapore si accosta alla melodia gregoriana; e tanto è meno degna del tempio, quanto più da quel supremo modello si riconosce difforme.*

L'antico canto gregoriano tradizionale dovrà dunque restituirsi largamente nelle funzioni del culto, tenendosi da tutti per fermo, che una funzione ecclesiastica nulla perde della sua solennità, quando pure non venga accompagnata da altra musica che da questa soltanto.

In particolare si procuri di restituire il canto gregoriano nell'uso del popolo, affinchè i fedeli prendano di nuovo parte più attiva alla officiatura ecclesiastica, come anticamente solevasi.

4. Le anzidette qualità sono pure possedute in ottimo grado dalla classica polifonia, specialmente della Scuola Romana, la quale nel secolo XVI ottenne il massimo della sua perfezione per opera di Pierluigi da Palestrina e continuò poi a produrre anche in seguito composizioni di eccellente bontà liturgica e musicale. La classica polifonia assai bene si accosta al supremo modello di ogni musica sacra che è il canto gregoriano, e per questa ragione meritò di essere accolta, insieme col canto gregoriano, nelle funzioni più solenni della Chiesa, quali sono quelle della Cappella Pon-

---

singulis nationibus facultate in sacris modis certas formas adhibendi, quae peculiarem quodammodo notam suae cuiusque musices constituant, hae tamen eo ritu musicae sacrae naturae generali subiiciantur, ut nemo ex exteris gentibus, eas accipiens, ingrate ferat.

II.

Musicae sacrae genera.

3. Qualitates hae in Gregorianis concentibus maxime inveniuntur; igitur huiusmodi cantus Ecclesiae Romanae proprius est: unum hunc ab antiquis patribus hereditate accepit, hunc summa cura longo saeculorum cursu in codicibus liturgicis custodivit, hunc tamquam suum directo fidelibus proponit, hunc in nonnullis liturgiae partibus unice constituit, quem recentissima studia ad pristinam integritatem puritatemque tam feliciter reddiderunt.

His de causis Gregorianus cantus tamquam musicae sacrae supremum exemplar ita habitus est, ut iure lex haec generalis enuntiari queat: *eo magis musicum opus Ecclesiae inserviens sacrum esse atque liturgicum, quo magis ratione sua, afflatu, sapore ad melos Gregorianum accedat; contra eo minus templo dignum esse, quo magis ab exemplo illo recedat.*

Itaque vetus Gregorianus cantus traditione perceptus late in sacris restituendus est, quum omnes pro certo habeant divinam rem nihil magnificentiae suae amittere, licet unice cum hoc musico genere consocietur.

Nominatim autem Gregorianus cantus in populi usum restituendus curetur, quo ad divinas laudes mysteriaque celebranda magis agentium partem, antiquorum more, fideles conferant.

4. Memoratas hactenus notas praeter modum possidet quoque *classica,* prouti vulgo dicitur, polyphonia, Romanae scholae praesertim, cuius saec. XVI Petrus-Aloisius Praenestinus extitit perfector; nec desiit postea exquisitae excellentiae, tum liturgicae tum musicae, opera proferre. Classica enim polyphonia ad Gregorianos concentus, exemplum unicum musicae sacrae omnis, plane accedit, atque inde una cum Gregoriano cantu ad sollemnia Ecclesiae maxima, quae in caeremoniis Pontificiis habentur excipi meruit. Quare et ipsa late in sacris restituenda erit, apud insigniores basilicas praesertim, apud cathedrales ecclesias, apud seminaria aliaque ecclesiastica collegia, ubi ad rem necessaria minime desiderentur.

5. Ecclesia artium progressum indesinenter coluit, eique favit, ad religionis usum omnia admittens, quae hominis mens bona pulcraque per saeculorum cursum invenit, salvis tamen liturgicis legibus. Recentissimum itaque musicae genus et ipsum probatur, quippe quod opera excellentiae, sapientiae, gravitatis plena exhibeat, sacris caeremoniis non indigna.

Quia vero recentioris musicae genus ad profanum usum praecipue ortum sit, in hoc maior erit collocanda cura, ne eiusmodi opera hodierno stylo accommodata quidquam profani afferant, neve theatralia argumenta

tificia. Dovrà dunque anch'essa restituirsi largamente nelle funzioni ecclesiastiche, specialmente nelle più insigni basiliche, nelle chiese cattedrali, in quelle dei seminarî e degli altri istituti ecclesiastici, dove i mezzi necessarî non sogliono fare difetto.

5. La Chiesa ha sempre riconosciuto e favorito il progresso delle arti, ammettendo a servizio del culto tutto ciò che il genio ha saputo trovare di buono e di bello nel corso dei secoli, salve però sempre le leggi liturgiche. Per conseguenza la musica più moderna è pure ammessa in chiesa, offrendo anche essa composizioni di tale bontà, serietà e gravità, che non sono per nulla indegne delle funzioni liturgiche. Nondimeno, siccome la musica moderna è sorta precipuamente a servigio profano, si dovrà attendere con maggior cura, perchè le composizioni musicali di stile moderno, che si ammettono in chiesa, nulla contengano di profano, non abbiano reminiscenze di motivi adoperati in teatro, e non siano foggiate neppure nelle loro forme esterne sull'andamento dei pezzi profani.

6. Fra i varî generi della musica moderna, quello che apparve meno acconcio ad accompagnare le funzioni del culto è lo stile teatrale, che durante il secolo scorso fu in massima voga, specie in Italia. Esso per sua natura presenta la massima opposizione al canto gregoriano ed alla classica polifonia e però alla legge più importante di ogni buona musica sacra. Inoltre l'intima struttura, il ritmo e il cosidetto *convenzionalismo* di tale stile non si piegano, se non malamente, alle esigenze della vera musica liturgica.

III.

Testo liturgico.

7. La lingua propria della Chiesa Romana è la latina. È quindi proibito nelle solenni funzioni liturgiche di cantare in volgare qualsivoglia cosa; molto più poi di cantare in volgare le parti variabili o comuni della Messa e dell'Officio.

8. Essendo per ogni funzione liturgica determinati i testi che possono proporsi in musica e l'ordine con cui devono proporsi, non è lecito nè di confondere quest'ordine, nè di cambiare i testi prescritti in altri di propria scelta, nè di ometterli per intero od anche solo in parte, se pure le rubriche liturgiche non consentano di supplire con l'organo alcuni versetti del testo, mentre questi vengono semplicemente recitati in coro. Soltanto è permesso, giusta la consuetudine della Chiesa Romana, di cantare un mottetto al SS. Sacramento dopo il *Benedictus* della Messa solenne. Si permette pure che dopo cantato il prescritto offertorio della Messa si possa eseguire nel tempo che rimane un breve mottetto sopra parole approvate dalla Chiesa.

9. Il testo liturgico deve essere cantato come sta nei libri, senza alterazione o posposizione di parole, senza indebite ripetizioni, senza spezzarne le sillabe, e sempre in modo intelligibile ai fedeli che ascoltano.

IV.

Forma esterna delle sacre composizioni.

10. Le singole parti dell'officiatura devono conservare anche musicalmente quel concetto

---

redoleant, neu denique in ipsis formis externis ad exemplum profani cantus effingantur.

6. Inter varia recentioris musicae genera theatralis stylus, superiore saeculo cum maxime in Italia vulgatus, ad divinas res prosequendas minus idoneus visus est; natura enim sua Gregorianae rationi classicaeque polyphoniae, atque ideo supremae legi sacrae musices cuiusvis opponitur. Praeterea intima structura, rythmus, *conventionalismus,* ut aiunt, recentioris huius artis, nonnisi male respondet iis, quae cantus vere liturgicus postulat.

III.

De textu liturgico.

7. Proprius Romanae Ecclesiae sermo latinus est; itaque in sollemnibus sacris liturgicis prohibentur omnino cantus vulgari eloquio editi; eoque magis circa partes variabiles, vel communes tum Missae, tum Officii.

8. Quum in sacris liturgicis singulis textus musices proponendi ac propositionis ordo apprime fuerint constituti, neque licet ordinem hunc subvertere, neque praescriptos textus ad nutum mutare, neque ex integro, vel tantum in parte omittere, nisi forte rubricae concedant textus aliquot versus, dum simpliciter in choro recitantur, suppleri organo. Unum, iuxta Ecclesiae Romanae consuetudinem, conceditur, post sollemnis Missae ℣. *Benedictus,* canticulum SS. Eucharistiae. Permittitur etiam, post rite cantatum Missae *Offertorium,* reliquum tempus dare brevi canticulo super verba ab Ecclesia approbata.

9. Textus liturgicus canendus est prout extat in libris, nullo verbo corrupto, nullo postposito, indebitis iterationibus et syllabarum abruptionibus prorsus amotis, atque ita semper, ut ab audientibus percipi possit.

IV.

De forma externa sacrae musicae operum.

10. Singulae tum Missae tum divini Officii partes, musice quoque sensum formamque servare debent, qualem traditio ecclesiastica invexit, atque optime cantu Gregoriano exprimitur. Alia est igitur ratio qua *Introitus,* alia qua *Graduale, Antiphona, Psalmus, Hymnus, Gloria in excelsis,* etc. componantur.

11. Peculiares autem hae normae serventur:

a) *Kyrie, Gloria, Credo etc.* in Missa unitatem praeseferant sui cuiusque textus propriam. Non itaque licet ea partibus separatis componere, quasi unaquaeque pars musicum opus absolutum efficiat quod a reliquis secerni possit in eorumve locum substitui.

b) In Vesperarum sacris peragendis, standum communiter normis *Caeremonialis Episcoporum* cantum Gregorianum in psalmodia iubentis et musicam figuratam permittentis in ℣. *Gloria Patri* et Hymno.

Licebit tamen in sollemnioribus alternis psallere et Gregorianum cantum, et concentus eos, qui *falsibor-*

e quella forma, che la tradizione ecclesiastica ha loro data e che trovasi assai bene espressa nel canto gregoriano. Diverso dunque è il modo di comporre un *introito*, un *graduale*, un'*antifona*, un *salmo*, un *inno*, un *Gloria in excelsis* ecc.

11. In particolare si osservino le norme seguenti:

a) Il *Kyrie*, *Gloria*, *Credo* ecc. della messa devono mantenere l'unità di composizione, propria del loro testo. Non è dunque lecito di comporli a pezzi separati, così che ciascuno di tali pezzi formi una composizione musicale compiuta e tale che possa staccarsi dal rimanente e sostituirsi con altra.

b) Nell'officiatura dei Vesperi si deve ordinariamente seguire la norma del *Caeremoniale Episcoporum*, che prescrive il canto gregoriano per la salmodia e permette la musica figurata pe' versetti del *Gloria Patri* e per l'inno.

Sarà nondimeno lecito nelle maggiori solennità di alternare il canto gregoriano del coro coi cosidetti *falsibordoni* o con versi in simile modo convenientemente composti.

Si potrà eziandio concedere qualche volta che i singoli salmi si propongano per intero in musica, purchè in tali composizioni sia conservata la forma propria della salmodia; cioè purchè i cantori sembrino salmeggiare tra loro, o con nuovi motivi, o con quelli presi dal canto gregoriano, o secondo questo imitati.

Restano dunque per sempre esclusi e proibiti i salmi cosidetti *di concerto*.

c) Negli inni della Chiesa si conservi la forma tradizionale dell'inno. Non è quindi lecito di comporre p. e. il *Tantum ergo* per modo che la prima strofa presenti una romanza, una cavatina, un adagio, e il *Genitori* un allegro.

d) Le antifone dei Vesperi devono essere proposte d'ordinario con la melodia gregoriana loro propria. Se però in qualche caso particolare si cantassero in musica, non dovranno mai avere nè la forma di una melodia di concerto nè l'ampiezza di un mottetto e di una cantata.

V.

Cantori.

12. Tranne le melodie proprie del celebrante all'altare e dei ministri, le quali devono essere sempre in solo canto gregoriano senza alcun accompagnamento d'organo, tutto il resto del canto liturgico, è proprio del coro dei leviti, e però i cantori di chiesa anche se sono secolari, fanno propriamente le veci del coro ecclesiastico. Per conseguenza le musiche che propongono devono, almeno nella loro massima parte, conservare il carattere di musica da coro. Con ciò non s'intende del tutto esclusa la voce sola. Ma questa non deve mai predominare nella funzione, così che la più gran parte del testo liturgico sia in tale modo eseguita; piuttosto deve avere il carattere di semplice accenno o spunto melodico ed essere strettamente legata al resto della composizione a forma di coro.

13. Dal medesimo principio segue che i cantori hanno in chiesa vero officio liturgico, e che però le donne, essendo incapaci di tale officio, non possono essere ammesse a far parte

---

doni italice nuncupantur, sive versus simili modo apte dispositos.

Interdum etiam concedi poterit ut singuli psalmi ex integro musice proponantur, dummodo hisce in operibus psalmodiae forma propria servetur, id est talis ut cantores psallere inter sese videantur sive novis concentibus, sive modis e cantu Gregoriano depromptis, vel eius similitudinem praeseferentibus.

Psalmi igitur symphoniaci (italice *di concerto*) excluduntur prorsus ac vetantur.

c) In Ecclesiae hymnis forma antiquitus tradita servetur. Quamobrem non licet cantico - ex. gr. *Tantum ergo* - eos modos aptare, qui in stropha priore flebiles illas formas exhibeant, vulgo *romanza, cavatina, adagio* appellatas, in altera vero - *Genitori* etc. - festivum genus.

d) Vesperarum antiphonae Gregorianis modis sibi propriis generatim proponantur. Quod si interdum, singulari aliquo in casu, musice canantur, nunquam iis erit symphoniacus modus, neque canticuli vel cantionis amplitudo.

V.

De cantoribus.

12. Exceptis modis, qui sacerdotis ad altare sacra peragentis administrorumque proprii sunt, ac semper ex uno Gregoriano cantu nullaque organi modulatione constabunt, reliquus cantus liturgicus chori levitarum est, quorum vice ecclesiastici cantores proprie funguntur. Quae igitur musica opera ipsi ferunt, maxima saltem ex parte, ad choralis musicae normam procedere debent.

Non tamen unius vocis melos prorsus arcetur; ea vero ne in sacris ita unquam praevaleat, ut maxima textus pars hoc ritu perficiatur; sit imo ei nota significationis aut harmonici indicii, arcteque cum reliqua chorali compositione colligetur.

13. Quum cantoribus in Ecclesia munus vere liturgicum sit, consequitur mulieres, talis officii expertes, ad chori partem agendam, aut ullo modo in musicum chorum admitti non posse. Quod si acutae, vel acutis proximae voces adhiberi velint, antiquissimo Ecclesiae more, id pueri praestabunt.

14. Ne quis denique cantor in Ecclesiae chorum inducatur nisi constiterit de eius pietate atque integritate vitae, eumque modestiam religionemque praeferre, quae sanctum decent officium, cui ipse addicitur. - Rei insuper conveniet, cantores, dum in templis canunt, vestibus ecclesiasticis ac superpelliceo indui; quod si in suggestu locum habeant, fidelium oculis ultra modum patente, eos clathris abscondi.

VI.

De organo et musicis instrumentis.

15. Quamvis musica Ecclesiae propria solummodo vocalis sit, licet tamen musicam organo moderari. Spe

dei coro o della cappella musicale. Se dunque si vogliono adoperare le voci acute dei soprani e contralti, queste dovranno essere sostenute dai fanciulli, secondo l'uso antichissimo della Chiesa.

14. Per ultimo non si ammettano a far parte della cappella di chiesa se non uomini di conosciuta pietà e probità di vita, i quali col loro modesto e devoto contegno durante le funzioni liturgiche si mostrino degni del santo officio che esercitano. Sarà pure conveniente che i cantori, mentre cantano in chiesa, vestano l'abito ecclesiastico e la cotta, e se trovansi in cantorie troppo esposte agli occhi del pubblico, siano difesi da grate.

VI.

Organo ed istrumenti.

15. Sebbene la musica propria della Chiesa sia la musica puramente vocale, nondimeno è permessa eziandio la musica con accompagnamento d'organo. In qualche caso particolare, nei debiti termini e coi convenienti riguardi, potranno anche ammettersi altri strumenti, ma non mai senza licenza speciale dell'Ordinario, giusta la prescrizione del *Caeremoniale Episcoporum*.

16. Siccome il canto deve sempre primeggiare, così l'organo o gli strumenti devono semplicemente sostenerlo e non mai opprimerlo.

17. Non è permesso di premettere al canto lunghi preludî o d'interromperlo con pezzi di intermezzo.

18. Il suono dell'organo negli accompagnamenti del canto, nei preludî, interludî e simili, non solo deve essere condotto secondo la propria natura di tale strumento, ma deve partecipare di tutte le qualità che ha la vera musica sacra e che si sono precedentemente annoverate.

19. È proibito in chiesa l'uso del pianoforte, come pure quello degli strumenti fragorosi o leggeri, quali sono il tamburo, la grancassa, i piatti, i campanelli e simili.

20. È rigorosamente proibito alle cosidette bande musicali di suonare in chiesa; e solo in qualche caso speciale, posto il consenso dell'Ordinario, sarà permesso di ammettere una scelta limitata, giudiziosa e proporzionata all'ambiente, di strumenti a fiato, purchè la composizione e l'accompagnamento da eseguirsi sia scritto in istile grave, conveniente e simile in tutto a quello proprio dell'organo.

21. Nelle processioni fuori di chiesa può essere permessa dall'Ordinario la banda musicale, purchè non si eseguiscano in nessun modo pezzi profani. Sarebbe desiderabile in tali occasioni che il concerto musicale si restringesse ad accompagnare qualche cantico spirituale in latino o volgare, proposto dai cantori o dalle pie Congregazioni che prendono parte alla processione.

VII.

Ampiezza della musica liturgica.

22. Non è lecito per ragione del canto o del suono fare attendere il sacerdote all'altare più di quello che comporti la ceremonia liturgica. Giusta le prescrizioni ecclesiastiche, il *Sanctus* della Messa deve essere compiuto prima dell'elevazione, e però anche il celebrante deve in questo punto avere riguardo ai cantori. Il *Gloria* ed il *Credo*, giusta la tradizione gregoriana, devono essere relativamente brevi.

---

ciali ratione, debitis terminis, servatisque tutelis servandis, alia musica instrumenta adhiberi poterunt; nunquam vero sine speciali venia Ordinarii, iuxta *Caeremonialis Episcoporum* praescripta.

16. Quum cantus primum semper locum obtinere debeat, organum aliaque musica instrumenta cantum adiuvent, nunquam opprimant.

17. Non licet cantui instrumentis late praeludere, neque iisdem exordiorum moram facere.

18. Organi sonus cantum socians, vel eidem praeludens, interludens etc., non modo iuxta naturam huius instrumenti propriam perducatur, sed omnium qualitatum, quibus musica vere sacra pollet, quamque superius memoravimus, particeps esto.

19. In templis tum musici instrumenti, cui vulgo *pianoforte* nomen inditum est, tum instrumentorum omnium maiorem vel minorem strepitum edentium, utpote tympanorum cuiusvis formae et molis, crotalium, tintinnabulorum et similium usus vetatur.

20. Severe prohibetur symphoniacorum catervis (vulgo *bande musicali)* in templis psallere; tantum speciali aliqua ratione, ex venia Ordinarii licebit admitti eorum manipulum delectum, numero circumscriptum, catum, loco congruentem, qui spiritalibus instrumentis ludant, dummodo et musicum opus et collata ad tibias vox gravem stylum redoleant, eumdemque comparem et omnino similem voci organi propriae.

21. In pompis extra templum ab Ordinario permitti potest symphoniacorum catervae participatio, dummodo ne quovis modo profanos psallat concentus. - Optandum est, in huiusmodi vicibus, symphoniacis munus hoc unum tribui, ut spirituale aliquod canticum moderentur, sive latino sive vulgari eloquio a cantoribus propositum, aut a piis congregationibus, quae pompae adsunt.

VII.

Liturgicae musicae amplitudo.

22. Minime licet, cantus sive sonus causa, sacerdotem ad altare ultra tempus caeremoniae liturgicae conveniens immorari. Iuxta ecclesiastica monita, ℣. *Sanctus* in Missa ante « elevationem » absolvendus est; quamquam et ipse sacerdos, sacra peragens cantorum rationem habere debet. *Gloria* et *Credo* ad Gregorianae traditionis normam, breviora sunto.

23. Damnandum denique habendumque loco abusus gravissimi quod in sacris caeremoniis secundae partes deferri liturgiae videantur, quasi haec famulatum musicae praestet: quum contra nonnisi pars liturgiae musica sit, humilisque eiusdem ancilla.

VIII.

Modi ad rem exsequendam praecipui.

24. Ut constituta heic ad amussim perficiantur, Episcopi, ni iam id praestiterint, in suis dioecesibus coetum virorum constituant apprime musicam sacram

23. In generale è da condannare come abuso gravissimo, che nelle funzioni ecclesiastiche la liturgia apparisca secondaria e quasi a servizio della musica, mentre la musica è semplicemente parte della liturgia e sua umile ancella.

VIII.

Mezzi precipui.

24. Per l'esatta esecuzione di quanto viene qui stabilito, i Vescovi, se non l'hanno già fatto, istituiscano nella loro diocesi una Commissione speciale di persone veramente competenti in cose di musica sacra, alla quale, nel modo che giudicheranno più opportuno, sia affidato l'incarico d'invigilare sulle musiche che si vanno eseguendo nelle loro chiese. Nè badino soltano che le musiche siano per sè buone, ma che rispondano altresì alle forze dei cantori e vengano sempre bene eseguite.

25. Nei seminarî dei chierici e negli istituti ecclesiastici, giusta le prescrizioni tridentine, si coltivi da tutti con diligenza ed amore il prelodato canto gregoriano tradizionale, ed i superiori siano in questa parte larghi d'incoraggiamento e di encomio coi loro giovani sudditi. Allo stesso modo, dove torni possibile, si promuova tra i chierici la fondazione di una *Schola Cantorum* per l'esecuzione della sacra polifonia e della buona musica liturgica.

26. Nelle ordinarie lezioni di liturgia, di morale, di gius canonico che si dànno agli studenti di teologia non si tralasci di toccare quei punti che più particolarmente riguardano i principî e le leggi della musica sacra, e si cerchi di compierne la dottrina con qualche particolare istruzione circa l'estetica dell'arte sacra, affinchè i chierici non escano dal seminario digiuni di tutte queste nozioni, pur necessarie alla piena coltura ecclesiastica.

27. Si abbia cura di restituire, almeno presso le chiese principali, le antiche *Scholae Cantorum,* come si è già praticato con ottimo frutto in buon numero di luoghi. Non è difficile al clero zelante d'istituire tali *Scholae* perfino nelle chiese minori e di campagna, anzi trova in esse un mezzo assai facile d'adunare intorno a sè i fanciulli e gli adulti, con profitto loro proprio ed edificazione del popolo.

28. Si procuri di sostenere e promuovere in ogni miglior modo le Scuole superiori di musica sacra dove già sussistono, e di concorrere a fondarle dove non si possedono ancora. Troppo è importante che la Chiesa stessa provveda all'istruzione dei suoi maestri, organisti e cantori, secondo i veri principî dell' arte sacra.

IX.

Conclusione.

29. Per ultimo si raccomanda ai maestri di cappella, ai cantori, alle persone del clero, ai superiori dei seminarî, degli istituti ecclesiastici e delle comunità religiose, ai parroci e rettori di chiese, ai canonici delle collegiate e delle cattedrali, e soprattutto agli Ordinarî diocesani di favorire con tutto lo zelo queste sagge riforme, da molto tempo desiderate e da tutti concordemente invocate, affinchè non cada in dispregio la stessa autorità della Chiesa, che ripetutamente le propose ed ora di nuovo le inculca.

Dato dal Nostro Palazzo Apostolico al Vaticano, il giorno della Vergine e Martire S. Cecilia, 22 Novembre 1903, del Nostro Pontificato l'anno primo.

---

callentium, quibus, opportuniore quo poterunt modo, munus committant inquirendi in musica opera, quae suis in templis canantur. Neque id solum curent, ut sint ipsa probabilia, sed etiam ut cantorum virtuti respondeant, atque optime exhibeantur.

25. In clericorum seminariis atque in ecclesiasticis collegiis, ex Tridentinis decretis, magna cum diligentia et amore ab omnibus colatur quem supra laudavimus Gregorianus cantus traditione acceptus; quique praesunt rem adiuvent late subiectorum animos confirmando, laudibusque cumulantes. Item, ubi fieri poterit, inter clericos *Scholae Cantorum* institutio provehatur ad sacram polyphoniam bonamque musicam liturgicam optime exsequendam.

26. In ordinariis praeceptionibus liturgiae, moralis disciplinae, iuris canonici, quae theologiae tironibus impertiuntur, ea ne omittantur, quae ad principia legesque musicae sacrae propius accedant; imo curetur ut eiusmodi institutio peculiari eruditione de pulcri specie, seu de aesthetica artis sacrae perficiatur, ne clerici e seminariis dimittantur harum cognitionum ignari, quae necessariae sunt ad cultum ecclesiasticum integre absolvendum.

27. Curae quoque sit ut, apud templa saltem praecipua, antiquae *Scholae Cantorum* restituantur, quemadmodum optimo fructu pluribus in locis factum est. Haud tamen divinae rei studioso clero difficile erit *scholas* has vel in templis minoribus et rusticis condere; quin etiam modum facillimum inde inveniet apud se congregandi pueros atque grandiores natu ad ipsorum utilitatem populique optimum exemplum.

28. Superiores musicae sacrae scholae pro viribus sustineantur atque evehantur; ubi autem non sint, ad ea constituenda opus conferatur. Maximi enim momenti est Ecclesiam ipsam ad suorum magistrorum, organicorum et cantorum institutionem incumbere, iuxta vera artis sacrae praecepta.

IX.

Conclusio.

29. Denique chori magistris, cantoribus, ecclesiasticis viris, seminariorum, collegiorum, sodaliumque religiosorum moderatoribus, curionibus, templorum rectoribus, collegialium cathedraliumque ecclesiarum canonicis, atque praecipue dioecesium Ordinariis commendatur ut omni diligentia sapientibus hisce reformationibus faveant, iamdiu desideratis, atque ab omnibus constanter invocatis, ne ipsa Ecclesiae auctoritas, quae non semel eas proposuit, nunc autem rursus suadet, in contemptionem adducatur.

Datum ex aedibus Nostris Apostolicis ad Vaticanum die Virgini ac Martyri Caeciliae dicato, 22 mens. Novembris a. D. 1903, Pontificatus Nostri anno primo.

2183

Circa celebrationem Missae et Vesperarum ab Episcopo in aliena dioecesi.

S. R. C. *4 Dec. 1903.* — Quum e Concilio Tridentino Sess. VII, cap. 5, nulli Episcopo liceat pontificalia in aliena dioecesi exercere, nisi de Ordinarii expressa licentia, nonnulli dubitarunt, an inter pontificalia, de quibus loquitur praefata Synodus, comprehendantur Missa et Vesperae solemnes, quas Episcopus extraneus solet Romae et alibi celebrare, sedens in faldistorio et baculo pastorali non utens, sed cum ornamentis pontificalibus. Hinc a Sacrorum Rituum Congregatione expostulatum fuit: An Episcopus extraneus vel titularis possit, inconsulto Ordinario dioecesano, atque (in Titulo) Cardinali Titulari, Missam et Vesperas pontificales celebrare supradicto modo, idest sedens in faldistorio, non utens baculo pastorali, sed cum ornamentis pontificalibus.

R. Negative etiam iuxta decretum *Asculana* 10 Aprilis 1728 ad 7 et 8 (1).

2184

De delatione SS. Viatici ad infirmos, mulieribus comitantibus.

S. R. C. *11 Dec. 1903* — In tota dioecesi Cotronensi invenitur consuetudo deferendi a parocho sacrum Viaticum infirmis, comitante magno numero non confratrum, sed mulierum, quae umbellam et intorticia ferunt, tintinnabula pulsant, et Rosarium recitant. Quaeritur utrum hic mos tolerari possit.

R. Negative, et ad mentem: Mens est ut aliquos saltem adolescentes adhibeat parochus pro umbella, campanula et luminibus. Mulieres autem, si velint deferre lumina, sequantur sacerdotem.

2185

De diebus quibus pro defunctis exequiae prohibentur.

S. R. C. *8 Ian. 1904.* — Parentin. et Polen. — Decreto S. R. C. in una Corduben. 27 Ianuarii 1883 ad I. statutum est « exsequias pro defuncto, cum effertur corpus, non posse expleri in ecclesiis diebus solemnioribus primae classis, et huiusmodi funera transferenda esse ad sequentem diem, aut saltem ad horas pomeridianas post diei festi Vesperas, et sacris functionibus non impeditas, abstinendo tamen ab emortuali aeris campani sonitu ». Et subsequenti decreto pariter S. R. C. in una Illerden. 15 Ianuarii 1897 declaratum est non posse tolerari consuetudinem vigentem pulsandi campanas pro funeribus defunctorum quando locum habent in festis solemnioribus, et servanda decreta praesertim illud in una Corduben. diei 27 Ianuarii 1883 ad primum. Hinc quaeritur:

1. Quae dies nominatim per annum, incipiendo a primis Vesperis festi et usque ad totum insequentem diem, in supradicto decreto Corduben. comprehendi censeantur.

2. Utrum aliqua exceptio, pro rerum adiunctis, ab hac regula dari possit, iis praesertim in casibus, ubi necessitas moralis funera ecclesiastica cum aliqua solemnitate peragendi se proderet, et ad quae ista exceptio sese extendat.

R. Ad 1. Omnia festa quae iuxta § I Catalogi festorum a S. R. C. die 22 Augusti 1893 (approbati) cum decreto generali (die 27 Aug.) publicati *(V. n. 1839)*, uti festa primaria sub ritu duplici primae classis et quidem de praecepto celebrantur: et si non sint de praecepto, illae Dominicae ad quas praefatorum festorum solemnitas transfertur.

Ad 2. Negative, et Rmus Episcopus pro sua prudentia provideat ut praescripta Ritualis Romani et decreta S. R. C. observentur.

2186

De Ins... ne an. ... musica s... bique se...

S. R. C. *8 Ian. 1904.* — Urbis et Orbis — SSmus D. N. Pius Pp. X *Motu proprio* diei 22 Novembris 1903 sub forma *Instructionis de musica sacra* venerabilem cantum gregorianum iuxta codicum fidem ad pristinum ecclesiarum usum feliciter restituit, simulque praecipuas praescriptiones, ad sacrorum concentuum sanctitatem et dignitatem in templis vel promovendam vel restituendam, in unum corpus collegit, cui tamquam *Codici iuridico musicae sacrae* ex plenitudine Apostolicae suae potestatis vim legis pro universa Ecclesia tribui voluit. Quare idem SSmus D. N. per hanc Sacrorum Rituum Congregationem mandat et praecipit, ut *Instructio* praedicta ab omnibus accipiatur ecclesiis sanctissimeque servetur, non obstantibus privilegiis atque exemptionibus quibuscumque, etiam speciali nomine dignis, ut sunt privilegia et exemptiones ab Apostolica Sede maioribus Urbis Basilicis, praesertim vero sacrosanctae ecclesiae Lateranensi concessa. Revocatis pariter sive privilegiis sive commendationibus, quibus aliae quaecumque cantus liturgici recentiores formae pro rerum ac temporum circumstantiis ab Ap. Sede et ab hac S. C. inducebantur, eadem Sanctitas Sua benigne concedere dignata est, ut praedictae cantus liturgici recentiores formae, in iis ecclesiis ubi iam invectae sunt, licite retineri et cantari queant, donec quamprimum fieri poterit venerabilis cantus gregorianus iuxta codicum fidem in eorum loco sufficiatur. Contrariis non obstantibus quibuscumque. — De hisce omnibus SSmus D. N. Pius Papa X praesens decretum expediri iussit.

---

(1) En citatum decretum: « 7. An liceat Episcopo titulari canenti Missas et Vesperas, ceu canonico in propria hebdomada, uti faldistorio et indumentis pontificalibus; seu potius illas canere debeat sedendo in scamno, prout reliqui canonici, et absque pontificalibus indumentis. Et quatenus affirmative ad primam partem: « 8. An tali casu teneatur petere licentiam ab Episcopo locali. — Resp. Ad 7. Ad mentem; et mens « est, ut in Missis de turno obtineat et subroget alium: « in solemnioribus vero posse, de licentia Episcopi. — « Ad 8. Iam provisum ».

2187

S. Poenit. Ap. *20 Ian. 1904.* — Il Vescovo di Nicastro prega di volergli indicare la norma precisa che, in tante opinioni di varii autori, debba tenersi nell' indicare lo stato di povertà o quasi povertà degli oratori per le dispense matrimoniali.

R. Sacra Poenitentiaria ad praemissa respondet: Donec aliud a S. Sede non statuatur, standum decreto Benedicti XIV, dato per S. C. S. Officii fer. V die 26 Sept. 1754, iuxta quod in ordine ad dispensationes matrimoniales, pauperes, in Italia, censendi sunt tum qui ex labore et industria tantum vivunt, tum qui aliqua possident bona, sed non ultra summam scutatorum romanorum 300 in capitali (idest libellarum 1612,50). Fere pauperes autem ibidem iidicendi sunt, quorum bona non excedunt in capitali summam scutatorum mille (idest libellarum 5375), a quibus tamen fere pauperibus modicum taxae augmentum exigi solet.

2188

S. C. S. Off. 2 *Martii 1904.* — Matrimonium contractum cum impedimento iuris naturalis vel divini non posse sanari in radice.

2189

S. C. Indulg. *9 Martii 1904.* — Urbis et Orbis — Christifideles iam prope morituros pia Mater Ecclesia nunquam praetermisit opportunis pro rei necessitate solari subsidiis. Saluberrimis autem hisce adiumentis recens aliud iam nunc accenseri potest. Nam plerique e clero, iique potissimum, qui curae animarum incumbunt, ut in dies spirituali hominum bono in supremo vitae discrimine provideatur, Sanctissimo Domino Nostro Pio PP. X preces admoverunt, quo christifidelibus sequentem actum adhuc in vita emittentibus: « *Domine Deus meus, iam nunc quodcumque mortis genus prout Tibi placuerit, cum omnibus suis angoribus, poenis ac doloribus de manu tua aequo ac libenti animo suscipio* », plenariam Indulgentiam in articulo mortis consequendam elargiri dignaretur. Has vero preces, relatas in audientia habita die 9 Martii 1904 ab infrascripto Card. Praefecto S. Congregationis Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, Eadem Sanctitas Sua peramanter excipiens, benigne concessit, ut omnes christifideles, qui, die ab eisdem eligendo, sacramentali confessione expiati sacraque Synaxi refecti, cum vero charitatis in Deum affectu, praedictum actum ediderint, plenariam Indulgentiam in ipso mortis articulo lucrari valeant. Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2190

Circa dotem monialis durante triennio votorum simplicium defunctae.

S. C. EE. et RR. *26 Martii 1904.* — Se venendo a morire una monaca, mentre ancora decorre il triennio dei voti semplici, a norma del decreto della S. Congregazione dei Vescovi e Regolari, in data 3 Maggio 1902 *(V. n. 2138)*, la dote in tal caso debba rimanere al monastero, oppure restituirsi ai parenti od eredi ab intestato della stessa defunta.

R. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

2191

Circa quasdam Baptismi formulas in Oceania adhibitas.

S. C. S. Off. *13 Apr. 1904.* — Vicarius Insularum Gilberts in Oceania, quaedam dubia solvenda proponit circa validitatem duarum formarum Baptismatis, in lingua vernacula illarum insularum. Tota difficultas in eo sita est, quod cum lingua gilbertana nullum verbum habeat ad exprimendam ideam sanctitatis, verbum aliquod accommodari debuit ad designandum Spiritum Sanctum in forma vernacula, qua utuntur catechistae, in collatione Baptismatis. In prima formula *Spiritus Sanctus* exprimitur per *Tamnei-ave-Navirvi* literaliter *Spiritus Bonus*. In secunda vero per *Tamnei Tapu*, literaliter *Spiritus Sacer* seu potius *Sacratus*. Hisce positis quaeritur:

1. Quaenam ex his duabus formulis in futuro adhibenda erit a catechistis, in collatione Baptismatis?

2. Et quatenus invalidae repertae fuerint, an his formulis baptizati, rebaptizandi sint absolute aut sub conditione?

R. Ad 1. Baptizatos cum alterutra ex subiectis formulis non esse inquietandos.

Ad 2. Catechistas rite instruendos esse ut, seposita quacumque altera formula in collatione Baptismatis sola utantur formula pag. 50 in catechismo ipsis tradita, circa quam nihil innovetur. Missionarii vero in collatione baptismi forma latina semper utantur, nunquam vernacula.

2192

De observandis et evitandis in Missarum manualium satisfactione.

S. C. Concilii *11 Maii 1904.* — Ut debita sollicitudine Missarum manualium celebratio impleatur, eleemosynarum dispersiones et assumptarum obligationum obliviones vitentur, plura etiam novissimo tempore S. Concilii Congregatio constituit. Sed in tanta nostrae aetatis rerum ac fortunarum mobilitate et crescente hominum malitia, experientia docuit cautelas vel maiores esse adhibendas, ut piae fidelium voluntates non fraudentur, resque inter omnes gravissima studiose ac sancte custodiatur. Qua de causa Emi S. C. Patres semel et iterum collatis consiliis, nonnulla statuenda censuerunt, quae SSmus D. N. Pius PP. X accurate perpendit, probavit, vulgarique iussit, prout sequitur.

Declarat in primis S. C. manuales Missas praesenti decreto intelligi et haberi eas omnes quas fideles oblata manuali stipe celebrari postulant, cuilibet vel quomodocumque, sive brevi manu, sive in testamentis, hanc stipem tradant, dummodo perpetuam fundationem non constituant, vel talem ac tam diuturnam ut tamquam perpetua haberi debeat. Pariter inter manuales Missas accenseri illas, quae privatae alicuius familiae patrimonium gravant quidem in perpetuum, sed in nulla ecclesia sunt constitutae, quibus Missis ubivis a quibuslibet sacerdotibus, patrisfamilias arbitrio, satisfieri potest. Ad instar manualium vero esse, quae in aliqua ecclesia constitutae, vel beneficiis adnexae, a proprio beneficiario vel in propria ecclesia hac illave de causa applicari non possunt; et ideo aut de iure, aut cum S. Sedis indulto aliis sacerdotibus tradi debent ut iisdem satisfiat. Iam vero de his omnibus S. C. decernit: 1. Neminem posse plus Missarum quaerere et accipere quam celebrare probabiliter valeat intra temporis terminos inferius statutos, et per se ipsum, vel per sacerdotes sibi subditos, si agatur de Ordinario dioecesano, aut Praelato Regulari.

2. Utile tempus ad manualium Missarum obligationes implendas esse mensem pro Missa una, semestre pro centum Missis, et aliud longius vel brevius temporis spatium plus minusve, iuxta maiorem vel minorem numerum Missarum.

3. Nemini licere tot Missas assumere quibus intra annum a die susceptae obligationis satisfacere probabiliter ipse nequeat; salva tamen semper contraria offerentium voluntate, qui aut brevius tempus pro Missarum celebratione sive explicite sive implicite ob urgentem aliquam causam deposcant, aut longius tempus concedant, aut maiorem Missarum numerum sponte sua tribuant.

4. Cum in decreto *Vigilanti* diei 25 mensis Maii 1893 statutum fuerit « ut in posterum « omnes et singuli ubique locorum beneficiati « et administratores piarum causarum, aut ut- « cumque ad Missarum onera implenda obli- « gati, sive ecclesiastici sive laici, in fine cu- « iuslibet anni Missarum onera, quae reliqua « sunt, et quibus nondum satisfecerint propriis « Ordinariis tradant iuxta modum ab iis de- « finiendum » ; ad tollendas ambiguitates Emi Patres declarant ac statuunt, tempus his verbis praefinitum ita esse accipiendum, ut pro Missis fundatis aut alicui beneficio adnexis obligatio eas deponendi decurrat a fine illius anni intra quem onera impleri debuissent: pro Missis vero manualibus obligatio eas deponendi incipiat post annum a die suscepti oneris, si agatur de magno missarum numero; salvis praescriptionibus praecedentis articuli pro minori Missarum numero, aut diversa voluntate offerentium. Super integra autem et perfecta observantia praescriptionum quae tum in hoc articulo, tum in praecedentibus statutae sunt, omnium ad quos spectat conscientia graviter oneratur.

5. Qui exuberantem Missarum numerum habent, de quibus sibi liceat libere disponere (quin fundatorum vel oblatorum voluntati quoad tempus et locum celebrationis Missarum detrahatur), posse eas tribuere praeterquam proprio Ordinario aut S. Sedi, sacerdotibus quoque sibi benevisis, dummodo certe ac personaliter sibi notis et omni exceptione maioribus.

6. Qui Missas cum sua eleemosyna proprio Ordinario aut S. Sedi tradiderint ab omni obligatione coram Deo et Ecclesia relevari. Qui vero Missas a fidelibus susceptas, aut utcumque suae fidei commissas, aliis celebrandas tradiderint, obligatione teneri usque dum peractae celebrationis fidem non sint assequuti; adeo ut si ex eleemosynae dispersione, ex morte sacerdotis, aut ex alia qualibet etiam fortuita causa in irritum res cesserit, committens de suo supplere debeat, et Missis satisfacere teneatur.

7. Ordinarii dioecesani Missas, quas ex praecedentium articulorum dispositione coacervabunt, statim ex ordine in librum cum respectiva eleemosyna referent, et curabunt pro viribus ut quamprimum celebrentur, ita tamen ut prius manualibus satisfiat, deinde iis quae ad instar manualium sunt. In distributione autem servabunt regulam decreti *Vigilanti*, scilicet « Missarum intentiones primum distribuent « inter sacerdotes sibi subiectos, qui eis indi- « gere noverint; alias deinde aut S. Sedi, aut « aliis Ordinariis committent, aut etiam, si « velint, sacerdotibus extra-dioecesanis dummo- « do sibi noti sint omnique exceptione maio- « res », firma semper regula art. 6i. de obligatione, donec a sacerdotibus actae celebrationis fidem exegerint.

8. Vetitum cuique omnino esse Missarum obligationes et ipsarum eleemosynas a fidelibus vel locis piis acceptas tradere bibliopolis et mercatoribus, diariorum et ephemeridum administratoribus, etiamsi religiosi viri sint, nec non venditoribus sacrorum utensilium et indumentorum, quamvis pia et religiosa instituta, et generatim quibuslibet, etiam ecclesiasticis viris, qui Missas requirant, non taxative ut eas celebrent sive per se sive per sacerdotes sibi subditos, sed ob alium quemlibet, quamvis optimum, finem. Constitit enim id effici non posse nisi aliquod commercii genus cum eleemosynis Missarum agendo, aut eleemosynas ipsas imminuendo: quod utrumque omnino praecaveri debere S. Congregatio censuit. Quapropter in posterum quilibet hanc legem violare praesumpserit aut scienter tradendo Missas ut supra, aut eas acceptando, praeter grave peccatum quod patrabit, in poenas infra statutas incurret.

9. Iuxta ea quae in superiore articulo con-

stituta sunt decernitur, pro Missis manualibus stipem a fidelibus assignatam, et pro Missis fundatis aut alicui beneficio adnexis (quae ad instar manualium celebrantur) eleemosynam iuxta sequentes articulos propriam, numquam separari posse a Missae celebratione, *neque in alias res commutari aut imminui,* sed celebranti ex integro et in specie sua esse tradendam, sublatis declarationibus, indultis, privilegiis, rescriptis sive perpetuis sive ad tempus, ubivis, quovis titulo, forma vel a qualibet auctoritate concessis et huic legi contrariis.

10. Ideoque libros, sacra utensilia vel quaslibet alias res vendere aut emere, et associationes (uti vocant) cum diariis et ephemeridibus inire ope Missarum, nefas esse atque omnino prohiberi. Hoc autem valere non modo si agatur de Missis celebrandis, sed etiam si de celebratis, quoties id in usum et habitudinem cedat et in subsidium alicuius commercii vergat.

11. Item sine nova et speciali S. Sedis venia, (quae non dabitur nisi ante constiterit de vera necessitate, et cum debitis et opportunis cautelis), ex eleemosynis Missarum, quas fideles celebrioribus Sanctuariis tradere solent, non licere quidquam detrahere ut ipsorum decori et ornamento consulatur.

12. Qui autem statuta in praecedentibus articulis 8, 9, 10 et 11, quomodolibet aut quovis praetextu perfringere ausus fuerit, si ex ordine sacerdotali sit, suspensioni *a divinis* S. Sedi reservatae et ipso facto incurrendae obnoxius erit; si clericus sacerdotio nondum initiatus, suspensioni a susceptis Ordinibus pariter subiacebit, et insuper inhabilis fiet ad superiores Ordines assequendos; si vero laicus, excommunicatione latae sententiae Episcopo reservata obstringetur.

13. Et cum in Constitut. *Apostolicae Sedis* statutum sit excommunicationem latae sententiae Summo Pontifici reservatae subiacere « colligentes eleemosynas maioris pretii, et ex iis lucrum captantes, faciendo eas celebrare in locis « ubi Missarum stipendia minoris pretii esse solent ». S. C. declarat, huic legi et sanctioni per praesens decretum nihil esse detractum.

14. Attamen ne subita innovatio piis aliquibus causis et religiosis publicationibus noxia sit, indulgetur ut associationes ope Missarum iam initae usque ad exitum anni a quo institutae sunt protrahantur. Itemque conceditur ut indulta reductionis eleemosynae Missarum, quae in beneficium Sanctuariorum aliarumve piarum causarum aliquibus concessa reperiuntur, usque ad currentis anni exitum vigeant.

15. Denique quod spectat Missas beneficiis adnexas, quoties aliis sacerdotibus celebrandae traduntur, Emi PP. declarant ac statuunt, eleemosynam non aliam esse debere quam synodalem loci in quo beneficia erecta sunt. Pro Missis vero in paroeciis aliisve ecclesiis fundatis eleemosynam, quae tribuitur, non aliam esse debere quam quae in fundatione vel in successivo reductionis indulto reperitur in perpetuum taxata, salvis tamen semper iuribus, si quae sint, legitime recognitis sive pro fabricis ecclesiarum, sive pro earum rectoribus, iuxta declarationes a S. C. exhibitas in *Monacen.* 25 Iulii 1874 et *Hildesien.* 21 Ianuarii 1898. In *Monacen.* enim « attento quod eleemosynae Missa« rum quorundam legatorum pro parte locum « tenerent congruae parochialis, Emi Patres cen« suerunt licitum esse parocho si per se satisfa« cere non possit, eas Missas alteri sacerdoti com« mittere, attributa eleemosyna ordinaria loci « sive pro Missis lectis sive cantatis ». Et in *Hildesien.* declaratum est, « in legatis Missa« rum aliqua in ecclesia fundatis retineri posse « favore ministrorum et ecclesiarum inservien« tium eam redituum portionem quae in limine « fundationis, vel alio legitimo modo, ipsis as« signata fuit independenter ab opere speciali « praestando pro legati adimplemento ».

Circa eleemosynas Missarum quae beneficiis adnexae sunt, sive in ecclesiis fundatae.

Denique officii singulorum Ordinariorum erit curare ut in singulis ecclesiis, praeter tabellam onerum perpetuorum et librum in quo manuales Missae quae a fidelibus traduntur ex ordine cum sua eleemosyna recenseantur, insuper habeantur libri in quibus dictorum onerum et Missarum satisfactio signetur. Ipsorum pariter erit vigilare super plena et omnimoda executione praesentis decreti: quod Sanctitas Sua ab omnibus inviolabiliter servari iubet, contrariis quibuslibet minime obstantibus (1).

De tabellis onerum Missarum et de libris respectivis.

2193

Litt. encycl. S. C. de P. F. *16 Maii 1904.* — (AD EPP. ANGLIAE). — Quum recenti quadam occasione Capitula cathedralia in Anglia de privilegio sibi ab Apostolica Sede concesso tria candidatorum nomina ad vacantes episcopales Sedes respectivas commendandi, nonnullas dubitationes moverint: hoc S. Consilium Christiano Nomini Propagando in plenariis Comitiis

Circa privilegium nonnullorum Capitulorum cathedralium commendandi candidatorum nomina ad vacantes episcopales Sedes.

---

(1) *Dubia proposita:* « 1. An ad art. 7. decreti *De « observandis* etc. die 11 Maii 1904 sub nomine *Ordina« riorum* veniant quoque Praelati Regulares pro suis re« spectivis subditis.

2. « An Episcopi dioecesani et Praelati Regulares, « qui aliis Episcopis seu Praelatis Regularibus Missas « cum sua eleemosyna celebrandas tradiderint, ab omni « obligatione coram Deo et Ecclesia relevati censeantur; « an potius obligatione teneantur usque dum peractae ce« lebrationis fidem sint assequuti.

3. « Mos invaluit in dioecesi (S. Deodati) ut vicarii « apud parochos in domo curiali degentes pensionem « non argento exsolvant, sed Missae suae quotidianae, « sive lectae, sive cantatae eleemosynam parocho dimit« tant. Quaeritur utrum mos ille licite possit retineri?

4. « Vigore plurium indultorum idem Episcopus Ora« tor concedere potest sacerdotibus suae dioecesis facul« tatem recipiendi eleemosynam vel pro secunda Missa, « pro Missis dierum festorum in Gallia suppressorum, « *dummodo supradicta eleemosyna pro suae dioecesis ope-*

diei 25 superioris Aprilis, re mature perpensa, has litteras dandas censuit, quibus omnis praepostera memorati privilegii interpretatio excludatur. Declarat itaque haec Sacra Congregatio nihil obstare quominus Episcopi in conventu, quem habent pro examinandis cleri candidatis, praeter informationes super eisdem candidatis, alia etiam, si graves rationes suadere videantur, candidatorum nomina praebeant. Neque vero id quidquam derogat privilegio Capitulis collato, non iam proponendi aut eligendi ad Episcopatum, sed nomina tantum quaedam commendandi. Haec enim ab ipsis prolata nomina, tum primo Episcopis ad eorum opinionem informandam proponuntur; tum dein ipsi Apostolicae Sedi subiiciuntur, ad quam supremum spectat de nominandis Episcopis iudicium.

Nec quia id Episcopis in Statibus Foederatis Americae Borealis expresse tribuitur, ideo vanum habetur privilegium illi clero concessum ut suos ad vacantes sedes episcopales proponat candidatos. — Quod si in Instructione circa commendandos ad Episcopatum pro Anglia data haec Episcoporum facultas disertis verbis non exprimitur, satis tamen innuitur quum acta Conventus Capitularis ad Archiepiscopum vel Seniorem Suffraganeum transmittenda edicuntur, ut coetus episcopalis iudicium de singulis ferat candidatis suamque proferat opinionem; id quod Episcopi in re tanti momenti opportune praestabunt si alia etiam sacerdotum nomina, qui sibi digni videantur, proferant. — Quod vero Capitulum ipsum, si nomina primo ab eo proposita non probentur, alia sufficere queat, praeterquamquod id omnino inusitatum est atque a Sacrae Congñis mente alienum, ideo etiam excluditur ut in nominibus prima vice proponendis diligentissima quaeque cura et maturum consilium adhibeantur.

Hanc vero huius S. Congregationis mentem a Summo Pontifice in audientia diei 3 vertentis Maii probatam, velit Ampl. Tua cum respectivo suo Capitulo cathedrali communicare.

2194

Circa di-sationes O-rio commi-ab aliis exe-ni demand-

S. C. S. Off. *1 Iunii 1904.* — Dispensationes in casibus particularibus Ordinario commissas, et de eius speciali mandato, absque tamen auctorizatione S. Sedis, ab aliis executioni domandatas, non sustineri.

2195

De benedi-in articulo-tis lingua-cula perac-

S. R. C. *3 Iunii 1904.* — Tergestina et Iustinopolitana — 1. An fideles, absolutione in articulo mortis in lingua vernacula peracta, sicuti modo pluries fit, Indulgentias lucrari queant.

De cant-niarum te-Missae, et-sa partim-cantu, pa-cta.

2. In Missis de Requie post elevationem loco *Benedictus,* Litaniae uti ex Rituali Romano in ordine commendationis animae, vel Lauretanae, canuntur, et huiusmodi Missae fiunt lectae. Insuper in Missis cantatis de die, intonato *Credo,* sacerdos prosequitur Missam uti lectam usque ad Praefationem. Quaeritur an haec tolerari possint?

De reci-officii div-cuiusque-Breviarii-vernacula-

3. An sacerdos lingua vernacula Officium divinum Breviarii Romani ex. gr. Nativitatis Domini, defunctorum, etc., cum populo peragens, vel Litanias Sanctorum in Processionibus Rogationum eadem lingua persolvens, teneatur has partes Breviarii Romani in lingua latina iterum recitare.

R. Ad 1. Negative, quia haec benedictio in articulo mortis est precatio stricto sensu liturgica.

Ad 2. Negative, et hos abusus omnino esse eliminandos.

Ad 3. Affirmative; nam qui ad recitationem divini officii et cuiusque partis Breviarii Romani sunt obligati, tantum in lingua latina haec recitare debent, alias non satisfaciunt obligationi.

2196

De cel-ne Miss-SS. Sac-expos-Commun-delium i-Missa, e-do sacr-stiam-vandi.

S. R. C. *11 Iunii 1904.* — Portugalliae — 1. Mos invaluit pluribus in ecclesiis, etiam in Capellis ubi Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum non asservatur, frequenter festa Domini, Beatae Mariae vel Sanctorum ce-

---

« *ribus piis applicetur.* Porro vestigiis trium suorum an« tecessorum inhaerens idem Orator Episcopus concessit « sacerdotibus ut quaecumque sit eleemosynae quantitas « ad cancellariam episcopalem non mittatur nisi eleemo« syna synodalis, idest l. 1,50. Quaeritur an haec Epi« scopi concessio sit legitima?

5. « An iuxta art. 2. termini persolutionis statui pos« sint usque ad 10 Missas 1 mensis

»	20	»	2	»
»	40	»	3	»
»	60	»	4	»
»	80	»	5	»
»	100	»	6	»

« et ita porro pro quibuslibet 20 Missis unum mensem « addendo.

6. « An hi termini intelligantur seorsim quoad quem« libet stipendium offerentem, vel etiam intelligi pos« sint cumulative quoad omnes aliqua occasione v. g. « in aliqua solemnitate offerentes: ita ut si tunc stipen« dia offeruntur a 100 oblatoribus, a quolibet pro una « Missa, omnes hae Missae in termino sex mensium « persolvi debeant.

7. « An in casu art. 7. pro sacerdotibus qui ab Or« dinario stipendia accipiunt, termini currant non a die « quo primarii offerentes stipendia dederunt, sed ex con« cessione Apostolicae Sedis a die quo Ordinarius ipsis « stipendia tribuit.

8. « An ista stipendia etsi primario a pluribus offe« rentibus data, tamen in casu art. 7. tamquam ab uno « scilicet Ordinario oblata censenda sint.

9. « An liceat Ordinario omnibus his Missis commu« nem generalem intentionem (ad intentionem dantium) « praescribere etsi a primariis offerentibus speciales in« tentiones praescriptae fuerint ».

S. C. Concilii (27 Febr. 1905) propositis dubiis ita respondit:

Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad 3. Affirmative, dummodo et quousque exces-

lebrandi cum eiusdem Sanctissimi publica expositione in ostensorio etiam perdurante Missae celebratione ad maiorem solemnitatem, praehabita Ordinarii licentia, quae semper concedi solet. Saepe vero contingit quod in capellis, ubi Sanctissimum non asservatur, pyxis non adsit; ideoque sacra Hostia pridie consecrata, in quadam tabernaculi specie inter corporalia asservetur, ibique deinde reponatur, ut sequenti die in Missa celebranda consumetur. Quaeritur an huiusmodi usus saltem tolerari possint.

2. An praedicta expositio Sanctissimi in ostensorio adhuc fieri possit ante Missam solemnem celebrandam, in qua Communio puerorum vel aliorum fidelium solemniter ministranda sit.

3. An tantummodo a tempore ad tempus, quo Missa celebrari permittitur, Communio christifidelibus ministranda sit, iuxta decretum 2572 ad XXIII (1); aut etiam ultra praedictum tempus, nempe usque ad occasum solis ministrari liceat.

4. An Crux cum imagine Crucifixi, in medio altaris inter candelabra collocanda, etiam in altari, ubi Sanctissimum asservatur, collocari possit immediate ante eius tabernaculum; aut super ipsum vel in postica eius parte collocari debeat.

R. Ad 1. Quoad primam partem, id passim ne fiat, et cum venia Ordinarii in singulis casibus obtenta. Quoad alteram partem nempe quod deficiente pyxide, sacra Hostia inter corporalia asservetur, huiusmodi abusus est omnino eliminandus.

Ad 2. Non licere.

Ad 3. Affirmative ad primam partem; Negative ad secundam.

Ad 4. Crux collocetur inter candelabra, nunquam ante ostiolum tabernaculi. Potest etiam collocari super ipsum tabernaculum, non tamen in throno ubi exponitur SSmum Eucharistiae Sacramentum.

2197

S. C. EE. et RR. *14 Iunii 1904.* — Prior Maioris Cartusiae ac Minister Gen. Ordinis Cartusiensis, sequentium dubiorum solutionem humiliter postulat:

1. Utrum Magister novitiorum munere examinatoris, iuxta decretum *Regulari Disciplinae*, fungi valeat etiam pro admissione ad professionem, et quando agitur de suis novitiis.

Quatenus negative:

2. Utrum saltem officium hoc exercere possit pro receptione ad habitum, imo, si agatur de novitiis quorum curam non habet, pro admissione ad professionem.

Ad 1. Negative.

Ad 2. Affirmative.

2198

De Pio Opere *a Maria Immaculata* pro conversione mulierum infidelium et acatholicarum.

Litt. Ap. Pii PP. X *21 Iunii 1904.* — Cum, sicut ad Nos relatum, Parisiis canonice erectum extet pium Opus a Maria Immaculata nuncupatum, cuius sodales ex utroque sexu iam per universum fere terrarum orbem diffusi, piis precibus, mulierum ethnicarum, haereticarum vel schismaticarum ad veram fidem conversionem procurare student; Nos, ut tam frugiferum Opus sacro Indulgentiarum praesidio potiora capiat, Deo favente, incrementa, de omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri et Pauli Apostolorum eius, auctoritate confisi, omnibus et singulis fidelibus ex utroque sexu in dictam Societatem nunc et in posterum ubique terrarum adlectis, qui vere poenitentes ac confessi ac S. Communione refecti, festivitate Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginis aut uno quo cuique eorum libeat e septem diebus continuis immediate sequentibus, unoque alio per annum die similiter pro uniuscuiusque sodalis arbitrio eligendo, singulis annis devote ecclesiam quamlibet sive publicum oratorium visitaverint, ibique pro christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo praefatorum die id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper dictis memorati pii Operis sodalibus nunc et in posterum pariter ubique terrarum existentibus, quoties lingua latina, vel alio quocumque idiomate, dummodo versio sit fidelis, corde saltem contrito recitent antiphonam quae

---

sus in modo, aut alius abusus non oriatur super quo Ordinarii erit vigilare.

Ad 4. Negative.

Ad 5. Rem relinqui discreto iudicio et conscientiae sacerdotum iuxta decretum, et regulas a probatis doctoribus traditas.

Ad 6. Affirmative ad primam partem; negative ad secundam.

Ad 7. Affirmative, idest obligationem incipere a die quo sacerdotes Missas celebrandas ab Ordinario recipiunt.

Ad 8. Episcopus curet, ut quantum fieri potest, Missae a pluribus receptae a pluribus sacerdotibus tempore debito satisfiant.

Ad 9. Sufficere, ut sacerdotes celebrent iuxta mentem Ordinarii, qui tamen intentionem pro singulis offerentibus efformare debet iuxta regulas a probatis theologiae moralis auctoribus traditas. Melius tamen esse si patefiant sacerdotibus intentiones praescriptae.

(1) Hoc est decretum 7 Sept. 1816 quod ita se habet: « An die magni concursus ad Indulgentiam plena« riam vel Iubilaeum, possit ministrari sacra Euchari« stia fidelibus aliqua hora ante auroram et post me« ridiem. — Resp. In casu de quo agitur, Affirmative « a tempore ad tempus quo in illa ecclesia Missae ce« lebrantur, vel ad formam Rubricae, vel ad formam « indulti eidem ecclesiae concessi ».

incipit *Salve Regina*, toties trecentos dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas Indulgentias, peccatorum remissiones et poenitentiarum relaxationem etiam animabus fidelium in Purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse indulgemus. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae praemunitis, eadem prorsus adhibeatur fides, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae; utque derogatae sint aliae quaevis Indulgentiae dicto pio Operi alias forte concessae, prout per praesentes Apostolica auctoritate derogamus.

2199

An necessariae litterae testimoniales pro ordinandis quorum in aliena dioecesi commoratio satis continua non fuerit.

S. C. Concilii *25 Iunii 1904*. — Iuxta leges ecclesiasticas pro ordinatione candidatorum, in alia dioecesi tanto tempore commorantium, ut ibidem impedimentum canonicum contrahere potuerint, *litterae testimoniales* ab Ordinario illius dioecesis necessariae sunt. Tempus, quo candidati aliquod impedimentum iuxta communiter contingentia contrahere potuissent respectu servitii militaris, trimestre, secus autem — saltem iuxta plures — semestre statuitur, quamvis non desint, qui brevius statuant temporis spatium. Iam vero dubium est, utrum litterae testimoniales pro eiusmodi candidatorum ordinatione nonnisi tunc sint necessariae, cum requisitum temporis spatium per continuam eorum in alia dioecesi commorationem fuerit adimpletum, an etiam tunc, cum idem ipsum temporis spatium non quidem per continuam, tamen vero per iteratam in respectiva dioecesi ex parte candidatorum commorationem completum fuerit.

R. Ordinarium non teneri sub poena suspensionis ad testimoniales litteras exquirendas, nisi agatur de trimestri vel semestri moraliter continuis, salvo iure Episcopi inquirendi super idoneitate promovendi et testimoniales exigendi pro minori vel discontinua commoratione, aut exigendi iuramentum suppletorium, si in Domino necessarium censuerit.

2200

De conopeo ad tegendum ss. Sacramenti tabernaculum omnino adhibendo.

S. R. C. *1 Iulii 1904*. — An servari possit consuetudo non adhibendi conopeum quo tegi debet tabernaculum ubi asservatur SSmum Eucharistiae Sacramentum.

R. Negative, et serventur Rituale Romanum et decreta.

2201

De nec[essitate] Ordinarii [delega]tione ad [eccle]siam bene[dictam] reconcilia[ndam].

S. R. C. *8 Iulii 1904*. — Utrum simplex sacerdos possit iure suo ecclesiam benedictam, ubi violata fuerit, reconciliare sine ulla Ordinarii sui delegatione.

R. Negative, et servetur Rituale Rom. tit. VIII, cap. 18.

2202

De cas[u] cientiae [festi li]berae in c[o]stum dup[lex...] ius tra[nsfer]endum rep[onendum].

S. R. C. *8 Iulii 1904*. — Hieracen. — 1. An festum duplex maius affixum certae mensis diei occurrens cum festo Dedicationis ecclesiae cathedralis, vel cum alio festo duplici primae classis diei Dominicae affixo, nec habens deinde usque ad 30 Decembris diem liberam, in quam reponatur, sit penitus eo anno omittendum; an vero de eo, uti de simplici per accidens, facienda sit commemoratio in utrisque Vesperis, Laudibus et Missa festi duplicis primae classis.

Circa festorum [titu]larium Decemb[ris et] Ianuarii [occur]rentes.

2. An infra octavam S. Anastasiae martyris titularis ecclesiae assignatae, iuxta S. R. C. decretum 13 Decembris 1895, diei 30 Decembris, fieri debeat commemoratio, ex eodem decreto, diebus tantum 2. 3. 4. et 5. Ianuarii, an vero etiam in Laudibus et Missa diei 31 Decembris?

R. Ad 1. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad 2. Nihil fiat de octava iuxta Rubricas et decretum Quebecen., d. d. 13 Dec. 1895 ad I (1).

2203

Indul[tum] canonic[is be]nefici[atis] conficie[ndis pro]cessibu[s beatifi]cationu[m et ca]nonizat[ionum o]peram [navantibus].

Decr. Gen. S. R. C. *13 Iulii 1904*. — Ad tollendam quamvis ambiguitatem circa sensum decretorum Summorum Pontificum Benedicti XIV et Pii VII, in quibus provisum fuerat Dignitatibus omnibus et canonicis ubique locorum, qui construendis Apostolica vel Ordinaria auctoritate Tabulis in Servorum Dei ac Beatorum Causis operam dabunt, licet a choro absentibus ea de causa, non solum quotidianas distributiones deberi, verum etiam alias omnes quocumque iure, titulo et nomine et quibusvis sub clausulis personale servitium exquirentes; SSmus D. N. Pius Papa X, referente infrascripto Sacrorum Rituum Congregationis Pro-Praefecto, declarare dignatus est ac statuere, ut Dignitates seu canonici, beneficiati aliique chorales omnes, qui sive conficiendis praefatis Processibus tum ordinariis tum Apostolicis operam navant, sive ut testes vocati fuerint, habeantur, intra vel extra Urbem, tamquam praesentes in choro, mutato officio: et ideo omnia percipiant emolumenta etiam eventualia. Contrariis non obstantibus quibuscumque etiam speciali mentione dignis.

(1) En decretum: « An Titulare festum alicuius ecclesiae a die 31 Decembris ad quintam Ianuarii occurrens habeat octavam? — Resp. *Negative* ».

2204

S. C. EE. et RR. *5 Aug. 1904.* — Licet die 17 Augusti 1891 *(V. n. 1763)* Sacra Congr. Episcoporum et Regularium responderit ad 2 (ex dubiis circa decr. *Quemadmodum*): « Superiorem teneri subditi precibus semper indulgere quamvis plane videat necessitatem esse fictam et vel scrupulis vel alio mentis defectu ut veram ab ipso petente apprehensam »; insuper ad 3: « Religiosam petentem eligere posse inter diversos ab Ordinario deputatos, qui sibi munus confessarii impleat »; nihilominus nonnullae sanctimonialium vel Sororum Religiosarum superiores adhuc contendunt sibi licere, decisis non obstantibus, Sorori petenti confessarium, quem prae caeteris mavult, denegare ex motivis, ut aiunt, extrinsecis. — Quaeritur utrum, saltem ob motiva huius generis, Superiorissa licite possit confessarium ex deputatis a Sorore electum ipsi denegare.

R. Negative; sed si adsint rationes vere graves, Superiorissa eas subiiciat Ordinario, cuius iudicio standum erit.

2205

S. C. Indulg. *14 Sept. 1904* — Mediolanen. — Dubia circa modum quo metienda est distantia inter duas ecclesias, quae privilegio Indulgentiae de *Portiuncula* nuncupatae ditatae sunt, quum in Brevibus Apostolicis nec non in rescriptis huius S. Congregationis apponitur clausula: « Dummodo eo loci nulla « extet franciscalis ecclesia, aut alia simili di« tata privilegio, vel, si extet, unius saltem « miliarii spatio ab ea distet ».

1. Qualis sit mensura metrica, quae unius miliarii spatio respondeat.

2. Quomodo talis distantia (unius miliarii) sit metienda; an ex via communi, quae ab omnibus peragatur, vel ex quibusdam semitis, quae utramque ecclesiam inter se coniungunt.

3. An clausula supradicta privilegium irritum faciat, quando distantia non existit inter unam et alteram ecclesiam privilegio *Portiunculae* ornatam.

R. Ad 1. Milliarium respondet metris 1489.

Ad 2. Affirmative quoad 1^{am}. partem; Negative quoad 2^{am}.

Ad 3. Affirmative post annum 1878, quo praefatae clausulae appositio fuit praescripta. — SSmus approbavit.

2206

S. C. Indulg. *14 Sept. 1904.* — Venetiarum — 1. Utrum ad validitatem erectionis sit essentialis conditio, ut cruces ad parietem tantum affigantur; an vero affigi possint etiam supra scamna, quin erectio sit invalida.

Et quatenus affirmative quoad 1^{am}. partem:

2. Utrum erectiones dictarum Stationum cum affixione crucium supra scamna, convalidatae censendae sint a recentioribus decretis huius Sacrae Congregationis, quibus sanati fuerunt omnes defectus admissi in erigendis Stationibus.

R. Quoad 1^{am}. partem, Negative; quoad 2^{am}, Affirmative, dummodo scamna sint inamovibilia et satis erecta.

Ad 2. Erectiones Stationum cum affixione crucium supra scamna inamovibilia non indigere sanatione; erectiones vero Stationum cum affixione crucium supra scamna amovibilia convalidatas quidem esse a recentioribus decretis huius S. C.; iniungitur tamen, ut cruces a scamnis amovibilibus removeantur, et ad locum stabilem affigantur. — SSmus approbavit.

2207

De Abbatum privilegiis, quae Abbatibus titularibus non competunt.

S. R. C. *14 Dec. 1904.* — 1. An ecclesiastici, quibus a quacumque potestate, etiam regia, titulus conferatur alicuius Abbatiae vel Praepositurae iampridem destructae, functiones pontificales celebrare possint.

2. An saltem iidem Abbates vel Praepositi titulares insignia quibus utuntur Abbates mitrati sive pontificalium usum habentes, uti sunt crux pectoralis, mitra et baculus, gestare unquam possint.

3. An iidem, qua tales, benedictionem ullam recipere possint et praesertim illam quae invenitur in Pontificali Romano.

R. Negative in omnibus.

2208

De colore paramentorum Missae votivae de Fidei Propagatione.

S. R. C. *14 Dec. 1904.* — Die 5 Martii 1787 approbata fuit Missa votiva *de Fidei Propagatione* pro omnibus et singulis missionariis ubique gentium existentibus; et die 21 Augusti 1841 concessa fuit etiam dioecesibus in quibus adest Societas *Propagationis Fidei* in Gallia instituta. Nunc autem ambigitur et quaeritur: Quinam sit color paramentorum in praedicta Missa votiva adhibendus.

R. Adhibendum esse colorem violaceum; — SSmus approbavit.

2209

De qualitate cerae in altaribus adhibendae.

Decr. S. R. C. *14 Dec. 1904.* — Nonnulli Sacrorum Antistites a Sacrorum Rituum Congregatione semel atque iterum reverenter postularunt: « An attenta etiam magna diffi« cultate vel veram ceram apum habendi, vel « indebitas cum alia cera commixtiones elimi« nandi, candelae super altaribus ponendae, « omnino et integre ex cera apum esse debe« ant; an vero esse possint cum alia materia « seu vegetali seu animali commixtae? » Et Sacra Rituum Congregatio, in ordinario Coetu die 29 Novembris hoc vertente anno in Vaticanum coadunato, omnibus perpensis, una cum suffragio Commissionis Liturgicae, anteacta de-

creta mitigando, rescribere rata est: « Attenta asserta difficultate, *Negative* ad primam partem: *Affirmative* ad secundam, et ad mentem. Mens est, ut Episcopi pro viribus curent ut cereus paschalis, cereus in aqua baptismali immergendus, et duae candelae in Missis accendendae, sint ex cera apum saltem in maxima parte; aliarum vero candelarum, quae super altaribus ponendae sunt, materia in maiori vel notabili quantitate ex eadem cera sit oportet. Qua in re parochi aliique rectores ecclesiarum et oratoriorum tuto stare poterunt normis a respectivis Ordinariis traditis; nec privati sacerdotes Missam celebraturi, de qualitate candelarum anxie inquirere tenentur ».

2210

De Missis quae etsi onere perpetuo locis piis inhaereant, tamen ut manuales habendae.

S. C. Concilii *19 Dec. 1904.* — 1. An Missae quae ex onere perpetuo inhaerent ecclesiae, monasterio, confraternitatibus, aut locis piis quibuscumque, sed in nulla ecclesia sunt constitutae, ita ut a quolibet sacerdote pro administratorum arbitrio ubivis applicari possint, accenseri debeant inter fundatas vel potius inter manuales ad effectum decreti 11 Maii 1904. *(V. n. 2190).*

Circa eleemosynas Missarum quae celebrandae committuntur pro legatorum satisfactione.

2. An sacerdotes quibus a rectoribus seu administratoribus ecclesiarum committitur satisfactio unius aut plurium legatorum Missarum, in ecclesia fundatorum, possint pro suo arbitrio committere earum Missarum celebrationem aliis sacerdotibus cum minori eleemosyna etiam extra ecclesiam propriam.

Circa eleemosynas Missarum quas sacerdotes capellaniis fruentes aliis celebrandas committunt.

3. An sacerdotes fruentes capellaniis fundatis sive ecclesiasticis sive laicalibus possint aliis sacerdotibus Missas suarum capellaniarum celebrandas committere statuta eleemosyna pro suo arbitrio.

Quomodo Episcopus procedere possit contra transgressores articuli IV decreti de Missis manualibus.

4. An Episcopus possit sub censuris latae sententiae compellere sacerdotes, beneficiatos et administratores locorum piorum in fine cuiuslibet anni ad sibi tradendas Missas quibus infra annum non satisfecerint, et sub iisdem poenis illis prohibere ne mittant extra dioecesim.

R. Ad 1. Habendas esse ad instar manualium.

Ad 2. Non posse.

Ad 3. Negative et servandas esse dispositiones articuli IX decreti *(V. n. 2190).*

Ad 4. Contra transgressores articuli IV citati decreti Episcopum procedere posse in particulari, servatis de iure servandis, etiam cum censuris.

2211

Circa retentionem partis eleemosynarum (pro Missis) compensationis causa.

S. C. Concilii *25 Febr. 1905.* — Bredae — 1. In dioecesi vicarii (adiutores parochorum) in domo parochi tamquam eius familiares degunt communi utentes victu. Parochis pro vicarii victu et servitio salarium modicum ex ecclesiae reditibus solvitur, quod ferendis his expensis impar est. Unde consuetudine introductum est ut, pro victu et servitio vicarii, parochis in cumulo cedant fructus Missarum pinguiorum et vicariis tribuatur stipendium ordinarium Missae lectae, unius floreni. In casu stipendii ordinarii augmentum solvitur parocho pro victu et servitio, ita tamen ut ex stipendiis pinguioribus non plus retineatur quam honesta compensatio postulat.

2. Ad providendum honestae suae sustentationi, parochi in pluribus dioecesis locis Missas non in determinata ecclesia fundatas, anniversaria, nec non alias Missas manuales, quae per annum a fidelibus offeruntur, quaeque parochi eorumve vicarii celebrare nequeunt, e suggestu publicant et alibi celebrari curant, retenta sibi parte stipendii pro administratione et publicatione. Ita v. g. pro Missis, quae ad S. Congregationem quovis mense mittuntur ad f. 0, 60, a fidelibus saepe offertur stipendium unius floreni. Quoad Missas fundatas et anniversaria, quae per annum offeruntur, haec praxis fere communis est, ac populo haud raro nota. Quoad alias Missas manuales hic usus solummodo viget in parochiis ubi cum consensu Ordinarii e suggestu publicatum est partem stipendii, nisi fideles obstent, retentum iri pro sustentatione parochi Missasque aliis sacerdotibus dicendas traditum iri.

3. Una alterave adest parochia, ubi vicarii omnes fere Missas ad intentionem parochi celebrare debent, qui eis praestet victum et servitium, dum ipsi ex aerario ecclesiae determinatam obtinent pensionem.

Dubitatur num triplex haec consuetudo a decreto S. C. Concilii diei 11 Maii 1904 *De observandis etc.* sit reprobata.

R. Attentis omnibus, Ad 1. et 3. consuetudinem sustineri. — Ad 2. Non sustineri; et ad mentem, Mens est ut quoad consuetudines, de quibus sub num. 1 et 3., Episcopus vigilet ne excessus sit in modo, aut alius abusus oriatur, quia tum consuetudo non sustineretur. Et quoad 2 dubium Emi Patres censuerunt retentionem quadraginta pro centenis esse excessivam. Si tamen Episcopus iudicet parochos hoc subsidio egere pro honesta eorum substentatione, aut expensis cultus, aut alia urgenti necessitate, posse recurrere pro gratia. Sed in casu gratiae ponendas esse tabellas in visibili ecclesiae loco quibus moneantur fideles de detractione partis stipendii Missarum. Interim autem parochos ex eleemosynis deducere posse quod stricte necessarium est pro expensis administrationis et expeditionis iuxta normas a probatis doctoribus traditas.

2212

Inc collec mosy sarum tinen pensa

S. C. Concilii *18 Martii 1905.* — Tarraconen. — Nella diocesi di Tarragona (Spagna) un sacerdote è destinato dall'Ordinario a raccogliere le elemosine delle Messe ed a di-

stribuirle ai sacerdoti diocesani. Chiedeva quegli perciò alla S. C. la facoltà di ritenere il 5°/₀ sulle dette elemosine per spese di amministrazione, non ostante l' ultimo decreto sulle Messe *Ut debita* dell' 11 Maggio 1904. *(V. n. 2190).* L' Arcivescovo *enixis precibus* raccomandava la istanza, riferendo che le Messe così raccolte si celebrano tutte in quella diocesi, e se ne possono raccogliere ogni anno circa 4850. Aggiungeva che il detto aggio 5°/₀ serve in retribuzione del collettore per la spesa dei libri di amministrazione, ed in compenso delle monete false che possono riceversi. Lo stesso Arcivescovo, per provvedere di Messe i sacerdoti diocesani, soleva aggiungere del suo qualche parte al cumulo di dette Messe.

R. Pro gratia, ad quinquennium, retinendi tria pro centenis, facto verbo cum SSmo.

2213

atio- lica- esia mis- Re

S. R. C. *1 Apr. 1905.* — Mission. Africae — 1. Utrum obligatio celebrandi festum Dedicationis ecclesiarum, Dominica post Octavam Omnium Sanctorum, per decretum Cardinalis Caprara imposita *omnibus ecclesiis Gallicanis,* extendatur ad omnes regiones decursu temporis Galliae subiectas, v. g. Sahara, Sudan, sine ulla praevia concessione Sanctae Sedis, vel expressa declaratione Praelati ecclesiastici, sive ibi sint ecclesiae consecratae, sive tantum benedictae.

2. Utrum obligatio persolvendi Officium Dedicationis, de qua agitur in decreto *Vicariatus Apostolici Senegambiae* 28 Novembris 1891 *(V. n. 1770)* pro missionariis dicti Vicariatus, extendatur etiam ad eos missionarios qui calendario proprio gaudent, diverso scilicet a calendario Vicariatus, vel Dioeceseos.

3. Et quatenus *Negative,* utrum isti missionarii in dioecesi ubi festum celebratur commorantes, in oratorio proprio (semipublico), extra civitatem posito, celebrare debeant solemnitatem Dedicationis in praefata Dominica, ex eo quod nulla dies pro tali festo in Calendario Societatis designatur.

R. Ad 1. Affirmative, iuxta decretum Cardinalis Legati Caprara pro reductione festorum 9 Aprilis 1802 et alterum Generale S. R. C. *Celebrationis festorum Patroni loci, Dedicationis ac Tituli ecclesiae* 9 Iulii 1895 ad III. *(V. n. 1902).*

Ad 2. Affirmative, nisi indultum obtentum fuerit a Sancta Sede celebrandi Anniversarium Dedicationis omnium ecclesiarum Ordinis sive Societatis, die diversa ab illa in qua clerus saecularis celebrat Dedicationem omnium ecclesiarum iuxta decretum *Ordinis Minorum Capuccinorum Provinciae Hollandicae* 22 Iunii 1895 ad I (1) et *Ordinis Minorum Capuccinorum* 10 Iulii 1896 ad V. (2).

Ad 3. Provisum in praecedenti.

2214

S. C. Concilii *8 Maii 1905.* — Ordinis Minor. Convent. — Saepe ad Conventum veniunt villici offerentes, sive paupertatis sive parsimoniae causa, ss. Missas cum eleemosyna tamen minori quam ea quae in dioecesi viget. Dictas Missas Religiosi huius Conventus semper recipiebant, easque aliis sacerdotibus indigentibus ac libenter accipientibus celebrandas fideliter committebant. Ast anno elapso 1904 Rmus Ordinarius Tergestinus decretum edidit prohibens, ne sacerdotes Missas cum eleemosyna inferiori dioecesana statuta a dioecesanis reciperent. Stante hoc Rmi Ordinarii decreto, orator ad securitatem propriae conscientiae et ne dicti offerentes ab ecclesia eorumdem Religiosorum averterentur, humiliter proponit sequens solvendum dubium :

An Regulares Missarum eleemosynas accipere queant minores quam dioecesana.

Utrum dicti Religiosi possint, prout hucusque erant in usu, non obstante supradicto decreto Rmi Ordinarii, eleemosynas pro Missis inferiores taxa dioecesana recipere, easque aliis sacerdotibus indigentibus et bene sibi notis, extra tamen dioecesim, celebrandas committere.

R. Dentur resolutiones in una *S. Severini* die 16 Iulii 1689, et in una *Romana* die 15 Ianuarii 1639. Tenor vero harum resolutionum ita se habet : — « *S. Severini.* Sacerdotes quo-

---

(1) En decretum 22 Iunii 1895 : « Regulares qui « calendarium proprium habent, et iam celebrant De- « dicationem omnium ecclesiarum Ordinis, tenenturne « celebrare in regione hollandica sub ritu duplici cum « octava Dedicationem omnium ecclesiarum Regni Do- « minica immediate sequenti octavam festi Omnium « Sanctorum, uti in Gallia et in Belgio; vel potius « Dedicationem omnium ecclesiarum respectivae dioe- « ceseos ubi haec Dedicatio alia die, qua recurrit De- « dicatio ecclesiae cathedralis celebratur ? - Resp. *Re- « gulares, in casu, tantummodo celebrent Anniversa- « rium Dedicationis omnium ecclesiarum Ordinis die « statuta, et Dedicationis cathedralis ecclesiae, si de- « gunt in civitate episcopali, sub ritu dupl. secundae « classis sine octava* ».

(2) Haec ibi : « Regulares in Belgio et Gallia commorantes, qui die determinata ex Apostolica con- « cessione celebrant sub ritu dupl. primae classis cum « octava Dedicationem omnium ecclesiarum proprii « Ordinis, debentne iuxta decretum Cardinalis Caprara, « una cum clero saeculari, die Dominica post octavam « Omnium Sanctorum celebrare Dedicationem omnium « ecclesiarum Ditionis sub ritu dupl. primae classis « cum octava? - Et quatenus Affirmative : Quanam « die debent praedictum festum celebrare si in dioecesi « in qua morantur, haud Dominica immediate inse- « quenti octavam Omnium Sanctorum, sed alia die « celebratur ex Apostolica derogatione facta decreto « Cardinalis Caprara? - Resp. Quoad 1. Negative; et » servetur decretum in una *Ordinis Minorum Capuc- « cinorum Provinciae Hollandicae* diei 22 Iunii 1895 « ad I. - Quoad 2. Provisum in 1.

« tidie se offerunt celebrare ad rationem tenuis « eleemosynae dimidii Iulii pro qualibet Missa. « (Episcopus) supplicat declarari, an ipse sta- « tuere possit eleemosynam manualem unius « integri Iulii pro qualibet Missa, imponendo « poenam celebrantibus pro minori quantitate. « — R. Affirmative quoad eleemosynam ma- « nualem. — *Romana*. Eleemosynam pro qua- « libet Missa per Regulares celebranda in eo- « rum ecclesiis esse taxandam arbitrio Ordinarii « iuxta morem regionis ».

2215

Circa horam recitandi Matutinum pro die insequenti.

S. R. C. *12 Maii 1905*. — Placentina in Hispania — 1. Utrum, in privata recitatione, Matutinum pro insequenti die incipi possit hora secunda pomeridiana, aut standum sit tabellae Directorii dioecesani omni tempore.

2. Utrum etiam in publica seu chorali recitatione officium incipi possit hora secunda pomeridiana.

3. Utrum hora recitandi Matutinum annumerari queat indiscriminatim ex meridiano circulo locali, aut ex meridiano circulo officiali dicto Greenwik, qui quidem anticipat horam circuli localis per tertiam horae partem plus minusve.

R. Ad 1. Consulantur probati auctores.

Ad 2. Negative, nisi habeatur Indultum.

Ad 3. Ad libitum.

2216

An in ecclesia reaedificata maneat privilegium *Viae Crucis* quae in veteri extabat.

S. C. Indulg. *7 Iunii 1905*. — Ex decreto huius S. C. in una *Leodien*. 9 Augusti 1843 *(V. n. 967)* Indulgentiae non cessant, si, destructa veteri ecclesia, nova aedificetur fere in eo loco, ubi vetus existebat, et sub eodem titulo. Quaeritur:

Utrum praefata resolutio applicetur etiam Stationibus S. Viae Crucis legitime erectis, ita ut in casu ecclesiae ex toto reaedificatae, fere in eodem loco et sub eodem titulo, praeexistens privilegium S. Viae Crucis non cesset, si S. Via Crucis quae in veteri ecclesia destructa legitime erecta extabat, salva substantia, ast sine nova erectione in ecclesiam reaedificatam, prout dictum est, transferatur. — R. Affirmative.

2217

Indulgentiae occasione primae adolescentium Communionis acquirendae.

Decr. S. C. Indulg. *12 Iulii 1905*. — Urbis et Orbis. — Adolescentes, ad augustissimum Eucharistiae Sacramentum primitus accessuros, validis oportet augeri auxiliis, quibus ferventiori pietatis affectu illud suscipere, uberioresque ex eo fructus percipere valeant. Quare humillimae delatae sunt preces SSmo Dño nostro Pio Papae X, ut adolescentibus ipsis, prima vice sacra mensa refectis, Indulgentiarum thesaurum reserare dignaretur.

Quum vero, uti fere ubique fert consuetudo, eorumdem adolescentium parentes, imo et non pauci inter christifideles, ad piam primae Communionis caeremoniam convenire, et etiam Sancta libare soleant, ne tam laudabilis excidat consuetudo, quae maxime confert, ut eiusdem primae Communionis caeremonia solemnior evadat, eiusque memoria in adolescentium animis satius altiusque indelebilis perseveret, ab eodem SSmo Dño nostro expostulatum est, ut iis etiam, qui primae Communionis solemniis intersunt, aliquam Indulgentiam benigne tribueret.

Has porro preces, relatas in audientia habita die 12 Iulii 1905 ab infrascripto Cardinali Praefecto S. C. Indulgentiis Sacrisque Reliquiis praepositae, eadem Sanctitas Sua peramanter excipiens, Indulgentias, defunctis quoque applicabiles, uti infra, clementer elargita est, nempe: Plenariam 1. adolescentibus confessis et ad mentem eiusdem Sanctitatis Suae pie orantibus die quo primum S. Synaxim celebraverint; 2. eorumdem adolescentium consanguineis, ad tertium usque gradum, piis caeremoniis primae Communionis adstantibus, si pariter sacramentali Confessione rite abluti sacram Synaxim susceperint, et uti supra oraverint; septem vero annorum totidemque quadragenarum christifidelibus, qui corde saltem contrito eisdem caeremoniis interfuerint. — Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis etc.

2218

Circ... sionem ... fession... giosam ... mnem ... simplic...

S. C. EE. et RR. *18 Aug. 1905*. — Ex decretis Apostolicis *Neminem latet* et *Perpensis* *(V. nn. 1132. 2138)* et ex declarationibus super iisdem, a S. C. de Statu Regularium emissis tam pro religiosis quam pro monialibus post vota simplicia ad professionem solemnem admittendis, requiritur votum Capituli conventualis, quod quidem votum non deliberativum sed mere consultivum est, ad instructionem animi Superioris. Qui Superiores, iustis de causis, professionem solemnem differre possunt ultra statutum triennium, non tamen ultra aetatis annum vigesimum quintum. Hinc saepe contingit ut Superior, post auditum Capitulum conventuale, dilationem decernat. Quapropter quaeritur:

An dilata professione solemni post Capituli votum, Superior teneatur iterum exquirere votum Capituli, cum tempus advenerit admittendi candidatum ad professionem solemnem.

R. Negative.

2219

An ... confe... dinar... lium ... naste... pro ... gnar...

S. C. EE. et RR. *1 Sept. 1905*. — S. Christophori de Havana. — 1. An Episcopus licite valeat confessarium ordinarium monialium unius monasterii pro alius monasterii monialium ordinario confessario designare.

2. An prohibitum sit Regularibus confessarios ordinarios Sororum votorum simplicium esse, sicut pro monialibus vetitum est.

R. Ad 1. Negative. — Ad 2. Affirmative.

2220

S. C. Indulg. *13 Sept. 1905.* — PATAVINA — 1. An qui nomen dedit pluribus confraternitatibus, quae gaudent indulto lucrandi Indulgentias, quas *Stationales* appellant, eas lucrari valeat tot vicibus, quot sunt sodalitates, quibus est adscriptus.

2. Quando conceditur plenaria Indulgentia pro festo alicuius Sancti, lucranda a christifidelibus in omnibus ecclesiis alicuius Ordinis vel dioeceseos, haec Indulgentia acquirine potest tot vicibus, quot visitentur ecclesiae eiusdem Ordinis vel dioeceseos.

3. Cum diversi Ordines, ex gr. Benedictini, Franciscales etc. pro uno vel altero festo gaudeant plenaria Indulgentia, tributa christifidelibus visitantibus proprias ecclesias, huiusmodi Indulgentia potestne pluries acquiri, visitando singulas ecclesias eorumdem Ordinum, praesertim si haec Indulgentia dictis Ordinibus fuerit concessa a distinctis Pontificibus?

4. Quando ad Indulgentias lucrandas praescribitur visitatio ecclesiae parochialis, haec debetne esse ecclesia parochialis propria illius qui vult Indulgentias lucrari, an alia quaecumque?

5. An sub nomine ecclesiae parochialis propriae veniat tantummodo illa domicilii, vel etiam quasi-domicilii aut morae transitoriae, uti contingit tempore itineris?

R. Ad 1. Negative, iuxta decretum « Delatae saepius » diei 7 Martii 1678 (1).

Ad 2. Affirmative, id est acquiri potest Indulgentia una vice tantum pro singulis ecclesiis eiusdem Ordinis seu dioecesis.

Ad 3. Provisum in praecedenti.

Ad 4. Affirmative quoad primam partem; Negative quoad secundam.

Ad 5. Negative quoad primam partem; Affirmative quoad secundam et tertiam.

2221

S. R. C. *4 Nov. 1905.* — Utrum Vicarius Capitularis, quando aliquem Episcopum viciniorem invitat ad Missam et Vesperas ut pontificali ritu concelebret, possit illi concedere thronum, aut saltem baculum pastoralem.

R. Negative ad primam partem, prout eruitur ex decreto generali 12 Iunii 1899 *Super iure Episcoporum dioecesanorum cedendi thronum alteri Episcopo.* Item *negative* ad secundam; nisi usus baculi requiratur ex Rubrica, uti in consecratione ecclesiarum.

2222

Circa dies quibus Missa exequialis pro die obitus celebrari potest.

S. R. C. *24 Nov. 1905.* — 1. Caius mortuus feria IV in Maiori Hebdomada sepelitur feria VI in Parasceve Domini. Quaenam est prima dies liturgice non impedita, qua eius Missa exequialis solemniter peragi potest: utrum feria IV Hebdomadae Paschalis, an vero feria II post Dominicam in Albis, in qua non occurrit duplex I vel II classis aut festum de praecepto?

2. An Missa exequalis solemnis vel cum cantu, ob impedimentum liturgicum ultra biduum a sepultura translata, celebrari possit in diebus duplicia II classis excludentibus.

3. An Missa de Requie pro prima vice post obitum vel eius acceptum a locis dissitis nuntium, de qua in decreto n. 3755 (2 Dec. 1891) ad III *(V. n. 1773)*, celebrari possit: 1. infra Octavam Epiphaniae, 2. infra Octavas Nativitatis Domini et SSmi Corporis Christi in locis, ubi haec non est privilegiata ad instar Octavae Epiphaniae?

R. Ad 1. Prima dies libera est in casu feria II post Dominicam in Albis, iuxta decretum *Labacen*, 28 Aprilis 1902 ad X *(V. n. 2137).*

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative ad primam partem, Affirmative ad secundam, excepta tamen die Octava Corporis Christi, ut ex decreto supra citato.

2223

Circa paramenta in Missis defunctorum.

S. R. C. *24 Nov. 1905.* — 1. Quum in Caeremoniali Episcoporum lib. 2, cap. 11, n. 1 legatur: « Omnia paramenta, tam altaris, quam celebrantis et ministrorum, librorum, et faldistorii sint nigra, et in his nullae imagines mortuorum, vel cruces albae ponantur »; quaeritur: An in dictis paramentis repraesentari possint calvaria cum ossibus decussatis defunctorum.

Circa qualitatem pallae.

2. Ex decreto Sacrae Rit. Congr. *Dubiorum resolutio* 17 Iulii 1894 ad 4. permittitur ut palla calicis in parte superiori sit cooperta panno serico, aut ex auro vel argento, et acu depicto, dummodo palla linea subnexa calicem cooperiat ac pars superior non sit nigri coloris, nec cum aliquo mortis signo. Quaeritur: An huiusmodi palla subnexa possit esse linum cruce munitum et subsutum, ad modum pallae, nec amovibile.

---

(1) Haec ibi: « Indulgentias *Stationum* Urbis, quae « a Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio « vel communicatae sunt, vel communicabuntur inter« dum aliquibus locis, Ordinibus, aut personis, diebus « tantum Stationum in Missali Romano descriptis suf« fragari posse declarat: semel autem dumtaxat in die « plenariam Indulgentiam in certos dies ecclesiam vi« sitantibus concessam, vel aliud pium opus peragen« tibus, lucrifieri ».

R. Ad 1. Negative, et servetur Caeremoniale Episcoporum loc. cit.

Ad 2. Negative, et palla subnexa, proprie dicta, sit linea, munda et facile amovibilis.

2224

Circa festa in quibus exsequiae pro defunctis prohibentur.

S. R. C. *1 Dec. 1905.* — Rhemen. — Sacra Rituum Congregatio per decretum *Parentin. et Polen.* die 8 Ianuarii 1904, rescripsit dies quibus prohibentur exsequiae pro defuncto, cum effertur corpus, esse « omnia festa quae uti primaria sub ritu duplici primae classis et quidem de praecepto celebrantur; et si non sint de praecepto, illae Dominicae ad quas praefatorum festorum solemnitas transfertur ». *Quaeritur :*

1. An festa de praecepto illa sint in quibus, praeter obligationem a parocho adimplendam, adest quoque altera et quidem duplex obligatio parochianis imposita, nempe tum Missam audiendi, tum ab operibus servilibus cessandi.

2. An exsequiae cum Missa, praesente corpore, fieri possint in festis suppressis, quorum solemnitas in Dominicam sequentem non transfertur.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative iuxta decretum Carcassonen., *Quaest. prima ad 2 et 3.* (1).

2225

De quotidiana SS. Eucharistiae sumptione.

S. C. Concilii *20 Dec. 1905.* — Sacra Tridentina Synodus, perspectas habens ineffabiles quae christifidelibus obveniunt gratiarum divitias, sanctissimam Eucharistiam sumentibus *(Sess. 22 cap. 6)* ait: *Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent.* Quae verba satis aperte produnt Ecclesiae desiderium ut omnes christifideles illo coelesti convivio quotidie reficiantur, et pleniores ex eo sanctificationis hauriant effectus.

Huiusmodi vero vota cum illo cohaerent desiderio, quo Christus Dominus incensus hoc divinum Sacramentum instituit. Ipse enim nec semel nec obscure necessitatem innuit suae carnis crebro manducandae suique sanguinis bibendi, praesertim his verbis: *Hic est panis de coelo descendens; non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt : qui manducat hunc panem vivet in aeternum* (Ioan., VI, 59). Ex qua comparatione cibi angelici cum pane et manna facile a discipulis intelligi poterat, quemadmodum pane corpus quotidie nutritur, et manna in deserto Hebraei quotidie refecti sunt, ita animam christianam caelesti pane vesci posse quotidie ac recreari. Insuper quod in oratione Dominica exposci iubet *panem nostrum quotidianum,* per id Ss. Ecclesiae Patres fere unanimes docent, non tam materialem panem, corporis escam, quam panem eucharisticum quotidie sumendum intelligi debere. Desiderium vero Iesu Christi et Ecclesiae, ut omnes christifideles, quotidie ad sacrum convivium accedant, in eo potissimum est ut christifideles per Sacramentum Deo coniuncti, robur inde capiant ad compescendam libidinem, ad leves culpas quae quotidie occurrunt abluendas, et ad graviora peccata, quibus humana fragilitas est obnoxia, praecavenda: non autem praecipue ut Domini honori, ac venerationi consulatur, nec ut sumentibus id quasi merces aut praemium sit suarum virtutum (S. August. *Serm. 57 in Matth. De Orat. Dom., v. 7*). Unde S. Tridentinum Concilium Eucharistiam vocat *antidotum quo liberemur a culpis quotidianis et a peccatis mortalibus praeservemur (Sess. 13, cap. 2).*

Hanc Dei voluntatem priores christifideles probe intelligentes, quotidie ad hanc vitae ac fortitudinis mensam accurrebant: *Erant perseverantes in doctrina Apostolorum et communicatione fractionis panis* (Act. II, 42). Quod saeculis posterioribus etiam factum esse, non sine magno perfectionis ac sanctitatis emolumento, sancti Patres atque ecclesiastici scriptores tradiderunt.

Defervescente interim pietate, ac potissimum postea ianseniana lue undequaque grassante, disputari coeptum est de dispositionibus, quibus ad frequentem et quotidianam Communionem accedere oporteat, atque alii prae aliis maiores ac difficiliores, tamquam necessarias, expostularunt. Huiusmodi disceptationes id effecerunt ut perpauci digni haberentur qui SSmam Eucharistiam quotidie sumerent, et ex tam sa-

---

(1) Vicarius Gen. Episcopi Carcassonen. quaesivit inter alia dubia: « Iuxta decreta Sacrae Rit. Congr. « licet Missam exequialem, praesente cadavere, canere « illa die infra hebdomadam qua celebratur Officium fe- « storum Epiphaniae Domini, Corporis Christi, Ss. App. « Petri et Pauli, atque Conceptionis Immaculatae Beatae « M. V., non autem Dominica in quam solemnitas trans- « fertur. *Quaeritur :* .... 2. Num praedicta decreta appli- « canda sint et intelligantur etiam de festis suppressis, « quorum solemnitas non transfertur in Dominicam se- « quentem; scilicet Nativitatis S. Ioannis Bapt. et Titu- « laris ecclesiae, quibus adiungi debent festa Annuntia- « tionis B. M. V. et S. Iosephi eius Sponsi, quae ad ritum « dupl. 1. classis elevata fuerint; et quatenus negative: « 3. Postulatur a S. R. C. ut hanc aequalitatem stabilire « velit decernendo scilicet ut Missa exequialis, praesente « cadavere, cani possit etiam in festis Annuntiationis « B. M. V., S. Ioseph, S. Ioannis Bapt. et Titularis ec- « clesiae propriae, quando incidunt in dies infra hebdo- « madas et celebrantur sine concursu populi ». Sacra R. C. respondit (16 Nov. 1898): *Ad 2. Negative. — Ad 3. Provisum in 2; et non expedire.*

lutifero Sacramento pleniores effectus haurirent; contentis ceteris eo refici aut semel in anno, aut singulis mensibus, vel unaquaque ad summum hebdomada. Quin etiam eo severitatis ventum est, ut a frequentanda caelesti mensa integri coetus excluderentur, uti mercatorum, aut eorum *qui essent matrimonio coniuncti*.

Nonnulli tamen in contrariam abierunt sententiam. Hi, arbitrati Communionem quotidianam iure divino esse praeceptam, ne dies ulla praeteriret a Communione vacua, praeter alia a probato Ecclesiae usu aliena, etiam feria VI in Parasceve Eucharistiam sumendam censebant, et ministrabant.

Ad haec Sancta Sedes officio proprio non defuit. Nam per decretum huius Sacri Ordinis, quod incipit *Cum ad aures*, diei 12 mensis Februarii anni 1679, Innocentio Pp. XI adprobante, errores huiusmodi damnavit et abusus compescuit, simul declarans omnes cuiusvis coetus, mercatoribus atque coniugatis minime exceptis, ad Communionis frequentiam admitti posse, iuxta singulorum pietatem et sui cuiusque confessarii iudicium. Die vero 7 mensis Decembris anni 1690, per decretum *Sanctissimus Dominus noster* Alexandri Pp. VIII, propositio Baii, purissimum Dei amorem absque ullius defectus mixtione requirens ab iis qui ad sacram mensam vellent accedere, proscripta fuit.

Virus tamen iansenianum, quod bonorum etiam animos infecerat, sub specie honoris ac venerationis Eucharistiae debiti, haud penitus evanuit. Quaestio de dispositionibus ad frequentandam recte ac legitime Communionem Sanctae Sedis declarationibus supervixit: quo factum est ut nonnulli etiam boni nominis theologi, raro et positis compluribus conditionibus, quotidianam Communionem fidelibus permitti posse censuerint.

Non defuerunt aliunde viri doctrina ac pietate praediti, qui faciliorem aditum praeberent huic tam salubri Deoque accepto usui, docentes, auctoritate Patrum, nullum Ecclesiae praeceptum esse circa maiores dispositiones ad quotidianam, quam ad hebdomadariam aut menstruam Communionem; fructus vero uberiores longe fore ex quotidiana Communione, quam ex hebdomadaria aut menstrua.

Quaestiones super hac re diebus nostris adauctae sunt et non sine acrimonia exagitatae; quibus confessariorum mentes atque fidelium conscientiae perturbantur, cum christianae pietatis ac fervoris haud mediocri detrimento. A viris idcirco praeclarissimis ac animarum Pastoribus SS. D. Nostro Pio Pp. X enixae preces porrectae sunt, ut suprema Sua auctoritate quaestionem de dispositionibus ad Eucharistiam quotidie sumendam dirimere dignaretur; ita ut haec saluberrima ac Deo acceptissima consuetudo non modo non minuatur inter fideles, sed potius augeatur et ubique propagetur, hisce diebus potissimum, quibus Religio ac fides catholica undequaque impetitur, ac vera Dei caritas et pietas haud parum desideratur. Sanctitas vero Sua, cum ipsi maxime cordi sit, ea qua pollet sollicitudine ac studio, ut christianus populus ad Sacrum Convivium perquam frequenter et etiam quotidie advocetur eiusque fructibus amplissimis potiatur, quaestionem praedictam huic Sacro Ordini examinandam ac definiendam commisit.

Sacra igitur Concilii Congregatio in plenariis Comitiis diei 16 mensis Decembris 1905 hanc rem ad examen accuratissimum revocavit, et rationibus hinc inde adductis sedula maturitate perpensis, ea quae sequuntur statuit ac declaravit:

1. Communio frequens et quotidiana, utpote a Christo Domino et a catholica Ecclesia optatissima, omnibus christifidelibus cuiusvis ordinis aut conditionis pateat; ita ut nemo, qui in statu gratiae sit et cum recta piaque mente ad S. Mensam accedat, prohiberi ab ea possit.

2. Recta autem mens in eo est ut qui ad sacram mensam accedit, non usui, aut vanitati, aut humanis rationibus indulgeat, sed Dei placito satisfacere velit, ei arctius caritate coniungi, ac divino illo pharmaco suis infirmitatibus ac defectibus occurrere.

3. Etsi quam maxime expediat ut frequenti et quotidiana Communione utentes, venialibus peccatis, saltem plene deliberatis, eorumque affectu sint expertes, sufficit nihilominus ut culpis mortalibus vacent, cum proposito se nunquam in posterum peccaturos; quo sincero animi proposito, fieri non potest quin quotidie communicantes a peccatis etiam venialibus, ab eorumque affectu sensim se expediant.

4. Cum vero Sacramenta Novae legis, etsi effectum suum ex opere operato sortiantur, maiorem tamen producant effectum quo maiores dispositiones in iis suscipiendis adhibeantur, idcirco curandum est ut sedula ad sacram Communionem praeparatio antecedat, et congrua gratiarum actio inde sequatur, iuxta uniuscuiusque vires, conditionem ac officia.

5. Ut frequens et quotidiana Communio maiori prudentia fiat uberiorique merito augeatur, oportet ut confessarii consilium intercedat. Caveant tamen confessarii ne a frequenti seu quotidiana Communione quemquam avertant, qui in statu gratiae reperiatur et recta mente accedat.

6. Cum autem perspicuum sit ex frequenti seu quotidiana S. Eucharistiae sumptione unionem cum Christo augeri, spiritualem vitam uberius ali, animam virtutibus effusius instrui, et aeternae felicitatis pignus vel firmius sumenti donari, idcirco parochi, confessarii et concionatores, iuxta probatam Catechismi Ro-

mani doctrinam *(Part. II. c. IV. n. 60)* (1), christianum populum ad hunc tam pium ac tam salutarem usum crebris admonitionibus multoque studio cohortentur.

7. Communio frequens et quotidiana praesertim in religiosis Institutis cuiusvis generis promoveatur; pro quibus tamen firmum sit decretum *Quemadmodum* diei 17 mensis Decembris 1890 a S. Congr. Episcoporum et Regularium latum. Quam maxime quoque promoveatur in clericorum Seminariis, quorum alumni altaris inhiant servitio; item in aliis christianis omne genus ephebeis.

8. Si quae sint Instituta, sive votorum solemnium sive simplicium, quorum in regulis aut constitutionibus, vel etiam calendariis, Communiones aliquibus diebus affixae et in iis iussae reperiantur, hae normae tamquam mere *directivae* non tamquam *praeceptivae* putandae sunt. Praescriptus vero Communionum numerus haberi debet ut quid minimum pro Religiosorum pietate. Idcirco frequentior vel quotidianus accessus ad Eucharisticam mensam libere eisdem patere semper debebit, iuxta normas superius in hoc decreto traditas. Ut autem omnes utriusque sexus Religiosi huius decreti dispositiones rite cognoscere queant, singularum domorum moderatores curabunt, ut illud quotannis vernacula lingua in communi legatur intra octavam festivitatis Corporis Christi.

9. Denique post promulgatum hoc decretum omnes ecclesiastici scriptores a quavis contentiosa disputatione circa dispositiones ad frequentem et quotidianam communionem abstineant.

Relatis autem his omnibus ad SSm̃um D. N. Pium Pp. X per infrascriptum S. C. Secretarium in audientia diei 17 mens. Dec. 1905, Sanctitas Sua hoc Em̃orum Patrum decretum ratum habuit, confirmavit atque edi iussit, contrariis quibuscumque minime obstantibus. Mandavit insuper ut mittatur ad omnes locorum Ordinarios et Praelatos Regulares, ad hoc ut illud cum suis Seminariis, parochis, institutis religiosis et sacerdotibus respective communicent, et de executione eorum quae in eo statuta sunt S. Sedem edoceant in suis relationibus de dioecesis seu instituti statu (2).

2226

De Sem… rum al… qui, e Sem… dimissi, ii… se admit… rant.

S. C. Concilii 22 *Dec. 1905.* — Vetuit S. Tridentina Synodus ad sacros Ordines ascendere, vel Ordines iam susceptos exercere eos omnes qui a suo Episcopo fuerint etiam extraiudicialiter prohibiti. Ita namque in *cap. 1, Sess. 14 de reform.* statuitur:

« Cum honestius ac tutius sit subiecto, de« bitam Praepositis obedientiam impendendo, in « inferiori ministerio deservire, quam cum Prae« positorum scandalo graduum altiorum ap« petere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros « Ordines a suo Prelato, ex quacumque causa, « etiam ob occultum crimen, quomodolibet, « etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus, aut « qui a suis Ordinibus seu gradibus vel digni« tatibus ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla « contra ipsius Praelati voluntatem concessa « licentia de se promoveri faciendo, aut ad « priores Ordines, gradus, dignitates sive ho« nores, restitutio suffragetur ».

Cum vero generalis haec lex Seminariorum quoque alumnos comprehendat, si quis eorum,

---

(1) Catech. Rom. P. II. cap. IV. *De Eucharistiae Sacramento* num. 60 haec habet: « Fideles.... saepius « iterandam Eucharistiae communionem existiment. « Utrum autem singulis mensibus, vel hebdomadis, vel « diebus id magis expediat, certa omnibus regula prae« scribi non potest: verumtamen illa est S. Augustini « norma certissima: *Sic vive, ut quotidie possis su« mere.* Quare parochi partes erunt, fideles crebro ad« hortari, ut, quemadmodum corpori in singulos dies « alimentum subministrare necessarium putant, ita et« iam quotidie hoc Sacramento alendae et nutriendae « animae curam non abiiciant. Neque enim minus spi« rituali cibo animam, quam naturali corpus indigere « perspicuum est. Vehementer autem proderit hoc loco « repetere maxima illa et divina beneficia, quae, ut « antea demonstratum est, ex Eucharistiae sacramen« tali communione consequimur. Illa etiam figura erit « addenda (Exod. XVI. 15) quum singulis diebus cor« poris vires manna reficere oportebat; itemque san« ctorum Patrum auctoritates, quae frequentem huius « Sacramenti perceptionem magnopere commendant. « Neque enim unius sancti Patris Augustini ea fuit « sententia: *Quotidie peccas, quotidie sume*, sed, si quis « diligenter attenderit, eumdem omnium Patrum, qui « de hac re scripserunt, sensum fuisse, facile com« periet ».

(2) S. C. Indulg. 30 Maii 1905 *(Ex Aud. SSm̃i)* « SSm̃us D. N. cum ipsi maxime cordi sit ut usus quotidianae Communionis tam salubris et Deo acceptus, in christiano populo, Christo Domino adiuvante, ubique propagetur, omnibus christifidelibus qui... orationem *(pro Communionis quotidianae usu)* devote recitaverint (*) tercentum dierum Indulgentiam quotidie lucrandam: eis vero qui per mensem integrum id egerint, atque die, proprio arbitrio eligendo, sacramento Poenitentiae expiati sacraque Communione refecti, publicum oratorium visitaverint, ac iuxta intentionem Sanctitatis Suae oraverint, plenariam Indulgentiam benigne concessit. Quas Indulgentias animabus etiam in Purgatorio detentis profuturas declaravit. Praesentibus in perpetuum valituris, contrariis quibuscumque non obstantibus ».

(*) *Oratio pro Communionis quotidianae pio usu propagando.* « O dulcissime Iesu, qui, ut animabus singulis gratiae tuae vitam tribueres, in hunc mundum venisti, et qui, ut eam in illis servares ac nutrires, et quotidiana medela earumdem quotidianae infirmitatis esse voluisti, et earum item quotidianum subsidium; humiliter Te precamur, per tuum Cor amore nostri flagrantissimum, ut super omnes tuum divinum Spiritum effundas, ut quae misere in lethali versantur culpa, ad Te conversae, vitam perditae gratiae recuperent, et quae, Te donante, hanc ipsam vitam iam vivunt, quotidie, si valeant, devote ad tuam sacram Mensam accedant; ut per quotidianam Communionem, suorum venialium peccatorum antidotum accipientes, et quotidie in se vitam tuae gratiae olentes, atque ita magis ac magis animam suam purificantes, ad assequendam tandem vitam Tecum beatam perveniant. Amen ».

sive clericus sive clericatui adhuc non initiatus, e pio loco dimittatur eo quod certa vocationis signa non praebeat, aut qualitatibus ad ecclesiasticum statum requisitis non videatur instructus, hic certe deberet, iuxta grave S. Concilii monitum, sui Pastoris iudicio subesse et acquiescere.

At contra saepe contingit ut e Seminario dimissi, eorum qui praesunt iudicium parvipendentes et in sua potius opinione confisi, ad sacerdotium nihilominus ascendere studeant. Quaeritant itaque aliud Seminarium, in quod recipiantur, ubi studiorum cursum expleant, ac denique aliquo exhibito plus minusve sincero ac legitimo domicilii aut incardinationis titulo, Ordinationem assequuntur. Sanctuarium autem ingressi haud recta via, quam saepissime fit ut Ecclesiae utilitati minime sint. Passim vero utrumque Ordinarium, et originis et Ordinationis, diu fastidioseque vexant ut sibi liceat ad natale solum regredi, ibique consistere, dioecesi in qua et pro qua ordinati sunt derelicta, et alia optata, pro cuius necessitate aut utilitate minime assumpti sunt, ubi imo eorum praesentia otiosa est, et quandoque etiam damnosa: unde Episcopi in graves angustias coniiciuntur.

His itaque de causis nonnullarum provinciarum Episcopi inter se convenerunt statuentes in sua Seminaria neminem admittere qui ante fuerit a proprio dimissus.

Sed cum particularis haec conventio non plene neque undique sufficeret, complures Ordinarii S. Sedem rogaverunt ut generalem legem ferret, qua malum radicitus tolleretur.

His itaque attentis, et omnibus ad rem mature perpensis, SSmus D. N. Pius PP. X, cui cordi quam maxime est ecclesiasticam disciplinam integram conservare, et a sacris avertere quemlibet qui probatissimus non sit, accedente etiam voto Emorum S. C. Concilii Patrum in Congregatione diei 16 mens. Decembris 1905 emisso, praesentibus litteris statuit atque decernit:

1. Ut in posterum nullus loci Ordinarius alterius dioecesis subditum sive clericum sive laicum in suum Seminarium admittat, nisi prius secretis litteris ab Episcopo oratoris proprio expetierit et cognoverit, utrum hic fuerit olim e suo Seminario dimissus. Quod si constiterit, omittens iudicare de causis, aut determinare utrum iuste an iniuste alius Episcopus egerit, aditum in suum Seminarium postulanti praecludat.

2. Qui vero bona fide admissi sunt, eo quod reticuerint se antea in alio Seminario versatos esse et ab eo deinde dimissos, statim ut haec eorum conditio cognoscatur, admonendi sunt ut discedant. Quod si permanere velint, et ab Ordinario id eis permittatur, eo ipso huic dioecesi adscripti maneant, servatis tamen canonicis regulis pro eorum incardinatione et Ordinatione; sed aucti sacerdotio, in dioecesim, e cuius Seminario dimissi fuerint, regredi ibique stabile domicilium habere prohibentur.

3. Pariter, cum similis ferme ratio vigeat, qui dimissi ex Seminariis aliquod religiosum Institutum ingrediuntur, si inde exeant postquam sacris initiati sunt, vetantur in dioecesim redire e cuius Seminario dimissi fuerint.

An admittendi in Seminarium dimissi ex aliquo religioso instituto.

4. Dimissi vero ex aliquo religioso Instituto in Seminarium ne admittantur, nisi prius Episcopus secretis litteris a moderatoribus eiusdem Instituti notitias requisierit de moribus, indole, et ingenio dimissorum, et constiterit nil in eis esse quod sacerdotali statui minus conveniat.

Denique meminerint Episcopi fas sibi non esse, nomine proprio manus cuiquam imponere qui subditus sibi non sit eo modo, et uno ex iis titulis, qui in Constitutione *Speculatores* Innocentii XII *(V. n. 238)* et in decreto S. C. Concilii quod incipit « *A primis* » die 20 m. Iulii 1898 *(V. n. 2011)* statuuntur. Ac pariter neminem ordinari posse qui non sit utilis aut necessarius pro ecclesia aut pio loco pro quo assumitur, iuxta praescripta a S. Tridentino Concilio in *cap. 16, Sess. 23, de reform.* (1).

Vult autem Sanctitas Sua ut statuta haec et cautelae omnes a sacris canonibus in re tam gravi adiectae, ab omnibus Ordinariis ad unguem serventur; idque ipsorum conscientiae et sollicitudini quam maxime commendat.

Praesentibus valituris contrariis quibuslibet minime obstantibus.

2227

Circa cantum puellarum schismaticarum una cum catholicis in ecclesiasticis functionibus.

S. C. S. Off. *24 Ianuarii 1906.* — Vicarius Ap. Sophiae et Philippopolis in Bulgaria ad pedes Sanctitatis Tuae provolutus humillime exponit quae sequuntur: Sophiae Sorores quaedam religiosae Institutum puellarum (Pensionat) dirigunt, in quo cum catholicis etiam schismaticae admittuntur. Mos invaluit ut in functionibus ecclesiasticis ac praesertim in expositione ac benedictione cum Sanctissimo, uti etiam ante et post illam, puellae schismaticae una cum catholicis in ecclesia parochiali canant. Unde petit orator an hic usus tolerari possit, habitis sub oculis sequentibus animadversionibus:

(1) Haec ibi: « Cum nullus debeat ordinari qui iudicio sui Episcopi non sit utilis aut necessarius suis « ecclesiis; sancta Synodus vestigiis sexti canonis Concilii chalcedonensis inhaerendo, statuit ut nullus in « posterum ordinetur qui illi ecclesiae aut pio loco, « pro cuius necessitate assumitur, non adscribatur, ubi « suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. Quod si locum, inconsulto Episcopo, deseruerit, « ei sacrorum exercitium interdicatur ».

1°. Agitur de loco in quo numerus catholicorum, relate ad schismaticos, est valde exiguus.

2°. Nullum adest periculum scandali, namque idem usus servatur in fere omnibus Orientis regionibus.

3°. Adest contra spes conversionis acatholicorum.

4°. Durum esset Sororibus, quae Institutum dirigunt, puellis schismaticis sponte ac lubenter in ecclesia cum catholicis cantantibus silentium imponere.

5°. Denique eaedem puellae schismaticae, utpote bona fide in schismate viventes, non videntur uti excommunicatae esse habendae.

R. Emi Patres, attentis peculiaribus circumstantiis in casu concurrentibus, respondendum mandarunt: — Prout exponitur a Vicario Ap. Sophiae et Philippopolis, tolerari posse. — In sequenti vero fer. V eiusdem mensis et anni, in solita audientia R. P. D. Adsessori S. O. impertita, facta de his SSmo D. N. Pio Pp. X relatione, Sanctitas Sua resolutionem Emorum Patrum adprobavit et confirmavit. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2228

Indultum quoad Confessionem requisitam ad Indulgentias lucrandas.

Decr. S. C. Indulg. *14 Febr. 1906.* Urbis et Orbis. — SSmo D. N. Pio PP. X. vel maxime cordi est ut efficacius in dies propagetur uberioresque edat virtutum omnium fructus laudabilis illa ac Deo valde accepta consuetudo, qua fideles, in statu gratiae rectaque cum mente, ad sacram Communionem quotidie sumendam accedant. Quamobrem supplicia plurimorum vota ab Eminentissimo Viro Cardinali Casimiro Gennari delata benigne libenterque excipiens, iis plane cunctis qui memoratam consuetudinem habent, aut inire exoptant, specialem merito gratiam elargiri statuit.

Clemens porro Pp. XIII f. r., per decretum huius sacri Ordinis, sub die 9 Decembris 1763 « omnibus christifidelibus qui frequenti peccatorum confessione animum studentes expiare, semel saltem in hebdomada ad Sacramentum Poenitentiae accedere, nisi legitime impediantur, consueverunt, et nullius lethalis culpae a se post praedictam ultimam Confessionem commissae sibi conscii sunt, indulsit ut omnes et quascumque Indulgentias consequi possint, etiam sine actuali Confessione quae ceteroquin ad eas lucrandas necessaria esset. Nihil tamen innovando circa Indulgentias iubilaei, tam ordinarii quam extraordinarii aliasque ad instar iubilaei concessas, pro quibus assequendis, sicut et alia opera iniuncta, ita et sacramentalis Confessio tempore in earum concessione praescripto peragatur ».

Nunc vero Beatissimus Pater Pius X omnibus christifidelibus, qui in statu gratiae et cum recta piaque mente quotidie Sancta de altari libare consuescunt, quamvis semel aut iterum per hebdomadam a Communione abstineant, praefato tamen f. r. Clementis Pp. XIII indulto frui posse concedit, absque hebdomadariae illius Confessionis obligatione, quae ceteroquin ad Indulgentias eo temporis intervallo decurrentes rite lucrandas necessario extaret. Hanc insuper gratiam Eadem Sanctitas Sua futuris quoque temporibus fore valituram clementer declaravit. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2229

Circa nem pı versura go *tito di cred tatore.*

S. C. Concilii *17 Febr. 1906.* — 1. An in alienationibus publicarum versurarum, vulgo *titoli pubblici di credito al portatore* spectantium ad entia ecclesiastica vel causas pias subiectas Ecclesiae tutelae, requiratur apostolicum beneplacitum utpote in alienationibus bonorum immobilium, ac rerum pretiosarum.

2. An idem beneplacitum requiratur in permutatione earumdem in alias publicas versuras vel valores etiam immobiles.

3. An venditores ac emptores subiaceant poenis ecclesiasticis a Concilio Trid. statutis cap. XI, sess. XXII de reform., ab Extrav. *Ambitiosae* (1) et Constitutione *Apostolicae Sedis.*

R. ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative, excepto casu urgentis necessitatis in quo periculum sit in mora, et tempus non suppetat recurrendi ad S. Sedem, habito tamen in his adiunctis Ordinarii beneplacito, et sub lege ut permutatio fiat in titulis quam maxime tutis.

Ad 3. Affirmative quoad poenas in Extravag. *Ambitiosae* et Const. *Apostolicae Sedis* statutas.

2230

Circ Reliqu taris c sepul denda

S. R. C. *19 Febr. 1906.* — Vilnen. — Quaeritur utrum pro valida consecratione altaris fixi, vel portatilis, sufficiat ut in sepulcro includantur Reliquiae unius Martyris et Confessorum aut Virginum, vel utrum unius solummodo Martyris; an sit omnino necessarium

---

(1) In Extravagant. Pauli II incipiente *Ambitiosae* haec habentur: « Omnia rerum, et bonorum ecclesia- « sticorum, omneque pactum per quod ipsorum domi- « nium transfertur, concessionem, hypotecam, locatio- « nem et conductionem ultra triennium, nec non in- « feudationem, vel contractum emphyteuticum, prae- « terquam in casibus a iure permissis, ac de rebus et « bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, et « cum ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus et « bonis quae servando servari non possunt pro instantis « temporis exigentia ac perpetuo valitura, Constitutione « praesenti fieri prohibemus ».

ut in sepulcro deponantur Reliquiae plurimorum Martyrum.

R. Affirmative ad primam partem quoad utrumque; Negative ad secundam (1).

2231

S. R. C. *17 Martii 1906.* — Samogitien. — Expetivit (Episcopus) ut ad devotionem populi pro animabus defunctorum fovendam et secundum antiquam ac vigentem in dioecesi consuetudinem, licite possit post Missas de die et non de *Requiem* cantatas vel lectas, in medio ecclesiae extendi pannus niger, et, posito prope et extra illum Crucifixo, cantari a sacerdote induto pluviali nigro, et a cantoribus *Libera* cum aspersionibus et incensationibus, quae fieri solent ad tumulum.

R. Servetur decretum num. 3780 *Romana* 12 Iulii 1892 ad VIII (2); et si dicatur Officium defunctorum, fiat in casu Absolutio immediate post ipsum et ante Missam.

2232

Const. Pii PP. X *27 Martii 1906* — Quoniam in re biblica tantum est hodie momenti, quantum fortasse nunquam antea, omnino necesse est, adolescentes clericos scientia Scripturarum imbui diligenter; ita nempe, ut non modo vim rationemque et doctrinam Bibliorum habeant ipsi perceptam et cognitam, sed etiam scite probeque possint et in divini verbi ministerio versari, et conscriptos Deo afflante libros ab oppugnationibus horum hominum defendere, qui quidquam divinitus traditum esse negant. Propterea in Litt. Encycl. *Providentissimus* recte decessor Noster illustris edixit: « Prima cura sit, ut in sacris Semi« nariis vel Academiis sic omnino tradantur « divinae Litterae, quemadmodum et ipsius « gravitas disciplinae et temporum necessitas « admonent ». In eamdem autem rem haec Nos, quae magnopere videntur profutura, praescribimus:

1. Sacrae Scripturae praeceptio, in quoque Seminario impertienda, ista complectatur oportet: primum, notiones de inspiratione praecipuas, canonem Bibliorum, textum primigenium potissimasque versiones, leges hermeneuticas; deinde historiam utriusque Testamenti; tum singulorum, pro cuiusque gravitate, Librorum analysim et exegesim.

2. Disciplinae biblicae curriculum in totidem annos partiendum est, quot annos debent alumni Ecclesiae intra Seminarii septa commorari ob sacrarum disciplinarum studia: ita ut, horum studiorum emenso spatio, quisque alumnus id curriculum integrum confecerit.

3. Magisteria Scripturae tradendae ita constituentur, quemadmodum cuiusque Seminarii conditio et facultates ferent: ubique tamen cavebitur, ut alumnis copia suppetat eas res percipiendi, quas ignorare sacerdoti non licet.

4. Quum ex una parte fieri non possit, ut omnium Scripturarum accurata explicatio in schola detur, ex altera necesse sit omnes divinas Litteras sacerdoti ésse aliquo pacto cognitas, praeceptoris erit, peculiares et proprios habere tractatus seu *introductiones* in singulos Libros, eorumque historicam auctoritatem, si res postulaverit, asserere, ac analysim tradere: qui tamen aliquanto plus, quam in ceteris, in eis Libris immorabitur ac Librorum partibus, quae graviores sunt.

5. Atque is, ad Testamentum vetus quod attinet, fructum capiens ex iis rebus, quas recentiorum investigatio protulerit, seriem actarum rerum, quasque hebraeus populus cum aliis orientalibus rationes habuit, edisseret; legem Moysi summatim exponet; potiora vaticinia explanabit.

6. Praesertim curabit, ut in alumnis intelligentiam et studium Psalmorum, quos divino officio quotidie recitaturi sunt, excitet: nonnullosque Psalmos exempli causa interpretando, monstrabit, quemadmodum ipsi alumni suapte industria reliquos interpretentur.

7. Quod vero ad novum Testamentum, presse dilucideque docebit, quatuor Evangelia

---

(1) Curandum tamen esse ut plures in sepulcro includantur Reliquiae eruitur ex decreto Sacr. Rit. Congr. diei 17 Apr. 1867 quod ita se habet: « Episcopus « Canarien. et Administrator Ap. Teneriffen. in al« taribus ecclesiarum utriusque dioecesis vix aras seu « tabulas lapideas rite consecratas invenit; ipse autem « plura centena consecravit, ut illis suas ditaret eccle« sias. Attamen ex tabulis recenter consecratis 1. quae« dam existunt, in quorum sepulcro ex errore unius « tantum Sancti Martyris Reliquiae conditae sunt, et « ab aliis seperatae existunt; 2. aliquae autem numero « perpaucae, de quibus dubitatur an unius vel pluri« morum Sanctorum Reliquias contineant, et quae ab « aliis, magno numero rite consecratis, distingui non « possunt. Quaesivit ergo a S. R. C.: 1. An primae sint « denuo consecrandae; vel sufficiat in eis ab ipsomet « Episcopo, qui eas consecravit, aperiri sepulcrum, et « ibi alterius Sancti Reliquias adiungere. — 2. An se« cundae possint relinqui prout sunt, permittendo ut « in eis celebretur, cum non possint ab aliis qui duo« rum Sanctorum Reliquias in sepulcro habent, di« stingui. — Resp. *Supplicandum SSmo pro sanatio« ne, ad cautelam tantum.* — SSmus sanationem ut « supra, quatenus opus sit, concedere dignatus est ».

(2) En decretum: « Num Absolutio pro defunctis « fieri, vel Responsorium super sepulturam cantari quo« tidie possit; maxime si id ex consuetudine antiquiori « servatum hucusque fuerit, ut adimpleatur testatoris « voluntas. — Resp. Affirmative; exceptis tamen du« plicibus primae classis in quibus Absolutio et Re« sponsorium neque habere locum poterunt private « post absolutas vespere horas canonicas. Quod si in « diebus permissis de mane fiant, numquam post Mis« sam de die, nisi omnino independenter ab eadem ».

quas habeant singula proprias tanquam notas, et quomodo authentica esse ostendantur; item totius evangelicae historiae complexionem ac doctrinam in Epistolis ceterisque Libris comprehensam exponet.

8. Singularem quandam curam adhibebit in iis illustrandis utriusque Testamenti locis, qui ad fidem moresque christianos pertinent.

9. Illud semper, maxime vero in novi Testamenti expositione meminerit, suis se praeceptis conformare eos, qui postea voce et exemplo vitae erudire ad sempiternam salutem populum debeant. Igitur inter docendum commonefacere discipulos studebit, quae sit optima via Evangelii praedicandi: eosque ex occasione ad exequenda diligenter Christi Domini et Apostolorum praescripta alliciet.

10. Alumni, qui meliorem de se spem facient, hebraeo sermone et graeco biblico, atque etiam, quoad eius fieri possit, aliqua alia lingua semitica, ut syriaca aut araba, erunt excolendi. « Sacrae Scripturae magistris necesse « est atque theologos addecet, eas linguas co- « gnitas habere, quibus libri canonici sunt pri- « mitus ab agiographis exarati, easdemque « optimum factu erit si colant alumni Eccle- « siae, qui praesertim ad academicos theolo- « giae gradus aspirant. Atque etiam curandum, « ut omnibus in Academiis de ceteris item an- « tiquis linguis, maxime semiticis, sint magi- « steria ». (Litt. Encycl. *Providentissimus*).

11. In Seminariis, quae iure gaudent academicos theologiae gradus conferendi, augeri praelectionum de Sacra Scriptura numerum; altiusque propterea generales specialesque pertractari quaestiones, ac biblicae vel archeologiae, vel geographiae, vel chronologiae, vel theologiae, itemque historiae exegesis plus temporis studiique tribui oportebit.

12. Peculiaris diligentia in id insumenda erit, ut secundum leges a Commissione Biblica editas, delecti alumni ad academicos Sacrae Scripturae gradus comparentur: quod quidem ad idoneos divinarum Litterarum magistros Seminariis quaerendos non parum valebit.

13. Doctor Sacrae Scripturae tradendae sanctum habebit, nunquam a communi doctrina ac Traditione Ecclesiae vel minimum discedere: utique vera scientiae huius incrementa, quaecumque recentiorum solertia peperit, in rem suam convertet, sed temeraria novatorum commenta negliget: idem eas dumtaxat quaestiones tractandas suscipiet, quarum tractatio ad intelligentiam et defensionem Scripturarum conducat: denique rationem magisterii sui ad eas normas diriget, prudentiae plenas, quae Litteris Encyclicis *Providentissimus* continentur (1).

14. Alumni autem quod scholae praelectionibus ad hanc assequendam disciplinam deerit, privato labore suppleant oportet. Quum enim particulatim omnem enarrare Scripturam magister prae angustiis temporis non possit, privatim ipsi, certo ad hanc rem constituto spatio in dies singulos, veteris novique Testamenti attentam lectionem continuabunt; in quo optimum factu erit, breve aliquod adhiberi commentarium, quod opportune obscuriores locos illustret, difficiliores explicet.

15. Alumni in disciplina biblica, ut in ce-

---

(1) In memoratis Litteris Encycl. *De studiis Scripturae Sacrae* quae datae sunt die *18 Novembris 1893* haec ad rem habentur: « Ingeniis tironum in ipso stu- « dii limine sic prospiciant, ut iudicium in eis, aptum « pariter Libris divinis tuendis atque arripiendae ex « ipsis sententiae, conforment sedulo et excolant. Huc « pertinet tractatus *de introductione,* ut loquuntur, *bibli- « ca,* ex quo alumnus commodam habet opem ad in- « tegritatem auctoritatemque Bibliorum convincendam, « ad legitimum in illis sensum investigandum et asse- « quendum, ad occupanda captiosa et radicitus evel- « lenda. Quae quanti momenti sit disposite scienterque, « comite et adiutrice theologia, esse initio disputata, « vix attinet dicere, quum tota continenter tractatio « Scripturae reliqua hisce vel fundamentis nitatur vel « luminibus clarescat. — Exinde in fructuosiorem hu- « ius doctrinae partem, quae de interpretatione est, « perstudiose incumbet praeceptoris opera; unde sit « auditoribus, quo dein modo divini verbi divitias in « profectum religionis et pietatis convertant. Intelligi- « mus equidem, enarrari in scholis Scripturas omnes, « nec per amplitudinem rei, nec per tempus licere. Ve- « rumtamen, quoniam certa opus est via interpretatio- « nis utiliter expediendae, utrumque magister prudens « devitet incommodum, vel eorum qui de singulis libris « cursim delibandum praebent, vel eorum qui in certa « unius parte immoderatius consistunt. Si enim in ple- « risque scholis adeo non poterit obtineri, quod in Aca- « demiis maioribus, ut unus aut alter liber continua- « tione quadam et ubertate exponatur, at magnopere « efficiendum est, ut librorum partes ad interpretandum « selectae tractationem habeant convenienter plenam: « quo veluti specimine allecti discipuli et edocti, cetera « ipsi perlegant adamentque in omni vita. Is porro, « retinens instituta maiorum, exemplar in hoc sumet « versionem vulgatam, quam Concilium Tridentinum « *in publicis lectionibus, disputationibus, praedicationi- « bus et expositionibus pro authentica* habendam de- « crevit (1), atque etiam commendat quotidiana Eccle- « siae consuetudo. Neque tamen non sua habenda erit « ratio reliquarum versionum, quas christiana laudavit « usurpavitque antiquitas, maxime codicum primigenio- « rum. Quamvis enim, ad summam rei quod spectat, « ex dictionibus Vulgatae hebraea et graeca bene elu- « ceat sententia, attamen si quid ambigue, si quid mi- « nus accurate inibi elatum sit, = inspectio praeceden- « tis linguae, = suasore Augustino, proficiet (2). Iam- « vero per se liquet, quam multum navitatis ad haec « adhiberi oporteat, quum demum sit = commenta- « toris officium, non quid ipse velit, sed quid sentiat « ille quem interpretetur, exponere (3) =. Post expen- « sam, ubi opus sit, omni industria lectionem, tum « locus erit scrutandae et proponendae sententiae. Pri- « mum autem consilium est, ut probata communiter

---

(1) *Sess. IV, decr. de edit. et usu sacr. libror.*
(2) *De doct. chr. III, 4.*
(3) S. Hier. ad Pammach.

teris theologiae, quantum nimirum e scholae praelectionibus profecerint, periculum subeant, antequam ex una in aliam classem promoveri et sacris Ordinibus initiari possint.

16. Omnibus in Academiis quisque, candidatus ad academicos theologiae gradus, quibusdam de Scriptura quaestionibus, ad *introductionem* historicam et criticam, itemque ad exegesim pertinentibus, respondebit; atque experimento probabit, satis se interpretationis gnarum ac hebraei sermonis graecique biblici scientem.

17. Hortandi erunt divinarum Litterarum studiosi, ut, praeter interpretes, bonos lectitent auctores, qui de rebus cum hac disciplina coniunctis tractant; ut de historia utriusque Testamenti, de vita Christi Domini, de Apostolorum, de itineribus et peregrinationibus Palestinensibus: ex quibus facile locorum morumque biblicorum notitiam imbibent.

18. Huius rei gratia, dabitur pro facultatibus opera, ut modica conficiatur in quoque Seminario bibliotheca, ubi volumina id genus alumnis in promptu sint.

Haec volumus et iubemus, contrariis quibusvis non obstantibus.

2233

Determinatur unica formula brevis pro Extrema Unctione in casu mortis imminentis.

S. C. S. Off. *25 Aprilis 1906.* — Cum huic Supremae S. Congr. quaesitum fuerit, ut unica determinaretur formula brevis in administratione sacramenti Extremae Unctionis in casu mortis imminentis, Emi ac Rmi Patres Generales Inquisitores, maturrime re expensa, praehabitoque RR. DD. Consultorum voto, decreverunt: In casu verae necessitatis sufficere formam: *Per istam sanctam unctionem indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti. Amen.* SSmus adprobavit.

« interpretandi praescripta tanto experrectiore observen« tur cura, quanto morosior ab adversariis urget con« tentio. Propterea cum studio perpendendi quid ipsa « verba valeant, quid consecutio rerum velit, quid lo« corum similitudo aut talia cetera, externa quoque « appositae eruditionis illustratio societur: cauto tamen, « ne istiusmodi quaestionibus plus temporis tribuatur « et operae quam pernoscendis divinis Libris, neve cor« rogata multiplex rerum cognitio mentibus iuvenum « plus incommodi afferat quam adiumenti. — Ex hoc, « tutus erit gradus ad usum divinae Scripturae in re « theologica. Quo in genere animadvertisse oportet, ad « ceteras difficultatis causas, quae in quibusvis antiquo« rum libris intelligendis fere occurrunt, proprias ali« quas in Libris sacris accedere. Eorum enim verbis, « auctore Spiritu Sancto, res multae subiiciuntur quae « humanae vim aciemque rationis longissime vincunt, « divina scilicet mysteria et quae cum illis continen« tur alia multa; idque nonnunquam ampliore quadam « et reconditiore sententia, quam exprimere littera et « hermeneuticae leges indicare videantur: alios praeterea « sensus, vel ad dogmata illustranda vel ad commen« danda praecepta vitae, ipse litteralis sensus profecto « adsciscit. Quamobrem diffitendum non est religiosa « quadam obscuritate sacros Libros involvi, ut ad eos, « nisi aliquo viae duce, nemo ingredi possit (1): Deo « quidem sic providente (quae vulgata est opinio Ss. Pa« trum), ut homines maiore cum desiderio et studio « illos perscrutarentur, resque inde operose perceptas « mentibus animisque altius infigerent; intelligerentque « praecipue, Scripturas Deum tradidisse Ecclesiae, qua « scilicet duce et magistra in legendis tractandisque « eloquiis suis certissima uterentur. Ubi enim charismata « Domini posita sint, ibi discendam esse veritatem, « atque ab illis, apud quos sit successio apostolica, « Scripturas nullo cum periculo exponi, iam sanctus do« cuit Irenaeus (2): cuius quidem ceterorumque Patrum « doctrinam Synodus Vaticana amplexa est, quando Tri« dentinum decretum de divini verbi scripti interpreta« tione renovans, *hanc illius mentem esse declaravit,* « *ut in rebus fidei et morum, ad aedificationem doctri*« *nae christianae pertinentium, is pro vero sensu sacrae* « *Scripturae habendus sit, quem tenuit ac tenet sancta* « *Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu et* « *interpretatione Scripturarum sanctarum; atque ideo* « *nemini licere contra hunc sensum aut etiam contra* « *unanimem consensum Patrum ipsam Scripturam sa*« *cram interpretari* (3). — Qua plena sapientiae lege « nequaquam Ecclesia pervestigationem scientiae bi« blicae retardat aut coërcet; sed eam potius ab erro« re integram praestat, plurimumque ad veram adiuvat « progressionem. Nam privato cuique doctori magnus « patet campus, in quo, tutis vestigiis, sua interpretandi « industria praeclare certet Ecclesiaeque utiliter. In lo« cis quidem divinae Scripturae qui expositionem cer« tam et definitam adhuc desiderant, effici ita potest, « ex suavi Dei providentis consilio, ut, quasi praepa« rato studio, iudicium Ecclesiae maturetur; in locis « vero iam definitis potest privatus doctor aeque pro« desse, si eos vel enucleatius apud fidelium plebem « et ingeniosius apud doctos edisserat, vel insignius « evincat ab adversariis. Quapropter praecipuum san« ctumque sit catholico interpreti, ut illa Scripturae te« stimonia, quorum sensus authentice declaratus est, « aut per sacros auctores, Spiritu Sancto afflante, uti « multis in locis novi Testamenti, aut per Ecclesiam, « eodem Sancto adsistente Spiritu, *sive solemni iudicio,* « *sive ordinario et universali magisterio* (4), eâdem ipse « ratione interpretetur; atque ex adiumentis disciplinae « suae convincat, eam solam interpretationem, ad sa« nae hermeneuticae leges, posse recte probari. In ce« teris analogia fidei sequenda est, et doctrina catho« lica, qualis ex auctoritate Ecclesiae accepta, tamquam « summa norma est adhibenda: nam, quum et sacro« rum Librorum et doctrinae apud Ecclesiam depositae « idem sit auctor Deus, profecto fieri nequit, ut sen« sus ex illis, qui ab hac quoquo modo discrepet, le« gitima interpretatione eruatur. Ex quo apparet, eam « interpretationem ut ineptam et falsam reiiciendam, « quae, vel inspiratos auctores inter se quodammodo « pugnantes faciat, vel doctrinae Ecclesiae adversetur. « — Huius igitur disciplinae magister hac etiam laude « floreat oportet, ut omnem theologiam egregie teneat, « atque in commentariis versatus sit Ss. Patrum Do« ctorumque et interpretum optimorum. Id sane in« culcat Hieronymus (5), multumque Augustinus, qui, « iusta cum querela, = Si unaquaeque disciplina, inquit, « quamquam vilis et facilis, ut percipi possit, docto« rem aut magistrum requirit, quid temerariae super« biae plenius, quam divinorum sacramentorum libros « ab interpretibus suis nolle cognoscere! (6) =. Id ipsum « sensere et exemplo confirmavere ceteri Patres, qui

---

(1) S. Hier. ad Paulin. *de Studio Script. ep. LIII, 4.*
(2) *C. haer. IV, 26, 5.*
(3) *Sess. III, cap. II, de revel. Cf.* Conc. Trid. *sess. IV, decr. de edit. et usu sacr. libror.*
(4) Conc. Vat. *sess. III, cap. III, de fide.*
(5) *Ibid. 6, 7.*
(6) Ad Honorat. *de utilit. cred. XVII, 35.*

2234

Circa capellanos castrenses anglicae ditionis.

Litt. encyclicae S. C. de Prop. Fide *15 Maggio 1906.* — Questa S. C. volendo regolare con sicure norme la dipendenza e l'esercizio del sacro ministero dei cappellani cattolici, tanto dell' esercito come della marina inglese, ha preso coll'approvazione del Sommo Pontefice le seguenti disposizioni:

1. L'Arcivescovo *pro tempore* di Westminster è il Superiore ecclesiastico di tutti i cappellani militari cattolici *commissionati* dell'esercito inglese di terra: come altresì di quelli di mare.

2. Per ciò che riguarda i primi tratterà col Governo per la nomina dei medesimi, e ne sorveglierà in seguito la condotta con quelle misure che crederà espedienti; esigendo da essi che ogni semestre, od almeno ogni anno lo informino del proprio stato e delle proprie occupazioni.

3. I cappellani *commissionati* nominati dal

« = divinarum Scripturarum intelligentiam, non ex propria praesumptione, sed ex maiorum scriptis et auctoritate sequebantur, quos et ipsos ex apostolica successione intelligendi regulam suscepisse constabat (1)=. « — Iamvero Ss. Patrum, quibus = post Apostolos, sancta Ecclesia plantatoribus, rigatoribus, aedificatoribus, pastoribus, nutritoribus crevit (2) =, summa auctoritas est, quotiescumque testimonium aliquod biblicum, ut ad fidei pertinens morumve doctrinam, uno eodemque modo explicant omnes: nam ex ipsa eorum consensione, ita ab Apostolis secundum catholicam fidem traditum esse nitide eminet. Eorumdem vero Patrum sententia tunc etiam magni aestimanda est, quum hisce de rebus munere doctorum quasi privatim funguntur; quippe quos, non modo scientia revelatae doctrinae et multarum notitia rerum, ad apostolicos libros cognoscendos utilium, valde commendet, verum Deus ipse, viros sanctimonia vitae et veritatis studio insignes, amplioribus luminis sui praesidiis adiuverit. « Quare interpres suum esse noverit, eorum et vestigia reverenter persequi et laboribus frui intelligenti delectu. — Neque ideo tamen viam sibi putet obstructam, quo minus, ubi iusta causa adfuerit, inquirendo et exponendo vel ultra procedat, modo praeceptioni illi, ab Augustino sapienter propositae, religiose obsequatur, videlicet a litterali et veluti obvio sensu minime discedendum, nisi qua eum vel ratio tenere prohibeat vel necessitas cogat dimittere (3): quae praeceptio eo tenenda est firmius, quo magis, in tanta novitatum cupidine et opinionum licentia, periculum imminet aberrandi. Caveat idem ne illa negligat quae ab eisdem Patribus ad allegoricam similemve sententiam translata sunt, maxime quum ex litterali descendant et multorum auctoritate fulciantur. Talem enim interpretandi rationem ab Apostolis Ecclesia accepit, suoque ipsa exemplo, ut e re patet liturgica, comprobavit; non quod Patres ex ea contenderent dogmata fidei per se demonstrare, sed quia bene frugiferam virtuti et pietati alendae nossent experti. — Ceterorum interpretum catholicorum est minor quidem auctoritas, attamen, quoniam Bibliorum studia continuum quemdam progressum in Ecclesia habuerunt, istorum pariter commentariis suus tribuendus est honor, ex quibus multa opportune peti liceat ad refellenda contraria, ad difficiliora enodanda. « At vero id nimium dedecet, ut quis, egregiis operibus, quae nostri abunde reliquerunt, ignoratis aut despectis, heterodoxorum libros praeoptet, ab eisque cum praesenti sanae doctrinae periculo et non raro cum detrimento fidei, explicationem locorum quaerat, in quibus catholici ingenia et labores suos iamdudum optime que collocarint. Licet enim heterodoxorum studiis, prudenter adhibitis, iuvari interdum possit interpres catholicus, meminerit tamen, ex crebris quoque veterum documentis (4), incorruptum sacrarum Litterarum sensum extra Ecclesiam neutiquam reperiri, neque ab eis tradi posse, qui, verae fidei expertes, Scripturae, non medullam attingunt, sed corticem rodunt (5).

« Illud autem maxime optabile est et necessarium, ut eiusdem divinae Scripturae usus in universam theologiae influat disciplinam eiusque prope sit anima: ita nimirum omni aetate Patres atque praeclarissimi quique theologi professi sunt et re praestiterunt. « Nam quae obiectum sunt fidei vel ab eo consequuntur, ex divinis potissime Litteris studuerunt asserere et stabilire; atque ex ipsis, sicut pariter ex divina traditione, nova haereticorum commenta refutare, catholicorum dogmatum rationem, intelligentiam, vincula exquirere. Neque id cuiquam fuerit mirum qui reputet, tam insignem locum inter revelationis fontes divinis Libris deberi, ut, nisi eorum studio usuque assiduo, nequeat theologia rite et pro dignitate tractari. Tametsi enim rectum est iuvenes in Academiis et scholis ita praecipue exerceri ut intellectum et scientiam dogmatum assequantur, ab articulis fidei argumentatione instituta ad alia ex illis, secundum normas probatae solidaeque philosophiae, concludenda; gravi tamen eruditoque theologo minime negligenda est ipsa demonstratio dogmatum ex Bibliorum auctoritatibus ducta: = Non enim accipit (theologia) sua principia ab aliis scientiis, sed immediate a Deo per revelationem. Et ideo non accipit ab aliis scientiis, tamquam a superioribus, sed utitur eis tamquam inferioribus et ancillis =. Quae sacrae doctrinae tradendae ratio praeceptorem commendatoremque habet theologorum principem, Aquinatem (6): qui praeterea, ex hac bene perspecta christianae theologiae indole, docuit quemadmodum possit theologus sua ipsa principia, si qui ea forte impugnent, tueri: = Argumentando quidem, si adversarius aliquid concedat eorum, quae per divinam revelationem habentur; sicut per auctoritates sacrae Scripturae disputamus contra haereticos, et per unum articulum contra negantes alium. Si vero adversarius nihil credat eorum quae divinitus revelantur, non remanet amplius via ad probandum articulos fidei per rationes, sed ad solvendum rationes, si quas inducit contra fidem (7) =. — Providendum igitur, ut ad studia biblica convenienter instructi munitique aggrediantur iuvenes; ne iustam frustrentur spem, neu, quod deterius est, erroris discrimen incaute subeant, Rationalistarum capti fallaciis apparataeque specie eruditionis. Erunt autem optime comparati, si quâ Nosmetipsi monstravimus et praescripsimus via, philosophiae et theologiae institutionem, eodem S. Thoma duce, religiose coluerint penitusque perceperint. « Ita recte incedent, quum in re biblica, tum in ea theologiae parte quam *positivam* nominant, in utraque laetissime progressuri ».

---

(1) Rufin. *Hist. eccl. II, 9.*
(2) S. Aug. c. Iulian. II, 10, 37.
(3) *De Gen. ad litt. l. VIII, c. 7, 13.*
(4) Cfr. Clem. Alex. *Strom. VII, 16;* Orig. *de princ. IV, 8; in Levit. hom. 4, 8;* Tertull. *de praescr. 15, seqq.;* S. Hilar. Pict. *in Matth. 13, 1.*
(5) S. Greg. M. *Moral. XX, 9* (al. 11).
(6) *Summ. theol. p. 1, q. 1, a. 5 ad 2.*
(7) *Ibid. a. 8.*

Governo riceveranno esclusivamente dal detto Arcivescovo le facoltà che in forza della sua giurisdizione ordinaria o delegata possono da lui concedersi: quali facoltà verranno esercitate dai detti cappellani nel luogo determinato dallo stesso Arcivescovo a vantaggio soltanto dei militari, delle loro mogli e figli viventi sotto la tutela dei genitori. Le dette facoltà perdurano anche nel tempo delle traslazioni dei cappellani, fino a che prendano la cura della nuova stazione: ma subito che saranno avvisati della traslazione, son tenuti a renderne informato l'Arcivescovo stesso.

4. Detti cappellani si presenteranno all'Ordinario del luogo dove si trovino occupati, considerandosi soggetti a lui in ciò che riguarda la loro condotta come ecclesiastici: nè mancheranno di fargli conoscere le facoltà ricevute dal Delegato della S. Sede relativamente ai militari: quantunque per l'esercizio di queste sole facoltà non sia necessario il consenso dell'Ordinario del luogo. Qualora poi desiderassero esercitare altresì il sacro ministero in favore dei fedeli non militari della località, in tal caso è necessaria l'autorizzazione dell'Ordinario.

5. Venendo a cessare l'officio ciascun cappellano dovrà ritornare nella propria diocesi.

6. Finalmente l'Arcivescovo di Westminster non concederà le facoltà pel sacro ministero ai cappellani *commissionati* in Irlanda e nell' India: e per ciò che riguarda l'Africa Australe procurerà colla sua prudenza e discrezione di ottenere che i detti cappellani vengano in quella colonia surrogati dal clero del luogo.

7. Perciò poi che spetta ai cappellani della marina, parimenti l'Arcivescovo *pro tempore* di Westminster s'intenderà, esclusivamente da ogni altro Ordinario, col Ministro della marina per la nomina dei detti cappellani, ai quali potrà accordare le opportune facoltà che gode per la sua giurisdizione ordinaria o delegata, con la legge che i cappellani ne faranno uso in qualunque parte del mondo, ma però *intra navim.* Che se alcuna volta per le disposizioni del comandante navale fosse necessario d'esercitare queste facoltà *in terra ferma,* basterà, ove sia possibile, dare semplice notizia di ciò all'Ordinario del luogo, non per ottenere autorizzazione, ma per la deferenza dovutagli; eccetto sempre il caso di esercitare il sacro ministero con altri, che col personale della nave: nella quale ipotesi sarebbe necessario il ricorso all'Ordinario del luogo.

2235

[...era-sio-tis-tio-n.]

S. C. Indulg. *1 Iunii 1906.* — SSmus., quo magis christifideles ad servandas promissiones in susceptione Baptismatis ab ipsis emissas excitentur, plenariam Indulgentiam defunctis quoque applicabilem benigne concessit ab omnibus lucrandam, qui in die festo SS. Trinitatis, alicui piae caeremoniae in paroecialibus aliisque ecclesiis de Ordinandorum licentia, et iuxta eorumdem normas peragendae, in qua solemniter praefatae promissiones denuo nuncupentur, devote adstiterint, simulque sacramentali confessione expiati, et S. Synaxi refecti, ad mentem Sanctitatis Suae oraverint.

2236

De Religiosorum Sodalitatibus nonnisi consulta Ap. Sede instituendis.

Pius PP. X. *(Motu proprio) 15 Iulii 1906.* — Dei providentis benignitatem, opportune Ecclesiae temporibus subvenientem, cum alia multa ostendunt, tum hoc praeclare, quod veteribus religiosorum Ordinibus ob conversionem publicarum rerum dispersis afflictisque, nova instituta accessere, quae, professionem religiosae vitae retinendo, ingravescentibus christiani populi necessitatibus multipliciter deserviunt. Illas hoc loco, ut apparet, utriusque sexus Familias dicimus, proprio et titulo et habitu distinctas easdemque solo simplicium votorum aut nullo id genus vinculo adstrictas, quarum sodales, licet in plures distributi domos, eisdem tamen legibus ac sub uno summo praeside omnes vivunt, eo proposito, ut perfectionem virtutis ipsi assequantur, seque proximorum causa in variis religionis aut misericordiae operibus exerceant. Profecto sodalitatum istiusmodi, tam bene de Ecclesia deque ipsa civili societate merentium, sperandum est, nunquam defuturam copiam: hodieque libet agnoscere, usque adeo eas increbuisse, ut nullum videatur esse ministrandae caritatis christianae genus, quod illae reliquum fecerint. Verumtamen, quae est humanae conditionis infirmitas, ex ipsa ista talium sodalitatum frequentia, nisi temperatio aliqua iuris accesserit, fieri non potest quin aliquando sacrae disciplinae perturbatio quaedam oriatur et confusio. Itaque ad hoc avertendum incommodum plura iam Apostolica Sedes edixit; nominatimque cavit, ne ibi sodalitas nova conderetur, ubi per alias iam conditas necessitatibus loci satis consultum esset; neve ulla usquam sineretur institui, quae aut redditibus careret, ad sodalium victum necessariis, aut quidquam minus decorum in titulo, in habitu, in opere exercendo prae se ferret. Praeterea Sacrum Consilium Episcoporum et Regularium negotiis praepositum nonnulla praescripsit antea servanda, quam hae sodalitates earumque constitutiones approbatione aut laude Sedis Apostolicae honestarentur. At vero experimentis compertum est, nondum per has praescriptiones satis esse provisum, ne sodalitates ab suis exordiis in eo statu collocentur, unde postea, quum Apostolicae Sedis comprobatio erit assequenda, debeant magno saepe cum detrimento recedere. Quare, de eiusdem Sacri Consilii sententia, haec Nos quae infra scripta sunt, motu proprio statuimus:

I. Nullus Episcopus aut cuiusvis loci Or-

dinarius, nisi habita Apostolicae Sedis per litteras licentia, novam alterutrius sexus sodalitatem condat aut in sua dioecesi condi permittat.

II. Ordinarius, huius licentiae impetrandae gratia, Sacrum Consilium Episcoporum et Regularium negotiis praepositum adeat per libellum supplicem, quo haec docebit: quis qualisque sit novae sodalitatis auctor, et qua is causa ad eam instituendam ducatur; quibus verbis conceptum sit sodalitatis condendae nomen seu titulus; quae sit forma, color, materia, partes habitus a novitiis et professis gestandi; quot et quaenam sibi opera sodalitas assumptura sit; quibus opibus tuitio eiusdem contineatur; an similia in dioecesi sint instituta, et quibus illa operibus insistant.

III. Accepta Sacri Consilii venia, nihil iam obstabit, quominus Ordinarius novam sodalitatem instituat aut institui permittat, eo tamen titulo, habitu, proposito ceterisque rebus ab ipso Sacro Consilio recognitis, probatis desi-gnatisve: quae numquam deinceps, nisi eodem consentiente, immutari licebit.

IV. Conditae sodalitatis constitutiones Ordinarius recognoscat: verum ne prius approbet, quam eas ad normam eorum, quae S. Consilium in hac causa decrevit, exigendas curaverit.

V. Instituta sodalitas, quamvis decursu temporis in plures dioeceses diffusa, usque tamen, dum pontificiae approbationis aut laudis testimonio caruerit, Ordinariorum iurisdictioni subiaceat, ut Decessoris Nostri constitutione « *Conditae* » sancitum est.

Quae vero per has litteras decreta sunt, ea Nos rata et firma esse volumus, contrariis etc.

2237

Indulgentia pro adscriptis Confraternitati Sanctissimi Rosarii devote apud se Rosarium gestantibus.

S. R. C. *31 Iulii 1906.* — Fr. Hyacinthus M. Cormier, Magister Generalis Ordinis Fratrum Praedicatorum, ad pedes S. V. provolutus, exponit quod Innocentius VIII, in Bulla « Splendor aeternae gloriae », diei 26 Februarii 1491, ita edixerat: « Nos cupientes ut « ipsi confratres et consorores sedulius Rosa« rium praedictum ob Virginis Mariae reve« rentiam deferant... quo ex hoc dono caele« stis gratiae uberius conspexerint se fore re« fectos, de Omnipotentis Dei misericordia ac « Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum eius « auctoritate confisi, volumus, et auctoritate « Apostolica ordinamus et concedimus, ac o« mnibus et singulis confratribus et consoro« ribus conscriptis, vere poenitentibus, nunc et « pro tempore existentibus, Rosarium deferen« tibus *centum annos et totidem quadragenas* « Indulgentiarum de iniunctis sibi poenitentiis « misericorditer in Dño indulgemus.... Praesen« tibus perpetuis futuris temporibus duraturis ».

Cum autem huius Indulgentiae mentio non reperiatur in Catalogo Indulgentiarum, die 29 Augusti 1899 a fel. rec. Leone PP. XIII approbato, quo edicitur « quascumque alias Indulgentias Confraternitatibus Sanctissimi Rosarii tributas, abrogatas, seu revocatas esse censendas », praedictus Magister Generalis, suo et omnium SS. Rosarii confratrum et consororum nomine humiliter et enixe Sanctitatem Vestram rogat, ut praedictam centum annorum et totidem quadragenarum Indulgentiam, semel in die lucrandam ab iis qui Rosarium apud se, ob Beatae Virginis reverentiam, devote gestaverint, renovare, renovatamque declarare dignetur.

R. Iuxta preces in Domino. *Pius PP. X.*

2238

De actu c[onse]crationis Cordi Iesu [quo]tannis r[eno]vando.

S. R. C. *21 Aug. 1906.* – (Urbis et Orbis). — Quo perennis extet memoria illius amplissimi Religionis actus, quo f. r. Leo XIII, anno 1899, sub die 25 Maii augustissimo Cordi Iesu totius humani generis communitatem devovere decrevit, et salutares, qui ex illo fructus emanarunt iugiter perseverent, preces sunt delatae SSmo D. N. Pio PP. X, ut, apertis quoque Indulgentiarum thesauris, die festo eiusdem SSmi Cordis, illum Consecrationis actum quotannis esse recolendum edicere dignaretur. Has porro preces Eadem Sanctitas Sua peramanter excipiens, et summopere exoptans, ut in christifidelibus, erga sacratissimum Cor Iesu iam excitata pietas magis alatur, et cuncti per hunc Consecrationis actum eidem suavissimo Cordi seipsos ferventius coniungere satagant, mandavit, ut singulis annis, memorato die festo, in omnibus parochialibus templis, nec non in illis, in quibus idem festum agitur, coram SSmo Sacramento publicae adorationi exposito, formula Consecrationis, ab eodem Pontifice Leone XIII proposita recitetur, ad quam Litaniae in honorem SSmi Cordis erunt adiiciendae.

Sanctissimus vero, universis christifidelibus, huic piae caeremoniae, corde contrito ac devote adstantibus, et ad mentem suam orantibus, Indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum benigne concessit: iis autem, qui sacramentali Confessione expiati, etiam ad S. Synaxim accesserint, plenariam Indulgentiam clementer est elargitus; quas Indulgentias animabus igne Purgatorii detentis fore applicabiles declaravit.

Praesenti in perpetuum valituro. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2239

Circa [...]tem sa[nandi in] radice [matrimo]nia.

S. C. S. Off. 22 *Aug. 1906.* — Inter facultates apostolicas Ordinariis Statuum Foed. Amer. Sept. ad quinquennium nunc concedi solitas, reperitur etiam *(Form. D. art. VI)* sequens: *Sanandi in radice matrimonia contracta quando comperitur adfuisse impedimentum dirimens super quo, ex Apostolicae Sedis indulto, dispensare ipse possit magnumque fore*

incommodum requirendi a parte innoxia renovationem consensus, monita tamen parte conscia impedimenti de effectu huius sanationis. Cum autem pluribus iisque gravis momenti controversiis quoad rectam eius interpretationem, dicta facultas ansam praebuerit et adhuc praebeat, sequentia dubia pro opportuna enodatione proponantur:

1. Quomodo intelligi debet expressio: « *Super quo, ex Apostolicae Sedis indulto,* dispensare possit? » Utrum nempe solos casus indultorum quinquennalium (seu particularium) contineat, an etiam omnes casus indulti generalis a Rom. Pont. Leone XIII omnibus Ordinariis concessi die 20 Febr. an. 1888 quoad concubinarios, quorum unus versatur in periculo mortis, adeo ut, vi praedictae facultatis Episcopi sanare valeant in radice omnia matrimonia pro quibus reliqui Ordinarii facultatem habent simplicem concedendi dispensationem, supposito utique quod adsit species seu figura quaedam matrimonii.

2. Quid exacte intelligendum est per voces: « *pars innoxia et par conscia impedimenti* »? Facile quidem usus intelligitùr facultatis pro casu quo matrimonium quoddam nullum et irritum existat ob impedimentum affinitatis ex copula illicita soli parte reae (non innoxiae et simul consciae) cognitum. At praeter hunc casum alias etiam reperiri in quibus, ex mente huius Supr. Congr. locus sit usui facultatis, vel ex eo solo patet quod S. V. rescribere dignata est Illm̃o et Rm̃o D. Q. Elder Archiepiscopo Cincinnatensi, d. 20 Iunii 1892 pro impedimento disparitatis cultus: unde, ulterius quaeritur:

3. Utrum sit adhuc locus usui facultatis si ambae quidem partes cognoscunt nullitatem matrimonii sed una earum adduci non potest ad renovandum consensum; item, si ambae hic et nunc eam ignorant, dummodo postea una pars moneatur de sanatione obtenta eiusque effectu.

4. Utrum valeat adhuc Ordinarius sanare in radice matrimonium nullum ob disparitatem cultus, quando impedimentum quidem evanuit, sed gravis adest difficultas expetendi renovationem consensus prouti in casu sequenti nuper contigit:

Maria non baptizata sed ut catholica ab omnibus reputata matrimonium in forma Tridentina iniit cum iuvene catholico. Postea vero sacerdotem secreto adiit eique omnem veritatem patefacit, enixe efflagitans, ut statim baptizaretur et insuper orans ut altum servetur silentium coram marito ob gravia dissidia probabiliter oritura ex manifestatione veritatis. Sacerdos votis eius obsecundans eam baptizavit. An locus est sanationi in radice, vi indulti?

An Vicarius Gen. gaudeat omnibus facultatibus habitualiter a S. Sede Episcopo concessas *(V. n. 2237).*

5. Ex repetitis S. Inquisitionis decretis et responsis, notanter ann. 1898, 1899, 1900 emanatis, constat omnes facultates habituales a Sede Apostolica Episcopis concessas et concedendas intelligi debere datas Ordinariis locorum, sub quo nomine, praeter Episcopum, veniunt Vicarii in spiritualibus generales, Vicarii Capitulares etc. Quo posito, petit utrum recte sentiant D. D. qui affirmant limitationes quascumque olim appositas facultatibus delegandi Vicarium Generalem iam evanuisse, ipsumque Vicarium absque ulla delegatione vel communicatione facta ab Episcopo gaudere praedictis facultatibus, eiusque, servatis servandis, semper valide uti.

R. Ad 1. Facultatem art. VI Formulae D. extendi posse ad casus indulti diei 20 Febr. 1888, servatis eiusdem indulti clausulis: « facto verbo cum SSm̃o: ».

Ad 2. Providebitur in sequenti.

Ad 3. Quoad 1am partem, Negative nisi constet verum datum fuisse consensum sub specie matrimonii et eundem ex utraque parte perseverare: ad 2am, prout exponitur, « Negative ».

Ad 4. In casu exposito, Affirmative.

Ad 5. Affirmative, quoad facultates de quibus in dubio proposito, servato tamen, quoad licitum usum, debito subordinationis officio erga proprium Episcopum.

SS. D. N... resolutionem Em̃orum Patrum adprobavit, et benigne annuere dignatus est.

2240

S. C. Concilii *24 Nov. 1906.* — Decreto diei 20 mensis Iulii 1898, quod incipit *A primis,* Em̃i S. C. Concilii Patres, probante v. m. S. P. Leone XIII, circa *excardinationem* et *incardinationem* clericorum eorumque subsequentem ordinationem, haec quae sequuntur statuerunt: « 1. Excardinationem fieri non licere nisi iustis de causis nec effectum undequaque sortiri, nisi *incardinatione* etc. *(V. n. 2011).*

De clericorum excardinatione et incardinatione eorumque subsequenti Ordinatione.

Sed pluribus in locis mos iam pridem invaluerat ut quaedam litterae quasi *excardinatoriae,* seu *excorporationis* aut *exeat* nuncupatae, laicis quoque traderentur, eodem ferme modo ac pro clericis fieri consueverat: quibus litteris Episcopus originis laicum suae dioecesis subditum dimittebat, et ius nativum, quo pollebat eum in clericalem statum adscribendi, in alium Ordinarium transferre eique cedere videbatur: et vicissim hic illum suscipiens eum proprium subditum sibi facere, et qua talem ad primam tonsuram et ss. Ordines promovere libere posse arbitrabatur, quin aut ratione domicilii aut ratione familiaritatis subditus sibi esset iuxta Constitutionis » *Speculatores* » praescripta. Porro evulgato decreto *A primis,* de huius praxis legitimitate disputari coepit, et plura dubia hac de re ad S. Sedem delata sunt. Quapropter de mandato SSm̃i quaestione semel et iterum in hac S. Congregatione examinata, tandem die 15 Septem-

bris 1906 Emi Patres censuerunt, permitti posse, si Sanctitas Sua id probaverit, ut praefatae litterae, quibus laici a propria dioecesi dimittuntur, ab Ordinariis concedantur, earum vi extradioecesanus fieri proprius valeat Episcopi benevoli receptoris, et hoc titulo ad clericalem tonsuram et ad ss. Ordines ab eo promoveri; dummodo tamen:

1. Dimissio ab Episcopo proprio ex iusta causa, in scriptis et pro determinata dioecesi concedatur.

2. Acceptatio ne fiat nisi servatis regulis quae pro clericis *incardinandis* statutae sunt, et superius sub num. II, III, IV et V recensentur *(V. 2011)*; et servato quoque decreto « *Vetuit* » diei 22 Decembris 1905 quoad alumnos a Seminariis dimissos.

3. Sed iuramentum ad tramitem Constitutionis « *Speculatores* » requisitum, praestandum esse ante clericalem tonsuram. Verum cum obligatio permanendi in dioecesi non propria, eique in perpetuum serviendi, ante maiorem aetatem non sine difficultatibus et periculis suscipi possit, cavendum esse ab Episcopis ne ad clericalem tonsuram admittant qui aetate maior non sit.

Facta autem de his omnibus relatione SSmo D. N. Pio Papae X ab infrascripto Secretario in audientia diei 16 Septembris 1906, Sanctitas Sua deliberationem Em. Patrum probavit er confirmavit, mandavitque ut evulgaretur per litteras S. C. Concilii, ut omnibus ad quos spectat lex et regula esset, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

2241

De dispensatione super irregularitate ex defectu natalium ob haeresim parentum.

S. C. S. Off. *5 Dec. 1906.* — Dispensationem super irregularitate ex defectu natalium ob haeresim parentum semel concessam ad suscipiendam tonsuram et Ordines minores, valere etiam ad suscipiendos Ordines maiores. — SSmus adprobavit.

2242

De SS. Communione infirmis non ieiunis.

S. C. Concilii *7 Dec. 1906.* — Post editum de frequenti et quotidiana SS. Eucharistiae sumptione decretum die 20 mensis Decembris 1905, concessasque a SSmo D. N. Pio PP. X die 30 mensis Maii eiusdem anni indulgentias omnibus christifidelibus, qui certas preces devote recitaverint pro quotidianae Communionis propagatione; post additum praeterea decretum *Urbis* et *Orbis*, die 14 mensis Februarii 1906 a S. C. Indulgentiarum et Reliquiarum, cuius decreti vi possent christifideles per quotidianam Communionem lucrari omnes indulgentias, absque onere confessionis hebdomadariae, vix dicere est, quanta laetitia benignae huiusmodi S. Sedis dispositiones exceptae sint, praesertim ab Episcopis et moderatoribus religiosorum Ordinum. Excitato inde studio fovendae pietatis, quaesitum est, si quo forte modo consuli posset aegrotis diuturno morbo laborantibus et eucharistico Pane haud semel confortari cupientibus, qui naturale ieiunium in sua integritate servare nequeant. Quare supplices ad hoc preces delatae sunt SSmo D. N. Pio PP. X, qui, re mature perpensa auditoque consilio S. Congregationis Concilii, benigne concessit ut infirmi, qui iam a mense decumberent absque certa spe ut cito convalescant, de confessarii consilio SSmam Eucharistiam sumere possint semel aut bis in hebdomada, si agatur de infirmis qui degunt in piis domibus, ubi SSmum Sacramentum adservatur, aut privilegio fruuntur celebrationis Missae in Oratorio domestico; semel vero aut bis in mense pro reliquis, etsi aliquid per modum potus antea sumpserint, servatis de cetero regulis a Rituali Romano et a S. Rituum Congregatione ad rem praescriptis. Praesentibus valituris, contrariis quibuslibet non obstantibus.

2243

Circa ir super ot tia festoı aliqua m

S. C. S. Off. *12 Dec. 1906.* — Utrum indultum super observantia festorum concessum alicui Missioni, validum quoque habendum sit pro aliis missionibus, quae in posterum a pristina Missione seiungantur.

R. Affirmative. — SSmus adprobavit.

2244

De facul cipiendi siones i timo itir

S. C. S. Off. *13 Dec. 1906.* — Supplicandum SSmo ut concedere dignetur sacerdotes navigantes, de quibus supra (1), quoties, durante itinere, navis consistat, confessiones excipere posse tum fidelium qui quavis ex causa ad navem accedant, tum eorum qui, ipsis forte in terram obiter descendentibus confiteri petant, eosque valide ac licite absolvere posse etiam a casibus Ordinario loci forte reservatis, dummodo tamen, *quod ad secundum casum spectat,* nullus in loco vel unicus tantum sit sacerdos adprobatus, et facile loci Ordinarius adiri nequeat.

SSmus annuit iuxta Emorum PP. suffragia.

---

(1) Idest in decreto 23 Augusti 1905 quod ita se habet: « Sacerdotes quoscumque maritimum iter accipientes, dummodo vel a proprio Ordinario, ex cuius dioecesi discedunt; vel ab Ordinario portus, in quo in navim conscendunt; vel etiam ab Ordinario portus cuiuslibet intermedii, per quem in itinere transeunt, sacramentales confessiones excipiendi, quia digni scilicet atque idonei recogniti ad tramitem Conc. Trid. Sess. XXIII, Cap. XV de Reform., facultatem habeant vel obtineant; posse toto itinere maritimo durante, sed in navi tantum, quorumcumque fidelium secum navigantium confessiones excipere, quamvis inter ipsum iter navis transeat, vel etiam aliquamdiu consistat diversis in locis diversorum Ordinariorum iurisdictioni subiectis. — SSmus adprobavit ».

APPENDIX

2245

S. C. de Prop. F. 7 *Dec. 1626* (C. G. *coram SSm̃o*) — Iaponiae. — Coniuges fideles non posse ob alterius coniugis reditum ad infidelitatem aliud matrimonium contrahere cum alio fideli.

2246

S. C. de Prop. Fide. — *11 Iulii 1668* (C. P. pro Sin.). — Em̃i Patres censuerunt supplicandum esse SSm̃o, ut decretum alias ab hac S. Congregatione coram s. m. Urbano VIII sub die 28 Iulii 1626 emanatum dignaretur auctoritate apostolica confirmare, eiusque observationem districte omnibus Archiepiscopis et Episcopis S. Congregationis mandare ac decidere. Tenor autem decreti talis est:

« SSm̃us D. N. in Congregatione de Propaganda Fide iustis de causis etc. ». *(V. n. 24).*

Quo decreto relato per Secretarium, Sanctitas Sua in audientia sub die 6 Augusti 1668 illud iuxta omnes et singulas sui partes auctoritate apostolica confirmavit, atque ab omnibus observari districte mandavit.

2247

S. C. S. Officii *13 Febr. 1669.* — An Sacramenta ministrari debeant mulieribus, quae occasione matrimonii, ad ritum graecum transierunt, et in eo persistere volunt aut ob gravem metum sibi a maritis incussum, aut ob alias causas quae facile superari possunt. Et quid si sint constitutae in articulo mortis?

R. 1. Satagendum esse ut servetur Constitutio 34 Clem. VIII qua sancitur ut maritus latinus uxoris graecae ritum non sequatur, et latina uxor non sequatur ritum mariti graeci; graeca vero uxor sequatur ritum mariti latini; quod si fieri non possit, quisque coniugum in suo ritu catholico tantum permaneat.

2. Nemini vere poenitenti in articulo mortis esse deneganda Sacramenta.

3. Extra mortis articulum attendendas esse circumstantias facti; nam si facti poenitet, si non adhaesit schismati et erroribus schismaticorum, vel, si adhaesit, eos ex corde detestatur, et si non potest ad ritum nostrum sine periculo redire, potest admitti ad Sacramenta, cessante scandalo. Si vero adsit scandalum aliorum fidelium, aut cum facile possint ad ritum latinum regredi, nolunt; aut aliquo errore schismaticorum infectae sunt, esse reiiciendas. Quod si solum scandalum timeatur, videndum quale illud sit, et an facile et quomodo tolli possit.

2248

De iis qui ad effectum obtinendi dispensationes matrimoniales tamquam *neophyti* habendi sunt.

Ex Const. *Animarum saluti* **Clementis PP. XI.** *22 Septembris 1708* —... Quia a nonnullis dubitatum seu haesitatum fuit an omnes indigenae illarum regionum (Indiarum) oriundi et naturales, et christianorum indigenarum etiam baptizatorum filii, etiam in eorum infantia baptizati, iure neophyti appellari possint: idcirco, tenore earumdem praesentium, decernimus et declaramus omnes oriundos seu naturales supradictarum omnium tam orientalium quam occidentalium partium, imo etiamsi Aethiopes, Angulani, vel quarumvis aliarum transmarinarum regionum, etiamsi christianorum filii et in infantia baptizati, vel etiam inter se, vel cum europaeis mixtim progeniti sint, ad concessionis huiusmodi effectum esse et intelligi debere neophytos, dictosque presbyteros (Societatis Iesu) cum huiusmodi, ut vel matrimonio coniungi, vel in iam contracto remanere possint, sive eorum alter tantum, sive etiam uterque inde oriundus, ac proprie indigena sit in locis, et alias ut supra, in quibuscumque consanguinitatis vel affinitatis gradibus iure divino, ut supra, non prohibitis, primo excepto, et alias ut praefertur, gratis tamen, dispensare posse concedimus et indulgemus. Quin etiam, quia de mixtim progenitis quos *mixtos* vocant maius dubium esse accepimus, cum iisdem *mixtis,* quos similiter ad hunc effectum neophytos, censendos esse decernimus, in gradibus et matrimoniis contractis et contrahendis praedictis, gratis tamen, dummodo non ita facile id fiat, dispensare etc.

2249

Circa locum commorationis Vicariorum App. in proprio Vicariatu.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *9 Octobris 1723* (ad Vic. Ap. Tunkin.). — Licere Vicariis Apostolicis pro tempore degere in suo Vicariatu ubi maluerint cum facultate constituendi sibi peculiarem districtum in ambitu Sedis in qua suum ipsi figent domicilium; quod si ibidem alius fuerit missionarius, Vicarius Apostolicus alium illi districtum assignet.

2250

Circa Regularium missionariorum dependentiam.

S. C. de Prop. F. *2 Octobr. 1724* — Cum Sacrae huic Congregationi innotuerit in aliquibus Missionibus... perniciosam eamque prorsus erroneam opinionem irrepsisse scilicet quod missionarii eo quia tales instituti sint ab eadem S. Congregatione, quae pariter Praefectos

instituit, non sint subditi sed socii eorumdem Praefectorum, atque ideo cum par in parem non habeat imperium, eorum praeceptis obtemperare non teneantur: Emi PP. ad huiusmodi abusum vanamque sententiam penitus eliminandam declararunt, quod missionarii sunt vere subditi et tenentur obedire superioribus localibus, etiam occasione transitus, et istos ac ipsorum subditos Praefectis, Praefectos vero et reliquos omnes P. Procuratori Generali Ordinis et S. Congregationi.

2251

Circa facultatem dispensandi super defectu aetatis pro Ordinatione.

Ex Litt. S. C. S. Officii *9 April. 1727.* Intorno al dubbio proposto da Mons. Vescovo di Erbipoli sopra il n. 13 della Form. III. questa S. C. del S. Off. ha dichiarato che sotto la facoltà di dispensare *super defectu unius anni ob operariorum penuriam, ut promoveri possint ad sacerdotium, si alias idonei fuerint*, non si comprendono i Regolari i quali non sono nominati, e perciò non può con essi dispensare.

2252

Indultum dispensationis ab interpellatione coniugis infidelis pro neophytis in quadam pia domo cathecumenorum commorantibus.

Litt. Ap. Bened. PP. XIV. *16 Ian. 1745.* (Ad nuntium in venetorum dominio). — In suprema catholicae Ecclesiae administratione imbecillitati nostrae a Pastorum Principe Iesu Christo imposita, inter caeteras gravissimas pastoralis officii nostri sollicitudines ac curas, eam praecipuam esse magis magisque in dies experimur, qua et creditarum Nobis ovium regimini prospicere, et animarum saluti tenemur consulere. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Priores, et Gubernatores Loci pii cathecumenorum civitatis Venetiarum, quod Locus pius huius modi ab usque anno 1557 fundatus a tribus virorum dissimilis conditionis, nempe regularium, nobilium et civium, ordinibus, quibus pro tempore existens Venerabilis Frater Patriarcha Venetiarum semper praeesse debet, iamdudum administrare, regi, et gubernari pergit. In hoc autem infideles, iudaei, turcae, utriusque sexus in distinctis cubiculis, ab eorum respective Priore et Piorissa, tanquam in vera et reali clausura, conviventes, catholicae fidei rudimenta et dogmata edocentur, ac postmodum praemissis longis diligentibusque examinibus, in propria dicti Loci pii ecclesia sacris lustralibus aquis abluuntur: illam subinde Priores et Gubernatores praedicti sibi curam assumunt; ut neophyti quidem huiusmodi in iis esse, pro suo quisque captu et ingenio, exerceant artibus ut vitam inde honeste ducant: neophytae vero iis eleemosynarum subsidiis coadiuvantur, ut vel in Domino, vel in saeculo nubere possint. Quoniam autem saepe contingit, utriusque sexus infideles, iudaeos, et turcas huiusmodi, post contracta gentili ritu matrimonia, vel maritum uxorem, vel uxorem virum seu maritum, ut catholicam religionem amplecti possint, deserere, aliosque captivos factos a propriis finibus et propriis coniugibus in alias regiones transferri; atque adeo dictis utriusque sexus infidelibus, iudaeis et turcis ad fidem catholicam conversis deesse modum et opportunitatem, vel quia interdum in hostilibus et barbaris provinciis, ad quas ne nuntiis quidem patet accessus, commorantur, vel quia ignorant prorsus in quibus regionibus sint, vel quia itineris longitudo magnam affert difficultatem ad monendos interpellandosque utriusque sexus coniuges *an cohabitare velint sine contumelia Creatoris;* atque hinc fieri ut non minima novis hisce matrimoniis obiiciatur difficultas, qua obstante, saepissima et gravissima damna consecuta sunt; eapropter exponentes praefati, ut hisce incommodis remedium afferre possint, per Nos opportune provideri, et, ut infra, indulgeri summopere desiderant.

Nos igitur, dictos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis et quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium in tota republica christiana Generalium Inquisitorum adversus haereticam pravitatem auctoritate Apostolica deputatorum consilio Fraternitati tuae et pro tempore existenti Nuntio Venetiarum, ut cum quibuscumque utriusque sexus neophytis vel infidelibus, vel iudaeis, vel turcis, aliisque personis cuiuscumque sectae huiusmodi in dicto loco pio (civitatis Venetiarum) pro tempore existentibus, seu in illum prius receptis et admissis, ac postmodum inde egressis, vere ad fidem conversis, qui ante Baptismum matrimonia, ut praefertur, contraxerint, ut eorum quilibet, etiam superstite coniuge infideli, iudaeo et turca, etiam eius consensu vel requisito et non expectato, vel minime requisito, dummodo etiam Tibi constet summarie et extraiudicialiter coniugem absentem moneri legitime non posse, aut monitum intra tempus in monitione praefixum, suam voluntatem significare neglexisse; matrimonium cum quovis fideli et catholico, praemissis prius proclamationibus seu denunciationibus a Concilio Tridentino praescriptis, in faciem Ecclesiae rite contrahere, ac carnali copula consummare, et in matrimonio sic contracto quoad vixerint remanere libere et licite possint, auctoritate nostra Apostolica dispenses et indulgeas. Praeterea matrimonia inter neophytos huiusmodi et alios fideles et catho-

licos alias rite contracta, etiamsi postmodum innotuerit priores coniuges infideles vel turcas, aut iudaeos, nonnullis legitimis impedimentis detentos, suam voluntatem significare minime potuisse, vel ad fidem etiam tempore secundi matrimonii conversos fuisse, ullo unquam tempore rescindi minime debere, sed illa semper firma, valida et inviolabilia existere et fore, dicta auctoritate decernas et declares, plenam et amplam facultatem et potestatem, eadem auctoritate, tenore praesentium tribuimus et impertimur; salva tamen semper in praemissis auctoritate Congr. eorumdem Cardinalium. Non obstantibus *etc.*

2253

Ex Litt. S. C. de Prop. F. *11 Oct. 1780.* I missionarî latini non debbono assolutamente amministrare i sacramenti, ed in specie li parrocchiali ai cattolici di rito orientale, se non in difetto del parroco della propria nazione, oppure quando non ostante la presenza del parroco suddetto, i nazionali non possono se non difficilmente ricevere dal medesimo i sacramenti, e però non si vieta aî missionarî latini di potere amministrare in caso di necessità ai moribondi orientali il sacro Viatico e l'Estrema Unzione, siccome chiaramente viene espresso nella Costituzione *Demandatam* di Benedetto XIV (1), ed in particolare pei Copti nelle due celebri Istruzioni pastorali dello stesso Pontefice che cominciano *Eo quamvis*, e *Anno vertente* (2).

2254

Decr. S. C. de Prop. F. *8 Sept. 1781.* Cum compertum fuerit nonnullos missionarios, qui ad apostolicum excercendum ministerium mittuntur, de suo adventu parum sollicitos, vel profectionem differre, vel diutius in itinere immorari; proindeque multum temporis, quod ipsis ad sacras missiones obeundas praefinitum est, frustra teri non sine spirituali earundem missionum detrimento; Sacra Congregatio (die 27 Augusti) statuit ac decrevit, tempus in missionariorum deputatione praefixum in posterum non ab expeditione decreti, sed a die singulorum adventus, sive ingressus in designatam Missionem omnino esse inchoandum; adeoque mandavit Missionum Praefectis, ut huiusmodi ingressus diem in Litteris Patentibus eorumdem missionariorum notare teneantur, ut exinde tempus cuique decernatur ad peragendas missiones praestitutum.

Hac ipsa occasione renovat Sacra Congregatio, seduloque inculcat Missionum Praefectis observantiam decreti alias editi, ac praesertim sub die 2 Martii 1668 ac 28 Septembris 1722, nimirum non licere Praefectis licentiam concedere missionariis redeundi, etiam completo tempore suarum facultatum, nisi prius Sacra Congregatione praemonita, atque expectato adventu in Missionem aliorum operariorum, qui per eamdem S. Congregationem deputati fuerint.

2255

An sacerdotes orientales cogi queant ad commorandum in dioecesi patriarchali.

Ex Instr. S. C. de Prop. Fide *28 Iunii 1788.* (AL DELEG. AP. APUD MARONIT.). — Non si approva punto che gli alunni di Roma e gli altri preti secolari si costringano a far dimora nella Sede Patriarcale, anzi dovrà ciascuno trattenersi nella dioecesi propria quando dal loro Vescovo vengano deputati alla cura delle anime... Quelli però che si trovassero oziosi e non addetti al servizio di veruna chiesa, potranno astringersi dal Patriarca a dimorare nella Sede Patriarcale, avutone però il consenso dal loro Vescovo.

2256

De facultate Patriarcharum quoad Indulgentias.

S. C. de Prop. Fide. *7 Iunii 1790.* — (C. G.). — Se debba permettersi al Patriarca *N.* di dare le Indulgenze parziali di cento, cinquanta e quarant'anni.

R. Negative.

2257

In Patriarcharum electione vocem activam habent tantum Episcopi.

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *28 Ian. 1792.* (AD PATRIARCHAM SYR.) — Che nell'elezione de' Patriarchi si faccia appartenere anche a semplici sacerdoti la voce passiva, la cosa è in regola, ma non così quanto alla voce attiva, volendo i canoni e l'universal disciplina della Chiesa che i soli Vescovi sieno i legittimi elettori de' Patriarchi.

2258

De renovatione privilegii Vicariorum App. creandi notarios.

S. C. de Prop. F. *31 Ianuarii 1796.* (C. P. PRO SIN.). — Utrum renovandum sit privilegium Vicariis Ap. illarum partium (Sinarum),

(1) Haec ibi: « Declaramus licere (missionariis lati- « nis) parochialia munia obire circa graecos melchitas, « eisque sacramenta administrare in iis locorum et « temporum circumstantiis, quibus omnino deficiat mo- « dus habendi parochum, aut alium Antistitem graeci « ritus ».

(2) In Const. *Eo quamvis tempore* (4 Maii 1745) haec habentur (§ 12.) « Aequum visum est ut parochi « ritus cophti, valide tamen ac rite ordinati, qui ex atra « errorum, in quibus versabantur, caligine in lucem « catholicae veritatis emergunt, capaces sint, etiam in- « ter catholicos, administrationis sacramentorum paro- « chialium qua prius in schismate potiebantur, quam- « vis haec ipsa spiritualis auctoritas, nullo existente « parocho catholico, *tributa etiam sit Patribus Missio-* « *nariis, et ab illis exerceatur* ».

Bulla Clementis IX die 13 Septembris 1669 *(V. n. 186)* concessum, creandi sex notarios, sanandique illorum defectus quos postmodum Vicarii App. crearunt, nulla posteriori obtenta privilegii renovatione.

R. Prosequantur uti privilegio, facto verbo cum SSmo. — SSmus adprobavit.

2259

De visitatione pastorali peragenda.

S. C. de Prop. F. — *14 Ian. 1798* (C. P.). — Curet Episcopus (Pekinensis) quoad omni meliori modo fieri possit, pro suo zelo et prudentia, visitationis munus, etiam extra civitatem, per seipsum; sin minus, quamdiu legitime impeditus fuerit, per idoneos ministros adimplere, iuxta praescriptum Tridentini *(Sess. XXIV, cap. 3, de Reform.)*.

2260

Circa aggregationem clericorum alicui Communitati presbyterorum saecularium.

S. C. de Prop. Fide *17 Aprilis 1820.* (C. G.). — Clericus vel presbyter saecularis, sine licentia sui Episcopi, aggregari non potest alicui Communitati presbyterorum saecularium, quam tamen licentiam non potest Episcopus illi temere denegare ne potestate sua abutatur; et Episcopus potest clericum vel presbyterum sibi subiectum ex tali Communitate extrahere, si id maius ecclesiae suae bonum postulare videatur.

2261

Circa renuentes confiteri peccata ante nuptiarum celebrationem.

S. C. de Prop. F. *17 Apr. 1820.* (C. G.) — Quebec. — Quid agendum cum pravis iis catholicis qui renuunt peccata confiteri priusquam ad matrimonium accedant?

R. Si catholici, de quibus in dubio, sunt vere publici peccatores, non sunt admittendi, nisi parochus ex causis vere gravibus excusari possit, quae recensentur penes probatos auctores, quos consulat; si sunt peccatores occulti, praemissa salutari admonitione, etiamsi peccata sua confiteri recusaverint, non sunt a Matrimonio excludendi.

2262

De verbis sponsorum consensum de praesenti exprimentibus.

S. C. de Prop. F. *17 Aprilis 1820.* (C. G.) — Quebec. — Cum verba illa Ritualis Romani quibus parochus interrogare debet sponsos: *N. vis accipere N. hic praesentem etc.* gallice: *N. voulez-vous prendre N. ici présente* etc. intelligenda sint de voluntate et consensu de praesenti, non autem de futuro, ideo illa aequipollent verbis istis: *N. accipis N. hic praesentem,* gallice: *N. prenez-vous N. ici présente.* Cum ergo verba ista sint illis aequipollentia, idcirco nihil obstant quominus, secundum Quebecensis ecclesiae usum eiusque Rituale, posteriora haec verba pro prioribus illis adhibeantur.

2263

Regi... sionar... bentu... cons... vel af... ne co... cipere

Decr. S. C. de Prop. Fide *15 Septembris 1832.* — Religiosos viros qui per solemnem votorum professionem carni et sanguini renunciarunt, et eos maxime qui ad loca Missionum pergentes apostolico se ministerio manciparunt, erga consanguineos suos et affines praecipuas curas intendere, cum iis sub eodem tecto in ipsis Missionum hospitiis vitam ducere, de reditibus Missionum, vel ex sacris laboribus quomodocumque collectis eosdem sustentare, maxime dedecet, contractis ab eisdem obligationibus opponitur, efficitque ut animarum sibi commissarum curae remissius attendant. Quare cum S. Congr. relatum fuerit in nonnullis Missionum locis gravem huiusmodi abusum invaluisse, ut in domibus ipsis Missionum cum missionariis Regularibus consanguinei eorumdem et affines cuiuslibet sexus vitam ducant eademque mensa utantur, S. Congregatio ref. R. P. D. Secretario eiusdem censuit ac decrevit memoratam consuetudinem vel abusum esse omnino tollendum, ac virtute sanctae obedientiae missionariis Regularibus esse praecipiendum, quemadmodum praecipit, ut in posterum abstineant a recipiendis sub eodem tecto convictus ratione consanguineos vel affines, cuiuscumque sexus existant, ac si quos receperint, ab hospitio, vel domo abire cogant.

2264

S. R. C. *6 Maii 1833* — Claremonten. — Minores Ordines conferri possunt in festis de praecepto, vel in festis duplicibus quae erant de praecepto ante reductionem.

De ... bus c... sunt ... nores.

2265

De i... bapti... vas i... nupti... terpel... quo... infid... quam... giouil... disce...

Instr. S. C. de Prop. Fide *20 Martii 1836* — Vic. Ap. Siam. — Dubitas quaenam regula sequenda sit cum in casu quo, relicta infideli coniuge, post Baptismum novas velint nuptias contrahere sine interpellatione coniugis infidelis, eo quod eorum mulieres, quamvis fortasse paratae sint respondere se velle christianam religionem amplecti, vel cohabitare cum viro suo recens baptizato sine contumelia Creatoris, nunquam tamen e suis regionibus discessurae essent, legibus, moribus patriis, periculis, et ipsa sexus timiditate impeditae. — Facta dubii relatione (in Congregatione particulari habita die 3 Dec. anni superioris), Emi PP. responderunt allatas difficultates non esse sufficientes causas omittendae interpellationis; et servanda esse ea quae

de interpellatione coniugis infidelis leguntur in Synodo Sutchuensi, cap. IX, n. 8 (1); ea enim sunt et Pontificiis Constitutionibus conformia, et ex recentioribus Sedis Apost. decretis in singulis istis Vicariatibus App. vim legis habent. Quoniam vero fieri potest aliquando ut in iis rerum adiunctis versetur praedictus Vic. Ap. in quibus dispensatio ab interpellatione coniugis infidelis ex iustis causis videatur concedenda, SSmus Vicario Ap. concessit facultatem dispensandi ab interpellatione coniugis infidelis pro casibus duodecim. Dispensationis huius incapax est mulier quam, vivente adhuc suo marito gentili, absente marito, cum quodam catholico per biennium concubinarie vixisse narras, et deinde ignari cuiusdam missionarii monitu, cum eodem catholico homine matrimonium inire tentasse. Re Emis PP. relata, S. C. decrevit matrimonium esse nullum, ideoque praetensos coniuges separandos. Quod si aliquando mulier ad Baptismum venerit, tunc utendum esse regulis Instructionis Sancti Officii anni 1757. Regulae autem in ea Instructione expositae sunt huiusmodi: « 1. Quod mulier « separetur *etc.* » *(V. n. 400).*

2266

...centia ... Sab... o ha... ieunt, ... um sit ... edi... ontis ... lis, et ... mnem ... aptis-

S. R. C. *23 Septembris 1837.* — ORIOLEN. — Perdurantibus belli civilis calamitatibus in Regno Hispaniarum, accidit ut Rmus Oriolen. Episcopus, superiori anno 1836, olea sacra feria V in Coena Domini consecrare nequiverit, pro solemni benedictione Fontium baptismalium parochialibus in ecclesiis peragenda insequente Sabbato Sancto, neque eadem Olea a vicinioribus Episcopis parochi habere potuerint, siquidem ob communia incommoda pene omnes Episcopales Sedes proprio sunt viduatae pastore, ita ut, communicationibus interceptis, grex a pastore, filii a parente, Ecclesia ab Episcopis, non sine magno animarum salutis detrimento, separentur. Huiusmodi in angustiis constituti, parochi praebendati Oriolen. dioecesis diversas inter se protulere sententias; et, nonnullis negantibus, bene multi opinabantur benedictionem solemnem Fontium baptismalium perfici posse adhibitis oleis superiori anno consecratis. In qua opinionum et sententiarum varietate, id sumpsere consilii ut S. hanc R. C. requirerent ut certam sequerentur regulam in re tanti momenti ac propterea insequentia dubia enodanda humillime proposuerunt, nimirum:

1. An talis benedictio (Fontis baptismalis in Sabbato Sancto) fieri debeat cum chrismate et oleo praecedentis anni; an potius omittenda sit infusio chrismatis et olei, usquedum accipiantur recenter consecrata.

2. An, in Baptismo solemni infantium, utendum sit huiusmodi aqua, benedicta quidem cum reliquis caeremoniis Missalis sed abs-

(1) Haec ibi: « Noverint missionarii, quibus concessa est facultas dispensandi ab interpellatione, ea « non uti nisi ad normam Brevis Gregorii XIII, scilicet ut non dispensetur nisi quando fidelis coniugem « infidelem absentem, an sine contumelia Creatoris secum habitare velit, ut par est, monere nequit; vel « quia interdum ad hostiles et barbaras provincias, ne « nunciis quidem, accessus pateat; vel quia prorsus « ignoratur in quas regiones fuerit transactus, vel quia « itineris longitudo magnam affert difficultatem; et praeterea rarissime, et in casu urgentis necessitatis. Extra « hos casus omnino fieri debet interpellatio, etiamsi « inutilis aut perniciosa videatur, si fidelis velit ad alias « nuptias transire; nec ab ea dispensari potest, sive timeatur ne infidelis interpellatus, sicut prima vice uxorem vendidit, eamdem recuperatam iterum vendat; « sive praesumatur cum fundamento vel ex dissensionibus coniugum in praecedenti cohabitatione, vel ex « alia quavis circumstantia, partem infidelem nolle redire. Quod si periculum adsit, ne facta interpellatione « exinde oriatur molestia seu persecutio contra christianos, huiusmodi casus deferatur ad Vicarium Ap. « ut S. Sedes consulatur, prout olim responsum est in « Congr. S. Officii anno 1769. De duobus porro dumtaxat fieri debet interpellatio, nempe 1. num pars infidelis velit converti; 2. num saltem velit cohabitare « absque contumelia Creatoris. — Advertant iidem « missionarii, fidelem cum quo dispensatur non posse « matrimonium inire nisi cum fideli baptizato, minime « vero cum cathecumeno. Praeterea adhuc diligenter « observent quod in unoquoque illorum casuum, in « quibus necessarium iudicabunt dispensare ab interpellatione, non sufficiat ut omnino sint persuasi de « impossibilitate aut difficultate illam exequendi, sed « oportebit ut faciant processum summarium et scriptum, pro quo omni tempore futuro haec necessitas « appareat, vel ex eo quod interpellatus non respondet; « aut quia ignoratur ubi sit; aut quia dedit argumentum « reipsa aperti sui dissensus; aut quia tandem in tanta « est distantia ut interpellatio ad illum pervenire nequeat, « aut saltem res est multum difficilis; iste enim praevius processus summarius nascitur ex littera et spiritu « Brevis Gregoriani, prout indicatur in seqq. verbis: « *Dummodo constet summarie et extraiudicialiter coniugem absentem legitime moneri non posse, aut monitum intra tempus in eadem monitione praefixum « suam voluntatem non significasse.*

« Quamvis in folio facultatum, quae missionariis « conceduntur, sequens facultas legatur: *Dispensandi « cum gentilibus et infidelibus plures uxores habentibus « ut post conversionem et baptismum, quam ex illis maluerint, si et ipsa fidelis fiat, retinere possint, nisi prima voluerit converti,* nihilominus eorum conscientia « oneratur, qui uti non debent tali facultate nisi ad « normam supradicti Brevis Gregoriani, scilicet ut non « dispensetur ab interpellatione primae uxoris, nisi in « casibus in Brevi expressis; sufficit autem ut interpelletur num velit converti (*).

(*) In Litteris S. C. de Prop. Fide, ad Vicar. Apost. Siam (30 Sept. 1837) haec habentur: « Quae aliquibus num. 8. cap. IX Synodi Sutchuen. pugnare videntur, scilicet quod primum legatur: *De duobus fieri debere coniugis infidelis interpellationem,* etc., et paulo post: *Sufficit autem ut interpelletur num velit converti,* ea pugnantia minime sunt. In prima enim eius paragraphi periocha praescribit Synodus quid ab eo sit praestandum qui unam vel unum tantum coniugem in infidelitate habuerit; in altera vero de eo qui plures in infidelitate coniuges retinuerit: tunc enim sufficit ut primam interpellet num velit converti, secus eam retineat ex aliis, quae fidelis fiat ».

que consecratione, seu mixtione sacrorum chrismatis et olei; an vero aqua consecrata praecedenti anno, quae ad hunc finem conservetur.

3. An, supposito quod aqua baptismalis benedicta sit cum veteribus oleis, eo quod recenter consecrata non habeantur, infundi debeat in piscinam simul ac nova recipiantur olea et iterum cum his alia benedicenda sit aqua iuxta caeremonias Ritualis Romani; an vero illa conservari et adhiberi debeat, usque ad benedictionem in vigilia Pentecostes, prout in Missali.

4. An in Baptismo solemni ungendi sint infantes oleo et chrismate praecedentis anni, dum recenter consecrata non habentur; an vero omittenda sit haec caeremonia, et postea supplenda, quum novum oleum et novum chrisma recipiantur.

R. Ad 1. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad 2. Negative ad utrumque, sed fieri debet nova Fontis benedictio cum oleis anni praecedentis; seu provisum in prima parte superioris dubii.

Ad 3. Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Ad 4. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

2267

De Pio Opere *Propagationis Fidei.*

Ex Litt. Encycl. *Probe nostis* **Gregorii XVI** *15 Aug. 1840.* — Quid nisi magna cum laude, dicendum de celebri illa Societate, quae non solum in catholicis regionibus, sed etiam in acatholicorum et infidelium terris nova semper obtinet incrementa; quaeque fidelibus omnibus cuiuscumque conditionis facilem viam modumque aperit, ut de apostolicis Missionibus bene mereantur, ac de spiritualibus illarum bonis participes et ipsi fiant? Iam intelligitis, sermonem hic esse de notissima Societate sub titulo *Propagationis Fidei.*

Communicatis modo Vobiscum, Venerabiles Fratres, et angoribus quibus ob iacturas conficimur, et consolationibus quibus sustentamur ob catholicae religionis triumphos; restat nunc, ut pariter Vobis communicemus sollicitudinem, quae Nos urget pro maiori Societatum tam bene de religione merentium prosperitate. Vos igitur impense hortamur in Domino, ut eas in vestrarum dioecesium finibus fovere, tueri, atque augere studeatis.

Imprimis autem Vobis summopere commendamus memoratam Societatem *Propagationis Fidei,* quae inde ab anno 1822, in perantiqua ac nobilissima Lugdunensi urbe primum instituta, mirabili subinde celeritate ac prosperitate longe lateque diffusa est. Nec minori profecto commendatione reliquas huiuscemodi Sodalitates prosequimur, quae Vindobonae, aut alibi conflatae, diverso licet nomine distinguantur, in idem tamen opus Propagationis Fidei, religiosissimo etiam catholicorum principum favore substentatum, aequa animorum contentione conspirant. Magnum sane opus et sanctissimum, quod modicis oblationibus et quotidianis precibus a quolibet sodalium ad Deum effusis sustinetur, augetur, invalescit; quodque apostolicis operariis sustentandis, christianaeque charitatis operibus erga neophytos exercendis, nec non fidelibus ab impetu persecutionis liberandis inductum, bonorum omnium admiratione, atque amore dignissimum existimamus. Nec sine peculiari Divinae Providentiae consilio tantum commodi atque utilitatis Ecclesiae nuperrimis hisce temporibus obvenisse censendum est. Dum enim omnigena inferni hostis machinamenta dilectam Christi Sponsam lacessunt; nihil illi opportunius contingere poterat, quam ut desiderio propagandae catholicae veritatis Christi fideles inflammati, iunctis studiis, collataque ope, omnes Christo lucrifacere connitentur.

Quare Nos in suprema, licet indigni, Ecclesiae specula constituti nullam praetermisimus opportunitatem, quominus praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes et pronam Nostram in tam praeclarum opus voluntatem disertissime testaremur, et fidelium in id charitatem congruis acueremus incitamentis. Et vos igitur, Venerabiles Fratres, qui in partem vocati estis sollicitudinis nostrae, sedulo agite, ut tantum illud opus ampliora quotidie penes commissum cuique gregem incrementa accipiat. *Canite tuba in Sion,* paternisque monitis et suasionibus curate, ut qui pientissimae Societati nondum sese comites adiunxerunt, illam perlibenter ingrediantur; qui vero eidem se addixerint, in proposito perseverent.

2268

De ele Vice-Pra rum, et de facultatib

S. C. de Prop. Fide *8 Maii 1847* (C. G.). — La S. C. non deputa i Vice-Prefetti nè li riconosce quando nella Missione esiste il Prefetto da essa deputato. Il Prefetto però può da sè deputare uno o più Vice-Prefetti, che lo aiutino nel temporale, e forse anche in ciò che concerne la disciplina regolare, ma in quanto alla communicazione delle facoltà deve egli solo communicarle in tutto o in parte ai missionarî, nè senza speciale facoltà della S. Sede può communicarle al Vice-Prefetto acciò questi le communichi ai missionarî; ed i Prefetti possono istituire i Vice-Prefetti con facoltà solo nel tempo della loro morte finchè dalla S. C. sia provvisto.

2269

An ba mulier c licta a pagano, gano nu convei vult.

S. C. S. Officii *23 Iunii 1847.* — Vic. ap. Yunnan. — Quaedam mulier pagana derelicta est a suo viro qui amplius non vult

de illa. Tandem, post aliquot annos praefata mulier nupsit alteri pagano; deinde facta est christiana. Secundus vir non vult converti, et primus, qui est legitimus maritus et etiam paganus, adhuc vivit. Unde humiliter quaero :

1. Utrum illa mulier, si esset in bona fide circa nullitatem posterioris sui matrimonii, posset in eo tolerari, et post sufficientem instructionem baptizari.

2. An satius esset ei differre Baptismum, quia tandem posterior eius vir convertetur, vel saltem consentiet ab ea separari? Sed etiam in hoc ultimo casu, quid et quomodo agendum si illa mulier graviter aegrotaret? Ante separationem essetne baptizanda?

R. Ad 1. Mulier certior facta de nullitate secundi matrimonii, separata a secundo viro et sufficienter instructa, baptizetur; deinde interpelletur primus vir utrum velit converti, vel cohabitare cum muliere absque iniuria Creatoris; quatenus in infidelitate remanens, vel nolit absolute cohabitare, vel etiam nolit cohabitare absque contumelia Creatoris, mulier nubere possit alteri viro catholico.

Ad 2. Provisum in primo. Quod si mulier graviter aegrotaret, si ipsa, quantum est in se serio promittat simul ac convaluerit separari, baptizetur.

2270

entio- ecibus termi- criptis as In-

S. C. Indulg. *12 Iulii 1847.* — VALENTINEN. — Quando ad Indulgentias lucrandas praescribitur oratio pro fine determinato v. gr. pro extirpatione haeresum etc. an requiratur intentio explicita, expressa singulis vicibus.

R. Negative.

2271

icatio- e pro casu s cele-

S. C. Concilii *25 Sept. 1858.* CAMERACEN. — 1. An parochus qui duas parochias regit, et ideo bis in die celebrat, utrique parochiae suam Missam applicare teneatur, non obstante redituum exiguitate.

2. An parochus qui in una eademque parochia bis eadem die celebrat, utramque Missam populo sibi commisso gratis applicare omnino teneatur.

3. An et quomodo concedendum sit parochis qui diebus dominicis aliisque festis bis celebrant, ut unius Missae liberam habeant applicationem, et stipendium pro ea recipere valeant in casu.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Negative, firma prohibitione recipiendi eleemosynam pro secunda Missa.

Ad 3. Negative, et Episcopus provideat ad formam Constitutionis Bened. XIV. *Cum semper oblatas* § 8 (1).

2272

Circa advocatos et iudices catholicos in causis de divortio.

S. C. S. Off. *22 Maii et 19 Dec. 1860.* — SOUTHWARK — Post plorandam erectionem tribunalis anglici, per cuius decretum dissolvi solent matrimonia quoad vinculum, adeo ut coniuges possint ad nova matrimonia transire, quaeritur : — 1. Utrum advocatus catholicus possit licite in dicto tribunali actoris causam sustinere, et vinculi matrimonii solutionem a iudice postulare.

2. Utrum advocatus catholicus licite possit defendere causam partis conventae, contra actorem vinculi solutionem exquirentem.

3. Utrum catholicus possit tamquam iudex in dicto tribunali sedere, vel tamquam iuratus, ut dicitur, cum aliis iuratis assistere.

4. Utrum liceat advocati, iudicis, vel actoris partes agere quando finis litis est simplex separatio absque ulla sententia nullitatem matrimonii secum trahente.

R. Ad 1. Negative.

Ad 2. Dummodo Episcopo constet de probitate advocati, et dummodo advocatus nihil agat quod a principiis iuris naturalis et ecclesiastici deflectat, posse tolerari.

Ad 3. Negative.

Ad 4. Dummodo pars catholica nullum aliud tribunal adire possit, a quo sententiam obtineat separationis quoad thorum et mensam, et dummodo sententia huius tribunalis nullum alium habeat effectum quam separationem praedictam, posse tolerari ut catholici in eo foro actoris et advocati partes agant, dummodo adsint iustae separationis causae iudicio Episcopi, et si quid habeat praeterea dubii, recurrat, plenius exponens omnes circumstantias et legis dispositiones. — SSmus suffragium Emorum PP. confirmavit.

2273

An Vicarius generalis erigere possit Confraternitates et earum statuta approbare.

S. C. Indulg. *18 Aug. 1868.* — AURELIANEN. — Etsi Vicarius Generalis vi officii sibi generaliter commissi expedire possit ea negotia, quae ad ordinariam Episcopi iurisdictionem spectant; nonnulla tamen exercere ne-

(1) Haec loc. cit. habentur : « .... Quod pertinet « ad praedictos parochos egentes, unicuique vestrum « (Episcoporum) facultatem concedimus, cum iis quos « revera tales esse noveritis opportune dispensandi, « ad hoc ut, etiam diebus festis huiusmodi, eleemo- « synam ab aliquo pio offerente recipere, et pro ipso « Sacrificium applicare, quatenus id ab eo requiratur, « libere et licite possint et valeant; dummodo ad ne- « cessariam populi commoditatem, in ipsa ecclesia pa- « rochiali Missam celebrent; ea tamen adiecta condi- « tione ut tot Missas infra hebdomadam pro populo « applicent, quot in diebus festis infra eamdem hebdo- « madam occurrentibus iuxta peculiarem intentionem « alterius pii benefactoris obtulerint ».

quit sine speciali Episcopi mandato: ea nempe, quae vel ex iure scripto, vel ex causae gravitate specialem commissionem requirunt. Inter haec autem adcensendam esse Confraternitatum erectionem tum docent doctores, tum inferri videbatur ex resolutione Sacrae Rituum Congregationis edita die 7 Octobris 1617, qua Episcopo Elboren. respondit: « Nemini licere inconsulto Episcopo in sua dioecesi erigere et creare de novo Confraternitates, et earum statuta confirmare, quae omnia privative quoad alios ad Episcopum tantum pertinent in sua dioecesi ». Praeterea Vicarius Generalis non potest pariter vigore officii sui se ingerere in exsequutione litterarum Apostolicarum pro huiuscemodi indultis, si haec fuerint Episcopo directa, nisi potestas subdelegandi eidem facta fuerit, suumque Vicarium Generalem reapse subdelegaverit. Id confirmatum reperitur ab hac Sacra Congregatione in una Gratianopolitana diei 24 Maii 1843. Cum enim Episcopus Gratianopolitanus ab Apostolica Sede obtinuisset praeter alias facultates, licentiam erigendi in sua dioecesi plures Sodalitates, quaesitum fuit a Sacra Congregatione, utrum duo Vicarii Generales eiusdem Episcopi, qui cum ipso unam personam moralem efficiebant saltem quoad iurisdictionem ordinariam, uti possent facultatibus praedictis, scilicet Sodalitates erigendi etc.. Sacra Congregatio respondit: Indulta seu facultates, de quibus in proposito dubio, etsi non cedant in propriam Episcopi utilitatem, sed in gratiam dioecesanorum, non sunt tamen de ordinaria sua potestate ad rectam necessariamque animarum sibi commissarum administrationem ordinata; ita ut, eo absente, vel morbo laborante, sive nimiis occupationibus impedito, vices pro eo alius gerat, tamquam ab ipso legitime delegatus, sed cum sint potius favores, quos idem Episcopus ab Apostolica Sede personaliter impetravit, hinc ab Episcopo tantum erunt fidelibus sibi creditis distribuendi, nisi in precibus Apostolicae Sedi delatis expostulasset iis verbis, aut similibus, nempe eos sive per se, sive per suos Vicarios Generales communicandi etc.

Denique in Constitutione Clementis VIII incip. *Quaecumque* etc. cum praecipiatur, aggregationem Confraternitatum faciendam esse praevio loci Ordinarii consensu, et cum eiusdem litteris testimonialibus; et praeterea statuta earumdem Confraternitatum non posse tradi, nisi ea prius ab Episcopo dioecesano examinata, et pro ratione loci approbata fuerint, in utrisque casibus venire solum Episcopum inferebatur tum ex verbis Constitutionis, tum ex natura rei; ita ut Vicarius Generalis speciali ad id mandato indigeat. Per aggregationem enim Confraternitas quadam nova erectione perficitur, et per statutorum traditionem, privilegiorum, Indulgentiarum communicationem ad sublimiorem statum evehitur. Unde hic Ordinarii appellatione solum Episcopum designari visum est, quemadmodum in casu, de quo in Tridentina Synodo sess. 23 cap. 8 de Reform. hisce verbis: « Unusquisque autem a proprio Episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio ordinari petat, nullatenus id ei permittatur, nisi eius probitas et mores Ordinarii sui testimonio commendentur ». Ordinarii autem nomine hic intelligi Episcopum, non vero Vicarium Generalem, nisi antea speciale mandatum ei ab Episcopo tributum fuerit, omnes tradunt doctores, ita ut Vicarius Generalis absque eo dimissoriales seu testimoniales litteras ad effectum suscipiendi Ordines concedere minime possit. Nil mirum igitur, quod Vicarius Generalis Episcopi Aurelianensis quatuor sequentia dubia Sacrae Congregationi enodanda proposuerit, nempe:

1. Cum Episcopus obtinuerit facultatem a Sede Apostolica erigendi Confraternitates cum respectivis Indulgentiis, possitne Vicarius Generalis id praestare absque speciali delegatione Episcopi?

2. Potestne Vicarius Generalis auctoritate ordinaria erigere Confraternitates absque delegatione Episcopi, ita ut erectio sic peracta canonica sit?

3. Utrum Vicarius Generalis possit valide concedere litteras testimoniales ac consensum requisitum a Clemente VIII pro aggregatione Confraternitatum?

4. Utrum Vicarius Generalis possit approbare statuta Confraternitatum?

Quibus EE. PP. in comitiis generalibus apud Vaticanas Aedes habitis die 20 Iulii 1868, audito Consultoris voto, et re mature perpensa, rescribendum duxerunt:

R. Ad 1. Negative, nisi Episcopo subdelegandi potestas in Apostolico indulto concessa fuerit, suumque Vicarium Generalem subdelegaverit.

Ad 2. Negative.

Ad 3. Negative.

Ad 4. Negative, et supplicandum SSmo pro sanatione quoad praeteritum.

Et facta de praemissis relatione SSmo D. N. Pio PP. IX in audientia habita ab infrascripto Cardinali Praefecto die 18 Augusti 1868, Sanctitas Sua resolutionem Sacrae Congregationis approbavit et confirmavit, et sanationem erectionum Confraternitatum, et approbationum statutorum a Vicariis Generalibus usque ad totum currentem diem 18 Aug. 1868 factarum, necnon aggregationum, quae cum litteris testimonialibus et consensu Vicariorum Generalium locum hucusque habuerunt, benigne impertita est. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

2274

S. C. S. Officii *1 Febr. 1871.* — Vic. Ap. Myssur. — 1. Utrum gentiles mulieres nuptae, vel viduae, vel notorie corruptae, quae ex gentilitate conversae christianum recipiunt matrimonium, possint recipere benedictionem nuptialem intra Missam.

2. An sponsi christiani qui pridie in pomeridiana matrimonium in Ecclesia receperunt, et crastina sequenti die ad Missam ambo veniunt, benedictionem intra Missam recipere possint, illis non interrogatis de continentia in nocte servata.

R. Ad 1. Affirmative.

Ad 2. Affirmative; neque ullo modo faciendam esse interrogationem de qua in dubio mentio fit: et ad mentem. Mens est quod in illis matrimonio iungendis admonitio praetermittenda non sit, Sacrosanctum Concilium Tridentinum hortari (Sess. XXIV. cap. I. De Reform. Matrim.) ut coniuges ante benedictionem sacerdotalem in templo accipiendam in eadem domo non cohabitent.

2275

S. R. C. *29 Novembris 1878.* — Marianopolitana — Episcopus.... exposuit: Oratorium principale maioris Seminarii dioecesani formam ecclesiae praeferens quatuordecim abhinc annis consecratum fuisse... Quum in dubium vocata sit legitimitas celebrationis utriusque praefatae festivitatis (Titularis et Anniversarii Dedicationis eiusdem oratorii) eo quod extraneis non pateat indiscriminatim eiusdem oratorii ianua, ac proinde iuxta nonnullos illud recensendum videatur intra oratoria privata, de quorum Titulari ac Dedicatione nemini licet Officium recitare, ab eadem S. R. C. ipse Rm̃us Episcopus declarari postulavit: Utrum ab initio recte fuerit introducta celebratio festi Titularis et Dedicationis supradicti oratorii.

R. Dummodo reapse oratorium fuerit consecratum, et non simpliciter benedictum, celebrandum esse Officium tam Sancti Titularis, quam Dedicationis.

2276

Ex Litt. S. C. de Prop. Fide *29 Iulii 1889.* (ad Archiep. Milvaukien.) A.T. exponit omnes missionum rectores ad Synodum venire non posse, tum ne multae missiones sine sacerdote remaneant, ad quem fideles in casu necessitatis recurrere queant, tum quia decentia habitacula pro omnibus parari non possint, et proinde A. T. expostulat ut ex quolibet decanatu duo vel tres missionum rectores ab aliis eligi possint, qui Synodo intervenire debeant. Et A. T. notat eamdem facultatem Episcopo Baionensi mense Februario huius anni ad decennium concessam. Iam vero, ut notat Benedictus XIV *(De Syn. Dioec.)* admissio procuratorum nihil prorsus ad Synodi utilitatem conferre valet, et proinde facultas eligendi procuratorem nonnisi ex specialibus causis, ut in casu Episcopi Baionensis, et rarissime dari solet. Proinde A. T. singulis vicibus aut dimidiam partem rectorum missionum, aut illos ad Synodum vocare poterit quos vocandos opportunum in Domino iudicabit.

2277

Litt. encycl. Leonis PP. XIII. *8 Sept. 1899* (ad Epp. et clerum Galliae). — Depuis le jour où Nous avons été élevé à la Chaire pontificale, la France a été constamment l'objet de Notre sollicitude et de Notre affection toute particulière. C'est chez elle, en effet que, dans le cours des siècles, mu par les insondables desseins de sa miséricorde sur le monde, Dieu a choisi de préférence les hommes apostoliques destinés à prêcher la vraie foi jusqu'aux confins du globe, et à porter la lumière de l'Evangile aux nations encore plongées dans les ténèbres du paganisme. Il l'a prédestinée à être le défenseur de son Eglise et l'instrument de ses grandes œuvres: *Gesta Dei per Francos.* De ecclesiastic ordinis dignitate et officiis.

A une si haute mission correspondent évidemment de nombreux et graves devoirs. Désireux, comme Nos prédécesseurs, de voir la France accomplir fidèlement le glorieux mandat dont elle a été chargée, Nous lui avons plusieurs fois déjà, durant Notre long Pontificat, adressé Nos conseils, Nos encouragements, Nos exhortations. Nous l'avons fait tout spécialement dans Notre Lettre Encyclique du 8 février 1884, *Nobilissima Gallorum gens,* et dans Notre Lettre du 16 février 1892, publiée dans l'idiome de la France et qui commence par ces mots: *Au milieu des sollicitudes.* Nos paroles ne sont pas demeurées infructueuses, et Nous savons par vous, Vénérables Frères, qu'une grande partie du peuple français tient toujours en honneur la foi de ses ancêtres et remplit avec fidélité les devoirs qu'elle impose. D'autre part, Nous ne saurions ignorer que les ennemis de cette foi sainte ne sont pas demeurés inactifs, et qu'ils sont parvenus à bannir tout principe de religion d'un grand nombre de familles, qui, par suite, vivent dans une lamentable ignorance de la vérité révélée, et dans une complète indifférence pour tout ce qui touche à leurs intérêts spirituels et au salut de leurs âmes.

Si donc, et à bon droit, Nous félicitons la France d'être pour les nations infidèles un foyer d'apostolat, Nous devons encourager aussi les efforts de ceux de ses fils qui, enrolés dans le sacerdoce de Jésus-Christ, travaillent à évangé-

liser leurs compatriotes, à les prémunir contre l'envahissement du naturalisme et de l'incrédulité, avec leurs funestes et inévitables conséquences. Appelés par la volonté de Dieu à être les sauveurs du monde, les prêtres doivent toujours, et avant tout, se rappeler qu'ils sont, de par l'institution même de Jésus-Christ, « le sel de la terre » (1), d'où S. Paul, écrivant à son disciple Timothée, conclut avec raison « qu'ils « doivent être l'exemple des fidèles dans leurs « paroles et dans leurs rapports avec le pro- « chain, par leur charité, leur foi et leur pu- « reté » (2).

Qu'il en soit ainsi du Clergé de France, pris dans son ensemble, ce Nous est toujours, Vénérables Frères, une grande consolation de l'apprendre ; soit par les relations quadriennales que vous Nous envoyez sur l'état de vos diocèses, conformément à la Constitution de Sixte Quint ; soit par les communications orales que Nous recevons de vous, lorsque Nous avons la joie de Nous entretenir avec vous et de recevoir vos confidences. Oui, la dignité de la vie, l'ardeur de la foi, l'esprit de dévouement et de sacrifice, l'élan et la générosité du zèle, la charité inépuisable envers le prochain, l'energie dans toutes les nobles et fécondes entreprises qui ont pour but la gloire de Dieu, le salut des âmes, le bonheur de la patrie ; telles sont les traditionnelles et précieuses qualités du clergé français, auxquelles Nous sommes heureux de pouvoir rendre ici un public et paternel témoignage. Toutefois, en raison même de la tendre et profonde affection que Nous lui portons ; tout à la fois pour satisfaire au devoir de Notre ministère apostolique, et pour répondre à Notre vif désir de le voir demeurer toujours à la hauteur de sa grande mission, Nous avons résolu, Vénérables Frères, de traiter dans la présente Lettre quelques points que les circonstances actuelles recommandent de la façon la plus instante à la consciencieuse attention des premiers Pasteurs de l'Eglise de France, et des prêtres qui travaillent sous leur autorité.

De clericorum institutione.

C'est d'abord chose évidente que, plus un office est relevé, complexe, difficile, plus longue et plus soignée doit être la préparation de ceux qui sont appelés à le remplir. Or, existe-t-il sur la terre une dignité plus haute que celle du sacerdoce, et un ministère imposant une plus lourde responsabilité, que celui qui a pour objet la sanctification de tous les actes libres de l'homme ? N'est-ce pas du gouvernement des âmes que les Pères ont dit avec raison, que c'est « l'art des arts », c'est à dire le plus important et le plus délicat de tous les labeurs auxquels un homme puisse être appliqué au profit de ses semblables « ars artium regimen animarum ? » (3). Rien donc ne devra être négligé pour préparer à remplir dignement et fructueusement une telle mission, ceux qu'une vocation divine y appelle.

Avant toute chose, il convient de discerner, parmi les jeunes enfants, ceux en qui le Très-Haut a déposé le germe d'une semblable vocation. Nous savons que, dans un certain nombre de diocèses de France, grâce à vos sages recommandations, les prêtres des paroisses, surtout dans les campagnes, s'appliquent avec un zèle et une abnégation que Nous ne saurions trop louer, à commencer eux-mêmes les études élémentaires des enfants dans lesquels ils ont remarqué des dispositions sérieuses à la piété et des aptitudes au travail intellectuel. Les écoles presbytérales sont ainsi comme le premier degré de cette échelle ascendante qui, d'abord par les petits, puis par les grands Séminaires, fera monter jusqu'au sacerdoce les jeunes gens auxquels le Sauveur a répété l'appel adressé à Pierre et André, à Jean et à Jacques : Laissez vos filets ; « suivez-moi ; je veux faire de vous « des pêcheurs d'hommes » (4).

Quant aux petits Séminaires, cette très-salutaire institution a été souvent et justement comparée à ces pépinières, où sont mises à part les plantes qui réclament des soins plus spéciaux et plus assidus, moyennant lesquels seuls elles peuvent porter des fruits et dédommager de leurs peines ceux qui s'appliquent à les cultiver. Nous renouvelons à cet égard la recommandation que, dans son Encyclique du 8 décembre 1849, notre prédécesseur Pie IX adressait aux Evêques. Elle se référait elle-même à une des plus importantes décisions des Pères du S. Concile de Trente. C'est la gloire de l'Eglise de France, dans le siècle présent d'en avoir tenu le plus grand compte, puisqu'il n'est pas un seul des 94 diocèses dont elle se compose, qui ne soit doté d'un ou de plusieurs petits Séminaires.

Nous savons, Vénérables Frères, de quelles sollicitudes vous entourez ces institutions si justement chères à votre zèle pastoral, et Nous vous en félicitons. Les prêtres qui, sous votre haute direction, travaillent à la formation de la jeunesse appelée à s'enrôler plus tard dans les rangs de la milice sacerdotale, ne sauraient trop souvent méditer devant Dieu l'importance exceptionnelle de la mission que vous leur confiez. Il ne s'agit pas pour eux, comme pour le commun des maîtres, d'enseigner simplement à ces enfants les éléments des lettres et des sciences humaines. Ce n'est là que la moindre partie de leur tâche. Il faut que leur attention,

(1) Matth. v. 13.
(2) I Tim. iv. 12.
(3) S. Greg. M. Lib. Regulae Past. P. 1. c. 1.
(4) Matth. iv, 19.

leur zèle, leur dévouement soient sans cesse en éveil et en action, d'une part pour étudier continuellement sous le regard et dans la lumière de Dieu, les âmes des enfants et les indices significatifs de leur vocation au service des autels; de l'autre, pour aider l'inexpérience et la faiblesse de leurs jeunes disciples, à protéger la grâce si précieuse de l'appel divin contre toutes les influences funestes soit du dehors, soit du dedans. Ils ont donc à remplir un ministère humble, laborieux, délicat, qui exige une constante abnégation. Afin de soutenir leur courage dans l'accomplissement de leurs devoirs, ils auront soin de le retemprer aux sources les plus pures de l'esprit de foi. Ils ne perdront jamais de vue, qu'ils n'ont point à préparer pour des fonctions terrestres, si légitimes et honorables soient-elles, les enfants dont ils forment l'intelligence, le cœur, le caractère. L'Eglise les leur confie pour qu'ils deviennent capables un jour d'être des prêtres, c'est-à-dire des missionnaires de l'Evangile, des continuateurs de l'œuvre de Jésus-Christ, des distributeurs de sa grâce et de ses sacrements. Que cette considération toute surnaturelle se mêle incessamment à leur double action de professeurs et d'éducateurs, et soit comme ce levain qu'il faut mélanger au meilleur froment, suivant la parabole évangélique, pour le transformer en un pain savoureux et substantiel (1).

Si la préoccupation constante d'une première et indispensable formation à l'esprit et aux vertus du sacerdoce doit inspirer les maîtres de vos petits Séminaires dans leurs relations avec leurs élèves, c'est à cette même idée principale et directrice que se rapporteront le plan des études, et toute l'économie de la discipline. Nous n'ignorons pas, Vénérables Frères, que, dans une certaine mesure, vous êtes obligés de compter avec les programmes de l'Etat et les conditions mises par lui à l'obtention des grades universitaires, puisque, dans un certain nombre de cas, ces grades sont exigés des prêtres employés soit à la direction des collèges libres, placés sous la tutelle des Evêques ou des Congrégations religieuses, soit à l'enseignement supérieur dans les Facultés catholiques que vous avez si louablement fondées. Il est d'ailleurs d'un intérêt souverain, pour maintenir l'influence du clergé sur la société, qu'il compte dans ses rangs un assez grand nombre de prêtres ne le cédant en rien pour la science, dont les grades sont la constatation officielle, aux maîtres que l'Etat forme pour ses lycées et ses Universités.

Toutefois, et après avoir fait à cette exigence des programmes la part qu'imposent les circonstances, il faut que les études des aspirants au sacerdoce demeurent fidèles aux méthodes traditionnelles des siècles passés. Ce sont elles qui ont formé les hommes éminents dont l'Eglise de France est fière à si juste titre, les Pétau, les Thomassin, les Mabillon et tant d'autres, sans parler de votre Bossuet, appelé l'aigle de Meaux, parce que, soit par l'élévation des pensées, soit par la noblesse du langage, son génie plane dans les plus sublimes régions de la science et de l'éloquence chrétienne. Or, c'est l'étude des belles-lettres qui a puissamment aidé ces hommes à devenir de très-vaillants et utiles ouvriers au service de l'Eglise, et les a rendus capables de composer des ouvrages vraiment dignes de passer à la postérité et qui contribuent encore de nos jours à la défense et à la diffusion de la vérité révélée. En effet, c'est le propre des belles-lettres, quand elles sont enseignées par des maîtres chrétiens et habiles, de développer rapidement dans l'âme des jeunes gens tous les germes de vie intellectuelle et morale, en même temps qu'elles contribuent à donner au jugement, de la rectitude et de l'ampleur, et au langage, de l'élégance et de la distinction.

Cette considération acquiert une importance spéciale quand il s'agit des littératures grecque et latine, dépositaires des chefs-d'œuvre de science sacrée que l'Eglise compte à bon droit parmi ses plus précieux trésors. Il y a un demi-siècle, pendant cette période trop courte de véritable liberté, durant laquelle les Evêques de France pouvaient se réunir et concerter les mesures qu'ils estimaient les plus propres à favoriser les progrès de la religion et, du même coup, les plus profitables à la paix publique, plusieurs de vos Conciles provinciaux, Vénérables Frères, recommandèrent de la façon la plus expresse la culture de la langue et de la littérature latines. Vos collègues d'alors déploraient déjà que, dans votre pays, la connaissance du latin tendît à décroître (2).

Si, depuis plusieurs années, les méthodes pédagogiques en vigueur dans les établissements de l'Etat réduisent progressivement l'étude de la langue latine, et suppriment des exercices de prose et de poésie que nos devanciers estimaient à bon droit devoir tenir une grande place dans les classes des collèges, les petits Séminaires se mettront en garde contre ces innovations inspirées par des préoccupations utilitaires, et qui tournent au détriment de la solide formation de l'esprit. A ces anciennes méthodes, tant de fois justifiées par leurs résultats, Nous appliquerions volontiers le mot de S. Paul à son disciple Timothée, et avec l'Apôtre, Nous vous dirions, Vénérables Frères:

---

(1) Matth. XIII, 33.

(2) Porro linguam latinam apud nos obsolescere nec quisquam est qui nesciat, et viri prudentes queruntur. Discitur tardissime, celerrime didiscitur (Litt. Synod. Patrum Conc. Paris. ad clericos et fideles, an. 1849, in *Collectio Lacensis* Tom. IV, col. 86).

« Gardez-en le depôt » (1), avec un soin jaloux. Si un jour, ce qu'à Dieu ne plaise, elles devaient disparaître complètement des autres écoles publiques, que vos petits Séminaires et collèges libres les gardent avec une intelligente et patriotique sollicitude. Vous imiterez ainsi les prêtres de Jérusalem qui, voulant soustraire à de barbares envahisseurs le feu sacré du Temple, le cachèrent de manière à pouvoir le retrouver et à lui rendre toute sa splendeur, quand les mauvais jours seraient passés (2).

Une fois en possession de la langue latine, qui est comme la clef de la science sacrée, et les facultés de l'esprit suffisamment développées par l'étude des belles-lettres, les jeunes gens qui se destinent au sacerdoce passent du petit au grand Séminaire. Ils s'y prépareront, par la piété et l'exercice des vertus cléricales, à la réception des saints Ordres, en même temps qu'ils s'y livreront à l'étude de la Philosophie et de la Théologie.

Nous le disions dans Notre Encyclique *Aeterni Patris,* dont Nous recommandons de nouveau la lecture attentive à vos séminaristes et à leurs maîtres, et Nous le disions en Nous appuyant sur l'autorité de S. Paul: c'est par les vaines subtilités de la mauvaise philosophie, « *per philosophiam et inanem fallaciam* » (3), que l'esprit des fidèles se laisse le plus souvent tromper, et que la pureté de la foi se corrompt parmi les hommes. Nous ajoutions, et les évènements accomplis depuis vingt ans ont bien tristement confirmé les réflexions et les appréhensions que Nous exprimions alors: « Si l'on « fait attention aux conditions critiques du temps « où nous vivons, si l'on embrasse par la pen« sée l'état des affaires tant publiques que pri« vées, on découvrira sans peine que la cause « des maux qui nous oppriment, comme de « ceux qui nous menacent, consiste en ceci que « des opinions erronées sur toutes choses, di« vines et humaines, des écoles des philosophes « se sont peu à peu glissées dans tous les rangs « de la société et sont arrivées à se faire accepter « d'un grand nombre d'esprits » (4).

Nous réprouvons de nouveau ces doctrines qui n'ont de la vraie philosophie que le nom, et qui, ébranlant la base même du savoir humain, conduisent logiquement au scepticisme universel et à l'irréligion. Ce nous est une profonde douleur d'apprendre que, depuis quelques années, des catholiques ont cru pouvoir se mettre à la remorque d'une philosophie qui, sous le spécieux prétexte d'affranchir la raison humaine de toute idée préconçue et de toute illusion, lui dénie le droit de rien affirmer au-delà de ses propres opérations, sacrifiant ainsi à un subjectivisme radical toutes les certitudes que la métaphysique traditionnelle, consacrée par l'autorité des plus vigoureux esprits, donnait comme nécessaires et inébranlables fondements à la démonstration de l'existence de Dieu, de la spiritualité et de l'immortalité de l'âme, et de la réalité objective du monde extérieur. Il est profondément regrettable que ce scepticisme doctrinal, d'importation étrangère et d'origine protestante, ait pu être accueilli avec tant de faveur dans un pays justement célèbre par son amour pour la clarté des idées et pour celle du langage. Nous savons, Vénérables Frères, à quel point vous partagez là-dessus Nos justes préoccupations, et Nous comptons que vous redoublerez de sollicitude et de vigilance pour écarter de l'enseignement de vos Séminaires cette fallacieuse et dangereuse philosophie, mettant plus que jamais en honneur les méthodes que Nous recommandions dans Notre Encyclique précitée du 4 Août 1879.

Moins que jamais à notre époque, les élèves de vos petits et de vos grands Séminaires ne sauraient demeurer étrangers à l'étude des sciences physiques et naturelles. Il convient donc qu'ils y soient appliqués, mais avec mesure et dans de sages proportions. Il n'est donc nullement nécessaire que, dans les cours de sciences, annexés à l'étude de la philosophie, les professeurs se croient obligés d'exposer en détail les applications presque innombrables des sciences physiques et naturelles aux diverses branches de l'industrie humaine. Il suffit que leurs élèves en connaissent avec précision les grands principes et les conclusions sommaires, afin d'être en état de résoudre les objections que les incrédules tirent de ces sciences contre les enseignements de la Révélation.

Par dessus tout, il importe que, durant deux ans au moins, les élèves de vos grands Séminaires étudient avec un soin assidu la philosophie *rationnelle,* laquelle, disait un savant bénédictin, l'honneur de son ordre et de la France, D. Mabillon, leur sera d'un si grand secours, non seulement pour leur apprendre à bien raisonner et à porter de justes jugements, mais pour les mettre à même de défendre la foi orthodoxe contre les arguments captieux et souvent sophistiques des adversaires (5).

Viennent ensuite les sciences sacrées proprement dites, à savoir la Théologie dogmatique et la Théologie morale, l'Ecriture Sainte, l'Histoire ecclésiastique et le Droit Canon. Ce sont là les sciences propres au prêtre. Il en reçoit une première initiation pendant son séjour au grand Séminaire; il devra en poursuivre l'étude tout le reste de sa vie.

(1) I Tim. VI, 20.
(2) II Mach. I, 19-22.
(3) Col. II, 8.
(4) Encyclique : *Aeterni Patris.*
(5) De Studiis Monasticis Part. II. c. 9.

La Théologie, c'est la science des choses de la foi. Elle s'alimente, nous dit le Pape Sixte-Quint, à ces sources toujours jaillissantes qui sont les Saintes Ecritures, les décisions des Papes, les décrets des Conciles (1).

Appelée positive et spéculative, ou scolastique, suivant la méthode qu'on emploie pour l'étudier, la Théologie ne se borne pas à proposer les vérités à croire; elle en scrute le fond intime, elle en montre les rapports avec la raison humaine, et à l'aide des ressources que lui fournit la vraie philosophie, elles les explique, les développe, et les adapte exactement à tous les besoins de la défense et de la propagation de la foi. A l'instar de Béléséel, à qui le Seigneur avait donné son esprit de sagesse, d'intelligence et de science, en lui confiant la mission de bâtir son Temple, le théologien « taille les pierres précieuses des divins « dogmes, les assortit avec art, et par l'enca- « drement dans lequel il les place, en fait res- « sortir l'éclat, le charme et la beauté » (2).

C'est donc avec raison que le même Sixte-Quint appelle cette théologie (et il parle spécialement ici de la théologie scolastique) un don du ciel et demande qu'elle soit maintenue dans les écoles et cultivée avec une grande ardeur, comme étant ce qu'il y a de plus fructueux pour l'Eglise (3).

Est-il besoin d'ajouter que le livre par excellence où les élèves pourront étudier avec plus de profit la théologie scolastique, est la somme théologique de S. Thomas d'Aquin? Nous voulons donc que les professeurs aient soin d'en expliquer à tous leurs élèves la méthode, ainsi que les principaux articles relatifs à la foi catholique.

Nous recommandons également que tous les Séminaristes aient entre les mains et relisent souvent le livre d'or, connu sous le nom de Catéchisme du S. Concile de Trente ou Catéchisme romain, dédié à tous les prêtres investis de la charge pastorale *(Catechismus ad parochos)*. Remarquable à la fois par la richesse et l'exactitude de la doctrine et par l'élégance du style, ce catéchisme est un précieux abrégé de toute la théologie dogmatique et morale. Qui le posséderait à fond, aurait toujours à sa disposition les ressources à l'aide desquelles un prêtre peut prêcher avec fruit, s'acquitter dignement de l'important ministère de la confession et de la direction des âmes, et être en état de réfuter victorieusement les objections des incrédules.

Au sujet de l'étude des Saintes Ecritures, Nous appelons de nouveau votre attention, Vénérables Frères, sur les enseignements que Nous avons donnés dans Notre Encyclique *Providentissimus Deus* (4), dont Nous désirons que les Professeurs donnent connaissance à leurs disciples, en y ajoutant les explications nécessaires. Ils les mettront spécialement en garde contre des tendances inquiétantes qui cherchent à s'introduire dans l'interprétation de la Bible, et qui, si elles venaient à prévaloir, ne tarderaient pas à en ruiner l'inspiration et le caractère surnaturel. Sous le spécieux prétexte d'enlever aux adversaires de la parole révélée l'usage d'arguments qui semblaient irréfutables contre l'authenticité et la véracité des Livres Saints, des écrivains catholiques ont cru très-habile de prendre ces arguments à leur compte. En vertu de cette étrange et périlleuse tactique, ils ont travaillé, de leurs propres mains, à faire des brèches dans les murailles de la cité qu'ils avaient mission de défendre. Dans Notre Encyclique précitée, ainsi que dans un autre document (5), Nous avons fait justice de ces dangereuses témérités. Tout en encourageant nos exégètes à se tenir au courant des progrès de la critique, Nous avons fermement maintenu les principes sanctionnés en cette matière par l'autorité traditionnelle des Pères et des Conciles, et renouvelés de nos jours par le Concile du Vatican.

L'histoire de l'Eglise est comme un miroir, où resplendit la vie de l'Eglise à travers les siècles. Bien plus encore que l'histoire civile et profane, elle démontre la souveraine liberté de Dieu et son action providentielle sur la marche des évènements. Ceux qui l'étudient ne doivent jamais perdre de vue qu'elle renferme un ensemble de faits dogmatiques, qui s'imposent à la foi et qu'il n'est permis à personne de révoquer en doute. Cette idée directrice et surnaturelle qui préside aux destinées de l'Eglise est en même temps le flambeau dont la lumière éclaire son histoire. Toutefois, et parce que l'Eglise, qui continue parmi les hommes la vie du Verbe incarné, se compose d'un élément humain, ce dernier doit être exposé par les maîtres et étudié par les élèves avec une grande probité. Comme il est dit au livre de Job, « Dieu n'a pas besoin de nos mensonges » (6).

L'historien de l'Eglise sera d'autant plus fort pour faire ressortir son origine divine, supérieure à tout concept d'ordre purement terrestre et naturel, qu'il aura été plus loyal à ne

(1) Const. Apost. « Triumphantis Ierusalem ».
(2) Pretiosas divini dogmatis gemmas insculpe, fideliter coapta, adorna sapienter; adiice splendorem, gratiam, venustatem. (S. Vinc. Lir. Commonit. c. 2).
(3) Même Constitution.
(4) 18 Nov. 1893.
(5) « Genus interpretandi audax atque immodice liberum » (Lettre au Ministre Général des Frères Mineurs, 25 Nov. 1898).
(6) *Numquid Deus indiget vestro mendacio?* (Iob. XXIII, 77).

rien dissimuler des épreuves que les fautes de ses enfants, et parfois même de ses ministres, ont fait subir à cette Epouse du Christ dans le cours des siècles. Etudiée de cette façon, l'histoire de l'Eglise, à elle toute seule, constitue une magnifique et concluante démonstration de la vérité et de la divinité du Christianisme.

Enfin, pour achever le cycle des études par lesquelles les candidats au sacerdoce doivent se préparer à leur futur ministère, il faut mentionner le Droit canonique, ou science des lois et de la jurisprudence de l'Eglise. Cette science se rattache par des liens très-intimes et très-logiques à celle de la Théologie, dont elle montre les applications pratiques à tout ce qui concerne le gouvernement de l'Eglise, la dispensation des choses saintes, les droits et les devoirs de ses ministres, l'usage des biens temporels, dont elle a besoin pour l'accomplissement de sa mission. « Sans la connaissance du « Droit canonique (disaient fort bien les Pères « d'un de vos conciles provinciaux) la théolo« gie est imparfaite, incomplète, semblable à « un homme qui serait privé d'un bras. C'est « l'ignorance du droit canon qui a favorisé la « naissance et la diffusion de nombreuses er« reurs sur les droits des Pontifes Romains, « sur ceux des évêques, et sur la puissance que « l'Eglise tient de sa propre constitution, dont « elle proportionne l'exercice aux circonstan« ces » (1).

Nous résumerons tout ce que Nous venons de dire sur vos petits et vos grands Séminaires par cette parole de S. Paul, que Nous recommandons à la fréquente méditation des maîtres et des élèves de vos athénées ecclésiastiques: « O Timothée, gardez avec soin le dépôt « qui vous a été confié. Fuyez les profanes « nouveautés de paroles et les objections qui « se couvrent du faux nom de science; car tous « ceux qui en ont fait profession, ont erré au « sujet de la foi » (2).

Monita ad sacerdotes qui societatis humanae utilitatibus proxime inserviunt.

C'est à vous maintenant, très-chers Fils, qui, ordonnés prêtres, êtes devenus les coopérateurs de vos Evêques, c'est à vous que Nous voulons adresser la parole. Nous connaissons, et le monde entier connait comme Nous, les qualités qui vous distinguent. Pas une bonne œuvre dont vous ne soyez ou les inspirateurs ou les apôtres. Dociles aux conseils que Nous avons donnés dans Notre Encyclique *Rerum novarum*, vous allez au peuple, aux ouvriers, aux pauvres. Vous cherchez par tous les moyens à leur venir en aide, à les moraliser et à rendre leur sort moins dur. Dans ce but, vous provoquez des réunions et des congrès; vous fondez des patronages, des cercles, des caisses rurales, des bureaux d'assistance et de placement pour les travailleurs. Vous vous ingéniez à introduire des réformes dans l'ordre économique et social, et pour un si difficile labeur vous n'hésitez pas à faire de notables sacrifices de temps et d'argent. C'est encore pour cela que vous écrivez des livres ou des articles dans les journaux et les revues périodiques. Toutes ces choses, en elles-mêmes, sont très-louables et vous y donnez des preuves non équivoques de bon vouloir, d'intelligent et généreux dévouement aux besoins les plus pressants de la société contemporaine et des âmes.

Toutefois, très-chers Fils, Nous croyons devoir appeler paternellement votre attention sur quelques principes fondamentaux, auxquels vous ne manquerez pas de vous conformer, si vous voulez que votre action soit réellement fructueuse et féconde.

Souvenez-vous avant toute chose que, pour être profitable au bien et digne d'être loué, le zèle doit être « accompagné de discrétion, de re« ctitude et de pureté ». Ainsi s'exprime le grave et judicieux Thomas a Kempis (3). Avant lui, S. Bernard, la gloire de votre pays au douzième siècle, cet apôtre infatigable de toutes les grandes causes qui touchaient à l'honneur de Dieu, aux droits de l'Eglise, au bien des âmes, n'avait pas craint de dire que « séparé de la science, « et de l'esprit de discernement ou de discré« tion, le zèle est insupportable:.... que plus « le zèle est ardent, plus il est nécessaire qu'il « soit accompagné de cette discrétion qui met « l'ordre dans l'exercice de la charité et sans « laquelle la vertu elle-même peut devenir un « défaut et un principe de désordre » (4).

Mais la discrétion dans les œuvres et dans le choix des moyens pour les faire réussir est d'autant plus indispensable que les temps présents sont plus troublés et hérissés de difficultés plus nombreuses. Tel acte, telle mesure, telle pratique de zèle pourront être excellents en

(1) Theologicarum doctrinarum solidae scientiae coniungi debet Sacrorum Canonum cognitio.... sine qua theologia erit imperfecta et quasi manca, nec non multi errores de Romani Pontificis, Episcoporum iuribus ac praesertim de potestate quam Ecclesia iure proprio exercuit, pro varietate temporum, forsitan serpent et paulatim invalescent (Conc. prov. Bitur. a. 1868).

(2) *O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiae, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt* (I Tim. VI, 20-21).

(3) Zelus animarum laudandus est si sit discretus, rectus et purus.

(4) Importabilis siquidem absque scientia est zelus... Quo igitur zelus fervidior ac vehementior spiritus, profusiorque charitas, eo vigilantiori opus scientia est quae zelum supprimat, spiritum temperet, ordinet charitatem .... Tolle hanc (discretionem) et virtus vitium erit, ipsaque affectio naturalis in perturbationem magis convertetur exterminiumque naturae (S. Bern. Serm. XLIX in Cant. n. 5).

eux-mêmes, lesquels, vu les circonstances, ne produiront que des résultats fâcheux. Les prêtres éviteront cet inconvénient et ce malheur si, avant d'agir et dans l'action, ils ont soin de se conformer à l'ordre établi et aux règles de la discipline. Or, la discipline ecclésiastique exige l'union entre les divers membres de la hiérarchie, le respect et l'obéissance des inférieurs à l'égard des supérieurs. Nous le disions naguères dans Nos lettres à l'Archevêque de Tours: « L'édifice de l'Eglise, dont Dieu lui-même est « l'architecte, repose sur un très-visible fonde« ment, d'abord sur l'autorité de Pierre et de « ses Successeurs, mais aussi sur les Apôtres, « et les Successeurs des Apôtres, qui sont les « Evêques; de telle sorte que, écouter leur voix « ou la mépriser, équivaut à écouter ou à mé« priser Jésus-Christ lui-même » (1).

Ecoutez donc les paroles adressées par le grand martyr d'Antioche, St. Ignace, au clergé de l'église primitive: « Que tous obéissent à « leur Evêque comme Jésus-Christ a obéi à son « Père. Ne faites en dehors de votre Evêque « rien de ce qui touche au service de l'Eglise, « et de même que Notre Seigneur n'a rien fait « que dans une étroite union avec son Père, « vous, prêtres, ne faites rien sans votre Evê« que. Que tous les membres du corps presby« téral lui soient unis, de même que sont « unies à la harpe toutes les cordes de l'instru« ment » (2).

Si, au contraire, vous agissiez, comme prêtres, en dehors de cette soumission et de cette union à vos Evêques, Nous vous répéterions ce que disait Notre prédécesseur Grégoire XVI, à savoir que, « autant qu'il dépend de votre « pouvoir, vous détruisez de fond en comble « l'ordre établi avec une si sage prévoyance « par Dieu, auteur de l'Eglise » (3).

Souvenez-vous encore, Nos chers fils, que l'Eglise est avec raison comparée à une armée rangée en bataille, *sicut castrorum acies ordinata* (4), parce qu'elle a pour mission de combattre les ennemis visibles et invisibles de Dieu et des âmes. Voilà pourquoi S. Paul recommandait à Timothée de se comporter « comme un bon soldat du Christ Jésus » (5). Or, ce qui fait la force d'une armée et contribue le plus à la victoire, c'est la discipline, c'est l'obéissance exacte et rigoureuse de tous, à ceux qui ont la charge de commander.

C'est bien ici que le zèle intempestif et sans discrétion peut aisément devenir la cause de véritables désastres. Rappelez-vous un des faits le plus mémorables de l'histoire sainte. Assurément, ils ne manquaient ni de courage, ni de bon vouloir, ni de dévouement à la cause sacrée de la religion, ces prêtres qui s'étaient groupés autour de Judas Machabée pour combattre avec lui les ennemis du vrai Dieu, les profanateurs du temple, les oppresseurs de leur nation. Toutefois, ayant voulu s'affranchir des règles de la discipline, ils s'engagèrent témérairement dans un combat où ils furent vaincus. L'Esprit-Saint nous dit d'eux « qu'ils n'étaient « pas de la race de ceux qui pouvaient sauver « Israël ». — Pourquoi? parce qu'ils avaient voulu n'obéir qu'à leurs propres inspirations et s'étaient jetés en avant sans attendre les ordres de leurs chefs : *In die illa ceciderunt sacerdotes in bello dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in praelium. Ipsi autem non erant de semine virorum illorum, per quos salus facta est in Israel* (6).

A cet égard, nos ennemis peuvent nous servir d'exemple. Ils savent très-bien que l'union fait la force, « vis unita fortior »; aussi, ne manquent-ils pas de s'unir étroitement, dès qu'il s'agit de combattre la sainte Eglise de Jésus-Christ.

Si donc, Nos chers Fils, comme tel est certainement votre cas, vous désirez que, dans la lutte formidable engagée contre l'Eglise par les sectes antichrétiennes et par la cité du démon, la victoire reste à Dieu et à son Eglise, il est d'une absolue nécessité que vous combattiez tous ensemble, en grand ordre et en exacte discipline, sous le commandement de vos chefs hiérarchiques. N'écoutez pas ces hommes néfastes qui, tout en se disant chrétiens et catholiques, jettent la zizanie dans le champ du Seigneur et sèment la division dans son Eglise en attaquant, et souvent même, en calomniant les Evêques, « établis par l'Esprit-Saint pour « régir l'Eglise de Dieu » (7). Ne lisez ni leurs brochures, ni leurs journaux. Un bon prêtre ne doit autoriser en aucune manière ni leurs idées, ni la licence de leur langage. Pourrait-il jamais oublier que, le jour de son ordination, il a solennellement promis à son Evêque, en face des saints autels, « obedientiam et reverentiam »?

---

(1) Divinum quippe aedificium, quod est Ecclesia, verissime nititur in fundamento conspicuo, primum quidem in Petro et Successoribus eius, proxime in Apostolis et Successoribus eorum, Episcopis, quos, qui audit vel spernit, is perinde facit ac si audiat vel spernat Christum Dominum (Epist. ad Arch. Turon.).

(2) Omnes Episcopum sequimini ut Christus Iesus Patrem...... Sine Episcopo nemo quidquam faciet eorum quae ad Ecclesiam spectant (S. Ign. Antioch. Ep. ad Smyrn. 8). Quemadmodum itaque Dominus sine Patre nihil fecit... sic et vos sine Episcopo (idem ad Magn. VII). Vestrum presbyterium ita coaptatum sit Episcopo ut chordae citharae (idem ad Ephes. IV.).

(3) Quantum in vobis est, ordinem ab auctore Ecclesiae Deo providentissime constitutum, funditus evertitis (Greg. XVI, Epist. Encycl. 15 Aug. 1832).

(4) Cant. VI, 3.

(5) II Tim. II, 3.

(6) I. Mach. V, 67, 62.

(7) Act. XX, 28.

De sacerdotum vita, honestate et officiis.

Par dessus tout, Nos chers Fils, rappelez-vous que la condition indispensable du vrai zèle sacerdotal et le meilleur gage de succès dans les œuvres auxquelles l'obéissance hiérarchique vous consacre, c'est la pureté et la sainteté de la vie. « Jésus a commencé par faire, « avant d'enseigner » (1). Comme lui, c'est par la prédication de l'exemple que le prêtre doit préluder à la prédication de la parole. « Sé« parés du siècle et de ses affaires, (disent les « Pères du S. Concile de Trente) les clercs ont « été placés à une hauteur qui les met en évi« dence, et les fidèles regardent dans leur vie « comme dans un miroir pour savoir ce qu'ils « doivent imiter. C'est pourquoi les clercs, et « tous ceux que Dieu a spécialement appelés « à son service, doivent si bien régler leurs « actions et leurs mœurs que dans leur manière « d'être, leurs mouvements, leurs démarches, « leurs paroles et tous les autres détails de leur « vie, il n'y ait rien qui ne soit grave, mo« deste, profondément empreint de religion. Ils « éviteront avec soin les fautes qui, légères chez « les autres, seraient très-graves pour eux, afin « qu'il n'y ait pas un seul de leurs actes qui « n'inspire à tous le respect » (2).

A ces recommandations du saint Concile, que Nous voudrions, Nos chers Fils, graver dans tous vos cœurs, manqueraient assurément les prêtres qui adopteraient dans leurs prédications un langage peu en harmonie avec la dignité de leur sacerdoce et la sainteté de la parole de Dieu ; qui assisteraient à des réunions populaires où leur présence ne servirait qu'à exciter les passions des impies et des ennemis de l'Eglise, et les exposerait eux-mêmes aux plus grossières injures, sans profit pour personne et au grand étonnement, sinon au scandale, des pieux fidèles ; qui prendraient les habitudes, les manières d'être et d'agir, et l'esprit des séculiers. Assurément, le sel a besoin d'être mélangé à la masse qu'il doit préserver de la corruption, en même temps que lui-même se défend contre elle, sous peine de perdre toute saveur et de n'être plus bon à rien, qu'à être jeté dehors et foulé aux pieds (3).

De même, le prêtre, sel de la terre, dans son contact obligé avec la société qui l'entoure, doit-il conserver la modestie, la gravité, la sainteté dans son maintien, ses actes, ses paroles, et ne pas se laisser envahir par la légèreté, la dissipation, la vanité des gens du monde. Il faut, au contraire, qu'au milieu des hommes il conserve son âme si unie à Dieu, qu'il n'y perde rien de l'esprit de son saint état et ne soit pas contraint de faire devant Dieu et devant sa conscience ce triste et humiliant aveu : « toutes les fois que j'ai été parmi les laïques, « j'en suis revenu moins prêtre ».

Ne serait-ce pas pour avoir, par un zèle présomptueux, mis de côté ces règles traditionnelles de la discrétion, de la modestie, de la prudence sacerdotales, que certains prêtres traitent de surannés, d'incompatibles avec les besoins du ministère dans le temps où nous vivons, les principes de discipline et de conduite qu'ils ont reçus de leurs maîtres du grand séminaire ? On les voit aller, comme d'instinct, au devant des innovations, les plus périlleuses de langage, d'allures, de relations. Plusieurs hélas ! engagés témérairement sur des pentes glissantes, où par eux-mêmes ils n'avaient pas la force de se retenir, méprisant les avertissements charitables de leurs supérieurs ou de leurs confrères plus anciens et plus expérimentés, ont abouti à des apostasies qui ont réjoui les adversaires de l'Eglise et fait verser des larmes bien amères à leurs Evêques, à leurs frères dans le sacerdoce et aux pieux fidèles. S. Augustin nous le dit : « Plus on marche avec force et « rapidité, quand on est en dehors du bon che« min, et plus on s'égare » (4).

Assurément, il y a des nouveautés avantageuses, propres à faire avancer le royaume de Dieu dans les âmes et dans la société. Mais, nous dit le saint Evangile (5), c'est au *Père de famille,* et non aux enfants, ou aux serviteurs, qu'il appartient de les examiner et, s'il le juge à propos, de leur donner droit de cité, à côté des usages anciens et vénérables qui composent l'autre partie de son trésor.

Lorsque naguères Nous remplissions le devoir apostolique de mettre les catholiques de l'Amérique du Nord en garde contre des innovations tendant, entre autres choses, à substituer aux principes de perfection consacrés par l'enseignement des docteurs et par la pratique des saints, des maximes ou des règles de vie morale plus ou moins imprégnées de ce naturalisme qui, de nos jours, tend à pénétrer partout, Nous avons hautement proclamé que, loin de répudier et de rejeter en bloc les progrès accomplis dans les temps présents, Nous voulions accueillir très-volontiers tout ce qui peut augmenter

(1) Act. I, 2.

(2) Cum enim a rebus saeculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos tanquam in speculum reliqui oculos coniiciunt ex iisque sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos, in sortem Domini vocatos, vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum, ac religione plenum prae se ferant ; levia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem (S. Conc. Trid. Sess. XXII de Reform. c. I).

(3) Matth. V. 13.

(4) Enarr. in Ps. XXXI. n. 4.

(5) Matth. XIII, 52.

le patrimoine de la science ou généraliser davantage les conditions de la prospérité publique. Mais Nous avions soin d'ajouter que ces progrès ne pouvaient servir efficacement la cause du bien, si l'on mettait de côté la sage autorité de l'Eglise (1).

En terminant ces lettres, il Nous plait d'appliquer au clergé de France ce que Nous écrivions jadis aux prêtres de Notre diocèse de Pérouse. Nous reproduisons ici une partie de la Lettre pastorale que Nous leur adressions le 19 juillet 1866.

« Nous demandons aux ecclésiastiques de « notre diocèse de réfléchir sérieusement sur « leurs sublimes obligations, sur les circonstan- « ces difficiles que nous traversons, et de faire « en sorte que leur conduite soit en harmonie « avec leurs devoirs et toujours conforme aux « règles d'un zèle éclairé et prudent. Ainsi « ceux-là même qui sont nos ennemis cherche- « ront en vain des motifs de reproche et de « blâme: *qui ex adverso est, vereatur nihil* « *habens malum dicere de nobis* » (2).

« Bien que les difficultés et les périls se « multiplient de jour en jour, le prêtre pieux « et fervent ne doit pas pour cela se décourager, « il ne doit pas abandonner ses devoirs, ni mê- « me s'arrêter dans l'accomplissement de la « mission spirituelle qu'il a reçue pour le bien, « pour le salut de l'humanité et pour le main- « tien de cette auguste religion dont il est le « héraut et le ministre. Car c'est surtout dans « les difficultés, dans les épreuves que sa vertu « s'affirme et se fortifie: c'est dans les plus « grands malheurs, au milieu des transforma- « tions politiques et des bouleversements so- « ciaux, que l'action bienfaisante et civilisatrice « de son ministère se manifeste avec plus « d'éclat. . . . . Pour en venir à la pratique, nous « trouvons un enseignement parfaitement adapté « aux circonstances dans les quatre maximes « que le grand apôtre S. Paul donnait à son « disciple Tite: En toutes choses, donnez le bon « exemple par vos œuvres, par votre doctrine, « par l'integrité de votre vie, par la gravité de « votre conduite, en ne faisant usage que de « paroles saintes et irrépréhensibles (3). Nous « voudrions que chacun des membres de notre « clergé méditât ces maximes et y conformât « sa conduite.

« *In omnibus teipsum praebe exemplum* « *bonorum operum.* En toutes choses donnez « l'exemple des bonnes œuvres, c'est-à-dire d'une « vie exemplaire et active, animée d'un véri- « table esprit de charité et guidée par les ma- « ximes de la prudenee évangélique; d'une vie « de sacrifice et de travail, consacrée à faire « du bien au prochain, non pas dans des vues « terrestres et pour une récompense périssable, « mais dans un but surnaturel. Donnez l'exem- « ple de ce langage à la fois simple, noble et « élevé, de cette parole saine et irrépréhensible, « qui confond toute opposition humaine, apaise « l'antique haine que nous a vouée le monde, « et nous concilie le respect, l'estime même « des ennemis de la religion. Quiconque s'est « voué au service du sanctuaire a été obligé en « tout temps de se montrer un vivant modèle, « un exemplaire parfait de toutes les vertus; « mais cette obligation est beaucoup plus grande « lorsque, par suite des bouleversements sociaux, « on marche sur un terrain difficile et incertain, « où l'on peut trouver à chaque pas des embû- « ches et des prétextes d'attaque....

« . . . . *In doctrina.* En présence des efforts « combinés de l'incrédulité et de l'hérésie pour « consommer la ruine de la foi catholique, ce « serait un vrai crime pour le clergé de rester « hésitant et inactif. Au milieu d'un si grand « débordement d'erreurs, d'un tel conflit d'opi- « nions, il ne peut faillir à sa mission qui est « de défendre le dogme attaqué, la morale tra- « vestie et la justice si souvent méconnue. C'est « à lui qu'il appartient de s'opposer comme « une barrière à l'erreur envahissante et à l'hé- « résie qui se dissimule; à lui de surveiller les « agissements des fauteurs d'impiété qui s'atta- « quent à la foi et à l'honneur de cette con- « trée catholique; à lui de démasquer leurs « ruses et de signaler leurs embûches; à lui « de prémunir les simples, de fortifier les ti- « mides, d'ouvrir les yeux aux aveugles. Une « érudition superficielle, une science vulgaire « ne suffisent point pour cela: il faut des étu- « des solides, approfondies et continuelles, en « un mot, un ensemble de connaissances do- « ctrinales capables de lutter avec la subtilité « et la singulière astuce de nos modernes con- « tradicteurs...

« . . . *In integritate.* Rien ne prouve tant « l'importance de ce conseil, que la triste ex- « périence de ce qui se passe autour de nous. « Ne voyons-nous pas en effet que la vie relâ- « chée de certains ecclésiastiques discrédite et « fait mépriser leur ministère et occasionne des « scandales? Si des hommes, doués d'un esprit

(1) Abest profecto a Nobis ut quaecumque horum temporum ingenium parit, omnia repudiemus. Quin potius quidquid indagando veri aut enitendo boni attingitur, ad patrimonium doctrinae augendum publicaeque prosperitatis fines proferendos, libentibus sane Nobis accedit. Id tamen omne, ne solidae utilitatis sit expers, esse ac vigere nequaquam debet Ecclesiae auctoritate sapientiaque posthabita. (Epist. ad S. R. E. Presbyt. Card. Gibbons Archiep. Baltimor., die 22 Ian. 1899).

(2) Tit. II, 8.

(3) *In omnibus teipsum praebe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate, verbum sanum, irreprehensibile.* (Tit. II, 7-8).

« aussi brillant que remarquable, désertent par-
« fois les rangs de la sainte milice et se met-
« tent an révolte contre l' Eglise, cette mère
« qui, dans son affectueuse tendresse, les avait
« préposés au gouvernement et au salut des
« âmes, leur défection et leurs égarements n'ont
« le plus souvent pour origine que leur mau-
« vaises mœurs....

« .... *In gravitate.* Par gravité, il faut « entendre cette conduite sérieuse, pleine de « jugement et de tact qui doit être propre au « ministre fidèle et prudent que Dieu a choisi « pour le gouvernement de sa famille. Celui- « ci, en effet, tout en remerciant Dieu d'avoir « daigné l'élever à cet honneur, doit se mon- « trer fidèle à toutes ses obligations, en même « temps que mesuré et prudent dans tous ses « actes ; il ne doit point se laisser dominer par « de viles passions, ni emporter en paroles vio- « lentes et excessives ; il doit compatir avec « bonté aux malheurs et aux faiblesses d'autrui, « faire à chacun tout le bien qu'il peut, d'une « manière désintéressée, sans ostentation, en « maintenant toujours intact l'honneur de son « caractère et de sa sublime dignité »....

Nous revenons maintenant à vous, Nos chers fils du clergè français, et Nous avons la ferme confiance que Nos prescriptions et Nos conseils, uniquement inspirés par Notre affection paternelle, seront compris et reçus par vous, selon le sens et la portée que Nous avons voulu leur donner en vous adressant ces Lettres. Nous attendons beaucoup de vous, parce que Dieu vous a richement pourvus de tous les dons et de toutes les qualités nécessaires pour opérer de grandes et saintes choses à l'avantage de l'Eglise et de la société. Nous voudrions que pas un seul d'entre vous ne se laissât entamer par ces imperfections qui diminuent la splendeur du caractère sacerdotal et nuisent à son efficacité.

Les temps actuels sont tristes; l'avenir est encore plus sombre et plus menaçant ; il semble annoncer l'approche d'une crise redoutable de bouleversements sociaux. Il faut donc, comme Nous l'avons dit en diverses circonstances, que nous mettions en honneur les principes salutaires de la religion, ainsi que ceux de la justice, de la charité, du respect et du devoir. C'est à nous d'en pénétrer profondément les âmes, particulièrement celles qui sont captives de l'incrédulité ou agitées par de funestes passions, de faire régner la grâce et la paix de notre divin Rédempteur, qui est la Lumière, la Résurrection, la Vie, et de réunir en lui tous les hommes, malgré les inévitables distinctions sociales qui les séparent.

Oui, plus que jamais, les jours où nous sommes, réclament le concours et le dévouement de prêtres exemplaires, pleins de foi, de discrétion, de zèle, qui, s'inspirant de la douceur et de l'énergie de Jésus-Christ dont ils sont les véritables ambassadeurs, *pro Christo legatione fungimur* (1), annoncent avec une courageuse et indéfectible patience les vérités éternelles, lesquelles sont pour les âmes les semences fécondes des vertus.

Leur ministère sera laborieux ; souvent même pénible, spécialement dans les pays où les populations, absorbées par les interêts terrestres, vivent dans l'oubli de Dieu et de sa sainte religion. Mais l'action éclairée, charitable, infatigable du prêtre, fortifiée par la grâce divine, opérera, comme elle l'a fait en tous les temps, incroyables prodiges de résurrection.

Nous saluons de tous Nos vœux et avec une joie ineffable cette consolante perspective, tandis que, dans toute l'affection de Notre cœur, Nous accordons à vous, Vénérables Frères, au Clergé et à tous les catholiques de France, la bénédiction Apostolique.

2278

S. C. de Prop F. *31 Martii 1897.* (C. P.) — Cocincinae — Utrum in statu ad quem ob persecutionem redactus est (Vicarius Ap. profugus) possit etiam in aliqua regione alteri Vicario Ap. concredita suis christianis ministrare sacramenta absque ulla facultate Vicarii Ap. eius loci, praesertim si pluribus diebus ab eo distet. An Vicari possit in Vicariatu menta mi re.

R. Affirmative quoad subditos Vicarii Apostolici Cocincinae.

2279

S. Congregazione degli Affari Ecclesiastici Straordinarii. — *27 Gennaio 1902.* — Nessuno ignora come si sieno manifestate, specialmente in questi ultimi tempi, delle divergenze di opinione intorno al modo di svolgere e promuovere l'azione democratico-cristiana in Italia; ciò che ha contribuito non poco a turbare quell'unione e quell'armonia, che tanto sono desiderate ed inculcate dal Santo Padre. De acti mocratic stiana.

Quindi è che Sua Santità, volendo togliere qualsiasi motivo di malintesi e dissensi tra i cattolici italiani, e desiderando insieme rispondere ai vari quesiti, che in proposito vennero da più parti sottomessi alla Santa Sede, ha ordinato di inviare ai Rm̄i Vescovi d'Italia la presente Istruzione.

1. Le parole dell'Enciclica *Graves de communi* del 18 gennaio 1901: *Non sia lecito dare un senso politico; — Sono e restano* (i precetti della natura e del Vangelo) *fuori dei partiti e della mutabilità degli eventi ; — L'in-*

(1) II Cor. v, 20.

tendimento e l'azione de' cattolici... non deve punto proporsi di preferire e preparare una forma di governo invece di un'altra; debbono intendersi nel modo seguente:

a) Le istituzioni democratico-cristiane, qualunque sia la loro indole, debbono considerarsi soltanto come manifestazioni di azione popolare cristiana, fondata sul diritto di natura e sui precetti del Vangelo. Non sono quindi da ritenersi come mezzi diretti a fini politici, nè destinati a mutare alcuna forma di governo.

b) L'azione democratico-cristiana, essendo basata sulla giustizia e sulla carità evangelica, ha un campo così vasto, che, intesa e praticata secondo la lettera e la mente degli insegnamenti della Santa Sede, risponde alle più generose attività dei cattolici ed abbraccia, colla dovuta proporzione, l'azione stessa della Chiesa nella parte popolare. Nella Lettera *Permoti Nos* al Cardinale Arcivescovo di Malines, in data del 10 luglio 1895, il Santo Padre indica quanto sia esteso l'oggetto dell'azione popolare cristiana, scrivendo: « Quest'oggetto a chi « rettamente lo consideri non si presenta sotto « un aspetto solo. Si riferisce, è vero, ai beni « esteriori; ma sopratutto si riferisce alla re- « ligione ed ai costumi, ed anche si riannoda « naturalmente colle norme della legislazione « civile, di modo che, in fine, riguardi gene- « ralmente i diritti ed i doveri di tutti gli or- « dini. Poichè i principii evangelici di giusti- « zia e di carità da Noi ricordati, quando si « applicano alla pratica della vita, è necessa- « rio che tocchino le molteplici relazioni dei « privati ».

c) Da ciò segue, che nei programmi, nelle conferenze e nei giornali democratico-cristiani si possono trattare tutte le quistioni, che mirano al trionfo della giustizia ed alla pratica della carità a favore del popolo e che formano il vero oggetto della democrazia cristiana.

d) I giornali democratico-cristiani possono anche dare notizie e giudizi intorno a fatti ed opinioni politiche, ma senza pretendere di parlare in nome della Chiesa, nè d'imporre le proprie opinioni in materia di libera discussione, quasi che non fossero sinceri cattolici coloro che pensassero diversamente.

e) Nè basta che i democratici cristiani non parlino in nome della Chiesa, quando trattano di materia meramente politica, ma è anche necessario che, in Italia, si astengano dal partecipare a qualunque azione politica, secondo la mente e la lettera di questi due pontificî avvertimenti: « Quanto il concorso dei cat- « tolici alle elezioni amministrative è lodevole « e più che mai da promuoversi, altrettanto « è da evitare nelle politiche, siccome non « espediente *per ragioni di ordine altissimo;* « non ultima delle quali sia nella condizione « stessa di cose che si è fatta al Pontefice, la « quale non può certo rispondere alla piena « libertà e indipendenza del suo Apostolico « ministero » *(Lett. all'Emo Card. Parocchi,* 14 mag. 1895). — « Quindi è, che l'azione « dei cattolici italiani, nelle presenti condizioni « di cose, rimanendo estranea alla politica, si « concentra nel campo sociale e religioso e « mira a moralizzare le popolazioni, renderle « ossequenti alla Chiesa e al suo Capo, al- « lontanarle dai pericoli del socialismo e della « anarchia, inculcar loro il rispetto al princi- « pio di autorità, sollevarne infine l'indigenza « colle opere molteplici della carità cristiana » *(Lettera ai Vescovi, al clero e al popolo d'Italia,* 5 agosto 1898).

f) È obbligo di tutti i giornalisti cattolici, e perciò anche dei democratico-cristiani e di qualsiasi privato che voglia occuparsi di azione cattolica, di mantener sempre vivo nel popolo il sentimento e la convinzione dell'intollerabile condizione, in cui si trova la Santa Sede dopo l'invasione del suo principato civile; non tralasciando occasione opportuna per far note e ricordare le solenni proteste, che non cessa di emettere il Santo Padre, e le cause altissime che le inspirano. Debbono i veri cattolici tener sempre in mente i molteplici e gravissimi documenti, emanati dai Sommi Pontefici Pio IX e Leone XIII, per rivendicare i diritti sacrosanti e l'indipendenza della Sede Apostolica, e ricordare col Vicario di Cristo, che « invano « si tenta di sviare il carattere di questa lotta, « col mettere in campo *interessi umani* e *fini* « *politici;* quasi che non si trattasse d'interessi « eminentemente religiosi, anche quando si ri- « vendica da Noi la sovranità pontificia, a tu- « tela dell'indipendenza del Capo della Chiesa « e della sua libertà » (*Discorso al Sacro Collegio,* 23 decembre 1890). Conviene inoltre non perder di vista i decreti e le dichiarazioni delle Sacre Congregazioni, e principalmente le norme date in diverse occasioni dalla Sacra Penitenzieria intorno ai casi pratici, che hanno attinenza coll' invasione degli Stati della Chiesa.

Quoad institutionem et directionem ephemeridum et diariorum.

2. In quanto alla fondazione e direzione di periodici, compresi quelli di azione popolare cristiana, il clero deve fedelmente osservare quanto viene prescritto nell'art. 42 della Costituzione Apostolica *Officiorum,* del 25 gennaio 1897 (1). Inoltre i giornalisti demo-

(1) Hoc est: « Viri e clero saeculari ne libros quidem, « qui de artibus scientiisque mere naturalibus tractant, « inconsultis suis Ordinariis, publicent, ut obsequentis « animi erga illos exemplum praebeant ».

« Iidem prohibentur quominus, absque praevia Ordi- « nariorum venia, diaria vel folia periodica moderanda « suscipiant ».

cratico-cristiani, come tutti i giornalisti cattolici, debbono mettere in pratica i seguenti avvertimenti del Santo Padre: « Si rendano con « volenteroso animo docili alla disciplina di « coloro, cui *lo Spirito Santo ha costituiti « Vescovi per reggere la Chiesa di Dio,* e « l'autorità loro abbiano in riverenza, nè pi- « glino mai a far nulla fuor del beneplacito « dei medesimi, i quali, qualora si combatte « la religione, fa d'uopo seguire come condot- « tieri » (Encicl. *Nobilissima Gallorum gens,* 8 Febb. 1884). — « Il compito che loro (ai « giornalisti) spetta, in tutto ciò che tocca gli « interessi religiosi e l'azione della Chiesa nella « società, si è di sottostare pienamente, d'in- « telletto e di volontà, come tutti gli altri fe- « deli, ai loro Vescovi e al Romano Pontefice; « di eseguirne e farne conoscere i comandi; di « secondarne di pieno volere l'impulso; di ri- « spettarne e farne rispettare le disposizioni » (Lett. *Epistola tua,* all'Arcivescovo di Parigi, 17 giugno 1885). — Dai doveri imposti ai cattolici « non si deve credere che si allonta- « nino soltanto coloro, che apertamente ripu- « diano l'autorità dei reggitori; ma eziandio « quelli che vi si oppongono con astute ter- « giversazioni e con obliqui e dissimulati con- « sigli. La vera obbedienza e la virtù schietta « non si contenta di parole, ma consiste prin- « cipalmente nell'animo e nella volontà...... « Gli stessi (giornalisti) inoltre abbiano ben « fisso in mente, che, se mai essi dimenticas- « sero tale verità e seguissero le loro partico- « lari opinioni, sia prevenendo i giudizi della « Sede Apostolica, sia ledendo l'autorità dei « Vescovi, arrogandosi un'autorità che non pos- « sono avere, del tutto indarno sperano di po- « ter conservare il vanto di veri cattolici, e di « potere in alcun modo giovare alla santissi- « ma e nobilissima causa, che hanno intra- « preso a difendere ed a promuovere » (Lett. *Est sane molestum,* all'Arcivescovo di Tours, 17 Dicembre 1888). Procurino dunque i giornalisti cattolici di non meritarsi giammai il gravissimo rimprovero « che tra loro a vicenda « per mezzo dei giornali si attacchino con quo- « tidiane ingiurie; che interpretino a loro guisa « documenti chiarissimi, coi quali dalla pote- « stà ecclesiastica viene riprovato il loro modo « di agire; che ammoniti gravemente, non « lascino di procrastinare astutamente e tergi- « versare; finalmente che, sospettosi e diffi- « denti verso i propri Pastori, sebbene osse- « quenti a parole, in realtà disprezzino la loro « autorità e direzione » (Lett. *Cum huic,* al Vescovo di Urgel, 20 Marzo 1890).

3. Quando gli scritti democratico-cristiani trattano specialmente argomenti di religione, morale cristiana ed etica naturale, sono soggetti alla previa censura dell'Ordinario, secondo l'art. 41 della Costit. Apost. *Officiorum* (1). Gli ecclesiastici poi, a forma del precitato articolo 42 della stessa Costituzione, anche pubblicando scritti di carattere meramente tecnico, debbono previamente ottenere il consenso dell'Ordinario. Quoad li[...] mocratic[...] stianos.

4. Nelle fondazioni di circoli, società, etc., si avrà somma cura: 1. che i particolari regolamenti, programmi, manuali ed altri documenti abbiano un linguaggio e spirito schiettamente cristiano; 2. che le bandiere ed altre insegne niente abbiano di comune coi simboli d'origine socialista; 3. che gli statuti e regolamenti siano previamente esaminati ed approvati dall'Ordinario; senza la quale approvazione nessuna delle accennate istituzioni potrà presentarsi e ritenersi come istituzione cattolica, meritevole della fiducia del clero e laicato; 4. che tutti gli atti e discorsi siano pieni dello spirito di Gesù Cristo, e promovendo anzitutto il regno di Dio, curino efficacemente il bene temporale dell'operaio e del povero e l'incremento della cristiana civiltà. In quelle cose poi, che richiedono la previa autorizzazione o licenza dell'autorità ecclesiastica, dovrà questa essere avvisata per tempo, affinchè possa ponderare le misure e cautele che sarà per prendere. Insomma, è volere della S. Sede, e la stessa nozione della ecclesiastica Gerarchia lo esige, che il laicato cattolico non preceda, ma segua i suoi Pastori; i quali, dal canto loro, non tralasceranno di promuovere con ogni studio e particolare sollecitudine l'azione popolare cristiana, tanto necessaria ai giorni nostri e tante volte raccomandata dal Santo Padre. Quoad [...] nem soc[...]

5. Le sottoscrizioni e collette per opere di azione sociale e democratico-cristiana sono soggette alla autorità e vigilanza degli Ordinari. E come in determinate circostanze e casi particolari, potrebbero esser causa di agitazione o dissipazione nei Seminari ed altri Istituti d'insegnamento sottomessi all'Ordinario ed anche nelle case e nei collegi di Religiosi; così i direttori non permettano fra i loro sudditi nessuna colletta o sottoscrizione, senza il previo ed espresso consenso del Vescovo e del rispettivo superiore religioso. Quoad [...]

6. Nessun giornale, benchè cattolico e di azione popolare cristiana, può esser introdotto nei Seminari, Collegi e nelle scuole dipendenti dall'autorità ecclesiastica, senza l'espressa licenza dei superiori immediati; i quali do- Quid[...] dum in riis, co[...] scholis

(1) « Omnes fideles tenentur praeviae censurae ec- « clesiasticae eos saltem subiicere libros, qui divinas « Scripturas, sacram Theologiam, Historiam ecclesia- « sticam, Ius Canonicum, Theologiam naturalem, Ethi- « cen, aliasve huiusmodi religiosas aut morales disci- « plinas respiciunt, ac generaliter scripta omnia, in « quibus religionis et morum honestatis specialiter in- « tersit ».

vranno assolutamente avere prima l'autorizzazione del proprio Vescovo per i singoli giornali e riviste. Ed in generale non conviene, che il tempo destinato alla formazione ecclesiastica ed allo studio sia impiegato a leggere i giornali, specialmente quelli che richiedono nei lettori garanzie speciali di esperienza e vero spirito di pietà cristiana. Queste norme abbiano presenti e le facciano osservare anche i Superiori di Ordini e Congregazioni religiose nelle loro rispettive famiglie.

onven-
mones.

7. Le conferenze sulla democrazia cristiana, dovendo spesso avere e la forma e la sostanza di apologetica cattolica contro gli errori socialisti, e richiedendo perciò forti studii e particolare prudenza, da nessun sacerdote o chierico potranno esser tenute senza il permesso dell'Ordinario del luogo. Anche a queste conferenze si applicano le norme dell'Istruzione della S. C. dei VV. e RR., 31 luglio 1894, *Sulla sacra predicazione :* « Se si tratta di sa-« cerdoti della loro diocesi, siano fermi nel non « affidar loro un ministero sì augusto, senza « averli provati o per via d'esame o in altra « maniera opportuna: *nisi prius de vita et « scientia et moribus probati fuerint* (Conc. « Trid. sess. v, Cap. 2 *De Reform.*). Se si « tratta di sacerdoti d'altre diocesi, non accet-« tino nessuno a predicare nelle loro, massime « nelle occasioni più solenni, se non presenti « lettere del proprio Vescovo o del proprio Su-« periore Regolare, le quali dieno dei suoi co-« stumi e della sua idoneità a tale uffizio buona « testimonianza. I Superiori poi dei Religiosi « di qualsivoglia Ordine, Società o Congrega-« zione, a nessuno dei loro sudditi permet-« tano di predicare, e molto meno lo pre-« sentino agli Ordinari con proprie lettere te-« stimoniali, se prima non si sono assicurati « assai bene e della sua morale condotta e « della sua maniera di annunziare la divina « parola. Che se gli Ordinari, dopo accettato « qualche predicatore per le buone commenda-« tizie che presentava, lo vedessero poi nell'eser-« cizio pratico del ministero deviare dalle norme « e dai moniti dati in questa Lettera, dessi con « opportuna correzione lo richiamino pronta-« mente al dovere ; ma se questa non basta, lo « rimuovano a dirittura da tale uffizio, usando « anche le pene canoniche, se la natura del caso « lo richiedesse ». E la ragione di queste precauzioni si chiarisce nello stesso documento dalle parole seguenti : « Quanto poi a quelle confe-« renze, che mirano a difendere la religione « dalle impugnazioni de' suoi nemici, sono « bensì a quando a quando necessarie, ma « questo non è peso da tutti gli omeri, sì ve-« ramente dai più robusti. Ed anche i valo-« rosi oratori debbono usare in ciò grande « cautela; chè tali apologie convien farle sol-« tanto in quei luoghi, in quei tempi e a « quelle udienze, che ne abbiano un vero bi-« sogno, e da cui possa sperarsene un vero « profitto ; della qual cosa i giudici più com-« petenti è manifesto non essere che gli Ordi-« nari : convien farle in maniera, che la di-« mostrazione abbia la sua base profonda nella « dottrina sacra, assai più che negli argomenti « umani e naturali : convien farle con tale so-« lidità e chiarezza, da evitare il pericolo che « in certe menti restino impressi più gli errori « che le verità opposte ; e più facciano breccia « le obbiezioni che le risposte ». Affinchè poi tutto ciò venga meglio osservato, nessun sacerdote o chierico prenda parte ad alcun convegno, che si sottragga alla pastorale vigilanza ed all'azione dell'Ordinario,

8. Contenendo le dottrine socialistiche nel loro complesso delle vere eresie, i cosidetti *contradittorî* coi socialisti vanno soggetti ai decreti della Santa Sede relativi alle pubbliche dispute cogli eretici. Il decreto della Sacra Congregazione di Propaganda Fide del 7 febbraio 1645 riassume in questa forma la legislazione sempre vigente in tale materia : « 1. I col-« loqui e le dispute pubbliche tra cattolici ed « eretici sono talvolta lecite, quando cioè vi « sia speranza che ne derivi un maggior bene « e concorrano altre circostanze dai teologi de-« terminate, come appare dalle dispute tenute « da Sant'Agostino contro i Donatisti ed al-« tri eretici. 2. La Santa Sede Apostolica ed « i Romani Pontefici considerando che spesso « tali dispute, colloqui e contradittorî o riu-« scivano senza alcun frutto o anche con cat-« tivo esito, spesso li proibirono e diedero or-« dini ai superiori ecclesiastici perchè cercas-« sero di impedirli. E qualora a ciò non riu-« scissero, cercassero almeno che non avve-« nissero senza l'Autorità Apostolica e fossero « tenuti da personaggi capaci di far trionfare « la verità cristiana. E molte volte la S. Con-« gregazione di Propaganda Fide diede per « iscritto questi stessi ordini ai suoi missionari, « ammonendoli a non entrare in pubbliche di-« spute con gli eretici ». E uno dei motivi, per i quali la Santa Sede ha proibito tali pubbliche dispute, è accennato in altro decreto dell' 8 Marzo 1625 con queste parole, che hanno anche oggi una dolorosa attualità : « perchè spesso o la falsa eloquenza, o l'au-« dacia od il genere di uditorio fanno sì che « l'errore applaudito trionfi sulla verità ! »

Quoad colloquia et disputationes.

9. Siccome in alcuni scritti e discorsi più volte si è notato un linguaggio inesatto e poco conforme alla moderazione e carità cristiana, così i cattolici che vogliono meritarsi la benedizione di Dio e la fiducia delle Autorità ecclesiastiche, abbiano in mente le seguenti massime :

a) L'azione democratico-cristiana non è da ritenersi come cosa nuova; essa è antica quanto

Vera democratico-christianae actionis idea.

i precetti e gl'insegnamenti evangelici. Gesù Cristo nobilitò la povertà ed impose ai ricchi dei gravi doveri in favore dei poveri e degli operai. « Era necessario avvicinare le due classi, « stabilire tra di esse un vincolo religioso e « indissolubile. Questo fu il compito della ca« rità ; essa creò questo vincolo sociale e gli « diede una forza e una dolcezza prima sco« nosciuta ; essa inventò, moltiplicando sè « stessa, un rimedio a tutti i mali, una con« solazione ad ogni dolore, ed essa seppe, per « mezzo delle sue innumerevoli opere e isti« tuzioni, suscitare a favore dei disgraziati una « nobile gara di zelo, di generosità e di abne« gazione » (*Discorso del Santo Padre agli operai francesi*, 30 ottobre 1889). — « In « ogni tempo e incessantemente, Ci piace qui « ripeterlo, la Chiesa si è con ogni cura preoc« cupata della sorte delle classi povere e de« gli operai. Quando la sua parola era ascol« tata e obbedita dai popoli, la sua libertà di « azione meno intralciata, e poteva disporre « di più considerevoli risorse, la Chiesa veniva « in aiuto dei poveri e dei lavoratori, non solo « largheggiando nella sua carità, ma ancora su« scitando e favorendo quelle grandi istituzioni « che furono le Corporazioni, le quali tanto « hanno contribuito al progresso delle arti e « dei mestieri, procurando agli operai stessi « un miglioramento nelle loro condizioni eco« nomiche e un maggior benessere. Del rima« nente quello che la Chiesa ha insegnato e « operato in altri tempi, Essa anche oggi pro« clama e cerca di mandare ad effetto » (*Discorso del S. Padre agli operai francesi*, 18 ottobre 1887). E può con ragione gloriarsi la S. Chiesa di essere stata sempre fautrice di tutti quegli studi di sociologia, che taluni vogliono ora presentare come cosa nuova. « È « somma lode della Chiesa l'avere perfezionato « la scienza del Diritto ; nè potrà giammai « essere dimenticato quanto essa abbia contri« buito colle sue dottrine, coi suoi esempi e « colle sue istituzioni, alla soluzione di quei « complicati problemi, sui quali si affaticano « gli scrittori delle scienze così dette econo« miche e sociali » (Motu Proprio *Ut mysticam sponsam Christi*, 14 marzo 1891).

Quid in re cavendum.

b) È da ritenersi affatto contrario al vero spirito di carità, e quindi anche della democrazia cristiana, un linguaggio che potesse ispirare nel popolo avversione alle classi superiori della società. Gesù Cristo volle unire tutti gli uomini col vincolo della carità, che è perfezione della giustizia, affinchè, animati da reciproco amore, si adoperassero a beneficarsi scambievolmente. Su tale dovere di mutuo aiuto, che incombe a tutte le classi sociali, si ascolti quanto insegna il Sommo Pontefice nella citata enciclica *Graves de communi :* « Biso« gna rimuovere dal concetto della democrazia « cristiana l'altro inconveniente, cioè, che, men« tr'essa mette ogni impegno nel cercare il van« taggio delle classi più basse, non sembri tra« scurare le superiori, che pure non valgono « meno alla conservazione e al perfezionamento « della società.... Per l'unione naturale della « plebe con l'altre classi, resa anche più stretta « dallo spirito di fratellanza cristiana, tutto ciò « che di bene si fa per sollevare la plebe, ri« donda anche a vantaggio di quelle ; tanto « più che per raggiungere l'intento è conve« niente e necessario il loro concorso.... Biso« gnerà principalmente procurare la benevola « cooperazione di coloro che per nascita, per « censo, per ingegno e per educazione godono « di maggior autorità tra i cittadini. Se man« chi questa cooperazione, troppo poco si po« trà intraprendere di ciò che conduce al con« seguimento dei desiderati vantaggi del po« polo. Certo la via sarà tanto più sicura e « breve, quanto più sarà molteplice e intensa « la cooperazione dei cittadini più ragguarde« voli ».

c) Sarebbe sommamente ingiusto presentare le Associazioni ed Opere cattoliche fino ad ora fondate, come poco benemerite dell' azione popolare cristiana ; mentre invece ai Vescovi, al Clero ed alle suddette istituzioni furono dal Santo Padre, nel condannare le persecuzioni da loro subite, tributati questi encomii : « Me« diante i vostri generosi sforzi, Venerabili Fra« telli, e quelli del clero e dei fedeli a Voi « affidati, si ottennero lieti e salutari effetti, « dai quali era facile prevederne anche mag« giori in un prossimo avvenire. Centinaia di « associazioni e di comitati sorsero in varie « parti d'Italia, e dal loro zelo indefesso eb« bero origine casse rurali, cucine economiche, « dormitorî economici, ricreatorî festivi, opere « catechistiche, assistenza degli infermi, tutela « della vedova e del pupillo, e tante altre be« nefiche istituzioni » (Encicl. *Spesse volte*, 5 agosto 1898).

d) Non si potrebbe approvare nelle pubblicazioni cattoliche un linguaggio che, inspirandosi a malsana novità, sembrasse deridere la pietà dei fedeli ed accennasse a nuovi orientamenti della vita cristiana, a nuove direzioni della Chiesa, a nuove aspirazioni dell'anima moderna, nuova vocazione sociale del clero, nuova civiltà cristiana, ecc. Per evitare qualsiasi pericolosa tendenza, tutti i cattolici rammentino ed applichino alla loro condizione questi gravi ammonimeuti dati dal Santo Padre al clero francese : « Certo havvi delle no« vità vantaggiose, atte a far progredire il re« gno di Dio nelle anime e nella società ; ma « dice l'Evangelo, spettare al Padre di famiglia, « e non ai figliuoli od ai servitori, di esami« narle, e, se lo stima a proposito, di ammet« terle accanto agli antichi e venerandi usi, che

« formano l'altra parte del suo tesoro » (Encicl.
Depuis le jour, 8 sett. 1899). — È noto che
la Chiesa « sempre fu solita così moderare la
« disciplina, che, salvo il diritto divino, mai
« non trascurò i costumi e le esigenze di tanta
« diversità di popoli che essa abbraccia. E se
« la salute delle anime lo richieda, chi mai
« dubiterà, che anche ora non sia per fare al-
« trettanto ? Vero è, che il decidere di questo
« non appartiene all'arbitrio di uomini privati,
« che per lo più da un'apparenza di rettitu-
« dine sono tratti in inganno, ma spetta alla
« Chiesa di giudicarne, ed al giudizio della
« Chiesa è mestieri che si conformi chiunque
« brami non incorrere la riprensione di Pio VI
« Nostro Predecessore, il quale pronunciò, che
« la proposizione XXXVIII del Sinodo Pisto-
« iese « è ingiuriosa alla Chiesa e allo Spirito
« di Dio che la regge, in quanto sottopone ad
« esame la disciplina stabilita ed approvata
« dalla Chiesa, quasichè la Chiesa possa sta-
« bilire una disciplina inutile e più gravosa di
« quello che comporti la libertà cristiana.... »
« È di grave pericolo e detrimento alla disci-
« plina ed alla dottrina della Chiesa il parere
« di coloro, che partigiani di ogni cosa che
« senta di novità, stimano doversi anche nella
« Chiesa introdurre una certa libertà, di guisa
« che, ristretta in qualche modo la forza del-
« l'autorità e la vigilanza, sia lecito ai fedeli
« di secondare ciascuno un po' più la propria
« indole ed inclinazione » (Lett. *Testem be-
nevolentiae,* al Card. Arcivescovo di Baltimora,
22 genn. 1899).

tuna ad
es mo-

e) Più che i semplici fedeli, debbono i sa-
cerdoti, e specialmente i giovani, avere in or-
rore questo spirito di novità ; e benchè sia
sommamente a desiderarsi che essi vadano al
popolo, conforme alla volontà del Santo Pa-
dre, nondimeno debbono in ciò procedere con
la necessaria subordinazione ai loro Superiori
ecclesiastici ; mettendo in esecuzione i seguenti
gravissimi avvertimenti dati dall'Augusto Pon-
tefice anche a quelli, che hanno già meritato
giusti encomi per aver dato prova di grande
operosità e spirito di sacrificio nell'azione po-
polare cristiana : « Noi ben conosciamo e tutto
« il mondo con noi conosce le qualità che vi
« distinguono. Non vi è una buona opera, di
« cui voi non siete gl'inspiratori o gli apo-
« stoli. Docili ai consigli che vi abbiamo dato
« nella nostra Enciclica *Rerum Novarum* voi
« andate al popolo, tra gli operai, tra i po-
« veri ; voi cercate con tutti i mezzi possibili
« di venire in loro aiuto, di farli più morali
« e rendere men dura la loro sorte. Per que-
« sto scopo voi organizzate riunioni e con-
« gressi, voi fondate patronati, circoli, casse
« rurali, uffici d'assistenza e collocamento per
« gli operai ; voi v'industriate a introdurre
« delle riforme nell'ordinamento economico e
« sociale, e per una sì difficile impresa, non
« esitate di fare notevoli sacrificii e di tempo
« e di denaro. Ed è per questo fine ancora,
« che voi andate scrivendo dei libri e pubbli-
« cate articoli sui giornali e sulle riviste. Tutte
« queste cose sono in se stesse lodevolissime
« e porgono una prova non dubbia del vostro
« buon volere e del vostro generoso e intelli-
« gente interesse ai bisogni più urgenti della
« civile società e delle anime. Nullameno, ca-
« rissimi figli, Noi crediamo di dover richia-
« mare paternamente la vostra attenzione su
« alcuni principii fondamentali, ai quali voi
« non mancherete di conformarvi, se volete
« che la vostra azione sia realmente feconda
« di frutti. Ricordatevi innanzi tutto che lo
« zelo, perchè porti buoni effetti e sia degno
« di lode, dev'essere accompagnato da discre-
« zione, rettitudine, e purezza, come dice il
« grave ed assennatissimo Tommaso da Kem-
« pis..... Ma la discrezione nelle imprese e
« nella scelta dei mezzi che conduce a riu-
« scita, è tanto più indispensabile al giorno
« d'oggi, che i tempi sono agitati e irti di più
« numerose difficoltà. Una certa azione, una
« certa misura, una certa pratica di zelo po-
« tranno bensì essere eccellenti in se stesse ;
« ma, viste le circostanze, potrebbero produrre
« invece risultati deplorevoli. Or bene, i sacer-
« doti eviteranno questo inconveniente e que-
« sto danno, se prima di mettersi ad un'im-
« presa, e nell' impresa medesima, avranno
« cura di conformarsi all'ordine stabilito e alle
« regole della disciplina. E la disciplina ec-
« clesiastica esige l'unione tra i vari membri
« della gerarchia, il rispetto e l'ubbidienza de-
« gli inferiori verso i superiori....

« Se adunque, cari figli, voi desiderate,
« come certamente è nel caso vostro, che in
« questa formidabile lotta impegnata dalle sette
« anticristiane e dal regno delle tenebre con-
« tro la Chiesa, la vittoria sia per Iddio e per
« la sua Chiesa, è assolutamente necessario,
« che voi combattiate compatti in grande or-
« dine e precisa disciplina, sotto gli ordini
« dei vostri capi gerarchici. Non date ascolto
« a quegli uomini nefasti, che pur dicendosi
« cristiani e cattolici, gettano zizzania nel cam-
« po del Signore e seminano divisioni nella
« Chiesa, attaccandola e sovente anche calun-
« niando gli stessi Vescovi, stabiliti dallo Spi-
« rito Santo a reggere la Chiesa di Dio. Non
« leggete i loro opuscoli, nè i loro giornali.
« Un buon prete non deve accreditare in nessun
« modo le loro idee, nè il licenzioso loro lin-
« guaggio. Potrebbe mai egli dimenticare che
« il giorno della sua ordinazione, ha solenne-
« mente promesso al suo Vescovo innanzi al
« sacro altare obbedienza e riverenza ? E so-
« pratutto ricordatevi, cari Nostri figli, che la
« condizione indispensabile del vero zelo sa-

« cerdotale e il miglior pegno di successo delle « opere alle quali vi consacrate per ubbidire « ai superiori gerarchici, è la purità e santità « della vita ». *(Lettera al clero francese, 8 settembre 1889).*

f) Egualmente, occupandosi dell'azione popolare cristiana, i sacerdoti procurino sempre di farlo con dignità e senza compromettere quello spirito ecclesiastico, dal quale traggono tutto il loro prestigio e tutta la loro forza. Gli insegnamenti e i decreti del Tridentino sulla vita ed onestà dei chierici, sono oggi anche più necessari che in passato. « A queste raccomandazioni del S. Concilio (scriveva « il Santo Padre nella citata lettera al clero « francese) che Noi vorremmo, cari figli, scolpire in tutti i vostri cuori, mancherebbero « certamente quei sacerdoti, che adottassero « nella loro predicazione un linguaggio, che « fosse poco in armonia con la dignità del « loro stato e la santità della parola di Dio; « che assistessero a riunioni popolari, dove la « loro presenza non servisse che ad eccitare « le passioni degli empi e dei nemici della « Chiesa, e li esponesse alle ingiurie più grossolane, senza profitto di alcuno e con grande « meraviglia, se non con scandalo, dei pii fedeli; che prendessero le abitudini, le maniere « di vivere e di agire, e lo spirito dei secolari. « Senza dubbio, il sale deve essere mescolato « colla massa che deve preservare dalla corruzione ma, nel medesimo tempo, esso stesso « deve sottrarsi a questa, per non perdere ogni « sapore e non essere più buono ad altro, che « ad essere gettato sulla via e calpestato. — « Nella stessa guisa il sacerdote, sale della « terra, nel contatto che è obbligato di avere « con la società che lo circonda, deve conservare la modestia, la gravità, la santità nel « suo contegno, nei suoi atti e nelle sue parole e non lasciarsi prendere dalla leggerezza, « dalla dissipazione, dalla vanità delle persone « mondane ».

Nel far giungere ai R̃mi Ordinari d'Italia la presente Istruzione, Sua Santità confida che, cooperando all'azione popolare cristiana, i più maturi colla loro esperienza ed i giovani col loro santo entusiasmo, si abbiano ad ottenere quei salutari effetti di pace e di concordia, che la medesima Santità Sua ha tanto a cuore, in conformità di ciò che inculcava anche nel Breve diretto al Congresso di Taranto nell'agosto del 1901, e nel discorso tenuto il 23 decembre u. s. al Sacro Collegio. « Noi dimandiamo, diceva in questo il Santo Padre, il concorso unanime ed armonico di tutte le buone « volontà. Vengano i giovani e conferiscano « volenterosi la energica e calda operosità, propria dell'età loro: vengano i più maturi, e « rechino fiduciosi, oltre alla provata fede, la « ponderazione e il senno, frutti dell'esperienza. « Uno e comune è lo scopo: uguale dev'essere « ed ugualmente sincero negli uni e negli altri lo zelo. Non diffidenze, ma fiducia reciproca: non censure, ma sopportazione cristiana: non dissapori, ma carità scambievole ».

ADDENDA

2280

Ad num. **252** (Vol. I. pag. 86). *Notandum:* Missionarios *non teneri se subiicere examini Episcoporum* quatenus iam examinati ab ipsa S. C. de Prop. Fide. *(V. Vol. I. pag. 5, n. 6, et pag. 91, n. 273).*

2281

Ad n. **826** (Vol. I. pag. 483). *Addendum in Resp.:* « 6. Finalmente con simile impegno il Vic. Apost. « si studierà di allontanare sempre più da qualunque « principio superstizioso coloro che mostransi troppo « contrarî alla schiatta di cui si ragiona. Procurerà « quindi di richiamarli all'esatta osservanza della ca- « rità verso il prossimo, esortandoli coll'esempio del « Divino Maestro il quale nell'ammettere tra i suoi « Apostoli alcuni pescatori, mentre volle confermare « la divinità della religione che veniva a fondare, ser- « vendosi di persone non adatte all'impresa, mostrò « al tempo istesso che i pescatori possono essere de- « gni della divina vocazione ».

2282

Ad num. **841** (Vol. I. p. 488). — In C. P. pro Sin. 22 Iulii 1841, propositum fuit dubium: *Se il Vicario Ap. ed i missionarii possano usare dell' indulto accordato nel 1835, ossia se la parola* profugus *s' intenda di quelli che dalla persecuzione sono costretti ad uscire di Missione.* — Responsum fuit: *Affirmative, nempe* profugi *intelliguntur omnes qui propter persecutionis metum errare coguntur sive intra fines Missionis sive extra.*

2283

Ad n. **914** (Vol. I. pag. 512). — *Addendum in fine:* « Finalmente manifestava V. S. la falsa credenza in cui « sono quei popoli intorno all'affinità spirituale, tenendo « per fermo che il compare il quale assiste al matrimo- « nio contragga l'affinità, e che l'affinità contratta nel « Battesimo o nella Cresima si estenda oltre al quarto « grado, e però domandava istruzione intorno all'istruire « il popolo in contrario, prevedendo che ne nascerebbero « inconvenienti. E in ciò la S. C. ha deciso che ve- « nisse ricordato avere il Concilio Tridentino decre- « tato (Sess. 24. De Reform.) esservi un solo grado « di affinità spirituale, e il medesimo ripetere Bene- « detto XIV nella Costituz. *Inter omnigenas* § 17 in- « serita nel Concilio Albanese, il qual Pontefice espres- « samente e nominatamente esclude da tale affinità gli « assistenti al Matrimonio ».

2284

Ad num. **1084** (Vol. I. p. 581). — Opus cui titulus: *Raccolta di orazioni e pie opere per le quali sono state concesse dai Sommi Pontefici le SS. Indulgenze* denuo editum fuit an. 1877, 1886, et 1898. In editione an. 1898 extat decretum Sacr. C. Indulgentiae (23 Iulii 1898) in quo declaratur: « Huiusmodi *Collectionem* typis « S. C. de Prop. F. cusam SSmus D. N. Leo PP. XIII « sua apostolica auctoritate approbavit eaque proinde « uti genuina et authentica Sylloge Indulgentiarum « hactenus pro universis christifidelibus et pro quibus- « dam eorum coetibus ibidem designatis concessarum, « ab omnibus est retinenda. Quare si dubium aliquod, « vel sensum concessionum, vel acquirendarum Indul- « gentiarum conditiones attingat, forte oboriatur, non- « nisi ex hac Sylloge, quam normae instar Sanctitas « Sua haberi mandavit, erit dirimendum.

2285

Ad num. **1339** (Vol. II. p. 72). Quaesitum est: « Se sia lecito assumere gli eteredossi a testimonî nel matrimonio dei cattolici ». S. C. S. Officii *(19 Aug. 1891)* respondit: « Non esse adhibendos; posse tamen ab Ordinario tolerari ex gravi causa, dummodo non adsit scandalum ».

2286

Ad num. **1479** (Vol. II. p. 113). Circa *Liberalismum* extat Instructio Secretariae Status (6 Aprilis 1900) ad Archiep. Bogoten, quae ita se habet: « Plures e Columbiae Antistitibus non semel retulerunt in ista regione, sicuti et in nonnullis aliis accidit, catholicos viros, quum de ratione agendi in re publica agitur, in contraria distrahi studia, gravibusque exagitari dissensionibus, quae plerumque ex diverso doctrinae catholicae circa *Liberalismum* intellectu oriuntur; ideoque expostularunt, ut peculiaris hac in re ipsis ab Apostolica Sede daretur instructio. Porro, quum, ex SSmi Domini Nostri Papae Leonis XIII sententia, « nullo « unquam tempore tanta fuerit concordiae inter omnes « fideles conciliandae et servandae necessitas, quantum « hoc nostro quo christiani nominis hostes unanimi « impetu Ecclesiam undique adoriuntur » (1); opportunum visum est Sanctitati Suae hisce postulationibus satisfieri, ut populus clare atque adamussim erudiatur de iis, quae malam *Liberalismi* notam, ac proinde S. Sedis improbationem merentur.

Quae autem mens ac sententia sit Apostolicae Sedis hac in re, facile dignoscere possunt Episcopi et fideles ex doctrinis explicatis in actis plurimis, quae ab Eadem prodiere, praesertim vero in Litteris Encyclicis a SSmo Domino Nostro die 28 Iunii 1888 datis, quae speciatim et fuse de « Libertate humana » agunt. Ibi enim Summus Pontifex docet, *Liberalismi* principium ac fundamentum repudiationem esse divinae legis: « Quo spectant in philosophia *Naturalistae* seu « *Rationalistae*, eodem in re morali ac civili spectant « *Liberalismi* fautores, qui posita a *Naturalistis* princi- « pia in mores actionemque vitae deducunt. Iamvero, « totius *rationalismi* humanae principatus rationis caput « est; quae obedientiam divinae aeternaeque rationi « debitam recusans, suique se iuris esse decernens, ipsa « sibi sola efficitur summum principium et fons et iu- « dex veritatis. Ita illi, quos diximus, *Liberalismi* secta- « tores in actione vitae nullam contendunt esse, cui « parendum sit, divinam potestatem, sed sibi quemque « esse legem; unde ea philosophia morum gignitur, « quam *independentem* vocant, quae sub specie liberta- « tis ab observantia divinorum praeceptorum volunta- « tem removens, infinitam licentiam solet homini da- « re ». Et hic quidem primus ac teterrimus est *Liberalismi* gradus; qui dum ex altera parte omnem auctoritatem et legem divinam sive naturalem sive supernaturalem reiicit, immo penitus evertit; ex altera societatis constitutionem affirmat quaerendam esse in sin-

(1) Litterae *Licet* ad Archiep. Mechlinien., 3 Aug. 1881.

gulorum voluntate, summamque potestatem a multitudine veluti a primo fonte esse repetendam. -- Secundus *Liberalismi* gradus eorum est, qui legem Dei naturalem quidem admittunt, immo et necessitatem eius agnoscunt, positivam tamen et supernaturalem prorsus reiiciunt. Ad rem Summus Pontifex: « Quin compulsi « veritatis viribus, plures eorum haud verentur fateri, « immo etiam ultro affirmant, in vitio esse et plane « in licentiam cadere libertatem, si gerere se intempe« rantius ausit, veritate iustitiaque posthabita; quocirca « regendam gubernandamque recta ratione esse et, quod « consequens est, iuri naturali sempiternaeque legi di« vinae subiectam esse oportere. Sed hic consistendum « rati, liberum hominem subesse negant debere legibus, « quas imponere Deus velit, alia praeter rationem na« turalem via ». — Sequitur tertius *Liberalismi* gradus, quo ii detinentur, qui aiunt « nutu legum divinarum di« rigendam utique vitam ac mores esse privatorum, « non tamen civitatis; in rebus publicis fas esse a ius« sis Dei discedere, nec ad ea ullo modo in conden« dis legibus intueri. Ex quo perniciosum illud gigni« tur consectarium, civitatis Ecclesiaeque rationes dis« sociari oportere ». Quamobrem, qui ita sentiunt auctoritatem ecclesiasticam et qualemcumque ipsius in civilibus rebus actionem plane respuunt, sive ex eo quod Ecclesiam non admittant, sive quod ipsam tamquam Societatem perfectam ac sui iuris non agnoscant. — Non pauci, denique, sunt qui « rei sacrae a re civili « distractionem non probant, sed tamen faciendum « censent, ut Ecclesia obsequatur tempori et flectat se « atque accommodet ad ea, quae in administrandis im« periis hodierna prudentia desiderat ». Haec quidem sententia a Pontifice declaratur honesta « si de quadam « intelligatur aequa ratione, quae consistere cum veri« tate iustitiaque possit; nimirum ut, explorata spe « magni alicuius boni, indulgentem Ecclesia sese im« pertiat, idque temporibus largiatur, quod salva officii « sanctitate potest ». E contra vero tamquam immoderata et iniqua habenda est, si velint, ut ecclesia « quod « falsum est vel iniustum dissimulanter ferat aut in iis, « quae sunt religioni noxia conniveat ».

Ex hisce autem principiis, quae ut falsa ac doctrinae catholicae opposita Sedes Apostolica saepe saepius damnavit, tanquam ab impuro fonte sponte sua procedunt eae, quae dicuntur *libertates modernae*, nimirum *libertas cultuum, libertas loquendi, libertas docendi*, ac *libertas conscientiae*. Qua ratione istarum libertatum, ubi vigent, usus sit reiiciendus, qua, e contra, in quibusdam temporum, locorum et personarum adiunctis sit tolerandus immo appetendus, non quidem ut immodicae ac vitiosae libertati faveatur, sed pro veritate ac iustitia tuenda; id tum in memoratis Apostolicis Litteris, ubi de *Libertate Humana* agitur (*20 Iunii 1888*) tum in aliis Litteris, ubi « De Civitatum Constitutione Christiana » disseritur (1), tam perlucide absoluteque ostenditur, ut in re tanti momenti nullus amplius dubitationi locus supersit.

Itaque illud Episcopis et fidelibus summopere cordi esse oportet, « ut una sit mens eademque sententia, in « quibus Apostolicae Sedis auctoritas dissentiendi liber« tatem non relinquit. In his autem, quae sapientum « disputationibus libere permittuntur, ita ingenia exer« ceantur, ut sententiarum diversitas animorum unita« tem et voluntatum concordiam non abrumpat » (2). Quapropter, in re praesenti, illud prae oculis habendum est, quod Suprema Congregatio S. Officii die 29 Augusti 1877 Episcopis Canadiensibus edixit: videlicet, Ecclesiam, in damnando liberalismo omnes et singulas politicas partes, quae forte *liberales* nominentur, damnare non intendisse (3). Idipsum et in epistola ad Episcopum Salmanticensem Pontificis iussu, die 17 Februarii 1891 data, iterum declaratum fuit, adiectis tamen hisce conditionibus, ut nempe, catholici, qui se liberales dicunt, imprimis, ea omnia doctrinae capita, quae ab Ecclesia tradita sunt, sincere accipiant, atque ea, quae forte Ecclesia ipsa in posterum tradet, suscipere sint parati; nihil, insuper, sibi proponant, quod ab Ecclesia explicite vel implicite fuerit damnatum; quoties, denique, adiuncta id requisierint, mentem suam Ecclesiae doctrinis plene congruentem aperte significare, uti oportet, non detrectent. In eadem epistola et illud additum fuit, nimirum, optandum esse, ut, ad designandas proprias politicas partes, catholici aliam seligant atque assumant denominationem, ne forte nomen liberalium sibi adscitum aequivocationis vel admirationis occasionem fidelibus praebeat; de cetero, autem, non licere censura theologica liberalismum notare multoque minus veluti haereticum traducere, sensu quidem diverso illum sumendo ab eo, quem Ecclesia in eius damnatione determinavit, donec aliud ipsa significaverit.

Item pensanda quoque sunt sapientissima illa verba, quae SSmus Dominus ad catholicos hispanos scribebat, nimirum: « In hoc universi conveniant, rem catholicam « in civitate salvam esse oportere. Et ad istud nobile « propositum, quotquot amant catholicum nomen de« bent, veluti foedere icto, studiose incumbere, silere « paulisper iussis diversis de causa politica sententiis, « quas tamen suo loco honeste legitimeque tueri li« cet » (4). Id autem facilius catholici adipiscentur, si fugiant illorum opinionem praeposteram, « qui religio« nem cum aliqua parte civili permiscent ac velut in « unum confundunt, usque adeo ut eos, qui sint ex al« tera parte, prope descivisse a catholico nomine de« cernant. Hoc quidem est factiones politicas in au« gustum religionis campum perperam compellere, fra« ternam concordiam velle dirimere, funestaeque incom« modorum multitudini aditum ianuamque pateface« re » (5).

Quod vero speciatim ad catholicos attinet viros, qui vacant ephemeridum scriptioni, ne obliviscantur paterna monita, quae Pontifex ad eosdem Hispanos in memoratis litteris dabat: « Scriptores monemus, ut, amotis « lenitate et mansuetudine dissidiis, coniunctionem ani« morum cum ipsi inter se, tum in multitudine tuean« tur; quia multum pollet scriptorum opera in utram« que partem. Concordiae vero cum nihil tam sit con« trarium quam dictorum acerbitas, suspicionum teme« ritas, insimulationum iniquitas, quidquid est huius« modi summa animi provisione fugere et odisse ne« cesse est. Pro sacris Ecclesiae iuribus, pro catholicis « doctrinis non litigiosa disputatio sit, sed moderata et « temperans, quae potius rationum pondere quam stylo « nimis vehementi et aspero victorem certaminis scri« ptorem efficiat ». Quibus et aliud monitum addendum, quod in memorata Epistola ad Card. Archiep. Mechliniensem continetur: « Illud insuper in contro« versiis agitandis cavendum est, ne modus transiliatur, « quem aequitatis caritatisque leges praescribunt; neve « temere insimulentur vel in suspicionem adducantur « viri, ceteroquin Ecclesiae doctrinis addicti, maxime « autem qui in Ecclesia dignitate ac potestate praecel« lunt ».

Denique ne benefica catholicorum hominum cooperatio in rebus publicis desideretur, studeant Episcopi singulorum animis illud altius defigere: « Nullam velle « rerum publicarum partem attingere tam esset in vitio « quam nihil ad communem utilitatem afferre studii, « nihil operae: eo vel magis quod catholici homines « ipsius, quam profitentur, admonitione doctrinae ad « rem integre et ex fide gerendam impelluntur. Contra, « ipsis otiosis, facile habenas accepturi sunt ii, quorum « opiniones spem salutis haud sane magnam afferunt. « Idque esset etiam cum pernicie coniunctum christiani

(1) Encyclica *Immortale Dei*, 1 Nov. 1885.
(2) Epistola *Licet* ad Card. Archiep. Mechlinien., 3 Aug. 1881.
(3) Cf. Collect. S. C. de Prop. F. p. 633 n. 1665 *(primae edit.)*.
(4) et (5) Litterae *Cum multa*, 8 Dec. 1882.

« nominis, propterea quod plurimum possent qui male « essent in Ecclesiam animati: minimum qui bene » (1). Quare fideles sedulo edocendi: « Ubi id postulent reli« gionis rationes nec ulla iusta ac peculiaris causa im« pediat, par esse ut ad rem publicam capessendam « accedant, ut eorum industria et auctoritate institutio« nes ac leges ad iustitiae normam exigantur, ac reli« gionis spiritus et benefica vis in universam reipubli« cae compaginem influant » (2).

Quae omnia Sanctitas Sua Tibi, Rm̄e Domine, scribi et a Te cum ceteris Columbianis Episcopis communicari iussit eum in finem, ut dioecesium Praesules, collatis inter se consiliis, concordem agendi loquendique rationem constituant, eamque communi epistola ipsi ovibus sibi concreditis adhibendam proponant.

2287

Ad num. 1606. (Vol. II. pag. 187). — Synodus Sutchuensis (an. 1803) in Instructione Sacrae Congr. de Propaganda Fide 18 Octobris 1883, pluries laudata, haec habet (Cap. X) *circa modum quo se gerere debent missionarii in regimine tum sui ipsius, tum fidelium sibi commissorum:* « 1. Sic agant missionarii curam proximi, et in commissarum sibi animarum sollicitudine ita ferveant, ut curam sui ipsius non negligant, nec in propriae animae custodia torpescant, ne dum aliis praedicaverint, ipsi reprobi efficiantur.

2. Magna quidem est eorum dignitas, sed maius est pondus. In alto gradu positi oportet quoque, ut in sublimi virtutum culmine sint evecti, alioqui non ad meritum, sed ad proprium praesunt iudicium. Decet sacerdotem ex ipso suo officio maior virtutum abundantia, et perfectio, ut sit devotior in oratione, in lectione studiosior, in castitate cautior, parcior in cibo et potu, patientior in duris, in risu rarior, suavior in conversatione, gravior in vultu et gestu et habitu, moderatior in verbis, profusior in lacrymis, in charitate ferventior etc.

3. In omni in primis sancta oratione se assidue exerceant, tum in meditationis tacitaeque piae orationis studio singulis diebus certo temporis spatio, toto castissimi et devotissimi animi sensu, incumbant, nec discussionem conscientiae quotidianam negligant.

4. Singulis annis post absolutum visitationis et administrationis decursum, vel priusquam sequentem incipiant, duo, vel tres, aut plures in locum ab omni strepitu et hominum concursu remotum, et aptum conveniant, ubi, relicta quacumque alia occupatione et conversatione, in salutaribus meditationibus, ferventibus orationibus, piis lectionibus, aliisque sanctis exercitationibus toti versentur, adhibito sibi duce et moderatore sacerdote earum perito, si praesens adsit, sin minus ipsi sibi exercitiorum regulam praeficiant, et mutuam navent operam ad aedificationem. In iis autem exercitiis quinque saltem diebus persistant. Si quis forte neminem convenire queat, ipse tunc exercitationes solus peragat; qui in nostram residentiam convenire consueverunt sacerdotes sive europaei, sive sinenses, ibi quidem opportune huiusmodi pia exercitia peragere poterunt. Caeteri vero, qui in parte orientali provinciae aut in aliis remotioribus versantur, apud superiorem respectivum illarum partium in idipsum adunentur, idem quoque in Seminario ab alumnis annuatim tempore opportuno praestetur, duce ac moderatore eiusdem Seminarii superiore, litterarum studiis per id tempus intermissis. Caeterum providebimus, ut in domo residentiae nostrae, tum ii, qui servitio missionis vel missionariorum sunt addicti, tum alii in eadem domo vel loco commorantes laici, suis quoque huiusmodi spiritualibus exercitationibus non careant.

5. Lectione librorum spiritualium, quos habere potuerint, in primis vero Novi Testamenti, Imitationis Christi etc., animos, mentesque suas assidue pascant. Non percurrant solum, sed usque adeo studiose legant, ut quae legerint, post etiam taciti secum aliquandiu mente reputent, ac videant simul non solum si quidquam est, quod contra illorum praescriptum egerint, verum si quid etiam aliud est, quod ex eisdem exequi vel praestare omiserint, aut neglexerint.

6. Memores quantum perniciosa sit otiositas, quae, testante Spiritu sancto, *Multam malitiam docuit* (3), seque in sorte Domini vocatos esse ad spiritualis et ecclesiasticae militiae labores, quidquid temporis a divinis officiis, ab orationis contemplationisque exercitatione, ab ecclesiasticis functionibus, et ab aliis necessariis actionibus vacuum habent, non in otio, neque in desidia, nec vero in rerum novarum curiositatibus, vanis conversationibus, aut actionibus nugatoriis conterant, sed potius divinis Scripturis legendis vacent, vel Ecclesiae canones, s. Sedis decreta, sacros Missae et sacramentorum ritus, huius missionis statuta, et regulas etc. pervolvant, probeque intelligere satagant; vel in sacrae theologiae, aut Catechismi romani scientia impendant operam, quae quidem studia usque adeo complecti debent, ut qui ea aspernatur, contra eum dicat Dominus: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi* (4); vel etiam in meditandis, et praeparandis concionibus et instructionibus ad populum habendis; vel in expendendis, discutiendis, solvendis conscientiae casibus; vel in scribendo, aut aliud quidpiam utiliter agendo pro sua vel aliorum salute, diligenter occupentur, adeo ut dies pleni inveniantur in eis.

7. Quandocumque duos, vel plures sacerdotes in unum convenire contigerit, crebras inter se collationes habeant de rebus, quae ad pietatem vel disciplinam ecclesiasticam pertinent, de vita, honestate et virtutibus Ordinis sacerdotalis, de iis, quae ad boni pastoris officium et ad curam animarum recte gerendam spectant; vel aliquam theologiae, aut alterius libri ecclesiastici lectionem tractent, vel quaestiones aliquas de conscientiae casibus explicent, vel de difficultatibus suae missionis consulant etc. Has collationes et disceptationes *non in contentione, et aemulatione* habeant, sed mutuae utilitati inservientes, humiliter acquiescant veritati, neque praesentibus laicis.

8. Nemini se multum familiares ostendant, ne dignitas vilescat; nimia enim familiaritas parit contemptum. Vel minimam autem familiaritatem cum mulieribus fugiant, ne pereat castitas; vix enim credibile est, *Quantos robustissimos viros* (etiam sacerdotes) *telis foemineis prostravit diabolus, quot ab initio saeculi damnavit fraudibus mulierum* (5). Ad eas nunquam accedant, nec ad se accedere permittant, neque cum illis colloquantur, nisi raro, et necessitate id exigente; sermo autem sit brevis, gravis et austerus: ab ipsis diligentissime caveant, verendum est enim, ne quo sanctiores fuerint, eo magis alliciant, et sub praetextu blandi sermonis immisceat se viscus libidinis; sub specie sanctitatis, prodit se virus serpentis, et morsus lethalis.

9. Praeterea prohibemus, ne ulla mulier adeat sacerdotem ad colloquendum de re necessaria, nisi cum alia, aut aliis mulieribus comitibus, neque propius ad eum accedat, quam decet. Si vero res communicanda debeat esse secreta, sacerdos eam necessaria loquentem graviter audiat. Sed ianua semper aperta, eiusque negotia celeriter expediat, eamque protinus dimittat... ne magistras scholarum, neque alias mulieres, ne quidem parvas puellas, ullo amplius praetextu, doceant caracteres, vel libros, neque eos ipsis privatim explicent. Si quid in hoc genere ignoraverint, magistras peritiores,

(1) Litterae *Immortale Dei*, 1 Nov. 1885.
(2) Epistola *Redditae mihi* ad Episc. S. Flori 16 Nov. 1890.
(3) Eccl. XXXIII, 29.
(4) Oseae IV, 6.
(5) S. Laurent. Iustin. *De triumphali agone Christi* cap. 8, n. 7.

vel parentes ipsos propinquiores, ut patrem, vel fratres interrogent, aut si hi ipsi nesciant, eos interponant ad quaerendum a sacerdote, aut alio litterato desideratam interpretationem et explicationem ; ipsae vero nullatenus accedant ad sacerdotem, aut alium quemcumque virum extraneum, ut sibi fiat satis.... ne ipsi sacerdotes, nec eorum ministri praesumant unquam manum ullius puellae, neque etiam pueri apprehendere sub praetextu blandiendi, et eos alliciendi, aut adducendi ad confessionem, vel ad audiendam, aut discendam doctrinam christianam.... neque tandem ipsi, neque eorum ministri ullum quemcumque infantem sive masculum, sive foeminam, etiam lactentem, ulnis vel manibus unquam complectantur, sub quovis blandimenti, aut lacrymas vel eiulatus temperandi praetextu.

De caetero litteras pastorales iam commemoratas (Cap. de Euchar. num. 8) praedicti praedecessoris nostri super familiaritate cum mulieribus devitanda, omnesque regulas de hac familiaritate evitanda in his praescriptas, ab omnibus, et singulis missionariis, aliisque, ad quos spectant, exacte observari praecipimus.

10. Missionariorum vestitus, et habitus sit honestus, ac decens ; non nimium elegans, nimiumve sordidus, sed talis sit, qui ipsorum religioso statui, et apostolicae vocationi modeste respondens intrinsecam morum honestatem praeseferat. In vestibus, conopaeis stragulis, culcitris et aliis huiusmodi, nihil exquisitum appetant, nihil sumptuosum vel pretiosum, nihil quod novitatis, superfluitatis, et vanitatis notari possit ; sed omne sit simplex, commune, et modestum, ut decet viros apostolicos. Sacris canonibus inhaerentes, prohibemus ne vestimentis, aliisque ornatibus utantur sericis ; neque etiam induant, aut adhibeant in ornatu, splendidos, aut nitidos colores, qualibus saepe utuntur praefecti praetoriani, aliique passim saeculares, aut mulieres, sed (quemadmodum olim praeceptum fuit ab illustrissimo Ioanne Myriophitano Episc. Vicario huius provinciae Apostolico in mandato pastorali diei 12 octobris 1740) mandamus ut ubique, etiam in publico incedant in vestibus nigri aut caerulei aut alterius modesti coloris, nihil nisi commune praeferentis. Si qui autem praedicta serica, aut splendida habeant, volumus, ut cito ea dimittant, et ad normam caeterorum piorum sacerdotum se conferant, qui modeste vestiuntur. Quomodo paupertatem, et humilitatem Christi praedicabunt, qui fulgorem, et iactantiam praeferunt saeculi? *Orabat quidam sanctus,* inquit s. Bernardus, *si dederit mihi Dominus panem ad manducandum et vestimentum, quo operiar. Nota, quo operiar. Sic et nos contenti simus vestimentis, quibus operiamur, non quibus lasciviamus, non quibus superbiamus, non quibus mulierculis* (aut saecularibus) *vel similari, vel placere studeamus* (1).

11. Parca, et frugali mensa contenti sint ; alimentum sit simplex, quod ad vivendum, non ad lautitias, deliciasque aptum sit. Manducent iuxta praescriptum Christi, quae sibi apponuntur, nihil conquerentes, vel, quod peius est, indignantes de dapium mediocri copia, apparatu, et condimento, quasi sumptuosa, exquisita, ac delicata sibi apponi fercula expeterent, minusque dignitatis et auctoritatis obtineat, cui mensa simplicior, et parcior apponitur, cuiusque vita magis comprobatur apostolica. Si dapes, quae apponuntur, sanitati corporis non congruant, aut sint nociturae, id quidem modeste exponant, atque aliter conditas expostulare possunt, at nihil unquam exquisitum, sumptuosum, aut delicatum requirant, ne a fidelibus tacite, et merito arguantur, quasi essent de numero eorum, qui dicunt et non faciunt, qui temperantiam et mortificationem Christi praedicant, saturitatem autem, deliciasque corporis anhelant. Praeterea mensa sit brevis, et naturae sufficiens ; longus enim accubitus plus affert molestiae, quam sanitatis, et est temporis iactura.

12. In caeteris quoque, quae ad usum, vel cultum corporis pertinent, ab omni fastus, luxus, ambitus, vel ambitionis et vanitatis specie longe refugiant, solis necessariis, vel utilibus, modestis, et simplicibus contenti. In decursu visitationis christianorum, et in itineribus, ne sarcinarum baiulatorumve frequentia et apparatu, neque plurimorum comitatu incedant stipati, quidquid ad suam propriam commoditatem, vel ostentationem pertinet secum deferentes, cum caeterorum incommoditate, vel offensione, affectantesque potius divites negotiatores, vel praetoriani, quam viri apostolici videri.... Non patiantur se a fidelibus appellari iis nominibus, quae erga solos praefectos saeculares usurpantur, prout est in hac provincia appellatio *Lào-yê ;* non delectentur salutationibus, et alienis laudibus ; non moerorem, non indignationem, non iracundiam, non austeritatem exhibeant, aut mente concipiant ob rusticitatem, incivilitatem, vel etiam contemptum, aut inobedientiam cuiusquam ; non praeesse hominibus gaudeant, sed prodesse ; non affectent dominari, nec praesumant unquam ad regendos, vel continendos fideles populos, aut alio quovis praetextu, ullum apparatum saecularem adhibere, sese tanquam praefectos civiles, suosque catechistas vel ministros tanquam praetorianos, vel satellites exhibentes. Morum mansuetudo, humilitas cordis, et modestia praecipua sunt insignia sacerdotis, qui minister, et ministrator ecclesiae et fidelium, non vero dominus, nec dominator est constitutus.

13. Paupertatem ne moleste ferant. Paupertatem dilexit, et docuit caelestis magister Christus ; et nascens in praesepio ponitur, et nudus in cruce ponitur. Stipendiis missarum, et eleemosynis fidelium sponte oblatis contenti sint. Quod autem a memorato illustrissimo Agathopolitano iam pridem provisum est, ut scilicet fideles ipsi subveniant sustentationi suorum respective sacerdotum indigenarum, missionis inopia, et ipsa ratione id exigente illud confirmamus : et diligentissime caveant iidem sacerdotes, ne sub praetextu sustentationis sibi debitae pecunias extorqueant aut exigant a fidelibus sive per se sive per alios quoscumque ad id deputatos ; ne quocumque praetextu eos collectores constituere unquam praesumant, quos vocant *teouy-Xeou,* seu potius satellites, qui urgeant, ac quasi compellant fideles ad solvendum missionarii viaticum, neque ulla ratione praefigatur, seu taxetur id quod unusquisque suppeditare debet. Haec cupiditatis et temeritatis specimina omnino reprobamus, mandamusque, ut huiusmodi collectae, ubi earum consuetudo viget, ab uno dumtaxat, aut altero catechista, sive alio viro probo et pio cuiusque loci fiant, qui recipiant id quod fideles sponte ac libere dare voluerint, et potuerint, et missionario tradat ; is autem huiusmodi catechistis expresse mandet, ut nihil omnino a pauperibus petant, qui vix habent, unde vivant, nec etiam ab ipsis sponte oblata accipiant, nec de caeteris quemquam arguant avaritiae, vel ingratitudinis erga pastorem suum, nec alio quovis modo conquerantur, quia suppeditare detrectat, vel minus dat, quam dare posset ; ipsemet missionarius hos inquirere, vel notare non debet, sed modeste et libenter accipiat, quod sibi datur. Ubi autem fideles eleemosynas pro sustentatione missionarii per se ipsos afferre consueverunt, haec consuetudo servetur, nec plus exigat, vel petat missionarius, quam sibi sponte offertur : *Habentes alimenta, et quibus tegamur, his contenti simus* (2). Animarum salutem inquirere debet sacerdos, non pecuniam, non munera, non lucra terrena.

14. Exemplo Sanctorum, paupertate, sobrietate, ac parsimonia ita agant, ut non modo supervacanearum rerum usibus abstinentes, sed quae etiam ad victum, aut vestitum minus sunt necessaria defraudantes, conversioni infidelium, erectioni scholarum piarum, aliisque suae missionis necessitatibus subveniant. Altaria sacris ornamentis, et suppellectili instruant, pauperi-

(1) Epist. 2. ad Fulconem.

(2) I. Tim. VI, 8.

bus opitulentur etc. non appetant thesaurizare sibi thesauros in terra, sed bonorum operum abundantia cum charitate coniuncta, faciant thesauros in caelis, ut monet ipse Christus. Studeant magis lucrari animas Deo, et caeleste horreum augere, quam pecunias, et temporalia congregare.

15. In visitatione christianorum caveant ab acceptione locorum et personarum, domos divitum, et sibi commodas, mensamque lautiorem et exquisitiorem seligentes, pauperes vero christianitates, ac domunculas cibosque parciores et frugaliores refugientes, ac (ad eas) ire renuentes, unde compelluntur huiusmodi pauperes adire sacerdotem in aliis locis una, vel duabus, aut pluribus leucis a proprio domicilio remotis, ad audiendum verbum Dei, et suscipienda sacramenta, cum gravi suo incommodo, vel dispendio, vel periculo ne plurimi sacramentis et verbi divini pabulo priventur. In quemcumque igitur locum sive divitem, sive pauperem, modo sit aptus ad congregandos fideles, et securus, ibique adsint saltem viginti personae, fuerit accersitus missionarius, postposita propria commoditate, ire personaliter non recuset, nisi gravis alia ratio exigat, ut fideles in alium locum convocentur. Omnibus debitores sumus, diviti, et pauperi.... in quacumque christianitate nihil operis sui praecipitanter, nec inordinate agant, id unum solliciti, ut se cito ab eo expediant, sed tantum temporis et maturitatis adhibeant, quantum necesse est, ut praedicationi verbi divini, administrationi sacramentorum, et caeteris debitis occupationibus fiat satis, munusque apostolicum rite, et digne impleatur. Neque etiam, absoluta administratione unius loci, patiantur se diutius, quam par est, ibi detineri, id recolentes, quod Christus ipse detinentibus se respondebat: *Quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei; quia ideo missus sum* (1).

16. Nimiam severitatem et austeritatem erga subditos fideles, etiam scandalosos, incorrigibiles et protervos devitent, nec unquam iurisdictionem, quam non habent, sibi arrogare praesumant, eos poena publice plectendo; sed vestigia Christi praeceptoris nostri, et omnium virorum apostolicorum sectantes, se mansuetos et benignos exhibeant ad omnes. Nihil dicant, nihil faciant ex iracundia, indignatione, odio, vindicta, nec animo dominandi, vel iis timorem sui incutiendi; Ecclesiae et sacrorum canonum disciplinam, non proprium sensum et voluntatem sequantur. A subditis magis venerari et diligi studeant, quam timeri; veneratio enim et dilectio fiduciam parit, timor vero et tremor, odium et aversionem confert. Non debent pastores quaerere ab ovibus suis timeri, quemadmodum ipsae timent a lupo, sed potius facere, ut timeant Deum, diligantque, et venerentur dignitatem et potestatem, quae sacerdoti data est non in destructionem, sed in aedificationem. Auctoritatem sibi conciliabunt non superba dominatione, non coactione, contentione verborum, iurgio, iniuriis, et caeteris huiusmodi, sed humilitate, mansuetudine, persuasione, patientia, et aliis virtutibus, quas Christus Dominus commendavit, atque praecepit viris apostolicis. *Erudimini, qui iudicatis terram,* inquit s. Bernardus, *discite subditorum matres vos esse debere, non dominos. Studete magis amari, quam metui. Et si interdum severitate opus est, paterna sit, non tyrannica* (2).

17. Caveant ex adverso a nimia laxitate, seu dissolutione eorum sacerdotum, qui dum populo praesunt, sub praetextu se erga delinquentes benignos exhibendi, neminemque contristandi, nihil arguunt, nihil increpant, omnia tolerant, omnia tacent, omnibus blandiuntur, hominibus placere volunt, aut peccantium linguas verentur, ne forte mala de eis loquantur; unde per impunitatem iniquorum malitia convalescit, perversi non corriguntur, imo et insolescunt, auctoritas sacerdotalis spernitur, scandala et abusus ubique diffunduntur, transgressiones nutriuntur, exurgit contumacia, malaque innumera procedunt. Sciant igitur huiusmodi missionarii esse sacerdotalem severitatem sibi omnino necessariam, zelumque sanctorum, quem imitari debent, nec non fortitudinem apostolicam, qua se munitos oportet, ut muneri suo, ut par est, faciant satis. *Sunt enim multi etiam inobedientes,* monet Apostolus, *vaniloqui et seductores, quos oportet redargui; sunt multi semper mendaces, ventres pigri, quam ob causam,* inquit idem Apostolus, *increpa illos dure* (3); sunt impudentes, protervi, superbi ac elati, quos oportet refraenare et coercere; sunt pigri, ac desides, quos oportet stimulare et excitare, sunt qui cum infidelibus ducunt matrimonia, quos oportet graviter reprehendere; obsistendum est scandalis, abusus sunt corrigendi, usurae, et alii contractus iniusti sunt extirpandi, restitutioque urgenda, ritus ab Ecclesia damnati, et quaelibet superstitio a fidelibus est eliminanda, nationis praeiudicia, et errores sunt oppugnandi, ac evincendi etc., quae omnia nemo exequi potest dissoluta laxitate, et pusillanimitate. Audiant eumdem Apostolum monentem Titum: *Haec loquere, et exhortare, et argue cum omni imperio, nemo te contemnat* (4) et ad Timotheum: *argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina* (5).

18. At ista severitas mansuetudine semper est temperanda. Nunquam ita districti et austeri sint missionarii, ut omnem mansuetudinem et benignitatem amittant, neque ita mansueti, ut perdant districti iura regiminis; *Unde cunctis rectoribus utraque summopere sunt tenenda,* inquit s. Gregorius, *ut nec in disciplinae vigore benignitatem mansuetudinis, nec rursum in mansuetudine districtionem deserant disciplinae....* (6) *miscenda ergo est lenitas cum severitate, faciendum quoddam temperamentum ex utroque, ut neque multa asperitate exulcerentur subditi, neque nimia benignitate solvantur* (7). Tanquam pii samaritani infundant quidem vinum in vulneribus delinquentium, quo mundentur putrida, at simul oleum adhibeant, quo foveantur sananda. Quoniam autem ex ore Spiritus sancti (8) *Superexaltat misericordia iudicium* et ipsi allaborent, ut mansuetudo superexaltet severitatem, eligentes potius de misericordia, quam de severitate apud benignissimum iudicem reddere rationem.

19. Sacris Ecclesiae canonibus saepe statutum est ac praescriptum, ut ministri altaris Domini a negotiis saecularibus omnino abstineant, neque ulla officia, vel commercia saecularia exerceant, iuxta illud Apostoli mandantis: *Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, ut ei placeat, cui se probavit* (9). His autem praeceptis contradicunt sacerdotes et missionarii, qui fidelium sibi subditorum causas quascumque temporales, resque domesticas ad se deferendas volunt, ut de earum aequitate, legitimitate, vel honestate ipsi dignoscant ac statuant; qui se immiscent in divisionibus territoriorum, aut pecuniarum inter fratres, et alios in emptionibus, venditionibus, locationibus, conductionibus et aliis contractibus minime illicitis, in aedificationibus domorum, in culturis agrorum, in mercaturae negotiationibus etc., hoc vel illud pro arbitrio prohibentes, quod licite a fidelibus fieri potest, vel id, aut aliud praecipientes ad quod nulla lege tenentur, quasi essent eorumdem fidelium domini temporales; qui, sub praetextu dissidentes componendi, de litibus et controversiis profanis cognoscere, et eas dirimere volunt, partesque litigantes et controvertentes com-

(1) Luc. IV, 43.
(2) Serm. 20 in Cant. n. 2.
(3) Tit. I, 10. 11. 12. 13.
(4) Tit. II, 15.
(5) II. Tim. IV, 1.
(6) Lib. 19 Mor.
(7) Past. p. 7, c. 6.
(8) Iac. II, 13.
(9) II. Tim. II, 4.

pellunt, etiam denegatione sacramentorum, stare suo iudicio; qui se interpositores, vel auctores praestant sponsalium, vel matrimoniorum in hoc vel illo loco, cum tali, vel tali persona contrahendorum, aut saltem ea consulunt, suadent, vel praecipiunt; aut quandoque ea sua auctoritate interdicunt, licet nullum adsit impedimentum; qui auctores sunt, ut pecunia, oriza, vel alia frumenta mutuo dentur, aut accipiantur, qui fideiussores se praebent, plurimaque alia profana, et saecularia gerere, de iis tractare, disserere, vel sermocinari delectantur, mandantes, consulentes, approbantes, vel prohibentes, ac damnantes, quidquid sibi arridet; unde communiter conturbantur familiae, nascuntur discordiae, divisiones, iurgia, murmurationes, querimoniae, odium, et sacerdotis contemptus; ipsemet autem sacerdos, qui nihil nisi res divinas, ecclesiasticas, et ad salutem animarum pertinentes, curare et loqui debet, ab amore Dei, a religionis officiis, et ministerio pastorali avertitur et distrahitur.

Haec igitur omnia graviter inhibemus. Sufficiat missionariis avertere fideles ab iis temporalibus, quae iniusta, vel mandatis Dei, aut Ecclesiae contraria, aut saluti periculosa deprehenduntur, caetera vero eorum arbitrio, voluntati, et ordinationi relinquantur. Eorum lites, sive controversias inter se nunquam dirimant, nisi suadente necessitate, et in rebus non multum intricatis et implicatis, nec non quando utraque pars sincere parata videtur, quod rarum est, ad acquiescendum sententiae sacerdotis. In reliquis autem a catechistis locorum, aut aliis viris prudentibus, rerumque saecularium expertis, quos maluerint, componantur, ac dirimantur. Hoc se modo gerant missionarii. Quoad sponsalia et matrimonia, nihil aliud curent, nisi ut in iis contrahendis leges Ecclesiae serventur; aut si aliquando, ad avertenda vel praecavenda connubia cum gentilibus, opus sit ut interveniat eorum opera, satis sit indigitare loca, vel personas, et commendare catechistis, aut aliis personis saecularibus aptis, ut ipsi ea prudenter concilient cum fidelibus, salva semper partium libertate.

20. Nec ullo unquam praetextu, nisi urgente vera et gravissima necessitate, medicinam quocumque modo exerceant; id enim legibus quoque Ecclesiae clericis saepius et graviter prohibitum est: nec quidem ullius aegroti pulsum arteriae tentent, vel explorent. Si quis autem mulieris pulsum attrectaverit, sub praetextu et colore eius morbum cognoscendi, aut periculum mortis explorandi, sciat ipsum habendum fore tamquam seductorem, vel sollicitantem pro diversitate circumstantiae.

21. Cum frequenti experimento constet pecuniam sacerdotum christianis mutuo datam ipsis fieri in petram scandali et occasionem offensionis, vel quia scientes eos nolle, aut non posse restitutionem acriter, aut iuridice urgere, saepius mutuantur absque ulla restituendi voluntate, vel quia pudore suffusi, eo quod non restituerint, non amplius audent sacerdotem adire, nec consequenter ad sacramenta accedunt, vel quia inde murmurationes, oblocutiones, invidiae, odia non raro excitantur apud alios, quibus non mutuantur, quique sacerdotem de acceptione personarum criminantur; hinc est quod missionarios plurimum in Domino hortamur graviterque monemus, ne in posterum fidelibus pecuniam dent mutuo, sed potius si quis pauper in urgenti necessitate, aut indigentia vere constituatur, ei quantum patientur facultates opem ferant, non mutui, sed eleemosynae nomine, aperte declarantes nullam esse obligationem restituendi.

22. Valde sobrii sint in proponendis, suadendis, sed etiam permittendis pecuniarum contributionibus, ad emenda altaris umbracula, seu baldachina, parietum aulaeas, et alia huiusmodi ornamenta speciosiora, vel pretiosiorem suppellectilem, aut ad amplificandas, vel exornandas domos, in quibus fideles congregantur, aut ad alia facienda, quae ad maiorem cultus decentiam spectant; licet enim huiusmodi causae vere piae sint, debent tamen affectus intra moderatos fines prudenter contineri, ne pietatis praetextu potius ambiatur vana gloria, inanisque ostentatio, neve indigentiae fidelium, qui ad tales contributiones non tenentur, non satis consulatur. Si quas autem, in raris casibus, fieri expediat, caveat missionarius, ne ulla exerceatur exactio aut concussio, abstineatque omnino, ab iis praecipiendis, vel imponendis et taxandis, sed unusquisque contribuat pro sua facultate quantum voluerit. Caeterum huiusmodi contributiones potius consulantur ad sublevandam pauperum miseriam et inopiam, praesertim in frumentorum caritate, in persecutionibus, aliisque calamitosis temporibus, aut ad erigendas, vel stabiliendas scholas christianas, pro educatione puerorum, utriusque sexus, aut ad alia similia opera, quae longe maiorem utilitatem et decus afferunt religioni, quam tot tapetium et sericorum apparatus.

23. Memores se nominari et esse pastores, gregem suum diligenter cognoscere satagant. Uniuscuiusque statum, conditionem, mores et agendi rationem solerter inquirant, sed discrete et prudenter, ut non curiosi exploratores, potius quam Domini speculatores videantur. Ne publice, neque etiam privatim praecipiant, vel hortentur, fideles etiam catechistas, ut apud se accusent, vel deferant quoscumque sciverint iniustitias, aut alia delicta commisisse; inde enim odia, inimicitiae, divisiones, contentiones, iurgia, et multa alia mala nascuntur. Sufficiat autem monere catechistas, ut pro officii sui munere sacerdoti patefaciant prudenter, idest non coram aliis, sed privatim, scandala et alia negotia maioris momenti, non quasi accusatores suorum fratrum, sed ut eiusdem opera medela opportune adhibeatur. Ipse quoque missionarius de iisdem negotiis maioris momenti, potest eosdem cathechistas, vel alios probos interrogare, sed semper prudenter et discrete ea, quae scitu necessaria, aut valde utilia videbuntur pro bono regimine. De caetero accusationibus et delationibus, quae saepe fiunt contra alios, ne multum credat, nec fidat; neque ullum iudicet reum, in quibus accusatur, antequam ipsum audierit.

24. Item oves sibi commissas cum summa diligentia, vigilantia et charitate pascant, atque custodiant. Non satis esse putent fortes et pingues curare, sed et languentes et infirmas consolidare et sanare, errantesque, et perditas quaerere omnino necesse est. Caveant ne mercenariorum more, de grege dominico parum solliciti, seipsos pascant, temporalia commoda consectantes, lucris et mercedibus inhiantes, honores, et laudes ab hominibus appetentes, impensa sibi humana reverentia laetantes, quae sua sunt, non quae Iesu Christi quaerentes: *Vae pastoribus,* inquit summus Pastor, *qui pascebant semetipsos; nonne greges a pastoribus pascuntur? . . . ecce ego ipse requiram gregem meum de manu eorum, et cessare faciam eos, ut ultra non pascant gregem* (1). Quidquid faciunt, vel loquuntur, id totum referant ad animas Christo lucrandas: eas pascant sacramentorum administratione, vitae sanctitate et exemplo, orationis frequentia et fervore, verbi divini assidua et sincera praedicatione, sanguinis etiam profusione, si opus fuerit.

25. Ita necessaria est praedicatio verbi divini, ut pastores, qui eam populis subtrahunt, maledictionem Dei in se concitent, animasque fame conficiant ac perimant; unde saepe minatur Dominus, se sanguinem earum de manu ipsorum requisiturum. Missionarii igitur ne cessent *praedicare verbum, instare opportune, importune,* ut ait Apostolus, instruere, seu erudire, hortari, arguere, obsecrare, increpare. In decursu administrationis fidelium, singulis diebus non

(1) Ezech. XXXIV, 2. 10.

omittant ad eos publice concionem habere; cum enim unaquaeque christianitas vix in anno semel visitetur, et sacerdos ibi longam mansionem non faciat, fidelesque non possint omnes simul, sed alternatim praedicationibus interesse, ut saltem modicum quid huius pabuli unusquisque accipiat, necesse est, ut frequentius dispertiatur.

26. Probe autem noverint praedicatores Verbi divini, altaque mente retineant id, quod tradunt ss. Patres, quodque experientia quotidiana comprobatur, sacerdotem scilicet tunc vere aliis recte praedicare, si dicta rebus ostendat; tunc praedicationem utiliter proferri, quando efficaciter adimpletur: e contra vero perdit auctoritatem docendi, cuius sermo opere destruitur; nec facile persuaderi potest, quod docet lingua, si a lingua vita dissentiat. In id igitur totis viribus allaborent missionarii, ut quidquid docent verbo, instruant exemplo, vestigiis praeceptoris Domini insistentes, de quo legitur: *Coepit Iesus facere et docere* (1). Studeant se ipsos componere prius exterius in bonis moribus, et interius sanctis affectionibus ordinare; tunc demum utiliter procedent ad alios in sana doctrina docendos, quia nemo praesumit docere artem aliquam, quam prius non didicerit. Nunquam accedant ad praedicandum, nisi adhibita praeparatione debita, lectione, scilicet, studio, meditatione et oratione. Illa doceant, quae in Scripturis, aliisque libris probatis, praecipue Catechismo Concilii Tridentini, a Deo didicerint, non ex proprio corde, vel humano sensu, sed quae Spiritus Sanctus docet. Caveant ne adulterent verbum Dei, sed veram doctrinam praedicent: difficiliores et subtiliores quaestiones, quaeque ad aedificationem non faciunt, a concionibus suis secludant; incerta item vel dubia, falsa, vel quae falsi specie laborant, evulgare, ac tractare non praesumant; ea vero, quae ad curiositatem quamdam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala et fidelium offendicula, dicere erubescant; sanctorum historiis ne nimis diu immorentur, ea solum excerpentes quae imitanda videantur, quin potior pars doctrinis detur, praesertim ex praedicto Catechismo romano, quae ad dogma et mores pertinent, vel Evangelio, aut Epistolis explicandis, vel hortationibus habendis, quae ad movendum cor et illuminandas mentes magis aptae videbuntur, habita ratione personarum etc. Quod si fabulosa videbitur historia, ne attingant quidem: miracula quoque ne imprudentius iactentur, nisi quae scripturis prodita, aut a non levibus scriptoribus, summa cum historiae fide, tradita fuerint: non quaerant pompam, neque cultum sermonis, vanam gloriam et laudem captantes: sermo eorum et praedicatio non sit, ut ait Apostolus: *in persuasibilibus humanae sapientiae verbis* (2), ut verbis Confucii, aut aliorum philosophorum et sapientum saeculi, tamquam hac ratione veritates christianas stabilientes, *ut non evacuetur crux Christi* (3): nec ridicula, aut profana admisceant, quae risum, vel saecularia desideria movere possunt; nec indecora et minus decentia proferant, quae vel minimo sint offendiculo, sed quaecumque sancta, casta et pudica, nihil nisi grave et sapientia divina plenum, simplex et apertum, vivum et efficax, quod mentes audientium instruere, et movere possit ad salutem. Non sit clamosa praedicatio, vel declamatoria, et quasi cymbalum tinniens, sed voce moderata, sobriis et usitatis sermonibus, veracibusque sententiis commendetur et ornetur. Item vitia libere arguant, caventes simul, ne ullam personam in particulari notent, confundant, vel infament ut fit aliquando imprudentia, vel temeritate concionantis cum fidelium indignatione et scandalo. Omnium captui sese accommodent; plerique eorum neophytorum rudes, et carnales, lactis alimonia opus habent, hoc est, simplicioribus et elementaribus doctrinis; multi sublimiorem, vel spiritualiorem sermonem capere non posse videntur; doctrinas igitur in primis tradant vel de symbolo apostolorum, vel de mandatis Dei et Ecclesiae, vel de sacramentis, vel de oratione dominica excerptas, vel etiam de virtutibus fidei, spei, et charitatis, de quatuor novissimis, et aliis similibus, quae omnium etiam rudium menti, et uniuscuiusque conditioni accommodari possunt. Omnes recte instruere satagant, virtutes cuique proprias ingerant, omnes ad bonum faciendum accendant, et a vitiis omnes avertere studeant. Tandem praedicationis suae fructum Domino commendantes, qui solus dat incrementum, nec doleant, nec a praedicando desistant ob duritiam auditorum, nec etiam ex eorum conversione vel profectu sibi blandiantur ».

2288

Ad num. 1606 § v, 3. (Vol. II. p. 191). — I. Haec in Conventu Synodali Pekinensi anni 1880 *Tit. I. cap. II:* « S. Paulus monet Episcopos, ut de domesticis curam « habeant; quanto magis de iis, quos Deus ipsis in « cooperatores ministerii dedit? Quare Vicarii App., « sacerdotibus indigenis honestae sustentationi paterne « providere cupientes, ne ipsi curis saecularibus deti« neantur, sequentia statuerunt: - 1. Neo-sacerdos ti« tulo *Missionis* ordinatus, antequam in ministerium sa« crum mittatur, gratis accipiet vestes mundas et ne« cessarias, supellectilem convenientem, libros requi« sitos; ornamenta sacra, quae dantur, manebunt pro« prietas Missionis. - 2. Supradictis semel receptis, « postea ipse sacerdos cum pensione annua, eadem in « tota regione stabilita, providebit propriis suis vesti« bus, supellectili, libris, salario famuli et ceteris par« vis impensis. - 3. Expensis pro gravi infirmitate, pro « eleemosynis extraordinariis a Vicario Ap. approba« tis, pro itineribus ex iussu superiorum aut utilitate « Missionis factis, sicut pro ceteris omnibus, quae ad « ministerium sacerdotis spectant, ipsa Missio provi« debit. - 4. Pecuniam sive pro Missis, sive pro piis « operibus, sive quocumque alio titulo oblatam sacerdos « indigena non faciat suam, sed tradet Missioni. Parva « autem munera ipsi sponte oblata poterit sua facere. « - 5. Per mensem poterit tres Missas ad suam libe« ram intentionem celebrare.

« Clerici indigenae, antequam ad subdiaconatum « admittantur, monebuntur de his conditionibus circa « statum temporalem, ut assensum praestent ».

II. In Conventu Synodo Chansinensi anni 1880 *Sess. III. cap. II.* haec statuuntur: « 1. Bonorum sive im« mobilium Missionis, si quae sunt, administratio ad « Vicarios Apostolicos de iure devolvitur. Ipsi de iis cu« ram habere, recte disponere, ac rationem stato tem« pore ad S. C. de Prop. F. reddere tenentur. - 2. Sin« gulis annis ea, qua par est, fidelitate ad Directores « Propagationis Fidei, Sacrae Infantiae, aliorumque « piorum operum rationem quoque reddant de pecunia « ab ipsis recepta; curentque, ut per se et per suos sa« cerdotes de omnibus bonis Missionibus oblatis dispo« natur non tantum in ipsorum, sed etiam in totius « Vicariatus utilitatem, iuxta benefactorum intentionem. « - 3. Sine gravi causa, et absque S. Sedis licentia « nequeunt alienare vel commutare bona immobilia « Missionum, nec ea oneribus gravare. Item vel bona « mobilia magni pretii Missionum propria. - 4. Missio« narii et sacerdotes tamquam boni collaboratores hoc « in negotio Vicarios App. adiuvent, ut isti bene of« ficio fungi, et obligationi satisfacere valeant. Proinde « ipsi quotannis Vicariis App. rationem dent de fru« ctibus bonorum immobilium, si quae sunt in suo di« strictu, de pecunia ab eis recepta, et de modo quo

(1) Act. I, 1.
(2) I. Cor. II, 4.
(3) I. Cor. I, 17.

« eam insumpserunt. - 5. Opus quoque est, ut sincere « et fideliter relationem ad ipsos mittant de pecunia « stipendiis Missarum et exercitio sacri ministerii sibi « obventa, ut Vicarii App. noscant statum, in quo ver« santur, et eorum necessitatibus providere possint. - « 6. Praeterea iuxta decreta tenentur relationem dare de « receptis oneribus Missarum, seu quot Missae acce« ptae et celebratae, et quot adhuc celebrandae ipsis « remaneant, ut eae intra tempus praescriptum cele« brentur. - 7. Nulli missionario vel sacerdoti liceat « emere territoria, domus, vel alia *ex eo quod quomo« documque acquiritur per exercitium sacri ministerii* « sine licentia proprii Vicarii Ap., qua etiam obtenta, « nonnisi nomine Missionis, emi poterunt. Ratio est « quia sicut onus est Missionis, victum et vestitum « ipsi suppeditare, ita quidquid acquiritur per exerci« tium Ordinis, post obitum eorum ad Missionem per« tinet, adeo ut nequeant de eorum bonis testari in « favorem *coniunctorum* vel aliorum ; *idque iuxta men« tem a S. C. saepius expressam quoad missionarios « apostolicos*. Equidem obligatio naturalis est, paren« tum indigentiae pro posse subvenire, sed reprobanda « est praxis eorum, qui Ecclesiae et pauperum bonis « student ditare parentes. Caveant ne hoc modo the« saurizent sibi iram in die irae et revelationis iusti « iudicii Dei. Satagant potius exemplo sanctorum, et « probatae vitae sacerdotum, superfluis occurrere pau« perum inopiae, conversioni infidelium, erectioni scho« larum piarum, aliisque suae Missionis necessitatibus. « Uno verbo studeant magis lucrari animas Deo, et « caelestem thesaurum augere, quam pecuniam et tem« poralia congregare. - 8. Cum dignus sit operarius « mercede sua, et Dominus ordinaverit iis, qui Evan« gelium annuntiant, de Evangelio vivere (1. Cor. 9), « hinc unaquaeque christianitas subveniat sustentationi « sui sacerdotis, saltem tempore missionis, et concur« rat ad aedificationem, conservationem, ornatum et « cultum proprii sacelli vel ecclesiae, ac residentiae « seu domus sacerdotis. - 9. Res et obiecta ad huius« modi ecclesias et domos spectantia, solummodo in « usum Missionis, et non in usum profanum vel par« ticularium adhibeantur. - 10. Priores christianitatum, « singulis annis, dent rationem de pecunia aliisque re« bus collectis, de reditibus agrorum vel domorum, « si communitas habet, et fideliter exponant quomodo « eam impenderunt, atque una cum sacerdote consulant « quomodo disponendum de superfluis, vel extinguenda « debita. - 11. Sacerdotes tamen valde sobrii sint in « probandis, aut etiam permittendis pecuniarum con« tributionibus ad emenda altaris baldachina, parietum « auleas, tapeta et apparata serica, aliaque speciosiora « ornamenta, aut pretiosiora supellectilia, ad amplifi« candas exornandasque domos, in quibus fideles con« gregantur. Christiani enim tenentur quidem moderate « subvenire sustentationi sui sacerdotis, et ea providere, « quae magis necessaria sunt pro cultu Dei, sed non « tenentur ad contributiones non tam necessarias ».

III. In Conventu Synodali Sutchuensi (a. 1880) *Caput IV, n. 7*, decretum est quod sequitur: « Cum indi« genae sacerdotes gratis in nostris Seminariis edocean« tur, *Missionis* titulo ordinentur: insuper cum Missio « de ipsis in senectute et infirmitate curare teneatur: « tandem cum Missarum honoraria et viaticum *(vàng« liên)* a christianis, ad honestam sustentationem, eis « praebeantur, ita ut nullo modo solliciti sint: iubet ergo « Synodus, ut quotannis de omni pecunia accepta ac « impensa rationem fideliter reddant, ac superfluum in « bursa communi apud Episcopum refundant. Nec sibi « in hac re illudant; agitur de iustitiae obligatione. Er« rarent ergo si arbitrarentur, se viaticum ab Episcopo « accipere posse et Missarum honoraria sibi servare ».

2289

Ad num. 1708 (Vol. II. p. 237). Vicarius Ap. Tunk. Orient. haec exposuit: « Capellani militares hic habent sub eorum cura plures christianos milites copiarum indigenarum. Si hi capellani notitiam non habent Bullae *Ex quo* eo quod non obligantur ut tales iuramentum in eo mandatum emittere, facile eveniet ut a dictis militibus christianis fiant superstitiones, maxime in eorum exequiis. Insuper quoad milites ipsos europaeos, licet hi superstitiones non faciant, facillime tamen ex ignorantia permittent fieri, etiam circa corpora europaeorum defunctorum, prout iam evenit in morte D. Pauli Berk et aliis in casibus, si praedicti capellani militares notitiam non habent caeremoniarum superstitiosarum hic consuetarum, earumque illiceitatem et prohibitionem. Unde salvo in omnibus debito respectu Emorum PP. Sacrae Inq. Cardinalium auderem (ego Vic. Ap.) credere, sustinendam fore generalem obligationem iuramenti Bullae *Ex quo* ab omnibus, prout usque nunc, faciendi, qui quocumque titulo aliquod ministerium ecclesiasticum exerceant in his regionibus ». Sacra C. S. Officii *(3 Sept. 1890)* ita respondit: « Scribatur Vicario Ap. iuxta mentem: Mens est eos capellanos castrenses, qui ministerium exercent pro militibus indigenis, teneri ad iuramentum, uti missionarii, praestandum; ac mandatum Apostolicum super ritibus sinensibus etiam per eosdem capellanos observandum esse; ideoque curandum ab eis, ut ab huiusmodi caeremoniis nedum indigenae, verum etiam europaei retrahantur; et si in eorum funeribus aliisque casibus eaedem caeremoniae admisceantur, ipsi recedant ».

2290

Ad num. 1709 (Vol. II. p. 237). — S. R. C. declaravit (20 Maii 1890) Missam votivam de SS. Corde Iesu in prima mensis feria VI esse celebrandam ritu Missae votivae solemnis cum Gloria, Credo et unica oratione.

2291

Ad num. 1729 (Vol. II. pag. 245). Quaesitum est: « An indultum altaris privilegiati sacerdotibus, quos collectores Pii Operis Fidei Propagationis vocant, a S. S. Leone XIII die 4 Augusti 1889 benigne concessum, idem sit ac illud aliud privilegium personale, quod Romae pro tribus in hebdomada diebus conceditur, et cum eo confundi debeat; vel potius an titulo diverso detur, et particulare ita sit, ut sacerdotes, qui hoc et illud obtinuerint, ambobus privilegiis uti possint, proindeque sex in qualibet hebdomada diebus privilegio altaris fruantur, tribus vicibus ut collectores Pii Operis, et tribus aliis ut indultarii privilegii personalis a Curia Romana concessi ». — S. C. Indulg. *(3 Dec. 1892)* respondit: « Ad 1am partem, negative; ad 2am, affirmative ». — Aliud dubium: « Cuique sacerdoti, qui ad quodcumque Consilium vel Comitatum ipsi Pio Operi dirigendo vel promovendo pertinet, nec non sacerdoti, qui in anno summam respondentem mille suscriptionibus in capsam Pii Operis intulerit undecumque eam acceperit, plures conceduntur facultates et privilegia. Verum non in una tantum dioecesi, sed in plerisque, Episcopus loco constituendi ad directionem Pii Operis *Propagationis Fidei* Consilium seu Comitatum virorum ecclesiasticorum, unum tantum designat sacerdotem, puta Vicarium generalem, vel aliquem ex canonicis, qui omnibus fungitur muneribus, quae forent explenda per Consilium seu Comitatum eiusdem Pii Operis. Iam vero quaeritur, num hic sacerdos ab Episcopo ad praefatum munus explendum unice designatus gaudeat nec ne praedictis facultatibus et privilegiis ».

En responsum: « SSmus D. N. Leo PP. XIII, audita propositi dubii relatione, respondit valde commendandam esse constitutionem regularis Comitatus seu Consilii in singulis dioecesibus ad praefatum Pium Opus Propagationis Fidei rite promovendum; interim vero, si ab aliquo Episcopo tantummodo sit designatus Re-

ctor dioecesanus, qui muneribus fungatur in precibus expressis, idem SSmus declaravit Rectorem dioecesanum, ita ab Episcopo designatum, gaudere, quoadusque rectoris munere fungatur, privilegiis et gratiis, quibus fruuntur ex Apostolica concessione sacerdotes, qui verum Comitatum seu Consilium dioecesanum constituunt. Contrariis quibuscumque non obstantibus ».

Notandum. — A S. C. de Prop. F. sacerdotibus collectoribus eleemosynarum pro Pio Opere Propagationis Fidei conceditur etiam ad quinquennium vel decennium facultas benedicendi rosaria seu coronas precatorias, cruces, crucifixos, imagines, parvas statuas et sacra numismata, eisque applicandi consuetas Indulgentias, etiam S. Birgittae nuncupatas, debitisque adimpletis conditionibus lucrandas.

2292

Ad num. 1832 (Vol. II. p. 291): Sacra Congr. Concilii *(28 Augusti 1897)* dedit litteras encyclicas tenoris seq.: « Nonostante le chiare disposizioni del decreto *Vigilanti,* emanato da questa S. C. il 25 maggio 1893, e le gravissime pene sancite in esso *ad cohibendam pravam quorumdam licentiam, qui ad ephemerides, libros aliasque merces facilius cum clero commutanda, missarum ope utebantur,* si è dolorosamente constatato che spesso, e in più luoghi d'Italia, da librai e commercianti, specialmente di oggetti religiosi, si sono fatte e si vanno tuttavia facendo profferte di libri ed altri oggetti per celebrazione di messe.

Ciò necessariamente importa che siavi chi accumuli nelle mani di costoro obblighi di messe colla relativa elemosina, affidandone ai medesimi la cura della soddisfazione, con aperta violazione delle leggi ecclesiastiche, e specialmente dei salutari decreti *Cum saepe contingat* e *Nuper* di Urbano VIII e Innocenzo XII, non che del suddetto *Vigilanti;* e di più, con manifesto pericolo di dimenticanza, o almeno di tardanza di applicazione, o di dispersione di elemosina, quando pure non sia il caso di maggior colpa o malizia.

Ma, inoltre, il ripetersi di questi riprovati inviti chiaramente dimostra che sonvi non pochi sacerdoti che, o illusi sul vero senso della legge, o fidati su supposti indulti, tengono facilmente mano a questo illecito commercio, non riflettendo che il decreto *Vigilanti* colpisce di pene gravissime entrambe le parti, cioè e chi dà e chi riceve un qualsiasi oggetto per messe.

E sebbene questa S. C., nei casi che le vennero deferiti, abbia adottato quei provvedimenti che erano in suo potere, tuttavia, non sembrando ciò rimedio sufficiente per impedire e riparare un tanto disordine, si è ravvisato necessario richiamare su di ciò l'attenzione degli Ordinarii d'Italia in un modo più particolare.

Perciò è che con la presente circolare pregasi di voler avvertire il clero, e chiunque altro stimi possa aver parte od esser complice in sì deplorato commercio, di astenersi per l'avvenire assolutamente da ogni simile atto, se non voglia soggiacere alle pene dalla Santità di N. S. Leone XIII sancite nel decreto *Vigilanti,* e a provvedere, se ne abbia bisogno, alla sua coscienza quanto al passato: di più, di tener presente che, se qualche condiscendenza da questa S. C. è stata limitatamente usata per facilitare al clero l'associazione a qualche benemerito giornale cattolico, sull'esistenza, il tempo e il modo di questi indulti, ognuno deve riferirsene all'Ordinario, assumendo in caso contrario tutta la responsabilità che anche in questa circostanza speciale può a ciascuno venirne dall'infrazione della legge.

2293

Ad n. 1931 (Vol. II. p. 330). — A Sacra Rituum Congr. quaesitum est: « 1. An in oratoriis privatis et « semipublicis dici possint Missae de Requie omnibus « et singulis diebus, exceptis festis de praecepto et du- « plicibus primae classis, et diebus ipsa duplicia primae « classis excludentibus, ab obitu usque ad sepulturam, « quamdiu nempe corpus est in domo. — 2. Et qua- « tenus *affirmative:* An idem privilegium valeat etiam « pro oratoriis publicis et ecclesiis Seminariorum, col- « legiorum et religiosarum communitatum, ita ut liceat « omnibus et singulis diebus ab obitu usque ad se- « pulturam, exceptis diebus ut supra indicatis, inibi « Missas de Requie celebrare, quamdiu corpus praesens « est in domo ecclesiis vel oratoriis publicis adnexa ».

Responsum est a Sacra Congr. *(10 Nov. 1906):* « Quoad 1, Affirmative in oratoriis privatis, dummodo « cadaver sit adhuc physice praesens in domo; Nega- « tive in oratoriis semipublicis, quae locum tenent ec- « clesiae. — Quoad 2, Negative, sed semel tantum in « una ex tribus diebus ab obitu usque ad sepulturam « decurrentibus ».

2294

Decr. S. C. de Prop. Fide *4 Febr. 1907.* — Pluries petitum est a Regularium Ordinum, Congregationum et Societatum Moderatoribus, ut presbyteri suorum Institutorum alumni, ad Sinenses Missiones destinati, perdurante itinere, ne diu Poenitentiae sacramento priventur, cum duo vel plures sunt, sacramentalem confessionem excipere tum invicem inter se, tum etiam aliorum secum iter agentium possint, quamvis iuramentum circa sinenses ritus praescriptum nondum praestiterint. Eiusmodi autem preces cum infrascriptus Cardinalis, Sacro eidem Consilio Praefectus, SSmo D. N. Pio divina providentia PP. X retulisset in audientia diei 20 decembris anni 1906, Sanctitas Sua benigne decernere ac declarare dignata est, omnes cuiuscumque Ordinis, Congregationis, Societatis atque etiam e clero saeculari missionarios seu presbyteros ad Sinenses Missiones destinatos, qui duo vel numero plures consociati, ad littora Sinensia appellunt, durante toto itinere terrestri aut fluviali, usque dum pervenerint ad Missionem sibi respective adsignatam, dummodo ad sacramentales confessiones fuerint legitime approbati, Regulares scilicet a proprio saltem superiore regulari, alii autem sacerdotes vel a proprio Ordinario ex cuius dioecesi discesserunt, vel ab Ordinario portus, in quo navem conscenderunt, vel etiam ab Ordinario cuiuslibet portus intermedii, per quem in itinere transierunt, posse inter se confiteri, eosque item posse confessiones audire clericorum non sacerdotum et Fratrum laicorum cum ipsis iter agentium, et etiam Religiosarum Sororum, si forte contingat aliquas in eodem comitatu esse ad Missiones destinatas, immo quoque vehicula aut cymbas ducentium, vel sarcinas per iter ferentium, vel alia quacumque ratione eorum itineris sociorum; non obstante Constitutione fel. rec. Benedicti PP. XIV incip. *Ex quo* data die 5 Iulii anni 1742, quae vetat missionariis exercitium Sacri ministerii ante emissum iuramentum circa ritus sinenses, aliisque quibuscumque non obstantibus.

2295

S. C. Indulg. *20 Febr. 1907.* — CHICOUTIMIEN. — An fidelis emittens *actum heroicum,* quod *votum* ordinarie vocatur, quo, in suffragium defunctorum, divinae Maiestati offert omnes Indulgentias, quas vivens lucrari potest, nec non omnia sua opera satisfactoria, et etiam suffragia sibimet post mortem conferenda, possit, quando ipsi libuerit, revocare. — R. Affirmative.

PRECES
PRO ANIMARUM SALUTE

2296

ate *An-* ro infi- nfan- ute et n con-

S. C. de Prop. F. *9 Iunii 1844 (Ex Aud. SSm̃i).* — SSm̃us (Greg. XVI) ad preces quorumdam Vicariorum App. Imperii Sinarum ac finitimorum Regnorum, inclytae fidelium Sodalitati, in memoratis Missionibus erectae vel instituendae, et *Angelicae* nuncupatae, cuius munus est Sacro Baptismate periculose aegrotantes et in articulo mortis constitutos infidelium infantes abluere, ut ad tam pium necnon arduum obeundum charitatis opus magis magisque firmentur atque excitentur utriusque sexus fideles, et una simul ad infidelium etiam adultorum conversionem efficacius promovendam, Indulgentias, prout infra, benigne impertiri in perpetuum dignatus est.

1. Quicumque Associationi Angelicae nomen dederint plenariam Indulgentiam consequuntur prima die admissionis, si vere poenitentes et confessi, Sacra Communione refecti fuerint, ac devote oraverint pro finibus praescribi consuetis.

2. Semel in mense eamdem Indulgentiam plenariam lucrari poterunt omnes praefati sodales qualibet die ad sacramenta pie accesserint, et devote sic oraverint.

3. Sodales qui longe peregrinantur, Indulgentiam unius anni singulis peregrinationis diebus acquirent, modo quinquies *Pater* et *Ave* semel in die recitaverint pro prosperitate Associationis; Indulgentiam vero septem annorum ac totidem quadragenarum consequentur qui, vel consilio vel de facto, aliquo modo operam dabunt ut infidelis aliquis adultus ad fidem convertatur et sacro Baptismate regeneretur, sicut et ii qui alicui infanti infidelium in articulo mortis constituto Baptismum conferent vel conferri curabunt; plenariam vero Indulgentiam acquirent ii qui vel ad conversionem decem adultorum infidelium in anno opera sua efficaciter cooperaverint, vel Baptismum decem infantibus infidelium in periculo mortis constitutis contulerint, vel conferri curaverint in decursu unius anni, ita ut dicta Indulgentia censeatur concessa pro quolibet numero decem, vel adultorum in anno ad fidem venientium, vel infantium infidelium in anno baptizatorum, et cum clausulis sub nn. 1 et 2 contentis.

4. Sodales qui statis quibusdam locis affixi permanent, Indulgentiam centum dierum lucrabuntur, quibuscumque diebus infantulos baptizandos perquirent, modo quinquies *Pater* et *Ave* semel in die recitaverint pro incremento Sodalitatis; insuper unius anni Indulgentiam consequentur qui, ut supra, vel consilio vel de facto, aliquo modo operam dabunt ut infidelis aliquis adultus ad fidem convertatur et sacro Baptismate regeneretur, sicut et ii qui alicui infanti infidelium in periculo mortis constituto Baptismum conferent vel conferri curabunt; plenariam vero Indulgentiam acquirent ii qui vel ad conversionem decem adultorum infidelium in anno opera sua efficaciter cooperaverint, vel Baptismum decem infantibus infidelium in articulo mortis constitutis contulerint vel conferri curaverint in decursu unius anni, ita ut dicta Indulgentia censeatur concessa pro quolibet numero decem, vel adultorum in anno ad fidem venientium, vel infantium infidelium in anno baptizatorum, et cum clausulis sub nn. 1. et 2. contentis.

5. Ceteri vero quicumque fideles, quotiescumque infantulos paganorum periculose aegrotos aqua Baptismatis expiaverint, centum dierum Indulgentiam acquirent.

6. Demum Indulgentiam centum dierum acquirent devote recitantes, in quocumque idiomate et toties quoties orationem *Aeterne rerum omnium effector Deus* a s. Francisco Xaverio pro conversione infidelium compositam; nec non plenariam in die festo S. Francisci Xaverii, et una vice singulis mensibus lucrandam, peractis consuetis conditionibus, qui per integrum annum quotidie dictam orationem devote recitaverint (*V. n. 2297).*

7. Omnes autem praedictae Indulgentiae, concessae pro omnibus Missionibus in Sinis ac Regnorum finitimorum, poterunt per modum suffragii animabus defunctorum fidelium applicari.

2297

Pro infidelium conversione.

Ex Rescr. Pii PP. IX. *24 Maii 1847.* — Precatio S. Francisci Xaverii — « Aeterne rerum omnium effector Deus, memento abs te animas infidelium procreatas, easque ad imaginem et similitudinem tuam conditas. Ecce, Domine, in opprobrium tuum his ipsis infernus impletur. Memento, Iesum Filium tuum pro illorum salute atrocissimam subiisse necem. Noli, quaeso, Domine, ultra permittere, ut Filius tuus ab infidelibus contemnatur, sed precibus sanctorum virorum et Ecclesiae sanctissimi Filii tui Sponsae placatus, recordare misericordiae tuae, et oblitus idololatriae et infidelitatis eorum, effice ut ipsi quoque agnoscant aliquando, quem misisti Dominum Iesum Chistum, qui est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus, cui sit gloria per infinita saecula saeculorum. Amen ».

SSm̃us (Pius PP. IX) concessit Indulgentiam tercentum dierum, semel in die, fidelibus qui suprascriptam precationem recitaverint.

2298

Pro conversione Iaponiae.

S. C. de Prop. F. *14 Nov. 1847 (Ex Aud. SSm̃i)* — Le Vic. du Japon supplie humblement V. S. de daigner accorder à perpétuité quarante jours d'Indulgence, que pourront gagner tous les fidèles de l'un et de l' autre sexe toutes les fois : 1. qu'ils feront une prière pour la conversion du Japon ; 2. ou qu'ils exhorteront les autres fidèles à prier pour la conversion du dit Empire ; et une Indulgence plénière qu'ils pourront gagner deux fois l'an, en se confessant, communiant, visitant une église quelconque, et priant come ci-dessus.

SSm̃us D. N. Pius PP. IX perpensis expositis, benigne annuit pro gratia iuxta petita, contrariis quibusque non obstantibus.

2299

Indulgentiae pro iis qui Missiones oblationibus iuvant.

S. C. de Prop. F. *26 Apr. 1857 (Ex Aud. SSm̃i)* — Leocadia Delaporte della diocesi e città di Nantes implora : 1. Un'Indulgenza di cento giorni per tutti e singoli i fedeli che, recitate tre *Ave Maria,* concorreranno a pro delle Missioni con oblazioni di oggetti specialmente sacri e di servizio alle dette Missioni, o col procurarli. 2. Un'Indulgenza plenaria per i medesimi, con le solite condizioni della Confessione, Comunione ecc. nelle feste dell' Immacolata Concezione, di S. Giuseppe e di S. Francesco Saverio, o nelle loro ottave. — *SSm̃us (Pius PP. IX) annuit.*

2300

Pro conversione acatholicorum.

S. C. de Prop. F. *30 Dec. 1868. (Ex Aud. SSmi).* – Precatio – « O Maria, Madre di Misericordiae rifugio dei peccatori, vi supplichiamo, che vogliate rimirare con occhi pietosi i popoli eretici e scismatici. Voi che siete la Sede della Sapienza, illuminatene le menti miserabilmente avvolte nelle tenebre della ignoranza e del peccato, affinchè conoscano chiaramente che la Santa Apostolica Romana Chiesa è l'unica vera Chiesa di Gesù Cristo, fuori della quale non si può trovare nè santità, nè salvezza. Compitene in fine la conversione coll'impetrar loro la grazia di abbracciare ogni verità della santa Fede, e di sottomettersi al Sommo Pontefice Romano, Vicario di Gesù Cristo in terra; sicchè presto uniti a noi coi dolci vincoli della carità divina, facciasi un sol gregge sotto il medesimo unico Pastore; e possiamo tutti, o Vergine gloriosa, cantare esultando in eterno: *Gaude, Maria Virgo, cunctas haereses sola interemisti in universo mundo.* Così sia ».

Tre Ave Maria.

S. S. (Pio IX) concesse Indulgenza di trecento giorni, una volta al giorno, ai fedeli che reciteranno la detta Preghiera con tre Ave Maria.

2301

Pro conversione graecorum schismaticorum.

Ex Litt. Ap. Pii PP. IX *11 Iunii 1869.* - Precatio – « O Maria Vergine Immacolata, noi vostri servi e figli della santa Chiesa Cattolica Romana, pieni di fiducia nella vostra potente protezione, vi supplichiamo umilmente di voler implorare dal divino Spirito, per onore e gloria della sua eterna processione dal Padre e dal Figliuolo, l'abbondanza dei suoi doni in favore de' nostri fratelli fuorviati, i greci scismatici, affinchè rischiarati dalla sua grazia vivificante, rientrino nel seno della Chiesa Cattolica, sotto la condotta infallibile del suo primo pastore e maestro il Sommo Pontefice Romano; e così riuniti sinceramente a noi coi vincoli indissolubili di una stessa fede e di una stessa carità, glorifichino insieme a noi con la pratica delle buone opere l'augustissima Trinità, e onorino nello stesso tempo Voi, o Vergine Madre di Dio, piena di grazia, ora e per tutti i secoli. Così sia ».

Tre Ave Maria.

S. S. concesse ai fedeli, i quali reciteranno la detta preghiera con tre Ave Maria, *Indulgenza di* trecento giorni *una volta al giorno. — Indulgenza plenaria una volta al mese in un giorno ad arbitrio a coloro, i quali l'avranno recitata in ciascun giorno per lo spazio di un mese. Condizioni: Confessione, Comunione e visita di una chiesa o pubblico oratorio, ivi pregando secondo l'intenzione del Sommo Pontefice.*

2302

Pro Fidei propagatione.

S. C. Negotior. Eccl. Extraord. *23 Nov. 1880. (Ex Aud. SSmi)* – Precatio ad B. M. V. de Bono Consilio. – « Gloriosissima Virgo ab aeterno Dei consilio electa in Matrem aeterni Verbi incarnati, divinarum gratiarum dispensatrix, advocata peccatorum, ego indignissimus servus tuus ad Te confugio ut mihi dux et consolatrix esse digneris in hac lacrymarum valle. Per pretiosissimum divini Filii tui sanguinem veniam peccatorum meorum, aeternam animae meae salutem ac media ad eam consequendam necessaria mihi impetra. Triumphum sanctae Ecclesiae de inimicis suis ac *regni Iesu Christi in totum terrarum orbem propagationem obtine.* Amen. » - *SSmus (Leo PP. XIII) annuit pro expetita gratia partialis Indulgentiae centum dierum in forma Ecclesiae consuetae lucrandae semel in die ab omnibus et singulis christifidelibus qui praedictam orationem in honorem B. Mariae Virginis corde saltem contrito devote recitaverint.*

2303

Pro conversione populorum Scandinaviae.

S. C. Indulg. *18 Apr. 1885.* — Precatio. — « O buon Gesù, prostrrati ai vostri piedi umilmente Vi supplichiamo per le vostre sacratissime Piaghe e il preziosissimo Sangue che spargeste per la salute di tutto il mondo, acciocchè vi degniate volgere uno sguardo di misericordia sopra i popoli della Scandinavia sedotti da tanti secoli e giacenti nelle tenebre dell' eresia, separati dalla vostra Chiesa, e privi della partecipazione dell'adorabile Sacramento del vostro Corpo e del vostro Sangue e degli altri Sacramenti che instituiste a soccorso delle anime in vita ed in morte. Ricordatevi, o Redentore del mondo, che anche per quelle anime patiste acerba morte con spargimento di tutto il vostro Sangue. Riconducete, o buon Pastore quelle erranti pecorelle all' unico vostro ovile ed ai salubri pascoli della vostra Chiesa, sicchè formino con noi un solo ovile sotto la guida vostra e del vostro Vicario in terra il Sommo Pontefice, a cui nella persona dell' Apostolo S. Pietro commetteste di pascere gli agnelli e le pecorelle vostre. Esaudite, o buon Gesù, le nostre preghiere, che Vi porgiamo colla più viva fiducia nella carità del vostro Cuore; ed al vostro santissimo Nome ne sia lode, gloria ed onore in tutti i secoli. Così sia ».

S. S. Leone XIII. concesse ai fedeli, che reciteranno la detta orazione Indulgenza di trecento giorni *una volta al giorno.*

2304

Pro conversione populorum Africae.

S. C. Indulg. *23 Iunii 1885* - Preces – « Oremus et pro miserrimis Africae populis, ut Deus omnipotens tandem aliquando auferat maledictionem Chami a cordibus eorum detque illis benedictionem unice in Iesu Christo Deo et Domino nostro consequendam ».

OREMUS.

Domine Iesu Christe, unice Salvator universi generis humani, qui *iam dominaris a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terrarum,* aperi propitius sacratissimum Cor tuum etiam miserrimis Africae animabus, quae adhuc in tenebris et umbra mortis sedent; ut, intercedente piissima Virgine Maria Matre tua immaculata eiusque Sponso gloriosissimo beato Iosepho, relictis idolis coram Te procidant africani et Ecclesiae tuae sanctae aggregentur. Qui vivis etc. *Pater, Ave* e *Gloria* ».

Sua Santità Leone XIII concesse ai fedeli, che reciteranno le suddette preci col Pater, Ave e Gloria:

Indulgenza di trecento gioni ogni volta:

Indulgenza plenaria una volta al mese, in un giorno ad arbitrio a coloro che le avranno recitate ogni giorno del mese. Codizioni: Confessione, Comunione e visita di una chiesa o pubblico oratorio, ivi pregando secondo l'intenzione del Sommo Pontefice.

La medesima Santità Sua con Rescritto della S. C. delle Indulgenze, 29 Marzo 1889, concesse, che i fedeli illetterati, e quelli che non avessero per le mani le suddette Preci *possono lucrare le stesse Indulgenze, recitando due* Pater, Ave *e* Gloria.

2305

Pro conversione haereticorum.

S. C. Indulg. *19 Dec. 1885.* — Precatio — « Virgo potens, quae cunctas haereses sola interemisti in universo mundo, orbem christianum a laqueis diaboli libera, et respice ad animas diabolica fraude deceptas, ut omni haeretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant et ad veritatis catholicae redeant unitatem, Te intercedente ad Dominum nostrum Iesum Christum Filium tuum, qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Amen ». — *S. S. Leone XIII concesse ai fedeli, i quali reciteranno la detta orazione, Indulgenza di cento giorni.*

2306

Exorcismus
in Satanam eiusque angelos apostaticos
iussu Leonis XIII P. M. editus.
anno 1890.

« *Ps. 67:* Exurgat Deus et dissipentur inimici eius: et fugiant qui oderunt eum a facie eius.

Sicut deficit fumus, deficiant; sicut fluit cera a facie ignis, sic pereant peccatores a facie Dei.

Ps. 34: Iudica, Domine, nocentes me; expugna impugnantes me.

Confundantur et revereantur quaerentes animam meam.

Advertantur retrorsum, et confundantur cogitantes mihi mala.

Fiant tamquam pulvis ante faciem venti: et angelus Domini coarctans ecs.

Fiat via illorum tenebrae, et lubricum: et angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: supervacue exprobraverunt animam meam.

Veniat illi laqueus, quem ignorat; et captio, quam abscondit, apprehendat eum: et in laqueum cadat in ipsum.

Anima autem mea exsultabit in Domino: et delectabitur super salutari suo.

Gloria Patri etc.

Ad S. Michaelem Archangelum: Princeps gloriosissime caelestis militiae, sancte Michaël Archangele, defende nos in praelio et *colluctatione,* quae ***nobis est adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritualia nequitiae, in caelestibus*** *(Ephes. 6).* Veni in auxilium hominum; quos ***Deus creavit inexterminabiles, et ad imaginem similitudinis suae fecit,*** et a tyrannide diaboli ***emit pretio magno*** *(Sap. 2-1, Cor. 6).* Praeliare hodie cum beatorum Angelorum exercitu praelia Domini, sicut pugnasti olim contra ducem superbiae luciferum, et angelos eius apostaticcs, ***et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in caelo.*** Sed ***proiectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus et satanas, qui seducit universum orbem; et proiectus est in terram, et angeli eius cum illo missi sunt*** *(Apoc. 12).* En antiquus inimicus et ***homicida*** vehementer erectus est. Transfiguratus in angelum lucis, cum tota malignorum spirituum caterva late circuit et invadit terram, ut in ea deleat nomen Dei et Christi eius, animasque, ad aeternae gloriae coronam destinatas, furetur, mactet ac perdat in sempiternum interitum. Virus nequitiae suae, tamquam flumen immundissimum, draco maleficus transfundit in homines depravatos mente et corruptos corde; spiritum mendacii, impietatis et blasphemiae, halitumque mortiferum luxuriae, vitiorum omnium et iniquitatum. — Ecclesiam, Agni immaculati sponsam, vaferrimi hostes repleverunt amaritudinibus, inebriarunt absinthio; ad omnia desiderabilia eius impias miserunt manus. Ubi Sedes beatissimi Petri et Cathedra veritatis ad lucem gentium constituta est, ibi thronum posuerunt abominationis impietatis suae; ut percusso Pastore, et gregem disperdere valeant. — Adesto itaque, Dux invictissime, populo Dei contra irrumpentes spiritales nequitias, et fac victoriam. Te custodem et patronum sancta veneratur Ecclesia; te gloriatur defensore adversus terrestrium et infernorum nefarias potestates; tibi tradidit Dominus animas redemptorum, in superna felicitate locandas. Deprecare Deum pacis, ut conterat satanam sub pedibus nostris, ne ultra valeat captivos tenere homines, et Ecclesiae nocere. Offer nostras preces in conspectu Altissimi, ut cito anticipent nos misericordiae Domini, et apprehendas draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus et satanas, ac ligatum mittas in abyssum, ***ut non seducat amplius gentes*** *(Apoc. 20).*

Hinc tuo confisi praesidio ac tutela, sacra ministerii nostri auctoritate, ad infestationes diabolicae fraudis repellendas in nomine Iesu Christi Dei et Domini nostri fidentes et securi aggredimur.

℣. Ecce Crucem Domini, fugite partes adversae.

℟. Vicit Leo de tribu Iuda, radix David.

℣. Fiat misericordia tua, Domine, super nos.

℟. Quemadmodum speravimus in te.

℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. — ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus: Deus, et Pater Domini nostri Iesu Christi, invocamus nomen sanctum tuum, et clementiam tuam supplices exposcimus ut, per intercessionem immaculatae semper virginis Dei Genitricis Mariae, beati Michaëlis Archangeli, beati Ioseph, eiusdem beatae Virginis Sponsi, beatorum Apostolorum Petri et Pauli et omnium Sanctorum, adversus satanam, omnesque alios immundos spiritus, qui ad nocendum humano generi, animasque perdendas pervagantur in mundo, nobis auxilium praestare digneris. Per eumdem Christum Dominum Nostrum. Amen.

Exorcismus: Exorcizamus te, omnis immunde spiritus, omnis satanica potestas, omnis incursio infernalis adversarii, omnis legio, omnis congregatio et secta diabolica, in nomine et virtute Domini Nostri Iesu ✠ Christi, eradicare et effugare a Dei Ecclesia, ab animabus ad imaginem Dei conditis ac pretioso divini Agni sanguine redemptis ✠. Non ultra audeas, serpens callidissime, decipere humanum genus, Dei Ecclesiam persequi, ac Dei electos excutere et cribrare sicut triticum ✠. Imperat tibi Deus altissimus ✠, cui in magna tua superbia te similem haberi adhuc praesumis; *qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire (1. Tim. 2).* Imperat tibi Deus Pater ✠; imperat tibi Deus Filius ✠; imperat tibi Deus Spiritus Sanctus ✠. Imperat tibi maiestas Christi, aeternum Dei Verbum caro factum ✠, qui pro salute generis nostri tua invidia perditi, ***humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem*** *(Phil. 2);* qui Ecclesiam suam aedificavit supra firmam petram, et portas inferi adversus eam nunquam esse praevalituras edixit, cum ea ipse permansurus ***omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*** *(Matth. 28, 20).* Imperat tibi sacramentum Crucis ✠, omniumque christianae fidei Mysteriorum virtus ✠. Imperat tibi excelsa Dei Genitrix Virgo Maria ✠, quae superbissimum caput tuum a primo instanti immaculatae suae conceptionis in sua humilitate contrivit. Imperat tibi fides sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et ceterorum Apostolorum ✠. Imperat tibi Martyrum sanguis, ac pia Sanctorum et Sanctarum omnium intercessio ✠.

Ergo, draco maledicte et omnis legio diabolica, adiuramus te per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui *sic.. **dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis, qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam aeternam*** *(Io. 3):* cessa decipere humanas creaturas, eisque aeternae perditionis venenum propinare: desine Ecclesiae nocere, et eius libertati laqueos iniicere. Vade satana, inventor et magister omnis fallaciae, hostis humanae salutis. Da locum Christo, in quo nihil invenisti de operibus tuis; da locum Ecclesiae uni, sanctae, catholicae, et Apostolicae, quam Christus ipse acquisivit sanguine suo. Humiliare sub potenti manu Dei; contremisce et effuge, invocato a nobis sancto et terribili nomine Iesu, quem inferi tremunt, cui Virtutes caelorum et Potestates et Dominationes subiectae sunt; quem Cherubin et Seraphin indefessis vocibus laudant, dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth.

℣. Domine, exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. — ℣. Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Oremus: Deus caeli, Deus terrae, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Pro-

phetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum, Deus Virginum, Deus, qui potestatem habes donare vitam post mortem, requiem post laborem; quia non est Deus praeter te, nec esse potest nisi tu creator omnium visibilium et invisibilium, cuius regni non erit finis: humiliter maiestati gloriae tuae supplicamus, ut ab omni infernalium spirituum potestate, laqueo, deceptione et nequitia nos potenter liberare, et incolumes custodire digneris. Per Christum Dominum Nostrum. Amen.

Ab insidiis diaboli libera nos, Domine.

Ut Ecclesiam tuam secura tibi facias libertate servire: Te rogamus, audi nos.

Ut inimicos sanctae Ecclesiae humiliare digneris; Te rogamus, audi nos. — *(Et aspergatur locus aqua benedicta)* ».

SSmus D. N. Leo divina providentia PP. XIII omnibus Rmis Episcopis, nec non sacerdotibus ab Ordinariis suis legitime ad id auctoritatem habentibus, qui exorcismum supra expressum devote semel in die recitaverint, partialem tercentum dierum indulgentiam singulis diebus lucrandam: iisdem vero per totum mensem id peragentibus, confessis, ac sacra Eucharistia refectis, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam semel in mense, die eorum arbitrio designanda, pariter lucrandam impertitus est: quam etiam animabus christifidelium in purgatorio detentis applicari posse declaravit. — S. C. de Prop. Fide 18 Maii 1890 *(Ex Aud. SSmi)*.

2307

Pro conversione hebraeorum.

S. C. Indulg. *15 Iulii 1893.* — Le Religiose di Nª Sª di Sion in Smirne implorano umilmente una qualche Indulgenza per tutti i fedeli che reciteranno l'annessa preghiera diretta ad ottenere la conversione degl'israeliti.

« Dieu de bonté, Père des miséricordes, nous vous « supplions, par le Cœur Immaculé de Marie et par « l'intercession des Patriarches et des SS. Apôtres, de « jeter un regard de compassion sur les restes d'Israël, « afin qu'ils arrivent à la connaissance de notre uni- « que Sauveur Jésus-Christ et qu'ils aient part aux « grâces de la Rédemption. — *Pater, dimitte illis, non « enim sciunt quid faciunt* ».

SSmus D. N. Leo d. p. Papa XIII, die 13 Iulii 1893 universis christifidelibus praefatam orationem corde saltem contrito ac devote recitantibus Indulgentiam centum dierum, *defunctis quoque applicabilem, semel in die acquirendam benigne concessit. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione.*

2308

Pro totius mundi salute.

S. C. Indulg. *23 Ian. 1894.* — Preces — « Eterno Padre, per la vostra infinita misericordia e per i meriti infiniti del vostro Divin Figliuolo Gesù fatevi conoscere ed amare da tutte le anime, poichè volete che tutte si salvino ».

Gloria Patri.

« *Per Sacrosancta humanae Redemptionis Mysteria, mitte Domine operarios in messem tuam, et parce populo tuo* ».

« Eterno Verbo incarnato, Redentore del genere umano, degnatevi di convertire a Voi tutte le anime, poichè per esse siete stato ubbidiente sino alla morte di Croce ».

Gloria Patri.

« *Per merita et intercessionem Sanctissimae Genitricis tuae, et omnium Angelorum ac Sanctorum, mitte Domine operarios in messem tuam, et parce populo tuo* ».

« Santo Divino Spirito, per i meriti infiniti della Passione e Morte di Gesù Cristo, degnatevi di diffondere la vostra ardentissima e onnipotente Carità in tutti i cuori, e così vi sarà un solo Ovile e un solo Pastore in tutto il mondo, affinchè tutti arriviamo a cantare in eterno le vostre divine misericordie nel Cielo. Così sia ».

Gloria Patri.

«*Regina Apostolorum, et omnes Angeli et Sancti, rogate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam, et parcat populo suo: ut omnes cum Ipso, et Patre, et Spiritu Sancto gaudere possimus in saecula saeculorum. Amen* ».

« Immacolata Madre di Dio, Regina degli Apostoli, io conosco che il divino precetto, il quale m'impone d'amare il mio prossimo come me stesso, mi obbliga a procurare in ogni modo possibile, non solo la mia eterna salute ma eziandio quella del prossimo. Ma confesso, che pei miei peccati sono indegnissimo di avere la grazia necessaria per occuparmi efficacemente e costantemente a procurare l'eterna salute dell'anima mia, de' miei congiunti e del prossimo, specialmente col promuovere le buone opere e moltiplicare i mezzi spirituali e temporali opportuni per ravvivare la fede e riaccendere la carità fra i cattolici e propagarla in tutto il mondo. Voi però, Madre mia, impetratemi questa grazia per la misericordia di Dio e per i meriti infiniti di Gesù Cristo: e unito a tutta la Corte celeste e a tutti i giusti che sono e saranno nella Chiesa di Dio, intendo di offrire in ogni momento adesso e sempre gli stessi meriti di Gesù in ringraziamento, come se a me e a tutti l'aveste ottenuta, come l'otteneste ai Santi Apostoli. E così io N. N. confidando nella vostra potente intercessione risolvo che quanto avrò da Dio, potenza, talenti, dottrina, beni terreni, professione, sanità, infermità e tribolazioni, di tutto voglio fin da questo momento profittare a maggior gloria di Dio, e per la salute eterna dell'anima mia e del prossimo; specialmente colle opere dirette alla propagazione della pietà e della santa fede in tutto il mondo. E quando io non abbia altro da impiegare a tal fine, non cesserò giammai di pregare che vi sia un solo Ovile ed un solo Pastore, e così spero di venire nel santo Paradiso a godere il frutto dell' apostolato di Gesù Cristo per tutta l'eternità. Così sia ».

Tre *Ave* e un *Gloria.*

S. S. Leone XIII concesse ai fedeli che reciteranno le suddette orazioni composte dal Ven. Servo di Dio D. Vincenzo Pallotti:

Indulgenza di sette anni e altrettante quarantene una volta al giorno. — Indulgenza plenaria una volta al mese a chi l'avrà recitata tutti i giorni per l'intero mese. Condizioni: confessione, comunione e preghiera secondo l'intenzione del Sommo Pontefice.

2309

Pro conv... dissidentium glorum.

Ex Litt. Ap. Leonis PP. XIII. *Amantissimae voluntatis 15 Apr. 1895.* — Precatio — « O beata Virgo Maria Mater Dei, Regina nostra et Mater dulcissima, benigne oculos tuos converte ad Angliam, quae *Dos* tua vocatur, converte ad nos qui magna in te fiducia confidimus. Per te datus est Christus Salvator mundi, in quo spes nostra consisteret; ab ipso autem tu data es nobis, per quam spes eadem augeretur. Eia igitur, ora pro nobis, quos tibi apud Crucem Domini excepisti filios, o perdolens Mater: intercede pro fratribus dissidentibus, ut nobiscum in unico vero Ovili adiungantur Summo Pastori, Vicario in terris Filii tui. Pro nobis omnibus deprecare, o Mater piissima, ut per fidem, bonis operibus fecundam, mereamur tecum omnes contemplari Deum in caelesti patria et collaudare per saecula. Amen ».

S. S. Leone XIII concesse ai fedeli che reciteranno la detta preghiera, Indulgenza di trecento giorni *ogni volta; Indulgenza plenaria una volta al mese. Condizioni: confessione, comunione e visita di una chiesa o pubblico oratorio ivi pregando secondo l'intenzione del Sommo Pontefice.*

2310

editu corum em.

S. C. Indulg. *1 Febr. 1896* — Precatio — «Vergine Immacolata, Voi che per singolar privilegio di grazia foste preservata dalla colpa originale, guardate pietosa ai nostri dissidenti fratelli, che son pur vostri figli, e li richiamate al centro dell'unità. Anche lontani hanno serbato a Voi, Madre, la più tenera devozione; Voi generosa qual siete, ne li compensate, impetrando ad essi la conversione.

Vittoriosa dell'infernale serpente fin dal principio della vostra esistenza, rinnovate ora, che più stringe la necessità, gli antichi trionfi. Se i nostri infelici fratelli giacciono tuttor divisi dal comun Padre, è opera del nemico. Voi dunque smascherate le insidie, sgominate le schiere di lui, sicchè vedano essi finalmente come non sia possibile il conseguimento della salvezza fuor dell'unione col Successore di S. Pietro.

Voi che nella pienezza de' doni glorificaste fin dall'origine la potenza di Lui che operò in Voi maraviglie sì grandi, glorificate il Figlio vostro, riconducendo le pecorelle smarrite all'unico Ovile di Lui, sotto la guida del Pastore universale che in terra ne sostiene le veci, e sia vostra gloria, o Vergine, come d'avere sterminati dal mondo tutti quanti gli errori, così di avere estinti gli scismi e riportata all'universo la pace».

S. S. Leone XIII concesse ai fedeli, che reciteranno la detta orazione, Indulgenza di trecento giorni *una volta al giorno.*

2311

rsione Afri-

S. C. Indulg. *30 Iunii 1896.* — Precatio. — «O Nostra Signora d'Africa, il cui Cuore Immacolato è sì pieno di misericordia e di materna compassione, inteneritevi alla profonda miseria dei musulmani e degli altri infedeli dell'Africa. Ricordatevi che le anime di quei poveri infedeli sono opera delle mani del vostro divin Figlio, che sono state create a sua immagine e riscattate a prezzo del suo Sangue prezioso. Non permettete, o Madre di misericordia, che quelle sfortunate creature, che pur son vostri figli come noi, continuino a cader nell'inferno ad onta dei meriti di Gesù Cristo e della morte crudelissima ch'Egli ha sofferto per la loro salute. Ottenete ad essi la conoscenza della nostra santa Religione e la grazia di amarla, abbracciarla e praticarla fedelmente. E poichè Voi siete la Signora e la Sovrana dell'Africa, o Regina degli Apostoli, degnatevi scegliere e mandare legioni di santi missionari in quelle regioni abbandonate per conquistarle, strapparle alla morte e a Satana e condurle all'ovile della S. Chiesa. Saremo così tutti uniti con la stessa speranza e con lo stesso amore nel vostro Cuore senza macchia e nel Cuore adorabile del vostro Divin Figlio e Signor Nostro Gesù Cristo crocifisso e morto per la salute di tutti gli uomini, e che risorto pieno di gloria vive e regna in unione del Padre e dello Spirito Santo nei secoli dei secoli. Così sia».

S. S. Leone XIII concesse ai fedeli, che reciteranno la detta preghiera, Indulgenza di cento giorni *una volta al giorno.*

2312

ratio Pu- Cordi o fidei one.

S. R. C. *12 Decembris 1898.* — Precatio. — «Vergine amorosissima e Madre nostra Maria, volgete lo sguardo sul popolo di questa diocesi, umile porzione della vostra grande famiglia, che qui a voi dinanzi si prostra, e fa di se stesso al vostro Cuore materno una irrevocabile consacrazione. A questo ci muove non pure il nostro filiale affetto per Voi, ma il bisogno altresì, che tutti in questi torbidi tempi sentiamo, d'una più particolare vostra assistenza.

Vedete, o Maria, come si cerca di spegnere nei cuori nostri la fede col ghiaccio della indifferenza e della incredulità: deh! Voi che siete la Sede della sapienza, preservateci tutti dalla falsa scienza del secolo e teneteci immobili nella fede santissima del Figlio vostro. Mirate le insidie che da ogni parte si tendono al buon costume, contaminando ogni cosa di immonda sensuale licenza: deh! Voi, o Immacolata, purificate la terra da tante sozzure, o serbatene almeno illese tutte le nostre famiglie. Osservate come si tenta sconvolgere la società tutta intera e gettarla nei vortici della ribellione ad ogni legge ed autorità: Voi dunque, o augusta Regina, mantenete saldo tra le classi del vostro popolo quell'ordine che fu da Dio stabilito, e non permettete che i consigli degli empî abbiano a prevalere. Finalmente abbiate pietà della Chiesa, o Aiuto dei cristiani, pietà del venerando suo Capo; e affrettate il momento, che alzando la testa dalla lunga oppressione, respirar possano un'aura di pace e di libertà.

Accettate dunque, o buona Madre, la consacrazione che questo popolo oggi fa di sè stesso al vostro Cuore materno, e come frutto del vostro gradimento fate che tutti sentano la vostra protezione in vita ed in morte. E così sia».

S. S. Leo XIII praevio Sacrorum Rituum Congregationis consulto, ita votis annuere dignata est, ut religiosos actus consecrationis totius populi vel dioecesis in honorem Purissimi Cordis Mariae quotannis peragi queat die trigesima prima mensis Maii, si haec incidat in Dominicam, vel proximiore eidem diei Dominica, adhibita formula huic decreto adnexa et ab ipsa Sanctitate Sua adprobata et commendata. Indulsit etiam, ut eadem Dominica in supradictis ecclesiis et oratoriis dioecesium, tum Rmorum Antistitum Oratorum, tum aliorum Ordinariorum singillatim petentium, unica Missa solemnis seu cantata, et altera lecta pro fidelibus ad sacram Synaxim accedere cupientibus, celebrari valeat de ipso Purissimo Corde Beatae Mariae Virginis ut in festo; dummodo non occurrat duplex primae classis, vel Dominica item primae classis; neque omittatur Missa conventualis vel parochialis Officio diei respondens, ubi eiusdem celebrandae adsit onus: servatis Rubricis. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

2313

Ex Litt. Ap. Leonis PP. XIII. *18 Dec. 1899.* — Precatio. — «O amantissimo e amabilissimo Cuore di Gesù, prostrati innanzi a voi, ardentemente vi supplichiamo di spandere nella Chiesa e nel mondo quei fiumi di acqua viva, che da voi scaturiscono come da fonte inesausta per salire alla vita eterna. O Gesù, Figlio di David e Figlio di Dio vivo, abbiate compassione di noi figli del vostro Cuore trafitto! Deh non ci togliete, come pure meriteremmo per le nostre colpe e ingratitudini, il dono della vostra santissima fede, non vi nascondete ai nostri occhi Voi che siete la vera luce e l'unica nostra speranza; ma rimanete con noi, o Signore, mentre più si addensano le tenebre degli errori, e riempiteci di quel fuoco di carità che siete venuto a portare sulla terra e volete che si accenda nel cuore di tutti gli uomini. Pro conversione iudaeorum et turcarum.

O Gesù, sacrificato per noi sull'altare della Croce tirateci a voi, e con noi tirate pure gli ebrei e i turchi, per i quali ancora versaste già il vostro sangue fino all'ultima stilla.

Deh! questo sangue, invocato un dì in maledizione dagli uni, scenda in benedizioni sopra il loro capo, e li salvi! Questo sangue, disprezzato e profanato dagli altri, mandi pur per essi un grido di misericordia e li purifichi! Sovvenite, o Signore, ve ne scongiuriamo, sovvenite ai poveri figli d'Isacco e d'Ismaele, per i quali ancora voleste sostenere la vostra dolorosissima passione e morte. Vi parlino in loro favore quelle piaghe santissime che nelle mani, nei piedi e nel costato tenete ancora vive ed aperte come prezzo del comune riscatto. Alle loro voci potenti si uniscano quelle che

escono dal Cuore della vostra dolcissima Madre. Questo Cuore trafitto dalla spada del dolore, immerso in un mare di pene, martirizzato col vostro appiè della Croce, noi vi offeriamo, o Gesù, per la salvezza di tanti infelici.

O dolce Cuore di Maria, dite a Gesù quel che non sappiamo nè possiamo dir noi, ed esso vi esaudirà. Che se per vincere la resistenza di quelli per cui vi preghiamo è necessario un miracolo, questo, o Vergine Immacolata, noi vi chiediamo per quell'amore immenso che Voi portate a Gesù. Oh! sì, degnatevi di apparire agli ebrei ed ai turchi come già appariste a Ratisbonne, e ad un cenno della vostra destra essi subito, come lui, saran convertiti. Oh! venga, venga presto un tal giorno, in cui la Triade sacrosanta regni per voi in tutti i cuori, e tutti conoscano, amino ed adorino in ispirito e verità il frutto benedetto del vostro seno, Gesù, che col Padre e con lo Spirito Santo vive e regna nei secoli de' secoli. Così sia ».

SSm̃us omnibus utriusque sexus christifidelibus qui corde saltem contrito supradictam precem quocumque idiomate, dummodo versio sit fidelis, recitaverint, quolibet die, centum tantum dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxavit.

2314

Pro errantium conversione.

Ex Rescr. Pii PP. X *26 Oct. 1905.* — Episcopus Erythrarum et Auxiliaris dioecesis Argentinensis...... enixe petit ut omnibus christifidelibus Indulgentiam trecentorum dierum toties quoties concedere benignissime dignetur, qui pie ac devote recitant orationem sequentem: « Oremus. — Domine Iesu, clementissime « Salvator mundi, Te per Sacratissimum Cor tuum « supplices exoramus, ut omnes oves errantes nunc ad « Te Pastorem et Episcopum animarum suarum con- « vertantur, qui vivis et regnas cum Deo Patre in « unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula sae- « culorum. Amen ».

R. Iuxta preces.

2315

Pro conversione Neerlandiae.

S. C. Indulg. *14 Martii 1906.* — Die 11 Iunii 1852, per rescriptum S. R. C., Summus Pontifex Pius IX favore christifidelium in Neerlandia degentium, qui peculiares quasdam preces pro conversione illius regionis recitaverint, benigne concessit: « *ut fideles singuli toties quoties oraverint pro exposito fine, consequi valeant Indulgentiam ducentorum dierum, et plenariam Indulgentiam semel in mense lucrari, dummodo per integrum mensem tali modo oraverint, die qua vere poenitentes ad s. Synaxim accedent, et aliquas etiam preces fuderint iuxta mentem Sanctitatis Suae* ». Cum vero huiusmodi pia praxis, orandi scilicet pro Neerlandiae conversione per diversas orbis regiones iam diffusa reperiatur, humilis orator enixe petit ut S. V. praefatas Indulgentias ad omnes ex utroque sexu christifideles ubique degentes benigne extendere dignetur. — SSm̃us D. N. Pius PP. X..... benigne annuit pro gratia iuxta preces.

2316

Pro Ecclesia et pro omnibus hominibus.

S. C. Indulg. *16 Iunii 1906* – Preghiera al S. Cuore di Gesù. — O Cuore SSm̃o di Gesù, spandete a larga copia le vostre benedizioni sopra la S. Chiesa, sopra il Sommo Pontefice, e sopra tutto il clero; date ai giusti la perseveranza, convertite i peccatori, illuminate gl'infedeli, benedite i nostri parenti, amici, e benefattori, assistete i moribondi, liberate le anime del Purgatorio, e stendete su tutti i cuori il dolce impero del vostro amore. Così sia.

(Ex audientia SSm̃i diei 15 Iunii 1906) SSm̃us Dominus Noster Pius Papa X omnibus christifidelibus corde saltem contrito ac devote supradictam precem recitantibus tercentum dierum indulgentiam, semel in die lucrandam, benigne concessit; iis vero qui per integrum mensem quotidie eandem recitaverint, quo die confessi ad S. Synaxim accesserint atque ad mentem Summi Pontificis oraverint plenariam elargitus est indulgentiam. Quas indulgentias S. S. ad animas quoque in Purgatorio detentas applicabiles declaravit.

2317

Pro reditu sidentium in num catholi Ecclesiae.

Precatio ad Virginem Perdolentem. — Vergine SS. Addolorata, Madre di Dio e Madre nostra amorosissima, dal vostro eccelso trono di misericordia volgete benigno lo sguardo sopra di noi, che prostrati ai vostri piedi, pentiti e compunti domandiamo perdono dei nostri peccati, e vi rendiamo lodi e fervidi ringraziamenti per i tanti favori, che contro il merito nostro ci avete compartiti; e sopra tutto per averci conservato puro ed intatto l'inestimabile dono della Fede. La nostra riconoscenza sarà eterna, o Madre Divina, e per l'avvenire vivremo in modo da renderci degni della vostra bontà, e così poter consolarvi per i tanti spasimi che per causa nostra soffriste nella vita, passione e morte di Gesù. Siamo i figli del vostro dolore, e sotto la croce Gesù moribondo ci lasciò a noi tutti per Madre. Voi non avete mai cessato di amarci come vera e tenera Madre; ma molti, ah! molti dei nostri fratelli vi hanno voltato le spalle, rinunziando alla Fede del vostro Figlio. Eccoli sparsi per il mondo da secoli erranti tra le tenebre degli scismi e dell'eresie, e di vizio in vizio precipitanti nell'ultimo abisso della miscredenza. O Madre pietosa, abbiate compassione di tanti vostri figli ingrati e ribelli. Perdonate loro, vi supplichiamo, per la passione di Gesù, e per i dolori del vostro cuore materno. Coll'abbondante effusione delle vostre lagrime intenerite i loro cuori, e sciogliete la durezza delle loro volontà. Un raggio dei vostri mestissimi occhi rischiari loro le menti, e gli faccia scuoprire gl'inganni del demonio, dai quali son trattenuti. La vostra mano potente li tragga dal profondo di loro apostasia, e li riconduca alla beata sorte dei figli di Dio, nel seno di S. Madre Chiesa Cattolica Apostolica Romana. Signora e Madre di tutti i cristiani, esaudite la nostra preghiera, e fate che presto noi possiamo tornare davanti ai vostri altari per ringraziarvi con tutti gli affetti del cuore e cantare giubilanti: *godete, o Vergine Maria, perchè Voi sola avete distrutto tutte le eresie nell'universo mondo.* Così sia. (300 giorni d'indulgenza una volta al giorno. *Leo PP. XIII 14 Febr. 1902*). *Plures Indulgentiae Associationi precum ad Virginem Perdolentem erectae in ecclesia S. Marcelli P. M. in Urbe pro unione omnium ecclesiarum christianarum cum Ecclesia catholica Romana concessae sunt.*

INDEX RERUM

Num. **I** *vel* **II** *indicat Volumen; ex aliis primus paginam, alter Decretum (si crassior), vel Decreti aut Instructionis articulum.— Asteriscus * alteram paginae partem designat.*

(Titulorum elenchus prostat in fine).

A

ABBATES: An eorum monasteria subsint iurisdictioni Episcopi, **I.** 173, **348,** § 12. — An eidem subsint monasteria seu loca in quibus resident Abbates generales, aut Capita Ordinum, *ibid.*, § 13. — An Abbates iurisdictionem quasi episcopalem habentes, cum territorio separato, teneantur ad Missam pro populo celebrandam, **II.** 161, § *His itaque.* — De usu pontificalium Abbatibus concesso, **II.** 430, **2145.** — Facultate conferendi Tonsuram et Ordines minores caret Abbas titularis, **II.** 441, **2272.** — De Abbatum privilegiis quae non competunt Abbatibus titularibus, **II.** 459, **2207.**

ABIURATIO haeresis: **I.** 93, **287**; 642. **1178.** — An abiuratio haeresis, requisita ut Episcopus possit absolvere haereticos in foro externo, debeat esse publica, **II.** 406, **2079.** — Quaenam exigenda a pueris; norma ab Albitio proposita, **II.** 157, **1566.** — Quoad apostatas, *V.* Apostatae.

ABLUTIONES: quaedam superstitiosae, **I.** 163, **347,** *dub.* xiv.

ABORTUM: Excommunicatio in procurantes abortum, **II.** 31*, *II.* — Nequit procurari abortum ad servandam matris vitam, **II.** 324, **1906;** 366, **1997,** 2.

ABSOLUTIO: De absolutione sacramentali impartita poenitenti censura innodato, quam et ipse et confessarius ignorant, **II.** 216 *(in nota).* — Circa indebite absolutos a reservatis, qui sunt in bona fide, **I.** 403, **668.** — An absolvendi christiani infidelium coniuges, **I.** 69, **202**; 316, **516,** § 2; — et qui filias acatholicis ita desponderunt ut promissionem retractare haud valeant, **I.** 75, **222.** — De absolutionis dilatione, **I.** 105, **321**; 352 *. — De breviori absolutionis formula, **I.** 568, **1054,** § 16. — De forma et lingua adhibenda a sacerdotibus orientalibus in excipiendis confessionibus latinorum, **I.** 122, § V; 533, **966**; 702, **1275.** — An valida in articulo mortis absolutio sacerdotis non approbati, si facile haberi possit adprobatus, **II.** 262, **1761.** — De absolutione complicis in peccato turpi, **I.** 414, **693**; 644, **1181,** *4*; 654, **1197**; 707, **1282**; **II.** 30*, x; 268, **1777,** *3*; 326, **1916**; 375, **2018.** — An liceat absolutionem accipere a schismaticis, **I.** 281, **439**; 692, **1257,** 6. — Absolutio a casibus reservatis et a censuris, *V.* Casus reservati, Censurae. — De absolutione in *foro interno,* et in *foro externo,* **I.** 330, **533**; 445, **771.** — De absolutione ab haeresi, *V.* Haeresis. — De absolutione ab apostasia, *V.* Apostasia, Apostatae. — De absolutione pro defunctis, *V.* Exequiae.

ABSTINENTIA: An possint catholici carnes emere vel coquere, vel apponere ad mensam protestantium diebus vetitis, **I.** 434, **747.** — An queant uxores diebus abstinentiae carnes apponere maritis petentibus, **I.** 435, **748.** — De quodam haeretico ad catholicam fidem converso pro quo petitur dispensatio ab abstinentia, ne eius conversio propaletur, **I.** 25, **83.** — An catholici famuli haereticorum possint edere cibos vetitos, **I.** 66, **195.** — An graeci debeant aliquando abstinentiam servare die Sabbati, **I.** 99, **309.** — An dispensati ab abstinentia possint ieiunii tempore carnibus vesci in vespertina refectiuncula, **I.** 153, **346,** 2. — An liceat graecis Romae degentibus edere carnes die Sabbati, aliisque edendas praebere, **I.** 99, **309.** — An cornu cervinum sit cibus quadragesimalis, **I.** 534, **973.** — Circa usum condimentorum ex adipe, butyro et margarina, **II.** 237, **1704**; 399, **2067.** — De indulto quoad abstinentias pro filiisfamilias et servis, **I.** 486, **832.** — De abstinentia a piscibus apud orientales, 253*, *47.* — De dispensatione ab abstinentia primis diebus anni annamitici, **I.** 276, **425**; 389, **628.** — *V.* Ieiunium.

ACATHOLICI: An recipi possit acatholicorum testimonium de statu libero nupturiensium, **II.** 72, **1399,** 1. — An liceat testes in matrimonio adhibere acatholicos, **II.** 264, **1765.** — De catholicorum cum acatholicis commercio, **I.** 13, **50.** — An liceat praebere acatholicis candelas benedictas, **I.** 281, **438.** — De accessu schismaticorum ad catholicorum ecclesias, **I.** 291, **450.** — An liceant publicae cum haereticis disputationes, **I.** 6, **11**; 30, **112**; 50, **148.** — Dominia suprema haud vendenda haereticis, **I.** 30, **110.**—An tolerandum ut haeretici nominent ad beneficia iurispatronatus, qui est adnexus bonis quae a catholicis hereditate acceperunt **I.** 295, **464.** — De societate ab acatholicis proposita *ad procurandam christianitatis unitatem,* **I.** 696, **1262.** — Illicitum invitare acatholicos ad ecclesiasticas functiones et solemnitates, **I.** 230, **388,** 5; 268, **447**; **II.** 286, **1827.** — De admittendis alumnis aca-

tholicis in scholas et collegia catholica, **I.** 715, **1292**; **II.** 12, **1329**; 193, XI. — Circa cantum puellarum schismaticarum cum catholicis in ecclesiasticis functionibus, **II.** 467, **2227**. — An liceat acatholicorum concionibus, baptismis, matrimoniis, funeribus interesse, **I.** 50, **148**; 66, **195**, 2; 301, **478**; **II.** 96, **1455**. — De adsistentia funeribus acatholicorum Principum, **II.** 96, **1453**; 409, **2089**. — Qualem agendi rationem sequi debeant catholici occasione coronationis regis acatholici, **II.** 425, **2136**. — An liceat missionariis adsistere matrimoniis haereticorum, **I.** 435, **749**; 698, **1265**. — An tolerandum ut parochi denuncient ministris acatholicis baptismos natorum ex matrimoniis mixtis, **II.** 248, **1731**. — An expediat admittere acatholicos ad societates S. Vincentii a Paulo, **II.** 6, **1319**. — Haeretici ad fidem catholicam conversi, et filii haereticor. in haeresi permanentium, sunt irregulares, **I.** 54, **170**; **II.** 255, **1744**; 258, **1748**. — De numero et conditione acatholicorum in singulis Missionibus existentium, S. Congregationi de Prop. Fide notificando, **II.** 128, **1507**. — Apostolicae Sedis cura pro schismaticorum conversione, **I.** 585, **1097**. — De studio et curis adhibendis pro acatholicorum conversione, **I.** 574, **1064**; **II.** 128, **1507**. — Preces pro eorumdem conversione, *V.* Preces pro animarum salute, **II.** 511. — De facultate absolvendi ab haeresi, schismate et apostasia, **I.** 7, **14**; 69, **204**; 93, **287**. — Quid praestandum in conversione haereticorum, et in eorum recipienda abiuratione, **I.** 642, **1178**. — Quid agendum cum haereticis poenitentibus qui Romam adire nolunt, **I.** 409, **688**. — An schismatici idiotae absolute debeant, vel conditionate absolvi, et quanam formula, **II.** 19, **1341**. — Missionarii vi facultatis concessae possunt in foro tantum conscientiae absolvere haereticos, **I.** 69, **204**. — De schismaticis iam in sinum Ecclesiae receptis qui sine fidei professione ad sacramenta admittuntur, **II.** 19, **1341**, *4*. — An admittendae ad fidei professionem puellae quarum parentes sunt acatholici aut indifferentes seu increduli, **II.** 136, **1537**. — De facultate missionariorum, in oriente, admittendi schismaticos ad Ecclesiam catholicam, **II.** 206, **1633**, *2 et seqq.* — Poenitentiae sacramentum acatholicis ministrare non licet, **I.** 60, **185**. — An possit advocari haereticus minister pro acatholico moribundo id petente, **II.** 381, **2030**. — Haeretici et schismatici orientales, non vero apostatae, ad Ecclesiae sinum redeuntes possunt orientalem ritum qui eis magis placeat amplecti, **I.** 499, **878**. — *V.* Haeresis, Communicatio in divinis, Scholae, Matrimonium.

ADMINISTRATIO: De administratione dioecesium et Vicariatuum vacantium, *V.* Provicarii, Vicariatus. — De administratione bonorum ecclesiasticorum, *V.* Bona.

ADMINISTRATOR: Administratorum dioecesium mentio haud facienda in Canone Missae, neque eis competit collecta die anniversaria eorum consecrationis, **I.** 601, **1125**; 607, **1137**. — Nonnisi per speciale indultum eis privilegia Episcoporum competunt, **I.** 601, **1125**; 607, **1137**. — De Administratoribus Vicariatuum vacantium, *V.* Provicarii. — De administratoribus fabricae ecclesiae, *V.* Aeditui.

ADOPTIO: An adoptio utcumque peracta matrimonium impediat, **I.** 281, **442**; 399, **661**.

ADULTERIUM: Coniux ad fidem conversus potest a coniuge infideli adultero divortium facere quoad torum, **I.** 416, **704**, *5*.

AEDITUI: De ratione administrationis bonorum ecclesiae ab aedituis Ordinario reddenda, **I.** 446, **773**. — De conciliis pro administratione bonorum ecclesiarum parochialium in Hollandia, **I.** 602, **1127**.

AEGRI, AEGROTI, *V.* Infirmi.

AEQUINOCTIUM: De sacrificiis in Sinis fieri solitis in aequinoctiis, **I.** 133 *, § *Ad haec.*

AES ALIENUM: Quid servandum in aere alieno pro ecclesia contrahendo, **II.** 4, **1310**, *4*.

AETAS: De natura impedimenti aetatis quoad matrimonium, et de facultate dispensandi super eodem, **I.** 204, **364**. — Quid probandum ut matrimonii nullitas defectu aetatis appareat, **I.** 701, **1273**, 2. — De matrimoniis impuberum in infidelitate contractis, **I.** 502, **884**; 713, **1289**, 2; **II.** 210, **1645**; 216, **1662**. — Quid agendum in casu matrimonii puellae cuius aetas ignoratur, **II.** 440, **2165**. — An aetas pro matrimonio in Sinis possit iuxta annos lunares computari, **II.** 248, **1730**. — Dissensus parentum, aut aetas minor, inter impedimenta matrimonium dirimentia nullatenus recensenda, **I.** 488, **842**, *1. 2.* — Circa causam *aetatis superadultae* pro dispensationibus matrimonialibus, **II.** 425, **2134**. — De aetate qua puer baptizari queat invitis licet parentibus, **I.** 87, **255**; 200. — Circa facultatem dispensandi super defectu aetatis cum ordinandis, **I.** 103, **314**; **II.** 478, **2251** (*V. p.* 325, **1912**). — De diaconis cophtis in puerili aetate ordinatis, **I.** 215, **376**.

AFFINITAS: An affinitas ab infidelibus contracta sit impedimentum pro matrimoniis quae post baptismum ab eis ineuntur, **I.** 452, **784**, *2. 4*; 580, **1079**, *3*; 588, **1104**; **II.** 264, **1766**. — De facultate dispensandi in impedim. consanguinit. et affinit. *V.* Consanguinitas. — An facultas dispensandi in affinitate includat affinitatem illicite contractam, **I.** 92, **281**. — An facultas dispensandi pro foro conscientiae super occulta affinitate ex illicita possit exerceri si ea sit multiplex, **II.** 74, **1405**. — An in petitione dispensationis super affinitate ex licita mentio facienda copulae fornicariae, si habita sit, cum defuncto coniuge ante matrimonium, **I.** 525, **947**.

ALBA: *V.* Indumenta.

ALBITIUS Cardinalis: Regulae ab eo traditae circa abiurationem, **II.** 157, **1566**.

ALIENATIO bonorum ecclesiasticorum, *V.* Bona ecclesiastica.

ALTARE: De numero altarium in ecclesiis, **I.** 249, *37*. — De distinctione inter altare fixum et portatile, **I.** 545, **1004**. — De privilegio altaris portatilis seu viatici Episcopis concesso, **I.** 220, **383**, *4*. — Indultum altaris portatilis pro missionariis, **I.** 60, **184**. — De altaribus portatilibus ex ardesia seu *lavagna*, **I.** 75, **224**. — De Reliquiis reponendis in altaribus consecrandis, **I.** 496, **860**; **II.** 468, **2230**. — De qualitate lapidis et coementi pro altaribus consecrandis, **II.** 169, **1584**. — De unctione in medio lapidis altaris consecrandi, **II.** 273, **1791**. —

An queat consecrari altare fixum non habens columnas lapideas, **II.** 317, **1885.** — De altaribus sine Reliquiis, **I.** 75, **223**; 398, **660**; 498, **869**; **II.** 405, **2076.** — Nequit altare consecrari in ecclesia non consecrata, **I.** 611, **1148.** — An Episcopus ritus orientalis altaria latinorum consecrare queat, **I.** 482, **822.** — Ob remotionem lapidis sepulcri nova altare indiget consecratione, **I.** 663, **1210.** — De altaris execratione ob scissuras, **II.** 132, **1525.** — Nequit consecrari altare fractum, etsi firmiter coementatum, aut ex pluribus formatum lapidibus, **II.** 331, **1932**, *3.* — Nequeunt permitti lumina ex oleo, mensae altaris imminentia, **II.** 390, **2053**, *6.* — Nefas latinis sacerdotibus celebrare in altaribus non lapideis graecorum, **I.** 99, **306.** — Circa erectionem altarium in honorem Beatorum, **I.** 44, **140.** — An liceat fidelibus tempore persecutionis altaria ab ecclesiis amovere, **I.** 316, **513.** — De Cruce in altaribus collocanda, **I.** 187, **357.** — Nefas fidelibus cooperari fabricae altarium idolorum, **I.** 11, **30.**

Altare Privilegiatum: De Indulgentia altaris privilegiati, **I.** 507, **904**; 534, **976**; 538, **990**, *3*; 546, **1008**, *14*; 559, **1026**; 690, **1250**; 691, **1252**; **II.** 360, **1976**; 414, **2100.** — Pro Missa in altari privilegiato nihil ultra consuetam eleemosynam exigendum, **I.** 313, **507.** — Circa Missam celebrandam ad acquirendam Indulgentiam altaris privilegiati, **I.** 63, **188**; 78, **233**; 294, **456**, *3*; 506, **899**; 520, **925**; 534, **976**; 691, **1252**; **II.** 93, **1448.** — Altare portatile nequit esse privilegiatum, **I.** 294, **456**; 524, **944**; **II.** 430, **2146.** — Circa facultatem privilegiatum declarandi aliquod altare, **I.** 294, **456**, 2; **II.** 202, **1622**, *9.* — De altari *gregoriano*, seu de Missis *gregorianis*, **II.** 197, **1613**; 231, **1692.** — Indultum altaris privilegiati pro ecclesiis patriarchalibus, metropolitanis, et cathedralibus, **I.** 97, **300.** — De indulto altaris privilegiati pro sacerdotibus *collectoribus* Pii Operis *Propagationis Fidei,* **II.** 508, **2291.** — Indulto altaris privilegiati frui possunt Missae conventuales de die, etsi celebrentur diebus quibus permittitur Missa de Requie, **II.** 440, **2168.** — Indultum altaris privilegiati quotidiani pro sacerdotibus qui piam quamdam faciant oblationem, **I.** 588, **1106.**

AMEN: De omissione vocis *Amen* in formula Baptismi, **I.** 585, **1093**, 2.

AMENTES: De amentium baptismate, **I.** 301, **477**, *3*; 319, **522**, I.

AMERICANISMUS: Circa novas quasdam de ratione christiane vivendi opiniones, quae *americanismi* nomine veniunt, **II.** 382, **2035.**

AMICTUS: *V.* Indumenta.

ANIMALIA: An liceat animalia ethnicis vendere, erga quae superstitiosa ipsi peragunt, **I.** 421, **720**, *3.* — De oblatione animalium regi gentili in quo intentio superstitiose iis utendi supponitur, **I.** 565, **1041**; 567, **1049.**

ANNIVERSARIUM: Circa anniversarium ab Episcopo pro defuncto praedecessore celebrandum, **II.** 218, **1666.** — Quinam sit dies electionis Episcopi, cuius anniversarium celebrari debet, **II.** 214, **1654**, *3.* — *V.* Defuncti, Exequiae.

ANNULUS: Annulorum cardinalitiorum emolumenta S. Congregationi de Prop. Fide assignantur, **I.** 4, **4.** — De annuli nuptialis benedictione, **I.** 494, **850**, *2*; 523, **938**, *7*; **II.** 270, **1782.** — De annuli gestatione in Missa, **I.** 506, **898**; **II.** 302, **1863.**

ANNUS: De gentilitia celebratione initii novi anni lunaris seu annamitici, **I.** 52, **155**; 276, **425**; 302, **479**; 389, **628.** — Cum anno lunari sinenses utantur in computationibus, quomodo pro matrimoniis sit in Sinis aetas computanda, **II.** 248, **1730.**

ANTIMENSIA: De graecorum antimensiis, **I.** 124, xvii. — Nefas latinis celebrare Missam super graecorum antimensiis, **I.** 99, **306**; 124, xix.

APOSTASIA a fide: De crimine apostasiae, **I.** 422, **723.** — Circa facultatem absolvendi ab haeresi et apostasia a fide, **I.** 330, **533**; 667, **1221.** — Ob apostasiam non solvitur matrimonium, **I.** 421, **721**; **II.** 477, **2245.**

APOSTATAE: Circa apostatarum matrimonia, **I.** 84, **243.** — An permittendum matrimonium apostatae cum catholica, **I.** 390, **632**; **II.** 1, **1300.** — An coniux catholicus possit cum coniuge apostata permanere, **I.** 69, **202**, 2; 70, **208.** — Facultas convalidandi matrimonia mulierum fidelium cum apostatis contracta sive per vim sive post raptum, **I.** 389, **629**, 2. — Quid ab apostatis exigendum ut absolvantur, **I.** 14, **56**, **57**; 28, **98**; 97, **304**; 105, **319**, 2; 302, **481**; 330, **533**; 374. **602**; 422, **723.** — De apostatis qui reverti in sinum Ecclesiae postulant, sed secreto, **I.** 374, **602.** — De forma a missionariis adhibenda in absolvendis apostatis, **I.** 330, **533.** — Missionarii nonnisi in foro interno apostatas absolvere possunt, **I.** 28, **98**; 330, **533.**

APPELLATIO: Absente Metropolitano, coram eius Vicario generali appellationes faciendae, **I.** 71, **209.** — Reiicienda appellatio sacerdotum qui ad iudices laicos clericum sine venia Ordinarii, aut Episcopum sine venia Apost. Sedis trahere ausi fuerint, **II.** 215, **1656.** — De appellatione in causis criminalibus clericorum, **II.** 169, **1586**, *37 et seqq.* — De appellatione in causis matrimonialibus, **I.** 115; **II.** 174, *25.*

APPLICATIO Missae, *V.* Missa, Eleemosynae.

AQUA: De benedictione aquae baptismalis in ecclesiis tum parochialibus, tum filialibus, **II.** 381, **2034**; — quid agendum parocho si nullum habeat sacerdotem cui praefatam committat benedictionem, **II.** 408, **2083.** — In aquam baptismalem sacra olea sunt omnino infundenda, **I.** 398, **659**; **II.** 481, **2266.** — *V.* Fons. — Receptis novis oleis, aqua cum veteribus extra Sabbatum Sanctum consecrata nequit amplius adhiberi, **II.** 244, **1727**, *3*; **II.** 481, **2265**, *3.* — An in baptismo adhiberi possit aqua cum hydrargyro bichlorato permixta, **II.** 421, **2121.** — Quomodo asservanda aqua baptismalis ubi Fons non permittitur, **I.** 44, **139.** — De administratione Baptismi ubi non est ecclesia parochialis nec fons baptismalis, **I.** 51, **151.** — De baptismo aqua corrupta collato, **I.** 502, **885.** — Quid agendum in defectu aquae baptismalis, **I.** 110, **325**; 263, **411**; 295, **459**; 332, **537**, *5*; 390, **635**; 580, **1079**; **II.** 21, **1346**, *42*; 183, **1598.** — Potest aliquando adhiberi in baptismo aqua non consecrata, etsi consecrata

non desit, **I.** 574, **1060.** — De benedictione aquae in pervigilio Epiphaniae apud graecos, **I.** 244*. — De aqua pro consecratione altarium, **II.** 1, **1301.** — De aspersione aquae benedictae, *V.* Aspersio.

ARCHICONFRATERNITAS: An alicui Confraternitati concedatur titulus *Archiconfraternitatis* cum facultate aggregandi extra dioecesim, **II.** 155, **1555.** — De forma servanda ab Archiconfraternitatibus in aggregatione Confraternitatum, **I.** 658, **1206.**

ARCHIEPISCOPUS: *V.* Metropolita.

ARESCIOMARA: Arboris *aresciomarae* ramus in nuptiarum celebratione reiiciendus, **I.** 162, *dub. 8.*

ARRACH: De *arrach* commercio et usu, **I.** 562, **1035.**

ARTIFICES: *V.* Opifices.

ASPERSIO: De consuetudine qua sacerdos, ante Missam conventualem, per ecclesiam graditur aspergens aqua benedicta populum, **I.** 673, **1225,** *1.* — An aspergi aqua lustrali possint cuiusdam generis homines solo nomine christiani, **I.** 726, *34.*

ASSERVATIO SSmae Eucharistiae, *V.* Eucharistia.

ASYLUM: Asyli ecclesiastici immunitatem violantes excommunicationem incurrunt, **II.** 31, v.

B

BACULUS pastoralis: An possit aliquando Episcopus administrare Confirmationis sacramentum sine baculo pastorali, **I.** 572, **1057.**

BALNEA: *V.* Lavacra.

BANNA seu matrimoniorum denunciationes: De bannorum origine et obligatione, **I.** 217, **380**; 261*; 375, **605**; 419, **710.** — De facultate dispensandi a bannis, **I.** 88, **257**; 148, **343**; 375, **605**; 440, **755.** — De bannis in matrimoniis mixtis, **II.** 78, **1417.** — An bannorum locum tenere aliquando possint proclamationes ab officiali civili peractae, **II.** 143, **1545,** *3.* De explorando ante denunciationes consensu sponsorum, **I.** 148, **343.** — Barbaris minime danda est generalis dispensatio a proclamationibus matrimonii, **I.** 88, **257.**

BAPTISMUS: De requisitis ad Baptismi validitatem, **I.** 474, **814.**

De Baptismi materia remota, *V.* Aqua, Fons.

De materia proxima: De necessitate simultaneae applicationis materiae et formae in Baptismo, **I.** 630, **1159.** — De variis modis administrandi Baptismum in casu necessitatis, et pueris paganorum moribundis, **I.** 301, **477**; 302, **480**; 332, **536**; 370, **597**; 666, **1216.** — De baptizatis per modum unctionis in fronte cum pollice madefacto in aqua baptismali, **II.** 380, **2028.** — De ritu baptizandi per immersionem, **I.** 110, **326.**

De Baptismi forma: De nonnullis formulis in quibus verba vel dempta, vel addita, vel variata, **I.** 19, **74**; 403, **670**; 422, **722**; 506, **901**; **II.** 9, **1323**; 156, **1561**; 240, **1714**; 352, **1959**; 453, **2191.** — Vox sinica *Chen-Chen* ad significandum Spiritum S· in form. Baptismi adhibenda, **I.** 292, **453.** — De form. Baptismi in qua adhibetur verbum quod potest et praesens tempus et praeteritum significare, **I.** 17, **68.** — De forma Bapt. armenorum schismaticorum, **I.** 19, **74.** — Quid de omissione vocis *Amen* in forma Baptismi, **I.** 585, **1093,** 2. — De Bapt. collato cum form. *Si vis baptizari, ego te baptizo etc.* in baptizandis infantibus, **I.** 566, **1043.**

De baptismi ministro: De ministri intentione, **I.** 297, **467**; 484, **830.** — An aliquid recipi poss^t ob Baptismi administrationem, **I.** 257, **405,** *3.* — An baptizare possit sacerdos suspensus vel interdictus, **I.** 370, **598,** 2. — An valide baptizet haereticus erroribus imbutus quoad Baptismi effectus, **II.** 60, § *Denique.* — Laudandum ut, absente missionario, infantes a quocumque fideli baptizentur, **I.** 369, **593**; 405, **674,** 2. — An unquam permittendum ut catholicorum filii a schismaticis baptizentur, **I.** 69, **198.** — De parentibus consentientibus ut infantes baptizati rebaptizentur ab haereticis, **I.** 70, **205,** 2. — Quando liceat obstetricibus baptizare, **II.** 381, **2033.**

De baptismi subiecto: Baptismus infantium haud differendus, **I.** 523, **939**; 153, **347,** *4*; 110, **326** *in fine*; **II.** 394, **2060.** — An baptizandi infantes fidelium non obstante parentum tepiditate aut pravitate, 387, **625.** — De baptizatorum (adultorum) dispositionibus et instructione, **I.** 39, **129,** *14*; 76, **230,** *8*; 86, **254**; 87, **256**; 88, **259**; 93, **283**; 280, **436**; 301, **477**; 330, **534**; 474, **813**; 568; **1050**; 588, **1103**; 649, **1188**; 655, **1198**; 663, **1213**; **II.** 195, xvii. 269, **1780.** — An baptizandus mahumedanus moribundus qui in suis erroribus supponitur esse in bona fide, **II.** 365, **1993.** — De conversorum ab infidelitate catechumenatu, **I.** 280, **436.** — Quid catechumenis declarandum circa superstitiosa, **I.** 30, **114,** *13.* — An baptizandi infantes infidelium et apostatarum, **I.** 26, **90**; 41, **131**; 197, **360**; 319, **522,** vi; 506, **902**; 568, **1054,** *6*; 583, **1090**; **II.** 1, **1302**; 308, **1877.** — De baptizandis pueris hebraeorum, **I.** 197, **360.** — An baptizanda proles ex matre occulte catholica et patre infideli, **I.** 71, **211.** — An baptizandi filii acatholicorum a patrinis catholicis oblati, **I.** 294, **457.** — An baptizandi infidelium filii amentes, **I.** 319, **522,** I. — De iuvene filio infidelium qui baptisma petit, quod ipsi in infantia in mortis articulo occulte fuit administratum, et occultum manere debet, **II.** 282, **1820.** — De *Societate Angelica* ad baptizandos infidelium infantes morti proximos, **I.** 538, **992.** — De procurando infantium ethnicorum baptismate sive morientium sive in publicis nundinis venditorum, **II.** 27, *46.* — De mulieribus in Sinis quae infantes infidelium baptizant, multis vitae periculis obnoxios, **I.** 342, **558.** — An baptizanda proles cuius parentum alter est infidelis vel apostata, **I.** 6, **9**; 69, **200**; 149, **345,** *6*; 179, **353**; 298, **471.** — De baptismo parvulis ministrato, parentibus infidelibus id petentibus ob finem temporalem vel superstitiosum, **I.** 69, **201.** — Quid missionario agendum si plures baptizarit infantes quorum parentes infideles, 86, **254.** — An infidelium filii adulti possint, invitis parentibus, baptizari, 69, **200**; 87, **255.** — An baptizandi servi non obstante periculo ne heris infidelibus vendantur, **I.** 718, iii. — An baptizari possint puellae gentilibus et polygamis venditae, desponsatae aut desponsandae, **I.** 299, iii; 316, **516.** *1*; 718, *10*; **II.** 279, **1813**; — vel traditae viris ut concubinae, **II.** 321,

1901. — An baptizanda mulier quae, relicta a viro pagano, alteri pagano nupsit, qui converti non vult, **II.** 482, **2269.** — An baptizandi adulti morientes, imbecilli, amentes, **I.** 301, **477**; 319, **522**, I. II; 568, **1054**, 2. — An baptizandi adulti silvestrem vivendi rationem retinentes, **I.** 568, **1050**; **II.** 399, **2068.** — An baptizandus adultus in mortis articulo, qui actum contritionis elicere nequit, **I.** 568, **1050**, 2. — An baptizandi surdo-muti ethnicorum filii, et idiotae manentes inter gentiles, **I.** 568, **1054**, *1*; 576, **1068.** — Haud admittendi ad Baptismum pagani nisi gentium mores exuerint, **I.** 163, *dubium decimumquintum.* — An baptizandi usurarii, **I.** 32, *Quarto.* — An baptizandi haereticorum filii, **I.** 294, **457**; 296, **465**; 322, IX; 536, **986**, 2; 568, **1054**, *5. 6*; **II.** 209, **1643.** — An baptizandus natus e matrimonio mixto, parente acatholico curaturo ut idem a ministro acatholico rebaptizetur, **I.** 70, **205.** — An baptizandi infantes quos haeretici iterum baptizabunt, **I.** 108, **322**; 295, **460.** — An alter ex coniugibus baptizandus, altero haeretico, **I.** 568, **1054**, *3.* — Utrum baptizandus foetus abortivus, **I.** 93, **282.** — Quid de baptizando foetu in Sinis per sectionem defunctae matris, sinensibus id abhorrentibus? **I.** 334, **541.** — An baptizandi silvestres homines nulla corpus veste obtegentes, **I.** 574, **1061.** — An baptizari possit venditor uxoris suae, et uxor vendita quae e domo emptoris nullimode discedere potest, **I.** 406, **680.** — An baptizanda mulier quam vir, cui invalide nupsit, dimittere non vult, **I.** 609, **1143.** — An baptizandus mahumetanus qui vult occultus esse christianus, **I.** 25, **84.**

De ritu, loco et tempore administrationis baptismi: De obligatione praescriptas pro Baptismo administrando caeremonias adhibendi, **I.** 97, **301**; 141, *17*; 155; 370, **598.** — In defectu oleorum sacrorum recentium ungendi sunt infantes oleo et chrismate anni praecedentis, **II.** 481, **2266**, *4.* — An in baptizandis mulieribus possint quaedam sacramentalia omitti, **I.** 31; 87. — De modo administrandi Bapt. ubi non adest ecclesia parochialis nec fons baptismalis, **I.** 51, **151.** — An liceat baptizare in privatis domibus, et in hoc casu quid de caeremoniis? **I.** 286, **447**; 296, **465**; 314, **510**; 332, **537**, *4*; 366, **582**; 370, **598**; 406, **678**; 436, **750**; 663, **1213**; **II.** 113, **1480.** — An publice et cum caeremoniis administrandus Bapt. sub conditione, **II.** 130, **1516.** — Circa ritus et caeremonias in casu multitudinis baptizandorum, **II.** 113, **1480.** — An possit solemniter administrari Bapt. in sacristia Cathedralis, **I.** 663, **1211.** — De adhibendis in adultorum Bapt. caeremoniis pro Bapt. infantium, **I.** 391, **639**; 403, **669**; 572, **1057**, *3.* — Pueri ante septennium aetatis ritu parvulorum baptizandi, **II.** 113, **1480.** — Possunt baptizari parvulorum ritu pueri neophyti qui, ad scholas catholicas admissi, baptizantur ante primam Communionem, **II.** 131, **1520.** — De ordine caeremoniarum in baptizandis mulieribus adultis, **I.** 541, **999.** — De variandis aut omittendis, iusta ex causa, nonnullis caeremoniis, 569, *7. 8. 9.* – Haud toleranda interruptio caeremoniarum Baptismi ad eas explicandas, **II.** 131, **1522.** — Indultum pro Sinis quoad Baptismi caeremonias, **I.** 546, **1005.** — An in supplendis adulto caeremoniis sint semper adhibendae quae pro adultorum Baptismo praescriptae sunt, **I.** 494, **850**, *3. 4*; — et an Confessioni praemittendae, **I.** 498, **871.** — An in baptizandis adultis nonnullae ex caeremoniis repetendae quae antea peractae fuerunt, **I.** 97, **301**; 713, **1289.** — De omittendis Baptismi solemnitatibus in domibus haereticorum, **I.** 296, **465.** — De supplendis caeremoniis in Baptismo eorum qui ab haeresi convertuntur, **I.** 75, **225**; **II.** 27, *45.* — Quomodo Chrismatis unctio facienda in vertice illorum qui densissimos habent capillos, **I.** 407, **682.** — Circa usum instrumenti ad ungendos pueros baptizatos, **II.** 420, **2117.** — De facultate non utendi in Baptismi collatione salivam, et occulte insufflationes faciendi, **I.** 160, *dub. 1.* — De sale a baptizandis ante S. Communionem praegustato, **I.** 409, **687.** — An possit in administratione Bapt. vernacula lingua adhiberi, **I.** 414, **695**; **II.** 131, **1519**; 137, **1538**; 156, **1560.** — An in Bapt. adultarum mulierum, absente patrino, debeat sacerdos dicere matrinae *Signa eam etc.* **II.** 218, **1667.** — De nomine baptizandis imponendo, **I.** 161, *dub. 2*; **II.** 27, *48.* — De baptizandis absque specialibus solemnitatibus (id est sine pompa) natis illegitimis, **II.** 5, **1311.** — De iteratione promissionum in Baptismi susceptione emissarum, **II.** 473, **2235.** — De patrinis, *V.* Patrini.

De Baptismis dubiis: An Bapt. dubius censendus sit validus in ordine ad matrimonium, **I.** 482, **821**; **II.** 17, **1334**; 59* § *Ad tertium;* 186, **1605**; 136, **1536.** — An, quoad matrimonii validitatem, collatus sit nec ne Baptismus, ex praesumptione definiendum, **II.** 186, **1605.** — Quid de Bapt. qui ab haereticis ita administratur ut raro ullum infantis membrum aqua contingat, **I.** 66, **194.** — Quid de Bapt. quem infantibus infideles administrari faciunt ob finem specialem vel superstitiosum, **I.** 69, **201.** — An validus Baptis. calvinistarum et Angliae haereticorum, **I.** 478, § *Relate vero.* — Nefas rebaptizare ob generale validitatis dubium omnes quos catechistae baptizarint, **I.** 541, **999.** — De promovendis ad Ordines, quorum baptismus est dubius, **I.** 562, **1034.**

Quoad Baptismi iteratam et sub conditione collationem: De illicita Baptismi iteratione: **I.** 474, **814**; 541, **999.** — De Baptismi forma conditionata, **I.** 477; 485. — Quando iterandum sub conditione Baptisma, **I.** 477; 576, **1069.** — Foetus in utero baptizatus supra verticem, est iterum sub conditione baptizandus, **II.** 354, **1962.** An collatum esse alicui Baptisma, possit unius testimonio comprobari, **I.** 199*. — Baptizandus sub conditione infans si testimonium de baptismo collato est ab homine incerto, **I.** 96, **299.** — Utrum rebaptizandi baptizati ab haereticis, **I.** 541, **999**; 585, **1096**; 641, **1174**; 728, XIII; **II.** 99, **1465**; 127, **1504**; 182, **1590.** — An baptizandi sub conditione baptizati a cathechistis, **II.** 26, *43.* — In baptismo sub conditione est eadem exprimenda, **I.** 477. — An conferri possit Bapt. cum conditione « *Si vere es dispositus* », **I.** 655, **1198.** — Circa sacramentalem adultorum sub conditione baptizandorum Confessionem, **I.** 93, **286**; **II.** 19, **1338**; 81, **1426.**

BEATI: De cultu Beatis non canonizatis praestando, **I.** 43, **137**; 44, **140**; 45, **141.** — Beati in Patronos eligi nequeunt, **I.** 13, **54.**

BEATIFICATIO. *V.* Canonizatio.

BELLUM: De iis quae ad belli iustitiam requiruntur, **I.** 722, VIII.

BENEDICTIONES: De facultate impertiendi Apostolicam seu *papalem* benedictionem, **I.** 283,

446. — Ritus et formula pro eadem benedictione, I. 285. — An in eadem benedict. impertienda liceat aliquando Episcopis omittere lectionem Litterarum Apostolicarum, II. 208, **1639**. — Indulgentiam papalis benedictionis lucratur Episcopus eam impertiens, II. 332, **1936**. — Ad lucrandam Indulgentiam papalis benedict. sufficit Confessio et Communio paschalis, I. 517, **919**. — De benedict. Apostolica in articulo mortis, I. 85, **247**; 201, **361**; 304, **488**; 315, **511**, *3 et seqq.*; 334, **540**; 499, **875**; 516, **917**, *3. 4*; 522, **934**; 591, **1110**; II. 127, **1502**; 211, **1646**; 280, **1817**; 456, **2195**. — Circa benedictionem sacerdotis super populum per verba *Benedictio Dei omnipotentis* etc. post Vesperas, Litanias et preces, I. 494, **851**.— An benedictiones cerei paschalis, ignis novi, candelarum, cinerum, palmarum, fieri possint in pluribus eiusdem paroeciae ecclesiis, I. 522, **936**.— Eaedem fieri debent in omnibus ecclesiis collegialibus, II. 299, **1852**. — An benedictiones tum praedictae tum mulierum post partum, fontis baptismalis, seminis, ovorum et similium sint de iuribus parochialibus, I. 88, **261**, *5. 6*; II. 299, **1852**, 2. — An possint Episcopi et Vicarii generales delegare presbyteris omnes benedictiones in Rituali Rom. descriptas, II. 91, **1439**. — Sacerdotes delegati ad benedictionem sacrae suppellectilis utantur formula quae est in Rituali Romano, II. 95, **1452**. — Quaenam mulieres ius habeant ad benedictionem post partum, I. 642, **1177**. — An deneganda benedictio post partum mulieri cuius proles ex matrim. mixto baptizata fuerit apud haereticos, II. 73, **1404**; — vel cuius proles interiit sine baptismo, II. 331, **1933**. — Circa benedictionem campanarum quae fit a presbytero, I. 585, **1094**; 606, **1134**; II. 206, **1632**. — De benedicendis crucibus altarium vel processionum, I. 91, **266**. — De precibus et benedictionibus pro infidelibus infirmis, I. 213, **374**; 297, **468**. — An liceat sacerdoti benedicere domibus schismaticorum, I. 263, **411**, *3*. — An liceat una eademque die in eademque ecclesia populo benedicere cum SS. Sacramento, II. 118, **1487**. — De incensatione in benedictione cum SS. Sacramento, I. 554, **1019**. — Circa benedict. ecclesiae vel oratorii, *V.* ECCLESIA, ORATORIUM. — De benedictione nuptiali, *V.* NUPTIAE. — De benedictione aquae seu fontis baptismalis, *V.* AQUA, FONS.

BENEFICIA ecclesiastica: Nequit competere laicis ius conferendi beneficia ecclesiastica, sed tantum praesentandi, si sint de iurepatronatus, I. 52, **158**. — An possit Episcopus delegare sacerdotes ad immittendos presbyteros in possessionem beneficii, II. 244, **1726**. — Regulares saecularizati ecclesiastica beneficia habere nequeunt, II. 386, **2037**.

BIBLIA: De Bibliorum editionibus lingua vernacula vel textu originali, I. 592, **1111**. — De ratione studiorum Sacrae Scripturae in Seminariis servanda, II. 469, **2232**. — Circa iuramentum super Bibliis haereticorum, I. 432, **739**, 2; II. 22, *13*.

BIGAMIA: De bigamis ad sacros Ordines non admittendis, I. 94, **293**; 127, § VIII; 413, X.

BOMBYX: De facultate celebrandi in corporali ex tela bombycina, I. 266, **420**; 277, **431**.

BONA ecclesiastica seu Missionum: De bonorum Missionum administratione, II. 155, **1553**; 507, **2288**, II. — De facultate bona eccl. alienandi, I. 326, **529**; 484, **827**; II. 4, **1310**. — De Episcoporum facultate circa bonorum eccl. administrationem, I. 386, **617**; 419, **712**, 2; 446, **773**. — De facultate disponendi de eleemosynis et piis legatis aliter ac benefactores statuerint, I. 409, **689**. — Nequeunt Missionum Praefecti pro lubitu disponere de bonis Missionum, I. 96, **295**. — De ratione dati et accepti a missionariis Vicario Ap. reddenda, 303, **483**; II. 23, 22; 195, XIV. — De iure Episcopi rationem a Regularibus exigendi bonorum quae ipsis *intuitu Missionis* tributa sunt, II. 152. — Circa bona corrogatis eleemosynis pro Missionibus comparata, II. 155, **1553**. — De Consilio constituendo bonorum administrationi gerendae in Missionibus Sinarum, II. 195, XIV. — Circa administrationem redituum ex operibus Regularium missionariorum provenientium, II. 212, **1651**, *5*. — Quale presbyteris competat ius in bona sive Congregationum quarum curam habent, sive quae intuitu Ecclesiae data sunt, I. 419, **712**, *3. 4*. — De ratione Ordinario reddenda ab aedituis seu administratoribus fabricae cuiusvis ecclesiae et locorum piorum, I. 446, **773**. — De modo bonorum ecclesiasticorum securitati rite prospiciendi, I. 514, **916**; II. 23, *24*. — Quid cavendum in accipiendis ob Missionum indigentiam a civili gubernio subsidiis, II. 24, *26*. — Statuta de conciliis ad bona ecclesiarum parochialium administranda, I. 602, **1127**. — Excommunicatio *speciali modo Rom. Pontifici reservata* in usurpantes bona eccl. et in ementes ab usurpatoribus, II. 30, XI; 79, **1420**, 2. — De censura *nemini reservata* in alienantes et recipere praesumentes bona ecclesiastica absque beneplacito Apostolico, II. 31, III; 142, **1544**, V. — Idem beneplacitum requiritur pro alienatione publicarum versurarum vulgo *titoli pubblici di credito al portatore*, II. 468, **2229**. — An operarii bonorum eccl. a turcis usurpatorum possint ob operam suam eorumdem portione frui, et aliquid ex fructibus clam parocho tradere, I. 257, **405**, *4*. — An adhuc vigeant Constitutiones Pontificiae contra occupantes et detinentes bona Terrae Sanctae, II. 96, **1457**. — De administratione redituum Custodiae Terrae Sanctae, II. 257, **1747**. — De spoliis, *V.* SPOLIA.

C

CAEREMONIAE: *V.* MISSA, BAPTISMUS, CONFIRMATIO etc. — De Caeremoniali Benedicti XIII, II. 132, **1528**.

CALENDARIUM: De veteri et novo calendario, I. 251, *42 et seqq.* — In Paschae celebratione a romano calendario non recedendum, I. 605, **1131**. — An liceat addere calendariis nova officia, vel festorum ritum mutare, I. 12, **38**; 15, **63**. — Attendenda a calendariorum ordinatoribus quoad translationem festorum, II. 266, **1734**. — An apponenda in calendariis Beatorum nomina, I. 43, **137**, *8*. — Quonam uti debeant missionarii calendario, I. 303, **484**.

CALIX: Quoad Calicis materiam, I. 124, XX; 217, **381**; 390, **636**. — De Calicis consecratione per presbyteros, I. 14, **55**; 367, **585**; 390, **636**. — Per novam deaurationem Calix consecrationem amit-

tit, **I.** 540, **997.** — Circa morem effundendi in Missa aquam in Calicem ab aegrotis bibendam, **II.** 132, **1527.**

CAMBIUM activum, utpote vera negotiatio, vetitum ecclesiasticis, **I.** 269, *9.*

CAMPANAE: De campanarum benedictione quae fit a presbytero delegato, **I.** 585, **1094**; 606, **1134**; **II.** 206, **1632**; 272, **1787.** — Indultum quoad Indulgentias pro iis qui versiculos *Angelus Domini* recitant, campanae sonum non audientes, **II.** 197, **1614.** — Circa ius Episcopi quoad campanarum pulsationem, **II.** 129, **1512.**

CANDELAE: An liceat, diebus benedictionum candelarum, eas acatholicis praebere, **I.** 281, **438**; vel in sacris functionibus cereos accensos iisdem exhibere, **I.** 568, **1053.** — *V.* Cera.

CANON Missae: Vicariorum App. mentio in Canone minime facienda, **I.** 315, **512**; 383, **612**; 580, **1081.** — Quid si mos nominandi in Canone Vicarium Ap. alicubi inoleverit, **II.** 2, **1304.** — A qua die nomen novi Episcopi sit in Canone proferendum, **II.** 132, **1526.**

CANONICI: De nonnullis quae ad canonicos honorarios spectant, **II.** 3, **1308.** — An possit Episcopus sine Capituli consensu vel consilio canonicos *ad honorem* nominare, **II.** 3, **1307.** — De privilegio pontificalium nonnullis canonicorum collegiis concesso, **I.** 447, **774.** — De electione canonici theologi et poenitentiarii, **I.** 472, **810.** — Contra canonicos in choro confabulantes, **I.** 551, **1015.** — Circa praesentiam canonicorum in choro ad lucrandas distributiones, **I.** 681, **1233.** — De pausa servanda in divini officii recitatione in choro, **I.** 693, **1258.** — Circa vestes canonicorum in sacris ministeriis, **II.** 163, **1576**; 277, **1806.** — De canonicorum obligatione inserviendi in sacris functionibus dignitatibus et canonicis celebrantibus, **II.** 277, **1804.** — De canonicorum praecedentia, **II.** 277, **1805.** — Annulum gestare Missam celebrantes nequeunt canonici, **II.** 302, **1863.** — Circa honores a canonicis praestandos Episcopo ad ecclesiam cathedralem accedenti, **II.** 305, **1872.**

CANONIZATIO: De recipiendis attestationibus circa eos qui cum fama sanctitatis obierunt, **I.** 16, **67.** — Servis Dei cultus minime exhibendus antequam a S. Sede canonizentur vel *Beati* declarentur, **I.** 19, **77.** — De instituendo processu super alicuius defuncti sanctitate, *Ibid.* — De recipiendis attestationibus circa eos qui cum fama sanctitatis obierunt, **I.** 16, **67.** — De modo procedendi in causis Beatificationis et Canonizationis, **II.** 40, **1360**; 115, **1484.** — Indultum pro canonicis et beneficiatis qui conficiendis processibus Beatificationis et Canonizationis operam navant, **II.** 458, **2003.**

CANTORES: Admitti nequeunt in ecclesiis catholicorum cantores acatholici, **I.** 692, **1257,** 2; **II.** 236, **1703.** — *V.* Cantus.

CANTUS: Arcendi ab ecclesiis cantus ubi aliquid profanum aut impurum miscetur, **II.** 24, *29.* — An in sacris functionibus tolerandus mulierum cantus, **II.** 79, **1418,** 2; 363, **1984**; 439, **2160.** — An tolerandum ut in puellarum Instituto puellae schismaticae canant una cum catholicis in ecclesiasticis functionibus, **II.** 467, **2227.** — De cantibus lingua vernacula in sacris functionibus, **II.** 131, **1522,** 2; 325, **1913.** — Liturgicus tantum cantus in sacris functionibus adhibendus, **II.** 201, **1621,** 2. — De cantu in Missa solemni, **II.** 304, **1871.** — Praescriptiones circa musicam sacram, **II.** 305, **1873**; 445, **2182**; 452, **2186.** — De reformatione cantus ecclesiastici et de *gregoriano* cantu ad vetustam traditionem redigendo, **II.** 306, **1874**; 445, **2182**; 452, **2186.**

CAPELLANI: Munus capellani exercere apud consules interdicitur missionariis, **I.** 230, **388,** *6.* — Quid attendendum circa stipendia capellanis militum civili auctoritate concessa, **II.** 24, *26.* — De capellanis castrensibus anglicae ditionis, **II.** 472, **2234.** — Capellani militares qui ministerium exercent pro militibus indigenis tenentur ad iuramentum Bullae *Ex quo,* **II.** 508, **2289.**

CAPILLI: An cuidam superstitiosae capillorum tonsioni liceat christianis adesse, **I.** 421, **720,** 2; 550, **1013.** — An aliam quamdam similem caeremoniam exercere possint christiani, **I.** 550, **1013.** — Circa aliam capillorum recisionem post parentum vel mariti mortem in Tunkino, **I.** 343, **560.**

CAPITULA: Erectio quaedam capitulorum cathedralium, **I.** 581, **1083.**

CAPTIVI, *V.* Servitus.

CARCER: An et quomodo administranda Eucharistia carcere detentis, **I.** 450, **778,** 2; 587, **1099**; **II.** 45, **1365,** *3. 4.*

CASTAE in Indiis: De cura spirituali habenda hominum vilium castarum (classium) **I.** 162, *dub. 12*; 170, *3*; 724, IX. — A scholis et a missionariorum famulitio nullae Indorum classes arcendae, **I.** 541, **999** *in fine.* — An admittendi ad statum ecclesiasticum, et ad Seminaria adolescentes ex vilibus castis, **I.** 483, **826**; 580, **1080,** 2; **II.** 501, **2281.** — An quaedam loci separatio in ecclesiis viles inter et nobiles castas, nec non sepulcrorum distinctio toleranda, **I.** 324, **525.** — De vili casta hominum vulgo *Mangiò* apud Gallas, **I.** 724, IX. — An qui eorumdem contactum abhorrent possint ad sacramenta admitti, *Ibidem.*

CASTITAS: An mulier ad fidem conversa possit a viro infideli discedere et ad alia vota transire si eius castitas in illius domo periclitetur, **I.** 416, **704,** *6.* — *V.* Coelibatus, Vota.

CASULA: *V.* Indumenta.

CASUS reservati: De facultate et modo reservandi casus, **I.** 398, **656**; 424, *4*; **II.** 28, *49.* — Facultas quae ab Ap. Sede datur missionariis absolvendi a casibus reservatis non extenditur ad casus reservatos ab Ordinariis, **I.** 52, **156**; 232, **390**; 500, **879,** *10*; — neque ab huiusmodi casibus absolvere possunt Delegati Ap. in oriente, **I.** 500, **879,** *1.* 2. — De absolutione a reservatis in casibus extraordinariis, **II.** 215, **1658**; 232, **1695**; 261, **1756.** — Circa indebite a reservatis absolutos, qui sunt in bona fide, **I.** 403, **668.** — Nequeunt Episcopi absolvere a casibus S. Sedi reservatis post Concilium Tridentinum, **I.** 644, **1181,** 2. — An Apostolicis reservatio-

nibus subiiciantur fideles ritus orientalis, II. 208, 1640. — V. CENSURAE. — Casus morales, V. COLLATIONES.

CATECHISMUS: De munere Episcoporum et parochorum fideles christiana doctrina imbuendi, I. 366, 581; 413, XIX, XX. — V. PAROCHI. — De libro Catechismi a missionariis adhibendo, I. 18, 72; 511, 913, 2; II. 22, *14*. — *Cathechismus Romanus* omnium missionariorum manibus tenendus, I. 355 *, § *Caeterum*. — Edocendi omnino fideles actus virtutum theologalium, I. 293, 454, 2. — An teneatur missionarius barbaris adultis omnia legis positivae divinae praecepta intimare, I. 87, 256, *3*. — De Indulgentiis pro catechismi explicatione tradenda vel audienda, I. 104, 318.

CATECHISTAE: De electione et officio catechistarum, I. 397, 652; 484, 828; 491, 846, § *Quaeris*; 544, *5*; II. 192, X; 289, V. — Cathechistae diligenter examinandi, II. 192, X. — De catechistarum eruditione, vita et moribus, II. 192, X. — De fidei professione a catechistis emittenda, I. 391, 638; 468, 802, 2. — Indulgentiae pro catechistis, I. 342, 557. — Eorum dependentia a Vicariis App. et a missionariis, I. 62, § *Ad haec*; 491, 846. — Nefas Regularibus catechistas voto obedientiae obstringere erga seipsos, privative quoad Vicarios Apostolicos, I. 62, § *Ad haec*.

CATECHUMENI: De erigendis domibus pro catechumenis, II. 26, *40*. — De quatuor gradibus catechumenatus, I. 97, 301. — Vicarii Ap. est tempus et curriculum catechumenatus determinare pro singulis casibus, I. 397, 652.

CAUSAE matrimoniales: De causis matrim. pertractandis: Constitutio *Dei miseratione* Benedicti XIV, I. 113, 332. — Instructio S. C. Concilii *an. 1840*, I. 508, 911. — Instructio S. C. de Prop. Fide *an. 1883*, II. 172, 1587. — Instructio S. C. S. Officii *an. 1883* (pro orientalibus), II. 179, 1588. — Circa forum sufficiens in causis de matrimoniis, praesertim mixtis, II. 276, 1799; 441, 2170. — An quando certe et evidenter constat de nullitate matrimonii requiratur appellatio defensoris matrimonii et iudicium in secunda instantia, II. 237, 1706; 416, 2105. — Circa iudices laicos et advocatos in causis matrimonialibus, II. 208, 1636. — — Circa causas de divortio, V. DIVORTIUM.

CAUSAE clericorum: De causis criminalibus et disciplinaribus clericorum, II. 169, 1586. — De modo procedendi oeconomice in causis disciplinaribus et criminalibus clericorum, II. 134, 1534. — De praescriptione in causis criminalibus ecclesiasticis, II. 365, 1992.

CAUSAE Sanctorum, V. CANONIZATIO.

CENSURAE: Constitutio *Apostolicae Sedis moderationi* (Pii PP. IX) de censuris, II. 29, 1348. — Discrimen inter excommunicatum vitandum ac toleratum, I. 354 *. — De excommunicatis vitandis et de communicatione cum iisdem, II. 196, 1609; 295, 1844. — Censura, strictae cum sit interpretationis, non est de casu ad casum extendenda, I. 464, 796, § *Neque tamen*. — An admonendi sint qui censuras incurrerunt, II. 44, 1364, 2. — De eo qui Confessionem peragit censura innodatus, quam et ipse et confessarius ignorant, II. 216, *in nota*. — De illicita quadam censurarum comminatione, I. 278, 434. — Abolitam esse per Constitutionem *Apostolicae Sedis* excommunicationem minorem doceri tuto potest, II. 196, 1608. — An peccans in materia quam et Concilium Tridentinum et Constitutio *Apostolicae Sedis* attingunt, in duplicem incidat censuram, II. 79, 1420. — Censuras contra ecclesiasticos et missionariòs mercaturam in Indiis exercentes, adhuc vigere declaratur, II. 72, 1398; 182, 1589. — Circa peculiarem censuram in extrahentes libros ex aliqua bibliotheca, II. 376, 2021. — An fideles ritus orientalis subiiciuntur censuris Apostolicae Sedi reservatis, II. 208, 1640. — An Patriarchae orientales possint excommunicare Episcopos proprii Patriarchatus et absolvere a censuris illorum subditos, I. 303, 487, *3*. *4*. — An Delegatus Apostolicus (in oriente) possit orientales ligare censuris, ligatos absolvere, I. 500, 879, 2. — An Praelati Regulares possint suos subditos absolvere a censuris Romano Pontifici *simpliciter* reservatis, II. 76, 1409. — De facultate absolvendi a censuris reservatis quando poenitens S. Sedem adire nequit, neque epistolam ad Sacram Poenitentiariam mittere, II. 215, 1658; 232, 1695; 261, 1756; 264, 1764; 359, 1971; 379, 2023; 390, 2052; 410, 2095; 414, 2098. — Quibus in casibus poenitentes dici possint versari in articulo mortis ut quicumque sacerdos eos a quibusvis censuris absolvere queat, I. 644, 1181. — An absolutus a censuris in articulo vel periculo mortis, in easdem reincidat si convalescens se Superiori praesentandi onus non adimplet, II. 268, 1777, *6*. — Quid importet onus *standi mandatis Ecclesiae*, II. 264, 1764; 272, 1788. — De absolutis, sine praevia absolutione a censuris, a culpa quae adnexam censuram habet, II. 273, 1793. — Praefecti Missionum et missionarii facultatem absolvendi a censuris exercere possunt in foro tantum interno, I. 98, 305; 495, 855. — Quid ab iisdem missionariis attendendum in absolutione a censuris, I. 98, 305. — Missionarii latini nequeunt absolvere orientales a censuris latis ab Ordinariis orientalibus, I. 500, 879, *11*. — An tempore iubilaei possint Regulares in ecclesia sui Ordinis et Confraternitatis saecularium absolvere qui est interdictus ab Ordinario, I. 26, 91, *3*. — De sensu et intelligentia Cap. *Cogentes*, quoad fori privilegium, in Bulla *Apostolicae Sedis*, II. 213, 1652; 215, 1656; 217, 1663. — Acta a S. Sede profecta, quorum executionem vel promulgationem impedientes censura plectuntur, intelliguntur quae *immediate* a Summo Pontifice proficiscuntur, II. 268, 1777, 2. — An censuras incurrant communicantes cum excommunicato *nominatim* a Romanis Congregationibus, II. 359, 1972. — Censuris parce utendum, I. 562, 1035.

CENSUS: V. CONTRACTUS.

CERA: De cerae qualitate in ecclesiis et pro Missa adhibendae, I. 487, 837; 567, 1048: II. 459, 2209.

CEREUS paschalis: De cerei paschalis benedictione, I. 503, 888; 522, 936.

CHIRURGIA: An unquam licita operatio chirurgica directe occisiva foetus vel matris gestantis, II. 201, 1618. — Circa operationem caesaream, I. 334, 541; II. 367, 1997, 2; 404, 2073. — De exercitio chirurgiae ecclesiasticis interdicto, V. MEDICINA.

CHRISMA: De iure privativo Patriarcharum orientalium Chrisma consecrandi, I. 117, **335**. — Electus Patriarcha nequit Chrisma conficere ante electionis confirmationem et Pallii receptionem, I. 496, **863**. — *V.* Oleum, Confirmatio.

CIBI: *V.* Epulae.

CINERES: Benedictio cinerum non est de iuribus mere parochialibus, I. 88, **261**, *5*. — De cineribus superstitiosis, I. 163, *dub. 15*.

CINGULUM: An pro Missae sacrificio cingula lanea vel serica adhiberi queant, I. 86, **250**, *3*; 682, **1234**.

CIRCULI: Circuli quidam superstitiosi, super caput sponsorum, damnantur, I. 162, *dub. 8*.

CIRCUMCISIO; Contra usum circumcisionis apud nonnullos christianos, I. 724, x.

CLANDESTINITAS: Contra matrimonia clandestina, I. 397, **653**. — De impedimento clandestinitatis: Notiones historicae decreti *Tametsi* Concilii Trid. de matrimoniis clandestinis, I. 262 *. — De modo et vi promulgationis decreti eiusdem, I. 51, **149**; 64, **190**, *4*; 463, **794**. — De dilatione eiusdem promulgationis, I. 64, **190**. — Ubinam praesumenda eadem publicatio, I. 51, **149**, 2; 705, **1279**. — An idem decretum censeatur publicatum in toto territorio ubi plures ecclesiae erigendae, si publicatum sit tantum in paucis eiusdem territorii ecclesiis, I. 64, **190**, *5*; 647, **1186**. — An eadem lex tridentina aliquando suspensa maneat, I. 425, **725**; II. 11, **1325**. — Vim obligandi non amittit per inobservantiam haereticorum, II. 276, **1802**. — An haereticos obliget, I. 51, **149**, *3*; II. 276, **1802**. — An ubi viget idem decretum tridentinum valide aliquando contrahatur matrim. sine parocho, I. 7, **15**; 8, **17**; 51, **149**, *4*. *5*; 64, **190**, 2; 348, **566**; 392, **644**; 488, **842**, *5*; 684, **1240**. — De matrimonio contracto coram presbytero ab Episcopo specialiter deputato, I. 684, **1241**. — De iis qui ad locum pertinentes ubi viget lex trident. matrimonium contrahunt ubi eadem non est publicata, I. 64, **190**, *3*; 258, **410**; 305, **492**; II. 2, **1305**. — De adsistentia matrimoniis eorum qui in nulla dioecesis paroecia domicilium acquisierunt, II. 379, **2024**. — An valida in oriente matrimonia vel haereticorum inter se, vel mixta celebrata coram ministro haeretico ubi publicata lex tridentina, I. 265, **415**; 420, **716**. — De matrimoniis sive haereticorum, sive mixtis, non servata lege trident. ubi viget, I. 488, **842**, *2*. *3*. *4*. — De *Benedictina Declaratione* circa matrimonia quae a catholicis cum haereticis clandestine contrahuntur, I. 117, **333**; 488, **842**, *2*. *3*. *4*. — Quid si alter coniugum simulat se haereticum vel apostatam, cum reapse non sit, I. 488, **842**, *8*. — Lex trident. observanda, quoad fieri potest, etiam ubi eius transgressio matrimonium non irritat, I. 425, **725**. — Quid requiratur ad quasi-domicilium adipiscendum, I. 261; II. 279, **2025**. — Quid exigendum si nupturientes velint matrim. celebrare extra dioecesim in qua degunt, I. 261 *. — Quis sit proprius contrahentium parochus, II. 104, **1469**. — An sacerdos facultatem habens ministrandi in genere omnia sacramenta queat omnibus matrimoniis adsistere, II. 375, **2020**. — De matrimoniis quae a vagis ineuntur, I. 305, **492**. — De iis qui in matrimoniis sacerdote absente celebratis, fidem de matrimoniali contractu facere possunt, I. 463, **794**, 2. *3*. — De matrimonio, ut aiunt, *civili*, I. 398, **654**; 706, **1280**; II. 133, **1530**; 142, **1544**; 143, **1545**. — An clandestinitatem vitent qui civiles matrimonii ritus observantes non intendunt verum matrimonium contrahere nisi cum postea sacerdotalem benedictionem recipiant, I. 398, **654**. — De matrimonii validitate coram testibus, et parocho invito et reluctante contracti, I. 488, **842**, *7*. — De matrimoniis christianorum occultorum, quibus nequit sacerdos assistere, II. 165, **1579**. — De matrimoniis apostatarum et *liberorum muratorum* coram magistratu civili contractis, I. 700, **1269**. — Circa promulgationem decreti *Tametsi* in Sinis, I. 348, **566**; 480, **816**. — in Tunkino et Cocincina, 348, **567**; 397, **653**; — in Iaponia, I. 8, **17**; II. 11, **1325**. — in urbe Constantinopolitana et in regionibus turcici Imperii, I. 26, 54**15**; 420, **716**; 488, **842**; — in insula Curaçao, 358, **571**.

CLAUSURA a Regularibus servanda, I. 336, **545**. — De clausura monialium, II. 142, **1544**, III; 203, **1623**. — Circa egressum monialium a clausura, II. 142, **1544**, III. — De monialibus propinquos graviter infirmos adeuntibus, II. 340, **1851**. *V.* Moniales. — Excommunicatio in clausurae violatores, II. 31, VI. VII.

CLAVIS: De clavi parvae fenestrae per quam sumitur a monialibus SS. Eucharistia, I. 97, **302**, 2.

CLERICI: *V.* Clerus.

CLERUS: De vita et honestate clericorum, I. 373*, XX; 377, § *Satis compertum*; 411, **692**, VII, XIV; 465, **798**; 544, 7; 546, **1008**, *2*. *3*; II. 22, *7*. — De cleri institutione et sacro ministerio, II. 434, **2154**. — De ecclesiastici ordinis dignitate et officiis, II. 485, **2277**. — Clerici curis saecularibus ne se immisceant, I. 269*, *13*. — *V.* Negotiatio, Medicina *etc.* — De clericorum coelibatu et continentia, I. 627, **1158**; 572, **1057**, *4*. — De modo se gerendi erga fideles, I. 39, **129**. — Monita ad sacerdotes circa actionem democratico-christianam, II. 494, **2279**. — Regulae pro sacerdotibus ritus coptici, I. 371, **601**. — De censura quam incurrunt clerici in sacris constituti, matrimonium contrahere praesumentes, II. 142, **1544**, *I*. — De dependentia ab Episcopis, II. 191, *I*. — De causis criminalibus et disciplinaribus clericorum, II. 169, **1586**. — Circa vestes a clericis adhibendas, II. 22, *7*. — De privilegio fori, I. 389, **630**; II. 213, **1652**; 215, **1656**; 217, **1663**. — De privilegiorum amissione, I. 657, **1202**. — An fori et canonis privilegia competant clericis ritus orientalis, I. 6, **10**. — De vita communi in clero, II. 191, 2. — Presbyteri in rebus fidei et morum habent suffragium mere consultivum, I. 565, **1041**, *in fine*. — In dioecesis divisione clerus remanet subditus Episcopi illius loci in quo ante divisionem sacro munere fungebatur, II. 259, **1751**. — Nequit clericus sine Episcopi venia se adgregare alicui Communitati presbyterorum saecularium, II. 480, **2260**. — Intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferre clerici prohibentur, II. 408, **2087**. — An liceat clericis (missionariis) actores esse in causa contra reos caedis christianorum, II. 433, **2150**. — Alienis clericis nullum ab Episcopis honoris signum aut titulus conferatur inscio et invito eorum Ordina-

rio, II. 203, 1625. — A clericis peregrinis litteras commendatitias exigere Ordinarii debent, II. 73, 1400. — De modo providendi cleri sustentationi, I. 419, 713, *2. 3. 4*; II. 507, 2288, I. III. — An in clerum admittendi adolescentes ex vilibus castis, I. 483, 826, 580, 1080, 2; II. 501, 2281. — De clero indigena, I. 15, 62; 51, 150; 62, 187; 541, 1002; II. 21, 1346, *3. 20*; 190, V; 288, IV. — De facultatibus pro Episcopis indigenis. I. 72, 216. — De clericis coniugatis apud graecos, I. 127, XXVI *et seqq.* — De sacerdotibus in exteras regiones emigrantibus, II. 249, 1734; 303, 1866. — De litteris dimissorialibus et testimonialibus pro sacerdotibus in alienam dioecesim admittendis, II. 326, 1918. — De clericorum excardinatione, II. 370, 2011; 475, 2040.

COADIUTOR: An Vicarii App. eorumque Coadiutores teneantur ad Missae applicationem pro populo, I. 403, 667. — Coadiutor non tenetur ad visitationem SS. Liminum, nec ad relationem de Missione tradendam, I. 565, 1039. — An Coadiutor uti possit privilegiis Vicario Ap. concessis, I. 535, 982. — Coadiutori potest Vicarius Ap. subdelegare facultates sibi concessas, et Coadiutor easdem communicare missionariis, I. 449, 777, *2.* — Quinam sit *dies electionis* Episcopi qui ex Coadiutore Episcopus factus est, II. 118, 1488.

COCCO: De superstitioso usu fructus *cocco* in nuptiis, I. 162, *dub. 9*; 172, § *Demum.*

COELIBATUS: De coelibatu ecclesiastico, I. 627, 1158; 572, 1057, *4*; II. 142, 1544, *I.*

COEMETERIUM: *V.* SEPULCRA, SEPULTURA.

COENA Domini: An in paroeciis ob clericorum defectum possit, Feria V in Coena Domini, Missa lecta loco solemnis celebrari, I. 442, 761. — Reprobatur consuetudo non dandi Communionem paschalem in Fer. V in *Coena Domini,* I. 524, 941.

COENOBIUM: *V.* MONASTERIUM.

COGNATIO naturalis, *V.* CONSANGUINITAS.

COGNATIO spiritualis oritur tum ex Baptismo tum ex Confirmatione, I. 310, IV; II. 202, 1622, *5.* — Cognationis spiritualis unus tantum gradus, II. 501, 2283. — Eam haud contrahunt patrini qui in supplendis Baptismi coeremoniis adhibentur, I. 332, 537, *4.* — De matrimonio quod patrinus infantis domi baptizati contraxit cum eiusdem matre, I. 421, 719. — Circa facultatem dispensandi super impedimento cognationis spiritualis inter baptizantem et baptizatum, II. 433, 2152. — De facultate dispensandi anticipatim super impedimento cognationis spiritualis absque nominatione personae cum qua dispensatus contracturus est matrimonium, II. 59, § *Hisce dubiis.* — Cognatio spiritualis non augetur in patrino plurium filiorum eiusdem matris, II. 304, 1869.

COGNATIO legalis, *V.* ADOPTIO.

COLLATIONES ad casus morales discutiendos constituendae in Missionibus, II. 22, *II.* — Collationibus cleri interesse debent Regulares missionarii, II. 148, § *Praecipuam.*

COLLECTAE: In alienis Missionibus, inconsulto earum Superiore fieri non debent collectae, II. 21, 1346, *I.* — De orientalibus collectas per Europam facientibus, II. 162, 1575. — De Sororibus eleemosynas quaeritantibus, II. 328, 1924.

COLLECTA pro Episcopo dicenda diebus eius electionis et consecrationis, II. 118, 1488.

COLLEGIA: An admittendi in collegia pontificia adolescentes voto Religionis adstricti, I. 14, 59. — De iuramento a collegiorum pontificiorum alumnis emittendo, I. 9, 19; 11, 37; 30, 113; 39, 128; 45, 142; 47, 144; 54, 173; 313, 508. — Formula eiusdem iuramenti, I. 46, 143. — Declarationes circa idem iuramentum, I. 47, 144. — De Indulgentia pro emissione et renovatione eiusdem iuramenti, I. 313, 508. — De irregularitate alumnorum qui vel conversi ab haeresi, vel filii sunt haereticorum, I. 54, 170. — De relatione exhibenda a collegiorum rectoribus, I. 8, 18. — Circa obligationem alumnorum de suo statu ad S. Congr. referendi, 54, 173. — De facultate permittendi alumnis ingressum in Religiosa Instituta, I. 54, 173. — De dependentia Collegiorum Missionum a S. Congregatione, II. 145, 1550. — De collegiis pro adolescentibus laicis, II. 193 *, *3.* — De collegiis in oriente condendis pro orientalibus, II. 316. — De collegiis nationalibus in Hibernia, I. 651, 1190. — Instructio S. C. de Prop. F. circa scholas et collegia mixta, II. 12, 1329. — An Episcoporum iurisdictioni subsint collegia regularium, II. 151; 212, 1651, *4. 5.* — De admissione acatholicorum in catholicorum collegia, I. 715, 1292; II. 157, 1566. — Servanda erga alumnos orientales in collegiis latinorum, II. 315, *3. 4.*

COLLEGIUM URBANUM de Prop. Fide: Prospectus Collegii Urbani de Prop. F. et alumnorum ad scientias et ad apostolicam vitam institutionis, I. 394, 647; 39, 127. — Conditiones et qualitates pro admittendis ad Collegium Urb., I. 396*. — Nemo ad Coll. Urb. mittendus nisi obtenta venia a S. C. et rescripti tenore servato, I. 587, 1100. — De tempore emittendi ab alumnis iuramenti, I. 91, 268. — De norma servanda in mittendis in varias regiones alumnis, I. 487, 835. — De externis in Collegii scholas haud admittendis, I. 88, 260. — De Missis per alumnos sacerdotes celebrandis pro defunctis missionariis, I. 41, 133. — Nulli ex alumnis concedendum viaticum nec vestitum nisi completis studiis, I. 36, 122. — An alumni in dioecesim reversi possint ab ea aliquandiu abesse, I. 294, 458, *5.* — De exemptione Collegii Urb. a iurisdictione parochi localis, II. 70, 1396. — De Collegii rectore quatenus parocho, *Ibidem.* — De relatione a Missionum Praesulibus exhibenda circa eos qui Collegii Urb. alumni fuerunt, II. 205, 1629, *4.*

COLOR paramentorum pro Missa, I. 496, 859.

COMMENDATITIAE litterae a clericis et sacerdotibus peregrinis omnino exigendae, II. 73, 1400. — Circa litteras commendatitias pro Institutorum Regularium approbatione, II. 408, 2085.

COMMERCIUM sive familiaritas cum infidelibus vitanda, I. 464, 796, 2. — De commercio cum acatholicis, *V.* ACATHOLICI., — *V.* CONTRACTUS, USURA, NEGOTIATIO.

COMMUNICATIO: De communicatione in divinis cum acatholicis: Instructiones, I. 99, 311;

226, **384**; 231, **389**; 263, **411**, *2. 3.*; 293, **455**; 641, **1176**. — An liceat celebrare Missam in ecclesiis acatholicorum, **I.** 17, **69**, 2; 11, **34**; 11, **36**; 13, **47**; 90, **265**; 258, **408**; — quid si agatur de ecclesiis catholicorum ab haereticis occupatis? **I.** 19, **75**; 414, **697**. — De accessu ad ecclesias acatholicorum **I.** 54, **171**; 90, **264**; 294, **458**; 428, **727**, 2; 519, **921**. — Prohibentur catholici interesse Missis et orationibus schismaticorum, **I.** 91, **267**. — An liceat interesse acatholicorum funeribus et sepulturae, **I.** 180, **354**; 217, **379**; 294, **458**, *3*; 405, **672**: 692, **1257**; **II.** 41, **1362**, 2; 76, **1410**, *3*. — Num liceat acatholicorum concionibus, baptismis, matrimoniis interesse. **I.** 50, **148**; 301, **478**; **II.** 76, **1410**, 2. — An matrimoniis mixtis quae illicite contrahuntur, **II.** 76, **1410**, 2. — Nefas interesse religiosis acatholicorum functionibus, **I.** 91, **267**; 337, **546**; 371, **600**. — De accessu acatholicorum ad ecclesias et functiones catholicas, **I.** 291, **450**; 519, **921**, 692, **1256**. — An admittendi acatholici ad funera catholicorum, **I.** 231, **389**; 263, **411**, 2; **II.** 76, **1410**, *4*.— An ad catholicorum nuptias, **II.** 76, **1410**, *1*. — An permittendum ut in Baptismo et in Confirmatione acatholici sint patrini pro catholicis, et viceversa, **I.** 71, **211**; 405, **672**, 2; 692, **1257**, *4*; **II.** 41, **1362**. — An liceat catholicis proles suas haereticis baptizandas praebere, **I.** 54, **169**; 70, **205**, *2*; 293, **455**. — An sit licitum sacramentalem absolutionem a schismaticis recipere, **I.** 281, **439**; 692, **1257**, *6*; — adhibere in matrimonio testes acatholicos, **II.** 264, **1765**; — matrimonium contrahere coram ministro haeretico, **I.** 293, **455**; **II.** 273, **1793**; — nuptialem benedictionem ab acatholico ministro accipere, **I.** 420, **717**; — in ecclesiis schismaticorum SS. Sacramentum visitare idemque ad infirmos delatum adorare, **I.** 294, **458**, *1. 4*; 692, **1257**, *5*; — orare ante sacras imagines in schismaticorum templis, **I.** 294, **458**, *1*; — Missam coram acatholicis celebrare, **I.** 53, **164**; 332, **537**, 2; 600, **1123**, 2. — Missam celebrare pro acatholicis, **I.** 257, **405**, *5*; — permittere ut presbyteri acatholici Missam celebrent in catholicorum ecclesiis, **I.** 231, **389**; — schismaticis presbyteris missarum eleemosynas praebere, **I.** 371, **600**, 2; — exequias peragere pro parentibus schismaticis, **I.** 371, **600**, *4*; — admittere in catholicorum funeribus et tumulatione sacerdotes schismaticos, **I.** 263, **411**, 2; 293, **455**; — permittere ut sacerdos catholicus intersit funeribus et sepulturae acatholicorum, **II.** 237, **1705**; — celebrare Missam in acatholicorum domiciliis, **I.** 230, **388**; — sacros Ordines ab acatholico Episcopo recipere, **I.** 92, **278**; — invitare consules vel magistratus schismaticos ad catholicorum ecclesias, illisque introeuntibus aliquid honoris exhibere, **I.** 230, **388**, *5*; 519, **921**, *4. 5. 6*; — invitare acatholicos ad sacras functiones, **I.** 286, **447**; — permittere ut sacerdos catholicus benedicat domibus schismaticorum, **I.** 263, **411**, *3*; — diebus benedictionum candelarum, eas haereticis praebere, **I.** 281, **438**; — schismaticos admittere in processionibus una cum catholicis **I.** 226, **384**; — adhibere in ecclesiis cantores acatholicos, **I.** 692, **1257**, 2; **II.** 236, **1703**; — exequias persolvere pro non baptizatis soloque nomine christianis, **I.** 726, *35*; — habere coemeterium commune cum acatholicis, *V.* Sepultura; — in sacris functionibus cereos accensos acatholicis porrigere, **I.** 568, **1053**; — ad Missam acatholicos adhibere ministros, **I.** 568, **1053**, 2; 692, **1257**, 2; — iuramentum emittere in manibus sacerdotis schismatici, **I.** 606, **1133**; — permittere ut in propria domo matrimonium acatholicorum celebretur, **I.** 692, **1257**, *3*; — vocare sacerdotem schismaticum pro administrandis aegroto schismatico sacramentis, **II.** 381, **2030**. — Absolvere sacramentaliter schismaticos qui sunt in bona fide et sinere iisdem ut cum schismaticis communicent in divinis, **II.** 371, **2012**; — iurare tangendo et osculando biblia haereticorum, **I.** 432, **739**, 2; — recipere eleemosynam in funeribus schismaticorum recitando quamdam precatiunculam pro defuncto, **I.** 692, **1257**, 7; — pulsare organa in acatholicorum templis **II.** 240, **1713**; — admittere acatholicos ad pulsandum organum in catholicorum ecclesiis, **I.** 432, **739**, *3*; — sacras imagines ad schismaticorum ecclesias deferre ut ibi colantur, **I.** 371, **600**, *3*; — accendere lampades in schismaticorum templis, ibi orare, interesse eorum functionibus, **I.** 371, **600** *3*; — servare sacra olea et SS. Eucharistiam in sacrario cum acatholicis communi, **I.** 407, **681**; — invitare acatholicos ad nuptias inter catholicos et mixtas, **II.** 76, **1410**; — fieri in una eademque ecclesia separatim sacras functiones pro catholicis et acatholicis, **II.** 237, **1707**; — denunciari a parocho ministris acatholicis baptismos natorum e matrimoniis mixtis, **II.** 248, **1731**; — accessus Episcopi catholici ad schismaticorum templum una cum civili magistratu ad canendam *doxologiam*, **I.** 519, **921**; — interventus civilium officialium catholicorum religiosis schismaticorum functionibus occasione festorum civilium, **I.** 519, **921**, 2. — Circa publicas preces pro regibus et magistratibus acatholicis, **I.** 432, **739**; 482, **819**; 519, **921**, *3 et seqq.*; 520, **926**; 567, **1046**. — An Episcopus et clerus possint regem acatholicum usque ad templum (catholicum) honorifice comitari, **I.** 692, **1256**. — De alumnis catholicis scholarum publicarum qui sacris acatholicorum functionibus interesse adiguntur, **II.** 303, **1868**. — De militibus dubie catholicis qui in ecclesia se cum catholicis immiscent, **I.** 409, **688**. — *V.* Acatholici.

COMMUNIO: Communio paschalis spectat privative ad parochos **I.** 80, **240**. — Ad servandum paschale praeceptum tenentur neophyti sinenses iuxta modum, **I.** 36, **126**. — De S. Communione ad lucrandas Indulgentias, **I.** 446, **772**; 538, **990**; 679, **1231**. — De prima puerorum Communione, **II.** 19, **1340**. — Indulgentiae occasione primae adolescentium Communionis acquirendae, **II.** 462, **2217**. — *V.* Eucharistia.

COMOEDIAE: An licitum christianis contribuere expensis pro quibusdam ethnicorum comoediis, **I.** 551, **1016**, *II. III.*

COMPLEX: De complicis in peccato turpi absolutione, **I.** 644, **1181**, *4*; 654, **1197**; 707, **1282**; **II.** 30, *10*; 268, **1777**, *3*.

CONCILIUM: *V.* Synodus.

CONCIONES: An liceat catholicis protestantium concionibus interesse, **I.** 50, **148**; 301, **478**.

CONCORDIA: *V.* Conventio.

CONCUBINATUS: Circa matrimonium duas habentis concubinas, **I.** 276, **428**.

CONCURSUS ad paroecias: I. 376; Instructio, II. 203, **1627**.

CONDITIO: De administratione Sacramentorum sub conditione, *V.* Baptismus, Confirmatio etc.

CONDUCTIO: An liceat fidelibus conducere domos, agros, apothecas, ad bonzos vel idolorum templa pertinentes, I. 411, **691**,

CONFERENTIAE: *V.* Çollationes.

CONFESSARIUS: *V.* Poenitentia *quoad ministrum.*

CONFESSIO: Non licet haereticorum Confessiones audire, nec coram illis emittere, I. 92, **276**. — De Confessione ad lucrandas Indulgentias, I. 266, **418**; 292, **452**; 304, **489**; 397, **648**; 446, **772**; 487, **838**; 524, **943**; II. 213, **1653**. — Consuetudo de non audiendis Confessionibus Feria VI in Parasceve est omnino reprobanda, II. 95, **1451**. — *V.* Poenitentia. — De Confessionibus in maritimo itinere, *V.* Iter.

CONFESSIONALIA: *V.* Poenitentia *quoad locum.*

CONFIRMATIO (sacramentum): Quoad confirmandorum aetatem, I. 179, **352**; 588, **1105**. — Confirmationis collatio convenientius primae Communioni praemittitur, I. 588, **1105**; II. 359, **1973**. — Patrini in Confirmatione omnino adhibendi, II. 113, **1480** *in fine.* — An Episcopus possit Confirmationem administrare in ecclesiis Regularium, I. 173, **348**, § *6.* — Num Provicariis App. sit facultas conferendi Confirmat., I. 522, **933**. — An queat Episcopus administrare Conf. absque mitra et pluviali, I. 11, **29**; 56, **178**, 2; 572, **1057**. — An Episcopus confirmans possit ipse esse confirmandi patrinus, II. 73, **1403**. — Casus Confirmationis imperfecte administratae, I. 507, **905**. — De validitate Confirmationis susceptae sine prima manuum impositione, II. 53, **1383**. — Presbyteris quibus data sit facultas administrandi Confirmat. uti nequeunt vestibus et ornamentis episcopalibus, I. 308, **502**. — Indultum speciale pro subdeleganda ab Episcopo alicui presbytero facultate administrandi Confirmationem, II. 439, **2161**. — Instructio pro presbyteris Confirmationem ex Apost. delegatione administrantibus, I. 309, **503**. — In administranda Confirm. pecuniam recipere nullatenus licet, I. 325, **528**. — De validitate Confirmationis a presbytero administratae omissa monitione praescripta, I. 523, **940**. — Indultum omittendi praedictam (circa Confirmationis ministrum) monitionem, II. 137, **1539**. — An Vicarius Ap. permittere possit missionario, facultate administrandi Confirm. gaudenti, ut eam in proprio districtu, in Episcopi absentia, administret, I. 654, **1196**. — De more orientalium conferendi una cum Baptismo Confirmationem, II. 329, **1926**. — Illicitum graecis presbyteris in Italia Confirmationem administrare, I. 55, *in nota.* — Episcopi latini in Italia baptizatos et confirmatos a graecis presbyteris ipsi confirment, I. 55, *in nota.* — Nefas presbyteris ritus orientalis conferre una cum Baptismo Confirmationem infantibus latinorum, I. 340, **552**; II. 216, **1660**. — An expediat ut confirmati a presbyteris schismaticis denuo confirmentur, I. 585, **1095**: II. 52, **1381**; 130, **1515**; 206, **1630**. — Quid in dubio an infans latinus receperit a sacerdote orientali Confirm. una cum Baptismo, II. 216, **1660**, *3.* — An danda Confirm. neophytis in articulo mortis baptizatis, qui instrui nequeunt, I. 663, **1213**. — Contra usum penicilli in Confirmatione, II. 206, **1630**. — Circa usum vittae in Confirmatione, I. 569, *14.* — An sufficiat ut patrinus dexteram ponat super humerum confirmandi, I. 213, **373**; 569, *13.* — Potest confirmandis novum nomen imponi, I. 213, **373**. — An baptizati sub conditione debeant confirmari, I. 460, **790**.

CONFRATERNITAS: An erigi possint Confraternitates in ecclesiis non benedictis, I. 405, **673**; — an in ecclesiis monialium, II. 313, **1882**. — Servanda in Sodalitatum erectione, et aggregatione, I. 524, **945**; 529, **958**; 658, **1206**; II. 282, **1821**; 284, **1824**; 331, **1935**; — De erectione Confr. ín ecclesiis ritus orientalis, II. 293, **1837**. — Circa facultatem Vicarii tum Capitularis tum Generalis quoad erectionem, aggregationem et statuta Confraternitatum, II. 127, **1503**; 483, **2273**. — Illicita erectio duarum Confraternitatum eiusdem tituli in eodem loco, I. 28, **104**. — An liceat Regularibus erigere Sodalitia seu Confrat., I. 72, **214**. — In re temporali Confraternitatum ne se ingerant Regulares, I. 39, 129, xvii. — Circa assistentiam Episcopi congregationibus Confratrum, I. 91, **272**. — Quid iuris parocho in Confraternitates, I. 88, **261**. — De assignandis Sodalitati erigendae ecclesia et altari, I. 540, **996**. — De servando adscriptorum catalogo, I. 540, **996**; II. 219, **1670**; — Facultas erigendi Confraternitates continet facultatem adscribendi ad eas, II. 367, **1998**. — De Ordinariorum facultate designandi (praecipue parochos) rectores seu moderatores Confraternitatum, I. 659, **1207**; 529, **958**, *3*; II. 282, **1821**, iii. iv. — An designatio rectoris Confrat. ei tribuat facultatem scapularia benedicendi etc. I. 529, **958**, *4*; 659, **1207**. — Confrat. SS. Rosarii, SS. Trinitatis, B. Mariae V. de Monte Carmelo, et a Septem Doloribus B. M. V. erigendae sunt cum venia Priorum Generalium respectivorum Ordinum, I. 690, **1251**; II. 222, **1677**. — An praefatum decretum loca quoque Missionum respiciat, II. 238, **1710**. — An facultas adscribendi Confraternitatibus possit exerceri absque praevia earum erectione, II. 42, **1363**, 2. — Utrum facultas benedicendi scapularia Confraternit. tribuat facultatem adscribendi ad eas, II. 42, **1363**. — Circa adscriptionem absentium, II. 120, **1492**; 138, **1542**; 283, **1822**; — ac defunctorum, parvulorum, et fidelium ipsis insciis, II. 362, **1981**. — An qui habet facultatem adscribendi ad Confraternitates possit se ipsum adscribere, II. 220, **1675**, *4.* — De forma servanda ab Ordinibus Regularibus, sive ab Archiconfraternitatibus in erigendis et aggregandis Confraternitatibus, I. 658, **1206**; 732, **1298**; — De concessione tituli *Archiconfraternitatis,* II. 155, **1555**. — De adscriptione unius eiusdemque personae pluribus Confraternitatibus, II. 301, **1861**. — Circa facultatem adscribendi, eiusque subdelegationem, *ibidem, 2. 3.* — Circa asservationem et expositionem SS̃mi Sacramenti in ecclesiis Confraternitatum, I. 89, *26. 27.* — *V.* Sodalitas, Scapulare.

CONFUCIUS: De usu vocis *King* (sanctus) ad nominandum Confucium, I. 34, *Quartodecimo.* — An aliquid possit honoris Confucio tribui, I. 33, *Octavo*; 38, *Tertio*; 133*, *Ad haec*; 392, **643**.

CONGREGATIONES: Sacrae Congreg. de Prop. Fide institutio, **I.** 1, **1**; 2; 2, **3**. — De eiusdem privilegiis, **I.** 4, **4** et **5**; 28, **99**; 425, **724**. — De eius iurisdictione, **I.** 2, **3**; 28, **101**. — De auctoritate decretorum eius, **I.** 35, **119**. — S. Congregationis de Prop. F. pro negotiis ritus orientalis erectio, **I.** 668, **1223**. — De auctoritate decretorum et responsionum Sacrae Rituum Congregationis, **I.** 546, **1006**; 586, **1098**.

CONOPEUM: Tabernaculum SS. Sacramenti conopeo tegendum. **I.** 595, **1115**; **II.** 458, **2200**. — De conopei materia et colore, **I.** 595, 1115; **II.** 168, **1582**.

CONSANGUINITAS: (impedimentum matrim.): De facultate dispensandi in impedimento consanguinitatis: **I.** 92, **277**; 92, **281**; 96, **298**; 104, **317**; 403, **664**; 452, **784**, *6*; 705, **1278**; **II.** 92, **1445**; 183, **1595**; 202, **1622**, 2. — Facultas dispensandi in 3. et 4. gradu non includit facultatem dispensandi in 2. ad 3., **I.** 232, **393**, *5*. — Item facultas dispensandi in 2 gradu mixto cum primo non includit facultatem dispensandi in tertio cum primo, **I.** 584, **1092**. — Formula *aa* comprehendit facultatem dispensandi in 2. gr. consanguinitatis collateralis solo, **II.** 274, **1794**. — Facultatem habens dispensandi in gradibus consang. et affin. potest dispensare cum gradus ex duplici stipite oriuntur, **I.** 667, **1218**; **II.** 92, **1445**; 183, **1595**. — De multiplici impedimento consang. ex stipite intermedio, **II.** 327, **1920**; 387, **2040**. — Quotuplici gradu consanguinit. devinciantur nati ex matrimoniis duorum fratrum cum duadus sororibus, **II.** 387, **2040**. — De investigandis impedim. consang. et affinitatis, **II.** **175**, *31*. — Quid si eadem impedimenta sint dubia, **I.** 705, **1278**; **II.** 87*; 175, *32*. — De gradibus consanguin. et affinit. in quibus Ap. Sedes dispensare non solet, **II.** 87*. — Dispensationes validae sunt etsi reticita fuerit in petitione copula incestuosa, **II.** 207, **1635**. — An validum matrimonium contractum praevia dispensatione super gradu remotiori, proximiore reticito, **I.** 211, **368**, 2.

CONSCIENTIA: Circa conscientiae manifestationem in Istitutis mulierum, et virorum laicorum; **II.** 255, **1745**; **II.** 259, **1753**. — De casibus conscientiae discutiendis, *V.* Collationes.

CONSECRATIO: De consecratione episcopali ab uno tantum Episcopo peracta, **I.** 56, **177**, 2; 80, **239**; — vel peracta nondum receptis Apostolicis Litteris, **I.** 339, **551**; — vel peracta ita ut duo Episcopi in manuum impositione caput non tangerent consecrandi, **I.** 582, **1086**; — vel recepta sine fidei professione, **II.** 88, **1429**. — De Episcopo graeco consecrato ab Episcopo acatholico, **I.** 56, **177**. — Circa ritum consecrationis episcopalis assistentibus duobus presbyteris loco duorum Episcoporum, **I.** 585, **1093**, *3*. — De fidei professione in episcopali consecratione, **II.** 88, **1429**. — De die qua celebranda est Missa anniversarii consecrationis Episcopi in casu Episcopi translati, **I.** 113, **330**.

Consecratio ecclesiarum, *V.* Ecclesia.

Consecratio altaris, oleorum etc. *V.* Altare, Oleum etc.

Consecratio calicis, patenae, *V.* Vasa sacra.

CONSENSUS matrimonialis quomodo constet, **I.** 52, **156**, *4*; 657, **1201**; 359, **573**; 365, **580**; **II.** 480, **2262**. — Explorandus a parocho ante denunciationes, **I.** 148, **343**. — De consensus renovatione, **I.** 566, **1044**, 2; **II.** 56*; 85, *Dubium primum*. — De testibus qui de consensu in matrimoniis, absente sacerdote initis, fidem faciant, **I.** 463, **794**, 2. *3*.

CONSILIUM: De Consilio missionariorum qui Episcopo in gerendis gravioribus negotiis assideant, **II.** 191, *7*. — De Consilio administrationis bonorum eccles. in Vicariatibus Indiarum et Sinarum constituendo, **II.** 24, *27*; 195, xiv.

CONSTITUTIONES Pontificiae an et quando obligent orientales, **I.** 128, v; 252, *44*; **II.** 165, **1578**. — Excommunicatio in eos qui Actorum S. Sedis promulgationem vel executionem impediunt, **II.** 30, viii; 268, **1777**, 2.

Acta Pontificia quae in hoc Opere sive ex integro sive ex parte continentur:

Paulus III.

1537. « Altitudo divini consilii », **I.** 30, **114** *(in nota)*.

Paulus IV.

1556. *10 Sept.* « Sanctissimus », **II.** 216, **1658** *(in nota)*.

Pius IV.

1562. *11 Aug.* « Hispaniarum rex », **I.** 56, **177** *(in nota)*.

S. Pius V.

1566. *20 Aug.* « Sanctissimus », **I.** 212 *(in nota)*.
1569. *19 Ian.* « Cum onus », **I.** 458 *(in nota)*.
1570. *24 Ian.* « Decori », **II.** 143 *(in nota)*.
1571. *2 Aug.* « Romani Pontificis », **I.** 493, **848** *(in nota)*.

Gregorius XIII.

1585. *25 Ian.* « Populis ac nationibus », **I.** 256, **400** *(in nota)*.

Clemens VIII.

1595. *31 Aug.* « Presbyteri graeci », **I.** 55, **176** *(in nota)*.

Paulus V.

1610. *31 Iulii* « Apostolicae servitutis », **I.** 5, **7** *(in nota)*.
1615. *27 Iunii* « Romanae Sedis », **I.** 70, **206** *(in nota)*.

Gregorius XV.

1622. *5 Febr.* « Inscrutabili », **I.** 501, *Ad 9 (in nota)*.
» *22 Iunii* « Inscrutabili », **I.** 2, **3**.
» » « Romanum », **I.** 4, **4**.
» *14 Dec.* « Cum inter », **I.** 4, **5**.

Urbanus VIII.

1627. *14 Aug.* « Exponi nobis », **I.** **261** *(in nota)*.
1633. *22 Febr.* « Ex debito », **I.** 18, **72**.
1634. *5 Iulii* « Caelestis Ierusalem », **I.** 19, **77**.
1634. *12 Dec.* « Sancta Synodus Tridentina », **I.** 21, **80**.

ALEXANDER VII.

1658. *18 Ian.* « Sacrosancti », I. 39, **129**.
1660. *27 Febr.* « Alias », I. 339 *(in nota)*.
» *20 Iulii* « Cum circa », I. 45, **142**.

CLEMENS IX.

1669. *17 Iunii* « Sollicitudo », I. 57, **181**.
» *13 Sept.* « Speculatores », I. 60, **186**.
» *13 Sept.* « In excelsa », I. 62, **187**.
» *23 Sept.* « Cum fel. rec. Alexander PP. VII », I. 63, **188**.

INNOCENTIUS XII.

1694. *4 Nov.* « Speculatores », I. 79, **238**.
1697. *23 Dec.* « Nuper », I. 80, **241**.

CLEMENS XI.

1712. *17 Sept.* « Non sine gravi », I. 158.
1715. *19 Martii* « Ex illa die », I. 133.

BENEDICTUS XIII.

1724. *20 Aug.* « Omnium saluti », I. 97, **300**.
1726. *12 Dec.* « Ad aures nostras », I. 159.

CLEMENS XII.

1734. *24 Aug.* « Compertum », I. 160.
1735. *26 Sept.* « Apostolicae sollicitudinis », I. 139.
1736. *16 Martii* « Pastoralis officii », I. 104, **318**.
» *26 Martii* « Dudum emanavit », II. 162, **1575** *(in nota)*.
1739. *13 Maii* « Concredita Nobis », I. 164 *.
» » « Continere labia nostra », I. 166 *.

BENEDICTUS XIV.

1741. *30 Iunii* « Quanta cura », I. 111, **327**.
» *22 Aug.* « In Suprema », I. 112, **328**.
» *2 Nov.* « Dei miseratione », I. 113, **332**.
» *4 Nov.* « Quod spectat », I. 117, **333**.
1742. *14 Febr.* « Apostolica », I. 117, **335**.
» *26 Maii* « Etsi pastoralis », I. 118, **338**.
» *5 Iulii* « Ex quo », I. 130, **339**.
» *14 Dec.* « Cum illud », I. 141, **340**.
1743. *18 Maii* (Ad Epp. Poloniae), I. 148, **343**.
1744. *2 Febr.* « Inter omnigenas », I. 149, **345**.
» *8 Iulii* (ad Archiep. Compostell.) I. 153, **346**.
» *12 Sept.* « Omnium sollicitudinum », I. 153, **347**.
» *6 Nov.* « Firmandis », I. 173, **348**.
1745. *16 Ian.* « In suprema », II. 478, **2252**.
» *4 Maii* « Eo quamvis tempore », I. 179, **351**.
» *1 Nov.* « Vix pervenit », II. **61** *(in nota)*.
1746. *18 Martii* « Praeclaris », I. 182, **356**.
» *16 Iulii* « Accepimus », I. 187, **357**.
» *3 Sept.* « Ad universae », I. 190, **358**.
» *17 Sept.* « Exposuistis », I. 195, **359**.
1747. *28 Febr.* « Postremo mense », I. 197, **360**.
» *5 April.* « Pia Mater », I. 201, **361**.
1748. *29 Iunii* « Magnae nobis », I. 204, **364**.
» *5 Aug.* « Pastoralis curae », I. 205, **366**.
1749. *30 April.* « Quamvis iusto », I. 213, **370**.
1750. *19 Iunii* « Anno vertente », I. 215, **376**.
1751. *19 Martii* (Ad Archiep. Goan.) I. 217, **380**.
» *29 Martii* « Imposita nobis », I. 217, **381**.
» *1 Maii* « Fra la moltiplicità », I. 217, **382**.
» *2 Iunii* « Magno cum animi nostri dolore », I. 220, **383**.
1753. *26 Ian.* « Ex sublimi », I. 229, **387**.
1755. *26 Iulii* « Allatae sunt », I. 234, **395**.
» *8 Aug.* « Quam ex sublimi », I. 254, **396**.
1756. *1 Martii* « Ex quo primum », I. 255, **398**.
1757. *27 Ian.* « Cum venerabilis », I. 257, **402**.
1758. *19 Martii* « Paucis ab hinc », I. 258, **410**.

CLEMENS XIII.

1759. *17 Sept.* « Cum primum », I. 267, **423**.
1760. *1 Aug.* « Abdicationis », I. 277, **433**.
1762. *3 Sept.* « Inexhaustum », I. 283, **446**.
1763. *16 Nov.* (ad Ep. Argentoraten.), I. 291, **451**.

PIUS VII.

1817. *19 Iunii* Ex Motu pr. *Catholicae fidei* I. 425, **724**.
1822. *24 Aug.* (Ad Epp. Americ.), I. 446, **773**.

PIUS VIII.

1830. *25 Martii* « Litteris », I. 472, **811**.

GREGORIUS XVI.

1839. *3 Dec.* « In supremo », I. 503, **891**.
1840. *15 Aug.* « Probe nostis », II. 482, **2267**.
1841. *30 Apr.* « Quas vestro », I. 517, **920**.

PIUS IX.

1848. *6 Ianuar.* « In suprema », I. 554, **1023**.
1856. *18 Iulii* « Gratae admodum », I. 601, **1126**.
1858. *3 Maii* « Amantissimi », I. 631, **1160**.
1862. *6 Ianuar.* « Romani Pontifices », I. 668, **1223**.
» *8 April.* « Amantissimus », I. 673, **1226**.
1864. *14 Iulii* « Nemo certe », I. 693, **1260**.
1867. *12 Iulii* « Reversurus », II. 3, **1309**.
1869. *12 Octob.* « Apostolicae Sedis », II. 29, **1348**.
1873. *28 Martii* « Vigore rescripti », II. 71, **1397**.
» *28 Aug.* « Romanus Pontifex », II. 74, **1406**.

LEO XIII.

1880. *3 Dec.* « Sancta Dei civitas », II. 139, **1543**.
1881. *8 Maii* « Romanos Pontifices », II. 145, **1552**.
1882. *10 Iunii* « In suprema », II. 158, **1571**.
1887. *26 Dec.* « Salvatoris », II. 225, **1683**.
1888. *5 Maii* (Ad Epp. Brasiliae), II. 228, **1688**.
1889. *15 Aug.* « Quo se placabiliorem », II. 241, **1717**.
1890. *20 Nov.* « Catholicae Ecclesiae », II. 253, **1743**.
1892. *15 Febr.* « Consensus mutuus », II. 271, **1786**.
» *8 Sept.* « Magnae Dei Matris », II. 278, **1812**.
1893. *3 Febr.* « Humani generis », II. 285, **1826**.
1894. *29 Ianuar.* « Illud est proprium », II. 300, **1859**.
» *30 Nov.* « Orientalium dignitas », II. 313, **1883**.
1895. *18 Sept.* (ad Deleg. Ap. in America), II. 324, **1909**.
1896. *13 Sept.* « Apostolicae curae », II. 342, **1954**.
1897. *25 Ianuar.* « Officiorum », II. 347, **1958**.
» *18 April.* Trans Oceanum », II. 355, **1965**.
» *22 Iunii* « Abrogata », II. 359, **1973**.
1898. *2 Octobr.* « Ubi primum », II. 376, **2022**.
1899. *22 Ianuar.* « Testem benevolentiae », II. 382, **2035**.
1900. *8 Dec.* « Conditae », II. 411, **2097**.
1902. *22 Martii* « Omnibus et singulis », II. 424, **2133**.
» *8 Dec.* « Fin dal principio », II. 434, **2154**.

PIUS X.

1906. 15 *Iulii* « Dei providentia », II. 473, **2236**.

CONSULES: An liceat missionariis munus capellani exercere in consulum sacellis, **I.** 230, **388**, *6*. — De honoribus erga Galliae consules in oriente, **I.** 117, **344**.

CONTRACTUS: De contractu oppignerationis, **I.** 327, **531**; 391, **641**, 2; 537, **988**, § *Alterum*. — De contractu retrovenditionis, seu venditionis cum pacto redimendi, **I.** 635, **1163**; 647, **1187**. — De quodam contractu societatis, **I.** 391, **641**. — De quadam pecuniarum societate, **I.** 415, **701**; 444, **765**. — De censibus, **I.** 457, **788**. — An liciti ecclesiasticis viris quidam census reales, **I.** 430, **733**. — De pecunia quae mercatoribus aut aliis cum fenore datur, **I.** 462, § *Istruzione data* etc.; 546, **1008**, *4*. — De contractibus frugiferis ex pecunia mutuo data, **I.** 212, **369**. — De contractu mutui cum conventione fructuum, et assignatione fundi pro assecuratione sortis et fenoris, ita ut, non solutis fructibus, si eorum summa iuncta pecuniae mutuatae attigerit fundi valorem, mutuatarius teneatur eumdem vendere mutuanti, **I.** 357, **570**. — *V.* Usura.

CONTRIBUTIO: De contributionibus pro superstitiosis seu pro ethnicorum ritibus, **I.** 32, *6*; 317, **518**; 334, **540**, 2; 362, **577**; 408, **686**; 418, **708**; 448, **775**; 535, **977**; 551, **1016**, § II; 560, **1031**, *4*; 563, **1038**, 2. *3*; 565, **1041**; 567, **1049**; 578, **1074**, *3*; 592, **1112**; 599, **1120**. — An liceat possidere fundos cum onere tributi musulmanis solvendi, **II.** 216, **1659**, *3*. — *V.* Cooperatio, Tributum.

CONVENTIO: Conventio seu *Concordia* inter latini et rutheni ritus fideles in Leopoliensi ecclesiastica provincia, **I.** 685, **1243**.

CONVENTUS Regularium, *V.* Monasteria. — Conventus synodales, *V.* Synodus.

CONVERSIO: Infidelium conversio est finis praecipuus missionum, **II.** 192, viii. — De gentium conversione procuranda: Instructio, **II.** 286, **1828**. — Preces pro conversione infidelium, et dissidentium, *V.* Preces pro Animarum salute, **II.** 511. — *V.* Fidei propagatio.

CONVIVIA cum infidelibus vitanda, **I.** 464, **796**, 2; 229*; 399, **663**. — *V.* Cooperatio. — De conviviis christianorum cum precibus pro defunctis, **I.** 428, **729**.

COOPERATIO: An cooperatio ad superstitiosa sit semper vere talis ut sit illicita, **I.** 361, **576**; 463, **795**; 464, **796**; 567, **1049**; 713, **1289**, *3*. — An licita sint quae sequuntur: Cooperari aedificationi templorum aut altarium idolorum, **I.** 105, **320**; 300, **474**; 317, **518**; 496, **862**; 571, **1055**. — Manualem operam praestare in aedificatione aut restauratione templorum musulmanorum, et in eorum coemeteriis, **I.** 337, **547**; 496, **862**; 514, *dub.* *14*. — Ingredi sine calceis et detecto capite templa infidelium ad ea dealbanda et reparanda, **I.** 339, **550**. — Cooperari gentilium sacrificiis, **I.** 105, **320**; 726, *32*, *33*; 133*. — Adstare sacrificiis in honorem Confucii et progenitorum, aut aliis gentilium ritibus erga eosdem, **I.** 33, *9*. *10*; 38, *3*; 133*. — Exercere actus religiosos in templo Confucii in accipiendis gradibus academicis, 392, **643**. — Edere epulas idolis oblatas, **I.** 298, **470**; 433, **742**; 537, **988**; 563, **1038**. — Comedere carnes animalium a musulmanis vel ab ethnicis occisorum, **I.** 727, xii. — Praeparare cibos ad superstitiosa destinatos, **I.** 301, **476**; 342, **559**; 361, **576**; 563, **1038**. — Actus religionis erga regem et defunctos exercere, **I.** 34, *12*. *15*; 38*, *4*. — Tolerare ut in domo propria superstitiosa agantur a deputatis ad iudicandum de morte alicuius, **II.** 12, **1328**. — Interesse ethnicorum funeribus, **II.** 130, **1514**. — Gestare in iisdem funeribus escas et odoramenta, *Ibidem*. — Reverentias facere coram feretro, et genuflexiones coram defuncto, **I.** 258, **406**. *V.* Genuflexiones. — Comitari defunctos parentes modo superstitioso, **I.** 578, **1074**, *5*. — Retinere domi tabellas defunctorum progenitorum, **I.** 134. — *V.* Tabellae. — Interesse conviviis in memoriam defunctorum, **I.** 229*; 399, **663**. — Expurgare sepulcra, **I.** 382, **608**; **II.** 89, **1434**. — Non seligere pro ducendis uxoribus, et pro sepeliendis mortuis dies diversos ab illis qui in publico calendario fausti vocantur, **I.** 414, **696**. — Locare domos et officinas gentilibus qui inibi appendunt idola etc. et fornacem in qua ipsi coquunt lateres ad fana aedificanda, **I.** 408, **686**, 2. *3*. — Conducere domos, apothecas, agros, ad sacerdotes vel templa idolorum pertinentes, **I.** 411, **691**. — Vendere agrum sacerdotibus idolorum, **I.** 411, **691**, *4*. — Vendere ethnicis animalia quibus ipsi superstitiose utuntur, **I.** 421, **720**, *3*. — Vendere gentilibus res quae ab ipsis ad superstitiones adhibentur, **I.** 324, **526**; 448, **775**; 451, **780**; 541, **1001**. — Vendere ethnicis coemeteria quae ipsis superstitiose inspiciunt, **I.** 361, **575**. — Recidere capillos post mortem parentum et maritorum, **I.** 343, **560**. — Praebere merces quibus donantur victores in ludis ante templa gentilium, **I.** 367, **584**, *3*. — Largiri servis paganis donaria quibus isti utuntur in suis festis etc. **I.** 367, **584**, *4*. — In ethnicorum festis dona eis facere, **I.** 713, **1289**, *3*. — Tolerare in domibus figuras superstitiosas, **I.** 398, **655**. — Possidere aedem in qua superstitiosa aguntur, et assistere superstitiosis conviviis quae ibi fiunt, **I.** 551, **1016**. — Sinere ut superstitiosa fiant in domo propria, passive se habendo, **I.** 592, **1112**, *3*. — Vehere cymbis res gentilium superstitiosas, **II.** 273, **1790**. — Acquirere proprietates cum adnexo tributo pro legatis piis mahumetanorum, **II.** 216, **1659**, *3*. — Explodere bellica tormenta in festis ethnicorum et ad finem aliquem superstitiosum, **I.** 325, § *Secundum quod*; 421, **720**; 560, **1031**; 578, **1074**, *1*. *4*; 609, **1144**; 639, **1170**. — Mittere milites gentiles ad serviendum duci militiae in superstitiosis, **I.** 367, **584**. — Haurire aquam qua rex superstitiose utitur, **I.** 367, **584**, 2. — Erigere tabellam ad pluviam impetrandam, **I.** 368, **590**. — Redimere utensilia vi ablata ab exactoribus contributionum pro superstitiosis, et aliis vendita, **I.** 418, **708**. — Accipere eleemosynam a rege pagano dum superstitiosa fiunt, vel cum videtur ipsa eleemosyna esse superstitiosa, **I.** 421, **720**, *1*. *2*; 538, **991**. — Adesse caeremoniae tonsionis capillorum puerorum, et tunc sedere ad convivium, dare pecuniam illorum parentibus, vendere comestibilia, **I.** 421, **720**, 2. — Convenire obsequii et amicitiae causa domum in qua ethnici in aliqua eorum solemnitate superstitiosa agunt, **I.** 433, **742**, 2. — Gratulari gentilibus ad dignitates promotis quae ad superstitiosa referuntur, **I.** 463, **795**. — Adlaborare

ad construendum rogum pro crematione cadaveris regis infidelis, et comitari novum regem ad accendendum rogum, I. 463, **795**, 2; 560, **1031**, *5*. — Seponere extra locum sacrificii mensas, illuc aliquando deferendas, I. 391, **637**. — Adhibere imagines draconis aliasque quas idololatrae religioso cultu venerantur, I. 464, **796**. — Pactum facere cum paganis sustinendi partem operum publicorum, ad vitandas vexationes contra religionem, I. 521, **931**. — Cymbarum cursu contendere coram rege ethnico qui funeribus assistit, I. 538, **991**. — Inscribere proprium nomen in codice communi cum infidelibus qui circa eumdem actus exercent superstitiosos, I. 551, **1016**, *3*; 592, **1112**, 2. — Comoediis cooperari quae ad superstitionem referuntur, I. 552, III. — Trahere ratem ad adducendum elephantem album, de quo superstitiosa ethnici opinantur, I. 560, **1031**, 2. — Cooperari honoribus quae fiunt draconi, I. 578, **1074**, *1. 2.* — Comitari modo quodam superstitioso cadavera parentum, I. 578, **1074**, *5*. — Cantum vel sonum adhibere in festis et sacrificiis paganorum, I. 583, **1088**; 163, *13*; 539, **993**. — Abstinere, more paganorum, a pronuntiatione nominis idoli, I. 592, **1112**, *5*. — Interesse paganorum supplicationi ad obtinendam pluviam, I. 609, **1144**. — Apponere testamentis verba superstitiosa civili lege praescripta, I. 508, **910**. — Assignare, ex legis praescripto, in testamento partem hereditatis ad finem superstitiosum, I. 527, **955**. — Nuptiales quasdam gentilium caeremonias adhibere, I. 162, *8*; 172, § *Demum*. — Lavacris uti, superstitionem redolentibus, I. 163, *14*. — Cineres ex vaccae stercore fronti impingere, et signa albi vel rubei coloris in fronte vel in pectore deferre, I. 163, *15*. — Deferri a mulieribus in fronte signum rubei coloris *bottou* dictum, I. 380, **607**. — Erigere superstitiosam columnam in *pandel* (umbraculo), I. 610, **1145**. — Ungi a mulieribus croco funiculos quibus appensus est *taly* (tessera nuptialis), I. 380, **607**. — Adhibere in funeralibus signum *fan*, equum cum umbella *limma*, lecticam cum umbella *lim-kiao*, 383, **613**, *2. 3.* — Accendere lucernam in *marabutis* ubi quorumdam corpora servantur, qui ab infidelibus ut sancti coluntur, I. 337, **547**, *5*. — Parare hastas vexillorum quae super infidelium templa ponuntur, I. 337, **547**, *6*. — Insculpere aut pingere lunam ad musulmanorum usum, I. 337, **547**, *8. 9. 10.* — Perfugium quaerere in locis sacris infidelium, I. 337, **547**, *12*. — Ministrari a servis aquam qua domini infideles in suis utuntur ablutionibus, I. 337, **547**, *11*. — Circa tabellas superstitiosas, *V.* Tabellae. — Bulla *Ex quo* Benedicti XIV, de ritibus sinensibus, I. 130, **339**. — Eiusdem Pontificis Bulla *Omnium sollicitudinum* de ritibus malabaricis, I. 153, **347**.

COR IESU: De parvo scapulari SSmi Cordis Iesu, II. 71, **1397**; 407, **2081**. — De imaginibus SSmi Cordis Iesu solum Cor repraesentantibus, II. 264, **1767**. — De festo et Missa votiva SS. Cordis Iesu in prima feria VI cuiusque mensis, II. 237, **1709**; 508, **2290**. — Abrogatio tituli *Cor Iesu poenitens*, II. 294, **1840**. — Indultum de celebratione Missae SS. Cordis Iesu in Eius festo translato, II. 359, **1974**. — De Indulgentia sextis feriis lucranda ob specialem cultum SS. Cordis Iesu, II. 362, **1982**. — De cultu Sacratissimi Cordis Iesu amplificando, II. 392, **2059**. — De peculiaribus obsequiis SSmo Cordi Iesu mense Iunio tribuendis, II. 429, **2144**. — De actu consecrationis SSmo Cordi Iesu quotannis renovando, II. 474, **2238**.

CORNU cervinum an habendum ut cibus quadragesimalis, I. 534, **973**.

CORONAE: De Indulgentiis pro coronis pontificia benedictione ditatis, I. 94, **294**; II. 442, **2177**. — De facultate benedicendi coronas, numismata, cruces, et de Indulgentiis ob eamdem benedictionem, I. 315, **511**; 433, **741**; 502, **881**; 502, **883**; 506, **897**; 520, **922**, *6*; 530, **961**; 591, **1108**; II. 220, **1675**; 420, **2115**. — Circa Terrae Sanctae Indulgentias coronis seu rosariis adnexas, II. 375, **2019**. — De speciali Indulgentia adnexa coronis seu rosariis a Regularibus Ordinis S. Crucis benedictis, II. 200, **1616**. — De forma adhibenda pro coronarum benedictione, I. 690, **1249**. — An et quando coronae, cruces etc. amittant Indulgentias, II. 220, **1675**; 337, **1946**.

CORPORA Sanctorum: *V.* Cultus.

CORPORALE: De Corporali in Missa adhibendo, I. 266, **420**; 277, **431**; 430, **735**; 611, **1148**, 2; II. 123, **1497**; 369, **2006**.

CRANIOTOMIA: An licita, II. 201, **1618**; 241, **1716**.

CREMATIO cadaverum, *V.* Sepultura.

CRIMEN: An existat impedimentum criminis inter duos neophytos, si crimen patratum sit ante utriusque baptismum, aut cum una tantum pars erat christiana, I. 580, **1079**, *5. 6.*

CRUX: De Cruce in altaribus collocanda, I. 15, **64**; 51, **153**; 187, **357**. — Privilegium anteferendi Crucem non conceditur Vicariis Apostolicis, II. 184, **1600**. — Haud tolerandum ut missionarii visitantes suas ecclesias recipiantur cum Cruce et baldachino sicut Vicarius Ap., I. 580, **1080**, *4*. — Circa crucem pectoralem ab Episcopis gestandam, II. 390, **2053**. — Reliquias SS. Crucis in cruce pectorali inclusas debent Episcopi successoribus transmittere, II. 235, **1699**. — SS. Crucis, Sanctorum et rerum sacrarum nomina per translata immutare non licet, I. 161, *3*. — Verbum crucis (Christi passio) a missionariis neque ad tempus est occultandum, I. 25, **87**. — Quid agendum a christianis incedentibus per vias publicas in quibus passim inveniuntur cruces ab ethnicis in terra descriptis, I. 682, **1235**. — Cruces consecrationis ecclesiae noviter depictae, sacra unctione non indigent, II. 6, **1318**. — Indulgentiae pro Sodalitate *Amatorum Crucis*, I. 73, **218**. — De benedicendis crucibus altarium vel processionum, I. 91, **266**. — Circa Indulgentias crucibus, erectis in sacris missionibus, adnexas, II. 228, **1687**. — De facultate benedicendi parvas cruces, *V.* Coronae.

CULTUS: De cultu et pietate erga Deiparam Virginem: *V.* Maria. — De cultu Vultus Sancti D. N. I. C., II. 273, **1792**. — De cultu seu devotione erga SS. Animam D. N. I. C., II. 417, **2107**.

Cultus Sanctorum: Quid attendendum circa memoriam sive cultum personarum cum sanctitatis vel martyrii fama defunctarum: Decreta Urbani PP. VIII, I. 19, **77**. — Discrimen Beatorum inter et

Sanctorum cultum, **I.** 45, **141**. — De cultu erga Beatos nondum canonizatos, **I.** 43, **137**. — Cavendum a Vicariis App. ne ullus abusus aut superstitio in Sanctorum veneratione irrepat, **II.** 25, *34*. — Contra eos qui pietatis specie insuetos cultus titulos promovere student, **II.** 88, **1430**. — De cultu defunctorum apud ethnicos, *V.* DEFUNCTI, PROGENITORES, GENUFLEXIONES, TABELLAE. — An possit Episcopus corpora Sanctorum transferre, **I.** 71, **212**. — Maxima ab Episcopis cautela procedendum in Sanctorum corporibus fidelium venerationi exponendis, **II.** 144, **1546**. — *V.* CANONIZATIO, RELIQUIAE.

CULTUS DISPARITAS (impedimentum matrim.): *V.* DISPARITAS.

D

DEBITUM coniugale: An prohiberi possint coniuges ne quibusdam diebus debitum coniugale deposcant, **I.** 356*, § *Neque etiam.* — An facultas restituendi amissum ius petendi debitum exerceri possit si altera pars sit haeretica, **I.** 342, **556**. — Dispensatio quoad restituendum ius petendi debitum oretenus danda, **I.** 295, **462**.

DECIMAE: De inducenda consuetudine sive lege decimas aut *stolae* iura solvendi, **II.** 23, **23**. — Circa modum decimas exigendi, **II.** 34, **1351**. — Cuinam parocho decimae solvendae ab orientalibus qui, suum ritum relinquentes, latinum sequuntur, **I.** 276, **429**. — De dispensatione ab onere decimas solvendi, **II.** 358, **1967**.

DECRETA: De vi et valore decretorum Sacrae Congr. de Propaganda Fide, **I.** 35, **119**; — et Sacrae Rituum Congr., **I.** 546, **1006**; 586, **1098**.

DEDICATIO: Circa ecclesiae dedicationem seu consecrationem, *V.* ECCLESIA.

DEFENSOR matrimoniorum ab omnibus Ordinariis eligendus, **I.** 115. — Eius qualitates et officia, **I.** 115; 508 *; **II.** 172 *, 7.

DEFUNCTI: De diebus quibus celebrari potest Missa defunctorum, **I.** 50, **147**; 333, **538**; 534, **976**; **II.** 265, **1771**; 266, **1773**. — Decretum *(Aucto)* de celebratióne Missae de Requie in sepulcretis, et in obitu fidelium, **II.** 330, **1931**; 347, **1957**; 406, **2080**; 463, **2222**; 509, **2293**. — An idem decretum extendatur ad sacella in navibus, **II.** 416, **2103**, *6*. — Circa celebrationem plurium Missarum exequialium uno eodemque die in eadem ecclesia, **II.** 443, **2179**. — Indultum quoad celebrationem Missarum in obitu Episcoporum et Vicariorum Apostolicorum, **II.** 302, **1865**. — Quoad celebrationem Missae de Requie in oratoriis, **II.** 332, **1938**; 509, **2293**. — De Missa exequiali sine cantu pro pauperibus, **II.** 389, **2049**. — Circa Officium et Missam die Commemorationis fidelium defunctorum, **II.** 322, **1903**. — Notanda circa decreta quoad celebrationem Missarum de Requie, **II.** 425, **2137**. — Nequit celebrari Missa defunctorum in altari in quo exponitur SS. Sacramentum, **II.** 73, **1402**, — neque in Anniversario Dedicationis ecclesiae propriae, **II.** 158, **1568**. — In Missis de Requie non licet canere litanias, **II.** 456, **2195**, *2*. — Circa Anniversarium pro Episcopo proxime defuncto celebrandum, **II.** 218, **1666**. — De iis quae cantari debent in Missis defunctorum, **I.** 607, **1135**. — Circa orationes et sequentiam in Missis defunctorum, **II.** 333, **1941**. — *V.* ALTARE PRIVILEGIATUM. EXEQUIAE, MISSA *quoad applicationem.* — Circa paramenta in Missis defunctorum, **II.** 463, **2223**. — Circa defuncti imaginem in feretro vel tumulo, **II.** 329, **927**. — Nequit Missa offerri nominatim pro defunctis publicis peccatoribus, **I.** 423 * § *Nulla sane.* — Haud vetandae preces pro defunctis qui malam egerunt vitam, sed in morte resipuerunt, **I.** 535, **978**; — secus si obierint nullo praestito resipiscentiae signo, **I.** 428, **729**. — Circa societates laicorum in cadaverum associationibus, **II.** 440, **2163**. — Ad pias societates adscribi nequeunt defuncti, **II.** 362, **1981**; 394, **2062**, *5*. — Indulgentia pro recitatione precis *Requiem aeternam etc.* **II.** 424, **2133**. — De evocatione animarum defunctorum, **II.** 366, **1994**. — De conviviis (christianorum) pro defunctis, **I.** 428, **729**. — De illicitis ethnicorum ritibus erga defunctos, **I.** 228, **386**; 258, **406**; 306. **494**. — An cultui gentilium erga defunctos cooperari aliquatenus possint fideles, **I.** 34, *duodecimo*; 133*; 397, **650**; — *V.* GENUFLEXIONES, PROGENITORES, — De superstitiosis defunctorum tabellis, *V.* TABELLAE.

DELEGATUS APOSTOLICUS: Circa iurisdictionem Delegati Ap. apud orientales, **I.** 500, **879**, *1. 2. 3.* — De officiis eiusdem Delegati, **II.** 341, **1953**. *7.*

DELUBRUM: *V.* TEMPLUM.

DEMOCRATIA: De actione democratico-christiana, **II.** 494, **2279**.

DENUNCIATIO: De denunciatione contra sollicitantes, **I.** 99, **308**; 502, **882**; 526, **949**; 313, **509**. Instructio S. Officii, 707, **1282**; **II.** 186, **1604**. — De denunciantium examine; norma examinis conficiendi, **II.** 248, **1732**. — De denunciandis sectarum coriphaeis, *V.* SOCIETATES SECRETAE. — Denunciationes matrimoniorum, *V.* BANNA.

DEUS: Quodnam vocabulum apud Sinas adhibendum ad Deum verum significandum, **I.** 133*, § *Ea autem.*

DIACONUS: De diacono sacrum Viaticum ad infirmos deferente, vel exequias peragente, **I.** 636, **1166**. — De impositione manuum sine tactu corporali in Ordinatione diaconi, **I.** 575, **1066**; **II.** 364, **1989**. — An in Missa Ordinationis sine cantu debeat diaconus cantare vel legere Evangelium, et quando, **I.** 483, **824**, *7*. — De diaconis cophtis in puerili aetate ordinatis, **I.** 215, **376**.

DIMISSORIAE seu dimissoriales litterae: Facultas Ordines conferendi sine dimissoriis litteris, **I.** 52, **159**; 70, **207**; 72, **216**, *9*; 384, **615**. — An Vicarii legitime deputati cum iurisdictione ordinaria in episcopatibus vacantibus possint dimissorias concedere infra annum, **I.** 28, **102**. — Circa concessionem litterarum dimissorialium Regularibus, **II.** 280, 1819 (Decr. *Auctis*). — De dimissorialibus litteris pro admissione sacerdotum in alienam dioecesim, **II.** 326, **1918**. — Suspensio incurrenda ab ordinantibus alienum subditum absque litteris dimissorialibus, **II.** 32, III.

DIOECESES: Informatio exhibenda pro novis dioecesibus erigendis, I. 393, **645**. — In dioecesium divisione clerus remaneat subditus Episcopi illius partis dioecesis, in qua ante divisionem ministerium exercebat, II. 259, **1751**.

DISPARITAS cultus (matrim. impedimentum): 316, **616**, 2. — De investigando impedimento disparitatis cultus, II. 333, **1940**. — An admittendi ad sacramenta christiani matrimonio coniuncti cum infidelibus, vel fautores huiusmodi matrimoniorum, I. 69, **202**; 216, **377**; 277, **432**; 279, 2; 298, **472**, *III*; 316, **516**, 2; 717, *II*; II. 260, **1755**. — De facultate dispensandi super disparitate cultus, I. 298, **472**; 389, **629**; 431, **736**; 469, **804**; 566, **1045**. — Circa eiusdem dispensationis causas, I. 105, **319**; — Quomodo in concessione praedictae facultatis intelligenda sit clausula *ubi sunt plures infideles quam christiani*, I. 407, **684**. — De attendendis in dispensando super cultus disparitate, I. 278, **435**; 298, **472**; 301, **476**; 335, **542**; 729, **1295**, *3. 4. 6.* — Facultas Ordinariis concessa dispensandi super disp. cultus in articulo mortis, in quo etiam casu cautiones exigendae, II. 259, **1750**. — Monita danda mulieribus catholicis infidelium uxoribus, I. 387, **623**. — An uxor ad fidem conversa possit cum viro infideli remanere, prolis fide periclitante, I. 316, **516**, 2. — An adesse censeatur disp. cultus inter catholicos et protestantes quorum baptisma est dubium, I. 482, **821**. — De matrimonio contracto cum impedimento disparitatis cultus ignorato, II. 387, **2041**. — Circa clausulam (in concessione facultatis dispensandi super disp. cultus) *excepto casu matrimonii cum viro vel muliere iudaeis*, II. 161, **1572**. — Quid agendum cum catholico civiliter cum infideli coniuncto, in articulo mortis constituto et sensibus destituto; aut si sit compos sui et habeat filios vel baptizatos vel non, II. 369, **2007**. — Cavendum ne concedatur dispensatio super disp. cultus nisi remoto polygamiae periculo, I. 729, **1295**, *6.* — Nequit dari dispensatio super disp. cultus si data fuerit dispensatio ab interpellatione, vel interpellatio facta fuerit in vanum, II. 50, **1377**, *Quaesit. 2.* — De dispensatione super disp. cultus absque nominatione personae cum qua dispensatus contracturus est matrimonium, II. 59 *, *§ Hisce.* — De fidelibus qui cum paganis matrim. contrahunt ubi non sunt christiani nec inveniri possunt, I. 574, **1062**. — An extet cultus disparitas inter putativum christianum, et baptizatam, I. 525, **948**. — Dispensatio super impedimento mixtae religionis non valet pro disparitate cultus I. 525, **948**, 2. — De venditione uxorum et puellarum christianarum infidelibus, II. 209, **1644**. — De matrimoniis quae tempore persecutionis christiani contraxerunt cum paganis sine dispensatione super disp. cultus, II. 123, **1499**.

DISPENSATIONES: An possit Episcopus dispensare in publico impedimento matrimonium dirimente, I. 255, **399**. — Facultas Ordinariis concessa dispensandi in impedimentis dirimentibus aegrotos in mortis articulo, II. 227, **1685**; 234, **1698**; 245, **1728**; 253, **1741**, 259, **1750**; 262, **1758**; 368, **2001**; 404, **2072**. — Eadem facultas nequit exerceri si aegroti actualiter in concubinatu non vivunt, II. 389, **2046**. — An eadem facultas comprehendat prolis legitimationem, II. 441, **2171**. — De potestate dispensandi in matrimoniis polygamorum, I. 17, **71**. — De potestate Papae dispensandi in matrimoniis quoad vinculum, *ibidem*. — Dispensandi facultate praeditus nequit eam cum subditis qui sunt extra eius dioecesim exercere, I. 257, **404**. — Dispensare *in foro interno* quid valeat, I. 390, **633**, 2. — Dispensationes concedere possunt missionarii in foro tantum conscientiae seu interno ubi sunt Episcopi, I. 98, **305**; 109, **323**; 216, **378**. — Facultas dispensandi in impedimentis matrim. nequit exerceri si alter ex contrahentibus sit acatholicus, I. 403, **664**. — Facultatem habens dispensandi in impedim. consang. et affinit. potest dispensare etiam quando gradus a multiplici stipite proveniunt, I. 667, **1218**; II. 92, **1445**; 183, **1595**. — Facultas dispensandi quoad matrimonia praeterita exerceri nequit circa quascumque coniunctiones etiam fornicarias, I. 455*, *Ad 6.* — Ad dispensandum in matrimoniis scienter cum impedimento contractis specialis facultas requiritur, quae continetur non in omnibus facultatum Formulis, I. 96, **298**. — Praedicta facultas continetur in nonnullis Formulis, II. 202, **1622**, *6.* — Circa facultatem dispensandi *cum haereticis conversis*, I. 92, **277**. — Facultas dispensandi in matrimoniis cum iis qui *ab haeresi vel infidelitate convertuntur* potest in Tunkino exerceri cum omnibus christianis, I. 521, **930**. — De facultate et causis dispensandi *cum pauperibus tantum*, I. 232, **393**. — Circa verba formulae facultatis dispensandi: *cum pauperibus.... et qui ad S. Sedem recurrere nequeunt*, II. 9, **322**. — Quinam *pauperes* censendi quoad dispensationes matrimoniales, II. 453, **2187**. — Communicantes missionariis Vicarii App. facultates, nequeunt apponere novas conditiones et irritantes clausulas, I. 700, **1270**. — De facultate dispensandi anticipatim absque nominatione personae cum qua matrimonium erit contrahendum, II. 59 *, *§ Hisce.* — An valida dispensationis executio, concessionis notitia per telegraphum accepta, II. 278, **1810**. — De facultate dispensationes cumulandi, II. 20, **1344**; 28, *54*; 53, **1382**; 272, **1739**; II. 361, **1979**. — Cavendum ne dispensationes fiant dissipationes; quibus proinde negandae; quibus cautelis largiendae, I. 151, *12*; 406, **676**; 412, IX; 468, **803**. — De causis dispensationum matrimonialium, I. 559, **1027**; II. 98; **1463**, 104, **1470**. — An facienda mentio copulae antematrimonialis in petenda dispensatione super affinitate, ita ut peti debeat dispensatio super affinitate ex copula licita et illicita, I. 525, **947**. — An nulla sit dispensatio si aliqua ex conditionibus, concessioni facultatis dispensandi appositis, non servetur, I. 303, **486**; — et quomodo intelligenda conditio sub nomine *extremae necessitatis, ibidem*. — De clausula in dispensationibus matrim. *urgente necessitate vel quatenus occurrat necessitas*, I. 565, **1040**. — Utrum si nupturientes diversis in locis commorantur, dispensatio ab utroque dari debeat Ordinario, I. 668, **1222**. — Quomodo intelligenda clausula: *nec ullo modo uti possit* (facultate dispensandi) *extra fines dioecesis*, I. 257, **404**; 705, **1277**. — An Ordinarius possit cum subditis dispensare qui matrimonium in aliena dioecesi sunt udituri, I. 257, **404**; 705, **1277**. — Utrum si ante dispensationis Apostolicae executionem novum detegatur impedimentum, possit Episcopus, vi habitualis facultatis, super eodem dispensare II. 220, **1674**. — Quibusnam committenda dispensationum executio, II. 227, **1685**. — An in

dispensationibus absolutio a censuris semper praemittenda, I. 445, **769**; II. 262, **1759**. — Quid de dispensatione concessa inabsolutis a censuris contractis, II. 60, *§ Alterum.* — An clausularum omissio, quae in formulis facultatum apponuntur, dispensationum validitati officiat, I. 406, **677**; 657, **1204**; II. 92, **1444**; 96, **1456**; 103, **1466**. — De clausula *remoto scandalo, praesertim per separationem,* II. 236, **1701**; 214, **1655**, *5.* — De poenitentia imponenda in dispensationibus matrimonialibus, II. 244, **1725**; 264, **1768**; 265, **1769**. — De clausula *erogata aliqua eleemosyna,* II. 96, **1456**. — De novis clausulis quibus utitur Dataria Ap. in expediendis dispensationibus matrimonialibus, II. 214, **1655**. — De inserendo in dispensationum rescriptis tempore *ad quod* dispensandi facultas data fuit, II. 92, **1444**; 95, **1450**. — An dispensationes semper in scriptis concedendae, I. 295, **462**; 664, **1214**. II. 28, *53.* — An aliquid retributionis recipi possit in elargiendis vel exequendis dispensationibus, I. 94, **288**; 385, **616**; 419, **712**; II. 28, *52*; 156, **1562**. — De eleemosynae impositione in dispensationibus matrimonialibus, II. 293, **1838**. — Validae dispensationes matrim. etsi in petitione copula etiam incestuosa, vel consilium et intentio per eam facilius dispensationem obtinendi reticita sint, II. 207, **1635**; 259, **1749**; — quid igitur de clausula absolutionis a censuris et ab *incestus reatu?*, II. 231, **1694**. — De facultate declarandi prolem legitimam in dispensationibus matrimonialibus, I. 211, **368**. — An validum matrimonium contractum praevia dispensatione super gradu remotiori, proximiori reticito, I. 211, **368**, 2. — De clausula *neque in utroque foro ubi erunt Episcopi* in facultatibus missionariorum quoad dispensationes, I. 216, **378**. — De limitatione temporis et casuum in facultate dispensandi, I. 584, **1092**. — Si agitur de dispensat. super impedimentis occultis, petitio facienda est separatim et suppressis nominibus, II. 272, **1789** *in fine.* — Circa tempus executionis dispensationum matrimonialium, II. 300, **1858**. — An dispensationum matrimonialium executioni obsit error quoad dioecesim oratricis, II. 319, **1889**. — Circa dispensationes Ordinario commissas et ab aliis sine S. Sedis assensu executioni demandatas, II. 456, **2194**. — Petitiones per telegraphum excluduntur, II. 267, **1775**.

DISPUTATIONES cum haereticis, *V.* ACATHOLICI.

DIVORTIUM: Catholicae Ecclesiae doctrina de divortio, I. 426. — De indissolubilitate matrim. etiam in casu adulterii et divortii, I. 612, **1152**. — An licitum divortium coniugi neophyto ob adulterium coniugis infidelis, quamvis iste veniam petat et sine Creatoris contumelia cohabitare velit, I. 416, **704**, *5.* — An mulier ad fidem conversa possit a viro infideli discedere si ab ipso vel a domesticis ad peccatum pertrahatur, I. 416, **704**, *6.* — De iis qui ob divortium bona fide ad novas nuptias convolarunt, inter quos alii invalidum, alii dubium, alii validum suscepere baptisma, II. 11, **1327**. — An coniux invalide baptizatus qui divortium fecit, teneatur, antequam ad sacramenta admittatur, ad primum coniugem redire, II. 11, **1327**. — Utrum admittendi ad novas nuptias qui matrim. inierunt cum intentione contrahendi iuxta legem civilem divortium admittentem, I. 570, *26*; 604, **1129**, 2; 611, **1147**; — Circa catholicorum agendi rationem erga tribunalia divortii, II. 39, **1353**. — Quoad iudices et advocatos in causis de divortio, II. 119, **1491**; 208, **1636**; 483, **2272**. — *V.* MATRIMONIUM *quoad indissolubilitatem.*

DOMICILIUM: De subditis ratione domicilii quoad Ordinationem, I. 79, **238**. — De domicilio et quasi-domicilio quoad matrimonium. I. 258, **410**; II. 2, **1305**; 379, **2025**.

DUELLUM: Excommunicatio in duellum perpetrantes, aut ad illud provocantes *etc.* II. 30 *, III. — An duello adstare possit medicus vel confessarius ad suum officium erga duellantes exercendum, II. 200, **1617**. — De irregularitate *ex infamia iuris* ex duello, II. 251, **1739**.

E

ECCLESIA: De Ecclesiae Christi unitate, I. 702, **1276**. — Nequit consecrari ecclesia ex ligno constructa, II. 425, **2135**. — An queat ecclesia consecrari quae non potest ab Episcopo consecrante per totum circumdari, I. 53, **162**. — De crucibus ad sacras unctiones in ecclesiae consecratione praescriptis, quarum nonnullae, vel translatae, vel effosso muro, destructae sunt, II. 46, **1367**; 6, **1318**. — An denuo consecranda ecclesia cuius frons demolita, et altare maius amotum, II. 77, **1411**. — Electus Patriarcha nequit ecclesias consecrare ante electionis confirmationem et Pallii receptionem. I. 496, **863**. — Utrum Episcopus orientalis consecrare possit ecclesias latinorum, I. 482, **822**. — De ecclesiarum consecratione probanda, et de reconciliatione peragenda, I. 21, **78**. — Nequit consecrari ecclesia sine altaris consecratione, et utraque consecratio ab uno fieri debet Episcopo, I. 710, **1285**; II. 331, **1932**. — Remanet consecrata ecclesia etsi in eius parietibus opus tectorium sit renovatum, II. 331, **1932**, 2. — De necessaria Ordinarii delegatione ad ecclesiam benedictam reconciliandam, II. 458, **2201**. — De celebratione festi Dedicationis ecclesiae eiusque Anniversarii, I. 13, **52**; 21, **78**; 53, **162**, *3*; II. 322, **1902**, *3*; 325, **1915**. — De festo Dedicationis ecclesiarum a missionariis et Regularibus celebrando, II. 461, **2213**. — Circa Indulgentias pro ecclesiarum visitatione, II. 463, **2220**. — De festo Titularis in ecclesiis benedictis sed non consecratis, II. 50, **1376**. — Ecclesiarum aedificatio laicorum arbitrio haud relinquenda, II. 194*, XIII. — Circa habitationem super ecclesiis, I. 28, **103**. — An liceat tempore persecutionis altaria ab ecclesiis amovere, I. 316, **513**; 609, **1142**. — Circa praxim exigendi pecuniam ad fores ecclesiarum, II. 21, **1345**. — Coronas mortuarias appendere in parietibus ecclesiae, illicitum, II. 332, **1937**. — De luce electrica in ecclesiis, II. 321, **1999**; 429, **2142**. — An toleranda in ecclesiis separatio inter *pareas* (vilis classis homines) et nobiles, I. 324, **525**; 344, **563**. — An permittendus accessus acatholicorum ad catholicorum ecclesias, I. 286, **447**; 291, **450**; 456, **787**; 519, **921**, *3 et seqq.* — Quid de accessu catholicorum ad ecclesias haereticorum, I. 294, **458**; 428, **727**; 519, **921**. —

An liceat sacra facere in ecclesiis catholicorum ab haereticis occupatis, I. 19, **75**; 414, **697**. — An liceat celebrare Missam in una eademque ecclesia cum acatholicis, I. 11, **34**; 11, **36**; 13, **47**; 258, **408**. — Nefas catholicis accedere ad Missas et alia officia divina in ecclesiis schismaticorum, I. 54, **171**; 90, **264**; 91, **267**. — An tolerandum ut in una eademque ecclesia separatim fiant religiosae functiones tum pro catholicis, tum pro haereticis, II. 237, **1707**. — An liceat cooperari aedificationi templorum haereticorum, I. 692, **1257**, *8. 9. 10.* — De ecclesiarum *fabriciariis*, *V.* Aeditui. — De ecclesiarum bonis, *V.* Bona ecclesiastica.

ECLIPSIS: Superstitiosae paganorum actiones tempore eclipsis, I. 421, **720**.

ELEEMOSYNAE: Circa Missarum eleemosynas, I. 7, **16**; 80, **241**; 85, **245**; 118, **336**; 313, **507**; 459, **789**; 413, XVI; 495, **854**; 656, **1200**; II. 80, **1422**, **1423**; 92, **1443**; 291, **1832**; 296, **1847**; 380, **2026**; 460, **2210**; **2211**; **2212**; 461, **2214**; 509, **2292**. — Excommunicatio in captantes lucrum ex Missarum eleemosynis, II. 31, XII; 268, **1777**, *4*. — Facultas commutandi eleemosynas ac pia legata, certo cuidam operi a benefactoribus addicta, in alios pios usus, I. 409, **689**. — De eleemosynis ob dispensationes matrimoniales, I. 419, **712**; 559, **1027**; II. 28, *52*. — De Sororibus eleemosynas quaeritantibus, II. 328, **1924**. — De eleemosynis pro Locis Sanctis Palaestinae, *V.* Terra Sancta.

ELEPHAS: De elephante albo in magno honore apud paganos in Siam, I. 560, **1031**, *2*.

EMIGRATIO: De sacerdotibus in americanas aliasque regiones emigrantibus, II. 249, **1734**; 303, **1866**; 326, **1918**; 443, **2180**.

EMPHYTEUSIS: Quid praestandum in bonorum ecclesiasticorum contractibus emphyteuticis, II. 4, **1310**, *3*.

EMPTIO: *V.* Contractus.

EMPTOR: Quid agendum emptoribus fundorum a venditore iniuste acquisitorum, I. 357, **570**.

ENCYCLICAE Pontificiae, *V.* Constitutiones.

EPHEMERIDES: Circa legentes ephemerides haeresim propugnantes, II. 133, **1533**. — Ephemerides, quae opportunas circa religionis statum in Missionibus notitias suppeditant, ad S. C. de Prop. F. mittendae, II. 205, **1629**, *9*. — Circa institutionem et directionem ephemeridum et diariorum, II. 494, **2279**, *2*.—Quid servandum circa ephemerides in seminariis, collegiis et scholis, II. 496, *6*.

EPISCOPATUS: *V.* Dioeceses, Episcopus.

EPISCOPUS: Quoad electionem et consecrationem: De qualitatibus necessariis in promovendis ad Episcopatum, I. 51, **152**. — Methodus servanda pro electione Episcoporum Hiberniae, I. 470, **808**; — Angliae et Hollandiae, 578, **1075**; — Statuum Foederat. Americae, et Canadae, 659, **1208**; —Australiae, 714, **1291**; — Scotiae, II. 185, **1603**. — Quoad privilegium nonnullorum capitulorum cathedralium commendandi candidatorum nomina ad vacantes episcopales sedes, II. 455, **2193**. — De contentionibus evitandis cum res est de proponendis ad episcopale munus candidatis, II. 274, **1795**. — De denominatione *Episcopus titularis* pro Episcopis non residentialibus seu in partibus infidelium, II. 157, **1565**. — Quinam censendus sit dies *electionis* Episcopi antea Coadiutoris, II. 118, **1488**. — Collecta pro Episcopo dicenda die tum electionis tum consecrationis, II. 118, **1488**. — Qua die dicenda Missa pro Episcopo si agatur de Episcopo translato, I. 113, **330**. — De Episcopis naturalibus seu indigenis, I. 72, **216**. — De episcopali consecratione, *V.* Consecratio.

Quoad iurisdictionem: An possit Episcopus decernere quae respiciunt morum reformationem et ecclesiasticam disciplinam absque presbyterorum consilio, I. 383, **609**. — Episcopus orientalis non tenetur accipere litteras patentales a Patriarcha pro pastorali ordinaria visitatione, I. 312, **506**, *2*. — An queat Episc. intervenire et assistere congregationibus Confratrum, I. 91, **272**. — An possit Ep. coarctare facultates Regularium missionariorum quoad sacramentorum administrationem, I. 500, **879**, *5*. — An queat Ep. universo clero spiritualia imponere exercitia, II. 126, **1501**. — De Episcopi auctoritate exigendi sacerdotum operam in cura animarum, II. 212, **1650**. — An possit Episcopus canonicos *honorarios* privative a seipso nominare, II. 3, **1307**. — In dioecesis divisione ad quosnam de clero porrigatur Episcopi novae dioecesis iurisdictio. II. 50, **1375**. — De modo servando ab Episcopis Statuum Foederat. Americ. in causis criminalib. et disciplinarib. clericorum, II. 169, **1586**. — An Ep. possit sine canonico processu rectorem missionarium (amovibilem) ab officio parochi removere aut transferre, II. 219, **1669**. — A quonam Ep. dependeant fideles ritus orientalis qui latinum habent parochum, II. 223, **1679**, *4*. — Circa iurisdictionem Episcopi ab haereticis capti et detenti, I. 76, **227**. — An queat Ep. decernere ne functio aliqua parochialis fiat tempore Missae pontificalis, I. 511, **913**, *6*. — De iurisdict. Episcopi in monialium Instituta, scholas et orphanotrophia, II. 54, **1686**. — De auctoritate Episcopi recognoscendi et approbandi sacras Reliquias, I. 215, **375**. — An Ep. titularis habeat in provinciali Synodo votum decisivum, I. 567, **1047**. — Quid de eiusdem in dicto Synodo praecedentia, *ibidem*. — An liceat Episcopo in aliena dioecesi pontificalia celebrare, I. 431, **737**; II. 452, **2183**. — De Episcopi iurisdictione in dioecesibus in quibus sunt graeci et latini, I. 130, XX, *et seqq.* — *V.* Regulares, Moniales.

Quoad officia: De munere Inquisitionis per Episcopum exercendo I. 10, **26**. — De officio Ep. circa Missarum onerum adimplementum, I. 7, **16**; 80, **241**. — De Missa *pro populo* ab Episc. celebranda I. 684, **1238**; II. 158, **1571**; 165, **1578**. — Dicta obligatio non afficit Episcopos titulares, II. 161, *§ Quamquam*. — An Ep. paroeciam suae dioecesis regens teneatur duplicem *pro populo* Missam celebrare, I. 684, **1239**. — De fidelibus catechizandis, I. 366, **581**. — De residentia, I. 49, **146**; 54, **168**; 93, **285**; 190, **358**; 664, **1215**. — De SS. Liminum visitatione, II. 106, **1472**; 109, **1473**. — De eadem visitat. per procuratorem, I. 10, **24**; II. 108, *11*; 477, **2246**. — De obligationibus specialibus Episcopi Regularis, I. 49, **146**. — De visitatione pastorali, I. 59, **182**, *3*; 62, *§ Insuper*; 505, **892**, *1. 5*; II. 480, **2259**. — De cura eorum quae ad Dei cultum pertinent, et rectae erogationis eccle-

siasticorum redituum, I. 412, III. xv. — Quid Episcopo attendendum circa honorificentias clericis impertiendas, II. 203, **1625**. — De celebrando anniversario electionis, et consecrationis, I. 113, **330**; II. 214, **1654**, *3*. — Quinam, loco Episcopi absentis, debeat in cathedrali ecclesia functiones ad ipsum pertinentes peragere, II. 322, **1904**. — Reliquias SS. Crucis in cruce pectorali inclusas, transmittant Episcopi successoribus suis, II. 235, **1699**. — De unione precum pro Episcopis, inter ipsos constituenda, II. 217, **1664**. — De Episcopi Regularis obligatione servandi Regulam quam est professus, I. 691, **1253**.

Quoad honores et privilegia: In praecedentia Episcoporum non attenditur ritus diversitas, sed tempus promotionis, I. 13, **48**. — De praecedentia quoad Episcopos titulares, I. 567, **1047**. — Mentio Episcopi in Canone facienda a die captae possessionis Ecclesiae cui ipse praeficitur, II. 132, **1526**. — De indumentis Episcopi Missae solemni aut Vesperis adsistentis, II. 104, **1467**; 155, **1554**; 158, **1567**, *3*. — Circa honores Episcopo ad ecclesiam cathedralem accedenti praestandos a canonicis, II. 305, **1872**. — Quoad gestationem crucis pectoralis detectae, II. 390, **2053**. — Nequit Episcopus mitram vel biretum gestare infra Missam privatam, II. 390, **2053**, *3*. — An Episcoporum privilegia competant Administratoribus, I. 601, **1125**; 607, **1137**. — De privilegio *fori*, II. 213, **1652**; 215, **1656**; 217, **1663**. — De Episcoporum privilegiis quoad Missae celebrationem in domibus, I. 429, **730**; II. 299, **1855**; 330, **1930**. — Excommunicatio in laedentes Episcoporum personas, II. 30, v. — Collecta pro Episcopo a clero dicenda est diebus electionis et consecrationis, II. 118, **1488**. — Circa diem qua celebrari debet anniversarium electionis Episcopi, II. 324, **1910**. — Indultum quoad celebrationem Missarum in Episcopi obitu, II. 302, **1865**.

EPULAE: De epularum permixtione diebus ieiunio consecratis, *V.* Ieiunium. — De esu epularum idolis oblatarum, *V.* Cooperatio.

ERROR: Qualis error importet nullitatem matrimonii, et aliorum contractuum, I. 365 *, *§ Per gli altri.*

ETHNICI: Christiana moderatione erga ethnicos utendum, I. 416, **702**. — Cum iis familiaritas et convivia evitanda, I. 464, **796**. — Ad pulsanda et inflanda musica instrumenta in sacris functionibus ethnici haud advocandi, *ibidem*. — Ad Baptismum haud admittendi gentiles nisi gentilitios mores prorsus exuerint, et sint in fide sufficienter instructi, I. 163 *, *dub. 15*. — An liceat christianis orare et Missam offerre pro suis propinquis qui in infidelitate decedunt, I. 35, *16*. — In ethnicorum conversionem toto animo intendendum, II. 192, VIII; 286, **1828**. — De mediis ad gentium conversionem adhibendis, II. 287, *1*. — *V.* Infideles, Cooperatio, Baptismus, Matrimonium, Exequiae, Ritus.

EUCHARISTIA: Quoad materiam: De cautelis adhibendis circa materiam Eucharistiae, II. 155, **1556**; 421, **2122**. — An licita confectio panis eucharistici ex granis contritis et in aquam infusis, I. 578, **1076**. — Quinam inter fideles ritus orientalis utantur pro Euch. pane azymo, quinam fermentato, I. 499, **878**. — An utentes fermentato possint communicare in azymo, et e contra, I. 96, **296**; 501, *21*. 22. *23*; 677, **1228**, 2. *3*; II. 223, **1679**, *6*. — De recipienda aliquando Euch. in fermentato ab alumnis collegiorum in quibus ex indulto omnes in azymo communicant, I, 713, **1288**. — *V.* Ritus — De vino pro celebratione Missae, *V.* Vinum.

Quoad administrationem: Sacerdos debet iuxta proprium ipsius ritum Eucharistiam administrare, I. 685, **1242**; 713, **1288**, 2. — De administratione Eucharistiae infantibus, I. 110, **326**. — De tempore quo licet interdiu Eucharistiam ministrare, II. 456, **2196**, *3*. — An queat ministrari Euch. infirmis celebrando Missam in eorum domibus, I. 54, **172**; 332, **537**, *3*. — Circa administrationem Euch. aegrotis intra Missam, I. 472, **809**. — De delatione Euch. ad infirmos, I. 152, *21*; 110, **324**; 179, **352**; 434, **746**; 450, **778**; 639, **1171**; II. 45, **1365**. — De administrat. Eucharistiae infirmis non ieiunis, II. 476, **2242**. — *V.* Viaticum. — Quoad delationem SS. Sacramenti extra ecclesiam, honoris causa, I. 27, **93**. — An et quomodo administranda Euch. carcere detentis, I. 450, **778**, 2; 587, **1099**; — De administratione Euch. damnatis ad mortem, I. 520, **928**. — Possintne fidei confessores, ne sacerdos agnoscatur, suis manibus Euch. sumere, et sese occulte communicare, I. 520, **928**, *3*. — An deferenda Euch. secreto christianis in carcere detentis, et uxoribus infidelium quae e domo exire nequeunt, I. 587, **1099**; II. 45, **1365**, *3*. *4*. — Circa administrationem Euch. monialibus in eorum ecclesiis, II. 292, **1834**. — An queat ministrari Euch. immediate ante vel post Missam, II. 308, **1876**, *3*. — De administranda Euch. in Missa defunctorum, II. 16, **1331**; 128, **1505**. — Non licet conferre Euch. haereticis, I. 92, **276**. — An liceat lue infectis Eucharistiam per aliquam virgam ministrare, I. 232, **391**.

Quoad susceptionem: De frequenti Eucharistiae perceptione, I. 73, **219**; 97, **302**; 353, *4*; 420, **715**; II. 256, *5*. — De quotidiana Eucharistiae sumptione, II. 464, **2225**. — De obligatione christianorum sinensium praeceptum paschale servandi, I. 30, **114**, I. — De suscipientium Euch. probatione et dispositionibus, I. 353, *4*. — An baptizatus sub conditione debeat susceptioni Eucharistiae praemittere Confessionem, I. 460, **790**, *3*. — De velo capitis mulierum ad Eucharistiae Sacramentum accedentium, II. 195, xv. — De clausula *per modum potus* in indulto quo conceditur ieiunium non servare ante Communionem, II. 363, **1983**. — De tempore medio quoad ieiunium naturale servandum, II. 166, **1580**. — Indultum pro aegrotis quoad ieiunium ante Communionem, II. 476, **2242**. — De SS. Communione sub utraque specie, I. 124, xv; 217, **382**; 323, **524**. — Indultum quoad susceptionem Euch. iuxta ritum a proprio diversum, II. 295, **1846**.

Quoad asservationem: An adservari possit Eucharistia in ecclesiis non parochialibus, I. 213, **370**; II. 129, **1510**, III. — Quid requiratur ut permitti possit adservatio Eucharistiae in ecclesiis non parochialibus, et in oratoriis, II. 253, **1742**. — Nequit adservari Euch. in pluribus altaribus, I. 663, **1211**, 2. — Euch. non asservanda in altari maiore in eccl. cathedrali, II. 89, **1432**. — An adservari possit Euch. in domibus vel alibi, I. 123, § VI; *407, **681**; 568, **1052**; 580, **1079**, 2; II. 45, **1365**, *5*. — Permitti potest sacra pyxis, ostensorium et lunula ex cupro deaurato, II. 6, **1316**. — An liceat asservare Euch. Corporali tantum involutam, II. 144, **1547**; 456, **2196**. — Illicitum tum latinis servare Euch. in fermentato,

tum graecis in azymo, I. 123, § VI. XI. — De illicita per integrum annum asservatione panis in Feria V maioris hebdomadae consecrati, I. 245*. — Quoties in mense renovanda Eucharistia, II. 203, 1624. — Providendum ut prope ecclesiam ubi Euch. retinetur, custos semper commoretur, II. 144, 1547. — An necesse sit Tabernaculum SS. Sacramenti serico panno albo intus tegere, II. 50, 1374. — Idem Tabernaculum conopeo tegendum, I. 595, 1115; 713, 1287. — Illicitum ponere Reliquias, Imagines, flores etc. super vel ante Tabernaculum, I. 493, 847; 541, 1000. — De qualitate olei pro lampade SS. Sacramenti, I. 693, 1259. — An adoranda Euch. a schismaticis adservata, I. 294, 458, *1*. *4*; 692, 1257, *5*. — Quoad expositionem et benedictionem, *V*. EXPOSITIO, BENEDICTIO.

DE EUCHARISTIA ut *sacrificium*, *V*. MISSA.

EXAMEN: De examine concurrentium ad beneficium parochiale, I. 141, 340; II. 203, 1627. — De examine approbatorum ad curam animarum cum habetur vehemens suspicio de eorum imperitia, I. 77, 231. — Circa examen missionariorum S. C. de Prop. Fide, I. 5, 6, 2; 86, 252; 91, 273; 276, 427; 325, 527; II. 501, 2280. — De examine super cognitione linguarum a Regularibus missionariis subeundo, I. 5, 7; 283, 444; 325, 527. — De examine testium ad probandum statum liberum nupturiensium, I. 64, 192. — De examinibus in causis matrimonialibus, I. 508, 911; II. 172, 1587, *12*. — De examine denunciantium sollicitantes, II. 248, 1732. — De examinibus pro gradibus academicis in Sinis, in quibus actus superstitiosi peraguntur, I. 392, 643.

EXCARDINATIO: De clericorum excardinatione a propria dioecesi et incardinatione in aliam II. 370, 2011.

EXCOMMUNICATI: Communicantes cum nominatim excommunicatis a Papa censuram incurrunt, II. 31, XVI. XVII.

EXCOMMUNICATIO: *V*. CENSURAE.

EXEQUIAE: Absolutionis caeremoniae post Missam defunctorum non alibi quam in ecclesia perficiendae, I. 371, 599. — An absolutionem ad tumulum post Missam defunctorum possit peragere alius sacerdos diversus a celebrante, 588, 1102. — An absolutio pro uno eodemque defuncto fieri possit pluries in die, I. 572, 1058, 2. — Circa absolutionem pro defuncto post Missam de die et non de Requie, I. 92, 275; 572, 1058; II. 469, 2231. — Sacerdos assistens cum stipendio exequiis officiisque defunctorum debet per se officium defunctorum persolvere, I. 608, 1138. — Facultas exequias peragendi in domo defuncti, II. 40, 1356. — De diacono exequias peragente, I. 636, 1166, 2. — An in exequiis parvulorum celebrari possit Missa de die, vel *de Angelis*, II. 132, 1529. — Circa exequias pro iis qui in mortis articulo sacramenta recusarint, I. 461, 793; — pro iis qui sectae massonicae nomen dederint, I. 514, 915; — pro suicidis, I. 713, 1290 — pro iis quorum corpora cremationi subiicientur, II. 218, 1665; — pro excommunicatis, II. 97, 462. — Nequit sacerdos exequias peragere pro hominibus minime baptizatis soloque nomine christianis I. 726, *35*. — An expediat sepeliri defunctos ante exequias, ad vitandum periculum ne erga illos actus fiant superstitiosi, I. 318, 721, 2. — An expediat prohibere usum thuris et cereorum in exequiis ob affinitatem cum ritibus gentilium, I. 318, 721, *3*. — Circa usum tegendi floribus defunctorum tumulos, II. 293, 1835. — Servanda circa praecedentiam in cadaverum associatione, II. 320, 1894. — Circa applicationem Missae exequialis, II. 321, 1895. — De exequiis pro Summo Pontifice, pro Episcopo, pro Imperatore, 444, 2181. — Circa paramenta in exequiis, II. 463, 2223. — De festis in quibus exequiae prohibentur, II. 464, 2224. — Nefas catholicis pro parentibus schismaticis exequias persolvere, I. 371, 600, *4*. — An prohiberi queant fideles ne conveniant ad orandum pro eo cuius mala fuerit vita, etsi in morte resipuerit, I. 537, 987. — *V*. DEFUNCTI, FUNERA.

EXERCITIA spiritualia promovenda in clero et in populo, II. 25, *33*. — An Episcopus possit imponere universo clero spiritualia Exercitia, II. 126, 1501.

EXILIUM: De exercitio facultatum a missionariis in exilium pulsis, I. 444, 767. — Valet institutio seu deputatio Vicarii generalis facta ab Episcopo exsule, I. 71, 209.

EXORCISMUS: De exorcizandis turcis a daemone obsessis, I. 332, 537. — De exorcismis super haereticos ad fidem redeuntes, I. 75, 225. — Exorcismus in Satanam eiusque angelos apostaticos iussu Leonis PP. XIII editus, II. 513, 2306.

EXPOSITIO SS. Sacramenti: Episcoporum est licentiam impertiri ut exponatur SS. Sacramentum I. 213, 370; 663, 1211, *3*. — Tempore expositionis SS. Sacram. nequit in choro recitari vel cantari officium defunctorum, II. 129, 1509. — Circa observanda in Expositione *Quadraginta horarum*, II. 78, 1416. — De celebratione Missae et de Communione coram SS. Sacram. publice exposito, II. 120, 1493, 2; 456, 2196. — Indecens omnino ante SS. Sacram. expositum sermonem habere capite cooperto, I. 12, 45. — De numero candelarum ante Sacramentum publice expositum, II. 128, 1508. — De precibus lingua vernacula coram SSmo Sacramento exposito, II. 157, 1564. — Post Missam *Praesanctificatorum* nequit publicae adorationi Sanctissimum Sacramentum proponi, II. 403, 2071, *3*. — Permitti potest Ostensorium ex cupro deaurato, II. 6, 1316. — In summitate Ostensorii crux visibilis apponenda I. 554, 1019. — De quadam machina ad elevandum Ostensorium, II. 112, 1474. — Quoad altare expositionis SS. Sacramenti in Feria V Maioris Hebdomadae, vulgo *Sepulcrum*, II. 347, 1956. — Circa expositionem sacrae Pyxidis, II. 95, 1453. — Non decet Sacras Species inter vitreas laminas includere, quarum superficies immediate illas tangat, II. 46, IV; 364, 1988.

EXTREMA UNCTIO: Oleum pro Extrema Unctione benedici a presbytero nullimode potest, I. 528, 956; II. 121, 1494. — An possit parochus Oleum infirmorum in domo sua retinere, I. 460, 791; II. 54, 1389, *5*. — Circa modum Extremam Unctionem administrandi, I. 370, 596; 494, 850; 533, 968; 607, 1135, 2; II. 54, 1389, *3*. — Formula brevis pro administranda Extr. Unct. in casu mortis imminentis, II. 471, 2233. — De superpel-

liceo et stola in administranda Extr. Unctione, **I.** 434, **746**; 460, **791**, 2; 568, **1054**, *19*. — De administranda Extr. Unct. occulte, **II.** 45, **1365**. — De administranda Extr. Unct. coram haereticis. **I.** 568, **1054**, *18*. — De Extr. Unctione aegrotis neophytis conferenda, **I.** 445, **768**. — An administranda neophytis indoctis, **I.** 87, **256**, *8*. — Utrum sufficiat recitare semel *Confiteor* cum Extr. Unctio administratur immediate post Viaticum, et impertitur Benedictio cum Indulgentia in articulo mortis, **I.** 516, **917**; 575, **1067**. — De anticipata Extr. Unctionis administratione, **I.** 397, **651**. — An possit in Sinis omitti administratio Extr. Unctionis mulieribus, **I,** 31*, 2; 38*, 2; 64, **189**; **II.** 242, **1718** *(in nota)*. — Circa omissionem unctionis renum vel pedum in Extr. Unctione, **II.** 242, **1718** et 243 *in nota*. — Nefas omnino mittere ad aegrotos Oleum sanctum infirmorum ut eo se liniant, **I.** 255, **398**. — De usu instrumenti, virgulae vel penicilli, in administranda Extr. Unctione, **I.** 607, **1135**, 2; **II.** 54, **389**; 420, **2117**. — Excommunicatio in Religiosos administrantes Extr. Unct. sine parochi licentia, **II.** 31, XIV. — De Extrema Unct. a pluribus presbyteris administrata, **I.** 122, § V.

F

FABRICIARII: *V.* AEDITUI.

FACULTATES: Circa facultatum *Formulas*, **I.** 25, **88**; 26, **89**. — Facultatum concessionem diversa adiuncta moderantur, **I.** 338, **549**. — Ad obtinendam prorogationem facultatum exhibenda sunt documenta praecedentium recentiorum concessionum, **I.** 213, **372**. — Unde desumendum initium temporis *ad quod* conceduntur facultates, **I.** 28, **100**; 263, **412**. — Quando currere incipiant missionariorum facultates, **I.** 64, **191**. — Circa valorem facultatum post elapsum tempus concessionis, **I.** 390, **633**; 520, **923**. — Facultates Praefecti Missionis quamdiu perdurent, **I.** 86, **249**. — Facultates a S. Off. missionariis concessae, per Bullam Iubilaei anni sancti non suspenduntur, **I.** 6, **12**. — Quomodo intelligenda in facultatum formulis clausula *nullo modo uti possit extra fines suae dioecesis,* **I,** 705, **1277**; **II.** 104, **1469**, 2; — an eadem subintelligenda ubi non exprimitur, **I.** 705, **1277**. — An Praefecti Missionum possint independenter ab Ordinariis facultates exercere quas a S. Sede acceperunt, **I.** 345, **564**; — an eas exercere ubi est Vicarius Ap. **I.** 415, **698**, 2; — an eas exercere tantum erga suos Religiosos, **I.** 415, **698**. — An queant missionarii sacramenta administrare extra loca suarum Missionum, **I.** 57, **179**. — An missionarii exercere possint facultates in exilio, **I.** 444, **767**. — An Episcopus facultates sibi ab Ap. Sede ad tempus delegatas possít subdelegare, **II.** 380, **2029**. — Quinam veniant sub nomine *parochorum,* quibus possit Episcopus facultates a S. Poenitentiaria sibi concessas subdelegare, **II.** 420, **2118**. — Circa clausulam (appositam in concessione facultatum, quae sunt Regularium propriae): *dummodo in loco nullus eorumdem Ordinum conventus reperiatur,* **II.** 442, **2175**. — An sacerdotes possint, sede vacante, facultates exercere quas ipsis Episcopus dum viveret communicavit, **I.** 263, **412**, 2. — Quis possit Formularum facultates exercere, si Antistes obierit iisdem nemini delegatis, **I.** 147, **341**; **II.** 363, **1985**; 388, **2045**. — De potestate Vicariorum App. subdelegandi facultates suis Coadiutoribus et Provicariis, **I.** 449, **777**, 2. — De communicatione facultatum sacerdotibus *in insigni oppido* degentibus, **I.** 657, **1203**. — De communicatione facultatum missionariis a Vicariis App. clare et in scriptis facienda, **II.** 22, *10*. — Facultates omnes habituales committendae Ordinariis locorum, **II.** 366, **1996**; 410, **2094**. — Facultates omnes speciales habitualiter Ordinariis a S. Sede concessae transeunt ad successores, **II.** 363, **1985**; 388, **2045**; — et hoc indultum extenditur ad Superiores generales Ordinum Religiosorum, **II.** 405, **2974**. — An Praefectus Missionis queat communicare facultates missionario qui tempus sibi praescriptum absolvit; **I.** 76, **226**. — De facultatibus pro Episcopis indigenis, **I.** 72, **216**. — De facultate Ordinariorum dispensandi in impedimentis etc. *V.* DISPENSATIONES. — Facultatibus non inconsulte neque erga immerentes utendum, **I.** 151, *12*. — De facultatum petitionibus alias reiectis, **I.** 66, **193**. — *V.* MISSIONARII *quoad facultates*, DISPENSATIONES.

FAMILIARITAS cum infidelibus vitanda, **I.** 465, § *Neque probare.*

FAMULI: An creditor possit uti opera sui debitoris tamquam famuli, nihil de sorte principali imminuens, **I.** 591, *1.* 2. — De famulis haereticorum qui Ecclesiae praecepta servare nequeunt, **I.** 213, **371**. — An famuli haereticorum possint edere cibos vetitos, et conciones haereticas frequentare, **I.** 66, **195**. — Nequeunt graeci apponere famulis latinis cibos a quibus hi abstinere debent, **I.** 99, **309**. — De famulatu fidelium apud iudaeos, **I.** 667, **1217**. — De ritu quem sequi debent famuli et opifices apud dominos diversi ritus, **II.** 223, **1679**. — *V.* FESTI DIES, IEIUNIA.

FANA: *V.* TEMPLA.

FECUNDATIO: Artificialis mulierum fecundatio illicita, **II.** 354, **1964**.

FENIANI: Societas *fenianorum* inter proscriptas recensenda, **II.** 33, **1350**.

FENUS: *V.* USURA.

FERIA V. in Coena Domini, *V.* COENA DOMINI.

FERIA VI in Parasceve, *V.* PARASCEVE.

FESTA: *V.* FESTI DIES, FESTIVITATES.

FESTI DIES: De notificando neophytis iure positivo ecclesiastico quoad festorum observationem, **I.** 30, **114**, *1.*; 38, *1.*; 64, **189**. — Ad implendum praeceptum de Missae auditione necesse non est ut fideles Missam audiant in proprio ipsorum ritu, **I.** 500, **879**, *14*. — Circa obligationem audiendi Missam quoad famulos, pistores, operarios et rusticos procul ab ecclesia degentes, **I.** 512, **914**, *dub.* XV. XVI. — De consuetudine qua puellae desponsatae, nunquam e domo egredientes, Missae auditionem omittunt, **I.** 512, **914**, *dub. I.* — De fidelibus qui diebus festis obligantur a turcis vacare operibus servilibus, *ibidem, dub.* XIV. — De indulto Pauli III. quoad festa et ieiunia, **I.** 30, **114**, *1*;

76, **229**, *3*; 299, **473**; 386, **618**. — De facultate permittendi diebus festis opera servilia, **I.** 299, **473**; 386, **618**. — An indultum quoad opera servilia extendatur ad auditionem Missae, **I.** 386, **618**; 389, **627**; **II.** 91, **1437**. — An indultum quoad auditionem sacri pro fidelibus sinensibus comprehendat sacerdotes indigenas, **I.** 406, **679**. — De recitatione precum imposita iis qui ab auditione Missae dispensantur, **II.** 91, **1437**. — An expediat obligare qui Missam audire nequeunt ad interveniendum piis fidelium conventibus, **I.** 392, **642**. — Satisfit Ecclesiae praecepto audiendo Missam in sacellis PP. Cardinalium et Episcoporum, **II.** 330, **1930**. — An liceat latinis festos dies iuxta orientalem ritum observare, **I.** 17, **70**; 52, **156**, *3*. — De indulto super observantia festorum alicui Missioni concesso, quae postea dividitur, **II.** 476, **2243**. — Facultas dispensandi quoad festa et ieiunia orientales latinis dominis inservientes, **I.** 6. **8**. — An fideles ritus orientalis sub missionariorum cura constituti debeant ritui latino in festis se conformare, **II.** 223, **1679**, *5*. — *V.* Festivitates.

FESTIVITATES: Festi solemnitas fit eo die quo occurrit, licet transferatur Officium, **I.** 568, **1051**, 2. — An festa in sequentem Dominicam translata possint in antecedente, cum haec proximior festivitati est, celebrari, **I.** 520, **927**. — Circa translationem solemnitatis festorum, **II.** 265, **1772**. — Circa translationem festorum duplicium 2. classis diebus propriis impeditorum, **II.** 266, **1774**. — De festis primariis et secundariis, **II.** 293, **1839**; 313, **1881**. — De privilegio nonnullorum festorum quoad translationem, **II.** 266, **1774**; 295, **1843**. — De duobus festis seu officiis eodem die occurrentibus, **II.** 298, **1851**. — De casu deficientiae diei liberae in quam festum duplex maius transferatur, **II.** 458, **2202**. — De festis Beatorum non canonizatorum, **I.** 43, **137**, *7*; 44, **140**, 2. — De celebratione initii novi anni apud gentiles, **I.** 52, **155**.

FIDES: Fidei confessio: Fides exterius quoque profitenda, **I.** 282, **443**; 375, **604**; 422, **723**; 449, **776**. — De iis qui fidem occultant, **I.** 12, **44**; 25, **83**; 84; 60, **185**; 85, **246**; 91, **267**, 2; 101, **313**; 307, **497**; **501**; 337, **546**; 422, **723**; 522, **935**; **II.** 165, **1579**. — An quivis christianus teneatur confirmare fratres in fide, qui ad eam denegandam sunt parati, **I.** 297, **466**. — An liceat christianis nomen turcicum assumere, **I.** 101, **313**; 282, **443**. — An teneatur apostata poenitens, in articulo mortis secreto absolutus, fidem catholicam confiteri, **I.** 14, **57**. — An christiani possint incedere super cruces in viis publicis passim ab ethnicis descriptas, **I.** 682, **1235**. — De iuramento super biblia haereticorum, **II.** 22, *13*. — An liceat catholicis partem facere societatum civilium quorum maior pars acatholicis coalescit, **II.** 216, **1659**. — De usu circumcisionis apud nonnullos christianos vigente, **I.** 724, x. — In rebus fidei et morum presbyteri nonnisi consultivum habent suffragium, **I.** 565, **1041** *in fine*.

Fidei professio ab Episcopis, canonicis, doctoribus etc. emittenda, **I.** 342, **554**; **II.** 98, **1464**. — De emittenda fidei professione ab Episcopis in Synodis provincialibus, **II.** 90, **1435**. — De emittenda fidei professione a missionariis, **I.** 399, **662**. — Fidei professionem emittere tenentur catechistae, **I.** 391, **638**; 468, **802**, 2. — Professio fidei iuxta formam a Pio VI et Pio IX praescriptam, **II.** 98, **1464**. — De professione fidei ab orientalibus emittenda, **I.** 238, *17*; 403, **671**; **II.** 122, **1496**. — Formula professionis fidei S. Hormisdae, **I.** 404*. — Professio fidei pro orientalibus iuxta formulam ab Urbano VIII praescriptam, **II.** 124 *(in nota)*. — Professio fidei pro graecis iuxta formulam a Gregorio XIII praescriptam, **II.** 122, **1496**, *in nota*. — De fidei professione pro bulgaris schismaticis rudibus et idiotis ad fidem catholicam conversis, **II.** 19, **1341**. — Formula brevior professionis fidei pro haereticis et schismaticis orientalibus in Ecclesiae sinum redeuntibus, **II.** 126 *in nota*, iii.

Fidei propagatio: Erectio S. Congregationis de Prop. Fide, **I.** **1**. **2**. **3**. — De studio fidei propagandae, **II.** 139, **1543**; 23, *18*; 192, viii; 286, **1828**. — De Societate *Propagationis Fidei*, *V.* Sodalitates, Propagatio. — Concessio Indulgentiarum orantibus pro fidei propagatione, **I.** 342, **557**; 554, **1022**. — *V.* Preces pro animarum salute, **II.** 511.

FIGURAE superstitiosae, **I.** 398, **655**; 464, **796**.

FILIIFAMILIAS possintne diebus abstinentiae uti cibis patrifamilias indultis, **I.** 486, **832**.

FOETUS in utero baptizatus supra verticem, est iterum sub conditione baptizandus, **II.** 354, **1962**. Circa operationes chirurgicas directe foetus occisivas, **II.** 201, **1618**; 324, **1906**. — De operatione caesarea, **I.** 334, **541**; **II.** 366, **1997**; 404, **2073**. — De partus acceleratione, **II.** 366, **1997**; 424, **2131**. — Circa foetus ectopicos, e sinu matris extrahendos, *ibidem*.

FONS baptismalis: Circa benedictionem aquae baptismalis ubi non est Fons proprie dictus, **II.** 244, **1727**. — Si in solemni Fontis benedictione olea sancta immisceri nequiverint, ea subinde privatim et separatim in aquam mitti poterunt, **I.** 416, **703**. — Facultas benedicendi aquam baptismalem breviori formula, **I.** 482, **820**; **II.** 244, **1727**, 2. — Fontis benedictionis peragendae tantum in Sabbato Sancto consuetudo reprobatur, **II.** 77, **1413**. — — De benedictione Fontis in casu quo difficile sit olea sacra recentia habere, **II.** 325, **1914**. — *V.* Aqua.

FORMA sacramentorum, *V.* Sacramenta, Batismus etc.

FORMULA professionum fidei, *V.* Fides. — Circa Formulas facultatum **I.** 25, **88**; 26, **89**.

FORUM: De *fori* privilegio clericorum **I.** 6, **11**; **II.** 213, **1652**; 215, **1656**; 217, **1663**. — De clausula *in foro interno* in concessione facultatis dispensandi, **I.** 390, **633**, 2. — Quid importet absolutio a censuris in *foro conscientiae* seu *interno*, et quid *in foro externo*, **I.** 445, **771**.

FRAUS: Nefas mercatoribus christianis in pondere et numero mercium decipere turcas, **I.** 25, **86**. — Circa emptores vectigalia fraudantes, **I.** 528, **957**.

FUNERA: Circa funera in feria V, VI et Sabbato Maioris Hebdomadis **I.** 72, **213**. — An liceat interesse funeribus haereticorum, **I.** 180, **354**; 217, **379**; 294, **458**, *3*; 428, **727**; 692, **1257**; **II.** 41, **1362**, 2; 96, **1455**. — Nequit sacerdos, uti talis, adesse acatholicorum funeribus, **II.** 237, **1705**. —

An liceat in funeribus admittere acatholicos, I. 217, **379**; 231, **389**; 263, **411**, 2. — Nequaquam vocandi ad funera pagani ut sua musica instrumenta pulsent vel inflent, I. 464, **796**, 2. — An liceat in funeribus haereticorum aliquid accipere recitando quamdam pro defuncto precatiunculam, I. 692, **1257**, 7. — An liceat interesse funeribus eorum qui dicuntur *liberi pensatores*, II. 96, **1455**. — Circa parochi praecedentiam in funeribus, I. 24, **82**; 30, **111**; II. 320, **1894**. — De laicorum societatibus in cadaverum associationibus, II. 440, **2163**. — *V.* Exequiae. — Circa funera paganorum, *V.* Cooperatio.

FURTUM: Illicitum christianis mercatoribus turcas in mercium pondere et numero fraudare, I. 25, **86**. — Illicitum sacerdotibus idolorum ad fidem conversis, templa deserendo, pecuniam subtrahere, I. 369, **593**, 2. — De christianis qui specie pietatis templa idolorum adeunt ut oblationes ibi relictas et a bonzis colligendas surripiant, I. 386, **621**, 2. — An liceat pago christiano agros a legitimis possessoribus ablatos, et ipsi a rege assignatos, habere ut suos, I. 635, **983**. — Utrum possint tunkinenses efficere, in fraudem legis, ut filii habeant maiorem hereditatis partem, ne haec ad alienos transeat, I. 527, **955**, 2. — An bonzus (ethnicus sacerdos) ad fidem conversus possit retinere quae in suo officio perceperat, I. 545, **1003**. — De restitutione, *V.* Restitutio.

G

GAZ: Lumina ex *gaz* super altari minime toleranda, II. 129, **1511**.

GENTILES: *V.* Ethnici.

GENUFLEXIONES, prostrationes, inclinationes ad defunctos I. 258, **406**; 306, **494**; 318, **521**; 383, **613**. — *V.* Cooperatio.

GOSSIPIUM: De sacris linteaminibus, pro altari et Missa, ex gossipio confectis, I. 430, **735**; II. 123, **1497**.

H

HAERESIS: Circa facultatem absolvendi ab haeresi I. 11, **31**; 93, **287**; 330, **533**; 667, **1221**; 700, **1268**; II. 133, **1532**; 302, **1864**; 408, **2084**. — An incurrant censuram legentes publicationes periodicas haeresim propugnantes, II. 268, **1777**. — *V.* Acatholici, Abiuratio.

HAERETICI: Excommunicatio in haereticos, II. 30, *I*; — et in legentes haereticorum libros haeresim propugnantes, II. 30, *II*; 268, **1777**. — Haeresiarchas nominare in divinis officiis omnino illicitum, I. 60, **185**, 2. — De conversione haereticorum nestorianorum, II. 423, **2128**; 432, **2149**. — De clausula in facultate pro haereticorum absolutione: *exceptis haereticis publicis, sive publice dogmatizantibus*. II. 302, **1864**. — *V.* Haeresis, Acatholici.

HEBDOMADA maior: Hebdomadae sanctae functiones non sunt de iuribus mere parochialibus, I. 522, **936**. — An dictae functiones modo minus solemni peragi possint, vel omitti, I. 442, **761**; 503, **888**. — Indultum pro Missa votiva *de Passione Domini* in maiori hebdomada, I, 387, **924**; 574, **1063**; II. 403, **2071**.

HEREDITAS: De quadam parte hereditatis ad testamentorum validitatem assignata pro cultu superstitioso, (quem finem christiani testatores non intendunt) quam heredes ad usus profanos consumpserunt, I. 527, **955**. — De iis qui efficiunt in fraudem legis, ut filii sui maiorem habeant hereditatis propinqui defuncti partem, ne ad alienos transeat, I. 527, **955**, 2.

HIAPOU: De usu telae cuiusdam vulgo *hiapou* pro sacra supellectili, II. 369, **2006**.

HOMICIDIUM: De homicidio ob vindictam, praesertim deficientibus magistratibus ad punienda crimina, I. 266, **419**; 283, **445**; 722* viii. — An dux vel herus possit, iuxta regionis morem, capitalem in subditos decernere poenam, II. 268, **1778**. — De operatione chirurgica directe occisiva foetus vel matris gestantis, II. 201, **1618**.

HONESTAS: Publicae honestatis impedimentum non exurgit ex sponsalibus aut matrimonio rato paganorum, I. 495, **857**. — Impedimentum publ. honest. oritur ex sponsalibus etiam occultis, I. 579, **1078**. — An oriatur ex matrimonio vulgo *civili*, II. 130, **1513**. — Facultas dispensandi in impedim. consanguin. et affinitatis non includit facultatem dispensandi in impedim. publ. honestatis, I. 482, **823**. — De investigando in causis matrim. impedimento publ. honestatis, II. 175*, *33*. — De honestate clericorum, *V.* Clerus.

HONORES sive honorificentiae: De honorificentiis Episcoporum propriis, *V.* Episcopi. — Quid ab Episcopis attendendum circa conferendos honoris titulos et insignia clericis, II. 203, **1625**. — De honoribus praestandis Galliae consulibus in oriente, I. 117, **334**. — Presbyteris insignia concedere spectat privative ad S. Sedem, II. 54, **1385**.

I

IDOLA: *V.* Idololatria.

IDOLOLATRIA: Doctrina de falso idolorum cultu catechumenis declaranda, I. 34*, xiii. — Templa vel altaria idolis aedificare omnino illicitum, I. 11, **30**. — De illicitis quibusdam actibus cultus et reverentiae erga idolum, I. 32*, vi. — An liceat comedere epulas idolis oblatas, I. 298, **470**. — An queant christiani praeparare epulas idolis offerendas, I. 301, **476**. — Nefas mulieribus gestare *taly* (tesseram nuptialem) idoli effigiem praeseferentem, I. 161*, *dub.* vi. — Circa ementes territoria in quibus extant idola, I. 326, **530**, *5*. — An et quando teneantur christiani idolorum fana destruere, I. 571, **1055**, 2; — Ad quid teneantur neophyti idola habentes, a paganis loco depositi accepta, I. 326, **530**, *4*. — *V.* Cooperatio.

IEIUNIUM: Ieiunii observantia res est non exigua sed longe gravissima, I. 112, 328. — De Indulto Pauli III pro Indiis et Sinis, I. 30, 114; 76, 229, *3*; 298, 469. — De obligatione ieiunii neophytis notificanda, I. 30, 114, 1; 38, I. — De ieiunii et abstinentiae observantia quoad filiosfamilias, famulos et operarios, I. 66, 195; 486, 832; 530, 960. — Circa missionariorum facultatem dispensandi in ieiuniis et abstinentiis, I. 118, 337; 338, 548; II. 182, 1594; — De dispensatione a ieiunio et abstinentia in casu coincidentiae exordientis anni sinici vel annamitici cum diebus abstinentiae, I. 276, 425; 302, 479; II. 16, 1330. — Indultum quoad ieiunia pro neophytis in Indiis comprehendit sacerdotes indigenas, I. 405, 674. — De unica comestione diebus ieiunii, et de vitanda epularum promiscuitate, I. 112, 328; 153, 346; 486, 833; II. 93, 1447; 136, 1535; 244, 1724, *3*. — An vetita epularum permixtio afficiat aegrotos, II. 381, 2031. — An dispensati ab abstinentia teneantur ad aliud bonum opus, II. 244, 1724, *4*. — Dispensati ab abstinentia nequeunt diebus ieiunii carnibus vesci in vespertina refetiuncula, iique debent horam pro comestione praescriptam servare, I. 153, 346, *2*. *3*. — De invertenda comestionis hora, I. 611, 1146; 679, 1230. — An in vigiliis suppressis quoad ieiunium servari debeat abstinentia, II. 244, 1724. — Circa indultum quoad ieiunia et abstinentias pro Regularibus missionariis, II. 240, 1712. — De facultate Episcoporum dispensandi super lege ieiunii et abstinentiae occasione festorum et nundinarum, II. 316, 1884; 327, 1922. — Alia quaesita circa dispensationem a ieiunio et abstinentia, I. 430, 734; 436, 752; 468, 801; 486, 832; 707, 1281; II. 158, 1569. — An orientales sub cura missionariorum constituti debeant sese ritui latino conformare quoad ieiunia, II. 223, 1679, *1*. *2*. *3*. *5*. — An liceat graecis inter latinos commorantes ieiunia observare Ecclesiae latinae, I. 276, 426. — Facultas dispensandi quoad festa et ieiunia cum orientalibus qui dominis latinis inserviunt, I. 6, 8. — De ieiuniis et abstinentiis graecorum, I. 182, 356. — Circa observantiam abstinentiae et ieiunii apud italo-graecos, I. 128, VII. — An in ieiunio naturali servando possint fideles sequi tempus medium, II. 166, 1580. — Indultum pro aegrotis quoad ieiunium ante S. Communionem, II. 476, 2242. — Circa ieiunium ante Missam, II. 81, 1425. *V.* Abstinentia.

IGNIS novi benedictio, *V.* Sabbatum Sanctum.

IGNORANTIA: De ignorantia invincibili, I. 279* § *In terzo luogo*. — De matrimoniis contractis cum invincibili ignorantia impedimenti dirimentis, I. 594*, § *Animadvertendum*; II. 11, 1326. — An validum matrim. contractum cum ignorantia eius indissolubilitatis, I. 580, 1079, *7*. — Circa ignorantiam censurarum, II. 44, 1364, 2; 216 *(in nota)*. — An censuram incurrant absolventes complicem cum ignorantia crassa et supina, II. 268, 1777, *3*. — Instruendi omnino qui ignorant prohibitionem nonnullorum rituum superstitiosorum, I. 229, § *Ma in quanto*.

IMAGINES: Facultas Vicariorum App. inspiciendi quae spectant ad cultum Imaginum et Reliquiarum, I. 62, § *Insuper*. — Circa qualitatem sacrarum imaginum publico adspectui exponendarum, I. 29, 106. — In cultu sacrarum imaginum abusus et superstitiones cavendae, II. 25, *34*. — An liceat collocare in ecclesiis vel oratoriis imagines eorum qui cum sanctitatis vel martyrii fama mortui sunt sed nondum inter Sanctos vel Beatos adscripti, I. 19, 77; II. 312, 1879. — Circa imagines Beatorum, I. 43, 137; 44, 140. — An liceat catholicis orare ante imagines quae sunt in ecclesiis schismaticorum, I. 294, 458. — An deferri possint sacrae imagines ad ecclesias schismaticorum ut ibi colantur, I. 371, 600, *3*. — De imaginibus SS. Cordis Iesu solum Cor repraesentantibus, II. 264, 1767. — De sacris imaginibus tempore Passionis tegendis, I. 52, 154; II. 78, 416, *4*; 120, 1493. — De cultu imaginis Vultus Sancti D. N. Iesu Christi, II. 273, 1792. — Circa imagines Salvatoris more sinensium depictas, I. 528, 957, III. — Circa imagines B. M. V. *de Lourdes, de la Salette*, et Immaculatae Conceptionis lucis radios de manibus emittentis, II. 106, 1471. — An liceat imagunculas B. M. V. ad impetrandam sanitatem deglutire, II. 441, 2173. — Quoad defuncti imaginem in feretro vel tumulo, II. 329, 1927.

IMMUNITAS: De excommunicatione in violantes immunitatem asyli ecclesiastici, II. 31, V; 44, 1364; 46, 1366. — Quoad immunitatem personalem clericorum, *V.* Privilegia.

IMPEDIMENTA matrimonii (in genere): Nullam particularem Episcopus adiudicare sibi potest auctoritatem in impedimentis publicis dirimentibus, I. 255, 399. — De Ecclesiae potestate constituendi impedimenta matrim., I. 427, § *Fidei*. — An valida matrimonia contracta cum impedimentis quae ignorantur, *V.* Ignorantia. — De matrimoniis nullis ob occultum impedimentum quod probari nequit in foro externo, I. 405, 675. — De investigatione impedimentorum in causis matrim. II. 175, *Pars II*. — De facultate Ordinariorum dispensandi aegrotos in mortis articulo ab impedimentis matrimonialibus, *V.* Dispensationes. — Facultas dispensandi in impedimentis dirimentibus non valet quoad impedimenta impedientia, II. 28, *51*. — Vicarii App. nonnisi ex concessione S. Sedis dispensare possunt in impedim. impedientibus, II. 28, *51*. — An facultas dispensandi in impedimentis possit exerceri in matrimoniis mixtis, I. 403, 664. — Ad dispensandum in impedimentis cum eorum plura in una eademque persona concurrunt, specialis requiritur facultas, II. 28, *54*. — Impedimenta ex lege civili non irritant matrimonia catholicorum in facie Ecclesiae, I. 419, 711; 488, 842, *1*. *2*. — An impedimentum dirimens ex lege civili, aut ex consuetudine apud infideles, irritet infidelium matrimonia, I. 433, 744; 588, 1104. — Aetas minor aut dissensus parentum nullimode possunt inter impedimenta impedientia recenseri, I. 488, 842. — Sodomia nullum parit matrimoniale impedimentum, II. 208, 1637. — An civiles circa matrimonia praescriptiones observandae sint, II. 143, 1545. — Non sunt inquietandi neophyti qui in infidelitate matrimonium contraxerunt in gradibus in quibus Ecclesia dispensare solet, II. 52, 1378. — An impediat matrimonium carentia uteri vel ovariorum II. 249, 1733; 324, 1907. — De interrogandis sponsis quoad existentiam impedimentorum, et causarum dispensationum, II. 399, 2066.

IMPOSITIO manuum in sacra Ordinatione, **I.** 507, **908**; 575, **1066**; **II.** 54, **1388**; 244, **1723**.

IMPOTENTIA: De matrimoniali impedimento impotentiae: Instructio ad conficiendum processum super viri impotentia, **I.** 618, **1153**; **II.** 250, **1737**. — De investigando impedim. impotentiae in causis matrimonialibus agendis, **II.** 179 *, *46*; 180 *, *Art. 5.* — An mulier utero et ovariis carens valide nubere possit, **II.** 249, **1733**; 323, **1907**.

INCESTUS: De copula incestuosa reticita in petitione dispensationum matrimonialium, **II.** 207, **1635**; 259, **1749**.

INCLINATIO: Circa capitis inclinationem in Missa ad nomina B. Mariae Virginis, Sanctorum, et Summi Pontificis, **II.** 270, **1784**.

INDIGENAE: De clero indigena, *V.* Clerus.

INDULGENTIA: Circa Cardinalium, Patriarcharum, Archiepiscoporum et Episcoporum potestatem largiendi Indulgentias, **I.** 312, **506**; **II.** 117, **1485**; 391, **2056**; **II.** 442, **2176**. — An Indulgentiae quas Episcopus concedit acquirantur extra eius dioecesim a subditis, et intra a non subditis, **II.** 368, **2003**. — Vicarii App. nequeunt Indulgentias concedere, **I.** 534, **972**; 580, **1081**. — De facultate largiendi ter in anno Indulgentiam plenariam, **I.** 264, **413**; 388, **626**; 566, **1042**; **II.** 103, **1466**; 202, **1622**, *7*. — An in festorum translatione transferantur Indulgentiae, **I.** 579, **1077**. — Contra indulgentias falsas et apocryphas, **I.** 599, **1121**. — De Indulgentiarum promulgatione, **I.** 503, **887**; 546, **1008**; 599, **1121**. — An possint Regulares parochi nunciare ín paroeciis Indulgentias festorum sui Ordinis, **I.** 71, **210**. — Circa impressionem et evulgationem librorum, summariorum etc. Indulgentiarum, **I.** 612, **1149**; **II.** 361, **1978**. — Revocatio Indulgentiarum mille vel plurium annorum, **II.** 368, **2002**. — Regulae seu normae ad discernendas veras Indulgentias ab apocryphis, **II.** 395, **2063**. — De Collectione Indulgentiarum cui titulus *Raccolta di Orazione e pie opere* etc. **I.** 581, **1084**; **II.** 501, **2284**. — Impetrantes concessiones Indulgentiarum generales tenentur earum exemplar ad Sacram Indulg. Congregat. deferre, **I.** 599, **1121**. — De versione precum quibus adnexae Indulgentiae, **I.** 699, **1266**. — De sacramentali Confessione ad Indulg. lucrandas, **I.** 266, **418**; 292, **452**; 304, **489**; 397, **648**; 446, **772**; 487, **838**; 524, **943**; **II.** 40, **1358**; 213, **1653**; 299, **1853**; 468, **2228**. — De SS. Communione ad Indulg. acquirendas, **I.** 538, **990**; 679, **1231**. — An plures una eademque die Indulg. plenariae acquiri possint, **I.** 520, **922**; 690, **1248**. — An uno eodemque opere queant plures acquiri Indulgentiae, **II.** 118, **1486**, *3*. — Poenitentiae sacramentali satisfaciens prece aut opere Indulgentias dilato, potest eas poenitens lucrari, **II.** 420, **2116**. — Recitans alternatim cum socio preces, quibus adnexa Indulgentia, potest eam lucrari, **I.** 432, **740**. — De precibus quae tamquam conditio praescribuntur ut Indulg. acquirantur, **I.** 520, **922**, *2. 3. 4*; **II.** 156, **1559**; 220, **1673**; 231, **1693**; 483, **2270**. — De clausula *corde saltem contrito* in concessionibus Indulgentiarum, **II.** 41, **1361**. — De invocatione SS. Nominis Iesu pro Indulg. in articulo mortis, **II.** 280, **1816**. — De quodam actu quem in vita emittentes possunt Indulgentiam in mortis articulo lucrari, **II.** 453, **2189**. — Quomodo surdo-muti supplere valeant impotentiae preces pro Indulg. recitandi, **I.** 577, **1072**. — De iniunctorum operum commutatione pro infirmis, et pro aliis qui ea exequi nequeunt, **I.** 679, **1231**; **II.** 212, **1649**; 224, **1680**. — Quomodo intelligenda Indulg. plenaria *quotidiana perpetua* pro aliquam visitantibus ecclesiam, **I.** 577, **1073**. — An cesset eadem Indulgentia si nova aedificetur ecclesia, **I.** 533, **967**. — Indulgentiae alicui diei affixae acquiri possunt a media ad mediam noctem, **II.** 118, **1486**. — An indultum specificans Indulgentias pro aliqua Sodalitate, excludat alias antea concessas, **I.** 530, **962**. — Excommunicationi subiacent quaestum ex Indulgentiis facientes, **II.** 31, *XI.* — Indulgentiae pro Pio Opere seu Societate *Propagationis Fidei,* **II.** 245, **1729**; — pro Societate *Angelica*, **I.** 538, **992**; — pro societatibus *Temperantiae,* **II.** 91, **1441**; 429, **2143**. — Circa Indulgentias concessas religiosis Institutis et Sodalitiis, **II.** 243, **1719**. — Indulg. pro iuramento quod emittunt et renovant alumni colleg. Missionum et ordinati ad titulum *missionis,* **I.** 313, **508**. — Circa Indulgentias pro recitatione precis *Angelus Domini,* **II.** 197, **1614**; 331, **1934**. — Circa Indulgentias pro recitatione Officii parvi B. M. V., **I.** 699, **1266**. — Indulgentiae pro coronis, numismatibus etc., a Papa benedictis, **II.** 442, **2177**. — Indulgentiae pro quodam voto seu oblatione ad maximum animarum in purgatorio detentarum solatium, **I.** 588, **1106**. — De tempore impertiendae Indulg. plen. in articulo mortis, **I.** 85, **247**. — De Indulg. *Altaris privilegiati, V.* Altare. — Indulg. orantibus pro fidei propagatione, **I.** 342, **557**; 554, **1022**; *V.* Preces pro animarum salute, **II.** 511. — *V.* Benedictio, Coronae, Rosarium, Scapularia, Via Crucis.

INDUMENTA seu paramenta sacra: De sacrorum indumentorum materia, **I.** 430, **735**; 496, **859**, *3*; 554, **1020**; **II.** 123, **1497**; 276, **1798**; 369, **2006**. — De sacrorum indumentorum colore, **I.** 496, **859**, *3*; **II.** 18, **1337**; 276, **1798**, *3*. — De formula adhibenda pro benedictione sacrorum indumentorum a sacerdotibus subdelegatis, **II.** 95, **1452**. — Facultas celebrandi Missam sine sacris vestibus tempore persecutionis, **I.** 470, **807**.

INFANTIA: De Societate *a S. Infantia* seu Sacrae Infantiae D. N. I. C., **I.** 601, **1126**; **II.** 139, **1543**.

INFIDELES: An preces super infideles infirmos recitari, iisque brevia *(brevetti)* et Sanctorum Reliquiae dari possint, **I.** 213, **374**; 297, **468**; 332, **537**. — De exorcizandis infidelibus a daemone obsessis, 332, **537**. — An possit applicari Missa iuxta intentionem infidelium, **I.** 559, **1028**. — *V.* Baptismus, Matrimonium, Interpellatio, Polygamia *etc.*

INFIRMI: Quomodo infirmi lucrari possint Indulgentias, *V.* Indulgentiae. — An ad vitandum persecutionis contra christianos periculum possint missionarii abstinere a visitatione infirmorum, **II.** 235, **1700**. — Indulgentia pro iis qui ad xenodochia se conferunt ad charitatis actus erga infirmos exercendos, **I.** 667, **1220**. — *V.* Viaticum, Infideles, Eucharistia *etc.*

INIMICITIAE: An admittendi ad sacramenta qui externam tantum in adversarios inimicitiam servant, **I.** 722, viii.

INQUISITIO: De Inquisitionis munere per Ecclesiarum Praelatos exercendo, **I.** 10, **26**. — *V.* S. Officium.

INSCRIPTIO: Circa inscriptionem nominum christianorum in codice infidelium, **I.** 551, **1016**, *3*; 592, **1112**; 646, **1185**.

INSTITUTA: *V.* Societates, Moniales, *etc.*

INSUFFLATIONES in administratione Baptismi: an omitti aliquando possint, **I.** 160, *Primum dubium.*

INTENTIO: De intentione tum ministrantis tum suscipientis sacramenta, **I.** 476; 69, **201**, *2*. — Circa intentionem eorum qui infantes offerunt baptizandos, **I.** 69, **201**; 198. — De matrimonio contracto cum intentione illud foedandi vel solvendi, **I.** 75, **221**; 570, *26*.

INTERDICTUM: Interdicta Summo Pontifici reservata, **II.** 32.

INTERPELLATIO: De interpellatione coniugis infidelis facienda a coniuge ad fidem converso: **I.** 416, **704**. — Ea fieri debet ante novum matrimonium, **I.** 417, **706**; 605, **1130**; 634, **1162**. — Fieri debet post baptismum, **I.** 641, **1176**; **II.** 78, **1415**. — Quomodo facienda, **I.** 416, **704**, *2*; 490, **845**; 521, **929**; 610, *8*; **II.** 210, **1645**. — Quid si interpellatio fieri nequeat absque periculo, damno etc. **I.** 256, **400**; 490, **845**, *2*; **II.** 201, **1620**. — An praetermitti possit si adsit certitudo quod coniux infidelis nec converti nec cohabitare pacifice velit, **I.** 644, **1180**. — De facultate dispensandi ab interpellatione, et de causis dispensationis, **I.** 256, **400**; 276, **430**; 300, **475**; 317, **517**; 368, **589**; 417, **705**; 441, **760**; 452, **784**, *3*; 593, **1114**; 605, **1130**; 729, **1295**, *7*; **II.** 166, **1581**; 196, **1607**, *2*; 201, **1620**. — Quinam sint casus *ordinarii* et *extraordinarii*, in quibus datur facultas dispensandi ab interpellatione, **II.** 166, **1581**. — An diu dilato matrimonio post interpellationem aut dispensationem ab eadem, nova opus sit interpellat. aut dispensatione, **I.** 433, **743**. — Dispensatio ab interpellat. pro neophytis cuiusdam piae domus catechumenorum, **II.** 478, **2252**. — De neophytis qui novas volunt inire nuptias sine interpellatione eo quod coniuges infideles e suis regionibus nunquam essent discessuri, **II.** 480, **2265**. — Post dispensationem ab interpellat. matrimonium contractum a parte fideli validum est, etsi postea innotuerit coniugem infidelem voluntatem suam declarare non potuisse, et ad fidem conversum fuisse, **I.** 256, **400**, *in nota*; **II.** 256, **1746** *in fine*. — Facultas permittendi interpellat. ante baptismum. **II.** 78, **1415**; 196, **1607**, *3*. — Post interpellat. in vanum factam, vel datam dispensationem ab interpellat. nequit dari dispensatio super disparit. cultus, ut coniux conversus matrimonium contrahat cum infideli, **II.** 50, **1377**, *Quaes. primum*. — An, si coniux infidelis interpellatus promittit se cohabitaturum sine contumelia Creatoris, coabitatio semper coniugi fideli permittenda, **II.** 262, **1762**. — De matrimoniis quae tempore persecutionis neophyti contraxerunt sine coniugis infidelis interpellatione, **II.** 123, **1499**.

INTERPRES: De sacramentali confessione per interpretem, **I.** 14, **61**.

INTERROGATIONES: An in administratione Baptismi fieri possint interrogationes lingua vernacula, **II.** 131, **1519**; 137, **1538**.

INTERSTITIA: An remissio interstitiorum pertineat ad Episcopum ordinantem etiam quoad Regulares, **I.** 77, **231**, § *II*. — De interstitiis quoad italo-graecos, **I.** 125, xvi *et seqq.*

INVESTITIO: Quid in investienda Ecclesiae pecunia curandum, **II.** 4, **1310**, *5*.

IOSEPH (S.): De Scapulari S. Ioseph Sponsi B. M. V. **II.** 290, **1829**. — De praecedentia festi S. Ioseph, **II.** 295, **1843**.

IPNOTISMUS: Circa ipnotismi experimenta, **II.** 394, **2061**.

IRREGULARITAS: Conversi ab haeresi et haereticorum filii sunt irregulares, **I.** 54, **170**; **II.** 255, **1744**; 258, **1748**. — Circa dispensationem super irregularitate ex defectu natalium ob haeresim parentum, **II.** 476, **2241**. — An incurrat irregularitatem missionarius, qui aliquam amputationem perficit ex necessitate, **I.** 55, **175**, *2*. — De irregularitate *ex infamia iuris* ex duello, **II.** 251, **1739**. — Quid missionariis agendum cum presbyteris orientalibus, qui irregulares facti sunt, **I.** 27, **97**, *3*. — Recipiens ab Episcopo schismatico et haeretico episcopalem consecrationem, suspensionem et irregularitatem incurrit **I.** 56, **177**. — Circa facultatem dispensandi ab irregularitate, **I.** 470, **806**; 698, **1264**. — An liceat missionariis actores esse in causa contra reos caedis christianorum, **II.** 433, **2150**.

ITALO-GRAECI: De dogmatibus et ritibus ab italo-graecis tenendis et servandis, **I.** 118, **338**.

ITER: An queant missionarii in itinere ad Missiones Sinenses Confessiones audire, **I.** 507, **907**; **II.** 509, **2294**. — Facultas excipiendi Confessiones in maritimo itinere, **II.** 20, **1343**; **II.** 407, **2082**; 423, **2127**; 476, **2244**; 509, **2294**. — De celebratione Missae in maritimo itinere, *V.* Missa *quoad locum.*

ITERATIO: De iteratione Baptismi, Confirmationis, etc. *V. huiusmodi titulos.*

IUDICES: De iudicibus in causis matrimonialibus, **I.** 114*, § *Quod autem*; 508, **911**; **II.** 208, **1636**. — Circa iudices in causis de divortio, *V.* Divortium. — An dux vel herus possit, iuxta regionis morem, iudiciariam et coercitivam potestatem in subditos exercere, **II.** 268, **1778**.

IURAMENTUM: De iuramento quoad residentiam praestando a Regularibus ad Episcopatum electis, **I.** 49, **146**; 93, **285**. — De iuramento ab alumnis collegiorum pontificiorum emittendo, **I.** 9, **19**; 313, **508**. — Formula eiusdem iuramenti, **I.** 46, **143**. — Declarationes circa idem iuramentum, **I.** 11, **37**; 14, **59**; 27, **95**; 30, **113**; 39, **128**; 45, **142**; 47, **144**; 54, **173**. — Circa formulam eiusdem iuramenti quoad alumnos Collegii Urbani, **I.** 487, **835**. — De tempore emittendi idem iuramentum, **I.** 91, **268**. — De iuramento pro iis qui titulo *missionis* ordinantur, **II.** 47, **1369**, *8*. — Qui iuramentum in Ordinatione emisit pro aliqua dioecesi nequit ad aliam transire sine novo iuramento et venia S. C. de Prop. Fide, **II.** 70, **1394**, *4*. — Ordinatus ad titulum *missionis* non emisso iuramento nequit e dioecesi pro qua est ordinatus ad aliam

sine licentia praefatae S. C. transire, **II.** 70, **1394**, 5. — De indulto, ut iuramentum, quod ordinati ad tit. *missionis* emittunt, eos obliget non pro una dioecesi, sed pro tota provincia ecclesiastica, **II.** 209, **1641.** — Indulgentia plenaria pro iis, qui idem iuramentum emittunt et renovant, **I.** 313, **508**; **II.** 47, **1369**, *15.* — De iuramento a missionariis praestando iuxta praescriptionem Bullae *Ex quo* circa ritus sinenses, **I.** 141, 27; 179, **350**; 451, **781**; 507, **907**; 534, **970**; 537 *; **II.** 70, **1395**; 237, **1708**; 508, **2289.** — Idem iuramentum etiam a sacerdotibus indigenis emittendum, **I.** 99, **307**; **II.** 321, **1900.** — Item quoad iuramentum Bullae *Omnium sollicitudinum,* **II.** 321, **1900.** — De iuramento a missionariis praestando iuxta praescriptionem Bullae *Omnium sollicitudinum* circa ritus malabaricos, **I.** 166; 168, *Primum postulatum*; 370, **594**; 539, **993.** — De iuramento suppletorio ad statum liberum probandum, **I.** 699, **1267**; **II.** 20, **1342**; 380, **2027**; 409, **2090.** — De iuramento quoad cautiones in matrimoniis mixtis, **II.** 89, **1433.** — An possit iuramentum praestari super Biblia haereticorum, **II.** 22, *13.* — An liceat iuramentum emittere coram sacerdote schismatico, **I.** 606, **1133.** — Nefas iurare per nomen *Deocce* (spiritum magiae) **I.** 726, *37.* — An facultas dispensandi in votis includat iuramenta, **I.** 540, **994.**

IURISDICTIO : Ecclesiasticae iurisdictionis exercitium impedientes censuram incurrunt, **II.** 30, VI. — *V.* Episcopi, Vicarii Apostolici *etc.*

K

KOTEOU seu inclinationes et genuflexiones superstitiosae, **I.** 318, **521**; 383, **613.**

KURBANI seu oblationes et convivia quaedam superstitionem redolentia, **I.** 271, **424.**

L

LAMPAS : De qualitate olei pro lampade ante SS. Sacramentum, **I.** 693, **1259.**

LAPARATOMIA : — An licita laparatomia ad extrahendos e sinu matris ectopicos conceptus, **II.** 366, **1997.**

LAUREA : De laurea doctoratus a Regularibus missionariis consequenda, **I.** 78, **235.**

LAVACRA seu balnea permittuntur quae circa modum et tempus nihil redoleant superstitionis, **I.** 381*.

LECTOR : Circa codicem tradendum, et verba *ea quae* (vel *ei qui*) *praedicat,* in Lectoris Ordinatione, **II.** 75, **1407**, *4. 5.*

LEGATA : De piorum legatorum commutatione, **I.** 409. **689.** — An praestanda legata pia si testamentum sit irritum ex lege civili, **II.** 414, **2099.** *V.* Hereditas.

LEGES : De legum civilium observantia, **I.** 479, **815.** — An lex humana possit etiam cum gravi damno obligare, *ibidem.* — An leges civiles sint semper mere poenales, *ibidem.* — An lex civilis irritet matrimonia, **I.** 419, **711**; 433, **744**; 488, **842**, *1. 2.* — An lex civilis sit titulus sufficiens ad aliquid in mutuo ultra sortem percipiendum, *V.* Usura.

LIBERALISMUS : Quomodo intelligenda liberalismi damnatio, **II.** 113, **1479.** — Instructio circa liberalismum, 501, **2286.**

LIBRI : De Episcoporum opera contra libros noxios, **I.** 456, **785**; 695, **1261.** — De vetito circa impressionem librorum in Missionibus absque licentia S. C. de Prop. Fide, **I.** 36, **124**; 303, **482**; 317, **519**; 511, **912**; 535, **979.** — Quid si agatur de publicatione parvorum catechismorum, instructionum ac precum, **I.** 303, **482.** — De facultate edendi et publicandi libros, **I.** 317, **519**; 383, **614.** — Excommunicatio quoad libros prohibitos, **II.** 30, II. — Excommunicatio in eos qui libros de rebus sacris tractantes sine Ordinarii approbatione imprimunt aut imprimi faciunt, **II.** 31*, § *Praeter hos.* — Circa venditionem librorum prohibitorum, **I.** 604, **1129.** — An Praefectus Apost. haberi possit ut Ordinarius quoad approbationem librorum de rebus sacris tractantium, **II.** 50, **1373.** — Illicitum legere vel retinere libros contra religionem, etsi bona intentione legantur, **I.** 420, **718.** — De facultate legendi et retinendi libros prohibitos, **I.** 497, **865.** — De iis qui legunt libros per se prohibitos sed in Indice librorum prohibitorum non recensitos, **I.** 580, **1080**, 7. — De lectione librorum ethnicorum ad addiscendam sermonis elegantiam, **II.** 1, **1303.** — Circa libros democratico-christianos, **II.** 494, **2279**, *3.* — An excommunicationem incurrant legentes publicationes periodicas habentes auctores haereticos, et haeresim propugnantes, **II.** 268, **1777.** — An officialis qui praeest venditionibus *sub hasta* teneatur investigare utrum inter merces quae veneunt sint libri prohibiti, **I.** 434, **745.** — De usu librorum paganorum in scholis, **I.** 443, **763**; **II.** 194, *5.* — Novi Testamenti versiones ab haereticis disseminatae, e fidelium manibus omnino auferendae, **I.** 560, **1030.** — De editionibus S. Scripturae lingua sive vulgari sive originali, **I.** 592, **1111.** — De Psalterio, Evangeliis, Epistolis, ac Missa vulgari idiomate editis, *ibidem.* — De versione Ordinis Missae textui latino in libris *devotionis* addita, **II.** 113, **1477.** — An sint prohibiti schismaticorum libri liturgici ab erroribus immunes, **I.** 592, **1111**, *4.* — Libri liturgici haud imprimendi sine attestatione Pontificiis Constitutionibus praescripta, **I.** 486, **834.** — An typis mandari possint Indulgentiarum libri, diaria, summaria etc., **I.** 612, **1149**; **II.** 361, **1978.** — De impressione librorum qui exteris linguis exarati, vel in exteras linguas translati sunt, **I.** 15, **64.** — De recognitione librorum typis S. C. de Prop. Fide imprimendorum, **I.** 11, **35.** — Const. Leonis XIII de librorum prohibitione et censura, **II.** 347, **1958**; 367, **2000.** — Animadvertenda circa facultatem permittendi lectionem librorum prohibitorum, **II.** 363, **1986.** — De operibus ad S. C. Studiorum mittendis quorum auctores catholicis Athenaeis vel Facultatibus sunt addicti, **II.** 405, **2077.**

LIGAMEN : De impedimento ligaminis, *V.* Matrimonium *quoad indissolubilitatem,* Status liber. — De investigando impedimento ligaminis in causis matrimonialibus, **II.** 177, *41.*

LINGUA: An possit in Baptismi administratione lingua adhiberi vernacula, **I.** 414, **695**; **II.** 131, **1519**; 137, **1538**; 156, **1560**. — De usu linguae vernaculae in Missa, **I.** 11, **33**; 234, **394**. — Excluditur usus linguae russiacae in publico cultu divino ecclesiarum catholicarum ritus latini, **II.** 112, **1475**. — De usu linguae slavicae in sacra liturgia, **II.** 271, **1785**; 373, **2015**; 409, **2091**; 424, **2132**. — Linguarum studium missionariis ac Regularibus impositum, **I.** 5, **7**; 312, **504**; 325, **527**; **II.** 184, **1602**; 187, **1606**, II. — De studio linguarum orientalium, **II.** 184, **1602**. — De confessariorum idoneitate quoad linguas, **I.** 276, **427**; 283, **444**. — De lingua adhibenda in litteris ad S. C., **II.** 18, **1335**; 205, **1629**, *5*; 329, **1929**.

LINTEAMINA: De materia sacrorum linteaminum, **I.** 430, **735**; **II.** 123, **1497**. — *V.* Palla, Purificatorium etc.

LITANIAE: Quaenam Litaniae possint publice recitari, **I.** 653, **1191**; **II.** 162, **1574**; 302, **1862**. — An peculiarium Litaniarum recitatio sit omnino prohibita, **II.** 365, **1991**. — An novas Litanias possint Ordinarii approbare, **II.** 162, **1574**. — De non omittendis in Litaniis Sanctorum precibus pro arcendo *flagello terraemotus, peste, fame et bello*, **I.** 554, **1021**. — Circa additiones in Litaniis **I.** 16, **66**; 91, **269**, 2; 636, **1166**, *3*.

LITTERAE Apostolicae: De auctoritate Vicariorum App. verificandi et publicandi Litteras App. **I.** 62, § *Insuper*. — Excommunicantur omnes falsarii Litterarum App., **II.** 30, IX; — et iisdem Litteris falsis utentes, nec non crimini ea in re cooperantes, **II.** 31, III. — *V.* Constitutiones. — Litterae quae ad S. C. mittuntur qua sint lingua scribendae, *V.* Lingua.

LITTERATI: Illiciti ritus et oblationes quae in Sinis fiunt a litteratis in honorem Confucii **I.** 133, § *Ad haec*.

LOCATIO: Quid in bonorum ecclesiasticorum locationibus cavendum, **II.** 4, **1310**, *6*. — De locationis contractu inter christianos et gentiles, **I.** 408, **686**, 2; 411, **691**.

LUCRUM: *V.* Contractus, Usura.

LUDI: De ludis qui clericos dedecent, **I.** 465, **798**.

LUDIMAGISTRI: An uti liceat ludimagistrorum paganorum opera in scholis christianis, **II.** 194, *5*.

LUMINA: De facultate administrandi infirmis Viaticum et Extremam Unctionem cum solo lampadis lumine, **I.** 434, **746**. — De facultate SS. Sacramentum sine lumine deferendi, ministrandi infirmis et pro iisdem retinendi, **I.** 450, **778**. — Permitti nequeunt lumina ex oleo, mensae altaris imminentia, **II.** 390, **2053**, *6*. — De luminibus ex luce electrica in ecclesiis, **II.** 321, **1999**; 429, **2142**. *V.* Cera, Gaz, Lampas.

LUNULA: Permitti potest lunula Ostensorii ex cupro deaurato, **II.** 6, **1316**.

M

MAGISTRATUS: An catholici nupturienses possint se sistere coram magistratu acatholico, **I.** 358, **571**. — Error quorumdam orientalium de invaliditate matrimonii contracti coram iudice infideli non irritat matrimonium, **I.** 365, **580**.

MAGNETISMUS: Circa magnetismi usum, **I.** 554, **1018**; 604, **1128**.

MANCIPIA: *V.* Servitus.

MARE: De audiendis Confessionibus in mari, *V.* Iter.

MARIA Virgo Deipara: De pietatis erga B. Mariam Virginem suavitate ac utilitate, **II.** 278, **1812**. — De Eius Rosario, *ibidem* — *V.* Rosarium. — De Scapulari caeruleo Immaculatae Conceptionis, **I.** 600, **1122**. — De Confraternit. B. M. V. de Monte Carmelo, **I.** 505, **895**; 608, **1140**; **II.** 17, **1332**; **II.** 419, **2114**. — De Scapulari B. M. V. *de Bono Consilio*, **II.** 299, **1856**. — De inclinatione capitis in Missa ad nomen B. Mariae Virginis, **II.** 270, **1784**. — Preces ad B. M. V. pro animarum salute, **II.** 512, **2300** *et seqq.* — De Officii parvi B. M. V. recitatione cum Indulgentiis **I.** 699, **1266**; **II.** 441, **2174**. — An liceat imagunculas B. M. V. deglutire ad sanitatem impetrandam, **II.** 441, **2173**. — Circa nonnullas imagines et apparitiones Beatae Mariae Virginis, **II.** 106, **1471**. — De praecedentia festi Annuntiationis B. M. V., **II.** 295, **1843**.

MARTYRES: Martyrum acta quae in S. Congregatione de Prop. F. referuntur, per Protonotarium Ap. conscribenda, **I.** 9, **20**. — Facultas Vicariorum App. processum super Martyribus instituendi, **I.** 62, § *Insuper*. — An celebranda suffragia seu Missas pro illorum anima qui in odium fidei sunt interfecti, **I.** 507, **906**. — An martyrii signum sint phialae vitreae sanguine tinctae quae ad loculos sepultorum in sacris coemeteriis reperiuntur, **I.** 688. **1245**. — V. Cultus Sanctorum.

MASSONES: Circa assistentiam matrimoniis massonum seu *liberorum muratorum*. — **I.** 667, **1219**; **II.** 1, **1300**. — Circa baptismum et absolutionem massonum morti proximorum, **II.** 79, **1419**. — *V.* Societates secretae.

MATRIMONIUM: De Matrimonii natura et vinculo seu indissolubilitate: In matrimonio christiano contractus nequit a sacramento secerni, **I.** 426*; 706, **1280**, *3*; **II.** 133, **1530**. — Ad matrimonii validitatem quomodo exprimendus consensus, **I.** 657, **1201**. — De indissolubilit. matrimonii valide contracti, 306, **426**, § *Catholica*. — An validum matrim. contractum cum intentione illud solvendi aut foedandi, **I.** 75, **221**. — Simulatio religionis matrimonii validitatem non afficit, neque apostasia vinculum solvit, **I.** 421, **721**. — An validum matrim. contractum coram ministro haeretico qui formula utitur matrimonii perpetuitati contraria, **I.** 506, **903**. — De matrimonio contracto cum conditione ipsius substantiae et indissolubilitati contraria, **I.** 506, **903**; 532, **965**; **II.** 102, *3. Quamvis autem*. — De matrim. contracto sine ulla prae-

cisa notione de indissolubilitate, vel cum errore contra eamdem, **I.** 580, **1079**, *7*; **II.** 11, **1327**, 2; 83, *8*; 275, **1797**, *3*. — An validum matrim. initum cum conditione contrahendi iuxta legem civilem divortium admittentem, **I.** 570, *26*. — *V.* Divortium. — De mancipiorum connubiis ab hero conciliatis absque requisito consensu, **I.** 598, **1118**, 2. — De mancipiorum coniugiis qui potius concubinatuum speciem praeseferunt, **I.** 721, *VII*. — Error quorumdam orientalium de invaliditate matrimonii contracti coram iudice infideli, **I.** 365, **580**. — De barbarorum vel ethnicorum connubiis quae vera esse matrimonia non videntur, **II.** 81, **1427**; 167 *, § *Insuper*; 275, **1797**. — De conversis ad fidem de quorum matrimonio, ante conversionem contracto, an validum fuerit dubitatur, **I.** 532, **965**. — De matrimoniis christianorum occultorum, **II.** 165, **1579**. — De matrimoniis infidelium impuberum, **II.** 210, **1645**; 216, **1662**. — An fides habenda infidelibus asserentibus se nunquam indissolubili vinculo cum praecedentibus uxoribus contraxisse, **II.** 274, **1796**; 367, **1999**. — An cohabitatio et copula viri infidelis cum muliere empta matrimonium constituant, **II.** 235, **1700**, 2. — Inter haereticos et infideles vera et valida consistere possunt matrimonia, **I.** 601, **1124**; **II.** 99, **1465**. — De matrimoniis coram ministris sectae *methodistarum* qui indissolubilitatem matrim. non admittunt, **II.** 101. — De connubiis quae primo tempore habentur concubinaria, sed legali tempore cohabitationis transacto, legitima reputantur, **II.** 50, **1377** *in fine*. — Nec adulterium nec alterius coniugis perfida desertio matrimonium solvit, **I.** 612, **1152**; — neque apostasia, 71, **208**, 2; **II.** 477, **2245**. — An carnalis copula sponsalibus superveniens legitimum constituat matrimonium, **II.** 271, **1786**.— De separatione unius coniugis ab altero ad monasticum institutum profitendum, **I.** 617, § *Verum*. — Circa potestatem Summi Pontificis dispensandi in matrim. quoad vinculum, **I.** 17, **71**. — De matrimonio, ut aiunt, civili, et de civilibus circa illud praescriptionibus, *V.* De matrimonio *vulgo* civili. — An lex civilis possit matrim. irritare, **I.** 419, **711**; 433, **744**; 488, **842**, *1. 2.* — Bona fides et ignorantia invincibilis non efficiunt validum matrim. nullum, **II.** 256, **1746**; 482, **2269**. — De principio: *in dubio standum esse pro validitate matrimonii*, **II.** 56. — An ad baptismum admittendi infideles quorum matrim. est dubium, **II.** 84, *12 et seqq.*; 257, § *Ex his colliges*. — An validum matr. inter haereticum dubie baptizatum et infidelem, **II.** 59* *Ad tertium dubium*. — An possit baptizari venditor suae uxoris, et post baptismum revalidari alterum eius matrim. **I.** 406, **680**. — Instructio S. C. de Prop. F. *De coniugiis* in Sinis, **I.** 436, **753**. — Matrim. in infidelitate initum non solvitur per novum matrimon. a coniuge ad fidem converso contractum omissa interpellatione, **I.** 634, **1162**. — Circa praxim petendi et tradendi libellum repudii civili lege approbatam, **I.** 582, **1087**. — *V.* Privilegium fidei seu paulinum, Interpellatio. — De secundis et ulterioribus nuptiis, *V.* Nuptiae.

De matrimoniis mixtis: Instructio (an. 1858), **I.** 637, **1169**. — Circa eamdem Instructionem, **II.** 10, **1324**. — De matrimoniis mixtis et de prolis catholica educatione, **I.** 472, **811**. — Altera Instructio pro orientalibus, **II.** 232, **1696**. — Matrimonia mixta semper reprobavit Ecclesia, **I.** 117, **333**; 291, **451**; 472, **811**; **II.** 232, **1696**, *2. 3. 4*; — eadem aliquando tolerat, aegre tamen et gravibus de causis, **I.** 517, **920**. — De matrimonii mixti celebratione coram ministro acatholico, **I.** 265, **415**; 625 *, § *Interea*; 680, **1232** *in fine*; 684, **1247**; **II.** 77, **1412**; 232, **1696**, *8. 9*; 270, **1783**. — De matrimoniis mixtis coram ministro acatholico contractis, lege civili catholicam prolis educationem prohibente, **I.** 548, **1009**. — De facultate et de causis dispensandi super impedimento mixtae religionis, **I.** 705, **1277**; **II.** 10, **1324**; 42, *3*; 168, **1583**; 232, **1696**, *4. 5. 6*. — Circa clausulas in indultis pro dispensatione ab impedim. mixtae religionis, **II.** 119, **1490**; 337, **1945**. — Facultas Episcoporum dispensandi in impedimentis matrimon. in articulo mortis non comprehendit impedim. mixtae religionis, **II.** 259, **1750**. — Indultum speciale dispensandi in impedimento mixtae relig. in articulo mortis, **II.** 387, **2042**. — De cautionibus exigendis in dispensando super eodem impedim., **I.** 517, **920**; 637, **1169**; **II.** 42, *3 et seqq.*; 89, **1433**; 131, **1517**; 131, **1521**; 201, **1621**; 233, *5*; 401, **2069**; 438, **2155**. — Cautiones exigendae etiam in articulo mortis, **II.** 259, **1750**. — Quid agendum cum iis qui matrim. mixtum contraxerint sine dispensatione, **I.** 343, **562**; 450, **779**; 473*; **II.** 42, *7*; 113, **1478**; 270, **1783**, 2. — De contrahentibus matrim. mixtum absque cautionibus, **I.** 476 *in calce*, § *Tertio*; 518*, § *Siquidem*; 626, § *Si vero*; **II.** 113, **1478**. — An queat sacerdos mixtis assistere connubiis, **I.** 362, **579**; 455, *ad 5*; 473; 622*; 637, **1169**. — Circa matrimoniorum mixtorum celebrationem, **I.** 362, **579**; 442, **762**; 490, **843**; 637, **1169**; 680, **1232**. **II.** 42, *3*; 52, **1379**; 88, § *Dubium septimum*; 208, **1638**; 401, **2069**, 2. — Circa adsistentiam acatholicorum mixtis nuptiis quae apud catholicos contrahuntur, **II.** 76, **1410**. — An possint catholici adsistere nuptiis quae ab acatholico cum parte catholica illicite contrahuntur, **II.** 76, **1410**, 2. — Declaratio Benedicti XIV circa matrimonia mixta clandestina, **I.** 117, **333**. — An mixtorum matrim. proclamationes faciendae, *V.* Banna. — Alia de mixtis coniugiis notanda, **I.** 683, **1236**.

De matrimonii proclamationibus, *V.* Banna.

De matrimonii impedimentis, *V.* Impedimenta.

De matrimonialibus dispensationibus, *V.* Dispensationes.

De matrimonii celebratione, *V.* Nuptiae.

De matrimonialibus causis, *V.* Causae.

De matrimonio *vulgo* civili, **I.** 195, **359**; 398, **654**; 706, **1280**; **II.** 130, **1513**; 133, **1530**; 142, **1544**; 143, **1545**.

MEDICINA: An possint missionarii medicinam et chirurgiam exercere, **I.** 11, **28**; 12, **42**; 55, **175**; 86, **251**; 419, **713**.

MEDICUS: An possit medicus duello assistere, vel in loco proximo sistere paratus ad praebendum suum ministerium si duellantibus opus fuerit, **II.** 200, **1617**.

MEDIOBARBUS Carolus Ambrosius Patriarcha Alexandrinus: Permissiones eius circa ritus sinenses, **I.** 137*. — Eaedem reprobantur, **I.** 140, *21*.

MENSAE: *V.* Epulae.

MENSTRUUM: Mulieres mensium tempore haud arcendae ab ecclesia et a sacramento Poenitentiae, **I.** 162, *dub.* **1**; 172, § *Demum*.

MERCATURA: *V.* Negotiatio.

METROPOLITAE: Eorum institutio, **II.** 3, **1309**. — An queat Metropolita permittere ut sacerdos Missam celebret in aliqua paroecia dioecesis suffraganeae contra vetitum Episcopi, **I.** 19, **76**. — Metropolitana Sede vacante, quid iuris competat seniori Episcopo in sedes suffraganeas, *ibidem.* — An valeat deputatio Vicarii generalis facta a Metropolita in exilio, **I.** 71, **209**. — Metropolita absente, appellationes coram eius Vicario generali faciendae, **I.** 71, **209**, 2.

METUS: Impedimentum *metus et vis* in contrahentibus matrimonium adesse haud constat nisi appareat defectus consensus, **I.** 52, **156**, *4*.

MISSA: De loco celebrationis: Circa celebrationem Missae in domibus privatis, **I.** 54, **172**; 230, **388**, 2. *3*. *4*; 263, **411**, *4*; 295, **461**; 443, **764**; 469, **805**; 495, **856**, 2; 511, **913**, 7; 527, **952**. — Illicitum celebrare Missam in domiciliis acatholicorum, **I.** 230, **388**. — De Missae celebratione in ecclesia aliena, praesertim Regularium, **II**, 323, **1905**. — De Missae celebratione in ecclesiis schismaticorum, et in ecclesia in qua ipsi quoque celebrant, **I.** 11, **34**, **36**; 13, **47**; 17, **69**, 2; 90, **265**; 258, **408**. — An permittendum ut in ecclesiis catholicorum celebrent Missam schismatici, 231, **389**. — Quibus in locis possit Episcopus permittere ut Missa celebretur, 492*; **II.** 129, **1510**. — Interdictum incurrunt celebrantes, vel celebrari facientes in locis interdictis, **II.** 32, *II*. — De celebratione Missae coram acatholicis et infidelibus, **I.** 53, **164**; 332, **537**, *3*; 600, **1123**, 2. — De celebratione Missae in mari, **II.** 416, **2103**; 418, **2110**; 423, **2130**.

De tempore celebrationis: De celebrat. Missae ante auroram, **I.** 28, **105**; 53, **163**, 2; 492, § *Ad horam.* — Missionarii prohiberi nequeunt ne in eorum sacellis Missam celebrent nisi post Missam celebratam in parochiali ecclesia, **I.** 53, **166**.

De Missae binatione: Instructiones de Missa bis eodem die ab uno eodemque sacerdote celebranda, **I.** 627, **1157**; **II.** 34, **1352**. — Circa facultatem Episcoporum permittendi Missae binationem, **I.** 536, **985**; **II.** 358, **1968**. — An binandi facultas possit in uno eodemque loco exerceri, **I.** 654, **1194**. — An desiderium neophytorum recipiendi SS. Eucharistiam sit causa sufficiens ad praedictam facultatem exercendam, *ibidem.* — An possit unquam altera Missa fracto ieiunio celebrari, **I.** 81, **1425**. — An Vicariis App. ea sit quoad Missae binationem facultas quae Episcopis competit, **I.** 227, **1686**. — An parochus bis celebrans possit pro altera Missa eleemosynam accipere, **I.** 663, **1212**. — An Missam possit iterare parochus qui ad plures Missas *pro populo* tenetur, **II.** 196 **1611**. — An queant missionarii pro secunda Missa eleemosynam accipere, **I.** 688, **1244**. — An bis celebrans possit alteram Missam pro defunctis offerre pro quibus ex conventione celebrare tenetur, **II.** 126, **1500**.

De Missae ritibus: De Missae celebratione ritu latino, lingua vernacula, **I.** 11, **33**; 74, **220**; 234 **394**; **II.** 112, **1475**; 271, **1785**; — sine mixtione aquae, cum vino, **I.** 24, **81**; 91, **267**, 2; — sine vino in ablutione et purificatione, **I.** 53, **160**, 2; — capite tecto, **I.** 70, **206**; 523, **940**; 644, **1182**; **II.** 137, **1539**, 2; 195, xvi. — Circa prohibitionem canendi in una eademque ecclesia plures Missas de eodem Officio, **II.** 334, **1942**. — An liceat in Missa *Evangelium Gloria et Credo* diversa lingua recitare, **I.** 452, **782**. — Circa versionem Ordinis Missae textui latino in libris pietatis seu *devotionis* additam, **II.** 113, **1477**. — An liceat totam M. submissa voce celebrare, **I.** 498, **870**. — Vicariorum App. et Administratorum in Canone mentio utrum facienda, **I.** 315, **512**; 383, **612**; 580, **1081**; **II.** 2, **1304**. — De commemoratione Officii currentis in Missa eidem non conformi, **II.** 409, **2088**. — De inclinatione capitis in Missa ad nomen B. M. V., Sanctorum et Summi Pont., **II.** 270, **1784**. — Missa dominicalis, in Missionibus, parochiali aequiparanda ita ut quatuor lumina et duos ministros habere queat, **II.** 321, **1898**. — De usu habendi duos ministros in Missa sine cantu, **I.** 640, **1172**, 2. — Nequit Episcopus Missam pontificalem celebrare sine requisitis ministris a Caeremoniali Episcoporum praescriptis, **II.** 40, **1355**. — Schismaticos in Missa habere ministros haud permittendum, **I.** 568, **1053**, 2; 692, **1257**, 2. — De mulierum ministerio in Missa, **I.** 245*; 494, **851**, 2. — De usu thuris in M. cum cantu sine ministris, **I.** 391, **640**; 580, **1080**. — Circa ministrantem in Missa cum cantu sine ministris, **II.** 422, **2125**. — Circa indumenta Episcopi Missae solemni adsistentis, **II.** 104, **1467**; 155, **1554**; 158, **1557**. — An possint Vicarii App. celebrare M. sine episcopalibus insignibus, **I.** 56, **178**. — An in M. solemni pontificali possint ministri locum supplere diaconorum assistentium, **I.** 673, **1225**, 2. — De precibus et cantibus lingua vernacula tempore celebrationis Missae **I.** 234, **394**; 267, **422**; 307, **500**; 570, *28*. — De Missa quae in aliena ecclesia, praesertim Regularium, celebratur, **II.** 323, **1905**. — Quid opus sit ut queat celebrari Missa cum Officio de aliquo Sancto, **I.** 12, **38**, 2; 15, **63**. — Missae et Officia haud approbata reprobantur, **I.** 15, **63**. — De altaribus, *V.* Altare. — De Cruce super altari, **I.** 15, **64**, 51, **153**; 187, **357**. — De candelis in celebrat. Missae, **I.** 487, **837**; 567, **1048**. — De usu apud graecos infundendi aquam calidam in sacrum calicem, **I.** 123, § *VI*, 2; 243, *26*. — De usu parvi coclearis pro aqua in Calicem infundenda, **I.** 627, **1156**. — Circa facultatem quae missionariis conceditur consecrandi calices et patenas, **I.** 14, **55**. — *V.* Calix, Casula, Palla *etc.* — De Missa *pro sponso et sponsa*, *V.* Nuptiae. — Missae Regularium propriae a sacerdotibus ad eorum ecclesias confluentibus celebrandae, **II.** 323, **1905**. — De Missis defunctorum, V. Defuncti, Exequiae.

De Missae applicatione et eleemosynis: De Missarum oneribus adimplendis, **I.** 7, **16**; 80, **241**; 111, **327**; 118, **336**; 313, **507**; 413, xvi; 656, **1200**; **II.** 283, **1823**; 299, **1854**; 453, **2192**; 460, **2210**. — An et quoties a Missae celebratione vacare queat qui ad eam quotidie tenetur, **I.** 76, **228**. — De eleemosynae quantitate, **I.** 85, **245**. — Excommunicantur colligentes eleemosynas maioris pretii pro Missis, faciendo eas celebrare ubi eleemosynae minoris pretii esse solent, **II.** 31, *XII*; 268, **1777**, *4*. — An in celebratione nuptiarum sacerdos teneatur applicare pro sponsis, **I.** 523, **938**, *3*. — An possit die Commemorationis omnium fidelium unica cantari Missa pro tota pecunia quae dicta die offertur, **II.** 112, **1476**. — An bis celebrans possit pro altera Missa eleemosynam accipere, **I.** 688, **1244**. — *V.* De Missae binatione, Elee-

MOSYNAE. — De Missis privilegiatis pro missionariis defunctis, **I.** 307, **498.** — Satisfit obligationi celebrandi pro defuncto, servando ritum feriae vel cuiuscumque Sancti, **I.** 506, **896.** — An celebrans Missam exequialem teneatur eam applicare pro ipso defuncto, **II.** 321, **1895.** — An possit Missa celebrari pro acatholicis et infidelibus, **I.** 35, § *Sextodecimo*; 257, **405**, *5*; 316, **514**; 331, **535**; 495, **854**; 495, **858**; **II.** 91, **1440.** — An queat celebrari Missa iuxta mentem infidelium eleemosynam offerentium, **I.** 559, **1028**; 702, **1274.** — An possit M. celebrari pro defunctis publicis peccatoribus et apostatis, **I.** 423 *, § *Sed iam.* — Circa Missas quae *gregorianae* appellantur, **II.** 197, **1613**; 231, **1692.** — De Missa in altari privilegiato, *V.* ALTARE PRIVILEGIATUM.

DE MISSA PRO POPULO: De Missa *pro populo* ab Episcopis et Abbatibus iurisdictionem quasi episcopalem habentibus celebranda, **II.** 158, **1571.** — An Episcopus paroeciam regens ad duplicem M. pro populo teneatur, **I.** 684, **1239.** — An ad M. pro populo teneantur Vicarii App. et missionarii, **I.** 403, **667**; 656, **1199**; 731, **1296**; **II.** 90, **1436**, *5. 6.* — De M. pro populo quoad parochum canonicum, **II.** 6, **1315**; — quoad parochum absentem vel impeditum, **II.** 55, **1391**; — quoad parochum vices-gerentem Episcopi in officio parochiali, **II.** 123, **1498.** — An queat parochus Missam pro pop. aliis celebrandam committere, **I.** 531, **964**; **II.** 145, **1551.** — Quando teneatur parochus ad plures Missas pro populo, 303, **485**; **II.** 90, **1436**; 196, **1611.** — Si parochus in una eademque paroecia bis celebrat, quid de applicatione et eleemosyna alterius Missae?, **II.** 483, **2271.** — An parocho bis celebranti aliqua permitti queat pro altera Missa, intuitu laboris, remuneratio, **I.** 663, **1212.** — Parochus bis celebrans nequit per secundam Missam satisfacere oneri Missae pro populo quam praecedente die festo omisit, **II.** 219, **1668.** — De obligatione Missae pro pop. quoad Episcopos et parochos orientales, **I.** 684, **1238**; **II.** 165, **1578.**

DE MISSIS VOTIVIS ET DE BEATIS — Circa Missae votivae celebrationem, **I.** 281, **441.** — Indultum de Missa votiva *de Passione Domini* in maiori hebdomada, **I.** 387, **624.** — Indultum de Missis votivis pro missionariis profugis, **I.** 488, **841**; **II.** 501, **2282.** — De Missa votiva *De Fidei propagatione*, **I.** 368, **588**; 523, **937**; **II.** 54, **1387**; 439, **2208.** — Circa Missam de sacris Reliquiis, **II.** 183, **1596.** — An celebrari possit Missa de Beatis, **I.** 43, **137**, *3. 6*; 44, **140**, *3. 5.* — De Missis votivis B. M. V. in vigiliis Eius festivitatum, **II.** 321, **1898**, *3.* — Circa clausulam « *dummodo non omittatur Missa conventualis vel parochialis* » in indultis pro Missis votivis, **II.** 326, **1917.** — Missa Officio conformis celebranda est non votivo, sed festivo modo, **II.** 327, **1921.** — De Missa votiva SS. Cordis Iesu in prima feria VI cuiusque mensis, **II.** 237, **1709**; 508, **2290.** — Decretum generale circa Missas votivas, **II.** 334, **1943.**

DE MISSIS DEFUNCTORUM. — *V.* DEFUNCTI.

DE MISSAE AUDITIONE: Illicitum catholicis accedere ad Missas in ecclesiis schismaticorum, **I.** 54, **171.** — *V.* FESTI DIES.

MISSIONARII: DE TITULO, QUALITATIBUS ET OFFICIIS MISSIONARIORUM: Quibusnam competat titulus *Missionarii Apostolici*, **I.** 149, **344.** — De eiusdem tituli praeeminentia, **I.** 544 *(in nota)*; 584*, **1092**, § *De Missionar. Ap.* — De missionariorum qualitatibus, **I.** 6, **13**; 41, **132**; 42, **135**; 323, x, § *Utrum sub gravi.* — De examine ipsis subeundo, **I.** 5, **6**; 91, **273**; 325, **527.** — De alumnatu missionariorum in Seminariis Vicariorum Apostolic., **I.** 76, **29.** — Patentes pro missionariis a S. C. de Prop. Fide expediendae, **I.** 5, 6, 2. — Tempus in deputatione missionariorum praefixum, a die singulorum ingressus in designatam Missionem inchoandum, **II.** 479, **2254.** — Poenae in missionarios qui, accepta missione et viatico, onus subire recusant, **I.** 101, **312**; 436, **751.** — De missionariorum vita et modo se gerendi erga fideles, **I.** 42, **135**; 49, **145**; 350, **569**; 724, IX; **II.** 23, *16*; 188, *II*; 190, V; 207, **1634**; 503, **2287.** — Missionarii non sunt vere parochi, **I.** 84, **242.** — De missionariorum dependentia, **I.** 12, **41**; 17, **69**; 35, **116**; 60, **186**; 78, **234**; 306, **495**; 315, **512**, *2. 4*; 345, **565**; **II.** 156, **1558**; **1563.** — Ratio a missionariis reddenda de acceptis et expensis, **I.** 303, **483.** — Catalogus a missionariis quotannis ad S. C. mittendus conversionum et sacramentorum quae administrant, **I.** 113, **331.** — Linguarum studium missionariis impositum, **I.** 5, **7**; 312, **504**; 325, **527**; **II.** 184, **1602.** — De obligatione accedendi ad Synodos, **I.** 306, **495**; **II.** 148*. — An miss. teneantur ad celebrandam Missam pro populo, **I.** 403, **667**; 656, **1199**; 731, **1296**; **II.** 90, **1436**, *5. 6.* — An tempore persecutionis debeant miss. in suis Missionibus permanere, **I.** 35, **115**; — ac, spreto periculo, infirmos visitare; **II.** 235, **1700.** — An possint miss. exercere medicinam et chirurgiam, **I.** 11, **28**; 12, **42**; 55, **175**; 86, **251**; 419, **713.** — Negotiatio interdicta missionariis, **I.** 18, **72**; 57, **181**; 267, **423**; 645, **1184**; **II.** 72, **1398**; 182, **1589**; — an aliquando permissa, **I.** 53, **160**; **163**; 269, *10*; 317, **520**; 340, **553**; 487, **836**; 495, **853**; 563, **1037**; 572, **1056.** — Quonam calendario uti debeant missionarii proprium non habentes, **I.** 303, **484.** — De missionariorum vestibus, **I.** 9, **21**; 537, **988**, § *Petebas quarto*; **II.** 22, *7*; 188, III. — Prohibentur miss. moram facere apud magnates aut alios, **I.** 72, **215**; — nec non exercere munus capellani in sacellis Consulum, **I.** 230, **388**, *6.* — Prohibentur mission. puellas et pueros in domibus particularibus edocere, **I.** 49, **145**; 91, **271.** — Vetitae publicae cum haereticis disputationes, nec non interventus eorum concionibus, **I.** 6, **11**; 50, **148.** — Nequeunt mission. celebrare in ecclesiis schismaticorum, vel eorum sacerdotalibus vestibus et calicibus uti, **I.** 16, **69**, 2. — Eis non licet uti rocheto, nec in visitatione recipi cum baldachino et cruce, **I.** 580, **1080**, *3. 4.* — Nequeunt miss. decisivum in rebus fidei et morum suffragium ferre, **I.** 565, **1041** *in fine.* — Subsidia quae Sacra Congr. de Prop. F. missionariis largitur non sunt stipendia sed eleemosynae, **I.** 43, **136.** — Circa assignandas missionariis stationes, **I.** 369, **592.** — Quae sint a missionariis in oriente observanda, **I.** 345, 565. — Nequeunt mission. a Missione discedere absque licentia S. C. quam, donec obtinuerint, facultatum exercitium prosequi possunt, **I.** 12, **41**; 53, **161**; 90, **262**; 54, **167**; 94, **289**; 415, **699.** — Circa Regularium missionariorum discessum a Missionibus, **I.** 29, **108.** — Circa eorumdem privilegia, **I.** 265, **416.** — De relatione quam de missionariis dare debent Missionum Superiores, **I.** 148, **342**; 203, **362**, **363.** — De officiis missionariorum erga orientales, **II.** 314. — Anniversarium pro defunctis missionariis, et duae Missae qualibet hebdomada per alumnos sacerdotes

Collegii Urbani pro iisdem celebrandae, I. 13, 49; 41, 133. — De iis quibus titulus et facultates missionarii *ad honorem* conceduntur, II. 6, 1313; 390, 2050.

De facultatibus missionariorum: An missionarii ordinariam, ut parochi, iurisdictionem, habeant; an sint amovibiles, I. 84, 242; 315, 512, *3*; 580, 1080, *5. 6.* — De obligatione exhibendi Litteras Patentes Vicario Ap. et ab eo veniam petendi ad facultates exercendas, I. 78, 234; 315, 512, *4*. — Missionariis pro usu facultatum suarum Episcopi vere catholici adeundi, I. 17, 69. — An queant missionarii uti suis facultatibus in itinere, I. 27, 92. — An teneantur missionarii se subiicere examini Episcopi pro audiendis Confessionibus, I. 86, 252; II. 501, 2080. — De facultate administrandi sacramenta, I. 35, 116; 57, 179. — Missionarii minime impediendi quominus officium suum exerceant, I. 9, 23. — An designati pro una Missione possint aliquando alteri inservire, I. 57, 180.— An missionarius absens iusta de causa a sua Missione possit in alia administrare sacramenta, I. 490, 844, *2*. — A qua die computandum tempus facultatum I. 28, 100: 64, 191. — Possunt missionarii suas facultates exercere (etiam expleto tempore residendi in Missione) usque ad discessum, I. 90, 262; 109, 323, *5 dub.* — An missionarii uti possint facultatibus extra loca iis adsignata, I. 14, 58; 27, 92; 57, 179. — De usu facultatum in exilio, I. 444, 767. — De facultatibus missionariorum exercendis in *foro interno*, I. 109, 323; 390, 633; 445, 771. — An aliquando possint miss. uti facultatibus in *foro externo*, I. 109, 323, § *Quanto al secondo*. — De facultatibus missionariorum circa casus reservatos, I. 52, 156; — et circa dispensationes matrimoniales, ac absolutionem a censuris, I. 98, 305. — Nequeunt mission. censuras infligere, I. 36, 120. — De usu facultatum missionariorum in oriente cum fidelibus ritus orientalis, I. 500, 809, *5 et seqq.*; II. 88, 1428; 207, 1634; 314; 479, 2253. — Circa facultatem recipiendi schismaticos in sinum catholicae Ecclesiae, II. 206, 1633, *2. 3. 4*.

MISSIONES: Sacrae Congregationi de Prop. Fide omnes Missiones subiectae, I. 2, 3; 28, 101. — Circa Missiones Regularibus concreditas, II. 156, 1558. — Modus servandus in informatione exhibenda pro novis Missionibus erigendis, I. 393, 645. — Quoad erectionem Missionum Regularium, I. 36, 125. — Missiones omni ope iuvandae, II. 139, 1543. — Opera quae circa Missionum res, vel in Missionum bonum typis mandantur, ad S. C. de Prop. F. mittenda, II. 206, 1629, *10*. — De Missionum apud orientales regimine, II. 341, 1953. — De Societate *Propagationis Fidei* ad Missiones iuvandas, *V.* Sodalitates. — Relationes de statu Missionum, *V.* Relatio.

MIXTI vel *mixtitii*; Quinam hoc nomine in Missionibus intelligantur, I. 257, 402.

MONASTERIA seu Conventus Regularium: An statutum de novis Conventibus non erigendis sine certo numero Fratrum comprehendat missionarios, I. 11, 32. — Non licet coenobia erigere sine Ordinarii et Sedis Ap. licentia, II. 151, § *Alia profecto*. — Quid si agatur de coenobiis erectis, in alium usum convertendis, *ibidem*. — Nequit Ordinarius permittere ut admittantur in monasteria monialium, clausurae subiecta, mulieres *pensionariae*, II. 203, 1623.

MONIALES: Circa aetatem mulierum in religiosa Instituta admittendarum. II. 114, 1481. — De professione votorum simplicium professioni solemnium praemittenda, II. 426, 2138; 431, 2148. — Nequit Ordinarius transferre monialem de uno monasterio in aliud, etiam eiusdem Ordinis, II. 203, 1623, *2. 3.* — Item nequit Ordinarius permittere ut recipiantur in monasteria clausurae subiecta mulieres *pensonariae*, II. 203, 1623. — Munus Priorissae ultra triennium perdurare nequit, II. 428, 2139. — Circa dotem monialis durante triennio votorum simplicium defunctae, II. 453, 2190. — De admissione puerorum in scholas monialium, II. 40, 1359. — Circa iurisdictionem Ordinariorum in Instituta monialium Superiorissae generali subiecta et in earum scholas et orphanotrophia, II. 54, 1386; 206, 1631; 320, 1892. — De facultate impertiendi monialibus benedictiones apostolicas, II. 329, 1925; 441, 2169. — An queant Vicarii App. moniales ex uno in alterum Vicariatum transferre, II. 21, 1346, *1*. — An possit Delegatus Ap. in oriente invisere monialium conventus, earumque excipere confessiones, I. 500, 879, *1*. — Utrum monialium cadavera possint absque parochi interventu ad Coemeterium deferri, II. 52, 1380. — De monialium confessariis, I. 205, 366; II. 53, 1384; 92, 1446; 255, 1745, *4*; 263, 1763; 269, 1781; 459, 2204; 462, 2219. — An possint in oriente missionarii Confessiones monialium orientalium excipere absque consensu Ordinariorum orientalium, I. 500, 879, *9*. — Loca ubi recipi solent monialium confessiones habenda sunt ut vera confessionalia, II. 81, 1424. — Prohibentur monialium moderatrices inducere subditas ad conscientiam sibi manifestandam, II. 255, 1745. — De monialium frequentia ad S. Synaxim, I. 97, 302; II. 231, 1690; 255, 1745, *5*; 263, 1763 *in fine*. — De clavi parvae fenestrae per quam sumitur a monialibus Eucharistia, I. 97, 302, *2*. — De Sororibus eleemosynas quaeritantibus, II. 328, 1924. — De reelectione eiusdem personae ad munus Superiorissae vel Abbatissae, II. 417, 2108. — De Sororum sodalitatibus religiosum habitum non deferentium, II. 240, 1715. — De Instituto *Virginum christianarum* in Sinis, I. 351, 2; II. 192, vii. — De mulieribus *Tertii Ordinis* earumque privilegiis, I. 287, 448. — De monialium clausura, *V.* Clausura. — De monialium votis, *V.* Vota.

MORES: De Vicariorum App. auctoritate in re morali, I. 73, 217. — In rebus fidei et morum suffragium mere consultivum habent presbyteri, I. 565*, 1041 *in fine*. — Gentiles ad fidem conversi non admittantur ad Baptismum nisi gentilitios mores prorsus exuerint, I. 40,* xiv; 163, *in fine*.

MULCTAE seu taxae ob dispensationes matrimoniales, *V.* Taxae.

MULIERES: An permittendum ut mulieres in ecclesiis pias meditationes vel preces alta voce recitent aut decantent, I. 600, 1123. — De muliebri cantu in sacris functionibus, II. 79, 1418, 2; 363, 1984; 439, 2160. — De velo mulierum ad sacramenta accedentium, II. 195, xv. — De mulierum ministerio in Missa, I. 245*; 494, 851, 2. — Mulierum artificialis fecundatio illicita, II. 354, 1964.

MUSAEUM: De Musaeo Borgiano S. C. de Prop. Fide, II. 164, 1577; — Litterae encyclicae

ad missionum Superiores pro eodem novis incrementis amplificando, *ibidem*.

MUSICA: Abusus in musica sacra reformandi, **I.** 29, **107**. — Ecclesiastica musica antiquae severitati restituenda, et liturgicus tantum cantus in sacris functionibus adhibendus, **II.** 201, **1621**, 2. — Praescriptiones circa musicam sacram, **II.** 305, **1873**; 445, **2182**; 452, **2186**. — *V.* Cantores, Cantus. — Ad musica instrumenta in sacris functionibus inflanda aut pulsanda minime advocandi infideles aut haeretici, **I.** 464, **796**, 2. — *V.* Tibicines, Organa.

MUTUUM: *V.* Usura.

N

NAUTAE: An liceat nautis christianis vehere superstitiosa vel illos qui eadem afferunt, **II.** 273, **1790**.

NEGOTIATIO: Clerici negotiari prohibentur, **I.** 57, **181**; 267, **423**; 645, **1184**; **II.** 72, **1398**; 182, **1589**. — An licita aliquando clericis, praesertim missionariis, negotiatio, **I.** 53, **160**; **163**; 269 *10*; 317, **520**; 340, **553**; 349, **568**, *8*; 487, **836**; 495, **853**; 563, **1037**; 572, **1056**. — An liceat clericis et monialibus emere actiones seu titulos mensae nummulariae, **II.** 295, **1841**.

NEGOTIATORES: De pecunia quae mutuo datur negotiatoribus cum fenore, **I.** 462, *Istruzione inviata etc.*; 546, **1008**, 2. *3. 4*; **II.** 62, III, 64*.

NEOPHYTI: Quinam hoc nomine intelligendi, **I.** 257, **402**; 468, **802**; **II.** 477, **2248**.

NIGRI seu Nigritae, *V.* Servitus.

NOMEN: De nomine baptizandis imponendo, **II.** 27, 48. — An possit et in Confirmatione nomen assumi, **I.** 213, **373**. — De invocatione SS. Nominis Iesu ad lucrandam Indulgentiam in articulo mortis, *V.* Indulgentiae. — De inclinatione capitis in Missa ad nomen B. Mariae Virginis, Summi Pontificis, et Sanctorum quorum fit festum vel commemoratio, **II.** 270, **1784**. — An liceat christianis imponere sibi nomina turcica, **I.** 101, **313**; 282, **443**.

NOTARII: Notarios apostolicos creandi facultas Vicariis App. tribuitur, **I.** 62, § *Insuper*; 73, **217**, 2; **II.** 479, **2258**.

NUMISMATA *(medaglie)*: De benedictione numismatum cum Indulgentiis, **I.** 94, **294**; 315, **511**; 433, **741**; 506, **897**; 520, **922**, *6*; 530, **961**; 591, **1108**; **II.** 220, **1675**. — De numismatibus quae Terrae Sanctae Loca tetigerunt, **II.** 324, **1908**.

NUNCII APOSTOLICI: Nuncios Ap. Sedis graviter laedentes excommunicationem incurrunt, **II.** 30, v.

NUPTIAE: Secundae et ulteriores nuptiae non condemnandae si nihil aliud obstet, **I.** 127, § *VIII, 3*; **II.** 28, *55*. — Ad alteras contrahendas nuptias nullum tempus viduis praescribendum, **I.** 375, **603**, 2.

De nuptiarum celebratione: Nuptiarum celebratio diu post sponsalia haud protrahenda, **I.** 413, XXII. — Matrimonia in ecclesia sunt celebranda, **I.** 512*. — An admittendi ad matrimonii celebrationem christiani falsam simulantes religionem, **I.** 307, **497**. — An queant missionarii petere a civili auctoritate ut ipsi deputentur officiales quoad matrimonia, **II.** 143, **1545**, *4*. — Quomodo intelligenda prohibitio nuptiarum tempore Adventus et Quadragesimae, **I.** 637, **1167**, *3*. — De sponsorum Confessione et Communione, **I.** 418, **707**; 441, **758**; 511, **913**, *4*; **II.** 480, **2261**. — De Missa *pro sponsis*, **I.** 281, **440**; 428, **728**; 445, **770**; 495, **852**; 503, **889**; **890**; 523, **938**; 534, **971**, 2; 637, **1167**; **II.** 155, **1557**. — Quae Missa celebranda in concurrentia nuptiarum cum funeribus, **I.** 427, **726**. — Circa verba consensum sponsorum exprimentia, **II.** 480, **2262**. — De nuptiali benedictione, **I.** 425, **725**; 491, **846** *in fine*; 521, **932**; 523, **938**; 534, **971**; **974**; 535, **980**; 637, **1167**; **II.** 39, **1354**; 40, **1357**; 155, **1557**. — De benedictione nuptiarum quae antea fuerunt initae, **I.** 390, **631**; 398, **658**; 425, **725**; **II.** 485, **2274**. — Illicitum accipere benedictionem nuptialem a ministro acatholico, **I.** 420, **717**. — De benedictione annuli nuptialis, **I.** 494, **850**, 2; 523, **938**, 7. — De benedictione et impositione *taly* loco annuli nuptialis, **II.** 270, **1782**. — An in nuptiarum celebratione omitti possit iunctio manuum, **II.** 250, **1736**. — Circa supplendas nuptiarum caeremonias, **I.** 654, **1195**. — De matrimonii celebratione coram magistratu civili vel ministro acatholico, **I.** 41, **134**; 70, **205**, *3*; 195, **359**; 211, **367**; 265, **415**; 293, **455**; 358, **571**; 365, **580**; 653, **1192**; 689, **1247**; 691, **1255**; **II.** 52, **1379**, *II*; 278, **1809**. — Qui matrimonium coram haeretico ministro ineunt, censuram incurrunt, **II.** 77, **1412**; 273, **1793**. — An possint unquam christiani nuptias more gentilium inire, **II.** 226, **1684**. — Quaedam in nuptiis caeremoniae, gentilitatis labe scatentes, reprobantur, **I.** 162, *Octavum dubium*. — De quadam caeremonia *Cheo-lang* in nuptiarum celebratione apud tunkinenses, **I.** 227, **385**. — Circa celebrationem matrimonii *liberorum muratorum* seu massonum, excommunicatorum, irreligiosorum, et eorum qui dicuntur *liberi pensatores*, **I.** 657, **1205**; 667, **1219**; **II.** 1, **300**; 73, **1401**; 121, **1495**; 182, **1591**; 358, **1969**. — Circa adsistentiam haereticorum ad nuptias catholicorum, et viceversa, **I.** 301, **478**; 371, **600**; **II.** 76, **1410**. — An liceat in matrimonii celebratione adhibere testes acatholicos, **I.** 405, **672**, 2; **II.** 264, **1765**. — An liceat Episcopis et sacerdotibus praeesse nuptiis haereticorum, **I.** 435, **749**; 497, **864**; 536, **986**; 569, *24*. — Circa civilis auctoritatis assensum lege impositum ad contrahendas nuptias, **II.** 440, **2166**.

O

OBLATIO: De pia oblatione ad maximum animarum in purgatorio detentarum solatium, **I.** 588, **1106**; **II.** 509, **2295**.

OBSERVANTIA: De vana observantia, **I.** 271, 424, *13*.

OBSTETRICES: An iterandus baptismus collatus ab obstetricibus, **II.** 328, **1923**. — An denuncianda ab obstetricibus baptismata collata infantibus haereticorum in periculo mortis, **I.** 77, **232**. — Quando liceat obstetricibus baptizare, **II.** 381, **2033**.

OCCISIO · *V.* Homicidium.

OCCULTATIO: De occultatione fidei christianae et catholicae religionis, *V.* Fides.

OCTAVA: Circa celebrationem octavarum tempore quadragesimali, **II.** 304, **1870.** — De translatione festi octavam habentis, **II.** 320, **1893.** — Circa octavas festorum Titularium a die 3 Decembris ad 5 Ianuarii occurrentes, **II.** 458, **2202,** 2.

OECONOMUS: An possit oeconomus curatus alium sacerdotem ad omnia parochialia officia delegare, **II.** 78, **1414.**

OFFICIUM divinum: An possit Episcopus Officium divinum in alias commutare preces ob sacerdotum imperitiam, **I.** 495, **856.** — Circa facultatem in commutandi Officium divinum in Rosarium vel in alias preces, **II.** 202, **1622,** *8.* — Circa antiphonarum in choro intonationem, **II.** 276, **1803.** — De pausa servanda in recitatione divini officii in choro, **I.** 693, **1258.** — Quonam kalendario uti debeant missionarii, **I.** 303, **484.** — Privilegia quoad recitationem divini Officii pro Archidioecesi tantum concessa, valere non possunt pro aliis dioecesibus, **II.** 182, **1592.** — De lectionibus I. Nocturni in duplicibus maioribus, **II.** 336, **1944.** — Notanda circa commemorationes, **II.** 391, **2055.** — De ordine servando in commemorationibus ad Vesperas, **II.** 319, **1888.** — Circa indultum celebrandi varia Officia votiva per annum, **I.** 91, **269.** — An liceat addere calendariis nova Officia, et quid attendendum quoad celebrationem Missae vel festi cum Officio de Sancto, **I.** 12, **38**; 15, **63.** — Missae et Officia haud approbata excluduntur, **I.** 15, **63.** — Quoad indultum recitandi Officia Sanctorum ratione insignis Reliquiae, **I.** 78, **237.** — Circa concessionem Officii et Missae in honorem Servorum Dei, **I.** 460, **792.** — De consuetudine recitandi in choro Officium defunctorum omnibus secundis feriis, **II.** 277, **1807.** — Normae pro impetrandis novis Officiis et Missis a S. R. C.; **II.** 337, **1947.** — An missionarius pluribus adscriptus ecclesiis teneatur ad celebrandum Officium omnium Titularium illarum, **II.** 162, **1573**; 182, **1592,** 2; 214, **1654,** 2. — An ad idem teneatur Episcopus plures habens ecclesias ex quibus aliquid emolumenti percipit, **I.** 214, **1654,** 2. — An quoad recitationem divini Officii adhibendum sit *tempus medium,* vel *legale,* **II.** 166, **1580**; 295, **1842.** — De hora recitandi Matutinum diei sequentis, **II.** 462, **2215.** — De recitatione Officii Beatorum, **I.** 43, **137**; 44, **140.** — Circa impressionem Officiorum de Sanctis, **I.** 78, **236.**

Officium parvum B. M. V. recitantes indulgentias lucrantur, **I.** 699, **1266,** *in nota*; — An idem Officium latine sit recitandum ad lucrandas Indulgentias, *ibidem.*

OFFICIUM (Sanctum): Perperam se gerentes in S. Officium *excommunicationem latae sententiae nemini reservatam* incurrunt, **II.** 31*, ii. — *V.* Inquisitio.

OLEUM: Circa oleum pro lampade SS. Sacramenti adhibendum, **I.** 693, **1259.**

Olea sacra: Quam sedulo curandum ut oleum pro materia sacramentorum sit vere ex oliva, **II.** 155, **1556.** — An necessarium ut olea consecranda sint recentia, **I.** 673, **1225,** *4.* — De facultate sacra olea conficiendi cum tot sacerdotibus quot possint haberi, **I.** 643, **1179**; 673, **1225,** *3.* — De oleorum consecratione cum duobus tantum presbyteris in pontificali Missa ministris, **I.** 583, **1091.** — Oleum consecratum vetustum nullatenus cum novo miscendum, sed comburendum, **I.** 508, **909**; 59, **183.** — De facultate oleis sacris veteribus utendi, **I.** 59, **183**; 90, **263**; 343, **561**; 488, **840**; 520, **924**; **II.** 481, **2266.** — Sacra olea gratis omnino distribuenda, **I.** 117, **335**; 312, **505,** 2. — An Coadiutor Vicarii Ap. queat olea benedicere, **I.** 535, **881.** — De iure Patriarcharum orientalium sacra olea consecrandi pro singulis dioecesibus patriarchatus, **I.** 117, **335.** — An latini uti valeant oleis ab Episcopo ritus orientalis benedictis, **I.** 482, **822,** 2. — An liceat catholicis servare olea sacra in loco cum acatholicis promiscuo, **I.** 407, **681.** — Circa olea sacra apud italo-graecos, **I.** 122, § IV. — De transmissione oleorum sacrorum aliter quam per clericos, **II.** 416, **2106**; 438, **2157.** — *V.* Extrema Unctio, Aqua (baptismalis).

ONANISMUS: Contra onanismum, **II.** 422, **2123.**

OPERA servilia, *V.* Festi dies.

OPERATIO caesarea: **I.** 334, **541**; **II.** 366, **1997**; 404, **2073.** — Circa operationes chirurgicas directe foetus occisivas, **II.** 201, **1618**; 324, **1906.** — *V.* Foetus, Craniotomia, Laparatomia.

OPIFICES: De observantia dierum festorum et ieiunii quoad opifices apud dominos diversi ritus commorantes, **II.** 223, **1679.** — *V.* Festi dies, Ieiunium. — De opificum cooperatione in aedificandis aut reficiendis templis infidelium, et in eorumdem coemeteriis, **I.** 337, **547**; 339, **550**; 496, **862**; 514, § *Nel dubbio decimoquarto.* — De operariis qui agros excolunt, ad ecclesiam pertinentes, a turcis usurpatos, **I.** 257, **405,** *4.*

OPIUM: An opium fumigantes possint ad Baptismum admitti, **I.** 588, **1103,** 2. — De observantia legis civilis adversus opii commercium, **I.** 479, **815.** — Circa opii usum, commercium, et culturam, **I.** 577, **1071**; **II.** 118, **1489**; 184, **1599**; 267, **1776**; 303, **1867.** — Quid agendum cum iis qui opii usui et commercio adhaerent, **I.** 562, **1035**; **II.** 267, **1776,** *5.*

OPPIGNERATIO: Quid attendendum in casu oppignerationis bonorum ecclesiasticorum, **II.** 4, **1310,** *4.* — *V.* Contractus.

ORATIONES: *V.* Preces.

ORATORIA: Quaenam Ordinariorum et missionariorum iura quoad oratoriorum erectionem, approbationem ac visitationem, **I.** 492*. — Aedificatio oratoriorum publicorum minime relinquenda laicorum arbitrio, **II.** 194, xiii. — Circa oratoria privata, **I.** 220, **383.** — De sacris functionibus et de administratione sacramentorum in oratoriis privatis, 220, **383,** *19.* — De Episcoporum facultate quoad Missae celebrationem in oratoriis, **II.** 129, **1510.** — An sacella in navibus debeant considerari ut oratoria, **II.** 416, **2103.** — De Episcoporum privilegiis quoad oratorium privatum, **II.** 299, **1855.**

— Ordinarii est prohibere, ex iusta causa, missionarium ne sacra faciat in oratoriis privatis, **I.** 492*. — De oratoriis semipublicis, **II.** 386, **2036**; 420, **2119**.— Quoad benedictionem oratoriorum, **II.** 390, **2051**. — De privilegiis oratorii principalis Seminariorum solemniter benedicti, **II.** 440, **2164**.

ORDINARIUS: *Ordinarii* appellatione quinam intelligi debeant, **II.** 227*, 2.

ORDINATIO sacra: De Ordinatione clericorum alienae dioecesis, **I.** 79, **233**. — Litterae dimissoriales ab ordinandis exhibendae, **I.** 70, **207**; 125, VIII; 384, **615**. — Nequeunt amplius Instituta votorum simplicium suis alumnis dimissoriales litteras concedere, **II.** 301, **1860**. — De facultate Ordines conferendi sine dimissoriis, **I.** 52, **159**; 70, **207**, 2; 72, **216**, *9*. — De dimissoriis pro alumnis Institutorum Regularium, **II.** 280, **1819**. — Suspensionem incurrunt ordinantes alienum subditum absque dimissoriis, **II.** 32, III. — De facultatibus Vicariorum App. circa Ordinationem subditorum alienorum, **I.** 70, **207**. — De titulo Ordinationis, **I.** 124, § VII; **II.** 47, **1369**; 301, **1860**. — Suspensionem incurrunt Ordinem sacrum conferentes absque titulo, **II.** 31, *in fine*; 32, IV. — De Ordinatione ad titulum *missionis*, **II.** 48, *6*; 70, **1394**. — De iuramento ordinandis ad titulum *missionis* imposito, **II.** 48*, *8*; 70, **1394** *4. 5*; 209, **1641**. — De litteris testimonialibus, **I.** 79, **238**; **II.** 32, III; 298, **1849**. — De litteris testimonialibus pro clericis ordinandis, iam militiae addictis, **II.** 317, **1886**. — An necessariae eaedem litterae pro ordinandis quorum commoratio in aliena dioecesi non fuit satis continua, **II.** 458, **2199**. — De subditis ratione originis, domicilii, familiaritatis, ad effectum Ordines suscipiendi, **I.** 79*. — Circa facultatem dispensandi super defectu aetatis, **I.** 103, **314**. — De ordinandorum examine, **I.** 124, § VII, *4*. — Electus Patriarcha nequit Ordines conferre ante electionis confirmationem et sacri pallii receptionem, **I.** 496, **863**. — An possit Patriarcha impedire exercitium iuris Episcoporum sui Patriarchatus quoad Ordinationem, **I.** 497, **866**. — Bigami ad Ordines sacros non admittendi, **I.** 94, **293**; 413, X. — Circa petitionem promovendi ad sacros Ordines quemdam uxoratum, uxore in saeculo permanente cum simplici castitatis voto, **I.** 572, **1057**, *4*. — An ad Ordines promoveri queant conversi ab haeresi vel haereticorum filii, **I.** 54, **170**. — De diaconis cophtis in puerili aetate ordinatis, **I.** 215, **376**. — De servandis in promotione Regularium ad sacros Ordines, **I.** 645, **1183**; 691, **1254**; **II.** 280, **1819**. — De interstitiorum remissione, **I.** 77, II. — Quando possint conferri Ordines minores, **II.** 480, **2264**. — Facultas ordinandi diebus festivis complectitur etiam dies festos abrogatos, **I.** 483, **824**; 498, **873**. — De Ordinatione *extra tempora*, **I.** 92, **274**; **280**; 483, **824**; **II.** 202, **1622**; 231, **1691**.

De Ordinationis ritibus: **I.** 483, **824**; 507, **908**; 536, **984**; 575, **1066**; 581, **1082**; **II.** 75, **1407**; **II.** 244, **1723**. — Quoad rituum promiscuitatem in Ordinatione, **I.** 126, XX *et seqq.* — De Missa Ordinationis, **I.** 41, **130**. — De Ordinatione Diaconi peracta sine tactu physico in manuum impositione, **II.** 88, **1431**. — De Ordinibus sacris sine debita intentione susceptis, **I.** 525, **946**. — De recitatione *Nocturni* ab Episcopo ordinante imposita, **II.** 391, **2054**. — De presbytero qui in sua Ordinatione hostiam tetigit sed dubitat an patenam tetigerit, **II.** 276, **1800**. — Alia circa Ordinationem presbyteri et diaconi, *V.* Presbyter, Diaconus. — Nefas Ordines recipere ab Episcopo acatholico, **I.** 92, **278**; **II.** 32, VI. — Suspensionem incurrunt ordinati ab excommunicato vel suspenso nominatim, aut ab haeretico vel schismatico notorio, **II.** 32, VI. — Circa ordinatos ab Episcopis schismaticis, **I.** 125, XIII, XIV, XV. — De Ordinationibus anglicanis, **II.** 342, **1954**.

ORDO (sacramentum): De sacra Ordinatione, *V.* Ordinatio. — Excommunicationem incurrunt clerici in sacris constituti matrimonium contrahere praesumentes, **II.** 31*, 1; 142, **1544**.

ORGANA: An liceat catholicis organa pulsare in templis haereticorum, **II.** 240, **1713**. — An queat admitti acatholicus ad pulsanda organa in catholicorum ecclesiis, **I.** 432, **739**, *3*.

ORIENTALES: Institutio *Sacrae Congr. de Prop. Fide pro negotiis ritus orientalis*, **I.** 668, **1223**. — De quatuor ritibus quibus constat Ecclesia orientalis, **I.** 234, **395**, *3*. — Notiones circa ritum orientalem, **I.** 234, **395**. — De cura Rom. Pontificum ut serventur ritus orientales, **I.** 235, *5 et seqq.*; 555, *2 et seqq.*; 627, **1158**. — Utrum Pontificiae Constitutiones obligent orientales, **I.** 252, *44*; **II.** 165, **1578**; 208, **1640**. — De fide tutanda et de disciplina ecclesiastica instauranda inter chaldaeos, **I.** 411, **692**. — Constitutio Leonis XIII de disciplina orientalium conservanda et tuenda, **II.** 313, **1883**. — Cuiusnam parochi iurisdictioni subsint orientales proprio parocho carentes, **II.** 314*, 2. — Ad admissionem orientalium in Instituta latina necessariae sunt literae testimoniales proprii Ordinarii, **II.** 315, **10**. — Causae matrimoniales et ecclesiasticae orientalium, a quibus appellatur, non committendae Delegatis App. sed Sacrae Congr. de Prop. Fide deferendae, **II.** 315, *12*. — Circa ritum servandum ab orientalibus in America Sept. degentibus, **II.** 357, **1966**. — *V.* Ritus.

ORIGO: Quis sit subditus ratione originis quoad Ordines suscipiendos, **I.** 79*.

ORPHANOTROPHIA: De Ordinariorum iurisdictione quoad orphanotrophia monialibus commissa, **II.** 54, **1386**.

P

PACTIO: De quadam pactione quam christiani ineunt cum paganis ut liberentur a superstitionibus peragendis, **I.** 521, **931**.

PAGANI: *V.* Ethnici.

PALANCHINUS: *V.* Sella.

PALLA: Circa Pallam in Missa adhibendam, **I.** 86; **250**, 2; 430, **735**; 611, **1148**, 2; **II.** 123, **1497**, 369, **2006**; 463, **2223**, 2.

PALLIUM sacrum quid significet, **I.** 232, **392**, *in nota.* — Pallii (latini) concessio Romano Pontifici reservata, **I.** 232, **392**; 277, **433**. — Electus Patriarcha idem pallium petere debet, **I.** 496, **863**. — Quaenam peragere nequeunt Patriarchae ante pallii

receptionem, **I.** 496, **863.** — De pallio graeco quod concedere potest Patriarcha orientalis, **I.** 232, **392.**

PALMAE: De palmarum benedictione, *V.* Benedictio.

PANDEL: De erectione columnae cuiusdam superstitiosae in loco vulgo *pandel,* **I.** 610, **1145.**

PANIS: *V.* Eucharistia *quoad materiam.*

PAPA: Censuras incurrunt qui a Romani Pontificis obedientia pertinaciter se subtrahunt vel recedunt,[1] et qui ab eius mandatis ad futurum Concilium appellant, **II.** 30, III, IV; 32, I. — Mentio Summi Pontificis in Missa est praeceptiva in toto orbe catholico, **I.** 636, **1165.** — Acta Pontificia, *V.* Constitutiones.

PARAMENTA: *V.* Indumenta.

PARASCEVE: De indulto ut Feria VI in Parasceve fiat Crucis adoratio post concionem de Passione, omissis ceteris caeremoniis, **I.** 650, **1189.** — De modo deferendi SS. Viaticum Feria VI in Parasceve, **I.** 179, **352.** — *V.* Hebdomada maior.

PAREAS: De spirituali cura habenda hominum vilis generis vulgo *pareas,* **I.** 162*, *dub. 12*; 170, § *Ad tertium.* — Baptisma negandum putantibus *pareas* esse a Deo reprobatos, **I.** 344, **563.** — An inter *pareas* et nobiles quaedam separatio in ecclesiis, et sepulcrorum distinctio toleranda, **I.** 324, **525**; 344, **563.** — An admittendi *pareas* in scholas et in missionariorum famulitium, **I.** 541, **999** *in fine.*

PAROCHI: Quoad electionem et remotionem: De electione parochorum, **I.** 141, **340**; 376; **II.** 203, **1627.** — Non tenetur Episcopus eligere quem examinatores maiori suffragiorum numero approbarunt, **II.** 104, **1468.** — Nequit eligi parochus nisi legitimam habens aetatem, **I.** 291, **449,** *3.* — Constitutio Bened. XIV *Firmandis* de iurisdictione Episcoporum quoad Regulares parochos, **I.** 173, **348.** — Designatus parochus a Superiore Regulari debet ab Ordinario iurisdictionem accipere, **I.** 500, **879,** *4.* — An Vicarii App. seu Ordinarii valeant Regulares a Praefectis designatos parochos examini subiicere, **I.** 505, **892,** *3.* — De Episcopi facultate examinandi parochos semel approbatos cum adest vehemens suspicio de illorum imperitia, **I.** 77, **231.** — Nequit Episcopus parochi dimissionem admittere nisi iste de alio beneficio aliunde provideatur, **I.** 257, **405.** — Missionarii non sunt vere parochi, **I.** 84, **242.** — An possit Vicarius Ap. vel Episcopus missionarium parochum removere vel eius facultates cohibere, **I.** 84, **242,** 2; 505, **892,** *4.* — De causis ob quas possunt parochi mutari, **I.** 257, **401.** — Regulares parochi observantiae regularis specimen cunctis ubique praebeant, **I.** 40, **129,** XXI. — In remotione parochorum Regularium servanda est Const. *Firmandis,* **I.** 503, **886.** — *V.* Regulares. — Circa remotionem vel translationem rectoris missionarii ab officio parochi, **II.** 219, **1669.** — An conversi a schismate possint esse parochi, **I.** 122, VII. — De Episcopo cogente parochum ad sumendum sibi vicarium, **I.** 685, **1241.**

Quoad obligationes et officia: De parochi residentia, **I.** 291, **449,** 2. — De praedicatione diebus festis, et de catechesi, **I.** 257, **405,** 2; 366, **581**; 511, **913,** *1.* 2; **II.** 96, **1454.** — An possit parochus aliquid recipere ob Baptismi administrationem, **I.** 257, **405,** *3.* — De modo se gerendi cum nuptuiensibus quoad Confessionem, **I.** 511, **913,** *4.* — De libris parochialibus, **I.** 375, **605.** — An possit parochus Missam pro populo aliis celebrandam committere, **II.** 145, **1551.** — An parocho qui, plures regens paroecias, plures Missas pro populo per se vel per alium celebrare tenetur, dari possit facultates binandi, **II.** 196, **1611,** 2. — *V.* Missa *pro populo.* — De iis quae parochis potest imponere Episcopus, **I.** 511, **913.** — An queant parochi sententiam emittere in causis civilibus, **I.** 513, § *Coll' ottavo dubbio.* — An oeconomus curatus possit alium sacerdotem ad omnia parochialia officia delegare, **II.** 78, **1414.**

Quoad iura et emolumenta: Sacramenta parochialia nonnisi de consensu parochorum administranda, **I.** 19, **73.** — Communio paschalis spectat privative ad parochos, **I.** 80, **240.** — Quoad ius parochi in tumulatione cadaverum missionariorum Regularium, **I.** 103, **315.** — An monialium cadavera possint absque parochi interventu ad coemeterium deferri, **II.** 52, **1380.** — De parochi iuribus quoad parochianos in nosocomio defunctos, **I.** 684, **1241,** *3.* — De iuribus parochorum quoad Confraternitates **I.** 88, **261.** — Facultas Ordinariorum designandi parochos in Moderatores Confraternitatum, **I.** 659, **1207.** — De praecedentia parochi in funeribus quae extra ecclesias Regularium intra fines paroeciarum fiunt, **I.** 24, **82.** — Utrum in funeribus debeatur praecedentia parocho defuncti, an Capitulo Collegiatae, **I.** 30, **111.** — An benedictio palmarum etc. pertineat exclusive ad parochos, *V.* Benedictio. — De emolumentis vulgo *stolae,* **II.** 23, **23.** — Cui parocho solvendae decimae ab orientalibus ad latinum ritum transeuntibus, **I.** 276, **429.** — De officiis et iuribus perochialibus missionariorum quoad orientales, **I.** 678, § *II, 4 dubbio.*

PAROECIAE: An Vicarii App. seu Ordinarii visitare possint paroecias Regularium missionariorum, **I.** 505, **892,** *1. 5.* — Circa divisionem paroeciarum, earum praesertim quae Regularibus sunt concreditae, **II.** 346, **1955.** — *V.* Regulares, Parochi. — Quid requiratur ad canonicam paroeciarum erectionem, **II.** 145, **1548.** — Quid sufficiat ad constituendam veram paroeciam apud orientales, **II.** 165, **1578.** — De concursibus ad paroecias, **I.** 141, **340**; **II.** 203, **1627.**

PARTUS: An liceat partus acceleratio, **II.** 366, **1997**; 424, **2131.** — De foetus ectopici e sinu matris extractione, **II.** 424, **2131.** — *V.* Foetus.

PASCHA: Quoad Paschae celebrationem a romano calendario non recedendum, **I.** 605, **1131.** — De praecepto paschali, *V.* Communio.

PATENA: Per novam deaurationem patena consecrationem amittit, **I.** 540, **997.**

PATENTES litterae pro missionariis expediendae, **I.** 5, **6.** — Tenentur Missionarii, etiam Regulares, *patentes* litteras Vicariis App. exhibere, **I.** 56, **178,** *5*; 61, § *Nos attendentes*; 78, **234.**

PATRIARCHAE (orientales): De Patriarcharum origine, **II.** 3, **1309.** — Patriarcharum electores sunt tantum Episcopi, **II.** 479, **2257.** — Ab electione passiva non excluduntur presbyteri, *ibidem.* — Electio Patriarch. a S. Sede confirmanda, et

nonnunquam est ei omnino devoluta, **I.** 277, **433**; 496, **863**. — Quaenam ab electo Patriarcha peragi nequeunt ante electionis confirmationem et Pallii receptionem, **I.** 496, **863**. — Irrita abdicatio Patr. absque assensu S. Sedis, **I.** 277, **433**. — De Patriarchae iuribus, **I.** 117, **335**. — Nequit Patr. innovationes facere in ritibus et moribus Ecclesiae orientalis, **I.** 253, *47*. — De facultate Patr. quoad Indulgentias, **I.** 305, **490**; 312, **506**; **II.** 479, **2256**. — De synodo provinciali a Patriarcha convocando, **I.** 312, **505**. — Nequit Patr. constituere Vicarium generalem pro exercitio iurisdictionis patriarchalis, **I.** 323, **523**, 2. — An possit Patr. in Episcopos animadvertere sine Episcoporum interventu, **I.** 312, **506**, *3*; 323, **523**. — An possit Patr. cogere presbyteros alienae dioeceseos ad commorandum in dioecesi patriarchali, **II.** 479, **2255**. — An teneantur Episcopi accipere a Patr. litteras patentales ob dioecesis visitationem, **I.** 312, **506**, 2. — An queat Patr. mittere presbyteros in alienam dioecesim ad exercendum ministerium, **I.** 420, **714**. — An possit Patriarcha impedire exercitium iuris Episcoporum quoad sacram Ordinationem, **I.** 497, **866**. — De aliis ad patriarchalem iurisdictionem super dioeceses patriarchatus spectantibus, **I.** 303, **487**. — Censura quam incurrunt Patriarchas graviter laedentes, **II.** 30, v. — De honoris titulo Patriarchis in epistolis tribuendo, **II.** 292, **1833**. — Qualis inter Patriarchas ordo praecedentiae, **II.** 3, **306**. — De praecedentia inter Patriarchas orientales, **II.** 308, **1875**. — De iurisdictione Patriarchae graeco-melchitae, **II.** 316, *13*.

PATRIMONIUM: De titulo *patrimonii* pro Ordinatione, **II.** 47, **1349**, 2.

PATRINI: Non licet admittere patrinos acatholicos, **I.** 71, **211**; 180, **355**; 287; 692, **1257**, *4*. **II.** 291, **1831**. — An catholici possint esse patrini in baptismo haereticorum, **I.** 71, **211**; 181*; 301, **478**; 692, **1257**, *4*. — Ab officio patrini excludendi *massones*, **II.** 121 *. — De patrinis puerilis aetatis, **I.** 93, **284**. — An Regulares et moniales possint esse patrini, **I.** 69, **199**; **II.** 218, **1667**, 2. — Sacerdos Confirmationem administrans nequit esse simul patrinus, **I.** 534, **969**. — An patrinus infantis in Baptismo possit eiusdem esse in Confirmatione patrinus. **II.** 197, **1612**. — De servandis quoad patrinos in Confirmatione, **I.** 310, § *Quamquam*. — An et quomodo duo tantum patrini in multitudine confirmandorum adhiberi queant, **II.** 76, **1408**; 201, **1619**. — Quid si in Baptismo nequeant haberi patrini, **I.** 419, **709**. — Quomodo officio tenendi infantem satisfaciat in Baptismo patrinus. **I.** 599, **1119**. — An sufficiat ut patrinus in Confirmatione dexteram ponat super humerum confirmandi, **I.** 213, **373**; 569, *13*. — De parentibus officio patrinorum in propriae sobolis baptismo fungentibus, **II.** 28, **1347**.

PATRONI (Sancti) — De Patronorum electione, **I.** 13, **54**. — Officium Titularis ecclesiae cathedralis, aut Patroni, in tota dioecesi fieri debet, **I.** 113, **329**. — An Patroni dioecesis festum sub praecepto servandum in tota dioecesi, **I.** 588, **1101**. — De distinctione inter Patronum ecclesiae, Patronum loci, Patronum dioecesis, **I.** 608, **1139**. — Circa celebrationem festi Patronorum, **II.** 322, **1902**. — Quoad Missam pro populo celebrandam a parocho in festis Patronorum, **II.** 358, **1970**.

PECCATA: De peccatis reservatis, *V.* Casus.

PENICILLUS: De penicilli usu in Confirmatione, **II.** 206, **1630**; — in Extrema Unctione, **I.** 370, **596**.

PERMISSIONES: De Patriarchae Alexandrini *permissionibus* quoad ritus sinenses, **I.** 137*; 140, *21 et seqq.*

PERMUTATIO: Quid servandum in permutationibus bonorum ecclesiasticorum, **II.** 4, **1310**, 2. — De quadam permutatione missionariis licita, **I.** 53, **160**.

PERSECUTIO contra christianam religionem; An tempore persecutionis possint missionarii ab infirmorum visitatione abstinere, **II.** 235, **1700**. — An ob persecutionem possint missionarii a Missionibus recedere, **I.** 35, **115**. — An liceat christianis tempore persecutionis altaria ab ecclesiis amovere, **I.** 316, **513**.

PETITIONES seu supplices libelli; An petitiones proponendae, alias a S. Congr. reiectae, **I.** 66, **193**. — Petitiones per telegraphum haud admittendae, **II.** 267, **1735**. — Excommunicatio in falsarios supplicationum per Rom. Pontificem vel S. R. E. Vice-Cancellarium signatarum, **II.** 30, ix.

PHIALAE: De phialis vitreis aut figulinis sanguine tinctis quae in sacris reperiuntur coemeteriis, **I.** 688, **1245**.

PILEUM vel pileolus: De pileolo sinensi **II.** 244, **1723**. — De usu pileoli sinensis in celebratione Missae, **I.** 70, **206**; 523, **940**; 644, **1182**; **II.** 137, **1539**, 2; 195, xvi.

PISCATORES: De piscatorum filiis in clerum admittendis in Indiis, **I.** 483, **826**; **II.** 501, **2281**.

PLANETA: *V.* Casula.

POENA *capitalis*: An dux vel herus possit aliquando poenam capitalem in subditos decernere, **II.** 268, **1778**.

POENITENTIA (sacramentum): De praecepto annuae Confessionis, **I.** 38, § *Primo quaeritur*. — Sacerdotibus ad Poenitentiae sacramentum frequenter accedendum, **I.** 123, § VI, 1.

Quoad ministrum: De confessarii idoneitate, **I.** 276, **427**; 283, **444**; 413, xii. — Tenentur confessarii callere idioma quo Confessiones excipiunt, **I.** 276, **427**; 283, **444**. — De facultate Confessiones audiendi in maritimo itinere, **II.** 20, **1343**; 407, **2082**; 423, **2127**; 477, **2244**. — An possint missionarii iter facientibus post ingressum in Sinas, Confessiones audire, ante iuramentum Bullae *Ex quo*, **I.** 507, **907**; **II.** 509, **2294**. — De fidelium libertate in seligendo confessario, **I.** 383, **610**; 488, **839**; 500, **879**, *12*; 677, **1228**, *dub.* 2. — Communitatum Superiores (in Urbe) suorum alumnorum Confessiones audire vetantur, **II.** 392, **2057**; — quid si agatur de Ordinibus Regularibus, **II.** 398, **2064**. — Quid de Regularibus circa audiendas saecularium confessiones, *V.* Regulares. — De confessariis monialium, *V.* Moniales. — De sacramentali sigillo; **I.** 407, **683**; 493, § *Ex-*

ponis. — Contra abusum recipiendi a poenitentibus eleemosynam, **I.** 342, **555.** — De crimine et poenis sollicitationis, **I.** 86, **248**; 92, **279**; 644, **1181**, *3*; 684, **1237**; 707, **1282**; 729, **1294.** — De denunciationibus contra sollicitantes, 99, **308**; 502, **882**; 526, **949**; 707, **1282**; **II.** 186, **1604**; 248, **1732.** — Instructio S. Off. super Const. *Sacramentum Poenitentiae*, **I.** 707, **1282.** — Excommunicatio in docentes vel defendentes praxim inquirendi a poenitente nomen complicis, **II.** 30*, I. — Illicitum catholicis Poenitentiae sacramentum a schismaticis recipere, **I.** 281, **439.** — De absolutione complicis in peccato turpi. *V.* Absolutio.

Quoad subiectum seu poenitentes: De qualitate et dispositionibus poenitentium, **I.** 52, **156**, 2; 386, **619**; 413, xxi; 467, **799**; 498, **874**; 689, **1246.** — De praecepto annuae Confessionis, **I.** 38, § *Primo quaeritur.* — Quoad Confessionem baptizandorum, **II.** 19, **1338**; 81, **1426.** — Quid confessario agendum cum poenitente indisposito, et matrimonium proxime celebraturo, **I.** 418, **707.** — Quid servandum a missionariis Confessionem graecorum excipientibus, **I.** 52, **156**, 2. — Poenitentiae sacramentum acatholicis ministrare non licet, **I.** 60, **185.** — De Confessione per interpretem, **I.** 14, **61.**

Quoad locum et tempus Confessionis: De loco pro excipiendis Confessionibus, **I.** 44, **138**; 359, **572**; 413, xiii; 440, **754**; 483, **825**; 511, 913, *8.* — De servandis a Regularibus quoad mulierum Confessiones, **I.** 336, **545.** — De excipiendis Confessionibus in navibus, **II.** 407, **2082**; 423, **2127**; 477, **2244.** — Loca excipiendis Confessionibus in mulierum communitatibus habenda ut vera confessionalia, **II.** 81, **1424.** — De tempore audiendi Confessiones, **II.** 19, **1339.**

Quoad absolutionem et satisfactionem: De absolutione in articulo mortis a sacerdote non adprobato impertita, **II.** 262, **1761.** — *V.* Absolutio. De satisfactione imponenda, **I.** 105, **321**; 351*, § *Quoad poenitentias*; 498, **874.** — Quoad poenitentias publicas, **I.** 353, § *Caveant*; 354, § *Neque propterea.*

POLITICAE res haud tractandae a missionariis, **I.** 42, **135**, § *Tam longe*; **II.** 192, viii. — Intestinis bellis et politicis contentionibus opem utcumque ferre clerici prohibentur, **II.** 408, **2087.**

POLYANDRIA: Facultas dispensandi cum polygamis conversis extenditur ad casus mulierum plures viros habentium, **I.** 383, **611**; 566, **1044**, 2; 598, **1117.**

POLYGAMIA: Quid agendum cum polygamis ab haeresi vel ab infidelitate conversis, **I.** 17, **71**; 716, *I.* — De speciali concessione seu privilegio in favorem fidei pro polygamis ab infidelitate conversis, **I.** 255, **397**; 408, **685**; 493, **848**; 593, **1113**; **II.** 51, *Quaes. primum.* — De polygamis ex quorum uxoribus quaenam prima sit dubitatur, **II.** 374, **2017.** — An possint pagani, praecedentibus uxoribus dimissis, ducere eam cum qua vivunt, si cum ipsa baptizari velint, **II.** 274, **1796**, 2. — Polygamus neophytus ex cuius uxoribus nulla vult fieri christiana, nec habitare sine contumelia Creatoris, nequit dispensari a disparitate cultus ut paganam ducat, **I.** 637, **1168.** — Negatur facultas dispensandi cum polygamis conversis ut, relicta prima uxore pariter conversa, ducant aliam, **I.** 17, **71** *in fine.* — Nequit christiana puella, obtenta dispensatione super disparitate cultus, contrahere matrimon. cum infideli qui non promittit se a polygamia abstinere in futurum, **I.** 729, **1295**, *6.* — Infidelis conversus qui, dimissa uxore in infidelitate, aliam ducit durante catechumenatu, nequit ad Bapt. admitti nisi separatione peracta a secunda uxore, **II.** 166, **1581**, *6.*

PONTIFICALIA: An possint Episcopi seu Vicarii App. in aliena dioecesi vel vicariatu pontificalia exercere, **I.** 431, **737.**

PORTIUNCULA: De requisita distantia inter duas ecclesias quae privilegio Indulgentiae de *Portiuncula* ditatae sunt, **II.** 459, **2205.**

POSTULATIONES: *V.* Petitiones.

PRAECEDENTIA: De praecedentia inter Patriarchas, **II.** 3, **1306**; 308, **1875.** — Quid attendendum in praecedentia Episcoporum diversi ritus, **I.** 13, **48.** — Episcopus mere titularis nulla gaudet in synodo super ceteros Episcopos praecedentia, **I.** 567, **1047.** — Circa parochi praecedentiam in funeribus, **I.** 24, **82**; 30, **111.** — De praecedentia et privilegiis Regularium missionariorum, **I.** 265, **416.** — De praecedentia canonicorum et beneficiatorum, **II.** 277, **1805.** — Quoad praecedentiam canonicorum *ad honorem*, **II.** 3, **1308.** — Circa praecedentiam inter graecos et latinos clericos, **I.** 129, xvii.

PRAEDIA: Quoad ius proprietatis christianorum cocincinensium in agros ipsis a civili auctoritate assignatos, qui ad alios possessores pertinebant, **I.** 535, **983.**

PRAEDICATIO: Circa praedicationem de Christo crucifixo, et de eius cultu, **I.** 25, **87**; 35. § *Decimoseptimo.* — De praedicatione a parochis diebus festis habenda, **II.** 96, **1454.** — De verbi Dei praedicatione, **II.** 192, viii; 198, **1615**, *5*; Instr. S. C. EE. et RR. **II.** 309, **1878.**

PRAEFECTI Missionum: Praefectorum deputatio pertinet ad S. C. de Prop. Fide, **II.** 6, **1314.** — Provincialis Regularium nequit Praefecti munus gerere nisi ad hoc a S. C. deputetur, **I.** 295, **463.** — Praefecti iurisdictio non est quasi episcopalis et ordinaria, **I.** 482, **818.** — De Praefectorum auctoritate et dependentia, **II.** 477, **2250.** — Dubia ad Missionem spectantia non a quolibet missionario sed a Praefecto proponenda, **I.** 109, **323.** — Praefectus tenetur ad residentiam, **I.** 30, **109**; — et manere debet in Missionis regimine usque ad adventum successoris, **I.** 53, **165.** — De relatione a Praefectis mittenda, **I.** 9, **22**; 148, **342**; 203, **362.** — Circa Praefectorum facultates, **I.** 86, **249**; 109, **323**; 345, **564**; 415, **698.** — Facultate absolvendi a censuris uti possunt Praefecti in foro tantum interno, **I.** 495, **855.** — De quonam Episcopo agatur in formulis facultatum *Reconciliandi ecclesias etc.* et *Consecrandi calices etc.* quae Praefectis dari solent, **II.** 88, **1428.** — An queant Praefecti veniam dare missionariis recedendi a Missione, vel eos removere vel immittere, 53, **161**; 54, **167**; **II.** 479, **2254.** — An possit Praef. facultates communicare missionariis qui tempus ipsis praescriptum absolverunt, **I.** 76, **226.** — Nequit Praef. facultates communicare missionariis alienis, **I.** 109, **323**, *3 et 4 dub.*; — nec dare missionariis facultatem celebrandi Missam in domibus privatis, **I.** 345, **564.** — An queant Praefecti depu-

tare Vice-Praefectos, iisque communicare facultates ita ut Vice-Praefecti eosdem communicent missionariis, **II.** 482, **2268.** — Nequeunt Praefecti disponere de bonis Missionum sine licentia S. Congregationis de Prop. Fide, **I.** 96, **295.** — In locum Praefectorum in Missionibus apud orientales sufficiuntur *Superiores Missionum,* **II.** 341, **1953.**

PRAEFECTURAE: Informatio exhibenda pro novis Praefecturis erigendis, **I.** 393, **645.** — Praefecturae Missionum apud orientales, quae territorium separatum non habent, abrogantur, et in Praefectorum locum sufficiuntur *Superiores Missionum,* **II.** 341, **1953.**

PRAESCRIPTIO: Circa praescriptionem in quodam contractu *mutui,* **I.** 357, **570,** 2; 360, **574.**

PRECES: De Unione precum pro Episcopis, **II.** 217, **1664.** Circa Beatorum suffragia et invocationem in precibus, **I.** 43, **137,** *9. 10.* — De non interponendis verbis inter primam et alteram *Angelicae Salutationis* partem, **I.** 356 *, § *De multis* — An permittendum ut preces in ecclesiis recitentur aut decantentur a mulieribus, **I.** 600, **1123.** — Circa preces vel cantus lingua vernacula in Missa, **I.** 234, **394**; 267, **422**; 307, **500**; 570, *28.* — De precibus post Missam a s. m. Leone XIII praescriptis, **II.** 443, **2178.** — Preces quae sunt partes Breviarii latine debent recitari, **II.** 456, **2195,** *3.* — De precibus publicis pro rege vel praeside acatholico, **I.** 432, **739**; 482, **819**; 519, **921,** *3*; 520, **926**; 567, **1046.** — Circa preces pro defunctis apostatis vel impoenitentibus, **I.** 428, **729.** — An liceat orare cum acatholicis, **I.** 456, **787.** — Illicitum Episcopo accedere cum civili magistratu ad canendam in templo schismaticorum *doxologiam,* **I.** 519, **921.** — An liceat recitare preces super infirmos infideles, **I.** 213, **374**; 297, **468.** — An liceat christianis, dum gentiles tabellam in honorem idoli cum precibus erigunt, tabellam erigere christianis precibus inscriptam, **I.** 368, **590.** — Preces pro fidei propagatione, **I.** 342, **557**; 554, **1022**; *V.* PRECES PRO ANIMARUM SALUTE, **II.** 511. — Indulgentia pro recitatione precis *Requiem aeternam etc.*, **II.** 424, **2133.** — De precibus quae requiruntur tamquam conditio ad lucrandas Indulgentias, *V.* INDULGENTIAE.

PRESBYTERI: In rebus fidei et morum presbyteri votum habent mere consultivum, **I.** 565, **1041** *in fine.* — V. CLERUS. — Varia dubia circa presbyteralem Ordinationem, **I.** 483, **824,** *9. 10. 12*; 507, **908**; 575, **1066**; **II.** 54, **1388**; 80, **1421**; 114, **1482**; 243, **1722**; 244, **1723**; 278, **1811**; 354, **1963**; 364, **1987**; 366, **1995**; 368, **2004**; 370, **2008**; **2009**; **2010**; 381, **2032**; 389, **2047**; 392, **2058**; 405, **2075**; 408, **2086**; 409, **2092**; 411, **2096**; 428, **2140.** — Presbyteris insignia concedere spectat privative ad S. Sedem, **II.** 54, **1385.**

PRETIUM: De iusto rerum pretio vulgari, **I.** 457, **788,** § *Alterum quod etc.*

PRIVILEGIA: An clericorum privilegiis canonis et fori gaudeant clerici orientales, **I.** 6, **10**; 27, **97.** — De privilegio *canonis,* **II.** 30, v; 30 *, II. — De *fori* privilegio, **I.** 389, **630**; **II.** 213, **1652**; 215, **1656**; 217, **1663.** — De privilegiorum clericalium amissione, **I.** 657, **1202.** — De privilegiis Regularium missionariorum, **I.** 78, **235**; 103, **316**; 265, **416**; 386, **620.** — De privilegiis pro omnibus Americae latinae dioecesibus et ditionibus, **II.** 355, **1965.** — Privilegia pro sodalibus et sacerdotibus benefactoribus Piae Societatis *Propagationis Fidei,* **II.** 245, **1729**; 508, **2291.** — De privilegiis Episcoporum, *V.* EPISCOPI. — De privilegio altaris, *V.* ALTARE.

PRIVILEGIUM FIDEI seu *paulinum* in favorem coniugum ab infidelitate conversorum: Quando et quomodo locum habeat huiusmodi privilegium, **I.** 266, **421**; 390, **634**; 403, **665**; 410, **690**; 416, **704**; 452, **784**; 546, **1007**; 561, **1032**; 563, **1036**; 566, **1044, 1045**; 576, **1070**; 593, **1113, 1114**; 598, **1118**; 729, **1295,** 731, **1297**; **II.** 50, **1377**; 262, **1760**; 388, **2043**; **2044.** — An huiusmodi privilegio uti possit coniux ab haeresi conversus, attento dubio gravissimo de baptismo in haeresi suscepto, **II.** 59,* *Ad dubium secundum.* — An huiusmodi privilegio uti queat fidelis qui matrimonium cum infideli valide ex dispensatione contraxit, **I.** 266, **421,** *4.* — An semper permittenda coniugis ad fidem conversi cohabitatio cum infideli qui sine contumelia Creatoris se cohabitaturum pollicetur, **II.** 262, **1762.** — *V.* POLYGAMIA.

PROCESSIONES seu SUPPLICATIONES: De usu pluvialis in processione et expositione SS. Sacramenti, **I.** 86, **250.** — Delatio SS. Sacramenti extra ecclesiam quando permissa, **I.** 27, **93.** — An necessaria Ordinarii licentia ad processiones faciendas, **II.** 129, **1512,** 2. — Circa mulieres in sacris et publicis processionibus incedentes, **II.** 422, **2124.** — An tolerandus haereticorum interventus in processionibus **I.** 226, **384.** — An liceat schismaticorum processionibus interesse, **I.** 371, **600,** *3.* — Illicitum christianis assistere cuidam paganorum processioni ad obtinendam messis abundantiam, **I.** 609, **1144.**

PROCESSUS: De processibus in causis matrimonialibus, et in causis criminalibus clericorum, *V.* CAUSAE. — De processibus in causis Beatificationis et Canonizationis, — *V.* CANONIZATIO.

PROCLAMATIONES matrimoniorum, *V.* BANNA.

PROCURATORES: Annuam de missionariis relationem exhibere debent Procuratores Regularium missionariorum, **I.** 148, **342.**

PROFESSIO; De fidei professione, *V.* FIDES. — De professione votorum religiosorum, *V.* VOTA.

PROGENITORES: De cultu progenitorum apud ethnicos, **I.** 133 *, § *Praeterea*; 228, **386**; 397, **650.**

PROLES: De facultate *declarandi prolem legitimam,* **I.** 211, **368**; 568 *in fine.* — De catholica prolis in educatione matrim. mixtis, *V.* MATRIMONIUM.

PROPAGANDA: Sacra Congregatio *de Propaganda Fide*: *V.* CONGREGATIONES. — Inhibetur erectio domorum, collegiorum, hospitiorum etc. sub titulo *De Propaganda Fide,* **I.** 28, **99.**

PROPAGATIO: De catholicae fidei propagatione procuranda, **I.** 1, **2**; 2, **3**; **II.** 139, **1543**; 192, VIII. — De gentium conversione procuranda, **II.** 286, **1828.** — De Societate *Propagationis Fidei,* **I.** 574, **1064**; **II.** 18, **1336**; 140; 221, **1676**;

245, **1729**; 482, **2267**; 508, **2291**. — De Pio Opere *a Maria Immaculata* pro conversione mulierum infidelium et acatholicarum, **II.** 457, **2198**. — Preces pro fidei propagatione, *V.* Preces pro animarum salute, **II.** 511.

PROPOSITIONES: Excommunicatio in docentes vel defendentes propositiones ab Ap. Sede damnatas, **II.** 30 *, I.

PROSTRATIONES: *V.* Genuflexiones.

PROTONOTARIUS: De Protonotario Ap. Sacrae Congr. de Prop. Fide, **I.** 9, **20**; 10, **27**.

PROVICARII: De Provicariis deputandis qui post Vicariorum App. obitum regimen Vicariatuum assumant, **I.** 229, **387**; 254, **396**; 366, **583**; 449, **777**. — Circa administrationem Vicariatus post Provicarii obitum, **I.** 369, **591**. — An Provicarii possint ut tales se gerere, viventibus adhuc Vicariis App., **I.** 449, **777**. — Circa facultates Provicariorum, *ibidem*. — Quibusnam in casibus Vicariatus vacantis administratio tribuitur Vicario Ap. viciniori, **I.** 465, **797**. — Circa missionarium *seniorem* ad quem aliquando spectat administratio Vicariatus vacantis, **I.** 467, **800**. — An Provicariis sit facultas conferendi sacramentum Confirmationis, **I.** 444, **776**.

PROVINCIALES: Regularium Provinciales nonnisi ex deputatione Sacrae Congreg. de Prop. Fide Praefecti munus agere in Missionibus queunt, **I.** 295, **463**.

PUBLICATIONES matrimoniorum, *V.* Banna.

PUCUELLES: Quinam hoc nomine intelligantur, **I.** 257, **402**.

PURGATORIUM: De pia oblatione ad maximum animarum in Purgatorio detentarum solatium, **I.** 588, **1106**; **II.** 211, **1647**; 509, **2295**.

PURIFICATIO: De purificatione cum sola aqua in Missa, **I.** 53, **160**, 2.

PURIFICATORIUM: Quoad purificatorium in Missa adhibendum, **I.** 430, **735**; 611, **1148**, 2; **II.** 123, **1497**.

PUSEISTAE: Litterae S. Officii ad quosdam puseistas anglicos, **I.** 702, **1276**.

PYXIS: Circa sacrae Pyxidis expositionem, **II.** 95, **1453**. — Circa benedictionem cum sacra Pyxide, **II.** 212, **1648**. — Nequit Pyxis cum particulis consecratis reponi Feria V Maioris Hebdomadae in urnula *Sepulcri*, **II.** 403, **2071**, *4*.

Q

QUADRAGESIMA: *V.* Abstinentia, Ieiunium.

QUAESITA: Notiones et quaesita pro erectione novarum dioecesium, vicariatuum et praefecturarum, **I.** 393, **645**. — Pro eligendis ad Episcopatum, **I.** 394, **646**. — Conditiones et quaesita pro admittendis ad Collegium Urbanum, **I.** 396 *. — Quaestiones pro relatione dioecesium, **I.** 665, *Num.* II. — Pro relatione Missionum, **II.** 109 *.

QUAESTUAE: *V.* Collectae.

QUAESTUS: Excommunicatio in quaestum facientes ex Indulgentiis aliisque gratiis spiritualibus, **II.** 31, XI; — et in lucrum captantes ex eleemosynis Missarum, **II.** 31, XII.

QUARTERONES: Quinam hoc nomine veniant, **I.** 257, **402**.

R

RAPTUS: De matrimoniali impedimento raptus, **II.** 414, **2101**. — De clausula in dispensat. matrim. *dummodo mulier rapta non fuerit etc.* **I.** 406, **677**; 389, **629**. — De facultate dispensandi super disparitate cultus licet mulier rapta fuerit, **I.** 389, **629**. — An excommunicationem incurrant qui puellam viro ethnico a parentibus desponsatam rapiunt et invitam traducunt ad sponsum, **I.** 354, § *Tertia quae te commovet*.

RATUM matrimonium: De modo procedendi ad probandum matrimonium non fuisse consummatum, *V.* Causae (matrimoniales). — De potestate Summi Pontif. dispensandi in matrimonio rato, **I.** 17, **71**.

REBELLIO: Utrum christiani regem infidelem, qui eos vult perdere, contra rebelles defendere teneantur, **II.** 268, **1779**.

REGULARES: Quoad disciplinam et officia: Circa votum paupertatis a Regularibus missionariis servandum, **I.** 27, **94**; 67, **197**; 550, **1012**. *V.* Vota. — De professione religiosa, *V.* Vota. — De Magistro novitiorum quoad munus exminatoris eorum ad habitum et ad professionem, **II.** 457, **2197**. — De clausura, **I.** 336, **545**; 368, **587**. — De testimonialibus Ordinariorum litteris pro admittendis ad religiosum habitum, **I.** 558, **1024**; 573, **1059**; 582, **1085**. — Prohibentur Regulares missionarii recipere apud se ratione convictus consanguineos et affines **II.** 480, **2263**. — Iidem prohibentur edocere puellas et pueros in domibus particularibus, **I.** 91, **271**. — Circa Regulares quibus facultas tribuitur manendi extra claustra, **II.** 374, **2016**. — In re temporali Confraternitatum ne se ingerant Regulares, **I.** 39, **129**, XVII. — Excommunicatio in Regulares post votum solemne castitatis matrimonium contrahere praesumentes, **II.** 31 *, I; 142, **1544**. — De servandis in promotione Regularium ad sacros Ordines, **II.** 280, **1819**. — De remissione interstitiorum quoad Regulares, **I.** 77, *II*. — Quid a Superioribus Reg. praestandum antequam subditos ad Missiones mittant, **I.** 5, **6**. — De studio linguarum, Regularibus impositum, **I.** 5, **7**. Regularibus facultas absolvendi ab haeresi, vi suorum privilegiorum, non competit, **I.** 7, **14**. — Circa licentiam induendi saecularem habitum, **I.** 9, **21**. — Circa novorum coenobiorum erectionem, **I.** 11, **32**; **II.** 151. — Religiosorum Sodalitates nonnisi consulta Apostolica Sede instituendae, **II.** 473, **2236**. — Regulares fieri nequeunt missionarii sine Superiorum approbatione; at hi a Missionibus eos removere non possunt sine consensu Sacrae Congr. de

Prop. Fide, **I. 12, 39; 40; 46.** — A Superiorum subiectione et obedientia Regulares missionarii non eximuntur, **I.** 12, **40; 46. II.** 477, **2250.** — Circa dependentiam Regularium studiis linguarum addictorum, **I.** 12, **43.** — De Regularibus missionariis post triennium revocandis a Provincialibus, **I.** 35, **117.** — Circa admittendos a Regularibus ad celebrandum in suis ecclesiis, **I.** 35, **118.** — De Congregationum Regularium in Missionibus institutione, **II.** 191, *VI.* — An liceat fundare novam Regularium missionem ubi iam existunt missionarii alterius Ordinis, **I.** 36, **125.** — De relatione a Procuratoribus missionariorum Regularium exhibenda, **I.** 148, **342.** — An possint Regulares sodalitia seu confraternitates erigere in Missionibus, **I.** 72, **214.** — Quid praestandum a Regularibus missionariis ut privilegio obtinendi lauream doctoratus fruantur, **I.** 78, **235.** — A qua die incipiat spatium temporis praescriptum ut Regulares missionarii privilegia assequantur, **I.** 103, **316.** — Circa praecedentiam et privilegia Regularium missionariorum, **I.** 103, **316**; 265, **416**; 386, **620.** — An Regulares Episcopi queant recitare Officium Beatorum sui Ordinis, in eorumque honorem in propriis cathedralibus Missam celebrare et altare erigere, **I.** 44, **140,** *5.* — Missae Regularium propriae a sacerdotibus ad eorum ecclesias confluentibus celebrandae, **II.** 323, **1905.** — Nequeunt Regulares sine speciali privilegio recitare Officia et Missas aliis Religionibus concessas, **I.** 91, **269.** — Circa facultatem Regularium excipiendi Confessiones saecularium, **I.** 710, **1284.** — Circa Regulares apud sacerdotem saecularem Confessionem peragentes, **II.** 428, **2141.** — Institutorum Regularium laicorum Superiores prohibentur inducere subditos ad conscientiam sibi manifestandam, **II.** 255, **1745.** — Circa promotionem Regularium ab irregularitate solutorum ad Ordinis praelaturas, **II.** 364, **1990,** *4.* — Circa tumulationem cadaverum Regularium, **I.** 103, **315.** — De admissione orientalium in Instituta Regularia ritus latini, **II.** 206, **1633.** — De expulsione aut dimissione Regularium ab Ordine, **II.** 183, **1597**; 281, *4. 5.* — De suspensione quam incurrunt Regulares eiecti, extra Religionem degentes, **II.** 32, v. — Quid praestare debeant Regulares, qui dimissionem vel dispensationem a votis obtinuerint, antequam e claustro exeant, **II.** 281, *5.* — Regulares saecularizati ecclesiastica beneficia habere nequeunt, **II.** 386, **2037.** — An Regularis saecularizatus parochus possit facere suos fructus beneficii parochialis, **II.** 387, **2039.** — Praescriptiones pro Religiosis Sodalitatibus votorum simplicium (Const. *Conditae* Leonis XIII), **II.** 411, **2097.** — De obligatione Superiorum Regularium denuntiandi subditos nonnullorum criminum reos, **II.** 419, **2112.** — *V.* MISSIONARII.

QUOAD EXEMPTIONEM ET DEPENDENTIAM : De Regularium exemptione, **II.** 146*. — De iurisdictione Episcoporum quoad ecclesias parochiales Regularium, et personas curam animarum in eis exercentes, **I.** 173, **348.** — Possunt Regulares munia parochialia exercere si ab Ordinario sint approbati, **I.** 36, **121.** — An possint Regulares in paroeciis Episcoporum promulgare Indulgentias concessas pro festis proprii Ordinis, **I.** 71, **210.** — Regulares parochi tenentur excipere et iuvare missionarios ab Episcopo missos ante pastoralem visitationem, **I.** 174, *5.* — Quaenam possit Episcopus in ecclesiis parochialibus Regularium visitare, **I.** 175, *7.* — Utrum ab Episcopo an a Superiore regulari possit Regularis parochus ab animarum cura removeri, 176, *11.* — *V.* PAROCHI. — An liceat Vicariis App. ecclesias adimere Regularibus, et aliquem ex his removere, **I.** 85, **244.** *V.* VICARIUS APOSTOLICUS *quoad iurisdictionem.* — De testimonialibus Ordinariorum litteris pro admittendis ad religiosum habitum, **I.** 558, **1024**; 573, **1059**; 582, **1085.** — An Regularis concionaturus in ecclesia sui Ordinis simul et Confraternitatis teneatur petere benedictionem ab Episcopo Missae solemni adsistenti, **I.** 26, **91.** — An eamdem benedictionem teneantur petere Regulares qui ad praedicationem mittuntur, **I.** 52, **157.** — Ordinarius publicaturus sua edicta in ecclesia Regularium et Confraternitatis non tenetur licentiam petere a Superiore Regulari, **I.** 26, **91,** 2. — An queat Ordinarius prohibere ne Regulares peregrini Missam celebrent in ecclesiis suorum Ordinum, **I.** 10, **25.** — Regulares non missionarii tenentur se subiicere examini et approbationi Ordinariorum pro audiendis saecularium Confessionibus, **I.** 25, **85.** — An possit Episcopus prohibere Regulares ne celebrent Missam in sacrario et in aliis locis coenobii, **I.** 52, **157,** *3.* — An Regulares teneantur ad Officia et Missas pro locis concessa in quibus degunt, **II.** 434, **2153.** — An teneantur Regulares processionibus interesse ab Ordinario iniunctis, **II.** 438, **2156.** — Quid iuris Episcopo quoad campanarum pulsationem, et functiones in ecclesiis Regularium, **II.** 129, **1512.** — Nequeunt Regulares obstringere catechistas voto obedientiae erga seipsos privative, **I.** 54, **174.** — Quoad facultatem Episcoporum dispensandi a votis emissis in Institutis dioecesanis, **II.** 209, **1642.** — Regulares missionarii duplici ligantur subiectione, **I.** 12, **46**; 60, **186**; 560, **1029**; 561, **1033**; — etiam missionarii Societatis Iesu, **I.** 575, **1065,** *3. 4*; **II.** 133, **1531**; 212, **1651.** — Const. Leonis XIII qua nonnulla controversiarum capita inter Episcopos et Regulares Angliae et Scotiae definiuntur, **II.** 145, **1552.** — De obligatione Regularium interveniendi ad cleri *collationes,* **II.** 148; — et ad synodos, **II.** 148*. — An possint Regulares appellare ab interpretatione decretorum synodalium data ab Episcopo, **II.** 148*. — An Episcopus dividere possit paroecias seu missiones Regularibus concreditas, **II.** 149; — et novae missioni rectorem non Regularem praeficere, 149*, § *Peracta.* — An Episcopus visitare possit coemeteria, pia loca, scholas, collegia in paroeciis seu missionibus quas Regulares regunt, **II.** 150. — An queant Regulares erigere ecclesias, coenobia, collegia, et scholas, vel erecta convertere in alium usum, **II.** 151; 422, **2126.** — A Regularibus ratio reddenda Episcopo de pecunia sibi intuitu missionis allata, **II.** 152*, § *Quocirca.* — *V.* EPISCOPUS. — Circa Ordinariorum litteras commendatitias pro Institutorum Regularium approbatione, **II.** 408, **2085.**

RELATIO : De relatione circa statum Missionum ad S. C. de Prop. F. transmittenda, **I.** 9, **22**; 99, **310**; 113, **331**; 499, **877**; 534, **975**; 537, **989.** — Quomodo relatio conficienda ab Episcopis, **I.** 665, *Num.* II; — a Vicariis et Praefectis Apostolicis, **II.** 109*. — Relatio circa missionarios, **I.** 148, **342**; 203, **362**; 204, **363.** — Relatio circa alumnos S. C. **II.** 205, **1629,** *4.* — De relatione circa alumnos collegiorum pontificiorum, **I.** 46; 49, XVII *et seqq.*

— Servanda in relationibus et epistolis ad S. C. de Prop. Fide, **II.** 18, **1335**; 205, **1629**, *5 et seqq.*; 329, **1929**.

RELIQUIAE (Sacrae): Quaenam Reliquiae sint insignes, **I.** 12, **38**, *3*. — De Episcoporum facultate sacras Reliquias recognoscendi et approbandi, **I.** 215, **375**; **II.** 92, **1442**. — Contra infandum ss. Reliquiarum commercium, **II.** 128, **1506**; 144, **1546**. — Quam caute procedendum ab Episcopis in Sanctorum Corporibus fidelium venerationi proponendis, **II.** 144, **1546**. — Haud exponendae in altari Reliquiae authentico documento carentes, **II.** 276, **1798**, *4*. — De Reliquiis sine authenticis, sed antiquae et in magna veneratione, **II.** 325, **1911**. — De Sanctorum Corporum translatione, aut alienatione, **I.** 71, **212**. — Reliquiae SS. Crucis a Sanctorum Reliquiis separandae, **I.** 549, **1010**. — An liceat sacras Reliquias sub baldachino deferre, **I.** 456, **786**. — De luminibus ante sacras Reliquias expositas, **I.** 86, **250**, *4*; 588, **1102**, 2. — Reliquiae in altaribus consecrandis reponendae, **I.** 496, **860**; **II.** 468, **2230**. — Beatorum Reliquiae non sunt in processionibus circumferendae, **I.** 43, **137**, *11*. — An liceat Reliquias Beatorum exponere in ecclesiis, **I.** 44, **140**, *4*. — Excommunicatio in extrahentes Reliquias e sacris Urbis eiusque territorii coemeteriis sive catacumbis, **II.** 31, XV. — De indulto recitandi Officium, et Missam celebrandi de aliquo Sancto ratione insignis Reliquiae, **I.** 78, **237**. — An liceat dare sacras Reliquias infidelibus, **I.** 297, **468**. — Circa Missam ss. Reliquiarum, **II.** 183, **596**.

RESERVATIO: *V.* Casus *reservati.*

RESIDENTIA: De residentia Episcoporum et Vicariorum App., **I.** 21, **80**; 49, **146**; 93, **285**; 190, **358**, 377*; 664, **1215**. — De Congregatione super residentia Episcoporum, **I.** 193. — De parochorum residentia, **I.** 291, **449**, 2. — De residentia Praefectorum Missionum, **I.** 30, **109**. — De missionariorum residentia, *V.* Missionarii.

RESTITUTIO: Bona fides et ignorantia a restitutione non excusant, **I.** 328, *ad* 2. — An excuset a restitutione praescriptio, **I.** 358, § *Quoad, 2 dub.* — Restitutio lucri fenore ab usurario percepti, **I.** 357, *1*; 385, § *Ceterum.* — De restitutione per eleemosynas facta, **I.** 386, **621**; **II.** 387, **2038**. — De casu quo restitutio fieri nequit absque vitae periculo **I.** 513, § *Nel dubbio nono.* — De restitutione ob damnum illatum fanis idolorum, et ob furtum rerum iisdem oblatarum, **I.** 528, **957**, *II.* — An teneatur ad restitutionem christianus qui delubri ethnicorum muros, ianuas etc. diruit et perdit, **I.** 529, *II.*

RETROVENDITIO: *V.* Contractus.

REVALIDATIO matrimoniorum: *V.* Dispensationes, Sanatio *in radice.*

RITUS: De sacrorum rituum observantia, **I.** 151, *16*; 481, **817**. — Quid auctoritatis habeant Vicarii App. circa ritus ecclesiasticos, **I.** 62, § *Insuper.* — *V.* Baptismus, Confirmatio, Missa, Ordinatio etc.

De ritibus orientalibus: De ritu orientali in genere **I.** 234, **395**, 3 *et seqq.* — Illicitum orientalibus a proprii ritus observantia recedere, *ibidem.* — Circa ritus, ieiunia, et consuetudines graecorum, **I.** 182, **356**. — Const. Leonis XIII de disciplina orientalium conservanda et tuenda, **II.** 313, **1883**. — De transitu a latino ritu ad orientalem, et e contra, **I.** 27, **96**; 185; 240, *20 et seqq.*; 257, **403**; 264, **414**; **II.** 315, *7 et seqq.* — De orientalibus qui nonnullos ex latinis ritibus sequuntur, **I.** 241, *23*; 247, *31*. — An et quando liceat orientalibus ad alium transire ritum solo Episcoporum consensu, **I.** 499, **878**. — An viri ritum sequi possit uxor, **I.** 55, **176**; 264, **414**; 265, **417**; **II.** 223, **1678**; 315, *8*. — Orientales acatholici ad Ecclesiam redeuntes possunt ritum orientalem qui eis magis placeat amplecti, **I.** 499, **878**; — id vero non conceditur apostatis, *ibidem.* — De *concordia* seu conventione inter Episcopos latinos et graeco-ruthenos quoad transitum de altero ad alterum ritum, sacras functiones etc. **I.** 685, **1243**. — Circa rituum permixtionem, **I.** 123, § *VI*; 126, XX *et seqq.*; 129, XV; 248*, *34*; 258, **409**; 264, **414**; 500, **879**, *19 et seqq.*; **II.** 314*, 2. — Sacramenta administrans debet non suscipientium, sed proprium servare ritum, **I.** 500, **879**, *15 et seqq.* — Non requiritur ad praecepti satisfactionem ut Missam fideles audiant ritu ipsorum celebratam, **I.** 677, **1228**. — De accessu orientalium ad latinorum ecclesias, *ibidem.* — De exercitio ritus orientalis in ecclesiis latinorum, et e contra, **I.** 248, *33 et seqq.* — De ritu quem sequi debent orientales in religiosa latinorum Instituta admissi, **II.** 206, **1633**. — De ritu servando a famulis et opificibus apud dominos diversi ritus commorantibus, et ab orientalibus sub missionariorum cura constitutis, **II.** 223, **1679**. — In quibusnam ritibus adhibeatur pro Eucharistia panis fermentatus, **I.** 499, **878**. — An orientales carentes sacerdote proprii ritus queant latinum sequi, **I.** 452, **783**. — Ad quemnam ritum pertineant orientales qui haereses occidentales profitentur, **II.** 96, **1458**. — Circa perceptionem Eucharistiae in azymo ab orientalibus fermentato utentibus, **II.** 223, **1679**, *6*. — Indultum pro receptione Eucharistiae iuxta ritum a proprio diversum, **II.** 295, **1846**; 327, **1919**. — De italo-graecis, **I.** 118, **338**. — *V.* Orientales.

De ritibus ethnicorum: Quid a missionariis attendendum quoad ritus gentilium, **I.** 163*, § *Praeterea.* — *V.* Cooperatio.

De ritibus sinensibus: Constitutio *Ex quo* Benedicti XIV, **I.** 130, **339**. — Ritus quidam sinici ab Ap. Sede proscripti; **I.** 133, *9*; 178, **349**; 228, **386**. — Permissiones *alexandrinae* reprobantur, **I.** 137*; 140, *21 et seqq.* — De iuramento quoad observantiam praescriptionum Ap. Sedis circa ritus sinenses, **I.** 141, 27; 179, **350**; 451, **781**; 537*; **II.** 70, **1395**; 257, **1708**; 509, **2294**. — De Apostolicarum Constitutionum quoad ritus sinenses opportunitate, **I.** 178, **349**. — An vigeant censurae quae extant in praefata Const. *Ex quo*, **II.** 70, **1395**.

De ritibus malabaricis: Constitutio *Omnium sollicitudinum* Benedicti XIV, **I.** 153, **347**. — Eiusdem Bullae observantia constanter tenenda, **I.** 541, **999**, § *Ut omnes.* — Decretum Emi Card. De Tournon Visitatoris in Indiis orientalibus, **I.** 154*; 160*. — An vigeant censurae praescriptae in praefatis Constit. circa ritus sinenses et malabaricos, **II.** 70, **1395**. — De iuramento imposito in praefata Bulla *Omnium sollicitudinum*, **I.** 166; 168*, § *Ac primo quidem*; 370, **594**; 539, **993**.

ROCHETUM: Nequeunt missionarii uti rocheto, **I.** 580, **1080**, *3.*

ROSARIUM: De Rosarii recitatione et Indulgentiis, **I.** 612, **1150**; 627, **1155**, 2; **II.** 278, **1812**; 298, **1850**; 398, **2065**; 474, **2237**. — De SSmi Rosarii Confraternitate, **I.** 307, **499**; 398, **657**; 502, **881**; 690, **1251**; **II.** 238, **1710**; 376, **2022**; 394, **2062**; 418, **2109**. — Circa benedictionem cum indulgentia plenaria in artic. mortis pro confratribus SS. Rosarii, **II.** 394, **2062**, *6.* — Circa commutationem divini Officii in Rosarii recitationem, **II.** 202, **1622**, *8.* — De pio exercitio in quindecim Sabbatis peragendo in honorem B. M. V. sub titulo *SS. Rosarii*, **II.** 243, **1720**.

S

SABBATUM: An sacrae functiones Sabbati Sancti peragi possint sine cantu, **I.** 503, **888**. — De facultate dispensandi a recitatione Prophetiarum in Missa Sabbati Sancti, **I.** 429, **731**. — Indultum pro celebranda Missa lecta seu privata in Sabbato Sancto, **I.** 522, **936**; 650, **1189**, 2. — An functiones Sabbati Sancti peragi possint in pluribus eiusdem paroeciae aut districtus locis, **I.** 522, **936**. — Circa benedictionem domorum in Sabbato Sancto, **II.** 439, **2162**. — De more alicubi introducto edendi carnes in Sabbatis Quadragesimae, **II.** 216, **1661**.

SACELLUM: *V.* Oratorium.

SACRAMENTA: De iis quae ad Sacramenta administranda requiruntur, **I.** 475, § *Haec de iis.* — Ob collationem Sacramentorum nihil omnino percipiendum, **I.** 484, **829**. — De facultate missionariorum administrandi sacramenta, **I.** 27, **92**; 35, **116**; 57, **179**. — Sacramenta parochialia nonnisi de consensu parochi administranda, **I.** 19, **73**; 35, **116**; 86, **252**; — at speciale datur indultum fidelibus tempore persecutionis (in Iaponia) recipiendi sacramenta etiam parochialia a quibusvis sacerdotibus, **I.** 18, **72**. — Quibusnam possint capellani oratorum Principum sacramenta administrare, **I.** 36, **123**. — De sacramentorum administratione in oratoriis privatis, **I.** 224, *19.* — De sacramentorum administratione coram acatholicis, **I.** 332, **537**, 2. — Vere poenitentibus sacramenta in articulo mortis haud deneganda, **II.** 477, **2247**, 2. — An admittendi ad sacramenta qui externam inimicitiam servant ad obtinendam ab adversariis satisfactionem, **I.** 723, *27.* — An admittenda ad sacramenta mulier quae a polygamo discedere nequit, **II.** 87, § *Ad tertium dubium.* — An ad sacramenta admittendi iuvenes et puellae quos violenter infidelibus parentes desponderunt, **II.** 260, **1755**. — An ad sacramenta admittenda mulier quae ritum graecum ad quem transiit dimittere non vult, **II.** 477, **2247**. — Circa sacramentorum administrationem aegrotis dubie dispositis, **I.** 441, **757**. — Sacramenta administrans fidelibus diversi ritus debet non eorum sed proprium servare ritum, **I.** 500, **879**, *15 et seqq.* — *V.* Ritus orientales.

SACRAMENTALIA: De sacramentalibus in Baptismi collatione adhibendis, **I.** 160*, *dub. 1*; 168, § *Alterum.* — De cautelis adhibendis circa materiam sacramentorum, **II.** 155, **1556**.

SACRIFICIA: De vanitate carnalium sacrificiorum, **I.** 274*, *19.* — De immolatione animalium in honorem Sanctorum, **I.** 726, *33.* — De cooperatione ad sacrificia idololatrica, *V.* Cooperatio.

SAL: Quare a catechumenis praegustatum sal in collatione Baptismi sacram Communionem non impediat, **I.** 409, **687**.

SALIVA: De dispensatione quoad salivae ritum in Baptismi administratione, **I.** 160*, *dub. 1*; 168, § *Alterum.*

SALUTATIO Angelica: De abroganda consuetudine interponendi alia verba inter unam et alteram Angelicae Salutationis partem, **I.** 356, § *De multis.*

SANATIO: De matrimonii sanatione *in radice*, **II.** 243, **1721**. — De facultate sanandi matrimonia in radice, **II.** 11, **1326**; **II.** 474, **2239**. — Exempla sanationis in radice, **I.** 490, **845**; 540, **995**; **II.** 123, **1499**. — Nequit sanari in radice matrimonium contractum cum impedimento impotentiae, vel cum alio impedimento iuris naturalis et divini, **II.** 405, **2078**; 453, **2188**.

SANCTI: Circa immutationem nominum Sanctorum et rerum sacrarum, **I.** 161, *dub. 3.* — Servanda circa cultum Servorum Dei qui cum sanctitatis aut martyrii fama obierunt, **I.** 16, **67**; 19, **77**. — Circa centenariam commemorationem diei natalitii vel baptismatis Sanctorum, **II.** 300, **1857**; 308, **1876**. — Normae pro impetrandis a S. R. C. novis Sanctorum Missis et Officiis, **II.** 337, **1947**. — *V.* Canonizatio, Reliquiae, Imagines.

SANCTUARIA: Circa Missarum eleemosynas quae Sanctuariis traduntur, **II.** 80, **1423**, *7. 8.* — De Sanctuariis Palaestinae, *V.* Terra Sancta.

SATISFACTIO: De illicita ratione obtinendi satisfactionem pro offensionibus, **I.** 266, **419**; 283, **445**. — De satisfactione in sacramento Poenitentiae, *V.* Poenitentia.

SCANDALUM: Declaratio quoad clausulam (in dispensationibus matrimonialibus): *Remoto scandalo, praesertim per separationem*, **II.** 236, **1701**.

SCAPULARIA: De materia, colore et forma scapularium, **I.** 505, **894**; 527, **954**; **II.** 43*; 321, **1896**; 368, **2005**. — Circa facultatem scapularia benedicendi et imponendi, **I.** 526, **950**; **II.** 42, **1363**; 219, **1671**; 260, **1754**; 280, **1817**. — De modo scapularia gestandi, **I.** 505, **893**; 591, **1109**. — An qui dimisit scapulare egeat, ad lucrandas Indulgentias, nova eiusdem impositione et benedictione, **I.** 608, **1140**. — De scapulari SS. Cordis Iesu, **II.** 71, **1397**. — De Sodalitate Scapularis B. M. V. de Monte Carmelo, **I.** 505, **895**; 608, **1140**; **II.** 17, **1332**; 219, **1670**. — Immaculatae Conceptionis, **I.** 527, **954**; 600, **1122**. — B. M. V. de Bono Consilio, **II.** 299, **1856**. — S. Ioseph Sponsi B. M. V., **II.** 290, **1829**. — *V.* Confraternitates.

SCHISMATICI: Excommunicatio quam schismatici incurrunt, **II.** 30, iii. — *V.* Acatholici.

SCHOLAE: De curanda iuventutis institutione, **I.** 43, § *Scholas*; 545, *8*; 701, **1271**; **II.** 25, *35*; 193, xi. — Adolescentes a scholis aca-

tholicis avertendi, et catholicae scholae erigendae, I. 432, 738; 498, 872; 651, 1190; 701, 1271; II. 5, 1312; 12, 1329; 25, *35 et seqq.*; 94, 1449; 193, XI. — De scholis nationalibus in Hibernia, I. 651, 1190. — De scholis publicis in Foederatis Americae Statibus, II. 94, 1449. — De scholis mixtis in Helvetia, I. 710, 1286. — An liceat parentibus prolem scholis publicis seu mixtis instituendam committere, I. 710, 1286, 2; II. 94, 1449. — An sacerdoti liceat in scholis mixtis fidei christianae documenta tradere, aut capellani munere fungi, I. 710, 1286, *1*. — Instructio S. C. de Prop. Fide circa scholas et collegia mixta, II. 12, 1329. — Circa alumnos catholicos scholarum publicarum qui sacris acatholicorum functionibus interesse adiguntur, II. 303, 1868. — Contra scholas vulgo *neutras* quamcumque religionem excludentes, II. 319, 1890. — An in catholicas scholas et collegia admittendi acatholici, II. 13; 193, XI, *4*; 401, 2070; 410, 2093. — An in scholis christianis libri et ludimagistri pagani admittendi, I. 443, 763; II. 193, XI, *5*. — De annua circa scholas relatione Sacrae Congr. de Prop. F. exhibenda, I. 335, 544. — Circa admissionem puerorum in scholas monialium, II. 40, 1359. — Christianae scholae in Indiis cunctis indorum *castis* (classibus) patere debent, I. 541, 999. — Servanda circa puellarum scholas in Sinis, II. 193, XI, *6*. — Servanda erga alumnos orientalis ritus in scholis latinorum, II. 315, *3. 4*. — De Societate *Scholarum Orientis*, II. 140*.

SCRIPTURA Sacra, *V.* Biblia.

SECTAE: *V.* Societates *secretae*.

SELLA gestatoria: Illicitum fidelibus ante locum ubi superstitiosa aguntur descendere de palanchino (sella gestatoria) in reverentiae signum, I. 592, 1112, *4*.

SEMINARIA: De seminariis erigendis, I. 544, 2; II. 188, IV. — De seminariorum regimine, disciplina, studiis, II. 188, IV; 353, 1961; 469, 2232. — An admittendi in seminaria iuvenes ex vilibus Indiarum *castis* (classibus), I. 580, 1080. — De seminariorum alumnis e seminario dimissis qui in aliud admitti curant, II. 466, 2226. — An admittendi in seminarium dimissi ex aliquo religioso instituto, II. 466, 2226, *4*.

SEPULCRA: De sepulcri benedictione, II. 137, 1540. — De distantia sepulcrorum ab altari, II. 347, 1957. — An possit sepulcrum benedici a catechistis, II. 276, 1801. — An possit Episcopus visitare coemeteria finibus comprehensa missionum quae a Regularibus reguntur, II. 150, § *Officium*. — An quaedam inter *pareas* et nobiles sepulcrorum distinctio toleranda, I. 324, 525; 344, 563. — An prohibendae preces flexis genibus ad defunctorum sepulcra, ob affinitatem cum prostrationibus quae ab ethnicis superstitiose fiunt, I. 318, 521, *3*. — An liceat christianis sepulcra expurgare, quamvis talis actio ab ethnicis superstitiose fiat, I. 382, 608; II. 89, 1434. — An tolerandum ut catholici habeant coemeterium commune cum schismaticis, I. 291, 449, *4*. — De delatione cadaverum ad coemeterium per currum, II. 97, 1460. — Circa altare expositionis SS. Sacramenti in Feria V Maioris Hebdomadae, vulgo *Sepulcrum*, II. 347, 1956. — *V.* Sepultura.

SEPULTURA: Christifidelium, etiam infantium, cadavera in loco benedicto sepelienda, I. 397, 649. — De sepultura ecclesiastica deneganda iis qui in statu simulatae apostasiae obierunt, I. 423, § *Sed iam*. — An ecclesiastica sepultura donandi qui in mortis articulo sacramenta recusant, I. 461, 793; — an qui sectae massonicae nomen dederunt sed in morte receperunt sacramenta, I. 514, 915; — an suicidae, I. 713, 1290; — an excommunicati, II. 97, 1462; — an publici peccatores, II. 114, 1483; — an catholicus cum infideli civiliter coniunctus, et in articulo mortis absolutus sub conditione, II. 369, 2007. — Cadavera nec sub altaribus, nec sine debita ab iisdem distantia, sepelienda, I. 13, 53; 374, 603, *3*; II. 91, 1438; 347, 1957, *2*. — Circa tumulationem cadaverum catholicorum in coemeteriis et sepulcris haereticorum, I. 291, 449, *4*; 338*; 474, 812; 583, 1089; 640, 1173; 677, 1227. — Cavendum ne ullum corpus terrae demandetur nisi post debitum temporis spatium, I. 318, 521, 2. — De tumulatione Regularium missionariorum, I. 103, 315. — Cuinam ius comitandi cadavera ab ecclesiis Regularium ad commune coemeterium, II. 138, 1541. — An monialium cadavera possint absque parochi interventu ad coemeterium deferri, II. 52, 1380. — An liceat comitari haereticorum cadavera ad coemeterium, I. 217, 379. — An liceat interesse sepulturae acatholicorum, I. 428, 727. — Nequit sacerdos, ut talis, interesse sepulturae haereticorum, II. 237, 1705. — Urgendum ne in cadaverum fidelium humatione haeretici cum catholicis se immisceant, II. 76, 1410, *4*. — De cadaverum crematione, II. 203, 1626; 215, 1657; 277, 1808. — Quomodo sepelienda humana membra amputata, II. 360, 1975.

SERVI: *V.* Famuli, Servitus.

SERVITUS: Nefas nigros seu nigritas aliosque nemini infensos captivare et emere aut vendere, I. 76, 230; 503, 891. — Ad quid teneantur emptores, possessores et captores nigrorum, I. 76, 230. — An liceat aliquando captivos emere, I. 316, 515. Circa servorum emptionem, manumissionem et venditionem, I. 550, 1014; 718*, IV. — An licitum vendere ethnicis mancipium malae indolis, et nihil de christiana religione audire volens, I. 506, 900. — De servis fugitivis, I. 719, V. — Circa servorum coercitionem, I. 720, VI. — De servorum infidelium coniugiis, I. 721, VII. — An et quomodo possint pecuniam mutuantes uti famulatu debitorum suorum, I. 589, 1107. — An possit aliquid exigi a filiis servorum praedictorum ut libertate donentur, I. 589, 1107. — De servorum libertate procuranda, et de turpi nigritarum mercatura extinguenda, II. 228, 1688.

SIGILLUM confessionis: Reprobanda quaedam agendi ratio, qua manifestantur qui ex poenitentibus ad S. Synaxim accedere debeant, I. 407, 683; 493, § *Exponis*.

SIMONIA: Contra simoniae crimen, I. 412, VIII. — Censurae in simoniacos, II. 31, VIII, IX, X.

SIMULACRA sacra, *V.* Imagines.

SIMULATIO falsae religionis omnino improbanda, I. 337, 546. — *V.* Fides *quoad confessionem*.

SOCIETATES *secretae* seu clandestinae : Instructiones circa huiusmodi societates; **I.** 595, **1116**; **II.** 6, **1320**; 121, **1495**; 198, **1615**. — Nefas est nomen dare clandestinis aggregationibus, **I.** 541, **998**. — De excommunicatione quam incurrunt ii qui societatibus secretis nomen dant vel favorem praestant, **I.** 596*, § *Norunt*; **II.** 31, IV; 97, **1459**; 198, **1615**, *3*. — De damnatarum societatum coryphaeis denunciandis, **II.** 31, IV; 44, **1364**, *3*; 291, **1830**. — An admitti ad sacramenta possint qui societatibus secretis adscripti sunt, **I.** 497, **868**; **II.** 182, **1593**. — Circa facultatem absolvendi sectis massonicis addictos, **II.** 372, **2014**. — De matrimoniis *liberorum muratorum,* seu *massonum,* cum catholicis, **II.** 121, **1495**. — De massonum funeribus et sepultura, **I.** 514, **915**; 595, **1116**; **II.** 121, **1495**, § *Reliquum est.* — Prohibendum omnino ne massones notorii officium patrini in Baptismo vel Confirmatione suscipiant, **II.** 121, **1495**, § *Insuper.* — Nullatenus permittendum ut massones in forma officiali interveniant Missae aliisque ecclesiasticis officiis, **II.** 122, § *Postremo.* — Arcendi fideles a societatibus quae, etsi non damnatae, periculis plenae sunt, **II.** 199, *4*. — Societas *fenianorum* inter proscriptas recensenda, **II.** 33, **1350**. — De Societate *Independent Order of Good Templars,* **II.** 295, **1845**.

SOCIETATES *piae* : De societatibus laicorum ad bonum populi christiani, **II.** 496, *4*. — *V.* SODALITATES.

SODALITATES : Piarum Institutionum in bonum religionis et societatis commendatio, **II.** 199*, 7. — An applicanda novis Sodalitiis Constitutio Clementis VIII pro Confraternitatibus, **II.** 362, **1980**. — Contra adscriptionem defunctorum piis Unionibus, piisque Operibus, **II.** 362, **1981**. — An possint adscribi fideles, ipsis insciis, **II.** 362 *in nota*; — an pueruli, *ibidem.* — De societate *Propagationis Fidei,* **I.** 574, **1064**; **II.** 18, **1336**; 139, **1543**; 221, **1676**; 245, **1729**; 482, **2267**. — De societate *S. Infantiae D. N. I. C.*, **I.** 601, **1126**; **II.** 140*; 221, **1676**. — De societate *Scholarum Orientis,* **II.** 140*. — De societate *Virginum Christianarum* in Sinis, **I.** 351; **II.** 192, VII. — De societatibus *Temperantiae,* **II.** 91, **1441**; 429, **2143**. — De societate *Angelica* pro infidelium salute infantium et adultorum, **I.** 538, **992**. — De societate *Amatorum Crucis,* **I.** 73, **218**. — De Congregationibus Tertii Ordinis saecularis S. Francisci, **II.** 284, **1825**. — De Sodalitate seu Confraternitate SS. Rosarii, *V.* ROSARIUM. — De Sodalitate seu Confraternitate B. M. V. de Monte Carmelo, **II.** 419, **2114**. — *V.* CONFRATERNITATES, SCAPULARIA. — De Sodalitatibus *Viae Crucis viventis,* **II.** 420, **2120**. — De Pio Opere *a Maria Immaculata* pro conversione mulierum infidelium et acatholicarum, **II.** 457, **2198**. — De mulieribus *Tertii Ordinis,* **I.** 287, **448**. — An ad catholicorum societates beneficentiae admitti queant acatholici, **II.** 6, **1319**. — De societate *ad procurandam christianitatis unitatem* a protestantibus excogitata, **I.** 696, **1262**. — *V.* CONFRATERNITATES.

SODOMIA : An sodomia aliquod pariat matrimoniale impedimentum, **II.** 208, **1637**.

SOLLICITATIO : De infando crimine et de poenis sollicitationis, **I.** 86, **248**; 92, **279**; 313, **509**; 644, **1181**, *3*; 684, **1237**; 707, **1282**; 729, **1294**. — De denunciandis sollicitantibus, **I.** 99, **308**; 502, **882**; 526, **949**; 707, **1282**; **II.** 186, **1604**; 248, **1732**; 360, **1977**. — Norma pro denunciantium examine conficiendo **II.** 248, **1732**. — Excommunicatio quam incurrunt non denunciantes, **II.** 31, IV. — Instructio super Constitut. *Sacramentum Poenitentiae,* **I.** 707, **1282**. — Constitutiones pontificiae contra sollicitantes comprehendunt etiam orientales, **I.** 128, V.

SONATORES : *V.* MUSICA, TIBICINES.

SORORES Institutorum religiosorum, *V.* MONIALES.

SPOLIUM : Spolii iura S. Congregationi de Prop. Fide addicuntur, **I.** 425, **724**. — Spolia missionariorum spectant ad eamdem S. C., 94, **290**, **291**, **292**; 96, **295**; 97, **303**; 305, **491**; 306, **493**; 362, **578**. — Circa spolia sacerdotum et monachorum, **I.** 305, **491**; 334, **539**. — Circa sacra utensilia defunctorum Episcoporum et Cardinalium, **I.** 552, **1017**.

SPONSALIA : De valore sponsalium quavis forma contractorum, **I.** 305, **492**; 579, **1078**. — Circa abusum contrahendi sponsalia multo tempore ante matrimonii celebrationem, **I.** 512, **914**, § *Nel terzo quesito.* — De sponsalibus initis a parentibus pro filiis, **I.** 329, **532**; 392, *3*; 512, **914**, § *Nel quarto dubbio*; **II.** 260, **1755**. — De abusu puellam disponsatam tradendi parentibus sponsi pueri, **I.** 329, **532**, 2. — De mulieribus qui sponsalia contraxerunt cum infidelibus, **I.** 278, **435**; **II.** 260, **1755**. — De iis qui turcis vel schismaticis filiam in sponsam promittunt, **I.** 75, **222**. — Omnino prohibenda sponsorum, ante matrimonium, non solum cohabitatio sed et mutua consuetudo vel commercium, **I.** 368, **586**. — An expediat excommunicare a sponsalibus recedentes, **I.** 374, **603**. — Carnalis copula sponsalibus superveniens verum matrimonium non constituit, **II.** 271, **1786**.

STATUS : De statu libero ordinandorum, *V.* ORDINATIO. — De statu libero nupturiensium comprobando, **I.** 64, **192**; 66, **196**; 370, **595**; 379, **606**; 572, **1057**, *5*; 699, **1267**; 701, **1272**, **1273**; 710, **1283**; 732, **1299**; **II.** 380, **2027**. — Quoad probandam libertatem status vagorum, **II.** 20, **1342**. — Instructio S. O. ad probandum obitum alicuius coniugis, **II.** 7, **1321**. — De testibus ad probandum statum liberum nuptias inire volentium, **I.** 64, **192**; 549, **1011**; **II.** 72, **1399**. — Instructio S. O. (pro orientalibus) ad probandam nupturientium status libertatem, **II.** 252, **1740**. — De litteris testimonialibus pro statu libero, **I.** 549, **1011**, *6*; **II.** 72, **1399**, *3 et seqq.*; 87*, *dub. 6.* — An status liberi sufficientem probationem constituant civilis legis provisiones de absentibus coniugibus, **I.** 701, **1273**. — De iuramento suppletorio, **II.** 20, **1342**; 87*, *dub. 6.*

STERILITAS : Illicitum procurare mulieris sterilitatem, **II.** 321, **1897**.

STIPENDIUM : Subsidia quae S. C. de Prop. Fide missionariis largitur non sunt stipendia, **I.** 43, **136**. — Stipendia pro scholis nonnisi post exhibitum de earum statu documentum solvenda, **I.**

335, **544**. — Sacerdos assistens cum stipendio exequiis officiisque defunctorum debet per se officium persolvere, **I**. 608, **1138**. — De stipendio pro Missae celebratione, *V.* Missa *quoad applicationem et eleemosynas.*

STOLA: De stola in administratione Baptismi, **I**. 436, **750**; — in conferendo Confirmationis sacramento, **I**. 11, **29**; 572, **1057**; — in sacramento Poenitentiae, **II**. 6, **1317**. — De stola in deferenda et administranda SS. Eucharistia infirmis, **I**. 110, **324**; 152, *21*; 450, **778**. — De emolumentis *stolae,* **II**. 23, *23*.

STUDIA: *V.* Scholae, Seminaria, Linguae.

SUBDELEGATIO: *V.* Facultates.

SUBDIACONUS: De lectione Epistolae et recitatione *Confiteor* a subdiacono in Missa Ordinationis, **I**. 483, **824**, 7. *8*. — An queat subdiaconi munere fungi in Missa solemni clericus nondum subdiaconus, **II**. 308, **1876**.

SUBSIDIA: Circa subsidia quae S. C. de Prop. missionariis largitur, **I**. 43, **136**.

SUICIDAE: An exequiis et ecclesiastica sepultura possint suicidae donari, **I**. 713, **1290**.

SUPELLEX sacra, *V.* Vasa sacra, Spolia.

SUPERIOR Missionis: De *Superiore Missionis,* et de *Superiore Regulari* in Missionibus apud orientales, **II**. 341, **1953**.

SUPERSTITIO: Quid sit superstitio et quale peccatum, **I**. 271, *4 et seqq.* — Quid in cultu divino reputandum sit superfluum et superstitiosum, **I**. 273, *15*. — Circa quasdam superstitiosas oblationes vulgo *kurbani,* **I**. 271, **424**. — *V.* Cooperatio, Idololatria.

SUPPLICATIONES: *V.* Petitiones, Processiones.

SURDO—MUTI: An baptizandi surdo-muti ethnicorum filii manentes inter paganos, **I**. 576, **1068**. — Quomodo possint surdo-muti supplere impotentiae recitandi preces pro lucrandis Indulgentiis iniunctas, **I**. 577, **1072**; **II**. 430, **2147**.

SUSPENSIO: Quaenam sint suspensiones Summo Pontifici reservatae, **II**. 31*; 32*, § *Denique.* – De suspensionibus *ex informata conscientia,* **II**. 204, **1628**. — De suspensione quam incurrunt Regulares expulsi vel dimissi, **II**. 280, **1819**, *4*.

SYNODUS: De Tridentinae Synodi versionum prohibitione, **I**. 13, **51**. — An in synodis provincialibus emittenda professio fidei ab Episcopis qui eam alias emiserunt, **II**. 90, **1435**. — An Episcopi mere titulares habeant in synodis votum decisivum, **I**. 567, **1047**. — Synodi provinciales a Patriarchis orientalibus convocandae, **I**. 312, **505**. — Electus Patriarcha synodum convocare nequit ante Sedis Ap. confirmationem et Pallii receptionem, **I**. 496, **863**. — De Synodorum celebratione in Missionibus, **I**. 293, **454**; 545, *8;* **II**. 22, *9;* 296, **1848**. — De synodis regionalibus in Synis, **II**. 132, **1524**. — De obligatione missionariorum ad synodos accedendi, **I**. 306, **495**. — An Regulares debeant convenire ad synodos, **II**. 148. * — An iidem parere teneantur decretis synodalibus, *ibidem.* — An iidem appellare queant ab interpretatione decretorum synodalium ab Episcopo edita, *ibidem.* — An ad dioecesanum synodum possit Episcopus aliquos tantum ex animarum curam habentibus vocare, **II**. 485, **2276**. — Capitula cathedralia quomodo ad synodum invitanda, **II**. 79, **1418**. — De legislativa Episcoporum potestate in Conciliis, **II**. 341, **1952**. — De vi decretorum Concilii provincialis in singulis dioecesibus, **II**. 341, **1952**, 2. — De Episcoporum consessibus plenariis et partialibus, **II**. 372, **2013**.

T

TABELLAE: De tabellis votivis non appendendis ad sepulcra eorum qui nondum inter Sanctos vel Beatos adscripti sunt, **I**. 20 *. — Circa tabellas votivas in honorem Beatorum, **I**. 43, **137**; 44, **140**. — De tabellis onerum Missarum in singulis ecclesiis habendis, **II**. 455, **2192**, *in fine.* — De tabellis superstitiosis apud ethnicos, **I**. 34, *11, 12*; 326, **530**; 424, *3*. — An baptizandi patresfamilias superstitiosas tabellas domi retinentes, **I**. 572, **1057**, 2. — Circa accessum missionariorum ad domos christianorum ubi superstitiosae tabellae erectae inveniuntur contra istorum voluntatem, **I**. 443, **764**.

TABERNACULUM: De modo intus tegendi Tabernaculum in quo asservatur SS. Sacramentum, **II**. 50, **1374**. — De eiusdem Tabernaculi conopeo, **I**. 595, **1115**. — Reliquiae, imagines, flores etc. super Tabernaculum, vel ante eius ostiolum minime collocanda, **I**. 86, **250**, *4*; 493, **847**; 541, **1000**. — An possit Crux altaris super Tabernaculum collocari, **II**. 456, **2196**, *4*. — Nequit sacerdos Tabernaculum pro privata devotione aperire, **II**. 308, **1876**, 2.

TALY: Circa benedictionem et impositionem *taly* (tesserae nuptialis) loco nuptialis annuli, **II**. 270, **1782**. — Illicita gestatio *taly* cum effigie cuiusdam idoli, **I**. 161, *dub. 6*; 172, § *Demum.* — Ad appendendum *taly* non licet adhibere funiculum certo filorum numero compositum, **I**. 162, *dub.* 7. — An liceat mulieribus ungere croco funiculos quibus appensus est *taly,* **I**. 380, § *Alterum dubium.*

TAMETSI: Tridentinum decretum *Tametsi* Cap. 1. Sess: 24, *De Reform. Matrim., V.* Clandestinitas.

TAXAE: Reprobantur taxae seu mulctae in dispensationibus matrimonialibus, **I**. 94, **288**; 385, **616**; 419, **712**; **II**. 28, *52*; 156, **1562**. — De taxis fori ecclesiastici in rebus non contentiosis, **II**. 332, **1939**.

TELEGRAPHUM: Circa executionem dispensationum, accepto de earum concessione nuncio per telegraphum, **II**. 278, **1810**. — Petitiones per telegraphum reiiciendae, **II**. 267, **1775**.

TELEPHONUM: De usu telephoni apud moniales, **II**. 320, **1891**.

TEMPERANTIA: De Indulgentiis pro societatibus *Temperantiae*, **II.** 91, **1441**; 429, **2143**.

TEMPLA: An liceat christifidelibus infidelium templa aedificare, reficere, mundare, *V.* COOPERATIO. — Circa contributiones pro templorum idolorum aedificatione, **I.** 105, **320**. — An christianitates quae, a paganis coactae, fana idolis erexerunt, teneantur illa destruere, **I.** 571, **1055**. — An liceat catholicis cooperari aedificationi templorum haereticorum, **I.** 692, **1257**, *8. 9. 10.* — *V.* ECCLESIA, COMMUNICATIO IN DIVINIS.

TEMPORA Ordinationis, *V.* ORDO.

TERRA SANCTA: An vigeant censurae in occupantes et detinentes bona et eleemosynas Terrae Sanctae, **II.** 96, **1457**; 376, **2021**. — De administratione redituum Custodiae Terrae Sanctae, **II.** 257, **1747**. — De eleemosynis colligendis pro Locis Sanctis, **II.** 258 *in nota*. — Indulgentiae pro piis devotionis obiectis quae Terrae Sanctae loca tetigerunt, **II.** 324, **1908**. — De novis aut recenter inventis in Palaestinae regione sanctuariis, **II.** 257, **1747** *in fine*. — Institutio peculiaris insignis pro palaestinensibus peregrinis, **II.** 418, **2111**.

TERTIARII: De Congregationibus Tertii Ordinis saecularis S. Francisci, **II.** 284, **1825**. — Circa adscriptionem ad plures Tertios Ordines, **II.** 293, **1836**. — Indultum quoad Indulgentias pro sacerdotibus Tertii Ordinis saecularis S. Francisci, **II.** 439, **2159**. — De deleganda facultate impertiendi benedictiones apostolicas monialibus tertiariis, **II.** 441, **2169**. — De mulieribus *tertiariis* earumque privilegiis, **I.** 287, **448**.

TESTAMENTA: De testamento ab Episcopis conficiendo ad bonorum ecclesiasticorum securitatem, **I.** 514, **916**. — De appositione quorumdam verborum in testamentis superstitionem redolentium, **I.** 508, **910**. — De quodam legato ad testamentorum validitatem civili lege praescripto pro cultu superstitioso, **I.** 527, **955**. — De facultate commutandi eleemosynas et pia legata, certo cuidam operi addicta, in alios pios usus, **I.** 409, **689**.

TESTES: De testibus ad probandam Baptismi peractam collationem, **I.** 96, **299**; 199*; **II.** 26, *43*; 328, **1923**. — De testibus pro statu libero nupturiensium comprobando, **I.** 64, **192**; 549, **1011**; **II.** 8, *3*; 72, **1399**. — De testibus in nuptiarum celebratione, *V.* NUPTIAE, CLANDESTINITAS. — De testibus in causis matrimonialibus, **II.** 172, **1587**, *5. 20.*

TESTIMONIALES: De litteris testimonialibus, *V.* ORDO, STATUS LIBER, CLERUS, REGULARES, CONFRATERNITATES.

THRONUS: An competat Vicariis App. thronus episcopalis, **I.** 580, **1081**, *1*; **II**, 2, **1304**. — De iure Episcopi cedendi alteri thronum, **II.** 389, **2048**; 463, **2221**. — An queat Vicarius capitularis concedere Episcopo alienae dioecesis thronum et baculum pastoralem, **II.** 463, **2221**.

THURIFICATIO: De thurificatione in Missa cum cantu absque ministris, **I.** 391, **640**; 580, **1080**. — De modo thurificandi altaria Sanctorum quorum festum agitur, **II.** 158, **1570**.

TIBICINES: An tolerandum ut tibicines vel cantores christiani operam praestent in festis et sacrificiis gentilium, **I.** 163, *dub. 13*; 583, **1088**, 539, **993**.

TITULARES ecclesiarum: Officium Titularis ecclesiae cathedralis in tota dioecesi peragendum, **I.** 113, **329**; 607, **1136**, 2. — De festo et privilegiis Titularium sive agatur de ecclesiis consecratis vel benedictis, sive de oratoriis seu sacellis, **II.** 50, **1376**; 55, **1390**; 214, **1654**; 265, **1770**; 322, **1902**, 2; 324, **1910**, 2; 390, **2051**; 423, **2129**; 485, **2275**. — Episcopus tenetur addere in suffragiis commemorationem tantum ecclesiae cathedralis, etsi plures habeat ecclesias ex quibus fructum aliquem percipit, **II.** 214, **1654**, 2. — An Episcopus aut missionarius cui plurium ecclesiarum cura commissa est teneatur omnium illarum Titularium Officium celebrare et commemorationem facere, **II.** 162, **1573**; 214, **1654**, 2. — Quoad celebrationem festi Titularis ecclesiae vel oratorii, **II.** 322, **1902**, 2; 324, **1910**, 2; 390, **2051**; 423, **2129**; 485, **2275**.

TITULUS: De titulo Ordinationis, Instructio, **II.** 47, **1369**. — De ordinatis ad titulum *missionis*, **II.** 70, **1394**; 209, **1641**.

TOBALEAE: Circa tobaleas altarium, **I.** 430, **735**; **II.** 123, **1497**.

TONSIO: De quadam tonsione capillorum. — *V.* CAPILLI.

TONSURA: Circa collationem primae Tonsurae, **I.** 483, **824**, *2. 3.*

TOURNON: Cardinalis De Tournon, Apostolici Visitatoris decretum circa ritus malabaricos, **I.** 154*.

TRANSITUS: De transitu ab altero ritu ad alterum, *V.* RITUS.

TRIBUNAL: Clerici ad laicum tribunal non conveniendi, **I.** 389, **630**; **II.** 213, **1652**; 215, **1656**; 217, **1663**. — De censuris in impedientes iurisdictionem ecclesiasticam, et cogentes iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas, **II.** 30, VI, VII; 215, **1656**; 217, **1663**. — De sacro tribunali S. Officii, *V.* S. OFFICIUM.

TRIBUTUM: An liceat christianis solvere pro tributo pecuniam, cum sciant eam a paganis adhiberi pro superstitionibus, **I.** 362, **577**; 387, **622**; 418, **708**, 2. — *V.* CONTRIBUTIO, COOPERATIO.

TRISAGIUM: De Trisagio in liturgiis graecorum, **I.** 244, *28. 29.*

TUMULATIO: *V.* SEPULTURA.

TURCAE: *V.* INFIDELES.

TUTORES: An liceat tutoribus auctarium exigere pro pecuniis pupillorum mutuatis, **I.** 384, **616**.

TYPOGRAPHIA: De typographiis erigendis, **II.** 26, *39*. — Quid servandum in typographia S. C. de Prop. Fide circa libros exteris linguis conscriptos, **I.** 15, **65**. — De recognitione librorum qui in eadem typographia S. C. imprimuntur, **I.** 11, **35**.

TYRANNUS: An christiani regem infidelem, qui eos vult perdere, defendere teneantur contra rebelles, **II.** 268, **1779**.

U

ULTIO: De privata iniuriarum ultione, **I.** 266, **419**; 283, **445**; 722*, VIII.

UNCTIO: De Extrema Unctione, *V.* EXTREMA UNCTIO. — De unctione Chrismatis in vertice baptizandorum quae vix cutem attingere queat, **I.** 407, **682**. — In Baptismi collatione extra ecclesiam unctio olei catechumenorum omitti debet, **I.** 436, **750**.

UNIONES piae, *V.* SODALITATES, CONFRATERNITATES. – De unione precum pro Episcopis, **II.** 217, **1664**.

UNIVERSITATES: Ab acatholicis Universitatibus arcendi adolescentes, **II.** 5, **1312**. — De iurisdictione Ordinariorum in Universitates, **II.** 230, **1689**. — De clericis Universitates civiles frequentantibus, **II.** 337, **1948**.

USURA: Illicita prorsus usura proprie dicta, Litt. encycl. Benedicti PP. XIV. *Vix pervenit*, **II.** 61 *in nota*; **I.** 349, **568**; 384, **616**; 461, **793**, 2; **II.** Instructio S. C. de Prop. F., 60, **1393**. — An aliquid ob mutuum recipi possit ratione periculi probabiliter imminentis, **I.** 32, *3*; 212, **369**; 349, **568**, *4*; 547, *Ad 4 et 5.* — An ratione periculi ex negotiatione ipsa provenientis, **I.** 461, **793**, 2. — An ob honestam sustentationem beneficiatorum, monasteriorum, pupillorum etc., **II.** 65. VI. — An lex civilis sit titulus sufficiens ad aliquid ultra sortem recipiendum, **II.** 64, IV. V; 66, VII. VIII; 68*, IX. — De quantitate fructus ex mutuo, iusto titulo, percipiendi, **II.** 69*, X. XI; 184, **1601**; 236, **1702**. — De lucro ex pecunia quae mutuo datur negotiatoribus cum fenore, **I.** 462, § *Istruzione etc.*; 546, **1008**; **II.** 62, III. — De contractibus frugiferis ex pecunia mutuo data, **I.** 212, **369**. — An capsae nationum seu mercatorum haberi queant pro *montibus* publicis ita ut liceat pro pecunia illis collocata aliquid supra sortem recipere, **I.** 349, **568**, *3*. — Non licet communitatibus Regularium alteri mutuo dare pecuniam cum auctario maiori quam illud quo eam mutuatae fuerint, **I.** 349, **568**, 7. — An liceat clericis et monialibus emere actiones seu titulos mensae nummulariae, **II.** 295, **1841**. — An liceat tutoribus auctarium accipere pro mutuo data pupillorum pecunia, **I.** 384, **616**. — Redimentes ex usurariorum manibus fundos nequeunt fructum percipere quem illi percipiebant, **I.** 403, **666**. — Mutuo dans nequit debitoris, apud se retenti tamquam servi, opera uti, nihil de sorte principali minuens, **I.** 591, *1*; — et quaenam in casu diminutio sortis requiratur, *ibidem*, 2. — An liceat creditori filios debitorum suorum, durante horum servitute natos, ut servos habere, **I.** 591, *3*; — An idem creditor possit ab iisdem filiis, cum libertatem acquirunt, aliquid exigere, *ibidem*, *4*. — An sinenses ad pecunias mutuandas iudicis auctoritate compulsi, possint aliquid, etiam recepto pignore, ultra sortem principalem, accipere, **I.** 32, 4. — Quid missionariis agendum cum usurariis morti proximis, **I.** 486, **831**. — Quid agendum cum infidelibus, qui Baptismum, vel cum fidelibus, qui Confessionem petunt, agros et fundos usurario contractu acquisitos habentibus, **I.** 357, **570**, 2. — Quid confessario agendum qui putans quasdam usuras vetitas esse, mandatum ab Episcopo accipit ne ullam de huiusmodi re mentionem in publico faciat, **I.** 441, **759**.

USURARII: *V.* USURA.

V

VAGI: Circa matrimonia a vagis contracta, **I.** 305, **492**, *dub. 3.* — Circa iuramentum suppletorium pro vagorum matrimoniis, **II.** 409, **2090**.

VASA sacra: De facultate vasa sacra benedicendi vel consecrandi, **I.** 14, **55**; 367, **585**; 390, **636**.

VENATIO: De venatione quoad clericos, **I.** 465, **798**.

VENDITIO: Servanda in venditione bonorum ecclesiasticorum, **II.** 4, **1310**. — De iis qui vendunt uxores vel filias ethnicis, **II.** 209, **1644**. — An qui uxorem vendidit, neque eam redimere potest, conversus ad fidem, uti possit privilegio *paulino*, **II.** 262, **1760**, 2. — Circa secundas nuptias a neophytis initas, viventibus uxoribus quas ante conversionem gentilibus vendiderunt, **I.** 317, **517**. — Circa alienationem publicarum versurarum (vulgo *tituli publici di credito al portatore*) ad entia ecclesiastica spectantium, **II.** 468, **2229**. — An liceat christianis vendere res gentilibus quas sciunt istos adhibituros esse superstitiose, **I.** 448, **775**.

VENERATIO: *V.* CULTUS, IMAGINES, RELIQUIAE etc.

VESTES: De vestibus missionariorum, **I.** 9, **21**; 344*; 537, **988**, § *Petebas*; **II.** 22, 7. — Circa vestes sacras, *V.* INDUMENTA.

VEXILLA: De vexillorum benedictione et de eorum in ecclesiam introductione, **II.** 224, **1681**.

VIA CRUCIS: De erectione et benedictione stationum *Viae Crucis*, **I.** 205, **365**; 496, **861**; 524, **942**; 527, **953**; 559, **1025**; 612, **1151**; **II.** 49, **1370**; 131, **1523**; 251, **1738**; 279, **1814**; 280, **1815**; 416, **2104**; 459, **2206**; 462, **2216**. — Circa renovationem, mutationem et remotionem stationum *Viae Crucis*, **I.** 280, **437**; 494, **849**; 499, **876**; 502, **880**; 527, **953**. — De modo peragendi pium *Viae Crucis* exercitium, **I.** 258, **407**; 280, **437**, *4*; 494, **849**, 2; 497, **867**; 516, **918**; 627, **1155**; **II.** 196, **1610**; 415, **2102**. — De Sodalitatibus *Viae Crucis viventis*, **II.** 420, **2120**.

VIATICUM: De modo deferendi SS. Eucharistiam ad infirmos, **I.** 152, *21*; 179, **352**; 332, **537**, *3*. — — Circa administrandam SS. Eucharistiam infirmis sine stola et lumine, **I.** 110, **324**; 434, **746**; 450, **778**; **II.** 45, **1365**. — Circa modum administrandi SS. Viaticum lue infectis, **I.** 232, **391**. — De administrando SS. Viatico ante mortis periculum, **I.** 397, **651**. — An administrandum SS. Viaticum damnatis ad mortem, **I.** 520, **928**. — De diacono Viaticum infirmis administrante, **I.** 636,

1166. — An celebrari possit Missa in domibus infirmorum, ad Viaticum iis administrandum, I. 54, 172; 332, 537, *3*. — Excommunicatio in Religiosos Viaticum absque parochi licentia clericis aut laicis ministrantes, II. 31, XIV. — De Viatici delatione Feria VI in Parasceve, I. 179, 352. — De delatione SS. Viatici cum mulierum comitatu, II. 452, 2184. — *V.* EUCHARISTIA.

VICARIATUS Apostolici: De informatione exhibenda pro novis Vicariatibus erigendis, I. 393, 645. — Quomodo conficienda relatio de Vicariatibus, II. 109, 1473. — De regimine Vicariatuum vacantium, I. 229, 387; 254, 396; 366, 583; 369, 591; 465, 797; 467, 800.

VICARIUS APOSTOLICUS: Vicarii Ap. IURISDICTIO ET FACULTATES: Vicarius Ap. in suo tantum Vicariatu iurisdictionem habet, I. 86, 253; II. 21, 1346, *1*. — Nullus Ordinarius in locis Vicario Ap. commissis sese potest ingerere, I. 86, 253. — Eius iurisdictio non est eadem ac Episcopi in propria dioecesi, I. 56, 178, *3*; 59, 182, *6*. — An Vic. Ap. possit sacramenta administrare in alieno Vicariatu, I. 490, 844; II. 494, 2278. — An queat Vic. Ap. visitare omnes ecclesias et oratoria, I. 59, *3*. — An possit aliquid statuere circa festa, ieiunia et ritus ecclesiasticos, I. 59, *4*; 62, § *Insuper*; — An dirimere controversias inter Regulares, I. 59, *7*; — An ecclesias eisdem Regularibus eripere, aut eorum aliquem removere, I. 85, 244; — An promovere ad sacros Ordines proprii seminarii alumnos ad titulum *missionis* et absque Ordinariorum dimissoriis, I. 72, 216, *9*; — An mutare missionariorum stationes, I. 315, 512, *3*; 369, 592. — An uti opera missionariorum Vicariatus non proprii, I. 57, 180. — Potest Vic. Ap. eligere administratores, ludimagistros, aliaque agere ecclesiasticum regimen respicientia, I. 72, 216; 73, 217. — Potest Vic. Ap. constituere sex notarios apostolicos, I. 62; § *Insuper*; 72, 216, 2, II. 479, 2258. — Ad Vic. Ap. pertinet publicatio Constitutionum App. et decretorum sacrarum Congregationum, 72, 216, 2. — De auctoritate Vic. Ap. in re morali, I. 73, 217. — Licet Vicario Ap. degere, in proprio Vicariatu, ubi maluerit, II. 477, 2249. — Quando Vic. Ap. debeat Vicariatus vicinioris vacantis bono consulere, I. 465, 797. — De Vicarii Ap. auctoritate in cathechistas, I. 62, § *Ad haec*. — De iurisdictione Vic. Ap. super Regularibus missionariis, I. 56, 178, *5 et seqq.*; 560, 1029. — An queat Vic. Ap. pontificalia exercere in alieno Vicariatu, I. 431, 737. — An possit Vic. Ap. Missam celebrare sine rocheto, sine episcopalibus insignibus, et Confirmationem conferre sine mitra et pluviali, I. 56, 178. — Nequit Vic. Ap. Indulgentias concedere, I. 534, 972; 580, 1081. — An Vicarii Ap. mentio in Canone facienda, I. 315, 512; 383, 612; 580, 1081; II. 2, 1304; 184, 1600. — Nequit Vic. Ap. habere thronum, I. 580, 1081; — neque cappam magnam deferre, II. 2, 1304; — nec anteferre crucem, 184, 1600. — De facultate deputandi Provicarios, I. 254, 396. — Circa Vicarios App. de Societate Iesu, I. 575, 1065; II. 133, 1531; 212, 1651.

DE VICARII APOSTOLICI OFFICIIS: De residentia, I. 93, 285; 664, 1215. — De loco commorationis Vicarii Ap. in proprio Vicariatu, II. 477, 2249. — De catalogo baptizatorum, et sacramentorum quae administrata sunt, quotannis ad S. C. mittendo, I. 113, 331. — De relatione circa statum Missionis, I. 499, 877; 534, 975; 537, 989; 565, 1039; 665, *Num. II.* — De visitatione Missionum, I. 59, 182, *3*; 62, § *Insuper*. — De visitatione ss. Liminum, II. 106, 1472; II. 109, 1473. — De eadem visitatione per procuratorem, I. 10, 24; 565, 1039; II. 477, 2449. — De cura et regimine missionariorum, I. 43* § *Clerum*. — De synodis celebrandis, I. 293, 454; 545, *8*; II. 22, *9*. — De collationibus ad casus morales discutiendos constituendis, II. 22, *11*. — De utilibus institutionibus promovendis, I. 545, *8*. — Toto animo a Vicariis App. ad gentilium conversionem intendendum, II. 192, *8*. — Quoad celebrationem Missae pro populo, I. 403, 667; 656, 1199; 731, 1296.

VICARIUS CAPITULARIS: De electione Vicarii Capitularis, I. 255, § *Praeterea*; 291, 449. — An unum Capituli membrum, ubi alia desunt, possit Vicarium Cap. eligere, I. 69, 203. — De parocho *antiquiore* cui ius convocandi parochos pro electione Vicarii Capitularis, I. 307, 496. — Quid agendum in dubiis emergentibus circa electionem Vicarii Cap., I. 291, 449. — An Vicarius Cap. peragere queat visitationem pastoralem, I. 96, 297. — Circa auctoritatem Vicarii Cap. quoad Confraternitates, II. 127, 1503. — An Vic. Cap. possit exercere facultates in *Formulis* contentas, si Episcopus eas nemini delegaverit, I. 147, 341; II. 366, 1996. — Quid si easdem facultates Episcopus quidem, dum in vivis esset, delegavit, sed non extent sacerdotes quibus communicavit, I. 263, 412, *3*. — Habendus tamquam Vicarius Cap. quicumque rite ad regimen dioecesis est deputatus, I. 263, 412, *4*.

VICARIUS GENERALIS: Ad Episcopum spectat Vicarii Gen. electio, nisi ab episcopatu sit suspensus vel depositus, I. 415, 700. — Valet electio Vicarii Gen. facta ab Episcopo exsule, I. 71, 209. — An sede metropolitana vacante queat senior suffraganeus constituere Vicarium Gen. in dioecesibus Capitulo canonicorum carentibus, I. 19, 76, 2. — In absentia Metropolitani appellationes coram eius Vicario Gen. a subditis suffraganeorum faciendae, I. 71, 209, 2. — An Vicarius Gen. Confraternitates erigere queat, et earum approbare statuta, II. 17, 1333; 483, 2273. — Nequit Patriarcha Vicarium Gen. constituere pro exercitio iurisdictionis patriarchalis, I. 323, 523, 2. — De Vicario Gen. a Vicario Apostolico deputando, qui post eius obitum regimen sumat Vicariatus, *V.* PROVICARII.

VIGILIAE: An in vigiliis quoad ieiunium suppressis debeat abstinentia servari, II. 244, 1724. — Festi translati vigilia transferri nequit, I. 607, 1136.

VINCULUM: De matrimonii vinculo, *V.* MATRIMONIUM *quoad indissolubilitatem*.

VINDICTA: *V.* ULTIO.

VINUM: Quam sedulo cavendum ne artefactum vinum in Missis adhibeatur, I. 662, 1209; II. 155, 1556. — An liceat celebrare Missam cum vino ex uvis passis, I. 91, 270; II. 131, 1518. — De vino cum saccharo, II. 261, 1757; 340, 1949. — An licita admixtio spiritus (alcool) in vino pro Missis, II. 250, 1735; 259, 1752; 261, 1757; 340, 1950. — De vini ebullitione ad corruptionem praecavendam, II. 220. 1672; 340, 1950, 2; 419, 2113. — De vino ex uvis silvestribus, I. 430, 732. —

Illicitum uti pro Missae celebratione liquore quem esse verum vinum minime constat, **I.** 430, **732**. — Vini consecratio in Missa sine ulla aquae admixtione, nullatenus est toleranda nec permittenda, **I.** 24, **81**. — De aqua sine vino pro purificatione et ablutione in Missa, **I.** 53, **160**, *2*.

VIRGINES : De societate *Virginum christianarum* in Sinis, **I.** 350, **569**, *2*; **II.** 192, VII.

VIS et metus: De investigando impedimento vis et metus in causis matrimonialibus, **II.** 176, *36*. — De consensu sponsorum ad matrimonium sponte dando ac libenter, **I.** 52, **156**, *4*; 148, **343**.

VISITATIO : De pastorali visitatione, **I.** 59, **182**, *3*; 62, § *Insuper*; 96, **297**; 378; 505, **892**, *1. 5*; **II.** 480, **2259**. — An teneantur Episcopi orientales accipere a Patriarcha litteras patentales pro respectivae dioecesis visitatione, **I.** 312, **506**, 2. — De visitatione ss. Liminum ab Episcopis et a Vicariis App. peragenda, **I.** 565, **1039**; **II.** 106, **1472**; 109, **1473**. — De eadem visitatione per procuratorem, **I.** 10, **24**; 537, **989**; **II.** 108, *11*; 477, **2246**. — Ad eamdem visitationem non tenentur Coadiutores, **I.** 565, **1039**.

VOTA: De voto religioso paupertatis, **II.** 169, **1585**; 317, **1887**. — Circa observantiam voti paupertatis quoad Regulares missionarios, **I.** 27, **94**; 67, **197**; 550, **1012**; **II.** 33, **1349**; 239, **1711**. — De voto obedientiae quoad cathechistas, **I.** 54, **174**; 62, § *Ad haec*. — De excommunicatione in praesumentes matrimonium contrahere post votum solemne castitatis, **II.** 31, *1*; 142, **1544**. — De professione, votorum simplicium professioni solemnium praemittenda, **I.** 605, **1132**; 634, **1161**; 636, **1164**; 672, **1224**; 679, **1229**; **II.** 438, **2158**; 462, **2218**. — De votorum solemni professione et renovatione intra Missam, **II.** 312, **1880**. — An admittendi ad religiosam professionem nati in haeresi aut habentes propinquos haereticos, **II.** 364, **1990**. — An queant Regulares, ante professionem, de fructibus suorum bonorum disponere in eorumdem augmentum, **II.** 433, **2151**. — An facultas dispensandi a votis includat vota iuramento firmata, **I.** 469, **804**. — An eadem facultas includat facultatem dispensandi a iureiurando, **I.** 540, **994**. — An queat Episcopus dispensare a votis simplicibus in Institutis monialium absque clausura, **II.** 97, **1461**. — De facultate Episcopi dispensandi a votis in Institutis dioecesanis, **II.** 97, **1461**; 209, **1642**; 440, **2167**. — An missionarii possint dispensare in voto simplici castitatis, **I.** 21, **79**. — Quid praestare debeant Regulares dispensati a votis antequam e claustro exeant, **II.** 280, **1819**, *5*. — An vota religiosa emittere possint moniales quae ad id non tenentur, **I.** 414, **694**. — Circa vota monialium Statuum Foederatorum Americae, **I.** 697, **1263**. — De votis *Virginum christianarum* in Sinis, **I.** 350, **569**, *2*. — Circa vota ab acatholicis emissa, **I.** 529, **959**. — De quodam voto, seu potius oblatione, ad maximum pro animabus in purgatorio detentis solatium, **I.** 588, **1106**; **II.** 211, **1647**; 509, **2295**.

X

XENODOCHIA : De Indulgentia iis concessa qui ad xenodochia se conferunt ad aegrotos charitatis actibus iuvandos, **I.** 667, **1220**.

ADDENDUM

Super facultate declarandi prolem legitimam.

Ex Litt. S. Off. *11 Dec. 1906* : Nella concessione d'indulti generali per dispense dagli impedimenti dirimenti s'intende concessa anche la facoltà di legittimare la prole spuria, *excepta prole adulterina et prole proveniente a personis Ordine sacro aut solemni professione religiosa ligatis,* e non già negli indulti particolari nei quali bisogna domandare espressamente la grazia di dichiarare legittima la prole.

LAUS DEO ET MARIAE IMMACULATAE.

(ADDITIO)

Decretum novissimum S. R. C. *(18 Dec. 1906).*

De usu linguae slavicae in sacra Liturgia (1).

Acres de liturgico palaeoslavici seu glagolitici sermonis usu controversias, quae diu iam in provinciis Goritiensi, Iadrensi et Zagabriensi dioeceses plures commoverunt, compositas atque adeo sublatas omnino esse oportuit, post ea quae Sacrum hoc Consilium itemque illud extraordinariis Ecclesiae negotiis praepositum, Pontificis Maximi nomine et auctoritate, decreverat. Sed tamen nondum ipsas conquievisse dolendum est; siquidem hic sermo etiam nunc multifariam contra praescriptum usurpatur in perfunctione sacrorum; id quod non modo magnam affert et admirationem et offensionem pietati publicae, verum, cum gravi etiam caritatis pacisque christianae detrimento, Christifideles, vel intra domesticos parietes, hostiles facit.

Tanta obtemperationis debitae oblivio quantae sit aegritudini SSmo D. N. Pio PP. X, facile aestimari potest; Isque, Apostolici officii sui esse intelligens, huiusmodi controversiis imponere finem, nuper huic Sacrae Congregationi mandavit, ut, datis ad Rmos Archiepiscopos, Episcopos et Ordinarios ceteros provinciarum memoratarum litteris, quaecumque Decreto diei 5 Augusti 1898 aliisque deinceps praescripta fuissent, omnia, nonnullis opportune mutatis, revocaret, eaque sancte inviolateque, onerata ipsorum Antistitum conscientia, observari iuberet.

Primum igitur, quum eo ipso Decreto cautum fuerit, ut Ordinarii singuli indicem conficerent atque exhiberent omnium suae dioecesis ecclesiarum, quas certum esset privilegio linguae glagoliticae in praesens uti; quumque ei praescriptioni satisfactum non sit, quippe talis index, licet studiose expetitus, desideratur tamen adhuc, eumdem Sacra haec Congregatio praecipit ut Ordinarii omnes intra mensem Iulium anni proximi Apostolicae Sedi exhibeant, his quidem legibus confectum:

ut eae dumtaxat ecclesiae, tamquam hoc privilegio auctae, notentur, in quibus non coniectura aliqua sed certis monumentis ac testibus constiterit, linguam glagoliticam ab anno 1868 ad praesens tempus sine intermissione in sacris peragendis adhibitam esse:

ut, eiusdem privilegii nomine, nullae istis adscribantur ecclesiae, ubi in solemnibus Missis latina lingua celebrandis Epistolam et Evangelium cantari glagolitice mos fuerit, eoque minus ubi ista sermone croatico vulgari canantur.

Praeterea, Sacra haec Congregatio, quae infrascripta sunt, approbante item Summo Pontifice, religiosissime observanda edicit:

1. Quandoquidem Apostolica Sedes de usu glagoliticae linguae liturgico opportunum factu censuit, certis terminare finibus quod olim indulserat, usus huiusmodi considerari et haberi ab omnibus debet ut privilegium *locale,* quibusdam adhaerens ecclesiis, minime vero ut *personale,* quod ad nonnullos sacerdotes pertineat. Quamobrem sacerdotes, qui palaeoslavicae dictionis periti sint, eam adhibere non poterunt, Sacrum facientes in ecclesia, quae hoc privilegio careat.

2. Semel confecto et publicato ecclesiarum privilegiatarum indice, nulli prorsus licebit in aliis ecclesiis, quacumque causa aut praetextu linguam palaeoslavicam in sacram liturgiam inducere. Si quis vero, saecularis aut regularis Sacerdos, secus fecerit, aut id attentaverit, ipso facto a celebratione Missae ceterorumque sacrorum suspensus maneat, donec ab Apostolica Sede veniam impetrabit.

3. In ecclesiis, quae privilegio fruuntur, Sacrum facere et Officium persolvere publica et solemni ratione, permissum exclusive erit palaeoslavico idiomate, quacumque seclusa alterius linguae immixtione, salvis tamen praescriptis ad § XI huius Decreti. Libri autem ad Sacra et ad Officium adhibendi characteribus glagoliticis sint excusi atque ab Apostolica Sede recogniti et approbati: alii quicumque libri liturgici, vel alio impressi charactere, vel absque approbatione Sanctae Sedis, vetiti omnino sint et interdicti.

4. Ubicumque populus sacerdoti celebranti respondere solet, aut nonnullas Missae partes canere, id etiam nonnisi lingua palaeoslavica, in Ecclesiis privilegiatis fieri licebit. Idque ut facilius evadat, poterit Ordinarius, fidelibus exclusive, permittere usum manualis libri latinis characteribus, loco glagoliticorum, exarati.

5. In praefatis ecclesiis, quae, concessione linguae palaeoslavicae indubitanter fruuntur,

(1) Praecedentia in rem decreta referuntur in hoc Vol. II, pagg. 271, 373, 409, 424; nn. **1785, 2015, 2091, 2132.**

Rituale, slavico idiomate impressum, adhiberi poterit in sacramentorum administratione, dummodo illud fuerit ab Apostolica Sede recognitum et approbatum.

6. Sedulo curent Episcopi in suis Seminariis studium provehere cum latinae linguae, tum palaeoslavicae, ita ut cuique dioecesi necessarii sacerdotes praesto sint ad ministerium in utroque idiomate.

7. Episcoporum officium erit, ante Ordinationem sacram, designare clericos, qui latinis vel qui palaeoslavicis ecclesiis destinentur, explorata in antecessum promovendorum voluntate et dispositione, nisi aliud exigat Ecclesiae necessitas.

8. Si quis sacerdos, addictus ecclesiae, ubi latina adhibetur lingua, alteri debeat ecclesiae inservire, quae palaeoslavici fruitur idiomatis privilegio, Missam solemnem ibi celebrare Horasque canere tenebitur lingua palaeoslavica: attamen illi fas erit privatim Sacra peragere et Horas canonicas persolvere latina lingua.

Sacerdos vero, palaeoslavici idiomatis ecclesiae adscriptus, cui forte latinae ecclesiae deservire contigerit, non solemnem tantummodo, sed privatam etiam Missam celebrare itemque Horas canere tenebitur latina lingua; relicta illi solum facultate Officium privatim persolvendi glagolitice.

9. Licebit pariter sacerdotibus, latini eloquii ecclesiae inscriptis, in aliena ecclesia, quae privilegio linguae palaeoslavicae potitur, Missam privatam celebrare latino idiomate. Sacerdotes vero, linguae paleoslavicae ecclesiis addicti, eodem hoc idiomate ne privatum quidem Sacrum facere poterunt in ecclesiis, ubi latina lingua adhibetur.

10. Ubi usus invaluit in Missa solemni Epistolam et Evangelium slavice canendi, post eorundem cantum latino ecclesiae ipsius idiomate absolutum, huiusmodi praxis servari poterit. In Missis autem parochialibus fas erit post Evangelii recitationem illud perlegere vulgari idiomate, ad pastoralem fidelium Instructionem.

11. In ipsis paroeciis, ubi viget linguae palaeoslavicae privilegium, si quis fidelis ostenderit se cupere aut velle, ut Baptismus vel sacramenta cetera, Matrimonio non excepto, sibi suisve administrentur secundum Rituale Romanum latinum, et quidem publice, eademque lingua habeantur rituales preces in sepultura mortuorum, huic desiderio aut voluntati districte prohibentur sacerdotes ullo pacto obsistere.

12. In praedicatione verbi Dei, aliisve cultus actionibus quae stricte liturgicae non sunt, lingua slavica vulgaris adhiberi permittitur ad fidelium commodum et utilitatem, servatis tamen generalibus Decretis huius Sacrae Rituum Congregationis.

13. Episcopi illarum regionum, ubi eadem in usu est lingua vernacula, studeant uniformi curandae versioni precum et hymnorum, quibus populus indulget in propria ecclesia: ad hoc ut qui ex una ad aliam transeunt dioecesim vel paroeciam, in nullam offendant precationum aut canticorum diversitatem.

14. Pii libri, in quibus continetur versio vulgata liturgicarum precum, *ad usum tantummodo privatum christifidelium*, ab Episcopis rite recogniti sint et approbati.

Datum Romae *etc.*

INDEX RERUM

ELENCHUS TITULORUM

A

Abbates . . . . . *pag.* 517
Abiuratio . . . . . » »
Ablutiones. . . . . » »
Abortum . . . . . » »
Absolutio . . . . . » »
Abstinentia . . . . » »
Acatholici . . . . . » »
Administratio . . . » 518
Administrator . . . » »
Adoptio . . . . . . » »
Adulterium . . . . » »
Aeditui . . . . . . » »
Aegri, aegroti . . . » »
Aequinoctium. . . » »
Aes alienum. . . . » »
Aetas . . . . » »
Affinitas . . . . . . » »
Alba. . . . . » »
Albitius . . . . . . » »
Alienatio . . . . . » »
Altare . . . . » »
Amen . . . . » 519
Amentes. . . . . . » »
Americanismus . . » »
Amictus . . . . . . » »
Animalia . . . . . » »
Anniversarium . . » »
Annulus . . . . . . » »
Annus . . . . » »
Antimensia . . . . » »
Apostasia . . . . . » »
Apostatae . . . . . » »
Appellatio . . . . . » »
Applicatio . . . . . » »
Aqua . . . . » »
Archiconfraternitas. » 520
Archiepiscopus . . » »
Aresciomara. . . . » »
Arrach. . . . . . *pag.* 520
Artifices . . . . . . » »
Aspersio . . . . . . » »
Asservatio . . . . . » »
Asylum . . . . . . » »

B

Baculus (pastor.) *pag.* 520
Balnea. . . . . . . » »
Banna . . . . » »
Baptismus. . . . . » »
Beati. . . . . » 521
Beatificatio . . . . » »
Bellum . . . . . . » »
Benedictiones . . . » »
Beneficia . . . . . » 522
Biblia . . . . » »
Bigamia . . . . . . » »
Bombix . . . . . . » »
Bona . . . . » »

C

Caeremoniae . . *pag.* 522
Calendarium . . . » »
Calix . . . . » »
Cambium . . . . . » 523
Campanae. . . . . » »
Candelae . . . . . » »
Canon. . . . . . . » »
Canonici. . . . . . » »
Canonizatio . . . . » »
Cantores. . . . . . » »
Cantus. . . . . . . » »
Capellani . . . . . » »
Capilli . . . . » »
Capitula . . . . . . » »
Captivi . . . . . . » »
Carcer. . . . . . . » »
Castae . . . . » »
Castitas . . . . . *pag.* 523
Casula . . . . » »
Casus . . . . » »
Catechismus. . . . » 524
Catechistae . . . . » »
Catechumeni . . . » »
Causae . . . . . . » »
Censurae . . . . . » »
Census . . . . . . » »
Cera. . . . . » »
Cereus. . . . . . . » »
Chirurgia . . . . . » »
Chrisma. . . . . . » 525
Cibi . . . . » »
Cineres. . . . . . . » »
Cingulum . . . . . » »
Circuli. . . . . . . » »
Circumcisio . . . . » »
Clandestinitas . . . » »
Clausura. . . . . . » »
Clavis . . . . » »
Clerici. . . . . . . » »
Clerus . . . . » »
Coadiutor . . . . . » 526
Cocco . . . . » »
Coelibatus. . . . . » »
Coemeterium . . . » »
Coena (Domini). . » »
Coenobium . . . . » »
Cognatio . . . . . » »
Collationes . . . . » »
Collectae . . . . . » »
Collegia . . . . . . » »
Collegium Urbanum » »
Color . . . . » »
Commendatitiae . » »
Commercium . . . » »
Communicatio (in divinis). . . . . . » »
Communio . . . . » 527

Comoediae . . . *pag.* 527
Complex . . . . . » »
Concilium. . . . . » »
Conciones. . . . . » »
Concordia. . . . . » »
Concubinatus . . . » »
Concursus (ad paroecias) . . . . . » 528
Conditio . . . . . » »
Conductio. . . . . » »
Conferentiae . . . » »
Confessarius. . . . » »
Confessio . . . . . » »
Confessionalia. . . » »
Confirmatio. . . . » »
Confraternitas. . . » »
Confucius . . . . . » »
Congregationes . . » 529
Conopeum . . . . » »
Consanguinitas . . » »
Conscientia . . . . » »
Consecratio . . . . » »
Consensus . . . . » »
Consilium. . . . . » »
Constitutiones (Pontificiae). . . . . . » »
Consules . . . . . » 531
Contractus. . . . . » »
Contributio . . . . » »
Conventio. . . . . » »
Conventus. . . . . » »
Conversio. . . . . » »
Convivia . . . . . » »
Cooperatio . . . . » »
Cor Iesu. . . . . . » 532
Cornu (cervinum). » »
Coronae. . . . . . » »
Corpora (Sanctorum). . . . . . . » »
Corporale . . . . . » »
Craniotomia. . . . » »
Crematio . . . . . » »
Crimen . . . . . . » »
Crux. . . . . » »
Cultus. . . . . . . » »

D

Debitum. . . . . *pag.* 533
Decimae. . . . . . » »
Decreta . . . . . . » »
Dedicatio . . . . *pag.* 533
Defensor . . . . . » »
Defuncti. . . . . . » »
Delegatus . . . . . » »
Delubrum. . . . . » »
Democratia . . . . » »
Denunciatio. . . . » »
Deus. . . . . » »
Diaconus . . . . . » »
Dimissoriae . . . . » »
Dioeceses . . . . . » 534
Disparitas (cultus). » »
Dispensationes . . » »
Disputationes . . . » 535
Divortium. . . . . » »
Domicilium . . . . » »
Duellum . . . . . » »

E

Ecclesia . . . . . *pag.* 535
Eclipsis . . . . . . » 536
Eleemosynae . . . » »
Elephas . . . . . . » »
Emigratio . . . . . » »
Emphyteusis . . . » »
Emptio . . . . . . » »
Emptor . . . . . . » »
Encyclicae. . . . . » »
Ephemerides . . . » »
Episcopatus . . . . » »
Episcopus. . . . . » »
Epulae. . . . . . . » 537
Error . . . . » »
Ethnici . . . . . . » »
Eucharistia . . . . » »
Examen . . . . . . » 538
Excardinatio . . . » »
Excommunicati . . » »
Excommunicatio . » »
Exequiae . . . . . » »
Exercitia (spiritual.) » »
Exilium . . . . . . » »
Exorcismus . . . . » »
Expositio (SS. Sacramenti) . . . . . . » »
Extrema Unctio . . » »

F

Fabriciarii. . . . *pag.* 539
Facultates . . . . . » »
Familiaritas . . . *pag.* 539
Famuli . . . . . . » »
Fana. . . . . » »
Fecundatio . . . . » »
Feniani . . . . . . » »
Fenus . . . . » »
Feria V (in Coena Domini) . . . . . » »
Feria VI (in Parasceve) . . . . . . » »
Festa. . . . . » »
Festi dies . . . . . » »
Festivitates . . . . » 540
Fides . . . . » »
Figurae . . . . . . » »
Filiifamilias . . . . » »
Foetus. . . . . . . » »
Fons (baptismalis) » »
Forma. . . . . . . » »
Formula. . . . . . » »
Forum. . . . . . . » »
Fraus . . . . » »
Funera. . . . . . . » »
Furtum . . . . . . » 541

G

Gaz . . . . *pag.* 541
Gentiles . . . . . . » »
Genuflexiones. . . » »
Gossipium. . . . . » »

H

Haeresis. . . . . *pag.* 541
Haeretici. . . . . . » »
Hebdomada. . . . » »
Hereditas. . . . . . » »
Hiapou . . . . . . » »
Homicidium. . . . » »
Honestas. . . . . . » »
Honores. . . . . . » »

I

Idola. . . . . . . *pag.* 541
Idololatria . . . . . » »
Ieiunium. . . . . . » 542
Ignis. . . . . » »
Ignorantia . . . . . » »
Imagines. . . . . . » »

Immunitas. . . . *pag.* 542
Impedimenta. . . . » »
Impositio(manuum)» 543
Impotentia. . . . . » »
Incestus . . . . . . » »
Inclinatio. . . . . . » »
Indigenae . . . . . » »
Indulgentia. . . . . » »
Indumenta. . . . . » »
Infantia . . . . . . » »
Infideles . . . . . . » »
Infirmi. . . . . . . » »
Inimicitiae. . . . . » »
Inquisitio . . . . . » 544
Inscriptio. . . . . . » »
Instituta . . . . . . » »
Insufflationes . . . » »
Intentio . . . . . . » »
Interdictum . . . . » »
Interpellatio . . . . » »
Interpres. . . . . . » »
Interrogationes. . . » »
Interstitia. . . . . . » »
Investitio. . . . . . » »
Ioseph (S.). . . . . » »
Ipnotismus. . . . . » »
Irregularitas . . . . » »
Italo-graeci . . . . » »
Iter. . . . . » »
Iteratio. . . . . . . » »
Iudices. . . . . . . » »
Iuramentum. . . . . » »
Iurisdictio . . . . . » 545

K

Koteou. . . . . . *pag.* 545
Kurbani . . . . . . » »

L

Lampas . . . . . *pag.* 545
Laparatomia. . . . » »
Laurea . . . . . . » »
Lavacra . . . . . . » »
Lector. . . . . . . » »
Legata. . . . . . . » »
Leges . . . . » »
Liberalismus. . . . » »
Libri. . . . . » »
Ligamen. . . . . . » »
Lingua. . . . . . *pag.* 546
Linteamina . . . . » »
Litaniae . . . . . . » »
Litterae . . . . . . » »
Litterati (in Sinis). » »
Locatio . . . . . . » »
Lucrum . . . . . . » »
Ludi. . . . . » »
Ludimagistri. . . . » »
Lumina . . . . . . » »
Lunula. . . . . . . » »

M

Magistratus . . . *pag.* 546
Magnetismus . . . » »
Mancipia. . . . . . » »
Mare. . . . . » »
Maria (B. V.). . . » »
Martyres. . . . . . » »
Massones . . . . . » »
Matrimonium . . . » »
Medicina. . . . . . » 547
Medicus . . . . . . » »
Mediobarbus. . . . » »
Mensae . . . . . . » »
Menstruum . . . . » »
Mercatura. . . . . » 548
Metropolitae. . . . » »
Metus . . . . » »
Missa. . . . . » »
Missionarii. . . . . » 549
Missiones . . . . . » »
Mixti, mixtitii . . . » »
Monasteria. . . . . » »
Moniales. . . . . . » »
Mores . . . . » »
Mulctae . . . . . . » »
Mulieres. . . . . . » »
Musaeum . . . . . » »
Musica. . . . . . . » 551
Mutuum. . . . . . » »

N

Nautae. . . . . . *pag.* 551
Negotiatio. . . . . » »
Negotiatores. . . . » »
Neophyti. . . . . . » »
Nigri, Nigritae . . » »
Nomen. . . . . . . » »
Notarii. . . . . . . » »
Numismata . . . *pag.* 551
Nuncii (Apostolici) » »
Nuptiae . . . . . . » »

O

Oblatio. . . . . . *pag.* 551
Observantia . . . . » »
Obstetrices. . . . . » »
Occisio. . . . . . . » 552
Occultatio . . . . . » »
Octava. . . . . . . » »
Oeconomus . . . . » »
Officium (divinum) » »
Officium (S.) . . . » »
Oleum. . . . . . . » »
Onanismus . . . . » »
Opera (servilia). . » »
Operatio. . . . . . » »
Opifices . . . . . . » »
Opium. . . . . . . » »
Oppigneratio. . . . » »
Orationes . . . . . » »
Oratoria . . . . . . » »
Ordinarius. . . . . » 553
Ordinatio . . . . . » »
Ordo. . . . . » »
Organa. . . . . . . » »
Orientales . . . . . » »
Origo . . . . » »
Orphanotrophia. . » »

P

Pactio . . . . . . *pag.* 553
Pagani. . . . . . . » »
Palanchinus. . . . » »
Palla. . . . . » »
Pallium . . . . . . » »
Palmae. . . . . . . » 554
Pandel. . . . . . . » »
Panis. . . . . » »
Papa. . . . . » »
Paramenta. . . . . » »
Parasceve . . . . . » »
Pareas . . . . » »
Parochi . . . . . . » »
Paroeciae . . . . . » »
Partus . . . . » »
Pascha. . . . . . . » »
Patena. . . . . . . » »
Patentes . . . . . . » »

Patriarchae . . . *pag.* 554
Patrimonium . . . » 555
Patrini. . . . . . . » »
Patroni . . . . . . » »
Peccata . . . . . . » »
Penicillus . . . . . » »
Permissiones . . . » »
Permutatio . . . . » »
Persecutio . . . . . » »
Petitiones . . . . . » »
Phialae . . . . . . » »
Pileum, pileolus. . » »
Piscatores . . . . . » »
Planeta . . . . . . » »
Poena . . . . » »
Poenitentia . . . . » »
Politicae (res) . . . » 556
Polyandria . . . . » »
Polygamia . . . . » »
Pontificalia . . . . » »
Portiuncula . . . . » »
Postulationes . . . » »
Praecedentia . . . » »
Praedia . . . . . . » »
Praedicatio . . . . » »
Praefecti. . . . . . » »
Praefecturae. . . . » 557
Praescriptio . . . . » »
Preces . . . . » »
Presbyteri . . . . . » »
Pretium . . . . . . » »
Privilegia . . . . . » »
Processiones. . . . » »
Processus . . . . . » »
Proclamationes . . » »
Procuratores . . . » »
Professio . . . . . » »
Progenitores. . . . » »
Proles . . . . » »
Propaganda . . . . » »
Propagatio. . . . . » »
Propositiones . . . » 558
Prostrationes . . . » »
Protonotarius . . , » »
Provicarii . . . . . » »
Provinciales . . . . » »
Publicationes . . . » »
Pucuelles . . . . . » »
Purgatorium. . . . » »
Purificatio . . . . . » »
Purificatorium . . » »
Puseistae . . . . *pag.* 558
Pyxis . . . . » »

Q

Quadragesima. . *pag.* 558
Quaesita. . . . . . » »
Quaestuae. . . . . » »
Quaestus . . . . . . » »
Quarterones. . . . » »

R

Raptus. . . . . . *pag.* 558
Ratum (matrimonium) . . . . . . » »
Rebellio . . . . . . » »
Regulares . . . . . » »
Relatio. . . . . . . » 559
Reliquiae . . . . . » 560
Reservatio. . . . . » »
Residentia. . . . . » »
Restitutio . . . . . » »
Retrovenditio . . . » »
Revalidatio . . . . » »
Ritus. . . . . » »
Rochetum. . . . . . » 561
Rosarium . . . . . » »

S

Sabbatum . . . . *pag.* 561
Sacellum . . . . . » »
Sacramenta . . . . » »
Sacramentalia . . . » »
Sacrificia . . . . . » »
Sal. . . . . » »
Saliva . . . . » »
Salutatio. . . . . . » »
Sanatio . . . . . . » »
Sancti . . . . » »
Sanctuaria. . . . . » »
Satisfactio . . . . . » »
Scandalum . . . . » »
Scapularia. . . . . » »
Schismatici . . . . » »
Scholae . . . . . . » »
Scriptura (Sacra) . » 562
Sectae . . . . » »
Sella . . . . » »
Seminaria . . . . . » »
Sepulcra. . . . . *pag.* 562
Sepultura . . . . . » »
Servi . . . . » »
Servitus . . . . . . » »
Sigillum . . . . . . » »
Simonia . . . . . . » »
Simulacra . . . . . » »
Simulatio . . . . . » »
Societates . . . . . » 563
Sodalitates. . . . . » »
Sodomia . . . . . » »
Sollicitatio. . . . . » »
Sonatores . . . . . » »
Sorores . . . . . . » »
Spolium . . . . . . » »
Sponsalia . . . . . » »
Status . . . . » »
Sterilitas . . . . . . » »
Stipendium . . . . » »
Stola. . . . . » 564
Studia . . . . » »
Subdelegatio . . . » »
Subdiaconus . . . » »
Subsidia. . . . . . » »
Suicidae. . . . . . » »
Supellex. . . . . . » »
Superior (Missionis) » »
Superstitio. . . . . » »
Supplicationes. . . » »
Surdo-muti . . . . » »
Suspensio . . . . . » »
Synodus. . . . . . » »

T

Tabellae. . . . . *pag.* 564
Tabernaculum . . » »
Taly. . . . . » »
Tametsi . . . . . . » »
Taxae . . . . » »
Telegraphum . . . » »
Telephonum . . . » »
Temperantia . . . » 565
Templa . . . . . . » »
Tempora (Ordinationis) . . . . . . » »
Terra Sancta . . . » »
Tertiarii. . . . . . » »
Testamenta . . . . » »
Testes. . . . . » »
Testimoniales . . . » »

Thronus. . . . . *pag.* 565
Thurificatio . . . . » »
Tibicines . . . . . » »
Titulares . . . . . » »
Titulus . . . . . . » »
Tobaleae . . . . . » »
Tonsio (capillorum) » »
Tonsura. . . . . . » »
Tournon (De) . . » »
Transitus . . . . . » »
Tribunal. . . . . . » »
Tributum . . . . . » »
Trisagium. . . . . » »
Tumulatio. . . . . » »
Turcae . . . . . . » »
Tutores . . . . . . » »
Typographia . . . » »
Tyrannus . . . . . » »

U

Ultio. . . . . . . *pag.* 566
Unctio . . . . » »
Uniones . . . . . . » »
Universitates . . . » »
Usura . . . . » »
Usurarii . . . . . . » »

V

Vagi. . . . . . . *pag.* 566
Vasa (sacra). . . . » »
Venatio . . . . . . » »
Venditio . . . . . . » »
Veneratio . . . . . » »
Vestes . . . . » »
Vexilla. . . . . . *pag.* 566
Via Crucis . . . . » »
Viaticum . . . . . » »
Vicariatus . . . . . » 567
Vicarius . . . . . . » »
Vigiliae . . . . . . » »
Vinculum . . . . . » »
Vindicta . . . . . . » »
Vinum. . . . . . . » »
Virgines . . . . . . » 568
Vis et metus . . . » »
Visitatio . . . . . . » »
Vota . . . . » »

X

Xenodochia . . . *pag.* 568

Hanc Collectionem ad eorum utilitatem concinnatam, qui Apostolicis Missionibus, quacumque ratione dant operam, recognovimus typisque evulgari permisimus.

Datum ex Aed. S. C. de Prop. Fide, die 16 Martii 1907.

FR. H. M.ᴬ CARD. GOTTI *Praef.*

ALOISIUS VECCIA *Secretarius.*

IMPRIMATUR

Fr. Albertus Lepidi Ord. Praed. S. P. A. Magister.

IMPRIMATUR

Iosephus Ceppetelli Patr. Constant. Vicesgerens.

DATE DUE

SEP 2 2 2002	
[illegible] 3 1 [illegible]	
DEC 1 1 2003	

DEMCO, INC. 38-2931

BV 469685
2150
A5 Collectanea S.
v.2 Congregationis de
Propaganda Fide /

Graduate Theological Union Library
2400 Ridge Road
Berkley, CA 94709

GTU Library
BV2150 .A5 G
Catholic church. Co/Collectanea S. Congr
3 2400 00022 4539